J. Silvet

INGLISE-EESTI sõnaraamat

2

mettlesome
—z

J. Silvet

INGLISE-EESTI sõnaraamat

AN ENGLISH-ESTONIAN DICTIONARY

II

By J. Silvet

Third edition, revised and enlarged

LLINN • «VALGUS» • 1990

INGLISE-EESTI SÕNARAAMAT

II

Koostanud J. Silvet

Kolmas, parandatud ja täiendatud trükk

TALLINN • «VALGUS» • 1990

4T(Ingl)(03)
S 53

Kaane kujundanud *T. Aru*

Silvet, J.

S 53 Inglise-eesti sõnaraamat, II. — 3., täiend. ja parand. trükk. — Tln.: Valgus, 1990. — 704 lk.

ISBN 5—440—00963—9

Sõnaraamat sisaldab umbes 80 000 märksõna kaasaja inglise keele põhisõnavarast. Esitatud on küllalt ulatuslik ühiskondlik-poliitiline, teadus-, tehnika-, kunsti-, majandus-, spordi- ja muualane sõnavara, kusjuures tavalise standardkeele kõrval on arvestatud ka familiaarsemat kõnekeelt ja žargooni.

Sõnaraamatu käsitsemise hõlbustamiseks ja selles kasutatud süsteemi selgitamiseks on antud sõnaraamatu sissejuhatavad osad «Inglise keele hääldusest» ja «Grammatilisi märkusi».

Mõeldud kõigile inglise keelt õppijaile, tõlkijaile ja keelehuvilistele.

S 4602030000—025
902(15)—90

81.2 Ingl

ISBN 5—440—00963—9

© Tiiu Käärma, 1990

mettlesome ['metlsəm] *a.* südikas, tubli; innukas, agar, tuline

meum and tuum ['mi:əm ən(d) 'tju:əm] *s.* «minu ja sinu», vahe oma ja võõra vara vahel

mew I [mju:] *s.* kalakajakas; merikajakas (= **sea-~**)

mew II [mju:] **1.** *v. i. & t. arh.* sulgi ajama (*er. jahipistriku kohta*); puuri pistma (**up**; *ka piltl.*); **2.** *s.* jahipistrikupuur; *pl.* (*tarvit. sg-na*) talliõu, tallid (*er. endised kuninglikud hobusetallid Londonis, nüüd üürikorteriteks ümber ehitatud*)

mew III [mju:], **miaow** [mi'au, mjau] **1.** *v. i.* näuguma; **2.** *s.* näu(gatus), näugumine

mewl, mule [mju:l], **miaul** [mi'ɔ:l] **1.** *v. i.* kräunuma; krääksuma; **2.** *s.* kräunatus; krääksatus

mews [mju:z] *vt.* **mew** II

Mexican ['meksikən] **1.** *a.* mehhiko; **2.** *s.* mehhiklane; *ka* muistsete mehhiko indiaanlaste keel, asteegi keel

Mexico ['meksikou] *pn.* Mehhiko; México

Meynell ['menəl] *pn.*

mezzanine ['mezəni:n] *s. arhit.* mezzanino, poolkorrus, antresool

mezzo ['medzou] *adv. muus.* mezzo, metso-, keskmiselt, pool- ◇ **~-soprano** *muus.* metsosopran

mezzotint ['medzo(u)tint] *kunst* **1.** *s.* metsotinto; **2.** *v. t.* (*pilti*) metsotinto menetlusel valmistama

m.g., M.G. I *lüh.* = **machine-gun**

M.G. II *lüh.* = **Military Government**

Mg *keem.* = **magnesium**

mg. *lüh.* = **milligram(me)**

Mgr *lüh.* = **1. monseigneur; 2. monsignor(e)**

mho [mou] *s. el. van.* moo (*elektrijuhtivuse ühik*)

M.I. *lüh.* = **1. mounted infantry; 2. military intelligence**

mi [mi:] *s. muus.* mi

mi. *lüh.* = **mile(s)**

Miami [mai'æmi] *pn.*

miaow [mi'au, mjau] = **mew** III

miasma [mai'æzmə] *s.* (*pl.* **-ata**) mürgine sooõhk; mädanikuaur, haigusidud, miasm

miasmal [mai'æzm(ə)l] *a.* (**-lly**) haigusidune, miasmiline; = *järgm.*

miasmatic [maiæz'mætik] *a.* (sooõhutaolise-lt) mürgine, mädanikuaurune, miasmaatiline; = **miasmal**

miaul [mi'ɔ:l] = **mewl**

mica ['maikə] *s. min.* vilgukivi, vilk

Micawber [mi'kɔ:bə] *pn.*

Micawberism [mi'kɔ:bərizm] *s.* kergeusklik lootus, et raskuste kiuste kõik peagi iseenesest hästi läheb (*Ch. Dickensi romaanitegelase nime järgi*)

mice [mais] *vt.* **mouse**

Mich. *lüh.* = **1. Michaelmas; 2. Michigan**

Michael ['maik(ə)l] *pn.* Miikael; Mihkel

Michaelmas ['mik(ə)lməs] *s.* mihklipäev (*29. sept.*) ◇ **~ daisy** *bot., aiand.* (sügisel õitsev) aster

Michelangelo [maikəl'ændʒilou] *pn.*

Michigan ['miʃigən, 'mitʃ-] *pn.*

Michurinian [mi'tʃu:riniən] **1.** *a.* mitšuurinlik; **2.** *s.* = *järgm.*

Michurinist [mi'tʃu:rinist] *s.* mitšuurinlane

Mick [mik] *pn.* = *järgm.*

Mickey ['miki] **1.** *pn.*; **2.** *s. Am. sl.* iirlane; *ka* **(m-)** *Am. sl.* kartul ◇ **to take the m- out of** *Am. sl.* mõnitades järele aimama, parodeerima, naeruvääristama; **~ Finn** (*or* **m-finn**) *Am. sl.* klaas viina mingi uimastava rohuga; midagi jalustrabavat, jalustrabav hoop; **~ Mouse** Miki-hiir (*multifilmidest tuntud groteskkuju*)

mickey-taking ['mikiteikiŋ] *s. Am. sl.* mõnitav järeleaimamine, parodeerimine, naeruvääristamine

mickle ['mikl], **muckle** ['mʌkl] *arh., Š.* **1.** *a.* suur; palju; **2.** *s.* suur hulk, palju ◇ **many a little** (*or* **pickle**) **makes a ~** *vanas.* palju väikesi tilku moodustavad suure mere

micro- ['maikro(u)] *ühendeis* piši-, väike-, (*võõrsõnades*) mikro-; (*mõõduühikuis*) miljondik-

microbe ['maikroub] *s.* mikroob, pisik

microbial [mai'kroubiəl] *a.* **(-lly)** mikroobiline, pisikuline

microbiology [maikro(u)bai'ɔlədʒi] *s.* mikrobioloogia

microclimate ['maikro(u)klaimit] *s.* mikrokliima

microcosm ['maikro(u)kɔzm] *s.* mikrokosmos, pisimaailm; (*millegi*) pisikujutis (**of**); *piltl.* inimene, inimese maailm

microelement [maikro(u)'elimənt] *s.* mikroelement
microfarad [maikro(u)'færəd] *s. el.* mikrofarad
microfilm ['maikro(u)film] **1.** *s.* mikrofilm; **2.** *v. t.* mikrofilmima
micrometer [mai'krɔmitə] *s.* **1.** *füüs.* mikromeeter (*miljondik meetrit*); **2.** *tehn.* kruvik, *van.* mikromeeter
micron ['maikrɔn] *s. füüs.* mikron
micro-organism ['maikro(u)'ɔ:gənizm] *s. biol.* mikroorganism
microphone ['maikrəfoun] *s.* mikrofon
microscope ['maikrəskoup] *s.* mikroskoop
microscopic [maikrə'skɔpik] *a.* **(-ically)** mikroskoopiline, üliväike, paljale silmale nägematu; *ka = järgm.*
microscopical [maikrə'skɔpik(ə)l] *a.* **(-lly)** mikroskoobi-, mikroskoobisse (*või* mikroskoopimisse) puutuv
microscopy [mai'krɔskəpi] *s.* mikroskoopia, mikroskoopimine
microspore ['maikro(u)spɔ:] *s. biol.* mikrospoor, pisieos
microvolt ['maikro(u)voult] *s. el.* mikrovolt
microwatt ['maikro(u)wɔt] *s. el.* mikrovatt
microwave ['maikro(u)weiv] *s. raad.* mikrolaine
micturate ['miktjəreit, -tʃə-] *v. i. haruld.* urineerima (= **urinate**)
micturition [miktjə'riʃən, -tʃə-] *s. med.* (haiglaselt sagedane) urineerimistung; *ka* urineerimine (= **urination**)
mid [mid] **1.** *a.* keskel asetsev, kesk- (*tarvit. er. teatavais fraasides ja liitsõnades*); **2.** *prep. poeet.* keskel, seas (= **amid**) ◇ **in ~ career** elu (*või* teenistuskäigu) täies hoos; **in ~ air** kõrgel õhus
Midas ['maidæs] *pn.*
midday ['mid'dei] *s.* keskpäev, südapäev; *atrib.* keskpäeva-, keskpäevane, südapäeva-, südapäevane
midden ['midn] *s.* sõnnikuhunnik ◇ **kitchen ~** *arheol.* kökenmöding, toidujäänuste hunnik
middle ['midl] **1.** *a.* keskmine, kesk-, vahepealne; *lgv.* meediumtegumoes (*verbi kohta*); **2.** *s.* keskpaik, -punkt, kese; keskmine osa; *lgv.* meedium (= **~ voice**); **3.** *v. t. & i.* (*jalgpallis*) tsentrisse lööma; *tehn.* keskpunkti asetama *või* seadma ◇ **~ age** keskiga; **the M- Ages** *aj.* keskaeg (*inglise arvestuses a. 1000—1400 või 600—1500*); **~ class(es)** keskklass(id), kodanlus; **~ ear** *anat.* keskkõrv; **the M- East** Lähis-Ida; **M- Kingdom** *van.* Keskriik, Hiina; **~ term** *loog.* keskmine termin (*süllogismis*); **~ voice** *lgv.* meedium (*er. kreeka verbi tegumood*); **M- West** Am. Üh-de Kesk-Lääne osariigid
middle-aged ['midl'eidʒd] *a.* keskealine
middle-class ['midl'klɑ:s] *a.* keskklassile omane, (väike)kodanlik
middleman ['midlmən] *s.* (*pl.* **-men**) vahemees, vaheltkaupleja
middlemost ['midlməst] *a. haruld.* keskmisim, päris keskel asetsev (= **midmost**)
Middlesborough ['midlzb(ə)rə] *pn.*
Middlesex ['midlseks] *pn.*
middle-sized ['midl'saizd] *a.* keskmise suurusega
Middleton ['midlt(ə)n] *pn.*
middleweight ['midlweit] *s. sport* keskkaal; keskkaallane
middling ['midliŋ] **1.** *a.* keskmine, keskpärane, teisejärguline; **2.** *adv.* keskmiselt, keskpäraselt; *fam.* üsna, kaunis; **3.** *s. pl.* keskmise kvaliteediga kaup; *Am.* jämedam sõklane nisujahu; *Am.* keskmise kvaliteediga puuvill
middy ['midi] *s. fam.* mitšman (= **midshipman**); *Am. ka* madrusepluus (= **~ blouse**)
midge [midʒ] *s. zool.* surusääsk, tümmisääsk; *pop.* kihulane (*igasugune pisikese sääsetaolise putuka nimetus*); *piltl.* = *järgm.*
midget ['midʒit] *s.* kääbus, põialpoiss; pisitilluke olend *või* asi; *atrib.* kääbus-, pisi- ◇ **~ car** pisi(sõidu)auto
midland ['midlənd] *s.* sisemaa ◇ **the M-s** Kesk-Inglismaa krahvkonnad
Midlothian [mid'louðiən] *pn.*
midmost ['midməst] *a.* keskmisim, päris keskel asetsev
midnight ['midnait] *s.* kesköö, südaöö; *atrib.* kesköö-, kesköine, südaöö-, südaöine
midrib ['midrib] *s. bot.* (*lehe*) keskrood
midriff ['midrif] *s. anat.* vahelihas, diafragma (= **diaphragm**); *Am. ka* südamealune (rinna ja kõhu vahelmine) kehaosa

midship ['midʃip] *s. mer.* laeva keskosa (*tarvit. peam. atrib.*) ◇ **~ beam** miidelpiim; **~ frame** keskkaar
midshipman ['midʃipmən] *s.* (*pl.* **-men**) *mil.* mitšman; *Am.* mereväekadett
midships ['midʃips] = **amidships** ◇ **~!** *mer.* rool otse! (*komandosõna*)
midst [midst, mitst] **1.** *s.* keskpaik (*tarvit. ainult teatavais ühendeis*); **2.** *prep. poeet.* keskel, hulgas (= **amidst**) ◇ **in the ~ of** (*millegi, kellegi*) keskel, seas; **in our ~** meie hulgas
midstream ['midstri:m] *s.* keskvool, (jõe)voolu keskosa
midsummer ['midsʌmə] *s.* kesksuvi, südasuvi; suvine pööripäev ◇ **M- Day** jaanipäev (*24. juuni*); **~ Eve** jaanilaupäev; **~ madness** äärmine meeletus
midway ['mid'wei] **1.** *adv.* poolel teel, vahepeal; **2.** *s. Am.* laada (*või* näituse) lõbustuskeskus
midwife ['midwaif] *s.* (*pl.* **-wives** [-waivz]) ämmaemand
midwifery ['mid(w)if(ə)ri, -waifər-] *s.* ämmaemandakunst, sünnitusabi
midwinter ['mid'wintə] *s.* kesktalv, südatalv; talvine pööripäev
mien [mi:n] *s. lit.* ilme, välimus; käitumisviis
miff [mif] *fam.* **1.** *s.* nägelus, nääklus; pahurus, paha tuju; **2.** *v. i. & t.* pahutsema, pahane (*või* pahur) olema (*millegi või kellegi pärast* **with, at**); pahaseks tegema ◇ **to be ~ed** pahane olema
might I [mait] *vt.* **may** I
might II [mait] *s.* võim, võimus, võimsus, vägi, jaks ◇ **with all one's ~** (*or* **with ~ and main**) kõigest jõust *või* väest; **~ and right** jõud ja õigus
might-have-been ['maitəvbin] *s.* möödunud võimalus; isik, kes oleks võinud midagi suurt saavutada
mightily ['maitili] *adv.* võimsalt, vägevalt; *fam.* üliväga
mightiness ['maitinis] *s.* võimsus, vägevus ◇ **your high ~** «Teie Kõrgevõimsus» (*pilkava tiitlina*)
mightn't ['maitnt] = **might not**
mighty ['maiti] **1.** *a.* **(-ier, -iest)** võimas, võimukas, vägev; **2.** *adv. fam., iroon.* üli(väga), väga ◇ **it is ~ kind of you** see on teist ülilahke (*peam. iroon.*)
mignonette [minjə'net] *s. bot.* reseeda; *tekst.* peen (prantsuse) pits (= **~ lace**)
migraine ['mi:grein, mi:'grein] *s.* migreen
migrant ['maigr(ə)nt] **1.** *a.* rändav, ränd-; **2.** *s.* rändlind, -loom; *haruld.* rändur ◇ **~ worker** ulgtööline, ulgnik
migrate [mai'greit] *v. i.* **(-tor)** rändama, teisale siirduma, migreerima (*er. lindude kohta*)
migration [m(a)i'greiʃ(ə)n] *s.* ränne, rändamine, migratsioon ◇ **the Great M-** *aj.* Suur rahvasterändamine
migratory ['maigrətəri] *a.* rändav, ränd- ◇ **~ fishes** *zool.* siirdekalad
mikado [mi'kɑ:dou] *s.* (*pl.* **-os**) mikaado (*Jaapani keiser*)
Mike I [maik] *pn.* (= **Michael**)
mike II [maik] *sl.* **1.** *v. i.* looderdama, logelema; **2.** *s.* looderdus, logelemine ◇ **on the ~** looderdamas, logelemas
mike III [maik] *fam.* = **microphone**
mil [mil] *s.* (*lüh. lad. sn-st* **mille** tuhat) **1.** *peam. farm.* milliliiter; **2.** mil (= *1/1000 tolli = 25,4 mikromeetrit; tarvit. peam. traadi diameetri mõõtmiseks*); **3.** mil (= *1/1000 täisringist; tarvit. peam. artilleerias*) ◇ **per ~** *mat.* promill, tuhandik osa (*lüh.* ‰)
mil. *lüh.* = **military**
milady [mi'leidi] *s.* mileedi (*prantslaste nimetus inglise aadlidaami või üldse rikka inglanna kohta*)
milage ['mailidʒ] = **mileage**
Milan [mi'læn, 'milən] *pn.* Mila(a)no
Milanese [milə'ni:z] **1.** *a.* mila(a)no; **2.** *s.* (*pl.* **~**) mila(a)nolane
milch [miltʃ] *a.* piima andev, piima-, lüpsi- ◇ **~ cow** piima- *e.* lüpsilehm; *piltl.* tuluallikas
mild [maild] *a.* mahe, leebe, pehme; mõõdukas; (*õlle kohta*) mitte kibe ◇ **draw it ~!** *fam.* mitte nii kibedalt!, pea mõõtu!
mildew ['mildju:] **1.** *s. bot.* jahukaste; seenetus, (*naha, paberi jms.*) hallitus, kanastus; **2.** *v. t. & i.* jahukastega katma *või* kattuma; seenetama, hallitama, kanastama
mildewy ['mildju:i] *a.* jahukastene; seenetanud, hallitusene
mildly ['maildli] *adv.* mahedalt, leebelt, peh-

melt; mõõdukalt ◇ **putting** (*or* **to put**) **it** ~ pehmelt (*või* tagasihoidlikult) öeldes

mildness ['maildnis] *s.* mahedus, leebus, pehmus; mõõdukus

Mildred ['mildrid] *pn.*

mile [mail] *s.* miil (*teepikkusmõõt*) ◇ **for ~s and ~s** miilide viisi; **I'm feeling ~s better today** *fam.* ma tunnen ennast täna tuhat korda paremini; **English** (*or* **British, statute**) ~ briti e. inglise miil, maamiil (= *1609 m*); **nautical** (*or* **sea, Admiralty**) ~, *ka* **geographical** ~ meremiil *või* geograafiline miil (*briti tarvituses = 1853 m, Am. ja paljudes teistes maades = 1852 m*); **Olympic** ~ *sport* olümpiamiil (= *1500 m*)

mil(e)age ['mailidʒ] *s.* kaugus (*või* läbisõidetud maa) miilides; sõidu- *või* veoraha miililt; *Am. ka* kongresmenide sõiduraha

milepost ['mailpoust] *s.* miilitulp, -post

miler ['mailə] *s. sport* mailer, miilijooksja

Miles [mailz] *pn.*

milestone ['mailstoun] *s.* miilikivi, -tulp; *piltl.* verstapost, tähis

milfoil ['milfɔil] *s. bot.* raudrohi, *er.* harilik raudrohi (= **yarrow**) ◇ **water** ~ *bot.* vesikuusk

Milford ['milfəd] *pn.*

milieu ['mi:ljə:] *s. pr.* miljöö, keskkond

militancy ['milit(ə)nsi] *s.* sõdivus, võitlevus; sõjakus

militant ['milit(ə)nt] **1.** *a.* sõdiv, võitlev, võitlus-; sõjakas; **2.** *s.* sõdija, võitleja

militarism ['militərizm] *s.* militarism

militarist ['militərist] *s.* militarist, sõjard

militarize ['militəraiz] *v. t.* **(-zable)** militariseerima

military ['milit(ə)ri] **1.** *a.* **(-ily, -iness)** sõjaväeline, militaarne; sõjaväe-, sõjaline, sõja-; sõjanduslik; **2.** *s.* **(the ~)** sõjaväelased, *er.* sõjaväevõimud, (armee)ohvitserid (*tarvit. kollektiivse pl-na; Am. esineb ka pl.* **-ries** *ja haruld. sg.* **a ~**, sõjaväelane) ◇ **~ forces** sõjajõud; **~ chest** sõjaväe rahalaegas; **~ service** (sõja)väeteenistus

militate ['militeit] *v. i.* võitlema, sõdima; vastu astuma *või* rääkima **(against)**

militia [mi'liʃə] *s.* miilits, mittesõjaväelastest koosnev vägi, maakaitsevägi

militiaman [mi'liʃəmən] *s.* (*pl.* **-men**) militsionäär, miilitsamees; maakaitseväelane

milk [milk] **1.** *s.* piim; (*taime*) piimmahl; piimataoline vedelik; **2.** *v. t. & i.* lüpsma (*ka piltl.*); piima andma ◇ **new** ~ soe (*e.* jahutamata) piim; **to cry over spilt** ~ heakstegematu kaotuse üle kurtma; **~ fever** lapsevoodipalavik; **~ for babes** *piltl.* lapsikuseni lihtsustatud õpetus; **~ of human kindness** õrnasüdamlikkus; **~ of lime** lubjapiim; **~ pudding** *kok.* riisivorm(iroog); **~ vetch** *bot.* hundihammas, *er.* magus hundihammas

milk-and-water ['milkənd'wɔ:tə] *a.* mage, lääge

milker ['milkə] *s.* lüpsja; lüpsimasin; lüpsilehm

milk-float ['milkflout] *s.* (madal) piimaveovanker

milkmaid ['milkmeid] *s.* piimatüdruk, (lehma)lüpsja *või* meiereitüdruk

milkman ['milkmən] *s.* (*pl.* **-men**) piimamees

milksop ['milksɔp] *s.* memmepoeg, lõtv (*või* hellitatud) mees *või* poiss

milk-tooth ['milktu:θ] *s.* (*pl.* **-teeth** [-ti:θ]) piimahammas

milkweed ['milkwi:d] *s. bot.* askleepias

milk-white ['milk(h)wait] *a.* piimvalge

milkwort ['milkwə:t] *s. bot.* vahulill ◇ **sea ~** *bot.* rannikas

milky ['milki] *a.* **(-ier, -iest; -ily, -iness)** piimane; piimjas, piimataoline ◇ **the M-Way** *astr.* Linnutee

mill I [mil] **1.** *s.* veski; jahvatusmasin; saeveski (= **saw-~**); vabrik; *tehn.* valts- *või* freesmasin; **2.** *v. t. & i.* jahvatama, veskist läbi laskma; *tehn.* valtsima *või* freesima; (*münti*) hambulise äärisega varustama; (*riiet*) vanutama; taguma, kloppima; vehkima; segima, läbisegi liikuma, tunglema ◇ **to go** (*or* **pass**) **through the** ~ karmi kooli läbi tegema; **to put through the** ~ karmist koolist läbi saatma

mill II [mil] *s. Am.* tuhandik dollarit (= *1/10 senti*)

mill- [mil-] *ühendeis* tuhat-, tuhande-

Millais ['milei] *pn.*

millboard ['milbɔ:d] *s.* kõva papp (*er. raamatukaanteks*)

mill-dam ['mildæm] *s.* veskitamm

millenarian [mili'nɛəriən] **1.** *a.* tuhandeaastane, tuhande aasta; **2.** *s.* (müstilisse) tuhandeaastasse rahuriiki uskuja, kiliast

millenary ['milinəri] **1.** *a.* aastatuhandeline, tuhande aasta; **2.** *s.* aastatuhat; tuhande aasta juubel; *ka = eelm.*

millennial [mi'leniəl] *a.* aastatuhandeline, tuhande aasta; tuhandeaastane

millennium [mi'leniəm] *s.* aastatuhat; **(the ~)** millennium, (müstiline) tuhandeaastane rahuriik; *piltl.* õnne ning külluse ajastu

millepede ['milipi:d] *s. zool.* tuhatjalg

miller ['milə] *s.* mölder; *tehn.* freesija; freespink, -masin ◇ **~'s thumb** *zool.* (harilik) võldas, kivirullija; *ka* nolgus

millesimal [mi'lesiməl] *a.* **(-lly)** tuhandikune, tuhandik-

millet ['milit] *s. bot.* kukeleib; hirss ◇ **Indian ~ = sorghum, sorgo; Italian** ~ itaalia kukeleib; ~ **grass** saluhein

mill-hand ['milhænd] *s.* vabrikutööline

milli- ['mili] *ühendeis* tuhandik-, (*võõrsõnades*) milli-

milliard ['miljɑ:d, 'miljəd] *s.* miljard

Millicent ['milisnt] *pn.*

milligram(me) ['miligræm] *s.* milligramm

Millikan ['milikən] *pn.*

millilitre, *Am.* **-ter** ['milili:tə] *s.* milliliiter

millimetre, *Am.* **-ter** ['milimi:tə] *s.* millimeeter

milliner ['milinə] *s.* kübarategija, modist

millinery ['milin(ə)ri] *s.* kübarakaup, moekaup; kübara- *või* moeäri

milling ['miliŋ] *s.* jahvatamine, jahutegemine; veskipidamine; *tehn.* valtsimine *või* freesimine; (*mündi*) hambuline ääris ◇ **~ cutter** *tehn.* frees; ~ **machine** freesmasin, -pink

million ['miljən] *a. & s.* miljon; **(the ~)** rahvamassid, lihtrahvas ◇ **to look like a ~ dollars** *Am. sl.* lausa jumalikult võluv välja nägema

millionaire [miljə'nɛə] *s.* miljonär

millionfold ['miljənfould] **1.** *a.* miljonikordne; **2.** *adv.* miljonikordselt

millionth ['miljənθ] **1.** *a.* miljones; **2.** *s.* miljondik

millipede ['milipi:d], *Am. ka* **milliped** ['miliped] = **millepede**

mill-pond ['milpɔnd] *s.* veskitiik, -järv, paisjärv ◇ **smooth as** (*or* **like**) **a** ~ sile kui peegel (*merepinna kohta*)

mill-race ['milreis] *s.* vesirattale juhitav vesi; veerenn

Mills [milz] *pn.* ◇ ~ **bomb** *mil.* munakujuline (inglise) käsigranaat

millstone ['milstoun] *s.* veskikivi ◇ **to see far into** (*or* **to see through**) **a** ~ väga terane olema (*ka iroon.*); **to be between the upper and the nether** ~ *piltl.* kahe vastaspoolse surve all kannatama, haamri ja alasi vahel olema

mill-stream ['milstri:m] = **mill-race**

mill-wheel ['mil(h)wi:l] *s.* vesiratas, veskiratas

millwright ['milrait] *s.* veskimeister, veskite ehitaja ning parandaja

Milne [mil(n)] *pn.*

Milner ['milnə] *pn.*

Milo ['mailou] *pn.* Milos, Melos

milor(d) [mi'lɔ:] *s.* milord (*prantslaste nimetus inglise aadlimehe või üldse rikka inglase kohta*)

milt [milt] **1.** *s.* (kala)niisk; *arh.* põrn (= **spleen**); **2.** *v. t.* (*kalamarja*) niisaga viljastama

milter ['miltə] *s.* niisakala

Milton ['milt(ə)n] *pn.*

Miltonic [mil'tɔnik] *a.* **(-ically)** miltonlik, Miltoni, Miltonile omane

Milwaukee [mil'wɔ:ki(:)] *pn.*

mime [maim] **1.** *s.* miim, (antiikaja) jantlik olustikustseen; näitleja-veiderdaja, jantleja; **2.** *v. i. & t.* jantlikult näitlema, miimiliselt kujutama, järele ahvima (= **mimic**)

mimeograph ['mimiogrɑ:f, -græf] **1.** *s.* mimeograaf; **2.** *v. t.* mimeograafima, mimeograafi abil paljundama

mimesis [mai'mi:sis] *s. biol.* = **mimetism**

mimetic [m(a)i'metik] *a.* **(-ically)** järeleaimav, imiteeriv; *biol.* mimeetiline, järeleaimav; jäljendav

mimetism ['mimitizm] *s. biol.* mimetism, mimees, järeleaimamine, jäljendus

mimic ['mimik] **1.** *a.* järeleaimatud (*er. naljaks*), järeleahvitud; nalja-, mängu-; järeleaimav; **2.** *s.* järeleaimaja, -ahvija; **3.** *v. t.* järele aimama (*er. naljaks*), järele ahvima

mimicry ['mimikri] *s.* järeleaimamine, -ahvi-

mine; *biol.* mimikri, pettehoiatusvärvus (= **protective ~**)

mimosa [mi'mouzə] *s. bot.* mimoos

min. *lüh.* = **minute(s)**

mina I ['mainə] *s.* (*pl.* **-ae** [-i:]) *aj.* miin (*Vana-Kreeka kaalu- ja rahaühik*)

mina II, **myna(h)** ['mainə] *s. zool.* maina (*Aasias elutsev kuldnokataoline lind*)

minacious [mi'neiʃəs] = **minatory**

minaret ['minəret] *s.* minarett

minatory ['minət(ə)ri] *a.* (**-ily, -iness**) *lit.* ähvardav

mince [mins] **1.** *v. t. & i.* (**-ceable**) (peeneks) hakkima, tükeldama; peenutsema; eputama, peps olema; eputavalt kõndima; *vrd.* **mincing**; **2.** *s.* hakkliha; Am. = **~-pie** ◇ **to ~ one's words** peenutsevalt rääkima; **not to ~ matters** (*or* **one's words**) otsekoheselt rääkima

mincemeat ['minsmi:t] *s. kok.* (magus) pirukatäidis, farss ◇ **to make ~ of** pihuks ja põrmuks tegema

mince-pie ['minspai] *s. kok.* magusa (hakitud) täidisega pirukas

mincing ['minsiŋ] **1.** *a.* liiga peenutsev (*kõne kohta*), pisisammuline, kehkjas (*kõnnaku kohta*); **2.** *s.* (peeneks) hakkimine, tükeldamine ◇ **~ machine** hakkmasin, lihahakkimismasin

Mincing lane ['minsiŋ 'lein] **1.** *pn.* (*teatav kitsas tänav Londoni kesklinnas, angrooteekaubanduse keskus*); **2.** *s.* teekaubandus

mind [maind] **1.** *s.* meel, aru, mõistus, vaim; meele- *e.* vaimulaad, mõtlemisviis; arvamus; **2.** *v. t. & i.* tähele panema, hoolima, hoolt kandma, meeles pidama; vastu olema, pahaks panema ◇ **body and ~** keha ja vaim; **the ~'s eye** vaimusilm; **absence of ~** hajameelsus; **presence of ~** enesevalitsus, külm veri; **frame of ~** mõtteviis; **state of ~** meeleolu, tuju; **there's something on his ~** tal on midagi südamel; **that takes a load off my ~** see võtab (*või* veeretab) koorma mu südamelt; **to my ~** minu arvates; **to be to smb.'s ~** kellegi meele järgi olema; **to be of a** (*or* **one**) **~** ühel nõul olema; **to be of smb.'s ~** kellegagi nõustuma; **to be in two ~s** kahevahel olema; **to bear in ~** meeles pidama; **to change one's ~** ümber mõtlema, arvamust (*või* kavatsust, otsust) muutma; **to have a ~** (*or* **half a ~, a good ~, a great ~**) kavatsema, mõtlema, soovima (*midagi teha* **to do**); **to have in one's ~** mõtlema, kaalutlema; **to give one's ~ to** (*millelegi*) tähelepanu kinkima; **I gave him a piece of my ~** ma hurjutasin ta tublisti läbi; ma ütlesin talle selgeil sõnul, mida ma temast arvan; **to know one's own ~** kindlal otsusel olema; **to make up one's ~** otsustama; **to pass out of ~** ununema; **to set one's ~ on** ihaldama; **to ~ the baby** lapse eest hoolitsema; **to ~ the steps** trepist üles (*või* alla) minnes ettevaatlik olema; **never ~ the cost!** ära hooli kulust!; **never ~!** pole tähtis!, pole viga!; **~ you come early!** vaata, et sa vara tuled!; **I don't ~ that** ma ei pane seda pahaks; **would you ~ opening the window?** kas oleksite (nii) lahke ja avaksite akna?; **should** (*or* **would**) **you ~ my opening the window?** kas teil oleks midagi selle vastu, kui ma akna avaksin?; **to ~ one's own business** oma nina teiste asjadesse mitte toppima; **to ~ one's P's and Q's** ettevaatlikult toimima; **~ you!** (*kiillausena*) pidage silmas!, pange tähele!; **~ your eye!** *sl.* ettevaatust!

minded ['maindid] *a.* kalduv, valmis (*midagi tegema* **to do**); **(-~)** -meelne

mindful ['maindf(u)l] *a.* (**-lly**) hooleline, hoolikas, tähelepanelik, mitteunustav (*midagi* **of**) ◇ **to be ~ to do** mitte unustama teha; **you must be ~ of your duties** sa ei tohi oma kohustusi unustada

mindless ['maindlis] *a.* arutu, mõistusetu; mõistmatu, hoolimatu, mittehooliv (*millestki* **of**)

mind-reader ['maindri:də] *s.* mõttelugeja

mine I [main] **1.** *pron.* minu oma(d); minu omaksed; **2.** *poss. a.* (*tarvit. ainult predikatiivselt*) minu, minu päralt; *vrd.* **my**; *arh.* (*vokaaliga või h-ga algava sõna ees*) = **my** ◇ **a friend of ~** üks mu sõpru, minu sõber; **he was kind to me and ~** ta oli lahke minu ja mu omaste vastu; **this book is ~** see raamat on minu (oma); **~ own** *arh.* = **my own**

mine II [main] **1.** *s.* kaevandus; kaeveõõs, šaht; *biol.* kaevand (*kahjurikäik taimes*); *piltl.* (rikkalik) leiukoht, varaait; *mil.* miin;

2. *v. t. & i.* (**-nable**) kaevandama; maaaluseid käike tegema; *mil.* mineerima, miine panema ◇ **~ surveyor** *mäend.* markšeider; **~ worker** *er. Am.* kaevandustööline (= **miner**); **~ of information** rikkalik teatmeallikas; **to spring a ~** miini plahvatama panema; *piltl.* pommi panema

minefield ['mainfi:ld] *s. mil.* miiniväli

Minehead ['mainhed] *pn.*

minehunter ['main'hʌntə] *s. mil.* miiniotsija

minelayer ['mainle(i)ə] *s. mil.* miinipanija

miner ['mainə] *s.* kaevur, kaevandustööline, *er.* minöör, lõhkaja; *mil.* minöör, mineerija

mineral ['min(ə)r(ə)] **1.** *s.* mineraal; *pl.* mineraalveed; **2.** *a.* mineraalne, mineraal- ◇ **~ acids** mineraalhapped; **~ jelly** vaseliin; **~ oil** mineraalõli, kiviõli; **~ water** mineraalvesi; *fam.* soodavesi, gaseeritud vesi; **~ wool** *tehn.* mineraalvill, -vatt

mineralize ['min(ə)rəlaiz] *v. t.* (**-zable**) mineraliseerima

mineralogical [min(ə)rə'lɔdʒik(ə)l] *a.* (**-lly**) mineraloogiline

mineralogist [minə'rælədʒist] *s.* mineraloog

mineralogy [minə'rælədʒi] *s.* mineraloogia

Minerva [mi'nə:və] *s. müt.* Minerva (*rooma tarkusejumalanna*)

minesweeper ['mainswi:pə] *s. mil.* miinitraaler, -traalija

minethrower ['mainərouə] *s. mil.* miinipilduja; miinipildur

minever ['minivə] = **miniver**

mingle [miŋgl] *v. t. & i.* (ühte) segama, ühendama; segunema, seltsima ◇ **to ~ tears** *poeet., ret.* (ühes)koos nutma

mingy ['mindʒi] *a. fam.* (näruselt) koonerlik, kitsi; närune, vilets

mini ['mini] *s. fam.* midagi pisikest; *er.* = **minicar, miniskirt**

mini- ['mini] *pref.* pisi-, miniatuur-, mini-

miniature ['miniətjuə, -nitjuə, -tʃə] **1.** *s.* miniatuur; **2.** *a.* miniatuurne, pisimõõduline, pisi- ◇ **in ~** miniatuuris, väikeses formaadis, väikesel kujul

miniaturist [miniə'tjuərist] *s.* miniaturist

minibus ['minibʌs] *s.* pisi(auto)buss

minicab ['minikæb] *s.* pisitakso, -taksiauto

minicar ['minikɑ:] *s.* pisiauto, väikeauto

minify ['minifai] *v. t.* pisendama, vähendama; alavääristama

minikin ['minikin] **1.** *s. haruld.* midagi (*või* kedagi) pisitillukest; *er. trük.* vähim (inglise) kirjakraad; **2.** *a.* pisitilluke; peenutsev

minim ['minim] *s. muus.* poolnoot; (*kirjatehnikas*) tähepost; täppeke, tühiasi; (*apteegimõõduna*) tilk

minima ['minimə] *vt.* **minimum**

minimal ['minim(ə)l] *a.* minimaalne, minimaal-; üliväike

minimize ['minimaiz] *v. t.* (**-zable**) minimeerima, miinimumini vähendama; alammääraliselt hindama

minimum ['miniməm] *s.* (*pl.* **-nima** [-nimə]) miinimum, alammäär; *atrib.* minimaal-, minimaalne ◇ **~ wage** palga alammäär, elatusmiinimum; **~ thermometer** *füüs.* miinimumtermomeeter

minimus ['miniməs] *s.* (*tarvit. nime järel*) noorim (*kolmest või enamast samanimelisest õpilasest koolis*)

mining ['mainiŋ] *s.* kaevandamine, kaevandus; (mäe)kaevandustööd, mäetööd, kaevandusala; *mil.* mineerimine, mineerimistööd; *vt.* **mine** II ◇ **~ engineer** mäeinsener; **~ town** kaevanduslinn

minion ['minjən] *s.* pailaps, lemmik, soosik (*peam. halv.*); käsilane, ustav teener, sõltlane; *trük.* minjoon(kiri), kolonel(kiri) ◇ **~ of fortune** saatuse pailaps; **~s of the law** seaduse teenrid (*politseinikud, vangivahid jms.*)

miniskirt ['miniskə:t] *s.* (moodne) ülilühike seelik, miniseelik

minister ['ministə] **1.** *s.* minister, riigivalitsuse liige; (*riigi*) saadik, minister; kirikuõpetaja, jutlustaja, vaimulik (*er. inglise lahkusuliste kirikuis*); võimutäitur, (*mingi võimu*) teener; **2.** *v. i. & t.* (**-trable**) teenima, tarbeid rahuldama, teenindama (**to**); kaasa aitama (**to**); kirikuõpetajana tegelema; (*hädas abi, lohutust jms.*) andma ◇ **~ of** (*or* **for**) **defence (foreign affairs, etc.)** kaitse- (välis- jne.) minister; **Cabinet M-** ministrite kabineti liige; **to ~ to smb.'s vanity** kellelegi ta enesearvamist suurendavaid meelitusi ütlema; **~ing spirit (angel)** teeniv vaim (ingel)

ministerial [minis'tiəriəl] *a.* (**-lly**) ministerlik, ministri-; ministeeriumi-, valitsus(e)-; valit-

susmeelne; kirikuõpetajalik, kirikuõpetaja-; teeniv, abiandev

ministerialist [minis'tiəriəlist] *s.* valitsusmeelne, (ametisoleva) ministeeriumi toetaja

ministrant ['ministrənt] **1.** *a.* teeniv, abiandev; **2.** *s. kirikl.* jumalateenistust pidav vaimulik; jumalateenistust pidava vaimuliku abiline; *er. r.-kat.* missateener

ministration [minis'treiʃ(ə)n] *s.* abistamine, abiandmine (*er. haigeile ja vaestele*); vaimulik teenistus, jumalateenistus

ministry ['ministri] *s.* ministeerium; **(the ~)** ministrite kabinet, valitsus; kirikuõpetajaamet; teenimine, abiandmine

minium ['miniəm] *s. keem.* pliimennik, pliiortoplumbaat; *van. ka* = **vermilion**

miniver, minever ['minivə] *s.* valge karusnahk, *er.* valge nirginahk, hermeliin (*mantli garneeringuks*)

mink [miŋk] *s. zool.* naarits, soosaarmas; naaritsanahk, nerts

Minn. *lüh.* = **Minnesota**

Minneapolis [mini'æpəlis] *pn.*

minnesinger ['minisiŋə] *s. aj.* minnesinger

Minnesota [mini'soutə] *pn.*

Minnie ['mini] **1.** *pn.*; **2.** *s. sõd. sl.* miinipilduja

minnow ['minou] *s. zool.* lepamaim

minor ['mainə] **1.** *a.* väiksem, vähem; vähemtähtis; (*samanimeliste õpilaste kohta koolis*) noorem; *muus.* minoorne, minoor-, moll-; **2.** *s.* alaealine; *loog.* väiksem eeldus (= **~ premise**); *muus.* minoor, moll; *Am.* kõrval(õppe)aine (*akadeemilisis õpinguis*); *kirikl.* = **Minorite; 3.** *v. i. Am.* kõrvalainena õppima **(in)**

Minorca [mi'nɔ:kə] **1.** *pn.* Menorca; **2.** *s.* minorka (*teatav kanatõug*)

Minorite ['mainərait] *s. kirikl.* minoriit, frantsisklane

minority [m(a)i'nɔriti] *s.* vähemus, vähemik, minoriteet; alaealisus ◇ **1 peoples** (*or* **nations**) vähemusrahvused

Minos ['mainɔs] *pn.*

Minotaur ['mainətɔ:] *s. müt.* Minotauros (*härjapealine inimkoletis kreeka mütoloogias*)

minster ['minstə] *s.* kloostri- *või* toomkirik, münster

minstrel ['minstr(ə)l] *s. aj.* minstrel, menestrel; *poeet.* laulik, luuletaja; *pl.* (*mustaks võõbatud nägudega*) neegrilaulude ettekandjad

minstrelsy ['minstr(ə)lsi] *s.* menestrelikunst *või* -luule; neegrilaulude ettekandjate trupp

mint I [mint] *s. bot.* münt ◇ **~ sauce** *kok.* piparmündikaste (*Inglismaal tavaline vürts lambaprae juurde*)

mint II [mint] **1.** *s.* rahapaja, mündivalukoda; *piltl.* (tulu)allikas; suur hulk (*midagi* **of**); **2.** *v. t.* müntima, (*raha*) lööma; (*uut väljendit jms.*) looma ◇ **a ~ of money** suur hulk raha; **a ~ of trouble** kuhjaga muret *või* ebameeldivusi; **in ~ condition** (*or* **state**) täiesti uus ning tuhmumata (*er. mündi, postmargi, raamatu jms. kohta*)

mintage ['mintidʒ] *s.* müntimine; müntimisõigus; münditud rahahulk; müntimismaks; mündipilt, -kiri

Minto ['mintou] *pn.*

minuend ['minjuend] *s. mat.* vähendatav

minuet [minju'et] *s.* menuett

minus ['mainəs] **1.** *prep.* maha arvatud, ilma, miinus; **2.** *a. mat.* miinus-, negatiivne; **3.** *s.* miinus(märk)

minuscule [mi'nʌskju:l] *s.* väiketäht, minuskel (*er. keskaegseis käsikirjades*)

minute I ['minit] **1.** *s.* minut (*ajaühik; kaare ja nurga mõõtühik*); (ametlik) märge, notiits, (dokumendi)visand; *pl.* (*koosoleku*) protokoll; **2.** *v. t.* (*aega*) täpselt korraldama; protokollima; (*dokumenti*) visandina üles märkima **(down)** ◇ **wait a ~** oodake veidi; **do it this ~** tee seda silmapilk; **I knew him the ~ I saw him** ma tundsin ta ära, niipea kui ma teda nägin; **in a ~** silmapilk, varsti; **to make a ~ of** (ametlikult) noteerima, protokolli märkima; **to take ~s** protokollima; **to keep ~s** protokolli pidama

minute II [m(a)i'nju:t] *a.* **(-er, -est)** pisike, pisitilluke, üliväike; tühine; täpne, (piinlikult) üksikasjalik

minute-book ['minitbuk] *s.* protokolliraamat

minute-hand ['minithænd] *s.* minutiosuti, -näitaja

minutely I ['minitli] *adv.* iga minut, minutiliste vaheaegadega

minutely II [m(a)i'nju:tli] *adv.* pisitillukeselt; täpselt, (piinliku) üksikasjalikkusega

minute-man ['minitmæn] *s.* **(***pl.* **-men)** *aj. Am.* Üh-de revolutsiooniaegne tagavaramaakaitseväelane

minuteness [m(a)i'nju:tnis] *s.* pisiksus, pisitilluksus, üliväiksus; tühisus; täpsus, (piinlik) üksikasjalikkus

minutiae [m(a)i'nju:ʃii:] *s. pl.* **(***sg.* **-tia** [-ʃiə], *haruld.*) pisiasjad, tühised üksikasjad

minx [miŋks] *s.* nipsakas (*või* ninakas) tüdruk

miocene ['maiosi:n] *geol.* **1.** *a.* miotseeni-; **2.** *s.* miotseen

miracle ['mirəkl] *s.* ime, imetegu; imeväärne näidis (*millestki* **of**); *kirj.* miraakel (= **~ play**) ◇ **to a ~** imeväärselt (hästi)

miraculous [mi'rækjuləs] *a.* imetaoline, -pärane; ime- *või* imestusväärne

mirage ['mirɑ:ʒ, -'rɑ:ʒ] *s.* õhupeegeldus, kangastus, terendus, miraaž (*ka piltl.*)

Miranda [mi'rændə] *pn.*

mire ['maiə] **1.** *s.* (soo)mülgas, raba; pori, muda; **2.** *v. t. & i.* rappa (*või* porri) paiskama *või* kiskuma (*ka piltl.*); poriga määrima *või* üle pritsima; porri kinni jääma ◇ **to find oneself in the ~** rappa sattuma; **to get -ed down** porri kinni jääma

mirk [mə:k] = **murk**

mirror ['mirə] **1.** *s.* peegel; *piltl.* tõetruu pilt; (järeleaimatav) eeskuju; **2.** *v. t.* peegeldama ◇ **to hold the ~ up to nature** tõelist elu peegeldama; **distorting** (*or* **false**) **~** kõverpeegel; **driving ~** tahavaatepeegel; **~ image** peegelpilt

mirth [mə:θ] *s.* lõbusus, lustakus

mirthful ['mə:θf(u)l] *a.* lõbus, lustakas

miry ['maiəri] *a.* **(-ier, -iest; -ily, -iness)** porine, mudane

mirza ['mə:zə] *s.* mirsaa (*tiitel Iraanis ja Pakistanis*)

mis- I [mis] *pref.* väär-, vale-, nuri- (*tarvit. paljude verbide ja verbaalsubstantiivide eesliitena*)

mis- II [mis] *pref.* mitte-, paha-, väär- (*tarvit. mõnes üksikus prantsuse keelest laenatud sõnas, näit.* **mischance, miscreant, misprision, misprize**)

misadventure ['misəd'ventʃə] *s.* äpardus, õnnetus

misadvise [misəd'vaiz] *v. t.* vääriti nõu andma ◇ **-ed** järelekaalumatu, ebatark

misalliance ['misə'laiəns] *s.* ebasobiv liit; *er.* vääritu (*või* seisusekohatu) abielu, mesallianss (= **mésalliance**)

misanthrope ['miz(ə)nəroup] *s.* inimesevihkaja, inimesepõlgur, misantroop

misanthropic [miz(ə)n'ərɔpik] *a.* **(-ically)** inimesevaenulik, inimesepõlglik, misantroopiline

misanthropist [mi'zænəropist] = **misanthrope**

misanthropy [mi'zænəropi] *s.* inimesevihkamine, inimesepõlgus, misantroopia

misapplication ['misæpli'keiʃ(ə)n] *s.* väärtarvitus

misapply ['misə'plai] *v. t.* väärtarvitama, vääriti tarvitama

misapprehend ['misæpri'hend] *v. t.* vääriti mõistma

misapprehension ['misæpri'henʃ(ə)n] *s.* vääriti mõistmine, valesti arusaamine, väärarvamus

misappropriate ['misə'prouprieit] *v. t.* seadusvastaselt omastama, (*võõrast vara*) kõrvaldama

misappropriation ['misəproupri'eiʃ(ə)n] *s.* seadusvastane omastamine, (*võõra vara*) kõrvaldamine

misbecome ['misbi'kʌm] *v. t.* (*pret.* **-came** [-'keim], *p. p.* **-come**) halvasti sobima, kohatu olema

misbegotten ['misbi'gɔtn] *a.* vääriti sündinud, värdjalik, sohi-

misbehave ['misbi'heiv] *v. i. & refl.* halvasti käituma

misbehaviour ['misbi'heivjə] *s.* halb (*või* kõlbmatu) käitumine; eksimus käitumises

misbelief ['misbi'li:f] *s.* väärusk

misbeliever ['misbi'li:və] *s.* väärusuline

misc. *lüh.* = **miscellaneous**

miscalculate ['mis'kælkjuleit] *v. t. & i.* valesti arvutama (*või* arvestama, kalkuleerima)

miscalculation ['miskælkju'leiʃ(ə)n] *s.* valesti arvutamine *või* arvestamine, väärarvestus, valearvestus, -kalkulatsioon; arvutusviga

miscall [mis'kɔ:l] *v. t.* valesti (*või* vääriti) nimetama; *dial.* sõimama

miscarriage [mis'kæridʒ] *s.* äpardus, luhtu-

mine, nurjumine; (*kirja*) kaotsiminek; *med., vet.* nurisünnitus, iseeneslik abort ◇ **~ of justice** *jur.* kohtueksimus, ekslik kohtuotsus

miscarry [mis'kæri] *v. i.* äparduma, luhtuma, nurjuma; (*kirja kohta*) mitte pärale jõudma; *med., vet.* nurisünnitama, abort(eer)ima

miscast ['mis'kɑ:st] *v. t.* (*pret. & p. p.* **~**) *teatr.* (*näitlejale*) ebasobivat osa määrama; (*näidendit*) halvasti osaliste vahel jaotama ◇ **she was badly ~ as Juliet** talle oli täiesti ebasobivalt antud Julia osa

miscegenation ['misidʒi'neiʃ(ə)n] *s.* rassiline segaverestus, *er.* valge ja värvilise rassi seksuaalne segunemine

miscellanea [misi'leiniə] *s. pl.* mitmesuguse sisuga kirjutisi, seda ja teist

miscellaneous [misi'leiniəs] *a.* mitmesugune, segulaadiline, ebaühtlane, sega-; mitmekülgne

miscellany ['misiləni] *s.* segu; (mitmesuguse sisuga) koguteos, teatmekildude kogumik

mischance [mis'tʃɑ:ns] *s.* äpardus, õnnetus; halb õnn

mischief ['mistʃif] *s.* paha, kuri, kahju; pahandus; üleannetus, vallatus, koerus ◇ **to do ~** paha (*või* kurja) tegema; **to do smb. a ~** *vulg.* kedagi sandiks tegema *või* ära tapma; **to make** (*or* **work**) **~** pahandust tekitama; **to mean ~** paha kavatsema, kurja teha tahtma; **in ~** koerust tegemas; **out of ~** mitte koerust tegemas; **to get into ~** hätta sattuma; **you little ~!** sa väike paharet!; **why the ~ ...?** miks pagana pihta...?

mischief-maker ['mistʃifmeikə] *s.* pahanduse- *või* tülitekitaja, kurjaleässitaja, rahurikkuja

mischievous ['mistʃivəs] *a.* pahategev, pahandust tekitav; üleannetu, vallatu

misconceive ['miskən'si:v] *v. t.* vääriti mõistma *või* kujutlema

misconception ['miskən'sepʃ(ə)n] *s.* vääriti mõistmine; väärmõiste, väärkujutlus; väärarvamus

misconduct 1. ['mis'kɔndəkt] *s.* sündsusetu käitumine; abielurikkumine; väär asjaajamine *või* kohusetäitmine; **2.** ['miskən'dʌkt] *v. t. & refl.* sündsusetult käituma; abielu rikkuma; vääralt (*asju*) ajama *või* (*kohuseid*) täitma

misconstruction ['miskən'strʌkʃ(ə)n] *s.* väärtõlgitsus, -seletus; vääriti mõistmine

misconstrue ['miskən'stru:, -'kɔnstru:] *v. t.* vääriti tõlgitsema *või* mõistma

miscount ['mis'kaunt] **1.** *s.* valesti loendamine (*või* lugemine, arvutamine); loendusviga (*er. häälte kokkulugemisel*); **2.** *v. t.* valesti loendama (*või* lugema, arvutama)

miscreant ['miskriənt] **1.** *a.* nurjatu, riivatu, alatu; *arh.* väärusuline, ketserlik; **2.** *s.* nurjatu kelm, kurjategija; *arh.* ketser

mis-cue [(')mis'kju:] **1.** *s.* (*piljardimängus*) kiks, väärlöök; *piltl.* vääratus, eksitus; **2.** *v. i.* (*piljardimängus*) kiksima, väärlööki andma; *teatr.* repliiki vahele jätma *või* vääral kohal andma

misdate ['mis'deit] *v. t.* valesti dateerima, valesti (*millegi*) aega määrama, (*dokumenti*) vale kuupäevaga varustama, vääralt kuupäevastama

misdeal ['mis'di:l] **1.** *v. t. & i.* (*pret. & p. p.* **-dealt** [-delt]) (*kaarte*) valesti jagama; **2.** *s.* (*kaartide*) valesti jagamine

misdeed ['mis'di:d] *s.* pahategu, väärtegu, kuritegu

misdeem ['mis'di:m] *v. t. arh., poeet.* valesti arvama, eksikombel pidama

misdemean ['misdi'mi:n] *v. refl.* vääralt (*või* halvasti) käituma

misdemeanant ['misdi'mi:nənt] *s. jur.* väär- *või* süüteo kordasaatja

misdemeanour ['misdi'mi:nə] *s. jur.* väär- *või* süütegu

misdirect ['misdi'rekt] *v. t.* vääriti juhtima, eksiteele saatma; ekslikke juhtnööre (*või* juhiseid) andma; valesti sihitama *või* adresseerima; valesti suunama *või* kasutama

misdirection ['misdi'rekʃ(ə)n] *s.* väärjuhtimine, eksiteele saatmine; väärsihitus, -adresseerimine; valesti suunamine *või* kasutamine

misdo [mis'du:] *v. t. & i.* (*pret.* **-did** [-'did], *p. p.* **-done** [-'dʌn]) *haruld.* vääriti tegema *või* toimima; paha tegema

misdoer [mis'du(:)ə] *s.* pahategija

misdoing [mis'du(:)iŋ] *s.* pahategu, süütegu, patt

misdoubt [mis'daut] *v. t. arh., dial.* kahtlustama; kartma (*et* **that**)

mise-en-scène [mi:zɑ:ŋ'sein] *s. pr.* misanstseen

miser ['maizə] *s.* ihnur, ihnuskoi, kitsipung

miserable ['miz(ə)r(ə)bl] *a.* haletsusväärne, õnnetu; armetu, vilets

miserably ['miz(ə)r(ə)bli] *adv.* haletsusväärselt, õnnetult; armetult, viletsalt

miserere [mizə'riəri] *s. kirikl.* patukahetsuslauluna tarvitatav 51. psalm; *piltl.* halastuspalve

miserly ['maizəli] *a.* **(-iest; -iness)** ihnurlik, ihne, kitsi

misery ['miz(ə)ri] *s.* viletsus, armetus, õnnetus; häda; piin

misfeasance ['mis'fi:z(ə)ns] *s. jur.* võimu kuritarvitus

misfire ['mis'faiə] **1.** *v. i.* (*tulirelva kohta*) mitte lahti minema, tõrkuma; (*mootori kohta*) (süüdet) vahele jätma, tõrkuma; *piltl.* äparduma, ebaõnnestuma; **2.** *s.* (*tulirelva*) mittelahtiminek, tõrge; (*mootori*) (süüte) vahelejätt, tõrge

misfit ['mis'fit] **1.** *v. t. & i.* mitte sobima, halvasti istuma (*rõiva kohta*); **2.** *s.* mittesobiv (*või* halvasti istuv) rõivastusese; ebasobiv (*või* halvasti kohanenud) isik

misfortune [mis'fɔ:tʃ(ə)n] *s.* õnnetus, õnnetusjuhtum; halb õnn, häda ◇ **companions in ~** kaaskannatajad

misgive [mis'giv] *v. t.* (*pret.* **-gave** [-'geiv], *p. p.* **-given** [-'givn]) paha aimata laskma, kartusega (või kahtlusega) täitma ◇ **my heart misgave me that something was wrong** mu süda ütles mulle, et midagi on pahasti

misgiving [mis'giviŋ] *s.* paha aim(d)us, kartus, kahtlus

misgovern ['mis'gʌvən] *v. t.* halvasti valitsema

misgovernment ['mis'gʌvənmənt] *s.* halb valitsus, väärvalitsus

misguide ['mis'gaid] *v. t.* vääriti juhtima, eksitama, eksiteele juhtima *või* viima ◇ **-ed** eksiteele sattunud, mõtlematu; **-ed zeal** ebakohaselt suunatud agarus *või* ind

mishandle ['mis'hændl] *v. t.* halvasti käsitsema *või* kohtlema

mishap [mis'hæp, 'mis-] *s.* äpardus, viperus, õnnetus

mishmash ['miʃmæʃ] *s.* sigrimigri, segu

misinform ['misin'fɔ:m] *v. t.* valesti informeerima, valeteadetega eksitama

misinterpret ['misin'tə:prit] *v. t.* valesti tõlgitsema *või* tõlgendama; valesti mõistma

misinterpretation ['misintə:pri'teiʃ(ə)n] *s.* väärtõlgitsus, -tõlgendus; valesti mõistmine

misjudge ['mis'dʒʌdʒ] *v. t. & i.* valesti (*või* ebaõiglaselt) otsustama; valesti (*või* ebaõiglaselt) hindama

mislay [mis'lei] *v. t.* (*pret. & p. p.* **-laid** [-'leid]) ebaõigele kohale asetama; tähelepanematult (*või* huupi) ära panema (*nii et isegi enam kätte ei leia*)

mislead [mis'li:d] *v. t.* (*pret. & p. p.* **-led** [-'led]) eksiteele (*või* eksiarvamusele) viima, (ära) eksitama

mislike [mis'laik] *v. t. arh.* mitte sallima (= **dislike**); mitte meeldima (= **displease**)

mismanage ['mis'mænidʒ] *v. t. & i.* halvasti juhtima *või* korraldama

mismanagement ['mis'mænidʒmənt] *s.* väärjuhtimine, halb korraldamine; väärvalitsus

mismatch [mis'mætʃ] **1.** *v. t. & i.* vääralt (*või* halvasti) kokku sobitama *või* sobima; **2.** *s.* väär (*või* halb) kokkusobitus; ebasobiv (abielu)paar

misname ['mis'neim] *v. t.* valesti nimetama

misnomer ['mis'noumə] *s.* väärnimetus, valenimetus; termini väärtarvitus, terminoloogiline viga

misogamist [m(a)i'sɔgəmist] *s.* abieluvihkaja, -põlgaja

misogamy [m(a)i'sɔgəmi] *s.* abieluvihkamine, -põlgus, misogaamia

misogynist [m(a)i'sɔdʒinist] *s.* naistevihkaja, -põlgaja, misogüün

misogyny [m(a)i'sɔdʒini] *s.* naistevihkamine, -põlgus, misogüünia

misplace ['mis'pleis] *v. t.* **(-ceable)** ebaõigele kohale panema; valesti tarvitama; (*usaldust, armastust*) halvasti valitud objektile suunama

misprint [mis'print] **1.** *s.* trükiviga; **2.** *v. t.* vääriti (*või* trükiveana) trükkima

misprision I [mis'priʒ(ə)n] *s. jur.* kuriteo var-

jamine, *er.* riigireetmise varjamine (= **~ of treason**) *või* raske roima varjamine (= **~ of felony**); *arh.* eksivõte, eksitus

misprision II [mis'priʒ(ə)n] *s. arh.* põlgus, halvakspanu; alahindamine

misprize [mis'praiz] *v. t. arh.* põlgama, halvaks panema; alahindama

mispronounce ['misprə'nauns] *v. t. & i.* valesti hääldama

mispronunciation ['misprənʌnsi'eiʃ(ə)n] *s.* valesti hääldamine

misquotation ['miskwo(u)'teiʃ(ə)n] *s.* valesti tsiteerimine; väär tsitaat

misquote ['mis'kwout] *v. t. & i.* valesti tsiteerima

misread ['mis'ri:d] *v. t. (pret. & p. p.* **-read** [-'red]) valesti lugema; (*loetut*) valesti mõistma *või* tõlgendama

misrepresent ['misrepri'zent] *v. t.* valesti esitama *või* kujutama; (tahtlikult) moonutama *või* väänama

misrepresentation ['misreprizen'teiʃ(ə)n] *s.* vääriti esitamine, valesti kujutamine; (tahtlik) moonutamine *või* väänamine

misrule ['mis'ru:l] **1.** *v. t.* halvasti valitsema; **2.** *s.* halb valitsus; korratus, korralagedus, mürgel, märul ◇ **Lord (*or* Abbot, Master) of M-** *aj.* jõuluaegsete lõbustuste juht (*keskaegsel Inglismaal*)

miss I [mis] **1.** *v. t. & i.* mitte tabama, mööda laskma; vahele (*või* välja, kasutamata) jätma; puuduolekut tundma; ilma jääma, minetama; puuduma, puudu olema; ebaõnnestuma; **2.** *s.* mittetabamine, möödalask; vahelejätmine, mittekasutamine; *fam.* nurisünnitus (= **miscarriage**); (*piljardimängus*) kiks, väärlöök (= **mis-cue**) ◇ **to ~ a train** rongist maha jääma; **to ~ a stop** peatusest mööda sõitma; **to ~ the point** asja tuuma mitte taipama; **we ~ you badly** meil on väga kahju, et te siin ei ole; **many people are ~ing** paljud inimesed on (teadmata) kadunud *või* kaotsi jäänud; **my letter may have ~ed** mu kiri võib olla (postil) kaotsi läinud; **you ~ed (out) several words** te jätsite mitu sõna välja; **to ~ fire** (*tulirelva kohta*) mitte lahti minema; (*nalja kohta*) ebaõnnestuma, halvasti välja kukkuma; **to ~ out on smth.** *Am.* millestki ilma jääma, midagi minetama; **a ~ is as good as a mile** kui mööda lased, siis ei ole tähtis kui lähedalt või kaugelt; **to give smth. a ~** midagi vahele jätma *või* mitte kasutama, millestki mööda minema; *vrd.* **missing**

miss II [mis] *s.* miss, preili (*tarvit. ilma järgneva nimeta ainult mõningais ühendeis, rohkem Ameerikas; iseseisvalt tarvitusel teenijate üttevormina*); **(M-)** preili . . . (*alati nime ees; lüh. puud.*) ◇ **a pert ~** nipsakas preilike *või* plika; **the M- Smiths** (*or* **the M-es Smith**) preilid Smith'id

Miss. *lüh.* = **Mississippi**

missal ['mis(ə)l] *s. kirikl.* missaal, missaraamat

missel ['mis(ə)l] *s. zool.* hoburästas (= **~-thrush**)

misshapen ['mis'ʃeip(ə)n] *a.* vormitu, moonutatud, inetukujuline; inetu, näotu

missile ['misail, *Am.* -sil] *s.* viske-ese, viskerelv; *er.* reaktiivmürsk, rakett(mürsk); *atrib.* viske- ◇ **guided ~** juhitav rakett

missing ['misiŋ] *a.* puuduv, puuduolev; kaotsiläinud; *mil.* teadmata kadunud ◇ **some pages are ~** mõned leheküljed on puudu; **the ~ link** puuduv lüli; (oletatav) vahelüli inimese ja ahvi vahel

mission ['miʃ(ə)n] *s.* missioon; (vähem) saatkond, esindus, delegatsioon; käsund, ülesanne; lähetus, komandeering; eluülesanne, kutsumus; misjon(itöö) ◇ **to send on a ~** lähetama, komandeerima

missionary ['miʃ(ə)n(ə)ri] **1.** *a.* misjoni-; **2.** *s.* misjonär

missis ['misiz], **-us** [-əz] *s.* (*teenijate keeles*) perenaine (= **mistress**); *nalj.* küljeluu, naine **(my, your, etc. ~)**; *vrd.* **Mrs.**

missish ['misiʃ] *a.* (kooli)plikalik

Mississippi [misi'sipi] *pn.*

missive ['misiv] **1.** *s.* ametlik kiri; *pedant., nalj.* läkitus, kiri; **2.** *a. haruld., arh.* läkituslik, läkitus-, saate- ◇ **letter(s) ~** *aj.* kuninglik läkituskiri (*toomkapiitlile, kus määrati kandidaat piiskopi kohale*)

Missouri [mi'suəri, mi'z-] *pn.* ◇ **from ~** *Am. sl.* mitte kergesti sisseveetav, ettevaatlik ning kaval

mis-spell ['mis'spel] *v. t.* (*pret. & p. p.* **-spelt** [-'spelt], **~ed**) valesti kirjutama, õigekirjavigadega kirjutama

mis-spend ['mis'spend] *v. t.* (*pret. & p. p.* **-spent** [-'spent]) valesti kulutama *või* veetma; (ära) raiskama

mis-state ['mis'steit] *v. t.* valesti teatama (*või* esitama, avaldama)

mis-statement ['mis'steitmənt] s. valeteade, -esitus, -avaldus

mis-step [mis'step] *s. er. Am.* väärsamm, eksisamm (= **faux pas**)

missus ['misəz] = **missis**

missy ['misi] *s. fam., nalj.* preilike (*vt.* **miss** II)

mist [mist] **1.** *s.* udu, hägu, hämu; ähmasus; **2.** *v. i. & t.* udutama, uduvihma sadama; hägunema, hägustuma, häguseks minema; hägustama, häguseks tegema ◇ **Scotch ~** uduvihm

mistake [mis'teik] **1.** *v. t. & i.* (*pret.* **-took** [-'tuk], *p. p.* **-taken** [-'teikn]; **-kable**) valesti aru saama, eksikombel arvama *või* pidama (*millekski, kellekski* **for**); eksima; **2.** *s.* viga, eksimus, eksitus, väärsamm ◇ **by ~** eksikombel; **to make a ~** eksima; **that is excellent, and no ~** *fam.* see on kahtlemata oivaline

mistaken [mis'teikn] **1.** *p. p., vt. eelm.*; **2.** *a.* ekslik, eksi-; valesti mõistetud *või* tehtud ◇ **to be ~** eksima; pettuma (*kelleski, milleski* **in**); **a ~ attempt** eksikatse, nurjunud katse; **~ kindness** ebakohaselt osutatud lahkus

mistakenly [mis'teiknli] *adv.* ekslikult, eksikombel

mistakenness [mis'teiknnis] *s.* eksimus, eksiarvamus

mister ['mistə] *s.* härra (*tarvit. iseseisva sõnana ainult vulgaarses kõnes, üttevormis sõna* **sir** *asemel*); *vrd.* **Mr.**

mistily ['mistili] *adv.* uduselt, häguselt, hämuselt; ähmaselt

mistime ['mis'taim] *v. t.* ebaõigel ajal tegema; ebaõiget aega määrama

mistiness ['mistinis] *s.* udusus, hägusus, hämusus; ähmasus

mistletoe ['misltou, 'mizl-] *s. bot.* puuvõõrik (*Inglismaal er. jõuludekoratsiooniks tarvitatav taim*)

mistook [mis'tuk] *vt.* **mistake**

mistral ['mistr(ə)l, -trɑ:l] *s. meteor.* mistraal (*tugev külm loodetuul L.-Prantsuse rannikul*)

mistranslate ['mistrænz'leit, -trɑ:ns-] *v. t.* valesti tõlkima

mistranslation ['mistrænz'leiʃ(ə)n, -trɑ:ns-] *s.* väär tõlge, valetõlge

mistreat ['mis'tri:t] *Am.* = **maltreat**

mistress ['mistris] *s.* perenaine, valitsejanna; naisõpetaja; naismeister; *poeet.* südamedaam, armastatu, kallim; armuke, metress; **(M-)** *arh.* = **Mrs.** ◇ **M- of the Seas** Merede Valitsejanna, Suurbritannia

mistress-ship ['mistriʃip] *s.* perenaiseksolek; *er.* naisõpetaja-amet

mistrial [mis'traiəl] *s. jur.* vääralt peetud (kohtu)protsess, kehtetu (kohtu)protsess

mistrust [mis'trʌst] **1.** *v. t.* umbusaldama, mitte usaldama; **2.** *s.* umbusaldus

mistrustful [mis'trʌstf(u)l] *a.* umbusalduslik, umbusaldav (*midagi* **of**)

misty ['misti] *a.* **(-ier, -iest)** udune, hägune, hämune; ähmane

misunderstand ['misʌndə'stænd] *v. t.* (*pret. & p. p.* **-stood** [-'stud]) valesti aru saama, vääriti mõistma

misunderstanding ['misʌndə'stændiŋ] *s.* valesti arusaamine, vääriti mõistmine; arusaamatus, lahkarvamus, -heli

misunderstood ['misʌndə'stud] *vt.* **misunderstand**

misuse 1. [mis'ju:z] *v. t.* halvasti tarvitama, väärtarvitama, kuritarvitama; halvasti kohtlema; **2.** [mis'ju:s] *s.* väär- *või* kuritarvitus; halb kohtlemine

Mitcham ['mitʃəm] *pn.*

Mitchell ['mitʃ(ə)l] *pn.*

mite I [mait] *s.* pool krossi, veering (*ka piltl.*); kübemeke; pisitilluke laps, maimuke (= **a ~ of a child**)

mite II [mait] *s. zool.* lest (*putukas*); *fam.* mutukas

miter ['maitə] = **mitre**

Mitford ['mitfəd] *pn.*

Mithras ['miəræs], **Mithra** ['miərə] *s. müt.* Mit(h)ra (*indo-iraani valgusjumal*)

Mithridates [miəri'deiti:z] *pn.*

mitigate ['mitigeit] *v. t.* **(-gable, -tor)** pehmendama, leevendama, mahendama

mitigation [miti'geiʃ(ə)n] *s.* pehmendus, leevendus, mahendus

mitigatory ['mitigeitəri] *a.* pehmendav, leevendav, mahendav

mitosis [m(a)i'tousis] *s.* (*pl.* **-ses** [-si:z]) *biol.* mitoos, kaudpooldumine

mitotic [m(a)i'tɔtik] *a. biol.* mitootiline, kaudpooldumis-

mitrailleuse [mitrai'ə:z] *s. pr.* mitraljöös (*endine mitmeraudne kiirtulirelv*)

mitral ['maitrəl] *a. anat.* mitraalne, mitraal- ◇ ~ **valve** *anat.* mitraalklapp, kahehõlmaline klapp

mitre *Am.* **miter** ['maitə] *kirikl.* **1.** *s.* mitra (*piiskopimüts*); piiskopiamet, -au; **2.** *v. t.* (**-trable**) mitraga ehtima, piiskopiks (*või* abtiks) ülendama

mitt [mit] **1.** s. (pikk) sõrmitu kinnas; *er.* pesapallikinnas; *pl. sl.* poksikindad; *Am. sl.* käsi; = *järgm.* **2.** *v. t. Am. sl.* kätlema, kätt pigistades õnnitlema

mitten ['mitn] *s.* sõrmitu kinnas (= *eelm.*); labakinnas, käpik(kinnas); *pl. sl.* poksikindad ◇ **to get the** ~ *sl.* «korvi saama»; ametist vallandatama; **to give the** ~ *sl.* «korvi andma»; ametist vallandama

mittimus ['mitiməs] *s. jur.* vahistus- *või* vangistuskäsk; *fam.* vallanduskäsk

mity ['maiti] *a.* (**-ier, -iest; -iness**) lestane, lestadest kubisev (*vt.* **mite** II)

Mitylene [miti'li:ni(:)] = **Mytilene**

mix [miks] **1.** *v. t. & i.* (kokku, juurde, ühte) segama (*millegagi* **with**; *millegi hulka* **in, into, among**); segunema (**with**); seltsima, läbi käima (**with**); **2.** *s.* segu (*er. kok. ja tehn.*) ◇ **to** ~ **up** segi ajama, ära segama (*millegagi* **with**); **to be** ~**ed up** segatud olema (*millessegi* **in, with**)

mixed [mikst] *a.* segatud, sega-; segane ◇ ~ **bathing** segasuplus, (meeste ja naiste) ühissuplus; ~ **doubles** *sport* segapaarismäng; ~ **marriage** segaabielu; ~ **number** *mat.* segaarv; ~ **school** segakool

mixer ['miksə] *s.* segaja; *tehn.* segisti, segur, segamisriist, -aparaat, -masin; mikser; *Am.* teistega seltsija, (hõlpsasti) sõbrutseja, seltskonnainimene; *Am.* tutvumiskoosviibimine ◇ **good** ~ *Am.* teistega hästi seltsija, hõlpsasti sõbrutseja

mixture ['mikstʃə, -tjuə] *s.* segamine; segu (*ka tehn.*); *farm.* mikstuur

mix-up ['miksʌp] *s. fam.* segadik, segadus; *Am. ka* kisklemine, kaklus

Mizpah ['mizpə] *pn.*

miz(z)en ['mizn] *s. mer.* besaan, besaanpuri, -seil (= ~**-sail**); besaanmast (= ~**-mast**)

mizzle I ['mizl] *dial.* **1.** *v. imp.* uduvihma sadama, tibutama, tibama (= **drizzle**); **2.** *s.* uduvihm

mizzle II ['mizl] *v. i. sl.* jalga laskma, vehkat tegema

ml. *lüh.* = **millilitre**

Mlle *lüh.* = **Mademoiselle**

Mlles *lüh.* = **Mesdemoiselles**

M.M ['em'em] *lüh.* = **military medal**

MM. *lüh.* = **Messieurs**

mm. *lüh.* = **millimetre**

Mme *lüh.* = **Madame**

Mmes *lüh.* = **Mesdames**

Mn *keem.* = **manganese**

mn *lüh.* = **million** (*näit.* **£ 1 mn** = üks miljon naela)

mnemonic [ni(:)'mɔnik] *a.* (**-ically**) mnemooniline, mälutehniline, mnemo-

mnemonics [ni(:)'mɔniks] *s. pl.* mnemoonika, mälutehnika, mälukunst

Mnemosyne [ni:'mɔzini:] *s. müt.* Mnemosyne (*kreeka mälujumalanna*)

M.O. ['em'ou] *lüh.* = **1. Medical Officer; 2. money order**

mo [mou] *s. sl.* silmapilk (= **moment**) ◇ **wait half a** ~ *sl.* oodake tsipakene

Mo *keem.* = **molybdenum**

Mo. *lüh.* = **Missouri**

mo. *lüh.* = **month(s)**

-mo [mou] *suf.* -ndik, -ndikkaust (*tarvit. arvsõna järel raamatukausta märkimiseks*) ◇ **12mo (= duodecimo)** kaheteistkümnendikkaust, duodeets; **18mo (= octodecimo** *or* **eighteenmo)** kaheksateistkümnendikkaust, oktodeets

moa ['mo(u)ə] *s. zool., paleont.* moa

Moab ['mo(u)æb] *pn.*

Moabite ['mo(u)əbait] *s.* moabiit, moablane

moan [moun] **1.** *s.* oie, soie, ägamine; *poeet.* kurtmine; **2.** *v. i. & t.* oigama, soiguma, ägama; *poeet.* kurtma

moat [mout] *s.* vallikraav, lossikraav

moated ['moutid] *a.* vallikraaviga ümbritsetud

mob [mɔb] **1.** *s.* pööbel; märatsev rahvahulk;

sl. vargajõuk; *Austr.* (lamba-, veise)kari; **2.** *v. t.* (**-bb-**) rüsinal ümbritsema, jõuguna ründama, (*märatseva hulga poolt*) karmilt kohtlema (*haril. pass.*) ◇ ~ **law** (ohjeldamatu) pööblivalitsus; *ka* omakohus

mob-cap ['mɔbkæp] *s.* (vanaaegne) toatanu, (lõuaaluste paeltega) hommikutanu

Moberly ['moubə(:)li] *pn.*

mobile I ['moub(a)il, -bi:l] **1.** *a.* liikuv; püsimatu; liikumisvalmis, mobiilne; **2.** *s. kunst* mobiil (*kergliikuvatest osadest konstrueeritud skulptuur*); *er. Am. ka* (*järelveokina kasutatav*) furgoonelamu (= ~ **house**) ◇ ~ **library** rändraamatukogu

Mobile II [mo(u)'bi:l] *pn.*

mobility [mo(u)'biliti] *s.* liikuvus; püsimatus; liikumisvalmidus, mobiilsus

mobilization [moubil(a)i'zeiʃ(ə)n] *s.* mobilisatsioon

mobilize ['moubilaiz] *v. t. & i.* mobiliseerima; mobiliseeruma

mobocracy [mɔ'bɔkrəsi] *s.* pööblivalitsus

mobsman ['mɔbzmən] *s.* (*pl.* **-men**) *sl.* (hästiõivastatud) taskuvaras

mobster ['mɔbstə] *s. Am. sl.* vargajõugu liige, gangster

moccasin ['mɔkəsin] *s.* mokassiin (*indiaanlaste jalats*); *zool.* kilplõugmadu, *er.* veekilplõugmadu (= ~ **snake**)

Mocha ['moukə] **1.** *pn.* Moha, Mokka; **2.** *s.* (**m-**) moka (kohv)

mock [mɔk] **1.** *v. t. & i.* pilkama, mõnitama, narritama, irvitama (**at**); osatama, järele ahvima, imiteerima; **2.** s. pilge; pilkealune (*tarvit. ainult teatavais ühendeis*); **3.** *atrib. a.* järeletehtud, -ahvitud, võlts; pilke-, nalja-, mängu- ◇ **to make a** ~ **of** (*or* **at**) narritama, naeruvääristama, pilkama; ~ **cypress** *bot.* põõsasmalts, aedkohhia; ~ **king** mängukuningas; ~ **moon** *meteor.* kuusapp, kõrvalkuu; ~ **orange** *bot.* ebajasmiin; *ka* lainjaleheline vaiguseemik, loorberkirsipuu *või* harilik makluura; ~ **sun** *meteor.* päikesesapp, kõrvalpäike; ~ **trial** kohtuprotsessi mängimine, kohtuprotsessi imitatsioon, näitlik kohus; ~ **turtle** *kok.* «võltskilpkonn», (vürtsitatud) vasikapeapuljongisupp (= ~ **turtle soup**)

mocker ['mɔkə] *s.* pilkaja, mõnitaja; = **mocking-bird**

mockery ['mɔkəri] *s.* pilge, mõnitus, narritamine; järeleahvimine; moonutis; pilkealune, -objekt

mock-heroic ['mɔkhi'ro(u)ik] **1.** *a.* heroilist stiili parodeeriv; **2.** *s.* heroilist parodeeriv stiil; koomilis-heroiline luuletus

mocking-bird ['mɔkiŋbə:d] *s. zool.* päris-pilalind

mock-up ['mɔkʌp] *s.* (loomulikus suuruses) mudel, makett (*er. tehn.*); *mil.* (*vaenlase pettuseks tehtud*) imitatsioon, atrapp

mod. *lüh.* = **1. moderate; 2. modern; 3. modulus**

modal ['moud(ə)l] *a.* (**-lly**) *filos., loog., lgv.* modaalne, modaal-; *muus.* (heli)laadi-, heliliigi- ◇ ~ **auxiliary** (*or* **verb**) *lgv.* modaalverb

modality [mo(u)'dæliti] *s. filos., loog., lgv.* modaalsus, modaliteet

mode [moud] *s.* laad, viis, komme; mood, valitsev maitse; *lgv.* kõneviis, moodus (= **mood** I); *mat.* mood; *muus.* moodus; (heli)laad, heliliik (= **mood** I)

model ['mɔd(ə)l] **1.** *s.* mudel, (vähendatud) kujutis; eeskuju, muster, näidis; modell; mannekeen; *atrib.* eeskujulik, muster-, näidis-; **2.** *v. t.* (**-ll-**) modell(eer)ima, voolima, vormima; mudeldama; kujundama (*millegi järgi* **after, on, upon**)

moderate 1. ['mɔd(ə)rit] *a.* mõõdukas, parajuslik, paras; **2.** ['mɔd(ə)rit] *s.* parajuslane, (poliitiliselt) mõõdukas isik; **3.** ['mɔdəreit] *v. t. & i.* (**-rable**) mõõdukamaks tegema, taldutama, taltsutama; (tagasi hoides) reguleerima, aeglustama; mõõdukamaks muutuma, taltuma

moderation [mɔdə'reiʃ(ə)n] *s.* mõõdukamaks tegemine; mõõdukus, parajus; *pl.* (*lüh.* **mods**) esimene avalik eksam Oxfordi ülikooli (B.A. kraadiga) lõpetamiseks ◇ **in** ~ mõõdukalt

moderator ['mɔdəreitə] *s.* mõõdukamaks tegija; *tehn.* moderaator, (pidur)regulaator, aeglusti; *füüs.* (*er. tuumareaktsiooni*) aeglusti; vahendaja, lepitaja; (ülikooli) eksamikomisjoni esimees *või* (määratud) liige; (presbüterlaste) kirikukoosoleku esimees; *Am.* arutlus- *või* vaidluskoosoleku juhataja, *er.* linnavolikogu (erapooletu) esimees

modern [ˈmɔdən] **1.** *a.* (**~est; -nness**) nüüdisaegne, nüüdne, moodne, modernne; **2.** *s.* nüüdisaja inimene, modernsete vaadetega isik ◇ **the ~s** *er.* tänapäeva (juhtivad) kirjanikud ning kunstnikud; **M- English** *lgv.* uusaja (*e.* tänapäeva) inglise keel (*a. 1500 alates*); **~ languages** uued keeled; **~ side** mitte-klassikaharu (*koolis*)

modernism [ˈmɔdə(:)nizm] *s.* modernism; *lgv.* uudiskeelend

modernist [ˈmɔdə(:)nist] *s.* modernist

modernity [mɔˈdə:niti] *s.* modernsus, moodsus, tänapäevasus, nüüdsus

modernize [ˈmɔdə(:)naiz] *v. t. & i.* (**-zable**) moderniseerima, moodsaks tegema; moderniseeruma, moodsaks muutuma

modest [ˈmɔdist] *a.* tagasihoidlik, vähenõudlik, malbe; mõõdukas; kombekas

modesty [ˈmɔdisti] *s.* tagasihoidlikkus, vähenõudlikkus, malbus; mõõdukus; kombekus

modi [ˈmoudai] *vt.* **modus**

modicum [ˈmɔdikəm] *s.* (*pl. puud.*) natuke, väike hulk (*midagi* **of**)

modification [mɔdifiˈkeiʃ(ə)n] *s.* teisendus, moendus, muutmine, modifitseerimine; teisend, moend, modifikatsioon; *lgv.* piiritlus; *ka* umlaut (= **mutation**)

modificatory [ˈmɔdifikeitəri] *a.* moendav, muutev; *lgv.* piiritlev

modifier [ˈmɔdifaiə] *s.* moendaja, muutja; modifikaator; *lgv.* piiritlev sõna

modify [ˈmɔdifai] *v. t.* (**-iable**) teisendama, moendama, muutma, modifitseerima; mõõdukamaks tegema, vähendama; *lgv.* piiritlema; *ka* umlaudi teel muutma

modish [ˈmoudiʃ] *a.* moodne, moepärane

modiste [mo(u)ˈdi:st] *s.* modist

mods [mɔdz] *vt.* **moderation**

modular [ˈmɔdjulə] *a.* modulaarne, moodul-

modulate [ˈmɔdjuleit] *v. t. & i.* (**-lable, -tor**) moduleerima

modulation [mɔdjuˈleiʃ(ə)n] *s.* moduleerimine, modulatsioon

module [ˈmɔdju:l] *s. tehn., arhit.* moodul; *ka* = *järgm.*

modulus [ˈmɔdjələs] *s.* (*pl.* **-li** [-lai]) *mat., füüs.* moodul; *ka* = *eelm.*

modus [ˈmoudəs] *s.* (*pl.* **-di** [-dai]) *lad.* laad, viis, moodus ◇ **~ operandi** [ɔpəˈrændai] tegutsemis- *või* toimimisviis; **~ vivendi** [viˈvendai] elamisviis, lepliku läbisaamise viis

Moffat [ˈmɔfət] *pn.*

Mogadiscio [mɔgəˈdiʃiou], **Mogadishu** [mɔgəˈdiʃu:] *pn.* Mogadišu, Muqdisho

Mogul [mo(u)ˈgʌl] *s. aj.* mogul (*Põhja-India vallutaja türgi rahva liige*); mongol; (**m-**) võimas (*või* tähtis) isik, suurnik, tuus (*ka iroon.*) ◇ **the ~** (= **the Great** *or* **Grand ~**) Suurmogul, Mogulite riigi valitseja

mohair [ˈmouhɛə, -ˈhɛə] *s. tekst.* mohäär

Mohammed [mo(u)ˈhæmed], **Muhhamad** [muˈhæməd] *pn.* Muhamed

Mohammedan [mo(u)ˈhæmid(ə)n] **1.** *a.* muhameedlik, muhamedi(-); **2.** *s.* muhame(e)dlane

Mohammedanism [mo(u)ˈhæmid(ə)nizm] *s.* muhameedlus, muhamedi usk

Mohawk [ˈmouhɔ:k] **1.** *pn.* (*jõgi P.-Ameerikas*); **2.** *s.* mohok (*teatava indiaanihõimu liige; teatav uisutamisfiguur*); *ka* = **Mohock**

Mohican [ˈmo(u)ikən, *Am.* mo(u)ˈhi:kən] *s.* mohikaan, mohikaanlane (*teatava väljasurnud indiaanihõimu liige; ka piltl.*)

Mohock [ˈmouhɔk] *s. aj.* (kõrgemasse seltskonda kuuluv) Londoni ööhuligaan (*XVIII sajandil*); *vrd.* **Mohawk**

mohur [ˈmouhə:] *s.* mohur (*endine India kuldmünt = 15 ruupiat*)

moidore [ˈmɔidɔ:] *s.* moidoor (*endine Portugali kuldmünt*)

moiety [ˈmɔiiti] *s. jur., pedant.* pool (-e); üks kahest osast

moil [mɔil] *v. i.* vaeva nägema (*haril. ühendis* **to toil and ~** tööd tegema ja vaeva nägema)

moire [mwɑ:] *s. tekst.* muaree

moiré [ˈmwɑ:rei] **1.** *a.* muareeritud, läikiva lainelise mustriga; **2.** *s.* muareemuster, läikiv laineline muster; *trük.* muaree

moist [mɔist] *a.* niiske, (*ilma kohta*) vihmitsev, vihmane

moisten [ˈmɔisn] *v. t. & i.* niisutama; niiskuma

moisture [ˈmɔistʃə] *s.* niiskus

moke [mouk] *s. sl.* eesel; *Am. sl. ka* neeger; *Austr. sl.* (hobuse)kronu

mol [ˈmoul] *lüh., füüs., keem.* = **1. mole** IV; **2. molecular**

molar I [ˈmoulə] **1.** *a.* (toidu)puremis-, puri-; **2.** *s.* purihammas, molaar (= **~ tooth**); *pl. Am. sl.* hambad

molar II [ˈmoulə] *a. füüs., keem.* molaarne, molaar- ◇ **~ conductivity** molaarelektrijuhtivus; **~ volume** molaarruumala

molarity [mo(u)ˈlæriti] *s. füüs., keem.* molaarsus

molasses [məˈlæsiz] *s.* (*tarvit. sg-na*) melass, (toores, kristalliseerumata) suhkrusiirup, must siirup; *Am.* siirup (= **treacle**)

mold I [mould] = **mould** I, II & III

Mold II [mould] *pn.*

Moldavia [mɔlˈdeiviə] *pn.* Moldaavia

Moldavian [mɔlˈdeiviən] **1.** *a.* moldaavia; **2.** *s.* moldaavlane; moldaavia keel ◇ **~ Soviet Socialist Republic** Moldaavia Nõukogude Sotsialistlik Vabariik

mole I [moul] *s.* sünnimärk

mole II [moul] *s. zool.* mutt ◇ **golden ~** *zool.* kuldmutt; **~ rat** *zool.* pimerott

mole III [moul] *s.* muul, sadamatamm, lainemurdja

mole IV [moul] *s. füüs., keem.* mool

mole V [moul] *s. med.* mool, heidik(loode)

mole-cricket [ˈmoulkrikit] *s. zool.* kaerasori, maavähk

molecular [mo(u)ˈlekjulə] *a. füüs., keem.* molekulaarne, molekulaar- ◇ **~ weight** molekulmass, *van.* molekulkaal

molecule [ˈmɔlikju:l, ˈmou-] *s. füüs., keem.* molekul

molehill [ˈmoulhil] *s.* mutimullahunnik; *piltl.* tähtsusetu asi

moleskin [ˈmoulskin] *s.* mutinahk; *tekst.* moolskin, moleskiin, tondinahk; *pl.* tondinahksed püksid

molest [moˈlest] *v. t.* tülitama, kiusama, (kiusavalt) häirima

molestation [mɔlisˈteiʃ(ə)n] *s.* tülitamine, kiusamine, (kiusav) häirimine

Molesworth [ˈmoulzwə(:)ə] *pn.*

Moll [mɔl] **1.** *pn.* (= **Mary**); **2.** s. (**m-**) *sl.* libu; *Am. sl.* roimari naisabiline; *Am. sl.* «mann», tüdruk, naine

mollification [mɔlifiˈkeiʃ(ə)n] *s.* pehmendus, leevendus; rahustus, vaigistus

mollify [ˈmɔlifai] *v. t.* (**-fiable**) pehmendama, leevendama; rahustama, vaigistama

Mollison [ˈmɔlisn] *pn.*

mollusc, *Am.* -usk [ˈmɔləsk] *s. zool.* mollusk, limune

molluscan [mɔˈlʌskən], **molluscous** [mɔˈlʌskəs] *a. zool.* molluski-, limuse-; molluskitaoline; *piltl.* selgrootu, pehme

Molly [ˈmɔli] **1.** *pn. dim.* (= **Moll, Mary**); **2.** *s.* (**m-**) memmepoeg, hellik (= *järgm.*); *sl. ka* = **moll** ◇ **~ Maguire** *aj.* teatava maarentnike salaühingu liige Iirimaal *või* teatava söekaevurite salaühingu liige Am. Ühdes (XIX saj. keskel)

mollycoddle [ˈmɔlikɔdl] **1.** *s.* memmepoeg, hellik; **2.** *v. t. & i.* hellitama; hellitatult käituma, ennast hellitama

Moloch [ˈmoulɔk] *s. müt.* Moolok; *piltl.* moolok (*suuri ohvreid nõudev väärjumal*); *zool.* (**m-**) moolok

molt [moult] = **moult**

molten [ˈmoult(ə)n] *a.* sula(-) (*metalli, klaasi, laava jms. kohta*); *vrd.* **melt**

molto [ˈmɔltou] *adv. muus.* molto, väga, eriti

Moluccas [mo(u)ˈlʌkəs] *pn.* Molukid

moly [ˈmouli] *s.* valgeõieline ning mustajuureline nõiataim kreeka mütoloogias; *bot.* kuldlauk (= **yellow garlic**)

molybdenite [məˈlibdinait] *s. min.* molübdeniit

molybdenum [məˈlibdinəm] *s. keem.* molübdeen (*sümbol* **Mo**)

mom [mɔm] *s. Am. fam.* memm, ema

Mombasa [mɔmˈbɑ:sə] *pn.*

moment [ˈmoumənt] *s.* hetk, silmapilk, viiv, moment; tähtsus; *füüs., mat.* moment ◇ **at the present ~** praegusel hetkel; **at (*or* for) the ~** just sel (*või* praegusel) hetkel; **to the ~** täpselt; **one ~** (*or* **half a ~, wait a ~**) oota veidi; **of great (little, no) ~** suure (väikese, mitte mingi) tähtsusega; **bending ~** *tehn.* paindemoment; **~ of inertia** *füüs.* inertsimoment; **~ of torsion** *tehn.* väändemoment

momenta [mo(u)ˈmentə] *vt.* **momentum**

momentary [ˈmoumənt(ə)ri] *a.* (**-ily, -iness**) hetkeline, silmapilkne, momentaanne, kiiresti mööduv

momently [ˈmoumənt(l)i] *adv.* iga hetk, iga silmapilk

momentous [mo(u)'mentəs] *a.* suure tähtsusega, ülitähtis, kaalukas, kaaluv, otsustav
momentum [mo(u)'mentəm] *s.* (*pl.* **-ta**) *füüs., tehn.* liikumishulk, impulss; *pop.* hoog, jõud; *haruld. füüs.* = **moment** ◇ **to gather** ~ hoogu võtma
Mon. *lüh.* = **1. Monday; 2. Monmouthshire**
mon- [mɔn] *pref.* (*vokaali ees*) = **mono-**
Mona ['mounə] *pn.*
monac(h)al ['mɔnəkəl] *a.* **(-lly)** mungalik, kloosterlik
monachism ['mɔnəkizm] *s.* munklus, kloosterlus
Monaco ['mɔnəkou] *pn.*
monad ['mɔnəd, -næd] *s. filos., biol.* monaad
monadic [mə'nædik] *a.* **(-ically)** *filos., biol.* monaadiline, monaadi-
Monaghan ['mɔnəgən] *pn.*
monaker ['mɔnikə] = **moni(c)ker**
monarch ['mɔnək] *s.* monarh, ainuvalitseja
monarchic(al) [mɔ'nɑ:kik(əl)] *a.* **(-ally)** monarhiline, ainuvalitsejalik, -valitsuslik
monarchism ['mɔnəkizm] *s.* monarhism
monarchist ['mɔnəkist] *s.* monarhist
monarchy ['mɔnəki] *s.* monarhia, ainuvalitsus
monastery ['mɔnəst(ə)ri] *s.* munga- *e.* meestemplooster
monastic [mə'næstik] *a.* **(-ically)** mungalik, munga-; kloosterlik, kloostri-
monasticism [mə'næstisizm] *s.* munklus, kloosterlus, kloostrielu
monaural [mə'nɔ:rəl] *a.* monoauraalne, ühekõrva-; (*heliülekande kohta*) monofooniline, mittestereofooniline (*lüh.* **mono**)
Monc(k)ton ['mʌŋktən] *pn.*
Moncrieff [mɔn'kri:f] *pn.*
Mond [mɔnd] *pn.*
Monday ['mʌndi] *s.* esmaspäev ◇ **Black** ~ *õpil. sl.* esimene koolipäev (pärast koolivaheaega); **S(ain)t** ~ (*Am. ka* **Blue** ~) «sinine esmaspäev», esmaspäevane töölt puudumine
Mondayish ['mʌndiiʃ] *a. fam.* esmaspäevlik, lõtv, töötahtetu
monetary ['mʌnit(ə)ri] *a.* **(-ily)** rahaline, raha-; vääringu- ◇ ~ **reform** rahareform; ~ **unit** rahaühik
money ['mʌni] *s.* raha; *pl.* rahasummad ◇ **the (big)** ~ *fam.* ränk raha, suured rahad; **ready** ~ sularaha; **to make** ~ raha tegema, varandust koguma; **to coin** ~ *sl.* kiiresti rikkaks minema; **not everybody's** (*or* **every man's**) ~ *fam.* mitte kõigile vastuvõetav *või* meelepärane; ~ **for jam** (*or* **old rope**) *sl.* kerge vaevaga teenitud raha; **to get one's** ~**'s worth** oma raha eest midagi (tublisti) saama; ~ **order** rahakaart, (posti)transfert
money-bags ['mʌnibægz] *s. sl.* rikkus; rikas isik, *er.* rikas kitsipung
money-box ['mʌnibɔks] *s.* hoiukarp, säästukarp
money-changer ['mʌnitʃeindʒə] *s.* rahavahetaja
moneyed ['mʌnid] *a.* rahakas, rikas; rahaline, raha-
money-grubber ['mʌnigrʌbə] *s.* rahakraapija, rahaahnitseja
money-grubbing ['mʌnigrʌbiŋ] **1.** *a.* rahaahnitsev; **2.** *s.* rahaahnitsus
money-lender ['mʌnilendə] *s.* rahalaenutaja
moneyless ['mʌnilis] *a.* rahatu
money-market ['mʌnimɑ:kit] *s.* rahaturg
money-spinner ['mʌnispinə] *s.* õnneämblik
moneywort ['mʌniwə:t] *s. bot.* roomav metsvits
-monger ['mʌŋgə] *s.* -müüja, -müütaja (*näit.* **fish-~, cheese-~, iron-~**)
Mongol ['mɔŋgɔl] *a. & s.* = **Mongolian**
Mongolia [mɔŋ'gouliə] *pn.* Mongoolia
Mongolian [mɔŋ'gouliən] **1.** *a.* mongoli; **2.** *s.* mongol; mongoli keel
mongoose ['mɔŋgu:s, 'mʌŋ-, -'gu:s] *s.* (*pl.* **-gooses**) *zool.* mungo
mongrel ['mʌŋgr(ə)l] **1.** *a.* segavereline, segatõugu, värdjalik; **2.** *s.* segavereline, segatõugu loom, *er.* segatõugu koer; *põlgl.* (koera)krants; värdjas
Monica ['mɔnikə] *pn.*
moni(c)ker ['mɔnikə] *s. Am. sl.* nimi; hüüdvõi pilkenimi
Monier ['mʌniə, 'mɔn-] *pn.*
monism ['mɔnizm] *s. filos.* monism
monist ['mɔnist] *s. filos.* monist
monistic [mɔ'nistik] *a.* monistlik
monition [mo(u)'niʃ(ə)n] *s.* manitsus, hoiatus, (ametlik) meeldetuletus; kohtukutse (*tsiviilasjas*)

monitor ['mɔnitə] **1.** *s.* manitseja, hoiataja; klassivanem, klassijärelevalvaja, korrapidaja, monitor (*inglise koolides*); *tehn., mil., mäend.* monitor; *zool.* varaan (*suur troopikasisalik*); **2.** *v. t. & i.* manitsema; järele valvama, järelevalvet teostama, kontrollima; hoiatama
monitorial [mɔni'tɔ:riəl] *a.* **(-lly)** klassivanemlik, klassivanema-
monitoring ['mɔnitəriŋ] *s.* järelevalve, kontroll, seire, monitooring
monitory ['mɔnit(ə)ri] **1.** *a.* **(-ily)** manitsev, hoiatav; **2.** *s.* (*er. piiskopi*) manitsuskiri
monitress ['mɔnitris] *s.* naismanitseja, manitsejanna, hoiatajanna; naisklassivanem
monk I [mʌŋk] *s.* munk
monk II [mʌŋk] *s. Am. sl.* ahv, pärdik (= **monkey**)
monkery ['mʌŋkəri] *s. fam.* munklus; mungaelu, -teod; mungad; mungaklooster
monkey ['mʌŋki] **1.** *s.* ahv, pärdik (*ka piltl.*); *tehn.* vaiavasar; *sl.* viissada naela (raha), *Am. sl.* viissada dollarit; **2.** *v. i. & t.* jändama, vigurdama (*millegi kallal* **with**); (pilkeks) järele ahvima, narritama ◇ **to make a** ~ **of** *Am. sl.* narrima, narriks tegema; **to put** (*or* **get**) **smb.'s** ~ **up** *sl.* kedagi vihastama *või* vihale ajama; **to get one's** ~ **up** *sl.* vihaseks minema; ~ **business** *sl.* jändamine, vigurdamine
monkey-bread ['mʌŋkibred] *s. bot.* baobab, ahvileivapuu (= **baobab**); baobabi *e.* ahvileivapuu vili
monkey-flower ['mʌŋkiflauə] *s. bot.* pärdiklill
monkeyish ['mʌŋkiiʃ] *a.* ahvilik, ahvi- *või* pärdikutaoline, täis vempe
monkey-jacket ['mʌŋkidʒækit] *s.* (lühike) madrusejakk
monkey-nut ['mʌŋkinʌt] = **peanut**
monkey-puzzle ['mʌŋkipʌzl] *s. bot.* tšiili araukaaria (*Inglismaal sagedane ilupuu*)
monkey-shine ['mʌŋkiʃain] *s. Am. sl. haril. pl.* vemp, vigur
monkey-wrench ['mʌŋkirentʃ] *s.* reguleeritav (mutri)võti
monkish ['mʌŋkiʃ] *a.* mungalik, munga-
monk's-hood ['mʌŋkshud] *s. bot.* käoking, *er.* sinine käoking
Monkton ['mʌŋktən] *pn.*
Monmouth ['mɔnməθ, 'mʌn-] *pn.*
Monmouthshire ['mɔnməθ(i)ə, 'mʌn-] *pn.*
mono I ['mɔnou] *s.* (*pl.* **-os**) mono(heli)plaat; monosalvestus
mono II ['mɔnou] *a.* = **monaural; monophonic** ◇ ~ **record** mono(heli)plaat
mono- ['mɔno(u)] *pref.* ainu-, üksik-, ühe-, (*võõrsõnades*) mono-
monobasic [mɔno(u)'beisik] *a. keem.* ühealuseline
monocarpic [mɔno(u)'kɑ:pik], **-carpous** [-'kɑ:pəs] *a. bot.* monokarpne, ainuviljuv
monochord ['mɔno(u)kɔ:d, -nək-] *s. muus., füüs.* monohord
monochromatic [mɔnəkrə'mætik] *a.* **(-ically)** ühevärviline, monokromaatiline; monokromaatne; monokroomne
monochrome ['mɔnəkroum] **1.** *s.* monokroom (*ühevärviline pilt; maalimine ühes värvis*); **2.** *a.* ühevärviline, monokroomne
monocle ['mɔnəkl, -nɔkl] *s.* monokkel
monoclinal [mɔnə'klainəl] *geol.* **1.** *a.* monoklinaalne; **2.** *s.* monoklinaal
monocline ['mɔnəklain] *s. geol.* monoklinaalne kurd
monoclinic [mɔnə'klinik] *a. min.* monokliinne ◇ ~ **system** *min.* monokliinne süsteem
monocotyledon [mɔnəkɔti'li:dən] *s. bot.* üheiduleheline taim
monocotyledonous [mɔnəkoti'li:dənəs] *a. bot.* üheiduleheline
monocular [mɔ'nɔkjulə] *a. füsiol.* ühesilmi-, monokulaarne, monokulaar-
monody ['mɔnədi] *s.* monoodia, ühehäälsus; ühehäälne laul; kaebelaul
monogamist [mɔ'nɔgəmist] *s.* monogamist, ainuabielus elav *või* ainuabielu pooldav isik
monogamous [mɔ'nɔgəməs] *a.* monogaamiline, monogaamne, ainuabieluline
monogamy [mɔ'nɔgəmi] *s.* monogaamia (*ka zool.*), ainuabielu
monogram ['mɔnəgræm] *s.* monogramm
monograph ['mɔnəgrɑ:f, -græf] *s.* monograafia
monographic [mɔnə'græfik] *a.* monograafiline
monolith ['mɔno(u)liθ] *s.* monoliit
monolithic [mɔno(u)'liθik] *a.* **(-ically)** monoliitne; *piltl.* ühtne, terviklik

monologue ['mɔnəlɔg] *s.* monoloog, ühekõne, üksikkõne
monomania [mɔno(u)'meiniə] *s. pat.* monomaania
monometallism [mɔno(u)'metəlizm] *s. maj.* monometallism
monomial [mə'noumiəl] *mat.* **1.** *s.* monoom, üksliige; **2.** *a.* monomiaalne
monophonic [mɔno(u)'fɔnik] *a.* monofooniline, mono-
monophony [mə'nɔfəni] *s.* monofoonia
monophthong ['mɔnəfəɔŋ] *s. fon.* monoftong, üksikvokaal (*vast.* **diphthong**)
monoplane ['mɔnoplein] *s.* monoplaan
monopolist [mə'nɔpəlist] *s.* monopolist
monopolize [mə'nɔpəlaiz] *v. t.* (**-zable**) monopoliseerima, ◇ **to ~ the conversation** teistel mitte sõnagi rääkida laskma
monopoly [mə'nɔpəli] *s.* monopol, ainuõigus (*millegi peale* **of**)
monorail ['mɔnəreil] *s.* üherÄÄpaline raudtee; *er.* (üherÄÄpaline) ripptee, monorelss
monosaccharide [mɔno(u)'sækəraid] *s. keem.* monosahhariid, monoos, lihtsuhkur
monosyllabic [mɔnəsi'læbik] *a.* (**-ically**) ühesilbiline, monosüllaabiline
monosyllable [mɔnə'siləbl] *s.* ühesilbiline sõna ◇ **to speak in ~s** ainult «jah» või «ei» ütlema, napisõnaline olema
monotheism ['mɔnoθi(:)izm] *s.* monoteism
monotheist ['mɔnoθi(:)ist] *s.* monoteist
monotheistic [mɔnoθi(:)'istik] *a.* (**-ically**) monoteistlik
monotone ['mɔnətoun] **1.** *s.* ühetoonilisus, samatoonilisus, tooni muutumatus; **2.** *v. t. & i.* ühetooniliselt ette kandma ◇ **in a ~** ühetooniliselt, monotoonselt
monotonous [mə'nɔt(ə)nəs] *a.* ühetooniline, üksluine, igav, monotoonne
monotony [mə'nɔt(ə)ni] *s.* ühetoonilisus, üksluisus, igavus, monotoonsus
monotype ['mɔnətaip] *s. trük.* (*ka* **M-**) monotüüp, üksiktäheladumismasin, täheladur; *biol. haruld.* ainus tüüpi (*või* perekonda) esindav liik; *kunst* monotüüpia
monovalent [mɔnə'vælənt] *a. keem.* ühevalentne
Monroe [mən'rou, mʌn-, 'mʌn-] *pn.*
Monrovia [mən'rouviə] *pn.*
monseigneur [mɔ:nsen'jə:] *s.* (*lüh.* **Mgr.**) monsenjöör, mu isand (*prantsuse tiitel vürstide või piiskoppide nime ees või nende kõnetamiseks*)
monsieur [məs'jə:] *s.* (*lüh.* **M.**; *pl.* **messieurs** [mes'jə:], *lüh.* **MM.**) härra (*prantsuse või teiste mitte-inglise nimede ees või kõnetamissõnana mitte-inglaste kohta*); prantslane
monsignor(e) [mɔnsi:n'jɔ:(ri)] *s.* (*lüh.* **Mgr.**) monsinjoore, mu isand (*itaalia tiitel, = pr.* **monseigneur**)
monsoon [mən'su:n] *s. meteor.* monsuun, mussoon
monster ['mɔnstə] *s.* koletis, peletis, soerd, väärsünnitis, ebard, imeelukas, monstrum (*ka med.*); *atrib.* koletu suur ◇ **a ~ of cruelty** peletislikult julm isik; **a ~ ship** laevamürakas, hiigellaev
monstrance ['mɔnstrəns] *s. kirikl.* monstrants, armulaualeiva-astja
monstrosity [mɔns'trɔsiti] *s.* koletislikkus, peletislikkus, soerdlikkus, ebardlikkus
monstrous ['mɔnstrəs] *a.* koletislik, peletislik, soerdlik, ebardlik; kole, koletu, jõletu
Mont. *lüh.* = **Montana**
montage ['mɔntɑ:ʒ, mɔ:ŋ'tɑ:ʒ] *s.* (foto-, filmi)montaaž
Montagu(e) ['mɔntəgju:] *pn.*
Montaigne [mɔn'tein] *pn.*
Montana [mɔn'tɑ:nə, *Am.* -'tænə] *pn.*
Mont Blanc [mɔ:m'blɑ:ŋ] *pn.*
Monte Carlo [mɔnti'kɑ:lou] *pn.*
Montenegrin [mɔnti'ni:grin] **1.** *a.* montenegro, tšernogoori; **2.** *s.* montenegrolane, tšernogoorlane
Montenegro [mɔnti'ni:grou] *pn.* Montenegro, Tšernogooria
Montesquieu ['mɔntiskju:, -kjə:] *pn.*
Montevideo [mɔnti'vidiou] *pn.*
Montfort ['mɔntfət, -fɔ:t] *pn.*
Montgomery [mən(t)'gʌm(ə)ri, -'gɔm-] *pn.*
month [mʌnθ] *s.* kuu (aega) ◇ **by the ~** kuukaupa; **this day ~** täna kuu aja pärast, järgmise kuu samal kuupäeval; **in six (eighteen) ~s** poole (poolteise) aasta pärast; **a ~ of Sundays** *nalj.* (määramatult) pikk aeg
monthly ['mʌnθli] **1.** *a.* igakuune, kuu-; **2.** *adv.* üks kord kuus, iga kuu, kuuti; **3.** *s.* kuukiri; *pl.* kuupuhastus (= **menses**)

Montmorency [mɔntmə'rensi] *pn.*
Montpelier [mɔnt'pi:ljə] *pn.*
Montpellier [mɔ:m'peliei, mɔnt'peliə] *pn.*
Montreal [mɔntri'ɔ:l] *pn.*
monument ['mɔnjumənt] *s.* monument, mälestus- *või* ausammas; mälestusehitus; *piltl.* mälestust jäädvustav teos, *er.* (kirjalik) mälestis ◇ **the M-** Londoni suure (1666. a.) tulekahju mälestussammas
monumental [mɔnju'ment(ə)l] *a.* (**-lly**) monumentaalne, suurejooneline, -mõõtmeline; tohutu; mälestus- ◇ **~ mason** kiviraidur
moo [mu:] **1.** *v. i.* möögima, ammuma; **2.** *s.* möögatus, möögimine, ammumine
mooch [mu:tʃ] *v. i. & t. fam.* looderdama (**about**), lonkima (**along**); *sl.* näppama, varastama; *Am. sl.* klanima, nuruma, kerjama
moo-cow ['mu:kau] *s. lastek.* vissimöö, vissi
mood I [mu:d] *s. lgv.* kõneviis, moodus; *loog.* moodus (*süllogismi figuuri vorm*); *muus. van.* (heli)laad, heliliik (= **mode**)
mood II [mu:d] *s.* tuju, meeleolu ◇ **I am in the (in no) ~ to play** (*or* **for playing**) mul on (ei ole) tuju mängida; **a man of ~s** tujukas inimene
moody ['mu:di] *a.* (**-ier, -iest; -ily, -iness**) tujukas; tusane, pahatujuline
moola(h) ['mu:lə] *s. Am. sl.* nodi, «puru», raha
moolah ['mulə] = **mullah**
moon [mu:n] **1.** *s.* kuu (*taevakeha*); *astr.* (*planeedi*) satelliit, kaaslane, kuu; (sünoodiline) kuu (*aeg ühest noorkuust teiseni*); *poeet.* = **month**; **2.** *v. i. & t.* unistavalt (*või* hajameelselt) ümber luusima (**about**); (hajameelselt) unelema (*millegi üle* **over**); (*aega*) loius hajameelsuses veetma (**away**)
moonbeam ['mu:nbi:m] *s.* kuukiir
mooncalf ['mu:nkɑ:f] *s.* (*pl.* **-calves** [-kɑ:vz]) sünnipärane tola, idioot
mooncraft ['mu:nkrɑ:ft] *s. tehn.* kuurakett, kuusõiduk
moonlight ['mu:nlait] **1.** *s.* kuuvalgus, -valge, -paiste; **2.** *a.* kuuvalge, kuupaisteline ◇ **~ flitting** öösine plehkupanek korterist (üüri maksmata jättes)
moonlighter ['mu:nlaitə] *s. aj.* öösine põlduderüüstaja (*teatava inglastest maaomanike ja nende rentnike vastu suunatud salaühingu liige Iirimaal XIX sajandi lõpul*); *Am.* öötöö tegija; *ka* = **moonshiner**
moonlit ['mu:nlit] *a.* kuust valgustatud, kuuvalge, kuupaisteline
moonscape ['mu:nskeip] *s.* kuumaastik
moonshine ['mu:nʃain] *s.* kuupaiste (= **moonlight**); jamps, jama, udujutt, sonimine; *Am. sl.* samagonn, puskar, salapiiritus
moonshiner ['mu:nʃainə] *s. Am. sl.* salapiirituse tegija *või* vedaja, samagonniajaja, puskariajaja
moonstone ['mu:nstoun] *s.* kuukivi, pärlikarva põldpagu, (*kalliskivina*) adulaar
moon-struck ['mu:nstrʌk] *a.* peast põrunud, hull
moonwort ['mu:nwɔ:t] *s. bot.* võtmehein, *er.* kuu-võtmehein
moony ['mu:ni] *a.* (**-ier, -iest; -ily, -iness**) kuutaoline, kuu-; peast segane; unistav, hajameelne
moor I [muə] *s.* raba(dik), samblasoo; (raba)nõmm
moor II [muə] *v. t. & i.* ankurdama; sildama; ankurduma; silduma
Moor III [muə] *s.* maur
moorage ['muəridʒ] *s.* ankurdamine; sildamine; ankurdumine; sildumine; ankurduskoht; sildumiskoht; ankurdusmaks; sildumismaks
moorcock ['muəkɔk] *s.* (*isane*) šoti rabapüü
Moore [muə] *pn.*
moor-game ['muəgeim] *s.* šoti rabapüü
Moorgate ['muəgit] *pn.*
moorhen ['muəhen] (*emane*) šoti rabapüü
mooring ['muəriŋ] *s.* ankurdamine; sildamine; ankurdumine, sildumine; (*haril. pl.*) kinnitustross, -ots (= **~ rope**); *pl.* ankurduskoht, sildumiskoht ◇ **~ anchor** püsiankur; **~ buoy** kinnituspoi; **~ mast** (*õhulaeva*) kinnitusmast; **~ ring** kinnitusrõngas, kairõngas
Moorish ['muəriʃ] *a.* mauri, mauridele omane
moorland ['muələnd] *s.* nõmm
moose [mu:s] *s.* (*pl.* **~**) *zool.* põder (= **elk**)
moot [mu:t] **1.** *s. aj.* (keskaegne) anglosaksi kogukondlik täiskogu (*er. kohtumõistmiseks*); *jur.* fiktiivse kohtuasja arutamine, kohtupraktiline vaidluskoosolek; **2.** *a.*

vaieldav, vaidlust äratav; **3.** *v. t.* vaidluse alla võtma, tõstatama (*küsimust*); *Am.* vaidlema, väitlema ◇ **~ case** (*or* **point**) vaieldav küsimus; **~ court** *Am.* harjutuskohus (*kohtupraktika omandamiseks*)

mop I [mɔp] **1.** *s.* narmashari; põrandalapp; nuustik, pundar, pulst; korratu (juukse)kahl; **2.** *v. t.* **(-pp-)** narmasharjaga (*või* põrandalapiga) pesema, küürima, üles võtma; (*higi*) pühkima ◇ **to ~ up** (*vett põrandalt*) lapiga üles võtma; *sl.* hävitama, ära neelama; *mil.* (*edasitungi järel maaala*) vaenlase salkadest puhastama, läbi kammima

mop II [mɔp] *haruld.* **1.** *v. i.* **(-pp-)** lõustu tegema, nägu moonutama (*tarvit. vaid ühendis* **to ~ and mow** [mau] grimassitama, lõustu tegema); **2.** *s.* lõust, näomoonutis (*tarvit. vaid ühendis* **~s and mows**); *vrd.* **mow** III

mope [moup] **1.** *v. i.* tusatsema, norutama; **2.** *s.* tusatseja, norutaja; **(the ~s)** tusatuju, tusatsus, norutus

moped ['mouped] *s.* mopeed; mootorjalgratas

mopish ['moupiʃ] *a.* tusatsev, norutav

moppet ['mɔpit] *s. arh., humor.* titake

moraine [mo'rein] *s. geol.* moreen

moral ['mɔr(ə)l] **1.** *a.* moraalne, kõlbeline; moraali-, kõlblus(e)-; **2.** *s.* moraal, (*teatavast loost või juhtumusest tuletatav*) moraaliõpetus; *pl.* moraal, kõlblus, (kõlbeline) käitumine; *pl.* eetika ◇ **~ philosophy** kõlblusõpetus, eetika; **~ victory** moraalne võit; **~ certainty** täielik (sisemine) kindlus *või* veendumus; **~ insanity** (nõdrameelsuseni ulatuv) moraalse tunde puudumine

morale [mɔ'rɑ:l, *Am. ka* mo(u)'ræl] *s.* moraal, (*sõjaväe, kooli jms.*) kõlbeline seisukord, distsipliin, vaim

moralist ['mɔr(ə)list] *s.* moralist, kõlblusejutlustaja, moraaliõpetaja, moraalitseja

moralistic [mɔrə'listik] *a.* **(-ically)** moralistlik, moraaliõpetajalik, kõlblusejutlustajalik

morality [mɔ'ræliti] *s.* moraalsus, kõlbelisus, kõlblus, kõlbeline käitumine; *kirj.* moralitee (= **~ play**)

moralize ['mɔrəlaiz] *v. i. & t.* **(-zable)** moraliseerima, kõlblust jutlustama, moraalitsema; moraali (*või* õpetust) tuletama; moraalseks tegema

morally ['mɔrəli] *adv.* moraalselt, kõlbeliselt; tegelikult, tõeliselt, niisama hästi kui

morass [mə'ræs] *s.* mädasoo, raba, mülgas (*ka piltl.*)

moratorium [mɔrə'tɔ:riəm] *s. maj.* moratoorium

Moravia [mə'reiviə] *pn. aj.* Moraavia, Määrimaa

Moravian [mə'reiviən] **1.** *a.* moraavia, määri; *kirikl.* hernhuudi, hernhuutlaste, vennaste(koguduse); **2.** *s.* moraavlane, määrimaalane; *kirikl.* hernhuutlane, vennastekoguduse liige

moray [mo(u)'rei] *s. zool.* mureen (*angerjaliste seltsi kuuluv kala*)

Moray ['mʌri] *pn.*

Morayshire ['mʌriʃ(i)ə] *pn.*

morbid ['mɔ:bid] *a.* **(~est)** haiguslik, haiglane ◇ **~ anatomy** *haruld.* patoloogiline anatoomia (= **pathological anatomy**)

morbidity [mɔ:'biditi] *s.* haiguslikkus, haiglus; *med.* haigestumus, morbiditeet

morbific [mɔ:'bifik] *a.* **(-ically)** haigust tekitav

mordancy ['mɔ:d(ə)nsi] *s.* salvavus, hammustavus; teravus, lõikavus; söövitavus

mordant ['mɔ:d(ə)nt] **1.** *a.* salvav, hammustav; (*valu kohta*) terav, lõikav; (*happe kohta*) söövitav; **2.** *s.* sööviti, söövitav hape, peits; (*riidevärvimisel*) värvikinnisti

mordent ['mɔ:dənt] *s. muus.* mordent

more I [mɔ:] **1.** *a. & pron.* rohkem, enam (*on komparatiiviks sõnadele* **much** *&* **many**); **2.** *adv.* enam, -m, -mini (*moodustab, asetatud adjektiivi või adverbi ette, komparatiivi, näit.* **~ beautiful** ilusam; **~ quickly** kiiremini) ◇ **I hope to see ~ of you** loodan teid (tulevikus) sagedamini näha; **give me two ~** andke mulle veel kaks; **some ~** veel natuke, veel mõned; **~ than** enam (*või* rohkem) kui; **neither ~ nor less (than)** ei enam ega vähem (kui); **~ and ~** üha enam; **~ or less** enam-vähem, teataval määral, umbes; **no ~** mitte enam; **all the ~** seda enam; **the ~ the better** mida enam (*või* rohkem), seda parem; **I was ~ sad than angry** ma olin pigem(ini) kurb kui vihane

More II [mɔ:] *pn.*

moreen [mə'ri:n] *s. tekst.* teatav tihe (villane *või* puuvillane) muareeritud riie (*er. portjääridеks või mööblikatteks*)

morel I [mə'rel] *s. bot.* mürkel (*seen*)

morel II [mə'rel] *s. bot.* must maavits (= **black nightshade**)

morello [mə'relou] *s.* (*pl.* **-os**) *aiand.* hapu kirsipuu (*ka* **~ cherry**)

moreover [mɔ:'rouvə] *adv.* pealegi

mores ['mɔ:ri:z] *s. pl. lad.* ühiskondlikud tavad, käitumis- ja kõlblustavad

Moresque [mɔ'resk] *a.* mauri stiilis

Moreton ['mɔ:tn] *pn.*

Morgan ['mɔ:g(ə)n] *pn.*

morganatic [mɔ:gə'nætik] *a.* **(-ically)** morganaatiline, seisusevastane (*valitsevast soost isiku abielu kohta*)

morgue [mɔ:g] *s. pr.* koolnuvaatla, surnukamber, morg (= **mortuary**); *er.* **(the M-)** Pariisi koolnuvaatla; *Am. sl.* (*ajalehetoimetuse*) teatmekogu, arhiiv

Moriarty [mɔri'ɑ:ti] *pn.*

moribund ['mɔ(:)ribʌnd, -bənd] *a.* suremas olev, suremas haige, ühe jalaga hauas seisev

morion ['mɔriən] *s. aj.* hispaania kiiver, (kõrge kübarakujuline näokatteta) jalaväelase kiiver

Morley ['mɔ:li] *pn.*

Mormon ['mɔ:mən] *s. kirikl.* mormoon; **(m-)** *põlgl.* mitmenaisepidaja ◇ **~ State** *Am.* = **Utah**

Mormonism ['mɔ:mənizm] *s. kirikl.* mormonism

morn [mɔ:n] *poeet.* = *järgm.*

morning ['mɔ:niŋ] *s.* hommik; *atrib.* hommikune, hommiku-; (*teatavais ühendeis*) päevane ◇ **good ~!** tere hommikust!; head aega!; **the ~ after** *fam., peam. Am.* hommik peale pummeldust; **~ call** (varajane) pealelõunane külaskäik; **~ coat** visiitkuub; **~ glory** *aiand.* lehtertapp; **~ performance** päevane etendus; **~ dress** tavaline (*mitte õhtune*) rõivastus; **~ star** koidue. aotäht (*Veenus või mingi muu hommikul särav täht*); **~ watch** *mer.* hommikune vahikord (*kella 4—8*)

mornings ['mɔ:niŋz] *adv. peam. Am.* hommikuti

Moroccan [mə'rɔkən] **1.** *a.* maroko; **2.** *s.* marokolane

Morocco [mə'rɔkou] **1.** *pn.* Maroko; **2.** *s.* **(m-)** marokään, safian

moron ['mɔ:rɔn] *s.* nõdramõistuslik isik, mõistuselt kängunu, debiilik

Moroni [mɔ'rouni] *pn.*

morose [mə'rous] *a.* **(-er, -est)** tusane, pahur, morn

morpheme ['mɔ:fi:m] *s. lgv.* morfeem

Morpheus ['mɔ:fju:s, -fiəs] *s. müt.* Morpheus (*kreeka unenäojumal*) ◇ **in the arms of ~** unejumala kaisus, magamas

morphia ['mɔ:fiə], **-phine** [-fi(:)n] *s.* morfium, morfiin

morphinism ['mɔ:finizm] *s.* morfinism

morphological [mɔ:fə'lɔdʒik(ə)l] *a.* **(-ically)** *biol., lgv., geol.* morfoloogiline

morphology [mɔ:'fɔlədʒi] *s. biol., lgv., geol.* morfoloogia

Morphy ['mɔ:fi] *pn.*

morris I ['mɔris] *s.* vanainglise kostümeeritud rahvatants (= **~ dance**)

Morris II ['mɔris] *pn.* ◇ **~ chair** kohaldatava seljatoega tugitool

Morrisson ['mɔrisn] *pn.*

morrow ['mɔrou] *s. lit.* järgnev päev, homne päev; *arh.* hommik ◇ **on the ~ of** (*millelegi*) järgneval päeval; **good ~!** *arh.* = **good morning!**

morse I [mɔ:s] *s.* morsk, merihobu (= **walrus**)

Morse II [mɔ:s] **1.** *pn.*; **2.** *s.* morse; morsetähestik (= **~ alphabet** *or* **code**)

morsel ['mɔ:s(ə)l] *s.* suutäis, tükike, pala

mortal ['mɔ:tl] **1.** *a.* surelik, maine; surmav, surma-; *sl.* hiiglasuur, kole suur, koletu; **2.** *s.* surelik (inimene) ◇ **~ remains** maised jäänused, surnukeha; **~ sin** surmapatt; **~ enemies** verivaenlased; **~ hurry** *sl.* ilmatu suur rutt

mortality [mɔ:'tæliti] *s.* surelikkus; suremus, mortaliteet; *haruld.* surelikud (inimesed), põrmupõlised; *arh.* surm

mortally ['mɔ:təli] *adv.* surelikult; surmavalt; *sl.* kibedasti, üliväga

mortar ['mɔ:tə] **1.** *s.* müüser, uhmer; *mil.* mortiir, müüser; *ehit.* mört; **2.** *v. t. mil.* mortiiridest pommitama; *ehit.* mördiga katma *või* siduma

mortar-board ['mɔ:təbɔ:d] *s. ehit.* mördipalett; *fam.* akadeemiline kübar (*nelinurkse lapiku põhjaga*)

mortgage ['mɔ:gidʒ] **1.** *s. maj.* hüpoteek, hüpoteekkiri, pantkiri; **2.** *v. t. maj.* hüpoteekima, (kinnisvara) pantima; *piltl.* pandiks andma

mortgagee [mɔ:gi'dʒi:] *s.* hüpoteegiomanik (*hüpoteegi tagatisel laenuandja*)

mortgagor [mɔ:gə'dʒɔ:], **mortgager** ['mɔ:gidʒə] *s.* hüpoteekija (*hüpoteegi tagatisel laenusaaja*)

mortice ['mɔ:tis] = **mortise**

mortician [mɔ:'tiʃ(ə)n] *s. Am.* matusetalituste korraldaja (= **undertaker**)

mortification [mɔ:tifi'keiʃ(ə)n] *s.* lihasuretus; alandus, solvang, (kibe) haavumustunne; *med.* kärbus, gangreen

mortify ['mɔ:tifai] *v. t. & i.* (**-fiable**) (*liha*) suretama; (*himusid*) maha suruma; alandama, solvama, haavama; *med.* kärbuma, gangreenistuma

Mortimer ['mɔ:timə] *pn.*

mortise, -ice ['mɔ:tis] **1.** *s.* tapipesa (*vrd.* **tenon**); **2.** *v. t.* tappima, tapipesi tegema, tappide abil liitma ◇ ~ **chisel** tapipeitel, puusepapeitel; ~ **lock** sissetapitud lukk

Mortlake ['mɔ:tleik] *pn.*

mortmain ['mɔ:tmein] *s. jur.* (*teatavate juriidiliste isikute, er. kirikute*) kinnisvarade võõrandamatus ◇ **in** ~ võõrandamatu; *piltl.* testamentliku korraldusega piiratud

Morton ['mɔ:tn] *pn.*

mortuary ['mɔ:tjuəri] **1.** *a.* koolnu-, surnu-, matuse-; **2.** *s.* koolnu- *e.* surnukamber; koolnuvaatla, morg

mosaic I [mə'zeiik] **1.** *s.* mosaiik; *piltl.* kirevaist osadest koosnev tervik; **2.** *a.* mosaiikne, mosaiik-; **3.** *v. t.* mosaiigiga ilustama; mosaiigiks kokku sobitama ◇ ~ **disease** *põll.* mosaiiklaiksus; ~ **gold** kuldpronks (= **ormolu**); kassikuld, võltskuld

Mosaic II [mə'zeiik] *a. piibl.* Moosese ◇ ~ **law** Moosese käsuseadus

moschatel [mɔskə'tel] *s. bot.* muskuslill

Moscow ['mɔskou, *Am.* -kau] *pn.* Moskva

Mos(e)ley ['mouzli] *pn.*

Moselle [mə'zel] **1.** *pn.* Mosel (*jõgi*), Moselle (*Prantsuse departemang*); **2.** *s.* (**m-**) moosel(vein)

Moses ['mouziz] *pn.* Mooses

mosey ['mouzi] *v. i. Am. sl.* vehkat tegema, jalga laskma; lonkima, luusima (**along, around**)

Moslem ['mɔzlim] **1.** *a.* moslemi, musulmani, muhamedi; **2.** *s.* moslem, musulman, muhamedlane

mosque [mɔsk] *s.* mošee

mosquito [məs'ki:tou] *s.* (*pl.* **-oes, -os**) moskiito; *Am.* sääsk (= **gnat**) ◇ ~**-boat** torpeedokaater, ~**-craft,** ~**-fleet** vähemad sõjalaevad (*torpeedokaatrid jms.*); ~**-net** moskiitovõrk, sääsevõrk

moss [mɔs] **1.** *s.* sammal; samblasoo; turbaraba; **2.** *v. t. & i.* samblaga katma; sammalduma

moss-grown ['mɔsgroun] *a.* sammaldunud

moss-rose ['mɔsrouz] *s. aiand.* sammalroos

mosstrooper ['mɔstru:pə] *s. aj.* «rabasõdur», *er.* Inglise ja Šoti piirimaade röövsõdur XVII saj.

mossy ['mɔsi] *a.* (**-ier, -iest; -ily, -iness**) samblane, sammaldunud; samblataoline

most [moust] **1.** *a.* kõige rohkem, kõige enam, enim (*on superlatiiviks sõnadele* **much** *&* **many**); **2.** *pron. & s.* suurim osa, enamik; **3.** *adv.* kõige enam, -im, kõige -mini (*moodustab, asetatud adjektiivi või adverbi ette, superlatiivi, näit.* ~ **beautiful** kõige ilusam, ilusaim; ~ **quickly** kõige kiiremini, kiireimini); üliväga, üli-; *Am. fam.* peaaegu (= **almost**) ◇ **for the** ~ **part** suuremalt osalt, enamasti, üldiselt, tavaliselt; ~ **mistakes are made through carelessness** kõige rohkem (*või* enamik) vigu tehakse hooletuse tõttu; ~ **people** kõige rohkem (*või* enamik) inimesi; ~ **of them** enamik neist; **at (the)** ~ kõige rohkem, rohkeimalt, ülimalt, mitte enam kui, äärmisel juhul; **to make the** ~ **of** kõige paremini ära kasutama; eriti esile tõstma; **the** ~ **interesting story in the book** huvitavaim lugu raamatus; **a** ~**interesting story** ülihuvitav lugu; **this interests me** ~ see huvitab mind kõige rohkem

-most [moust, məst] *suf.* kõige -m; -poolseim (*moodustab superlatiivse tähendusega adjektiive, näit.* **foremost, uttermost**)

mostly ['moustli] *adv.* enamasti, suuremalt osalt

mot [mou] *s.* (*pl.* **mots** [mouz]) *pr.* vaimukas (*või* teravmeelne) lausung ◇ ~ **juste** [ʒu(:)st] täpselt sobiv sõna *või* lausung

mote [mout] *s.* (tolmu)kübemeke; *piibl.* «pind» (*venna silmas, vastandiks «palgile» iseenda silmas*)

motel [mo(u)'tel, 'moutel] *s.* motell, (teeäärne) automatkajate hotell

motet [mo(u)'tet] *s. muus.* motett

moth [mɔ(:)θ] *s.* ööliblikas, koiliblikas, tulest ligiahvatletav liblikas (*ka piltl.*); koi, *er.* riidekoi (= **clothes-**~)

moth-balls ['mɔ(:)θbɔ:lz] *s. pl.* koitõrjepallikesed, naftaliini- *või* kampripallikesed

moth-eaten ['mɔ(:)θi:tn] *a.* koidest näritud, koitanud (*ka piltl.*)

mother ['mʌðə] **1.** *s.* ema (*ka piltl.*); **2.** *v. t.* emaks olema, ema aset täitma, emalikult hoolitsema; emaks tunnistama (*ka piltl.*); (*teost naiskirjanikule*) omistama (**on, upon**) ◇ **M- Carey's chicken** tormipääsu (= **stormy petrel**); ~ **country** emamaa (*asumaade suhtes*); *ka* kodumaa; ~ **earth** emake maa; **to kiss** ~ **earth** *nalj.* maha kukkuma; **M- Goose** tuntud inglise lastesalmikogu pealkiri; **M- Hubbard** kuju tuntud inglise lastesalmis; *ka* (vanamoeliselt) avar pikk kleit *või* (naiste)mantel; ~ **of pearl** pärlmutter (*vrd.* ~**-of-pearl**); ~ **of thousands** *bot.* müürlill; ~ **ship** *mil.* emalaev; ~ **solution** *keem.* emalahus; **M- State** *Am.* = **Virginia;** ~ **tongue** emakeel; ~ **wit** sünnipärane mõistus; **M-'s** (*or* **M-s'**) **Day** emadepäev; **every** ~**'s son (of)** viimane kui mees (*kellegi hulgast*); **this novel is generally** ~**ed on** (*or* **upon**) **Miss Brown** seda romaani omistatakse üldiselt miss Brownile

motherhood ['mʌðəhud] *s.* emadus; emad (*kollektiivselt*)

mothering ['mʌðəriŋ] *s.* emalik hoolitsemine; (*ingl. rahvakombena*) emadele (*või* üldse vanemaile) kingituste andmine teatud päeval ◇ **M- Sunday** (inglise) vanematepäev (*4. pühapäev suure paastu ajal*)

mother-in-law ['mʌðərinlɔ:] *s.* (*pl.* **mothers-**) ämm

motherless ['mʌðəlis] *a.* ematu

motherly ['mʌðəli] *a.* (**-iest; -iness**) emalik, ema-; hoolitsev, hell

mother-of-pearl ['mʌðərəv'pə:l] *a.* pärlmutrine, pärlmutri-

moth-gnat ['mɔ(:)θnæt] *s. zool.* libliksääsklane

moth-proof ['mɔθpru:f] **1.** *a.* koikindel; **2.** *v. t.* koikindlaks tegema

mothy ['mɔ(:)θi] *a.* (**-iness**) koine, koitanud, täis koisid

motif [mou'ti:f] *s. pr.* (kunstiline) motiiv, väljendusüksus, ühtlustav põhimõte, juhtmõte; *vrd.* **motive**

motile ['moutil] *a. biol.* liikumisvõimeline

motion ['mouʃ(ə)n] **1.** *s.* liikumine, liigutus, käik; viibe; esildis, (hääletus)ettepanek; algatus; *med.* roojamine; **2.** *v. i. & t.* liigutust tegema, viipama (*kellelegi* **to**); viipega juhtima (**to, towards, away, etc.**) ◇ **in** ~ liikumas; **to put** (*or* **set**) **in** ~ liikuma (*või* käima) panema; **to make a** ~ liigutust tegema, viipama (*millegagi* **with**); **the** ~ **was carried (defeated)** ettepanek võeti vastu (kukkus läbi); **of one's own** ~ enda algatusel; ~ **picture** kinofilm (= **moving picture**)

motionless ['mouʃ(ə)nlis] *a.* liikumatu

motivate ['moutiveit] *v. t.* põhistama, põhjendama, motiveerima (= **motive**)

motivation [mouti'veiʃ(ə)n] *s.* põhistus, põhjendus, motiveering, motivatsioon

motive ['moutiv] **1.** a. liikumapanev, liikumis-; **2.** *s.* aje, ajend, põhjus, motiiv; = **motif; 3.** *v. t.* (**-vable**) ajeks olema, põhistama, motiveerima ◇ ~ **power** (*or* **force**) liikumapanev jõud

motiveless ['moutivlis] *a.* põhjendamatu, põhjusetu, motiivitu

motivity [mou'tiviti] *s.* liikumapanevus; liikumapanev jõud

motley ['mɔtli] **1.** *a.* kirev, kirju; **2.** *s. aj.* õuenarri kirev kuub; kirev segu

motor ['moutə] **1.** *s.* mootor, jõumasin; auto (= ~**-car**); *anat.* liigutaja(närv, -lihas); *atrib.* mootor-; auto-; motoorne, liigutus-, liigutaja-; **2.** *v. i. & t.* autoga sõitma *või* sõidutama ◇ ~ **bicycle** = mootorratas; mootorjalgratas; ~ **ship** mootorlaev; ~ **spirit** autobensiin; ~ **vehicle** mootorsõiduk *või* -veok, auto

motor-bike ['moutəbaik] = **motor bicycle**

motor-boat ['moutəbout] *s.* mootorpaat

motorcade ['moutəkeid] *s. er. Am.* autorodu, -voor; autokolonn
motor-car ['moutəkɑ:] *s.* (sõidu)auto
motor-cycle ['moutəsaikl] *s.* mootorratas, *kõnek.* (moto)tsikkel ◇ ~ **combination** külgkorviga mootorratas
motordrome ['moutədroum] *s.* autodroom; motodroom
motoring ['moutəriŋ] *s.* autosõit; autondus, autoasjandus; autosport
motorist ['moutərist] *s.* autosõitja
motorize ['moutəraiz] *v. t.* motoriseerima; autostama
motor-lorry ['moutəlɔri] *s.* veoauto
motor-man ['moutəmən] *s.* (*pl.* **-men**) trammi- *või* elektrirongijuht; motorist
motor-scooter ['moutəsku:tə] *s.* motoroller
motorway ['moutəwei] *s.* autotee
motory ['moutəri] *a.* motoorne, liigutus-, liigutaja-
Mott [mɔt] *pn.*
mottle ['mɔtl] **1.** *v. t.* laiguliseks (*või* lapiliseks) tegema; **2.** *s.* laik, lapp; laiguline (*või* lapiline) pind
mottled ['mɔtld] *a.* laiguline, lapiline, kirju
motto ['mɔtou] *s.* (*pl.* **-oes**) moto, juhtsõna, -lause, deviis
Mottram ['mɔtrəm] *pn.*
mouf(f)lon ['mu:flɔn] *s. zool.* muflon (*uluklammas*)
mought [mout, maut] *arh. & dial.* = **might** (*vt.* **may** I)
moujik, muzhik ['mu:ʒik] *s. aj.* mužikk, (endine) vene talupoeg
mould I, *Am.* **mold** [mould] *s.* muld, *er.* kohe pinnamuld, kõdumuld, huumusmuld; *poeet.* põrm ◇ **man of** ~ põrmupõline (*või* surelik) inimene
mould II, *Am.* **mold** [mould] **1.** *s.* hallitus, kanastus; **2.** *v. i.* hallitama, kanastama
mould III, *Am.* **mold** [mould] **1.** *s. tehn.* valuvorm; vajutusvorm, matriits; šabloon, lekaal, mudel; *kok.* (toidu)vorm; vormitoit; *piltl.* kuju, vorm; iseloomukuju; **2.** *v. t.* vormi valama, vormis kujundama; kujundama, vormima (*millestki* **out of**; *millegi järgi* **on, upon**; *millekski* **into**) ◇ **cast in heroic** ~ sangarlikku laadi
mould-board, mold- *Am.* ['mouldbɔ:d] *s.* adrahõlm
moulder I, *Am.* **molder** ['mouldə] *v. i.* kõdunema, põrmuks langema (**away**)
moulder II, *Am.* **molder** ['mouldə] *s.* valaja; vormija, kujundaja (*vt.* **mould** III); *er. tehn.* vormija, valuvormide tegija
moulding, *Am.* molding ['mouldiŋ] *s.* valamine; vormimine, kujundamine (*vt.* **mould** III); *arhit.* simss, karniis; *ka* (*seina*) ehisliist, bagett
mouldy I, *Am.* **moldy** ['mouldi] *a.* (**-ier, -iest; -ily, -iness**) hallitanud, kanastanud; *piltl.* kopitanud, vananenud; *sl.* igav, vilets, närune
mouldy II ['mouldi] *s. mer. sl.* torpeedo
moult, *Am.* molt [moult] **1.** *v. i. & t.* sulgima, sulgi ajama; *ka* karvu ajama; kestama; **2.** *s.* sulgimine; *ka* karvaajamine; kestamine (= **moulting**)
Moulton ['moult(ə)n] *pn.*
Moultrie ['mɔ:ltri] *pn.*
mound I [maund] **1.** *s.* mulla- *või* muldvall; küngas, kink; *er.* kalmuküngas; *arheol.* kalme, kääbas (= **burial** ~) **2.** *v. t.* (*mulda, kive*) valliks (*või* künkaks) üles kuhjama
mound II [maund] *s.* riigiõun, maakera kujutis (*er. herald.*)
mount I [maunt] *s.* mägi (*er. pärisnimede ees, lüh.* **Mt.**, *näit.* **Mt. Everest, Mt. Vesuvius**) ◇ **sermon on the** ~ *kirikl.* mäejutlus
mount II [maunt] **1.** *v. i. & t.* üles minema *või* ronima, kerkima, tõusma; kuhjuma *või* kuhjama (**up**); (*hobusele, jalgrattale jms.*) istuma *või* asetama; ratsahobustega varustama; (*valveposti*) kohale paigutama; (*millegi juures*) valvepostiks olema (**over**); paigaldama, monteerima, üles (*või* kokku) seadma; (*suurtükki*) alusele paigutama, laskevalmis seadma; tegevusvalmis seadma; (*näidendit*) lavastama; (*piltl*) pappalusele paigutama; (*kalliskivi*) raamistama; (*preparaati*) esemeklaasile seadma; **2.** *s.* (*pildi*) pappalus, kartongist pildiraam, paspartuu; raamistis (*er. kalliskivi jaoks*); (*mikroskoobi*) esemeklaas; ratsahobune, ratsu ◇ **the expenses are ~ing up** kulud üha tõusevad; **to ~ the throne** troonile astuma; **the ship is ~ed with twelve cannon** laev on varustatud kaheteistkümne suurtü-

kiga; **to ~ guard over smth.** millegi juures vahipostil asuma
mountain ['mauntin] s. mägi; *pl.* mäestik; *piltl.* suur hunnik, kuhi (*midagi* **of**); *atrib.* mägi-, mäe-, mäestiku- ◇ **to make a ~ out of a molehill** sääsest elevanti tegema, tähtsusetut asja suureks puhuma; ~ **ash** pihlakas, *er.* harilik pihlakas (= **rowan**); ~ **chain** mäeahelik; ~ **dew** šoti viski; ~ **lion** (*or* **panther**) puuma, kuuguar; ~ **range** mäeahelik; ahelmäestik
mountaineer [maunti'niə] **1.** *s.* mägilane, mäeelanik; mäeronija, alpinist; **2.** *v. i.* kõrgmäestikus ronima (*spordina*), alpinismi harrastama
mountaineering [maunti'niəriŋ] *s. sport* mäeronimine, alpinism
mountain-high ['mauntin'hai] *a.* mäekõrgune
mountainous ['mauntinəs] *a.* mägine; mäekõrgune, hiiglasuur
Mountbatten [maunt'bætn] *pn.*
mountebank ['mauntibæŋk] *s.* turupetis, kõmutekitaja, silmamoondaja, pettur, šarlatan
mounted ['mauntid] **1.** *p. p., vt.* **mount**; **2.** *a.* ratsa- ◇ ~ **contests** *sport* ratsavõistlused; ~ **police** ratsapolitsei
mounting ['mauntiŋ] *s.* ülesminek, -ronimine *jne.* (*vt.* **mount**); *er.* paigaldamine, monteerimine, montaaž; (*pildi*) pappalus; (*kalliskivi*) raamistis
mourn [mɔ:n] *v. i. & t.* leinama (*millegi või kellegi pärast* **over, for**); (*midagi, kedagi*) taga leinama, (*millegi või kellegi pärast*) kurvastama ◇ **to ~ the loss of** (*millegi, kellegi*) kaotust taga leinama
mourner ['mɔ:nə] *s.* leinaja, leinaline, matuseline
mournful ['mɔ:nf(u)l] *a.* (**-ily**) leinaline, kurblik, kaeblik
mourning ['mɔ:niŋ] *s.* leinamine; lein; leinariided; *atrib.* leina- ◇ **in** ~ leinariietes, leinas; **nails in** ~ *nalj.* mustad küünealused; **to go into** ~ leinariideid kandma hakkama; ~ **paper** musta äärisega kirjapaber ja ümbrikud
mouse 1. [maus] *s.* (*pl.* **mice** [mais]) hiir; *piltl.* arglik (*või* kartlik) isik; *sl.* siniseksilöödud silm; **2.** [mauz] *v. i.* hiiri püüdma; (otsivalt) nuhkima, hiilima (**about**) ◇ **to play like a cat with a** ~ nagu kass hiirega mängima
mouse-colour ['mauskʌlə] *s.* hiirhall, hiirjas, hiirukas
mouse-ear ['mausiə] *s. bot.* karvane hunditubakas (= ~ **hawkweed**); *ka* lõosilm, meelespea (= **forget-me-not**) ◇ ~**(ed) chickweed** *bot.* kadakkaer; ~ **cress** *bot.* harilik müürlook
mouse-hole ['maushoul] *s.* hiireauk, -urg
mouser ['mauzə] *s.* hiirepüüdja
mousetail ['mausteil] *s. bot.* hiiresaba
mousetrap ['maustræp] *s.* hiirelõks; *kõnek.* odav (*või* halb) juust
mousse [mu:s] *s. kok.* vaht, vahukreem
mousseline [mu:s'li:n] *s. tekst.* (peen) prantsuse musliin (*vrd.* **muslin**)
moustache, *Am.* mus- [məs'tɑ:ʃ, mus-] *s. haril. pl.* vurr(ud), vunts(id), mokahabe
mousy ['mausi] *a.* (**-ier, -iest; -iness**) hiirjas, hiiretaoline; hiirelõhnaline; hiirvaikne
mouth 1. [mauθ] *s.* (*pl.* **-ths** [-ðz]) suu; suuava; suue; *sl.* häbematu (*või* ninakas) kõne; **2.** [mauð] *v. t. & i.* (suud väänates) liialdase pidulikkusega hääldama; suuga grimasse tegema; suuga puudutama, suhu võtma ◇ **the horse has a good (hard, bad)** ~ hobune on kergesti (raskesti) juhitav; **to make smb.'s** ~ **water** kellegi suud vett jooksma panema; **to make** ~**s** grimasse tegema; **down in the** ~ norgus, masendatud
-mouthed [mauθt, -ðd] *a.* -suuline, (-)suuga (*näit.* **big-**~ suuresuuline; **foul-**~ ropusuuline, ropu suuga)
mouth-filling ['mauθiliŋ] *a.* suuresõnaline, ülespuhutud (*kõne kohta*)
mouthful ['mauθful] *s.* (*pl.* **-ls**) suutäis (*ka piltl.*); *fam.* «keelevääna ja», midagi raskesti hääldatavat ◇ **to say a** ~ midagi ülitähtsat lausuma
mouth-organ ['mauθɔ:gən] *s.* suupill
mouthpiece ['mauθpi:s] *s.* (*mänguriista*) suuline, huulik; (*piibu, sigareti*) pits, lips; (*telefoni*) mikrofon; eestkõneleja, häälekandja, ruupor, kõnetoru
mouthwash ['mauθwɔʃ] *s.* suuloputis, suu(loputus)vesi
mouthy ['mauði] *a.* suuresuuline, hooplev, suurustlev
movable ['mu:vəbl] **1.** *a.* liikuv; liigutatav; **2.**

s. pl. liikuv vara, vallasvara ◇ ~ **bridge** avatav sild

move [mu:v] **1.** *v. t. & i.* liigutama (*ka piltl.*); liikuma panema; liikuma; (*males jms.*) käima, käiku tegema; kolima; esildama, ette panema, ettepanekut tegema (*et* **that**; *millegi poolt* **for**); **2.** *s.* liigutus, käik, samm, võte; kolimine ◇ **to ~ heaven and earth** kõiki rattaid käima panema (*et midagi saavutada* **to ...**); **to ~ about** ühest kohast teise liikuma, ringi liikuma, reisima; **to ~ along** edasi liikuma *või* nihkuma; **to ~ in** sisse kolima; **to ~ in on** (*smb., smth.*) *Am.* (*kedagi, midagi*) tagasi suruma, välja tõrjuma; **to ~ on** edasi liikuma *või* liigutama; **~ on!** liikuge edasi!, mitte seisma jääda!; **to ~ out** välja kolima; **to ~ up** lähemale (*või* juurde) nihutama *või* nihkuma (*millelegi* **to**); **to be -ed** liigutatud olema (*millestki* **at**; *pisarateni* **to tears**; *kellegi pisaratest* **by smb.'s tears**; *kaastundest* **with pity**); **on the ~** liikvel; **to make a ~** kohalt liikuma, *er.* (söögi)lauast tõusma; (*males*) käiku tegema; **to make the first ~** esimest sammu astuma; (*males*) välja käima; **to get a ~ on** *fam.* edasi jõudma, algust tegema; *Am.* ruttama, kiirustama

moveless ['mu:vlis] *a.* liikumatu (= **motionless**)

movement ['mu:vmənt] *s.* liigutus; liikumine (*ka piltl., millegi kasuks* **for**); (*jutustuse, näidendi*) tegevus, sündmustik; *tehn.* käigumehhanism; *muus.* tempo, rütm; (*pikema heliteose*) (pea)osa; *med.* roojamine

mover ['mu:və] *s.* liigutaja; liikuja; *er.* esildaja, ettepaneku tegija (*hääletamiseks*) ◇ **prime ~** liikumise algallikas, peatõukejõud (*ka filos.*)

movie ['mu:vi] *s. fam.* kinopilt, film; *pl.* kinopildid, kino ◇ **~ star** filmitäht

moving ['mu:viŋ] *a.* liikuv; liigutav (*ka piltl.*) ◇ **~ picture** kinopilt, -film

mow I [mau, mou] *s. dial., Am.* heina- *või* viljakuhi (*küünis*); heinaküün

mow II [mou] *v. t. & i.* (*pret.* **~ed**, *p. p.* **~ed, mown** [moun]) niitma; *piltl.* maha niitma (**down**)

mow III [mau, mou] *arh.* **1.** *s.* lõust, näomoonutus; **2.** *v. i.* lõustu tegema, nägu moonutama; *vrd.* **mop** II

Mowatt ['mauɔt, 'mo(u)ət] *pn.*

Mowbray ['moubr(e)i] *pn.*

mower ['mouə] *s.* niitja; niidumasin, niiduk

Mowgli ['maugli] *pn.*

mowing ['mouiŋ] *s.* niitmine, niide ◇ **~ machine** niidumasin

mown [moun] *vt.* **mow** II

Mozambique [mouzəm'bi:k] *pn.* Mosambiik

Mozart ['moutsɑ:t] *pn.*

M.P. ['em'pi:] *lüh.* = **1. Member of Parliament** (Inglise) parlamendiliige (*tarvit. tiitlina nime järel*); **2. military police(man)**

m.p.g. *lüh.* = **miles per gallon**

m.p.h. *lüh.* = **miles per hour**

Mr(.) ['mistə] härra . . . (*tarvit. pärisnime ees*); *vrd.* **mister** ◇ **~ (Henry) Jones** härra (Henry) Jones; **~ President (Chairman, Speaker, etc.)** härra president (koosolekujuhataja jne.) **~ Right** «härra Tulevane» (*s. o. saatusest määratud abikaasa*)

Mrs(.) ['misiz] proua . . . (*tarvit. pärisnime ees*); *vrd.* **mistress** ◇ **~ (Henry) Jones** proua Jones (härra Henry Jones'i abikaasa) (*tavaline viis abielunaisi nende mehe ristinime järgi nimetada; ametlikult on küll ka tarvitusel ühendid nagu* **~ Mary Jones**); **~ Grundy** (valju) seltskondliku arvamuse kehastis

Ms(.) [miz, məz] = **Mrs(.); Miss**

MS. ['em'es] *lüh.* = **manuscript**

M.S. *lüh.* = **1. Master of Science; 2. motor ship**

M.Sc. *lüh.* = **Master of Science**

M.S.L. *lüh.* = **mean sea level**

MSS. ['emes'es] *lüh.* = **manuscripts**

Mt. *lüh.* = **mount**

M.T. ['em'ti:] *lüh.* = **1. metric ton; 2. mechanical** (*or* **motor**) **transport; 3.** *Am.* **mountain time**

M.T.B. ['emti:'bi:] *lüh.* = **motor torpedo-boat**

mu [mju:] *s.* müü (*kreeka täht*)

much [mʌtʃ] **1.** *a.* (*komp.* **more** [mɔ:], *sup.* **most** [moust]) palju (*tarvit. substantiiviga singularis*); *vrd.* **many**; **2.** *pron. & s.* palju, suur hulk; **3.** *adv.* (*komp.* **more**, *sup.* **most**) palju, tublisti, hoopis, väga ◇ **~ milk (rain, money, time, etc.)** palju piima (vihma, raha, aega jne.); **~ of his money was lost** palju ta rahast läks kaotsi; **how ~ (does this cost)?** kui palju (see maksab)?; **this ~ is certain** nii palju on kindel; **I don't think ~ of this book** ma ei pea sellest raamatust kuigi palju lugu; **~ better (worse, more useful, more interesting, etc.)** palju parem (halvem, kasulikum, huvitavam jne.); **I am ~ surprised (obliged, astonished, etc.)** ma olen väga üllatunud (tänulik, hämmastunud jne.); **ever so ~** üliväga; **to be too ~ for** üle trumpama; **to make ~ of** (*millestki, kellestki*) palju välja tegema; **~ of a size (height, etc.)** peaaegu niisama suur (kõrge jne.); **he is not ~ of a musician** ta ei ole kuigi suur muusikamees, ta pole eriti muusikaandeline; **not ~!** *fam.* põrmugi mitte!; **~ the same** peaaegu sama; **I thought as ~** ma mõtlesingi, et see nii on

muchness ['mʌtʃnis] *s. haruld.* paljus, hulk ◇ **it is much of a ~** *fam.* see on peaaegu sama (asi), see teeb tegelikult sama välja

mucilage ['mju:silidʒ] *s.* taimeliim; *Am.* kontoriliim

muck [mʌk] **1.** *s.* sõnnik; sopp, soga, sodi; **2.** *v. t. & i.* sõnnikuga väetama; sõnnikuga määrima, sopastama, sodima; sõnnikust (*või* sopast) puhastama; *sl.* soperdama, vusserdama, vussima (*ka* **~ up**) ◇ **to make a ~ of** *fam.* ära sodima, vussi ajama; **to ~ about** *sl.* ümber luusima; jukerdama, jändama; **to ~ around** *sl.* amelema (*kellegagi* **with**); **to ~ in** *sl.* toiduportsjonit (*või* korterit) jagama (*kellegagi* **with**)

mucker ['mʌkə] *s. sl.* raske kukkumine; *Am. sl.* sõnnikusongija (*ka piltl.*); mullatööline; *sl.* tahumatu mats, sitavanka, mühkam, mühakas ◇ **to come a ~** *sl.* raskesti kukkuma; *piltl.* haledasti sisse kukkuma; **to go a ~** *sl.* (ostuga) sisse kukkuma. liiga palju kulutama (*millelegi* **on, over**)

muckle ['mʌkl] = **mickle**

muck-rake ['mʌkreik] **1.** *s.* sõnnikureha; **2.** *v. i.* sõnnikut (üles) songima; *piltl.* skandaalseid asju üles tuhnima ning paljastama

muck-raker ['mʌkreikə] *s.* sõnnikusongija, -rehitseja; *er.* skandaalide ülestuhnija ning paljastaja (ajakirjanik)

muck-sweat ['mʌkswet] *s. fam.* voolav (töö)higi

muckworm ['mʌkwə:m] *s.* sõnnikuuss; *piltl.* (räpane) ihnuskoi

mucky ['mʌki] *a.* (**-ier, -iest; -ily, -iness**) sõnnikune, sopane, sodine

mucosity [mju:'kɔsiti] *s.* limasus

mucous ['mju:kəs] *a.* limane, lima-, limas-, mukoosne, mukoos- ◇ **~ membrane** *anat.* limaskest, limanahk, mukoos

mucus ['mju:kəs] *s. anat.* lima

mud [mʌd] *s.* muda, pori; *ka* savi ◇ **to fling** (*or* **throw, sling**) **~ at** mudaga loopima, mustama; **(here's) ~ in your eye!** *sl.* proosit!, terviseks!; **your name is ~** *Am. sl.* sa oled sitavares; **~ hut** (*loodusrahvaste*) savionn; **~ pie** (*laste*) pori- *või* liivakook; **~ volcano** *geol.* mudavulkaan

mud-bath ['mʌdbɑ:θ] *s. med.* mudakümblus, -vann

muddle ['mʌdl] **1.** *v. t. & i.* segi ajama *või* paiskama (**up, together**); segaseks tegema, joobnustama; kuidagiviisi edasi saama (**on, along**), soperdama, pilla-palla toimima, vassima; **2.** *s.* segadus, sasipundar, korratus; vassing ◇ **to ~ through** (kuidagiviisi) läbi rabelema, umbropsu sihile jõudma; **to make a ~ of** (kõike) segi ajama, ära vussima; **in a ~** segi, korratuses

muddle-headed ['mʌdlhedid] *a.* segase peaga, pudrupäine, rumal

muddy ['mʌdi] **1.** *a.* (**-ier, -iest; -ily, -iness**) mudane, porine; sogane; hämune, segane; **2.** *v. t.* mudaseks (*või* poriseks, sogaseks) tegema; hämuseks (*või* segaseks) muutma

mudguard ['mʌdgɑ:d] *s.* pori(kaitse)laud, poritiib

Mudie ['mju:di] *pn.*

mudlark ['mʌdlɑ:k] *s.* mudas soperdaja; *er.* tänavalaps

mudsill ['mʌdsil, -səl] *s. ehit. Am.* aluspuu, laag (= **groundsel** II)

mudslinger ['mʌdsliŋə] *s. Am. sl.* mudaloopija, laimaja

mudstone ['mʌdstoun] *s. geol.* argilliit

muezzin [mu(:)'ezin] *s.* muezzin (*muhamedlasi palvele hõikav vaimulik*)

muff I [mʌf] *s.* muhv; *tehn.* (ühendus)muhv

muff II [mʌf] **1.** *s.* käpard, tossike, vusserdaja (*er. pallimängus*); saamatus, kohmakus (*er. pallipüüdmisel*); **2.** *v. t. & i.* (*palli*) mitte tabama, (*pallipüüdmisega*) mitte toime

tulema; vusserdama ◇ **to make a ~ of it** (*pallimängus*) mitte tabama; *teatr.* (*näiteosas*) vusserdama, vassima

muffin ['mʌfin] *s.* kukkel, kuklik, (soojalt võiga söödav) vormisai

muffle ['mʌfl] **1.** *v. t.* mähkima, sisse mässima (**up**); (*heli*) summutama; **2.** *s. haruld.* summuti (= **muffler**); *tehn.* muhvel; *haruld.* nahkne labakinnas ◇ **~ furnace** *tehn.* muhvelahi

muffler ['mʌflə] *s.* kaelarätt, sall; poksikinnas; *tehn., muus.* summuti

mufti I ['mʌfti] *s.* era- *c.* tsiviilriided ◇ **in ~** erariietes (*sõjaväelase kohta*)

mufti II ['mʌfti] *s.* mufti (*muhamedi vaimulik-õigusteadlane*)

mug I [mʌg] **1.** *s.* kann, kruus; *sl.* larhv, nägu, lõust; **2.** *v. i. & t.* (**-gg-**) *sl.* nägu moonutama, grimasse tegema; nägusid fotografeerima (*politsei fototeegi jaoks*)

mug II [mʌg] *s. sl.* tobu, tola; kollanokk

mug III [mʌg] *sl.* **1.** *v. t. & i.* (**-gg-**) tuupima, tuupides õppima (**at**); pähe tuupima (**up**); **2.** *s.* tuupur, tuupija; eksam

mug IV [mʌg] *v. t.* (**-gg-**) *Am. sl.* (seljatagant rünnates) uimaseks lööma (*või* kägistama) ja paljaks röövima

mugger I ['mʌgə] *s. Am. sl.* (seljatagant ründav) tänavaröövel

mugger II ['mʌgə] *s. zool.* sookrokodill, mager

Muggins ['mʌginz] **1.** *pn.*; **2.** *s.* **(m-)** tobu, tola; *ka* teatav lihtne kaardi- *või* doominomäng

Muggleton ['mʌglt(ə)n] *pn.*

muggy ['mʌgi] *a.* (**-ier, -iest; -ily, -iness**) lämbe, umbselt kuum, sombune

mugwort ['mʌgwə:t] *s. bot.* puju; ristmadar

mugwump]'mʌgwʌmp] *s. Am. sl.* iseseisvalt toimiv parteiliige; «tähtis nina», suur mees

Muhammad [mu'hæməd] = **Mohammed**

Muir [mjuə] *pn.*

Muirhead ['mjuəhed] *pn.*

Mukden ['mukdən] *pn.*

mulatto [mju(:)'lætou] *s.* (*pl.* **-os, -oes**) mulatt

mulberry ['mʌlb(ə)ri] *s. bot.* mooruspuu; moorus(puu)vili ◇ **~ bush** teatav laste ringmäng

mulch [mʌltʃ] *põll.* **1.** *s.* multš (*pehkinud õled, puulehed jms. maapinnal taime juurestiku kaitseks*); **2.** *v. t.* multšima

mulct [mʌlkt] **1.** *v. t.* (rahatrahviga) karistama (*teatavas suuruses* **in**); (rahast) lagedaks tegema (**of**); **2.** *s. arh.* rahatrahv

mule I [mju:l] = **mewl**

mule II [mju:l] *s.* muul (*eeslitäku ja hobusemära ristand*); jonnakas puupea; *tehn.* muulmasin (*teatav ketrusmasin*) ◇ **self-acting ~** *tehn.* selfaktor; **white ~** *Am. sl.* maisipuskar

mule III [mju:l] *s.* suss, (lahtise kannaga) toatuhvel

muleteer [mju:li'tiə] *s.* muula-ajaja

mulish ['mju:liʃ] *a.* (muulataoliselt) jonnakas, tõrkjas

mull I [mʌl] *v. t.* (*veini, õlut*) vürtsima ning soojendama ◇ **~ed claret** hõõgvein

mull II [mʌl] **1.** *s. fam.* segadus, vassing; **2.** *v. t. & (Am.) i. fam.* segi ajama, vassima; *Am.* mõtisklema (**over**) ◇ **to make a ~ of** ära vussima

mull III [mʌl] *s. tekst.* mull (*pehme musliinitaoline riie*)

mullah ['mʌlə], **moolah** ['mulə] *s.* mulla (*muhamedi seadusetundja-teoloog*)

mulle(i)n ['mʌlin] *s. bot.* vägihein ◇ **great (*or* common) ~** üheksavägine

mullet ['mʌlit] *s.* (*kollekt. sg. tarvit. pl-i asemel*) *zool.* meriärn, kefaal; *ka* meripoisur

mulligatawny [mʌligɔ'tɔ:ni] *s.* india piprasupp

mulligrubs ['mʌligrʌbz] *s. pl. fam.* rõhutud meeleolu, tusatuju; kõhuvalu

mullion ['mʌliən] *s.* (*suure mitmepoolse akna*) keskpiit

mullock ['mʌlək] *s. dial.* prügi, praht; *Austr. mäend.* aheraine

multi- ['mʌlti] *ühendeis* mitmene, mitmekordne, mitme-, palju-, (*võõrsõnades*) multi-

multichannel ['mʌlti'tʃænl] *a.* mitmekanaliline, mitmekanali-

multicolour(ed) ['mʌlti'kʌlə(d)] *a.* mitmevärviline, mitmevärvi-

multifarious [mʌlti'feəriəs] *a.* mitmekesine

multiflorous [mʌlti'flɔ:rəs] *a. bot.* mitmeõieline, rohkeõieline

multiform ['mʌltifɔ:m] *a.* mitme- *või* paljukujuline

multilateral [mʌlti'læt(ə)r(ə)l] *a.* mitmepoolne

multilingual [mʌlti'liŋgwəl] *a.* mitmekeelne

multimillionaire ['mʌltimiljə'nɛə] *s.* mitmekordne miljonär, multimiljonär

multinational [mʌlti'næʃən(ə)l] *a.* paljurahvuseline

multinomial [mʌlti'noumiəl] *mat.* **1.** *a.* hulkliikme(li)ne, polünomiaalne, polünoom-; **2.** *s.* hulkliige, polünoom (= **polynomial**)

multipartite [mʌlti'pɑ:tait] *a.* hulkjagune, mitmeks jagatud

multiphase ['mʌltifeiz] *a.* mitmefaasiline (*er. el.*)

multiple ['mʌltipl] **1.** *a.* mitmene, mitmekordne; mitmik-; **2.** *s. mat.* kordne ◇ **~ root** *mat.* kordne juur; **~ sclerosis** *med.* mitmene skleroos, polüskleroos; **~ shop** (*Am.* **store**) suurfirma paljude harukauplustega; haru- *või* ahelkauplus (= **chain store**); **~ star** *astr.* mitmiktäht; **least common ~** *mat.* (*lüh.* **L.C.M.**) vähim ühiskordne

multiplex ['mʌltipleks] *a.* mitmekordne, mitmest osast koosnev

multiplicand [mʌltipli'kænd] *s. mat.* korrutatav

multiplication [mʌltipli'keiʃ(ə)n] *s.* mitmekordistus, paljundus; paljunemine; *mat.* korrutamine, korrutus, multiplitseerimine, multiplikatsioon ◇ **~ table** korrutustabel, ükskordüks

multiplicity [mʌlti'plisiti] *s.* kordus (*ka mat.*), mitmekordsus, mitmesus

multiplier ['mʌltiplaiə] *s.* paljundaja; *mat.* korrutaja; *tehn.* multiplikaator

multiply ['mʌltiplai] *v. t. & i.* (**-iable**) mitmekordistama, paljundama; paljunema; *mat.* korrutama, multiplitseerima (*millegagi* **by, into**)

multistage ['mʌltisteidʒ] *a.* mitmeastmeline, -järguline

multitude ['mʌltitju:d] *s.* paljus, rohkus, arvukus; hulk, suur arv (**of**); rahvahulk; (**the ~**) lihtrahvas

multitudinous [mʌlti'tju:dinəs] *a.* arvukas, hulgaline

multivibrator ['mʌltivai'breitə] *s.* multivibraator

multum in parvo ['mʌltəm in 'pɑ:vou] *s. lad.* «palju väheses», palju kokkusurutud kujul

multure ['mʌltʃə] *s. er. Š.* mativili, mativõtmine, -võtmisõigus

mum I [mʌm] **1.** *interj.* pst!, tasa!, kuss!; **2.** *pred. a.* vaikne, tumm ◇ **~'s the word!** aga suud pidada!; **to keep ~ about** (*millegi üle*) vaikima

mum II [mʌm] *v. t.* (**-mm-**) tumm-mängu mängima; komejanditama (*vrd.* **mummer**)

mum III [mʌm] = **mummy** II

mum IV [məm, m] *vulg. kõnetlussõna* = **ma'am**

mum V [mʌm] *s. van.* (*saksa päritolu*) kange magus õlu

mum VI [mʌm] *Am. fam.* = **chrysanthemum**

mumble ['mʌmbl] **1.** *v. i. & t.* pomisema, posisema, pobisema; (suus) nätsutama; **2.** *s.* pomin, posin, pobin

Mumbo Jumbo ['mʌmbou 'dʒʌmbou] *s.* (*pl.* **-os**) (*väljamõeldud ja neegritele omistatud*) veider ebajumal *või* koll; *piltl.* mõttetu aukartusega ümbritsetav asi; pidulik tembutus; suuresõnaline jama

mummer ['mʌmə] *s. aj.* tummnäitleja; *põlgl.* kometitegija, kometimängija

mummery ['mʌməri] *s. aj.* tummnäitlus; *põlgl.* kometitegemine; komejant; naeruväärt pidulikkus, pidulik tembutus

mummification [mʌmifi'keiʃ(ə)n] *s.* muumiastus, mumifitseerimine, muumiaks muutmine; mumifitseerumine; *pat.* mumifikatsioon, kuiv gangreen

mummify ['mʌmifai] *v. t. & i.* (**-iable**) muumiastama, muumiaks muutma, mumifitseerima; muumiastuma, mumifitseeruma ◇ **-ied** *pat.* muumiastunud, kuivalt kärbunud, kuivast gangreenist tabatud

mummy I ['mʌmi] *s.* muumia ◇ **to beat to a ~** vaeseomaks peksma

mummy II ['mʌmi] *s. lastek.* mammi, memm(e), emake

mump I [mʌmp] *v. i.* nuruma, kerjama; tüssama

mump II [mʌmp] *v. i.* tusatsema, tusaselt vaikima, mossitama

mumps [mʌmps] *s. pl.* (*tarvit. haril. sg-na*)

med. mumps, epideemiline kõrvasüljenäärmepõletik; tusatsus, pahur tuju

munch [mʌnt∫] *v. t. & i.* mugima, matsutades sööma

Munchausen [mʌn't∫ɔ:zn, -'t∫auzn] *pn.* Münchhausen (*tuntud luiskajatüüp kirjanduses*)

mundane ['mʌndein] *a.* ilmalik; maailmaline, maailma-

Munich ['mju:nik] *pn.* München

municipal [mju(:)'nisip(ə)l] *a.* linnaomavalitsuslik, linna-, munitsipaalne

municipality [mju(:)nisi'pæliti] *s.* linnaomavalitsus, linn(akogukond), munitsipaliteet

municipalize [mju(:)'nisipəlaiz] *v. t.* munitsipaliseerima

munificence [mju(:)'nifisns] *s.* heldus, heldekäelisus

munificent [mju(:)'nifisnt] *a.* (üli)helde, heldekäeline

muniment ['mju:nimənt] *s. jur.* kinnistusdokument; *haril. pl.* kaitse- *või* õiguskiri; *pl.* kinnistusdokumentide arhiiv; *arh. mil.* kaitsekindlus(tus)

munition [mju(:)'ni∫(ə)n] **1.** *s. haril. pl.* sõja- *või* laskemoon, relvad; (*sing., ühendeis*) sõjamoona-, laskemoona-, relva-; **2.** *v. t.* sõjamoonaga varustama ◇ **~-worker** sõjatehase tööline

Munro [mʌn'rou, mən-] *pn.*

Munsey ['mʌnzi] *pn.*

Munster ['mʌnstə] *pn.*

mural ['mjuər(ə)l] **1.** *a.* **(-lly)** seina-; müüri-; **2.** *s. kunst* seinamaal(ing), fresko (= **~ painting**); seinadekoratsioon (= **~ decoration**)

murder ['mə:də] **1.** *s.* mõrv, mõrtsukatöö, tapmine; **2.** *v. t. & i.* mõrvama, (mõrtsuka kombel) tapma; (*muusikapala, keelt jms.*) moonutama, solkima ◇ **~!** appi!; **~ will out** ega tähtis asi jää avalikuks tulemata; **the ~ is out** asi on ilmsiks tulnud; **to cry blue ~** (suurt) hädakisa tõstma, lärmi lööma; **to get away with ~** *fam.* mingi hullu tembuga karistamatult toime tulema; **attempted ~** *jur.* mõrva(mis)katse

murderer ['mə:dərə] *s.* mõrvar, mõrtsukas

murderess ['mə:dəris] *s.* naismõrvar, -mõrtsukas

murderous ['mə:dərəs] *a.* mõrvarlik, mõrtsukalik; tappev, surmav

Murdoch ['mə:dɔk] *pn.*

mure [mjuə] *v. t. haruld.* müüride vahele vangistama **(up)**; *vrd.* **immure**

murex ['mjuəreks] *s. zool.* ogakodalane

muriatic [mjuəri'ætik] *a. keem.* soolhappeline, soolhappe- **(= hydrochloric)** ◇ **~ acid** soolhape

Muriel ['mjuəriəl] *pn.*

Murillo [mju(ə)'rilou] *pn.*

murk, mirk [mə:k] **1.** *s. dial., poeet.* tumedus, pimedus, süngus; **2.** *a. haruld.* = *järgm.*

murky ['mə:ki] *a.* **(-ier, -iest; -ily, -iness)** tume, pime, sünge

murmur ['mə:mə] **1.** *s.* vulin, kahin, sahin, sumin; ümin, pomin; nurin; **2.** *v. i. & t.* vulisema, kahisema, sahisema, sumisema; ümisema, pomisema; nurisema (*millegi üle* **at**; *vastu* **against**); üminal (*või* pominal) ütlema

murmurous ['mə:mərəs] *a.* vulisev, kahisev, sahisev, sumisev; nurisev

Murphy ['mə:fi] **1.** *pn.* (*tüüpilise iirlase nimi*); **2.** *s.* **(m-)** *sl.* kartul

murrain ['mʌrin] *s.* loomataud, *er.* suu- ja sõrataud; *arh.* katk ◇ **a ~ on you!** *arh.* söögu sind susi!

Murray ['mʌri] *pn.*

Mus.B(ac). *lüh.* = **Bachelor of Music** (*lad.* **musicae baccalaureus**)

muscadel [mʌskə'del] = **muscatel**

muscadine ['mʌskəd(a)in] *s. bot.* ümarlehine viinapuu; muskaat(viinamari)

muscat ['mʌskət] **1.** *s.* muskaat(viinamari); 2. = *järgm.*

muscatel [mʌskə'tel] *s.* muskaat(vein); *ka* = **muscadine**

muscle ['mʌsl] **1.** *s.* muskel, lihas; tugevus, (kehaline) jõud; **2.** *v. i. Am. fam.* jõuga tungima **(in, into)**; välja tõrjuma **(out)** ◇ **not to move a ~** mitte oimugi liigutama; **a man of ~** jõumees; **to ~ in on smb.** *Am. fam.* kellegi valdkonda väevõimuga tungima

Muscovite ['mʌskəvait] **1.** *a. arh.* moskoovia, vene; **2.** *s.* moskvalane; *arh.* moskoviit, venelane; **(m-)** *min.* muskoviit

Muscovy ['mʌskəvi] *pn. arh.* Moskoovia,

Vene(maa) ◇ **~ glass** *van. min.* = **muscovite**

muscular ['mʌskjulə] *a.* muskulaarne, muskuline, lihaseline, lihase-; lihaserikas, tugev

muscularity [mʌskju'læriti] *s.* muskulaarsus, muskulilisus; lihaserikkus, tugevus

Mus.D(oc). *lüh.* = **Doctor of Music** (*lad.* **musicae doctor**)

muse I [mju:z] **1.** *v. i.* mõtisklema, mõlgutama, järele mõtlema (*millegi üle* **on, upon**); **2.** *s. arh.* mõtiskelu, mõtisklus, mõlgutus

muse II [mju:z] *s.* muusa; **(the M-es)** *müt.* muusad (*kreeka kunstijumalannad*)

museum [mju(:)'ziəm] *s.* muuseum ◇ **~ piece** muuseumiese (*ka piltl.*)

mush I [mʌ∫] *s.* pehme puder, *er. Am.* maisi(jahu)puder; (pehme) sodi, mädi; *fam.* (vesine) sentimentaalsus; pläma, lollus; (mitmest raadiojaamast korraga kuulduv) segaplära

mush II [mʌ∫] *Am.* **1.** *v. i.* üle lumeväljade (*er. koertesaanis*) sõitma; **2.** *s.* sõit üle lumeväljade ◇ **~!** (*käsklusena koerterakendile*) nõõ!, sõita!

mushroom ['mʌ∫rum] **1.** *s.* seen, *er.* söögiseen; *piltl.* tõusik; *atrib.* seen(e)-, seenjas, seenetaoline, kiiresti kasvav: **2.** *v. i.* seenel käima, seeni korjama; kiiresti kasvama (*ka* **~ up**) *või* levima **(out)** ◇ **~ growth** kiire kasvamine

mushy ['mʌ∫i] *a.* pudrutaoliselt pehme; *fam.* (vesiselt) sentimentaalne

music ['mju:zik] *s.* muusika; muusikapala, helind, helitöö; noodid, noodiraamat ◇ **to play without ~** ilma noodita (*või* peast) mängima; **to set to ~** viisistama

musical ['mju:zik(ə)l] **1.** *a.* **(-lly)** muusikaline; musikaalne; muusika-; **2.** *s. teatr.* muusikal (*muusikaline lavateos*); *van., er. Am* = **musicale** ◇ **~ box** mängutoos; **~ comedy** muusikaline komöödia, operett; **~ instrument** muusikariist, pill; **~ tea** teeõhtu muusikaga

musicale [mju:zi'kɑ:l] *s. Am.* musikaal, muusikaline koosviibimine, eramajas korraldatud kontsert

musicality [mju:zi'kæliti], **musicalness** ['mju:zikəlnis] *s.* musikaalsus, muusikalisus

music-book ['mju:zikbuk] *s.* noodivihik

music-hall ['mju:zikhɔ:l] *s.* varietee(teater), vodevillteater, tingeltangel

musician [mju(:)'zi∫(ə)n] *s.* muusik(ant), muusikamees, helikunstnik ◇ **to be a good ~** musikaalne olema, muusikas andekas olema

musicologist [mju:zi'kɔlədʒist] *s.* muusikateadlane, musikoloog

musicology [mju:zi'kɔlədʒi] *s.* muusikateadus, musikoloogia

music-paper ['mju:zikpeipə] *s.* noodipaber

music-stand ['mju:zikstænd] *s.* noodipult

music-stool ['mju:zikstu:l] *s.* klaveriiste, -pink

musk [mʌsk] *s. farm.* muskus, piisam; muskuselõhn; *bot.* muskuselõhnaline taim, *er.* muskus-kassinaeris (= **musk mallow**); *atrib.* muskus-, piisam-

musk-deer ['mʌskdiə] *s.* (*pl.* ~) *zool.* muskushirv

musk-duck ['mʌskdʌk] *s. zool.* muskuspart

muskeg ['mʌskeg] *s. geol. P.-Am.* samblasoo, tundrasoo; (poolkõdunenud) samblaturvas

musket ['mʌskit] *s. aj.* musket

musketeer [mʌski'tiə] *s. aj.* musketär

musketry ['mʌskitri] *s. aj.* musketärid; püssituli, vähemate tulirelvade tuli (*vast. suurtükitulele*); (püssi)laskeõpetus

musk-flower ['mʌskflauə] = **musk-plant**

musk-melon ['mʌskmelən] *s. aiand.* kantaluup (*laperguse voldilise viljaga melon*)

musk-ox ['mʌskɔks] *s. zool.* muskusveis

musk-plant ['mʌskplɑ:nt] *s. bot.* muskuspärdiklill

musk-rat ['mʌskræt] *s. zool.* piisamrott, ondatra; piisamroti- e. ondatranahk

musky ['mʌski] *a.* muskuseline, muskuselõhnaline, -maitseline

Muslim ['mʌzlim] = **Moslem**

muslin ['mʌzlin] *s. tekst.* musliin; *Am.* paksem puuvillane pesuriie, kalingur *või* mitkal

musquash ['mʌskwɔ∫] = **musk-rat**

muss [mʌs] *peam. Am.* **1.** *v. t.* sasima, sassi ajama **(up)**; **2.** *s.* sassisolek, segadus

mussel ['mʌs(ə)l] *s. zool.* rannakarp; jõekarp

Mussulman ['mʌs(ə)lmən] **1.** *a.* musulmani, muhamedi; **2.** *s.* **(*pl.* -mans)** musulman, muhamedlane

must I [mʌst] *s.* käärimata viinamarjamahl, veinivirre

must II [mʌst] *s.* kopitus, läpastus, hallitus

must III [mʌst] **1.** *a.* innahull, raevune (*isase elevandi või kaameli kohta*); **2.** *s.* (*elevandi, kaameli*) innahullus, raevuhoog

must IV [mʌst, məst] **1.** *abiverb* (*preesensis kõik pöörded ~; sama vormi tarvit. teatavais tingimusis ka preteeritumina; muud vormid puuduvad*) pean, pead, peab *jne.*; **2.** *s. fam.* midagi tingimata vajalikku *või* kohustuslikku (*kellegi jaoks* **for**) ◇ **you ~ go** sa pead (*või* te peate) minema; **you ~ not go** sa (te) ei tohi minna; **~ I repeat the whole sentence? — no, you needn't** kas ma pean kordama kogu lause? — ei, (seda) pole vaja; **just when I was busiest, he ~ come and waste my time** just kui mul oli kõige rohkem tegemist, pidi tema tulema ja mu aega raiskama; **this ~ be the book you were looking for** see on vist raamat, mida te otsisite; **you ~ have heard about his death** sa pead olema (*või* oled kindlasti, vist oled) kuulnud ta surmast; **when the tourist is in Moscow, the Kremlin is a ~** kui turist on Moskvas, siis ta tingimata külastab Kremlit; **this book is a ~ for every English student** see raamat on kohustuslik (*või* tingimata vajalik) igale inglise keele õppijale

mustache *Am.* = **moustache**

mustachio [məs'tɑ:ʃou] (*pl.* **-os**) *arh.* = **moustache**

mustang ['mʌstæŋ] *s.* mustang (*metsistunud hobune Ameerika rohtlates*)

Mustapha ['mʌstəfə, 'mus-] *pn.*

mustard ['mʌstəd] *s.* sinep ◇ **grain of ~ seed** *piibl.* sinepiivake; **keen as ~** kräbe, särtsukas, innukas; **French ~** äädikaga segatud sinep; **~ gas** *keem.* sinepigaas, ipriit; **~ oil** sinepiõli; **~ plaster** sinepiplaaster

mustard-pot ['mʌstədpɔt] *s.* sinepitoos

muster ['mʌstə] **1.** *s.* ülevaatus, hindav vaatlus, inspektsioon; kogunemine, kokkutulek; **2.** *v. t. & i.* üle vaatama, hindavalt vaatlema, inspekteerima; ülevaatuseks koguma *või* kogunema; (*julgust jms.*) koguma (**up**) ◇ **to pass ~** kõlblikuks tunnistatama

muster-roll ['mʌstəroul] *s. mil.* isikkoosseisu nimestik; *mer.* munsterroll

mustn't ['mʌsnt] = **must not**

musty ['mʌsti] *a.* **(-ier, -iest; -ily, -iness)** kopitanud, läpastanud, hallitanud; iganenud

mutability [mju:tə'biliti] *s.* muutlikkus; püsimatus, kõikuvus

mutable ['mju:təbl] *a.* **(-bly)** muutlik; püsimatu, kõikuv

mutant ['mju:tənt] *s. biol.* mutant

mutation [mju(:)'tei∫(ə)n] *s.* muutus, muudatus, teisumine, mutatsioon (*er. biol.*); *lgv.* umlaut

mute I [mju:t] **1.** *a.* tumm, hääletu, sõnatu; hääldamatu (*kirjatähe kohta*); **2.** *s.* tumm (isik); *teatr.* statist; palgatud surnuleinaja; *muus.* sordiin; **3.** *v. t.* (*mänguriista*) sordiiniga varustama, (*heli*) sordiiniga summutama ◇ **~ consonant** (*klassikalises filoloogias*) sulghäälik, klusiil

mute II [mju:t] *van., dial.* **1.** *v. i.* roojama (*linnu kohta*); **2.** *s.* linnuroe, -sõnnik

muteness ['mju:tnis] *s.* tummus, hääletus, sõnatus

mutilate ['mju:tileit] *v. t.* **(-lable, -tor)** kõndistama, sandistama, vigastama; moonutama

mutilation [mju:ti'lei∫(ə)n] *s.* kõndistus, sandistus, vigastus; moonutus

mutineer [mju:ti'niə] **1.** *s.* mässaja, vastuhakkaja; **2.** *v. i.* mässu tõstma (= **mutiny**)

mutinous ['mju:tinəs] *a.* mässuline, vastuhakkav

mutiny ['mju:tini] **1.** *s.* mäss; **2.** *v. i.* mässama, mässu tõstma (*kellegi vastu* **against**) ◇ **the M-** India ülestõus a. 1857—1859, Sipoide ülestõus

mutism ['mju:tizm] *s.* tummus; vaikivus, rääkimisest keeldumine

mutt [mʌt] *s. sl.* puupea, tobu; (väike) koerakrants

mutter ['mʌtə] **1.** *v. i. & t.* pomisema, mõmisema; torisema, nurisema **(at, against)**; **2.** *s.* pomin, mõmin; torin, nurin

mutton ['mʌtn] *s.* lambaliha; *van. nalj.* lammas ◇ **dead as ~** surnud kui puunott; **(let's return) to our ~s** pöördugem tagasi asja juurde; **~ dressed like lamb** vanem naine, kes püüab plikana välja näha

mutton-chop ['mʌtn't∫ɔp] *s.* lambakarbonaad ◇ **~ whiskers** suujooneni ulatuv põskhabe

muttonhead ['mʌtnhed] *s. fam.* lambapea, tõla

muttony ['mʌtni] *a.* lambalihataoline; lambalihamaitseline, -lõhnaline

mutual ['mju:tju(ə)l] *a.* (**-lly**) vastastikune; *fam.* ühine ◇ **~ admiration society** vastastikku teineteist kiitjate kamp; **our ~ friend** me ühine sõber (*õieti peaks öeldama* **our common friend**); **~ understanding** üksteisemõistmine

mutuality [mju-tju'æliti] *s.* vastastikkus

muzhik ['mu:ʒik] = **moujik**

muzzle ['mʌzl] **1.** *s.* (*looma*) ninamik, koon, suu; (*tulirelva*) suue, toruots; suukorv; **2.** *v. t.* suukorvitama, suukorvi pähe panema, *piltl.* vaikima panema ◇ **~-loader** eestlaetav püss

muzzy ['mʌzi] *a.* (**-ier, -iest; -ily, -iness**) juhm, (peast) segane; joomauimane

Mv *keem. arh.* = **Md, mendelevium**

M.V.O. ['emvi:'ou] *lüh.* = **Member of the Victorian Order**

M-way ['emwei] *lüh.* = **motorway**

Mx *lüh.* = **1. Middlesex; 2.** *füüs.* = **maxwell**

my [mai, mi] **1.** *poss. a.* (*tarvit. ainult atributiivselt, substantiivi ees*) minu, mu, (minu) oma; *vrd.* **mine** I & II; **2.** *interj. vulg* heldeke!, jumaluke!, mõtle ometi! (*ka ~ goodness!*)

myalgia [mai'ældʒ(i)ə] *s. med.* müalgia, lihasevalu

myall ['maiəl] *s. bot.* lamedalehine akaatsia (*ja mõned teised akaatsia liigid*)

mycelium [mai'si:liəm] *s. bot.* mütseel, seeneniidistik

Mycenae [mai'si:ni(:)] *pn.* Mükeene

mycobacterium [maiko(u)bæk'ti:riəm] *s.* (*pl.* **-ria** [-riə]) *biol.* mükobakter, seenbakter

mycology [mai'kɔlədʒi] *s. bot.* mükoloogia, seeneteadus

mycorrhiza [maiko(u)'raizə] *s. bot.* mükoriisa, seenjuur

myelin ['maiəlin] *s. biol.* müeliin

myelitis [maiə'laitis] *s. med.* müeliit, seljaajupõletik

Myers ['maiəz] *pn.*

myna(h) [mainə] = **mina** II

myocarditis [maiəkɑ:'daitis] *s. med.* müokardiit, südamelihasepõletik

myope ['maioup] *s.* lühinägija, lühinägev isik

myopia [mai'oupiə] *s.* lühinägevus, müoopia

myopic [mai'ɔpik] *a.* lühinägev, lühinägelik, müoopiline

myopy ['maiəpi] = **myopia**

myriad ['miriəd] **1.** *s.* müriaad, musttuhat, lõpmatu suur arv; *haruld.* kümme tuhat; **2.** *a.* lõpmatu palju, arvutu

myriapod ['miriəpɔd] *s. zool.* tuhatjalg

myrmidon ['mə:midən] *s.* käsilane, truu järglane;: **(the M-s)** *aj.* mürmidonid (*müütiline Tessaalia hõim*) ◇ **~s of the law** seaduse tööriistad, võimuteenrid (*kohtuteenrid, politseinikud*)

myrrh [mə:] *s.* mürr (*healõhnaline puuvaik*)

myrtle ['mə:tl] *s. bot.* mürt; *Am.* igihali (= **periwinkle**)

myself [mai'self] *pron.* **1.** *emf.* (mina) ise; **2.** *refl.* (mind) ennast, end; *vrd.* **my** & I II ◇ **I saw it ~** ma ise nägin seda; **I am not ~** ma ei ole oma harilikus (*või* normaalses) seisukorras, ma tunnen end halvasti; **I have hurt ~** ma olen endale haiget teinud; **I'm by ~** ma olen üksi(nda)

Mysia ['misiɔ, -∫iə] *pn.* Müüsia

Mysore [mai'sɔ:] *pn.* Maisur, Mysore

mysterious [mis'tiəriəs] *a.* salapärane, saladuslik, mõistatuslik

mystery I [mist(ə)ri] *s.* salapärasus, saladus; mõistatus, müsteerium; *kirj.* müsteerium (*keskaegne vaimulik näidend; ka* **~ play**) ◇ **to make a ~ of** salapärasusega ümbritsema, salajas hoidma, (*millestki*) saladust tegema; **wrapt in ~** saladusega ümbritsetud; **~ novel** detektiiv- *e.* kriminaalromaan

mystery II ['mist(ə)ri] *s. arh., aj.* käsitöö, amet; käsitööliste gild

mystery ship ['mist(ə)ri∫ip] *s.* (allveelaevade lõksumeelitamiseks) kaubalaevaks maskeeritud Inglise sõjalaev (*I maailmasõja ajal*)

mystic ['mistik] **1.** *a.* (**-ically**) müstiline, salakultusse puutuv, salapärast aukartust sisendav; **2.** *s.* müstik, salakultusega tegeleja, salaõpetuse pooldaja

mystical ['mistik(ə)l] *a.* (**-lly**) müstiline, sala-

pärase tähendusega *või* võimuga; salapärane, saladuslik

mysticism ['mistisizm] *s.* müstitsism

mystification [mistifi'keiʃ(ə)n] *s.* pettus, eksitusse viimine, müstifikatsioon

mystify ['mistifai] *v. t.* **(-fiable)** (salapärasuse katte all) petma, eksitusse viima, müstifitseerima

mystique [mis'ti:k] *s.* salapärasus, salapäratsus, salapärane õhkkond; (*võhikute eest varjatav*) eripärane oskus *või* kunst

myth [miθ] *s.* müüt; väljamõeldis

mythic ['miθik] *a.* = *järgm.*

mythical ['miθik(ə)l] *a.* **(-lly)** müütiline; (müüditaoliselt) ebatõeline, väljamõeldud

mythicize ['miθisaiz] *v. t.* müüdiks muutma; müüdina käsitama

mythological [miθə'lɔdʒik(ə)l] *a.* **(-lly)** mütoloogiline

mythologist [mi'θɔlədʒist] *s.* mütoloog

mythology [mi'θɔlədʒi] *s.* mütoloogia

Mytilene [miti'li:ni(:)] *pn.*

myxoedema, *Am.* **-xed-** [miksi:'di:mə] *s. med.* limaturse, müksödeem

myxoma [mik'soumə] *s.* (*pl.* **-mata** [-mətə], **~s**) *med.* limakudekasvaja, müksoom

myxomatosis [miksoumə'tousis] *s. pat.* limastu(mu)s, müksomatoos

N

N, n [en] *s.* (*pl.* **Ns, N's**) (*kirjatäht*) n; *keem.* N, lämmastik (= **nitrogen**); *mat.* n (*määramatu arv või suurus*); *vt. ka* **en I, nth**

N. *lüh.* = **North(ern)**

n. *lüh.* = **1. noun; 2. neuter; 3. nominative; 4. noon; 5. note**

Na *keem.* = **sodium** (*haruld.* **natrium**)

NAACP *lüh. Am.* = **National Association for the Advancement of Colored People**

Naafi ['næfi, 'nɑ:fi], **Naffy** ['næfi] *s. mil. fam.* kasarmupood, kantiin (= *lüh. nimetusest* **Navy, Army and Air Force Institute,** *milline asutus hoolitseb sõjaväelaste toitlustamise ja meelelahutuste eest*)

Naaman ['ne(i)əmən] *pn.*

nab [næb] *v. t.* **(-bb-)** *sl.* kinni nabima, kinni võtma *või* haarama

nabob ['neibɔb] *s. aj.* naabob, navab (*endine Mogulite riigi kõrgem ametnik Indias*); *arh.* rikkana Indiast tagasitulnud inglane

nacelle [nə'sel] *s.* (*õhusõiduki*) gondel

nacre ['neikə] *s.* pärlikarp; pärlmutter (= **mother of pearl**)

nacreous ['neikriəs] *a.* pärlmutrine, pärlmutri-

nadir ['neid(i)ə] *s. astr.* nadiir, jalgpunkt (*vast.* **zenith**); *piltl.* madalaim punkt, madalseis

Naffy ['næfi] = **Naafi**

nag I [næg] *s. fam.* (väike ratsa)hobune, poni; *põlgl.* kronu, setukas

nag II [næg] *v. i. & t.* **(-gg-)** norima, torisema (**at**); nääklema; näägutama, etteheidetega piinama; näkitsema, pidevalt närima (*vt. järgm.*)

nagging ['nægiŋ] *a.* näkitsev, pidevalt näriv (*er. valu, hirmu jms. kohta*)

Nagasaki [nægə'sɑ:ki] *pn.*

Nahum ['neihəm] *pn.*

naiad ['naiæd] *s.* (*pl.* **-ds, -des** [-di:z]) *müt.* najaad (*allika- või jõenümf*); *bot.* näkirohi

naïf [nɑ:'i:f] *a. pedant.* = **naïve**

nail [neil] **1.** *s.* küüs; (metall)nael; **2.** *v. t.* naelutama; kinnitama, kinnistama (*millegi külge* **to**); *fam.* kinni nabima *või* haarama ◇ **~ in smb. 's coffin** kellegi kirstunael; **to hit the ~ on the head** otse naela pea pihta tabama (*ka piltl.*); **on the ~** kohapeal, jalamaid; **hard as ~s** heas vormis; *ka* kõva südamega; **right as ~s** õige kui aamen kirikus; **to ~ one's colours to the mast** oma veendumuste eest avalikult ning kindlalt seisma; **to ~ to the counter** kinni naelutama, paljastama (*näit. valet*)

nail-brush ['neilbrʌʃ] *s.* küünehari

nailer ['neilə] *s.* naelategija, naelsepp; naelutaja; *sl.* tubli asi *või* isik (*milleski* **at**)

nailery ['neiləri] *s.* naelatehas

nail-file ['neilfail] *s.* küüneviil

nailing ['neiliŋ] *sl.* **1.** *a.* oivaline; **2.** *adv.* oivaliselt (*er. ühendis* **~ good** suurepärane)

nail-scissors ['neilsizəz] *s.* küünekäärid

nainsook ['neinsuk] *s. tekst.* nansuk

Nairn(e) [neən] *pn.*

Nairnshire ['neənʃ(i)ə] *pn.*

Nairobi [nai(ə)'roubi] *pn.*

naive [nɑ:'i:v], **naive** [neiv] *a.* naiivne, lihtsameelne, lapsemeelne, lapsik

naively [nɑ:'i:vli], **naively** ['neivli] *adv.* naiivselt, lihtsameelselt, lapsemeelselt, lapsikult

naïveté [nɑ:'i:vtei], **naïvety** [nɑ:'i:v(i)ti], **naivety** ['neiviti] *s.* naiivsus, lihtsameelsus, lapsemeel, lapsikus

naked ['neikid] *a.* alasti, paljas, paljastatud, katmata ◇ **the ~ truth** varjamatu tõde; **with the ~ eye** palja silmaga

nakedness ['neikidnis] *s.* alastiolek, alastus, paljasolek, katmatus

namby-pamby ['næmbi'pæmbi] **1.** *a.* lapsikult sentimentaalne, lääge; **2.** *s.* lapsik sentimentaalsus, läägus (*er. kirjanduses*)

name [neim] **1.** *s.* nimi, nimetus; hea nimi *või* kuulsus (*millegi suhtes* **for**); **2.** *v. t.* **(-mable)** nimetama ◇ **by ~** nime järgi, nimepidi; **of** (*or* **by**) **the ~ of** (teatava-)nimeline; **in the ~ of** (*millegi, kellegi*) nimel; **he has not a penny to his ~** tal ei ole krossigi hinge taga; **to send in one's ~** ennast teatada laskma; **to call smb. ~s** kedagi sõimama; **to ~ the day** pulmapäeva kindlaks määrama; **to ~ after** (*Am.* **for**) **smb.** kellegi järgi nimetama

name-calling ['neimkɔ:liŋ] *s.* sõimamine; (vastastikune) sõimlemine

name-day ['neimdei] *s.* nimepäev

name-dropping ['neimdrɔpiŋ] *s.* «nimedepoetamine», tähtsate isikute nimedega kelkimine (*nagu oleksid nimetatud isikud kõneleja lähedased sõbrad*)

nameless ['neimlis] *a.* nimetu; nimetamatu; väljendamatu, ütlematu, öeldamatu ◇ **who shall be ~** kelle jätame nimetamata

namely ['neimli] *adv.* (*lüh.* **viz.**) nimelt

namesake ['neimseik] *s.* nimekaim

Namibia [nə'mibiə] *pn.*

nance [næns] *s. Am. sl.* naiselik mees; (mees)homoseksualist (= **nancy**)

Nancy [nænsi] **1.** *pn.;* **2.** *s.* **(n-)** *sl.* naiselik mees; *ka* (mees)homoseksualist

nanism ['neinizm] *s. pat.* nanism, kääbuskasv

nankeen [næŋ'ki:n], *Am. ka* **-kin** [-'ki(:)n] *s. tekst.* nanking (*punakaskollane puuvillriie*); *pl.* nankingpüksid

Nanking ['næn'kiŋ] *pn.*

nanny I ['næni] *s. lastek.* lapsehoidja

nanny II ['næni], **nanny-goat** ['nænigout] *s.* kits

Nansen ['nænsn] *pn.*

Nantucket [næn'tʌkit] *pn.*

Nantwich ['næntwitʃ] *pn.*

Naomi ['ne(i)omi] *pn.*

nap I [næp] **1.** *v. i.* **(-pp-)** (väikest) uinakut tegema; tukkuma; **2.** *s.* uinak; tukastus, tukkumine ◇ **to catch -pping** tukkumast leidma, ootamata vealt (*või* hooletuselt) tabama; **to take a ~** uinakut tegema

nap II [næp] **1.** *s.* (*riide, vildi*) topiline pind, riide- *või* vildikarv, villkarv; **2.** *v. t.* **(-pp-)** topiliseks tegema, karestama, karvastama (*er. riiet*)

nap III [næp] *s.* napooleonimäng (*teatav kaardimäng*) ◇ **to go ~** kõrgelt riskima, kõike mängu panema (*millelegi* **on**)

napalm ['neipɑ:m, 'næp-] *s. keem.* napalm ◇ **~ bomb** *mil.* napalmpomm

nape [neip] *s.* kukal (*haril.* **~ of the neck**)

napery ['neipəri] *s. arh.* lauapesu (*laudlinad ja salvrätikud*)

naphtha ['næfθə] *s. haruld.* nafta, maaõli; *haril.* destilleeritud nafta, kütteõli, ligroiin; *ka* petrooleum ◇ **wood ~** puupiiritus, metüülalkohol

naphthalene ['næfθəli:n], **-line** [-lin] *s.* naftaleen, naftaliin

Napier ['neipiə, nə'piə] *pn.*

napkin ['næpkin] *s.* salvrätik, suurätik (*ka* **table-~**); väike käterätik; (lapse)mähe ◇ **~-ring** salvrätikurõngas

Naples ['neiplz] *pn.* Napoli

Napoleon [nə'pouliən] **1.** *pn.*; **2.** *s.* **(n-)** *aj.* napoleondoor (*20-frangine kuldmünt*); (*teatavat tüüpi*) säärsaabas; napooleonimäng (*teatav kaardimäng,* = **nap** III)

Napoleonic [nəpouli'ɔnik] *a.* **(-ically)** napooleonlik, Napoleoni, Napoleoni-taoline

napoo [nɑ:'pu:] *interj. sõd. sl. van.* mokas!, läinud!, kaputt!
nappy ['næpi] *s. fam.* (lapse)mähe (= **baby's napkin**)
narcissism [nɑ:'sisizm] *s. pat.* nartsissism, nartsism, endasuunaline sugukihu
narcissus [nɑ:'sisəs] **1.** *s.* (*pl.* ~**es**, **-cissi** [-'sisai]) *bot.* nartsiss; **2.** *pn.* (N-) Narkissos
narcosis [nɑ:'kousis] *s.* narkoos, uimastus
narcotic [nɑ:'kɔtik] **1.** *a.* (**-ically**) narkootiline, uimastav; 2. *s.* narkootikum, uimasti, uimastusaine
narcotism ['nɑ:kətizm] *s.* narkotism, uimastusvahendite (haiglane) tarvitamine; narkootiline seisund; haiglane uimasus
narcotization [nɑ:kətai'zeiʃ(ə)n] *s.* narkoosimine, narkotiseerimine, uimastamine
narcotize ['nɑ:kətaiz] *v. t.* (**-zable**) narkoosima, narkotiseerima, uimastama
nard [nɑ:d] *s.* nard (*mingi idamaine taim, millest saadi healõhnalist õli*); nardiõli; *vrd.* **spikenard**
narghile ['nɑ:gili] *s.* (pärsia) vesipiip, nargilee
nark I [nɑ:k] *s. sl.* nuhk, politseiagent
nark II [nɑ:k] *v. impers. sl.* (*tarvit. ainult ühendis* ~ **it!** pea lõuad!, mokk maha!)
Narragansett [nærə'gænsit] *pn.*
narrate [næ'reit] *v. t.* (**-table**) jutustama, jutustuse kujul esitama
narration [næ'reiʃ(ə)n] *s.* jutustamine, jutustus
narrative ['nærətiv] **1.** *s.* jutustus, jutt; **2.** *a.* jutustav
narrator [næ'reitə] *s.* (*fem.* **-tress**) jutustaja
narrow ['nærou] **1.** *a.* (~**er**, ~**est**) kitsas, ahas; piiratud; hoolikalt pisiasjaline; piiratud mõistusega, kitsarinnaline; **2.** *s. haril. pl.* kitsus, merekitsus; kitsastee; **3.** *v. i. & t.* kitsenema, ahenema; kitsendama, ahendama ◇ ~ **circumstances** kitsad olud, vaesus; **to have a** ~ **escape** üle noatera pääsema; **a** ~ **majority** napp enamus; **a** ~ **search (examination)** üksikasjalik otsing (läbivaatus); **the** ~ **seas** merekitsused Inglismaa ja mandri (*või* Inglismaa ja Iirimaa) vahel; **the** ~ **way** kitsas tee (*ka piltl.*); **to** ~ **one's eyes** silmi vidutama
narrow-gauge ['nærougeidʒ] *a.* kitsarööpmeline
narrowly ['nærouli] *adv.* kitsalt, ahtalt; täpselt, üksikasjalikult; üle noatera, hädavaevu
narrow-minded ['nærou'maindid] *a.* kitsarinnaline; (vaimselt) piiratud, borneerunud
narthex ['nɑ:θeks] *s. arhit.* narteks (*avar lahtine koda varakristliku kiriku peasissekäigu ees*)
narwhal ['nɑ:w(ə)l] *s. zool.* narval, sarvvaal
nary ['neəri] *a. dial., Am. sl.* mitte mingit, mitte vähimatki
N(.)A(.)S(.)A(.) ['en'ei'es'ei, *ka* 'neisə] *lüh. Am.* = **National Aeronautics and Space Administration**
nasal ['neiz(ə)l] **1.** *a.* (**-lly**) nina-, nasaalne, nasaal-; **2.** *s. fon.* nasaal, ninahäälik ◇ ~ **bone** *anat.* ninaluu; ~ **passage** *anat., fon.* ninaõõs; ~ **twang** *vt.* **twang**
nasality [nei'zæliti] *s.* nasaalsus, nasaalne kõla, ninakõla
nasalization [neizəlai'zeiʃ(ə)n] *s.* nasaleerimine, nasalisatsioon
nasalize ['neizəlaiz] *v. t. & i.* (**-zable**) nasaleerima, läbi nina hääldama; nasaalse kõlaga rääkima; nasaleeruma
nascent ['næsnt] *a.* sündiv, tekkiv, tärkav
Naseby ['neizbi] *pn.*
Nash(ville) ['næʃ(vil)] *pn.*
Nasmyth ['neizmiθ, 'neism-] *pn.*
Nassau 1. ['næsau] *pn.* (*Saksamaal*); 2. ['næsɔ:] *pn.* (*Bahama saarte pealinn*)
nastily ['nɑ:stili] *adv.* räpaselt, vastikult; pahaloomuliselt, pahuralt, tigedalt
nastiness ['nɑ:stinis] *s.* räpasus, vastikus, jälkus; pahaloomulisus, pahurus, tigedus
nasturtium [nəs'tə:ʃ(ə)m] *s. bot.* mungalill (= **Indian cress**)
nasty ['nɑ:sti] *a.* (**-ier, -iest; -yish**) räpane, vastik, jälk; (*ilma kohta*) halb, tormine ja vihmane; (*vigastuse või haava kohta*) paha, tõsine; pahaloomuline, pahur, tige ◇ **a** ~ ~ **one** valus hoop (*ka piltl.*)
Nat [næt] *pn.* (= **Nathaniel**)
natal I ['neit(ə)l] *a.* (**-lly**) sünni- ◇ ~ **day** sünnipäev
Natal II [nə'tæl] *pn.*
natality [nə'tæliti] *s.* sündimus
natation [nə'teiʃ(ə)n] *s.* ujumine, ujuvil-olek; ujumiskunst, -oskus

natatorial [neitə'tɔ:riəl], **natatory** ['neitətəri] *a.* ujumis-, uju-, ujuv
nates ['neiti:z] *s. pl. anat.* tuharad, istmik
Nathan ['neiθ(ə)n] *pn.* Naatan
Nathaniel [nə'θæniəl] *pn.* Natanael
nathless ['næθlis], **natheless** ['neiθlis] *arh.* = **nevertheless**
nation ['neiʃ(ə)n] *s.* rahvus, natsioon; rahvusriik, rahvas, riik; *pl. piibl.* paganarahvad, mitte-juudid
national ['næʃn(ə)l] **1.** *a.* rahvuslik, rahvus-, natsionaalne, natsionaal-; riiklik, riigi-; üleriigiline; **2.** *s. pl.* (*teatavasse*) rahvusse kuuluvad isikud, (*mingi riigi*) kodanikud; kaaskodanikud; *er.* riigis elunevad, kuid seal mitte täielikke kodanikuõigusi omavad isikud (*ka sing., näit.* **enemy** ~ vaenuliku riigi kodanik) ◇ ~ **anthem** rahvushümn, riigihümn; ~ **bank** (*Am. Üh-des*) riikliku kontrolli all olev pank, (*mujal*) riigipank; ~ **debt** riigivõlg; ~ **economy** rahvamajandus; **N- Gallery** Rahvusgalerii (*riiklik maalikogu Londonis*); **N- Guard** Rahvuskaardivägi (*Am. Üh-de rahvuslik miilitsavägi*); **N- Insurance** sundkindlustus haiguse ja töötaoleku vastu (*Inglismaal*); **N- Portrait Gallery** riiklik portreekogu Londonis; ~ **socialism** *pol.* natsionaalsotsialism (= **Nazism**)
nationalism ['næʃnəlizm] *s.* rahvuslus, natsionalism
nationalist ['næʃnəlist] **1.** *s.* rahvuslane, natsionalist; **2.** *a.* rahvuslaste, natsionalistide; natsionalistlik
nationalistic [næʃnə'listik] *a.* natsionalistlik
nationality [næʃə'næliti] *s.* rahvuslik kuuluvus, natsionaliteet; rahvus; riikkondsus, kodakondsus
nationalization [næʃnəlai'zeiʃ(ə)n] *s.* rahvustamine, natsionaliseerimine; riigistamine
nationalize ['næʃnəlaiz] *v. t.* (**-zable**) rahvustama, natsionaliseerima; riigistama; (*rahvastikku*) ühtlaseks rahvuseks muutma; (*isikut*) riikkondsusse vastu võtma (= **naturalize**)
nationhood ['neiʃ(ə)nhud] *s.* rahvusterviklus, omariiklus
nation-wide ['neiʃ(ə)nwaid] *a.* üldrahvuslik, üleriigiline
native ['neitiv] **1.** *a.* kaasasündinud, sünnipärane, loomulik, natiivne; kodumaine, sünni-, kodu-; pärismaine, -maalaslik; (*metalli kohta*) ehe; **2.** *s.* pärismaalane, *er.* mitte-eurooplane; kohalik elanik *või* loom *või* taim (*teatava koha* **of, to**); (*vastavas kasvanduses kultiveeritud*) inglise auster ◇ **one's** ~ **country** (*or* **land**) kodumaa, isamaa, sünnimaa; **one's** ~ **language** emakeel
nativity [nə'tiviti] *s.* sünd, sündimine; (**the N-**) *kirikl.* Kristuse sünd(imine), jõulud; horoskoop
NATO ['neito(u)] *lüh.* = **North Atlantic Treaty Organization**
natrium ['neitriəm] *keem. haruld.* = **sodium**
natron ['neitrən] *s. keem.* naatriumoksiid; *ka* (looduslik) kristallsooda, naatriumkarbonaatdekahüdraat ◇ ~ **lake** soodajärv
natter ['nætə] *v. i. fam.* lobisema; virisema, nurisema
natterjack ['nætədʒæk] *s. zool.* kõre (*kärnkonn*)
natty ['næti] *a.* (**-ier, -iest; -ily, -iness**) puhas, korralik; korralikult rõivastatud; mukitud; osav
natural ['nætʃ(ə)r(ə)l] **1.** *a.* loomulik, loomupärane, -truu; sünnipärane; looduslik, loodus-; naturaalne, naturaal-; **2.** *s.* tobu, tola, idioot; *fam. ka* (loomupäraselt) sobiv isik (*millekski* **for**); *muus.* keelumärk, bekarr ◇ ~ **child** vallaslaps; ~ **death** loomulik surm; ~ **gas** looduslik gaas, maagaas; ~ **history** looduslugu; ~ **law** loomulik õigus, loodusõigus; *ka* loodusseadus (= **law of nature**); ~ **number** *mat.* naturaalarv; ~ **order** (*lüh.* **N. O.**) selts loomuliku klassifikatsiooni järgi (*er. bot.*); ~ **science** loodusteadus; ~ **selection** looduslik valik
naturalism ['nætʃ(ə)rəlizm] *s.* naturalism
naturalist ['nætʃ(ə)rəlist] **1.** *s.* loodus(e)uurija, loodusteadlane; puuriloomade (*või* koerte) müüja; topiste (*e.* kaavikute) valmistaja; *kirj., kunst* naturalist, naturalismi pooldaja; **2.** *a.* naturalistlik; loodusteadus(e)-
naturalistic [nætʃ(ə)rə'listik] *a.* (**-ically**) naturalistlik, naturalismile omane; loodusteaduslik; loodusteadlaslik
naturalization [nætʃ(ə)rəlai'zeiʃ(ə)n] *s.* natu-

raliseerimine, naturalisatsioon, riikkondsusse vastuvõtmine; kodundus, kohandus; kodunemine, kohanemine; loomulikustamine

naturalize ['nætʃ(ə)rəlaiz] *v. t. & i.* **(-zable)** naturaliseerima, riikkondsusse vastu võtma; (*võõrast looma või taime, võõrsõna*) kodundama, kohandama; kodunema, kohanema; loomulikustama; loodusteadusega (*er. taimede või loomade korjamisega*) tegelema

naturally ['nætʃ(ə)rəli] *adv.* loomulikult; loomult, loomu poolest; muidugi, endastmõistetavalt

nature ['neitʃə] *s.* loodus; loomus, olemus, natuur; liik, sort ◇ **against** (*or* **contrary to**) ~ loomuvastane, ebaloomulik; **by** ~ loomu poolest; **human** ~ inimloomus; **in** ~ tõeliselt olemasolev; **in** (*or* **of**) **the** ~ **of a command** käsutaoline; **in** (*or* **by, from**) **the** ~ **of things** paratamatu, paratamatult; **in the course of** ~ loomulikus korras; **to ease** ~ loomulikku tarvet rahuldama; **to pay the debt of** ~ surema; **state of** ~ loomulik (*või* looduslik) olukord; alastiolek; ~ **study** (praktiline) loodusõpetus, looduslugu (*õppeainena*)

naught [nɔ:t] **1.** *s. arh.* mitte midagi, ei miski (= **nothing**); null (= **nought**); **2.** *pred. a. arh.* kasutu, väärtusetu ◇ **to bring to** ~ (*or* **nought**) nurjama, nurja ajama, tühistama; **to come to** ~ (*or* **nought**) nurjuma, tühja minema; **to care** ~ **for** (*millestki*) mitte hoolima; **to set at** ~ (*or* **nought**) ei mikski pidama, ära põlgama, trotsima

naughtiness ['nɔ:tinis] *s.* üleannetus, sõnakuulmatus, koerus, ülemeelikus

naughty ['nɔ:ti] *a.* **(-ier, -iest; -ily; -yish)** üleannetu, paha, sõnakuulmatu, koer(uslik), ülemeelik, ulakas, ulaklik; (*väljendi või jutu kohta*) siivutu, kõlvatu, ebatsensuurne

Nauru [nɑ:'u:ru:] *pn.*

nausea ['nɔ:siə, -ʃiə] *s.* iiveldus, (süda-me)pööritus; merehaigus; jälkus

nauseate ['nɔ:sieit, -ʃieit] *v. t. & i.* **(-table)** iiveldama, iiveldust tekitama, südant pööritama panema, tülgastama; iiveldust tundma

nauseous ['nɔ:siəs, -ʃiəs] *a.* iiveldama panev, südant pööritama panev; jälk, tülgas

naut. *lüh.* = **nautical**

nautch [nɔ:tʃ] *s.* india tantsijataride etendus ◇ ~**-girl** (elukutseline) india tantsijatar

nautical ['nɔ:tik(ə)l] *a.* **(-lly)** merenduslik, merendus-, laevandus-, nautiline; meremeeste-, mere- ◇ ~ **mile** meremiil (= ca 1853 m)

nautilus ['nɔ:tiləs] *s.* (*pl.* **-luses, -li** [-lai]) *zool.* laevuke (*merilimune*, = **pearly** ~) ◇ **paper** ~ *zool.* paberlaevuke (= **argonaut**)

nav. *lüh.* = **naval**

Navaho, -jo ['nævəhou, 'nɑ:-] *s.* (*pl.* ~, *ka* **-os**) *s.* navaho(indiaanlane); navaho keel(emurre)

naval ['neiv(ə)l] *a.* mereväe-, laevastiku-, laeva-, mere-, navaalne, navaal- ◇ ~ **architect** laeva(ehitus)insener; ~ **base** mereväebaas; ~ **forces** merevägi; ~ **officer** mereväeohvitser, *Am.* sadama-tolliametnik; ~ **station** sõjasadam; ~ **warfare** meresõda

Navarino [nævə'ri:nou] *pn.*

Navarre [nə'vɑ:] *pn.* Navarra

nave I [neiv] *s. arhit.* (*kiriku*) löövi

nave II [neiv] *s.* (ratta)rumm

navel ['neiv(ə)l] *s.* naba; *piltl.* keskpunkt ◇ ~ **orange** nabataolise lohukesega (seemnetu) apelsin

navel-string ['neiv(ə)lstriŋ] *s.* nabaväät, -nöör

navigability [nævigə'biliti] *s.* laevatatavus; juhitavus, tüüritavus

navigable ['nævigəbl] *a.* **(-bly)** laevatatav; sõidukõlblik (*laeva kohta*); juhtimiskõlblik, juhitav, tüüritav (*õhupalli jms. kohta*)

navigate ['nævigeit] *v. i. & t.* laevatama, laevaga sõitma; (*laeva, lennukit, õhupalli*) juhtima, tüürima; *fam.* liikuma ◇ **-ting officer** *av.* piloot

navigation [nævi'geiʃ(ə)n] *s.* laevatamine, laevajuhtimine; laevandus; laeva- *või* meresõit; laevasõiduteadus, navigatsioon; lennu(asja)ndus (= **aerial** ~) ◇ ~ **lights** navigatsioonituled

navigator ['nævigeitə] *s.* laevataja, laevur, meresõitja; *av.* piloot; *haruld., van.* = **navvy**

navvy ['nævi] *s.* mullatööline, -kaevaja, maantee- *või* raudteetööline; kaevemasin (= **steam-**~)

navy ['neivi] *s.* sõjalaevastik, merevägi; mereväelased; *poeet.* laevastik ◇ ~ **blue** meresinine, tumesinine (värvus) (*vrd.* ~**-blue**); ~ **cut** peeneteraline pressitud tubakas; N- **Department** *Am.* mereministeerium; ~ **list** mereväeohvitseride register; ~ **yard** *Am.* sõjalaevatehas

navy-blue ['neiviblu:] *a.* meresinine, tumesinine

nawab [nə'wɔb] *s.* navab (*pärismaalasest maavalitseja või muu kõrgem isand Indias*); *vrd.* **nabob**

nay [nei] **1.** *adv. arh.* ei (= **no**); noh; (või) koguni, (ja) isegi, ja rohkemgi; **2.** *s.* eisõna; vastuhääl; *Am. ka* vastuhääletaja ◇ **to say** ~ «ei» ütlema, vastu rääkima, ära ütlema (*kellelegi* **to**)

Nazarene [næzə'ri:n] **1.** *a.* naatsareti; kristlik, kristlaste; **2.** *s.* naatsaretlane; kristlane; *aj.* natsareen (*teatava varase kristliku usulahu liige*)

Nazareth ['næz(ə)riə] *pn.* Naatsaret

naze [neiz] *s.* neem, maanina (*tarvit. teatavais ühendeis*) ◇ **the N- 1.** neem Essexi krahvkonnas Inglismaal; **2.** Lindesnese neem (*Norra lõunapoolseim tipp*)

Nazi ['nɑ:tsi, 'nɑ:zi] *s.* nats; *atrib.* natsi, natslik

Nazism ['nɑ:tsizm, 'nɑ:zizm] *s.* natsism, (saksa) fašism

Nb *keem.* = **niobium**

N.B. ['en'bi:] *lüh.* = **1. nota bene; 2. North Britain; 3. New Brunswick**

N.B.C. ['enbi:'si:] *lüh. Am.* = **National Broadcasting Company**

n.b.g. ['enbi:'dʒi:] *a. sl.* mitte kuhugi kõlbav, vilets (= **no bloody good**)

N.B.R. *lüh.* = **North British Railway**

N.C. *lüh.* = **North Carolina**

-nce [ns], **-ncy** [nsi] *suf.* -us, (*võõrsõnades*) -nts (*tuletavad substantiive, mis vastavad adjektiividele lõpuga* **-nt**, *näit.* **fragrance, excellence, excellency**)

N.C.O. ['ensi:'ou] *lüh.* = **non-commissioned officer**

Nd *keem.* = **neodymium**

N.D., N.Dak. *lüh.* = **North Dakota**

n.d. *lüh.* = **no date**

N'Djamena, Ndjamena [endʒɑ:'meinə] *pn.*

Ne *keem.* = **neon**

N.E. *lüh.* = **1. north-east(ern); 2. New England**

Neagh [nei] *pn.*

Neanderthal [ni'ændətɑ:l] *pn.* ◇ ~ **man** *antr.* neandertallane, neandertali inimene

neap [ni:p] **1.** *s.* madalaimad looded, madalaim meretõus (*kuu esimese ja viimase veerandi ajal*, = ~**-tide**); **2.** *v. i. & t.* (*meretõusu kohta*) kahanema, madalaimas järgus olema ◇ **to be** ~**ed** madalate loodete tõttu väljasõidus takistatud olema (*laeva kohta*)

Neapolitan [ni(:)ə'pɔlitən] **1.** *a.* napoli; **2.** *s.* napollane, napolitaan(lane)

near [niə] **1.** *adv. & prep.* (~**er,** ~**est**) lähedal(e), ligi, ligidal(e), juures, juurde; *haruld.* = **nearly; 2.** *a.* lähedane, ligidane, lähis-; (*paarisrakendis hobuste, vankrirataste jms. kohta*) vasak, pahem(poolne); kokkuhoidlik, kitsi; (*ühendeis* ~-) peaaegu eht(ne), järeletehtud, -aimatud; **3.** *v. t. & i.* lähenema, liginema ◇ **to draw** ~ lähenema; **to come** (*or* **go**) ~ **doing** peaaegu tegema; **far and** ~ ligidal ja kaugel, kõikjal; **it lies** ~ **his heart** see on talle südamelähedane; **the N- East** Lähis-Ida; **a** ~ **escape** üle noatera (*või* vaevu) pääsemine; **a** ~ **guess** peaaegu õieti (ära)arvamine; **a** ~ **miss** lähedalt möödalaskmine, peaaegu tabamine; ~ **sight** lühinägevus; ~ **work** lähedalt vaatamist nõudev töö; ~ **at hand** ligilähedal, otse juures, käepärast; ~ **by** otse juures, ligilähedal (*vrd.* ~**by**); ~ **upon** (*millestki*) mitte palju puudu, peaaegu

near-beer ['niə'biə] *s.* lahja õlu, *er.* (*Am. Ühdes keeluseaduse ajal lubatud*) «alkoholivaba» õlu

nearby ['niə'bai] *a. peam. Am.* ligilähedane, otse juures asuv, naaber-

Nearctic [ni:'ɑ:ktik] *a. geogr. Am.* nearktiline (*P.-Ameerika arktilisi ja lähisarktilisi piirkondi haarav, er. looma- ja taimegeograafias*)

nearly ['niəli] *adv.* peaaegu; (ligi)lähedalt ◇ **not** ~ kaugeltki mitte, põrmugi mitte; **they are** ~ **related** nad on lähedalt sugulased

near-sighted ['niə'saitid] *a.* lühinägelik (= **short-sighted**)

neat I [ni:t] *s.* (*pl.* ~) veis

neat II [ni:t] *a.* puhas, lahjendamata (*piiritu-*

se või viina kohta); korralik, puhas, siivus; kabe, kena, maitsekas; osav

('))neath [ni:θ] *prep. arh.* = **beneath**

neatherd ['ni:thə:d] *s.* veise- *e.* lehmakarjus, -karjane

neat's-foot ['ni:tsfut] *s.* veise- *e.* loomajalg (*toiduna*) ◇ ~ **oil** kondiõli

neat's-leather ['ni:tsleðə] *s.* veise- *e.* loomanahk, härjanahk

neat's-tongue ['ni:tstʌŋ] *s.* veise- *e.* loomakeel, härjakeel (*toiduna*)

neb [neb] *s. Š.* nokk; nina; ninamik, suu; (terav) ots, otsik

Neb(r). *lüh.* = **Nebraska**

Nebo ['ni:bou] *pn.*

Nebraska [ni'bræskə] *pn.*

Nebuchadnezzar [nebjukəd'nezə] *pn.* Nebukadnetsar, Nabukudurriussur

nebula ['nebjulə] *s.* (*pl.* **-ae** [-i:]) *astr.* udukogu; *pat.* sarvkestahägustu(mu)s

nebular ['nebjulə] *a. astr.* udukogu(de)-, nebulaarne, nebulaar- ◇ ~ **hypothesis** *astr.* nebulaarhüpotees

nebulosity [nebju'lɔsiti] *s.* udusus, hägusus; *piltl.* ebaselgus, ähmasus

nebulous ['nebjuləs] *a.* udune, hägune; udukogu(de)-, udukogutaoline (= **nebular**)

necessarian(ism) [nisi'seəriən(izm)] = **necessitarian(ism)**

necessarily ['nesisərili, -seri-] *adv.* tingimata, paratamatult, vääramatult

necessary ['nesisəri, -seri] **1.** *a.* (häda)vajalik, tingimata tarvilik; paratamatu, vääramatu; **2.** *s.* (häda)vajalik asi *või* tarve, midagi tingimata tarvilikku ◇ **if** ~ tarbe korral; **it is** ~ **for me to do** ma pean tingimata tegema; **to make oneself** ~ ennast asendamatuks tegema; **the** ~ *sl.* raha *või* mingi tingimata tarvilik toiming; **the -ies of life** elutarbed

necessitarian [nisesi'teəriən] **1.** *s.* tahtevabaduse eitaja, paratamatusesse uskuja, determinist; **2.** *a.* deterministlik

necessitarianism [nisesi'teəriənizm] *s.* tahtevabaduse eitamine, usk paratamatusesse, determinism

necessitate [ni'sesiteit] *v. t.* hädavajalikuks (*või* tingimata tarvilikuks) tegema; paratamatult nõudma *või* sundima

necessitous [ni'sesitəs] *a.* puudustkannatav, vaene

necessity [ni'sesiti] *s.* paratamatus; (tingimatu) tarvilikkus, hädavajalikkus; tungiv vajadus (*millegi järele* **for**); häda, puudus, viletsus; hädavajalik asi ◇ **logical** ~ loogiline paratamatus; **of** ~ paratamatult; **there is no** ~ **for** (*teatavat asja*) pole sugugi paratamatult tarvis; **I am under the** ~ **of doing** ma olen paratamatult sunnitud tegema; **to make a virtue of** ~ hädast voorust tegema; ~ **is the mother of invention** häda teeb leidlikuks, häda ajab härja kaevu; ~ **knows no law** häda ei anna häbeneda

neck [nek] **1.** *s.* kael (*ka piltl.*); *ka* kukal (= **back of the** ~); maakael (= ~ **of land**); *geol.* nekk (*tardunud laavaga täitunud vulkaanilõõr*); (*rõiva*) kaelaava; (*liha*) kaelatükk; *sl.* häbematus, jultumus; **2.** *v. i. fam., er. Am.* kaelutsema, armatsema ◇ **to break one's** ~ kaela murdma; **to get it in the** ~ *fam.* pähe saama; **to save one's** ~ oma nahka päästma; **to stick** (*or* **shoot**) **one's** ~ **out** *sl.* ennast (julge väljaastumisega) ohtu saatma; **to talk through (the back of) one's** ~ *sl.* pläma ajama, mõgama; **to throw smb. out** ~ **and crop** kedagi kõige täiega välja viskama; ~ **and** ~ täiesti kõrvuti (*hobuste kohta võiduajamisel*); ~ **or nothing** (kas) kõik või mitte midagi

neckband ['nekbænd] *s.* kaelapael; (*rõiva*) kaelaääris, kaelus

neckcloth ['nekklɔ(:)θ] *arh.* = **necktie**

neckerchief ['nekətʃif] *s.* kaelarätt

necking ['nekiŋ] *s. arhit.* sambakael; *fam., er. Am.* kaelutsemine, armatsemine

necklace ['neklis] *s.* kaelakee

necklet ['neklit] *s.* (kitsas) kaelakee; lahtine karuskrae, boa

neckpiece ['nekpi:s] *s.* kaelus, krae; *er.* (naiste) karuskrae (= **fur** ~)

necktie ['nektai] *s.* kaelaside, lips

neckwear ['nekwɛə] *s.* (*ärikeeles*) kraed, kaelasidemed *jms.*

necro- ['nekro] *ühendeis* surnu-, koolnu-, (*võõrsõnades*) nekro-

necrobiosis [nekrobai'ousis] *s. biol.* nekrobioos (*raku või koe kärbumine*)

necrolatry [ni'krɔlətri] *s.* nekrolaatria, surnutekummardamine

necrologist [ni'krɔlədʒist] *s.* nekroloogi kirjutaja

necrology [ni'krɔlədʒi] *s.* surnute nimestik; *harald.* nekroloog (= **obituary**)

necromancer ['nekromænsə] *s.* nekromant, surnutemanaja, «vaimude» väljakutsuja

necromancy ['nekromænsi] *s.* nekromantia, surnutemanamine, «vaimude» väljakutsumine, ennustamine «vaimude» abil

necropolis [ni'krɔpəlis] *s.* «surnutelinn», (suurlinna) kalmistu; vanaaegne matusepaik, nekropol

necrosis [ni'krousis] *s.* (*pl.* **-oses** [-ousi:z]) *med.* nekroos, kärbus

necrotic [ni'krɔtik] *a. med.* nekrootiline, kärbuslik, kärbunud

nectar ['nektə] *s. müt.* nektar, jumalatejook; *bot.* nektar, õiemahl, mesineste; magus jook

nectarine ['nekt(ə)rin] *s. aiand.* nektariin (*teatav virsikusort*)

nectary ['nekt(ə)ri] *s. bot.* meenääre, nektarinääre, nektaarium

N.E.D. *lüh.* = **New English Dictionary** (= **Oxford English Dictionary**)

Ned [ned] *pn.* (= **Edward**)

Neddy ['nedi] **1.** *pn. dim.* (= **Ned, Edward**); **2.** *s. fam.* eesel

née [nei] *a. pr. fem.* sündinud ..., neiupõlvenimega ..., neiuna ... (*näit.* **Mrs. Brown,** ~ **Jones** proua Brown, sünd. Jones)

need [ni:d] **1.** *s.* vajadus, tarvidus, tarve; puudus, häda; **2.** *v. i. & t.* (*teatavais ühendeis tarvit. sg. 3. pööret ilma pöördelõputa, kusjuures eitav ja küsiv vorm moodustatakse ilma abiverbita* **to do** *ja järgnev infinitiiv on ilma partiklita* **to**) vajama, tarvitsema, tarvis olema; pruukima, tarvitama ◇ **at** ~ hädakorral; **if** ~ **be** (*or* **were**) kui peaks vaja olema; **there is no** ~ **to do** ei ole mingit vajadust teha; **to be in** ~ hädas olema; **to be** (*or* **stand**) **in** ~ **of** (*midagi*) hädasti vajama; **my** ~**s are few** mu vajadusi ei ole palju; **to meet smb.'s** ~**s** kellegi vajadusi rahuldama; **he had** ~ **remember** ta peaks mäletama; **he** ~**s help** ta vajab abi; **it** ~**s to be done with care** seda on vaja teha ettevaatlikult; **he** ~ **not come** ta ei pruugi tulla, tal ei tarvitse tulla; **he doesn't** ~ **to be** (*or* **he** ~**n't be**) **told about our plans** talle pole vaja meie plaanidest rääkida; **he** ~ **not have come** tal ei oleks tarvitsenud tulla; **what does he** ~ **with an overcoat?** *Am. fam.* milleks on talle palitut tarvis?; **why** ~ **it be today?** miks peab see täna olema?; **it** ~**s not** *arh.* seda ei ole tarvis

needful ['ni:df(u)l] *a.* (**-lly**) vajalik, tarvilik (*millekski* **to, for**) ◇ **the** ~ midagi vajalikku, *er. fam.* raha (*teatavaks ettevõtteks*); **to do the** ~ tegema, mida tarvis; *er. sport* pettelööki väravalöögiks muutma

Needham ['ni:dəm] *pn.*

needle ['ni:dl] **1.** *s.* nõel; (kudumis)varras; (*mõõteriista*) osuti; (*okaspuu*) okas; terav kaljurünk; (**the** ~) *sl.* närvilisuse hoog; **2.** *v. t. & i.* nõelama (*ka piltl.*); nõeluma; tagant torkima, (tegevusele) ergutama; ärritama; *Am. sl.* (*õlut*) piirituse lisamisega kangemaks tegema ◇ **sharp as a** ~ terav kui nõel; **to look for** (*or* **seek**) **a** ~ **in a bottle** (*or* **truss, bundle**) **of hay** asjatut vaeva nägema; ~**'s eye** nõelasilm (*ka piltl.*)

needle-bath ['ni:dlbɑ:θ] *s.* nõeldušš (*peenejoaline dušš*)

needle-case ['ni:dlkeis] *s.* nõelatoos

needle-fish ['ni:dlfiʃ] *s. zool.* merinõel (= **pipe-fish**); *ka* = **garfish**

needleful ['ni:dlful] *s.* (*pl.* **-ls**) nõelatäis

needle-gun ['ni:dlgʌn] *s.* lööknõelpüss

needless ['ni:dlis] *a.* tarbetu, asjatu ◇ ~ **to say** mõistagi

needlewoman ['ni:dlwumən] *s.* (*pl.* **-women** [-wimin]) õmbleja(nna)

needlework ['ni:dlwə:k] *s.* nõelatöö, naiskäsitöö, näputöö, õmblus- *või* tikketöö

needments ['ni:dmənts] *s. pl.* (reisi)tarbed

needn't ['ni:dnt] = **need not**

needs [ni:dz] *adv.* paratamatult, tingimata (*tarvit. ainult ühendeis* ~ **must** *ja* **must** ~, *viimane enamasti iroonilises mõttes:* on küll tingimata tarvis . . .) ◇ ~ **must when the devil drives** *vanas.* häda ajab härja kaevu

needy ['ni:di] *a.* **(-ier, -iest; -ily, -iness; -yish)** puudustkannatav, abivajav, vaene

ne'er [nɛə] *poeet.* = **never** ◇ ~**-do-well** (*or* **-weel**) logard, päevavaras; hädavares, nägur

nefarious [ni'fɛəriəs] *a.* nurjatu, reotu, jumalavallatu

neg. *lüh.* = **negative**
negate [ni′geit] *v. t.* eitama
negation [ni′geiʃ(ə)n] *s.* eitamine, eitus, negatsioon; eitav väljend; (*millegi*) puudumine *või* vastand **(of)**
negative [′negətiv] **1.** *a.* eitav, negatiivne (*ka mat., füüs. jm.*); (loomulikule) vastupidine; **2.** *s.* eitav sõna *või* väljend; *fot.* negatiiv; **3.** *v. t.* **(-vable)** eitama, negeerima; vastu olema *või* mõjuma, vastupidist tõendama; *Am.* tagasi lükkama, mitte kinnitama ◇ **~ numbers** *mat.* negatiivsed arvud; **~ pole** *el.* negatiivne poolus, katood; **~ sign** negatiivse arvu märk, miinusmärk (−); **~ virtue** pahe puudumine; **the answer is in the ~** (*er. parlamentliku väljendina*) vastus on eitav, ei
negativity [negə′tiviti] *s.* negatiivsus, eitavus
negatory [′negətəri] *a.* eitavaloomuline, eitamist tähendav
neglect [ni′glekt] **1.** *v. t.* hooletusse (*või* unarusse) jätma; tegemata jätma **(to do)**; arvestamata jätma, ignoreerima; **2.** *s.* hooletussejätmine, hooletus; hooletussejäetus ◇ **in a state of ~** hooletusse jäetud; **~ of duty** teenistuskohustuste mittetäitmine
neglectful [ni′glektf(u)l] *a.* hooletu, hoolitsematu, mittehooliv (*millestki* **of**)
négligé(e) [′negliʒei] *s. pr.* negližee, hommiku- *või* öörõivas; kodune (lohakas) rõivastus
negligence [′neglidʒ(ə)ns] *s.* hooletus, lohakus; hooletussejätmine
negligent [′neglidʒ(ə)nt] *a.* hooletu, lohakas ◇ **to be ~ in one's work (dress, etc.)** töös (rõivastuses jne.) hooletu (*või* lohakas) olema; **to be ~ of one's duties** oma kohustusi hooletusse jätma
negligible [′neglidʒibl] *a.* **(-bly)** mittearvestatav, ebaoluline, tähtsusetu, tühine
negotiable [ni′gouʃəbl] *a.* **(-bly)** ülekantav, müüdav, rahakstehtav (*er. veksli kohta*); ületatav, ülesaadav (*raskuse kohta*)
negotiant [ni′gouʃiənt] *haruld.* = **negotiator**
negotiate [ni′gouʃieit] *v. i. & t.* läbirääkimisi pidama, läbi rääkima (*millegi suhtes* **for**); äri tegema; (*äriasju*) korraldama, (*toimingut*) teostama; (*vekslit*) rahaks tegema, müüma; (*takistust*) ületama, (*raskusest*) üle saama
negotiation [nigousi′eiʃ(ə)n, -ʃi-] *s.* läbirääkimiste pidamine, läbirääkimine; äritegemine; korraldus; (*veksli*) rahakstegemine, müümine
negotiator [ni′gouʃieitə] *s.* (*fem.* **-tress, -trix**) läbirääkija; vahendaja; (*veksli*) müüja
Negress [′ni:gris] *s.* neegritar, neegrinaine
negrillo, N- [ni′grilou] *s.* (*pl.* **-os**) negrillo (*Aafrika kääbusneeger*)
negrito, N- [ni′gri:tou] *s.* (*pl.* **-os**) negriito (*Malai ja Polüneesia saarte kääbusneeger*)
Negro [′ni:grou] *s.* (*pl.* **-oes**) neeger; *atrib.* neegri-, neeger- ◇ **n- ant** must sipelgas; **~ minstrels** *vt.* **minstrel**
negro-head [′ni:grouhed] *s.* (*teatavat sorti*) kange närimistubakas *või* (halvema kvaliteediga) kummi
negroid [′ni:grɔid] *antr.* **1.** *a.* negroidne, neegritaoline, -sarnane; **2.** *s.* negroid
negrophobia [ni:grə′foubiə] *s.* negrofoobia, neegritevihkamine
Negus I [′ni:gəs] *s. aj.* neegus
negus II [′ni:gəs] *s.* neegus(vein) (*vürtsitatud ning magusa kuuma veega segatud vein*)
neigh [nei] **1.** *v. i.* hirnuma; hirnatama; **2.** *s.* hirnumine; hirnatus
neighbour, *Am.* **-bor** [′neibə] **1.** *s.* naaber; ligimene, kaasinimene; **2.** *v. t. & i.* naabruses asuma, naabriks olema, piirnema (*millegagi* **upon**)
neighbourhood, *Am.* **-bor-** [′neibəhud] *s.* naabrus, naabruskond; ümbruskond, lähikond; (hea)naaberlikkus, (hea)naaberlik tunne ◇ **in the ~ of £100** saja naela ümber
neighbouring, *Am.* **-bor-** [′neibəriŋ] *a.* naabruses asuv, naabri-, naaber-, lähedal olev
neighbourly, *Am.* **-bor-** [′neibəli] *a.* **(-iness)** naaberlik; heanaaberlik, lahke
neighbourship, *Am.* **-bor-** [′neibəʃip] *s.* naabrus, naabriksolemine
Neil(l) [ni:l] *pn.*
neither [′naiðə, ′ni:ðə; *Am.* ′ni:ðə] **1.** *adv.* ei ... (*seoses hiljem esineva sõnaga* **nor**); ka ei, samuti ei; *arh.* isegi mitte; **2.** *konj.* ei ka, ega, ka mitte (= **nor**); **3.** *a.* mitte kumbki, ei kumbki; **4.** *pron.* mitte kumbki, ei kumbki (*kellestki, millestki* **of**) ◇ **~ ... nor ...** ei ... ega ...; **the room is ~ too cold nor too hot** tuba ei ole liiga külm ega liiga

kuum; **if you do not go, ~ shall I** kui teie ei lähe, siis ei lähe ka mina; **I have not asked for help, ~ do I desire it** ma ei ole abi palunud ega soovigi seda; **I do not know, ~ (= nor) can I guess** ma ei tea ja ma ei oska ka ära arvata; **~ accusation (*or* ~ of the accusations) is true** mitte kumbki süüdistus ei ole õige
nekton [′nektən] *s. biol.* nekton, ujum
Nell [′nel] *pn.* (= **Helen**)
Nellie, Nelly I [′neli] *pn. dim.* (= *eelm.*)
nelly II [′neli] *s. zool.* hiigeltormilind *või* jääkajakas
Nelson [′nelsn] **1.** *pn.*; **2.** *s.* **(n-)** *sport* nelson (*maadlusvõte*)
nematode [′nemətoud] *s. zool.* nematood, ümaruss
nem. con. [′nem ′kɔn] *lüh.* = **nemine contradicente**
nem. dis(s). [′nem ′dis] *lüh.* = **nemine dissentiente**
Nemesis [′nemisis] *s. müt.* Nemesis (*kreeka õigusjumalanna*); **(n-)** õiglane karistus
nemine contradicente [′ni:mini kɔntrədai′senti], **nemine dissentiente** [disenti′enti] *lad.* (*lüh.* **nem. con., nem. diss.**) ilma et keegi vastu räägiks, ühel häälel
nenuphar [′nenjufɑ:] *s. haruld.* valge vesiroos (= **water-lily**)
neo- [′ni(:)ou] *pref.* uus-, uudis-, (*võõrsõnades*) neo-
neo-classicism [′ni(:)o(u)′klæsisizm] *s. kirj., kunst* neo- *e.* uusklassitsism
neo-colonialism [′ni(:)o(u)kə′louniəlizm] *s. pol.* neo- *e.* uuskolonialism
neo-Darwinism [′ni(:)o(u)′dɑ:winizm] *s. biol.* neodarvinism
neodymium [ni(:)o(u)′dimiəm] *s. keem.* neodüüm (*sümbol* **Nd**)
neolithic [ni(:)o(u)′liθik] *a. geol., arheol.* noorema kiviaja, neoliitiline ◇ **N- Period** noorem kiviaeg, neoliitikum
neologism [ni(:)′ɔlədʒizm] *s.* uudiskeelend, -sõna, neologism; uudiskeelendite tarvitus
neologist [ni(:)′ɔlədʒist] *s.* keeleuuendaja, uudiskeelendite looja *või* harrastaja
neology [ni(:)′ɔlədʒi] *s.* neoloogia, keeleuuendus, uudiskeelendite loomine ja tarvitus; uudiskeelend
neo-Malthusianism [′ni(:)oumæl′θju:zənizm] *s.* neo- *e.* uusmaltusianism
neon [′ni:ɔn] *s. keem.* neoon (*sümbol* **Ne**) ◇ **~ lamp** (*or* **tube, light**) *el.* neoonlamp; neoonvalgustus; **~ sign** neoonreklaam
neo-paganism [′ni(:)ou′peigənizm] *s.* uuspaganlus, *er.* vana-kreeka paganluse ideaalide elustamine
neophyte [′ni(:)o(u)fait] *s.* neofüüt, vastristitu, (risti)kogudusse äsja vastuvõetu; *piltl.* algaja
neoplasm [′ni(:)o(u)plæzm] *s. pat.* neoplasma, uudismoodustis, kasvaja
neo-Platonism [′ni(:)ou′pleitənizm] *s. filos.* neo- *e.* uusplatonism
neoteric [ni(:)o(u)′terik] *a.* **(-ically)** äsjane, uudne, uudis-, moodne
neozoic [ni(:)o(u)′zouik] *a. geol.* kesk- ja uusaegkonda kuuluv, meso- ja kainosoiline; uusaegkonda kuuluv (= **cainozoic**)
Nepa(u)l [ni′pɔ:l] *pn.* Nepaal
Nepa(u)lese [nepə′li:z] **1.** *a.* nepaali; **2.** *s.* (*pl.* ~) nepaal
nepenthes [ne′penθi:z, ni-] *s. bot.* kanntaim; (*ka* **nepenthe** [ni′penθi]) muret ning kurvastust kaotav imerohi, unustusrohi
nephew [′nevju(:), -fj-] *s.* venna- *või* õepoeg
nephology [ne′fɔlədʒi, ni-] *s.* pilvedeteadus, -uurimine
nephrite [′nefrait] *s. min.* nefriit (= **jade II**)
nephritic [ne′fritik, ni-] *a. anat., med.* neeru-
nephritis [ne′fraitis, ni-] *s.* neerupõletik, nefriit
ne plus ultra [′ni: plʌs ′ʌltrə] *s. lad.* kõrgeim saavutatav punkt, äärmine punkt, täius
Nepos [′ni:pɔs, ′nep-] *pn.*
nepotism [′nepətizm, ′ni:p-] *s.* onupojapoliitika, nepotism
nepotist [′nepətist, ′ni:p-] *s.* onupojapoliitika ajaja, nepotist
Neptune [′neptju:n] *s. müt.* Neptunus (*rooma merejumal*); *astr.* Neptuun (*planeet*); *piltl.* meri ◇ **~'s cup** neptunkarikas (*käsnloom*)
Neptunian [nep′tju:niən] **1.** *a. geol.* neptuuniline, meretekkeline, vees sadestunud (*kivimi kohta*); **2.** *s.* = *järgm.*
Neptunist [′neptju:nist] *s. geol.* neptunist (*teatavate kivimite tekkimist vees sadestumisega seletav geoloog*); *vast.* **Vulcanist**

neptunium [nep'tju:niəm] *s. keem.* neptuunium (*sümbol* **Np**)
N.E.R. *lüh.* = **North-Eastern Railway**
nereid ['niəriid] *s. müt.* nereiid, merenümf; *zool.* harjaslimukas
Nereus ['niərju:s] *s.* Nereus (*kreeka merejumal*)
Nerissa [ni'risə] *pn.*
Nero ['niərou] *pn.*
Neronian [ni'rouniən] *a.* neerolik, Nerole omane
nerts [nə:ts] *Am. sl.* = **nuts**
nervate ['nə:veit] *a. bot.* roodunud, roodudega varustatud
nervation [nə:'veiʃ(ə)n] *s. bot.* roodumine, roodumus
nerve [nə:v] **1.** *s.* närv; *bot.* (lehe)rood, soon; kõõlus; tugevus, jõud; meelekindlus, julgus, külmaverelisus; *fam.* (**the** ~) jultumus, häbematus (*midagi teha* **to do**); *pl.* närvid, närvilisuse hoog, ärritatud seisukord; **2.** *v. t.* jõudu andma, ergutama ◇ **to strain every** ~ kõigest jõust pingutama; **to lose one's** ~ meelekindlust (*või* julgust) kaotama; **to have the** ~ julgema (*midagi teha* **to do**); *fam. ka* küllalt jultunud olema (*et midagi teha* **to do**); **to suffer from** ~s närvilisuse hoogude all kannatama; **he has no** ~s ta ei ole närviline; **to get on smb.'s** ~s kellelegi närvidele käima; **war of** ~s närvidesõda; **to** ~ **oneself** oma jõudu (pingutuseks) kokku võtma
nerve-cell ['nə:vsel] *s. anat.* närvirakk
nerve-centre ['nə:vsentə] *s.* närvikeskus; *piltl.* juhtiv keskus
nerved [nə:vd] *a.* närvidega varustatud; (*lehe kohta*) roodne, sooniline
nerve-fibre ['nə:vfaibə] *s. anat.* närvikiud
nerve-knot ['nə:vnɔt] *s. anat.* närvisõlm, ganglion
nerveless ['nə:vlis] *a.* närvideta; (*lehe kohta*) roodudeta; *er.* närvetu, jõuetu, nõrk
nerve-racking, nerve-wracking ['nə:vrækiŋ] *a.* (liialt) närvepingutav, närvesöövv, närvidele käiv
nervine ['nə:vain, -vi:n] *med.* **1.** *a.* närvidele mõjuv, närve rahustav; **2.** *s.* närviravim, (närvi)rahusti
nervous ['nə:vəs] *a.* närvi-; närviline, närvlik, kergesti erutuv; erutatud, kartlik, arg; tugev, jõuline ◇ **to be** (*or* **feel**) ~ närveerima, närvitsema, erutuma; ~ **breakdown** *med.* närvivapustus; ~ **disease** närvihaigus; ~ **system** *anat.* närvisüsteem
nervousness ['nə:vəsnis] *s.* närvilisus, närvlikkus, erutuvus, kartlikkus
nervy ['nə:vi] *a.* (**-ier, -iest; -ily, -iness; -yish**) *poeet.* sooniline, tugev; *fam.* närviline, närvlik, närvitsev, erutatud; *sl.* jultunud, häbematu; *sl.* närvidele käiv
Nesbit(t) ['nezbit] *pn.*
nescience ['nesiəns, -ʃjəns] *s.* mitteteadmine, teadmatus (*millegi suhtes* **of**)
nescient ['nesiənt, -ʃjənt] **1.** *a.* mitteteadev, teadmatuses olev (*millegi suhtes* **of**); **2.** *s.* mitteteadja, teadmatuses olija
ness [nes] *s.* neem, maanina (*esineb er. kohanimedes*)
-ness [nis] *suf.* -us (*tuletab substantiive kõigist inglise adjektiividest, näit.* **bitterness, happiness, contentedness;** *selle sufiksi abil tuletatud substantiivid on võimalikud isegi siis, kui on olemas samast tüvest mõni teine, tavalisem substantiiv, näit.* **humbleness, silentness — humility, silence;** *mõned tuletised on võimalikud ka teistest sõnaliikidest, näit.* **forgiveness, nothingness,** *või sõnaühenditest, näit.* **up-to-dateness**)
Nessie ['nesi] *pn.; er. folkl.* (oletatav) Loch Nessi meremadu
nest [nest] **1.** *s.* pesa (*ka piltl.*); pesakond; **2.** *v. i.* pesitama, pesitsema; pesa ehitama; linnupesi otsima ◇ **to foul one's own** ~ oma kodust halba rääkima; ~ **of boxes** üksteise sisse asetatavate (järjest vähenevate) kastikeste sari; ~ **of drawers** hulga (dokumendi)sahtlitega laud
Nesta ['nestə] *pn.*
nest-egg ['nesteg] *s.* pesamuna; *piltl.* rahakogumise alusena talletatud hoiusumma
nestle ['nesl] *v. i. & t. piltl.* pesitama, endale pesa tegema, mugavalt asuma (**down, in, into, among**); peituma; ennast hellitavalt suruma, liibuma (**to, up to, close to, against**); õrnalt (*või* mugavalt) suruma (**in, down, etc.**)
nestling ['nes(t)liŋ] *s.* pesalane, pesalind, linnupoeg
Nestor ['nestɔ:] **1.** *pn.*; **2.** *s.* auväärne ning elutark rauk

net I [net] **1.** *s.* võrk; võrgustik, võrgend; püünis; kalavõrk, noot; **2.** *v. t. & i.* (**-tt-**) võrguga katma *või* piirama; võrguga püüdma; võrku kuduma; võrkpitsi kuduma; (*palli*) võrku lööma
net II [net] **1.** *a. maj.* neto-, vähenduseta, mahaarvamiseta, puhas- (*tulu, kaalu jms. kohta*); **2.** *v. t.* puhaskasu saama *või* sisse tooma
netball ['netbɔ:l] *s.* võrkpall(imäng)
nether ['neðə] *a. arh., nalj.* (*sup.* **nethermost** ['neðəmoust]) alumine, madalam ◇ **the** ~ **regions** (*or* **world**) allmaailm, manala, põrgu; **hard as the** ~ **millstone** kõva nagu alumine veskikivi (*südame kohta*); ~ **garments** püksid; **the** ~ **man** jalad
Netherlander ['neðələndə] *s.* madalmaalane; hollandlane
Netherlandish ['neðələndiʃ] *a.* madalmaade; hollandi
Netherlands ['neðələndz] *pn.* (**the** ~) Madalmaad; Holland
nethermost ['neðəmoust] *vt.* **nether**
Netley ['netli] *pn.*
netsuke ['netsukei] *s.* netsuka (*elevandiluust või puust nikerdatud jaapani vööornament*)
Nettie ['neti] *pn.* (= **Henrietta**)
netting ['netiŋ] *s.* võrgustik, võrk; võrguga püüdmine; võrgukudumine; võrkpitsikudumine, fileetöö ◇ ~**-needle** *kal.* võrgunõel, piirits
nettle ['netl] **1.** *s.* nõges; **2.** *v. t.* nõgestega (*või* nõgesena) kõrvetama; ärritama, pahandama, vihale ajama ◇ **to grasp the** ~ *vt.* **grasp**
nettle-rash ['netlræʃ] *s. med.* nõgeslööve, nõgestõbi, urtikaaria
network ['netwə:k] *s.* võrgustik, võrk (*er. piltl.*)
neum(e) [nju:m] *s. muus.* neuma (*keskaegne noodikirjamärk*)
neural ['njuər(ə)l] *a.* (**-lly**) *anat.* närvi-
neuralgia [nju(ə)'rældʒə] *s. med.* neuralgia, närvivalu
neuralgic [nju(ə)'rældʒik] *a.* (**-ically**) *med.* neuralgiline, närvivalu-
neurasthenia [njuəræs'θi:niə, -'θen-] *s. med.* neurasteenia, närvinõrkus
neurasthenic [njuəræs'θenik] *med.* **1.** *a.* (**-ically**) neurasteeniline, närvinõrkuslik; **2.** *s.* neurasteenik
neuritis [nju(ə)'raitis] *s. med.* neuriit, närvipõletik
neurologist [nju(ə)'rɔlədʒist] *s.* neuroloog
neurology [nju(ə)'rɔlədʒi] *s.* neuroloogia
neuroma [nju(ə)'roumə] *s.* (*pl.* ~**s, -ata** [-ətə]) *pat.* neuroom, närvkasvaja
neuron ['njuərən] *s. anat.* neuron, närviühik
neuropath ['njuərəpæθ] *s. med.* neuropaat, närvihaige
neuropathist [nju(ə)'rɔpəθist] *s.* neuropatoloog (*närvihaiguste eriarst*)
neuropathology [nju(ə)ro(u)pə'θɔlədʒi] *s.* neuropatoloogia (*närvihaigusi käsitlev arstiteaduse haru*)
neuropterous [nju(ə)'rɔptərəs] *a. zool.* võrktiivaline
neurosis [nju(ə)'rousis] *s.* (*pl.* **-oses** [-ousi:z]) *med.* neuroos, närvitõbi
neurotic [nju(ə)'rɔtik] *med.* **1.** *a.* (**-ically**) neurootiline, ülinärviline, -närvlik; *haruld., van.* närvidesse toimiv; **2.** *s.* neurootik, neuroosihaige; *haruld., van.* närvidroog
neut. *lüh.* = *järgm.*
neuter ['nju:tə] **1.** *a. lgv.* kesksoost; (*verbi kohta*) intransitiivne, sihitu; *bot., zool.* sugupooletu, sugutu; *haruld.* neutraalne, erapooletu (= **neutral**); **2.** *s. lgv.* neutrum, kesksugu; kesksoost sõna; intransitiivne (*e.* sihitu) verb; *haruld.* erapooletu (isik); *zool.* sugupooletu (*või* arenematu sugupoolsusega) olend; kastreeritud loom; **3.** *v. t.* (*looma*) kastreerima, kohitsema ◇ **to stand** ~ neutraalseks (*või* erapooletuks) jäämä
neutral ['nju:tr(ə)l] **1.** *a.* (**-lly**) neutraalne, neutraal-, erapooletu; *keem.* neutraalne; **2.** *s.* erapooletu riik *või* isik; erapooletu riigi kodanik ◇ ~ **red** *keem.* neutraalpunane; ~ **vowel** *fon.* redutseeritud vokaal, švaa
neutrality [nju(:)'træliti] *s.* neutraalsus, neutraliteet, erapooletus
neutralization [nju:trəl(a)i'zeiʃ(ə)n] *s.* neutraliseerimine, neutraliseerumine, neutralisatsioon, erapooletustamine
neutralize ['nju:trəlaiz] *v. t.* (**-zable**) neutraliseerima, erapooletustama
neutron ['nju:trɔn] *s. füüs.* neutron

Nev. *lüh.* = **Nevada**
Neva [ˈneivə, ˈniː-] *pn.* Neeva
Nevada [niˈvɑːdə, ne-] *pn.*
névé [ˈnevei] *s. geogr.* sõmerlumi, firn; firniväli
never [ˈnevə] *adv.* ei iialgi, ei millalgi, ei kunagi, ei iganes; mitte -gi (*või* -ki) ◇ **~ a smile (tear, word, etc.)** mitte ainukestki naeratust (pisarat, sõna jne.); **well, I ~ (did)!** noh, säärast asja ei ole ma veel kuulnud!; **you have ~ forgotten the key!** *fam.* ega sa ometi võtit ei ole unustanud!; **though he were ~ so rich** olgu ta kui rikas tahes; **we are ~ afraid!** meie juba ei karda!; **~ fear!** ära (juba) karda!, ole mureta!; **~ mind!** pole viga!, mis sellest!
never-ceasing [ˈnevəˈsiːsiŋ] *a.* lakkamatu, järelejätmatu
never-do-well [ˈnevədu ˈwel] = **ne'er-do-well**
never-dying [ˈnevəˈdaiiŋ] *a.* surematu; vaibumatu
nevermore [nevəˈmɔː] *adv.* ei iialgi (enam)
never-never [ˈnevəˈnevə] *a.* (*tarvit. ainult teatavais ühendeis*) ◇ **~ land** *fam.* unistustemaa; **the N- -N- (Land)** *geogr.* Põhja-Queensland (*Austraalias*); **~ plan** (*or* **system**) *fam.* ostmine järelmaksuga; **to buy on the ~ (plan** *or* **scheme)** *fam.* järelmaksuga ostma
nevertheless [nev(ə)ðəˈles] *adv.* sellest hoolimata, sellele vaatamata, siiski
Nevil(le) [ˈnev(i)l] *pn.*
Nevin [ˈnevin] *pn.*
Nevis [ˈniːvis, ˈnev-] *pn.*
new [njuː] **1.** *a.* uus, uudne, vastne, värske; äsja tulnud (*kuskilt* **from**); viimata (*millegagi* **to**); **(N-)** (*pärisnimedes*) Uus-; **2.** *adv.* (*tarvit. liitsõnades* **~-**) äsja(-), hiljuti, parajasti, vast-; uuesti(-) ◇ **~ chum** *Austr.* äsja saabunud sisserändaja; **N- Deal** *Am.* «uus tehing», president F. D. Roosevelti uus majanduspoliitika (alates a. 1933); **~ learning** teaduste taassünd renessansiajal; **~ moon** noorkuu; **~ potatoes** värsked kartulid; **N- Style** (*lüh.* **N.S.**) uus kalender; **the N- World** Uus Maailm (*läänepoolkera mandrid, Ameerika*); **~ year** uus aasta (*vrd. ka* **new-year's**); *paljudes kohanimedes*: **N- Bedford** (*linn Am. Üh-des*); **N- Brunswick** (*provints Kanadas*); **N- England** (*kuue kirdepoolse osariigi rühm Am. Üh-des*); **N- Guinea** Uus-Ginea; **N- Hampshire** (*osariik Am. Üh-des*); **N- Haven** (*linn Am. Üh-des*); **N- Jersey** (*osariik Am. Üh-des*); **N- Mexico** (*osariik Am. Üh-des*); **N- Orleans** (*linn Am. Üh-des*); **N- South Wales** Uus-Lõuna-Wales (*osariik Austraalias*); **N- York** (*osariik ja suurim linn Am. Üh-des*); **N- Zealand** Uus-Meremaa; **N- Zealand flax** *bot.* sitke linaliilia, *van. nimetus* uusmeremaa lina
Newark [ˈnju(ː)ək] *pn.*
new-blown [ˈnjuːbloun] *a.* äsja õitsele löönud
Newbolt [ˈnjuːboult] *pn.*
new-born [ˈnjuːbɔːn] *a.* äsja sündinud, vastsündinud; *piltl.* uuesti sündinud, taassündinud
new-built [ˈnjuːbilt] *a.* äsja ehitatud; taasehitatud, ümberehitatud
Newbury [ˈnjuːb(ə)ri] *pn.*
Newcastle [ˈnjuːkɑːsl] *pn.*
Newcomb [ˈnjuːkəm] *pn.*
new-come [ˈnjuːkəm] *a.* äsja tulnud *või* saabunud
new-comer [ˈnjuːkʌmə] *s.* uustulnuk(as), uusik
newel [ˈnju(ː)əl] *s.* (*keerdtrepi*) sisepost, keskpost; (*trepikäsipuu*) otsapost
newfangled [ˈnjuːfæŋgld] *a.* uuepäratsev; moepäratsev
Newfoundland **1.** [ˈnjuːfəndlənd, nju(ː)ˈfaundlənd] *pn.*; **2.** [nju(ː)ˈfaundlənd] *s.* njuufaundlandi koer
Newgate [ˈnjuːg(e)it, -get] *pn.* (*a. 1902 lammutatud tuntud vangla Londonis*) ◇ **~ Calendar** tähtsamate (N. vanglas kinnipeetud) roimarite elulugude sari; **~ fringe** raamhabe (*kitsa äärisena nägu raamiv habe*)
new-laid [ˈnjuːleid] *a.* äsja munetud, värske (*muna kohta*)
newly [ˈnjuːli] *adv.* hiljuti, äsja, vast-; uut moodi, uuel viisil, uudselt; *haruld.* uuesti, taas ◇ **he has ~ arrived (married, etc.)** ta on äsja saabunud (abiellunud jne.); **a star ~ discovered** hiljuti avastatud täht
newly-discovered [ˈnjuːlidisˈkʌvəd] *a. atrib.* hiljuti (*või* äsja) avastatud
newly-wed, *Am.* **newlywed** [ˈnjuːliwed] **1.** *a. atrib.* äsja abiellunu; **2.** *s.* äsja abiellunud, värske abielumees *või* -naine, noorik; *pl.* värske abielupaar

new-made [ˈnjuːmeid] *a.* äsja tehtud *või* valmistatud; äsja tekkinud
Newman [ˈnjuːmən] *pn.*
Newmarket [ˈnjuːmɑːkit] **1.** *pn.*; **2.** *s.* keha ümber liibuv ülekuub (*er. naiste ratsakuub*); teatav kaardimäng
new-mown [ˈnjuːmoun] *a.* äsja niidetud, vastniidetud
Newnes [njuːnz] *pn.*
Newnham [ˈnjuːnəm] *pn.*
Newport [ˈnjuːpɔːt] *pn.*
Newquay [ˈnjuːkiː] *pn.*
news [njuːz] *s. pl.* (*tarvit. haril. sg-na*) uudis(ed), teade, sõnum; (*liitsõnades* **~-**) uudiste-, ajalehe- ◇ **what's (= what is) the ~?** mis uudist?; **an interesting piece** (*or* **bit, item) of ~** huvitav uudis; **that's no ~ to me** see pole mulle uudiseks; **no ~ is good ~** *vanas.* kui teateid ei ole, siis pole midagi halba teatada; **he is often in the ~** temast kirjutatakse tihti ajalehes; **have you heard today's ~?** kas olete tänaseid (raadio)teateid juba kuulnud?; **~ editor** (*ajalehe, raadio*) teadeteosakonna toimetaja
news-agent [ˈnjuːzeidʒ(ə)nt] *s.* ajalehemüüja, ajalehekiosköör
news-boy [ˈnjuːzbɔi] *s.* ajalehepoiss
newscast [ˈnjuːzkɑːst] *s. raad.* teadete saade (= **news broadcast**)
newscaster [ˈnjuːzkɑːstə] *s. raad.* teadete ettelugeja, teadete diktor
news-dealer [ˈnjuːzdiːlə] *Am.* = **news-agent**
news-flash [ˈnjuːzflæʃ] *s.* (väljaspool tavalist kava antav) eriteade
news-letter [ˈnjuːzletə] *s. aj.* sõnumileht (*varemalt provintsilinnadesse saadetav sõnumikiri Inglismaal, ajalehe eelkäija*)
newsman [ˈnjuːzmən] *s.* (*pl.* **-men**) ajalehemüüja; *Am. ka* (ajalehe)reporter (= **newspaperman**)
newsmonger [ˈnjuːzmʌŋgə] *s.* uudistelevitaja, keelepeksja
newspaper [ˈnjuːspeipə, ˈnjuːz-] *s.* ajaleht
newspaperman [ˈnjuːspeipəmæn, ˈnjuːz-] *s.* (*pl.* **-men**) *Am.* ajalehemees, ajalehetöötaja *või* -omanik; (ajalehe)reporter; *ka* ajalehe kuulutustehankija
newsprint [ˈnjuːsprint] *s.* ajalehepaber
news-reel [ˈnjuːzriːl] *s.* kinokroonika, -ringvaade ◇ **radio ~** raadioringvaade
news-room [ˈnjuːzrum] *s.* ajalehtede lugemissaal; *Am.* (*ajalehetoimetuse*) teadeteosakond
news-stand [ˈnjuː(z)stænd] *s.* ajalehekiosk
Newstead [ˈnjuːstid, -sted] *pn.*
newsvendor [ˈnjuːzvendə] *s. er. Am.* ajalehemüüja
newsworthy [ˈnjuːzwəːði] *a.* (teatena) huvipakkuv, -äratav, (uudisena) teatamisväärne
newsy [ˈnjuːzi] **1.** *a.* **(-ier, -iest; -iness)** *fam.* uudisterikas, täis uudiseid; **2.** *s. Am.* = **news-boy**
newt [njuːt] *s. zool.* vesilik
Newton [ˈnjuːtn] *pn.*
Newtonian [nju(ː)ˈtouniən] **1.** *a.* njuutonlik, Newtoni; **2.** *s.* njuutonlane, Newtoni õpetuse pooldaja
Newtown [ˈnjuːtaun] *pn.*
new-year's [ˈnjuːjəːz, -jiəz] *a.* uusaasta-, nääri- ◇ **~ day** (*or* **N- Day**, *Am. ka lihtsalt* **New Year's**) uusaasta, nääripäev; **~ eve** (*or* **N- Eve**) vana-aasta(õhtu)
next [nekst] **1.** *a.* lähim; järgmine, järgnev; **2.** *adv.* järgmisena, järgnevalt, järgmisel korral; **3.** *prep.* (*millegi, kellegi*) juures, ligi, kõrval, järel; **4.** *s.* järgmine isik *või* asi (*er. kiri või ajalehenumber*) ◇ **take the ~ turning to the left** pöörake lähimast (*või* järgmisest) kõrvaltänavast vasakule; **for the ~ few days** lähemateks päevadeks; **the ~ man** esimene vastutulija, ükskõik kes; **~ Friday** (*or* **on Friday ~**) järgmisel reedel; **what ~?** mis nüüd?, mis veel?; **~ next?!** kas võib veel midagi pöörasemat olla?!; **~ door** kõrvalmajas (*vrd.* **~-door**); **~ door to** *piltl.* väga lähedal, peaaegu; **~ to** (*millegi, kellegi*) kõrval; **~ to nothing (none)** peaaegu mitte midagi (mitte ühtegi); **may I put my chair ~ (to) yours?** kas tohin asetada oma tooli teie tooli kõrvale?; **she doesn't like wearing wool ~ her skin** talle ei meeldi kanda villast otse ihu vastas; **I love this little boy ~ my own child** ma armastan seda poisikest peaaegu nagu oma last; **~, please!** järgmine, palun!; **in our ~** (meie) järgmises numbris; **~ of kin** lähim sugulane, lähimad sugulased

next-door ['nekstdɔ:] *a.* (otseses) naabruses asuv, lähim, kõrval- ◇ ~ **neighbour** üleaedne

nexus ['neksəs] *s.* side, seos, kokkukuuluvus, sõltuvus; *lgv.* neksus ◇ **causal** ~ põhjuslik seos

N.F., Nfld. *lüh.* = **Newfoundland**

n.g. ['en'dʒi:] *lüh. Am. sl.* = **no good** väärtusetu, kõlbmatu, asjatu

N.H. *lüh.* = **New Hampshire**

Ni *keem.* = **nickel**

N.I. *lüh.* = **Northern Ireland**

Niagara [nai'ægərə] *pn.* ◇ ~ **Falls** Niagara juga (*ka ühe Am. Üh-de ja ühe Kanada linna nimi*); **to shoot** ~ Niagarast alla sõõstma; *piltl.* midagi väga riskantset ette võtma

Niamey [njɑ:'mei] *pn.*

nib [nib] **1.** *s.* (lõhestatud) suleots, (kirjutus)sulg; (*linnu*) nokk; (*tööriista*) teravik; *pl.* purustatud kakaooad; *vrd.* **nibs**; **2.** *v. t.* **(-bb-)** (*sulge*) lõhestatud otsaga varustama; (*hanesulge*) teritama; (*sulepead*) kirjutussulega varustama

nibble ['nibl] **1.** *v. t. & i.* näkitsema, näkkima, näsima, närima; norima (*millegi kallal* **at**); (*sööta*) hammustama **(at)**; näkkama, (*õnge*) võtma; **2.** *s.* näkitsus, näkkimine, näsimine, närimine; hammustus; näkkamine, (*õnge*) võtmine; (pisike) suutäis; *er. pl. fam.* (~**s**) vähemad suupisted

niblick ['niblik] *s.* (nõgusa peaga) golfinui

nibs [nibz] *s. sl.* «härra Ise» (*tarvit. humor. tiitlina, näit.* **his** ~)

Nicæa [nai'si(:)ə] *pn.* Nikaia

Nicaragua [nikə'rægjuə] *pn.*

nice I [nais] *a.* **(-cish)** peen, piinlikult täpne *või* valiv, nõudlik (*millegi suhtes* **about**); hell, täbar; *fam.* kena, ilus, armas, armastusväärne (*sag. iroon.*) ◇ **you must not be too** ~ **about the means** te ei pea abinõusid liiga valima; **weighed in the -est scales** kõige peenemate kaaludega kaalutud (*ka piltl.*); **a** ~ **business (mess, muddle)** *iroon.* tore lugu (segadus); **a** ~ **distinction** peen vahe(tegemine); **a** ~ **question** delikaatne küsimus; **you are a** ~ **one!** küll oled aga sina!; **it is (very)** ~ **of you** see on teist (väga) kena; ~ **to the taste** meeldiva maitsega; ~ **and warm** ilusasti soe

Nice II [ni:s] *pn.* Nice, Nizza

nicely ['naisli] *adv.* peenelt; kenasti, ilusasti, ilusti

Nicene [nai'si:n, 'nais-] *a.* Nikaia

nicety ['naisiti] *s.* (piinlik) täpsus, peenus; peen vahetegemine ◇ **to a** ~ täpselt, karvapealt; **a point of great** ~ juuksekarva lõhestav punkt

niche [nitʃ, ni:ʃ] **1.** *s.* nišš, orv, tühe; *piltl.* määratud (*või* sobiv) koht, mugav pesake; **2.** *v. t.* nišši (*või* orva, tühemesse) paigutama ◇ **to** ~ **oneself** ennast mugavalt sisse seadma **(in)**

Nicholas ['nik(ə)ləs] *pn.*

Nichol(l)s ['nik(ə)lz] *pn.*

Nicholson ['nik(ə)lsn] *pn.*

nicish, *ka* **niceish** ['naisiʃ] *a. fam.* kenake(ne), üsna kena (*vt.* **nice**)

nick I [nik] **1.** *s.* sälk, täke, pügal; sämp (*er. trükitüübil*); otsustav hetk; **2.** *v. t.* sälgustama, sälkima, täkestama, pügaldama; sämbuliseks tegema; parajal hetkel haarama; kinni nabima; *fam.* näppama ◇ **in the (very)** ~ **of time** just parajal hetkel

Nick II [nik] *pn.* (= **Nicholas**) ◇ **Old** ~ Vanapoiss, Vanasarvik, kurat

nickel ['nik(ə)l] **1.** *s.* nikkel (*ka keem.*; *sümbol* **Ni**); *Am.* viiesendine (nikkel)münt; **2.** *v. t.* **(-ll-)** nikeldama ◇ ~ **silver** *tehn.* uushõbe; ~ **steel** *tehn.* nikkelteras

nickelodeon [nik'loudjən] *s. Am.* (*viiesendise mündi sisselaskmisel mängiv*) automaatgrammofon (= **juke-box**)

nickel-plating ['nik(ə)lpleitiŋ] *s. tehn.* nikeldamine, nikeldus

Nickleby ['niklbi] *pn.*

nick-nack ['niknæk] = **knick-knack**

nickname ['nikneim] **1.** *s.* hüüdnimi; pilkenimi; **2.** *v. t.* **(-mable)** hüüdnime andma, hüüdnimega *või* hüüdnime järgi kutsuma

Nicobar [niko'bɑ:] *pn.* ◇ **the** ~**s** (*or* ~ **Islands**) Nikobaarid, Nicobari saared (*saarte rühm India ookeanis*)

Nicol(l) ['nik(ə)l] *pn.*

Nicosia [niko(u)'si:ə] *pn.* Nikosia

nicotine ['nikəti:n, nikə'ti:n] *s.* nikotiin

nicotinic [nikə'tinik] *a.* nikotiini-, nikotiin- ◇ ~ **acid** *farm.* nikotiinhape, PP-vitamiin

nicotinism ['nikəti(:)nizm] *s. med.* nikotinism, nikotiinimürgi(s)tus

nictate ['nikteit] *haruld.* = *järgm.*

nictitate ['niktiteit] *v. i.* pilgutlema; vilkuma ◇ **-ting membrane** *zool.* (*linnu silma*) pilkkile

nictitation [nikti'teiʃ(ə)n] *s.* pilgutlus; vilkumine; *med.* krambiline pilgutlus, nik(ti)tatsioon

niddering ['nidəriŋ] *arh.* **1.** *a.* argpükslik, alatu; **2.** *s.* (alatu) argpüks

niddle-noddle ['nidl'nɔdl] = **nid-nod**

nidi ['naidai] *vt.* **nidus**

nid-nod ['nidnɔd] *v. i.* **(-dd-)** noogutlema, pidevalt noogutama (*er. tukkudes*)

nidus ['naidəs] *s.* (*pl.* **-di** [-dai], **-duses**) *zool.* (*putuka munade*) pesa, lõimetuskoht; (*haigusidude, pisilaste*) kolle

niece [ni:s] *s.* venna- *või* õetütar

niello [ni'elou] *s.* (*pl.* **-lli** [-li:], **-llos**) *kunst* niello (*must sulatis graveerimistöödel metallesemete kaunistamiseks; sellega kaunistatud metallese*)

nifty ['nifti] *sl., peam. Am.* **1.** *a.* elegantne, moodne, tore; kahtlaselt lehkav; **2.** *s.* teravmeelne märkus *või* lookene

Nigel ['naidʒ(ə)l] *pn.*

Niger ['naidʒə] *pn.* Niiger

Nigeria [nai'dʒiəriə] *pn.* Nigeeria

Nigerian [nai'dʒiəriən] **1.** *a.* nigeeria; **2.** *s.* nigeerlane

niggard ['nigəd] **1.** *s.* ihnuskoi, kitsipung; **2.** *a.* ihne, kitsi

niggardly ['nigədli] **1.** *a.* **(-iness)** kitsi, ihne; napp; **2.** *adv.* kitsilt, ihnsalt; napilt

nigger ['nigə] *s. fam.* neeger (*enamasti põlgl.*), mustanahaline ◇ **to work like a** ~ töötama nagu härg; ~ **in the woodpile** (*or fence*) *sl.* varjatud paha asi, midagi kahtlast *või* kahjulikku

nigger-head ['nigəhed] *s.* kange närimistubakas (= **negro-head**); *Am.* tume ümmargune kaljurahn

niggle ['nigl] *v. i.* nokitsema, pisiasjadega tegelema

niggling ['nigliŋ] *a.* nokitsev, väiklane; (*kirjutuse kohta*) kribuline

nigh [nai] *adv., prep. & a. arh., poeet., dial.* lähedal(e), ligidal(e); lähedane, ligidane (= **near**)

night [nait] *s.* öö; õhtu; (õhtune) pidu, oleng; *atrib.* öösine, öine, öö-; õhtune; *vt. ka* **nights** ◇ **to have a good (bad)** ~ hästi (halvasti) magama; **good** ~**!** head ööd!; **last** ~ eile õhtul (*või* öösel); **to make a** ~ **of it** kogu öö lõbutsema; **at** ~ (*or* **in the** ~) öösi, öösel; **by** ~ öö kestel, ööpimeduses; ~ **and day** ööd kui päevad, alati; ~ **off** vaba õhtu; ~ **out** pidustus väljaspool kodu; vaba õhtu (*er. teenijail*); ~ **watch** öösine valvelolek, öövalve, -valvkond, -valvur

night-bird ['naitbə:d] *s.* öölind (*ka piltl.*)

night-blindness ['naitblaindnis] *s. med.* kanapimedus

nightcap ['naitkæp] *s.* öömüts; enne magamaminekut joodav naps

night-clothes ['naitklouðz] *s. pl.* ööriided, magamisriided, -rõivad

night-club ['naitklʌb] *s.* ööklubi

night-dress ['naitdres] *s.* öörõivad; *er.* = **night-gown**

nightfall ['naitfɔ:l] *s.* videvik, öö algus

night-glass ['naitglɑ:s] *s. mer.* ööbinokkel

night-gown ['naitgaun] *s.* (*naiste, laste*) öösärk

night-hawk ['naithɔ:k] = **nightjar**

nightie ['naiti] = **nighty**

nightingale ['naitiŋgeil] *s.* ööbik

nightjar ['naitdʒɑ:] *s. zool.* öösorr (= **goatsucker**)

night-light ['naitlait] *s.* öölamp; (lühike jäme) ööküünal

night-line ['naitlain] *s. kal.* põhjaõng

night-long ['naitlɔŋ] **1.** *a.* kogu öö kestev; **2.** *adv.* kogu öö läbi

nightly ['naitli] **1.** *a.* öine, öösine, igaöine, -öösine, -õhtune; *poeet.* ööle sobiv, öö-; **2.** *adv.* iga öösi, igal öösel, iga(l) õhtu(l)

nightman ['naitmən] *s.* (*pl.* **-men**) *fam.* sibi, mustusevedaja

nightmare ['naitmeə] *s.* luupainaja, košmaar; painajalik kogemus *või* hirm

nightmarish ['naitmeəriʃ] *a.* (luu)painajalik

night-piece ['naitpi:s] *s. kunst* öömaal(ing), -pilt

nights [naits] *adv. Am. fam.* öösiti; õhtuti

night-school ['naitsku:l] *s.* õhtukool

nightshade ['naitʃeid] *s. bot.* maavits ◇ **black** ~ must maavits; **woody** ~ harilik maavits; **deadly** ~ belladonna, karumusti-

kas (= **belladonna**); **enchanter's** ~ nõiakold

night-shirt ['naitʃə:t] *s.* (*meeste*) öösärk

night-soil ['naitsɔil] *s.* (*öösi väljaveetav*) mustus, lampkasti- *või* käimlasisu (*er. väetisena*)

night-stool ['naitstu:l] *s.* öötool, toolkäimla

night-suit ['naitsju:t] *s.* ööpidžaama

night-time ['naittaim] *s.* ööaeg, öö ◇ **in the** ~ öösi, öösel

night-walker ['naitwɔ:kə] *s.* ööhulgus; kuutõbine; tänavatüdruk, prostituut

night-watch ['naitwɔtʃ] *s.* öövalve, öine valve- *või* vahikord; öine valvur *või* vahtkondlane; *aj.* öised valve- *või* vahtkonnatunnid ◇ **in the ~es** *piibl.* öistel valvetundidel; *piltl.* (murelikel) unetutel öötundidel

night-watchman ['naitwɔtʃmən] *s.* (*pl.* **-men**) öövaht, -valvur

night-wear ['naitweə] *s.* öörõivad, magamisrõivad

night-work ['naitwə:k] *s.* öötöö

nighty, nightie ['naiti] *s. fam., er. lastek.* öösärk

nigrescence [n(a)i'gresəns] *s.* mustumine, tumenemine, mustavärviliseks muutumine; mustavärvilisus

nigrescent [n(a)i'gres(ə)nt] *a.* mustuv, tumenev; must, tume

nigritude ['n(a)igritju:d] *s.* musta- *või* tumedavärvilisus; tumedus

nigrosine ['naigrosi(:)n] *s. keem.* nigrosiin

nihilism ['nai(h)ilizm] *s.* nihilism

nihilist ['nai(h)ilist] *s.* nihilist

nihilistic [nai(h)i'listik] *a.* nihilistlik

nihility [n(a)i'hiliti] *s.* «mittemidagisus», mitte-midagi-olemine

Nike ['naiki:] *s. müt.* Nike (*kreeka võidujumalanna*)

nil [nil] *s.* ei midagi, mitte midagi, null (*er. spordis punktide arvuna*) ◇ ~ **admirari** [ædmi'rɛərai] «mitte millegi üle imestada»; (*s.*) kõige vastu ükskõikseks jäämine; **visibility** ~ *meteor.* nähtavus null

Nile [nail] *pn.* Niilus

nilgai ['nilgai], **nilgau** ['nilgɔ:] = **nylghau**

Nilotic [nai'lɔtik] *a.* Niiluse

nimble ['nimbl] *a.* **(-er, -est; -bly; -bleness)** nobe, kärmas, vilgas, kebja; kärme mõistusega, taibukas ◇ **~-fingered** nobedasõrmine; **~-footed** kärme- *e.* kiirejalgne; **~--minded, ~-witted** kiiremõistuseline, -taibuline, -oiuline

nimbus ['nimbəs] *s.* (*pl.* **-bi** [-bai], **-buses**) särapärg, kiirtepärg, oreool (*pühaku pea ümber*), nimbus; *piltl.* aupaiste; *meteor.* vihmapilv, sajupilv, nimbus

niminy-piminy ['nimini'pimini] *a. fam.* peenutsev, edvistav, eputav

Nimrod ['nimrɔd] **1.** *pn.;* **2.** *s.* suur küttt, kange jahimees

nincompoop ['ninkəmpu:p] *s.* toss(ike); tola, tobu

nine [nain] *a. & s.* üheksa; *Am.* (üheksaliikmeline) pesapallimeeskond ◇ **the N-** muusad; ~ **(times) out of ten** peaaegu kõik, peaaegu alati; **dressed up to the ~s** ülihoolikalt rõivastatud; ~ **days' wonder** lühiajalist kõmu tekitav päevasündmus; **the ~ worthies** üheksa tähtsat vägilast keskaegseis lugudes

ninefold ['nainfould] **1.** *a.* üheksakordne; **2.** *adv.* üheksakordselt

ninepins ['nainpinz] *s. pl.* (*tarvit. sg-na*) keegli- *e.* veeremäng

nineteen ['nain'ti:n] *a. & s.* üheksateist(kümmend) ◇ **to talk ~ to the dozen** järelejätmatult lobisema

nineteenth ['nain'ti:nθ] **1.** *a.* üheksateistkümnes; **2.** *s.* üheksateistkümnendik ◇ **the ~ hole** (*golfimängijate sl.*) golfiklubi baar, napsivõtmine pärast golfipartiid

ninetieth ['naintiiθ] **1.** *a.* üheksakümnes; **2.** *s.* üheksakümnendik

ninety ['nainti] *a. & s.* üheksakümmend

Nineveh ['ninivi] *pn.* Ninive

ninny ['nini] *s.* toss(ike), tobu, nannipunn

ninth [nainθ] **1.** *a.* üheksas; **2.** *s.* üheksandik; *muus.* noon (*oktaavist ja sekundist koosnev intervall*)

ninthly ['nainθli] *adv.* üheksandaks, üheksandana

Niobe ['naiobi] **1.** *pn.;* **2.** *s.* kaotatud lapsi lohutamatult leinav naine

niobium [nai'oubiəm] *s. keem.* nioobium (*sümbol* **Nb**)

nip I [nip] **1.** *v. t. & i.* **(-pp-)** näpistama; (*külma kohta*) näpistama, võtma; *sl.* näpsatama, kiiresti lipsama **(in, out, past, up)**; *sl.* näppama; **2.** *s.* näpistus; külmanäpistus, -võtmine ◇ **to ~ in** vahele segama (*jutule*); **to ~ in the bud** algidus ära näpistama, alguses lämmatama; **to ~ off** ära näpistama (*ka piltl.*); ~ **and tuck** *Am.* täiesti kõrvuti (*võiduajamisel*); hoogsa kiirusega

nip II [nip] **1.** *s.* pits(ike), klaasike, napsuke; **2.** *v. i. & t.* **(-pp-)** napsutama, tipsutama, rüüpama

Nip III [nip] *s. Am. sl.* jaapanlane (= **Nipponese**)

nipper ['nipə] *s.* näpistaja; *sl.* (poisi)jõmpsikas, uulitsapoiss; (*vähi*) sõrg; *pl.* näpits, (näpits)tangid; *pl.* näpitsprillid

nipple ['nipl] *s.* nisanibu; (*piimapudeli*) lutt, kumminisa; kühm, nibu; *tehn.* nippel

nipplewort ['niplwə:t] *s. bot.* linnukapsas

Nippon [ni'pɔn] *pn.* (= **Japan**)

Nipponese [nipə'ni:z] **1.** *a.* jaapani; **2.** *s.* (*pl.* ~) jaapanlane

nippy ['nipi] **1.** *a.* **(-ier, -iest; -ily, -iness)** (*ilma kohta*) näpistav, krõbe, külm; *sl.* näbe, nobe, krapsakas, käbe; **2.** *s. fam.* naiskelner (*Londoni firma Lyons & Co. restoranides*)

N.I.R.A., Nira ['naiərə] *lüh. Am.* = **National Industrial Recovery Act** Rahvusliku tööstuse taasülesehituse seadus (*a. 1933; vrd.* **New Deal**)

nirvana [nə:'vɑ:nə, niə-] *s.* nirvaana (*isiksuse ühtesulamine kõiksusega*); õndsuslik mitteolemine

Nisbet ['nizbit] *pn.*

nisi ['naisai] *konj. lad.* kui mitte ◇ **decree (order, rule, etc.)** ~ *jur.* tingimisi seadlus (käsk, korraldus jne.); ~ **prius** ['praiəs] *jur.* tsiviilasjade arutamine krahvkonna kohtuistungil

Nissen ['nis(ə)n] *pn.* ◇ ~ **hut** (poolsilindrilise läbilõikega) lainelisest plekist barakk

nit I [nit] *s.* ting, saere, täimuna

nit II [nit] *Am. sl.* = **nitwit**

niter ['naitə] *Am.* = **nitre**

niton ['naitən] *s. keem. van.* = **radon**

nitrate ['naitreit] *s. keem.* nitraat, lämmastikhappe sool ◇ **potassium** ~ kaaliumnitraat, -salpeeter; **sodium** ~ naatriumnitraat, -salpeeter, tšiili salpeeter

nitre, *Am.* niter ['naitə] *s. keem.* salpeeter

nitric ['naitrik] *a.* salpeeter-, salpeetri-, lämmastiku-, lämmastik- ◇ ~ **acid** lämmastikhape; ~ **fertilizers** lämmastikväetised

nitride ['naitraid] *s. keem.* nitriid

nitrify ['naitrifai] *v. t. & i. keem., tehn.* nitreerima; nitreeruma; *biol., põll.* nitrifitseerima; nitrifitseeruma

nitrite ['naitrait] *s. keem.* nitrit

nitro- ['naitro] *ühendeis* lämmastiku-, lämmastik-, (*võõrsõnades*) nitro-

nitrobacteria ['naitrobæk'tiəriə] *s. pl.* (*sg.* **-ium** [-iəm]) *s. biol.* nitrobakterid

nitrobenzene ['naitro'benzi:n] *s. keem.* nitrobenseen

nitrocellulose ['naitro'seljulous] *s. keem.* nitrotselluloos

nitrodope ['naitrodoup] *s. tehn.* nitrolakk (= **nitro-varnish**)

nitrogen ['naitrədʒin, -tri-] *s. keem.* lämmastik (*sümbol* **N**)

nitrogenous [nai'trɔdʒinəs] *a.* lämmastik-, lämmastiku-

nitroglycerine ['naitrə'glisəri:n] *s. keem.* nitroglütseriin

nitrous ['naitrəs] *a. keem.* lämmastikus- ◇ ~ **acid** lämmastikushape; ~ **oxide** dilämmastikoksiid, naerugaas; ~ **bacteria** lämmastikku siduvad bakterid

nitro-varnish ['naitro'vɑ:niʃ] = **nitrodope**

nitwit ['nitwit] *s. Am. sl.* tobu

nival ['naivəl] *a. haruld., lit.* lume-, nivaalne

nix I [niks] *s.* (mees)näkk, veevaim

nix II [niks] *s. sl.* ei midagi, mitte midagi (= **nothing**); ei (= **no**)

nixie ['niksi] *s.* (nais)näkk, näkineid

Nixon ['niksn] *pn.*

Nizam [n(a)i'zɑ:m, -'zæm] *s.* nizam (*Haidarabadi valitseja tiitel*); **(n-, *pl.* ~)** Türgi regulaarvägi *või* Türgi regulaarväe sõdur

N.J. *lüh.* = **New Jersey**

N.lat. *lüh.* = **North latitude**

N.M., N.Mex. *lüh.* = **New Mexico**

N.N.E. *lüh.* = **north-north-east**

N.N.W. *lüh.* = **north-north-west**

N.O. *lüh.* = **natural order**

no I [nou] **1.** *a.* ei mingi, ei ükski, mitte mingi, mitte ükski; **2.** *adv. & eitav partikkel* ei, mitte; **3.** *s.* (*pl.* **noes** [nouz]) ei, eisõna; salgamine, keeldumine, äraütlemine; *pl.* vastuhääletajad ◇ **dogs have ~ wings** koertel ei ole tiibu; **there is ~ knowing** on võima-

tu teada; **in ~ time** ülikiiresti; **~ ball** (*kriketimängus*) palliviset ei arvestata, valesti servitud pall; **she is ~ better than she should be** ta on kahtlase kombelisusega (naine); **~ end of** ilmatu palju (*midagi*); **~ fear** pole karta; **~ flowers (by request)** palutakse (matusele) lilli mitte saata; **~ go** nurjumine, ebaõnnestumine; **~ good** kõlbmatu; **~ less than** mitte vähem kui; **~ longer** mitte kauem, mitte enam; **~ man's land** *mil.* eikellegimaa, sõdivate poolte kaevikute vahel asetsev maa-ala; **~ more** mitte enam; **he is ~ more** ta on surnud; **I cannot sing,' ~ more can my brother** ma ei oska laulda, mu vend samuti mitte; **~ one** mitte ükski, mitte keegi; **~ other than ...** mitte keegi (*või* mingi) muu kui ...; **~ sooner had the mother left than the child began to cry** vaevalt oli ema lahkunud, kui laps hakkas nutma; **~ such thing** mitte midagi selletaolist; **I will not take ~ for an answer** ma ei lepi eitava vastusega; **the ~es have it** enamik on vastu (*hääletamisel*)

no II, noh [nou] *s.* no-teater (*pantomiimilistel tantsudel ja muusikal rajanev lüürilis-melodramaatiline jaapani teater*)

No *keem.* = **nobelium**

no., No. *lüh.* = **number**

Noachian [nou'eikiən], **Noachic** [nou'eikik] *a.* noaaegne; iidne, vana

Noah ['no(u)ə] *pn. piibl.* Noa ◇ **~'s ark** Noa laev (*ka laste mänguasi — majake täis igasuguseid loomi*)

nob I [nɔb] *s. sl.* nutt, kolu, pea; *haruld.* = **knob**

nob II [nɔb] *s. sl.* «suur nina», tähtis isik

nobble ['nɔbl] *v. t. sl.* (*võidusõidu eel hobust*) vigastama *või* võistlusvõimetuks tegema; (*kohtunikku*) altkäemaksuga ära ostma; kinni nabima

nobby ['nɔbi] *a.* **(-ier, -iest; -ily, -iness; -yish)** *fam.* peen, elegantne, toredasti rõivastatud

Nobel [nou'bel, 'noubel] *pn.* ◇ **~ prize** Nobeli auhind

nobelium [no(u)'bi:liəm] *s. keem.* nobeelium (*sümbol* **No**)

nobiliary [no'biliəri] *a.* aadli- ◇ **~ particle** aadlipartikkel, aadlinimede ees esinev partikkel (*näit. prantsuse* **de** *või saksa* **von**)

nobility [no(u)'biliti] *s.* üllus, õilsus, suursugusus; aadel; aadliseisus; aadelkond; (Inglise) kõrgaadel

noble ['noubl] **1.** *a.* **(-er, -est)** aadlimehelik, ülikas, suursugune; suuremeelne, üllas, õilis; suurepärane, imestusväärne; *keem.* vääris-, inert- (*metalli või gaasi kohta*); **2.** *s.* aadlik, aadlimees; *aj.* (laev)noobel (*vanaaegne Inglise kuldmünt*)

nobleman ['noublmən] *s.* (*pl.* **-men**) aadlik, aadlimees, ülik, ülimus

nobleness ['noublnis] *s.* aadellikkus, suursugusus; suuremeelsus, üllus, õilsus

noblesse [no(u)'bles] *s. pr.* nobless, (*mitte-Inglise, er. Prantsuse*) aadel, aadliseisus ◇ **~ oblige** [ɔb'li:ʒ] suursugusus kohustab

noblewoman ['noublwumən] *s.* (*pl.* **-women** [-wimin]) naisaadlik, aadlidaam

nobly ['noubli] *adv.* suursuguselt, üllalt, õilsalt

nobody ['noub(ə)di, -bɔdi] **1.** *pron.* ei keegi, mitte keegi; **2.** *s.* tähtsusetu isik, «null» ◇ **~ knows me here** keegi siin ei tunne mind; **he met ~ he knew** ta ei kohanud kedagi tuttavat; **~ home** *Am. sl.* peast põrunud, napakas; **only a few -ies came to the meeting** ainult mõned tähtsusetud isikud tulid koosolekule

nock [nɔk] **1.** *s.* sälk, sämp (*noole tagumisel otsal või vibu otstel nööri kinnitamiseks*); **2.** *v. t.* (*vibu*) sälkudega varustama; (*noolt*) vibunöörile seadma

noct(i)- ['nɔkt(i)] *ühendeis* öö-, öösi-

noctambulant [nɔk'tæmbjulənt] *a.* öösirändav, unesrändav, somnambuulne

noctambulist [nɔk'tæmbjulist] *s.* unesrändaja, somnambuul, kuutõbine

noctiflorous [nɔkti'flɔ:rəs] *a. bot.* öösiõitsev

nocturnal [nɔk'tə:n(ə)l] *a.* **(-lly)** öine, öösine

nocturne ['nɔktə:n, nɔk'tə:n] *s. muus.* nokturn; *maalik.* öömaal(ing)

nocuous ['nɔkjuəs] *a. haruld.* kahjustav, kahjulik

N.O.D. *lüh.* = **Naval Ordnance Department**

nod [nɔd] **1.** *v. i. & t.* **(-dd-)** noogutama; tukastama, tukkuma (*ka piltl.*); längu vajuma *või* laskma; **2.** *s.* noogutus; tukastus; **(the ~)** *sl.* tähtis (asju otsustav) isik ◇ **to ~ assent** nõusolevalt pead noogutama; **Homer sometimes ~s** ka Homeros komis-

tab mõnikord, keegi ei ole vaba hooletusvigadest; **to ~ off** tukastama, tukkuma jääma; **-dding acquaintance** pealiskaudne tutvus (*kellegagi, millegagi* **with**); **at smb.'s ~** kellegi käsutada; **to get the ~** *fam.* (*ülemuselt*) nõusolekut (*või* heakskiitu) saama; **land of N-** «uniküla», uni

nodal ['noud(ə)l] *a.* **(-lly)** sõlme-, sõlm- ◇ **~ point** sõlmpunkt

noddle ['nɔdl] *s. fam.* nutt, peakolu

noddy ['nɔdi] *s.* puupea, tobu; *zool.* kirr (*troopikalind*)

node ['noud] *s.* sõlm, sõlmpunkt (*er. teadusliku terminina*)

nodi ['noudai] *vt.* **nodus**

nodose [no'dous, 'nou-] *a.* sõlmjas

nodosity [no(u)'dɔsiti] *s.* sõlmilisus; sõlm

nodular ['nɔdjulə] *a.* sõlmjas, kühmuline, tomplik

nodule ['nɔdju:l] *s.* sõlmeke, sõlmetaoline kühm, mügar; tombuke, tänk

nodus ['noudəs] *s.* (*pl.* **-di** [-dai]) keeruline sõlm (*er. piltl.*); keerustus, raskus

Noel 1. ['no(u)əl] *pn.*; **2.** [no(u)'el] = **Nowel**

noetic [nou'etik] *a.* **(-ically)** *haruld.* mõistus(e)-, mõtlemis-; mõistuspärane, mõistuslik ◇ **the ~ faculty** mõtlemisvõime

nog I [nɔg] *s.* puuplokk; tapp, punn; puupolt

nog II [nɔg] *s.* kange inglise (kodu)õlu; *Am.* kuum õlu ülesklopitud munaga

noggin ['nɔgin] *s.* väike kruus, peeker, tops (*mõõduna* = 1/4 **pint**); *Am. fam.* nutt, pea

no-go ['nougou] *atrib. a. fam.* mittekäidav, läbikäimiseks kõlbmatu *või* keelatud; mittekäiv (*pred. a. ja s. kirjutatakse tavaliselt lahus; vt.* **no** I)

no-good ['nougud] *atrib. a. fam. er. Am.* kõlbmatu, praak-

no-goodnik ['nougudnik] *s. Am. sl.* hädavares

noh [nou] = **no** II

nohow ['nouhau] *adv.* ei kuidagi, mitte kuidagi(viisi)

noil [nɔil] *s.* (*ka ~s*) *tehn.* (villa)kraasmed

noise [nɔiz] **1.** *s.* kära, lärm, müra (*ka füüs., tehn.*); (ebameeldiv) heli; *pl.* häälitsus; **2.** *v. t. fam.* välja lärmama, pasundama, kärarikkalt kuulutama **(abroad)** ◇ **big ~** *fam.* «suur nina», tähtis tegelane; **to make -es** häälitsema; **~ coefficient** *tehn.* heli neelavustegur, helisummutustegur; **~ elimination** *tehn.* müratõkestus

noiseless ['nɔizlis] *a.* käratu, lärmitu, müratu; helitu, hääletu

noisily ['nɔizili] *adv.* kärarikkalt, lärmakalt

noisiness ['nɔizinis] *s.* kärarikkus, lärmikus

noisome ['nɔisəm] *a.* vastik; lehkav, haisev; kahjulik

noisy ['nɔizi] *a.* **(-ier, -iest; -yish)** kära- *või* mürarikas; käratsev, lärmikas; (*värvi kohta*) kriiskav, karjuv, ere

nolens volens ['noulenz 'voulenz] *adv. lad.* tahes-tahtmata

noli me tangere ['noulai mi: 'tændʒəri] *s. lad.* ära puuduta mind (*er. tuntud motiiv kristlikus maalikunstis*); *bot.* lemmalts (= **touch-me-not**); *med.* söötraig, luupus (= **lupus**)

nolle prosequi ['nɔli 'prɔsikwai] *s. jur.* (*kaebaja või prokuröri*) loobumine süüdistusest

nom [nɔ:ŋ, nɔ(:)m] *s. pr.* nimi ◇ **~ de guerre** [də 'geə] varjunimi (*er. poleemilistes kirjutustes*); **~ de plume** [də 'plu:m] kirjanikuvõi varjunimi

nomad ['nɔməd, 'nou-] **1.** *s.* nomaad, rändrahva liige; *piltl.* rändleja, paigast paika rändav inimene; **2.** *a.* rändlev, rändnomadic [no'mædik] *a.* **(-ically)** nomadiseeriv, rändlev, rändnomadism ['nɔmədizm] *s.* nomadism, rändlev eluviis

nomadize ['nɔmədaiz] *v. i.* nomadiseerima, rändlema, nomaadina elama

nomen ['noumən] *s. aj.* (*muistse roomlase*) sugukonnanimi, keskmine nimi

nomenclature [nou'menkljətʃə, 'noumənkleitʃə] *s.* nomenklatuur, (teaduslik) nimetuste süsteem, terminoloogia; *haruld.* (kindlaksmääratud) nimekiri, nimestik

nominal ['nɔmin(ə)l] *a.* **(-lly)** nominaalne, nominaal-, nimeline, nimi-; ainult nime poolest olemasolev, ebatõeline; (*tasu või rahasumma kohta*) üliväike; *lgv.* nimisõnaline ◇ **~ definition** *loog.* nominaaldefinitsioon; **~ price** *maj.* nominaalhind; **~ rent** üliväike (ainult vormitäiteks tasutav) rent; **~ value** *maj.* nominaalväärtus

nominalism [ˈnɔminəlizm] *s. filos.* nominalism
nominalist [ˈnɔminəlist] *s. filos.* nominalist
nominally [ˈnɔminəli] *adv.* nominaalselt, nime poolest
nominate [ˈnɔmineit] *v. t.* **(-nable, -tor)** nimetama, määrama (*mingile kohale* **for**); (*kandidaati*) esitama
nomination [nɔmiˈneiʃ(ə)n] *s.* nimetamine, määramine; (*kandidaadi*) esitamine; nimetamis- *või* määramisõigus
nominatival [nɔminəˈtaiv(ə)l] *a. lgv.* nominatiivne, nimetavaline
nominative [ˈnɔminətiv] **1.** *a. lgv.* nominatiivne, nimetav; [-eitiv] nimetatav, määratav (*ameti kohta*); **2.** *s. lgv.* nominatiiv, nimetav (kääne); nimetavas käändes olev sõna
nominee [nɔmiˈni:] *s.* (*mingile kohale*) määratud (*või* nimetatud) isik; (esitatud) kandidaat
non [nɔn] *adv. lad.* ei, mitte; *vt.* **~ compos, ~ (est) inventus, ~ sequitur**
non- [nɔn] *pref.* mitte-, eba-; -tu
non-abstainer [ˈnɔnəbˈsteinə] *s.* mittekarsklane
non-acceptance [ˈnɔnəkˈseptəns] *s.* mittevastuvõtmine, vastuvõtmisest keeldumine
nonage [ˈnɔnidʒ, ˈnou-] *s.* alaealisus; ebaküpsus
nonagenarian [nounədʒiˈnɛəriən] **1.** *a.* üheksakümnendais eluaastais olev; **2.** *s.* üheksakümnendais eluaastais isik
non-aggression [ˈnɔnəˈgreʃ(ə)n] *s. pol.* mittekallaletung ◇ **pact of (mutual) ~** *or* **~ pact** (vastastikune) mittekallaletungileping *või* -pakt
non-aligned [ˈnɔnəˈlaind] *a. pol.* (vastandlike rühmitistega) mitteühinenud, (blokkidega) mitteliitunud, erapooletuks jäänud
non-alignment [ˈnɔnəˈlainmənt] *s. pol.* (vastandlike rühmitistega) mitteühinemine, (blokkidega) mitteliitumine, erapooletuks jäämine
non-belligerent [ˈnɔnbiˈlidʒərənt] **1.** *a.* mittesõdiv; **2.** *s.* mittesõdija, mittesõdiv riik
nonce [nɔns] *s.* käesolev hetk (*tarvit. ainult mõnes erilises ühendis*) ◇ **for the ~** (ainult) käesolevaks juhuks
nonce-word [ˈnɔnswə:d] *s. lgv.* juhusõna, okasionalism
nonchalance [ˈnɔnʃ(ə)ləns] *s.* ükskõiksus, külmaverelisus; muretus, hooletus
nonchalant [ˈnɔnʃ(ə)lənt] *a.* ükskõikne, külmavereline; muretu, hooletu
non-collegiate [ˈnɔnkəˈli:dʒiit] **1.** *a.* kolledžisse mittekuuluv (*üliõpilase kohta*); ilma kolledžiteta (*ülikooli kohta*); **2.** *s.* kolledžisse mittekuuluv üliõpilane (*er. Oxfordis või Cambridge'is*)
non-com. [ˈnɔnˈkɔm] *lüh.* = **non-commissioned officer**
non-combatant [ˈnɔnˈkɔmbətənt, -ˈkʌm-] **1.** *s.* mittevõitleja, lahingutegevusest mitte osavõtja; **2.** *a.* mittevõitlev, võitlusest mitte osavõttev
non-commissioned [ˈnɔnkəˈmiʃ(ə)nd] *a.* ohvitseriks määramata, ohvitserkonda mitte kuuluv ◇ **~ officer** (*lüh.* **N.C.O., non-com.**) allohvitser, seersant (*Inglise sõjaväes*)
non-committal [ˈnɔnkəˈmit(ə)l] *a.* ennast mitte siduv; mitte millekski kohustav; ei jaatav ega eitav, mitte midagi ütlev, puiklev (*vastuse kohta*)
non compos (mentis) [ˈnɔnˈkɔmpəs (ˈmentis)] *a. lad. jur.* süüdimatu, vastutusvõimetu
non-conducting [ˈnɔnkənˈdʌktiŋ] *a.* (*soojust või elektrit*) mittejuhtiv, *el.* dielektriline
non-conductor [ˈnɔnkənˈdʌktə] *s.* (*soojuse või elektri*) mittejuht, *el.* dielektrik
nonconformist [ˈnɔnkənˈfɔ:mist] *s.* nonkonformist, riigikirikusse mittekuuluv protestant (*Inglismaal*), usuline teisitimõtleja; *pol.* lahkleja
nonconformity [ˈnɔnkənˈfɔ:miti] *s.* teisitimõtlemine (*er. usu alal*), riigikirikusse mittekuulumine; lahklus, mitteühtivus (*ka pol.*)
noncontent [ˈnɔnkənˈtent] *s.* vastuhääl *või* -hääletaja (*Inglise parlamendi ülemkojas*)
nondescript [ˈnɔndiskript] **1.** *a.* raskesti kirjeldatav (*või* määratletav, liigitatav); ebamäärane; **2.** *s.* midagi ebamäärast; raskesti kirjeldatav (*või* määratletav, liigitatav) isik
none [nʌn] **1.** *pron.* ei ükski, mitte ükski, ei keegi, mitte keegi; ei miski, mitte miski, ei midagi, mitte midagi; **2.** *adv.* ei sugugi, mitte sugugi ◇ **~ of this concerns me** see asi ei puutu põrmugi minusse; **~ of our aircraft are** (*or* **is**) **missing** mitte ükski meie lennukitest ei ole puudu; **~ of your impudence!** ärge olge nii ninakas!; **he will ~ of it** ta ei taha sellest kuuldagi; **~ but** mitte keegi (*või* miski, kedagi, midagi) peale, ainult; **~ other than** mitte keegi muu kui; **~ the less** sellest hoolimata, sellele vaatamata, siiski (= **nevertheless**); **~ too high** mitte just väga kõrge

non-effective [ˈnɔniˈfektiv] **1.** *a.* tegevteenistuseks kõlbmatu; **2.** *s.* tegevteenistuseks kõlbmatu sõdur *või* madrus; *vrd.* **ineffective**
nonentity **1.** [nɔˈnentiti] *s.* tähtsusetu isik *või* asi, eimiski, (täielik) null; **2.** [ˈnɔnˈentiti] *s. filos., haruld.* mitteolemus, mitteolemine, olematus; *vrd.* **entity**
nones [ˈnounz] *s. pl. aj.* noonid (*vanarooma kalendris märtsi, mai, juuli ja oktoobri 7. päev, muudel kuudel 5. päev*); (*r.-kat. kirikus*) tunnipalve pärast keskpäeva
non-essential [ˈnɔniˈsenʃ(ə)l] **1.** *a.* ebaoluline; **2.** *s.* midagi (*või* kedagi) ebaolulist
non est inventus [ˈnɔn est inˈventəs], *ka* **non inventus** [ˈnɔn inˈventəs] *a. lad. jur.* (politsei poolt) mitte leitud, tagaotsitav
nonesuch [ˈnʌnsʌtʃ] = **nonsuch**
nonetheless [nʌnðəˈles] *peam. Am.* = **none the less** (*vt.* **none**)
non-Euclidean [ˈnɔnju(:)ˈklidiən, -ju:kliˈdi:ən] *a. mat.* mitteeukleidiline
non-existence [ˈnɔnigˈzistəns] *s.* mitteolemasolu, olematus
non-existent [ˈnɔnigˈzistənt] *a.* mitteolemasolev, olematu
non-feasance [ˈnɔnˈfi:z(ə)ns] *s. jur.* (võetud kohustuse) mittetäitmine
non-ferrous [ˈnɔnˈferəs] *a.* mitteferro-, mitteraua-, värviline (*metalli kohta*)
non-flammable [ˈnɔnˈflæməbl] *a.* süttimatu, mittesüttiv
non-interference [ˈnɔnintəˈfiərəns] *s.* mittesekkumine, sekkumatus, mittevahelesegamine (*millesse gi* **in**)
non-intervention [ˈnɔnintəˈvenʃ(ə)n] *s. pol.* mittevahelesegamine
non inventus [ˈnɔn inˈventəs] = **non est inventus**
nonius [ˈnouniəs] *s. tehn.* noonius, vernjee
non-juror [ˈnɔnˈdʒuərə] *s. aj.* vandest keelduja (*Inglise või Šoti vaimulik, kes 1688. a. revolutsiooni järel keeldus andmast truudusevannet kuningas William III-le*)
non-member [ˈnɔnˈembə] *s.* mitteliige
non-metal [ˈnɔnˈmet(ə)l] *s. keem.* mittemetall
non-metallic [ˈnɔnmiˈtælik] *a.* mittemetalliline, -metalne
nonpareil [nɔnpəˈrel, ˈnɔn-] **1.** *a.* võrratu, ainulaadne, ületamatu; **2.** *s.* kedagi (*või* midagi) võrratut (*er. mitmesuguste puuviljasortide nimena*); *trük.* nonparell(kiri); *zool. Am.* hundnäälik (= **painted bunting**)
non-party [ˈnɔnˈpɑ:ti] *a.* parteitu, mitteparteiline
non-payment [ˈnɔnˈpeimənt] *s.* mittemaksmine, maksmata jätmine
nonplus [ˈnɔnˈplʌs] **1.** *s.* hämmastus, segadus, kitsikus; **2.** *v. t.* **(-ss-)** hämmastusse (*või* segadusse, kitsikusse) viima ◇ **at a ~** hämmastuses, segaduses, kitsikuses
non-productive [ˈnɔnprəˈdʌktiv] *a.* ebaproduktiivne; mittetootlik
non-resident [ˈnɔnˈrezid(ə)nt] **1.** *a.* mitte kohal elav; **2.** *s.* mitte kohal elav (*või* pikemat aega eemal viibiv) ametimees (*er. vaimulik*)
nonsense [ˈnɔns(ə)ns, -sens] **1.** *s.* mõttetus, lollus, absurdsus, rumalus, nonsenss; **2.** *interj.* lollus! ◇ **to stand no ~** lollusi (*s. o. enesega naljatlemist või teise lolli käitumist*) mitte sallima; **~ verses** nonsenssvärsid (*absurdse sisuga, kuid naljakad värsid*)
nonsensical [nɔnˈsensik(ə)l] *a.* **(-lly)** mõttetu, rumal, absurdne
non sequitur [ˈnɔn ˈsekwitə] *s.* (*lad.* «ei järeldu») *loog.* ebajäreldus, ebaloogiline järeldus
non-skid [ˈnɔnˈskid] *a.* mittelibisev
non-starter [ˈnɔnˈstɑ:tə] *s. sport* stardist mitte osavõttev (kuigi võistluseks registreeritud) hobune; *piltl.* reast väljalangeja, võidušansse mitteomaja
non-stop [ˈnɔnˈstɔp] **1.** *a. & adv.* (vahe)peatusteta; *av.* vahemaandumisteta; vahetpidamatu(lt); **2.** *s.* vahepeatusteta rong *või* buss; vahepeatusteta sõit
nonsuch, nonesuch [ˈnʌnsʌtʃ] *s.* kedagi (*või*

midagi) võrratut; *er.* teatav õunasort; humallutsern

nonsuit ['nɔn'sju:t] *jur.* **1.** *s.* hagi (*või* kaebuse) tagasilükkamine; **2.** *v. t.* (*hagejale või kaebajale*) ära ütlema, hagi (*või* kaebust) tagasi lükkama

non-U ['nɔn'ju:] *a. peam. iroon. või humor.* mittepeen, vulgaarne, labane, «prosta» (*vast.* **U** *tähenduses* **upper-class** kõrgema klassi, peen, «noobel»)

non-union ['nɔn'ju:niən] *a.* mitteametiühinguline, ametiühingusse mittekuuluv, organiseerumata (*töölise kohta*)

non-user ['nɔn'ju:zə] *s. jur.* õiguse mittekasutamine; õiguse muutumine kehtetuks kasutamatuse tõttu

noodle I ['nu:dl] *s. fam.* lollpea, tobu; *Am. ka* (pea)kolu, pea

noodle II ['nu:dl] *s. haril. pl.* nuudel

nook [nuk] *s.* (mugav, varjatud) nurk, pelgupaik; väike merekäär

noon [nu:n] **1.** *s.* keskpäev, lõuna, kell 12 päeval; **2.** *v. i. Am.* lõunapuhkust pidama ◇ **at** ~ keskpäeval, kell 12 päeval

noonday ['nu:ndei] *s.* keskpäev; *atrib.* keskpäevane, keskpäeva-

noontide ['nu:ntaid] *s.* keskpäev; *piltl.* kõrgpunkt, hiilgeaeg; *atrib.* keskpäevane, keskpäeva-

noose [nu:s] **1.** *s.* silmus; *piltl.* püünis; *er.* (**the** ~) poomisnööri silmus; *piltl.* poomissurm; **2.** *v. t.* silmusega püüdma, silmusesse (*või* püünisesse) võtma; (*nööri*) silmuseks siduma ◇ **to put one's neck into the** ~ iseendale (poomis)nööri kaela panema (*peam. piltl.*)

nope [noup] *adv. Am. sl.* ei (= **no**)

noplace ['noupleis] *adv. Am. fam.* ei kuskil, mitte kusagil (= **nowhere**)

nor [nɔ:] **1.** *adv. arh.* = **neither**; **2.** *konj.* ega, ei ka, ka mitte ◇ **neither gold** ~ **silver** (*arh.* ~ **gold** ~ **silver**) ei kuld ega hõbe; **not a man** ~ **a woman** ei ükski mees ega naine; **I thought of him,** ~ **did I forget you** ma mõtlesin temale, ka ei unustanud ma teid

nor² [nɔ:] *ühendeis* = **north**

Nora(h) ['nɔ:rə] *pn.*

Nordic ['nɔ:dik] **1.** *a.* põhjatõugu *või* -rassi; **2.** *s.* põhjatõugu eurooplane, *er.* skandinaavlane

Nore [nɔ:] *pn.*

Norfolk ['nɔ:fək] *pn.* ◇ ~ **capon** suitsuheeringas; ~ **dumpling** (*or* **turkey**) Norfolgi krahvkonna elanik; ~ **jacket** vööga kantav avar meestejakk, jope

norland, *ka* **N-** ['nɔ:lənd] *s. dial.* põhjala, põhjamaa (= **Northland**)

norm [nɔ:m] *s.* norm, (tavaline) määr, määraline mõõt *või* tase; näidis

normal ['nɔ:m(ə)l] **1.** *a.* normaalne, normaal-, reeglipärane; *mat.* rist-, perpendikulaar-; **2.** *s.* normaalseisund, -tase; (*inimkeha*) normaaltemperatuur; *mat.* normaal, ristjoon, perpendikulaar(joon) ◇ ~ **school** normaalkool (*õpetajaid ettevalmistav õppeasutus*)

normalcy ['nɔ:məlsi] *s. Am.* normaalolukord, -elu (*er. poliitiliselt ja majanduslikult*)

normality [nɔ:'mæliti] *s.* normaalsus, määralisus, reeglipärasus; normaalseisund

normalize ['nɔ:məlaiz] *v. t.* (**-zable**) normaliseerima, normaalseks tegema; norm(eer)ima, normiks tegema

Norman ['nɔ:mən] **1.** *s.* normann (*Normandia elanik; er. aj.*); normanni keelemurre (= ~ **French**); **2.** *a.* normanni ◇ **the** ~ **Conquest** *aj.* Inglismaa vallutus normannide poolt (*a. 1066*); ~ **French** (*er. Inglise kohtuis tarvitatav*) normanni(de) prantsuse keel; ~ **style** *arhit.* normandia stiil

Normandy ['nɔ:məndi] *pn.* Normandia ◇ **House of** ~ Normandia dünastia Inglise troonil (*1066—1154*)

Norris ['nɔris] *pn.*

Norroy ['nɔrɔi] *pn.*

Norse [nɔ:s] **1.** *s.* norra (*er.* vananorra) keel; **2.** *a.* norra ◇ **Old** ~ *lgv.* vanaskandinaavia (*er.* vanaislandi) keel

Norseland ['nɔ:slənd] *pn.* (Vana-)Norra

Norseman ['nɔ:smən] *s.* (*pl.* **-men**) (vana)norralane; muinasskandinaavlane (= **Northman**)

north [nɔ:θ, *ühendeis ka* nɔ:] **1.** *s.* põhi, põhjakaar; *mer.* nord (*lüh.* **N**); põhjapoolne maaosa; (**the N-**) põhjala, põhjamaa, *er.* Põhja-Inglismaa, *Am.* Am. Üh.-de põhjapoolsed osariigid; põhjatuul; **2.** *adv.* põhja

pool(e), põhja(s); 3. *a.* põhjapoolne, põhja- ◇ **to lie** (*or* **stretch**) ~ **and south** põhjast lõunasse ulatuma, põhja-lõuna joonel asetsema; ~ **by east** *mer.* nord-ten-ost, üks rumb põhjast (N) kirde (NE) poole; ~ **by west** *mer.* nord-ten-vest, üks rumb põhjast (N) loode (NW) poole; ~ **of** (*millestki*) põhja pool(e); **N- America** Põhja-Ameerika; **the N- Atlantic (Ocean)** Põhja-Atlandi ookean; **the N- Atlantic Treaty Organization** (*lüh.* NATO) *pol.* Põhja-Atlandi Lepingu Organisatsioon; **N- Britain** (*lüh.* **N.B.**) Šotimaa (=**Scotland**); **N- Carolina** Põhja-Carolina (*Am. Üh-de osariik*); **N- Country** Põhja-Inglismaa; **N- Dakota** Põhja-Dakota (*Am. Üh-de osariik*); ~ **latitude** (geograafiline) põhjalaius; **the N- Pole** põhjanaba, -poolus; **N- Sea** Põhjameri; ~ **wind** põhjatuul

Northallerton [nɔ:'θælətn] *pn.*

Northampton [nɔ:'θæm(p)tən] *pn.*

Northamptonshire [nɔ:'θæm(p)tənʃ(i)ə] *pn.*

Northanger [nɔ:'θæŋ(g)ə] *pn.*

Northants. [nɔ:'θænts] *lüh.* = **Northamptonshire**

Northcliffe ['nɔ:θklif] *pn.*

Northcote ['nɔ:θkət, -kout] *pn.*

north-country ['nɔ:θ'kʌntri] *a.* põhjainglise, P.-Inglismaalt pärit

north-east [nɔ:θ'i:st, nɔ:'ri:-] **1.** *s.* kirre, põhjaida; *mer.* nordost (*lüh.* **NE**); **2.** *a.* kirde-; 3. *adv.* kirdes(se)

north-easter [nɔ:θ'i:stə, nɔ:'ri:-] *s.* kirdetuul

north-easterly [nɔ:θ'i:stəli, nɔ:'ri:-] **1.** *a.* kirde-, kirdepoolne, -suunaline, kirdekandist puhuv; **2.** *adv.* kirde poolt; kirde pool(e)

north-eastern [nɔ:θ'i:stən, nɔ:'ri:-] *a.* kirdepoolne, kirdes asetsev, kirde-

norther ['nɔ:ðə, -θə] *s.* põhjatuul, *er.* külm põhjatuul (*Am. Üh-de lõunaosariikides*)

northerly ['nɔ:ðəli] **1.** *a.* põhjapoolne, -suunaline, põhjakandist puhuv; 2. *adv.* põhja poolt, põhjasuunast, -kandist; põhja pool(e)

northern ['nɔ:ðə(:)n] *a.* (*sup.* **northernmost** ['nɔ:ðənmoust]) põhja-, põhjapoolne, põhjas asetsev; põhjamaine ◇ **N- Crown** *astr.* Põhjakroon; ~ **lights** virmalised; **N- Territory** Põhjaterritoorium (*Austraalias*); **N- War** *aj.* Põhjasõda

northerner ['nɔ:ð(ə)nə] *s.* põhjamaalane; (N-) *Am.* põhjaosariigi elanik

northernmost ['nɔ:ðənmoust] *a.* põhjapoolseim

Northfield ['nɔ:θfi:ld] *pn.*

northing ['nɔ:θiŋ] *s. mer.* liikumine (*või* kaldumine) põhja poole; *mer. ka* laiuste põhjasuunaline vahe

Northland ['nɔ:θlənd] *s. poet.* Põhjala, Põhjamaa

Northman ['nɔ:θmən] *s.* (*pl.* **-men**) norralane; skandinaavlane; *er. aj.* vanaskandinaavlane, viiking

north-north-east ['nɔ:θnɔ:θ'i:st, 'nɔ:nɔ:'ri:-] 1. *s.* põhjakirre; *mer.* nordnordost (*lüh.* NNE); 2. *adv.* põhjakirdes(se); 3. *a.* põhjakirde-

north-north-west ['nɔ:θnɔ:θ'west, 'nɔ:nɔ:'w-] 1. *s.* põhjaloe; *mer.* nordnordvest (*lüh.* NNW); 2. *adv.* põhjaloodes(se); 3. *a.* põhjaloode-

north-polar [nɔ:θ'poulə] *a.* põhjanaba-, põhjapooluse-

Northumb. [nɔ:'θʌmb] *lüh.* = *järgm.*

Northumberland [nɔ:'θʌmbələnd] *pn.*

Northumbria [nɔ:'θʌmbriə] *pn.*

Northumbrian [nɔ:'θʌmbriən] 1. *a.* (*keskaegse P.-Inglise riigi*) Northumbria *või* (*praeguse krahvkonna*) Northumberlandi; 2. *s.* Northumbria (*või* Northumberlandi) elanik; Northumbria (*või* Northumberlandi) murre

northward ['nɔ:θwəd] 1. *a.* põhjapoolne, põhjaküljel asuv; 2. *adv.* põhja pool(e), põhja(s); 3. *s.* põhjapoolne osa *või* külg

northwardly ['nɔ:θwədli] 1. *a.* põhjapoolne, -suunaline; 2. *adv.* põhja pool(e)

northwards ['nɔ:θwədz] *adv.* põhja pool(e), põhja(s)

north-west [nɔ:θ'west, nɔ:'w-] 1. *s.* loe, põhjalääs; *mer.* nordvest (*lüh.* NW); 2. *adv.* loodes(se); 3. *a.* loode-

north-wester [nɔ:θ'westə, nɔ:'w-] *s.* loodetuul

north-westerly [nɔ:θ'westəli, nɔ:'w-] 1. *a.* loode-, loodepoolne, -suunaline, loodekandist puhuv; 2. *adv.* loode poolt; loode pool(e)

north-western [nɔ:ɵ'westən, nɔ:'w-] *a.* loode-poolne, loodes asetsev, loode-
Northwich ['nɔ:ɵwitʃ] *pn.*
Norton ['nɔ:tn] *pn.*
norward(s) ['nɔ:wəd(z)] = **northward(s)**
Norway ['nɔ:wei] *pn.* Norra
Norwegian [nɔ:'wi:dʒ(ə)n] **1.** *a.* norra; **2.** *s.* norralane; norra keel
nor'-wester [nɔ:'westə] *s.* loodetuul (= **north-wester**); klaas kanget viina; *mer.* süüdvester (*kiivrikujuline õliriidest peakate*; = **sou'-wester**)
Norwic. *lüh.* = **of Norwich**
Norwich **1.** ['nɔridʒ] *pn.* (*linn Ida-Inglismaal*); **2.** ['nɔ:witʃ] *pn.* (*linn Am. Üh-des*)
Norwood ['nɔ:wud] *pn.*
nos., Nos. *lüh.* = **numbers**
nose [nouz] **1.** *s.* nina (*ka laevanina või mingi muu etteulatuv ots*); haistmismeel (*ka piltl.; millekski* **for**); *sl.* nuhk, nuuskur; (*heina, tee jms.*) lõhn; **2.** *v. t & i.* haistma, nuhkima, lõhna järgi otsima **(after, for)** *või* leidma **(out)**; nina pistma *või* toppima (*ka piltl.*); (*laeva kohta*) ettevaatlikult edasi liikuma ◇ **to bite** (*or* **snap**) **smb.'s ~ off** kelle(l)gi nina peast (ära) hammustama, teravalt vastama; **to follow one's ~** otse edasi minema; vaistu järgi toimima; **to lead by the ~** ninapidi juhtima *või* vedama; *piltl.* märkamatult oma tahte järgi juhtima; **to pay through the ~** häbematult kõrget hinda maksma; **as plain as the ~ in your face** selgesti nähtav, ilmne; **to poke** (*or* **thrust**) **one's ~ into** (*kuhugi*) oma nina toppima; **to put smb.'s ~ out of joint** kellelegi ninanipsu lööma, kedagi rööpast välja lööma; **to turn up one's ~ at** (*millegi üle*) nina krimpsutama, (*millegi vastu*) põlgust osutama
nosebag ['nouzbæg] *s.* (*hobuse*) peakott, torp; *fam.* toidukomps, (kaasavõetud) eine
noseband ['nouzbænd] *s.* (*valjaste*) ninarihm
nosebleed ['nouzbli:d] *s.* ninaverejooks; *bot.* harilik raudrohi, verihein (= **milfoil, yarrow**)
-nosed [nouzd] *a.* (*tarvit. liitsõnades*) -ninaline (*näit.* **broad-~** laianinaline, **long-~** pikaninaline)
nosedive ['nouzdaiv] **1.** *s. av.* sööstlend, pikee(ring), pikeerimine; *piltl.* järsk langus; **2.** *v. i. av.* sööstlendu tegema, pikeerima; *piltl.* järsult langema
nosegay ['nouzgei] *s.* (väike lõhnav) lillekimp
noser ['nouzə] *s. mer.* tugev laevaninast puhuv tuul, vastutuul; *sl.* (*er. poksis*) hoop ninale; *sl.* nuhkija, nuuskija
nose-rag ['nouzræg] *s. sl.* nina- *e.* taskurätik
nose-ring ['nouzriŋ] *s.* ninarõngas
nose-warmer ['nouzwɔ:mə] *s. fam.* piibunosu, lühike piip
nosey ['nouzi] = **nosy**
nosing ['nouziŋ] *s.* trepiastme äär; trepiastme ääre metallkate; etteulatuv simsiäär
nosology [nɔ'sɔlədʒi] *s. med.* nosoloogia, haigusõpetus
nostalgia [nɔs'tældʒiə] *s.* kojuigatsus, hõllandus, igatsusvalu, nostalgia
nostalgic [nɔs'tældʒik] *a.* **(-ically)** kojuigatsuslik, hõllanduslik, nostalgiline
Nostradamus [nɔstrə'deiməs] **1.** *pn.*; **2.** *s.* tulevikuennustaja
nostril ['nɔstr(i)l] *s.* **(-lled)** (nina)sõõre ◇ **to stink in one's ~s** kellelegi jälk olema
nostrum ['nɔstrəm] *s.* salarohi, (petislik) imerohi; (*poliitiline või ühiskondlik*) lemmikplaan, kõikvõimsaks peetav abinõu
nosy, nosey ['nouzi] *a.* **(-ier, -iest; -iness)** *sl.* suureninaline; *sl.* oma nina kõikjale vaheletoppiv, uudishimulik; (*tee kohta*) lõhnav, (*heina kohta*) kopitanud (lõhnaga) ◇ **Nosey Parker** oma nina kõikjale vaheletoppija, nuhkija, nuuskija
not [nɔt] *adv.* (*kõnekeeles lühendatud kujul* **n't** [nt], *mis liitub abiverbiga*) ei, mitte; (*koos käskiva kõneviisiga*) ära, ärge, ärgem, ärgu ◇ **I know ~** *arh.* = **I do ~ know** = *fam.* **I don't know** ma ei tea; **he will ~ come** = *fam.* **he won't come** ta ei tule (*tulevikus*); **did he not come?** = *fam.* **didn't he come?** kas ta ei tulnud?; **do ~ come** = *fam.* **don't come** ära tule, ärge tulge; **let him ~ come** ärgu (ta) tulgu; **he will ~ come, ~ he!** tema juba ei tule!, tema juba ei mõtlegi tulla!; **~ a few** mitte vähesed, paljud; **~ at all** mitte sugugi, sugugi mitte; **I cannot lift this stone, ~ but what** (*or* **~ but that,** *arh.* **~ but**) **a stronger man might be able to do it** mina ei suuda seda kivi tõsta, kuigi küll mõni tugevam mees

ehk suudaks seda teha; **as likely as ~** vägagi tõenäoline *või* tõenäoliselt; **~ half** mitte pooltki; *sl.* üliväga; **~ so** seda küll mitte; **~ sufficient** (*lüh.* **n.s., N.S.**) puudub kate (*panga märkus honoreerimata jäetud tšekil*)
nota bene ['noutə 'bi:ni] *v. imperat. lad.* (*lüh.* **N.B.**) pane hästi tähele!
notability [noutə'biliti] *s.* välja- *või* silmapaistvus, tähelepanuväärsus; tähtsus; väljapaistev isik *või* asi
notable ['noutəbl] **1.** *a.* välja- *või* silmapaistev, tähelepanuväärne; tähtis; **2.** *s.* väljapaistev (*või* silmapaistev, tähtis) isik, notaabel
notably ['noutəbli] *adv.* väljapaistvalt, silmapaistvalt; eriti
notarial [nou'tɛəriəl] *a.* **(-lly)** notariaalne, notari juures tehtud *või* kinnitatud
notary ['noutəri] *s.* notar (= **~ public**)
notation [no(u)'teiʃ(ə)n] *s.* ülesmärkimine, -tähendamine, noteerimine, noteering; ülesmärkimis- *e.* -tähendamisviis; märgisüsteem, märgistik
notch [nɔtʃ] **1.** *s.* sälk, täke, pügal; (*kriketimängus*) punkt; *Am.* kitsustik, kitsas (mäe)kuru; **2.** *v. t.* sälgustama, sälkima, täkestama, pügaldama; (*teatavat arvu*) punkte saavutama ◇ **top ~** *Am.* kõrgeim kraad *või* aste
notchy ['nɔtʃi] *a.* sälguline, täkkeline, täkiline
note [nout] **1.** *s.* märge, märkus, ülestähendus; märk; noodimärk, noot; heli, kõla, toon; (*klaveri*) klahv; (väike) kiri, täht, sedel; ametlik teatekiri, (diplomaatiline) noot; võlatäht (= **~ of hand**); pangatäht (= **banknote, currency ~**); silmapaistvus, tähtsus; **2.** *v. t.* märkama, tähele panema, täheldama, hoomama; üles märkima; (*raamatut*) märkustega varustama ◇ **to change one's ~** tooni muutma; **to compare ~s** muljeid vahetama; **of ~** märkimisväärne, silmapaistev; **to make** (*or* **take**) **a ~ of** üles märkima *või* tähendama; **to make** (*or* **take**) **~s** märkmeid tegema, üles kirjutama; **to take ~s on a lecture** loengut konspekteerima; **to take ~ of** tähele panema; **a man of ~** silmapaistev mees; **~ of exclamation** hüüumärk; **~ of interrogation** küsimärk; **to ~ a bill** *maj.* vekslit protestima; **to ~ down** üles märkima
notebook ['noutbuk] *s.* märkmik, märkmeraamat
notecase ['noutkeis] *s.* rahatasku
noted ['noutid] *a.* (hästi) tuntud, kuulus (*millegi poolest* **for**)
note-pad ['noutpæd] *s.* märkmik, bloknoot
notepaper ['noutpeipə] *s.* (väikest formaati) kirjapaber
noteworthy ['noutwə:ði] *a.* **(-ier, -iest; -ily, -iness)** märkimisväärne, tähelepanuväärne, silmapaistev
nothing ['nʌɵiŋ] **1.** *s.* ei midagi, mitte midagi; tühiasi, tähtsusetu asi; **2.** *adv.* mitte sugugi, mitte põrmugi ◇ **he has ~ in him** ta on tähtsuseta, temast ei ole asja; **there is ~ in it** see on alusetu, see on tähtsusetu; **there is ~ for it but** ei jää muud teha kui; **to come to ~** mitte millegagi lõppema, nurjuma; **to make ~ of** tähtsusetuks pidama; **I can make ~ of** ma ei suuda mõista; **to think ~ of** mitte millekski pidama, (*millestki, kellestki*) mitte hoolima; **next to ~** peaaegu mitte midagi, väga vähe; **~ but** (*or* **~ else but, ~ else than**) ei midagi muud kui; **~ doing!** *fam.* pole midagi peale hakata!, ei lähe läbi!, võimatu!; **there is ~ like** pole midagi paremat kui; **there is ~ like leather** oma kaup on kõige parem; **~ short of a miracle can save him** ainult lausa ime(tegu) võib teda päästa; **~ venture ~ have** *vanas.* kes kahju kardab, see kasu ei leia; **~ to write home about** *sl.* ei midagi tähelepanuväärset, keskpärane
nothingness ['nʌɵiŋnis] *s.* «mittemidagisus», mitte-midagi-olemine, olematus; tühisus, väärtusetus ◇ **to pass into ~** olematusse vajuma, (olemasolemast) kustuma
notice ['noutis] **1.** *s.* märguanne, hoiatus; teadaanne, teade; (*korteri või koha*) ülesütlemine; märkamine, tähelepanemine, tähelepanu; märge, notiits, (arvustav) märkus (*er. ajalehes*); **2.** *v. t.* märkama, tähele panema, hoomama; märkust tegema, mainima; (*kellestki*) välja tegema, (sõbralikult) kõnetama ◇ **to give ~** teatama, teatavaks tegema (*midagi* **of**); (*kohta, korterit*) üles ütlema; **to give a month's ~** ühekuulise etteteatamisega (*kohta, korterit*) üles ütlema;

at short (ten minutes') ~ lühikese (10-minutilise) etteteatamisega; **at a moment's** ~ jalamaid; **to come into** ~ tähelepanu tõmbama; **to bring to smb.'s** ~ kellelegi teatavaks tegema, kellegi tähelepanu juhtima; **to take** ~ tähele panema, jälgima (*midagi, kedagi* **of**; *kuidas* **how**; *et* **that**); **to take no** ~ mitte hoolima, mitte väljagi tegema **(of)**; **till further** ~ edaspidise teatamiseni, uue korralduseni; ~ **to quit** ülesütlemine

noticeable ['noutisəbl] *a.* **(-bly)** märgatav, tähelepandav; tähelepanuväärne

notice-board ['nəutisbɔ:d] *s.* kuulutus- *või* teadetetahvel; hoiatuslaud

notifiable ['noutifaiəbl] *a.* teadustatav, teatavakstehtav, ülesantav (*er. nakkusjuhtumi kohta*)

notification [noutifi'kei∫(ə)n] *s.* teadustamine, teatavakstegemine, ülesandmine; teateleht

notify ['noutifai] *v. t.* teadustama, teatama, teatavaks tegema, üles andma (*kellelegi midagi* **smb. of smth.**)

notion ['nou∫(ə)n] *s.* mõiste, kujutlus, aim; arvamus, arusaam, -saamine; *haruld.* kavatsus; *pl. Am.* väikesed tarbeasjad, pudukaup ◇ ~**s department** *Am.* pudu- *e.* galanteriiosakond

notional ['nou∫(ə)n(ə)l] *a.* **(-lly)** mõisteline; mõtteline, kujuteldav; *lgv.* tähenduslik; *fam.* (liigselt) kujutlustele anduv, kujutlusi hellitav (*isiku kohta*)

notochord ['nouto(u)kɔ:d] *s. anat., zool.* seljakeelik

notoriety [noutə'raiəti] *s.* üldtuntus; kurikuulsus, paha kuulsus; kurikuulus isik

notorious [no(u)'tɔ:riəs] *a.* üldtuntud, (kõigile) teatud (*er. halvas mõttes*); kurikuulus (*millegi poolest* **for**)

Nottingham ['nɔtiŋəm] *pn.*

Nottinghamshire ['nɔtiŋəm∫(i)ə] *pn.*

Notting Hill ['nɔtiŋ 'hil] *pn.*

Notts. [nɔts] *lüh.* = **Nottinghamshire**

notwithstanding [nɔtwiθ'stændiŋ, -wið-] **1.** *prep.* (*millestki*) hoolimata, (*millelegi*) vaatamata, (*millegi*) kiuste; **2.** *adv. arh.* sellest hoolimata, sellele vaatamata, siiski (= **nevertheless**); **3.** *konj. arh.* kuigi, olgugi et (= **although**)

Nouakchott ['nwa:k'∫ɔt] *pn.* Nouakchott, Nuakšott

nougat ['nu:gɑ:] *s.* pähklikompvek

nought [nɔ:t] *s.* null, ei midagi, ei miski; *vrd.* **naught** ◇ ~**s and crosses** trips-traps-trull, «kottiajamine» (*teatav paberil mängitav mäng*)

noun [naun] *s. lgv.* nimisõna, substantiiv

nourish ['nʌri∫] *v. t.* toitma (*ka piltl.*); ergutama, virgutama; (*tundeid*) hellitama

nourishing ['nʌri∫iŋ] *a.* toitev

nourishment ['nʌri∫mənt] *s.* toit, toidus; toitmine

nous [naus] *s. filos.* (puhas) mõistus, intellekt; *fam.* nutikus, nupukus, taip

nouveau riche ['nu:vou 'ri:∫] *s. pr.* (*pl.* **-x -es,** *hääldamine nagu sg.*) uusrikas, vastrikastunu, tõusik

Nov. *lüh.* = **November**

nova ['nouvə] *s.* (*pl.* **-vae** [-vi:], **-vas**) *astr.* noova (*äkki nagu «uue» tähena helenduma lööv ja siis peagi tuhmuv kinnistäht*)

Nova Scotia ['nouvə 'skou∫ə] *pn.*

novel I ['nɔv(ə)l] *a.* uudne, uus

novel II ['nɔv(ə)l] *s. kirj.* romaan; *haruld. aj.* novell, uudisjutt (*näit. Boccaccio «Dekameronis»*); *jur.* novell (*hilisem täiend seadusele*)

novelette [nɔv(ə)'let] *s.* lühiromaan *või* pikem jutustus (*sag. põlgl.*); *muus.* novellett

novelist ['nɔv(ə)list] *s.* romaanikirjanik

Novello [no'velou] *pn.*

novelty ['nɔv(ə)lti] *s.* uudsus, uudus; uudis, uudne asi; uudisese, -artikkel, -toode

November [no'vembə] *s.* november, talvekuu

novice ['nɔvis] *s.* (*usuühingu*) katsealune, noviits; (*mingil alal*) algaja, uustulnuk(as), uusik

noviciate, -tiate [no(u)'vi∫iit] *s.* katse- *e.* ettevalmistusaeg, novitsiaat; noviitside asupaik (*kloostris*); *haruld.* noviits (= *eelm.*)

novocaine ['nouvo(u)kein] *s. farm.* novokaiin

now [nau] **1.** *adv.* nüüd, praegu; ometi, ju, aga; **2.** *konj.* nüüd kui, nüüd kuna; aga, ent; **3.** *s.* praegune hetk ◇ **where are you** ~ **living** (*or* **living** ~)? kus te nüüd elate?; ~ **or never** kas nüüd või mitte iialgi; **do it** ~**!** tee (*e.* tehke) seda otsekohe!; **but** ~ (*or* **just** ~) just praegu, parajasti nüüd; ~ **what do you mean by it?** mis te sellega õige mõtlete?; ~**,** ~**!,** ~ **then!** nonoh!; ~ **you knew that it was wrong** te teadsite ju, et see on paha; **(every)** ~ **and again** (*or* ~ **and then**) aeg-ajalt; ~ . . . ~ . . . kord . . . , kord . . . ; ~ **then** niisiis, noh siis; **before** ~ enne(gi), varemalt(ki); **by** ~ praeguseks hetkeks; **from** ~ **(on)** nüüdsest peale; **till** (*or* **up to**) ~ praeguseni, seniajani, senini

nowaday ['nauədei] *a. haruld.* tänapäevane, tänapäeva-

nowadays ['nauədeiz] **1.** *adv.* tänapäev(al), praegusel ajal; **2.** *s.* tänapäev, praegune (moodne) aeg, nüüdisaeg

noway(s) ['nouwei(z)] *arh.* = **nowise**

Nowel [no(u)'el] **1.** *interj.* (hõissa) jõulud! (*vanaaegne hüüatus inglise jõululauludes*); **2.** *s. arh.* jõululaul; jõulud; *vrd.* **Noel**

nowhence ['nou(h)wens] *adv.* ei kuskilt, mitte kusagilt

nowhere I ['nou(h)wɛə] *adv.* ei kuskil, mitte kusagil; mitte kuhugi ◇ **to be** (*or* **come in**) ~ mitte kuhugi jõudma, ebaedukas olema (*er. võistlusel*); ~ **near** mitte ligilähedaltki, kaugeltki mitte, mitte põrmugi; **in the middle of** ~ *fam.* tont teab kus

Nowhere II ['nou(h)wɛə] *s.* Eikuskila, Eikuskilmaa, Utoopia ◇ **«News from** ~**»** «Teateid Eikuskilast» (*ingl. sotsialisti William Morrise utoopiline romaan a. 1891*)

nowhither ['nou(h)wiðə] *adv. arh.* ei kuskile, mitte kusagile

nowise ['nouwaiz] *adv.* ei kuidagi, mitte kuidagi(viisi), ei mingil kombel

Nox [nɔks] *s. müt.* Nox (*rooma ööjumalanna*); *poeet.* öö

noxious ['nɔk∫əs] *a.* kahjulik, ebatervislik, mürgine

noyau ['nwaiou] *s.* «pähkliliköör» (*teatavate puuviljade südamikega vürtsitatud liköör*)

Noyes [nɔiz] *pn.*

nozzle ['nɔzl] *s.* toruots, nokk, tila; (*vooliku*) otsak; (*toru otsas asetsev*) pihusti; *sl.* nosu, nina ◇ **blast** ~ *tehn.* düüs

Np *keem.* = **neptunium**

N.P. *lüh.* = **Notary Public**

N.R. *lüh.* = **North Riding**

nr. *lüh.* = **1. near; 2. number**

N.R.A. *lüh.* = **1. National Rifle Association; 2.** *Am.* **National Recovery Administration** Rahvusliku Taasülesehituse Administratsioon

N.S. *lüh.* = **1. new style; 2. Nova Scotia**

n.s. *lüh.* = **not sufficient**

N.S.C. *lüh. Am.* = **National Security Council**

N.S.P.C.C. *lüh.* = **National Society for the Prevention of Cruelty to Children**

N.S.W. *lüh.* = **New South Wales**

-nt [nt] *suf.* -v (*tuletab adjektiive ladina verbitüvedest, näit.* **prevalent, repentant**)

n't [nt] = **not**

N.T. *lüh.* = **1. New Testament; 2. Northern Territory**

nth [enθ] *a. mat.* n-es, n-astme ◇ **to the** ~ **(power** *or* **degree)** *mat.* n-astmeni; *fam.* äärmise kraadini, äärmiselt

nu [nju:] *s.* nüü (*kreeka tähestiku 13. täht, vastab ladina n-ile*)

nuance ['nju:ɑ:ŋs, nju(:)'ɑ:ns] *s.* nüanss, varjund, peen erinevus

nub [nʌb] *s.* kamakas, mügar, tükk (*er. kivisütt*); **(the** ~**)** (*millegi*) tuum, sisu, peamõte **(of)**

nubbin ['nʌbin] *s. Am.* mügarake; *er.* pisike maisitõlvik; *piltl.* (*millegi*) hakatis **(of)**

nubble ['nʌbl] *s.* mügarake, tükike, komu

Nubia ['nju:biə] *pn.* Nuubia

nubile ['nju:bil] *a.* mehelemineku- *e.* naitumisealine

nubility [nju:'biliti] *s.* mehelemineku- *e.* naitumisealisus

nucellus [nju(:)'seləs] *s.* (*pl.* **-li** [-lai]) *bot.* seemnealgme tuumik, nutsell

nuclear ['nju:kliə] *a.* tuum(a)-, *er.* aatomituum(a)-, nukleaarne, nukleaar- ◇ ~ **energy** *füüs.* tuumaenergia, aatomienergia; ~ **fission** *füüs.* (aatomi)tuuma lõhustamine *või* lõhustumine; ~ **fuel** tuumkütus, aatomkütus; ~ **fusion** *füüs.* (aatomi)tuumade süntees (*näit. vesinikupommi plahvatusel*); ~ **physics** tuumafüüsika; ~ **reactor** *füüs.* tuumareaktor, aatomireaktor; ~ **weapon** *mil.* tuumarelv, aatomirelv

nuclear-powered ['nju:kliə'pauəd] *a.* tuuma- *e.* aatomijõul töötav ◇ ~ **submarine** *mil.* aatomiallveelaev

nucleated ['nju:klieitid] *a.* tuumaline, tuuma sisaldav (*raku kohta*)

nuclei ['nju:kliai] *vt.* **nucleus**
nucleic [nju(:)'kli:ik] *a. biol.* (raku)tuuma- ◇ ~ **acid** *keem.* nukleiinhape
nuclein ['nju:kliin] *s. biol.* nukleiin
nucleon ['nju:kliɔn] *s. füüs.* nukleon
nucleonics [nju:kli'ɔniks] *s. pl.* (*tarvit. sg-na*) *füüs.* tuumafüüsika (= **nuclear physics**)
nucleus ['nju:kliəs] *s.* (*pl.* **-lei** [-liai]) tuum, *er. füüs.* aatomituum, *biol.* rakutuum; tuumik, tera, südamik (*ka piltl.*); *astr.* (*komeedi*) pea
nude [nju:d] **1.** *a.* alasti, katmata, riietamata, rõivastamata; *jur.* mitteformaalne, vormiliselt kinnitamata; **2.** *s.* (**the** ~) alasti keha kujutamine (*kunstis*); alasti inimkeha kujutis, akt ◇ **in the** ~ (ihu)alasti
nudge [nʌdʒ] **1.** *v. t.* müksama, müksima; tonksama, tonksima; **2.** *s.* müks, müksatus, tonksatus
nudism ['nju:dizm] *s.* nudism, alastikultuur
nudist ['nju:dist] *s.* nudist, alastikultuuri harrastaja
nudity ['nju:diti] *s.* alastiolek, alastus, nuditeet; alasti keha (*er. kunstis*)
nuf sed, nuff said ['nʌf 'sed] *interj. Am. sl.* küllalt öeldud (= **enough said**); mõistan!, olen nõus!
nugatory ['nju:gətəri] *a.* (**-ily, -iness**) asjatu, tarbetu, tühine; mõjutu, kehtetu
nugget ['nʌgit] *s.* ehetükk, (looduslik) kullakamakas
nuisance ['nju:sns] *s.* midagi (*või* kedagi) koormavat *või* tüütut, tüütus, tüüdard; koorem, nuhtlus, (avalik) pahe ◇ **what a** ~**!** kui tüütu!; **to make oneself a** ~ (teistele) koormavaks osutuma; **commit no** ~**!** mustusetegemine keelatud!; ära tee (*või* ärge tehke) sigadusi!; **public** ~ pahandav avaliku korra rikkumine; ~ **raid** *mil.* häirimisrünnak; **this has only** ~ **value** sel on vaid ärritav mõju, see on tühipaljas ärritamine
N.U.J. *lüh.* = **National Union of Journalists**
nuke [nju:k] *sl.* **1.** *s.* tuumapomm; tuumarelv; tuumaelektrijaam; **2.** *v. i.* tuumarelva kasutama
null [nʌl] *pred. a.* tühine, maksvusetu, kehtetu; olematu; ilmetu ◇ ~ **and void** (tühistatud ning) kehtetu, maksvusetu
nullification [nʌlifi'keiʃ(ə)n] *s.* tühistamine, tühistus, kehtetuks kuulutamine, nullifitseerimine, nullifikatsioon
nullify ['nʌlifai] *v. t.* tühistama, kehtetuks kuulutama, nullifitseerima; olematuks tegema
nullity ['nʌliti] *s.* tühisus, maksvusetus, kehtetus; tähtsusetu isik *või* asi, null; äramuudetud (*või* maksvusetu) seadus *või* leping ◇ ~ **suit** *jur.* (*abielu, dokumendi jms.*) tühistamise protsess
N.U.M. *lüh.* = **National Union of Mineworkers**
Numa Pompilius ['nju:mə pɔm'piliəs] *pn.*
numb [nʌm] **1.** *a.* tuim, tuimastatud, tuimendatud; kange(stunud); **2.** *v. t.* tuimastama, tuimendama; kangestama ◇ **my hands are** ~ **with cold** mu käed on külmast kanged *või* kohmas
number ['nʌmbə] **1.** *s.* arv; number (*lüh.* **No.**, *pl.* **Nos.**); hulk; *lgv.* nuumerus, arv (*grammatiline kategooria*); *pl. muus., pros.* mõõt, rütm, värsijalad, värsid; **2.** *v. t.* (kokku) arvama, loendama, (arve) lugema; nummerdama, numereerima; (arvult) ulatuma ◇ **a** ~ **of** mõned, hulk (*midagi, kedagi*); ~**s of** hulk, palju (*midagi, kedagi*); **to reckon by** ~ arvult arvestama; **to exceed in** ~ arvult ületama; **few (many) in** ~ arvult vähe (palju); **in (great)** ~**s** suurel hulgal; **out of** (*or* **without**) ~ loendamatult palju; **his** ~ **is up** *sl.* ta lõõg on täis; **to have smb.'s** ~ *Am. sl.* kedagi läbi ja läbi tundma; ~ **one** (*or* **No. 1**) *fam.* ise; **to take care of** ~ **one** *fam.* iseenese eest hoolitsema; **No. 10 (Downing Street)** Inglise peaministri residents; **to speak in** ~**s** luules (*või* värssides) kõnelema; **to** ~ **among** (*or* **in, with**) (*kellegi, millegi*) hulka lugema; **his years** (*or* **days**) **are** ~**ed** ta elupäevad on loetud
numberless ['nʌmbəlis] *a.* arvutu, loendamatu, lugematu
numb-fish ['nʌmfiʃ] *s. zool.* elektrirai (= **torpedo-fish**)
numbness ['nʌmnis] *s.* tuimus, tuimastus, kangestus
numbskull ['nʌmskʌl] = **numskull**
numerable ['nju:m(ə)rəbl] *a.* loendatav, arvutatav
numeral ['nju:m(ə)r(ə)l] **1.** *a.* (**-lly**) arvu-, arv-; arvsõnaline; **2.** *s. lgv.* numeraal, arvsõna; arv, arvumärk, number ◇ ~ **adjective** *lgv.* numeraaladjektiiv (*arvsõna, millele järgneb substantiiv*)

numerate ['nju:məreit] *v. t. haruld.* üles lugema; nummerdama, numereerima, järjekorranumbritega märkima (= **number**); vrd. **enumerate**
numeration [nju:mə'reiʃ(ə)n] *s.* loendamine, loendus; nummerdus, numeratsioon; *mat.* arvusüsteem ◇ **decimal** ~ *mat.* kümnendsüsteem, detsimaalsüsteem
numerator ['nju:məreitə] *s.* loendaja; *mat.* (*murru*) lugeja; *tehn.* numeraator
numerical [nju(:)'merik(ə)l] *a.* (**-lly**) arvuline, arvu-, arv-, numbriline, numeeriline
numerous ['nju:m(ə)rəs] *a.* arvukas, arvurikas, rohkearvuline ◇ ~ **questions** palju (*või* rohkesti) küsimusi
Numidia [nju(:)'midiə] *pn.* Numiidia
numismatic [nju:miz'mætik] **1.** *a.* (**-ically**) mündi-, numismaatiline; **2.** *s. pl.* (*tarvit. sg-na*) numismaatika, mündindus
numismatist [nju(:)'mizmətist] *s.* numismaatik, münditeadlane
nummulite ['nʌmjulait] *s. paleont.* nummuliit
numskull ['nʌmskʌl] *s.* puupea, tobu
nun [nʌn] *s.* nunn; *zool.* sinitihane; okkaliblikas, okkalainelane
nun-buoy ['nʌnbɔi] *s. mer.* kuhikpoi, koonuspoi
nunatak ['nu:nətæk] *s. geol.* nunatak (*mandrijääst väljaulatuv kalju*)
nuncio ['nʌnʃiou] *s.* (*pl.* **-os**) nuntsius, paavsti saadik
nuncle ['nʌŋkl] *dial., arh.* = **uncle**
nuncupate ['nʌŋkjupeit] *v. t.* (**-tor**) suuliselt avaldama, *er.* (*testamenti*) suuliselt tegema
nuncupative ['nʌŋkjupeitiv] *a.* suuline, suuliselt tehtud (*testamendi kohta*)
nunnery ['nʌnəri] *s.* nunnaklooster
nuptial ['nʌpʃ(ə)l] **1.** *a.* (**-lly**) abielu-, pulma-; **2.** *s. pl.* pulmad
N.U.R. *lüh.* = **National Union of Railwaymen**
Nuremberg ['njuərəmbə:g] *pn.* Nürnberg
nurse [nə:s] **1.** *s.* lapsehoidja, -tüdruk (= **dry-** ~); amm, imetaja (= **wet-** ~); ravitseja, (haige)põetaja, meditsiiniõde; hoolitseja, kasvataja (*ka piltl.*); **2.** *v. t. & i.* (*last*) hoidma, lapsehoidjaks olema; (*last*) imetama, ammeks olema; *Am.* rinda võtma, imema; ravitsema, põetama; üles kasvatama; hellitama (*ka piltl.*) ◇ **at** ~ lapsehoidja hoole all; **to put out to** ~ (kodunt välja) lapsehoidja hoole alla andma; **to** ~ **billiard balls** piljardipalle karamboleerimiseks koos hoidma; **to** ~ **a constituency** *pol.* valimisringkonna poolehoidu (aktiivsete vahenditega) taotlema *või* säilitada püüdma; **to** ~ **one's leg** ühte jalga teisel kõlgutama *või* ristipandud kätega üleval hoidma
nurseling, -rsl- ['nə:sliŋ] *s.* (lapsehoidja hoole all olev) laps, *er.* rinnalaps; *piltl.* hoolealune, kasvandik
nursemaid ['nə:smeid] *s.* lapsetüdruk, -hoidja
nurser ['nə:sə] *Am.* = **nursing-bottle**
nursery ['nə:sri] *s.* lastetuba; lastesõim (= **day-** ~); taime- *või* puukool (= ~ **garden**); *piltl.* taimelava; kalakasvandus ◇ ~ **rhyme** lastelauluke, -salmike
nurseryman ['nə:srimən] *s.* (*pl.* **-men**) taimekooli- *või* puukoolipidaja, -aednik ◇ ~ **gardener** lilleaednik
nursing ['nə:siŋ] *s.* lapsehoidmine; ravitsemine, (haige)põetamine
nursing-bottle ['nə:siŋbɔtl] *s.* lutipudel, imetamispudel
nursing-home ['nə:siŋhoum] *s.* (väike) erahaigla
nursling ['nə:sliŋ] = **nurseling**
nurture ['nə:tʃə] **1.** *s.* üleskasvatamine, kasvatus, hoolitsus; toitmine, toit; **2.** *v. t.* (**-rable**) üles kasvatama, kasvatama; toitma
N.U.S. *lüh.* = **1. National Union of Seamen**; **2. National Union of Students**
nut [nʌt] **1.** *s.* pähkel; *sl.* (pea)nutt, (pea)kolu; *sl.* keigar, moenarr, untsantsakas, untsakas; *Am. sl.* hull, hullumeelne (*vrd.* **nuts**); *tehn.* mutter; *pl.* kivisõetombud; **2.** *v. i.* (**-tt-**) pähkleid korjama *või* noppima ◇ **a hard** ~ **to crack** kõva pähkel pureda, raske ülesanne; **to be off one's** ~ *sl.* peast põrunud olema; **it's the** ~**s** *Am. sl.* see on midagi toredat; ~ **house** *Am. sl.* hullumaja
N.U.T. *lüh.* = **National Union of Teachers**
nutation [nju:'teiʃ(ə)n] *s.* vankumine; vangutus, noogutus; *astr., bot.* nutatsioon

nutbrown ['nʌtbraun] *a.* pähkelpruun
nutcracker ['nʌtkrækə] *s. zool.* mänsak; pähklitangid (*haril.* **a pair of ~s**)
nut-gall ['nʌtgɔ:l] *s. bot.* pähkelpahk
nuthatch ['nʌthætʃ] *s. zool.* puukoristaja, -klutt
nutmeg ['nʌtmeg] *s.* **(-gg-)** *bot.* muskaatpähklipuu (= **nutmeg-tree**); muskaatpähkel ◇ **~-flower** *bot.* aed-mustköömen
nutria ['nju:triə] *s. zool.* nutria (= **coypu**); nutrianahk
nutrient ['nju:triənt] **1.** *a.* toitev; **2.** *s.* toitaine, toitev aine
nutriment ['nju:trimənt] *s.* toit, toidus, (toitev) söök (*ka piltl.*)
nutrition [nju:'triʃ(ə)n] *s.* toit; toitmine; toidustus, toide
nutritional [nju:'triʃənəl] *a.* toidustuslik, toite- ◇ **~ therapy** *med.* ravitoitlustusõpetus, dieetoteraapia; **~ value** toiteväärtus
nutritious [nju:'triʃəs] *a.* toitev
nutritive ['nju:tritiv] **1.** *a.* toitev; toidu-, toitmis-; **2.** *s.* toitaine, toitev aine
nuts [nʌts] *sl. er. Am.* **1.** *a.* peast põrunud, hull; **2.** *interj.* (*Am. vulg. ka* **nerts** [nɔ:ts]) lollus!, pläma! ◇ **to be ~ on** (*kellessegi, millessegi*) kiindunud (*või* armunud) olema; (*milleski*) asjatundja (*või* osav) olema; **to go ~** hulluks minema; **~ to you!** mine metsa!, käi seenele!; **not for ~!** põrmugi mitte!
nutshell ['nʌtʃel] *s.* pähklikoor ◇ **in a ~** lühidalt (kokku võetud), mõne sõnaga
Nuttall ['nʌtɔ:l] *pn.*
nutting ['nʌtiŋ] *s.* pähklikorjamine, -noppimine
nut-tree ['nʌtri:] *s.* pähkli- *e.* sarapuu (= **hazel**)
nutty ['nʌti] *a.* **(-ier, -iest; -iness)** pähkline, pähklirikas; pähklimaitseline; tuumakas; *sl. er. Am.* peast põrunud, hull; kiindunud *või* armunud **(on, upon)**
nux vomica ['nʌks 'vɔmikə] *s. farm.* oksepähkel; *bot.* mürgine strühniinipuu
nuzzle ['nʌzl] *v. i. & t.* tuhnima, nuuskima; ninaga hõõruma; (nina) suruma **(into, against)**; (ennast) hellitavalt suruma **(to, against)**
N.W. *lüh.* = **north-west(ern)**
N.Y. *lüh.* = **New York (State)**
N.Y.C. *lüh.* = **New York City**
Nyanza [n(a)i'ænzə] *pn.*
Nyas(s)a [n(a)i'æsə] *pn.*
nyctalopia [niktə'loupiə] *s. med.* kanapimedus (= **night-blindness**); (*ekslikult ka*) nüktaloopia, nüktoopia, öine nägemine (*võime pimedas näha paremini kui valguse käes*)
nylghau ['nilgɔ:] *s. zool.* (India) veispõder, nilgau
nylon ['nailɔn] *s. tekst.* nailon; *pl.* nailonsukad
nymph [nimf] *s. müt.* nümf; *poeet.* neid, näitsik, neitsi; *zool.* nümf, neidis
nympholepsy ['nimfəlepsi] *s. pat.* nümfolepsia, (*meeste*) igatsusjoovastus (*haiglane igatsus millegi kättesaamatu järele*)
nymphomania [nimfə'meiniə] *s. pat.* nümfomaania, meheiharus, -hullus, haiguslik sugukihu (*naisel*)
nystagmus [nis'tægməs] *s. med.* nüstagm, silmavärin, -tõmblus
N.Z. *lüh.* = **New Zealand**

O

O I, **o** [ou] *s.* (*pl.* **Os, O's, Oes** [ouz]) (*kirjatäht*) o; ring, sõõr; null (*er. telefoninumbrina*); *keem.* O, hapnik (= **oxygen**)
O II, **oh** [ou] *interj.* oo!, oh!; ah!; ai! (*ütte ees tarvit. haril.* **O**; *muidu tarvit.* **O**, *kui ei järgne mingit kirjavahemärki, ja* **oh** *kirjavahemärgi ees*) ◇ **O dear (me)!** oh heldeke!; **Oh, what a pity!** oh kui kahju!
O. *lüh.* = **1. Ohio; 2. Old**
O' I [o(u)] *pref.* (*tarvit. iiri perekonnanimede ees*) järglane, järeltulija, lapselaps ◇ **the ~s** *fam.* iirlased

o' II [ə] *prep.* = **of** (*tarvit. ühendeis nagu* **o'clock, man-o'-war** *jne.*)
o/a. *lüh. kaub.* = **on account (of)** (*kellegi*) arvel(e)
oaf [ouf] *s.* (*pl.* **-fs, oaves** [ouvz]) lollpea, tobu, loru, molkus
oafish ['oufiʃ] *a.* lollakas, kohtlane
oak [ouk] *s.* tamm(epuu); tammepuit; (*Inglise kolledžeis*) tugev tammepuust välimine toauks; *atrib.* tamme-, tammepuust ◇ **to sport one's ~** (*üliõpilaskeeles*) välimist toaust sulgema (*märgiks, et külastajaid vastu ei võeta*); *vrd.* **(the) Oaks**
oak-apple ['oukæpl] *s.* tamme-pähkelpahk
Oakeley ['oukli] *pn.*
oaken ['ouk(ə)n] *a. poeet.* tammepuust, -puune, tamme-
Oakes [ouks] *pn.*
oak-fern ['oukfə:n] *s. bot.* kolmissõnajalg
oak-fig ['oukfig], **-gall** [-gɔ:l] = **oak-apple**
Oakham ['oukəm] *pn.*
Oakhampton ['ouk'hæm(p)tən] *pn.*
Oakland ['oukland] *pn.*
oaklet ['ouklit], **oakling** ['ouklin] *s.* noor tamm
Oakley ['oukli] **1.** *pn.;* **2.** *s. Am. sl.* priipilet (*ka* **Annie ~**)
oak-plum ['oukplʌm], **-potato** [-p(ə)'teitou] = **oak-apple**
Oaks [ouks] *pn.* ◇ **the ~** *sport* kolmeaastaste sälgude võiduajamine Epsomis (*Londoni lähedal*)
oak-tree ['ouktri:] *s.* tammepuu, tamm
oakum ['oukəm] *s.* köienäpped, (laeva)tihtimistakud, triivtakud ◇ **to pick ~** köisi takkudeks noppima; *sl.* parandusmajas (*või* sunnitöövanglas) olema
oak-wart ['oukwɔ:t] = **oak-apple**
oak-wood ['oukwud] *s.* tammik, tammemets, -salu; tammepuit
Oakworth ['oukwə(:)θ] *pn.*
O.A.P. ['ouei'pi:] *lüh.* = **old-age pension(er)**
oar [ɔ:] **1.** *s.* aer, *er.* (pikk) kahekäeaer (*vrd.* **scull**); aerutaja, sõudja; **2.** *v. t. & i. poeet.* aerutama, sõudma ◇ **chained to the ~** *piltl.* sunnitud orjama (nagu galeeriori); **a good ~** hea (*või* tubli) sõudja; **to pull a good ~** hästi sõudma; **to put in one's ~** vahele segama; **to rest** (*or* **lie**) **on one's ~s** sõudmast (*piltl.* töötamast) lakkama, (ajutiselt) puhkama; **(lie on your) oars!** aerud välja! (*komando sõudjatele*); **boat the ~s!** aerud paati!
oarlock ['ɔ:lɔk] *peam. Am.* = **rowlock**
oarsman ['ɔ:zmən] *s.* (*pl.* **-men**) aerutaja, sõudja
oarsmanship ['ɔ(:)zmənʃip] *s.* aerutamis- *e.* sõudmisosavus
O.A.S. ['ouei'es] *lüh.* = **Organization of American States**
oasis [o(u)'eisis] *s.* (*pl.* **oases** [o(u)'eisi:z]) oaas, kõrbesaar
oast [oust] *s.* humalakuivatusahi; humalakuivati
oat [out] *s. bot.* kaer; *pl.* kaer, kaerad (*põlluvili; terad*); *arh., poeet.* kaerapill(*kaerakõrrest karjusepill*); *piltl.* karjuseluule ◇ **wild ~** *bot.* tuulekaer; **to sow one's wild ~s** (oma) sarvi maha jooksma, noorusrumalusi tegema; **to feel one's ~s** (*hobuse kohta*) kepsu täis olema; (*isiku kohta*) elavas tujus olema; ennast tugevana (*või* tähtsana) tundma; **false ~** = **oat-grass**
oatcake ['outkeik] *s.* kaera(jahu)kakk
oaten ['outn] *a.* kaertest, kaera-
Oates [outs] *pn.*
oat-flakes ['outfleiks] *s. pl.* kaerahelbed, herkulo
oat-grass ['outgrɑ:s] *s. bot.* kaerand; raikaerik; koldkaer ◇ **meadow ~** arukaerand; **tall ~** (*Am. ka* **tall meadow oat**) kõrge raikaerik
oath [ouθ] *s.* (*pl.* **-ths** [-ðs]) vanne, vandetõotus; vanne, vande- *või* kirumissõna ◇ **to make ~** (*or* **take, swear an ~**) vanduma, vannet andma; **on ~** vande all; **~ of allegiance** truudus(e)vanne; **~ of office** ametivanne
oatmeal ['outmi:l] *s.* kaerajahu; kaeratangud; *Am.* kaeratangupuder
O.A.U. ['ouei'ju:] *lüh.* = **Organization of African Unity**
oaves [ouvz] *vt.* **oaf**
Ob [oub, oup] *pn.*
ob. *lüh.* = **obiit**
ob- [ɔb] *pref.* (*järgneva konsonandiga assimileerudes ka* **oc-, of-, op-**) vastu- (*esineb ladina keelest laenatud sõnades*)

obbligato [ɔbli'gɑ:tou] **1.** *a. muus.* obligaatne, kohustuslik, tingimata tarvilik; **2.** *s.* (*pl.* **-os**) obligato, kohustuslik saateosa, oluline saatehääl

obduracy ['ɔbdjurəsi, ɔb'djuər-] *s.* kangekaelsus, jonnakus; (*südame*) kalkus, panetumine

obdurate ['ɔbdjurit, ɔb'djuər-] *a.* kangekaelne, jonnakas; kalk, kalgi südamega, panetunud

obeah ['oubiə], **obi** ['oubi] *s. folkl.* (teatavat liiki) neegrinõidus

O.B.E. ['oubi:'i:] *lüh.* = **Officer (of the Order) of the British Empire**

obedience [o'bi:djəns] *s.* kuulekus, sõnakuulelikkus, sõnakuulmine ◇ **in ~ to** (*kellegi*) käsul, korraldusel; **in ~ to (smb.'s) orders** (kellegi) korralduste kohaselt, vastavalt (kellegi) korraldustele

obedient [o'bi:djənt] *a.* kuulekas, sõnakuulelik, sõnavõtlik

obeisance [o(u)'beis(ə)ns, *Am. ka* -'bi:-] *s.* sügav kummardus; *piltl.* austusavaldus ◇ **to make an** ~ *arh.* sügavasti kummardama; **to do** (*or* **make, pay**) ~ austust avaldama (*kellelegi* **to**)

obelisk ['ɔbilisk] *s.* obelisk; *trük.* ristike, ristikujuline viitemärk † (= *järgm.*)

obelus ['ɔbiləs] *s.* (*pl.* **-li** [-lai]) (*käsikirjas*) kahtlase sõna kohta paigutatav märk (— *või* ÷); *trük.* (*ka* **obelisk**) ristike, ristikujuline viitemärk ( )

obese [o(u)'bi:s] *a.* **(-er, -est)** lihav, tüse, rasvunud

obesity [o(u)'bi:siti] *s.* lihavus, tüsedus, rasvasus

obey [o'bei] *v. t. & i.* kuuletuma, sõna kuulma, käsku täitma; (*käsule, juhtimisele*) alistuma

obfuscate ['ɔbfʌskeit] *v. t.* **(-table, -tor)** pimestama, tumestama; hämmeldama, segi ajama

obfuscation [ɔbfʌs'kei∫(ə)n] *s.* pimestus, tumestus; hämmeldus, segiajamine

obi I ['oubi] = **obeah**

obi II ['oubi] *s.* (*jaapanlannade*) siidsärp, ehisvöö

obiit ['ɔbiit] *v.* (*lüh.* **ob.**) *lad.* suri, surnud (*tarvit. ühenduses surmadaatumiga, näit.* ~ **1870**)

obit ['ɔbit, 'oubit] *s. arh.* surmapäev; leinajumalateenistus (*kellegi surma mälestuseks*); *Am.* = **obituary**

obiter dictum ['ɔbitə 'diktəm] *s.* (*pl.* **-ta**) *lad.* juhuslik märkus (*er. kohtuniku mitteametlik kõrvalmärkus*)

obituarist [o'bitjuərist] *s.* (*surma puhul*) mälestuskirjutiste (*või* nekroloogide) kirjutaja

obituary [o'bitjuəri] **1.** *s.* mälestuskirjutis, järelehüüd, nekroloog; *kirikl.* surnuteregister; **2.** *a.* surma-, surma puhul (järelehüüuks) kirjutatud ◇ ~ **notice** surmateade (*ajalehes*)

object I ['ɔbdʒikt] *s.* ese, asi, välisese, objekt; siht, eesmärk; *lgv.* sihitis, objekt; *fam.* kedagi (*või* midagi) veidrat *või* naeruväärset ◇ **tell me the names of the ~s on this table** nimetage mulle sellel laual asetsevate esemete nimed; **to succeed (fail) in one's ~** eesmärki saavutama (mitte saavutama); **what an ~ you are!** *fam.* kuidas sa ometi välja näed!; **money is no ~** raha ei mängi mingit osa; **direct ~** *lgv.* otsesihitis; **indirect ~** *lgv.* kaudsihitis; **prepositional ~** *lgv.* eessõnaline sihitis

object II [əb'dʒekt] *v. t. & i.* vastu väitma *või* rääkima (*millelegi* **to, against**; *et* **that**); vastu olema, mitte sallima, pahaks panema (**to**); *jur.* vaiet (*või* vaideid) esitama, vastu vaidlema, protestima

object-glass ['ɔbdʒik(t)glɑ:s] *s.* objektiiv (*optikariista esemepoolne lääts*)

objectify [əb'dʒektifai] *v. t.* objektiveerima, esendama, esemelisena käsitama *või* kujutama, esemeks muutma

objection [əb'dʒek∫(ə)n] *s.* vastuväitmine, -väide (*millelegi* **to**); vastuolek, mittesallimine, pahakspanek; *jur.* vaie, vastuväide ◇ **to have an ~ (no ~)** vastu (mitte vastu) olema; **to make an ~** vastuväidet esitama, vastu väitma; **to take ~** vastu väitma *või* olema

objectionable [əb'dʒek∫(ə)nəbl] *a.* **(-bly)** vastuväiteid esilekutsuv; mittesallitav, ebameeldiv

objective [əb'dʒektiv] **1.** *a.* objektiivne, (väli)sesemeline, tõeline; asjalik, ebaisiklik, erapooletu; sihi-, eesmärgi-; *lgv.* sihitislik, sihitis(e)-, objekt(i)-; **2.** *s.* siht, eesmärk; *mil.* operatsiooni siht *e.* eesmärk (= ~ **point**); objektiiv (= **object-glass**); *lgv.* sihitav (kääne), sihitisekääne (= ~ **case**)

objectivism [əb'dʒektivizm] *s. filos.* objektivism

objectivity [ɔbdʒik'tiviti] *s.* objektiivsus, asjalikkus, ebaisiklikkus, erapooletus

object-lens ['ɔbdʒiktlenz] = **object-glass**

objectless ['ɔbdʒiktlis] *a.* sihitu, eesmärgitu; *lgv.* sihitiseta, objektita

object-lesson ['ɔbdʒiktlesn] *s.* näitlik (õppe)tund; *piltl.* näitlik (*või* praktiline) selgitus

objector [əb'dʒektə] *s.* vastuväitja, -olija

objurgate ['ɔbdʒə:geit] *v. t.* **(-tor)** kiruma, tõrelema

objurgation [ɔbdʒə:'gei∫(ə)n] *s.* kirumine, tõrelemine

oblate I ['ɔbleit] *s. kirikl.* pühendunu; ilmikordu liige

oblate II [ɔ'bleit, 'ɔbl-] *a. mat.* (*poolustest*) lapergune, lapik- (*sferoidi kohta*)

oblation [o'blei∫(ə)n] *s.* ohvrikstoomine; ohvriand, ohver; euharistia, armulaud; (rahaline) ohvriand, annetus

obligate ['ɔbligeit] *v. t.* (*seaduslikult, moraalselt*) kohustama

obligation [ɔbli'gei∫(ə)n] *s.* kohustus, kohustuslikkus; sundus; kohustuslik töö, koormav ülesanne; kohustis, *er.* maksu- *e.* võlakohustus, obligatsioon; tänukohustus, -võlg ◇ **to be** (*or* **lie**) **under an** ~ kohustatud olema, *ka* tänu võlgu olema (*kellelegi* **to**); **to put under an** ~ kohustuma; **of** ~ kohustuslik

obligatory [o'bligət(ə)ri, 'ɔbl-, 'ɔbligeit-] *a.* **(-ily, -iness)** kohustuslik, kohuslik, sunniline, sunduslik, obligatoorne, obligaatne

oblige [ə'blaidʒ] *v. t.* **(-geable)** kohustama, sundima; tänuks kohustama, teenet (*või* vastutulelikkust) osutama, lahkust üles näitama ◇ **to be -ed** kohustatud (*või* sunnitud) olema; tänu võlgnema, tänulik olema (*millegi eest* **for**); **(I am) much -ed!** tänan väga!; **please ~ the company with a ~ song** palun rõõmustage seltskonda oma lauluga; **can you ~ me with your pen?** kas võiksite mulle anda (*või* laenata) oma sulge?

obligee [ɔbli'dʒi:] *s. jur.* lepingu *või* maksu- *või* võlakohustuse järgi nõudja; võlausaldaja

obliging [ə'blaidʒiŋ] *a.* vastutulelik, abi- *või* teenistusvalmis, lahke

obligor ['ɔbligɔ:, ɔbli'gɔ:] *s. jur.* lepingu *või* maksu- *või* võlakohustuse järgi kohustatu; võlgnik

oblique [o'bli:k] **1.** *a.* viltune, lüngis, läng-, kaldne, kald-; *lgv.* kaudne, obliikva-; **2.** *v. i. mil.* põikisuunas edasi liikuma ◇ ~ **angle** täisnurgast vähem (*või* suurem) nurk; ~ **case** *lgv.* obliikvakääne, kaudne kääne (*mitte nominatiiv ega vokatiiv*); ~ **oration** (*or* **narration, speech**) kaudne kõne

obliquity [o'blikwiti] *s.* viltusus, viltuseis, -asend; läng(asend), kald(asend); *piltl.* kõverus, ebaotsekohesus, ebaausus

obliterate [o'blitəreit] *v. t.* **(-rable, -tor)** kustutama, ära pühkima, hävitama

obliteration [oblitə'rei∫(ə)n] *s.* kustutamine, ärapühkimine, hävitamine; *patol.* obliteratsioon, (*kehaõõne*) umbumus, umbekasvamine

oblivion [o'bliviən] *s.* unarus, unustus ◇ **buried in** ~ unustuse hõlma vajunud; **to fall** (*or* **sink**) **into** ~ unarusse jääma

oblivious [o'bliviəs] *a.* unustlik, kergesti unustav ◇ **to be** ~ **of** unustanud olema, mitte märkama

oblong ['ɔblɔŋ] **1.** *a.* pikergune, piklik; *mat.* ristkülikukujuline; **2.** *s.* midagi pikergust *või* piklikku; *mat.* ristkülik

obloquy ['ɔblokwi] *s.* paharääkimine, hurjutamine, laimamine, laim, laimdus; paha kuulsus

obnoxious [əb'nɔk∫əs] *a.* vastumeelne, ebameeldiv, vastik, talumatu; *haruld. van.* kergesti kahjustatav

oboe ['oubɔi, -bou] *s. muus.* oboe

oboist ['oubo(u)ist] *s. muus.* oboist, oboemängija

obol ['ɔbɔl] *s. aj.* obool, obolos (*vanakreeka massiühik ja münt*)

O'Brien [o(u)'braiən] *pn.*

obscene [ɔb'si:n] *a.* **(-er, -est)** rõve, nilbe, ropp, siivutu

obscenity [ɔb'si:niti, -'sen-] *s.* rõvedus, nilbus, roppus, siivutus; ropendus

obscurant [ɔb'skjuər(ə)nt] *s.* obskurant, pimedusejünger, kultuurivaenlane
obscurantism [ɔb'skjuər(ə)ntizm, ɔbskjuə-'ræn-] *s.* obskurantism, obskurantlus, kultuurivaenulikkus
obscurantist [ɔb'skjuər(ə)ntist, ɔbskjuə-'ræn-] = **obscurant**
obscuration [ɔbskju(ə)'reiʃ(ə)n] *s.* pimendus, pimestus, tumestus; *astr.* varjutus
obscure [əb'skjuə] **1.** *a.* **(-er, -est)** pime, tume; selgusetu, segane; varjatud; tundmatu, silmapaistvusetu; **2.** *v. t.* **(-rable)** pimendama, pimestama, tumestama; varjutama, varjama
obscurity [əb'skju(ə)riti] *s.* pimedus, tumedus; selgusetus, segasus; varjatus; tundmatus, silmapaistvusetus
obsecration [ɔbsi'kreiʃ(ə)n] *s.* vannutamine, (härras, tungiv) appihüüdmine
obsequies ['ɔbsikwiz] *s. pl.* (*sg.* **-quy** *haruld.*) matused, matusetalitus
obsequious [əb'si:kwiəs] *a.* roomavalt alandlik, orjalik
observable [əb'zə:vəbl] *a.* kinnipeetav, järgitav, pruugiks olev; märgatav, kergesti nähtav; märkimisväärne
observance [əb'zə:v(ə)ns] *s.* (*pruugist, kombest, seadusest jms.*) kinnipidamine; täitmine, järgimine; pruuk, komme, tava; *arh.* austusavaldus
observant [əb'zə:v(ə)nt] **1.** *a.* tähelepanelik, märkav, valvas; (*millestki*) kinnipidav, hoolega täitev **(of)**; **2.** *s. kirikl.* observant (*rangest distsipliinist kinnipidav frantsisklane*) ◇ **to be ~ of the rules** määrustest kinni pidama, määrusi (täpselt) täitma
observation [ɔbzə(:)'veiʃ(ə)n] *s.* märkamine, vaatlemine, täheldamine; vaatlus, tähelepanek, täheldus, observatsioon; tähendus, märgitsus, märkus, mõtteavaldus ◇ **to take an ~** (täpset) tähelepanekut tegema; **under ~** valve all; **~ balloon** *mil.* vaatluspall; **~ car** *Am.* vaatlusvagun (*rongi lõpus asetsev maastikuvaatlust võimaldav vagun*); **~ plane** *mil.* lähiluurelennuk; **~ post** *mil.* (*lüh.* **O Pip**) vaatluspunkt
observational [ɔbzə(:)'veiʃ(ə)n(ə)l] *a.* **(-lly)** vaatluslik, vaatlus-
observatory [əb'zə:vətri] *s.* observatoorium, tähetorn; ilmajaam (= **meteorological ~**); (teaduslik) vaatlusjaam, -punkt
observe [əb'zə:v] *v. t. & i.* (*pruugist, kombest, seadusest jms.*) kinni pidama; täitma, järgima, silmas pidama; (*tähtpäeva*) pidama; märkama, vaatlema, täheldama, valvama; märgitsema, märkima, tähendama, lausuma (*et* **that**; *millegi kohta* **on**) ◇ **to ~ good manners** viisakuskommetest kinni pidama, viisakuskombeid täitma; **I have never -ed him do otherwise** ma ei ole iialgi märganud, et ta teisiti toimiks; **allow me to ~ that . . .** lubage mul tähendada, et . . .
observer [əb'zə:və] *s.* (*pruugist, kombest, seadusest jms.*) kinnipidaja, järgija; vaatleja, valvaja, (erapooletu) pealtvaataja; *mil.* vaatleja, *er.* õhuvaatleja
obsess [əb'ses] *v. t.* **(~or)** kummitama, vaevama, painama; (*meelt, mõtteid*) haarama, valdama ◇ **~ed with** (*or* **by**) **fear** hirmust haaratud
obsession [əb'seʃ(ə)n] *s.* kummitus, vaevamine; kummitav (*või* painav) mõte, kinnismõte, sundkujutlus
obsidian [ɔb'sidiən] *s. min.* obsidiaan
obsolescence [ɔbso'lesns] *s.* iganemine, vananemine, tarvituselt kadumine
obsolescent [ɔbso'lesnt] *a.* iganev, vananev, tarvituselt kaduv
obsolete ['ɔbsoli:t] *a.* iganenud, vananenud, tarvituselt kadunud
obstacle ['ɔbstəkl] *s.* tõke, takistus (*millelegi* **to**) ◇ **~ race** tõkke- *või* takistusjooks, tõkke- *või* takistussõit
obstetric(al) [ɔb'stetrik(əl)] *a.* **(-ically)** *med.* obsteetriline, sünnitusabi-
obstetrician [ɔbste'triʃ(ə)n] *s. med.* obsteetrik, sünnitusabiandja, akušöör, tokoloog
obstetrics [ɔb'stetriks] *s. pl.* (*tarvit. sg-na*) obsteetrika, sünnitusabiõpetus, tokoloogia
obstinacy ['ɔbstinəsi] *s.* kangekaelsus, jonnakus, jonn, nõngus; visadus
obstinate ['ɔbstinit] *a.* kangekaelne, jonnakas, nõnge; visa
obstreperous [əb'strep(ə)rəs] *a.* käratsev, lärmitsev, lärmakas; rahutu, tõrkjas
obstruct [əb'strʌkt] *v. t. & i.* **(~or)** sulustama, ummistama, tõkestama, obstrueerima; töötakistust (*e.* obstruktsiooni) tegema

obstruction [əb'strʌkʃ(ə)n] *s.* sulustus, ummistus, tõkestus; tõke, takistus, obstruktsioon
obstructionist [əb'strʌkʃ(ə)nist] *s. pol.* (sihilik) töötakistaja, obstruktsionist
obstructive [əb'strʌktiv] **1.** *a.* sulustav, ummistav, tõkestav; (tööd) takistav, obstruktsiooniline; **2.** *s.* = **obstructionist**
obtain [əb'tein] *v. t. & i.* saavutama, kätte saama; saama, hankima; kehtima, maksma, maksev (*või* kehtiv) olema
obtainable [əb'teinəbl] *a.* saavutatav, kättesaadav; saadaval olev
obtest [əb'test] *v. i. arh.* taevast tunnistajaks kutsuma, taeva nimel kinnitama
obtrude [əb'tru:d] *v. t. & i.* **(-dable)** peale suruma *või* sundima, pealetikkuvalt esitama **(on, upon)**; peale tikkuma, pealetikkuv olema
obtrusion [əb'tru:ʒ(ə)n] *s.* pealesurumine, -sundimine, -tikkumine; pealetükkimine
obtrusive [əb'tru:siv] *a.* pealesuruv, -sundiv, -tikkuv; pealetükkiv
obturate ['ɔbtju(ə)reit] *v. t. med., tehn.* sulustama, (*avaust*) topistama, obtureerima
obturator ['ɔbtju(ə)reitə] *s. (er. med., tehn., mil.)* sulusti, topisti, obturaator
obtuse [əb'tju:s] *a.* **(-er, -est)** tömp, nüri, tönts; nürimeelne, juhm; *mat.* nürinurkne, nüri- ◇ **~ angle** *mat.* nürinurk; **~ triangle** *mat.* nürinurkne kolmnurk
obverse ['ɔbvə:s] *s.* (*mündi, medali*) esikülg, avers
obviate ['ɔbvieit] *v. t.* **(-viable, -tor)** (teelt, ette) kõrvaldama, ära hoidma, vältima
obvious ['ɔbviəs] *a.* ilmne, silmanähtav, selge, endastmõistetav
obviously ['ɔbviəsli] *adv.* ilmselt, silmanähtavalt, selgelt, endastmõistetavalt
oc- [ɔk, ək] *vt.* **ob-**
O'Callaghan [o(u)'kæləxən, -hən] *pn.*
ocarina [ɔkə'ri:nə] *s. muus.* okariin
O'Casey [o(u)'keisi] *pn.*
Occam ['ɔkəm] *pn.*
occasion [ə'keiʒən] **1.** *s.* juhus, juhtum, juht, puhk; võimalus; põhjus, ajend, tõuge; vajadus, tarvidus; *pl.* õiendused, talitused; **2.** *v. t.* põhjustama, põhjust andma, ajendama, esile kutsuma ◇ **on ~** tarviduse puhul, tarbe korral, mõnel juhul, mõnikord; **on the ~ of** (*millegi*) puhul; **to give ~ to** põhjustama, tõukeks olema; **to take** (*or* **seize the**) **~** juhust kasutama (*et midagi teha* **to do**); **to celebrate the ~** (pidulikku) sündmust pühitsema; **to rise to the ~** (antud) ülesande kõrgusel seisma
occasional [ə'keiʒ(ə)n(ə)l] *a.* juhuslik, juhuline, juhu- ◇ **~ poetry** (*or* **verse**) *kirj.* juhuluule
occasionally [ə'keiʒ(ə)nəli] *adv.* juhuslikult, juhuti, vahetevahel, puhuti; mõnikord
occident ['ɔksid(ə)nt] *s. poeet., ret.* lääs, läänekaar; **(the O-)** Lääs, Läänemaad
occidental [ɔksi'dent(ə)l] **1.** *a.* **(-lly)** lääne- *e.* õhtumaine, lääne-, oktsidentaalne; **2.** *s.* lääne- *e.* õhtumaalane
occidentalism [ɔksi'dentəlizm] *s.* oktsidentalism, lääne- *e.* õhtumaisus, lääneeuroopalikkus
occipital [ɔk'sipit(ə)l] *a. anat.* kukla-, kukalmine, oktsipitaalne, oktsipitaal- ◇ **~ artery** *anat.* kuklaarter, oktsipitaalarter
occiput ['ɔksipʌt] *s. anat.* kukal, pealae (*e.* kiiru) tagapool; *vrd.* **sinciput**
Occleve ['ɔkli:v] *pn.*
occlude [ə'klu:d] *v. t.* sulustama, tõkestama, topistama (*er. med.*); *füüs., keem.* okludeerima, neelama, sorbeerima (*gaasi*)
occlusion [ə'klu:ʒ(ə)n] *s.* sulustus, tõkestus, topistus (*er. med.*); *füüs., keem.* oklusioon, (*gaasi*) neeldumine, sorptsioon
occult [ɔ'kʌlt] **1.** *a.* **(~er, ~est)** salajane, varjatud, sala-, okultne; **2.** *v. t. astr.* katma, varjama
occultation [ɔkʌl'teiʃ(ə)n] *s. astr.* okultatsioon, kattumine
occultism [ɔ'kʌltizm] *s.* okultism
occultist [ɔ'kʌltist] *s.* okultist
occupancy ['ɔkjupənsi] *s.* valdus, valdajaksolemine, (*koha*) pidamine
occupant ['ɔkjupənt] *s.* valdusse võtja, okupant; valdaja, valduses pidaja, (*koha*) pidaja; (*koha, maja*) elanik
occupation [ɔkju'peiʃ(ə)n] *s.* valdusse võtmine, enda alla haaramine, okupeerimine, okupatsioon; valdamine, valdus; hõivamine; tegevus(ala), (elu)kutse, amet
occupational [ɔkju'peiʃ(ə)nəl] *a.* **(-lly)** tegevusalane, kutsealane, kutse- ◇ **~ disease** *med.* kutsehaigus

occupier [ˈɔkjupaiə] *s.* (*maja, koha jms.*) pidaja, (ajutine) valdaja

occupy [ˈɔkjupai] *v. t.* **(-iable)** valdusse võtma, enda alla haarama, okupeerima; valdama, (*kohta*) pidama, (rentnikuna) elama; (*ruumi, aega*) enda alla võtma, täitma, hõivama; tegevuses pidama (*er. pass.*) ◇ **to ~ oneself with** (*or* **in**) (*millegagi*) tegelema; **to be -ied** tegevuses (*või* hõivatud) olema, tegutsema (*millegagi* **with, in**)

occur [əˈkəː] *v. i.* **(-rr-)** juhtuma, ette tulema, toimuma; leiduma, esinema: pähe (*või* mõttesse, meelde) tulema, turgatama (*kellelegi* **to**) ◇ **it -rred to me that . . .** mulle tuli pähe (*või* meenus), et . . .

occurrence [əˈkʌr(ə)ns] *s.* juhtumine, ettetulemine, toimumine; leidumine, esinemine; esinemus, esinemissagedus; juhtum, juhtumus, sündmus ◇ **of frequent ~** sageli esinev

ocean [ˈouʃ(ə)n] *s.* ookean, maailmameri; (suur) meri ◇ **~s of** ilmatu palju (*midagi*); **~ lane** kindlaksmääratud laevatee, ookeanitee

ocean-going [ˈouʃ(ə)ngo(u)iŋ] *a.* ookeani(sõidu)-, kaugsõidu- ◇ **~ ship** ookeanilaev

Oceania [ouʃiˈeiniə, -si-] *pn.* Okeaania

Oceanian [ouʃiˈeiniən, -si-] **1.** *a.* okeaania; **2.** *s.* okeaanlane (*Okeaania elanik*)

oceanic [ouʃiˈænik, -si-] *a.* ookeani-, maailmamere-; **(O-)** okeaania

oceanography [ouʃiəˈnɔgrəfi] *s. geogr.* okeanograafia

oceanology [ouʃiəˈnɔlədʒi] *s.* okeanoloogia

Oceanus [ouˈsiənəs] *s. müt.* Okeanos

ocellus [o(u)ˈseləs] *s.* (*pl.* **-li** [-lai]) *zool.* lihtsilm, silmake; *ka* silmakujuline tähn

ocelot [ˈousilɔt, -lət] *s. zool.* otselot

och [ɔx] *Iir., Š.* = **oh, ah**

Ochill [ˈouxil, -kil] *pn.*

ochlocracy [ɔkˈlɔkrəsi] *s. pol.* ohlokraatia (*organiseerimatu massivalitsus*)

ochre, *Am.* **ocher** [ˈoukə] *s.* ooker; ookerkollane värv(us)

ochrous [ˈoukrəs] *a.* ookrine, ookrivärviline

o'clock [əˈklɔk] *vt.* **clock** I ◇ **it is one (two, three, etc.) ~** kell on üks (kaks, kolm jne.)

O'Connell [o(u)ˈkɔn(ə)l] *pn.*

O'Con(n)or [o(u)ˈkɔnə] *pn.*

Oct. *lüh.* = **October**

oct. *lüh.* = **octavo**

oct- [ɔkt], **octa-** [ˈɔktə], **octo-** [ˈɔkto(u)] *ühendeis* kaheksa-, (*võõrsõnades*) okt-, okta-, okto-

octagon [ˈɔktəgən] *s. mat.* kaheksanurk, oktagoon, oktogoon

octagonal [ɔkˈtægən(ə)l] *a.* **(-lly)** *mat.* kaheksanurkne, oktagonaalne

octahedron [ɔktəˈhiːdr(ə)n] *s. mat.* kaheksatahukas, oktaeeder

octane [ˈɔktein] *s. keem.* oktaan ◇ **~ number** (*or* **rating**) *tehn.* oktaaniarv

octant [ˈɔktənt] *s. mat., astr.* oktant

octave [ˈɔkt(e)iv] *s. muus., pros.* okta(a)v; *kirikl.* kaheksas päev (*või* üks nädal) pärast püha; (*vehklemises*) kaheksas positsioon; (*umbes 61-liitrine*) veinivaat

Octavia [ɔkˈteiviə] *pn.*

Octavianus [ɔkteiviˈeinəs] *pn.*

Octavius [ɔkˈteiviəs] *pn.*

octavo, 8vo [ɔkˈteivou] *s.* (*pl.* **-os**) *trük.* oktaav(kaust), kaheksandikkaust; *atrib.* oktaav- *e.* kaheksandikkaustaline, -kaustas ◇ **in ~** oktaavkaustas

octet(te) [ɔkˈtet] *s. muus., pros.* oktett

October [ɔkˈtoubə] *s.* oktoober, viinakuu ◇ **the Great ~ Socialist Revolution** Suur Sotsialistlik Oktoobrirevolutsioon

octode [ˈɔktoud] *s. el.* oktood

octodecimo, 18mo [ˈɔkto(u)ˈdesimou] *s.* (*pl.* **-os**) *trük.* oktodeets, kaheksateistkümnendikkaust; *atrib.* oktodeets- *e.* kaheksateistkümnendikkaustiline, -kaustas

octogenarian [ɔkto(u)dʒiˈnɛəriən] **1.** *a.* kaheksakümnendais eluaastais; **2.** *s.* kaheksakümnendais eluaastais isik

octopus [ˈɔktəpəs, ɔkˈtoupəs] *s.* (*pl.* **-uses**) *zool.* kaheksajalg, oktopus; *piltl.* paljuhaardeline hukutav võim

octoroon [ɔktəˈruːn] *s.* oktoroon, kaheksandikneeger (*segavereline, kelle esivanemaist kolm sugupõlve tagasi üks oli neeger*)

octosyllabic [ɔktosiˈlæbik] *a.* **(-ically)** kaheksasilbiline

octosyllable [ɔkto'siləbl] *s.* kaheksasilbiline sõna

OCTU, Octu [ˈɔktuː] *mil. lüh.* = **officer cadets** (*Am.* **candidates**) **training unit** õppe-

väeosa tulevaste ohvitseride ettevalmistamiseks

octuple [ˈɔktju(:)pl] **1.** *a.* kaheksakordne; **2.** *s.* kaheksakordne hulk; **3.** *v. t. & i.* kaheksakordistama; kaheksakordistuma

ocular [ˈɔkjulə] **1.** *a.* silma-, nägemis-, okulaarne, okulaar(i)-; **2.** *s. füüs.* okulaar, (*optilise riista*) silmalääts ◇ **~ demonstration** (*or* **proof**) vaatlustõend, näitlik tõend

oculist [ˈɔkjulist] *s.* silmaarst, okulist

od, 'od, Od, *ka* **Odd** [ɔd] *interj. arh., dial.* jumaluke!

odalisque [ˈoudəlisk] *s.* odalisk

odd I [ɔd] **1.** *a.* liigne, liig-, liigarvuline, ülearune, üksik; (*arvu kohta*) paaritu, paarituarvuline; (*arvu järel*) rohkem kui, mõni üle; (*töö või toimetuse kohta*) juhuslik, arvestamatu, ettenägematu; veider, imelik, isevärki, võõrapärane; **2.** *s.* (*golfimängus*) edelöök, -punkt; *vrd.* **odds** ◇ **sixty ~** üle 60, 60 ja 70 vahel; **~ jobs** juhuslikud toimetused, kõrvaltööd, juhutööd; **~ man** (*or* **hand**) juhutööline; **at ~ moments** (juhuslikkudel) vabadel silmapilkudel; **~ volume** üksikköide

Odd II *vt.* **od**

oddball [ˈɔdbɔːl] *s. Am. sl.* veidrik

oddfellow [ˈɔdfelou] *s.* teatava heategeva salaseltsi **(Independent Order of Oddfellows)** liige

oddish [ˈɔdiʃ] *a.* veidravõitu, pisut imelik

oddity [ˈɔditi] *s.* veidrus, imelikkus; midagi veidrat *või* imelikku; *ka* iseärak

oddly [ˈɔdli] *adv.* veidralt, imelikult

odd-man-out [ˈɔdmænˈaut] *s.* «kolmas on liigne», (*teatavas seltskondlikus mängus*) paarist väljajääv mees; *ka* (liisu läbi) kolmest isikust ühe väljajätmine (*et kaks võiksid ühisele otsusele jõuda*)

oddments [ˈɔdmənts] *s. pl.* nipet-näpet, (ülejäänud) pisiasjad

odds [ɔdz] *s. pl.* (*tarvit. mõnes ühendis ka sg-na*) ebavõrdsus, ülekaal; edemus, edeanne; võimalused, väljavaated, šansid; ülejäägid; lahkhelid, vastuolu ◇ **to make ~ even** šansse võrdsustama; **the ~ are in our favour (against us)** võimalused (*või* šansid) on meie kasuks (meie vastu); **to give** (*or* **lay**) **~ three to one** šansse kolm ühe vastu pakkuma; **they are fighting against heavy (*or* long) ~** nad võitlevad raske ülekaalu vastu; **the ~ are that . . .** on tõenäoline, et . . .; **it is ~** (*or* **long ~**) **that he will win** on (vägagi) tõenäoline, et ta võidab; **what's (= what is) the ~?** *fam.* milles on vahe?, kas see pole ükskõik?; **to be at ~** tülis (*või* vastuolus) olema (*kellegagi* **with;** *millegi pärast* **on**); **~ and ends** nipet-näpet, (igasugused) pisiasjad

ode [oud] *s. kirj.* ood

odious [ˈoudiəs] *a.* vihatav, talumatu, mittesallitav, vastik, odioosne

odium [ˈoudiəm] *s.* viha, mittesallimine, vastikus; mittesallitavus; vaenulikkus, vaenulisus, kibedus ◇ **to bring ~ upon** vihatavaks tegema

O'Doherty [o(u)ˈdo(u)əti] *pn.*

O'Donnell [o(u)ˈdɔn(ə)l] *pn.*

odont(o)- [ɔˈdɔnt(ou)] *ühendeis* hamba-, hammas-, (*võõrsõnades*) odont(o)-

odontoid [ɔˈdɔntɔid] *a.* hammasjas, hambataoline, odontoidne

odontology [ɔdɔnˈtɔlədʒi] *s. med.* odontoloogia, hambateadus, -õpetus; *er.* hambahaigusõpetus

odor [ˈoudə] = **odour**

odoriferous [oudəˈrifərəs] *a.* lõhnav, lõhnalevitav

odorless [ˈoudəlis] = **odourless**

odorous [ˈoudərəs] *a.* lõhnav, lõhnakas, healõhnaline

odour, *Am.* **odor** [ˈoudə] *s.* lõhn; *piltl.* kuulsus, nimi ◇ **in bad ~** halvas kuulsuses *või* ebasoosingus (*kellegi juures* **with**); **~ of sanctity** pühaduse kuulsus (*peam. iroon.*)

odourless, *Am.* **-dor-** [ˈoudəlis] *a.* lõhnatu

O'Dowd [o(u)ˈdaud] *pn.*

Odysseus [əˈdisjuːs, o(u)ˈd-] *pn.*

Odyssey [ˈɔdisi] *s. kirj.* Odüsseia; *piltl.* (*haril.* **o-**) seiklusrikas rännak

oecology [iːˈkɔlədʒi] = **ecology**

oecumenical, *Am.* **ecu-** [iːkju(:)ˈmenik(ə)l] *a.* **(-lly)** oikumeeniline, ökumeeniline, ülemaailmne ◇ **~ council** üldine kirikukogu

O.E. *lüh.* = **Old English**

O.E.C.D. [ˈouiːsiːˈdiː] *lüh.* = **Organization for Economic Co-operation and Development**

O.E.D. *lüh.* = **Oxford English Dictionary**

oedema, *Am.* **ede-** [i(:)′di:mə] *s. pat.* ödeem, turse

Oedipus [′i:dipəs, ′ed-] **1.** *pn.* Oidipus; **2.** *s.* mõistatuste lahendaja ◇ **~ complex** *psühh.* Oidipuse kompleks

o'er [ɔ:, oə] *poeet.* = **over**

oersted [′ə:sted] *s. füüs.* örsted

oesophagus, *Am.* **eso-** [i:′sɔfəgəs] *s. anat.* söögitoru

oestrogen, *Am.* **estro-** [′estrədʒen] *s. biol.* östrogeen, innatekiti

oestrum [′i:strəm, ′es-], **-us** [əs] *s. zool.* kiin (= **gadfly**); *piltl.* äge aje, kihu; *biol., vet.* ind, indlus

of I [ɔv, əv] *prep.* (*väljendab lahutamist, päritolu, materiaalset koosseisu, omandust jne.; vastab kõige sagedamini eesti seestütlevale, omastavale või osastavale; tuletab rohkel arvul prepositsionaalseid fraase, mis on antud vastavate sõnade juures*) ◇ **to rid ~** millestki vabastama; **made ~** millestki tehtud; **descended ~** kellestki põlvnenud; **the works ~ Shakespeare** Shakespeare'i teosed; **the city ~ London** Londoni linn; **a piece ~ bread** tükk leiba; **all ~ us** kõik meist, meie kõik; **the 1st ~ May** 1. mai; **a man ~ wealth** rikas mees; **a girl ~ ten** kümneaastane tütarlaps; **~ oneself** iseenesest; **~ an evening** *fam.* ühel õhtul; **at a quarter ~ twelve** *Am.* = **at a quarter to twelve** kolmveerand kaksteist

of II [əv] *Am.* (*vulg. kirjutusviis*) = **have** (*näit.* **he could ~ come** = **he could have come**)

of- [ɔf] *vt.* **ob-**

off [ɔ(:)f] **1.** *adv.* ära; eemal(e), taamal(e); **2.** *prep.* -lt, pealt, -st; **3.** *a.* kaugem, (*hobuse või vankri külje kohta*) parem(poolne); (*kriketimängus*) väravakaitsjast paremal asetsev; vaba, mitteseotud, mittehõivatud; kõrvaline, teisejärguline; **4.** *s.* (*kriketimängus*) väravakaitsjast parempoolne mänguväljaku osa; **5.** *v. t. fam.* loobuma, ära ütlema ◇ **hands ~!** käed eemale!; **~ with you!** käi minema!; **~ with his head!** pea maha!; **he was ~ in a minute** minuti pärast pistis ta minema; **to take ~** ära võtma, (*kehakatet*) seljast (e. ült) võtma, (*peakatet*) peast võtma, (*jalatsit, pükse*) jalast võtma, (*kindaid*) käest võtma, (*sõrmust*) sõrmest võtma; **to take a day ~** endale vaba päeva võtma (*vrd.* **off-day**); **well (comfortably) ~** heas (mugavas) olukorras, rikas (jõukas); **badly ~** halvas olukorras, vaene; **~ and on** (*ka* **on and ~**) vaheldumisi; aegajalt, puhuti; **to fall ~ a ladder** redelilt maha kukkuma; **to eat ~ silver plate** hõbetaldrikult sööma; **to dine (breakfast) ~ smth.** midagi lõunaks (hommikueineks) sööma; **to take smth. ~ smb.'s hands** kedagi millestki vabastama; **to borrow money ~ smb.** kelleltki (*e.* kellegi käest) raha laenama; **~ colour** *sl.* vormist ära, viletsas seisukorras (*vrd.* **off-colour**); **~ duty** teenistuskohustustest vaba; **~ one's feed** halva isuga; **~ one's head** *fam.* hull, peast põrunud; **~ shore** (merel) ranna ligidal; **~ side** *sport* ofsaid(is), suluseis(us) (*vrd.* **offside**); **the ~ side** (*veolooma, veoki*) parem külg (*vast.* **the near side**); **~ the beaten track** vähekäidud radadel; **~ the map** *sl.* maakaardilt pühitud, hävitatud, maksvusetu; **an ~ chance** väike šanss, vaevalt tõenäoline võimalus; **to go on the ~ chance (of meeting smb.)** ehkupeale minema (et kedagi kohata); **an ~ day** vaba päev; **an ~ issue** kõrvaline küsimus; **an ~ street** kõrvaltänav

Offa [′ɔfə] *pn.*

offal [′ɔf(ə)l] *s.* tapajäätmed, rupskid; praak, jäätmed, praht, prügi; jätised

off-beat [′ɔ(:)fbi:t] **1.** *s. muus.* rõhutu taktilöök; (*džässis*) sünkopeeritult rõhutatud taktilöök; **2.** *a.* ebatavaline, ebaharilik

off-colour, *Am.* **-lor** [′ɔ(:)fkʌlə] *a.* kahtlast värvi; pisut haiglane; *sl.* kahtlast laadi, nilbevõitu, rõvedavõitu (*er. nalja kohta*)

off-day [′ɔ(:)fdei] *s.* (tööst) vaba päev

offence, *Am.* **-se** [ə′fens] *s.* solve, solvang, solvamine; solvumus, haavumus; patustus, pahategu, süütegu, õiguserikkumine; peale- *e.* kallaletung; *haruld.* komistuskivi, pahandust tekitav asjaolu ◇ **no ~ was meant** ei ole mõeldud midagi paha; **to give ~ to** solvama, (*sõnadega või teguviisiga*) haavama, haavutama; **to take ~** solvuma, haavuma; **disciplinary ~** *jur.* distsiplinaareksimus

offend [ə′fend] *v. i. & t.* (kõlbeliselt) komistama, eksima, patustama (*millegi vastu*

against); solvama, (*sõnadega või teguviisiga*) haavama, haavutama ◇ **to be ~ed** solvuma, haavuma (*millestki* **by, at**); solvatud saama (*kellegi poolt* **by, with**)

offender [ə′fendə] *s.* solvaja; patustaja, eksija, süütegija, süüdlane, seaduserikkuja ◇ **first ~** esimest korda seaduse vastu eksija; **repeated** (*or* **old**) **~** *jur.* korduvalt (sama süüteo eest) karistatud isik, retsidivist

offense [ə′fens] = **offence**

offensive [ə′fensiv] **1.** *a.* solvav, haavav, haavutav; vastik, vastumeelne; haisev; *mil.* pealetungiv, pealetungi-, ofensiivne; **2.** *s. mil.* pealetung, ofensiiv; *piltl.* (aktiivne) liikumine ◇ **to take the ~** pealetungi üritama, pealetungile asuma; **peace ~** (aktiivne) rahuliikumine

offer [′ɔfə] **1.** *v. t. & i.* pakkuma; ohvriannina pakkuma (**up**); esitama, ettepanekut tegema; katsuma, katset tegema (*midagi teha* **to do**); pakunduma, ennast pakkuma, (*pakkumusena või ettepanekuna*) esinema; **2.** *s.* pakkumus, pakkumine; ettepanek ◇ **he was ~ed a good job in Tallinn** talle pakuti head töökohta Tallinnas; **to ~ resistance** vastupanu osutama; **as opportunity ~s** nagu olud võimaldavad; **on ~** pakutav, müügil, saadav

offering [′ɔfəriŋ] *s.* ohvriand, annetis

offertory [′ɔfət(ə)ri] *s. kirikl.* armuandide korjandus jumalateenistuse ajal; ohvriandide esitamise osa jumalateenistuses

off-hand [′ɔ(:)f′hænd] **1.** *adv.* jalamaid, ilma pikema jututa, ette valmistamata, ette mõtlemata; **2.** *a.* ettevalmistamatu, -mõtlematu, muretult vaba; tseremooniatu, häbenematu, viisakusetu

off-handed [ɔ(:)f′hændid] *a.* = *eelm.* (2.)

office [′ɔfis] *s.* amet, ülesanne; teene; ametikoht, riigiamet; talitus; (ettekirjutatud) jumalateenistuskord; äri- *või* ametiruum, kontor, kantselei; *Am.* (*arsti*) kabinet; ametkond, ministeerium; *pl.* majapidamis- *või* laoruumid ◇ **to do smb. a good (an ill) ~** kellelegi head (halba) teenet osutama; **by the -es of** (*kellegi*) lahkel vahendusel; **to take** (*or* **enter upon**) **~** (riigi)ametisse astuma; **to come into ~** valitsustüürile asuma; **to hold (leave) ~** (*er. valitsuse kohta*) ametis olema (ametist lahkuma); **the last -es** viimsed austusavaldused (surnule); **to give (take) the ~** *sl.* vihjet (*või* märguannet) tegema (teatavaks võtma); **Foreign O-** (Inglise) välisministeerium; **Home O-** (Inglise) siseministeerium

office-bearer [′ɔfisbɛərə], *Am.* **-holder** [-houldə] *s.* ametikandja, (riigi)ametnik

office-boy [′ɔfisbɔi] *s.* kontoripoiss, (kontori) jooksupoiss, käskjalg

officer [′ɔfisə] **1.** *s.* ametnik, ametimees; politseiametnik, politseinik; ohvitser; **2.** *v. t.* ametnikega (*või* ohvitseridega) varustama; (ohvitserina) juhtima ◇ **commissioned ~** *mil.* (päris- *e.* täis)ohvitser; **non-commissioned ~** allohvitser, seersant (*Inglise sõjaväes*); **~ of the day** korrapidaja ohvitser

official [ə′fiʃ(ə)l] **1.** *a.* **(-lly)** ametlik, ofitsiaalne; teenistuslik, teenistus-; *med.* = **official;** 2. *s.* ametnik, ametiisik; (riigi)teenistuja

officialdom [ə′fiʃ(ə)ldəm] *s.* ametnikkond; = *järgm.*

officialism [ə′fiʃ(ə)lizm] *s.* ametnikkonnavalitsus, bürokraatia; ametnikkond

officiant [ə′fiʃ(iə)nt] *s. kirikl.* jumalateenistust pidav vaimulik

officiate [ə′fiʃieit] *v. i.* **(-tor)** jumalateenistust pidama; ameti- *või* teenistuskohustusi täitma ◇ **to ~ as host** peremehekohustusi täitma (*külaliste suhtes*)

officinal [ɔ′fisin(ə)l] *a. farm.* ofitsinaalne (*ametlikku ravimite nimestikku võetud*); ravim-, arstim-, apteegi-

officious [ə′fiʃəs] *a.* tüütult lahke, pealetükkivalt teenistusvalmis, üliagar; *pol.* poolametlik, ofitsioosne

offing [′ɔ(:)fiŋ] *s.* (*kaldalt või laevalt nähtav*) ulgumeri, avameri; merekaugus ◇ **in the ~** ulgumerel, avamerel (*kaldast nähtavas kauguses*); *piltl.* silmapiiril, juba nähtavas kauguses; **to gain an ~** ulgumerele jõudma; **to keep an ~** ulgumerel püsima

offish [′ɔ(:)fiʃ] *a. fam.* eemaletõrjuv, külmalt tagasihoidlik, kõrk

off-licence [′ɔ(:)flais(ə)ns] *s.* (kaasaviidavate alkohoolsete jookide) müügiluba *või* müügikoht, viinapood

off-print [′ɔ(:)fprint] *s. trük.* eralditrükis, äratrükk, separaat

offscourings [ˈɔ(:)fskauəriŋz] *s. pl.* põhjakihid, jätised (*er. piltl.*) ◇ **the ~ of humanity** inimkonna jätised

offset [ˈɔ(:)fset] **1.** *s.* võrsik; külgvõsu; võsund; (*müüri*) järge, astang; (*toru*) S-põlv, möödaviik; *Am.* terrass; *trük.* ofset(trükk); *haruld.* lähe, teeleasumine (= **set-out**); **2.** *v. t.* tasa tegema, tasakaalustama, korvama, hüvitama

offshoot [ˈɔ(:)fʃu:t] *s.* võsu, võsund; (kõrval)haru; (*sugukonna*) kõrvalliin *või* kõrvalliinis järglane

offshore [ˈɔ(:)fʃɔ:] **1.** *adv.* (veidi) rannast eemal (merel); **2.** *a.* rannaligidane; ranna poolt puhuv, maa- (*tuule kohta*)

offside [ˈɔ(:)fsaid] *a. sport* ofsaidi-, suluseisu-; ofsaidis olev, suluseisus olev; *vrd.* **off side**

offspring [ˈɔ(:)fspriŋ] *s.* järglane, järeltulija, (*perekonna*) võsu; järglased, järglaskond, järeltulijad; *piltl.* tulemus

off-the-record [ˈɔ(:)fðəˈrekɔ:d] *a.* mitte kirjapandav, mitte protokollitav, mitte avalikkusele määratud (*informatsiooni või märkuse kohta*)

off-white [ˈɔ(:)f(h)wait] *a.* koltunud (*või* ebapuhas) valge

O'Flaherty [o(u)ˈfle(i)ətɪ, -flɛə-] *pn.*

O.F.S. *lüh.* = **Orange Free State**

oft [ɔ(:)ft] *adv. arh., poeet.* tihti, sageli (= **often**); **(~-)** sageli (*tarvit. partitsipiaalühendeis, näit.* **~-recurring** sageli korduv) ◇ **many a time and ~** tihtilugu

often [ˈɔ(:)f(tə)n] *adv.* tihti, sageli, sagedasti ◇ **more ~ than not** pahatihti

oftentimes [ˈɔ(:)f(tə)ntaimz], **ofttimes** [ˈɔ(:)f(t)taimz] *arh.* = **often**

ogam [ˈɔgəm] = **ogham**

Ogden [ˈɔgdən] *pn.*

ogee [ouˈdʒi:, ˈoudʒi:] *s. arhit.* hanekael, S-joon ◇ **~ arch** eesliselgkaar; **~ moulding** S-karniis

og(h)am [ˈɔgəm] *s.* ogam, vanakeldi kriipstähestik; vanakeldi kriipstähestiku täht

Ogilvie [ˈoug(i)lvi] *pn.*

ogival [o(u)ˈdʒaiv(ə)l] *a. arhit.* teravakaareline, ogivaalne

ogive [ˈoudʒaiv, o(u)ˈdʒaiv] *s. arhit.* (*võlvi*) diagonaalroie; teravkaar, gooti kaar

ogle [ˈougl] **1.** *v. i. & t.* silmi tegema, armupilke saatma, armunud pilgul vaatlema; **2.** *s.* silmategemine, armunud pilk

Oglethorpe [ˈougləɔ:p] *pn.*

O'Grady [o(u)ˈgreidi] *pn.*

ogre [ˈougə] *s.* inimesesööja koletis, koll, kuri hiiglane

ogress [ˈougris] *s.* naiskoll, kuri naishiiglane

ogrish [ˈougriʃ] *a.* kollitaoline, koletislik

O'Groat [o(u)ˈgrout] *pn.*

oh [ou] *interj.* oh!, oo!; ah!; ai!; *vrd.* **O II**

O'Hara [o(u)ˈhɑ:rə] *pn.*

O'Higgins [o(u)ˈhiginz] *pn.*

Ohio [o(u)ˈhaio(u)] *pn.*

ohm [oum] *s. el.* oom

O.H.M.S. *lüh.* = **on His** (*or* **Her**) **Majesty's service**

oho [o(u)ˈhou] *interj.* ohoo!, ohoh!

-oid [ɔid] *suf.* **1.** -jas, -taoline, (*võõrsõnades*) -oidne (*tuletab adjektiive, näit.* **cancroid, ovoid**); **2.** -taoline moodustis, (*võõrsõnades*) -oid (*tuletab substantiive, näit.* **celluloid, spheroid**)

oil [ɔil] **1.** *s.* õli (*ka piltl.*); *er.* kiviõli, nafta; *pl. kunst* õlivärvid, õlimaalid; *atrib.* õli-; **2.** *v. t. & i.* õlitama, määrima, libestama; (kütte)õli peale võtma, tankima (**up**) ◇ **to burn the midnight ~** hilja ööni lugema *või* töötama; **to smell of ~** vaevarikka töötamise jälgi kandma; **to pour ~ on the flame** õli tulle valama (*er. piltl.*); **to pour ~ on the waters** tormi vaigistama; **to strike ~** (kivi)õliallikale sattuma; *piltl.* rikkaks saama; **to paint in ~s** õlivärvidega maalima; **~ and vinegar** tuli ja vesi, lepitamatud vastandid; **~ of almonds** *farm.* mandliõli; **~ of turpentine** tärpentiniõli; **~ of vitriol** vitrioliõli, lõngaõli, väävelhape; **~ shale** põlevkivi; **~ well** õliallikas, naftaallikas; **to ~ the wheels** rattaid määrima (*ka piltl.*); **to ~ smb.'s palm** kellegi peopesa määrima, kellelegi altkäemaksu andma; **to ~ smb.'s tongue** kellelegi mett mokale määrima

oilcake [ˈɔilkeik] *s.* õlikook

oil-can [ˈɔilkæn] *s.* õlikann, õlik

oilcloth [ˈɔilklɔ(:)θ] *s.* vahariie; *vrd.* **oilskin**

oil-colour [ˈɔilkʌlə] *s.* õlivärv

oiler [ˈɔilə] *s.* õlitaja; õlikann, õlik: (õli)tanklaev; *sl.* libekeel(ne isik); *pl. Am.* õliriided, õliriidest ülikond (= **oilskins**)

oilfield [ˈɔilfi:ld] *s.* õliväli, naftaväli

oil-painting [ˈɔilpeintiŋ] *s.* õlivärvidega maalimine; õlimaal(ing)

oil-paper [ˈɔilpeipə] *s.* õlipaber

oilskin [ˈɔilskin] *s.* õliriie; õliriidest rõivas; *pl.* õliriided, õliriidest ülikond

oilstone [ˈɔilstoun] *s.* peeneteraline (õliga määritav) ihumiskivi

oil-tanker [ˈɔiltæŋkə] *s.* õlitanklaev

oily [ˈɔili] *a.* **(-ier, -iest; -ily, -iness; -yish)** õline; *piltl.* libe, libekeelne

ointment [ˈɔintmənt] *s.* salv, võie

O.K., okay [ˈouˈkei] **1.** *interj., pred. a.* hea küll!, korras! (= **all right**); **2.** *v. t.* heaks kiitma; **3.** *s.* heakskiit ◇ **it's ~ by me** minugipoolest, -pärast, olen nõus

Oka [oˈkɑ:] *pn.*

okapi [o(u)ˈkɑ:pi] *s. zool.* okaapi (*kaelkirjakutaoline loom*)

okay [ˈouˈkei] = **O.K.**

O'Keefe [o(u)ˈki:f] *pn.*

O'Kelly [o(u)ˈkeli] *pn.*

okey-dokey [ˈoukiˈdouki], **-doke** [-ˈdouk] *Am. sl.* = **O.K.**

Okhotsk [o(u)ˈkɔtsk, ɔˈk-] *pn.* ◇ **Sea of ~** Ohhoota meri

Okie [ˈouki] *s. Am. sl.* rändav (põllu)tööline (*er. Oklahoma osariigist*)

Okinawa [ouki'nɑ:wə] *pn.*

Okla. *lüh.* = *järgm.*

Oklahoma [ouklə'houmə] *pn.*

okra [ˈoukrə, ˈɔkrə] *s. bot.* söödav hibisk, okra; okrasupp; *vrd.* **gumbo**

Olcott [ˈɔlkət] *pn.*

old [ould] **1.** *a.* (*komp.* **~er,** *sup.* **~est;** *teatavais eritähendustes* **elder, eldest;** *näited antud nende sõnade all*) vana; (*mõnedes sõnaühendeis, er. tuttavliku kõnetussõnana*) va, kulla; **2.** *s.* vanaaeg, endisaeg (*tarvit. ainult ühendeis* **of ~** vana-aja; vanasti; **from of ~** vanast ajast peale) ◇ **the ~** vanad (inimesed); **young and ~** (nii) noor kui vana; **ten years ~** kümme aastat vana; **~ age** vanaiga, vanadus; **~ bachelor** vanapoiss, põline poissmees; **O- Bailey** (endine) Londoni kriminaalkohtuhoone; **~ bean** *sl.* va vennas; **~ bird** vilunud ning ettevaatlik isik; **~ boy** vilistlane, endine õpilane; (*kõnetusena*) va vennas; **the O- Country** (*väljarändaja*) emamaa, *er.* Inglismaa; **O- Glory** Am. Üh-de lipp; **an ~ hand** vana vilunud tegelane (*milleski* **at doing**); **O- Harry** vanakurat; **~ hat** *sl.* midagi vanamoelist *või* iganenut; **~ horse** *Am. sl.* va vennas; **~ maid** vanatüdruk; **~ man** vana mees; vanamees; «vana», peremees; *mer. sl.* kapten; (*kõnetusena*) va vennas, va sõber; **one's ~ man** *fam.* kellegi «vanamees» (*mees või isa*); **the O- Man of the Sea** lahtisaa(da)matu (*või* tüütu) isik; **~ master** vanameister (*er. maalik.*); **O- Nick** (*arh.* **O- Scratch**) vanakurat; **~ soldier** *Am., fam.* pooleni suitsetatud sigar; **O- Style** (*lüh.* **O.S.**) vana kalender; **~ timer** *fam.* vilunud isik; **O- Tom** teatavat sorti džinn; **~ wives' tale** vananaistejutt; **~ woman** vanaeit, vana naine (*ka põlgl. mehe kohta*); **one's ~ woman** *fam.* kellegi eit (*naine või ema*); **O- World** Vana Maailm; **the days of ~** vanad (*või* muistsed, möödunud) ajad; **men of ~** endisaegsed inimesed

old-age [ˈouldeidʒ] *a.* vanaea-, vanadus- ◇ **~ pension** vanaduspension

Oldbury [ˈouldb(ə)ri] *pn.*

Oldcastle [ˈouldkɑ:sl] *pn.*

olden [ˈould(ə)n] **1.** *a. arh., lit.* vanaaegne, vana, muistne; **2.** *v. t. & i. haruld.* vanandama; vananema ◇ **the ~ time** vanaaeg, muistne aeg

Oldenburg [ˈould(ə)nbə:g] *pn.*

old-established [ˈouldisˈtæbliʃt] *a.* ammu asutatud, vana, põline

old-fashioned [ˈouldˈfæʃ(ə)nd] *a.* vanamoeline

Oldfield [ˈouldfi:ld] *pn.*

Oldham [ˈouldəm] *pn.*

oldish [ˈouldiʃ] *a.* vanaldane, vanakas, vanavõitu

old-man's-beard [ˈouldmənzˈbiəd] *s. bot.* harilik elulõng; *ka* virgiinia lumipuu; tillandsia («*hispaania sammal*»)

oldster [ˈouldstə] *s. fam.* vanur, vanaldane inimene, vanainimene (*vast.* **youngster**)

old-time [ˈouldtaim] *a.* vanaaegne, endisaegne

old-timer [ˈouldˈtaimə] *s.* põline (*või* kauaaegne) elanik *või* asunik; vana (ning kogenud) tegelane, veteran; kauaaegne liige

old-world ['ould'wə:ld] *a.* vanamaailma, vanaaegne; **(O- W-)** Vana Maailma
ole [oul] *Am. sl.* = **old**
oleaginous [ouli'ædʒinəs] *a.* õlikas, õline, õli-
oleander [ouli'ændə] *s. bot.* oleander
O'Leary [o(u)'liəri] *pn.*
oleaster [ouli'æstə] *s. bot.* hõbepuu; *ka* metsik õlipuu
oleic [o(u)'li:k] *a. keem.* õli- ◇ ~ **acid** ole(iin)hape
oleo ['ouliou] *lüh.* = **1. oleomargarine; 2. oleograph**
oleo- ['oulio(u)] *ühendeis* õli-, *(võõrsõnades)* oleo-
oleograph ['ouliogrɑ:f, -græf] *s.* õlitrükk(pilt)
oleography [ouli'ɔgrəfi] *s.* õlivärvitrükk, oleograafia
oleomargarin [oulio'mɑ:gəri(:)n, -dʒə-] *s.* oleomargariin
olfactory [ɔl'fæktəri] *anat.* **1.** *a.* **(-ily)** haistmis-, olfaktoorne, olfaktoor-; **2.** *s.* haistmiselund, -organ ◇ ~ **nerves** haistmisnärvid
Olga ['ɔlgə] *pn.*
oligarch ['ɔligɑ:k] *s. pol.* oligarh
oligarchic(al) [ɔli'gɑ:kik(əl)] *a.* **(-ically)** *pol.* oligarhiline
oligarchy ['ɔligɑ:ki] *s. pol.* oligarhia
oligocene ['ɔligəsi:n] *geol.* **1.** *a.* oligotseeniline; **2.** *s.* oligotseen
oligomer [ɔ'ligəmə] *s. keem.* oligomeer
olio ['ouliou] *s.* **(*pl.* -os)** hispaania segatoit, rosolje; *piltl.* kirju segu
Oliphant ['ɔlifənt] *pn.*
olivaceous [ɔli'veiʃəs] *a.* oliivroheline
olivary ['ɔlivəri] *a. anat.* oliivikujuline, pikergune, ovaalne
olive ['ɔliv] **1.** *s. bot.* õlipuu; oliiv *(õlipuu vili)*; õlipuuoks *(er. rahumärgina)*; õlipuupuit; *pl. kok.* pikergused liharullid; pikergune nööp *või* pöör *(nöörsilmuse kinnitamiseks)*; oliivroheline värv(us); **2.** *a.* oliivroheline, oliivikarva (= ~**-green**) ◇ ~ **drab** *Am.* tuhm rohekaspruun värvus *(USA sõjaväe kaitsevärvus)*; kaitsevärvi (villane) riie; kaitsevärvi (sõjaväe)munder; ~ **oil** oliiviõli, provanksõli
olive-branch ['ɔlivbrɑ:nʧ] *s.* õlipuuoks *(er. rahumärgina)*; *pl. piltl.* lapsed ◇ **to hold out the** ~ rahuettepanekut tegema
Oliver ['ɔlivə] *pn.*
olive-tree ['ɔlivtri:] *s.* õlipuu
olivet(te) [ɔli'vet] *s.* pikergune nööp *või* pöör; ovaalne klaashelmes
Olivia [o'liviə] *pn.*
Olivier [o'liviə] *pn.*
olivine ['ɔlivi(:)n] *s. min.* oliviin
olla podrida ['ɔlə po'dri:də] = **olio**
Olney ['ɔlni] *pn.*
ology ['ɔlədʒi] *s. nalj. haril. pl.* «oloogia», (mingi) teadus(haru)
Olympia [o'limpiə] *pn.* *(Vana-Kreekas)* Olümpia; *(Am. Üh-des)* Olympia
olympiad [o'limpiəd] *s.* olümpiaad
Olympian [o'limpiən] **1.** *a.* olümpiline, olümposlik, taevalik; jumalikult ülev, majesteetlik; **2.** *s.* olümplane *(Olümpose elanik, vanakreeka jumal)*; *piltl.* jumalikult üleolev isik
Olympic [o'limpik] **1.** *a.* olümpia-; **2.** *s. pl.* olümpiamängud ◇ ~ **games** olümpiamängud
Olympus [o'limpəs] *pn.* Olümpos *(mägi, vanakreeka jumalate asupaik)*
O.M. ['ou'em] = **Order of Merit**
Omagh ['oumɑ:, -mə] *pn.*
Omaha ['oumәhɑ:, -'hɑ:] *pn.*
Oman [ou'mɑ:n, 'oumæn] *pn.* Omaan
Omar ['oumɑ:] *pn.*
omasum [o(u)'meisəm] *s.* **(*pl.* -sa** [-sə]) *zool.* kiidekas, lehtmagu
ombre ['ɔmbə] *s.* lomber, l'hombre *(teatav kaardimäng, hispaanlaste rahvusmäng)*
ombrometer [ɔm'brɔmitə] = **pluviometer**
ombudsman ['ɔmbədzmæn] *s.* **(*pl.* -men)** «ombutsmann», *(1960-ndatel aastatel Inglismaal esmakordselt parlamendi poolt määratud)* kodanike huve kaitsev volinik *(kaebuste puhul mingi bürokraatliku korralduse vastu)*
Omdurman [ɔmdə:'mɑ:n, -'də:mən] *pn.*
omega ['oumigə, *Am. ka* ou'megə] *s.* oomega *(kreeka tähestiku viimane, 24. täht, vastab pikale o-le)*; *piltl.* lõpp; *vrd.* **alpha**
omelet(te) ['ɔmlit] *s.* omlett, muna(pann)kook ◇ **you can't make an** ~ **without breaking eggs** kus puid raiutakse, seal lendavad laastud

omen ['oumen] **1.** *s.* enne, ettetähendus, oomen; **2.** *v. t.* ennustama, *(millegi)* endeks olema, ette tähendama
omentum [o(u)'mentəm] *s.* **(*pl.* -ta** [-tə]) *anat.* rasvik
omicron [o(u)'maikr(ə)n] *s.* omikron *(kreeka tähestiku 15. täht, vastab lühikesele o-le)*
ominous ['ɔminəs, 'oum-] *a.* pahaendeline, kurjakuulutav, ähvardav, ominoosne
omissible [o(u)'misibl] *a.* väljajäetav
omission [o(u)'miʃ(ə)n] *s.* välja- *(või* vahele-, tegemata) jätmine; minetamine; välja- *või* vahelejätt, lünk; *jur.* tegevusetus
omit [o(u)'mit] *v. t.* **(-tt-)** välja *(või* vahele, tegemata) jätma; minetama
omni- ['ɔmni] *ühendeis* kõik-, *(võõrsõnades)* omni-
omnibus ['ɔmnibəs] **1.** *s.* **(*pl.* -uses;** *lüh.* **bus, 'bus)** omnibuss; suur (odavahinnaline) koguköide (= ~ **book,** ~ **volume**); **2.** *a.* mitmeid erinevaid punkte sisaldav *(seaduseelnõu, resolutsiooni jms. kohta)* ◇ ~ **train** igas jaamas peatuv rong
omnifarious [ɔmni'feəriəs] *a. pedant.* mitmekesine, kirev
omnipotence [ɔm'nipot(ə)ns] *s.* kõikvõimsus
omnipotent [ɔm'nipot(ə)nt] *a.* kõikvõimas; *piibl.* kõigevägevam, -väeline
omnipresence [ɔmni'prez(ə)ns] *s.* kõikjalolek
omnipresent [ɔmni'prez(ə)nt] *a.* kõikjalolev
omniscience [ɔm'niʃ(j)əns, -siəns] *s.* kõigeteadmine
omniscient [ɔm'niʃ(j)ənt, -siənt] *a.* kõiketeadev
omnium gatherum ['ɔmniəm'gæðərəm] *s.* veider segu, kirev kogu
omnivorous [ɔm'niv(ə)rəs] *a.* kõigesööja, omnivoorne *(er. zool.)*; *piltl.* valimatu isuga
on [ɔn] **1.** *prep.* *(millegi)* peal, peale; -l, -le; otsas, otsa; üle; *vrd.* **upon; 2.** *adv.* peal, peale; *(rõiva kohta)* üll, ülle; edasi, ette; **3.** *s.* *(kriketimängus)* väravakaitsjast vasakpoolne mänguväljaku osa; *vrd.* **off** ◇ ~ **the table (floor, chair, etc.)** laual (põrandal, toolil jne.), lauale (põrandale, toolile jne.); **the dog is** ~ **the chain** koer on keti otsas; **he writes** ~ **animals** ta kirjutab loomadest; ~ **Friday** reedel; ~ **the first of May** esimesel mail; ~ **arriving** päralejõudmisel, (olles) pärale jõudnud; ~ **duty** kohustuste täitmisel; ~ **fire** põlemas, leekides; ~ **foot** jala, jalgsi; ~ **high** kõrgel ül(ev)al, kõrgele üles, taevas, taevasse; ~ **one's best behaviour** piinlikult korraliku käitumisega; ~ **purpose** meelega; ~ **the instant** jalamaid; ~ **the minute** minutipealt, täpselt; ~ **the one (other) hand** ühelt (teiselt) poolt; ~ (*or* **upon) the whole** üldiselt; **I have my coat (hat, trousers, shoes, gloves, ring)** ~ mul on kuub seljas *e.* üll (kübar peas, püksid jalas, kingad jalas, kindad käes, sõrmus sõrmes); **to put** ~ peale panema; *(kehakatet)* selga (*e.* ülle) panema, *(pükse, jalatseid)* jalga panema, *(kindaid)* kätte panema, *(sõrmust)* sõrme panema; **and so** ~ *(lüh.* **etc.)** ja nõnda edasi; **to go** ~ edasi minema, jätkama; **to read (write, work, etc.)** ~ edasi lugema (kirjutama, töötama jne.); **what's** ~ **at the local theatre?** mis on (parajasti) kohaliku teatri mängukavas?; **to be** ~ *fam.* nõus olema, *(ettepanekut, kihlvedu jms.)* vastu võtma; **to be** ~ **to smth.** *fam.* midagi taipama *või* mõistma; millegi jälil olema; **to be** ~ **to smb.** *fam.* kellegi saladusi teadma, kedagi läbi nägema; kellegi jälil olema; kellegagi kontaktis *(või* ühenduses) olema, kellegagi rääkima *(er. telefoni teel)*; kellegi kallal norima *või* närima; **we must walk** ~ **to the bridge** me peame kõndima edasi sillani; *vrd.* **onto**
on- [ɔn] *pref.* peale-, pealt- *(tuletab partitsiipe ja substantiive verbidest, mida tarvit. adverbiga* **on**; *mõnel puhul on võimalik ka sõna liitmine vastupidises järjekorras:* **onlooker** = **looker-on; ongoings** = **goings-on)**
onager ['ɔnədʒə] *s.* *(pl.* ~**s, -gri** [-grai]) *zool.* onager, eeslik
onanism ['ounənizm] *s.* onanism, käsikiimlus
once [wʌns] **1.** *adv.* üks kord; ükskord, kunagi; **2.** *konj.* kui juba, kui kord, niipea kui; **3.** *s.* üks (teatav) puhk *või* kord ◇ **at** ~ otsekohe; korraga, samaaegselt; **all at** ~ äkitselt, äkki; ~ **again** (*or* **more**) veel kord; ~ **and again** *lit.* korduvalt; ~ **(and) for all** ükskord lõplikult; ~ **in a way** (*or* **while)** kord kaua aja tagant; ~ **or twice**

paar korda; ~ **upon a time** ükskord vanasti, kord ennemuistsel ajal (*tavaline muinasjutu algus*); **for (this)** ~ selleks puhuks *või* korraks, ometi kord (ka); ~ **is enough for me** ühest korrast mulle piisab, ühest korrast on mulle küllalt

once-over ['wʌns'ouvə] *s. Am. fam.* pealiskaudne läbivaatamine ◇ **to give smth. the** ~ midagi pealiskaudselt läbi vaatama, millelegi korraks pilku heitma

oncological [ɔŋkə'lɔdʒik(ə)l] *a.* onkoloogiline, onkoloogia-

oncology [ɔŋ'kɔlədʒi] *s. med.* onkoloogia

oncoming ['ɔnkʌmiŋ] **1.** *a.* lähenev; pealetulev; **2.** *s.* lähenemine; pealetulek

one [wʌn] **1.** *a.* üks; ainus; üks, keegi; **2.** *s.* üks; mingi varem mainitud (*või* endast-mõistetav) asi *või* isik; **3.** *pron.* keegi (*umbmäärane asesõna, jääb enamasti eesti keelde tõlkimata*) ◇ ~ (*o* r a **zen (hundred, thousand)** (üks) tosin, (üks)sada, (üks) tuhat; **made** ~ ühtepandud, kokkulaulatatud; **by** ~**s and twos** ühe- ja kahekaupa; **the** ~ **(the** ~**s) who . . .** see (need), kes . . . ; **give me the** ~ **(the** ~**s) in the window** andke mulle see (need), mis on aknale välja pandud; **a red pencil and a blue** ~ punane pliiats ja sinine; **two red pencils and three blue** ~**s** kaks punast pliiatsit ja kolm sinist; ~ **Robinson** keegi Robinsoni-nimeline isik; **the evil** ~ vanakuri; **little** ~**s** väikesed (lapsed); **young** ~**s** (*looma, linnu*) pojad; **that was a nasty** ~ see oli alles (vä!us) hoop; **let me tell you a nice** ~ las ma räägin teile (ühe) toreda loo; **he behaves like** ~ **mad** ta käitub nagu hullumeelne; **to be a** ~ *fam.* kedagi harukordset (*või* veidrat) olema; pöörane olema (*millegi suhtes* **for**); ~ **must like what** ~ **has** tuleb leppida sellega, mis sul on; ~ **often makes mistakes** tihtigi eksitakse; **to blow** ~**'s nose** (oma) nina nuuskama; **it is all** ~ see on ükspuha; **at** ~ ühel meelel, ühes nõus; **I for** ~ mis minusse puutub; ~ **after another** üksteise järel, üks teise järel; ~ **and all** viimne kui üks, eranditult kõik; ~ **another** üksteist; **to** ~ **another** üksteisele; ~ **another's** üksteise; ~ **by** ~ ükshaaval; ~ **or two** paar, mõni; ~ **too many** üleliigne; ~ **up** üks punkt rohkem (*kellegi kasuks* **to**), üks punkt ees (*kellestki* **on**)

O'Neal [o(u)'ni:l] *pn.*

one-armed ['wʌn'ɑ:md] *a.* ühekäeline, ühe käega

one-eyed ['wʌn'aid] *a.* ühesilmaline, ühe silmaga

one-horse ['wʌn'hɔ:s] *a.* ühehobuseline, ühehobuse-; *piltl. sl.* vilets, halvasti varustatud, kolkaline, kolka- (*er. linna kohta*)

O'Neil(l) [o(u)'ni:l] *pn.*

oneiromancy [o(u)'naiəromænsi] *s.* oneiromantia, unenäoseletus, unenägude järgi ennustamine

one-legged ['wʌn'legd] *a.* ühejalgne, ühe jalaga

one-man ['wʌnmæn] *a.* üheinimese-, ühemehe-

oneness ['wʌnnis] *s.* üksolemine; üksikus, ainulisus; üksmeel, mõtteühtsus; samasus, muutumatus

oner ['wʌnə] *s. sl.* midagi (*või* kedagi) erakordset; ränk hoop; (*kriketimängus*) ühepunktiline löök

onerous ['ɔnərəs] *a.* koormav, raske, ränk

onery ['ɔnri] = **ornery**

oneself [wʌn'self] *pron.* ise, ennast; *vrd.* **myself, yourself** *jne.* ◇ **by** ~ üksi, omaette; **of** ~ iseenesest; **to** ~ iseendale; endamisi, omaette

one-sided ['wʌnsaidid] *a.* ühekülgne, -poolne ◇ ~ **street** ühepoolse hoonestusega tänav

one-step ['wʌnstep] *s.* «vanstep», fokstrotile lähedane kiire 2/4-taktis seltskonnatants

one-time ['wʌntaim] *a. fam.* kunagine, endine

one-to-one ['wʌntə'wʌn] *a.* üksühene, üksühe-vastu (*tarvit. er. ühendis* ~ **correspondence** üksühene vastavus)

one-track ['wʌntræk] *a. haruld.* üherööpmeline; *haril. piltl.* (*mõistuse kohta*) piiratult ühekülgne, ainult ühele suunatud

one-upmanship ['wʌn'ʌpmənʃip] *s. fam.* «üks-punkt-eesolek», võistlejatest üleolek, võistlejate ületrumpamine (*ka piltl.*)

one-valued ['wʌn'vælju:d] *a. mat.* ühene ◇ ~ **function** ühene funktsioon

one-way ['wʌnwei] *a.* ühesuunaline, (*tänava kohta*) ühesuunalise liiklusega

onfall ['ɔnfɔ:l] *s.* kallaletung; (vihma-, lume)sadu; (*öö*) langus, allalaskumine

ongoings ['ɔngouiŋz] *s. pl.* (*sg. haruld.*) toimingud, toimetused, teod, sündmused (*enamasti imelikud või lubamatud*)

onion ['ʌnjən] *s.* sibul; *sl.* kolu, pea; *mil. sl.* õhutõrjerakett (*ka* **flaming** ~) ◇ **he is off his** ~ *sl.* ta on peast põrunud; **to know one's** ~**s** teadma, kus kivi all vähid peituvad

onionskin ['ʌnjənskin] *s.* sibulakoor; *Am. ka* (õhuke läikiv) poolläbipaistev paber

oniony ['ʌnjəni] *a.* sibulane, sibulamaitseline, -lõhnaline

onlooker ['ɔnlukə] *s.* pealtvaataja

only ['ounli] **1.** *a.* ainus, ainuke; **2.** *adv.* ainult, üksnes, vaid; **3.** *konj.* ainult (et) ◇ ~ **you (*or* you** ~ **) can guess** ainult sina võid (ära) aimata; **you can** ~ **guess** (*or* **you can guess** ~) sa võid vaid (*või* ainult) aimata; **if** ~ kui ainult, kui vaid; ~ **just** just parajasti, vaevalt; just praegu; ~ **too glad (true, etc.)** vägagi rõõmus (õige jne.)

onomastics [ɔno'mæstiks] *s. pl.* (*tarvit. sg-na*) *lgv.* onomastika (*pärisnimede uurimine*)

onomatopoeia [ɔnomətə'pi(:)ə] *s. lgv.* onomatopöa, kõlamaaling

onomatopoeic [ɔnomətə'pi(:)ik], **-poetic** [-pou'etik] *a.* **(-ically)** *lgv.* onomatopoeetiline, kõlajäljendav, loodushääli matkiv

onrush ['ɔnrʌʃ] *s.* sööst, edasitormamine, äge kallaleasumine *või* pealehakkamine

onry, onery ['ɔnri] = **ornery**

onset ['ɔnset] *s.* kallaletung; äge pealehakkamine; algus; (*haiguse, valu jms.*) sööst, hoog

onslaught ['ɔnslɔ:t] *s.* äge kallaletung, metsik rünnak ◇ **to make an** ~ **on** metsikult ründama

Onslow ['ɔnzlou] *pn.*

Ont. *lüh.* = *järgm.*

Ontario [ɔn'tɛəriou] *pn.*

onto ['ɔntu, 'ɔntə] *prep. peam. Am.* peale, -le; *vrd.* **on (to)**

ontogenesis [ɔntọ(u)'dʒenisis], **ontogeny** [ɔn'tɔdʒini] *s. biol.* ontogenees

ontological [ɔntə'lɔdʒik(ə)l] *a.* **(-lly)** *filos.* ontoloogiline

ontology [ɔn'tɔlədʒi] *s. filos.* ontoloogia

onus ['ounəs] *s.* (*pl. puud.*) (vastutusrikas) koorem, kohustus ◇ ~ **probandi** [pro'bændai] *lad.* tõendamiskoormus

onward ['ɔnwəd] **1.** *a.* edasine, eetsine, edasiliikuv, edasi-; *haruld.* eesrindlik; **2.** *adv.* = *järgm.*

onwards ['ɔnwədz] *adv.* edasi, eetsi

onyx ['ɔniks, 'oun-] *s. min.* oonüks

oodles ['u:dlz] *s. pl. fam.* suur hulk, ülikülluses **(of)** ◇ ~ **of money** raha kui raba

oof [u:f] *s. sl.* nodi, puru, raha

oofy ['u:fi] *a.* **(-ier, -iest)** *sl.* rikas

oogonium [ouo'gɔniəm] *s. bot.* oogoon

oolite ['ouolait] *s. min.* ooliit, helmeskivi

oolitic [ouo'litik] *a. min.* ooliitiline, ooliit-

oomph [u:mf] *s. Am. sl.* särtsakas veetlus, (silmatorkav) seksapiil; särtsakus, kräbedus

oophoritis [ouofə'raitis] *s. med., vet.* ooforiit, munasarjapõletik

ooze [u:z] **1.** *s.* löga, lödi, vedel muda; immitsus, nõrgumine; **2.** *v. i. & t.* immitsema, nõrguma, nirisema; nõretama, (välja) nõristama, (vähehaaval) eritama; *piltl.* välja immitsema **(out)**, vähehaaval kahanema **(away)**

oozy ['u:zi] *a.* **(-ier, -iest; -ily, -iness)** lögane, lödine, mudane

O.P. *lüh.* = **1. opposite prompt side** (*vt.* **prompt**); **2.** *mil.* **O Pip**

op- *vt.* **ob-**

op. *lüh.* = **1. opus; 2. operation**

opacity [o(u)'pæsiti] = **opaqueness**

opal ['oup(ə)l] *s. min.* opaal ◇ ~ **glass** opaalklaas, piimklaas

opalescence [oupə'lesns] *s.* opalestsents, küütlemine, siramine

opalescent [oupə'lesnt] *a.* opalestsentne, opaliseeriv, (opaalitaoliselt) küütlev, sirav

opaline ['oupəli(:)n, *Am. ka* -lain] **1.** *a.* opaalne, opaal-; **2.** *s.* opaalklaas (*poolläbipaistev piimvalge klaas*)

opaque [o(u)'peik] *a.* tuunjas, läbipaistmatu, tume, opaakne

opaqueness [o(u)'peiknis] *s.* tuunjus, läbipaistmatus, tumedus, opaaksus

op. cit. *lüh., lad.* = **opus citatum (opere citato)** tsiteeritud teos(es)

ope [oup] *v. t. & i. poeet.* = **open (2.)**

OPEC ['oupek] *lüh.* = **Organization of Petroleum Exporting Countries**

open ['oup(ə)n] **1.** *a.* (**~er, ~est**) avatud, lahtine, avali, ava-; katmata; avalik, varjamata; aval, avameelne; juurdepääsetav, vaba, kättesaadav (*kellelegi, millelegi* **to**); **2.** *v. t. & i.* avama, lahti tegema; avanema (*kuhugi, millegi suunas* **to, into, on, on to**) ◇ **~ air** väljas (*või* vabas õhus) asetsev koht (*vrd.* **~-air**); **~ country** lagendik, lage maa; **to force an ~ door** lahtisest uksest sisse murdma; **the ~ door principle** lahtiste uste põhimõte (*kaubanduses*); **~ hand** heldekäelisus; **~ letter** avalik kiri; **~ mind** valmisolek erapooletult otsustada; **~ order** *mil.* harvrivi; **~ to argument** (*or* **conviction**) valmis ennast veenda laskma; **~ to doubt (question)** kaheldav (küsitav); **~ verdict** *jur.* (eeluurimiskohtu) otsus roima toimepaneku kohta ilma süüdlase kindlakstegemiseta; **~ weather (winter)** pehme ilm (talv); **~ work** = **~-work**; **in the ~** lahtise taeva all, vabas õhus, lagedal (*ka piltl.*); **to come into the ~** lagedale tulema; *piltl.* avalikult ära rääkima, avameelne olema; **to ~ fire** tuld avama; **to ~ ground** *piltl.* tegevust alustama; **to ~ out** avama, lahti tegema *või* lööma, laiali laotama; avanema; jutukamaks (*või* seltsivamaks) muutuma; **to ~ the case** (*kohtuprotsessis*) asjaolusid esitama (*enne tunnistajate ülekuulamist*); **to ~ up** kättesaadavaks tegema, esile tooma; hõlvama; (*tegevust*) algama (*millegagi* **with**); ust avama; kiirust suurendama, gaasi andma *või* lisama (*sõidul*)

open-air ['oup(ə)nɛə] *a.* vabaõhu-

open-cast ['oup(ə)nkɑ:st] *a. mäend.* lahtine, pealmaa- ◇ **~ mining** pealmaakaevandamine; **~ pit** karjäär

opener ['oup(ə)nə] *s.* avaja

open-eyed ['oup(ə)naid] *a.* avasilmne, (pärani) avatud silmadega; valvas

open-handed ['oup(ə)nhændid] *a.* heldekäeline

open-hearted ['oup(ə)nhɑ:tid] *a.* avameelne, aval

opening ['oupniŋ] **1.** *s.* avamine; avanemine; algus, sissejuhatav osa; ava, avaus, auk; avanev (*või* vabanev) koht; soodus võimalus, väljavaade; avang (*males*); **2.** *a.* ava-, algus-, sissejuhatav

openly ['oup(ə)nli] *adv.* avalikult; avameelselt, avalalt

open-minded ['oup(ə)nmaindid] *a.* eelarvamusteta; lahtise peaga, vastuvõtlik

open-mouthed ['oup(ə)nmauðd] *a.* avasuine, (imestusest) ammuli suuga

openness ['oup(ə)nnis] *s.* avatus, avatud olek; avameelsus, avalus

open-work ['oup(ə)nwə:k] *s. tekst.* ažuurtöö; *mäend.* pealmaakaevandus; *atrib.* ažuurne, ažuur- ◇ **~ stockings** pitssukad

opera ['ɔp(ə)rə] **1.** *s.* ooper; **2.** *vt.* **opus** ◇ **grand ~** tõsine (*või* traagiline) ooper; **comic ~** koomiline ooper; **~ bouffe** [bu:f] jantlik ooper, pilkeooper

operable ['ɔpərəbl] *a. med.* opereeritav; *er. Am.* teostatav, rakendatav

opera-cloak ['ɔpərəklouk] *s.* (*daamide*) teatrimantel, õhtumantel

opera-glass(es) ['ɔpərəglɑ:s(iz)] *s.* teatribinokkel

opera-hat ['ɔpərəhæt] *s.* klappsilinder

opera-house ['ɔpərəhaus] *s.* ooperiteater

operate ['ɔpəreit] *v. i. & t.* tegutsema, töötama; toimima, mõjuma; opereerima, operatsiooni teostama **(on, upon)**; *peam. Am.* käitama; (*masinat, kaevandust jms.*) ekspluateerima ◇ **he was -ed on** teda opereeriti

operatic [ɔpə'rætik] *a.* (**-ically**) ooperlik; ooperi- ◇ **~ singer** ooperilaulja

operating ['ɔpəreitiŋ] **1.** *a.* opereeriv, tegutsev, töötav, toimiv *jne.* (*vt.* **operate**); **2.** *s.* opereerimine, tegutsemine, töötamine; toimimine; käitamine; ekspluateerimine; *atrib.* opereerimis-, tegutsemis-, töötamis-, toimimis-; käitamis-, käitus-; ekspluateerimis-, ekspluatatsiooni- ◇ **~ surgeon** *med.* opereeriv kirurg; **~ room (table)** *med.* operatsioonituba (-laud); **~ theatre** *med.* operatsioonisaal, ringauditoorium operatsioonide demonstreerimiseks; **~ costs** *maj.* käituskulud, ekspluatatsioonikulud

operation [ɔpə'rei∫(ə)n] *s.* tegutsemine, töötamine; toimimine, mõju; tehing, toiming; menetlus; kehtivus, maksvus; *mat.* tehe; operatsioon (*er. med., mil., maj.*); *peam.*

Am. käitamine; (*masina, kaevanduse jms.*) ekspluateerimine, ekspluatatsioon ◇ **in ~** kehtiv, maksev, jõus; käigus; **to come into ~** kehtestuma, kehtima (*või* maksma) hakkama, jõustuma; **to put in(to) ~** kehtestama, kehtima (*või* maksma) panema, jõustama; teostama (*plaani jms.*); (*tehast jms.*) käiku laskma

operational [ɔpə'rei∫(ə)nəl] *a.* operatsiooniline, operatsiooni-; *tehn.* ekspluatatsiooniline, ekspluatatsiooni-; (täies) töökorras ◇ **~ calculus** *mat.* operaatorarvutus

operative ['ɔp(ə)rətiv] **1.** *a.* kehtiv, maksev; toimiv, mõjuv; operatiivne; *Am.* käitist juhtiv; **2.** *s.* (käitis-, vabriku)tööline, masinatööline; *Am. ka* salaagent, eradetektiiv

operator ['ɔpəreitə] *s.* operaator, opereerija; (*masina*) käitaja, (*m̀asinal*) töötaja; *Am.* suurkäitise omanik *või* juhataja ◇ **crane ~** kraanajuht; **telephone ~** telefonist

operculum [ɔ'pə:kjuləm] *s.* (*pl.* **-la**) *zool.* (*kala*) lõpusekaas; (*teo*) (koja)kaas; *bot.* (*seemne- või eoskupra*) kaas

operetta [ɔpə'retə] *s. muus.* operett

Ophelia [ɔ'fi:liə] *pn.*

ophicleide ['ɔfiklaid] *s.* ofikleiid (*vanamoeline klappidega vaskpuhkpill*)

ophidian [ɔ'fidiən] *zool.* **1.** *a.* maoliste(-), madude(-); **2.** *s.* maoline, madu

ophiolatry [ɔfi'ɔlətri] *s.* madudekummardus, -jumaldus, -kultus, ofiolaatria

ophthalmia [ɔf'θælmiə] *s. med.* oftalmia, silmapõletik

ophthalmic [ɔf'θælmik] *a.* (**-ically**) *med.* oftalm(ili)ne, oftalm-, silma- ◇ **~ surgeon** silmaarst

ophthalmologist [ɔfθəl'mɔlədʒist] *s. med.* oftalmoloog, silmateadlane, silmaarst

ophthalmology [ɔfθəl'mɔlədʒi] *s. med.* oftalmoloogia, silmahaiguste õpetus

ophthalmoscope [ɔf'θælməskoup] *s. med.* oftalmoskoop, silmapeegel

opiate 1. ['oupieit] *v. t. haruld.* oopiumiga segama; oopiumiga uimastama; **2.** ['oupiit] *s.* opiaat, oopiumravim; uinuti, rahusti; uimasti (*ka piltl.*); **3.** ['oupiit] *a.* opiaatne, opiaat-, oopium(i)-; *arh., poeet.* uinutav, rahustav

Opie ['oupi] *pn.*

opine [o(u)'pain] *v. t. & i.* (**-nable**) *lit.* arvama, arvamust avaldama

opinion [ə'pinjən] *s.* arvamus, arvamine, vaade, veendumus; arvamusavaldus; hindav arvamus, hinnang ◇ **in my ~** minu arvates, minu meelest; **I am of (the) ~ that . . .** ma arvan, et . . . ; **matter of ~** vaieldav küsimus; **public ~** avalik arvamus; **you had better have another ~** oleks hea, kui te kuulaksite ära teise asjatundja arvamuse; **to have a high (favourable, low) ~ of** (*kellestki, millestki*) kõrgel (soodsal, halval) arvamusel olema; **I have no ~ of** ma ei pea (*kellestki, millestki*) vähimatki lugu

opinionated [ə'pinjəneitid] *a.* (oma arvamustes) sõgedalt enesekindel, kangekaelne, jonnakas, põikpäine

O Pip *lüh. sõd. sl.* = **observation post**

opium ['oupiəm] *s.* oopium; *piltl.* uimastusvahend ◇ **~ den** oopiumiurgas, oopiumisuitsetajate urgas; **~ poppy** *bot.* unimagun; **~ smoker** oopiumisuitsetaja

opium-eater ['oupiəmi:tə] *s.* (harjumuspärane) oopiumitarvitaja

opodeldoc [ɔpo'deldɔk] *s. farm.* opodeldok (*püdel pealemääritav rohi reuma vastu*)

Oporto [o'pɔ:tou] *pn.*

opossum [o'pɔsəm] *s. zool.* opossum, kukkurrott; *vrd.* **possum**; *Austr.* = **phalanger**

opp. *lüh.* = **opposite**

Oppenheim ['ɔp(ə)nhaim] *pn.*

oppidan ['ɔpid(ə)n] **1.** *a. haruld.* linna-; **2.** *s. haruld.* linlane; *er.* Etoni kolledži õpilane, kes elab väljaspool kolledžit

opponent [ə'pounənt] **1.** *s.* vastane; vastasväitleja, oponent; **2.** *a. haruld.* vastaspoolne, -seisev, vastas-

opportune ['ɔpətju:n] *a.* sobiv, kohane; soodus; õigeaegne

opportunism ['ɔpətju:nizm] *s.* oportunism, olupoliitika

opportunist ['ɔpətju:nist] **1.** *s.* oportunist, olupoliitik; **2.** *a.* oportunistlik

opportunity [ɔpə'tju:niti] *s.* sobivus, kohasus; soodsus; (soodus) juhus, paras silmapilk *või* võimalus (*millekski* **for**; *midagi teha* **of doing, to do**) ◇ **to find (get, give, afford) an ~** võimalust leidma (saama, andma, pakkuma); **to make an ~** võimalust

looma; **to seize an** ~ võimalusest kinni haarama, juhust kasutama

opposability [opouzə'biliti] *s.* vastuseatavus, -asetatavus

opposable [ə'pouzəbl] *a.* **(-bly)** vastuseatav, -asetatav

oppose [ə'pouz] *v. t.* vastastama, vastandama, vastu seadma *või* panema **(against)**; vastu seisma *või* olema **(to)**; vastustama, vastu töötama *või* võitlema; vastu väitlema; vastandiks olema **(to)**

opposed [ə'pouzd] *a.* vastuolev, vastandlik; vaenulik (*millelegi* **to)**

opposite ['ɔpəzit] **1.** *a.* vastasolev, -asetsev, vastas- **(to)**; vastakas, vastak (*ka bot.*); vastupidine, vastandlik, vastand- **(to, from)**; **2.** *s.* vastand; **3.** *adv.* vastas, vastu; **4.** *prep.* (*millegi, kellegi*) vastas, vastu ◇ **on the** ~ **side** vastaspoolel; **in the** ~ **direction** vastassuunas; **smb.'s** ~ **number** kellelegi ametilt (*või* positsioonilt) vastav isik (*teises asutuses, riigis jms.*); ~ **poles** vastaspoolused; **of an** ~ **kind to** (*or* **from) what I expected** hoopis vastupidine sellele, mida ma ootasin; **the tree** ~ **(to) our house** meie maja vastas asetsev puu; **black is the** ~ **of white** must on valge vastand; **I live nearly** ~ ma elan peaaegu vastas; **I live** ~ **the theatre** ma elan teatri vastas

opposition [ɔpə'ziʃ(ə)n] *s.* vastuseadmine, -asetamine; vastandus; vastupanek, vastupanu; vastuolek, -seis, -seismine, -töötamine; *pol.* opositsioon, vastasrind; *astr.* opositsioon, (*kahe taevakeha*) vastasseis ◇ **in** ~ vastasrinnas, opositsioonis; *astr.* vastasseisus; **great** ~ *astr.* suur vastasseis

oppositionist [ɔpə'ziʃ(ə)nist] *s. pol.* opositsionäär, vastasrindlane

oppress [ə'pres] *v. t.* rõhuma, suruma; ängistama, rusuma, masendama

oppression [ə'preʃ(ə)n] *s.* rõhumine, surumine, surve; ängistus, rusutus, masendus

oppressive [ə'presiv] *a.* rõhuv, suruv; ängistav, rusuv, masendav; (*ilma kohta*) umbne

oppressor [ə'presə] *s.* rõhuja, suruja

opprobrious [ə'proubriəs] *a.* häbistav, sõimav, teotav; sõimu-

opprobrium [ə'proubriəm] *s.* häbistus, häbi, teotus; sõim

oppugn [ɔ'pju:n] *v. t. haruld.* vastu võitlema, tagasi tõrjuma; (*millelegi*) vastu väitma

opsonin ['ɔpsənin] *s. füsiol.* opsoniin

opt [ɔpt] *v. i.* valima, valikut tegema (*millegi vahel* **between**; *millegi kasuks* **for**); *pol.* opteerima (= ~ **for citizenship**); opteeruma ◇ **to** ~ **out** *fam.* loobuma, otsustama mitte osa võtta

optant ['ɔptənt] *s. pol.* optant

optation [ɔp'teiʃ(ə)n] *s. pol.* opteerimine; opteerumine; *vrd.* **option**

optative [ɔp'teitiv, 'ɔptət-] *lgv.* **1.** *a.* optatiivne; **2.** *s.* optatiiv, optatiivne kõneviis (= ~ **mood**) *või* optatiivses vormis olev verb

optic ['ɔptik] **1.** *a* **(-ically)** silma-, nägemis-; *vrd. järgm.*; **2.** *s. nalj.* silm ◇ ~ **axis** *min.* optiline telg; *ka füsiol.* = **optical axis**; ~ **nerve** *anat.* nägemisnärv

optical ['ɔptik(ə)l] *a.* **(-lly)** optiline, optika-; nägemis-, silma- ◇ ~ **illusions** optilised petted *e.* illusioonid; ~ **instruments** optikariistad; ~ **axis** *füsiol.* nägemistelg (*ka* **optic axis, visual axis)**

optician [ɔp'tiʃ(ə)n] *s.* optik

optics ['ɔptiks] *s. pl.* (*tarvit. sg-na*) optika, valgusõpetus

optimal ['ɔptiməl] *a. haruld. peam. Am.* optimaalne (= **optimum** *atrib.*)

optimism ['ɔptimizm] *s.* optimism

optimist ['ɔptimist] *s.* optimist

optimistic [ɔpti'mistik] *a.* **(-ically)** optimistlik

optimize ['ɔptimaiz] *v. t.* optimeerima

optimum ['ɔptiməm] *s.* optimum, soodsaim olukord; *atrib.* optimaalne, optimaal-, soodsaim

option ['ɔpʃ(ə)n] *s.* valik, valikuvõimalus, -vabadus, -õigus; *kaub.* optsioon (*õigus teatava aja jooksul tehingut lõplikult sooritada või sellest loobuda*); lepingueesõigus (*millegi kohta* **on**) ◇ **I had no** ~ **but to go** mulle ei jäänud muud üle kui minna; **imprisonment without the** ~ **of a fine** vangistus ilma seda asendava rahatrahvi võimaluseta

optional ['ɔpʃən(ə)l] *a.* **(-lly)** vabalt valitav, mittekohustuslik, fakultatiivne

opulence ['ɔpjuləns] *s.* rikkus; küllus, ohtrus

opulent ['ɔpjulənt] *a.* rikas; küllane, külluslik, ohter

opuntia [o(u)'pʌnʃiə] *s. bot.* opuntsia, viigikaktus (= **prickly pear)**

opus ['oupəs, 'ɔp-] *s.* (*pl.* **opera** ['ɔpərə] *haruld.; lüh.* **op.**) *lad.* opus, oopus (*muusikaline, kirjanduslik, teaduslik jms.*) teos ◇ **magnum** ['mægnəm] ~ (*or* ~ **magnum)** suur- *või* peateos

opuscule [ɔ'pʌskju:l], **-culum** [-kjuləm] *s.* opuskulum, väiketeos, väiksem (kirjanduslik) teos *või* kompositsioon

or I [ɔ:, ə] *konj.* või, ehk ◇ **white** ~ **black** must või valge; **either white** ~ **black** kas must või valge; **five** ~ **six** viis või kuus; **noun** ~ **substantive** nimisõna ehk substantiiv; ~ **else** või muidu, (või) vastasel korral

or II [ɔ:] *prep. & konj. arh., dial.* enne, enne kui (= **ere, before)** ◇ **will you drink** ~ **you go?** *arh.* kas joote, enne kui lähete?; ~ **ever** (*or* **e'er)** enne kui

or III [ɔ:] *s. herald.* kuld; kuldkollane värv(us)

-or [ɔ:, ə] **(-sor, -tor)** *suf.* -ja (*tuletab tegijanimesid ladinatüvelistest, er.* **ate-***lõpulistest verbidest, näit.* **possessor, creator, translator)**

orach(e) ['ɔritʃ] *s. bot.* malts

oracle ['ɔrəkl] *s.* oraakel ◇ **to work the** ~ salajaste niiditõmbamistega soovitud otsust *või* vastust saavutama, salavedrudele vajutama; *sl.* raha hankima

oracular [ɔ'rækjulə] *a.* oraakellik, oraaklile omane; salapärane, mõistatuslik; vastuvaidlematult autoriteetne

oral ['ɔ:r(ə)l] **1.** *a.* suuline, suusõnaline, oraalne; *med.* suukaudne; *anat.* suumine, suupoolne, suu-; **2.** *s. fam.* suuline eksam

orally ['ɔ:r(ə)li] *adv.* suuliselt, suusõnal; suu kaudu, oraalselt

orang [o'ræŋ] = **orang-outang**

orange I ['ɔrindʒ] **1.** *s.* apelsin; apelsinipuu; oranž, punakaskollane värv(us); **2.** *a.* oranž, punakaskollane ◇ **squeezed** ~ *piltl.* väljapigistatud sidrun; **sour** (*or* **Seville)** ~ *bot.* pomerantsipuu; pomerants; **Blenheim** ~ teatav õunasort; **-es and lemons** teatav ringmäng (*kus lauldakse nende sõnadega algavat laulu*)

Orange II ['ɔrindʒ] *pn.* Orange; Oranje; ◇ ~ **Free State** Oranje Vabariik; ~ **River** Oranje jõgi; **William of** ~ (*endine Oranje prints ja pärastine Inglise kuningas*) William III

orangeade ['ɔrindʒ'eid] *s.* oranžaad, apelsinijook

orange-blossom ['ɔrindʒblɔsəm] *s.* pomerantsiõis, pomerantsipärg (*Inglismaal tarvitatav mõrsjapärjaks või üldse pulmadekoratsiooniks*)

orange-coloured ['ɔrindʒkʌləd] *a.* apelsinivärvi, oranž, punakaskollane

Orangeman ['ɔrindʒmən] *s.* (*pl.* **-men**) *aj.* oranžist (*teatava P.-Iiri ägeprotestantliku poliitilise ühingu liige*)

orange-peel ['ɔrindʒpi:l] *s.* apelsinikoor

orangery ['ɔrindʒəri] *s.* apelsiniistandus, -kasvatus; apelsinide kasvuhoone

orange-tree ['ɔrindʒtri:] *s.* apelsinipuu

orang-outang [o'ræŋu(:)'tæŋ, 'ɔræŋ'u:-], **orang-utan** ['ɔ:ræŋ'u:tæn] *s. zool.* orangutang

orate [ɔ(:)'reit] *v. i. nalj.* kõnet pidama

oration [o'reiʃ(ə)n] *s.* (avalik) kõne, kõnepidamine ◇ **to make** (*or* **deliver) an** ~ kõnet pidama; **direct** ~ *lgv.* otsene kõne (= **direct speech)**; **indirect** ~ *lgv.* kaudne kõne (= **indirect speech)**

orator ['ɔrətə] *s.* (*fem.* **-tress**) oraator, (avalik) kõneleja, kõnepidaja, -mees; kõnekunstnik ◇ **Publik O-** (Inglise) ülikooli ametlik esindaja (*Oxfordis ja Cambridge'is*)

oratorical [ɔrə'tɔrik(ə)l] *a.* **(-lly)** kõnelemis-, kõnekunsti-, kõnemehelik, kõnemehe-, oraatorlik

oratorio [ɔrə'tɔ:riou] *s.* (*pl.* **-os**) *muus.* oratoorium

oratory I ['ɔrət(ə)ri] *s. kirikl.* palvela, (väike) palvekabel *või* -saal; **(the O-)** *kirikl.* oratoriaanlaste ordu (*teatav r.-kat. preestriordu*)

oratory II ['ɔrət(ə)ri] *s.* kõnekunst; kõnekus, kõneosavus

orb [ɔ:b] **1.** *s.* kera; sõõr, ring; taevakeha; riigiõun; *poeet.* silmamuna; **2.** *v. t. & i. poeet.* sõõriga (*või* ringiga) ümbritsema; ringi haarama

orbed ['ɔ:b(i)d] *a.* kerajas; sõõrjas, ringjas; riigiõuna kandev, riigiõunaga varustatud

orbicular [ɔ:'bikjulə] *a.* kerajas; sõõrjas, ringjas

orbit [ˈɔ:bit] **1.** *s. anat.* silmakoobas; *zool.* (*putuka või linnu*) silmasõõr; *er. astr., füüs.* orbiit, (*taevakeha, satelliidi, elementaarosakese*) liikumistee; *piltl.* mõjuring; **2.** *v. i. & t.* orbiitlema, orbiidil liikuma; orbiidile saatma ◇ **to go (put) into** ~ orbiidile jõudma (saatma)

orbital [ˈɔ:bit(ə)l] *a.* orbitaalne, orbiiditaoline, orbiidi-; ring- (*tee kohta*); *anat.* silmakoopa- ◇ ~ **index** *antr.* orbitaalindeks (*silmakoopa kõrguse ja laiuse suhe protsentides*); ~ **observatory** *astr.* orbitaalne observatoorium; ~ **road** ringtee; ~ **station** orbitaaljaam

orc [ɔ:k] *s. haruld. zool.* mõõkvaal (*või mõni muu vaalaline*); merekoletis

orchard [ˈɔ:tʃəd] *s.* viljapuuaed, puuviljaaed ◇ ~ **grass** *bot.* kerahein

orchardist [ˈɔ:tʃədist], **orchardman** [ˈɔ:tʃədmən] *s.* (*pl.* **-men**) viljapuuaednik, puuviljakasvataja

Orchardson [ˈɔ:tʃədsn] *pn.*

orchestra [ˈɔ:kistrə] *s.* orkester; (*näitelava ees asetsev*) orkestriruum; *Am.* parteri esiread (= **stalls**); *aj.* orkestra (*vanakreeka teatri kooriväljak*)

orchestral [ɔ:ˈkestr(ə)l] *a.* (**-lly**) orkestriline, orkestri-

orchestrate [ˈɔ:kistreit] *v. t.* (**-table**) *muus.* orkestreerima, orkestrile seadma

orchestration [ɔ:kisˈtreiʃ(ə)n] *s. muus.* orkestratsioon, orkestreerimine, orkestreering

orchestrina [ɔ:kisˈtri:nə] = *järgm.*

orchestrion [ɔ:ˈkestriən] *s. muus.* orkestrion

orchid [ˈɔ:kid] *s.* orhidee; *vrd.* **orchis** ◇ **fen** ~ *bot.* soohiilakas

orchidaceous [ɔ:kiˈdeiʃəs] *a. bot.* orhideeline, käpaline; orhideetaoline

orchis [ˈɔ:kis] *s. bot.* käpp; *vrd.* **orchid** ◇ **male** ~ *bot.* jumalakäpp; **spotted** ~ *bot.* kuradikäpp; **bird's-nest** ~ *bot.* pesajuur

orchitis [ɔ:ˈkaitis] *s. med.* munandipõletik, orhiit

Orczi [ˈɔ:ksi] *pn.*

ordain [ɔ:ˈdein] *v. t.* (*vaimulikku*) ametisse pühitsema, ordineerima; (*saatusest, seadusest jms.*) määrama, korraldama, ette kirjutama

ordeal [ɔ:ˈdi:l, -ˈdi(:)əl, ˈɔ:diəl] *s. aj.* ordaal, jumalaotsus, -kohus; *piltl.* tuleproov, raske katsumus

order [ˈɔ:də] **1.** *s.* kord, järjekord, järjestus, reastus; aste, klass, seisus, liik; *mat.* järk, aste; *zool., bot.* selts; *arhit.* (*samba*) stiil; vaimuliku ametiaste; *pl.* vaimulik seisus; ordu; orden, autäht, -märk; kord, korralikkus, rahu; korrapärasus; ettemääratud kord; käsk, käsund, korraldus; order, maksekäsund; tellimus, tellimine; priipilet; *Am.* tellitud toiduportsjon; **2.** *v. t.* korrastama; korraldama; käsundama, käskima, ette kirjutama, määrama; tellima ◇ **in alphabetical** ~ tähestikulises järjekorras, tähestikjärjestuses; **battle** ~ *mil.* lahingukord; **close** ~ *mil.* koondrivi; **of a high** ~ kõrgesse liiki kuuluv, erakordne; **that's a large** ~ *Am.* see on raske ülesanne; **the lower** ~**s** alamad rahvakihid; **holy** ~**s** vaimulik seisus; **to take** ~**s** vaimulikku seisusse astuma; **in (good, bad)** ~ (heas, halvas) korras; **in short** ~ *Am.* jalamaid; **out of** ~ korrast ära; (*koosolekul*) korravastane; **to call to** ~ korrale kutsuma; *Am.* koosolekut avama; **to rise to (a point of)** ~ (*koosolekul*) korra kohta sõna võtma; **to give** ~**s (an** ~**)** korraldusi (korraldust) tegema, käskima; **to give the** ~ **for smth. to be done** korraldama, et midagi tehtaks; **by** ~ (*vastava võimu*) korraldusel; **made to** ~ tellimise peale tehtud; **in** ~ **that** (*or* **to**) (selleks) et; ~ **of the day** (*koosoleku*) päevakord; päevakorral olev (*või* parajasti tehtav) asi; *mil.* päevakäsk, -korraldus; ~**!** ~**!** (palun) rahu!; **to** ~ **smth. to be done** (*Am.* **to** ~ **smth. done**) korraldama, et midagi tehtaks; **to** ~ **about** käsutama, kamandama, sinna-tänna saatma; **to** ~ **arms** *mil.* püsse jalale võtma

ordered [ˈɔ:dəd] *a.* korrapärane, korralik; *mat.* järjestatud ◇ ~ **set** järjestatud hulk

orderliness [ˈɔ:dəlinis] *s.* korralikkus

orderly [ˈɔ:dəli] **1.** *a.* korralik, korrapärane, distsiplineeritud; *mil.* korrapidaja(-); käsutäitja(-); **2.** *s.* (*ohvitseri*) käskjalg; sanitar; päevnik ◇ **an** ~ **room** heas korras peetud tuba; **an** ~ **retreat** täies korras taganemine; **an** ~ **mind** distsiplineeritud (*või* metoodiline) mõistus; ~ **officer** *mil.* korrapidajaohvitser, *ka* käsundusohvitser; ~

room *mil.* (*roodu*) asjaajamistuba, kantselei

ordinal [ˈɔ:din(ə)l] **1.** *a.* (**-lly**) järjekorda näitav, järg-; **2.** *s.* järg- *e.* ordinaalarv, ordinaal (= ~ **number**)

ordinance [ˈɔ:d(i)nəns] *s.* määrus, korraldus, käsk; seadlus; *Am.* kohalik määrus, sundmäärus (= **bye-law**); usuline komme

ordinand [ˈɔ:dinænd] *s. kirikl.* ordinand

ordinarily [ˈɔ:d(i)n(ə)rili] *adv.* tavaliselt, harilikult

ordinary [ˈɔ:d(i)n(ə)ri] **1.** *a.* (**-iness**) tavaline, harilik; korraline, määraline, ordinaarne; **2.** *s. kirikl.* (**the O-**) iseseisva võimkonnaga vaimulik, piiskop *või* peapiiskop; jumalateenistuskord; kirikutalituste käsiraamat; *jur. er. Am. & Š.* kohalik (ringkonna)kohtunik; *herald.* tavaline (lihtsaim) vapikujutis, -pilt; (*sööklas*) kindlahinnaline valveroog; *van.* kindlahinnalise valveroaga söökla ◇ **in an** ~ **way** tavalisel viisil; **something out of the** ~ midagi erakordset; **physician in** ~ **(to the king)** (kuninga) korraline ihuarst; ~ **seaman** (*lüh.* **O. S.**) nooremmadrus, teise klassi madrus

ordinate [ˈɔ:dinit] *s. mat.* ordinaat

ordination [ɔ:diˈneiʃ(ə)n] *s.* ordinatsioon, (*vaimuliku*) ametissepühitsemine

ordnance [ˈɔ:dnəns] *s.* suurtükivägi, suurtükid; (suurtükiväe) materiaal-tehniline osa; sõjavarustusametkond ◇ **Master-General of the O-** suurtükiväe ülemkindral; **O-Survey** (*Inglise suurtükiväe staabi poolt algatatud*) ametlik maamõõdistamine; **O-map** (Inglise ametlik) topograafiline kaart

ordure [ˈɔ:dj(u)ə] *s.* sõnnik, roe; roojus, mustus

ore [ɔ:] *s.* maak; *poeet.* metall, *er.* kuld ◇ **iron (copper, etc.)** ~ raua- (vase- jne.) maak; ~ **dressing** *mäend.* maagirikastamine

Ore. *lüh.* = **Oregon**

oread [ˈɔ:riæd] *s. müt.* oreaad, mäenümf

Oreg. *lüh.* = **Oregon**

Oregon [ˈɔrigən] *pn.* ◇ ~ **grape** *bot.* läiklehine mahoonia

Orestes [oˈresti:z] *pn.*

Orford [ˈɔ:fəd] *pn.*

organ [ˈɔ:gən] *s.* orel; elund, organ (*ka piltl., er. organiseeritud rühmitus või asutus*); häälekandja ◇ **American** ~ (*teatavat liiki*) harmoonium (= **reed** ~); ~**s of speech (digestion, etc.)** kõne- (seede- jne.) elundid

organ-blower [ˈɔ:gənblouə] *s.* orelitallaja; tuuleseadis (*orelil*)

organdie, -dy [ˈɔ:gəndi] *s. tekst.* organdii (*teatavat sorti peen musliin*)

organ-grinder [ˈɔ:gəngraində] *s.* väntoreli- *e.* leierkastimees

organic [ɔ:ˈgænik] *a.* (**-ically**) orgaaniline ◇ ~ **chemistry** orgaaniline keemia; ~ **law** *Am. jur.* põhiseadus; ~ **matter** orgaaniline aine, elusaine

organism [ˈɔ:gənizm] *s.* organism

organist [ˈɔ:gənist] *s.* orelimängija, organist

organization [ɔ:gən(a)iˈzeiʃ(ə)n] *s.* organiseerimine, korrastus; organisatsioon, korrastus, korrastis; ühing, selts

organize [ˈɔ:gənaiz] *v. t. & i.* (**-zable**) organiseerima, korrastama; korraldama; orgaaniliseks tegema; organitega varustama ◇ **-ed labour** organiseeritud tööliskond, ametiühinglased; **-ed matter** = **organic matter**

organizer [ˈɔ:gənaizə] *s.* organiseerija, organisaator

organ-loft [ˈɔ:gənlɔft] *s.* orelirõdu, -väär (*kirikus*)

organon [ˈɔ:gənɔn], **-num** [-nəm] *s.* mõtlemistööriist, -süsteem, loogika (*er. vanemas filosoofias*)

orgasm [ˈɔgæzm] *s. füsiol.* orgasm; *piltl.* kõrgeim kire- (raevu- *jms.*) hoog

orgeat [ˈɔ:dʒ(i)æt, ˈɔ:ʒɑ:] *s.* oržaad (*magus mandlimaitseline karastav jook*)

orgiastic [ɔ:dʒiˈæstik] *a.* (**-ically**) orgiastiline, ohjeldamatu, meeletu

orgy [ˈɔ:dʒi] *s.* orgia; prassing; *fam.* (*millegi*) meeletu hoog *või* vahetpidamatu rodu (**of**) ◇ **an** ~ **of spending** meeletu kulutamishoog; **an** ~ **of parties (concerts, etc.)** meeletu koosviibimiste (kontsertide jne.) rodu

oriel [ˈɔriəl] *s. ehit.* ärkel; ärklitorn; ärkliaken (= ~ **window**)

orient 1. [ˈɔ:riənt] *s.* (*haril.* **the O-**) Idamaad, Hommikumaad, Orient; parimate pärlite eriline läige *või* parimat sorti pärl; **2.** [ˈɔ:riənt] *a.* (*päikese kohta*) tõusev; *poeet.* ida- *e.* hommikumaine (= **oriental**); (*pärlite kohta*) erilise läikega, parimat sorti; **3.**

['ɔ:rient, ɔri'ent] *v. t. & i.* orienteerima; *arhit.* (*hoonet*) esiküljega ida suunas rajama, *er.* (*kirikut*) altaripoolse otsaga ida poole ehitama; orienteeruma ◇ **to ~ oneself** orienteeruma (*ka piltl.*)

oriental [ɔ:ri'ent(ə)l] **1.** *a.* **(-lly)** ida- *e.* hommikumaine, ida-, orientaalne; **2.** *s.* ida- *e.* hommikumaalane

orientalism [ɔ:ri'entəlizm] *s.* orientalism, ida- *e.* hommikumaisus

orientalist [ɔ:ri'entəlist] *s.* orientalist (*idamaade keelte ja kultuuri tundja*)

orientate ['ɔ:riənteit] *v. t. & i.* orienteerima; orienteeruma (= **orient 3.**)

orientation [ɔ:riən'teiʃ(ə)n] *s.* orientatsioon, orienteerimine, orienteerumine

orienteering [ɔ:riən'tiəriŋ] *s. sport* orienteerumine, suunistus

orifice ['ɔrifis] *s.* ava, avaus, suue; *tehn.* düüs

oriflamme ['ɔriflæm] *s. aj.* oriflamm (*Vana-Prantsuse kuningate võitluslipp*); *piltl.* pühaks peetav lipp *või* embleem

origan ['ɔrigən], **origanum** [ɔ'rigənəm] *s. bot.* pune

Origen ['ɔridʒen] *pn.* Origenes

origin ['ɔridʒin] *s.* alg, algus, hakatus; teke; lähtekoht; algläte, -allikas; päritolu; *pl.* (**the ~s**) saamislugu

original [ə'ridʒin(ə)l] **1.** *a.* algne, alg-, ürgne, ürg-; algupärane, omapärane, originaalne; **2.** *s.* algupärand, originaal; algis, algdokument, algkiri; algupärane (*või* omapärane) isik; *fam. ka* iseärak, veidrik; *haruld.* alg, algus, päritolu ◇ **the ~ sin** *kirikl.* pattulangemine, ürgpatt; **in the ~** algupärandis, algkeeles, originaalis; **~ equation** *mat.* lähtevõrrand

originality [əridʒi'næliti] *s.* originaalsus, algupära(sus), omapära(sus)

originally [ə'ridʒinəli] *adv.* algelt, algupäralt, päritolult; algselt, esialgu; algupäraselt, omapäraselt, originaalselt

originate [ə'ridʒineit] *v. t. & i.* algatama, ellu kutsuma, tekitama, looma; tekkima, lähtuma, põlvnema, pärinema (*millestki* **from, in**; *kellestki* **with, from**)

origination [əridʒi'neiʃ(ə)n] *s.* algatus, ellukutsumine, tekitamine, loomine; tekkimine, lähtumine, põlvnemine, pärinemine

originative [ə'ridʒineitiv] *a.* algatav, ellukutsuv, tekitav, loov

originator [ə'ridʒineitə] *s.* algataja, ellukutsuja, tekitaja, looja

Orinoco [ɔri'noukou] *pn.*

oriole ['ɔ:rioul] *s. zool.* peoleo, vihmakass; *Am.* mustpea-trupiaal (= **Baltimore ~**)

Orion [o'raiən] *s. astr.* Orion, Koot ja Reha (*tähtkuju*)

orison ['ɔriz(ə)n] *s. arh.* palvus, palve, palvetus

Orissa [o'risə] *pn.*

Orkney ['ɔ:kni] *pn.* ◇ **~ Islands** Orkney saared

Orlando [ɔ:'lændou] *pn.*

Orleans ['ɔ:liənz, ɔ:'liənz] *pn.* ◇ **the Maid of ~** (*or* **Orléans**) *aj.* Orléans'i neitsi

orlon ['ɔ:lɔn] *s. Am. tekst.* orlon (*nailonitaoline kunstkiud*)

orlop ['ɔ:ləp] *s. mer.* orlop(tekk), kubrik (*laeva madalaim tekk*)

ormolu ['ɔ:molu:] *s.* kuldpronks; kuldpronksiga kaetud esemed; kassikuld, võltskuld

Ormond(e) ['ɔ:mənd] *pn.*

Ormsby ['ɔ:mzbi] *pn.*

Ormskirk ['ɔ:mzkə:k] *pn.*

Ormuzd ['ɔ:mʌzd] *s. müt.* Ormuzd, Ahuramazda (*valgus- ning headusjumal vanapärsia usundis*)

ornament 1. ['ɔ:nəmənt] *s.* ilustus, kaunistus, ornament; *etn.* (kaunistus)kiri; ehis; *piltl.* ehe; **2.** ['ɔ:nəment, ɔ:nə'ment] *v. t.* ilustama, kaunistama, ornament(eer)ima; *etn.* kirjama ◇ **by way of ~** ilustuseks; **to be an ~ to** (*millelegi*) ehteks olema

ornamental [ɔ:nə'ment(ə)l] *a.* **(-lly)** ilustuslik, ilustus-, ilu-, kaunistuslik, kaunistus-, ehislik, ehis-, ornamentaalne

ornamentation [ɔ:nəmen'teiʃ(ə)n] *s.* ilustamine, kaunistamine, ornament(eer)imine, ornamentatsioon; ilustused, kaunistused, ornamendid

ornate [ɔ:'neit] *a.* **(-est)** (liigselt) ehitud, kaunistatud, ilustatud; *piltl.* lilleline

ornery ['ɔ:nəri], *ka* **on(e)ry** ['ɔnri] *a. Am.* pahur, turtsakas; jonnakas; närune, alatu; prosta, labane; tavaline (= **ordinary**)

ornithological [ɔ:n(a)iə'lɔdʒik(ə)l] *a.* **(-lly)** ornitoloogiline, linnuteaduslik

ornithologist [ɔ:ni'ɔlədʒist] *s.* ornitoloog, linnuteadlane

ornithology [ɔ:ni'ɔlədʒi] *s.* ornitoloogia, linnuteadus

ornithorhync(h)us [ɔ:n(a)iə'riŋkəs] *s. zool.* nokkloom (= **duckbill**)

ornithosis [ɔ:ni'əousis] *s. med.* (*inglise ja ameerika keelepruugis haruld.*) = **psittacosis**

orogenesis [ɔro(u)'dʒenisis] *s. geol.* orogenees, mäeteke

orography [ɔ(:)'rɔgrəfi] *s. geogr.* orograafia, morfograafia (*õpetus pinnavormidest, er. mägedest*)

Oronsay ['ɔ:rənsei] *pn.*

orotund ['ɔ:rətʌnd] *a.* (rõhutatult) selgehäälne, tähtsahäälne, kõlavasõnaline; suuresõnaline, ülespuhutud

O'Rourke [o(u)'rə:k] *pn.*

Orpen ['ɔ:p(ə)n] *pn.*

orphan ['ɔ:f(ə)n] **1.** *a.* vanemateta, vaeslapseks jäänud, orbunud; **2.** *s.* vaes- *e.* vaenelaps, orb; **3.** *v. t. haril. pass.* vaeslapseks tegema ◇ **to be ~ed** vaeslapseks jääma, orbuma

orphanage ['ɔ:fənidʒ] *s.* vaes(te)laste- *e.* orbudekodu; *haruld.* = *järgm.*

orphanhood ['ɔ:fənhud] *s.* vaes(e)lapse- *e.* orvupõli, orbus

Orphean [ɔ:'fi(:)ən] *a.* orfeuslik (*Orpheuse muusikale omane*); võluvalt meloodiline; *vrd.* **Orphic**

Orpheus ['ɔ:fju:s] *pn.* Orpheus

Orphic ['ɔ:fik] *a.* orfiline (*Orpheusele või tema järgi nimetatud müstilisele õpetusele omane*); *vrd.* **Orphean**

orpiment ['ɔ:pimənt] *s. min.* auripigment (*kuldkollane arseenimaak*)

orpin(e) ['ɔ:pin] *s. bot.* verev kukehari; *vt.* **stonecrop**

Orpington ['ɔ:piŋtən] **1.** *pn.*; **2.** *s.* orpington (*teatav kanatõug*)

orrery ['ɔrəri] *s.* (*kellamehhanismi abil käiv vanaaegne*) planetaarium

orris I ['ɔris] *s. haruld.* võhumõõk, iiris (= **iris**); (*kannikeselõhnaline*) võhumõõgajuur (= **~-root**); võhumõõgajuurest saadud lõhnaõli

orris II ['ɔris] *s.* kuld- *või* hõbetress (*tikkimistööks*)

orris-powder ['ɔrispaudə] *s.* võhumõõgajuurepulber

orris-root ['ɔrisru:t] *s.* võhumõõgajuur

Orrm [ɔ:m] *pn.*

ort [ɔ:t] *vt.* **orts**

ortho- ['ɔ:əo(u)] *ühendeis* õige-, õgu-, sirg-; (*võõrsõnades*) orto-

orthochromatic [ɔ:əokrə'mætik] *a.* **(-ically)** *fot.* ortokromaatiline

orthoclase ['ɔ:əokleis] *s. min.* ortoklass

orthodox ['ɔ:əədɔks] *a.* õigeusklik, -usuline, ortodoksne; tavaliselt (*või* üldiselt) õigeks peetav ◇ **the O- Church** ortodoksne kirik, õigeusu *e.* kreekakatoliku kirik

orthodoxy ['ɔ:əədɔksi] *s.* õigeusklikkus, ortodoksia; tavaliselt õigeks peetavad vaated

orthoepist ['ɔ:əo(u)epist, ɔ:'əo(u)ipist] *s. lgv.* ortoepist (*õige hääldamise õpetaja*)

orthoepy ['ɔ:əo(u)epi, ɔ:'əo(u)ipi] *s. lgv.* ortoeepia (*õpetus sõnade õigest hääldamisest*)

orthogonal [ɔ:'ɔgən(ə)l] *a. mat.* ortogonaalne, ortogonaal-, täisnurkne, rist- (= **rectangular**)

orthographic(al) [ɔ:əo'græfik(əl)] *a.* **(-ically)** ortograafiline, ortograafia-, õigekirjutuslik, õigekirjutus-, õigekirja-

orthography [ɔ:'ɔgrəfi] *s.* ortograafia, õigekiri, -kirjutus; (õige) kirjaviis

orthopaedic, *Am.* -ped- [ɔ:əo(u)'pi:dik] *a.* **(-ically)** *med.* ortopeediline ◇ **~ surgeon** = **orthopaedist**

orthopaedics, *Am.* -ped- [ɔ:əo'pi:diks] *s. pl.* (*tarvit. sg-na*) = **orthopaedy**

orthopaedist, *Am.* -ped- [ɔ:əo'pi:dist] *s. med.* ortopeed

orthopaedy, *Am.* -pedy ['ɔ:əopi:di] *s. med.* ortopeedia

ortolan ['ɔ:tələn] *s.* põldtsiitsitaja; *Am.* = **bobolink**

orts [ɔ:ts] *s. pl.* (*sing. haruld.*) *arh., dial.* (toidu)jätted, (-)jäänused

-ory [əri] *suf.* **1.** -oorne (*tuletab adjektiive ladinatüvelistest verbidest või substantiividest, näit.* **accessory, expiratory, illusory**); **2.** -oorium (*moodustab substantiive, näit.* **directory, territory**)

oryx ['ɔ(:)riks] *s. zool.* orüks (*suur aafrika antiloop*)

Os *keem.* = **osmium**

O.S. *lüh.* = **1. old style; 2. ordinary seaman; 3. Ordnance Survey**
Osage [o(u)ˈseidʒ] *pn.*
Osaka [o(u)ˈsɑːkə] *pn.*
Osborne [ˈɔzbən, -bɔːn] *pn.*
Oscar [ˈɔskə] **1.** *pn.*; **2.** *s.* **(the ~)** *Am.* «Oscar» *(tähtsaim iga aasta määratav filmiauhind)*
oscillate [ˈɔsileit] *v. i.* võnkuma, vankuma, kõikuma; *füüs.* ostsilleerima
oscillation [ɔsiˈleiʃ(ə)n] *s.* võnkumine, vankumine, kõikumine; kõikumus; *füüs.* ostsilleerimine, ostsillatsioon ◇ **~ frequency** *füüs.* võnkesagedus
oscillator [ˈɔsileitə] *s. füüs.* ostsillaator; (võnke)generaator
oscillatory [ˈɔsileitəri] *a. füüs.* ostsillatoorne, võnke- ◇ **~ circuit** *el.* võnkering
oscillograph [ɔˈsiləgrɑːf, əˈs-] *s. el.* ostsillograaf
oscilloscope [ɔˈsiləskoup, əˈs-] *s. el.* ostsilloskoop
osculate [ˈɔskjuleit] *v. i. nalj.* suudlema; (kokku) puutuma; *mat.* koolduma, oskuleerima
osculation [ɔskjuˈleiʃ(ə)n] *s. nalj.* suudlemine; (kokku)puutumine; *mat.* kooldumine, oskulatsioon
-ose [ous] *suf.* **1.** -lik, -ne, *(võõrsõnades)* -oosne *(tuletab adjektiive, enamasti oskussõnu mitmelt alalt, näit.* **comatose, jocose**); **2.** -oos *(tuletab substantiive, enamasti keemiaalaseid oskussõnu, näit.* **cellulose, glucose)**
O'Shaughnessy [o(u)ˈʃɔːnisi] *pn.*
O'Shea [o(u)ˈʃei] *pn.*
osier [ˈouʒə, ˈouziə] *s. bot.* paju, *er.* vits- *e.* korvipaju; pajuvits ◇ **~-bed** pajuistandik
Osiris [o(u)ˈsaiəris] *s. müt.* Osiris *(muinasegiptuse jumal)*
-osity [ˈɔsiti] *suf.* -likkus, -(s)us, *(võõrsõnades)* -oossus *(tuletab substantiive adjektiividest, mille lõpuks on kas* **-ose** *või* **-ous,** *näit.* **bellicosity, luminosity)**
Osler [ˈəuzlə, -s-] *pn.*
Oslo [ˈɔzlou, -s-] *pn.*
Osman [ɔzˈmɑːn] *pn.*
Osmanli [ɔzˈmænli] = **Ottoman**
osmium [ˈɔzmiəm] *s. keem.* osmium *(sümbol* **Os)**
Osmond [ˈɔzmənd] *pn.*
osmose [ˈɔzmous], **osmosis** [ɔzˈmousis] *s. füüs.* osmoos
osmotic [ɔzˈmɔtik] *a.* **(-ically)** *füüs.* osmootne ◇ **~ pressure** osmootne rõhk
osmund [ˈɔzmənd] *s. bot.* (kuning)osmunda
osprey [ˈɔspr(e)i] *s. zool.* kalakotkas; kotka- *või* kullisulg *(kübaraehtena)*
Ossa [ˈɔsə] *pn.*
ossein [ˈɔsiin] *s. keem.* osseiin
osseous [ˈɔsiəs] *a.* luine, luune, luu-, kondi- ◇ **~ fishes** *zool.* luukalad
Ossian [ˈɔsiən] *pn.*
ossicle [ˈɔsikl] *s. anat.* luuke ◇ **auditory ~s** kuulmeluukesed
ossification [ɔsifiˈkeiʃ(ə)n] *s.* luustumine, ossifikatsioon
ossifrage [ˈɔsifridʒ] *s. haruld.* kalakotkas (= **osprey**); *Am. ka* habekotkas (= **bearded vulture**)
ossify [ˈɔsifai] *v. t. & i.* **(-iable)** luustama, luuks muutma, ossifitseerima; luustuma, luuks muutuma, ossifitseeruma *(ka piltl.)* ◇ **-fied** *Am. sl.* (puru)joobnud
Ossory [ˈɔsəri] *pn.*
ossuary [ˈɔsjuəri] *s.* luukamber; (muistne) surnukoobas; surnuluude laegas *või* urn
osteitis [ɔstiˈaitis] *s. med.* luupõletik, ostiit
Ostend [ɔsˈtend] *pn.* Ostende
ostensible [ɔsˈtensibl] *a.* näilik, teeseldud, silmakirjaks näidatud
ostensibly [ɔsˈtensibli] *adv.* näilikult, teesklevalt, silmakirjaks
ostensory [ɔsˈtensəri] *s. kirikl.* (armulaua)leivaastja, monstrants (= **monstrance**)
ostentation [ɔstenˈteiʃ(ə)n] *s.* hooplev näitamine, otsitud silmatorkavus, suurustlus, ostentatsioon
ostentatious [ɔstenˈteiʃəs] *a.* hooplevalt näitav, suurustlev, ostentatiivne
osteo- [ˈɔstio(u)] *ühendeis* luu-, *(võõrsõnades)* osteo-
osteoblast [ˈɔstioblæst, -blɑːst] *s. anat.* osteoblast, luumoodustusrakk, luumoodusti
osteologist [ɔstiˈɔlədʒist] *s. anat.* osteoloog, luuteadlane
osteology [ɔstiˈɔlədʒi] *s. anat.* osteoloogia, luuteadus

osteoma [ɔstiˈoumə] *s. pat.* osteoom, luukudekasvaja
osteopath [ˈɔstiəpæθ] *s. med.* osteopaat
osteopathy [ɔstiˈɔpəi] *s. med.* osteopaatia
ostler [ˈɔslə] *s. (kõrtsi, võõrastemaja)* tallipoiss
ostracism [ˈɔstrəsizm] *s. aj.* ostrakism, (vanakreeka) killukohus; *piltl.* seltskonnast väljatõukamine, põlustus
ostracize [ˈɔstrəsaiz] *v. t.* **(-zable)** *aj.* ostrakismi otsusel maalt pagendama; *piltl.* seltskonnast välja tõukama, põlustama, põlu alla panema
ostracods [ˈɔstrəkɔdz] *s. pl. zool.* karpvähilised, ostrakoodid
ostrich [ˈɔstritʃ, *ka* -idʒ] *s.* jaanalind ◇ **~ policy** jaanalinnupoliitika, (ohtlik) enesepettus
ostrich-farm [ˈɔstritʃfɑːm] *s.* jaanalinnufarm, -kasvandus
ostrich-plume [ˈɔstritʃpluːm] *s.* jaanalinnusulg
Ostrogoth [ˈɔstrogɔθ] *s. aj.* ida- *e.* ostrogoot
Oswald [ˈɔzw(ə)ld] *pn.*
Oswego [ɔzˈwiːgou] *pn.* ◇ **~ tea** *bot.* monarda *(mündilõhnaline taim)*
Otago [oˈtɑːgou] *pn.*
O.T.C. *lüh.* = **Officers' Training Corps**
Othello [o(u)ˈθelou] *pn.*
other [ʌðə] **1.** *a.* teine, muu, mitte sama; **(the ~)** teine, ülejäänud; *vrd.* **another; 2.** *pron.* teine, muu; **3.** *adv.* teisiti (= **otherwise;** *tarvit. ainult teatavais lausekonstruktsioonides*) ◇ **among ~ things** muu seas; **every ~ day** ülepäeviti, sageli; **the ~ day** hiljuti, mõni päev tagasi; **on the ~ hand** teiselt poolt; **some time or ~** kunagi, ühel päeval; **it was none ~ than A.** see polnud keegi muu kui A.; **each ~ (*or* one another)** teineteist, üksteist; **give me some ~s** andke mulle mõned teised; **you are the man of all ~s for this work** teie olete kõigist kõige sobivam mees selleks tööks; **somehow or ~** (kuidagiviisi) nii või teisiti; **not ~ than ...** mitte teisiti kui ...; **I could not read this book ~ than cursorily** ma sain seda raamatut vaid põgusalt lugeda
othergates [ˈʌðəgeits] **1.** *adv. arh., dial.* teisiti, teistmoodi, teistviisi; **2.** *a.* = *järgm.*
otherguess [ˈʌðəges] **1.** *a. arh., fam.* (hoopis) teistsugune, teistmoodi; **2.** *adv.* = *eelm.*
otherness [ˈʌðənis] *s. haruld.* teistsugusus, erisugusus, erisus
otherwhere(s) [ˈʌðə(h)wɛə(z)] *adv. poeet.* kuskil mujal, kuhugi mujale (= **elsewhere)**
otherwhile(s) [ˈʌðə(h)wail(z)] *adv. haruld., dial.* teinekord, mõnikord
otherwise [ˈʌðəwaiz] **1.** *adv.* teisiti, teistviisi, -moodi; **2.** *konj.* muidu, vastasel korral ◇ **I could not have acted ~** ma ei oleks võinud teisiti toimida; **he is noisy, but ~ a very nice boy** ta on kärarikas, aga muidu kena poiss; **how can it be ~ than fatal?** kuidas see võib olla muud kui saatuslik?; **some scholars are wise, and some ~** mõned õpetlased on elutargad, mõned mitte; **do what you are told, ~ you will be punished** tehke, mida teil kästakse, muidu saate karistada
other-worldly [ˈʌðəwəːldli] *a.* **(-iness)** teisemaailmne, sealmaailmne, mitte siit maailmast; hauatagune
Othman [ɔθˈmɑːn, ˈɔθmən] *pn.*
Otho [ˈouθou] *pn.*
otiose [ˈouʃious] *a.* jõudeolev, tegevuseta; tarbetu, kasutu, asjatu
Otis [ˈoutis] *pn.*
otitis [o(u)ˈtaitis] *s. med.* otiit, kõrvapõletik
otolith [ˈoutoliθ] *s. anat.* kuulmekivike, kõrvakivi, otoliit
otology [o(u)ˈtɔlədʒi] *s. anat., med.* otoloogia
otoscope [ˈoutəskoup] *s. med.* kõrvapeegel, otoskoop
Otranto [ɔˈtræntou] *pn.*
ottar [ˈɔtə] = **attar**
ottava rima [ɔˈtɑːvə ˈriːmə] *s. pros.* oktaav *(teatav kaheksavärsiline stroof)*
Ottawa [ˈɔtəwə] *pn.*
otter [ˈɔtə] *s.* saarmas, udras; saarmanahk
Otterburn [ˈɔtəbəːn] *pn.*
Ottery [ˈɔtəri] *pn.*
otto I [ˈɔtou] *haruld.* = **attar**
Otto II [ˈɔtou] *pn.*
Ottoman I [ˈɔtəmən] **1.** *a.* türgi; **2.** *s.* **(*pl.* -mans)** otoman, (seljatoeta) türgi diivan
Otway [ˈɔtwei] *pn.*
O.U. *lüh.* = **Oxford University**
oubliette [uːbliˈet] *s.* (ainult ülalt luugi kaudu

juurdepääsetav) vangikelder, peidetud vangikoobas (*er. keskaegses lossis*)

ouch I [autʃ] *s. arh.* pannal, sõlg, pross; (*kalliskivi*) raamistis

ouch II [autʃ] *interj.* ai!

Oude [aud] *pn.*

Oudh [aud] *pn.*

O.U.D.S. [audz] *lüh.* = **Oxford University Dramatic Society**

ought I [ɔ:t] *s. vulg.* null, mitte midagi (= **nought**); *haruld.* = **aught**

ought II [ɔ:t] *abiverb* (*muud vormid puuduvad; järgneva infinitiivi ees seisab alati partikkel* **to**) peaksin, peaksid, peaks *jne.* (*midagi tegema* **to do**); oleksin (oleksid, oleks *jne.*) pidanud (*midagi tegema* **to have done**) ◇ **you ~ (~ not) to go at once** te peaksite (ei peaks) otsekohe minema; **you ~ to have gone long ago** te oleksite pidanud ammugi minema; **you ~ not to have gone yesterday** te poleks pidanud eile minema; **it ~ to be done at once** seda peaks otsekohe tehtama; **it ~ to have been done long ago** seda oleks pidanud ammugi tehtama

oughtn't ['ɔ:tnt] = **ought not**

Oughtred ['ɔ(:)trəd, -id] *pn.*

Ouida ['wi:də] *pn.*

ouija ['wi:dʒɑ:, -jɑ:] *s.* (*ka* **~-board**) tähestiku ja mõnede muude märkidega (siledapinnaline nelinurkne) laud, mida kasutatakse koos sellel liikuva planšetiga spiritistlikel seanssidel; *vrd.* **planchette**

Ould [ould] *pn.*

ounce I [auns] *s.* (*lüh.* **oz.**) unts (*Inglise kaaluühik,* = 1/12 **pound troy** = 28,35 g, *või* = 1/16 **pound avoirdupois** = 31,1 g); *piltl.* natuke, näputäis

ounce II [auns] *s. zool.* lumeleopard, irbis; *poeet.* ilves (= **lynx**)

Oundle ['aundl] *pn.*

O.U.P. *lüh.* = **Oxford University Press**

our ['auə] *poss. a.* (*tarvit. ainult atributiivselt, substantiivi ees*) meie (oma), (meie) oma; *vrd.* **ours & we**

ours ['auəz] **1.** *pron.* meie oma(d), meie omaksed; **2.** *poss. a.* (*tarvit. ainult predikatiivselt*) meie, meie päralt; *vrd.* **our** ◇ **~ is a large family** meie perekond on suur; **this house is ~** see maja on meie (päralt); **a friend of ~** üks meie sõpru; **this dog of ~ is always fighting with others** see meie koer kakleb alati teistega

ourself [auə'self] = **myself** (*tarvit. juhul, kui isik — näit. kuningas — räägib enese kohta «Meie»*); *vrd. järgm.*

ourselves [auə'selvz] *pron.* **1.** *emf.* (meie) ise; **2.** *refl.* (meid) ennast, endid ◇ **we will do it ~** (*or* **we ~ will do it**) me teeme seda ise, me ise teeme seda; **we are by ~** me oleme üksi(nda); **we cook for ~** me keedame endile ise süüa; **we cannot see ~ as others see us** me ei või endid näha nagu teised meid näevad; **we dress ~** (*or* **we dress**) **in the morning** me riietume hommikul

-ous [əs] *suf.* -ne, -line, -lik (*tuletab adjektiive, enamasti substantiividest, näit.* **felicitous, joyous, poisonous, polygamous**)

Ouse [u:z] *pn.*

ousel ['u:z(ə)l] = **ouzel**

Ouseley ['u:zli] *pn.*

Ousley ['ausli] *pn.*

oust [aust] *v. t.* välja tõrjuma *või* ajama (**from**)

ouster ['austə] *s. jur.* väljatõstmine, omandist (*või* valdusest) kõrvaldamine

out [aut] **1.** *adv.* väljas, välja, ära; **2.** *prep. peam. Am.* seest, -st (= **~ of**); *poeet.* (*millestki*) välja, esile (*er. ühendis* **from ~**); **3.** *s.* (**the ~s**) mitte valitsuses olev erakond, opositsioon; (*kriketimängus*) tormajad, tormajameeskond; *vast.* **the ins**; **4.** *a.* välis-, võõrsil mängitud, külalis- (*võistluspartii kohta*); tavalist ületav (*riiete, kübara jms. suuruse kohta*); **5.** *v. t. fam.* välja viskama; (*poksis*) nokauti lööma (= **knock ~**); **6.** *interj.* välja! (*näit.* **~ with him!** visake ta välja!); *arh.* vuih! (*näit.* **~ upon you!** vuih häbi!) ◇ **~ and ~** läbi ja läbi; **he is ~** ta on väljas, teda ei ole kodus; **the ball is ~** pall on (mänguväljaku piiridest) väljas *või* äudis; **I am ~ with Jones** ma olen Jonesiga tülis; **the miners are ~** (mäe)kaevurid streigivad; **the candle is ~** küünal on kustunud, küünal ei põle; **murder will ~** mõrv ei jää avalikuks tulemata; **to speak ~** valjusti (*või* selgesti) rääkima; avalikult välja ütlema; **before the week is ~** enne kui nädal on lõpul; **let them fight it ~** las nad võitlevad lõpuni; **~ and**

about voodist väljas, jalul (*haige kohta*); **~ and away** kaugelt, suurel määral; **~ and ~** põhjalik, põhjalikult, täielikult; **~ at elbows** räbaldunud, vaene; **to be ~ for** (*or* **to**) (*midagi*) taotlema, (*midagi teha*) püüdma; **he is (far) ~ in his calculations** ta eksib (rängalt) oma arvestustes; **~ of** (*millegi*) seest, -st, hulgast; (*millestki*) eemal; (*millegi*) pärast, tõttu; **~ of** (*Am. ka* **~**) **the door (gate, etc.)** uksest (väravast jne.) väljas *või* välja; **~ of fear (kindness, etc.)** hirmust, hirmu pärast, hirmu tõttu (lahkusest, lahkuse pärast, lahkuse tõttu jne.); **I am ~ of money** mul on raha otsas, ma olen ilma rahata (*vt. ka näiteid* **~ of** *tarvitamise kohta eri tähendustes paljude teiste substantiivide, näit.* **date, doors, pocket, sight, work** *ees*); **~ size** *kaub.* tavalist ületav suurus, mittestandardne suurus, ekstra suur number (*mingil rõivastusesemel* **in**) (*vrd.* **outsize**)

out- [aut] *ühendeis* **1.** välja-, välis- (*ühenduses substantiivide ja adjektiividega; rõhk asetseb silbil* **out-**); **2.** üle(-), (*kedagi, midagi*) ületavalt, ületrumpavalt (*ühenduses verbidega;* **out-** *on rõhutu*)

outage ['autidʒ] *s. tehn.* töötamast lakkamine, tööseisak, avarii

out-and-out ['autənd'aut] *a.* põhjalik, täielik

out-and-outer ['autənd'autə] *s. sl.* kedagi (*või* midagi) erakordset

outback ['autbæk] *s. er. Austr.* (väheasustatud) tagamaa, (metsik) sisemaa; *atrib.* tagamaa-, sisemaa-

outbade [aut'beid] *vt.* **outbid**

outbalance [aut'bæləns] *v. t.* üles kaaluma, (kaalukuselt) ületama (= **outweigh**)

outbid [aut'bid] *v. t.* (*pret.* **~** *or* **-bade** [-'beid], *p. p.* **~** *or* **-bidden** [-'bidn]; **-dd-**) üle (*e.* enam) pakkuma; üle trumpama

outbidden [aut'bidn] *vt. eelm.*

outboard ['autbɔ:d] *a.* väljaspool parrast asetsev, pardatagune; pardapoolne, väljaspoolne, välimine ◇ **~ motor** päramootor, rippmootor

outbound ['autbaund] *a.* väljasõitev (*laeva kohta*); eksport- (*lasti kohta*)

outbrave [aut'breiv] *v. t.* trotsima, julgesti vastu astuma, vapruselt ületama

outbreak ['autbreik] *s.* (lahti) puhkemine, puhang, (esile)purse

outbuilding ['autbildiŋ] *s.* välis- *e.* kõrvalhoone

outburst ['autbə:st] *s.* purse, väljapurskamine, pahvatus, pahvak

outcast ['autkɑ:st] **1.** *a.* väljaheidetud, väljatõugatud, hüljatud; **2.** *s.* väljaheidetu, väljatõugatu, põlatu, hüljatu, heidik

outclass [aut'klɑ:s] *v. t.* kaugelt ületama

out-college ['autkɔlidʒ] *a.* väljaspool kolledžit elav; kolledžisse mittekuuluv

outcome ['autkʌm] *s.* (lõpp)tulemus, tagajärg

outcrop **1.** ['autkrɔp] *s.* esilekerkimine; *geol.* paljand; **2.** [aut'krɔp] *v. i.* **(-pp-)** esile kerkima (= **crop out**); *geol.* paljanduma

outcry ['autkrai] *s.* kisa, lärm, vali protest, meelepahatorm ◇ **to raise an ~** kisa tõstma

outdated [aut'deitid] *a.* iganenud, aegunud

outdid [aut'did] *vt.* **outdo**

out-distance [aut'distəns] *v. t.* kaugele maha jätma, kaugele ette jõudma

outdo [aut'du:] *v. t.* (*pret.* **-did** [-'did], *p. p.* **-done** [-'dʌn]) ületama, üle trumpama (*milleski* **in**)

outdoor ['autdɔ:] *a.* vabaõhu-, väljas toimuv, väline, välis- ◇ **~ aerial** (*or* **antenna**) *raad.* välisantenn; **~ games** vabaõhumängud; **~ relief** vaeste abistamine väljaspool vaestemaja

outdoors ['aut'dɔ:z] **1.** *adv.* väljas, vabas õhus; **2.** *s. peam. Am.* vaba loodus, lahtise taeva alune loodus

outer ['autə] **1.** *a.* (*sup.* **outermost** ['autəmoust], **outmost** ['autmoust]) väljaspoolne, väline, välis-; **2.** *s.* (*märklaua*) välisring; tabamus välisringi ◇ **~ harbour** eelsadam; **the ~ man** inimese välimus, riided, rõivastus; **~ space** kosmiline ruum, kosmos, maailmaruum; **the ~ world** välismaailm

outermost ['autəmoust] *a.* väliseim, kaugeim, äärmisim (= **outmost**); *vrd.* **outer**

outface [aut'feis] *v. t.* trotslikult vastu vaatama *või* astuma, jultunult silma vaatama

outfall ['autfɔ:l] *s.* suudmekoht, väljavoolukoht, suubumisava

outfield ['autfi:ld] *s.* taluhoonetest kaugemal

asetsev põllumaa; *sport* (*er. kriketimängus või pesapallis*) väravate taga asetsev väljakuosa; *vrd.* **infield**

outfit ['autfit] **1.** *s.* varustus; varustuskogumik, komplekt; seadmed; *kõnek.* rühm, salk, seltskond; *Am.* töölissalk ühes töövarustusega; **2.** *v. t.* **(-tt-)** varustama; seadmestama

outfitter ['autfitə] *s.* varustaja ◇ **gentlemen's** ~ meeste riietur ning reisitarvete kaupmees

outflank [aut'flæŋk] *v. t. mil.* tiibama, (*väenlast*) tiivalt haarama, flankeerima

outflow ['autflou] *s.* väljavool, -voolus

outfox [aut'fɔks] *v. t. fam.* üle kavaldama, (kavalusega) üle trumpama

outgeneral [aut'dʒenr(ə)l] *v. t.* (*väejuhtimises, sõjakunstis*) üle trumpama, (osava juhtimisega) üle lööma

outgo 1. ['autgou] *s.* (*pl.* **-oes**) väljaminek, kulu(tus); **2.** [aut'gou] *v. t.* (*pret.* **-went** [-'went], *p. p.* **-gone** [-'gɔn]) *haruld.* (*ulatuselt, määralt jms.*) ületama; üle minema

outgoing ['autgouiŋ] **1.** *a.* väljaminev; (ametist) lahkuv; *Am. ka* vastutulelik, sõbralik, lahke olekuga; **2.** *s.* väljaminek; *pl.* väljaminekud, kulu(tuse)d

outgrow [aut'grou] *v. t.* (*pret.* **-grew** [-'gru:], *p. p.* **-grown** [-'groun]) välja (*või* üle) kasvama, kasvamises (*või* kasvult) ületama ◇ **the boy has ~n his elder brother (his clothes)** poiss on oma vanemast vennast kasvus ette jõudnud (oma riietest välja kasvanud)

outgrowth ['autgrouθ] *s.* väljakasvamine, -kasv; kasvaja; kasvund; võsu, võsund; (loomulik) tulemus

outhaul ['authɔ:l] *s. mer.* tõmbetross, trosstõmmits

out-herod [aut'herəd] *v. t.* (*mingilt halvalt omaduselt*) ületama, üle trumpama (*tarvit. häril. ühendis* **to ~ Herod** julmuselt *või* vägivallalt kõiki ületama)

outhouse ['authaus] *s.* kõrvalhoone; *Am. er.* väliskäimla, peldik

outing ['autiŋ] *s.* väljasõit, (lühike) lõbusõit, rohelisesõit, rohelisesviibimine; matk

out-jockey [aut'dʒɔki] *v. t. fam.* üle kavaldama, kavalate võtetega üle trumpama

outlaid [aut'leid] *vt.* **outlay**

outlandish [aut'lændiʃ] *a.* võõra- *või* välismaine; võõramoeline

outlast [aut'lɑ:st] *v. t.* üle kestma, kestvuselt ületama; üle (*või* kauem) elama

outlaw ['autlɔ:] **1.** *s.* õigusteta (*või* lindprii) isik, riigivande alla pandu, põlustatu; **2.** *v. t.* lindpriiks kuulutama, riigivande alla panema, põlustama; ebaseaduslikuks kuulutama

outlawry ['autlɔ:ri] *s.* lindpriius, õigusetus; lindpriiks kuulutamine, põlustus

outlay 1. ['autlei] *s.* (rahaline) kulu(tus), kulud, väljaminekud; **2.** [aut'lei] *v. t.* (*pret. & p. p.* **-laid** [-'leid]) *haruld. peam. Am.* (raha) kulutama

outlet ['autlet, -lit] *s.* väljapääs, väljapääsutee (*ka piltl.*); äravool, äravoolutee; väljalaskeava, väljeava

outlier ['autlaiə] *s.* eemalasuja, teenistuskohast eemal elav isik; *geol.* (tektoonilise katte) jäänuk, rändpangas; üksik kaljurahn

outline ['autlain] **1.** *s.* piir- *e.* äärjoon; visand; *pl.* peajooned; **2.** *v. t.* visandama, peajoontes kujutama ◇ **in ~** peajoontes, visandis; **in general ~(s)** üldjoontes; **~ map** kontuurkaart

outlive [aut'liv] *v. t.* üle elama, (*millestki, kellestki*) kauem(ini) elama; (elades) üle saama

outlook ['autluk] *s.* väljavaade (*ka piltl.*); maailmavaade, vaimne silmapiir (= **mental ~**)

outlying ['autlaiiŋ] *a.* väljas (*või* eemal) asetsev, väline, kauge

outmanoeuvre, *Am.* **-neuver** [autmə'nu:və] *v. t.* manöö verdamisoskuses ületama, kavalate manöövritega üle trumpama

outmarch [aut'mɑ:tʃ] *v. t.* (*kellestki*) kaugemale (*või* kiiremini) marssima

outmatch [aut'mætʃ] *v. t.* üle trumpama, (kavalusega) üle lööma (*milleski* **in**)

outmoded [aut'moudid] *a.* moest läinud, vanamoeline

outmost ['autmoust] *a.* väliseim, kaugeim, äärmisim (= **outermost**); *vrd.* **outer**

outness ['autnis] *s.* välisus, väline olemasolu

outnumber [aut'nʌmbə] *v. t.* arvult ületama, (arvulises) ülekaalus olema ◇ **to be ~ed** vähemuses olema, vähemusse jääma

out-of-date ['autəvdeit] *atrib. a.* iganenud, vananenud

out-of-door(s) ['autəv'dɔ:(z)] = **outdoor(s)**

out-of-pocket ['autəv'pɔkit] *atrib. a.* tegelikult väljamakstud (*er. ühendis* **~ expenses** tegelikud kulud); *vt.* **(out of) pocket**

out-of-the-way ['autəvðə'wei] *atrib. a.* kaugel (*või* eemal) asetsev; ebaharilik, haruldane

out-of-work ['autəvwə:k] **1.** *atrib. a.* tööta; **2.** *s.* töötu

outpace [aut'peis] *v. t.* (*kellestki*) kiiremini sammuma, (*käies*) seljataha jätma

outpatient ['autpeiʃ(ə)nt] *s.* välispatsient, ambulatoorne haige ◇ **~ treatment** ambulatoorne ravi

outplay [aut'plei] *v. t.* (sportlikus) mängus ületama *või* lööma

outport ['autpɔ:t] *s.* eelsadam; väljaveosadam; (*Inglismaal*) Londonist väljaspool asuv sadam

outpost ['autpoust] *s.* (sõjaväeline) eelpost

outpour 1. [aut'pɔ:] *v. t. poeet.* välja valama (= **pour out**); **2.** ['autpɔ:] *s.* = *järgm.*

outpouring ['autpɔ:riŋ] *s.* väljavalamine, valang; *pl.* (tunde)valangud

output ['autput] *s.* väljalase, toodang; *er. el.* võimsus; tootlikkus, jõudlus; *tehn.* väljund (*vast.* **input**); väljastus; väljutatu, väljutatud hulk

outrage 1. ['autr(e)idʒ] *s.* vägivald, vägivallategu, vägistus; ülekohus, solvang, solvus, solvamine, (au)haavamine, haavutus; jõledus, jõle (*või* metsik) tegu; jäme eksimus (*millegi vastu* **on, upon**); **2.** ['autreidʒ] *v. t.* (*kellegi kallal*) vägivalda tarvitama, vägistama; ülekohut tegema, solvama, haavama, haavutama; jämedalt rikkuma

outrageous [aut'reidʒəs] *a.* jõle, metsik; (toorelt) ülekohtune, teotav, solvav; häbistav, pöörane

Outram ['u:trəm] *pn.*

outran [aut'ræn] *vt.* **outrun**

outrank [aut'ræŋk] *v. t.* auk raadilt (*või* auastmelt) ületama

outré ['u:trei] *a. pr.* liialdatud, äärmuseni viidud; sündsusetu

outride [aut'raid] *v. t.* (*pret.* **-rode** [-'roud], *p. p.* **-ridden** [-'ridn]) (*kellestki*) kiiremini ratsutama, (ratsutades) ette jõudma; (*laeva kohta*) välja kannatama (*tormi*), vastu pidama (*tormile*)

outrider ['autraidə] *s.* eelratsutaja (*tõlla ees*)

outrigger ['autrigə] *s.* konsooltala, ulgtugi, kronstein; (*kraana*) tugikäpp; (*paadi*) välisküljele kinnitatud tulliklamber, ulgtull; väliste tulliklambritega varustatud sõudepaat, ulgtullpaat; *mer.* ulgseade (*pardaväline tasakaaluseade paadil või purjekal*)

outright 1. [aut'rait] *adv.* lausa, suisa, avalikult, täielikult; **2.** ['autrait] *atrib. a.* päris, täitsa, täielik; lausaline, avameelne

outrival [aut'raiv(ə)l] *v. t.* **(-ll-)** võistluses ületama

outrode [aut'roud] *vt.* **outride**

outrun [aut'rʌn] *v. t.* (*pret.* **-ran** [-'ræn], *p. p.* **-run**; **-nn-**) ette jooksma, (joostes) ette jõudma; (*piiridest*) üle astuma ◇ **his fancy ~s the facts** ta kujutlusvõime ületab tõsiasjad; **to ~ the constable** üle jõu elama, võlgadesse sattuma

outrunner ['autrʌnə] *s.* tõlla kõrval jooksev teener; priipassihobune; (*koerterakendi*) juhtkoer

outsail [aut'seil] *v. t.* ette purjetama, (purjetades) ette jõudma, mööda sõitma, möödu ma

outsat [aut'sæt] *vt.* **outsit**

outset ['autset] *s.* algus, hakatus ◇ **at the ~** algul, alguses, hakatuses; **from the ~** algusest (peale), hakatusest

outshine [aut'ʃain] *v. t.* (*pret. & p. p.* **-shone** [-'ʃɔn]) (*millestki, kellestki*) heledamini paistma, (paistelt, säralt) ületama

outside ['aut'said] **1.** *s.* väliskülg, -pool, välimus; äärmine piir; **2.** *a.* väline, välis-; äärmine; **3.** *adv.* väljas, väljaspool; välja, väljapoole; **4.** *prep.* (*millestki*) väljas, välja, väljaspool, väljapoole ◇ **from the ~** väljastpoolt; **at the ~** (kõige) äärmisel juhul, kõige rohkem *või* enam, kõrgeima arvestuse järgi; **an ~ estimate** äärmine arvestus; **~ measurements** välised mõõtmed; **~ repairs** välisremont; **~ work** väljaspool (kodu, töökoda, tehast *jms.*) tehtav töö; **he has many interests ~ his work** tal on palju huvialasid väljaspool (*või* peale) oma töö; **~ of** väljaspool (*midagi*); *er. Am.* peale, välja arvatud; **~ of a horse** *sl.* hobuse sel-

jas, ratsa; **to get ~ of some food (drink)** *sl.* midagi sööma (jooma)

outsider [aut'saidə] *s.* (*asjast*) kõrvalseisja, võõras, teatavasse ringi (*või* seltskonda) mittekuuluja; asjasse mittepühendatu, võhik; *fam.* paremasse seltskonda vastuvõtmatu isik; *sport* autsaider, väheste võidulootustega võistleja

outsit [aut'sit] *v. t.* (*pret. & p. p.* **-sat** [-'sæt]; **-tt-**) (*kellestki*) kauem(ini) istuma *või* (külas) viibima

outsize ['autsaiz] **1.** *a.* = *järgm.*; **2.** *s.* = **out size**, *vt.* **out**

outsized ['autsaizd] *a.* erakordse (*või* mittestandardse) suurusega, tavalisest numbrist suurem (*rõivastuseseme kohta*)

outskirts ['autskə:ts] *s. pl.* äärepiirkond, -ala; *er.* äärelinn; lähem ümbrus

outsmart [aut'smɑ:t] *v. t. fam.* üle kavaldama, kavalusega üle trumpama

outspan [aut'spæn] *v. t.* **(-nn-)** *L.-Aafr.* lahti rakendama (*er. härgi*)

outspoken ['aut'spouk(ə)n] *a.* avameelne, otsekohene

outspread ['aut'spred] *v. t.* (*pret. & p. p.* ~) laiali laotama *või* sirutama, laiutama (*käsi, tiibu jne.*)

outstanding ['autstændiŋ] *a.* esileulatuv, -küündiv; silmapaistev; (*võla kohta*) õiendamata, tasumata, maksmata; tegemata, lõpetamata

outstay [aut'stei] *v. t.* (*kellestki, millestki*) kauem viibima *või* püsima ◇ **to ~ one's welcome** kauem(ini) külas viibima, kui seda soovitakse, külalislahkust kurjasti pruukima

outstretched ['aut'stretʃt] *a.* väljasirutatud, õieli(aetud)

outstrip [aut'strip] *v. t.* ületama, ette jõudma, edestama

outvalue [aut'vælju:] *v. t.* väärtuselt ületama

outvie [aut'vai] *v. t.* võistluses ületama

outvote [aut'vout] *v. t.* hääletamisel võitma, (*kellegi üle*) hääletusel ülekaalu saama

outwalk [aut'wɔ:k] *v. t.* ette kõndima, (kõndimisel) ette jõudma; (*kellestki*) kauem(ini) kõndima

outward ['autwəd] **1.** *a.* väline, välis-, välispidine, väljaspoolne; **2.** *s. haruld.* välisus, välispidisus, välismaailm; **3.** *adv.* = **outwards** ◇ ~ **form** väline vorm *või* kuju; **the ~ man** (inimese) keha *või* rõivad; **to ~ seeming** nähtavasti

outward-bound ['autwəd'baund] *a.* (kodusadamast) väljasõitev (*laeva kohta*)

outwardly ['autwədli] *adv.* väliselt, välispidiselt

outwardness ['autwədnis] *s.* välisus, väline olemasolu; huvitatus (vaid) välismaailmast

outwards ['autwədz] *adv.* väljapoole, välja

outwear [aut'wɛə] *v. t.* (*pret.* **-wore** [-'wɔ:], *p. p.* **-worn** [-'wɔ:n]) ära kandma *või* kulutama; üle elama, ületama; *vrd.* **outworn**

outweigh [aut'wei] *v. t.* üles kaaluma, kaalult ületama, (*millestki, kellestki*) kaalukam olema

outwent [aut'went] *vt.* **outgo**

outwit [aut'wit] *v. t.* **(-tt-)** üle kavaldama, kavaluselt ületama

outwore [aut'wɔ:] *vt.* **outwear**

outwork 1. ['autwə:k] *s.* (*kindluse*) välis- *e.* eelkindlustus; **2.** [aut'wə:k] *v. t.* (*kellestki*) rohkem töötama, (*kedagi*) töötamises ületama

outworn 1. [aut'wɔ:n] *vt.* **outwear; 2.** ['aut'wɔ:n] *a.* ärakantud, -kulutatud, kulunud; ületatud, iganenud, vananenud

ouzel, -sel ['u:z(ə)l] *s. zool.* rästas, *er.* kaelusrästas (= **ring-~**); *lit., arh.* muströstas ◇ **water-~** vesipapp (= **dipper**)

ova ['ouvə] *vt.* **ovum**

oval ['ouv(ə)l] **1.** *a.* **(-lly)** ovaalne; **2.** *s.* ovaal ◇ **the O-** kriketiväljak Kenningtonis (*Londoni eeslinnas*)

ovary ['ouvəri] *s. anat.* munasari, ovaar(ium); *bot.* sigimik

ovate ['ouv(e)it] *a. bot.* ovaalne, munajas; *vrd.* **oval**

ovation [o(u)'veiʃ(ə)n] *s.* ovatsioon, tormiline kiiduavaldus

oven ['ʌv(ə)n] *s.* (leiva)küpsetus- *või* kuivatusahi; praeahi; põletus- *või* sulatusahi ◇ **~-bird** *zool.* ahjulind

over ['ouvə] **1.** *adv.* üle; ümber; möödas, otsas, lõppenud; üleliia, liialt; **2.** *prep.* (*millegi*) üle, kohal, juures ◇ **Hollywood is ~ in America** Hollywood on mere taga Ameerikas; **he handed ~ the money** ta andis raha üle; **I shall have something ~** mul jääb natuke (raha) üle; **to read (count) ~**

üle lugema (loendama); **it can stand ~** see võib teiseks korraks jääda; **to talk ~** läbi rääkima; **to think ~** järele mõtlema; **to turn ~** ümber pöörama; **please turn ~** (*lüh.* **P.T.O.**) vaata pöördel!; **the struggle is ~** võitlus on lõppenud; **he is not ~ well** ta ei ole kunagi hea tervise juures; **all ~** üleni, läbi ja läbi, täiesti; **~ again** uuesti algusest peale, veel kord; **~ against** (*millegi*) vastas, vastu; **~ and above** peale (*millegi*), lisaks (*millelegi*); **~ and ~ (again)** korduvalt, ikka ja jälle; **~ the way (street)** üle tee (tänava); **~ my head** mu pea kohal; **all ~ the world** kogu maailmas; **to go to sleep ~ one's work** oma töö juures magama jääma; **to be ~ smb.'s head** üle kellegi mõistuse käima; **to go ~ smb.'s head** kellestki mööda minnes kõrgema võimu poole pöörduma; **~ head and ears** kõrvuni (*näit. armunud, võlgades*); **~ shoes and boots** üleni, täiesti; **to go ~ the bags** (*or* **the top**) *mil.* kaevikust rünnakuks väljuma

over- ['ouvə] *pref., tarvit. mitmes tähenduses:* üle(-), üli-; ümber(-); liig-; ülem(-), kõrgem; *mõnel juhul ka* üld(-), kogu(-); *pref-ga ~ algav sõna võib grammatiliselt olla s., v., a. või adv.; mõnikord on olemas tähenduslik ning grammatiline vahe, sõltuvalt sõna erinevast pea- või kõrvalrõhust, näit.* **~balance, ~cast, ~flow, ~turn**

overact ['ouvər'ækt] *v. t. & i.* (*oma osa*) liialt rõhutama, liialdatult mängima, (*näidelides*) üle pakkuma, liialdama

overall ['ouvərɔ:l] **1.** *s.* kaitsemantel, kittel; *pl.* tööülikond, kombinesoon, türp, tunked, *er.* tööpüksid; **2.** *a.* üldine, üld-, kogu- ◇ **~ dimensions** *tehn.* üldmõõtmed, gabariitmõõtmed; **~ length** üld- *e.* kogupikkus; **~ policy** üldpoliitika

overarch ['ouvər'ɑ:tʃ] *v. t. & i.* (*millegi kohal*) võlvi moodustama, üle võlvuma, võlvina üle ulatuma

overarm ['ouvərɑ:m] *er. sport* **1.** *a.* ülekäe-; pealtkäe-; **2.** *adv.* ülekäe; pealtkäe; *vrd.* **overhand; 3.** *s.* ooverarm (*teatav ujumisviis, ka* **~ stroke**)

overate ['ouvər'e(i)t] *vt.* **overeat**

overawe [ouvər'ɔ:] *v. t.* (ära) heidutama, hirmutama

overbalance 1. [ouvə'bæləns] *v. t. & i.* üles kaaluma, kaalukam olema; tasakaalu rikkuma, ümber kallutama; tasakaalu kaotama (ning kukkuma); **2.** ['ouvəbæləns] *s.* ülekaal, liigne kaal; (*bilansi*) ülejääk, ülekanne

overbear [ouvə'bɛə] *v. t.* (*pret.* **-bore** [-'bɔ:], *p. p.* **-borne** [-'bɔ:n]) alla suruma *või* rõhuma; üles kaaluma

overbearing [ouvə'bɛəriŋ] *a.* käskiv, ülbe, upsakas, isandlik, võimutsev

overbid [ouvə'bid] = **outbid**

overblown [ouvə'bloun] *a.* (*tormi kohta*) raugenud, lakanud, jõu kaotanud, möödunud

overboard ['ouvəbɔ:d, ouvə'b-] *adv.* üle parda ◇ **to throw ~** üle parda heitma (*ka piltl.*)

overbold ['ouvə'bould] *a.* ülijulge, liiga julge; jultunud

overbore [ouvə'bɔ:] *vt.* **overbear**

overborne [ouvə'bɔ:n] *vt.* **overbear**

overbuild ['ouvə'bild] *v. t.* (*pret. & p. p.* **-built** [-'bilt]) üleni (*või* liiga) täis ehitama

overburden 1. [ouvə'bə:dn] *v. t.* üle (*või* liialt) koormama; **2.** ['ouvəbə:dn] *s. geol.* katend

Overbury ['ouvəb(ə)ri] *pn.*

overcame [ouvə'keim] *vt.* **overcome**

over-capitalize [ouvə'kæpitəlaiz] *v. t. maj.* (*käitise*) kapitali liiga kõrgelt (*või* üle tõelise väärtuse) hindama

overcast 1. [ouvə'kɑ:st] *v. t. & i.* (*pret. & p. p.* ~) pilvedega katma, pimendama; *tekst.* (*äärt*) üle õmblema; **2.** ['ouvəkɑ:st] *a.* laus- *e.* umbpilves, üleni pilves; *piltl.* sünge; **3.** ['ouvəkɑ:st] *s.* pilvkate; *tekst.* üleääreõmblus

overcaution [ouvə'kɔ:ʃ(ə)n] *s.* liigne ettevaatus, üliettevaatlikkus

overcautious [ouvə'kɔ:ʃ(ə)s] *a.* liigselt ettevaatlik, üliettevaatlik

overcharge 1. [ouvə'tʃɑ:dʒ] *v. t. & i.* üle laadima, liiglaadima; üle (*või* liialt) koormama; liiga kõrget hinda nõudma; **2.** ['ouvə'tʃɑ:dʒ] *s.* liiga suur laeng; ülekoormus, -koormatus; liigkoormus; liiga kõrge hind

overcloud [ouvə'klaud] *v. t. & i.* (üleni) pilvedega katma *või* kattuma, pilve ajama *või* minema

overcoat ['ouvəkout] *s.* ülekuub, palitu

overcome [ouvə'kʌm] *v. t.* (*pret.* **-came** [-'keim], *p. p.* **-come**) ületama, võitma; (*kellestki, millestki*) jagu saama; *p. p.* kaasakistud, vallutatud (*millestki* **with, by**) ◇ ~ **with liquor** joobnud

overcompensation ['ouvəkəmpen'seiʃ(ə)n] *s.* ülekompenseerimine, ülekompensatsioon (*er. psühh.*)

over-confidence ['ouvə'kɔnfid(ə)ns] *s.* liigne (enese)usaldus

over-confident ['ouvə'kɔnfid(ə)nt] *a.* liigselt (ennast)usaldav, liiga kindel

over-credulous ['ouvə'kredjuləs] *a.* (liiga) kergeusklik

overcrop [ouvə'krɔp] *v. t.* **(-pp-)** (*maad*) liiga sagedaste lõikustega ära kurnama

overcrowd [ouvə'kraud] *v. t.* liigselt (rahvahulgaga) täitma, täis kiiluma ◇ **the people ~ed the streets** rahvast tungis murruna tänavaile; **the room was ~ed with guests** tuba oli külalisi täis kiilutud

over-develop ['ouvədi'veləp] *v. t. & i.* üle arendama *või* arenema; *fot.* üleilmutama

overdo [ouvə'du:] *v. t. & i.* (*pret.* **-did** [-'did], *p. p.* **-done** [-'dʌn]) liialdatult tegema, liialdama; üle koormama; (*toitu*) üle küpsetama, liiga palju küpsetama ◇ **overdone beef** liialt praetud loomaliha

overdoor ['ouvədɔ:] *s. ehit.* uksepealis, (nikerdatud) uksepealne ilustis

overdose 1. [ouvə'dous] *v. t.* liiga suurt annust andma, üle doseerima; **2.** ['ouvədous] *s.* liiga suur annus

overdraft ['ouvədrɑ:ft] *s.* pangaarve ületamine, pangaarvest suurema tšeki väljaandmine; pangaarvet ületav summa, kontokorrentlaen

overdraw ['ouvə'drɔ:] *v. t. & i.* (*pret.* **-drew** [-'dru:], *p. p.* **-drawn** [-'drɔ:n]) pangaarvet ületama, pangaarvest suuremat tšekki välja andma; liialdama, liialdatult kirjeldama

overdress 1. ['ouvə'dres] *v. t. & i.* liialdatult riietama, liialt (riietusesemetega) ehtima, liiga uhkelt riietama; liialdatult riietuma, ennast liialt (riietusesemetega) ehtima, liiga uhkelt riietuma; **2.** ['ouvədres] *s.* üleriie, pealisriie, -rõivas

overdrew ['ouvə'dru:] *vt.* **overdraw**

overdrive 1. ['ouvə'draiv] *v. t.* (*pret.* **-drove** [-'drouv], *p. p.* **-driven** [-'drivn]) liialt ära ajama *e.* tagant kihutama, tööga üle koormama; **2.** ['ouvədraiv] *s. tehn.* kiirkäigumanus (*käigukastil*)

overdue ['ouvə'dju:] *a.* ületähtpäevunud, tähtaja ületanud; (tublisti) hilinenud

overeat ['ouvər'i:t] *v. t. & refl.* (*pret.* **-ate** [-'e(i)t], *p. p.* **-eaten** [-'i:tn]) liialt sööma, enesele söömisega liiga tegema

over-estimate 1. ['ouvər'estimeit] *v. t.* ülehindama, liiga kõrgelt hindama; **2.** ['ouvər'estimit] *s.* ülehinnang, liiga kõrge hinnang *või* eelarve

over-exertion ['ouvərig'zɔ:ʃ(ə)n] *s.* ülepingutus

over-expose ['ouv(ə)riks'pouz] *v. t. fot.* ülesäritama, liialt säritama, ülevalgustama

over-exposure ['ouv(ə)riks'pouʒə] *s. fot.* ülesäritus, liigne säritus, ülevalgustus

over-fatigue ['ouvəfə'ti:g] **1.** *v. t.* üle väsitama, liialt väsitama; **2.** *s.* üleväsimus, liigväsimus

overfeed ['ouvə'fi:d] *v. t. & i.* (*pret. & p. p.* **-fed** [-'fed]) üle toitma, liialt toitma; üle toituma, liialt sööma (= **overeat**)

overfill ['ouvə'fil] *v. t. & i.* üle täitma, liialt täitma; üle täituma, liialt täituma

overflow 1. [ouvə'flou] *v. t. & i.* üle ujutama; üle ujuma *või* voolama, tulvama, tulvil täis olema (*millestki* **with**); üle jooksma *või* ajama; 2. ['ouvəflou] *s.* üleujutus, -voolamine, -vool, tulv ◇ **full to ~ing** tulvil (*või* pilgeni) täis; **an ~ meeting** kõrvalmiiting (*nende jaoks, kes peamiitingu ruumi ei mahu*)

overfulfi ['ouvəful'fil] *v. t.* **(-ll-)** üle täitma, ületama (*er. plaani, normi jms.*)

overgrew ['ouvə'gru:] *vt.* **overgrow**

overground ['ouvəgraund] *a.* pealmaa-, maapinnal asuv

overgrow ['ouvə'grou] *v. t. & i.* (*pret.* **-grew** [-'gru:], *p. p.* **-grown,** [-'groun]) üle kasvama; liiga kiiresti kasvama, liialt välja kasvama; täis (*või* umbe) kasvama (*millestki* **with**)

overgrowth ['ouvəgrouθ] *s.* üleliigne kasv, liigkasv; liiga kiire kasv

overhand ['ouvəhænd] **1.** *a.* ülekäe-, pealtkäe-, ülalt-; **2.** *adv.* ülekäe, pealtkäe, ülalt; *vrd.* **overarm** ◇ ~ **knot** lihtsõlm

overhang 1. ['ouvə'hæŋ] *v. t. & i.* (*pret. & p. p.* **-hung** [-'hʌŋ]) üle rippuma, rippudes üle (*või* välja) ulatuma, eenduma; (ähvardavalt) rippuma (*millegi kohal; ka piltl.*); **2.** ['ouvəhæŋ] *s.* ülerippumine; ülerippuv (*või* väljaulatuv) osa, eend

overhaul 1. [ouvə'hɔ:l] *v. t.* (põhjalikult) läbi (*või* üle) vaatama; (põhjalikult) uuendama *või* remontima; (*kellelegi*) järele jõudma; **2.** ['ouvəhɔ:l] *s.* (põhjalik) läbi- *või* ülevaatus; *tehn.* (kapitaal)remont

overhead 1. ['ouvə'hed] *adv.* pea kohal, ülal, üleval, ülemisel korrusel; **2.** ['ouvəhed] *a.* pea kohal (*või* ülal) asetsev; (*käitise kulude kohta*) üldised, üld-; **3.** ['ouvəhed] *s. maj. haril. pl.* üldkulud, lisakulud (= ~ **charges**) ◇ ~ **charges** (*or* **expenses**) *maj.* üldkulud, lisakulud; ~ **railway** *tehn.* õhuraudtee; ~ **line** *el.* õhujuhe

overhear [ouvə'hiə] *v. t.* (*pret. & p. p.* **-heard** [-'hə:d]) (tahtmatult, kogemata) pealt kuulma

overheat ['ouvə'hi:t] *v. t.* üle kuumendama *või* kütma, liigselt kuumendama *või* kütma

overhung ['ouvə'hʌŋ] *vt.* **overhang**

over-issue ['ouvər'isju:] **1.** *v. t.* (*pangatähti, aktsiaid*) liigsel (*või* lubamatul) arvul käibele laskma; **2.** *s.* liigne käibelelaskmine, liiga suur emissioon

overjoyed [ouvə'dʒɔid] *a.* ülirõõmus (*millegi üle* **at**)

overkill ['ouvəkil] *mil.* **1.** *v. t.* «üle tapma», üle strateegilise vajaduse tapma *või* hävitama; **2.** *s.* «ületapmine», ülearune tapmine ning hävitamine (*er. tuumarelva või keemikaalide abil*)

overladen [ouvə'leidn] *a.* ülekoormatud

overlaid [ouvə'leid] *vt.* **overlay** I

overlain [ouvə'lein] *vt.* **overlie**

overland 1. [ouvə'lænd] *adv.* maad kaudu *või* mööda, maisi; **2.** ['ouvəlænd] *a.* maad kaudu toimuv, maisi-, maismaa- (*reisi kohta*)

overlap 1. [ouvə'læp] *v. t. & i.* **(-pp-)** (*millestki*) üle ulatuma, (*millegagi*) osaliselt kattuma; **2.** ['ouvəlæp] *s.* üleulatumine, osaline kattumine

overlay I 1. [ouvə'lei] *v. t.* (*pret. & p. p.* **-laid** [-'leid]) (pinnalt) katma, üle võõpama (*millegagi* **with**); *vrd.* **overlie; 2.** ['ouvəlei] *s.* (pinna)kate, kattekiht; katteleht, -plaat; kattevineer

overlay II [ouvə'lei] *vt.* **overlie**

overleaf ['ouvə'li:f] *adv.* (raamatu)lehe teisel küljel *või* pöördel, järgmisel leheküljel

overleap [ouvə'li:p] *v. t.* (*pret. & p. p.* **leapt** [-'lept], ~**ed**) üle hüppama, ületama; vahele jätma ◇ **to ~ oneself** *piltl.* (ennast ülehinnates) liiga kõrget taotlema

overlie [ouvə'lai] *v. t.* (*pret.* **-lay** [-'lei], *p. p.* **-lain** [-'lein]) peal lamama; (*last*) ära magama, peal magades lämmatama

overlive [ouvə'liv] = **outlive**

overload 1. [ouvə'loud] *v. t.* üle koormama, liialt koormama; **2.** ['ouvəloud] *s.* liigne koorem; ülekoormus, liigkoormus (*ka tehn.*)

overlook [ouvə'luk] *v. t.* üle (*või* ülalt) vaatama; üle paistma *või* ulatuma; järele vaatama, valvama; silmapaari vahele jätma, mitte märkama; läbi sõrmede vaatama, andestama

overlord ['ouvəlɔ:d] *s.* ülem isand; *aj.* ülem lääniisand, süserään

overlordship ['ouvəlɔ:dʃip] *s.* ülemvõim; *aj.* ülema lääniisanda võim, süseräänne võim

overly ['ouvəli] *adv. er. Am.* (üle)liigselt, liialt, üleliiga

overman ['ouvəmæn] *s.* (*pl.* **-men**) tööliste ülevaataja, kümnik (*er. kaevanduses*); *haruld., Am.* vahekohtunik, arbiter; *haruld.* üliinimene (= **superman**)

overmantel ['ouvəmæntl] *s.* (puust) nikerdatud kaunistis kaminasimsi kohal

overmaster [ouvə'mɑ:stə] *v. t.* (ülevõimuga) alla heitma, alistama, (vastupandamatult) vallutama

overmatch 1. [ouvə'mætʃ] *v. t.* jõult üle olema; **2.** ['ouvəmætʃ] *s. haruld.* tugevam isik (*kellestki* **for**)

overmuch ['ouvə'mʌtʃ] **1.** *a. & adv.* liiga palju; **2.** *s.* liigne hulk

over-nice ['ouvə'nais] *a.* liialt valiv *või* noriv

overnight 1. [ouvə'nait] *adv.* eelmisel õhtul; üleöö; ööseks; **2.** ['ouvənait] *a.* eelmise õhtu; kogu öö kestev *või* toimuv ◇ **to stay ~** ööbima; **an ~ stop** ööbimispeatus

overpaid ['ouvə'peid] *vt.* **overpay**

overpass 1. [ouvə'pɑ:s] *v. t.* (*pret. & p. p.*

-past [-pɑ:st], **~ed**) ületama, üle astuma, mööduma; **2.** [ˈouvəpɑ:s] *s. peam. Am.* viadukt, ülesõidu- *või* ülekäigusild

overpay [ˈouvəˈpei] *v. t.* (*pret. & p. p.* **-paid** [-ˈpeid]) ülemäära (*või* ülearu) maksma; rikkalikult tasuma

over-peopled [ˈouvəˈpi:pld] *a.* üle- *e.* liigrahvastatud, rahvaga liialt täidetud

over-persuade [ˈouvəpəˈsweid] *v. t.* ümber veenma, vastupidistest eelarvamustest hoolimata veenma

overplus [ˈouvəplʌs] *s.* ülemäär, üliküllus

over-population [ˈouvəpɔpjuˈleiʃ(ə)n] *s.* üle- *e.* liigrahvastus

overpower [ouvəˈpauə] *v. t.* ülevõimuga võitma, vallutama; (*kellestki*) jagu (*või* võitu) saama; alla suruma; (vastupandamatult) kaasa kiskuma

overprint [ˈouvəˈprint] *v. t. trük.* üle trükkima, (*trükitud pinnale*) peale trükkima; liiga palju (eksemplare) trükkima; *fot.* liiga tumedalt kopeerima

over-production [ˈouvəprəˈdʌkʃ(ə)n] *s.* ületootmine, -produktsioon; ületoodang

overran [ouvəˈræn] *vt.* **overrun**

overrate [ˈouvəˈreit] *v. t.* ülehindama, liiga kõrgelt hindama

overreach [ouvəˈri:tʃ] *v. t. & i.* üle trumpama *või* kavaldama, kavaluselt üle lööma; (*hobuse kohta*) riivlema, tagakabjaga esijalga lööma ◇ **to ~ oneself** liiga kõrgelt võtma, liiga palju püüdes sisse kukkuma

override [ouvəˈraid] *v. t.* (*pret.* **-rode** [-ˈroud], *p. p.* **-ridden** [-ˈridn]) (*võitjana*) üle ratsutama (*vaenlase maast*); hobuse alla ajama; *piltl.* jalge alla tallama; hoolimatult kõrvale tõrjuma, ei mikski panema; (*kaalutlust, arvamust*) üles kaaluma, tühiseks hindama; (*hobust*) väsinuks ratsutama

overriding [ouvəˈraidiŋ] *a.* ülekaalukas, eelkõige arvestatav, peamine ◇ **of ~ importance** esmajärgulise tähtsusega

overripe [ˈouvəˈraip] *a.* üliküps

overrule [ouvəˈru:l] *v. t.* kõrvale heitma *või* tõrjuma, tühistama; *haruld.* (*kellegi, millegi*) üle valitsema (= **rule over**)

overrun [ouvəˈrʌn] *v. t. & i.* (*pret.* **-ran** [-ˈræn], *p. p.* **-run** [-ˈrʌn]) üle ujutama, üleni katma; (*maad*) väevõimuga vallutama, rüüstama; üle (*piiri*) jooksma, (*piiri, määra*) ületama ◇ **to ~ oneself** ennast jooksul üle pingutama

oversaw [ouvəˈsɔ:] *vt.* **oversee**

oversea 1. [ˈouvəsi:] *a.* meretagune, ülemere-; **2.** [ouvəˈsi:] *adv.* = *järgm.*

overseas 1. [ouvəˈsi:z] *adv.* mere taga, üle mere; **2.** [ˈouvəsi:z] *a.* = *eelm.* ◇ **~ trade** väliskaubandus

oversee [ouvəˈsi:] *v. t.* (*pret.* **-saw** [-ˈsɔ:], *p. p.* **-seen** [-ˈsi:n]) üle vaatama, järele vaatama

overseer [ˈouvəsiə] *s.* üle- *või* järelevaataja, kubjas ◇ **~ of the poor** (*kihelkonna*) vaestehoolekande-ametnik

overset [ouvəˈset] = **upset**

oversexed [ˈouvəˈsekst] *a.* seksuaalselt ülitundlik, liialt erootiline

overshadow [ouvəˈʃædou] *v. t.* varjutama, (ära) varjama, varju jätma

overshoe [ˈouvəʃu:] *s.* (*kummist või vildist*) pealisking, botik; kaloss

overshoot [ouvəˈʃu:t] *v. t.* (*pret. & p. p.* **-shot** [-ˈʃɔt]) (märgist) üle laskma *e.* tulistama (*ka piltl.*); liialdama ◇ **to ~ the mark** (*or* **oneself**) liiga kaugele minema, liialdama

overshot 1. [ˈouvəʃɔt] *a.* (*vesiratta kohta*) pealtvoolu-, ülalt pealevoolava veega käivitatav; *vrd.* **undershot; 2.** [ouvəˈʃɔt] *pret. & p. p., vt. eelm.*

overside [ˈouvəsaid] *adv.* üle parda

oversight [ˈouvəsait] *s.* tähelepanematus, eksimus, eksitus, hooletusviga; *ka* järele- *või* ülevaatus, valve (= **supervision**) ◇ **by an ~** kogemata

oversimplify [ouvəˈsimplifai] *v. t.* liigselt lihtsustama, liiga lihtsustatult käsitlema

overslaugh [ˈouvəslɔ:] **1.** *s. mil.* teenistuskohustusest vabastamine (*tähtsama ülesande täitmiseks*); *Am.* tõkestav liivaseljak (*jões*); **2.** *v. t. mil.* teenistuskohustusest vabastama (*tähtsama ülesande täitmiseks*); *Am. mil.* (*kellestki*) ametikõrgendusel mööda minema, (*kedagi*) ametikõrgendusest ilma jätma; *Am. pol.* (*seaduseelnõu*) tõkestama

oversleep [ˈouvəˈsli:p] *v. i. & refl.; v. t.* (*pret. & p. p.* **-slept** [-ˈslept]) liiga kauaks magama jääma; (*teatavast ajast*) üle magama; maha magama

overspill [ˈouvəspil] *s.* üleloksutatu, üle ääre loksunu; *er.* liigrahvastik

overspread [ouvəˈspred] *v. t.* (*pret. & p. p.* **~**) üle levima, üleni katma ◇ **the sky was ~ with clouds** taevas oli üleni pilvedega kaetud

overstate [ˈouvəˈsteit] *v. t.* liialdatud kujul väitma, (*väites*) liialdama, (*väljendis*) üle pakkuma

overstatement [ˈouvəˈsteitmənt] *s.* liialdatud väide, liialdus, (*väljendis*) ülepakkumine

overstay [ˈouvəˈstei] *v. t.* (*kellestki, millestki*) kauem püsima *või* viibima; liiga kaua viivitama ◇ **to ~ the market** *Am.* ostutehingu kõige kasulikumat aega mööda laskma; **to ~ (*or* outstay) one's welcome** *vt.* **outstay**

overstep [ouvəˈstep] *v. t.* (**-pp-**) üle astuma (*ka piltl.*)

overstock 1. [ˈouvəˈstɔk] *v. t.* üle varustama, liialt varustama; **2.** [ˈouvəstɔk] *s.* liigvarustus, liigne tagavara

overstrain 1. [ouvəˈstrein] *v. t.* üle pingutama *või* pinetama; liialt pingutama; **2.** [ˈouvəstrein] *s.* üle- *e.* liigpingutus

overstrung 1. [ouvəˈstrʌŋ] *a.* liiga pingutatud, ülipingul (*närvide kohta*); närviline, närvlik (*inimese kohta*); **2.** [ˈouvəstrʌŋ] *a.* ristkeelne (*klaveri kohta*)

overt [ˈouvə:t, oʊ(u)ˈvə:t] *a.* avalik, varjamatu, ilmne

overtake [ouvəˈteik] *v. t.* (*pret.* **-took** [-ˈtuk], *p. p.* **-taken** [-ˈteik(ə)n]) järele jõudma; (*eeljooksjast*) mööda jooksma, (*eelsõitjast*) mööda sõitma; (ootamatult) tabama ◇ **overtaken in (*or* with) drink** joobnud, purjus; **overtaking prohibited** (eelsõitjast) möödasõitmine keelatud

overtask [ouvəˈtɑ:sk] *v. t.* (tööga) liialt koormama, üle koormama

overtax [ˈouvəˈtæks] *v. t.* liialt maksustama; liialt (*või* üle) koormama ◇ **to ~ smb.'s patience** kellegi kannatust liiga raskele proovile panema

overthrow 1. [ouvəˈθrou] *v. t.* (*pret.* **-threw** [-ˈθru:], *p. p.* **-thrown** [-ˈθroun]) ümber lükkama, kummutama, kukutama; **2.** [ˈouvəθrou] *s.* ümberlükkamine, kummutus, kukutus

overtime [ˈouvətaim] **1.** *adv.* üle aja; **2.** *s.* ületunnid; ületunnitöö; ületunnitasu (= **~ pay**) ◇ **to be on ~** ületunnitööd tegema

overtire [ˈouvəˈtaiə] *v. t.* üle väsitama, liialt väsitama

overtly [ˈouvə:tli] *adv.* avalikult, varjamatult, ilmselt

Overton [ˈouvətn] *pn.*

overtone 1. [ˈouvətoun] *s. füüs., muus., fon.* ülemtoon, ülemheli (= **harmonic**); *pl.* ülemtoonid (*ka piltl.*); **2.** [ouvəˈtoun] *v. t. fot.* üle toonima, liialt toonima

overtook [ouvəˈtuk] *vt.* **overtake**

overtop [ouvəˈtɔp] *v. t.* (**-pp-**) üle ulatuma, kõrguselt ületama

overtrain [ouvəˈtrein] *v. t. sport* üle treenima, liialt treenima

overtrump [ouvəˈtrʌmp] *v. t.* üle trumpama (*ka piltl.*)

overture [ˈouvətjuə, -tʃuə] *s.* läbirääkimiste algus, (vormiline) ettepanek; *muus.* uvertüür, avamäng ◇ **to make ~s to** (*kellelegi*) lähenemiskatseid tegema, ettepanekutega esinema

overturn 1. [ouvəˈtə:n] *v. t. & i.* ümber pöörama (*või* lükkama, ajama); kummutama, kukutama; ümber minema *või* kukkuma; kummuli minema; **2.** [ˈouvətə:n] *s.* ümberlükkamine; kummutus, kukutus; kummuliminek

overvalue [ˈouvəˈvælju(:)] *v. t.* ülehindama, liiga kõrgelt hindama

overwatch [ouvəˈwɔtʃ] *v. t.* liialt valvama, valvel- *või* ärkvelolekuga (ära) kurnama (*tarvit. peam. partitsiibivormis:* **~ed** valvamisest *või* ärkvelolekust kurnatud); *haruld.* (*midagi, kedagi*) valvama (= **watch over**)

overweening [ouvəˈwi:niŋ] *a.* upsakas, kõrk, ülbe; liialt enesekindel

overweight [ˈouvəˈweit] **1.** *s.* üle- *e.* liigkaal; **2.** *a.* liigkaaluline, lubatud kaalu ületav ◇ **to give ~** üle määratud kaalu andma; **~ luggage** lubatud kaalu ületav pagas

overweighted [ˈouvəˈweitid] *a.* ülekoormatud, liiga koormatud (*millegagi* **with**)

overwhelm [ouvəˈ(h)welm] *v. t.* enese alla matma, alla suruma, purustama, maha rõhuma, masendama; rabama; vastupandamatult vallutama; üle uputama (*millegagi* **with**)

overwhelming [ouvə'(h)welmiŋ] *a.* vastupandamatult võimas, (*arvult või kogult*) masendav, rõhuv; rabav; tohutu ◇ **the ~ majority** rõhuv (*e.* valdav) enamus

overwork **1.** [ouvə'wə:k] *v. t. & i.* üle töötama, liialt töötama *või* tööle sundima; liigse tööga kurnama; **2.** ['ouvəwə:k] *s.* ületöötamine, liigne töötamine; lisatöö, ületunnitöö

overwrought ['ouvə'rɔ:t] *a.* ülepingutatud, üleskruvitud; (*ületöötamisest või ärritusest*) (ära)kurnatud; liiga väljatöötatud *või* ilustatud

overzeal ['ouvə'zi:l] *s.* üliagarus, liigne agarus

Ovid ['ɔvid] *pn.* Ovidius

Ovidian [ɔ'vidiən] *a. kirj.* oviidiuslik, Ovidiusele omane

oviduct ['ouvidʌkt] *s. anat.* munajuha, ovidukt

oviform ['ouvifɔ:m] *a.* munajas, munakujuline

ovine ['ouvain] **1.** *a.* lamba-, lammas-, lambataoline; *zool.* lammaste perekonda kuuluv; **2.** *s. zool.* lammas, lammaste perekonnast loom

oviparous [o(u)'vipərəs] *a. zool.* muneja, munevipaarne

ovipositor [ouvi'pɔzitə] *s. zool.* muneti

ovoid ['ouvɔid] *a.* munajas, munakujuline

ovule ['ouvju:l] *s. biol.* munarakk, emassugurakk; *bot.* seemnepung, -alge

ovum ['ouvəm] *s.* (*pl.* **ova** ['ouvə]) *biol.* muna (*laiemas mõttes*); munarakk

ow [au] *interj.* ai!

owe [ou] *v. t.* võlgnema, võlgu olema (*millegi eest* **for**) ◇ **I ~ Jones money (gratitude, etc.) = I ~ money (gratitude, etc.) to Jones** ma võlgnen Jonesile raha (tänu jne.); **I ~ him much** ma võlgnen talle palju, ma olen talle palju võlgu; **I ~ you for your services** ma võlgnen teile tänu teie teenete eest (*vrd.* **IOU**)

Owen ['o(u)in] *pn.*

owing ['o(u)iŋ] *a.* võlgnev, võlguolev ◇ **~ to** (*millegi*) tõttu, tänu (*millelegi*), (*millestki*) tulenevalt

owl [aul] *s.* öökull, kakk, päll; *piltl.* targa (*või* tähtsa) näoga (*tihti sealjuures tõeliselt juhm*) isik ◇ **~ train** *Am.* öine rong

owlet ['aulit] *s.* noor öökull, öökullipoeg

owlish ['auliʃ] *a.* öökullitaoline; juhmipilguline; tõsine ning rumal, juhm

owl-light ['aullait] *s.* videvik

own [oun] **1.** *a.* oma, enda (*tarvit. possessiivse adjektiivi järel*); **2.** *v. t. & i.* omama; omaks tunnistama *või* võtma **(to)**; üles tunnistama **(up)** ◇ **I saw it with my ~ eyes** ma nägin seda oma(enese) silmadega; **I can do what I like with my ~** ma võin enda omaga teha, mida tahan; **my ~!** mu kallike!; **smb.'s ~ brother (sister, cousin, etc.)** kellegi päris- *e.* täisvend (-õde, -nõbu jne.); **to be one's ~ man** ise enese peremees olema; **to come into one's ~** endale kuuluvat (*varandust, lugupidamist jms.*) kätte saama; **to hold one's ~** oma seisukohast kinni pidama, oma seisukohta visalt kaitsma; **of one's ~** (üksinda) kuuluv, (täiesti) enda päralt; **on one's ~** üksi, iseseisvalt; **the boy ~s to have broken the window** poiss võtab omaks, et ta on purustanud akna; **the prisoner ~ed up** *fam.* vang tunnistas üles (*midagi* **to**)

owner ['ounə] *s.* omanik ◇ **joint ~** *jur.* kaasomanik

owner-driver ['ounə'draivə] *s.* omanikautojuht, isikliku auto juht

ownerless ['ounəlis] *a.* omanikuta

owner-occupier ['ounər'ɔkjupaiə] *s.* eramuomanik

ownership ['ounəʃip] *s.* omanikuks-olemine, omamine, valdamine; omandus; omanikuõigus, omandiõigus ◇ **joint ~** kaas- *või* ühisomamine, kaas- *või* ühisomandus

ox [ɔks] *s.* (*pl.* **oxen** ['ɔks(ə)n]) härg, *er.* kohihärg, veohärg; (*laiemas mõttes*) veis ◇ **the black ~ has trodden on his foot** teda on tabanud õnnetus *või* (raske) vanadus

oxalate ['ɔksəleit] *s. keem.* oksalaat

oxalic [ɔk'sælik] *a. keem.* oblik(a)-, oksaal- ◇ **~ acid** oblik- *e.* oksaalhape

Oxbridge ['ɔksbridʒ] *pn.* (*fiktiivne inglise vana ülikoolilinn = Oxford + Cambridge, vastandatud uut tüüpi ülikoolidele*); *vrd.* **Redbrick**

oxcart ['ɔkskɑ:t] *s.* härjavanker

oxen ['ɔks(ə)n] *vt.* **ox**

ox-eye ['ɔksai] *s.* härjasilm; suur silm; *bot.* jaanikakar; karikakar; härjakakar; härjasilm; päikesesilm; *zool.* rasvatihane (*või mõni muu lind*)

ox-eyed ['ɔksaid] *a.* suuresilmaline

Oxford ['ɔksfəd] *pn.* ◇ **~ bags** *sl.* kottpüksid; **~ blue** tumesinine; **the ~ English** (*or* **New English) Dictionary** suur inglise keele ajalooline sõnaraamat; **~ man** Oxfordi ülikoolis hariduse saanud mees; **~ movement** oksfordi liikumine (*Oxfordi ülikoolist a. 1833 lähtunud anglokatoliiklik vool; ka mõni hilisem liikumine*); **~ shoes** (*Am. ka* **oxfords**) nööritavad poolsaapad

Oxfordshire ['ɔksfədʃ(i)ə] *pn.*

oxherd ['ɔkshə:d] *s.* härjakarjus, veisekarjus (= **cowherd**)

ox-hide ['ɔkshaid] *s.* härja- *või* veisenahk

oxidant ['ɔksidənt] *s. keem.* oksüdant, oksüdeerija

oxidase ['ɔksideis] *s. keem., biol.* oksüdaas

oxidation [ɔksi'deiʃ(ə)n] *s. keem.* oksüdatsioon, oksüdeerimine, oksüdeerumine

oxide ['ɔksaid] *s. keem.* oksiid, (*van. nimetus*) hapend, alahapend

oxidization [ɔksidai'zeiʃ(ə)n] = **oxidation**

oxidize ['ɔksidaiz] *v. t. & i. keem.* oksüdeerima; oksüdeeruma

oxlip ['ɔkslip] *s. bot.* kõrge (*või* varretu) priimula; *vrd.* **cowslip**

Oxon ['ɔksɔn] *lüh.* = **1. Oxford; 2. Oxfordshire; 3. Oxonian**

Oxonian [ɔk'souniən] **1.** *a.* Oxfordi (linna *või* ülikooli); **2.** *s.* oksoonlane, Oxfordi ülikoolis õppiv (*või* õppinud) isik

oxtail ['ɔksteil] *s.* härja- *või* veisesaba ◇ **~ soup** *kok.* härjasabasupp

oxy- ['ɔksi-] *pref.* terav-, hapu-; hapniku-, (*võõrsõnades*) oksü-

oxyacid ['ɔksi'æsid] *s. keem.* hüdroksühape

oxygen ['ɔksidʒ(ə)n] *s. keem.* hapnik (*sümbol* **O**); *atrib.* hapniku(-) ◇ **~ mask** hapnikumask; **~ tent** hapnikutelk

oxygenase ['ɔksidʒəneis[*s. keem.* oksügenaas

oxygenate [ɔk'sidʒineit], **-nize** [-naiz] *v. t.* hapnikuga varustama *või* töötlema; *vrd.* **oxidize**

oxygenous [ɔk'sidʒinəs] *a.* hapnik(u)-; hapnikku sisaldav

oxyhydrogen ['ɔksi'haidridʒ(ə)n] *s. tehn.* hapniku ja vesiniku segu, paukgaas ◇ **~ blowpipe** paukgaasiga töötav leeklamp

oxymoron [ɔksi'mɔ:rən] *s. kirj.* oksümooron (*vastandlike mõistete ühendamine stiilivõttena*)

oyer ['ɔiə] *s. jur.* kollegiaalkohtu istung kriminaalasjade arutamiseks

oyez, oyes [ou'jes] *interj.* kuulge!, tähelepanu! (*keskaegse heeroldi või kohtuteenri hüüd tähelepanule manitsemiseks*)

oyster ['ɔistə] *s. zool.* auster; *piltl.* kinnine inimene ◇ **as close (*or* dumb) as an ~** tumm kui kala; **~ patty** *kok.* austripasteet

oyster-bank ['ɔistəbæŋk] *s.* austripank (*austrite asund madalas merevees*)

oyster-bar ['ɔistəbɑ:] *s.* austribaar (*söökla, kus serveeritakse austreid*)

oyster-bed ['ɔistəbed] = **oyster-bank**

oyster-catcher ['ɔistəkætʃə] *s. zool.* meriski, meriharakas

oyster-farm ['ɔistəfɑ:m] *s.* austrikasvandus, kunstlik austripank

Oystermouth ['ɔistəmauθ] *pn.*

oz. *lüh.* = **ounce(s)**

Ozark ['ouza:k] *pn.*

ozocerite [o'zɔsirait, ouzo'siərait], **ozokerit(e)** [o'zɔkərit, -'zou-] *s. min.* osokeriit, maavaha

ozone ['ouzoun, o(u)'zoun] *s. keem.* osoon; *piltl.* elustav mõju; *fam.* karastav rannikuõhk

ozonic [o(u)'zɔnik] *a. keem.* osoonine

ozoniferous [ouzou'nifərəs] *a.* osooni sisaldav *või* tekitav; osoonirikas

ozonize ['ouzənaiz] *v. t. keem.* osoonima, osoneerima

ozonizer ['ouzənaizə] *s. keem.* osonaator

P

P, p [pi:] *s.* (*pl.* **Ps, P's**) (*kirjatäht*) p; *keem.* P, fosfor (= **phosphorus**) ◇ **to mind one's P's and Q's** sõnades (ning tegudes) ettevaatlik olema

p. *lüh.* = **1. page** II; **2. penny, pence**; **3.** *muus.* **piano** II

p.a. *lüh. lad.* = **per annum** aastas

pa [pɑ:] *fam.* = **papa**

Pa = **1.** *füüs.* **pascal**; **2.** *keem.* **protactinium**

Pa. *lüh.* = **Pennsylvania**

pabulum ['pæbjuləm] *s.* toit, toidus (*peam. piltl.*) ◇ **mental** ~ vaimutoit

pace I [peis] **1.** *s.* samm (*ka pikkusmõõduna*, = 30 **inches** = 76 cm); kõnnak, käik, liikumisviis (*er. hobusel*), allüür; kiirus, tempo; **2.** *v. t. & i.* **(-ceable)** (aeglaselt) sammuma; läbi (*või* üle) sammuma; sammudega mõõtma **(off)**; (*hobuse kohta*) sammu käima; sammu andma, sammus (*või* kiiruses) eeskujuks olema ◇ **to put smb. through his -es** kellelgi kõik ta kunsttükid ette näidata laskma; **to keep** ~ sammu pidama (*kellegagi* **with**); **to go the** ~ lustiliselt elama, elu nautima; **to set the** ~ sammu andma, kiiruses eeskujuks olema; **to mend** (*or* **quicken**) **one's** ~ sammu kiirendama; **a high** ~ **of industrial development** tööstuse kiire arenemistempo; **to** ~ **the room** toas edasi-tagasi sammuma

pace II ['peisi] *prep. lad.* (*kellegi*) lahkel loal, (*kellegi ees*) vabandades ◇ ~ **tua** ['tju:ei] teie lahkel loal, kui lubate teiega mitte päris nõus olla

pace-maker ['peismeikə] *s.* sammuandja, tempodikteerija; *tehn.* (elektrooniline) tempo reguleerimise seadis ◇ **cardiac** ~ südamestimulaator, kardiostimulaator

pacer ['peisə] *s.* sammuja; sammuandja; sammukäiv hobune

pacha ['pɑ:ʃə] = **pasha**

pachyderm ['pækidə:m] *s. zool.* paksunahaline loom, paksunahaline (*ka piltl.*)

pachydermatous [pæki'də:mətəs] *a. zool.* paksunahaline; *piltl.* paksunahaline, vähetundlik

pacific [pə'sifik] **1.** *a.* **(-ically)** rahulik, rahupüüdlik, -nõudlik, -armastav; vaikne; **(P-)** Vaikse ookeani; **2.** *s.* **(the P-)** Vaikne ookean (= **the P- Ocean**)

pacification [pæsifi'keiʃ(ə)n] *s.* rahustamine, rahustus, rahuloomine

pacificator [pə'sifikeitə] *s.* rahusobitaja

pacificatory [pə'sifikeit(ə)ri] *a.* rahusobitav, -loov, rahustav, lepitav

pacificism [pə'sifisizm] *haruld.* = **pacifism**

pacifier ['pæsifiə] *s.* rahustaja, lepitaja; *Am. ka* (imiku) lutt, rõngaslutt (= **dummy, comforter**)

pacifism ['pæsifizm] *s.* patsifism

pacifist ['pæsifist] *s.* patsifist

pacify ['pæsifai] *v. t.* **(-iable)** rahustama, lepitama

pack [pæk] **1.** *s.* pakk, pamp, komps, kimp; pakk, mäng (*kaarte*); kari (*er. koeri, hunte*); kamp, jõuk, salk (*er. kelme*); (tihedalt kokkukuuluv) rühm; paakjää (= ~ **ice**); *er. Am.* (korraga valmistatud) konservikogus; konserv(eer)imisviis (*näit.* **vacuum** ~ vaakumkonservimine); **2.** *v. t. & i.* pakkima; *er. Am.* konserv(eer)ima; (toosidesse) sisse tegema; (*koosolekut, žüriid jms.*) oma pooldajatega täitma; minema kihutama **(off)**; ära minema; *Am.* tassima, kandma ◇ ~ **of fools** narride kari; ~ **of nonsense** lolluste kogu; **to send smb.** ~**ing** kedagi jalamaid minema kihutama; **to** ~ **smb. off** kedagi minema saatma; **to** ~ **up** (*v. t.*) sisse (*või* kokku) pakkima; (*v. i.*) *fam.* töötamast lakkama, vussi minema, vedru välja viskama; ~ **it up!** *fam.* jäta juba!, pea suu!

package ['pækidʒ] **1.** *s.* pakk, saadetis (*peam. Am.; vrd.* **parcel**); pakend; *haruld.* pakkimine; **2.** *v. t.* pakkima, pakendiga varustama; (ühiseks) pakiks tegema ◇ ~ **deal** paušaaltehing, -lepe (*mitmeid erinevaid asju tervikuna haarav tehing või lepe*)

pack-animal ['pækæniməl] *s.* kandeloom, kanniloom, koormakandja loom

pack-drill ['pækdril] *s. mil.* püssi all marssimine (*endisaegne sõjaväeline karistus*)

packer ['pækə] *s.* pakkija; *Am.* konservitehase tööline *või* konservitööstur

packet ['pækit] *s.* (väike) pakk; saadetis, pakett; postilaev (= ~**-boat, mail-boat**); *sl.* (raha)patakas ◇ **pay** ~ (*haril. ümbrikus antav*) nädala- *või* kuupalk; **to catch** (*or* **stop**) **a** ~ *mil. sl.* pihta saama (*kuulist, pommikillust jms.*); ~ **tobacco** pakitubakas

pack-horse ['pækhɔ:s] *s.* kandehobune, kannihobune

packing ['pækiŋ] *s.* pakkimine; *Am. ka* (*liha, puuvilja*) konserv(eer)imine; pakkematerjal; pakend; täitematerjal; *tehn.* tihendus, tihend ◇ ~**-box** pakkkast (= ~**-case**); *tehn.* tihenduskarp (= **stuffing-box**); ~**-case** pakkkast; ~**-house** *Am.* konservivabrik; ~**-needle** kotinõel

packman ['pækmən] *s.* (*pl.* **-men**) pambumees, rändkaupmees

pack-saddle ['pæksædl] *s.* kandesadul

packthread ['pækθred] *s.* pakkenöör, sidumisnöör

pact [pækt] *s.* pakt, leping, (kokku)lepe ◇ **to enter into a** ~ lepingut sõlmima

pad I [pæd] **1.** *s.* polster(dis), padjand, (pehme) padi; (*kriketimängus*) pehme säärekaitse; (kirjutus-, joonistus)plokk; (*koera, rebase jms.*) jalapäkk *või* (laba)jalg, käpp; templipadi (= **ink-**~); (*raketi*) lennutusplatvorm (= **launching-**~); (*veetaime*) ujuleht; *Am. sl.* urgas, pugerik, punker; **2.** *v. t.* **(-dd-)** polsterdama, pehme täidisega täitma; *piltl.* tühjade sõnadega täitma ◇ **-dded room** (*or* **cell**) pehmelt vooderdatud seintega tuba (*märatseva hullumeelse jaoks*)

pad II [pæd] **1.** *s. dial., arh.* jalgtee; (jalgsi) teeröövel (= **footpad**); *arh.* kergesammuline hobune; **2.** *v. i. & t.* jala minema ◇ **gentleman** (*or* **knight, squire**) **of the** ~ võsarüütel, teeröövel; **to** ~ **it** (*või* **the hoof**) *sl.* jala käima, kõmpima

pad III [pæd] *s.* (puuvilja)korv (*ka mõõduna*)

padding ['pædiŋ] *s.* polster(dis), pehme täidis; *piltl.* täitematerjal

Paddington ['pædiŋtən] *pn.*

paddle I ['pædl] **1.** *s.* (*lühike laia labaga*) mõla; (*vesiratta, aeru jms.*) laba; (*lüüsi*) vari; sõuratas (~**-wheel**); sõudmine; **2.** *v. i. & t.* mõlama, (ühe mõlaga) sõudma; tasahilju sõudma; *Am.* mõlaga (*või üldse millegi lapikuga*) peksma ◇ **to** ~ **one's own canoe** *piltl.* iseseisvalt toimima

paddle II ['pædl] *v. i.* (paljajalu) paterdama (*er. madalas vees*); solistama, sumama; (*sõrmedega*) mänglema, trummeldama **(in, on)**

paddle-boat ['pædlbout], **-steamer** [-sti:mə] *s.* (*vanamoeline*) sõurattaga aurik, ratasaurik

paddle-wheel ['pædl(h)wi:l] *s.* (*vanamoelise auriku*) sõuratas

paddock I ['pædək] *s.* koppel; *Austr.* (tarastatud) põllu- *või* karjamaa

paddock II ['pædək] *s. arh., dial.* kärnkonn (= **toad**) *või* konn (= **frog**)

Paddy I ['pædi] **1.** *pn.* (= **Patrick**); **2.** *s.* (tüüpiline) iirlane; **(p-)** *sl.* raevu- *või* vihahoog

paddy II ['pædi] *s.* (*kasvav või koorimata*) riis ◇ ~**-field** riisipõld

paddy-wagon ['pædiwægən] *s. Am. sl.* (politsei) vangiveovanker, -auto, patrullauto

paddywhack ['pædi(h)wæk] *s. sl.* raevu- *või* vihahoog

padishah ['pɑ:diʃɑ:] *s.* padišahh

padlock ['pædlɔk] **1.** *s.* kramp- *või* taba- *või* ripplukk; **2.** *v. t.* kramp- *või* taba- *või* ripplukuga sulgema

padre ['pɑ:drei] *s. fam.* paadre, (sõjaväe)vaimulik

padrone [pə'drouni] *s.* (*pl.* **-ni** [-ni:]) padroone, (itaallasest) peremees, *er.* kõrtsipidaja; (*tänavamuusikantide, kerjuste jms. salga*) juht, peremees; *mer.* padroone (*kaubalaeva kapten ja omanik Vahemeres*)

padshah ['pɑ:dʃɑ:] = **padishah**

Padua ['pædjuə, 'pɑ:duə] *pn.* Padova, Padua

paean ['pi:ən] *s. kirj.* paiaan, peaan, pidulik võidulaul, hõiskav tänu- *või* kiidulaul; *pros.* neljasilbiline antiikne värsijalg

paederasty ['pi:diræsti], **ped-** ['pi:d-, 'ped-] *s. pat. haruld.* pederastia (= **sodomy**)

paediatrician, ped- [pi:diə'triʃ(ə)n] *s. med.* pediaater, lastearst

paediatrics, ped- [pi:di'ætriks] *s. pl.* (*tarvit. sg-na*) *med.* pediaatria

paediatrist, ped- [pi:di'ætrist, pi(:)'daiətrist] = **paediatrician**

paedology [pi'dɔlədʒi] *s.* pedoloogia (*lasteteadus, lapseeaõpetus*)

paeon ['pi:ən, -ɔn] *s. pros.* paioon, peoon (*antiikne värsijalg*)
pagan ['peigən] **1.** *a.* paganlik, pagana-, paganausuline; **2.** *s.* pagan
paganish ['peigəniʃ] *a.* paganlik
paganism ['peig(ə)nizm] *s.* paganlus
paganize ['peigənaiz] *v. t.* paganastama, paganusele pöörama, paganlikuks muutma
page I [peidʒ] **1.** *s.* paaž; *aj.* rüütliõpilane; *Am.* hotellipoiss *või* kongressi käskjalg (*ka* **~-boy**); **2.** *v. t. Am.* hotellipoisi kaudu välja kutsuma (*isiku nime hüüdes*)
page II [peidʒ] **1.** *s.* lehekülg; **2.** *v. t.* (*raamatu*) lehekülgi nummerdama, pagineerima
pageant ['pædʒ(ə)nt, *Am. ka* 'peidʒ-] *s.* ajaloolistes kostüümides rongkäik *või* tore (vabaõhu)etendus; tore vaatemäng
pageantry ['pædʒ(ə)ntri] *s.* hiilgav etendus, väline toredus, hiilgus
Paget ['pædʒit] *pn.*
paginal ['pædʒin(ə)l] *a.* (**-lly**) leheküljeline, lehekülje-
paginate ['pædʒineit] *v. t.* pagineerima, lehekülgi nummerdama
pagination [pædʒi'neiʃ(ə)n] *s.* paginatsioon, lehekülgede numeratsioon
pagoda [pə'goudə] *s.* pagood (*idamaine tornikujuline tempel*); *aj.* pagoda (*endine L.-India kuldmünt*)
pagoda-tree [pə'goudətri:] *s.* | *bot.* keepuu, *van.* nöörpuu (*teatav Jaapanis ja Hiinas kasvav kõrge puu*); *ka* bengali viigipuu ◇ **to shake the ~** *piltl.* kiiresti rikkaks minema
pah [pɑ:] *interj.* päh!
Pahang [pə'hæŋ] *pn.*
paid [peid] *vt.* **pay** I
Paignton ['peintən] *pn.*
pail [peil] *s.* pang, ämber ◇ **dinner ~** *Am.* toidumannerg
pailful ['peilful] *s.* (*pl.* **-ls**) pange- *e.* ämbritäis
paillasse [pæl'jæs] = **palliasse**
pain [pein] **1.** *s.* valu, piin, vaev; karistus, nuhtlus; *pl.* vaev, hool; **2.** *v. t. & i.* piinama, valu sünnitama *või* tegema, vaevama; valutama ◇ **to be in** (*or* **suffer**) **~** valu(de)s vaevlema, valu kannatama: **on** (*or* **under**) **~ of death** surmanuhtluse ähvardusel; **to take ~s** vaeva nägema, hoolega püüdma; **to be at the ~s** vaevaks võtma (*midagi teha* **of doing**); **for one's ~s** (tasuks) oma vaeva eest; **my knee is still ~ing (me) a little** mu põlv valutab ikka veel pisut; **doesn't your carelessness ~ your mother?** kas su hooletus ei tee su emale valu?
Pain(e) [pein] *pn.*
pained [peind] *a.* valuline, valusasti üllatunud *või* pettunud ◇ **a ~ expression** valuline ilme
painful ['peinf(u)l] *a.* (**-lly**) valulik, valuline, valus, piinarikas; vaevaline, raske, vaevanõudev
pain-killer ['peinkilə] *s.* valuvaigisti, valuvaigistav vahend
painless ['peinlis] *a.* valutu
painstaking ['peinzteikiŋ] **1.** *a.* vaevanägev, hoolikas, hoolas, püüdlik; **2.** *s.* vaevanägemine, hoolikus, hoolsus, püüdlikkus
paint [peint] **1.** *s.* värv, värvaine; mink; **2.** *v. t. & i.* värvima; maalima; (*nägu*) minkima; *piltl.* (sõnades) maalima, kirjeldama ◇ **a box of ~s** värvikarp (= **paint-box**); **as pretty** (*or* **smart**) **as ~** ilus kui maalitud; **a coat of ~** värvkate; **to ~ the town red** *sl.* pööraselt pummeldama
paint-box ['peintbɔks] *s.* värvikarp
paint-brush ['peintbrʌʃ] *s.* maalripintsel
painted ['peintid] *a.* värvitud, maalitud, mingitud; kirju ◇ **~ lady** *zool.* ohakaliblikas
painter I ['peintə] *s.* värvija; maalija, maalikunstnik; maaler
painter II ['peintə] *s. mer.* vangliin, (*paadi*) kinnitusköis ◇ **to cut the ~** sidemeid katkestama, lahku lööma
painting ['peintiŋ] *s.* maalimine, maalikunst; maal(ing); maalritöö
paintress ['peintris] *s.* naismaalija, -maalikunstnik
pair [peə] **1.** *s.* paar; paarik (*millelegi* **to**); paarimees; **2.** *v. t. & i.* paaritama; paariviisi korraldama, paari panema; paarituma ◇ **a ~ of scissors (trousers, etc.)** käärid (paar pükse jne.), ühed käärid (püksid jne.); **a ~ of stairs** (*or* **steps**) trepijärk, -käik; **I have lost the ~ to this sock ma** olen kaotanud teise soki sellest paarist; **in ~s** paarikaupa, -viisi; **to ~ off** paaridesse

korraldama; paaristama, paaristikku ühendama; paaridena ära minema, paariviisi lahkuma; *fam.* paari minema
pair-horse ['peəhɔ:s] *a.* kahehobuse-
pair-oar ['peərɔ:] **1.** *a.* kaheaeruline, kaheaeru-; paarisaeruline; **2.** *s.* kaheaerupaat; paarisaeruline sõudepaat
pajamas [pə'dʒɑ:məz] = **pyjamas**
Pakenham ['pæk(ə)nəm] *pn.*
Paki ['pɑ:ki] *s. sl.* pakistanlane
Pakistan [pɑ:ki'stɑ:n, -'stæn] *pn.*
Pakistani [pɑ:ki'stɑ:ni] **1.** *a.* pakistani; **2.** *s.* pakistanlane
pal [pæl] *fam.* **1.** *s.* seltsimees, sõber, semu; **2.** *v. i.* (**-ll-**) seltsima, sõbrutsema, (lähedaseks) sõbraks saama, semutsema (*haril.* **~ up**; *kellegagi* **with, to**)
palace ['pælis] *s.* palee ◇ **~ revolution** *aj.* paleerevolutsioon
paladin ['pælədin] *s. aj.* paladiin; (*üldistavalt*) rüütel, rüütellik kangelane
palaeo- ['pælio(u)] *pref.* vana-, iidne, (*võõrsõnades*) paleo-
palaeographer [pæli'ɔgrəfə] *s.* paleograaf
palaeography [pæli'ɔgrəfi] *s.* paleograafia
palaeolithic [pælio'liθik] *a. arheol.* paleoliitiline, vanema kiviaja ◇ **~ period** paleoliitikum, paleoliitiline ajastu, vanem kiviaeg
palaeontologist [pæliɔn'tɔlədʒist] *s.* paleontoloog
palaeontology [pæliɔn'tɔlədʒi] *s.* paleontoloogia
palaeozoic [pælio'zouik] *geol.* **1.** *a.* paleosoiline, vanaaegkonda kuuluv; **2.** *s.* paleosoikum, vanaaegkond
palaestra [pə'li:strə], **palestra** [pə'lestrə] *s. aj.* palestra (*maadlus- või üldse võimlemiskool Vana-Kreekas*)
Palamedes [pælə'mi:di:z] *pn.*
Palamon ['pæləmən] *pn.*
palanquin, -keen [pælən'ki:n] *s.* palankiin, (*idamaades tarvitatav*) kandetool
palatable ['pælətəbl] *a.* (**-bly**) suupärane, maitsev
palatal ['pælət(ə)l] *lgv.* **1.** *a.* palataalne; **2.** *s.* palataal, palataalne häälik
palatalization [pælətəlai'zeiʃ(ə)n] *s. lgv.* palatalisatsioon, (*konsonandi*) peenendus
palatalize ['pælətəlaiz] *v. t.* palataliseerima, (*konsonanti*) peenendama
palate ['pælit] *s. anat.* (kõva) suulagi; *piltl.* maitsemeel, maitse; meeldumus, (*millegi*) armastus (**for**)
palatial [pə'leiʃ(ə)l] *a.* (**-lly**) paleetaoline, paleele omane; suur ja tore
palatinate [pə'lætinit] *s. aj.* palatinaat, pfaltskrahvkond, pfaltskrahvi valdkond ◇ **the P-** *aj.* Pfalz (*endine Saksa vürstkond Reini ääres*)
palatine I ['pælətain] *a. aj.* pfaltskrahvlik, pfaltskrahvi-, palatiini-, palatiinlik; ◇ **count ~** pfaltskrahv, palatiin
palatine II ['pælətain] *a. anat.* (kõva) suulae ◇ **~ bones** suulaeluud
palaver [pə'lɑ:və] **1.** *s.* läbirääkimine (*er. aafrika pärismaalastega*); pikem arutlus; tühi loba; meelitav (*või* petlik) kõne; *sl.* äriline arutlus, äriasi; **2.** *v. i. & t.* libedasti (*või* meelitavalt) kõnelema, tühja loba ajama
pale I [peil] *s.* (aia)teivas; *haruld.* teivastara (= **paling**); *herald.* (vapi)palk; tara; piir (*er. piltl.*); *aj.* (**the P-**) (eraldatud) elunemispiirkond; ◇ **the (English) P-** *aj.* Inglismaa valitsuse all olev osa Iirimaast; **within the ~ of** (*millegi*) piirides; **outside** (*or* **beyond, without**) **the ~ of** (*millegi*) piiridest väljas, (*millestki*) väljatõugatud
pale II [peil] **1.** *a.* (**-lish**) kahvatu; **2.** *v. t. & i.* kahvatuks tegema; kahvatama, kahvatuma ◇ **to ~ before** (*or* **by the side of**) (*millegi või kellegi kõrval*) kahvatuma, varju jääma
paled ['peild] *a.* teivastaraga ümbritsetud
pale-face ['peilfeis] *s.* kahvanägu, valgenägu (*indiaanlaste nimetus valge inimese kohta*)
paleness ['peilnis] *s.* kahvatus
paleo- = **palaeo-**
Palermo [pə'lə:mou] *pn.*
Palestine ['pælistain] *pn.* Palestiina
Palestinian [pælis'tiniən] **1.** *a.* palestiina; **2.** *s.* palestiinlane
palestra [pə'lestrə] = **palaestra**
paletot ['pæltou] *s. haruld.* (*peam. ärikeeles*) (avar) palitu, mantel
palette ['pælit] *s.* palett, (*maalija*) värvisegamislaud; *piltl.* (*kunstniku*) värviskaala ◇ **~-knife** värvisegamisnuga, pahtel, lapits
Paley ['peili] *pn.*

palfrey ['pɔ(:)lfri] *s. arh.* telder, vagune ratsahobune (*er. daamide jaoks*)
Palgrave ['pælgreiv, 'pɔ:l-] *pn.*
Pali ['pɑ:li] **1.** *s.* paali (*vanim keskindia kirjakeel*); **2.** *a.* paalikeelne
palimpsest ['pælimpsest] *s.* palimpsest (*pärgament, millelt algne tekst on kustutatud ja uus tekst peale kirjutatud*)
palindrome ['pælindroum] *s.* palindroom (*sõna või lause, millel tagurpidi loetuna on sama tähendus*)
paling ['peiliŋ] *s.* teivastara, -aed; (aia)teibad, teibamaterjal
palingenesis [pælin'dʒenisis] *s.* taas- *e.* uuestisünd, taastekkimine; *biol.* kordusarenemine, palingenees
palinode ['pælinoud] *s. kirj.* palinood, endiste väidete tagasivõtmine (*er. luuletusena*)
palisade [pæli'seid] **1.** *s.* pihtaed, palissaad; pihtteivas; *pl. Am.* kõrge kaljusein (*piki jõekallast*); **2.** *v. t.* pihtaiaga piirama
palish ['peiliʃ] *a.* kahvatuvõitu
pall I [pɔ:l] *s.* (sametine) surnukirstukate; piiskopimantel, pallium; *piltl.* mantel, kate
pall II [pɔ:l] *v. i. & t.* tüütuks muutuma; tüütama, üleküllastama ◇ **to ~ on** ära tüütama
palladium I [pə'leidiəm] *s.* (*pl.* **-dia**) kaitsepühadus, pallaadion, pallaadium; **(P-)** *müt.* Trooja kaitsejumalanna Pallase kuju
palladium II [pə'leidiəm] *s. keem.* pallaadium (*sümbol* **Pd**)
Pallas ['pælæs] *s. müt.* Pallas (*kreeka jumalanna,* = **Athena**)
pall-bearer ['pɔ:lbɛərə] *s.* surnukirstukatte kandja (*üks surnukirstu ümbritsevaist, kirstukatte äärtest kinnihoidvaist leinajaist pidulikus matuserongis*); *ka* (pidulik) kirstukandja
pallet I ['pælit] *s.* õlekott, õlgmadrats; vilets voodi
pallet II ['pælit] *s. tehn.* kandeplaat, -platvorm, -ketas; tõstealus; konveieriplaat; põrk(link); (*oreli*) vilekapp, -ventiil; *ka* = **palette**
pallia ['pæliə] *vt.* **pallium**
palliasse [pæl'jæs] *s.* õlgmadrats, kõva alusmadrats
palliate ['pælieit] *v. t.* **(-iable, -tor)** (ajutiselt) kergendama, leevendama; vabandama, pehmendama
palliation [pæli'ei∫(ə)n] *s.* kergendus, leevendus; vabandus, pehmendus
palliative ['pæliətiv] **1.** *a.* (ajutiselt) kergendav, leevendav, palliatiivne; **2.** *s.* palliatiiv (*ajutist kergendust andev vahend või ravim; ka piltl.*)
pallid ['pælid] *a.* **(~er, ~est)** kahvatu, kahkjas
pallium ['pæliəm] *s.* (*pl.* **-ia** [-iə], **~s**) *aj.* pallium, (vanakreeka) mantel; *kirikl. r.-kat.* pallium, piiskopimantel; *zool.* mantel
pall-mall 1. ['pel'mel] *s. van. sport* pell-mell (*kroketitaoline inglise pallimäng*); **2. Pall-Mall** ['pel'mel, 'pæl'mæl] *pn.* (*Londoni tänav, tuntud rohkete klubide asukohana*)
pallor ['pælə] *s.* kahvatus
pally ['pæli] *a. fam.* seltsimehelik, sõbralik, semulik; seltsiv, sõbrutsev, semutsev (*kellegagi* **with**)
palm I [pɑ:m] **1.** *s.* pihk, peopesa; kämmal; (*aeru*) laba; (*ankru*) käpp; purjekinnas (*ka* **sailmaker's ~**); **2.** *v. t.* pihku peitma, peos varjama ◇ **to grease** (*or* **warm**) **smb.'s ~** kedagi määrima, kellelegi altkäemaksu andma; **to ~ off** kaela määrima, kellelegi altkäemaksu andma; **to ~ off** kaela määrima (*kellelegi* **on**)
palm II [pɑ:m] *s.* palm(ipuu); palmioks; *piltl.* võidupalm, -pärg ◇ **to bear** (*or* **carry off**) **the ~** võitjaks tulema, esimene olema; **to yield the ~ to** (*kellelegi*) esimest kohta loovutama; **P- Sunday** *kirikl.* palmipuudepüha
Palma ['pælmə] *pn.*
palmaceous [pæl'mei∫əs] *a. bot.* palmi-, palmitaoline; palmide hulka kuuluv
Palma Christi ['pælmə 'kristi] *s. bot.* riitsinus
palmar ['pælmə] *a. anat.* pihu-, pihkmine, peopesa-, kämbla-
palmary ['pælməri] *a. haruld.* võidupalmi vääriv; oivaline, (eriti) silmapaistev
palmate ['pælm(e)it], **palmated** ['pælmeitid] *a.* pihu- (*või* kämbla-, käe)kujuline; *bot.* sõrmjas, kämmaljas; sõrmjagune, -lõhine; *zool.* ujulestne, ujulestadega
palmer ['pɑ:mə] *s.* palverändur; *zool.* karva-

ne röövik, *er.* Ameerika puuviljamähkuri röövik (= **~-worm**)
Palmerston ['pɑ:məst(ə)n] *pn.*
palmetto [pæl'metou] *s.* (*pl.* **-os**) *bot.* madalakasvuline lehvikpalm, *er.* saabalpalm; *ka* kääbuspalm ◇ **P- State** *Am.* = **South Carolina**
palmiped ['pælmiped], **-pede** [-pi:d] *zool.* **1.** *a.* ujujalgne; **2.** *s.* ujujalgne (loom)
palmist ['pɑ:mist] *s.* hiromant, kiromant
palmistry ['pɑ:mistri] *s.* hiromantia, kiromantia
palm-oil ['pɑ:mɔil] *s.* palmiõli; *piltl.* määrimisraha, altkäemaks
palmy ['pɑ:mi] *a.* **(-ier, -iest; -ily)** palmine, palmirikas; õitsenguline, kuulsusrikas ◇ **in one's ~ days** oma õitse- *või* hiilgeajal
Palmyra [pæl'maiərə] **1.** *pn.;* **2.** *s.* **(p-)** *bot.* palmüürapalm
palooka [pə'lu:kə] *s. Am. sl.* vilets vennike; *er. sport* vilets mängija
palp [pælp], **palpus** ['pælpəs] *s.* (*pl.* **-pi** [-pai]) *zool.* kobija
palpability [pælpə'biliti] *s.* kombatavus, käegakatsutavus
palpable ['pælpəbl] *a.* kombatav, käegakatsutav, ilmne
palpably ['pælpəbli] *adv.* kombatavalt, käegakatsutavalt, ilmselt
palpate ['pælpeit] *v. t. med.* komplema, palpeerima
palpation [pæl'pei∫(ə)n] *s. med.* komplus, palpatsioon
palpebral ['pælpibrəl] *a. anat.* (silma)lau-
palpi ['pælpai] *vt.* **palpus**
palpitate ['pælpiteit] *v. i.* tukslema, võpatlema, võbisema; põksuma, (*südame kohta*) pekslema, palpiteerima
palpitation [pælpi'tei∫(ə)n] *s.* tukslemine, võpatlemine, võbisemine; põksumine; *med.* pekslemine, palpitatsioon
palpus ['pælpəs] = **palp**
palsgrave ['pɔ:lzgreiv] *s. aj. haruld.* pfaltskrahv (= **count palatine,** *vt.* **palatine** I)
palsy ['pɔ(:)lzi] **1.** *s.* halvatus, paralüüs; värihalvatus, paralüütiline värisemine; **2.** *v. t.* halvama, paralüseerima, paralüüsima (*tarvit. peam. p. p.* **palsied** halvatud, paralüütiline)
palter ['pɔ:ltə] *v. i.* riuklema, vigurdama **(with)**
paltry ['pɔ(:)ltri] *a.* **(-ier, -iest; -ily, -iness)** armetu, vilets, närune; tühine, tühipaljas
paludal [pæ'l(j)u:dəl, 'pæljudəl] *a.* soine, soo-; malaarialine
paly ['peili] *poeet.* = **pale**
Pam [pæm] *pn.* = *järgm.*
Pamela ['pæmilə] *pn.*
pampas ['pæmpəz, -pəs] *s. pl. geogr.* pampa ◇ **~-grass** *bot.* pamparohi
pamper ['pæmpə] *v. t.* hellitama; *van.* poputama, toiduga toppima, liialt söötma
pamphlet ['pæmflit] *s.* brošüür; lendkiri; pisitrükis
pamphleteer [pæmfli'tiə] **1.** *s.* lendkirjade kirjutaja; **2.** *v. i.* lendkirju kirjutama
Pamphylia [pæm'filiə] *pn.* Pamfüülia
pan I [pæn] **1.** *s.* pann; kastrul (= **milk ~, sauce ~**); madal nõu (*näit. kaalukauss, kullauhtmisküna, vanaaegse püssi süütepann jms.*); koljuõõs (= **brain- ~**); (lame) lohk; *geol.* nõrgkiht, *ka* nõrgkivi, ortstein (= **hard- ~**); *Am. sl.* larhv, nägu; **2.** *v. t. & i.* **(-nn-)** (*kullaliiva*) künas uhtma **(off, out)**; *Am. sl.* maha tegema, materdama ◇ **to ~ out** (*v. i.*) (uhtmisel) kulda andma; *piltl.* välja kukkuma, tulemusi (*või* kasu) andma
Pan II [pæn] *s. müt.* Paan (*vanakreeka loodusjumalus*)
pan III [pæn] (*filmis, televisioonis*) **1.** *s.* panoraampilt; **2.** *v. i. & t.* **(-nn-)** (kaamerat pöörates) panoraamilist efekti saavutama
pan- [pæn] *pref.* kõik-, kogu-, üld-, (*võõrsõnades*) pan-
panacea [pænə'si(:)ə] *s.* panatsea, (kõiki haigusi arstiv) imerohi, universaalrohi
panache [pə'nɑ:∫, -'næ∫] *s. lit.* suletutt (*kübaral või kiivril*); *piltl.* teatraalne väljaastumine, liiga tähtsaks tehtud käitumisviis
Panama [pænə'mɑ:, *Am.* 'pænəmɑ:] **1.** *pn.* Panama; **2.** *s.* (*ka* **p-**) panamakübar (= **~ hat**) ◇ **Isthmus of ~** Panama maakitsus; **~ Canal** Panama kanal
Panamanian [pænə'meinjən] **1.** *a.* panama; **2.** *s.* panamalane
Pan-American ['pænə'merikən] *a.* panameerika, kogu-ameerika

Pan-Americanism ['pænə'merikənizm] *s. pol.* panamerikanism

pancake ['pænkeik, 'pæŋ-] **1.** *s.* pannkook; *av. sl.* maolimaandumine, (rõhtasendis) otse allalangemine (= ~ **landing**); taldrikjää (= ~ **ice**); **2.** *v. i. av. sl.* maoli maanduma, (rõhtasendis) otse alla langema ◇ **as flat as a** ~ lame nagu laud (*tasandiku kohta*)

panchromatic [pænkro'mætik] *a. fot.* pankromaatiline (*kõigi värvuste suhtes tundlik*)

Paneras ['pæŋkrəs] *pn.*

pancreas ['pæŋkriəs, 'pæn-] *s. anat.* kõhunääre, pankreas

pancreatic [pæŋkri'ætik, pæn-] *a. anat.* kõhunäärme-, pankrease-

panda ['pændə] *s. zool.* panda ◇ **giant** ~ bambuskaru, *van.* hiidpanda; **lesser** ~ **(väike)** panda; ~ **car** (vöödiline) politseipatrullauto

Pandean [pæn'di:ən] *a.* paani-, Paanile omane ◇ ~ **pipe** = **Pan-pipe**

pandect ['pændekt] *s.* (mingi ala) täielik kokkuvõte; *er.* (**the P-s**) Pandektid, Digestid (*VI saj. koostatud rooma tsiviilõiguse kokkuvõte*)

pandemonium [pændi'mouniəm] *s.* pandemoonium, kuradite asula, põrgu; meeletu korralageduse asupaik; põrgulärm

pander ['pændə] **1.** *s.* kupeldaja; **2.** *v. i.* kupeldama, kupeldajaks olema (**to**); (*alatuid kirgi jms.*) rahuldama, (*pahelisust, inetusi, alatusi*) soodustama (**to**)

pandit ['pændit] = **pundit**

P.&O.(P. and O.) ['pi:ən(d)'ou] *lüh.* **Peninsular and Oriental (Steam Navigation Company)** tuntud Inglise laevaühing

Pandora [pæn'dɔ:rə] *pn.* Pandora (*naisolend kreeka mütoloogias, kes vallaldas maailma kõik pahed ning viletsused*) ◇ ~**'s box** Pandora laegas, kõigi õnnetuste ning viletsuste ürgallikas

pane [pein] *s.* (akna)ruut; kant, tahk; pinn (= **peen**); *ehit.* plaat, paneel; *vrd.* **panel**

panegyric [pæni'dʒirik] **1.** *s.* panegüürika, kiidukõne, (liialdatud) ülistus; **2.** *a.* = *järgm.*

panegyrical [pæni'dʒirik(ə)l] *a.* panegüüriline, (liialdavalt) ülistav

panegyrist [pə'nedʒirist, pæni'dʒirist, 'pæn-] *s.* ülistaja, panegürist

panegyrize [pə'nedʒiraiz, 'pæni-] *v. t.* (liialdatult) ülistama

panel ['pæn(ə)l] **1.** *s.* paneel (*ka arhit.*); pannoo; (*ukse, seina, lae jms.*) tahvel, tahveldis; ruut; (*samba*) tahutud külg; (*rõiva*) vahetükk; kitsast ning kõrget formaati foto; vandekohtunike nimestik, vandekohus; haigekassaarstide nimestik; asjatundjate (*või* nõuandjate) koondis, *er. raad.* viktoriinist (*või* arutlusest) osavõtjate rühm; **2.** *v. t.* **(-ll-)** paneelima, tahveldama ◇ ~ **doctor** haigekassaarst; ~ **game** *er. raad.* viktoriin; ~ **meeting** (valitud) asjatundjate arutluskoosolek; **control** ~ *tehn.* juhtpaneel, -pult, -kilp

panel(l)ist ['pæn(ə)list] *s.* (*er. raad. või televisioonis*) viktoriinides (*või* arutluskoosolekuil) esineja, viktoriinide (kutseline) koostaja *või* korraldaja

panelling ['pæn(ə)liŋ] *s.* tahveldamine, paneelimine; tahveldis, paneel(ing)

pang [pæŋ] *s.* (valu)kihvatus, kihk, vahk, piste

Pan-Germanism ['pæn'dʒə:mənizm] *s. pol.* pangermanism, kõiksakslus

pangolin [pæŋ'goulin] *s. zool.* pangoliin, soomusloom

panhandle ['pænhændl] **1.** *s.* panni- *või* kastrulikäepide, pannisaba; *Am.* kitsas maariba, teiste maade vahel asetsev pikk ja kitsas riigiosa (*näit. Texase või Lääne-Virginia vastav osa*); **2.** *v. i. Am. sl.* tänaval kerjama ◇ **P- State** *Am.* = **West Virginia**

Pan-Hellenism ['pæn'helinizm] *s. aj.* panhellenism

panic I ['pænik] **1.** *a.* paaniline, kabuhirmuline; **2.** *s.* paanika, kabuhirm; *Am. sl.* «naerupomm», kaasakiskuv nali; **3.** *v. t. & i.* **(-ck-)** paanikasse ajama, paanikat tekitama; paanikasse sattuma; *Am. sl.* naerukrampidesse ajama, naljaga kaasa kiskuma ◇ ~ **fear** kabuhirm, paaniline hirm; **to go into a** ~ paanikasse sattuma

panic II ['pænik] *s. bot.* hirss (*ka* ~ **grass**) ◇ **Italian** ~ itaalia kukeleib

panicky ['pæniki] *a.* kergesti paanikasse sattuv; paanikataoline, paanikat ilmutav

panicle ['pænikl] *s. bot.* pööris (*teatav õisik*)

panic-monger ['pænikmʌŋgə] *s.* hirmujuttude levitaja, paanikatekitaja, paniköör

panic-stricken ['pænikstrik(ə)n], **-struck** [-strʌk] *a.* paanikast rabatud

Pan-Islamism ['pæn'izləmizm] *s. pol.* panislamism

panjandrum [pæn'dʒændrəm] *s.* «suur nina», tähtis isik (*tarvit. haril. iroonilise tiitlina* **Great P-**)

Pankhurst ['pæŋkhə:st] *pn.*

pannier ['pænjə] *s.* pakkkorv, kaubakandekorv; *aj.* (krinoliinseeliku) puusatoestik, panjee

pannikin ['pænikin] *s.* (plekist) joogitops

panning I ['pæniŋ] *s. er.* (*kullaliiva*) künasuhtmine (*vt.* **pan** I)

panning II ['pæniŋ] *s.* (*filmis, televisioonis*) (kaamerat pöörates) panoraamilise efekti saavutamine (*vt.* **pan** III)

panoplied ['pænəplid] *a.* täies turvistikus, täiesti soomusrüütatud; täies (sõja)varustuses (*ka piltl.*)

panoply ['pænəpli] *s.* täisturvistik, täielik soomusrüü *või* (sõja)varustus (*ka piltl.*)

panorama [pænə'rɑ:mə] *s.* panoraam

panoramic [pænə'ræmik] *a.* **(-ically)** panoraam-; panoraamiline, ringvaateline

Pan-pipe ['pænpaip] *s.* paanivile, -flööt, roopill

Pan-Slavism ['pæn'slɑ:vizm] *s. aj. pol.* panslavism

pansy ['pænzi] *s.* aedkannike, võõrasema; aaskannike, käoorvik (= **wild** ~); *sl.* naiselik (*või* naisestunud) mees, naiselik meeshomoseksualist

pant [pænt] **1.** *v. i. & t.* hingeldama, ähkima; ihkama, ihaldama (*midagi* **for, after**; *midagi teha* **to do**); **2.** *s.* hingeldus, ähkimine

pantalettes, -lets [pæntə'lets] *s. pl.* pantaletid (*endisaegsed tütarlaste või naiste pikad pitsidega aluspüksid*)

pantaloon [pæntə'lu:n] *s. teatr.* (*ka* **P-**) pantaloone (*koomiline vanamehekuju itaalia rahvakomöödias*); klouni kaaslane (*pantomiimis*); *pl.* pantaloonid, kitsad sukkpüksid; *peam. Am.* (meeste) püksid (*haril.* **pants**)

pantechnicon [pæn'teknikən] *s.* laoruum mööbli hoidmiseks; (suur) mööbliveoauto (= ~ **van**)

pantheism ['pæniə(:)izm] *s.* panteism

pantheist ['pæniə(:)ist] *s.* panteist

pantheistic(al) [pæniə(:)'istik(əl)] *a.* **(-ically)** panteistlik

pantheon [pæn'θi(:)ən] *s.* panteon (*silmapaistvate isikute matusepaik; aj. kõigile jumalaile pühendatud tempel*); *er.* **(P-)** Panteon (*suur kuppelehitis Roomas või rahvuslik auhoone Pariisis*)

panther ['pænθə] *s. zool.* panter ◇ **American** ~ = **puma**

pantheress ['pænθəris] *s.* emane panter, emapanter

panties ['pæntiz] *s. pl.* (*naiste, laste*) (alus)püksid

pantihose ['pæntihouz] *s.* sukkpüksid

pantile ['pæntail] *s.* S-katusekivi, loogeline katusekivi

pantograph ['pæntəgrɑ:f, -græf] *s. tehn.* pantograaf

pantomime ['pæntəmaim] **1.** *s.* pantomiim, tummnäidend; *haruld.* pantomiimi- *e.* tummnäitleja; **2.** *v. t. & i.* tummalt näitlema, miimika ja žestide abil väljendama *või* väljenduma

pantomimic [pæntə'mimik] *a.* **(-ically)** pantomiimiline

pantry ['pæntri] *s.* toidukamber, sahver; lauanõude ja lauapesu hoiuruum (= **butler's** *or* **housemaid's** ~)

pants [pænts] *s. pl. fam. peam. Am.* püksid; (*poekeeles*) pikad (meeste) aluspüksid (= **drawers**) ◇ **a kick in the** ~ *fam.* jalahoop tagumikku (*ka piltl.*); ~ **suit** = **pantsuit**

pantsuit ['pæntsju:t] *s.* pükskostüüm

panty-hose ['pæntihouz] = **pantihose**

pap I [pæp] *s.* pehme puder *või* pudi (*ka piltl.*)

pap II [pæp] *s. arh., dial.* nisanibu (= **nipple**); *pl.* kõrvuti asetsevad (koonilised) mäetipud

pap III [pæp] *s. haruld. peam. Am.* = **papa, pappy** II

papa [pə'pɑ:, *Am. ka* 'pɑ:pə] *s. lastek.* papa, isa, taat

papacy ['peipəsi] *s.* paavstlus, paavstiamet, -au; paavstivõim; paavstlik süsteem

papal ['peip(ə)l] *a.* **(-lly)** paavstlik, paavsti-

papalism ['peipəlizm] *s.* paavstlikkus, paavstimeelsus

papaveraceous [pəpeivə'reiʃəs] *a. bot.* magunaline

papaverous [pə'peiv(ə)rəs] *a.* maguna- *e.* moonitaoline, maguna-, mooni-; *piltl.* uinutav

papaw [pə'pɔ:, 'pɔ:pɔ:], **pawpaw** ['pɔ:pɔ:] *s. bot.* asimiina (*P.-Ameerikas kasvav puu; selle söödav vili*); *ka = järgm.*

papaya [pə'paiə] *s. bot.* melonipuu; melonipuu vili

paper ['peipə] **1.** *s.* paber; ajaleht (= **newspaper**); seinapaber, tapeet; väärtpaber, veksel, paberraha; *pl.* (tähtsad) paberid, dokumendid; kirjalik eksamiülesanne; ettekanne, artikkel, kirjutis, essee, referaat (*millegi üle* **on**); *atrib.* paberlik, paber(i)-, ainult paberil olemasolev, ebatõeline; **2.** *v. t.* tapeetima, tapetseerima ◇ **brown** ~ (pruun) pakkimispaber; **to commit to** ~ paberile panema, kirja panema; **on** ~ paberil; ainult paberil, teoreetiliselt, mitte tegelikult; **to put pen to** ~ kirjutama hakkama; **to read a** ~ ettekannet (*või* referaati) pidama; **to send in one's** ~**s** lahkumispalvet sisse saatma (*er. sõjaväes*); ~ **currency** (*or* **money, notes**) paberraha; ~ **nautilus** *zool.* paberlaevuke (*vrd.* **nautilus**); ~ **war** sulesõda; **to** ~ **the house** *teatr. sl.* saali priilpiletite väljajagamisega täitma

paperback ['peipəbæk] *s.* brošeeritud raamat, pehmekaaneline raamat; *er.* odav (massitiraažiga) rahvaväljaanne

paper-boy ['peipəbɔi] *s.* ajalehepoiss

paper-chase ['peipətʃeis] *s.* «jänesejaht», murdmaajooks ühe või kahe inn. «jänese» poolt mahapoetatud paberilipakate jälil

paper-clip ['peipəklip] *s.* kirjaklamber, nell

paper-hanger ['peipəhæŋə] *s.* tapeetija, tapetseerija

paper-hanging ['peipəhæŋiŋ] *s.* tapeetimine, tapetseerimine; *pl.* tapeedid

paper-knife ['peipənaif] *s.* (*pl.* **-knives** [-naivz]) paberinuga

paper-mill ['peipəmil] *s.* paberivabrik

paper-stainer ['peipəsteinə] *s.* tapeeditrükkal; tapeedivabrikant

paper-weight ['peipəweit] *s.* paberi- *või* kirjavajutis, prespapjee

papery ['peipəri] *a.* paberjas, paberitaoline; paberõhuke

papier(-)mâché ['pæpjei'mæʃei, -'mɑ:-] *s. tehn.* papjeemašee

papilionaceous [pəpiliə'neiʃəs] *a. bot.* liblikjas (*õie kohta*); liblikõieline (*taime kohta*)

papilla [pə'pilə] *s.* (*pl.* **-ae** [-i:]) näsa, nibu; *anat., bot.* papill, näsa

papillary ['pæpiləri, pə'pil-] *a.* näsajas, näsakujuline, papillaarne, papillaar-

papillate ['pæpileit], **papillose** ['pæpilous] *a.* näsaline, näsadega kaetud

papilloma [pæpi'loumə] *s. pat.* näsakasvaja, papilloom

papist ['peipist] *s.* paavstlane, paavsti (*või* paavstluse) pooldaja

papistical [pə'pistik(ə)l] *a.* **(-lly)** paavstlik, paavstimeelne

papistry ['peipistri] *s.* paavstlus, paavstimeelsus

papoose [pə'pu:s] *s.* indiaani väikelaps (*er. ema seljas kantavas korvis*)

pappus ['pæpəs] *s.* (*pl.* **-ppi** [-pai]) *bot.* pappus, lendkarvatutt

pappy I ['pæpi] *a.* **(-ier, -iest; -iness)** puderjas, pudrutaoline

pappy II ['pæpi] *s. peam. Am. lastek.* papi, papa (= **papa**)

paprika ['pæprikə] *s. kok.* paprika, punapipar

Papua ['pæpjuə] *pn.* Paapua ◇ ~ **New Guinea** *pn.* Paapua Uus-Ginea

Papuan ['pæpjuən] **1.** *a.* paapua; **2.** *s.* paapua(lane)

papula ['pæpjulə], **papule** ['pæpjul] *s. pat.* paapul (*haiguslik nahasõlm või muhk*)

papyrus [pə'paiərəs] *s.* papüürus; papüürusrull, -käsikiri (*viimases tähenduses pl.* **-ri** [-rai])

par I [pɑ:] *s.* (*väärtuse*) võrdsus, samaväärsus; (*väärtpaberi*) nimi- *e.* nominaalväärtus ◇ **on a** ~ **with** (*millegagi*) võrdne; **at** ~ nimiväärtuses, al pari; **above** ~ üle nimiväärtuse; **below** ~ alla nimiväärtuse; *piltl.* halva tervise juures; ~ **of exchange** normaalne kursivahe

par II [pɑ:] *s. fam.* ajalehelõik, (lühike) ajaleheteade, pisiartikkel (= **paragraph**)

par III [pɑ:] = **parr**

para- I ['pærə] *pref.* kõrval-, kaas-, üle-, väär-, (*võõrsõnades*) para-

para- II ['pærə] *pref.* vastu-, kaitse-

para- III ['pærə] *mil. lüh. ühendeis* parašüti-, langevarju-

parable ['pærəbl] *s. kirj.* mõistujutt, -lugu, parabool; *piibl.* tähendamissõna

parabola [pə'ræbələ] *s. mat.* parabool

parabolic [pærə'bɔlik] *a.* **(-ically)** *mat.* paraboolne, paraboolikujuline; *kirj.* = **parabolical**

parabolical [pærə'bɔlik(ə)l] *a.* **(-lly)** *kirj.* mõistujutuline, -looline, paraboolne

Paracelsus [pærə'selsəs] *pn.*

parachute ['pærəʃu:t] **1.** *s.* langevari, parašütt; **2.** *v. i. & t.* langevarjuga alla laskuma *või* laskma **(down)**

parachutist ['pærəʃu:tist] *s.* langevarjur, parašütist

paraclete ['pærəkli:t] *s. kirikl.* eestkostja, aitaja; *er.* **(the P-)** trööstija, rõõmustaja, püha vaim

parade [pə'reid] **1.** *s.* paraad; uhkeldav toredus *või* esiletoomine; paraadiväljak, -plats; jalutusplats; **2.** *v. t. & i.* paraadiks koguma *või* kogunema; paraaditsema, toretsema; paraadina marssima, paradeerima, uhkeldavalt esile tooma; jalutama ◇ **to make a** ~ **of** (*millegagi*) uhkeldama; **programme** ~ *raad.* (eeloleva nädala) saatekava

parade-ground [pə'reidgraund] *s.* paraadiväljak, -plats

paradigm ['pærədaim] *s.* musternäidis; *er. lgv.* paradigma (*muutevormide kogunäidis*)

paradigmatic [pærədig'mætik] *a.* **(-ically)** näidislik, näidisena antud, paradigmaatiline (*er. lgv.*)

paradisaic(al) [pærədi'seiik(ə)l] = **paradisiac(al)**

paradise ['pærədais] *s.* paradiis (*ka piltl.*); (idamaine) iluaed, (loomadega) ilupark ◇ **bird of** ~ *zool.* paradiisilind; ~ **apple** *aiand.* paradiisiõun; paradiisiõunapuu

paradisiac [pærə'disiək, -'diz-] = *järgm.*

paradisiacal [pærədi'saiək(ə)l, -di'z] *a.* **(-lly)** paradiislik

parados ['pærədɔs, -dou] *s. mil.* (*kaeviku*) tagavall

paradox ['pærədɔks] *s.* paradoks

paradoxical [pærə'dɔksik(ə)l] *a.* **(-lly)** paradoksaalne, paradoksne

paraffin ['pærəfin] **1.** *s.* parafiin (= ~ **wax, solid** ~); parafiinõli (= ~ **oil, liquid** ~); *er.* lambiõli, petrool(eum) (= **kerosene**); **2.** *v. t.* parafiinima, parafiiniga immutama *või* katma

paragon ['pærəgən] *s.* muster(kuju), eeskuju, täiuslikkuse kehastus

paragraph ['pærəgrɑ:f] **1.** *s.* (*teksti*) lõik, absats, paragrahv; lühiteade, -sõnum, artikkel (*ajalehes*); *trük.* (*varemalt*) taandemärk (¶, *nüüd tarvit. peam. viitemärgina*); 2. *v. t.* lõikudeks (*e.* absatsideks) jaotama; ajalehesõnumit kirjutama

paragrapher ['pærəgræfə] = **paragraphist**

paragraphic [pærə'græfik] *a.* **(-ically)** lõigu-, absatsi-; ajaleheteate-, ajaleheartikli-

paragraphist ['pærəgræfist], **paragrapher** ['pærəgræfə] *s.* sõnumisaatja, pisiartiklite kirjutaja

Paraguay ['pærəgwai, -gwei, -'gwai] **1.** *pn.*; **2.** *s.* **(p-)** = ~ **tea** ◇ ~ **tea** *bot.* paraguai iileks, matepõõsas; mate(tee) (= **maté**)

Paraguayan [pærə'gwaiən, -'gweiən] **1.** *a.* paraguai; **2.** *s.* paraguailane

parakeet ['pærəki:t], **paroquet** ['pærəket] *s.* väike pikasabaline papagoi

parallactic [pærə'læktik] *a. astr.* parallaktiline, parallaksi-

parallax ['pærəlæks] *s. astr.* parallaks

parallel ['pær(ə)lel] **1.** *a.* (*adv. puud.*) paralleelne, paralleel-, rööbitine, rööpne, rööp-, kõrvutine **(to)**; vastav, (teatavas suhtes) võrdne; **2.** *s.* paralleel, rööbik, rööpjoon; vaste, vastav (*või* võrdne) asi *või* isik; võrdlus; **3.** *v. t.* **(-l-)** kõrvutama, võrdlema **(with)**; paralleelne (*või* paralleeliks) olema, (teatavas suhtes) vastama; paralleeli (*või* võrdset vastet) leidma ◇ **in** ~ paralleelselt; **to draw a** ~ **between** kõrvutama, võrdlema; ~ **bars** *sport* rööbaspuud; ~ **connection** *el.* rööp- *e.* paralleelühendus; ~ **displacement** *mat.* rööp- *e.* paralleelüke; ~ **forces** *füüs.* paralleeljõud

parallelepiped [pærəle'lepiped, 'pær(ə)leləpaiped] *s. mat.* rööptahukas, paralleelepipeed

parallelism ['pærəlelizm] *s.* parallelism, paralleelsus, rööbikus; vastavus, (teatavas suhtes) võrdsus, sarnasus

parallelogram [pærə′leləgræm] *s. mat.* rööpkülik, parallelogramm
paralogism [pə′rælədʒizm] *s. loog.* eksijäreldus, paralogism
paralyse, *Am.* **-lyze** [′pær(ə)laiz] *v. t.* **(-sable)** halvama, paralüüsima, paralüseerima; *piltl.* halvama, takistama
paralysis [pə′rælisis] *s.* halvatus, paralüüs
paralytic [pærə′litik] **1.** *a.* **(-ically)** paralüütiline, halvatuslik, halvatus(e)-; **2.** *s.* paralüütik, halvatu
paramagnetic [pærəmæg′netik] *a. füüs.* paramagnetiline
paramedical [pærə′medik(ə)l] *a.* poolmeditsiiniline, meditsiinitöötajaid abistav (*organisatsiooni kohta*)
parameter [pə′ræmitə] *s. mat.* parameeter
paramilitary [pærə′milit(ə)ri] *a.* poolsõjaväeline, sõjaväe abijõuna toimiv (*organisatsiooni kohta*)
paramount [′pærəmaunt] *a.* ülim, kõrgeim, ülima tähtsusega; ülem, kõrgem, tähtsam (*millestki* **to**) ◇ **lord** ~ *aj.* ülemlääniherra; **of** ~ **importance** suurima tähtsusega
paramountcy [′pærəmauntsi] *s.* ülim (*või* kõrgeim) võim (*kellegi või millegi üle* **over**)
paramour [′pærəmuə] *s. ret.* armuke
paranoia [pærə′nɔiə] *s. med.* paranoia, hullumeelsus, hullus
paranoiac [pærə′nɔiæk] *s. med.* paranoik; paranoiahaige
paranormal [pærə′nɔ:məl] *a.* paranormaalne, normaalset ületav, üleloomulikuna näiv *või* tunduv
parapet [′pærəpit] *s.* parapett; (*katuse, palkoni, silla*) rinnatis; *mil.* (*kindluse*) kaitsevall, (*kaeviku*) eesvall
parapeted [′pærəpitid] *a.* parapetiga varustatud
paraphernalia [pærəfə′neiliə] *s. pl.* isikliku omandi hulka kuuluvad asjad, päraldised, varustis
paraphrase [′pærəfreiz] **1.** *s.* ümbersõnastus, parafraas; **2.** *v. t.* **(-sable)** ümber sõnastama, ringama, parafraseerima, parafraasima
paraphrastic [pærə′fræstik] *a.* **(-ically)** teiste sõnadega väljendav, ümbersõnastav, ringav, parafrastiline
paraplegia [pærə′pli:dʒiə] *s. med.* paraplegia, mõlemapoolne halvatus (*er. jalgades*)
parapsychology [′pærəsai′kɔlədʒi] *s.* parapsühholoogia (*ebatavaliste ning näiliselt seletamatute psüühiliste nähtustega tegelev psühholoogia osa*)
paraselene [pærəsi′li:ni] *s.* (*pl.* **-nae** [-ni:]) *meteor.* kuusapp, kõrvalkuu
parasite [′pærəsait] *s.* parasiit, nugiline, söödik; *piltl.* muidusööja
parasitic [pærə′sitik] *a.* **(-ically)** parasiitlik, parasiit-, nugi-, söödiklik
parasiticide [pærə′sitisaid] *s.* parasititsiid, parasiite hävitav vahend
parasitism [′pærəsaitizm] *s.* parasitism, nugilisus, söödiklus
parasol [′pærəsɔl, -′sɔl] *s.* päevavari, päikesesirm; ◇ ~ **mushroom** *bot.* sirmik, *er.* suur sirmik
parataxis [pærə′tæksis] *s. lgv.* parataks, (lausete) rinnastus; rindlause
paratrooper [′pærətru:pə] *s. mil.* parašütist, langevarjur
paratroops [′pærətru:ps] *s. pl. mil.* parašütistide väeosad
paratyphoid [′pærə′taifɔid] *s. med.* paratüüfus
paravane [′pærəvein] *s. mil.* paravan (*teatav miinitraal*)
parboil [′pɑ:bɔil] *v. t.* kupatama, kuuma veega kõrvetama; (*päikese või kuumuse kohta*) kõrvetama
parbuckle [′pɑ:bʌkl] **1.** *s.* (*er. vaatide veeretamiseks või tõstmiseks tarvitatav*) köiesilmus; veeretustross; **2.** *v. t.* köiesilmuse abil üles **(up)** *või* alla **(down)** veeretama *või* tõstma; trossiga veeretama
parcel [′pɑ:s(ə)l] **1.** *s.* pakk, *er.* postipakk; pakett; *kaub.* ühe tehingu kaubahulk *või* (üksik) saadetis, partii; maatükk; *fam.* kamp, jõuk **(of)**; *arh.* tükk, osa; **2.** *v. t.* **(-ll-)** tükeldama, tükkideks jagama **(out)** ◇ **part and** ~ **of** (*millegi*) lahutamatu osa; ~ **post** pakipost
parch [pɑ:tʃ] *v. t. & i.* (kuumusega) kuivatama, kõrvetama; kuivaks (*või* põuaseks, kõrbenuks) tegema; kuivaks kõrbema ◇ ~**ed lips** janust lõhkevad huuled; ~**ing heat** kõrvetav kuumus
parchment [′pɑ:tʃmənt] *s.* pärgament

pard I [pɑ:d] *s. arh.* = **leopard**
pard II [pɑ:d] *s. sl. er. Am.* kaaslane, seltsimees (= **partner**)
pardon [′pɑ:dn] **1.** *s.* andestus, andeksandmine; armuandmine, armustus; *aj. kirikl.* patukustutus, indulgents (= **indulgence**); **2.** *v. t.* andestama, andeks andma (*millegi tegemist* **for doing**); armustama, armu andma ◇ **I beg your** ~**!** (palun) vabandust!, andestust!; **(I) beg your** ~**?** vabandust, mida te ütlesite?; ~ **me!** andestage!, vabandage mind!
pardonable [′pɑ:dnəbl] *a.* **(-bly)** andestatav, vabandatav
pardoner [′pɑ:dnə] *s.* andestaja; *aj.* indulgentside müüja
pare [peə] *v. t.* **(-rable)** (*puuvilja, juustu jms.*) koorima; (*viilusid*) maha lõikama; (*hobusekapja*) värkima; (*küüsi*) lõikama; maha lõikuma **(away, off)**; kärpima, vähendama **(down)** ◇ **to** ~ **to the quick** hella kohta puudutama, südamesse lõikama
paregoric [pærə′gɔrik] *s. farm.* paregoorik; leevendusvahend
parenchyma [pə′reŋkimə] *s. anat., bot.* parenhüüm, põhikude, tülbkude
parent [′peər(ə)nt] *s.* (lapse)vanem, isa *või* ema; *pl.* vanemad; esivanem; (*millegi*) algallikas **(of)** ◇ ~ **rock** *geol.* lähtekivim
parentage [′peər(ə)ntidʒ] *s.* põlvnemine, päritolu
parental [pə′rent(ə)l] *a.* **(-lly)** vanemlik, (lapse)vanema-, isalik *või* emalik
parenthesis [pə′renθisis] *s.* (*pl.* **-theses** [-θisi:z]) vahelepõime, kiilsõna, -lause, parentees; ümarsulg *või* -sulud (*sg. tarvit. vahel ka pl-i tähenduses*); *piltl.* vahepala, vaheaeg
parenthesize [pə′renθisaiz] *v. t.* **(-zable)** vahele põimima, (kiillausena) vahele panema; (ümar)sulgudesse panema
parenthetic [pærən′θetik] *a.* **(-ically)** vahelepõimitud, (kiillausena) vahelepandud, sulgudes olev, seletuseks antud, parenteetiline; vahepalaline
parenthood [′peər(ə)nthud] *s.* (lapse)vanemaks (*või* isaks, emaks) olek; vanemaõigus, -au
parentless [′peər(ə)ntlis] *a.* vanemateta
paresis [′pærisis, *Am. ka* pə′ri:sis] *s.* (*pl.* **-ses** [-si:z]) *med.* parees, osaline lihasehalvatus, kerghalvatus
par excellence [pɑ:′reksələ:ŋs] *adv. pr.* iseäranis, eriomaselt, teistest suuremal määral, sõna tõsises mõttes
parget [′pɑ:dʒit] **1.** *v. t.* krohvima (*er. kipsiga*); **2.** *s.* (kips)krohv
parhelion [pɑ:′hi:ljən] *s.* (*pl.* **-ia**) *meteor.* päikesesapp, kõrvalpäike, parheelion
pariah [′pæriə, ′pɑ:-] *s.* paaria; *piltl.* ühiskonnast väljatõugatu, põlatu ◇ ~ **dog** kollane hulkurkoer (*Indias*)
Parian [′peəriən] **1.** *a.* parose, Parose saarelt päritolev; **2.** *s.* parose (valge) portselan ◇ ~ **marble** parose marmor
parietal [pə′raiit(ə)l] *a.* **(-lly)** *anat., bot.* parietaalne, seina-, seinmine, seinakülgne; kiiru- ◇ ~ **bones** kiiruluud
paring [′peəriŋ] *s.* koorimine; mahalõikamine; (*hobusekabja*) värkimine; (*küünte*) lõikamine; mahalõigatud kild *või* lõik, (mahakooritud) koor; *atrib.* koorimis- ◇ ~**-knife** koorimisnuga; kingsepanuga; *vet.* värkraud
pari passu [′peərai ′pæsju:] *adv. lad.* ühtlasel sammul, niisama kiirelt edasi jõudes
Paris [′pæris] *pn.* Pariis (*väljendis* **gay** ~ *hääldatakse haril.* [pæ′ri:]) ◇ ~ **blue** pariisi sinine; ~ **green** pariisi roheline; ~ **white** pariisi valge (*teatav peen poleerimispuuber*)
parish [′pæriʃ] *s.* kihelkond; vald (= **civil** ~) ◇ **to go on the** ~ kihelkonna (*või* valla) vaestekassast abi saama; ~ **clerk** köster; ~ **lanterr** «vanapoiste päike», kuu; ~ **register** kirikuraamat, meetrikaraamat
parishion· [pə′riʃənə] *s.* kihelkonnaliige, -elani' vallaliige, -elanik
Parisi· [pə′rizjən, -′riʒ(j)ən] **1.** *a.* pariislik, pa·· ·i; **2.** *s.* pariislane
parity [′p·· ·riti] *s.* üheväärtuslikkus, võrdsus, pariteet; *füüs.* paarsus
park [pɑ:k] ′ ·. · ·k (*puiestik*), -aed; (riiklik) looduskaitseala (= **national** ~); *Am. ka* mäeahelikega (*või* metsadega) piiratud lame org *või* lagendik; *mil.* park (*lahinguvarustuse laager või laoplats*); (*liiklusvahendite*) park, parkimisplats, parkla, seisukoht; **2.** *v. t. & i.* (*maad*) pargistama, pargiks muutma *või* eraldama; *mil.* par-

kima; (*liiklusvahendeid*) parkima, (määratud kohale) seisma jätma; *fam.* hoiule *või* hoolde jätma **(on smb.)**; *vt. ka* **parking**

parka ['pɑ:kə] *s.* parka, (*er. eskimote ja polaarreisijate*) peakotiga karus(nahk)kuub; *ka* (*matkaja, sportlase*) soe peakotiga tuulepluus, tuisu(kaitse)jakk

Parker ['pɑ:kə] *pn.*

Parkhurst ['pɑ:khə:st] *pn.*

parkin ['pɑ:kin] *s. dial.* (siirupiga magustatud) kaerajahukook

parking ['pɑ:kiŋ] *s.*, *er.* (*liiklusvahendi*) parkimine ◇ **no ~ (allowed), ~ prohibited** parkimine keelatud; **~ lamp** parktuli; **~ lot** (*or* **place**) parkimisplats, parkla; **~ meter** parkmeeter, parkimismõõtur (*automaatkell, mille juures on lubatud parkida määratud ajaks, vastavalt automaati lastud mündile*)

Parkinson ['pɑ:kinsn] *pn.* ◇ **~'s disease** *med.* Parkinsoni tõbi, värihalvatus

parkway ['pɑ:kwei] *s. Am.* puiestee, allee

parky ['pɑ:ki] *a. sl.* jahe, vilu

parlance ['pɑ:ləns] *s.* (eriline) kõne, kõneviis, keel, žargoon ◇ **in common ~** tavalises kõnes; **in legal ~** õigusteadlaste keeles

parley ['pɑ:li] **1.** *s.* läbirääkimised; **2.** *v. i. & t.* läbi rääkima, läbirääkimisi pidama (*er. vaenlasega või võõras keeles*) ◇ **to beat (to sound) a ~** trummilöömisega (pasunasignaaliga) läbirääkimisi nõudma

parleyvoo [pɑ:li'vu:] *sl.* **1.** *s.* prantslane; **2.** *v. i.* prantsuse keelt purssima

parliament ['pɑ:ləmənt, -lim-] *s.* parlament; *er.* **(P-)** Inglise (kahekojaline) parlament

parliamentarian [pɑ:ləmən'tɛəriən] *s.* osav parlamendikõneleja; *aj.* parlamendipooldaja (*Inglise kodusõjas XVII saj.*)

parliamentary [pɑ:lə'ment(ə)ri] *a.* parlamentlik, parlamendi-; parlamentaarne ◇ **~ language** *fam.* üliviisakas keel; **~ train** Inglise parlamendi poolt määratud odava tariifiga (endisaegne) rong

parlour, *Am.* -lor ['pɑ:lə] *s.* (parem) elutuba, võõrastetuba, saal; *Am.* (iluravi-, juuksurijms.) salong, *ka* ateljee, kabinet, paviljon ◇ **~ boarder** (*varemalt Inglismaal*) koolijuhataja perekonnas pansionil olev õpilane; **~game** seltskonnamäng; **~ tricks** *sl.* peened seltskondlikud oskused *või* kunstid

parlour-car, *Am.* -lor- ['pɑ:ləkɑ:] *s. Am.* salongvagun

parlourmaid, *Am.* -lor- ['pɑ:ləmeid] *s.* (söögilauas teenindav) toatüdruk

parlous ['pɑ:ləs] *arh., nalj.* **1.** *a.* ohtlik, täbar, piinlik; ülikaval; **2.** *adv.* üliväga, pööraselt

Parma ['pɑ:mə] *pn.*

Parmesan [pɑ:mi'zæn] **1.** *a.* parma, Parmast päritolev; **2.** *s.* parma juust (= **~ cheese**)

Parnassian [pɑ:'næsiən] **1.** *a.* parnassi, parnassose; parnaslaste; **2.** *s.* parnaslane, Parnassose elanik, *piltl.* luuletaja; *er. kirj.* parnaslane (*teatava prantsuse kirjandusliku rühmitise liige*)

Parnassus [pɑ:'næsəs] **1.** *pn.* Parnassos, Parnass (*mägi Kreekas; Apolloni ja muusade asupaik*); **2.** *s.* luulemaailm

Parnell [pɑ:'nel, 'pɑ:n(ə)l] *pn.*

parochial [pə'roukiəl] *a.* **(-lly)** kihelkondlik, kihelkonna-; *piltl.* kolkalik, kitsarinnaliselt kodukohalik

parochialism [pə'roukiəlizm] *s.* kolkapoliitika, kitsarinnaline kodukohapoliitika

parodist ['pærədist] *s.* parodist, paroodiakirjutaja

parody ['pærədi] **1.** *s.* paroodia, pilkav järeleaimamine, moonutis; (*millegi*) vilets järeleaimamine **(on)**; **2.** *v. t.* **(-iable)** parodeerima, pilkavalt järele aimama

parole [pə'roul] **1.** *s.* ausõnaline tõotus; *mil.* parool, leppesõna, märgusõna; *Am.* tingimisi vabastamine; **2.** *v. t. Am.* karistusest tingimisi vabastama ◇ **on ~** ausõna peale vabastatud

paroquet ['pærəket] = **parakeet**

Paros ['pɛərəs] *pn.*

parotid [pə'rɔtid] *anat.* **1.** *a.* kõrvalähedane; **2.** *s.* kõrvasüljenääre, parootis (= **~ gland**)

parotitis [pærə'taitis] *s. med.* parotiit, kõrvasüljenäärmepõletik, mumps

paroxysm ['pærəksizm] *s.* kramplik hoog, vahk, sööst, paroksüsm

paroxysmal [pærək'sizm(ə)l] *a.* **(-lly)** kramplik(u hoona toimuv), sööstlik, paroksüsmiline

parquet ['pɑ:ki(t), -kei] **1.** *s.* parkett(põrand); *Am.* (teatri)parkett, parteri esiread; **2.** *v. t.*

parkettima ◇ **~ circle** *teatr. Am.* parteri tagaread

parquetry ['pɑ:kitri] *s.* parkettkate, parketikivid, -tahvlid; parkett-töö

parr [pɑ:] *s. kal.* noor lõhekala (*enne esimest merrerändamist*)

parral, parrel ['pærəl] *s. mer.* rakk (*raakinniti*)

parricidal [pæri'said(ə)l] *a.* **(-lly)** isa- *või* ematapjalik *või* -mõrvarlik

parricide ['pærisaid] *s.* isa- *või* ematapmine *või* -mõrv; isa- *või* ematapja *või* -mõrvar

Parrish ['pæriʃ] *pn.*

parrot ['pærət] **1.** *s.* papagoi (*ka piltl.*); **2.** *v. t. & i.* (papagoilikult) järele rääkima, mõttetult kordama ◇ **~ fever** *med.* papagoitõbi, psitakoos (= **psittacosis**)

parrot-fish ['pærətfiʃ] *s. zool.* papagoikala

parrotry ['pærətri] *s.* papagoilikkus, (papagoilik) järeleräkimine, mõttetu kordamine

parry ['pæri] **1.** *v. t.* **(-iable)** (*lööki, torget jms.*) kõrvale tõrjuma, ära hoidma, pareerima; **2.** *s.* (*löögi, torke jms.*) kõrvaletõrjumine, ärahoidmine, pareerimine, pareering; *sport* tõrjelöök, kaitse

parse [pɑ:z] *v. t.* **(-sable)** grammatiliselt analüüsima *või* kirjeldama

parsec ['pɑ:sek] *s. astr.* parsek

Parsee, Parsi [pɑ:'si:] *s.* pars(i) (*teatava vanadest pärslastest põlvneva rahva liige Indias*); parsi keel

Parseeism [pɑ:'si:izm] *s.* parsism, parside usund

Parsifal ['pɑ:sif(ə)l, -fɑ:l, -fæl] *pn.*

parsimonious [pɑ:si'mouniəs] *a.* (äärmiselt) kokkuhoidlik, liigsäästlik, kitsi, ihne

parsimony ['pɑ:siməni] *s.* (äärmine) kokkuhoid, liigsäästlikkus, kitsidus, ihnsus

parsley ['pɑ:sli] *s. bot.* petersell

parsnip ['pɑ:snip] *s. bot.* moorputk; *ka* aedmoorputk, pastinaak (= **garden ~**) ◇ **fine words butter no ~s** *vanas.* ega aitäh kõhtu täida; **cow ~** *bot.* karuputk

parson ['pɑ:sn] *s.* koguduse- *või* kirikuõpetaja, pastor ◇ **~'s nose** *fam.* praetud linnu päranipp

parsonage ['pɑ:snidʒ] *s.* kirikla, kirikuõpetaja elumaja, pastoraat

parsonic [pɑ:'sɔnik] *a.* **(-ically)** *fam.* pastorlik, kirikuõpetajalik

part [pɑ:t] **1.** *s.* osa, jagu; kehaosa, -liige, *er.* **(the ~s)** suguosad (= **the privy ~s**); näiteosa, roll; *muus.* partii; *pl.* ümbruskond, maa, koht, kant; *pl. arh.* vaimuanded; **2.** *adv.* osalt, osaliselt (= **partly**); **3.** *v. t. & i.* lahutama, jaotama; lahkuma, jumalaga jätma **(from)**; lahkuma, loovutama, loobuma (*millestki* **with**) ◇ **for my ~** mis minusse puutub, minu poolt; **for the most ~** suuremalt osalt, enamasti; **in ~** osalt, osaliselt; **on smb.'s ~** kellegi poolt, kellestki, kelleltki; **I have done my ~** ma olen oma osa täitnud; **to play a ~** mingit (võõrast) osa mängima, teesklema; **to take ~ in** (*millestki*) osa võtma; **to take ~ with** (*or* **to take the ~ of**) (*kellegi*) pooldajaks (*või* toetajaks) olema; **to take in bad (good) ~** pahaks (mitte pahaks) panema; **~s of speech** sõnaliigid; **in these ~s** selles kandis; **in foreign ~s** võõrsil; **a man of ~s** *arh.* andekas mees; **to ~ company with smb.** kellegi seltsist lahkuma, kellegagi mitte kaasa minema (*ka piltl.*); **to ~ for** (*mingi koha poole*) teele asuma; **to ~ friends** sõpradena lahkuma; **to ~ one's hair** juukseid lahku kammima

partake [pɑ:'teik] *v. i.* (*pret.* **-took** [-'tuk], *p. p.* **-taken** [-'teik(ə)n]) osa saama (*millestki* **of, in**); (toitu) võtma, sööma, jooma, maitsma **(of)**; (laadilt) meenutama *või* meelde tuletama **(of)**

partaker [pɑ:'teikə] *s.* osasaaja, (kaas)osaline; (*millestki*) maitsja **(of)**

parterre [pɑ:'tɛə] *s. aiand.* parter (*lillepeenarde ning nende vahelmiste teeradadega täidetud plats*); *teatr. Am.* parter, *er.* rõdualused istmed (= **pit**)

parthenogenesis ['pɑ:θino(u)'dʒenisis] *s. biol.* partenogenees, neitsissigimine (*sigimine viljastamata munaraku kaudu*)

parthenogenetic ['pɑ:θino(u)dʒi'netik] *a.* partenogeneetiline

Parthenon ['pɑ:θinən] *pn.*

Parthia ['pɑ:θiə] *pn. aj.* Partia

Parthian ['pɑ:θiən] **1.** *a.* partia; **2.** *s.* partialane ◇ **~ shaft** (*or* **arrow, shot**) taganemisel lastud nool; *piltl.* lahkumisel tehtud terav märkus

partial ['pɑ:ʃ(ə)l] *a.* osaline, osa-, partsiaalne, partsiaal-; erapoolik, eelistav, (*midagi*) eriti armastav **(to)**

partiality [pɑ:ʃi'æliti] *s.* erapoolikus, eelistamine, eriline armastus **(to, for)**

partially ['pɑ:ʃ(ə)li] *adv.* osaliselt, osalt; *haruld.* erapoolikult

participant [pɑ:'tisipənt] *s.* osasaaja, -võtja, (asja)osaline

participate [pɑ:'tisipeit] *v. t. & i.* **(-pable, -tor)** osa saama *või* võtma (*millestki* **in**), osalema, ühes nautima (*kellegagi* **with**); *haruld.* ühiseid jooni omama (*millegagi* **of**)

participation [pɑ:tisi'peiʃ(ə)n] *s.* osasaamine, -võtmine, osalemine, osavõtt

participial [pɑ:ti'sipiəl] *a.* **(-lly)** *lgv.* partitsipiaalne, kesksõnaline

participle ['pɑ:t(i)sipl] *s. lgv.* partitsiip, kesksõna

particle ['pɑ:tikl] *s.* osake, väike tükike; kübemeke; *lgv.* partikkel, abisõna; *füüs.* partikkel, (aine) osake

particoloured, *Am.* **-lor-** ['pɑ:tikʌləd] *a.* kirju, mitmevärviline

particular [pə'tikjulə] **1.** *a.* eriline, iseäralik, iseära(li)ne; eraldi seisev, eraldi võetud, üksik; (üksikasjades) täpne, hoolikas; üksikasjalik; nõudlik (*millegi suhtes* **about, as to**); **2.** *s.* üksikasi; *pl.* lähemad üksikasjad ◇ **in ~** eriti; **full ~s** lähemad üksikasjad, täielik aruanne; **to go into ~s** üksikasjadesse laskuma

particularism [pə'tikjulərizm] *s. pol.* partikularism

particularity [pətikju'læriti] *s.* üksikasjalikkus, täpsus; nõudlikkus; *haruld.* erilisus, iseära(li)sus

particularize [pə'tikjuləraiz] *v. t. & i.* **(-zable)** üksikasjades mainima, üksikasjalikult käsitlema; üksikasjadesse laskuma

particularly [pə'tikjuləli] *adv.* eriti, iseäranis

parting ['pɑ:tiŋ] *s.* lahkumine, jumalagajätt; lahkuminek; lahe, lahknemiskoht, teelahe; (juukse)lahk; *atrib.* lahkumis- ◇ **the ~ of the ways** teelahe (*ka piltl.*)

Partington ['pɑ:tiŋtən] *pn.*

partisan, -zan I ['pɑ:tizən] *s. aj.* (*teatavat tüüpi*) odakirves, hellebard

partisan, -zan II [pɑ:ti'zæn, 'pɑ:tizæn] *s.* (innukas) pooldaja, poolehoidja, (tuline) erakondlane; *mil.* partisan; *atrib.* erakondlik, erakonna-; partisani- ◇ **~s of peace** rahupooldajad; **~ spirit** erakonna- *või* kildkonnavaim

partisanship [pɑ:ti'zænʃip] *s.* (innukas) poolehoid, erakondlikkus

partition [pɑ:'tiʃ(ə)n] **1.** *s.* lahutus, jaotus, eraldus; vahesein; lahter, salv; **2.** *v. t.* lahutama, jaotama, eraldama; vaheseinaga eraldama **(off)** ◇ **~ wall** *ehit.* vahesein

partitive ['pɑ:titiv] *lgv.* **1.** *a.* partitiivne, osa tähendav, osastav; **2.** *s.* partitiiv, osastav (kääne)

partizan ['pɑ:tizən] = **partisan** I & II

Partlet ['pɑ:tlit] **1.** *pn.*; **2.** *s. arh.* kana (*er. muinasjuttudes, ka* **Dame ~**); *piltl.* vanaeit

partly ['pɑ:tli] *adv.* osalt, osaliselt

partner ['pɑ:tnə] **1.** *s.* kaaslane, kaasosaline (*kellegagi* **with**; *milleski* **in, of**); partner, (äri)osanik, kompanjon; tantsu- *või* mängukaaslane; **2.** *v. t. & i.* partneriks (*või* partnereiks) panema; partneriks olema

partnership ['pɑ:tnəʃip] *s.* kaaslus, partnerlus, partneriksolemine; *maj.* osaühing

partook [pɑ:'tuk] *vt.* **partake**

part-owner ['pɑ:t'ounə] *s.* osaomanik, kaasomanik

partridge ['pɑ:tridʒ] *s.* põldpüü, nurmkana (= **common** *or* **grey ~**); põldpüüliha; *Am.* kraepüü (= **ruffed grouse**) *või* virgiinia puuvutt (= **bobwhite**)

part-song ['pɑ:tsɔŋ] *s. muus.* mitmehäälne laul

part-time ['pɑ:t'taim] *a.* poole tööajaga, poole (töö)kohaga, pooletöökohaline; osaajaline

parturient [pɑ:'tjuəriənt] *a.* (parajasti) sünnitav; sünnitus-; *piltl.* loomisvaludes vaevlev ◇ **~ canal** *anat.* sünnitusteed

parturition [pɑ:tju(ə)'riʃ(ə)n] *s.* sünnitamine, sünnitus

party ['pɑ:ti] *s.* partei; erakond; pooldajaskond; seltskond, külaliskond; (võõrus)pidu, oleng; (asja)osaline, pool, poolkond, võistkond; pooldaja, kaasaaitaja (*millelegi* **to**); *vulg., nalj.* isik; *atrib.* parteiline, partei-; erakondlik, erakonna-; ◇ **the Communist P- of the Soviet Union** (*lüh.* **C.P.S.U.**) Nõukogude Liidu Kommunistlik Partei; **birthday (dancing, hunting, etc.) ~** sünnipäevapidu (tantsupidu, jahiseltskond jne.); **to give a ~** võõruspidu andma; **interested ~** (*or* **~ concerned**) asjahuviline; **to be a ~ to** (*millestki*) tegelikult osa võtma; **~ card** parteipilet; **~ dress** peoriie(tus), piduriie(tus), -kleit; **~ line** *pol.* parteiliin; *tehn.* (mitme abonendi) ühine telefoniliin (*ka* **~ wire**); **~ wall** vahemüür, (*kahe naaberhoone ühine*) piirisein; vahesein; tulemüür

party-coloured ['pɑ:tikʌləd] = **particoloured**

parvenu ['pɑ:vən(j)u:] *s.* tõusik, parvenüü

parvis ['pɑ:vis] *s.* kiriku eesõu

pas [pɑ:] *pr.* samm, tantsusamm, paa; esikoht, eesõigus ◇ **to give the ~ to** (*kedagi*) enesest ette minna laskma; kellelegi esikohta loovutama; **to take the ~ of** (*kellestki*) enne minema

Pasadena [pæsə'di:nə] *pn.*

pascal ['pæskəl] *s. füüs.* paskal (*tähis* **Pa**)

paschal ['pæsk(ə)l, 'pɑ:s-] *a.* paasa(pühade)-, lihavõtte-

pash [pæʃ] *s. sl.* kiindumus, sissevõetus, (kooliplikalik) armumine (*kellessegi, millessegi* **for**)

pasha ['pɑ:ʃə, pə'ʃɑ:] *s.* paša

pashalic ['pɑ:ʃəlik] *s.* pašalõkk, paša valitsuspiirkond

pasque-flower ['pæskflauə] *s. bot.* karukell

pass I [pɑ:s] **1.** *v. t. & i.* (*pret. & p. p.* **~ed**; *vrd.* **past**) mööduma, mööda minema; läbima, läbi minema; läbi laskma (*ka eksamil*); (*eksamit*) läbi tegema, sooritama; vastu võtma *või* võetama, kõlvuliseks tunnistama *või* tunnistatama, heaks kiitma; ületama, üle minema; mööda saatma, veetma; edasi andma, ulatama; (*otsust*) langetama; (*kätt, silma*) üle libistama, üle käia laskma; edasi kanduma, üle anduma; hääbuma, surema; muutuma, järk-järgult üle minema **(into, to)**; juhtuma, ette tulema; (*kaardimängus*) passima, pakkumisest loobuma; *sport* passima, (*palli*) söötma, edasi andma; **2.** *s.* eksamil läbisaamine, (*er. ülikoolis*) eksamil läbisaamine ilma kiitva esiletõstmiseta (*vrd.* **honour**); täbar olukord, kitsikus; kirjalik luba, pääsik; (tasuta) pääse, priipilet; *Am.* pass, isikutunnistus (= **passport**); (*kaardimängus*) pass, pakkumisest loobumine; *sport* pass, (palli)sööt; vehklemispiste, -torge; (*käe*) libistus, ületõmme; (käega sooritatav) osavustrikk; *sl.* «käsitsi külgetikkumine» (*armuavaldusena*) ◇ **to ~as** (*kellekski, millekski*) peetama, arvatama; **to ~ away** hääbuma, surema, iganema; **to ~ belief** uskumatu (*või* mitteusutav) olema; **to ~ between** (*kellegi*) vahel ette tulema; **to ~ by** (*v. i.*) mööduma; (*v. t.*) tähele panemata jätma; **to ~ by the name of** (*kellekski, millekski*) hüütama, kutsutama; **to ~ for** (*kellekski, millekski*) peetama, arvatama, (*kellegi, millegi*) eest käima; **to ~ off** (*v. t.*) kaela määrima (*millegi pähe* **as, for**; *kellelegi* **upon**); (*v. i.*) vaibuma, lakkama; läbi minema, korda minema; **to ~ on** (*v. t.*) edasi andma; (*v. i.*) edasi minema; üle minema, siirduma (*millelegi* **to**); *ka* (elust) lahkuma, surema; **~ on, please!** palun edasi liikuda!; **to ~ out** välja minema; *Am. sl.* meelemärkust kaotama *või* surema; **to ~ over** tähele panemata jätma, mitte välja tegema; *ka* = **~ away**; **to ~ a sneer** irvitavat märkust tegema (*kellegi kohta* **at**); **to ~ the time of day** tere hommikust (*või* lõunast, õhtust) ütlema; **to ~ the word** korraldust edasi andma; **to ~ through** kogema, läbi tegema; **to ~ up** *Am.* loobuma, ära ütlema (*ettepanekust jms.*); **to ~ water** vett laskma, urineerima; **to bring to ~** läbi viima, teostama; **to come to ~** välja kukkuma, juhtuma; **things have come to a pretty** (*or* **strange**) **~** asjad on üsna täbaras seisukorras; **to make a ~** vehklemispistet tegema; *piltl.* katseks ründama, *er.* kaisutamis- *või* suudlemiskatset tegema **(at)**

pass II [pɑ:s] *s.* (mäe)kuru, kitsastee; kitsas väin *või* väil ◇ **to sell the ~** *piltl.* üritust reetma, reeturiks osutuma

pass. *lüh.* = **passive**

passable ['pɑ:səbl] *a.* läbitav, läbikäidav, läbipääsetav; käibiv; vastuvõetav, enamvähem rahuldav

passably ['pɑ:səbli] *adv.* vastuvõetavalt, enam-vähem rahuldavalt

passage I ['pæsidʒ] *s.* läbimine; läbikäik, -pääs, -sõit, üleminek, -sõit; reis, sõit (*me-*

rel või õhus); möödumine; läbi- *või* ülekäiguõigus; väil, läbisõidutee (*merel*); läbi- *või* vahekäik, koridor, passaaž; (*seaduse*) vastuvõtt; lõik, (*kõnest või raamatust võetud*) üksikkoht, passus; *muus.* passaaž; *pl.* (*kahe isiku vahel ettetulev*) sõnavahetus, tüli ◇ ~ **of arms** relvakokkupõrge; *piltl.* vaidlus, sõnasõda; **the** ~ **of years** aastate kulg; **bird of** ~ rändlind; **coastal** ~ *mer.* rannasõit; **to take one's** ~ (merest) ülesõiduks piletit ostma; **to work one's** ~ ülesõidu eest laeval töötama

passage II ['pæsidʒ] *v. i. & t.* külissammu tegema (*hobuse kohta*); (*hobust*) külissammule sundima

passageway ['pæsidʒwei] *s.* läbi- *või* vahekäik, koridor; *Am.* eeskoda

passant ['pæs(ə)nt] *a. herald.* möödaminejana (*või* küljelt vaadatuna) kujutatud (*vapilooma kohta*)

pass-book ['pɑ:sbuk] *s.* panga(hoiu)raamat; (*kaubaostja*) arveraamat

passé ['pæsei] *a.* (*fem.* **-ée**) *pr.* aegunud, iganenud, ajast mahajäänud

passel ['pæsəl] *s. Am. fam.* kamp, jõuk (= **parcel**) ◇ **a** ~ **of fools** narrikamp

passementerie [pæs'mentri] *s. pr. tekst.* posamendid (*kuld- või hõbekarva trossid, galoonid jms.*)

passenger ['pæs(i)ndʒə] *s.* sõitja, reisija, passažiir; *fam.* siidivedaja, *er. sport* kasutu meeskonnaliige; *atrib.* reisi- ◇ ~ **boat (train, etc.)** reisilaev (-rong jne.); ~ **pigeon** *zool.* (nüüd väljasurnud) P.-Ameerika rändtuvi

passe-partout ['pæspɑ:'tu:] *s. pr.* paspartuu (*üldvõti; lai pappraam piltide jaoks; kahest klaasplaadist koosnev fotoraam*)

passer ['pɑ:sə] *s.* mööduja, läbija; läbilaskja *jne.* (*vt.* **pass** I)

passer-by ['pɑ:sə'bai] *s.* (*pl.* **passers-by**) mööđamineja, (juhuslik) mööduja

passerine ['pæsərain] *a. & s. zool.* värvuline

Passfield ['pæsfi:ld] *pn.*

passim ['pæsim] *adv. lad.* siin-seal, mitmes kohas, kõikjal (*tarvit. er. viiteis, kui mainitud sõna või väljend sageli esineb*)

passing ['pɑ:siŋ] **1.** *s.* möödumine; läbimine; läbilaskmine; üleminek, siire; suremine; surm; **2.** *a.* mööduv, põgus, kaduv; möödaminnes öeldud *või* tehtud; **3.** *adv. arh.* üpris, üliväga, üli- ◇ **in** ~ mööda minnes; möödaminnes; ~ **fair (rich, strange, etc.)** *arh.* ülikaunis (-rikas, -kummaline jne.)

passing-bell ['pɑ:siŋbel] *s.* hingekell, surnukell

passingly ['pɑ:siŋli] *adv.* möödaminnes, muuseas; *arh.* üliväga

passing-note ['pɑ:siŋnout], **-tone** [-toun] *s. muus.* siirdeheli, läbiminev heli

passion ['pæʃ(ə)n] *s.* kirg; raev, viha, ägedus; (äge) hoog, kihk; (kirglik) iha, vaimustatud harrastus **(for)**; *kirikl.* **(P-)** kannatus, passioon ◇ **in a** ~ raevu- *või* vihahoos; **to fly into a** ~ vihahoogu sattuma, vihaseks kihvatama, kihkuma, ägedaks saama; **P-Week** kannatusnädal, vaikne nädal

passionate ['pæʃ(ə)nit] *a.* kirglik; raevukas, äge

passion-flower ['pæʃ(ə)nflauə] *s. bot.* kannatuslill

passionless ['pæʃ(ə)nlis] *a.* kiretu, külm

Passion-play ['pæʃ(ə)nplei] *s. teatr.* kannatusmäng, passioonimäng

passivation [pæsi'veiʃ(ə)n] *s. tehn.* passivatsioon, passiveerimine (*metallipinna söövituskindlaks töötlemine*)

passive ['pæsiv] **1.** *a.* passiivne, mittetegev, loid; *lgv.* passiivne, tehtavikuvormis; **2.** *s. lgv.* passiiv, tehtavik (= ~ **voice**); passiiviverb

passivity [pæ'siviti] *s.* passiivsus, tegevusetus, loidus

pass-key ['pɑ:ski:] *s.* pea- *või* üldvõti; *Am.* muukraud

pass-man ['pɑ:smæn] *s.* (*pl.* **-men**) (ülikooli) alamastme lõpetaja (*vast.* **honours man**)

Passover ['pɑ:souvə] *s.* (juutide) paasapühad; **(p-)** paasatall

passport ['pɑ:spɔ:t] *s.* pass, isikutunnistus; *er.* välispass; *piltl.* soovitav asjaolu, eelisomadus (*millekski* **to**)

password ['pɑ:swə:d] *s.* leppe- (*või* märgu-, tunnus)sõna, parool

past [pɑ:st] **1.** *a.* möödunud, möödas; *lgv.* mineviku-, minevikuvormis; **2.** *s.* minevik; *lgv.* minevik, minevikuvorm (= ~ **tense**); **3.** *prep.* (*millestki, kellestki*) mööda; (*millestki*) üle, läbi; **4.** *adv.* mööda ◇ **the** ~

month möödunud kuu; ~ **participle** *lgv.* mineviku kesksõna; **for some time** ~ viimasel ajal, mõnda aega (minevikus); ~ **master** vanameister, *piltl.* täielik meister (*mingis asjas* **in, of**); **in the** ~ minevikus, varemalt; **to undo the** ~ minevikku olematuks tegema; **a woman with a** ~ (kahtlase) minevikuga naine; **the car drove** ~ **our house** auto sõitis meie majast mööda; **he is** ~ **forty** ta on üle neljakümne; ~ **two o'clock** kell kaks läbi; **half** ~ **two** (kell) pool kolm; ~ **endurance** (*or* **bearing**) talumatu; ~ **hope (cure, remedy)** lootusetu (parandamatu); ~ **praying for** lootusetult hukkunud; **to walk (run, hurry, etc.)** ~ mööda sammuma (jooksma, ruttama jne.)

paste [peist] **1.** *s.* taigen, tainas; kliister; pasta (*ka tehn.*); *ka* = **strass**; **2.** *v. t.* **(-table)** kliisterdama, kleepima (*üles* **up**; *peale* **on**; *kinni* **down**; *kokku* **together**); kleepimise teel katma **(with)**; *sl.* klobima, kolkima, rängalt peksma

pasteboard ['peistbɔ:d] *s.* papp; *Am.* kartong (= **cardboard**); *sl.* teatri- *või* raudteepilet; visiitkaart

pastel ['pæstəl, pæs'tel] *s. kunst* pastell; pastellvärv; pastellkriit, -pliiats; pastelljoonistus, -maal; *bot.* sinerõigas; sinerõikast saadav sinine värvaine (= **woad**)

pastelist ['pæstəlist] *s.* pastellist, pastellijoonistaja, -kunstnik

pastern ['pæstə:n] *s.* (*hobuse*) sõrgats; *arh.* kammits ◇ ~**-joint** *vet.* sõrgatsiliiges

Pasteur [pæs'tə:, pɑ:s-] *pn.*

pasteurization [pæstərai'zeiʃ(ə)n] *s.* pastörisatsioon, pastöörimine, pastöriseerimine

pasteurize ['pæstəraiz] *v. t.* **(-zable)** pastöörima, pastöriseerima

pasteurizer ['pæstəraizə] *s. tehn.* pastörisaator, pastöriseerimisaparaat

pastiche [pæs'ti:ʃ] *s. kunst* pastišš (*teadlikult kellegi stiili imiteeriv kunstiteos*)

pastil ['pæstil], **pastille** [pæs'ti:l] *s.* lõhnavast pastast tehtud rullike (*suitsutamiseks või desinfitseerimiseks*); *farm.* pastill (*koogikesekujuline ravim*)

pastime ['pɑ:staim] *s.* ajaviide, meelelahutus

Paston ['pæstən] *pn.*

pastor ['pɑ:stə] *s.* hingekarjane, kirikuõpetaja, pastor; *Am. ka* katoliku preester; *haruld.* karjane; *zool.* roosa-kuldnokk

pastoral ['pɑ:st(ə)r(ə)l] **1.** *a.* **(-lly)** pastoraalne, pastoraal-, karjase-; hingekarjase-, pastori-; **2.** *s. kirj., muus., kunst* pastoraal; *kirikl.* pastoraalkiri, hingekarjasekiri

pastorale [pɑ:sto(u)'rɑ:li] *s. it. muus.* pastoraal, *er.* pastoraalooper

pastorate ['pɑ:stərit] *s.* pastoraat

pastry ['peistri] *s.* kondiitritooted, -kaup; kondiitritoode; *ka* lehttainas ◇ ~**-cook** kondiiter

pasturable ['pɑ:stʃərəbl] *a.* karjamaaks kõlblik, karjatamiskõlblik

pasturage ['pɑ:stʃəridʒ] *s.* karjatamine, karjamaal söötmine; karjamaa

pasture ['pɑ:stʃə, -tjuə] **1.** *s.* karjasöödarohi, karjamaasööt; karja- *või* söödamaa; **2.** *v. t. & i.* karjatama, karjamaal söötma, paimendama; karjatuma, karjamaal sööma

pasty I ['pɑ:sti, 'pæs-] *s.* lehttainapirukas, *er.* (väike) lihapirukas

pasty II ['peisti] *a.* **(-ier, -iest; -ily, -iness; -yish)** taignane, tainane; tainjas, tainataoline; (*näojume kohta*) tuhmilt kahvatu, kahkjas

pat I [pæt] **1.** *s.* patsutus; pats; (või)kamakas; (siledaks patsutatud) tomp, tükk (*midagi pehmet*); **2.** *v. t. & i.* **(-tt-)** patsutama; patsama; patsuma; ◇ **to** ~ **smb. on the back** kellelegi (heakskiitvalt) seljale patsutama; *piltl.* kellegagi hästi rahul olema; **to** ~ **oneself on the back** *piltl.* endaga (silmatorkavalt) rahul olema, iseenesele uhke olema

pat II [pæt] **1.** *adv.* patsti, niuhti; hästi klappivalt, sobivalt, valmilt, parajalt; **2.** *a.* hästi klappiv, sobiv, paras ◇ **it came** ~ **(to the occasion)** see sobis (sel juhul) nagu marjaks ära; **to get smth.** ~ midagi hästi selgeks saama *või* selgeks õppima; **to have** (*or* **know**) **smth. (off)** ~ midagi hästi teadma; **to stand** ~ *Am.* kaarte juurde võtmata mängima (*pokkerimängus*); *piltl.* olemasoleva olukorra juures püsima, kindlaks jääma

Pat III [pæt] **1.** *pn.* (= **Patrick, Patricia; Martha**); **2.** *s. fam.* iirlane

pat-a-cake ['pætəkeik] *s.* «leivategemine» (*sülelaste käte mängatades kokkupatsutamine; algsõnad vastavast lastesalmikesest*)

Patagonia [pætə′gouniə] *pn.* Patagoonia
patch [pætʃ] **1.** *s.* lapp, paik; plaaster, *ka* iludusplaaster; laik; maalapike; **2.** *v. t.* lappima, paikama, parandama; kokku lappima, sobitama **(up)**; laiguliseks tegema ◇ **not a ~ on** *sl.* (*millestki*) palju halvem, hoopis viletsam, (*millegagi*) mittevõrreldav; **to strike a bad ~** *fam.* raskustesse sattuma, pigis (*või* hädas) olema
patchouli [′pætʃuli(:)] *s.* patšulipõõsas, patšuli-pogosteemon (*teatav India taim*); patšuli (*lõhnaõli*)
patch-pocket [′pætʃpɔkit] *s.* peaaleõmmeldud tasku
patch-work [′pætʃwə:k] *s.* kokkulappimine; kokkulapitud asi; midagi kokkulapitut *või* ebaühtlast
patchy [′pætʃi] *a.* **(-ier, -iest; -ily, -iness)** lapiline, kokkulapitud, ebaühtlane; laiguline
pate [peit] *s. arh., nalj.* pea, peakolu; pealagi
paté [′pætei] *s. pr.* pasteet ◇ **~ de foie gras** [də ′fwa ′grɑ:] hanemaksapasteet
paten [′pæt(ə)n] *s.* (madal) metalltaldrik, *er. kirikl.* armulauataldrik, pateen
patency [′peit(ə)nsi] *s.* ilmsus, avalikkus
patent [′peit(ə)nt, *Am.* ′pæt-] **1.** *a.* ilmne, avalik; patenditud, patenteeritud, patent-; **2.** *s.* patent; patenditud leiutis; [*haril.* ′pæt-] patendiürik (= **letters ~**); **3.** *v. t.* patentima, patenteerima ◇ **~ leather** lakknahk; **~ medicine** patentravim; **~** [′pæt-] **office** patendiamet; patenditalitus, -büroo
patentee [peit(ə)n′ti:, pæt-] *s.* patendiomanik, -valdaja
pater [′peitə] *s. er. õpil. sl.* isa, «vana»
paterfamilias [′peitəfə′miliæs] *s.* (*pl.* **-tres** [-tri:z-]) *nalj.* perekonnaisa, majaisa(nd)
paternal [pə′tə:n(ə)l] *a.* **(-lly)** isalik, isa-; isapoolne ◇ **~ government** alamaid lastena kohtlev valitsus
paternalism [pə′tə:nəlizm] *s.* «isalik» riigivalitsemine, alamate kohtlemine lastena, paternalism
paternity [pə′tə:niti] *s.* isadus, paterniteet; isapoolne põlvnemine *või* päritolu
paternoster [′pætənɔstə] *s.* (ladinakeelne) meieisa(palve), issameie; (*palvehelmeste*) meieisa- (*või* paatri)helmes; palvehelmed; *tehn.* paternoster, mitmekabiiniline tõstuk; *kal.* mitme ülestikku asetseva konksuga õng (= **~ line**)
Paterson [′pætəsn] *pn.*
path [pɑ:θ] *s.* (*pl.* **-ths** [-ðz]) (tee)rada, jalgtee; liikumistee; teekond (*ka tehn.*) ◇ **to open new ~s** uusi teid rajama
Pathan [pə′tɑ:n] *s.* pataan, (*Indias või India piiril elav*) afgaan
pathetic [pə′θetik] *a.* **(-ically)** liigutav, kaastundmust äratav; haletsusväärne; *haruld.* pateetiline, paatoslik, tundehoogne ◇ **~ fallacy** elutule loodusele inimtunnete omistamine
pathfinder [′pɑ:θfaində] *s.* rajaleidja, teerajaja, uute teede leidja
pathless [′pɑ:θlis] *a.* (tee)rajata
pathological [pæθə′lɔdʒik(ə)l] *a.* **(-lly)** patoloogiline; haiguslik, haiglast laadi ◇ **~ anatomy** patoloogiline anatoomia; **~ growth** *med.* pahaloomuline kasvaja
pathologist [pə′θɔlədʒist] *s.* patoloog
pathology [pə′θɔlədʒi] *s.* patoloogia, haigusõpetus
pathos [′peiθɔs] *s.* liigutavus, (kaas)tunnet äratav omadus; paatos, tundehoogsus
pathway [′pɑ:θwei] *s.* jalgtee, -rada
Patiala [pæti′ælə] *pn.*
patience [′peiʃ(ə)ns] *s.* kannatlikkus, kannatus; kärsimus, läbemus, maldavus; püsivus; pasjanss (*kaardimäng ühele isikule*) ◇ **I have no ~ with** ma ei või (*kedagi, midagi*) sallida; **out of ~ with** (*millegi puhul*) kannatuse kaotanud; **to lose ~** kannatust kaotama, kärsituks muutuma
patient [′peiʃ(ə)nt] **1.** *a.* kannatlik; kärsiv, läbev, maldav; püsiv; **2.** *s.* patsient, ravialune, haige ◇ **~ of** (*midagi*) mitte pahakspanev, (*millegagi*) leppiv, sobiv; **~ of two interpretations** kaht tõlgendust võimaldav, kahetähenduslik
patina [′pætinə] *s.* paatina (*sinakasroheline kiht vanal vasel või pronksil*); vanadusläik (*ka piltl.*)
patio [′pɑ:ti(:)ou] *s.* (*pl.* **-os**) (*hispaania maja*) siseõu
Patmos [′pætmɔs] *pn.*
patois [′pætwɑ:] *s.* (lihtrahva) murrak, rahvapärane kõneviis
patriarch [′peitriɑ:k] *s.* patriarh; esiisa,

-vanem; hõimupealik; *piltl.* auväärne rauk; (*mingi õpetuse*) rajaja **(of)**
patriarchal [peitri′ɑ:k(ə)l, pæt-] *a.* **(-lly)** patriarhaalne, esiisadeviisiline, lihtne; *aj., etn.* isajärgne; patriarhi-; patriarhaadiaegne
patriarchate [′peitriɑ:kit, ′pæt-] *s.* patriarhiamet, -au, patriarhi võimuala; *ka* = *järgm.*
patriarchy [′peitriɑ:ki, ′pæt-] *s. aj., etn.* patriarhaat, isajärgus, isavõim *e.* -valitsus
Patricia [pə′triʃə] *pn.*
patrician [pə′triʃ(ə)n] **1.** *s. aj.* patriits; aristokraat; **2.** *a.* patriitslik; aristokraatlik
patricide [′pætrisaid] *s. haruld.* isatapmine, -mõrv; isatapja, -mõrvar; *vrd.* **parricide**
Patrick [′pætrik] *pn.* ◇ **St. ~** Püha Patrick (*Iirimaa kaitsepühak*)
patrimonial [pætri′mouniəl] *a.* **(-lly)** isalt (*või* esivanemailt) päritud, sugukondlik, pärilik; patrimoniaalne, päruslik
patrimony [′pætriməni] *s.* isalt (*või* esivanemailt) päritud vara, pärus(vara), patrimoonium
patriot [′peitriət, ′pæt-] *s.* patrioot, isamaalane
patriotic [pætri′ɔtik] *a.* **(-ically)** patriootiline, patriootlik, isamaaline, isamaa- ◇ **the Great P- War** Suur Isamaasõda
patriotism [′peitriətizm, ′pæt-] *s.* patriotism
patristic [pə′tristik] **1.** *a.* patristiline, kirikuisade(-); **2.** *s. pl.* patristika (*õpetus kirikuisadest*)
Patroclus [pə′trɔkləs] *pn.* Patroklos
patrol [pə′troul] **1.** *s.* patrull, (liikuv) valvesalk; *mil.* piilkond; patrullimine, valvesalgana liikumine; **2.** *v. i. & t.* **(-ll-)** patrullima, valvesalgana liikuma, valveringkäiku tegema ◇ **~ car** patrullauto; **~ wagon** *Am.* politseivanker (= **police van**)
patrolman [pə′troulmən] *s.* (*pl.* **-men**) *Am.* politseikordnik
patron [′peitr(ə)n, ′pæt-] *s.* patroon, soosija, kaitsja, eestseisja, -kostja; hooldaja, toetaja; kaitsepühak (= **~ saint**); ärisõber, alaline kaubatarvitaja, klient, külastaja
patronage [′peitr(ə)nidʒ, ′pæt-] *s.* kaitse, hooldus, eestseismine, -kostmine -koste, patronaaž; alaline kaubatarvitamine, klientuur, külastajaskond; üleolev kohtlemine *või* ilme
patroness [′peitr(ə)nis, ′pæt-] *s.* patroness, naispatroon, -soosija
patronize [′peitr(ə)naiz, ′pæt-] *v. t.* **(-zable)** kaitsma, hooldama, soosima, toetama, eestkostjaks olema, patroneerima; alalise ärisõbrana ostma; alaliselt külastama; üleolevalt kohtlema
patronymic [pætrə′nimik] **1.** *a.* **(-ically)** patronüümiline (*isa või esivanema nimest tuletatud*); **2.** *s.* patronüüm (*isa või esivanema nimest tuletatud isikunimi*); *ka* isanimi
patroon [pə′tru:n] *s. Am. aj.* (eriliste õigustega) suurmaaomanik (*New Yorgi ja New Jersey osariigis*)
patsy [′pætsi] *s. Am. sl.* «hani», kergesti tüssatav isik
patten [′pæt(ə)n] *s.* paksu puutallaga king; *arhit.* samba- *või* müürialus
patter I [′pætə] **1.** *v. i. & t.* vadistama, latrama; kiiresti ning mõttetult rääkima; **2.** *s.* vadistus, latramine; kiirkõne, sõnamulin; erikeel, žargoon
patter II [′pætə] **1.** *v. i.* ladistama, ladisema, plagistama, plagisema, pladistama, pladisema; plaginal jooksma, vudima; **2.** *s.* ladin, plagin, pladin; vudin
pattern [′pæt(ə)n] **1.** *s.* muster, näidis, eeskuju; mudel, šabloon; kujund; (*rõiva*) lõikemuster, lõige; *Am. ka* (riide)kupong, valmislõigatud tükk; joonismuster; *tehn.* (valu)mudel; *lgv.* (*lause või sõnaühendi*) mudel, šabloon, mall; **2.** *v. t. & i.* mustri (*või* näidise, eeskuju) järgi kujundama *või* kujunema **(after, on, upon)**
Patterson [′pætəsn] *pn.*
Pattison [′pætisn] *pn.*
patty [′pæti] *s. kok.* (*väike vormis küpsetatud*) pasteet *või* pirukas; *Am. ka* lame kompvek
Pau [pou] *pn.*
paucity [′pɔ:siti] *s.* väähesus, vähearvulisus, puudus (*millestki* **of**)
Paul [pɔ:l] *pn.* ◇ **St. ~** Püha Paulus
Pauline I [′pɔ:lain] **1.** *a. kirikl.* Pauluse; *ka* Püha Pauluse kooli (*Londonis*); **2.** *s.* Püha Pauluse kooli õpilane
Pauline II [pɔ:′li:n] *pn.*
Paulinus [pɔ:′lainəs] *pn.*
Paulus [′pɔ:ləs] *pn.* (*rooma perekonnanimi*); *vrd.* **Paul**

paunch [pɔ:nt∫] **1.** *s.* vats, magu; **2.** *v. t.* (*loomal*) sisikonda välja võtma

paunchy ['pɔ:nt∫i] *a.* **(-iness)** vatsakas, maokas, suurevatsaline, -maoline

pauper ['pɔ:pə] *s.* vaene, vaestehoolekande toetusel elav isik, pauper

pauperism ['pɔ:pərizm] *s.* (äärmine) vaesus, rahvamasside vaes(est)umine, pauperism; vaestehulk (*kogukonnas või riigis*); vaesed

pauperize ['pɔ:pəraiz] *v. t.* **(-zable)** vaesestama, vaesusele viima, pauperiseerima; vaestehoolekandele viima

Pausanias [pɔ:'seiniæs] *pn.*

pause [pɔ:z] **1.** *s.* paus, peatus, vaheaeg; *muus.* fermaat, pikendusmärk (*vrd.* **rest**); **2.** *v. i.* peatuma, vahet (*või* pausi) pidama, pauseerima; kõhklema ◇ **to give smb.** ~ kedagi kõhklema panema

pave [peiv] *v. t.* **(-vable)** sillutama, prügitama, (*teed*) katma ◇ **to** ~ **the way** *piltl.* teed valmistama (*kellelegi, millelegi* **to**; *millekski* **for**)

pavement ['peivmənt] *s.* sillutis, tänava- *või* teekate; kõnnitee; *Am.* tänavasillutis, sõidutee (= **roadway**) ◇ **on the** ~ *piltl.* tänaval, teenistuseta, tööta; **to hit the** ~ *sl.* välja visatama (*ka kõrtsist jms.*)

pavement-artist ['peivməntɑ:tist] *s.* tänava(maali)kunstnik, kerjuskunstnik (*kes publiku silma all kõnniteele värvipliiatsitega joonistab*)

Pavia [pə'vi:ə, pɑ:'v-] *pn.*

pavilion [pə'viljən] *s.* paviljon; suur (kõrge tipuga) telk

paving ['peiviŋ] *s.* sillutamine; sillutis; *atrib.* sillutus- ◇ ~**-stone** sillutuskivi

paviour, *Am.* -ior ['peivjə] *s.* tänavasillutaja, sillutustööline

Pavlovian [pæv'louvjən] *a.* Pavlovi, pavlovlik

paw I [pɔ:] **1.** *s.* käpp; *fam.* käsi; *fam. ka* käekiri; **2.** *v. t. & i.* käpaga puutuma; (*hobuse kohta*) jalaga (maad) kaapima; *fam.* käperdama, kohmakalt käsitsema *või* kobama **(over)**

paw II [pɔ:] *Am. dial.* = **pa, papa**

pawky ['pɔ:ki] *a.* **(-ier, -iest; -ily, -iness)** kaval, kelmikas, kuiva huumoriga

pawl [pɔ:l] **1.** *s. tehn., mer.* põrklink; **2.** *v. t.* põrklingiga kinnitama

pawn I [pɔ:n] *s.* (*malemängus*) ettur; *piltl.* teise tööriist

pawn II [pɔ:n] **1.** *s.* pant; **2.** *v. t.* pantima, pandiks panema *või* andma (*ka piltl.*) ◇ **in** (*or* **at**) ~ pandis; **to put in** ~ panti panema; **to take out of** ~ pandist lunastama

pawnbroker ['pɔ:nbroukə] *s.* pandimajapidaja, pandi vastu rahalaenaja

pawnee [pɔ:'ni:] *s. jur.* pandipidaja

pawner ['pɔ:nə] *s.* pantija

pawnshop ['pɔ:n∫ɔp] *s.* pandimaja

pawnticket ['pɔ:ntikit] *s.* pandi(maja)pilet

pawpaw ['pɔ:pɔ] = **papaw**

pax [pæks] **1.** *s. lad.* rahu; **2.** *interj. õpil. sl.* (t)surr!, sorr!, ära puuduta mind!

Paxton ['pækstən] *pn.*

pay I [pei] **1.** *v. t. & i.* (*pret. & p. p.* **paid** [peid]) maksma, tasuma (*ka piltl.*); osutama, üles näitama (*tähelepanu, austust jms.*); ennast (ära) tasuma, kulu (*või* vaeva) väärt olema; *mer.* viirama, järele andma, lõdvemaks laskma **(out, away)**; *mer.* vallama **(off)**; **2.** *s.* maks, tasu, palk ◇ **to** ~ **attention** tähele panema (*midagi* **to**); **to** ~ **compliments** meelitusi ütlema; **to** ~ (*or* **present) one's (respectful) compliments** lugupidamist avaldama, aupaklikult õnnitlema; **to** ~ **a visit** külaskäiku tegema, külastama (*kedagi* **to**); **to** ~ **down** sisse maksma, (puhtas rahas) ära maksma; **to** ~ **for** (*millegi või kellegi eest*) maksma; **to** ~ **for one's whistle** oma tuju eest kallilt maksma; **to** ~ **in** sisse maksma; **to** ~ **smb. in his own coin** kellelegi ta oma mõõduga mõõtma; **to** ~ **off** ära maksma; palka välja makstes vallandama; ennast ära tasuma; *mer.* vallama; **to** ~ **out** välja maksma, kulutama; kätte tasuma; *mer.* viirama, järele andma, lõdvemaks laskma; **to** ~ **through the nose** liiga kallilt maksma; **to** ~ **up** kinni maksma; **to** ~ **one's way** ilma võlgu tegemata elama; **in the** ~ **of** (*kellegi*) teenistuses, (*kellegi poolt*) palgatud; ~ **dirt** *Am.* töötlemist tasuv maak, *er.* kullaliiv; *piltl.* midagi tulusat; ~ **envelope** *Am.* = **pay-packet;** ~ **load** = **payload**

pay II [pei] *v. t.* (*pret. & p. p.* ~**ed, paid** [peid]) *mer.* pigitama, tõrvama

payable ['pe(i)əbl] *a.* **(-bly)** makstav, tasutav, makstaolev; *haruld.* tasuv, tulus

pay-as-you-earn ['peiəzju(:)'ə:n] *s.* (*lüh.* **P.A.Y.E.**) *maj.* tulumaksu mahaarvamine palgamaksmisel

pay-bed ['peibed] *s.* tasuline haiglakoht

pay-day ['peidei] *s.* palgapäev; *maj.* maksupäev, ülekantavate väärtpaberite tasumise päev (*börsil*)

P.A.Y.E. ['pi:eiwai'i:] *lüh.* = **pay-as-you-earn**

payee [pe(i)'i:] *s.* maksusaaja, makstava summa vastuvõtja; veksliomanik

payer ['peiə] *s.* maksja

payload ['peiloud] *s.* kasulik koormus; kasulik last; *mil.* (*mürsu, raketi*) lõhkelaeng

paymaster ['peimɑ:stə] *s.* (sõjaväe)laekur

payment ['peimənt] *s.* maksmine; makse; makstud summa; tasu

Payne [pein] *pn.*

paynim ['peinim] *s. arh.* pagan, mittekristlane, *er.* muhamedlane

pay-off ['peiɔ(:)f] *s.* (*palga*) äramaksmine, väljamaksmine; *Am. sl. ka* altkäemaks, pistis

payola [pei'oulə] *s. Am. sl.* altkäemaks, pistis

pay-out ['peiaut] *s.* väljamakse

pay-packet ['peipækit] *s.* ümbrik palgarahaga, (tegelikult) saadav palgaraha

pay-roll ['peiroul], **-sheet** [-∫i:t] *s.* palgaleht, (*käitise*) palgasaajate nimekiri; (väljamakstavate) palkade kogusumma

Pb *keem.* = **lead II** (*lad.* **plumbum**)

pc *lüh. astr.* = **parsec**

P.C. *lüh.* = **1. postcard; 2. police constable; 3. Privy Council(lor);** *Am.* **Peace Corps**

p.c. *lüh.* = **1. per cent; 2. postcard**

p/c *lüh.* = **price(s) current**

pd *lüh.* = **paid**

Pd *keem.* = **palladium II**

p.d.q. ['pi:di:'kju:] *lüh. Am. sl.* = **pretty damn quick** ahvikiirusega, jalamaid

P.E. ['pi:'i:] = **physical education**

pea [pi:] *s.* hernes; hernetera; *vrd.* **pease** ◇ **as like as two** ~**s** sarnased nagu kaks tilka vett; **sweet** ~ lillhernes; **beach** (*or* **sea, seaside**) ~ rand-seahernes; **meadow** ~ aas-seahernes

Peabody ['pi:bɔdi] *pn.*

peace [pi:s] *s.* rahu ◇ **at** ~ rahus, rahujalal (*kellegagi* **with**); tülideta, mureta; **to break the** ~ rahu rikkuma; **to hold one's** ~ vaikima, mitte rääkima *või* protestima; **to keep the** ~ rahu säilitama, mitte tülitsema, tüli ära hoidma; **to make** ~ rahu tegema; **to make one's** ~ **with** (*kellegagi*) ära leppima; **justice of the** ~ (*lüh.* **J.P.**) rahukohtunik; **to be sworn of the** ~ rahukohtunikuks vannutatama; ~ **of mind** meelerahu; **the** ~ **movement** (*or* **the movement for** ~) rahuliikumine; ~ **treaty** rahuleping

peaceable ['pi:səbl] *a.* **(-bly)** rahuarmastav, rahumeelne, rahupüüdlik; *haruld.* rahulik (= *järgm.*)

peaceful ['pi:sf(u)l] *a.* **(-lly)** rahulik, rahurikas, -küllane; rahupüüdlik, -meelne, -otstarbeline

peace-loving ['pi:slʌviŋ] *a.* rahuarmastav

peacemaker ['pi:smeikə] *s.* rahusobitaja, lepitaja

peace-offering ['pi:sɔfəriŋ] *s.* lepitusohver, -and

peace-pipe ['pi:spaip] *s.* rahupiip

peace-time ['pi:staim] *s.* rahuaeg; *atrib.* rahuaegne, rahuaja-

peach I [pi:t∫] *v. i. sl.* (*süükaaslast*) üles andma, (*kellegi*) peale kaebama **(on, upon, against)**

peach II [pi:t∫] *s.* virsik, persik; virsiku- *e.* persikupuu (= ~**-tree**); virsikuvärv(us), kollakasroosa; *sl.* kedagi (*või* midagi) oivalist, *er.* ilus tütarlaps

pea-chick ['pi:t∫ik] *s.* noor paabulind, paabulinnupoeg

peach-tree ['pi:t∫tri:] *s. bot.* virsiku- *e.* persikupuu

peachy ['pi:t∫i] *a.* virsikutaoline, virsikutaoliselt viltjas *või* kollakasroosa (*er. põskede kohta*); virsikumaitseline

pea-coat ['pi:kout] *s.* = **pea-jacket**

peacock ['pi:kɔk] **1.** *s.* (isane) paabulind, vau; **2.** *v. i.* paabutsema, (paabulinnuna) uhkeldama ◇ ~ **butterfly** *zool.* päevapaabusilm

peacockery ['pi:kɔkəri] *s.* paabutsemine, (paabulinnuna) uhkeldamine, edevus; edevad riidehilbud

pea-fowl ['pi:faul] *s.* paabulind; *vrd.* **peacock, -hen**

pea-hen ['pi:hen] *s.* emane paabulind

pea-jacket ['pi:dʒækit] *s.* (paksust villasest riidest) lühike madrusekuub

peak I [pi:k] *s.* (terav) tipp, teravik; (mäe)tipp; (mütsi)nokk; (kõrgeim) tipp, kõrgpunkt, haripunkt; *tehn.* tippkoormus (= **~-load**); *mer.* piik (*laeva nina- või pärateravik; kahvli välisots*), piiginurk (*kahvelpurjel*) ◇ **~ hours** tipptunnid

peak II [pi:k] *v. i.* kõhnuma, kidu(ne)ma, otsa jääma (*haril. ühendis* **~ and pine** murest ning igatsusest kõhnuma)

peaked I [pi:kt] *a.* terava otsaga, teraviku(li)ne, teravaotsaline ◇ **~ cap** nokkmüts

peaked II [pi:kt] *a.* kõhn, kurnatud, haiglane (*vt.* **peak** II)

peaky I ['pi:ki] *a.* tipuline, tipurikas, tiputaoline, teravaotsaline

peaky II ['pi:ki] = **peaked** II

peal [pi:l] **1.** *s.* (vali) kellahelin; erikõlaliste kirikukellade kogum; (pikse)raksatus; (naeru)lagin; **2.** *v. i. & t.* valjult helisema *või* helistama; kellahelinaga kuulutama (**out, forth**); (*pikse kohta*) müristama

peanut ['pi:nʌt] *s.* maapähkel, arahhis; *Am. sl.* tähtsusetu isik; *pl. Am. sl.* midagi tähtsusetut, *er.* tühine rahasumma ◇ **~ politics** *Am. sl.* väiklane (*või* kahtlase aususega) poliitika

pear [pɛə] *s.* pirn; pirnipuu (= **~-tree**)

Pearce ['piəs] *pn.*

pearl [pɔ:l] **1.** *s.* pärl (*ka piltl.*); *trük.* pärl (*väike trükikiri*); pärlmutter (= **mother of ~**); **2.** *v. i. & t.* pärleid püüdma; pärlendama ◇ **to cast ~s before swine** pärleid sigade ette heitma; **~ barley** (oodra) pärlkruubid; **~ button** pärlmutternööp; **~ sago** (ümmargused) saagokruubid

pearl-ash ['pɔ:læʃ] *s.* pärltuhk, (*taimede tuhast saadud*) potas

pearl-diver ['pɔ:ldaivə] *s.* pärlipüüdja, -tuuker; *Am. sl.* nõudepesija

pearler ['pɔ:lə] *s.* pärlipüüdja (*tööline või ettevõtja*); pärlipüügilaev

pearl-fisher ['pɔ:lfiʃə] *s.* pärlipüüdja

pearl-fishery ['pɔ:lfiʃəri] *s.* pärlipüük; pärlipüügikoht

pearlies ['pɔ:liz] *s. pl.* pärlmutternööbid; *er.* pärlmutternööpidega ilustatud (*Londoni tänavakaupmeestel varemalt moes olnud*) rõivad

pearl-oyster ['pɔ:lɔistə] *s. zool.* pärlikarp, -auster

pearl-powder ['pɔ:lpaudə] *s.* pärlikarva (näo)puuder

pearlweed ['pɔ:lwi:d], **-wort** [-wɔ:t] *s. bot.* kesakann

pearly ['pɔ:li] **1.** *a.* **(-iest; -iness)** pärljas; pärlitaoline, -karva; pärlitega ehitud; **2.** *s. vt.* **pearlies** ◇ **the ~ gate** «pärlivärav», taevavärav

Pearsall ['piəsɔ:l] *pn.*

Pearson ['piəsn] *pn.*

pear-tree ['peətri:] *s.* pirnipuu

Peary ['piəri] *pn.*

peasant ['pez(ə)nt] *s.* talupoeg, maamees; *atrib.* talupoja-, maa-, talu- ◇ **~ woman** maa- *või* talunaine

peasantry ['pez(ə)ntri] *s.* talupoegkond, talurahvas, maainimesed

pease [pi:z] *s.* (*sg. & pl.*) *arh.* hernes (= **pea**); herned (= **peas**) ◇ **~ pudding** hernepuder; **~ straw** hernevarred

pea-shooter ['pi:ʃu:tə] *s.* herne- *või* puhkpüss (*mänguasi*)

pea-shrub ['pi:ʃrʌb], **-tree** [-tri:] *s. bot.* läätspuu, (*rahvasuus*) kollane akaatsia

peasoup ['pi:'su:p] *s.* hernesupp ◇ **~ fog** = *järgm.*

peasouper ['pi:'su:pə] *s. fam.* tihe kollane (Londoni) udu

peat [pi:t] *s.* turvas ◇ **~-bog** turbaraba, -soo; **~-hag** turbaaukudega kaetud maa; **~-moss** turbasammal; *ka* turbaraba

pea-tree ['pi:tri:] = **pea-shrub**

peaty ['pi:ti] *a.* **(-iness)** turbane, turvast sisaldav; turbataoline; turvastunud

pebble ['pebl] *s.* (väike) veerkivi, veeris; munakivi, munakas; mäekristall; mäekristallist lääts; (teatavat liiki) ahhaat

pebbly ['pebli] *a.* **(-iness)** veerkivine, munakane, veerkividega (*või* munakatega) kaetud

pecan [pi'kæn] *s. bot. Am.* pekanihikkoripuu; pekani-hikkoripuu söödav vili

peccable ['pekəbl] *a.* **(-bly)** patule kalduv, kergesti patustav, patune

peccadillo [pekə'dilou] *s.* (*pl.* **-oes, -os**) pisipatt, patuke, väike patt *või* (andestatav) nõrkus

peccary ['pekəri] *s. zool.* pekaari, nabasiga

peccavi [pe'keivai] *ls. & s. lad.* «olen patustanud»; süü ülestunnistus ◇ **to cry ~** (*or* **pater, ~**) süüd (*või* pattu) üles tunnistama

peck I [pek] *s.* (inglise) külimit (= 1/4 **bushel** = *ca* 9 l); *piltl.* suur hulk (**of**)

peck II [pek] **1.** *v. t. & i.* nokkama, nokaga lööma (**at**); nokkima, näkkima; täksima, toksima; *nalj.* kergelt suudlema; *sl.* sööma; **2.** *s.* nokahoop; *nalj.* kerge suudlus; *sl.* söök ◇ **to ~ at food** toitu nokkima, vähe sööma

peck III [pek] *v. t. & i. dial., sl.* (kividega) loopima (**at**)

pecker ['pekə] *s.* nokkija; *sl.* «nokk», nina; *Am.* rähn (= **woodpecker**, *Am. ka* **peckerwood**) ◇ **keep your ~ up** *sl.* ära lase nina norgu, ära julgust kaota

Peckham ['pekəm] *pn.*

peckish ['pekiʃ] *a. fam.* näljane (*tarvit. er. väljendis* **to feel ~**)

Pecksniff ['peksnif] **1.** *pn.* (*tüüp Dickensi romaanis*); **2.** *s.* silmakirjalik vagatseja

pectin ['pektin] *s. keem.* pektiin

pectinate ['pektinit], **-nated** [-neitid] *a. zool., bot.* kamjas, kammitaoline; harijas, harjataoline

pectoral ['pektər(ə)l] **1.** *a.* **(-lly)** rinna-, pektoraalne, pektoraal-; **2.** *s.* pektoraal, rinnaplaat, -kilp; *zool.* (*kala*) rinnauim (= **~ fin**) ◇ **~ cross** *kirikl.* rinnarist

peculate ['pekjuleit] *v. t. & i.* **(-lable, -tor)** (*riigi või ühiskonna raha*) varastama, salaja omastama

peculation [pekju'leiʃ(ə)n] *s.* (*riigi või ühiskonna raha*) vargus, salajane omastamine

peculiar [pi'kju:liə] *a.* iseäralik, (veidralt) omapärane; eriomane, eriti omane (*kellelegi, millelegi* **to**) ◇ **P- People** *kirikl.* äravalitud rahvas

peculiarity [pikju:li'æriti] *s.* iseäralikkus, iseärasus, (veider) omapärasus; eriomadus

pecuniary [pi'kju:niəri] *a.* **(-ily)** rahaline, raha-, varanduslik

pedagogic(al) [pedə'gɔdʒik(ə)l, -'gɔg-] *a.* pedagoogiline, kasvatusteaduslik; (pedantselt) kooliõpetajalik, koolmeisterlik; *vrd.* **educational**

pedagogics [pedə'gɔdʒiks, -'gɔg-] = **pedagogy**

pedagogue, *Am.* -gog ['pedəgɔg] *s.* pedagoog, (kooli)õpetaja, (*inglise tarvituses peam.*) (kitsarinnaline) koolmeister, pedant; *vrd.* **education(al)ist**

pedagogy ['pedəgɔdʒi, -gi] *s.* pedagoogika, kasvatusteadus

pedal ['ped(ə)l] **1.** *a.* pedaal-; *anat., zool.* jala-, põia-; **2.** *s.* pedaal; **3.** *v. i. & t.* **(-ll-)** pedaali tallama; jalgrattaga sõitma

pedant ['ped(ə)nt] *s.* pedant

pedantic [pi'dæntik] *a.* **(-ically)** pedantne, väiklaselt täpne

pedantry ['ped(ə)ntri] *s.* pedantsus

peddle ['pedl] *v. i. & t.* rändkaubitsema, rändkaupmeheks olema; (väikesel viisil) müütama; nokitsema, tühiasjadega tegelema

ped(d)ler ['pedlə] = **pedlar**

peddling ['pedliŋ] *a.* nokitsev, tühiasjadega tegelev; väiklane

pederasty ['pi:diræsti, 'ped-] = **paederasty**

pedestal ['pedist(ə)l] **1.** *s.* (*samba, vaasi, kuju*) jalam, alus, pjedestaal; **2.** *v. t.* **(-ll-)** pjedestaalile asetama *või* tõstma (*ka piltl.*)

pedestrian [pi'destriən] **1.** *a.* jalakäiv, jalgsi-, jala-; proosaline, igav; **2.** *s.* jalakäija ◇ **~ crossing** (jalakäijate) ülekäigurada

pedestrianism [pi'destriənizm] *s.* jalakäimine; proosalisus

pediatrician, -trics, -trist = **paediatrician, -trics, -trist**

pedicab ['pedikæb] *s.* pedaalrikša, velorikša (*Kaug-Ida linnades tarvitusel olev kolmerattaline inimjõul liikuv üürisõiduk*)

pedicel ['pedisəl], **pedicle** ['pedikl] *s. bot.* õieraag; *zool.* vars; pöörlüli, peditsell (*putukate tundla teine lüli*)

pedicular [pi'dikjulə], **-lous** [-ləs] *a.* täitanud, täisid täis, täitõbine

pedicure ['pedikjuə] **1.** *s.* pediküür; pediküürija; **2.** *v. t.* pediküürima

pedigree ['pedigri:] *s.* sugupuu; (*loomakasvatuses*) eellastabel, tõuraamat; põlvnemine; eellasrida ◇ **~ cattle** tõukari, aretuskari

pedigreed ['pedigri:d] *a.* eellastabelisse (*või* tõuraamatusse) kantud (*karilooma kohta*), tõu-

pediment ['pedimənt] *s. arhit.* ehisviil, frontoon
pedlar, pedler *Am.* **ped(d)ler** ['pedlə] *s.* rändkaupmees, harjusk ◇ **~'s French** varaste žargoon
pedlary ['pedləri] *s.* rändkaubitsemine; rändkaupmehe kaubad
pedology I [pi'dɔlədʒi] = **paedology**
pedology II [pi'dɔlədʒi] *s. põll.* mullateadus, mullandus, pedoloogia
pedometer [pi'dɔmitə] *s.* pedomeeter, sammuloendur
Pedro ['pi:drou, ,peid-] *pn.*
peduncle [pi'dʌŋkl] *s. bot.* õieraag; õisikuraag; *zool.* jalake; nide
pee I [pi:] *fam. er. lastek.* **1.** *v. i.* pissima; **2.** *s.* piss
pee II [pi:] *s.* pee, (*kirjatäht*) p
Peebles ['pi:blz] *pn.*
Peeblesshire ['pi:blzʃ(i)ə] *pn.*
peek [pi:k] **1.** *v. i. er. Am.* piiluma (= **peep**); **2.** *s.* (kiire kaval) pilk
peekaboo ['pi:kəbu:] *s. er. Am.* peitemäng (= **bo-peep**)
peel I [pi:l] **1.** *s.* koor, kest; **2.** *v. t. & i.* koorima; kestama; (lahti) koorduma, koort (*või* kesta) ajama **(off)**; kestendama; koorena (*või* kestana) pudenema; *sl.* (ennast) riidest lahti koorima ◇ **to keep one's eyes ~ed** *Am. fam.* silmad lahti hoidma, ettevaatlik olema
peel II [pi:l] *s. aj.* (väike nelinurkne) kaitsetorn (*Inglise-Šoti piiril*)
peel III [pi:l] *s.* leivalabidas, pagarilabidas
Peel IV [pi:l] *pn.*
peeler I ['pi:lə] *s.* koorija; *ka* koorimismasin
peeler II ['pi:lə] *s. van. sl.* inglise politseinik (*er. varemalt Iirimaal*)
peeling ['pi:liŋ] *s.* koorimine; (mahakooritud) koor (*näit.* **potato ~s** kartulikoored)
peen [pi:n] *tehn.* **1.** *s.* pinn; **2.** *v. t.* pinnima
peep I [pi:p] **1.** *v. i.* piiluma, piidlema, vargsi vaatama **(at, into, etc.)**; välja piiluma, osaliselt (*või* ettevaatlikult) väljuma **(out)**; **2.** *s.* piilumine, vargne (*või* põgus) pilk ◇ **at ~ of day (*or* dawn)** esimesel päevavalgel, varajasel koidikul; **to have a ~ at** (*millelegi*) vargsi (*või* põgusalt) pilku heitma; **P-ing Tom** *fam.* ebasündsalt uudishimulik isik, *er.* (himur) naistepiidleja
peep II [pi:p] **1.** *s.* piuks(atus), piiks(atus), siuts(atus), siuks(atus); **2.** *v. i.* piuksuma, piiksuma, siutsuma, siuksuma; piuksatama, piiksatama
peep-bo ['pi:pbou] = **peekaboo**
peeper ['pi:pə] *s.* piiluja; *er. sl.* silm
peep-hole ['pi:phoul] *s.* vaateava, -auk
peep-show ['pi:pʃou] *s.* vaatekast (*läbi väikese ava vaadeldav pildinäitus*); *piltl.* labane vaatemäng
peep-sight ['pi:psait] *s.* (*püssi*) dioptersihik
peer I [piə] *v. i.* pinevalt silmitsema, piiluma
peer II [piə] *s.* (*kellegagi*) ühevääre (*või* samaväärne) isik, omataoline, -väärne; peer, kõrgaadlik, lord, ülemkojaliige ◇ **without ~** võrratu
peerage ['piəridʒ] *s.* peeriau; peerid, kõrgaadel; peeridenimistu, aadliregister
peeress ['piəris] *s.* peeri abikaasa; naispeer
peerless ['piəlis] *a.* võrratu
peeve [pi:v] *v. t. haruld.* pahandama, tusastama; *vrd. järgm.*
peeved [pi:vd] *a. fam.* pahane, tusane
peevish ['pi:viʃ] *a.* pahur, pirtsakas, turtsakas
peevishness ['pi:viʃnis] *s.* pahurus, pirtsakus, turtsakus
peewit ['pi:wit] = **pewit**
peg I [peg] **1.** *s.* pulk, *er.* kinnituspulk; (*keelpilli*) keerpulk; tikk, vai; (riide)varn; punn, naga; prunt; *fam.* pügal, aste; *sl.* «kärakas», pits, *er.* klaas viskit (*või* konjakit) soodaveega; **2.** *v. t. & i.* **(-gg-)** pulgaga (*või* tikuga, vaiaga) kinnitama **(down, in, out, etc.)**; kinnistama, kindlaks määrama (*er.* hindu); pulkadega (*või* tikkudega, vaiadega) tähistama, tikutama; (*kive*) loopima **(at)** ◇ **a round ~ in a square hole** isik ebasobival kohal; **to take smb. down a ~ or two** kedagi alandama, kellelegi nina peale andma; **a ~ to hang** (*smth.*) **on** ettekääne, otsitud juhus (*millekski*); **to buy clothes off the ~** valmisrõivaid ostma; **to ~ away** püsivalt töötama **(at)**; **to ~ out** piire (ära) tähistama; (*kroketimängus*) viimse löögina lõpp-pulka tabama; *sl.* vedru välja viskama, surema
Peg II [peg] *pn.* (= **Margaret**)
Pegasus ['pegəsəs] *s. müt.* Pegasos (*tiivuline hobune*); *piltl.* pegasus, luulehobu; *astr.* Pegasus (*tähtkuju*)

Peggotty ['pegəti] *pn.*
Peggy ['pegi] *pn. dim.* (= **Peg, Margaret**)
peg-leg ['pegleg] *s. fam.* puujalg
pegmatite ['pegmətait] *s. min., geol.* pegmatiit
pegtop ['pegtɔp] *s.* pulkvurr (*nöörist tõmbamisel saadud hoo tõttu põrandal keerlev vurrkann*); *pl.* puusast laiad ning allpool kitsenevad püksid (= **~ trousers**)
peignoir ['peinwɑ:] *s. pr.* (daamide) hommikumantel, tualettmantel, penjuaar
Peiping ['pei'piŋ] *pn.* = **Peking**
pejorative ['pi:dʒərətiv, pi'dʒɔr-] **1.** *a.* pejoratiivne, halvustav; **2.** *s.* pejoratiiv, halvustust väljendav sõna
peke ['pi:k] *s. fam.* = **Pekinese (dog)**
Pekinese [pi:ki'ni:z], **Pekingese** [pi:kiŋ'i:z] **1.** *a.* pekingi; **2.** *s.* pekinglane; pekingi paleekoer (= **~ dog**)
Peking ['pi:'kiŋ] *pn.* ◇ **~ duck** pekingi part; **~ man** *antr.* pekingi inimene
pekoe ['pi:kou, 'pek-] *s.* peko(tee) (*kõrgemat sorti must india või tseiloni tee*)
pelage ['pelidʒ] *s. zool.* karvastik, karvastu, karvkate
pelagian [pi'leidʒiən], **pelagic** [pi'lædʒik] *a.* pelaagiline, mereline, mere-; *er.* avamereline, avamere-, ookeani-
pelargonium [pelə'gouniəm] *s. bot.* pelargoon
Pelasgian [pi'læzgiən, -'læzdʒiən], **Pelasgic** [pi'læzgik, -'læzdʒik] *a. aj.* pelasgi, pelasgide
pelerine ['peləri(:)n] *s.* peleriin
Peleus ['pi:lju:s] *pn.*
pelf [pelf] *s.* raha(puru), mammon, rikkus
Pelham ['peləm] *pn.*
pelican ['pelikən] *s. zool.* pelikan, puguhani ◇ **~ crossing** selvefooriga ülekäik (*jalakäijatele*)
pelisse [pi'li:s] *s.* pikk naiste- *või* lastemantel, rotund; (karusnahaga ääristatud) husaarimantel
pellet ['pelit] **1.** *s.* kuulike; (kokkurullitud) tombuke; ravimkuulike, pill; (väike) haavlitera; **2.** *v. t.* (paberi-, leiva- *jms.*) kuulikestega pilduma
pellicle ['pelikl] *s.* kile, kõld, õhuke nahake
pell-mell ['pel'mel] **1.** *adv.* pilla-palla, (korratult) läbisegi, segamini; uisapäisa, ülepeakaela; **2.** *a.* segiaetud, korra(pära)tu; **3.** *s.* segadus, korralagedus, virvarr
pellucid [pi'l(j)u:sid] *a.* läbipaistev, selge (*ka piltl.*)
Pelmanism ['pelmənizm] *s.* pelmanism (*teatavat tüüpi mälutreenimissüsteem*)
Peloponnese ['peləpəni:s] *pn.* (**the ~**) Peloponnesos (*praegune nimi*)
Peloponnesian [peləpə'ni:ʃ(ə)n] **1.** *a.* peloponnesose; **2.** *s.* peloponnesoslane, Peloponnesose elanik
Peloponnesus [peləpə'ni:səs] *pn. aj.* Peloponnesos (*antiikaegne nimi*)
Pelops ['pi:lɔps] *pn.*
pelt I [pelt] **1.** *v. t. & i.* loopima, pilduma **(at)**; (*vihma või rahe kohta*) kõvasti peksma; *fam.* liduma, väledasti jooksma; **2.** *s.* hoop; hoog (*tarvit. er. ühendis* **at full ~** täie hooga) ◇ **~ing rain** paduvihm
pelt II [pelt] *s.* karvik, (parkimata) karusnahk, (karvadega) toornahk
peltate ['pelteit] *a. bot.* kilpjas ◇ **~ leaf** *bot.* kilpjas leht
peltry ['peltri] *s.* karusnahad, karusnahakaubad
pelvic ['pelvik] *a. anat.* vaagna- ◇ **~ arch** (*or* **girdle**) *anat.* vaagnavööde
pelvis ['pelvis] *s. anat.* vaagen
Pemberton ['pembət(ə)n] *pn.*
Pembridge ['pembridʒ] *pn.*
Pembroke ['pembruk] *pn.* ◇ **~ table** (*teatavat tüüpi*) klapplaud
Pembrokeshire ['pembruk ʃ(i)ə] *pn.*
pemmican ['pemikən] *s.* pemmikan (*P.-Am. indiaanlaste kuivatatud ning peenekstambitud ja siis kokkupressitud liha*); *piltl.* kokkusurutud kirjutis
pemphigus ['pemfigəs] *s. med.* villtõbi, villistuslööve
pen I [pen] **1.** *s.* (kirjutus)sulg; suletöö, kirjutamine; stiil; kirjamees; **2.** *v. t.* **(-nn-)** kirjutama, kirja panema ◇ **fountain ~** täitesulepea; **~ and ink** kirjutustarbed (*vrd.* **~-and-ink**); **~ nib** kirjutus- *või* terassulg; **~ pusher** *Am. sl.* sulemees
pen II [pen] **1.** *s.* karjatara, tarandik, aedik, sulg; pais, paistamm, tõkketamm; **2.** *v. t.* **(-nn-)** tarastama, tarasse sulgema **(up, in)**; (*karja*) tarasse ajama
pen III [pen] *s.* emane luik (*ka* **~ swan**)

penal ['pi:n(ə)l] *a.* (**-lly**) karistus-, nuhtlus-, trahvi-, pönaalne; karistatav ◇ ~ **code** kriminaalkoodeks; ~ **laws** kriminaalseadused, -seadustik, nuhtlusseadustik; ~ **offence** karistatav süütegu; kriminaalkuritegu; ~ **servitude** sunnitöö

penalize ['pi:nəlaiz] *v. t.* (**-zable**) karistatavaks tegema; karistust määrama, karistama (*er. spordis*)

penalty ['pen(ə)lti] *s.* karistus, trahv; *sport* penalti, karistuslöök (= ~ **kick**); nuhtlus ◇ **on** (*or* **under**) ~ **of** (*mingi*) karistuse ähvardusel; **death** ~ surmanuhtlus (= **capital punishment**); ~ **area** *sport* karistusala; ~ **point** *sport* karistuspunkt; ~ **throw** *sport* karistusvise

penance ['penəns] *s. kirikl.* patukahetsus, -karistus ◇ **to do** ~ patukahetsuseks nuhtlust kandma, pattu kahetsema

pen-and-ink ['penəndiŋk] *a.* sule- ◇ ~ **drawing** sulejoonistus

Penang [pi'næŋ] *pn.*

Penates [pi'neiti:z] *s. pl. müt.* penaadid (*rooma kodukoldejumalad*); *piltl.* kodu

pence [pens] *vt.* **penny**

penchant ['pɑ:nʃɑ:ŋ, *Am. ka* 'pentʃənt] *s. pr.* kalduvus (*millekski* **for**)

pencil ['pens(i)l] **1.** *s.* pliiats; krihvel (= **slate** ~); joonistus- *või* värvipulk (= **crayon**); (peen) maalimispintsel; *piltl.* stiil; joonte- *või* kiirtevihk; **2.** *v. t.* (**-ll-**) pliiatsiga kirjutama (*või* joonistama, üles märkima); kriipsutama, õrnade kriipsudega joonestama, tuššima (*näit. kulme*) ◇ **to write in** ~ **(not in ink)** pliiatsiga (mitte tindiga) kirjutama; **to write with a hard** ~ kõva pliiatsiga kirjutama; **to draw in** ~ pliiatsiga (*või* maalimispintsliga) joonistama; **-lled eyebrows** tušitud (silma)kulmud

pencil-box ['pens(i)lbɔks], **-case** [-keis] *s.* pliiatsikarp, -toos, pinal

penciller ['pens(i)lə] *s.* pliiatsiga kirjutaja, *er.* kihlvedude ülesmärkija (*võiduajamistel*)

pendant ['pendənt] **1.** *s.* ripats, *er.* ehisripats, brelokk; *mer.* = **pennant**; **2.** *a.* = **pendent**

pendency ['pendənsi] *s.* ripakilolek, otsustamatus, otsustamata olek

Pendennis [pen'denis] *pn.*

pendent ['pendənt] **1.** *a.* rippuv; *piltl.* ripakilolev, otsustamata; **2.** *s.* = **pendant**

◇ ~ **nominative** *lgv.* absoluutnominatiiv

pendente lite [pen'denti 'laiti] *adv. lad. jur.* protsessi (alles) otsustamata olles

pending ['pendiŋ] **1.** *a.* otsustamata, pooleliolev; eelseisev; **2.** *prep.* (*millegi*) ajal, kestel; kuni, -ni ◇ **the lawsuit is still** ~ kohtuprotsess on veel pooleli; ~ **these negotiations** nende läbirääkimiste ajal; ~ **his return** kuni tema tagasitulekuni

Pendlebury ['pendlb(ə)ri] *pn.*

Pendleton ['pendlt(ə)n] *pn.*

Pendragon [pen'drægən] *pn.*

pendulous ['pendjuləs] *a.* rippuv; viipuv, võnkuv, õõtsuv

pendulum ['pendjuləm] *s.* pendel, viipur, maisel, tikats ◇ **the swing of the** ~ *pol.* äkiline kallak otse vastupidise voolu kasuks

Penelope [pi'neləpi] **1.** *pn.*; **2.** *s.* truu abielunaine

peneplain ['pi:niplein, 'pen-] *s. geol.* pigatasandik, peneplaan

penetrability [penitrə'biliti] *s.* läbitungitavus, läbitavus, läbistatavus

penetrable ['penitrəbl] *a.* läbitungitav, läbitav, läbistatav

penetralia [peni'treiliə] *s. pl.* sisimad templi- *või* majaosad; pühamu

penetrate ['penitreit] *v. t. & i.* (**-tor**) läbi tungima, läbima; läbistama; (läbi) immutama (*millegagi* **with**); (*läbi, sisse*) süüvima, imbuma **(into, through, to)**; läbi nägema, taipama, mõistma

penetrating ['penitreitiŋ] *a.* läbitungiv, läbiv, läbistav; (*tuule, heli jms. kohta*) läbilõikav; teravapilguline, taibukas

penetration [peni'treiʃ(ə)n] *s.* läbitungimine, läbimine, läbistamine; läbitungivus, (*pilgu*) teravus, taibukus; *mil.* läbimurre, sissetung

penetrative ['penitreitiv] = **penetrating**

pen-feather ['penfeðə] *s.* (*linnu*) hoosulg, tiivasulg

pen-friend ['penfrend], **pen-pal** [-penpæl] *s.* (*er. välismaine*) kirjasõber, kirjavahetustuttav

Penge [pendʒ] *pn.*

penguin ['peŋgwin] *s. zool.* pingviin; *av. sl.* mittelendav õppelennuk *või* lennuki makett

penholder ['penhouldə] *s.* sulepea

penicillin [peni'silin] *s. farm.* penitsilliin

peninsula [pi'ninsjulə] *s.* poolsaar; *er.* **(the P-)** Pürenee poolsaar

peninsular [pi'ninsjulə] *a.* poolsaareline, peninsulaarne ◇ **the P- War** *aj.* Hispaanias toimunud Prantsuse-Inglise sõda 1808—1814

penis ['pi:nis] *s.* (*pl.* **-nes** [-ni:z], ~**es**) peenis, (*mehe*) suguti, (*looma*) kürb

penitence ['penit(ə)ns] *s.* patukahetsus, meeleparandus

penitent ['penit(ə)nt] **1.** *a.* pattukahetsev, meeltparandav; **2.** *s.* patukahetseja

penitential [peni'tenʃ(ə)l] *a.* (**-lly**) patukahetsuslik, patukahetsus(e)-

penitentiary [peni'tenʃəri] **1.** *s.* parandusmaja (*prostituutidele või kriminaalkurjategijaile*); *Am.* riiklik vangla; *r.-kat.* patukahetsusamet(kond) (*paavstliku kohtu osakond*); **2.** *a.* patukahetsuslik, (meele)paranduslik, parandus(e)- ◇ **Grand P-** (paavstliku) patukahetsusameti esimees

penknife ['pennaif] *s.* (*pl.* **-knives** [-naivz]) sulenuga, väike taskunuga

Penmaenmaur [penmən'mɔ:] *pn.*

penman ['penmən] *s.* (*pl.* **-men**) sulemees; sulemeister (*ilukirjutaja või kirjaniku tähenduses*)

penmanship ['penmənʃip] *s.* kirjutamiskunst, -oskus

Penn [pen] *pn.*

Penn(a). *lüh.* = **Pennsylvania**

pen-name ['penneim] *s.* (kirjaniku) varjunimi, kirjanikunimi

pennant ['penənt] *s. mer.* vimpel (*kitsas laevalipp*); *Am. sport* lipp, vimpel; *vrd.* **pennon**

penniless ['penilis] *a.* pennitu, rahatu, vaene

pennon ['penən] *s.* (pikk kitsas) kolmnurklipp *või* haralise otsaga lipp (*er. odaotsa ilustuseks*); *vrd.* **pennant**

penn'orth ['penəθ] = **pennyworth**

Pennsylvania [pensil'veiniə] *pn.*

penny I ['peni] *s.* (*pl.* **pence** [pens], **pennies**; *lüh.* **d.**; **pence** *tarvitatakse kogusumma kohta,* **pennies** *— üksikute müntide kohta*) penny, (inglise) penn (*rahaühik; pennine münt*); *Am. fam.* = **cent**; *Märkus: rahaühikuna oli inglise ~ kuni 15. veebruarini 1971 1/12 šillingit* (*vt.* **shilling**) *e. 1/240 naela* (*vt.* **pound** III); *praeguse detsimaalsüsteemi järgi on uus inglise penn* **(new** ~**)** *1/100 naela; naela tähiseks on endiselt £ (lad.* **libra**), *mis kirjutatakse arvu ette, kuna uue penni lühend* **p** *kirjutatakse arvu järele; rahaühikut šilling uus süsteem ei kasuta; näit. endine £ 2 10 s. on detsimaalsüsteemi järgi £ 2 50 p* (*e. £ 2.50*) ◇ **a pretty** ~ kenake summa; **to turn an honest** ~ juhuslikult natuke raha teenima; **a** ~ **for your thoughts!** millest te parajasti unistate?; **in for a** ~ **in for a pound** oled üle koera astunud, astu ka üle koera saba; **a** ~ **plain and twopence coloured** odavalt tore, labast piltpostkaarti meenutav; ~ **dreadful** *fam.* odav jubedusjutt *või* -romaan; *ka* odav (vulgaarne) ajakiri; ~ **farthing** *fam.* (vanamoeline) jalgratas, millel on suur (pedaaliga) tagaratas ja väike esiratas; ~ **post** (endisaegne Inglise) sisemaa-kirjapost; ~ **wise and pound foolish** kopikaid koonerdav, kuid rublasid pillav (*ka piltl.*)

Penny II ['peni] *pn.* (= **Penelope**)

penny-a-liner ['peniə'lainə] *s.* (odavasti tasutav) ridadetegija

penny-cress ['penikres] *s. bot.* litterhein

penny-in-the-slot ['peniinðə'slɔt] **1.** *s.* (*sisselastava pennilisega töötav*) müügiautomaat (= **slot-machine**); **2.** *a.* müügiautomaadist saadud; *piltl.* mehaaniliselt esilekutsutud

pennyroyal [peni'rɔi(ə)l] *s. bot.* kirbumünt

pennyweight ['peniweit] *s.* (*lüh.* **dwt**) pennyweight (*inglise kaaluühik,* = 1/20 **ounce** = 1,555 g)

pennywort ['peniwə:t] *s. bot.* vesipaunikas (*või mõni muu väikeste sõõrjate lehtedega taim*)

pennyworth ['penəθ, 'peniwə:θ], **penn'orth** ['penəθ] *s.* midagi ühe penni väärtuses; natuke ◇ **to have a good** ~ **of** (*midagi*) odavalt saama

penology [pi:'nɔlədʒi] *s.* pönoloogia (*karistusi käsitlev õigusteaduse osa*)

pen-pal ['penpæl] = **pen-friend**

pen-point ['penpɔint] *s. Am.* kirjutussulg, suleots (= **nib**)

pen-pusher ['penpuʃə] *s. fam.* sulemees, paberimäärija
Penrhyn ['penrin, pen'r-] *pn.*
Penrith ['penriθ] *pn.*
pensile ['pens(a)il] *a.* rippuv (*er. linnupesa kohta*); rippuvaid pesi ehitav (*linnu kohta*)
pension I ['penʃ(ə)n] **1.** *s.* pension; *ka* abiraha; **2.** *v. t.* pensioneerima, pensionile saatma *või* laskma, (pensioniga) erustama **(off)** ◇ **old-age** ~ vanaduspension; **to retire on** ~ pensionile minema
pension II ['pɑ:ŋsiɔ:ŋ] *s. pr.* pansion, pansionaat (*korter ühes söögiga*)
pensionary ['penʃ(ə)nəri] **1.** *a.* pensioneeritud, pensionile saadetud; **2.** *s.* = *järgm.*
pensioner ['penʃ(ə)nə] *s.* pensionär, pensionisaaja; *van.* palgaline, ülalpeetav käsilane; (*Cambridge'i ülikoolis*) omal kulul õppiv üliõpilane, mitte-stipendiaat
pensive ['pensiv] *a.* mõtlik, (kurvalt) mõtteisse vajunud
penstemon [pen'sti:mən, 'penstimən] = **pentstemon**
penstock ['penstɔk] *s. tehn.* lüüs, lüüsivärav; (*veskipaisu jms.*) survetoru, -kanal
pent [pent] *a.* sulustatud, kinni- *või* kokkusurutud **(in, up)**; tagasisurutud, -hoitud
penta- ['pentə] *ühendeis* viis-, viie-, (*võõrsõnades*) penta-
pentachord ['pentəkɔ:d] *s. muus.* pentakord (*viie keelega pill; viieheliline heliastmiku osa*)
pentacle ['pentəkl] *s.* viie- (*või* kuue)haruline täht (*salasümbolina*); *vrd.* **pentagram**
pentad ['pentæd] *s.* viisik (*viiest koosnev rühm*); *keem.* viievalentne element *või* radikaal
pentagon ['pentəgən] *s. mat.* viisnurk, pentagoon; **(the P-)** *pol.* Pentagon, USA Kaitseministeeriumi hoone; *piltl.* ameerika militarism
pentagonal [pen'tægən(ə)l] *a.* **(-lly)** viisnurkne, pentagonaalne
pentagram ['pentəgræm] *s.* pentagramm, (korrapärane) tähtviisnurk
pentahedral [pentə'hedrəl] *a. mat.* viietahuline
pentahedron [pentə'hedrən] *s. mat.* viistahukas, pentaeeder
pentameter [pen'tæmitə] *s. pros.* pentameeter
pentane ['pentein] *s. keem.* pentaan
Pentateuch ['pentətju:k] *s. piibl.* pentateuh, viis Moosese raamatut
pentathlon [pen'tæθlɔn] *s. sport* viievõistlus
Pentecost ['pentikɔ(:)st] *s.* (*juutide*) nädalatepüha; (*kristlaste*) nelipüha (= **Whitsunday**)
pentecostal [penti'kɔ(:)st(ə)l] *a.* nädalatepüha-; nelipüha-
penthouse ['penthaus] *s.* (*maja seina vastu toetuv*) varikatus, vihmakatus, lööv; katuseelamu, -korter (*kõrghoone katusel*); katuseehitis (*liftiseadmete, veepaakide jms. paigutamiseks*)
Pentland ['pentlənd] *pn.*
pentode ['pentoud] *s.* pentood
Pentonville ['pentənvil] **1.** *pn.*; **2.** *s.* Pentonville'i vangla (*Londonis,* = ~ **Prison**)
pent-roof ['pentru:f] *s. arhit.* ühekaldeline katus
pentstemon [pent'sti:mən, 'pentstimən] *s. bot.* peekerlill (*heledavärviline Ameerikast pärinev lill*)
pent-up ['pentʌp] *a.* (kitsasse ruumi) sulustatud, kokkusurutud; (*tunnete kohta*) tagasihoitud, allasurutud ◇ ~ **fury** tagasisurutud (vaevu taltsutatav) raev
penult [pi'nʌlt, 'pi:nʌlt] = *järgm.*
penultimate [pi'nʌltimit] *lgv.* **1.** *a.* eelviimane; **2.** *s.* eelviimane silp
penumbra [pi'nʌmbrə] *s.* poolvari; *astr.* penumbra, poolvari (*päikeselaigul, kuuvarjutusel*)
penurious [pi'njuəriəs] *a.* kitsi, ihne; napp, puudulik; kehv
penury ['penju(ə)ri] *s.* vaesus, kehvus; (suur) puudus (*millestki* **of**)
pen-wiper ['penwaipə] *s.* sulepühis
Penzance [pen'zæns, -'zɑ:ns] *pn.*
peon 1. ['pi:ən, 'pe(i)ɔn] *s.* peoon (*poolorjana töötav päevatööline Ladina-Ameerikas; teoorjana peetav võlgnik endisajal, er. Mehhikos*); 2. ['pi:ən, pju:n] *s.* jalaväelane (*või* politseinik, käskjalg, teener) (*Indias*)
peonage ['pi:ənidʒ] *s.* peonaaž, (maksujõuetute) võlgnike teoorjus
peony ['piəni] *s. bot.* pojeng
people ['pi:pl] **1.** *s.* (*sg-na tarvitatult*) rahvas;

(*pl-na tarvitatult*) inimesed, rahvas; rahvamassid, lihtrahvas; (*kellegi*) omaksed; **2.** *v. t.* rahvastama, rahvaga täitma *või* asustama **(with)** ◇ **the ~s of Europe** Euroopa rahvad; **there were ten ~ in the room** toas oli kümme inimest; **country** ~ maainimesed, -rahvas; **old** ~ vanainimesed, vanad; **young** ~ noored (inimesed); **p-'s democracy** rahvademokraatia
Peoria [pi'ouriə] *pn.*
pep [pep] *sl. peam. Am.* **1.** *s.* särts, tarmukus, elavus, «pipar» (= **pepper**); virgutus, ergutus; **2.** *v. t.* **(-pp-)** särtsu (*või* tarmukust) andma; virgutama, ergutama (*haril.* ~ **up**) ◇ ~ **talk** ergutuskõne, (*mingi kollektiivi*) moraali tõstmiseks määratud kõne
Pepin ['pepin] *pn.*
pepper ['pepə] **1.** *s.* pipar (*ka piltl.*); tulisus, särts; **2.** *v. t.* pipardama (*ka piltl.*); üle puistama *või* külvama
pepper-and-salt ['pepərən(d)'sɔ:lt] **1.** *a.* musta-hallikirju; **2.** *s.* musta-hallikirju riie
pepperbox ['pepəbɔks] *s.* pipratoos
pepper-castor, -ter ['pepəkɑ:stə] *s.* (augulise kaanega) pipratoos
peppercorn ['pepəkɔ:n] *s.* (kuivatatud) pipratera
peppergrass ['pepəgrɑ:s] *s. bot.* kress
peppermint ['pepəmint] *s.* piparmünt; piparmündiõli (= **oil of** ~); piparmündikompvek (= ~ **lozenge**)
pepper-pot ['pepəpɔt] *s.* pipratoos (= **pepperbox**); teatav tugevasti vürtsitatud toit; (*pilkenimena*) jamaikalane
peppery ['pepəri] *a.* **(-iest; -ily, -iness; -yish)** piprane, pipardatud (*ka piltl.*); tuline, äge, särtsakas, särtsukas
peppy ['pepi] *a. sl. peam. Am.* särtsukas, tarmukas, elav, tuline
pepsin ['pepsin] *s. füsiol.* pepsiin
peptic ['peptik] *a.* **(-ically)** seede-, peptiline ◇ ~ **glands** *anat.* maonäärmed; ~ **ulcer** seedehaavand, peptiline haavand
peptone ['peptoun] *s. keem.* peptoon
Pepys [pi:ps, 'pep(i)s] *pn.*
per [pə:] *prep.* (*millegi, kellegi*) läbi, kaudu; (*millegi, kellegi*) kohta, jaoks; **1.** *ladinakeelsed sõnaühendid kirjutatakse haril. kursiivis; vt.* ~ **annum,** ~ **caput** (*or* **capita**), ~ **cent(um),** ~ **contra,** ~ **diem,** ~ **mensem,** ~ **mille,** ~ **procurationem,** ~ **se; 2.** *ingliskeelsete sõnade ees kirjutatakse* ~ *tavalises kirjas* ◇ **to send** ~ **post (rail, steamer, etc.)** postiga (raudteega, aurikuga jne.) saatma; **a shilling** ~ **man** šilling inimese kohta (*või* inimeselt, inimese pealt); **150 miles** ~ **hour** 150 miili tunnis; ~ **day** päevas; **as** ~ **enclosed account** *kaub.* vastavalt juurdelisatud arvele; **as** ~ **usual** *nalj.* nagu harilikult, nagu ikka
per- [pə(:)] *pref.* läbi-, põhjalikult; üliväga, üli-; (*võõrsõnades*) per-
Pera ['piərə] *pn.*
peradventure [p(ə)rəd'ventʃə] **1.** *adv. arh.* võib-olla, vahest ehk; **2.** *s. arh., ret.* oletatav (*või* küsitav, kahtlane) võimalus ◇ **if** ~ kui ehk, kui vahest, juhul kui; **lest** ~ et vahest (*või* juhuslikult) mitte; **beyond** (*or* **without**) **(all)** ~ kindel, kahtlematu, kindlasti, kahtlematult
Perak [pə'ræk, 'piərə] *pn.*
perambulate [pə'ræmbjuleit] *v. t. & i.* **(-lable)** läbi käima *või* kõndima, edasi-tagasi kõndima; (*millegi*) ümber kõndima (*er. piiride tähistamiseks*)
perambulation [pəræmbju'leiʃ(ə)n] *s.* läbikäimine, -kõndimine, edasi-tagasi kõndimine
perambulator 1. ['præmbjuleitə] *s.* lapsevanker (*fam. lüh.* **pram**); **2.** [pə'ræmbjuleitə] *s. haruld.* läbikõndija; *tehn. ka* (*maamõõtja*) sammuloendur
per annum [pə(:)'rænəm] *adv. lad.* aastas
percale [pə'keil, -'kɑ:l] *s. tekst.* perkal
per caput [pə(:)'kæpət], **per capita** [pə(:)'kæpitə] *adv. lad.* pea pealt, pea peale, igaühelt, igaühele
perceive [pə(:)'si:v] *v. t.* **(-vable)** tajuma, pertsipeerima (*er. psühh.*); märkama; taipama
per cent [pə'sent] (*Am. ka kokkukirjutatult* **percent**; *vanemas kirjaviisis ka lühendus-punktiga* **per cent.**; = *lad.* **per centum**) *adv.* sajalt, saja kohta, . . . protsenti (*märk* **%**) ◇ **five** ~ viis protsenti, 5%
percentage [pə'sentidʒ] *s.* protsent, protsendimäär; osa, hulk **(of)**
percept ['pə:sept] *s. filos.* tajuobjekt; tajupilt, -kujund
perceptibility [pə(:)septi'biliti] *s.* tajutavus

perceptible [pə(:)'septibl] *a.* tajutav, märgatav
perceptibly [pə(:)'septibli] *adv.* tajutavalt, märgatavalt
perception [pə(:)'sepʃ(ə)n] *s.* taju, tajumus, pertseptsioon (*er. psühh.*); märkamine; taipamine; arusaamine, ettekujutus
perceptional [pə(:)'sepʃ(ə)n(ə)l] *a.* (**-lly**) tajumuslik, taju-
perceptive [pə(:)'septiv] *a.* tajuv, märkav, tajumisvõimeline
perceptivity [pə(:)sɐp'tiviti] *s.* tajumis- *või* märkamisvõime
Perceval ['pə:siv(ə)l] *pn.*
perch [pə:tʃ] **1.** *s.* õrs, ritv, kõrend; kõrge iste; kõrge koht; mõõteritv (= 5,03 m); *mer.* tooder, *van.* märkritv, -luud; **2.** *v. i. & t.* õrrele laskuma; õrrel istuma; õrrele asetama; kõrgele asetama
perch II [pə:tʃ] *s.* ahven
perchance [pə(:)'tʃɑ:ns] *adv. arh.* võib-olla; juhuslikult
percheron, P- ['pə:ʃərɔn, *Am. ka* -tʃə-; *prantsuspäraselt ka* 'pɛəʃərɔ:ŋ] *s. põll.* peršeron, peršeroni hobune
perchloric [pə(:)'klɔrik] *a. keem.* perkloor- ◇ ~ **acid** perkloorhape
percipience [pə(:)'sipiəns] *s.* taju, tajumisvõime
percipient [pə(:)'sipiənt] **1.** *a.* tajuv, tajumisvõimeline; **2.** *s.* tajuja, *er.* ülitundliku tajumisvõimega isik, telepaatiliselt tajuja
Percival ['pə:siv(ə)l] *pn.*
percolate ['pə:kəleit] *v. i. & t.* (**-lable**) nõrguma; nõristama, kurnama; perkoleerima
percolation [pə:kə'leiʃ(ə)n] *s.* nõrgumine; nõristamine, kurnamine; perkolatsioon
percolator ['pə:kəleitə] *s.* nõristaja, kurnaja; kurnamisseadis, (apteegi)kurn; perkolaator
per contra [pə(:)'kɔntrə] **1.** *adv. lad.* vastupidi, vastaspoolel; *kaub.* (*arveraamatu*) vastasleheküljel; **2.** *s. kaub.* (*arveraamatu*) vastaslehekülg
percuss [pə:'kʌs] *v. t. med.* koputlema, perkuteerima
percussion [pə:'kʌʃ(ə)n] *s.* koputus, löök; *med.* koputlus, perkussioon ◇ ~ **cap** tong, pistong, detonaatorkapsel; ~ **instruments** löökpillid
percussive [pə:'kʌsiv] *a.* koputus-, löök-
Percy ['pə:si] **1.** *pn.*; **2.** *s. sl.* (naiselikult) piltilus mees, naisestunud noorhärra (*er. põlgliku kõnetussõnana*)
per diem [pə(:)'daiem] *adv. lad.* päevas, (*nii ja nii palju*) iga päev
Perdita ['pə:ditə] *pn.*
perdition [pə:'diʃ(ə)n] *s.* hukatus, häving, turm; hingehukatus, igavene surm
perdu(e) [pə:'dju:] *pred. a.* peidus, varitsemas ◇ **to lie** ~ (peidetult) varitsema, luurama
père [pɛə] *s. pr.* isa (*tarvit. nime järel, samanimelise isa ja poja eristamiseks, näit.* **Dumas** ~)
peregrin ['perigri(:)n] = **peregrine**
peregrinate ['perigrineit] *v. i. & t.* (**-tor**) *peam. nalj.* (läbi) rändama
peregrination [perigri'neiʃ(ə)n] *s. peam. nalj.* rändamine, rännak
peregrine ['perigri(:)n] **1.** *a. arh.* välismaine; rändav,ränd-; **2.** *s. zool.* rabapistrik (= ~ **falcon**)
peremptory ['perim(p)təri, pə'rem(p)təri] *a.* (**-ily, -iness**) vastuvaidlematu, tingimatu, edasilükkamatu, otsustav, lõplik, perem(p)toorne; käskiv, (isandlikult) kamandav
perennial [pə'renjəl] **1.** *a.* (**-lly**) alaline, kestev; (*jõe kohta*) kogu aasta voolav, suvel mittekuivav; *bot.* mitmeaastane, püsik-, püsi-; **2.** *s. bot.* püsik(taim)
Perez ['piərez] *pn.*
perfect 1. ['pə:fikt] *a.* täielik, täiuslik, veatu, perfektne; täpne; *lgv.* perfekti-, perfektiivne, lõpetatud tegevust väljendav; **2.** ['pə:fikt] *s. lgv.* perfekt, täisminevik (= ~ **tense, present** ~); **3.** [pə'fekt] *v. t.* (**-tor**) täiustama, täiusele viima, täiuslikuks tegema ◇ ~ **nonsense** täielik lollus; ~ **stranger** võhivõõras; **the** ~ **tenses** *lgv.* perfekti aja(vormi)d; **present** ~ *lgv.* täisminevik; **past** ~ *lgv.* enneminevik (= **pluperfect**)
perfectibility [pəfekti'biliti] *s.* täienemis- *või* täiustumisvõime
perfectible [pə'fektibl] *a.* täienemis- *või* täiustumisvõimeline
perfection [pə'fekʃ(ə)n] *s.* täiustamine, täiusele viimine; täielikkus, täiuslikkus, veatus; (*millegi*) kõrgeim tipp, ülim saavutus

(**of**); *pl.* voorused, head küljed ◇ **to** ~ täiuslikult, meisterlikult
perfectionist [pə'fekʃənist] *s.* (moraalse) täiuslikkuse taotleja (*er. teatava usulahu liige*); *põlgl.* täiuslikkuse fanaatik
perfective [pə'fektiv] *lgv.* **1.** *a.* perfektiivne; **2.** *s.* perfektiivne aspekt (*er. slaavi keeltes*)
perfectly ['pə:fiktli] *adv.* täiuslikult, täielikult; *er.* täiesti, täitsa
perfidious [pə(:)'fidiəs] *a.* truudusetu, sõnamurdlik; reetlik, äraandlik
perfidy ['pə:fidi] *s.* truudusetus, sõnamurdlikkus; reetlikkus, äraandlikkus
perforate ['pə:fəreit] *v. t. & i.* (**-rable**) mulgustama, auke lööma *või* puurima, perforeerima ◇ **-ed card** *tehn., bibl.* perfokaart
perforation [pə:fə'reiʃ(ə)n] *s.* mulgustamine, mulgustus, perforatsioon, perforeerimine; (läbipuuritud) auk, ava; perfojoon ◇ **to tear off at** ~ perfojoont mööda ära rebima
perforator ['pə:fəreitə] *s.* mulgusti, augulööja *või* -puurija, mulgustusmasin, perforaator
perforce [pə'fɔ:s] *adv.* hädasunnil, sunnipärast
perform [pə'fɔ:m] *v. t. & i.* täitma, teostama; talitama, toimima, sooritama, tegema; jõudlema; ette kandma, esitama, mängima, etendama; esinema; osa täitma
performance [pə'fɔ:məns] *s.* täitmine, teostus; talitus, toiming, sooritus; tegu, saavutus; ettekanne, esitus, etendus; esinemine; osatäitmine; *tehn.* jõudlus, suutlikkus
performer [pə'fɔ:mə] *s.* täitja, teostaja; sooritaja; *er.* (avalikult) esineja, etteastuja, (*mingi pala*) ettekandja, mängija, etendaja, osatäitja
performing [pə'fɔ:miŋ] *a.* avalikult esinev, (*midagi*) ettekandev, etendust andev ◇ ~ **animal** (etendusteks) dresseeritud loom
perfume 1. ['pə:fju:m] *s.* lõhn, parfüüm; lõhnaaine, -õli, parfüüm(õli); **2.** [pə'fju:m] *v. t.* (**-mable**) lõhnastama, parfümeerima, parfüümima
perfumer [pə(:)'fju:mə] *s.* lõhnastaja; parfüümide valmistaja *või* müüja
perfumery [pə(:)'fju:məri] *s.* lõhnad, lõhnaained, parfüümid; parfümeeria
perfunctory [pə(:)'fʌŋkt(ə)ri] *a.* (**-ily, -iness**) pealiskaudne, vormitäiteks tehtud, hooletu; mittepõhjalik
pergola ['pə:gələ] *s.* pergola (*väänkasvudest moodustuv lahtine lehtla või väänkasvudega pealt kaetud aiarada*)
perhaps [pə'hæps, præps] **1.** *adv.* võib-olla; vahest (ehk); **2.** *s. haruld.* midagi oletatavat, oletatav võimalus
peri ['piəri] *s.* peeri (*hea haldjas pärsia müütoloogias*); *piltl.* jumalik kaunitar
peri- ['peri] *pref.* ring(i)-, ümber-, (*võõrsõnades*) peri-
perianth ['periænθ] *s. bot.* õiekate
pericardia [peri'kɑ:diə] *vt.* **pericardium**
pericardiac [peri'kɑ:diæk], **-dial** [-diəl] *a. anat.* südamepauna-, perikardi-, perikardiaalne, perikardiaal-
pericarditis [perikɑ:'daitis] *s. med.* perikardiit, südamepaunapõletik
pericardium [peri'kɑ:diəm] *s.* (*pl.* **-dia** [-diə]) *anat.* südamepaun, perikard
pericarp ['perikɑ:p] *s. bot.* viljakest, perikarp
periclase ['perikleis] *s. min.* periklass
Pericles ['perikli:z] *pn.* Perikles
pericranium [peri'kreiniəm] *s. anat.* koljuümbris, perikraanium; *nalj.* peakolu
peridot ['peridɔt] *s. min.* peridoot, oliviin
perigee ['peridʒi:] *s. astr.* perigee
perihelion [peri'hi:ljən] *s.* (*pl.* **-lia** [-ljə]) *astr.* periheel
peril ['per(i)l] **1.** *s.* oht, surma- *või* hädaoht; risk, riisiko; **2.** *v. t.* (**-ll-**) ohustama, (surma)ohtu saatma ◇ **at your** ~ kui te julgete; **at the** ~ **of** (*millegi, kellegi*) riisikol; **in** ~ **of** (*millegi*) ohus, (*midagi*) riskides
perilous ['periləs] *a.* ohtlik
perimeter [pə'rimitə] *s. mat.* ümbermõõt, perimeeter; välisäär, -piir; *med.* perimeeter, vaateväljamõõtur
perineum [peri'ni:əm] *s. anat.* lahkliha, perineum
period ['piəriəd] *s.* periood (*ka mat., füüs., geol., astr. jne.*); ajajärk; ajastu (*ka geol.*); (õppe)tund; *lgv.* lausestik; *ka* (lause) lõpp; (lõpp)punkt; *atrib.* (teatava) perioodi (*või* ajajärgu, ajastu) ◇ **the** ~ praegune aeg, tänapäev; **to put a** ~ **to** (*millelegi*) punkti panema, lõppu tegema; ~ **dress (furni-**

ture, play) teatavale ajastule iseloomulik rõivastus (mööbel, näidend)

periodic I [piəri'ɔdik] *a.* (**-ically**) perioodiline ◇ ~ **function** *mat.* perioodiline funktsioon; ~ **law** *keem.* perioodilisusseadus; ~ **system** *keem.* (elementide) perioodilisussüsteem

periodic II [pɔ:rai'ɔdik] *a. keem.* perjood- ◇ ~ **acid** perjoodhape

periodical [piəri'ɔdik(ə)l] **1.** *a.* (**-lly**) perioodiline, reeglipäraselt korduv *või* ilmuv; **2.** *s.* perioodiline trükis, perioodikaväljaanne, ajakiri; *pl.* perioodika

periodicity [piəriə'disiti] *s.* perioodilisus

periosteum [peri'ɔstiəm] *s. anat.* luuümbris, periost

periostitis [periɔs'taitis] *s. med.* periostiit, luuümbrisepõletik

peripatetic [peripə'tetik] **1.** *a.* (**-ically**) rändav; (**P-**) *filos.* peripateetiline, Aristotelese koolkonda kuuluv; **2.** *s.* (**P-**) *filos.* peripateetik, Aristotelese koolkonna filosoof; (**p-**) *haruld. peam. nalj.* rändkaubitseja; rändur

peripeteia, -tia [peripə'taiə] *s.* peripeetia, äkiline saatuse muutus, ootamatu pöördepunkt (*näidendis või elus*)

peripheral [pə'rifər(ə)l] *a.* (**-lly**) perifeerne, piirdeline, piirde-

periphery [pə'rifəri] *s.* perifeeria, piirjoon, piire, rajajoon; piiriala, ääremaa

periphrase ['perifreiz] **1.** *v. t. & i.* perifraseerima, perifraasi abil väljendama, ringama, ümber ütlema; **2.** *s.* = *järgm.*

periphrasis [pə'rifrəsis] *s.* (*pl.* **-ases** [-əsi:z]) perifraas, ümberütlus, ringav avaldus

periphrastic [peri'fræstik] *a.* (**-ically**) perifrastiline, ümberütlev, ringav

periscope ['periskoup] *s.* periskoop

perish ['periʃ] *v. i. & t.* hukkuma, surema, hävi(ne)ma, kaduma; (*külma, palavuse jms. kohta*) hävitama, hukutama ◇ **we were ~ed with cold** me olime külmast suremas

perishable ['periʃəbl] **1.** *a.* (kergesti) hukkuv, kaduv, hävi(ne)v, rik(kimi)nev, rikunduv; **2.** *s. pl.* (kergesti) riknevad kaubad, *er.* kergesti riknevad toiduained

perisher ['periʃə] *s. sl.* vennike, nadikael

perishing ['periʃiŋ] *a.* hukkuv, kaduv, hävi(ne)v, rik(kimi)nev; hävitav, hukutav; *sl.* pöörane, kole (*näit.* ~ **cold**)

peristalsis [peri'stælsis] *s. füsiol.* peristaltika

peristaltic [peri'stæltik] *a.* (**-ically**) *füsiol.* peristaltiline

peristyle ['peristail] *s. arhit.* peristüül

peritoneal [perito(u)'ni:əl] *a. anat.* kõhukelme-, peritoneaalne

peritoneum [peritə'ni:əm] *s. anat.* kõhukelme, peritoneum

peritonitis [peritə'naitis] *s. med.* kõhukelmepõletik, peritoniit

periwig ['periwig] *s.* parukas (= **wig** I)

periwinkle I ['periwiŋkl] *s. bot.* igihali

periwinkle II ['periwiŋkl] *s. zool.* ranniklane (*söödav karploom*)

perjure ['pə:dʒə] *v. refl.* valet vanduma, valevannet andma; vannet murdma

perjured ['pə:dʒəd] *a.* valet vandunud, valevandes süüdlane

perjurer ['pə:dʒərə] *s.* valevanduja; vandemurdja

perjury ['pə:dʒəri] *s.* valevanne; vandemurdmine

perk I [pə:k] *v. i. & t. fam.* (ennast) kikki ajama, (ninakalt) esile kerkima, elavnema (**up**); (ninakalt) tõstma, püsti ajama; (*ennast*) kenastama, kenitama

perk II [pə:k] *s. sl. haril. pl.* = **perquisite**

perk III [pə:k] *v. i. & t. fam.* nõrguma; nõrutama; *er.* (*kohvi kohta*) kurnkannus keema *või* keetma, perkoleerima (= **percolate**)

Perkin ['pə:kin] *pn.*

perky ['pə:ki] *a.* (**-ier, -iest; -ily, -iness**) krapsakas, ülemeelik, elav; ninakas, häbematu

perm ['pə:m] *fam.* **1.** *s.* püsilokid (= **permanent wave**); **2.** *v. t.* (*kellelegi*) püsilokke tegema

permafrost ['pə:məfrɔst] *s. geol.* igikelts, igikülmumus

permalloy ['pə:məlɔi] *s. tehn.* permalloi (*teatav nikli ja raua sulam*)

permanence ['pə:mənəns] *s.* jäävus, kestvus, püsivus, permanentsus

permanency ['pə:mənənsi] *s.* kestev (*või* püsiv, alaline) amet; = *eelm.*

permanent ['pə:mənənt] *a.* jääv, kestev, püsiv, permanentne ◇ ~ **wave** (*lüh., fam.* **perm**) püsilokid; ~ **way** raudteetamm, raudtee muldkeha

permanganate [pə(:)'mæŋgənit] *s. keem.* permanganaat ◇ **potassium** ~ kaaliumpermanganaat

permanganic [pə:mæŋ'gænik] *a. keem.* permangaan- ◇ ~ **acid** permangaanhape

permeability [pə:miə'biliti] *s.* läbitavus, läbilaskvus, permeaablus ◇ **magnetic** ~ magnetiline läbitavus

permeable ['pə:miəbl] *a.* (**-bly**) läbitav, läbilaskev, permeaabel

permeance ['pə:miəns] *s.* läbivus, läbitungivus; *ka* läbitavus; *er. füüs.* magnetiline juhtivus (= **magnetic** ~)

permeate ['pə:mieit] *v. t. & i.* läbima, läbi (*või* sisse, vahele) tungima (**through, among, into**); levima

permeation [pə:mi'eiʃ(ə)n] *s.* läbimine, läbi- (*või* sisse-, vahele)tungimine; levimine

per mensem [pə(:)'mensem] *adv. lad.* kuus, kuu kohta

Permian ['pə:miən] *geol.* **1.** *a.* permi; **2.** *s.* perm, permi ajastu *või* ladestu

per mill(e) [pə(:)'mil] *adv. lad.* tuhandelt, tuhande kohta, . . . promilli (*märk* ‰) ◇ 25 ~ 25 promilli, 25‰

permissibility [pə:misi'biliti] *s.* lubatavus

permissible [pə(:)'misibl] *a.* (**-bly**) lubatav

permission [pə(:)'miʃ(ə)n] *s.* luba

permissive [pə(:)'misiv] *a.* lubav, mittekeelav; *er.* liialt salliv, ülileplik; *haruld.* lubatud, mittekeelatud

permit 1. [pə'mit] *v. t. & i.* lubama; võimaldama (**of**); **2.** ['pə:mit] *s.* (kirjalik) luba, lubatäht, -kiri, pääs(m)ik

permutation [pə:mju'teiʃ(ə)n] *s. mat.* permutatsioon, permuteerimine

permute [pə'mju:t] *v. t. mat.* permuteerima

pern [pə:n] *s. zool.* herilaseviu

Pernambuco [pə:næm'b(j)u:kou] *pn.*

pernicious [pə:'niʃəs] *a.* hävitav, hukutav, hukatuslik, pernitsioosne, turmaline ◇ ~ **anaemia** *med.* pernitsioosne aneemia, hävitav kehvveresus

pernickety [pə'nikiti] *a. fam.* liialt valiv, nõudlik; täbar, hell

perorate ['perəreit] *v. i.* (**-tor**) retooriliselt kõnelema; kõnele retoorilist lõppu andma

peroration [perə'reiʃ(ə)n] *s.* retooriline kõnelõpp; hoogus kõne

peroxidase [pə(:)'rɔksideis] *s. keem., biol.* peroksidaas

peroxide [pə(:)'rɔksaid] *s. keem.* peroksiid; *pop.* vesinikülihapend (= ~ **of hydrogen, hydrogen** ~) ◇ ~ **blonde** *fam.* blondeeritud juustega naine, «tehisblondiin»

perpend [pə:'pend] *v. t. & i. arh., nalj.* kaalutlema, järele mõtlema, mõtisklema

perpendicular [pə:p(ə)n'dikjulə] **1.** *a.* perpendikulaarne, ristine, rist-, ristloodis (*millegagi* **to**); püstjooneline, -loodne; püstine, sirge; (*kallaku kohta*) järsk; **2.** *s.* perpendikulaar, ristsirge, -joon; püstsirge, -joon; püstloodsus, püstloodis asend, ristseis; *arhit.* = ~ **style** ◇ **out of (the)** ~ mitte püstloodis; ~ **style** (*or* **architecture**) hilisgooti ehitusstiil (*Inglismaal*)

perpendicularity [pə:p(ə)ndikju'læriti] *s.* perpendikulaarsus

perpetrate ['pə:pitreit] *v. t.* (**-trable**) toime panema, korda saatma, (*midagi paha*) tegema

perpetration [pə:pi'treiʃ(ə)n] *s.* toimepanek, kordasaatmine, (*mingi paha*) tegemine; pahategu, kuritegu

perpetrator ['pə:pitreitə] *s.* toimepanija, kordasaatja, (*mingi paha*) tegija; pahategija

perpetual [pə(:)'petju(ə)l] *a.* (**-lly**) püsiv, lakkamatu, alaline; põline; lõpmatu, igavene, igi- ◇ ~ **flame** igavene tuli; ~ **motion** igavene liikumine, (asjatult otsitava) igiliikuri (*nn. perpetuum mobile*) liikumine, igiliikumine

perpetuate [pə(:)'petjueit] *v. t.* (**-uable, -tor**) jäädvustama, põlistama

perpetuation [pə(:)petju'eiʃ(ə)n] *s.* jäädvustamine, jäädvustus, põlistamine, põlistus

perpetuity [pə:pi'tjuiti] *s.* püsivus, lakkamatus, alalisus; alaline (*või* eluaegne) rendis ◇ **in** (*haruld.* **to, for**) ~ alaliseks, igaveseks, põliseks

perplex [pə'pleks] *v. t.* hämmeldama, segi ajama, segaseks tegema; kimbatusse viima; vassima, keeruliseks tegema

perplexedly [pə'pleksidli] *adv.* hämmeldunult, segaselt, nõutult

perplexity [pə'pleksiti] *s.* hämmeldus, segasus, nõutus; kimbatus; vassing

per procurationem ['pə:'prɔkjuəreiʃi'ounem] *adv. lad.* (*lüh.* **per pro(c), p. pro(c).,**

p. p.) *maj.* per procura, volitusega, täievoliliselt (= **by proxy**)

perquisite [ˈpəːkwizit] *s.* (juhuslik) kõrvalteenistus, kõrval- *või* lisatasu (*haril. pl.*); tarvituse järel (lisatasuna) teenijaile jääv ese

perquisition [pəːkwiˈziʃ(ə)n] *s.* (põhjalik) läbiotsimine *või* uurimine

perry [ˈperi] *s.* pirnivein

per se [pəːˈsiː] *adv. lad.* iseenesest

perse [pəːs] *a. arh.* tuhm sinakashall

persecute [ˈpəːsikjuːt] *v. t.* (**-table**) jälitama, taga kiusama, vaenama; kiusama, vaevama (*millegagi* **with**)

persecution [pəːsiˈkjuːʃ(ə)n] *s.* jälitamine, tagakiusamine, vaenamine ◇ ~ **mania** *pat.* jälitusmaania, -luul

persecutor [ˈpəːsikjuːtə] *s.* jälitaja, tagakiusaja, vaenaja

Persephone [pəːˈsefəni] *pn.*

Persepolis [pəːˈsepəlis] *pn.*

Perseus [ˈpəːsjuːs] *pn.*

perseverance [pəːsiˈviər(ə)ns] *s.* püsivus, sihikindlus, visadus, perseverantsus

persevere [pəːsiˈviə] *v. i.* püsiv (*või* sihikindel) olema; püsima, kindlaks jääma (*millegi juurde* **in, with**)

Pershing [ˈpəːʃiŋ] *pn.*

Persia [ˈpəːʃə, -ʒə] *pn.* Pärsia

Persian [ˈpəːʃən, -ʒən] **1.** *a.* pärsia: **2.** *s.* pärslane; pärsia keel

persiflage [ˈpɛəsifluːʒ, ˈpəː-, -ˈfluːʒ] *s.* kerge pilge, nokkimine, persiflaaž

persimmon [pəːˈsimən] *s. bot.* diospüür

persist [pə(ː)ˈsist] *v. i.* püsima, säilima; peale käima, kindlaks jääma (**in**); visalt jätkama (**in doing**)

persistence [pə(ː)ˈsist(ə)ns], **-ncy** [-nsi] *s.* püsivus, säilivus; järelejätmatus, pealekäivus, persistentsus

persistent [pə(ː)ˈsist(ə)nt] *a.* püsiv, säiliv; järelejätmatu, pealekäiv, persistentne

person [ˈpəːsn] *s.* isik; isiksus, persoon; (*jutu, näidendi*) tegelane; *lgv.* pööre, isik, persoon ◇ **young** ~ noor inimene, *er.* noor naisterahvas; **in** ~ isiklikult; **in the** ~ **of** (*kellegi*) isikus, näol

persona [pəˈsounə] *s. lad.* isik ◇ ~ **grata** [ˈgreitə] (diplomaatilise esindajana) vastuvõetav isik; ~ **non grata** [ˈnɔn ˈgreitə] vastuvõtmatu isik, ebasoovitav isik

personable [ˈpəːsnəbl] *a.* meeldiva välimusega, nägus

personage [ˈpəːs(ə)nidʒ] *s.* (tähtis) isik, personaaž; (*näidendi, jutu*) tegelane

personal [ˈpəːsn(ə)l] *a.* isiklik, isikuline, isiku-; isikupärane; *lgv.* personaalne, isikuline ◇ ~ **remarks** isiklikud (*või* isiku vastu sihitud) märkused; **to become** ~ isiklikuks muutuma, isiklikke märkusi tegema hakkama; ~ **property** (*or* **estate**) isiklik omand, vallasvara; ~ **pronoun** *lgv.* personaalpronoomen, isikuline asesõna

personality [pəːsəˈnæliti] *s.* isiksus; isiklikkus; *pl.* isiklikud märkused ◇ ~ **cult** *pol.* isikukultus

personalize [ˈpəːs(ə)nəlaiz] *v. t.* isikupärastama, isikupäraseks (*või* isikuomaseks) tegema, personaliseerima; *ka* = **personify**

personally [ˈpəːsnəli] *adv.* isiklikult

personalty [ˈpəːsn(ə)lti] *s. jur.* vallasvara (= **personal property**)

personate [ˈpəːs(ə)neit] *v. t.* (**-tor**) (*kellegi*) osa mängima, (*kedagi*) kujutama, (*kellenagi*) esinema

personation [pəːs(ə)ˈneiʃ(ə)n] *s.* (*kellegi*) osa mängimine, kujutamine, (*kellenagi*) esinemine

personification [pəːsɔnifiˈkeiʃ(ə)n] *s.* isikustamine, personifitseerimine, personifikatsioon; (*millegi*) kehastus (**of**)

personify [pəːˈsɔnifai] *v. t.* (**-fiable**) isikustama, personifitseerima; kehastama

personnel [pəːs(ə)ˈnel] *s.* personal, isikkond, (ametiasutuse *või* käitise) isikkoosseis, kaader; *mil.* elavjõud ◇ ~ **bomb** *mil.* (elavjõu vastu määratud) brisantmürsk; ~ **carrier** *mil.* elavjõu transpordiveok; ~ **department** kaadriosakond; ~ **target** *mil.* elavmärk

perspective [pə(ː)ˈspektiv] **1.** *s.* perspektiiv; kauguspilt; kaugvaade; väljavaade (*ka piltl.*); *haruld.* väike pikksilm (= ~ **glass**); **2.** *a.* perspektiivne, (õiges) perspektiivis joonistatud; väljavaate- ◇ **in** ~ (õiges) perspektiivis; väljavaates olev, eelolev

perspicacious [pəːspiˈkeiʃəs] *a.* teravapilguline, läbinägelik, läbinägev

perspicacity [pəːspiˈkæsiti] *s.* teravapilgulisus, läbinägelikkus, läbinägevus

perspicuity [pəːspiˈkjuiti] *s.* selgus, arusaadavus

perspicuous [pə(ː)ˈspikjuəs] *a.* selge, (kergesti) arusaadav

perspiration [pəːspiˈreiʃ(ə)n] *s.* higistamine; higi

perspire [pəˈspaiə] *v. i. & t.* (**-rable**) higistama

persuade [pə(ː)ˈsweid] *v. t.* (**-dable**) veenma (*milleski* **of**; *et* **that**), keelitama, kallutama, nõusse rääkima (*midagi tegema* **to do, into doing**)

persuader [pə(ː)ˈsweidə] *s.* veenja, keelitaja, kallutaja, sundija; *pl. sl.* kannused

persuasion [pə(ː)ˈsweiʒ(ə)n] *s.* veenmine, keelitamine, kallutamine; veendumus, veene; usutunnistus, usk; *nalj.* liik, sort

persuasive [pə(ː)ˈsweisiv] *a.* veenev, keelitav, uskumapanev

pert [pəːt] *a.* ninakas, nipsakas

pertain [pəːˈtein] *v. i.* (*millegi*) juurde kuuluma (**to**); (*millelegi*) kohane olema, (*millegagi*) sobima (**to**); (*millessegi*) puutuma (**to**)

Perth [pəːθ] *pn.*

Perthshire [ˈpəːθʃ(i)ə] *pn.*

pertinacious [pəːtiˈneiʃəs] *a.* visa

pertinacity [pəːtiˈnæsiti] *s.* visadus

pertinence [ˈpəːtinəns], **-ncy** [-nsi] *s.* kohasus, sobivus, vastavus; asjasse puutuvus, asjakohasus

pertinent [ˈpəːtinənt] *a.* kohane, sobiv, vastav (*millelegi* **to**); asjasse puutuv, asjakohane

perturb [pə(ː)ˈtəːb] *v. t.* segama, hämmeldama, häirima

perturbation [pəːtəːˈbeiʃ(ə)n] *s.* segadus, hämmeldus, häire; *astr.* perturbatsioon, häire

Peru [pəˈruː] *pn.* Peruu

Perugia [pəˈruːdʒiə] *pn.*

peruke [pəˈruːk] *s.* parukas (= **wig**)

perusal [pəˈruːz(ə)l] *s.* (hoolikas) läbilugemine; (läbi)uurimine, vaatlemine, vaatlus

peruse [pəˈruːz] *v. t.* (**-sable**) (hoolikalt) läbi lugema; (läbi) uurima, vaatlema

Peruvian [pəˈruːviən] **1.** *a.* peruu; **2.** *s.* peruulane ◇ ~ **bark** *farm.* kiinakoor

pervade [pəːˈveid] *v. t.* (**-dable**) läbima, läbi tungima, täitma, (levides) küllastama

pervasion [pəːˈveiʒ(ə)n] *s.* läbimine, läbitungimine, täitmine, (leviv) küllastus

pervasive [pəːˈveisiv] *a.* läbiv, läbitungiv, täitev, (levides) küllastav

perverse [pə(ː)ˈvəːs] *a.* (**-er, -est**) vastakas, põikpäine, jonnakas; nuritine, nuripidine; rikutud, paheline, loomuvastane, perversne

perverseness [pə(ː)ˈvəːsnis] *s.* vastakus, põikpäisus, jonnakus

perversion [pə(ː)ˈvəːʃ(ə)n] *s.* rikkumine, pahupidi pööramine, loomuvastaseks tegemine; (usust) ärapööramine; loomuvastasus, perversioon

perversity [pə(ː)ˈvəːsiti] *s.* rikutus, loomuvastasus, pahelisus, perverssus, perversiteet

perversive [pə(ː)ˈvəːsiv] *a.* rikkuv, loomuvastaseks tegev, moonutav

pervert 1. [pə(ː)ˈvəːt] *v. t.* (~**ible**) rikkuma, pahupidi pöörama, loomuvastaseks tegema, moonutama; eksiteele viima; (usust) ära pöörama, teise usku meelitama; **2.** [ˈpəːvəːt] *s.* usust taganenu; eksiteele viidu; paheline isik; *er.* (seksuaalse) perversiooniga isik

pervious [ˈpəːviəs] *a.* läbitungitav, läbilaskev (**to**); (*millestki*) mõju(s)tatav, (*millegi mõjule*) alistuv (**to**)

peseta [pəˈseitə, -ˈsetə] *s.* peseeta (*Hispaania rahaühik*)

Peshawar [pəˈʃɔə] *pn.*

pesky [ˈpeski] *a. Am. fam.* tüütu, pahandav

peso [ˈpeisou] *s.* peeso (*Ladina-Ameerika riikide rahaühik*)

pessary [ˈpesəri] *s. med.* pessaar, emakarõngas

pessimism [ˈpesimizm] *s.* pessimism, morbus

pessimist [ˈpesimist] *s.* pessimist

pessimistic [pesiˈmistik] *a.* (**-ically**) pessimistlik, morbe

pest [pest] *s.* katk (*enamasti piltl.*); kahjur; nuhtlus, vaev

Pestalozzi [pestəˈlɔtsi] *pn.*

pester [ˈpestə] *v. t.* vaevama, tülitama, tüütama

pest-house [ˈpesthaus] *s. arh.* katkuhaigla, katkuhaigete hospidal

pesticide [ˈpestisaid] *s.* pestitsiid (*keemiline taimekaitsevahend*)

pestiferous [pesˈtifərəs] *a.* katkutoov, nakkushaigusi toov; mürgine, kahjulik, hävitav

pestilence ['pestiləns] *s.* katk, katkutõbi; (hukutav) taud
pestilent ['pestilənt] *a.* hävitav, hukutav; mürgine; tülikas, tüütav
pestilential [pesti'lenʃ(ə)l] *a.* **(-lly)** katkune, katkutaoline, katkutoov; taudiline; lehkav, mürgine
pestle ['pes(t)l] **1.** *s.* tampnui, uhmri- *või* müüsrinui, petkel; **2.** *v. t.* tampnuiaga pihustama; puruks (*või* peeneks) tampima
pet I [pet] **1.** *s.* lemmikloom, toaloom; lemmik, hellik, pailaps; *atrib.* lemmik-, hellik-; **2.** *v. t. & i.* **(-tt-)** hellitama, hellitlema, kallistama, paitama ◇ **smb.'s ~ aversion** *nalj.* midagi kellelegi eriti vastumeelset; **~ name** meelitusnimi; **-tting party** *Am.* (noorte) kurameerimiskoosviibimine
pet II [pet] **1.** *s.* pahurus, turtsakus; **2.** *v. i.* pahur (*või* turtsakas) olema ◇ **to be in a ~** pahuras (*või* turtsakas) tujus olema, pahutsema; **to take (the) ~** pahuraks (*või* turtsakaks) muutuma, pahuksisse jääma
petal ['pet(ə)l] *s. bot.* kroonleht
petard [pi'tɑ:d, pe't-] *s. aj.* petard (*vanaaegne väike lõhkelaeng*); pauksignaal (*er. rongi peatamiseks*); (*ilutulestikus*) paukkonn ◇ **to hoist with one's own ~**, *vt.* **hoist** II
pet-cock ['petkɔk] *s. tehn.* väike kraan (*aurukatlast vee väljalaskmiseks jms.*), proovikraan
Pete [pi:t] *pn.* (= *järgm.*) ◇ **for ~'s sake** *Am. fam.* jumalapärast
Peter I ['pi:tə] *pn.* Peeter; *piibl.* Peetrus ◇ **to rob ~ to pay Paul** ühelt võtma, et teisele anda; laenatud rahaga võlga tasuma
peter II ['pi:tə] *v. i. sl.* tühja (*või* liiva) jooksma, üles ütlema, (soikuvalt) lõppema, lõpule jõudma, otsa saama **(out)**
Peterborough ['pi:təb(ə)rə] *pn.*
Peterhead ['pi:təhed] *pn.*
Petersburg ['pi:təzbə:g] *pn.* (*linn Am. Ühdes*) ◇ **St. ~** *aj.* Peterburi (= **Petrograd** = **Leningrad**)
petersham ['pi:təʃəm] *s. tekst.* ripspõimeline kübarapael; paks jämedakoeline kalev *või* sellest tehtud mantel *või* püksid
petiole ['petioul] *s. bot.* leheroots
petit [pə'ti:] *a.* (*pl.* **-its** [-i]) *pr.* väike (*tarvit. ainult maskuliinsete substantiividega; vrd. järgm.*) ◇ **~ bourgeois** ['buəʒwɑ:] väikekodanlane; **~ verre** [vɛə] klaasike likööri; **~s soins** [swæ:ŋ] väikesed tähelepanuavaldused *või* viisakused
petite [pə'ti:t] *a. fem. pr.* väike; *er.* väikesekasvuline (*naise kohta*) ◇ **~ bourgeoisie** [buəʒwɑ:'zi:] väikekodanlus
petition [pi'tiʃ(ə)n] **1.** *s.* (kirjalik) palve, palvekiri, petitsioon; **2.** *v. t. & i.* paluma (*kelleltki midagi* **smb. for smth.**); palvekirjaga esinema
petitionary [pi'tiʃ(ə)nəri] *a.* paluv, palvega esinev
petitioner [pi'tiʃ(ə)nə] *s.* paluja, palvekirjaga esineja; *er.* hageja (*abielulahutusprotsessis*)
petitio principii [pi'tiʃiou prin'sipiai] *s. lad. loog.* aluse ennetamine (*loogiline tõestusviga, milles argumendiks võetakse tõestamata lause*)
petit-maître [pəti:'meitr] *s. pr.* keigar, moenarr
Petrarch ['pi:trɑ:k] *pn.* Petrarca
petrel ['petr(ə)l] *s. zool.* pääsu-tormilind (= **storm ~**, **stormy ~**) ◇ **stormy ~** tormilind (*er. piltl.*)
Petriburg. ['petribə:g] *lüh.* = **of Peterborough**
Petrie ['pi:tri] *pn.*
petrifaction [petri'fækʃ(ə)n] *s.* kivistumine, petrifikatsioon; kivistis, petrefakt
petrify ['petrifai] *v. t. & i.* kivistama; kivistuma, kivinema ◇ **-ied** *piltl.* kangestunud (*millestki* **with**)
petrochemical [petrə'kemik(ə)l] *keem.* **1.** *a.* naftakeemiline, petrokeemiline, naftakeemia-, petrokeemia-; **2.** *s.* naftakeemiatoode, petrokeemiatoode
petrochemistry [petrə'kemistri] *s. keem.* naftakeemia, petrokeemia
Petrograd ['petrogræd] *pn. aj.* (= **Leningrad**)
petrography [pi'trɔgrəfi] *s. geol.* petrograafia
petrol ['petrəl] *s.* bensiin, mootorikütus, gasoliin, gaasbensiin (= *Am.* **gasoline**) ◇ **to fill up with ~** bensiiniga varustuma, tankima; **~ engine** bensiinimootor; **~ station** bensiinijaam
petrolatum [petrə'leitəm] *s. keem., farm. peam. Am.* petrolaatum, vaseliin

petroleum [pi'trouliəm] *s.* mineraalõli, kiviõli, toorõli, nafta
petrology [pi'trɔlədʒi] *s. geol.* petroloogia
Petruchio [pi'tru:kiou, -tʃiou] *pn.*
petticoat ['petikout] *s.* alusseelik, -undruk; seelik, undruk, (*väikeste laste, ka poisslaste*) kleit; *fam.* seelikukandja, naine; *pl.* naised ◇ **I have known him since he was in ~s** ma tunnen teda ta lapsekingadest peale; **~ government** naistevalitsus
pettifog ['petifɔg] *v. i.* **(-gg-)** väiklaselt urgitsema, nurgaadvokaaditsema
pettifogger ['petifɔgə] *s.* väiklane urgitseja, *er.* nurgaadvokaat
pettifogging ['petifɔgiŋ] *a.* väiklaselt urgitsev, nurgaadvokaatlik
pettiness ['petinis] *s.* väiksus, tähtsusetus; väiklus, kitsarinnalisus
pettish ['petiʃ] *a.* turtsakas, pahur, tusane
pettitoes ['petitouz] *s. pl.* seajalad (*toiduna*); *nalj.* (inimese) jalad
petty ['peti] *a.* **(-ier, -iest; -ily; -yish)** väike, tähtsusetu, tühine; pisi-; alam, all-; väiklane, kitsarinnaline ◇ **~ bourgeoisie** väikekodanlus; **~ cash** vähemad rahasummad; **~ larceny** pisivargus, tühine vargus; **~ officer** (*mereväe*) allohvitser, seersant
petulance ['petjuləns] *s.* turtsakus, pirtsakus, pahurus
petulant ['petjulənt] *a.* turtsakas, pirtsakas, pahur
petunia [pi'tju:niə] *s. bot.* petuunia; tumelilla värv(us)
Pevensey ['pev(ə)nzi] *pn.*
pew [pju:] *s.* kirikupink; *fam.* iste, tool ◇ **family ~** teatavale perekonnale kuuluv (renditud) kirikupink; **take a ~** *fam.* võtke istet
pewee ['pi:wi:] *s. zool. Am.* piivi (*väike Ameerika lind kisaliste seltsist*)
pewit ['pi:wit, 'pju:it], **peewit** ['pi:wit] *s.* kiivitaja (= **lapwing**); naerukajakas (= **~ gull**); *Am. ka* = **pewee**
pewter ['pju:tə] *s.* tinasulam, tina ja plii (*või* mõne muu metalli) sulam; tinanõu(d), tinast lauanõu(d) *või* jooginõu(d)
p.f.c. *lüh. Am. mil.* = **private first class**
pfennig ['(p)fenig] *s.* (saksa) penn (*rahaühik ja münt*)
pH ['pi:'eitʃ] *keem.* pH (*vesinikueksponent*)
P.H. *lüh. Am.* = **Purple Heart**
Phaedo ['fi:dou] *pn.* Phaidon
Phaedra ['fi:drə] *pn.* Phaidra
Phaedrus ['fi:drəs] *pn.* Phaedrus (*rooma luuletaja*); Phaidros (*kreeka filosoof*)
phaeton ['feiitn] *s.* faeton
phagocyte ['fægəsait] *s. füsiol.* fagotsüüt, õgirakk
phalange ['fælændʒ] *s. anat.* sõrme- *või* varbalüli, faalanks; *vrd.* **phalanx**
phalanger [fæ'lændʒə] *s. zool.* kuskus; *vrd.* **opossum**
phalanstery ['fælənst(ə)ri] *s. aj.* falansteer; *ka* (*utopistliku sotsialismi süsteemis propageeritav*) faalanks
phalanx ['fælæŋks] *s.* (*pl.* **~es, phalanges** [fæ'lændʒi:z]) **1.** *aj.* faalanks (*Vana-Kreeka koondrivi; utopistliku sotsialismi süsteemis organiseeritud kogukond; vrd.* **phalanstery**); *piltl.* kindel ühisrinne; **2.** *anat.* (*ka* **phalange** ['fælændʒ]) sõrme- *või* varbalüli, faalanks
phallic ['fælik] *a.* falloslik, fallose-
phallus ['fæləs] *s.* (*pl.* **-lli** [-lai]) fallos
phanerogam ['fænəro(u)gæm] *s. bot.* fanerogaam, seemnetaim
phanerogamic [fænəro(u)'gæmik], **phanerogamous** [fænə'rɔgəməs] *a. bot.* fanerogaamne
phantasm ['fæntæzm] *s.* fantasm, luule- *või* pettekujutelm; viirastus
phantasmagoria [fæntæzmə'gɔ(:)riə] *s.* fantasmagooria, pettekujutuste (*või* viirastuste) rida; (*optiliste vahenditega esilekutsutud*) nõiduspilt
phantasmal [fæn'tæzm(ə)l] *a.* **(-lly)** viirastuslik
phantast, -asy ['fæntæst, -əsi] = **fantast, -asy**
phantom ['fæntəm] *s.* fantoom, viirastus, tont; pette- *või* varikuju; *med.* fantoom; (*millegi*) ähmane kuju **(of)**; *atrib.* viirastuslik
Pharaoh ['fɛərou] *s.* vaarao
pharisaic(al) [færi'seiik(əl)] *a.* **(-ically)** variserlik; silmakirjalik, silmakirjalikult vagatsev
pharisaism ['færiseiizm] *s.* variserlus, variseride õpetus; variserlikkus, silmakirjalikkus, väline vagadus

pharisee ['færisi:] *s.* variser, väline vagatseja, silmakirjateener; **(P-)** *aj.* variser (*teatava vanaaegse juudi erakonna liige*)
pharmaceutical [fɑ:mə'sju:tik(ə)l, -'kju:-] *a.* **(-lly)** farmatseutiline, farmaatsia-, rohuteaduslik
pharmaceutics [fɑ:mə'sju:tiks, -'kju:-] *s. pl.* (*tarvit. sg-na*) farmatseutika, ravimiteadus, rohuteadus
pharmaceutist [fɑ:mə'sju:tist, -'kju:-], **pharmacist** ['fɑ:məsist] *s.* farmatseut, rohuteadlane; (arsti)rohtude valmistaja
pharmacology [fɑ:mə'kɔlədʒi] *s.* farmakoloogia, ravimitoimeõpetus
pharmacopoeia [fɑ:məkə'pi:ə] *s.* farmakopöa, (ametlik) ravimiteraamat; ravimite tagavara
pharmacy ['fɑ:məsi] *s.* farmaatsia, ravimiteadus, rohuteadus; apteek, rohukauplus
pharos ['fɛərɔs] *s. poeet., ret.* tuletorn; tulitähis, hele valgus (*ka piltl.*)
Pharsalia [fɑ:'seiliə] *pn.*
pharyngal [fə'riŋgəl] *peam. fon.* = *järgm.*
pharyngeal [fə'rindʒiəl, færin'dʒi:əl] **1.** *a. anat.* farüngaalne, neelu-; *fon.* (*ka* **-gal**) farüngaalne, neelu-; **2.** *s. fon.* (*ka* **-gal**) farüngaal, neeluhäälik ◇ **~ cavity** *anat.* neeluõõs
pharyngitis [færin'dʒaitis] *s. med.* farüngiit, neelupõletik
pharynx ['færiŋks] *s. anat.* neel, faarünks
phase [feiz] **1.** *s.* faas, arenemisaste, esinemisaste, järk; nähe; *astr., füüs., keem.* faas; **2.** *v. t.* järgustama, faasideks (*või* astmeteks, järkudeks) korrastama; järk-järgult sisse (**in**) *või* välja (**out**) lülitama (*ka piltl.*) ◇ **-ed withdrawal** *mil.* järkjärguline tagasitõmbumine
phasic ['feizik] *a.* faasiline, järguline
Ph.D. ['pi:eitʃ'di:] *lüh.* = **Doctor of Philosophy** (*lad.* **philosophiae doctor**)
pheasant ['fez(ə)nt] *s. zool.* faasan ◇ **~'s eye** *bot.* adoonis, *er.* sügisadoonis; *ka* sulgnelk; *ka* valge nartsiss
Phebe ['fi:bi] *pn.* (*vrd.* **Phoebe I**)
phenacetin [fi'næsitin] *s. farm.* fenatsetiin
Phenicia [fi'niʃ(i)ə] = **Phoenicia**
phenix ['fi:niks] = **phoenix**
phenol ['fi:nɔl] *s. keem.* fenool
phenomena [fi'nɔminə] *vt.* **phenomenon**
phenomenal [fi'nɔmin(ə)l] *a.* **(-lly)** fenomenaalne, fenomenile omane; harukordne, ebatavaline, fenomenaalne
phenomen(al)ism [fi'nɔmin(əl)izm] *s. filos.* fenomenalism
phenomenon [fi'nɔminən] *s.* (*pl.* **-ena**) *filos.* fenomen, nähtumus, ilmum, (meeltega tajutav) nähtus; ilming; harukordne nähtus *või* isik ◇ **infant ~** imelaps
phenyl ['fi:nil, 'fen-] *s. keem.* fenüül
pheromone ['ferəmoun] *s. biol.* feromoon
phew [fju:] *interj.* vuih!, võeh!
phi [fai] *s.* fii (*kreeka tähestiku 21. täht, vastab ladina ph-le või f-ile*) ◇ **Phi Beta Kappa** *Am.* (tähtsaim) üliõpilaste teaduslik ühing Am. Üh-des (*paljude teiste vähemate ühingute kõrval, millede nimetused koosnevad ka kreeka tähtedest*)
phial ['fai(ə)l] *s.* rohuklaas, väike pudel; *vrd.* **vial**
Phidias ['fidiæs, 'faid-] *pn.* Pheidias
phil- *vt.* **philo-**
-phil [fil], **-phile** [f(a)il] *suf.* -armastaja, -sõbralik, -sõber, (*võõrsõnades*) -fiil, -fiilne (*tuletab substantiive ja adjektiive, näit.* **Anglophil, bibliophil, -le**)
Phil. *lüh.* = **1. Philadelphia; 2. Philharmonic; 3. philosophy**
Philadelphia [filə'delfiə] *pn.*
philander [fi'lændə] *v. i.* libitsema, lipitsema, amelema, kurameerima
philanderer [fi'lændərə] *s.* libitseja, lipitseja, ameleja, kurameerija, naistekütt
philanthrope ['filənθroup] = **philanthropist**
philanthropic [filən'θrɔpik] *a.* **(-ically)** filantroopiline, inim(ese)sõbralik, heategev
philanthropist [fi'lænθrəpist] *s.* filantroop, inimesesõber, kaasinimeste aitaja, helde heategija
philanthropy [fi'lænθrəpi] *s.* filantroopia, inimesesõprus, helde heategevus
philatelist [fi'lætəlist] *s.* filatelist, margiharrastaja, -koguja
philately [fi'lætəli] *s.* filateelia, margiharrastus, -kogumine
Philemon [fi'li:mən, fai'l-] *pn.*
philharmonic [filɑ:'mɔnik] *a.* filharmooniline, muusikat harrastav, filharmoonia- (*tarvit. muusikaühingute nimedes*)

philhellenism [fil'helinizm] *s. aj.* filhellenism, kreekasõbralikkus
Philidor ['filidɔ:] *pn.*
Philip ['filip] *pn.*
Philippi [fi'lipai, 'fil-] *pn.* Philippi ◇ **thou shalt see me at ~** küll me veel kohtume! (*kättemaksuähvardus*)
Philippian [fi'lipiən] **1.** *a.* filipi; **2.** *s.* filiplane (*Philippi elanik*)
philippic [fi'lipik] *s.* filipika, äge poleemiline kõne; *er. pl.* filipikad (*Demosthenese kõned Makedoonia kuninga Philippos II vastu ja Cicero kõned Marcus Antoniuse vastu*)
philippina [fili'pi:nə], *ka* **philippine** I ['filipi:n], **philop(o)ena** [filə'pi:nə] *s.* filipiin (*teatav vanamoeline inglise pandimäng ja vastastikune kingituskomme*); kahe tuumaga mandel *või* pähkel
Philippine II ['filipi:n] **1.** *a.* filipiini; **2.** *s. pl.* **(the ~s)** Filipiinid, Filipiini saared (= **~ Islands**)
Philips ['filips] *pn.*
Philistia [fi'listiə] **1.** *pn.* Vilistidemaa (*muistses Palestiinas*); **2.** *s.* filisterkond, väikekodanlaskond, ebakultuursed inimesed
Philistine ['filist(a)in] **1.** *s. aj.* vilist (*iisraeli rahvaga alatises vaenus elanud rahva liige muistses Palestiinas*); *piltl.* filister, kitsarinnaline väikekodanlane, kultuurivaenulik isik, kunstivõhik; **2.** *a.* filisterlik, kitsarinnaliselt väikekodanlik, kultuurivaenulik, võhiklik ◇ **to fall among ~s** vaenlaste kätte sattuma, vaenuliku kohtlemise (*või* arvustuse) osaliseks saama
philistinism ['filistinizm] *s.* filisterlus, filisterlikkus, kultuurivaenulikkus, kunstivõhiklik väikekodanlikkus
Phillimore ['filimɔ:] *pn.*
Phillips ['filips] *pn.*
Phillpotts ['filpɔts] *pn.*
Philly ['fili] *Am. fam.* = **Philadelphia**
phil(o)- ['fil(ou)] *ühendeis* -sõber, -armastaja, (*võõrsõnades*) fil(o)-.
philological [filə'lɔdʒik(ə)l] *a.* **(-lly)** filoloogiline
philologist [fi'lɔlədʒist] *s.* filoloog
philology [fi'lɔlədʒi] *s.* filoloogia
Philomel ['filəmel], **Philomela** [filə'mi:lə] *s. poeet.* ööbik
philop(o)ena [filə'pi:nə] = **philippina**
philoprogenitive [filo(u)pro(u)'dʒenitiv] *a. lit.* lapsine, lasterikas; järelsugu armastav, lapsi armastav
philosopher [fi'lɔsəfə] *s.* filosoof, mõttetark ◇ **~s' stone** (alkeemikute poolt oletatav ning otsitav) tarkadekivi (*vahend kulla valmistamiseks teistest metallidest*)
philosophic(al) [filə'sɔfik(ə)l] *a.* **(-ically)** filosoofiline
philosophize [fi'lɔsəfaiz] *v. i.* filosofeerima; mõtisklema, targutlema
philosophy [fi'lɔsəfi] *s.* filosoofia, mõtteteadus, -tarkus ◇ **natural ~** natuur- *e.* loodusfilosoofia, (*vanemas tähenduses*) loodusteadus; **moral ~** moraalfilosoofia, eetika; **Doctor of P-** (*lüh.* **Ph.D.**) filosoofiadoktor
philtre, *Am.* **-ter** ['filtə] *s.* (maagiline) armujook, nõiajook
phiz [fiz] *s. fam.* (näo)larhv, lõust, nägu; näoilme
phlebitis [fli'baitis] *s. med.* flebiit, veenipõletik
phlebotomy [fli'bɔtəmi] *s. med.* flebotoomia, veeniavamine, aadrilaskmine (*vt.* **venesection**)
phlegm [flem] *s.* lima; flegma (*antiikse arstiteaduse järgi üks neljast verevedelikust, loiduse tekitaja*); flegmaatilisus, loidus, rasketoimsus; külmaverelisus
phlegmatic [fleg'mætik] *a.* **(-ically)** flegmaatiline, loid, rasketoimne; külmavereline
phlegmon ['flegmən] *s. med.* flegmoon, (sidekoe) mädapõletik
phlegmy ['flemi] *a.* **(-iness)** limane, lima-
phlogiston ['flɔgistən, -dʒ-] *s.* flogiston, (*varemini põlevais aineis oletatud eriline*) «tulemateeria»
phlox [flɔks] *s. bot.* floks, leeklill
-phobe [foub] *suf.* -pelgaja, (*võõrsõnades*) -foob
phobia ['foubiə] *s. med.* foobia, (haiguslik) kartus, pelgus, hirm, hirmuhoog
-phobia ['foubiə] *suf.* -pelgus, (*võõrsõnades*) -foobia
Phoebe I ['fi:bi] *s. müt.* Phoibe (*kreeka kuuja jahijumalanna,* = **Artemis**); *poeet.* kuu
phoebe II ['fi:bi:] *s. Am.* = **pewee**

Phoebus ['fi:bəs] *s. müt.* Phoibos (*kreeka valgusjumal,* = **Apollo**); *poeet.* päike
Phoenicia [fi'niʃ(i)ə] *pn.* Foiniikia
Phoenician [fi'niʃən] **1.** *a.* foiniikia; **2.** *s.* foiniiklane; foiniikia keel
phoenix ['fi:niks] **1.** *s. müt.* fööniks; *piltl.* imelind, täiuslikkuse kehastis; **2.** *pn.* **(P-)** Phoenix (*linn Am. Üh-des*)
phon [fɔn] *s. füüs.* foon (*helivaljuse mõõtühik*)
phonate [fo(u)'neit] *v. i. lgv.* foneerima, hääldama
phone I [foun] *fam.* = **telephone**
phone II [foun] *s. lgv.* foon, kõnehäälik
phoneme ['founi:m] *s. lgv.* foneem
phonetic [fo(u)'netik] *a.* **(-ically)** foneetiline ◇ ~ **symbols** foneetilised märgid, häälduse märgid
phonetician [founi'tiʃ(ə)n] *s.* foneetik, foneetikateadlane
phonetics [fo(u)'netiks] *s. pl.* (*tarvit. sg-na*) foneetika, häälikuõpetus
phoney, -ny ['founi] *Am. sl.* **1.** *a.* võlts, ebaehtne, teeseldud; petlik, petislik; **2.** *s.* pettus, pettekaup; petis, šarlatan; **3.** *v. t.* võltsima (*haril.* ~ **up**)
phonic ['founik, 'fɔn-] *a.* **(-ically)** hääle-, heli-, kõla- (= **acoustic**); häälikuline, häälduslik (= **phonetic**)
phonics ['founiks, 'fɔn-] *s. pl.* (*tarvit. sg-na*) hääle- (*e.* heli-, kõla)õpetus (= **acoustics**); häälikuõpetus (= **phonetics**)
phono- ['founo(u)] *ühendeis* hääle-, heli-, kõla-, hääliku-, (*võõrsõnades*) fono-
phonogram ['founəgræm] *s.* fonogramm, heliülesvõte, -salvestis; häälikumärk (*kiirkirjas*)
phonograph ['founəgrɑ:f, -græf] **1.** *s.* fonograaf; *Am.* = **gramophone**; **2.** *v. t.* fonografeerima
phonographic [founə'græfik] *a.* **(-ically)** fonograafiline
phonography [fo(u)'nɔgrəfi] *s.* fonograafia, häälikkiri, foneetiline kiri (*er. teatav inglise kiirkirjasüsteem*); helisalvestus fonograafi abil
phonolite ['founəlait] *s. min.* fonoliit
phonological [founə'lɔdʒik(ə)l] *a.* **(-ily)** *lgv.* fonoloogiline
phonologist [fo(u)'nɔlədʒist] *s. lgv.* fonoloog
phonology [fo(u)'nɔlədʒi] *s. lgv.* fonoloogia
phony ['founi] = **phoney**
phooey ['fu:i] *interj. & s. Am. sl.* plämaʔ, lollus!, päh!
phosgene ['fɔzdʒi:n] *s. keem.* fosgeen
phosphate ['fɔsf(e)it] *s. keem.* fosfaat; *Am. ka* teatav gaseeritud jook (*sisaldab puuviljasiirupit ja pisut fosfaati*) ◇ ~ **rock** *Am.* fosforiit (= **phosphorite**)
phosphide ['fɔsfaid] *s. keem.* fosfiid
phosphite ['fɔsfait] *s. keem.* fosfit
Phosphor I ['fɔsfɔ:] *s. poeet.* Koidutäht (= **Lucifer**)
phosphor II ['fɔsfə], *Am. ka* **-phore** [-fɔ:] *s. füüs.* fosfoor, luminofoor; *keem. haruld.* fosfor (*tarvit. er. teatavais ühendeis*)
phosphorate ['fɔsfəreit] *v. t.* fosforiseerima, fosforiga ühendama *või* immutama
phosphor-bronze ['fɔsfəbrɔnz] *s. tehn.* fosforpronks
phosphore ['fɔsfɔ:] *Am.* = **phosphor** II
phosphoresce [fɔsfə'res] *v. i.* fosforestseerima
phosphorescence [fɔsfə'resns] *s.* fosforestsents
phosphorescent [fɔsfə'resnt] *a.* fosforestseeriv
phosphoric [fɔs'fɔrik] *a.* **(-ically)** fosforlik, fosforne, fosforestseeriv; *keem.* fosfor- ◇ ~ **acid** *keem.* fosforhape
phosphorite ['fɔsfərait] *s. min.* fosforiit
phosphorous ['fɔsf(ə)rəs] *a.* fosforlik, fosforit sisaldav; fosforitaoline; *keem.* fosforis- ◇ ~ **acid** *keem.* fosforishape
phosphorus ['fɔsf(ə)rəs] *s. keem.* fosfor (*sümbol* **P**) ◇ ~ **matches** fosfortikud; ~ **necrosis** *med.* fosfornekroos, -kärbus (*lõualuukärbus fosforimürgi(s)tuse puhul, fam.* **phossy jaw**)
phossy ['fɔsi] *a. fam.* fosfori- (*tarvit. er. ühendis* ~ **jaw** lõualuukärbus; *vt.* **phosphorus**)
phot [fɔt, fout] *s. füüs.* fott (*mittesüsteemne valgustatuse mõõtühik*)
photic ['foutik] *a. füüs., tehn., biol.* footiline, valgus(e)-
photo ['foutou] *fam. s.* (*pl.* **-os**) *& v.* = **photograph**
photo- ['fouto(u)] *ühendeis* valgus-, (*võõrsõnades*) foto-

photocell ['foutousel] *s. füüs.* fotoelement, *van.* fotorakk (= **photoelectric cell**)
photochemistry [fouto(u)'kemistri] *s. keem.* fotokeemia
photocopy ['fouto(u)kɔpi] **1.** *s.* fotokoopia; **2.** *v. t.* fotokopeerima, fotograafiliselt kopeerima
photocurrent [fouto(u)'kʌr(ə)nt] *s. füüs.* fotovool
photoelectric [fouto(u)i'lektrik] *a. füüs.* fotoelektriline ◇ ~ **cell** = **photocell**; ~ **current** = **photocurrent**
photofinish ['fouto(u)'finiʃ] *s. sport* fotofiniš (*foto abil otsustatav finišeerimine tasavägise võidu puhul*)
photoflash ['fouto(u)flæʃ] *s.* (foto)välklamp, pahvatuslamp (= ~ **lamp**)
photogenic [fouto(u)'dʒenik, *Am. ka* -'dʒi:-] *a.* **1.** *füüs., biol.* valgusttekitav, helenduv, luminestseeriv; **2.** fotogeenne, hästi fotografeeruv, fotol (*või* filmis, televisioonis) hästi väljatulev, meeldivalt mõjuv
photograph ['foutəgrɑ:f, -græf] **1.** *s.* foto, päevapilt, ülesvõte; **2.** *v. t. & i.* fotografeerima, (päeva)pildistama; (päeva)pildil (hästi *või* halvasti) välja tulema ◇ **to take a** ~ ülesvõtet tegema
photographer [f(ə)'tɔgrəfə] *s.* fotograaf, päevapiltnik, -pildistaja
photographic [foutə'græfik] *a.* **(-ically)** fotograafiline, päevapildi-; *piltl.* üksikasjalikult täpne
photography [f(ə)'tɔgrəfi] *s.* fotograafia
photogravure [foutəgrə'vjuə] **1.** *s.* foto- *e.* heliogravüür; **2.** *v. t.* fotograveerima, fotogravüürina trükkima
photometer [fə'tɔmitə] *s. füüs.* fotomeeter, valgusmõõtur
photometry [fə'tɔmitri] *s. füüs.* fotomeetria, valgusmõõtmine
photon ['foutɔn] *s. füüs.* footon, valguskvant, -osake
photophobia [fouto(u)'foubiə] *s. pat.* fotofoobia, valguspelgus
photoplay ['foutoplei] *s.* näidendfilm
photosensitive [fouto(u)'sensitiv] *a.* valgustundlik
photosphere ['foutəsfiə] *s. astr.* fotosfäär
photosynthesis [fouto(u)'sinəisis] *s. biol.* fotosüntees
phototube ['fouto(u)tju:b] *s. füüs.* (lamp)fotoelement
phrase [freiz] **1.** *s.* fraas, kõnekäänd, kindlakujuline väljend; *lgv.* fraas, sõnarühm, (mittelauseline) sõnaühend; *muus.* fraas, muusikaline lause; ilmekas väljend, tabav ütlus; *er. pl.* sõnakõlksud, tühised sõnad; **2.** *v. t.* **(-sable)** lausestama, sõnastama, (mõtet) väljendama; fraseerima (*er. muus.*) ◇ **in simple** ~ lihtsate sõnadega; **felicity of** ~ õnnestunud väljendusviis; **prepositional** ~ *lgv.* eessõnaline ühend; **to use set -es** tavalisi (*või* tuntud) sõnakõlkse tarvitama
phrase-book ['freizbuk] *s.* omapäraste väljendite ja kõnekäändude kogu *või* sõnastik
phrase-monger ['freizmʌŋgə] *s.* frasöör, sõnakõlksutaja, tühiste fraaside tegija
phraseological [freiziə'lɔdʒik(ə)l] *a.* **(-ily)** fraseoloogiline, fraseoloogia-
phraseology [freizi'ɔlədʒi] *s.* fraseoloogia
phrenetic, fre- [fri'netik] *a. haruld.* **(-ically)** meeletu, pöörane, hull; fanaatiline
phrenological [frenə'lɔdʒik(ə)l] *a. antr.* **(-ily)** frenoloogiline, frenoloogia-
phrenologist [fri'nɔlədʒist] *s. antr.* frenoloog
phrenology [fri'nɔlədʒi] *s. antr.* frenoloogia
Phrygia ['fridʒiə] *pn.* Früügia
Phrygian ['fridʒiən] **1.** *a.* früügia; **2.** *s.* früügialane ◇ ~ **cap** früügia müts (*koonusetaoline ettepoolekalduva sopiga müts*); ~ **mode** *muus.* früügia helilaad
phthalic ['(f)θælik] *a. keem.* ftaal- ◇ ~ **acid** ftaalhape
phthisical ['(f)θaisik(ə)l, -z-, *van.* 'tizik(ə)l] *a.* **(-ily)** *haruld.* tiisikusene, tiisikushaige (= **consumptive**)
phthisis ['(f)θ(a)isis] *s. haruld.* tiisikus (= **consumption**)
phut ['fʌt] *adv.* plärtsti, viuhti; kaputt ◇ **to go** ~ lõhki minema; *piltl.* kokku varisema; **it went** ~ see läks vett vedama
phyla ['failə] *vt.* **phylum**
phylactery [fi'læktəri] *s.* (*juutide*) palvesarv; *pl.* palverihmad; amulett, ohutis
Phyllis ['filis] *pn.*
phylloxera [filɔk'siərə] *s. zool.* füllokseer, viinapuutäi
phylum ['failəm] *s.* (*pl.* **-la**) *biol.* hõimkond, füülum; tüüp; tüvi

physic ['fizik] **1.** *s. arh.* arstiteadus; *fam.* (arsti)rohi, arstim; *vrd.* **physics; 2.** *v. t.* (**-ck-**) rohitsema, tohterdama, arstima (*ka piltl.*)

physical ['fizik(ə)l] *a.* (**-lly**) füüsiline, kehalik, kehaline, materiaalne; füüsikaline ◇ ~ **culture** kehakultuur; ~ **exercise** kehaline harjutus; ~ **force** füüsiline jõud, väline sundus; ~ **geography** füüsiline geograafia; ~ **strength** kehaline jõud, lihaste tugevus; ~ **therapy** = **physiotherapy**; ~ **training** kehaline kasvatus

physician [fi'zi(ə)n] *s.* arst

physicist ['fizisist] *s.* füüsik

physics ['fiziks] *s. pl.* (*tarvit. sg-na*) füüsika

physiognomical [fiziə'nɔmik(ə)l, -'gnɔ-] *a.* (**-lly**) füsiognoomiline

physiognomist [fizi'ɔnəmist, -'ɔgnə-] *s.* füsiognomist (*näojoonte- ja miimikatundja*)

physiognomy [fizi'ɔnəmi, -'ɔgnə-] *s.* füsiognoomia, füsionoomia, näojooned, -ilme; nägu; üldine (väline) ilme; füsiognoomika

physiography [fizi'ɔgrəfi] *s.* füsiograafia, füüsiline geograafia

physiological [fiziə'lɔdʒik(ə)l] *a.* (**-lly**) füsioloogiline

physiologist [fizi'ɔlədʒist] *s.* füsioloog

physiology [fizi'ɔlədʒi] *s.* füsioloogia

physiotherapist [fiziə'θerəpist] *s. med.* füsioterapeut

physiotherapy [fiziə'θerəpi] *s. med.* füsioteraapia

physique [fi'zi:k] *s.* kehaehitus, kehaline areng, keha ◇ **a man of strong** ~ tugeva kehaehitusega mees

phyt(o)- [fait(ou)-] *pref.* taim(e)-, (*võõrsõnades*) füt(o)-

phytalbumin [fait'ælbjumin] *s. keem.* fütalbumiin, taimne albumiin

phytology [fai'tɔlədʒi] *s.* fütoloogia, taimeteadus, botaanika

phytopathology ['faito(u)pə'θɔlədʒi] *s.* fütopatoloogia (*teadus taimehaigustest*)

phytophagous [fai'tɔfəgəs] *a. zool.* fütofaagne, taimtoiduline

phytoplankton ['faito(u)'plæŋktən] *s. biol.* fütoplankton, taimhõljum

pi I [pai] *s.* pii (*kreeka tähestiku 16. täht, vastab ladina p-le*); *mat.* pii, π (*ringjoone pikkuse suhe ringi läbimõõduga,* = 3,141 . . .)

pi II [pai] *a. sl.* vaga, vagatsev ◇ ~ **jaw** *sl.* moraalijutlus

pi III = **pie** III

P.I. *lüh.* = **Philippine Islands**

pia mater ['paiə 'meitə] *s. anat.* pehmekelme, -kest (*ajul*)

pianette [pi(:)ə'net] *s. muus.* madal pianiino

pianino [pi:ə'ni:nou] *s.* (*pl.* **-os**) *muus.* pianiino, (väike) püstklaver

pianissimo [piɑ:'nisimou, pjæ'n-] *adv., a. & s. muus.* pianissimo

pianist ['pi(:)ənist, 'pjæ-] *s.* pianist, klaverikunstnik

piano I ['pjænou, pi'ænou] *s.* (*pl.* **-os**) klaver, *haril.* tiibklaver ◇ **grand** ~ tiibklaver; **upright** ~ püstklaver, pianiino; **cottage** ~ tahvelklaver *või* madal püstklaver

piano II [pi'ɑ:nou] *adv., a. & s. muus.* piano, tasa

pianoforte [pjæno'fɔ:ti, -'fɔ:t] = **piano** I

pianola [pi(:)ə'noulə] *s.* pianoola, fonoola (*mehaaniliselt mängiv klaver*)

piano-player [pi'ænouple(i)ə] *s.* klaverimängija; *ka* isemängiv klaverimehhanism; = **pianola**

piastre, piaster [pi'æstə] *s.* piaster (*rahaühik*)

piazza [pi'ædzə] *s.* turuväljak, -plats (*Itaalia linnas*); *Am.* veranda

pibroch ['pi(:)brɔx, -ɔk] *s.* (mägišoti) torupillimuusika; *ka* šoti torupill

pica ['paikə] *s. trük.* tsiitsero(kiri)

picador ['pikədɔ:] *s.* pikadoor

Picardy ['pikədi, -kɑ:-] *pn.* Picardie

picaresque [pikə'resk] *a. kirj.* pikareskne, kelmi-, kelmidesse puutuv

picaroon [pikə'ru:n] *s.* kelm; mereröövel

picayune [pikə'ju:n] *Am.* **1.** *s.* pisimünt, *er.* viiesendine münt; *fam.* pisiasi *või* tähtsusetu isik; **2.** *a.* tähtsusetu, tühine; väiklane

Piccadilly [pikə'dili, 'pi-] *pn.*

piccalilli ['pikəlili] *s. kok.* tugevasti vürtsitatud köögiviljamarinaad

piccaninny, pick- ['pikənini, -'nini] **1.** *s.* neegrilaps; *nalj.* põngerjas, jõmpsikas; **2.** *a.* tilluke, pisike

piccolo ['pikəlou] *s.* (*pl.* **-os**) *muus.* pikolo(flööt)

pick I [pik] *s.* kirka, kirgas; maakirves; *mäend.* piikvasar (= **pickaxe**); (kartuli)kiks, kartulikonks; ork, ora (*vrd.* **toothpick**)

pick II [pik] *v. t. & i.* kirkaga raiuma; torkima, torklema; (*lukku*) lahti murdma, vägivaldselt avama, muukima; näppima, näpitsema, sõrmitsema, urgitsema; näppama, käppama, (tühjaks) varastama, (*taskut*) tühjendama; (*sulgi*) kitkuma, (*kontidelt liha jms.*) katkuma; noppima, korjama; nokkima, nokerdama, nokitsema (*näit. toidu kallal* **at one's food**); valima; (tüli) norima ◇ **I have a bone to** ~ mul on kana katkuda (*kellegagi* **with**); **to** ~ **and choose** liialt valima, norima; **to** ~ **flaws** (*or* **holes, a hole**) norima, vigu leidma (*milleski* **in**); **to** ~ **a quarrel** tüli norima; **to** ~ **off** ära katkuma, ära noppima; *piltl.* ükshaaval maha kõmmutama; **to** ~ **on** *Am.* (välja) valima; (*kellegi kallal*) norima; **to** ~ **out** välja valima, esile tõstma; eraldama; taipama; (*viisi mänguriistal*) kuulmise järgi mängima; **to** ~ **to pieces** tükkideks katkuma; *piltl.* maha tegema; **to** ~ **up** (*v. t.*) üles noppima *või* võtma; (*ankrut*) hiivama; (*kedagi*) peale võtma; (*kellelegi*) järele sõitma; leidma; tagasi võitma; saama, omandama, õppima; (*kellelegi*) «külge lööma»; (*v. i.*) toibuma, kosuma; **to** ~ **oneself up** (kukkumise järel) üles tõusma, toibuma

pick III [pik] *s.* valik; väljavalitud osa, valimik, paremik ◇ **take your** ~ valige ise (, mida soovite); **the** ~ **of the bunch** paremik, parim(ad)

pick-a-back ['pikəbæk] *adv.* kukil(e), kaksiratsa seljas *või* selga

pickaninny ['pikənini, -'nini] = **piccaninny**

pickaxe, *Am.* -ax ['pikæks] *s.* kirka, kirgas; maakirves; *mäend.* piikvasar

picker ['pikə] *s.* kitkuja, katkuja, noppija; korjaja, koristaja; koristi; valija, sort(eer)ija ◇ ~**s and stealers** pikanäpumehed, pisivargad

pickerel ['pik(ə)rəl] *s.* purikas, (noor) haug; *Am.* väike (tiigi)haug

Pickering ['pikəriŋ] *pn.*

picket ['pikit] **1.** *s.* teivas, vai; tulp, märktulp, -vai; *mil.* (*ka* **picquet, piquet**) pikett, vahisalk, valvetõke; (*streikijate*) valvetõke, -post; piketeerija; **2.** *v. t.* märktulpadega tähistama; (*hobust*) tulba külge siduma; piketeerima, pikettima, piketina valvama, valvetõket kohale asetama, valvetõkkega kaitsma

picket-fence ['pikitfens] *s. er. Am.* teivastara, -aed

Pickford ['pikfəd] *pn.*

picking ['pikiŋ] *s.* kitkumine, katkumine, noppimine *jne.* (*vt.* **pick** II); näppamine, käppamine, vargus; *pl.* näpatud saak; juhuslikud tulud

pickle ['pikl] **1.** *s.* marinaad, marineerimisvedelik, äädika- *või* soolvesi; *pl.* marineeritud toiduained, *er.* marineeritud aedvili; *piltl.* kimbatus, pigi; *fam.* vallatu laps; **2.** *v. t.* marineerima, (sisse) soolama ◇ **a rod in** ~ vitsad soolas (*s. o. karistus varuks*); **to be in a (sad, sorry, nice, pretty)** ~ pigis (*või* plindris) olema; **mixed** ~**s** noored aedviljad äädikahoidisena

pickled ['pikld] *a.* marineeritud, (sisse)soolatud; *sl. er. Am.* purjus

picklock ['piklɔk] *s.* muukraud; lukkude lahtimuukija, murdvaras

pick-me-up ['pikmi(:)ʌp] *s.* erguti, jõudu andev ravim; karastav jook

pickpocket ['pikpɔkit] *s.* taskuvaras

pick-up ['pikʌp] *s. tehn.* (*kombaini*) kogur; *er.* (*elektrigrammofoni*) adapter, helipea; vastuvõtuseade; (*telekaamera*) saatetoru; *füüs.* kiirendus; kiirendusvõime; külgelöömine, juhuslik tutvusesobitamine; juhuslik tutvus, tänavatutvus; *Am. ka* pikap, (lahtise veokastiga) kaubaveoauto; *ka* = **pick-me-up**

Pickwick ['pikwik] *pn.*

Pickwickian [pik'wikiən] *a.* pikviklik, (*Dickensi tuntud romaanikangelasele*) Pickwickile omane ◇ **in a** ~ **sense** eritähenduses, mitte sõna otseses tähenduses (*peam. naljana mingi muidu solvava väljendi kohta*)

picnic ['piknik] **1.** *s.* piknik, seltskondlik väljasõit, rohelissesõit; **2.** *v. i.* (**-ck-**) piknikut korraldama, rohelisse sõitma; rohelises söömaaega korraldama

picot ['pi:kou, pi'kou] *s. tekst.* pikoo

picotee [pikə'ti:] *s.* (tumedaäreliste kroonlehtedega) aednelk
picquet ['pikit] = **picket**
picric ['pikrik] *a. keem.* pikriin- ◇ **~ acid** pikriinhape
Pict [pikt] *s. aj.* pikt (*muistses Kaledoonias — praegusel Šotimaal — elanud rahva liige*)
Pictish ['piktiʃ] *a. aj.* pikti
pictography [pik'tɔgrəfi] *s.* piktograafia, piltkiri
pictorial [pik'tɔ:riəl] **1.** *a.* **(-lly)** maalimis-, maali-, pildi-; illustreeritud, piltidega varustatud; **2.** *s.* illustreeritud ajakiri, pildiajakiri ◇ **the ~ art** maalikunst
picture ['piktʃə] **1.** *s.* pilt; vaatepilt, *er.* kaunis vaatepilt; piltilus ese *või* isik; kehastus, kuju; *pl.* **(the ~s)** kino (= **moving ~s**); **2.** *v. t.* **(-rable)** pildil (*või* pildina, piltlikult) kujutama; kujutlema, ette kujutama ◇ **out of the ~** üldpilti mitte sobiv, mitte asja juurde kuuluv; **~ hat** suur daamikübar (*nagu vanaaegseil piltidel*); **~ palace** (*or* **theatre**) kino(teater); **~ postcard** piltpostkaart
picture-book ['piktʃəbuk] *s.* pildiraamat
picture-card ['piktʃəkɑ:d] *s.* pildiga (mängu)kaart
picture-gallery ['piktʃəgæləri] *s. kunst* pildi- *e.* maaligalerii; kunstimuuseum
picturesque [piktʃə'resk] *a.* maaliline, pitoreskne
picturesqueness [piktʃə'resknis] *s.* maalilisus, pitoresksus
picture-writing ['piktʃəraitiŋ] *s.* piltkiri
piddle ['pidl] *v. i. arh.* nokitsema, tühiste asjadega tegelema; *fam. või lastek.* vett laskma, pissima
piddling ['pidliŋ] *a.* tühine, tähtsusetu
pidgin, *ka* **pigeon** ['pidʒin] *s.* pidžin, (vigane) segažargoon; *fam.* töö (kohustus), asjatoimetus, asi (= **business**) ◇ **~ English** pidžin-inglise keel, (*Kaug-Idas jm. varemini käibel olnud*) hiina-inglise segakeel; **to talk ~** vigast segakeelt kõnelema; **that's not my ~** *fam.* see pole minu asi
pie I [pai] *s.* harakas (= **magpie**); rähn (= **wood-~, woodpecker**)
pie II [pai] *s.* pirukas; *Am.* tort (= **tart**); *ka* (kihiline) vormiroog; *Am. piltl.* riigipirukas, ametipirukas ◇ **to have a finger in the ~** asjasse segatud olema; **as easy as ~** *sl.* nagu käkitegu, ülikerge; **a ~ in the sky** *sl.* (tõotatud) õnnis elu taevariigis
pie III [pai] *s. trük.* «sibulad», segiladu, segamini aetud trükikiri (*ka* **printers' ~**); *piltl.* segapuder, virvarr
piebald ['paibɔ:ld] **1.** *a.* kirju, lapiline, laiguline; (*hobuse kohta*) musta-valgekirju (*vrd.* **skewbald**); **2.** *s.* musta-valgekirju hobune; kirju loom
piece [pi:s] **1.** *s.* tükk, pala; (üksik)ese, eksemplar; üksik näide *või* juhtum; suurtükk (= **~ of ordnance**); püss (*vt.* **fowling-~**); münt; malend, kabekivi, mänguvigur; (*kanga, tapeedi jms.*) rull; (*veini*) vaat; *tehn.* üksikosa, detail; **2.** *v. t.* **(-ceable)** tükkidest kokku seadma *või* lappima **(together, on, to, up)**, kokku sobitama, tükkhaaval kokku klappima **(out)** ◇ **to pay by the ~** tükitöö pealt tasuma; **all of a ~** ühest tükist, terviklik, ühtlane; **of a ~** kooskõlas (*millegagi* **with**); **to go to -es** katki minema; tükkideks lagunema; *piltl.* liimist lahti minema, kokku varisema; **to take to -es** tükkideks (*või* koost lahti) võtma; *piltl.* karmilt arvustama; **to pull (tear, break) to -es** tükkideks kiskuma (rebima, purustama); **a ~ of music** muusikapala; **a ~ of poetry** luulepala, luuletus; **a ~ of advice (foolishness, impudence, news, etc.)** nõuanne (rumalus, häbematus, uudis jne.); **to give smb. a ~ of one's mind** kellelegi tõtt näkku ütlema, kellelegi tublit peapesu tegema, kedagi tublisti sarjama; **~ of eight** (vanaaegne) Hispaania taaler; **~ of flesh** (*or* **goods**) *piltl. nalj.* naisterahvas; **~ of water** veekogu, *er.* väike järv
pièce de résistance ['pi:eisdəre'zi:stɑ:ŋs] *s. pr.* tähtsaim roog (*söömaajal*); *piltl.* tähtsaim pala *või* isik
piece-goods ['pi:sgudz] *s. pl.* tükk-kaup, *er.* standardsuuruses kangaskaup
piecemeal ['pi:smi:l] **1.** *adv.* tükiti, tükiviisi, -kaupa, tükkhaaval; tükkideks; **2.** *a.* tükitine, tükiviisiline, tükiviisi tehtav
piece-rate ['pi:sreit] *s. maj.* tükitööhinne, akordtasumäär
piece-work ['pi:swɔ:k] *s.* tükitöö
piece-worker ['pi:swɔ:kə] *s.* tükitööline

piecrust ['paikrʌst] *s.* pirukakoorik ◇ **promises are like ~, made to be broken** tõotust on kerge murda
pied [paid] *a.* kirju, laiguline, lapiline
pied-à-terre ['pjeidɑ:'teə] *s. pr.* peatuskoht, -korter
Piedmont ['pi:dmənt] *pn.* (*Itaalias*) Piemonte; (*Am. Üh-des*) Piedmont
pieman ['paimən] *s.* (*pl.* **-men**) pirukamüüja
pieplant ['paiplɑ:nt] *s. Am.* rabarber
pier [piə] *s.* sadamatamm, muul; sadamasild, kai; lainemurdja; maabumissild; sillasammas; *arhit.* piilar, tugisammas; vahepost (*akendevaheline seinaosa*)
pierce [piəs] *v. t. & i.* **(-ceable)** läbistama, läbi torkama *või* pistma *või* puurima (*ka piltl.*); läbi tungima, läbima; (*hääle kohta*) läbi lõikama
piercing ['piəsiŋ] *a.* läbistav; läbitungiv, terav; läbilõikav (*ka piltl.*)
pier-glass ['piəglɑ:s] *s.* trümoopeegel
Pierpont ['piəpɔnt] *pn.*
Pierre ['piə] *pn.*
pierrot ['pjerou] *s.* (*fem.* **-rrette**) pjerroo (*koomiline kuju prantsuse pantomiimis*); (*koomiliselt rõivastatud ja valgeksvõõbatud näoga*) rändmuusikant
Piers [piəz] *pn.*
Pierson ['piəsn] *pn.*
Pietermaritzburg [pi:tə'mæritsbə:g] *pn.*
pietism ['paiitizm] *s.* pietism, vagatsemine; liialdatud (*või* teeseldud) vagadus
piety ['paiiti] *s.* vagadus, jumalakartlikkus; harras austus, sügav lugupidamine, pieteet
piezoelectricity [pai'i:zo(u)ilek'trisiti] *s. füüs.* piesoelekter
piezometer [paii(:)'zɔmitə] *s. füüs.* piesomeeter
piffle ['pifl] *sl.* **1.** *s.* rumal loba, pläma; **2.** *v. i.* rumalat loba ajama, plämama
pig [pig] **1.** *s.* siga (*ka piltl.*); *er. Am.* põrsas *või* kesik; *tehn.* metallikang, valuplokk, valand; *ka* malm (= **pig-iron**); **2.** *v. i.* **(-gg-)** (*emise kohta*) poegima, põrsaid tooma; (sigadena) kokkusurutult (*või* räpaselt) elama (*ka* **~ it**) ◇ **roast ~** põrsapraad; **to buy a ~ in a poke** põrsast kotis ostma; **~s might fly** imesid võib juhtuda; **to make a ~ of oneself** *fam.* seamoodi sööma, (süüa) vitsutama
pigeon I ['pidʒin] *s.* tuvi; *piltl.* «hani», lihtsameelne (kergesti petetav) heasüdamlik isik ◇ **clay ~** (lasketiirul) märklauana õhku visatav saviketas; **~'s milk** *nalj.* «linnupiim», olematu asi
pigeon II ['pidʒin] = **pidgin**
pigeon-breast ['pidʒənbrest] *s. med.* kanarind
pigeon-hole ['pidʒənhoul] **1.** *s.* lahter; laegas, sahtel; **2.** *v. t.* (*dokumenti*) vastavasse lahtrisse paigutama; kõrvale (*või* kalevi alla) panema; *piltl.* täpselt liigitama (*või* rühmitama) ja märgistama
pigeonry ['pidʒənri] *s.* tuvila, tuvimaja, -puur
pigeon-toed ['pidʒəntoud] *a.* sissepoole pööratud varvastega
piggery ['pigəri] *s.* sigala, sealaut (*ka piltl.*); sigadus; *haruld.* sea(kasvatus)farm
piggin ['pigin] *s.* kibu, kapp
piggish ['pigiʃ] *a.* sealik, põrsalik; seataoliselt räpane *või* ablas; jonnakas, põikpäine
piggy ['pigi] **1.** *s. lastek.* notsu, põssa, siga, põrsas; **2.** *a. haruld.* seataoline
piggy-back ['pigibæk] *adv. fam.* = **pick-a-back**
piggy-bank ['pigibæŋk] *s.* (laste) põrsakujuline hoiukarp
piggy-wiggy ['pigi'wigi] *s. lastek.* notsuke(ne), põrsake(ne), põssake(ne)
pig-headed ['pighedid] *a.* jonnakas, põikpäine
pig-iron ['pigaiən] *s. tehn.* (kang)malm
piglet ['piglit], **-ling** [-liŋ] *s.* põrsas
pigment ['pigmənt] *s.* pigment, värvis
pigmental [pig'ment(ə)l], **pigmentary** ['pigməntəri] *a.* pigmendiline, pigmendi-, värvise-
pigmentation [pigmən'teiʃ(ə)n] *s. biol.* pigmentatsioon
pigmy ['pigmi] = **pygmy**
pignut ['pignʌt] *s.* maakastan; sile hikkoripuu; hikkoripähkel
pigpen ['pigpen] = **pigsty**
pigskin ['pigskin] *s.* seanahk; *fam.* sadul *või* jalgpall
pigsticker ['pigstikə] *s.* pika teraga taskunuga; metsseakütt (*vrd. järgm.*)
pigsticking ['pigstikiŋ] *s.* metsseajaht (*ratsa, piikidega*)

pigsty ['pigstai] *s.* sealaut, sigala (*ka piltl.*)
pig's-wash ['pigzwɔʃ] = **pigwash**
pigtail ['pigteil] *s.* (juukse)pats; rulltubakas
pigwash ['pigwɔʃ] *s.* solk, seasöök
pigweed ['pigwi:d] *s. bot.* hanemalts (= **goosefoot**); rebashein; harilik portulak
pi-jaw ['paidʒɔ:] *sl.* **1.** *v. i. & t.* (*kellelegi*) moraalijutlust pidama; **2.** *s.* moraalijutlus
pike I [paik] **1.** *s.* piik, oda; **2.** *v. t.* piigiga (*või* odaga) läbi torkama *või* surmama
pike II [paik] *s.* haug, havi, purikas
pike III [paik] *s. dial.* terav mäe- *või* künkatipp (*vrd.* **peak** II)
pike IV [paik] *s.* teevaldas, *er.* tollivaldas (= **turnpike**); teetoll(imaks); tollivaltaga maantee (= **turnpike road**)
pikelet ['paiklit] *s. dial. või Austr.* kukkel, teekook
pike-perch ['paikpə:tʃ] *s.* koha(kala), sudak
piker ['paikə] *s. Am. sl.* pisispekulant (*börsil*); argpüks
pikestaff ['paikstɑ:f] *s.* piigi- *või* odavars ◇ **plain as a** ~ selge kui päev
pilaff [pi'læf], **pilau** [pi'lau, -'lɔ:], **pilaw** [pi'lɔ:] *s. kok.* pilaff
pilaster [pi'læstə] *s.* pilaster, seinapiilar, (nelinurkne) seinasammas
Pilate ['pailət] *pn. piibl.* Pilatus
pilau [pi'lau, -'lɔ:], **-law** [-'lɔ:] = **pilaff**
pilchard ['piltʃəd] *s. zool.* sardiin
pile I [pail] **1.** *s.* hunnik, virn, kuhi, riit, pinu, lasu; *el.* Volta sammas (= **voltaic** ~), *ka* patarei; *füüs.* aatomikatel, tuumareaktor (= **atomic** ~); kõrge ehitis; ehituskompleks; *sl.* (kokkuaetud) varandus; **2.** *v. t. & i.* (**-lable**) kuhjama, kuhja ajama **(up, on)**; virna (*või* riita) laduma, virnastama; kuhjuma (**up**); *Am. ka* trügima ◇ **dry** ~ *el.* kuivpatarei; **funeral** ~ tuleriit koolnu põletamiseks; **to make one's** ~ *sl.* varandust kokku ajama; **to** ~ **arms** *mil.* püsse hakitama *e.* hakki panema; **to** ~ **it on** liialdama
pile II [pail] **1.** *s.* vai; *mer.* paal(post); **2.** *v. t.* vaiama, väiana (maasse) taguma; vaiadega kinnitama
pile III [pail] *s.* karune pealispind, pinnavill (*näit. sametil, vaibal jms.*)
pile IV [pail] *vt.* **piles**
pile-driver ['paildraivə] *s.* ramm (-i)
pile-dwelling ['paildweliŋ] *s. arheol.* vaiehitis
piles [pailz] *s. pl.* (*sing. haruld.*) pärakuveenikomud, hemorroidid
pilewort ['pailwə:t] *s. bot.* kanakoole
pilfer ['pilfə] *v. t. & i.* näppama, (väikest viisi) varastama
pilferage ['pilfəridʒ] *s.* näppamine, (väikest viisi) varastamine
pilgrim ['pilgrim] *s.* palverändur, -rändaja; rändur, *er. piltl.* eluteel rändaja ◇ **P- Fathers** inglise puritaanid, kes a. 1620 purjetasid Plymouthist Ameerikasse, pannes seal aluse New Englandi nimelisele asumaale
pilgrimage ['pilgrimidʒ] **1.** *s.* palverännak, -ränd; **2.** *v. i.* palverännakut tegema
pill [pil] **1.** *s.* pill, ravimkuulike; *sl.* pall *või* suurtükikuul *või* pomm; *pl.* piljardimäng; *sl.* arst; *sl.* vastik isik; **2.** *v. t.* pilli andma; *sl.* kuulikestega hääletamisel läbi kukutama (= **black-ball**) ◇ **a bitter** ~ **(to swallow)** *piltl.* kibe pill, midagi vastumeelset (mis tuleb ära kannatada)
pillage ['pilidʒ] **1.** *s.* rüüstamine, röövimine; (kokku)röövitud varandus, röövsaak; **2.** *v. t. & i.* (**-geable**) rüüstama, röövima
pillar ['pilə] *s.* piilar, tugisammas (*ka piltl.*), tugi(post); *mer.* piller; *mäend.* tervik; ◇ **to be driven from** ~ **to post** Pontiuse juurest Pilatuse juurde saadetama; ~ **of society (of the Church, etc.)** seltskonna (kiriku jne.) tugi; **P-s of Hercules** *aj.* Heraklese sambad (*Gibraltari ja Ceuta neeme antiikaegne nimi*)
pillar-box ['piləbɔks] *s.* (sambakujuline inglise) postkast
pillbox ['pilbɔks] *s.* pillikarbike; *nalj.* «karbike», tilluke sõiduk *või* maja; *sõd. sl.* ümmargune punker, tulistuspunkt, dott; *nalj.* väike äärteta (naiste)kübar
pillion ['piljən] *s.* sadulapadi *või* daamisadul (*ratsaniku selja taga sõitmiseks*); (*mootorratta*) pärasadul, tagaiste
pillory ['piləri] **1.** *s.* kaak, häbipost (*ka piltl.*); **2.** *v. t.* häbiposti panema, avalikult häbistama ◇ **in the** ~ häbipostis, *piltl.* teiste pilkealuseks tehtud
pillow ['pilou] **1.** *s.* (pea)padi, magamispadi; *tehn.* = ~**-block**; **2.** *v. t.* (*kellelegi, millelegi*) padjaks olema; (nagu padjale) toetama

(*millelegi* **on**) ◇ ~**-block** *tehn.* laagripukk; ~**-case,** ~**-slip** padjapüür; ~**-fight** padjavõitlus, -sõda; ~**-lace** *tekst.* niplis(pits)
pilose, -lous ['pailous] *a. bot., zool.* karvane, karvastunud
pilosity [pai'lɔsiti] *s. bot., zool.* karvastus, karvasus
pilot ['pailət] **1.** *s.* loots; *av.* piloot, lendur; *piltl.* juht; *Am.* vedurisahk; **2.** *v. t.* lootsima, (sõitu) juhtima; *av.* piloteerima ◇ **to drop the** ~ *piltl.* usaldatavast nõuandjast loobuma; ~ **balloon** *meteor., av.* pilootpall; ~ **plant** *tehn.* katseseade; katsetehas
pilotage ['pailətidʒ] *s.* lootsimine; lootsindus; lootsimaks; *av.* pilotaaž, piloteerimiskunst
pilot-boat ['pailətbout] *s. mer.* lootsipaat; lootsilaev
pilot-cloth ['pailətklɔ(:)θ] *s. tekst.* sinine friisriie (*ülekuubedeks*)
pilot-engine ['pailətendʒin] *s.* teeproovijana rongile ettesaadetav vedur
pilot-fish ['pailətfiʃ] *s. zool.* lootskala
pilot-house ['pailəthaus] = **wheel-house**
pilot-jacket ['pailətdʒækit] = **pea-jacket**
pilot-lamp ['pailətlæmp] *s. el.* kontrollamp; signaallamp
pilot-light ['pailətlait] *s.* (*gaasiseadme*) valvepõleti, süüteleek; = **pilot-lamp**
pilous ['pailəs] = **pilose**
Piltdown ['piltdaun] *pn.*
pilule ['pilju:l] *s.* väike (ravim)pill
pimento [pi'mentou] *s.* piment, (inglise) vürts *e.* inglise pipar (*õieti* jamaika pipar); *bot.* (*pl.* **-os**) pimendipuu
Pimlico ['pimlikou] *pn.*
pimp [pimp] **1.** *s.* kupeldaja; **2.** *v. i.* kupeldama, kupeldajaks olema
pimpernel ['pimpən(ə)l] *s. bot.* varsapõlv, *ka* põld-varsapõlv (= **scarlet** ~); *haruld.* harilik näär
pimple ['pimpl] *s.* vistrik, vinn
pimpled ['pimpld], **pimply** ['pimpli] *a.* vistrikuline, vinniline, vistrikkudega (*või* vinnidega) kaetud
pin [pin] **1.** *s.* nööpnõel; (kinnitus-, lipsu-, rinna-, juukse- jms.) nõel; puu- *või* metallpulk, ora, neetnael; polt; tihvt; (*keelpilli*) keerpulk; keegel, veeremängunui (*vrd.* **ninepins**); *pl. sl.* koivad, jalad; **2.** *v. t.* **(-nn-)** (nööpnõelaga *või* nagu nööpnõelaga) kinnitama, kinni (*või* külge, kokku *jne.*) pistma *või* naelutama **(down, on, to, together, up, etc.)** ◇ **I don't care a** ~ ma ei hooli põrmugi; **you might have heard a** ~ **fall** (oli nii vaikne, et) oleks võidud kuulda nõela kukkumist; ~**s and needles** (*kehaliikme*) surnud olek, «nõelu täis» olek, kibelev tunne; **to** ~ **smb. down to** kedagi (*asja juurde*) kinni naelutama, kellelgi (*millestki*) kõrvalepuiklemist võimatuks tegema; **to** ~ **one's faith on** kindlasti usaldama
pinafore ['pinəfɔ:] *s.* (*kleiti varjav*) lastepõll
pince-nez ['pæ:ŋsnei] *s. pr.* näpitsprillid
pincers ['pinsəz] *s. pl.* (*haril.* **a pair of** ~) tangid, *er.* naela- *või* lõiketangid; pihid; (*vähi*) sõrad ◇ ~ (*ka* **pincer**) **movement** *mil.* pihtide vahele haaramine, kahelt tiivalt haaramine
pincette [pæ:ŋ'set] *s. pr.* pintsett (= **tweezers**)
pinch [pintʃ] **1.** *v. t. & i.* näpistama, pitsitama, pigistama (*ka piltl.*); kitsi olema, koonerdama; *fam.* näppama, varastama; *sl.* kinni nabima, vangistama; **2.** *s.* näpistus, pitsitus, pigistus (*ka piltl.*); näputäis; kitsikus, häda ◇ **to** ~ **and scrape** äärmiselt koonerdama; ~**ed with cold** külmast näpistatud; **at** (*or* **in**) **a** ~ hädakorral
pinchbeck ['pintʃbek] **1.** *s.* tombak; kassikuld, odavad ehteasjad, võltsitud kaup; **2.** *a.* kassikullast, odavalt särav, võltsitud
pincher ['pintʃə] *s.* näpistaja, pitsitaja, pigistaja *jne.* (*vt.* **pinch**); *pl.* = **pincers**
pinch-hit ['pintʃhit] *v. i. Am. sport* (*pesapallis*) väljaspool järjekorda palli (ilma kurikata) lööma; *ka* (hädakorral) asendama (*kedagi* **for**)
Pinckney ['piŋkni] *pn.*
pin-cushion ['pinkuʃ(ə)n] *s.* nõelapadi
Pindar ['pində] *pn.* Pindaros
Pindaric [pin'dærik] *kirj.* **1.** *a.* (**-ically**) pindaroslik, (kreeka luuletajale) Pindarosele omane; **2.** *s.* (*haril. pl.*) pindaroslik värss, *er.* pindaroslik ood
pine I [pain] *v. i.* kurtuma, kuhtuma, otsa jääma **(away)**; igatsema **(for, after, to do)**
pine II [pain] *s.* mänd, pedajas; *haruld.* =

pineapple ◇ **Italian** ~ *bot.* piinia, itaalia mänd (= **stone-~**); **Scotch** ~ harilik mänd; **Swiss** ~ alpi seedermänd; ~ **finch** (*or* **siskin**) *zool.* männisiisike

pineal ['painiəl] *a. anat.* käbijas, käbi-, pineaalne, pineaal- ◇ ~ **body** (*or* **gland**) käbikeha, -nääre, pineaalkeha

pineapple ['painæpl] *s. bot.* ananass; *sl.* pomm

pine-cone ['painkoun] *s.* männikäbi

pine-needle ['painni:dl] *s.* männiokas

Pinero [pi'nɛərou, -'niər-, 'pinərou] *pn.*

pinery ['painəri] *s.* ananassi-kasvuhoone; ananassiistandik; *haruld.* männiistandik

pine-tree ['paintri:] *s.* männipuu, mänd

pine-wood ['painwud] *s.* männipuit; männimets

pin-feather ['pinfeðə] *s.* verisulg

pinfold ['pinfould] **1.** *s.* karjatara (*er. äraeksinud võõraste kariloomade kinnipidamiseks*); **2.** *v. t.* karjatarasse sulgema, (*karilooma*) kinni ajama

ping [piŋ] **1.** *s.* vihin, vilin; **2.** *v. i.* vihisema, vilisema; **3.** *interj.* viuh(ti), viu(di)

ping-pong ['piŋpɔŋ] *s.* pingpong, lauatennis

pinhead ['pinhed] *s.* nööpnõelapea; *Am. sl.* puupea, tobu

pin-hole ['pinhoul] *s.* (nööp)nõelaauk; *tehn.* pisiava, -auk (*tihvti, splindi jms. jaoks*)

pinion I ['pinjən] **1.** *s.* (*linnu*) tiivalaba; *poeet.* tiib; (*tiiva*) hoosulg; **2.** *v. t.* (*tiiva*) hoosulgi ära lõikama; (*inimese*) käsi külgedele (*või* millegi külge) kinni siduma; kinni siduma

pinion II ['pinjən] *s. tehn.* väike(hammas)ratas

pink I [piŋk] **1.** *s.* nelk, näälike; kahvatupunane (*või* roosa) värv(us); **(the** ~**)** õitsev järg, ülim tipp, kõrgeim kraad **(of)**; (*inglise rebasejahil kantav*) helepunane ülikond; *Am. sl.* mõõdukas «punane», radikaal; **2.** *a.* kahvatupunane; roosa ◇ **the** ~ **of health (perfection, punctuality, etc.)** parim tervis (suurim täiuslikkus, täpsus jne.); **in the** ~ *sl.* parima tervise juures; ~ **elephants** (*or* **spiders**) *Am. sl.* «sinised kuradikesed», joomahullu viirastused; joomahullus; ~ **tea** *Am. sl.* teejoomis-koosviibimine, teepidu

pink II [piŋk] **1.** *v. t.* (läbi) torkama *või* torkima; mulgustama; mulgustustega ilustama (*ka* ~ **out**); (*äärt*) siksakiliseks lõikama; **2.** *s. haruld.* (kerge) torge, piste

pink III [piŋk] *v. i.* (*mootori kohta*) kloppima, ebaühtlaselt töötama

pink-eye ['piŋkai] *s. med., vet.* (äge) sidekestapõletik, konjunktiviit; (*hobuste*) influentsa

pinkie, -ky ['piŋki] *s. Am. er. lastek.* väike sõrm (= **little finger**)

pinkish ['piŋkiʃ] *a.* punakas, roosakas

Pinkster ['piŋkstə] *s. Am.* nelipühad (= **Whitsuntide**) ◇ **p- flower** *Am.* paljuõieline rododendron

pinky I ['piŋki] *a.* **(-iness)** punakas, roosakas (= **pinkish**)

pinky II = **pinkie**

pin-money ['pinmʌni] *s.* nõelaraha, (*naisele antav*) kuluraha

pinna ['pinə] *s.* (*pl.* **-ae** [-i:]) *anat.* kõrvaleht, -lest; *bot.* (sulg)leheke (*sulgjaguse lehe osa*); *zool.* uim, loib

pinnace ['pinis] *s.* pinass (*sõjalaeva kaheksaaeruline kiirpaat*; *aj. kerge abilaev*)

pinnacle ['pinəkl] *s.* tornike, peenike torn, (*katuseviilu, piida, ukse jms.*) tornitaoline pealis, saletornik, fiaal; mäetipp, terav mäehari; *piltl.* haripunkt

pinnacled ['pinəkld] *a.* tornikesena seisev, torni otsas asetsev; saletornikutega (*e.* fiaalidega) varustatud

pinnae ['pini:] *vt.* **pinna**

pinnate ['pinit], **pinnated** ['pineitid] *a. bot., zool.* sulgjas, sulg-

pinner ['pinə] *s.* (vanaaegne) tiibtanu; *ka* = **pinafore**

pinniped ['piniped] *a. & s. zool.* loivaline

pinny ['pini] *s. lastek.* põlleke (= **pinafore**)

pinoc(h)le ['pi:nəkl, 'piŋ-] *s. Am.* piinokel (*teatav besiigitaoline kaardimäng*)

pinpoint ['pinpɔint] **1.** *s.* (nööp)nõelaots; midagi pisikest; *atrib.* täpselt tabav, täpsus-; **2.** *v. t.* (nõelaotsaga) täpselt ära näitama; täpselt tabama; täpselt suunama **(to)** ◇ ~ **bombing** *mil.* täpsuspommitamine; ~ **target** *mil.* punktmärk

pinprick ['pinprik] *s.* (nööp)nõelapiste, -torge; *piltl.* tühine torge *või* pahandus

pin-stripe ['pinstraip] *s. tekst.* peen triip; *atrib.* peenetriibuline (*er. ülikonnariide kohta*)

pint [paint] *s.* pint (*vedelikumõõt*, = 1/8 **gallon** = 0,568 l, *Am.* 0,472 l)

pinta ['paintə] *s. fam.* pool liitrit piima (= **pint of milk**); *vrd.* **cuppa**

pintail ['pinteil] *s. zool.* soopart, *pop.* pahlsaba(part), sork (= ~ **duck**); *Am. ka* puna-jäiksaba (= **ruddy duck**), *ka* faasanpüü (= **sharp-tailed grouse**)

pintle ['pintl] *s.* polt, naga, hingekonks; *mer.* roolihaak, -polt (= **rudder** ~) ◇ ~ **chain** *tehn.* liigendkett

pinto ['pintou] *Am.* **1.** *s.* (*pl.* **-os**) tähniline hobune; **2.** *a.* tähniline ◇ ~ **bean** *aiand.* tähniline aeduba

pin-up ['pinʌp] *s. fam.* (rõhknaelaga) seinale riputatud foto *või* ajakirjast väljalõigatud pilt, *er.* «silmarõõmuks» ülesriputatud (*haril. poolalasti*) kaunitari pilt; ahvatlev kaunitar (= ~ **girl**); *atrib.* ahvatlevalt ilus

pinworm ['pinwə:m] *s. zool.* naaskelsaba, maat-uss

pinxit ['piŋksit] (*pl.* **pinxerunt** [piŋk'siərʌnt]) *lad.* on maalinud (*tarvit. pildil märkusena autori nime juures*)

piny ['paini] *a.* männirikas, mändidega kaetud; männitaoline

pioneer [paiə'niə] **1.** *s.* pioneer; teerajaja, algataja; *mil.* sapöör; **2.** *v. i.* pioneeriks olema, teed rajama

pious ['paiəs] *a.* vaga, jumalakartlik, vagameelne; lugupidavalt kohusetundlik

pip I [pip] *s.* seemnetera, (*õuna, pirni, apelsini jms.*) seeme

pip II [pip] *s.* (*doomino, täringu, mängukaardi*) punkt, silm; tärn (*pagunil*)

pip III [pip] *s. vet.* (**the** ~) linnurõuged, -difteeria, -difteroid (*teatav katarraalne kodulinnuhaigus*) ◇ **to have the** ~ *sl.* pahuras tujus olema; **to give smb. the** ~ kellegi tuju hapuks tegema

pip IV [pip] *v. t. & i.* **(-pp-)** *fam.* hääletamisel läbi kukutama; nurja ajama, nurjama, tühja ajama; (lasuga) haavama, (kuuliga) riivama ◇ **to** ~ **out** *sl.* surema

pip V [pip] *s. raad.* piiks (*ajasignaalina*)

pip VI [pip] *s.* täht P, pee (*er. signalistide keeles*) ◇ ~ **emma** *sl.* = **post meridiem (p.m.)** pärast lõunat

pipage ['paipidʒ] *s. tehn.* (*vedeliku, gaasi*) juhtimine torude *või* torustiku kaudu; torustik; torustikumaks

pipe [paip] **1.** *s.* toru; vile; *pl.* torupill(id) (= **bagpipes**); vilistus, vilin; säutsatus, siuksatus, piuksatus; piip (= **tobacco-~**); paip, pipe, (veini)vaat (= 477 l); *geol.* torukujuline maagisoon (= ~ **vein**); **2.** *v. i. & t.* **(-pable)** torutama, toru(de)ga varustama, toru mööda juhtima; torupilli mängima; vilet puhuma *või* andma, vilega kokku kutsuma (*er. laeva meeskonda*); säutsuma, siuksuma, piuksuma, viiksuma; *fam.* viripilli ajama, nutma (= **to** ~ **one's eye**) ◇ ~ **of peace** rahupiip; ~ **dream** *peam. Am.* teostamatu unistus; **to** ~ **away** *mer.* ärasõiduks vilet andma; **to** ~ **down** *sl.* tooni alandama, vaiksemaks jääma; **to** ~ **up** mängima (*või* laulma) hakkama; *sl.* häält tõstma, (ootamatult) rääkima hakkama

pipeclay ['paipklei] **1.** *s.* valge savi (*piipude tegemiseks või sõdurirakmete puhastamiseks*); *piltl.* liigne välise peenuse taotlemine (*er. sõjaväes*); **2.** *v. t.* valge saviga puhastama; *piltl.* eeskujulikku korda seadma

pipe-clip ['paipklip] *s. tehn.* toruklamber, -riisk, pell

pipe-fish ['paipfiʃ] *s. zool.* merinõel

pipe-fitter ['paipfitə] *s. tehn.* torulukksepp

pipeful ['paipful] *s.* (*pl.* **-ls**) piibutäis

pipeline ['paiplain] *s. tehn.* torujuhe, *er.* naftajuhe, õlijuhe; *piltl.* ühendusliin, -kanal ◇ **in the** ~ ettevalmistamisel, tulekul, teel

piper ['paipə] *s.* torupillimängija, -puhuja

pipette [pi'pet] *s.* pipett

piping ['paipiŋ] **1.** *s.* torupillimäng(imine); säutsumine, siuksumine, piuksumine, viiksumine; *tehn.* torustik; torumaterjal; *tekst.* äärispaelad; *kok.* suhkrupastast tordigarneering, suhkrugarneering; **2.** *a.* säutsuv, siuksuv, piuksuv, viiksuv, sisisev ◇ ~ **hot** sisisevalt (*või* särtsuvalt) kuum, tulikuum; *piltl.* verivärske; **the** ~ **times** lõbusad ajad, lõbus olemine; ~ **wind** vilistav (*või* ulguv, undav) tuul

pipit ['pipit] *s. zool.* kiur

pipkin ['pipkin] *s.* (väike) savipott

pippin ['pipin] *s.* pepin (*teatav õunasort*); *Am. sl.* «ladvaubin», midagi toredat, *er.* ilus tüdruk

pip-squeak ['pipskwi:k] *s. sl.* põnn, könn
piquancy ['pi(:)k(ə)nsi] *s.* pikantsus, ärritavus, kõditavus
piquant ['pi(:)k(ə)nt] *a.* pikantne, kirbe, maitset ärritav, tundeid kõditav
pique [pi:k] **1.** *v. t.* **(-quable)** haavutama, solvama, ärritama; (*uudishimu*) äratama; *refl.* uhkustama, kiitlema (*millegagi* **on**); **2.** *s.* (viha)vimm, solvunud (*või* pahandunud) tunne; turtsakus, pahurus ◇ **in a fit of ~** pahurusehoos
piqué ['pi:kei] *s. tekst.* pikee
piquet I [pi'ket] *s.* pikett (*teatav kaardimäng*)
piquet II ['pikit] = **picket**
piracy ['paiərəsi] *s.* mereröövlus), piraatlus
Piraeus [pai'ri(:)əs] *pn.* Pireus, Peiraieus
piragua [pi'rægwə], **pirogue** [pi'roug] *s.* piroog (*puutüvest õõnestatud paat*)
pirate 1. ['paiərit] *s.* mereröövel, piraat; röövlaev, piraadilaev; röövkirjastaja, loata järeletrükkija; **2.** [paiə'reit, 'paiərit] *v. t.* **(-table)** röövkirjastama, loata järele trükkima; ['paiərit] *v. i.* mereröövlina tegutsema, merel röövima
piratic(al) [piə'rætik(əl)] *a.* **(-ically)** mereröövellik, piraatlik, röövpirn [pə:n] *s. Š.* värten; pool (-i); *kal.* spinningurull
pirogue [pi'roug] = **piragua**
pirouette [piru'et] **1.** *s.* piruett; **2.** *v. i.* piruetti tegema
Pisa ['pi:zə] *pn.*
pis aller [pi:zə'lei] *s. pr.* hädavahend, -abinõu
piscatorial [piskə'tɔ:riəl] **(-ily)**, **piscatory** ['piskət(ə)ri] *a.* **(-ily)** kalapüügi-, kalastamis-, kalastus-, kaluri-
Pisces ['pisi:z] *s. pl. astr.* Kalad (*tähtkuju*)
pisciculture [pisi'kʌltʃə] *s.* kalakasvatus
piscina [pi'si:nə, -'sai-] *s.* (*pl.* **-ae** [-i:], **-as**) *haruld.* kalatiik; *aj.* (vanarooma) supelbassein; *kirikl.* (kivist) pesuvaagen
piscine I ['pisi(:)n] *s. aj.* (vanarooma) supelbassein (= *eelm.*)
piscine II ['pisain] *a.* kala-; kalataoline
piscivorous [pi'sivərəs] *a.* kalasööja
pisé ['pi:zei] *s. pr.* kokkutambitud savi (*ehitusmaterjalina*)
pish [piʃ] **1.** *interj.* päh!; **2.** *v. i.* pähhitama, päh ütlema, põlgust avaldama
Pisistratus [p(a)i'sistrətəs] *pn.* Peisistratos
pismire ['pismaiə] *s.* kusikuklane, sipelgas
piss [pis] *vulg.* **1.** *v. i. & t.* kusema, pissima; **2.** *s.* kusi, piss; *Am. sl.* (vilets) viin, puskar (*ka* **panther ~**) ◇ **~ed** (*p. p.*) *sl.* lakku täis, purjus
pistachio [pis'teiʃiou] *s.* (*pl.* **-os**) *bot.* pistaatsia; pistaatsiamandel (= **~ nut**); kahvaturoheline värv(us)
pistil ['pistil] *s. bot.* emakas
pistillate ['pistilit] *a. bot.* emakaline, emaka(te)ga varustatud, emas- ◇ **~ hemp** emakanep, kanepi emastaim
pistol ['pist(ə)l] **1.** *s.* püstol; revolver; **2.** *v. t.* **(-ll-)** püstoliga (*või* revolvriga) surmama *või* haavama; püstolist (*või* revolvrist) tulistama
pistole [pis'toul] *s. aj.* pistool (*endine Hispaania kuldmünt*)
piston ['pist(ə)n] *s. tehn.* (*masina või pumba*) kolb, kann; *muus.* (*er. korneti*) klapp, ventiil ◇ **~-rod** kolvivars
pit I [pit] **1.** *s.* kaevand, kaevus; auk (*er. liiva, kruusa jms. võtmiseks*); linaleoauk, linaligu (= **retting ~**); turbaauk (= **peat ~**); *mäend.* kaevandus, karjäär; šaht; haud, *er.* **(the ~)** põrguhaud; püünisauk, hundiauk; süvend, lohk; rõugearm; sulustusauk, tarastatud äärega auk (*metslooma hoidmiseks*); (sulustatud) võitlusareen (*er. kukevõitluseks,* = **cock ~**); *teatr.* (rõdude all asetsev) tagumine parteriosa; *er. Am.* orkestriruum; *Am.* kaubabörsi osakond, *er.* viljabörs; *sport* (*võidusõiduautode*) peatuspunkt tankimiseks ja kummide vahetamiseks; **2.** *v. t. & i.* **(-tt-)** kaevusesse *või* auku panema *või* varuma (*er. juurvilja*); süvendeid (*või* lohke) tegema; (rõugearmidega) tähnistama; süvendite (*või* lohukestega) kattuma; võitluseks (*er.* kukevõitluseks) vastandama, vastu seadma (*kellelegi* **against**; *ka piltl.*) ◇ **to dig a ~ for** (*kellelegi*) auku kaevama; **the bottomless ~** põhjatu haud, põrguhaud; **the ~ of the stomach** südameauk, rindealune auk; **~ pony** kaevandushobune; **-tted with smallpox** rõugearmiline; **to ~ one's strength against an enemy (a rival)** vaenlasega (võistlejaga) jõudu katsuma
pit II [pit] *Am.* **1.** *s.* (*luuviljalise taime*) seemnetera, kivi, luuseeme (= **stone**); **2.** *v. t.*

(*puuvilja*) seemneteradest (*või* kividest, luuseemnetest) puhastama, viljakive kõrvaldama
pit-a-pat ['pitəpæt], **pit-pat** ['pitpæt] **1.** *adv.* tikkadi-takkadi, vuppadi-vuppadi, padinal; **2.** *s.* padin; (*südame*) puperdus ◇ **his heart went ~** ta süda hakkas puperdama
Pitcairn ['pitkɛən] *pn.*
pitch I [pitʃ] **1.** *s.* pigi; pihk(aine), vaik; **2.** *v. t.* pigitama
pitch II [pitʃ] **1.** *v. t. & i.* (*telki, laagrit*) üles seadma *või* lööma, kohale kinnitama; laagrisse asuma; vajalikku kõrgust (*või* kallakut) andma; (*muusikariista*) häälestama, (*laulule*) õiget häält andma; viskama, (*er. heina hanguga*) üles pilduma, loopima; (*laeva kohta*) pikisuunas õõtsuma, pikiõõtsuma; ettepoole kukkuma; **2.** *s.* vise, viskamine; laagri- *või* telgiase; (tavaline) asukoht; kõrgus, *er.* helikõrgus; järk, aste; kallak; *tehn.* (*kruvijoone, keerme, mähise jms.*) samm; moodul, pitš ◇ **to ~ in** õhinal sööma *või* töötama *või* võitlema (hakkama); **to ~ into** kallale tungima, tarmukalt kallale asuma, (tublisti) vatti andma; **to ~ upon** (*millelegi*) sattuma, (*midagi*) valima; **a well ~ed ball** hästi (*või* parajas kõrguses) servitud pall; **~ed battle** korrapärane lahing
pitch-and-toss ['pitʃən(d)'tɔs] *s.* kull või kiri (*rahaviskemäng*)
pitch-black ['pitʃ'blæk] *a.* pigimust; *ka* kottpime
pitch-blende ['pitʃblend] *s. min.* uraanipigimaak, uraniniit
pitch-dark ['pitʃ'dɑ:k] = **pitch-black**
pitch-darkness ['pitʃdɑ:knis] *s.* pilkane pimedus, kottpimedus
pitcher I ['pitʃə] *s. sport* (*er. pesapallis*) pallur, servija
pitcher II ['pitʃə] *s.* kann, (vee)kruus ◇ **little ~s have long ears** *vanas.* lastel on kikikõrvad
pitcher-plant ['pitʃəplɑ:nt] *s. bot.* kanntaim; sarratseenia
pitchfork I ['pitʃfɔ:k] **1.** *s.* (heina)hang, vigel, (sõnniku)hark; **2.** *v. t.* hanguga (*või* hargiga) tõstma *või* viskama; *piltl.* vastu tahtmist (*või* sobimatusest hoolimata) upitama (*teatavale kohale* **into**)
pitchfork II ['pitʃfɔ:k] = **tuning-fork**
pitch-pine ['pitʃpain] *s.* pigimänd; vaigumänd
pitch-pipe ['pitʃpaip] *s. muus.* kammertonvile, häälestusvile
pitchy ['pitʃi] *a.* **(-ier, -iest; -iness)** pigine, pigirikas, -taoline; pihkane, vaigune; kleepuv; pigimust
piteous ['pitiəs] *a.* haletsusväärne, hale, vilets; *van. haruld.* halemeelne, kaastundlik
pitfall ['pitfɔ:l] *s.* hundiauk; lõks, püünis
pith [piθ] **1.** *s.* säsi; seljaaju; üdi, tuum, sisu; tarmukus, jõud; **2.** *v. t.* (*looma*) seljaaju läbitorkamise (*või* -lõikamise) teel surmama *või* halvama ◇ **the ~ and marrow of** (*millegi*) tuum ning sisu; **~ hat** (*or* **helmet**) troopikakiiver; **~paper** riispaber (= **rice-paper**)
pithecanthrope [piθi'kænθroup], **pithecanthropus** [piθikæn'θroupəs, -'kænθ-] *s. antr.* pitekantroop, pitekantropus, ahvinimene
pithecoid [pi'θi:kɔid, 'piθik-] *a. zool., antr.* pitekoidne, ahvitaoline
pithily ['piθili] *adv.* tarmukalt, jõuliselt; kokkusurutult, lühidalt
pithless ['piθlis] *a.* säsita; tuumata; *er.* jõuetu, lõtv
pithy ['piθi] *a.* **(-ier, -iest; -iness)** säsine, säsijas, säsikas; üdine, üdijas, üdikas, tuumakas, sisukas; tarmukas, jõuline; kokkusurutud, lühidane
pitiable ['pitiəbl] *a.* **(-bly)** haletsusväärne, hale, armetu
pitiful ['pitif(u)l] *a.* **(-lly)** kaastundlik, halastuslik, halastusrikas; haletsusväärne, hale, armetu, vilets
pitiless ['pitilis] *a.* kaastundetu, halastamatu, armutu, julm
pitman ['pitmən] *s.* (*pl.* **-men**) mäetööline, *er.* söekaevur; *Am.* (*pl.* **-mans**) *tehn.* ühendusvarras, keps
pit-pat ['pitpæt] = **pit-a-pat**
Pitt [pit] *pn.*
pittance ['pit(ə)ns] *s.* näljapalk, sandiraha; mitteküllaldane elatusraha *või* toiduportsjon (*haril. ühendis* **a mere ~**)
pitted ['pitid] *a.* rõugearmiline (*vt.* pit I)
pitter-patter ['pitə'pætə] **1.** *s.* ladin, pladin,

padin (= **patter** II); **2.** *adv.* ladinal, pladinal, padinal

pittite [ˈpitait] *s. teatr.* parteri tagaosas istuja

Pittsburgh [ˈpitsbə:g] *pn.*

pituitary [piˈtju:itəri] *a. anat.* lima-; ajuripatsi- ◇ ~ **membrane** limaskest; ~ **body** (*or* **gland**) ajuripats, hüpofüüs

pituitrin [piˈtju:itrin] *s. farm.* pituitriin

pity [ˈpiti] **1.** *s.* kaastunne, -tundmus, hale meel, halastus, haletsus; kahetsetav asjaolu; **2.** *v. t.* kaasa tundma, haletsema ◇ **to have** (*or* **take**) ~ **on** (*kellegi peale*) halastama; **for** ~**'s sake** halastuse nimel; **what a** ~**!** kui kahju!; **it is a** ~ **(a thousand -ies) that ...** on kahju (ütlemata kahju), et ...; **the** ~ **of it!** kui kahju!; **more's the** ~ seda halvem; **I** ~ **you** mul on teist kahju; **he is much to be -ied** tast on ütlemata kahju

Pius [ˈpaiəs] *pn.*

pivot [ˈpivət] **1.** *s.* pöördetelg, -tapp, -polt; pöördepunkt; hingekonks, (pöörde)sagar; *piltl.* tähtsaim punkt, keskpunkt; **2.** *v. t. & i.* pöördeteljega varustama *või* kinnitama; (nagu) telje ümber pöörlema (**on**); pöörlema, keerlema ◇ ~ **bridge** *tehn.* pöördsild

pivotal [ˈpivət(ə)l] *a.* pöörde(punkti)-; *piltl.* pöördeline, keskne, määrava tähtsusega

pixie [ˈpiksi] = **pixy**

pixil(l)ated [ˈpiksileitid] *a. Am. sl.* pisut peast põrunud; *ka* (pisut) purjus

pixy, -ie [ˈpiksi] *s.* (väike vallatu) haldjas ◇ ~ **stool** seen (= **mushroom**)

pizza [ˈpi:tsə] *s. kok.* pitsa (*lahtine pirukas*)

pizzicato [pitsiˈkɑ:tou] *adv., a. & s. muus.* pizzicato, sõrmitsedes, sõrmega keeli tõmmates

pizzle [ˈpizl] *s. vulg.* härjakara, (härja)soor

pk. *lüh.* = **1. park; 2. peak; 3. peck** I

pl. *lüh.* = **1. place; 2. plural**

P.L.A. *lüh.* = **Port of London Authority**

placable [ˈplækəbl, ˈplei-] *a.* (**-bly**) kergesti lepitatav, leplik

placard 1. [ˈplækɑ:d] *s.* plakat, seinakuulutus, müürileht; **2.** [pləˈkɑ:d, ˈplæk-] *v. t.* plakateid üles kleepima, plakatite kaudu kuulutama; *piltl.* kõmurikkalt teadustama

placate [pləˈkeit, pleiˈk-] *v. t.* lepitama, vaigistama

placatory [ˈplækətəri] *a.* lepitav, vaigistav

place [pleis] **1.** *s.* koht, ase, paik; plats; maakoht; elukoht, asukoht; asula; ametikoht, teenistus; kohustus (*midagi teha* **to do**); *Am.* lõbustuskoht (= ~ **of amusement**); (*jalgpallis*) kohaltlöök (= ~**-kick**); **2.** *v. t. & i.* (**-ceable**) asetama, paigutama; paigaldama; *er. sport* platseerima; platseeruma; (*raha*) mahutama; (õiget) kohta määrama; täiesti ära tundma; (*jalgpallis*) kohalt lööma ◇ **at this** ~ siinkohal; **we shall meet again at my** ~ me kohtume jällegi minu pool; **in** ~ (õigel) kohal; **out of** ~ ebaõigel kohal, kohatu; kohata, teenistuseta; **in -es** kohati; **in** ~ **of** (*millegi, kellegi*) asemel; **to give** ~ **to** (*millelegi, kellelegi*) aset andma; **to take** ~ aset leidma, toimuma, juhtuma; **to take smb.'s** ~ kedagi asendama; **to keep smb. in his** ~ kellegi ettetükkivust (*või* ülbust) taltsutama; **to put smb. in his** ~ kellelegi nina peale andma; **to know one's** ~ alandlikult aupaklik olema; **in the first (second, etc.)** ~ esiteks (teiseks jne.); **to go -es** *Am.* vaatamisväärsusi (*või* lõbustuskohti) külastama; **he has been -es and seen things** *Am.* ta on käinud paljudes kohtades ja näinud nii mõndagi; **to take smb. to -es** *Am.* kedagi huvitavatesse kohtadesse kaasa viima; **to** ~ **confidence in** usaldama; **to** ~ **an order** *kaub.* tellimust andma (*kellelegi* **with**); **to be -ed** asetuma, paigutuma; *er. sport* platseeruma, esimese kolme hulgas olema

place-kick [ˈpleiskik] *s. sport* kohaltlöök

placeman [ˈpleismən] *s.* (*pl.* **-men**) ametnik, ametimees (*haril. põlgl.*)

placement [ˈpleismənt] *s. Am.* paigutus; paigaldus; ametissepaigutus; *sport* kohaltlöök (= **place-kick**)

placenta [pləˈsentə] *s.* (*pl.* **-ae** [-i:]) *anat.* emakook, platsenta; *bot.* platsenta (*seemnealgmete kinnituskoht sigimikus*)

placer I [ˈpleisə] *s.* asetaja, paigutaja, paigaldaja *jne.* (*vt.* **place**)

placer II [ˈpleisə] *s. geol.* puist, puistmaardla ◇ **gold** ~ kullapuist, kullaliiva lasund

placet [ˈpleiset] *s. lad.* «nõus» (*jaatav hääletusvormel Inglise ülikoolides; vast.* **non** ~)

placid [ˈplæsid] *a.* (~**er,** ~**est**) rahulik, vaikne, tasane, tüüne

placidity [plæˈsiditi] *s.* rahulikkus, vaiksus, tasasus, tüünus

placket [ˈplækit] *s.* (*seeliku*) lõhik (= ~**-hole**); lõhikutasku

plagal [ˈpleigəl] *a. muus.* plagaalne ◇ ~ **mode** plagaalne laad

plage [plɑ:ʒ] *s. pr.* supelrand, plaaž (= **beach**)

plagiarism [ˈpleidʒiərizm] *s.* plagiaat

plagiarist [ˈpleidʒiərist] *s.* plagiaator, plagieerija

plagiarize [ˈpleidʒiəraiz] *v. i. & t.* plagieerima, (*teise loomingut, mõtteid jms.*) varastama

plagiary [ˈpleidʒiəri] *arh.* = **1. plagiarism; 2. plagiarist**

plague [pleig] **1.** *s.* katk; nuhtlus, vaev, piin, häda; *fam.* katk, taud; midagi tüütut; **2.** *v. t.* (**-guable**) vaevama, piinama; tülitama, tüütama ◇ ~ **on it!** (*vanaaegse kirumissõnana*) sarvik võtku!; **the Ten P-s** Egiptuse nuhtlused

plaguesome [ˈpleigsəm] *a. fam.* neetud, tüütu, tülitav

plague-spot [ˈpleigspɔt] *s.* katkulaik, -muhk; katkukolle (*ka piltl.*); (ühiskondlik) mädapaise

plagu(e)y [ˈpleigi] *fam.* **1.** *a.* (**-ier, -iest; -ily, -iness**) neetud, tüütu, tülitav; **2.** *adv.* pagana, ilmatu

plaice [pleis] *s.* lest (*kala*)

plaid [plæd, *haruld.* pleid] *s.* pleed

plain I [plein] **1.** *a.* selge, ilmne, arusaadav; avameelne, aval, otsekohene, siiras; lihtne, ilustamata, lihtlabane; mitteilus, ilutu; lame, tasane, lausik, lausk; **2.** *adv.* selgelt, selgesti, arusaadavalt; **3.** *s.* tasandik, lauskmaa, lagendik ◇ **to be** ~ **with** (*kellegagi*) otsekoheselt rääkima; ~ **clothes** erariietus, -rõivastus, tsiviilriided; ~ **clothes man** salapolitseinik, sala; ~ **dealing** otsekohesus, siirus, ausus; ~ **living** lihtne toitumine; **the** ~ **man** lihtinimene, harilik kodanik; ~ **sailing** eriliste raskusteta tee *või* tegevus; **it was** ~ **sailing** (asi) läks libedasti

plain II [plein] *v. i. arh.* kurtma, hädaldama, halisema

plainly [ˈpleinli] *adv.* selgesti, selgelt; lihtsasti, lihtsalt; otsekoheselt, siiralt

plainness [ˈpleinnis] *s.* selgus; otsekohesus, siirus; lihtsus, ilustamatus, lihtlabasus; ilutus; lamedus, tasasus

plainsman [ˈpleinzmən] *s.* (*pl.* **-men**) lauskmaa- e. tasandikuelanik

plain-song [ˈpleinsɔŋ] *s. muus.* vabarütmiline unisoonis laulmine (*er. kirikulauluna*)

plain-spoken [ˈpleinspouk(ə)n] *a.* otsekohene, siiras, avameelne, aval

plaint [pleint] *s. jur.* kaebus, kaebekiri; hagi; *poeet.* kaeblus, kurtmine, hädaldamine, halin

plaintiff [ˈpleintif] *s. jur.* kaebaja; hageja

plaintive [ˈpleintiv] *a.* kaeblik, kurb, kurtlik, nukker

Plaistow [ˈpleistou] *pn.*

plait [plæt, *Am.* pleit] **1.** *s.* palmik, plett, (juukse)pats; **2.** *v. t.* palmima, palmitsema, plettima, palmikuks (*või* patsiks) põimima

plan [plæn] **1.** *s.* plaan, plaanjoonis; kava; kavand; **2.** *v. t. & i.* (**-nn-**) plaanima, plaanitsema, kavatsema; plaanima, planeerima, plaani koostama, kavastama; kavandama ◇ **(according) to** ~ plaanikohaselt, -päraselt; **-nned economy** plaanimajandus

planch [plɑ:nʃ, -æ-] *s.* (metall-, kivi-, põletatud savi)plaat, -liistak

planchet [ˈplɑ:nʃit, -æ-] *s.* mündiks tembeldamata metallkettake, vermimata münt

planchette [plɑ:nˈʃet, -æ-] *s.* planšett, (rullidel liikuv) südamekujuline lauake (*nn. automaatkirjutamise katseteks, er. spiritistlikel seanssidel*)

plane I [plein] *s. bot.* plaatan, plataan (= ~**-tree**)

plane II [plein] **1.** *s.* tasapind, tasand; tase; *av.* kandepind; lennuk, aeroplaan; **2.** *a.* tasapinnaline, tasandiline; **3.** *v. i.* lauglema, planeerima; *fam.* lennukiga sõitma ◇ **to soar to (to be on) a higher** ~ kõrgemale tasemele tõusma (kõrgemal tasemel olema); ~ **figure** *mat.* tasapinnaline kujund; ~ **geometry** *mat.* = **planimetry**

plane III [plein] **1.** *s.* höövel; **2.** *v. t. & i.* (**-nable**) hööveldama; *piltl.* tasandama, siluma **(away, down)**

planer [ˈpleinə] *s.* hööveldaja; höövelmasin; teehöövel; *trük.* klopits

planet [ˈplænit] *s. astr.* planeet, rändtäht

planetarium [plæniˈteəriəm] *s. astr.* planetaarium

planetary ['plænit(ə)ri] *a.* planetaarne, planetaar-
planetoid ['plænitɔid] *s. astr.* planetoid, väikeplaneet
plane-tree ['pleintri:] = **plane** I
plangent ['plændʒ(ə)nt] *a. ret.* kaeblikult kajav *või* mühisev, (kurvalt) kaikuv
planimeter [plæ'nimitə] *s. mat., tehn.* planimeeter
planimetry [plæ'nimitri] *s. mat.* planimeetria
planish ['plæniʃ] *v. t.* (*metallplaati vasaralöökidega või rullimisega*) siluma, silendama; (*paberit*) siledaks ning läikivaks rullima, lihtima, häilima
plank [plæŋk] **1.** *s.* plank, (paks) laud; *pol.* (*parteiprogrammi*) punkt, artikkel (*vrd.* **platform**); **2.** *v. t.* plangutama, plankudega katma *või* vooderdama; *Am.* lauatükil küpsetama (*lõhestatud kala, liha*); *sl.* (*raha*) lauale laduma, välja maksma (**down**) ◇ **to walk the** ~ (mereröövlite poolt sunnituna) üle parda merre sammuma; ~ **bed** lavats, nari
planking ['plæŋkiŋ] *s.* plangumaterjal, plangustik; plangutus, plankkate
plankton ['plæŋktən] *s. biol.* plankton, hõljum
planless ['plænlis] *a.* plaanitu
planning ['plæniŋ] *s.* plaanimine, planeerimine, plaani koostamine
planoconcave [pleino(u)'kɔnkeiv] *a. füüs.* tasanõgus
planoconvex [pleino(u)'kɔnveks] *a. füüs.* tasakumer
plant [plɑ:nt] **1.** *s.* taim; istik; kasv; juurdumine; asetus- *või* kinnitusviis; seade; (*er. tööstuskäitise*) seadmed, seadeldis, sisseseade; tehas, vabrik, käitis; *sl.* pettustrikk, (pahatahtlik) sissevedamine; **2.** *v. i.* istutama, (seemet) külvama; juurutama; sisendama; asutama; püstitama, asetama, üles seadma, kinnitama (**in, on, etc.**); (*hoopi*) andma, virutama; *sl.* (*varastatud asju*) varjama, peitma ◇ **in** ~ juurdunud, (hästi) kasvama hakanud; **to lose** ~ närbuma hakkama, kiduma; **to miss** ~ mitte kasvama minema; **to obtain a firm** ~ **(on the ground)** kindlalt kanda kinnitama; **to** ~ **a garden with roses** aeda roose (täis) istutama; **to** ~ **a field with wheat** põllule nisu külvama; **to** ~ **a standard** lippu (*või* lipuvarrast) püstitama; **to** ~ **oneself** (kindlalt) asetuma, aset võtma; **to** ~ **smth. on smb.** midagi kellelegi (kavalusega *või* pahatahtlikult) kaela määrima *või* sokutama; **to** ~ **out** välja istutama; **be (fairly)** ~**ed** *fam.* maha (*või* hätta, abituks) jäetud olema
Plantagenet [plæn'tædʒ(i)nit] *pn.*
plantain I ['plæntin] *s. bot.* teeleht
plantain II ['plæntin] *s. bot.* jahubanaan
plantar ['plæntə] *a. anat.* taldmine, talla-, tallapoolne ◇ ~ **ligament** tallaside
plantation [plæn'teiʃ(ə)n, plɑ:n-] *s.* istandus, plantaaž, plantatsioon; *er.* (troopiline) suhkru- (*või* tubaka-, puuvilla-) istandus; istandik; *aj.* asumaa, koloonia (= **colony**)
planter ['plɑ:ntə] *s.* istutaja; istutus- *või* külvimasin, külvik; *er.* istandusepidaja, -omanik, plantaator; *aj.* kolonist ◇ **potato** ~ kartulipanemismasin
plantigrade ['plæntigreid] *zool.* **1.** *a.* tallulkõndija, plantigraadne; **2.** *s.* tallulkõndija (loom), plantigraad
plant-louse ['plɑ:ntlaus] *s.* (*pl.* **-lice** [-lais]) *zool.* lehetäi
plaque [plɑ:k, plæk] *s.* kilbike, plaadike; naast (*ka med.*); mälestusplaat, -tahvlike (= **memorial** ~)
plaquette [plæ'ket] *s.* plakett, metalltahvlike
plash I [plæʃ] **1.** *s.* sulpsatus, platsatus, plärtsatus; **2.** *v. i. & t.* sulpsatama, platsatama, plärtsatama; (vees) sumama, sumpama; vett üles pritsima
plash II [plæʃ] *v. t.* (*hekipõõsa oksi*) alla painutama ning läbi põimima; (*hekki*) okste põimimisega tihendama
plash III [plæʃ] *s.* loik, lomp
plashy ['plæʃi] *a.* soine, soone; loiguline, vesine, märg
plasm ['plæz(ə)m] *s. peam. biol.* (raku)plasma, protoplasma; = *järgm.*
plasma ['plæzmə] *s. füsiol.* (vere)plasma; *füüs.* plasma (*vrd. eelm.*); *min.* plasma (*rohekas kaltsedon*)
Plassey ['plæsi] *pn.*
plaster ['plɑ:stə] **1.** *s.* plaaster; krohv, sikatuur, varp; (kuju)kips (= ~ **of Paris**); **2.** *v. t.* plaasterdama, plaastriga katma; krohvima, sikatuurima, varpima; *piltl.* paksult võidma; *mil. sl.* pommitama ◇ ~ **cast** kipskuju; kipsmudel; *med.* kipslahas
plasterboard ['plɑ:stəbɔ:d] *s. ehit.* kipsplaat
plastered ['plɑ:stəd] *a. sl. er. Am.* purjus ◇ **to get** ~ ennast täis jooma
plasterer ['plɑ:stərə] *s.* krohvija
plastic ['plæstik] **1.** *a.* (**-ically**) plastiline; kergesti kujundatav; *tehn. ka* plastne, plast-, plastmass-, plastikaat-; **2.** *s.* plast, plastmass, plastikaat ◇ ~ **arts** plastilised kunstid (*er. modelleerimiskunst ja keraamika*); ~ **bomb** *mil.* plastpomm; ~ **deformation** *tehn.* plastne deformatsioon; ~ **raincoat** plastikaat-vihmamantel; ~ **surgery** *med.* plastiline kirurgia
plasticine ['plæstisi(:)n] *s.* plastiliin
plasticity [plæs'tisiti] *s.* plastilisus; *tehn. ka* plastsus
plasticize ['plæstisaiz] *v. t. tehn.* plastifitseerima, plastseks tegema, pehmendama
plastron ['plæstrən] *s.* (*vehkleja*) rinnakaitse; rinnaesine; manisk (= **dickey**); *zool.* (*kilpkonna*) kõhukilp, plastron
plat I [plæt] **1.** *s. arh., dial.* maalapp; *Am. ka* plaan, kaart (= **plot**); **2.** *v. t.* **(-tt-)** *Am.* plaanistama, kaardistama
plat II [plæt] *haruld.* = **plait**
plat III [plɑ:] *s. pr.* toiduvaagen, roog
Plataea [plə'ti(:)ə] *pn.* Plataia
platband ['plætbænd] *s. ehit.* piirlauad (*aknal, uksel; ka lillepeenral jms.*)
platan ['plætən] = **plane-tree**
plate I [pleit] **1.** *s.* plaat (*ka tehn., fot., el. jne.*); trüki- *e.* pildiklišee, tahvel; (trüki)vorm; kuld- *või* hõbelauanõud, lauahõbe; taldrik; taldrikutäis (toitu); (*võiduajamistel*) auhinnakarikas; karikavõistlused; **2.** *v. t.* **(-table)** plaatima, (metall)plaatidega katma; (*metalli*) plateerima, plakeerima ◇ **dental** ~ hambaproteesi plaat, hambaprotees; **wall** ~ *ehit.* müürlatt; ~ **armour** plaatsoomuskate; *aj.* (*rüütli*) plaatsoomusrüü; ~ **glass** peegliklaas; ~ **matter** (*or* **boiler** ~) *Am.* stereotüüptrükivorm
Plate II [pleit] *pn.* ◇ **River** ~ La Plata
plateau [plə'tou, 'plætou] *s.* (*pl.* ~**s**, ~**x** [-z]) platoo, lava, lavamaa
plateful ['pleitful] *s.* (*pl.* **-ls**) taldrikutäis
platelayer ['pleitle(i)ə] *s.* rööpaehitaja, -parandaja, rööbasteetööline
platelet ['pleitlit] *s.* liistak; *er. anat.* vereliistak (= **blood** ~)
platen, -tt- ['plætən] *s. trük.* tiigel (*tiigelpressi plaat*); (*rotatsioontrükimasina*) trükisilinder; (*kirjutusmasina*) võll ◇ ~ **press** *trük.* tiigelpress
plate-powder ['pleitpaudə] *s.* lauahõbeda puhastuspulber
plater ['pleitə] *s.* plaatija; plateerija, plakeerija; *sl.* ainult auhinna pärast võidujooksust osavõttev (vilets) hobune; *vt.* **plate** I
platform ['plætfɔ:m] *s.* platvorm; jaamaesine, perroon; poodium; kõnelava, tribüün; *pol.* (*partei*) tegevusprogramm ◇ ~ **car** platvormvagun; ~ **scale(s)** platvormkaal(ud); ~ **ticket** perroonipilet
plating ['pleitiŋ] *s. tehn.* plaadistus, plaatkate, -kest; plaatimine; plateerimine, plakeerimine; *vt.* **plate** I
platinize ['plætinaiz] *v. t. keem., tehn.* platineerima, plaatinakorraga katma
platinotype ['plætinətaip] *s. fot.* plaatinotüüp, plaatinatrükk
platinum ['plætinəm] *s. keem.* plaatina (*sümbol* **Pt**); *atrib.* plaatina- ◇ ~ **black** *keem.* plaatinamust; ~ **blonde** plaatinablond (*juuste kohta*); plaatinaläikeliste juustega blondiin; ~ **metals** *keem.* plaatinametallid
platitude ['plætitju:d] *s.* labasus, igapäevasus; labane (*või* kulunud) väljend
platitudinous [plæti'tju:dinəs] *a.* labane, kulunud, igapäevane
Plato ['pleitou] *pn.* Platon
Platonic [plə'tɔnik] **1.** *a.* **(-ically)** platooniline; **2.** *s.* platoonik; **(p-)** *pl. fam.* platoonilised kõned *või* armuavaldused ◇ ~ **bodies** *mat.* platoonilised kehad, korrapärased hulktahukad; ~ **love** platooniline armastus
Platonism ['pleitənizm] *s.* platonism
Platonist ['pleitənist] *s.* platonist
platoon [plə'tu:n] *s. mil.* rühm (*roodu või kompanii alajaotus*); *Am. ka* politseisalk; *Am. ka* jalgpallurite rühm (*pool meeskonda*)
Platt(e) [plæt] *pn.*
platten ['plætən] = **platen**
platter ['plætə] *s. arh., Am.* vaagen, (piker-

gune) taldrik, *er.* puutaldrik, leivataldrik; *Am. sl.* grammofoniplaat

platypus ['plætipəs] *s. zool.* nokkloom (= **ornithorhynchus, duckbill**)

plaudit ['plɔ:dit] *s. haril. pl.* käteplaksutus, -plagin; vali kiiduavaldus, aplaus

plausibility [plɔzi'biliti] *s.* tõenäo(li)sus, usutavus, vastuvõetavus

plausible ['plɔ:zibl] *a.* (**-bly**) tõenäo(li)ne, usutav, tõena vastuvõetav, näiliselt usaldust äratav

Plautus ['plɔ:təs] *pn.*

play [plei] **1.** *v. i. & t.* mängima; mänglema; mängitama; **2.** *s.* mäng; mänglus; mänguruum, (vaba) voli; *tehn.* lõtk; näitemäng, näidend ◇ **to ~ at doing** mänguks (*või* moepärast) tegema; **to ~ ball** palli mängima; *piltl.* kaasa tegema, (vastastikku) teeneid osutama, vastutulelik olema (*kellelegi* **with**); **to ~ one's cards well (badly)** oma kaarte hästi (halvasti) välja mängima (*ka piltl.*); **to ~ smth. down** *fam.* midagi ebatähtsaks pidama *või* maha tegema; **to ~ fair (foul)** ausat (autut) mängu mängima, ausalt (autult) toimima; **to ~ smb.** *sport* kellegi vastu mängima; **to ~ smb. false** kedagi petma *või* tüssama; **to ~ high** kõrgelt mängima; **to ~ into the hands of** (*kellelegi*) kätte mängima; **to ~ off** välja mängima; **to ~ off against** (*kellegi vastu*) välja mängima, võitluses ära kasutama; **to ~ the deuce** (*or* **devil**) suurt pahandust *või* segadust sünnitama, põhjalikult segi paiskama **(with)**; **to ~ the game** korralikku (*või* ausat) mängu mängima, aumehelikult toimima (*kellegi suhtes* **by**); **to ~ horses** *Am.* (*võidusõidul*) hobustele kihla vedama; **to ~ the man** mehiselt välja astuma; **to ~ the market** *Am.* börsil spekuleerima; **to ~ tricks** vingerpusse mängima, vigurdama; **to ~ up** (*v. i.*) kõigest jõust mängima, kogu jõudu välja panema; (*v. t.*) *fam.* üles kiitma, reklaamima; **to ~ up to** (*kedagi*) mängus toetama, (*kellegagi*) kaasa mängima; *piltl.* (*kellegi ees*) lipitsema, pugema, (*kedagi*) meelitama; **to ~ upon smb.'s feelings** kellegi tunnetele mõju avaldama; **at ~** mängimas, mitte töötamas; **in ~** mänguks, naljaks; mängus, käigus; **to go to the ~** teatrisse minema; **child's ~** lapsemäng, kerge asi; **fair ~** aus mäng *või* toimimisviis; **foul ~** ebaaus mäng, kelmus; roim, *er.* mõrv *või* mõrvakatse; **~ on words** sõnamäng

play-act ['pleiækt] *v. i.* näitlema; veiderdama, tembutama

play-actor ['pleiæktə] *s.* näitleja; *põlgl.* veiderdaja, tembutaja

playback ['pleibæk] *s.* (*helisalvestise*) taasesitus; *ka* taasesitusseade (= **~ machine**) ◇ **~ head** taasesituspea (*magnetofonil*)

play-bill ['pleibil] *s.* teatrikuulutus, -plakat; teatriprogramm

playboy ['pleibɔi] *s. fam.* lustipoju, uljas elunautleja; *Am.* elumees

player ['ple(i)ə] *s.* mängija; näitleja; *sport* elukutseline (mängija)

player-piano ['ple(i)ə'pjænou] *s. muus.* pianoola (*mehaaniliselt mängiv klaver*)

Playfair ['pleifɛə] *pn.*

playfellow ['pleifelou] *s.* (lapsepõlve) mängukaaslane, -seltsiline

playful ['pleif(u)l] *a.* (**-lly**) mängutujuline, mänguline, vallatu

playgame ['pleigeim] *s.* naljamäng, tühiasi (*millegagi võrreldes* **in comparison with**)

playgirl ['pleigə:l] *s. fam.* lustitüdruk, lustakas lodevate elukommetega neiu

playgoer ['pleigouə] *s.* (alaline) teatriskäija, teatrikülastaja, -harrastaja

playground ['pleigraund] *s.* mänguplats, -väljak

playhouse ['pleihaus] *s.* teater; *haruld.* mängumajake, nukumajake

playing-card ['pleiiŋkɑ:d] *s.* mängukaart

playmate ['pleimeit] *s.* (lapsepõlve) mängukaaslane, -seltsiline

plaything ['pleiθiŋ] *s.* mänguasi, -kann

playtime ['pleitaim] *s.* mänguaeg, -vaheaeg (*er. koolis*)

playwright ['pleirait] *s.* näitekirjanik

plaza ['plɑ:zə] *s.* turuväljak, -plats, (avalik) väljak (*er. Hispaania või Ladina-Ameerika linnades*)

plea [pli:] *s.* palve; vabandus, ettekääne, puige; *jur.* kaitseväide, kaitsja vastuväide; *haruld.* kohtuprotsess ◇ **common ~** *haruld.* tsiviilprotsess (= **civil action**)

pleach [pli:tʃ] *v. t.* (kokku) põimima, palmitsema, palmima (*er. oksi*)

plead [pli:d] *v. i. & t.* (*pret. & p. p.* **~ed**; *dial. või Am. ka* **pled, plead** [pled]) (kohtus) kaitsjana esinema; kaitseks väitma *või* esile tooma, vabandusena (*või* ettekäändena) esitama; kaitsma, toetama; paluma, anuma ◇ **to ~ poverty** vaesust vabanduseks tooma; **to ~ guilty** ennast süüdi tunnistama (*milleski* **to**); **to ~ not guilty** ennast mitte süüdi tunnistama, oma süüd eitama; **to ~ for** (*millegi, kellegi*) kaitseks väitma; (*midagi*) paluma, anuma; **to ~ with** (*kedagi*) palvetega veenda püüdma

pleader ['pli:də] *s.* kaitsja, advokaat

pleading ['pli:diŋ] *s.* (kohtulik) kaitsmine; kaitseks väljaastumine, kaitse, eestkoste; palumine, anumine; väitlus; *er.* süüdistus- *või* kaitsekõne; kohtutoiming, kohtupidamise kord; *pl.* kohtuaktid

pleasance ['plezns] *s. arh.* lustaed (= **pleasure ground**); *haruld., arh.* = **pleasure**

pleasant ['pleznt] *a.* meeldiv, mõnus; lahke, sõbralik; *arh.* lõbus, lustakas

pleasantness ['plezntnis] *s.* meeldivus, mõnusus

pleasantry ['plezntri] *s.* lustakus, lõbusus; naljatlus, nali

please [pli:z] *v. t. & i.* (**-sable**) meeldima, meelepärast olema; rahuldama, rõõmustama; heaks arvama, suvatsema; (*viisakussõnana*) ol(g)e lahke, ol(g)e hea, palun ◇ **this picture -es me** see pilt meeldib mulle; **he tries to ~ everybody** ta püüab olla igaühele meele järgi; **let him say what he -es** las ta räägib, mis ta heaks arvab; **to ~ oneself** oma tahtmise järgi talitama; **~ to open the door** (*or* **~ open the door, open the door ~**) palun ava(ge) uks; **~ don't forget** (*or* **~ not to forget**) palun ärge unustage, palun mitte unustada; **~** (*or* **may it ~**) **you** *arh.* kui lubate, teie lahkel loal; **as you ~** nagu soovite; **if you ~** palun, kui tohin paluda; olge lahke (*ka iroon.*); **~ God** kui jumal tahab; **~ the pigs** *sl.* kui saatus on armuline; **~ turn over** (*lüh.* **P.T.O.**) palutakse pöörata, vaata pöördel (*märkusena lehekülje alumisel äärel*); *vrd. järgm.*

pleased [pli:zd] *a.* rahuldatud, rõõmus (*millegi üle* **with, about, at**) ◇ **I shall be ~ to do** ma teen meelsasti; **to be ~ with** (*millegagi, kellegagi*) rahul olema; **(I'm) ~ to meet you!** *peam. Am.* (mul on) rõõm teiega tutvuda!

pleasing ['pli:ziŋ] *a.* meeldiv, meelepärane

pleasurable ['pleʒ(ə)rəbl] *a.* (**-bly**) meeldiv, rõõmustav, rõõmu valmistav, nauditav, mõnus

pleasure ['pleʒə] **1.** *s.* lõbu, heameel, rõõm; nauding, mõnu; heaksarvamine, suva, tuju, tahe; *atrib.* lõbu-, lust(i)-; **2.** *v. t. & i.* lõbu valmistama; lõbu (*või* rõõmu) leidma (*milleski* **in**) ◇ **to take (a) ~ in** (*millestki*) lõbu (*või* rõõmu) tundma; **it is our ~ to do** me suvatseme teha; **at ~** heaksarvamist (e. suva) mööda; **during ~** niikauaks kui heaks arvatakse; **for ~** lõbuks; **with ~** hea meelega, meelsasti; **~ trip** lõbusõit

pleasure-boat ['pleʒəbout] *s.* lõbusõidulaev, -paat

pleasure-ground ['pleʒəgraund] *s.* lustaed, iluaed; park; mängumuru

pleat [pli:t] **1.** *s.* (plissee)volt, (riide)kurd; **2.** *v. t.* plisseerima, (*riiet*) kurrutama ◇ **~ed skirt** plisseeseelik

pleb [pleb] *s. sl.* plebei (= **plebeian**)

plebe [pli:b] *s. Am. fam.* noorema klassi (sõjaväe- *või* mereväe)kadett

plebeian [pli'bi(:)ən] **1.** *a.* plebeilik, alamrahvalik, lihtrahvalik; *põlgl.* labane, prostoi; **2.** *s.* plebei

plebiscite ['plebisit] *s.* plebistsiit, (otsene) rahvahääletus

plectrum ['plektrəm] *s.* (*pl.* **-ra**) *aj.* plektron (*elevandi- või kilpkonnaluust pulk või plaadike muistse lüüra keelte näplemiseks*); (*nüüd*) lipits, plektron (*mõne keelpilli mängimiseks*)

pled [pled] *vt.* **plead**

pledge [pledʒ] **1.** *s.* pant, tagatis; tõotus; *er.* (**the ~**) karskusetõotus; tervisejoomine, toost; **2.** *v. t.* (**-geable**) pantima, tagatiseks andma; tõotusega siduma; (*kellegi*) terviseks jooma ◇ **in ~** pandis; pandiks; **to put in (take out of) ~** panti panema (pandist välja lunastama); **~ of love** armupant, laps; **under (the) ~ of secrecy** saladuse tõotusel; **to take the ~** pühaliku tõotusega alkoholist loobuma; **to ~ one's honour** (*or* **word**) ausõna andma; **I'm -ed to secrecy** olen tõotanud (asjast) vaikida

pledgee [pled'ʒi:] *s.* pandivõtja

pledget ['pledʒit] *s.* (*vatist või nopetest*) haavakompress, tampoon

Pleiad ['plaiəd, 'pli:-] *s.* (*pl.* **~s, -des** [-di:z]) **1.** *pl. astr.* Plejaadid (*täheparv*); **2.** *sg.* (*ka* **p-**) plejaad (*rühm kokkukuuluvaid tegelasi*); *er.* (**the ~**) *kirj.* Plejaad (*rühm pr. kirjanikke XVI saj.*)

Pleiocene ['plaiəsi:n] = **Pliocene**

Pleistocene ['pli:stəsi:n] *geol.* **1.** *a.* pleistotseenne, pleistotseeni-; **2.** *s.* pleistotseen

plenary ['pli:nəri] *a.* (**-ily**) täielik, täis-, plenaarne, plenaar- ◇ **~ meeting** täiskogu koosolek, plenaaristung, pleenum; **~ powers** täisvolitused

plenipotentiary [plenipə'tenʃ(ə)ri] **1.** *s.* täievoliline saadik; **2.** *a.* täievoliline, plenipotentsiaarne ◇ **minister ~** täievoliline saadik

plenitude ['plenitju:d] *s.* täius, täielikkus; küllus, ohtrus

plenteous ['plentiəs] *poeet.* = *järgm.*

plentiful ['plentif(u)l] *a.* (**-lly**) rohke, külluslik, ohter

plenty ['plenti] **1.** *s.* rohkus, küllus, küllald(as)us, ohtrus; **2.** *a. dial., Am.* rohke, külluslik, ohter (= **plentiful**); **3.** *adv. fam.* küllalt, küllaltki, üsna, väga ◇ **~ of** rohkesti, küllalt (*midagi*)

plenum ['pli:nəm] *s. füüs.* täidetud ruum (*vast.* **vacuum**); täitumus; pleenum, täiskogu ◇ **~ ventilator** *ehit.* sissevooluventilaator

pleochroism [pli'ɔkro(u)izm] *s. min.* pleokroism

pleonasm ['pli(:)ənæzm] *s. lgv.* pleonasm

pleonastic [pli(:)ə'næstik] *a.* (**-ically**) pleonastiline, pleonastlik, (*teatava mõtte väljenduseks*) liigne; sõnaohter

plesiosaurus [pli:siə'sɔ:rəs] *s.* (*pl.* **-ri** [-rai], **-ruses**) *paleont.* plesiosaurus

plethora ['pleθərə] *s.* täisvere(li)sus, paljuvere(li)sus, vere (*või* punaliblede) ülirohkus; ülirohkus, -küllus

plethoric [pli'θɔrik] *a.* (**-ically**) täisvere(li)ne, paljuvere(li)ne, täisvere(li)sus-, paljuvere(li)sus-; ülirohke, -küllane

pleura ['pluərə] *s.* (*pl.* **-ae** [-i:]) *anat.* rinnakelme, pleura

pleural ['pluər(ə)l] *a.* rinnakelme-, pleuraalne, pleuraal-, pleura-

pleurisy ['pluərisi] *s. med.* rinnakelmepõletik, pleuriit

pleuritic [pluə'ritik] *a.* (**-ically**) rinnakelmepõletiku-, pleuriit-, pleuriidi-, pleuriit(ili)ne

pleurodynia [pluərə(u)'diniə] *s. med.* rinnapisted, pleuravalu, pleurodüünia

pleuro-pneumonia ['pluərə(u)nju(:)'mouniə] *s. med., vet.* pleuropneumoonia

plexiglass, P- ['pleksiglɑ:s] *s. Am. tehn.* pleksiklaas, (teatavat liiki) orgaaniline klaas

plexus ['pleksəs] *s.* põimik ◇ **nerve ~** *anat.* närvipõimik

pliability [plaiə'biliti] *s.* painutatavus, painduvus, paindlikkus (= **pliancy**)

pliable ['plaiəbl] *a.* (kergesti) painutatav, painduv, paindlik; järeleandlik

pliancy ['plaiənsi] *s.* painutatavus, painduvus, paindlikkus; nõtkus; järeleandlikkus

pliant ['plaiənt] *a.* painduv, paindlik; nõtke; järeleandlik

plica ['plaikə] *s.* (*pl.* **-cae** [-si:, -ki:]) *anat., med.* kurd, volt; *ka* juuksevanum, trihhoom (= **~ polonica**)

plicate ['plaik(e)it], **-cated** [-keitid] *a.* kurruline, kurd-, kurru- (*er. bot., zool., geol.*)

pliers ['plaiəz] *s. pl.* traaditangid; lapiktangid (= **flat(-nosed) ~**) ◇ **round-(-nosed) ~** ümartangid

plight I [plait] **1.** *v. t.* pantima, pandiks andma (*er. piltl.*); tõotusega siduma; *van.* kihlama; **2.** *s.* (pidulik) tõotus, kohustus; *van.* kihlus ◇ **~ed lovers** kihlatud (paar); **to ~ one's faith** (*or* **troth**) truudust tõotama

plight II [plait] *s.* (tõbar) olukord, seisukord; kimbatus ◇ **in a sorry (sad, hopeless, etc.) ~** armetus (viletsas, lootusetus jne.) seisukorras

Plimsoll ['plimsə)l] *pn.* ◇ **~ line** (*or* **mark**) *mer.* (seaduse poolt määratud) laad(vee)joon

plimsolls ['plimsə)lz] *s. pl.* kummitaldadega puldankingad, võimlemiskingad

plinth [plinθ] *s. ehit.* plintos (*kuju, samba jms. nelinurkne alusplaat*); sokkel

Pliny ['plini] *pn.* Plinius

Pliocene ['plaiəsi:n] *geol.* **1.** *a.* pliotseenne, pliotseeni-; **2.** *s.* pliotseen

PLO ['pi:el'ou] *lüh.* = **Palestine Liberation Organization** Palestiina Vabastusorganisatsioon

plod [plɔd] **1.** *v. i. & t.* (**-dd-**) vaevaliselt kõmp(s)ima, kompsima, rühkima (**on, along, etc.**); visalt töötama (*millegi kallal* **at**); tuupima; **2.** *s.* kõmps(atus), komps(atus)

plodder ['plɔdə] *s.* (vaevaliselt, visalt) edasirühkija; tuupur, tuupija

plonk [plɔŋk] *er. Am.* = **plunk**

plop [plɔp] **1.** *s.* sulps(atus), vulks(atus), lups(atus); **2.** *adv.* sulpsti, vulksti, lupsti; **3.** *v. i. & t.* (**-pp-**) sulpsatama, vulksatama, lupsatama; sulpsutama, vulksutama, lupsutama

plot [plɔt] **1.** *s.* maalapp, plats, krunt, sarg; põhikava(nd), sündmustik, faabula, süžee; salaplaan, -sepitsus, vandenõu, komplott, intriig; plaan, joonis, graafik, diagramm; **2.** *v. t. & i.* (**-tt-**) plaanistama, plaanile märkima, joonestama, visandama; (sala)sepitsema, intrigeerima ◇ **the ~ thickens** sündmustik tiheneb *või* läheb põnevamaks; **to ~ a logarithmic curve** *mat.* logaritmikõverat joonestama; **to ~ the course** *mer.* kurssi kaardile kandma, kurssi maha panema; **to ~ out** (*maad*) kruntideks tükeldama

plough, *Am.* **plow** [plau] **1.** *s.* ader, sahk; (**the P-**) Suur Vanker (= **Charles's Wain**); **2.** *v. t. & i.* kündma, sahkama; vaostama, vaoliseks tegema; sahana liikuma; *sl.* (*eksamil*) läbi kukutama ◇ **to put one's hand to the ~** kätt adra külge panema, tööle asuma; **to ~ the sand** asjatut vaeva nägema; **to ~ the waves** merd kündma, purjetama; **to ~ through** (*millestki*) vaevaga läbi sumama (*ka piltl.*); **to ~ one's way** endale teed rajama *või* tegema; **this land ~s hard** seda maad on raske künda

ploughboy ['plaubɔi] *s.* künnipoiss, künnihobuseid juhtiv poiss; talu- *e.* maapoiss; *vrd. järgm.*

ploughman ['plaumən] *s.* (*pl.* **-men**) künnimees, kündja; talu- *e.* maatööline

ploughshare ['plauʃeə] *s.* adratera, sahk, sahkraud

plough-tail ['plauteil] *s.* adrakäepide, adrakurg ◇ **at the ~** adra taga, talutöös

plover ['plʌvə] *s. zool.* rüüt; plüü; tüll (*või mõni muu tülllane*) ◇ **golden ~** põldrüüt; *Am.* tundrarüüt; **ruddy ~** leeterisla

plow [plau] = **plough**

ploy [plɔi] *s. Š. fam.* tegevus, askeldus; vemp, naljatemp; kaval võte, nüke

PLP ['pi:el'pi:] *lüh.* = **Parliamentary Labour Party** Tööerakonna parlamendifraktsioon

pluck [plʌk] **1.** *v. t. & i.* kitkuma, noppima (*er. sulgi*); näpitsema (**at**); (*pillikeeli*) sõrmitsema, näplema; *piltl.* koorima, tüssama; *arh.* kiskuma, sikutama, sakutama, tirima; haarama (*millegi järele* **at**); (*julgust*) koguma *või* kokku võtma, (*südant*) rindu võtma (**up**); *fam.* (*eksamil*) läbi kukutama; **2.** *s.* tõmme, sikutus; *fam.* (*eksamil*) läbikukkumine; (*tapetud looma*) sisikond (*er. süda, kops ja maks*); *fam.* südidus, südikus, julgus

plucky ['plʌki] *a.* (**-ier, -iest; -ily, -iness**) *fam.* südi, südikas, julge

plug [plʌg] **1.** *s.* punn, prunt, topis, kork; (*auto*) süüteküünal (= **spark ~**); *el.* pistik, harklüliti; tubakapuss, -punn, pressitud (närimis)tubakatomp; *Am. sl.* (hobuse)kronu; *Am. sl.* silinder, torukübar (= **~ hat**); *Am. sl.* (*er. raadioprogrammile*) vahelepistetud reklaampala *või* soovitus; **2.** *v. t. & i.* punniga (*või* prundiga, topisega, korgiga) sulgema; (sisse) lülitama (**in**); *sl.* tuupima, visalt töötama (*haril.* **~ away**); *sl.* rusikahoopi andma; *sl.* maha kõmmutama; *Am. sl.* pealetükkivalt reklaamima

plug-ugly ['plʌgʌgli] *s. Am. sl.* rusikakangelane, huligaan

plum I [plʌm] *s.* ploom; ploomipuu (= **~-tree**); rosin; *piltl.* midagi meeldivat *või* ihaldatavat; *fam.* tulutoov ametikoht; *sl.* suur rahasumma, *er.* sada tuhat naela ◇ **~ cake** rosinakeeks; **~ duff** (tavaline) rosinapuding; **~ pudding** (*ploomirasva, vürtse jms. sisaldav*) rosinapuding (*Inglismaal er. jõulutoiduna*)

plum II [plʌm] *adv. Am. sl.* = **plumb (3.)**

plumage ['plu:midʒ] *s.* sulestik, suled

plumb [plʌm] **1.** *s.* (tina)lood, müürsepalood; sügavus- *e.* põhjalood; püstloodne seisund; **2.** *a.* püstloodne; *peam. Am.* täielik, lausa; **3.** *adv.* püstloodis; täpselt, otse;

Am. sl. päris, täitsa (*selles tähenduses kirjutatakse ka* **plum**); **4.** *v. t. & i.* loodima, sügavust mõõtma; *piltl.* sondeerima, (välja) uurima; püstloodi seadma; torulukksepana töötama ◇ **out of** (*or* **off**) ~ mitte püstloodis, viltu

plumbaginous [plʌm'bædʒinəs] *a.* grafiit-, grafiidi-

plumbago [plʌm'beigou] *s. min.* grafiit; *bot.* tinajuur

plumb-bob ['plʌmbɔb] *s.* loodikuul

plumbeous ['plʌmbiəs] *a.* tinane, tinakarva

plumber ['plʌmə] *s.* torulukksepp, veevärgitööline

plumbery ['plʌməri] *s.* torulukksepa- *või* veevärgitöö; veevärgiäri, -tööstus

plumbic ['plʌmik] *a. keem.* plii-

plumbing ['plʌmiŋ] *s.* (*tinaloodiga*) loodimine; torulukksepatöö, veevärgitöö; (*veevärgi*) torumaterjal; torustik, (*er. maja*) kanalisatsioonitorustik, veevärk

plumbism ['plʌmbizm] *s. med.* pliimürgi(s)tus

plumbless ['plʌmlis] *a. poeet.* loodimatu, põhjatu sügav

plumb-line ['plʌmlain] *s.* loodjoon; loodinöör, nöörlood; *piltl.* mõõdupuu, otsustamisvahend

plumb-rule ['plʌmru:l] *s. ehit.* loodlaud

plume [plu:m] **1.** *s.* (ehis)sulg; sule- *või* jõhvtutt (*kübaral*); *bot.* lendkarvad; **2.** *v. t.* ehissulgedega (*või* suletutiga) varustama; (*linnu kohta*) sulgi siluma *või* kohendama; *refl.* uhkeldama, uhkustama (*millegagi* **on**) ◇ **borrowed ~s** laenatud suled, laenatud ehted *või* teadmised

Plummer ['plʌmə] *pn.*

plummet ['plʌmit] **1.** *s.* (tina)lood, loodipomm; sügavus- *e.* põhjalood; õngetina; **2.** *v. i.* püstloodis langema

plummy ['plʌmi] *a.* (**-iest; -iness**) ploomine, ploomirohke; *fam.* tulutoov, «rasvane» (*ametikoha kohta*)

plumose [plu'mous, 'plu:m-] *a. zool., bot.* sulgne, suline, sulg-; sulgjas

plump I [plʌmp] **1.** *a.* lihav, lopsakas, matsakas, paks, ümar; **2.** *v. t. & i.* lihavaks tegema (**up**), lihavaks minema (**out, up**)

plump II [plʌmp] **1.** *v. i. & t.* potsatama, mütsatama; potsti (*või* mütsti) langema *või* istuma (**down**); potsti (*või* mütsti) kukkuda laskma *või* maha viskama; (*valiku võimalusel*) ainult ühe poolt hääletama (**for**), kindlalt eelistama (**for**); **2.** *s.* potsatus, mütsatus; **3.** *adv.* potsti, mütsti; paugupealt; otse, lausa; **4.** *a.* otsene, lausaline

plumper ['plʌmpə] *s. er.* ainult ühe kandidaadi poolt antud hääl *või* hääletaja; *sl.* lausvale, ilmne vale

plum-tree ['plʌmtri:] *s.* ploomipuu

plumule ['plu:mjul] *s. zool.* udu- *e.* ebesulg, ehmes; *bot.* idupung

plumy ['plu:mi] *a.* (udu)sulgne, sulgkatteline; ehissule- *või* suletutitaoline; ehissulgedega (*või* suletutiga) kaunistatud

plunder ['plʌndə] **1.** *v. t. & i.* rüüstama, röövima, riisuma; varastama; **2.** *s.* rüüstamine, röövimine, riisumine; varastamine; röövsaak

plunge [plʌndʒ] **1.** *v. t. & i.* (**-geable**) sukeldama, (vee alla) kastma, väjutama *või* pistma (*ka piltl.*); sukelduma, kastuma, sööstma, tormama (*millessegi* **into**); ettepoole sööstma; perutades tormama (*er. hobuse kohta*); *sl.* suure summa peale mängima; (*võlgadesse*) sattuma; **2.** *s.* sukeldus, sissekastmine, -kastumine, -vajutus, -pistmine; (äkiline) sööst (ettepoole) ◇ **-ed in darkness** pimedusse uppunud; **to take the ~** otsustavat (*või* riskantset) sammu astuma; **-ing fire** *mil.* püsttuli

plunger ['plʌndʒə] *s.* sukeldaja; sukelduja; *tehn.* plunžer, varbkolb, (pikk silindriline) kolb, (*pumba*) kann; *sl.* ratsaväelane; *sl.* õnnemängija, hasartmängija

plunger-pump ['plʌndʒəpʌmp] *s. tehn.* plunžerpump, varbkolbpump

plunk [plʌŋk] **1.** *v. t. & i.* plõmmima (*ka keelpillil jms.*); plõmdi (*või* kolksti) viskama *või* kukkuma; *Am. fam.* kõmakat andma; *Am. sl.* põmmutama, paugutama; **2.** *s.* plõmmimine; *Am. fam.* kõmakas; *Am. sl.* dollar

Plunkett ['plʌŋkit] *pn.*

pluperfect ['plu:'pə:fikt] *s. lgv.* pluskvamperfekt, enneminevik (= **~ tense**)

plural ['pluər(ə)l] **1.** *a.* (**-lly**) mitmuseline, mitmuslik, pluraalne; **2.** *s. lgv.* mitmus, pluural; mitmuslikus vormis esinev sõna ◇ **~ vote** *pol.* pluraalne vootum (*ühe isiku hääleõigus mitmes valimisringkonnas*)

pluralism ['pluərəlizm] *s.* (*vaimuliku*) mitmekohapidamine; *filos.* pluralism

plurality [pluə'ræliti] *s.* paljus, mitmus, pluraalsus; mitmekohapidamine (= **pluralism**); häälteenamus (= **majority**); *Am.* suhteline häälteenamus

plus [plʌs] **1.** *prep.* pluss, juurde arvatud; **2.** *a.* pluss-, positiivne (*er. mat., el.*); **3.** *s.* (*pl.* **-sses**) pluss; plussmärk ◇ **he is ~ a new hat** *fam.* tal on uus kübar; **pupils of thirteen ~** kolmeteistkümneaastased ja vanemad õpilased

plus-fours ['(ˌ)plʌs'fɔ:z] *s. pl.* golfipüksid

plush [plʌʃ] **1.** *s.* plüüs, plüüš; *pl.* (*toapoisi*) plüüspüksid; **2.** *a.* plüüs-, plüüš-; *sl., er. Am.* luksuslik, tore ◇ **on (the) ~** *Am. sl.* külluses, jõukuses

Plutarch ['plu:tɑ:k] *pn.* Plutarchos

plute [plu:t] *Am. sl.* = **plutocrat**

Pluto ['plu:tou] *s. müt.* Pluton (*kreeka allmaailmajumal*); *astr.* Pluuto (*planeet*)

plutocracy [plu:'tɔkrəsi] *s.* plutokraatia, rahavalitsus; rahameeste klass

plutocrat ['plu:təkræt] *s.* plutokraat

plutocratic [plu:tə'krætik] *a.* (**-ically**) plutokraatlik

Plutonian, p- [plu:'touniən] = *järgm.*

Plutonic [plu:'tɔnik] *a.* plutooniline (*er. geol., ka* **p-**) ◇ **~ rocks** *geol.* süvakivimid, plutoonilised (tard)kivimid, plutoniidid; **~ theory** *geol.* plutonistlik (mäetekke)teooria

plutonium [plu:'touniəm] *s. keem.* plutoonium (*sümbol* **Pu**)

pluvial ['plu:viəl] *a. geol.* pluviaalne, pluviaal-, vihma-, vihmatekkeline

pluviograph ['plu:viəgrɑ:f] *s. meteor.* sademememeerik, pluviograaf

pluviometer [plu:vi'ɔmitə] *s. meteor.* sadememõõtur, pluviomeeter

ply I [plai] *s.* volt, kurd; kiht, paksus; (*köie, nööri jms.*) keere, säie; kalduvus

ply II [plai] *v. t. & i.* usinasti käsitsema, kiiresti liigutama; usinasti töötama; peale sundima *või* käima (**with**); kurseerima, reeglipäraselt (edasi-tagasi) sõitma (**between; from . . . to**); *mer.* loovima ◇ **to ~ smb. with questions** kedagi küsimustega pommitama *või* üle külvama

Plymouth ['plimәθ] *pn.* ◇ **~ Rock** *põll.* plimutrokk, plimutroki kana

plywood ['plaiwud] *s.* vineer, vineerplaat

Pm *keem.* = **promethium**

P. M. *lüh.* = **1. Prime Minister; 2. Police Magistrate; 3. Provost Marshal; 4.** = *järgm.*

p.m. ['pi:'em] *lüh.* = **1. after noon** (*lad.* **post meridiem**) pärast keskpäeva *e.* lõunat; **2. post-mortem**

P.M.G. *lüh.* = **Postmaster General**

pneumatic [nju(:)'mætik] *a.* (**-ically**) pneumaatiline, pneumo-, õhu-, õhk-, *er. tehn.* suruõhu-; **2.** *s.* õhkrehv, õhukumm (= **~ tire**); õhkrehvidega sõiduk ◇ **~ brake** *tehn.* õhkpidur; **~ dispatch** torupost, pneumopost; **~ drill** *tehn.* suruõhupuur; **~ hammer** *tehn.* suruõhuvasar; **~ tire** (*or* **tyre**) õhkrehv

pneumatics [nju(:)'mætiks] *s. pl.* (*tarvit. sg-na*) pneumaatika

pneumonia [nju(:)'mouniə] *s. med.* kopsupõletik, pneumoonia ◇ **single (double) ~** ühepoolne (kahepoolne) kopsupõletik

pneumonic [nju(:)'mɔnik] *a.* (**-ically**) *med.* kopsupõletiku-; *haruld.* kopsu- ◇ **~ plague** kopsukatk

pneumothorax [nju:mo(u)'θɔ:ræks] *s. med.* pneumotooraks, õhkrind

pnxt *lüh.* = **pinxit**

po I [pou] *s.* (*pl.* **pos**) *fam.* ööpott (= **chamber-pot**)

Po II [pou] *pn.*

Po III *keem.* = **polonium**

P.O. ['pi:'ou] *lüh.* = **1. Post Office; 2. postal order; 3. petty officer**

poach I [pouʧ] *v. t. kok.* pošeerima, (*muna*) ilma kooreta keetma

poach II [pouʧ] *v. i. & t.* salaküttima, keelatud alal küttima *või* kalastama (**on**); *piltl.* teise alale tungima; (*muru*) auklikuks (*või* mudaseks) sõtkuma (**up**)

poacher ['pouʧə] *s.* salaküttt; *piltl.* teise alale tungija

pochard ['pouʧəd, 'pɔʧ-] *s. zool.* punapeavart (= **redheaded ~**)

pock [pɔk] *s.* rõugevill; rõugemärk, -arm; *vrd.* **pox**

pocket ['pɔkit] **1.** *s.* tasku; (*piljardilaua*)

võrkauk; *geol.* tasku, (*mingi mineraaliga täidetud*) õõs, (maagi)pesa; *mil.* «kott», sissepiiratud väeosad; *av.* õhuauk (= **air ~**); *atrib.* tasku-, taskuskantav, pisi-, kääbus-; **2.** *v. t.* tasku(sse) pistma *või* panema, (salaja) enesele võtma; varjama, peitma; (*piljardikuuli*) võrkauku ajama; (*solvangut*) alla neelama, vaikselt ära kannatama; *Am. pol.* (*seaduseelnõu allakirjutamist*) edasi lükkama (*vrd.* **~ veto**) ◇ **empty ~s** tühjad taskud, rahapuudus; **deep ~** rikkus; **to keep hands in ~s** *piltl.* laisklema; **to put one's hand in one's ~** *piltl.* raha kulutama; **to be in (out of) ~** (*teatava tehinguga*) raha teenima (kaotama), kasu (kahju) saama; **~ of resistance** vastupanupesa; **~ borough** *pol.* (rikka) isiku täielikus meelevallas olev valimisringkond; **~ edition** taskuväljaanne; **~ handkerchief** taskurätt; **~ veto** *Am.* presidendi õigus jätta kongressi laialimineku eel vastuvõetud seadus kinnitamata uue kongressi kokkuastumiseni

pocket-book ['pɔkitbuk] *s.* taskuraamat, (-)märkmik; *Am.* rahatasku

pocketful ['pɔkitful] *s.* (*pl.* **-ls**) taskutäis

pocket-knife ['pɔkitnaif] *s.* (*pl.* **-knives** [-naivz]) taskunuga

pocket-money ['pɔkitmʌni] *s.* taskuraha

pockety ['pɔkiti] *a. geol.* maagipesine; *av.* õhuauklik; *haruld.* umbne

pock-mark ['pɔkmɑ:k] *s.* rõugearm

pock-marked ['pɔkmɑ:kt] *a.* rõugearmiline

pocky ['pɔki] *a. peam. Am.* rõugearmiline; *ka* süfiliitiline (*vt.* **pox**)

Pocock(e) ['poukɔk] *pn.*

pod [pɔd] **1.** *s.* kaun, kõder; (*siidiussi*) kookon; (*rohutirtsu*) munakupp; *kal.* (pikergune) angerjamõrd; *vulg.* vats, kõht; **2.** *v. i. & t.* **(-dd-)** kaunu moodustama; kõdritsema, kaunadest vabastama, lüdima

podagra [pə'dægrə, 'pɔdə-] *s. med.* podagra, luuvalu

podagric [pə'dægrik] *a.* podagraline, luuvalu all kannatav

podded ['pɔdid] *a.* kaunaline, kauna-, kaun-; *sl.* jõukas, varakas

podgy ['pɔdʒi] *a.* **(-ier, -iest; -ily, -iness)** *fam.* tõntsakas, jässakas, rässakas, rüssakas, lühike ning paks

Poe [pou] *pn.*

poem ['po(u)im] *s.* luuletus, poeem

poesy ['po(u)isi, -zi] *s. arh.* luule (= **poetry**); luulekunst

poet ['po(u)it] *s.* luuletaja, laulik, poeet ◇ **~ laureate** (ametlik) õuelaulik (*er. Inglismaal*)

poetaster [po(u)i'tæstə] *s.* (vilets) värsisepitseja, salmitaguja

poetess ['po(u)itis] *s.* luuletajanna, naisluuletaja, poetess

poetic(al) [po(u)'etik(əl)] *a.* **(-ically)** luuleline, poeetiline; luule- ◇ **-ical** (*haruld.* **-ic**) **justice** ideaalne (luulemaailmas valitsev) õiglus, õiglane tasu ning karistuse jaotus; **-ic licence** luuleline vabadus, luules lubatav keelevabadus

poeticize [po(u)'etisaiz] *v. t.* poetiseerima, luulendama, luuleliseks tegema

poetics [po(u)'etiks] *s. pl.* (*tarvit. sg-na*) poeetika

poetize ['po(u)itaiz] *v. i. & t.* luuletama, luulet kirjutama; luules ülistama; *ka* = **poeticize**

poetry ['po(u)itri] *s.* luule, luulekunst, poeesia; luulelisus, poeetilisus

pogo ['pougou] *s.* (*pl.* **-os**) vedrukark (*ka* **P-stick**)

pogrom [pɔ'grɔm, 'pɔg-] *s.* pogromm

poignancy ['pɔi(g)nənsi] *s.* teravus, teravamaigulisus, kõrvetavus; lõikavus; liigutavus

poignant ['pɔi(g)nənt] *a.* terav, teravamaiguline, kõrvetav; lõikav; (südant)liigutav, südantlõhestav

poilu [pwɑ:'lu:] *s. pr. sl.* karvanäss (*prantsuse sõduri pilkenimi, er. I maailmasõjas*)

point [pɔint] **1.** *s.* punkt, täpp; (*kaardimängus*) silm; (*asja*) tuum, olemus, puänt; küsimuses olev asi; teravik, tipp; terava otsaga tööriist, *er.* graveer(imis)nõel; neem, maanina; *Am.* suleots, kirjutussulg (= **pen-~, nib**); *Am.* peatus(koht), jaam; (*jahikoera*) luureseisak, paigalseis; *pl.* (*raudtee*) pöörmesuled; **2.** *v. t. & i.* teravdama; teritama, teravikuga varustama; punkti(de)ga varustama; toonitama, rõhutama; osutama, näitama **(to, at)**; sihtima **(at)**; (*jahikoera kohta*) jahilooma suunas paigal seisma ◇ **two ~ five (2.5)** kaks koma viis

(2,5); **boiling ~** keemispunkt; **at this ~** sel hetkel, nüüd; **at the ~ of death** surmasuus, suremas; **at all ~s** kõigis punktides, igas asjas; **off the ~** mitte-asjakohane, asjakohatu; **to the ~** (*or* **in ~**) asjakohane, asja kohta käiv, tabav; **a case in ~** asjakohane näide; **to be in ~** küsimuses olema; **on this ~** selles punktis *või* asjas; **on the ~ of doing** parajasti tegemas; **to carry** (*or* **gain**) **one's ~** oma eesmärki saavutama; **to come to the ~** asja juurde tulema; **to keep** (*or* **stick**) **to the ~** asja juures püsima; **to give ~s to** (*kellelegi*) punkte ette andma (*ka piltl.*); **to make a ~ of** (*millestki*) eriküsimust tegema, (*midagi*) tähtsaks pidama, kindlasti nõudma; **to make one's ~** (*vaidluses*) veenvalt tõendama; **not to put too fine a ~ on it** otsekoheselt rääkima; **to stretch a ~** ühte silma kinni pigistama, mitte valjult nõudlik olema; **to win (lose) on ~s** punktidega võitma (kaotama); **~s of the compass** (*ka* **compass ~s**) *mer.* kompassirumbid, kompassiringi punktid, ilmakaarestiku 32 punkti; **cardinal ~s** pearumbid, põhiilmakaared; kardinaalpunktid; **dry ~** *kunst* kuivnõel, külmnõel; **~ of honour (order, etc.)** au- (korra- jne.) küsimus; **~ of view** vaatepunkt; **in ~ of fact** tegelikult, faktiliselt; **to ~ a gun at smb.** kellegi pihta (püssist *või* revolvrist) sihtima; **to ~ out** osutama, näitama, viitama, tähelepanu juhtima (*et* **that**)

point-blank ['pɔint'blæŋk] **1.** *a.* otsesihitud; otsene, otsekohene, lausaline, selgesõnaline; **2.** *adv.* otseselt, selgesõnaliselt, lausa ◇ **~ distance** (*or* **range**) *mil.* otselasu kaugus; **~ shot** otselask

point-device ['pointdi'vais] *arh.* **1.** *a.* ülitäpne; **2.** *adv.* ülitäpselt

point-duty ['pɔintdju:ti] *s.* (*politseiniku*) postiteenistus (*er. liikluse juhtimiseks*)

pointed ['pɔintid] *a.* teravikuline, teravaotsaline, terav; teravdatud, tabav, rõhutatud ◇ **~ arch** *arhit.* teravkaar; **~ brackets** noolsulud

pointedly ['pɔintidli] *adv.* teravalt; teravdatult, tabavalt, rõhutatult

pointer ['pɔintə] *s.* osutaja, näitaja; osuti; kaardikepp; pointer, vooster (*linnukoer*); *fam.* vihje, näpunäide

pointillism ['pwæntilizm] *s. kunst* puäntillism

point-lace ['pɔintleis] *s.* nõelapits

pointless ['pɔintlis] *a.* teravikuta; lame, mage (*er. nalja kohta*); sihitu, mõttetu; *sport* punktitu (*mängu kohta*)

pointsman ['pɔintsmən] *s.* (*pl.* **-men**) (*raudtee*) rööpaseadja, pöörmeseadja; postipolitseinik (*er. liikluse juhtimiseks*)

poise I [pɔiz] **1.** *v. t. & i.* **(-sable)** tasakaalustama, tasakaalus hoidma; (*teataval viisil*) kandma, hoidma (*er. pead*); tegevuseks (*er.* hüppeks, viskeks) valmis hoidma, (tasakaalus) hõljutama; kaaluma, kaalutlema; hõljuma, rippuma; **2.** *s.* tasakaal, tasakaalukus; (pea)hoid; (tasakaalus) hõljumine; kaalulolek, otsustamatus

poise II [pwɑ:z] *s. füüs.* puaas (*mittesüsteemne dünaamilise viskoossuse mõõtühik*)

poison ['pɔizn] **1.** *s.* mürk, kihvt (*ka piltl.*); *atrib.* mürk-, mürgi-; **2.** *v. t. & i.* mürgi(s)tama, kihvtitama (*ka piltl.*); ohtlikult nakatama ◇ **to hate like ~** kibedasti vihkama; **what's your ~?** mida sina joogipooliseks võtaksid?; **~ ash** (*or* **dogwood, elder**) *Am.* = **~ sumach**; **~ gas** mürkgaas; **~ hemlock** *Am.* surmaputk (= **hemlock**); *ka* mürkputk (= **water-hemlock**); **~ ivy** *bot.* (väätkasvuna kasvav) mürgipuu (*Am., er. Vaikse ookeani rannikul tuntud ka* **~ oak** *nime all*); **~ pen** anonüümne laimukirjade kirjutaja; **~ sumach** *bot.* mürgipuu

poisoner ['pɔiznə] *s.* mürgi(s)taja, kihvtitaja; mürgisegaja

poisonous ['pɔiznəs] *a.* mürgine, kihvtine (*ka piltl.*); *fam.* vastik, närune

poke I [pouk] **1.** *v. t. & i.* **(-kable)** suskama, suskima, torkama, torkima, pistma, tõukama, müksama, müksima; (*tuld*) roopima, roobiga segama; **2.** *s.* torge, piste, tõuge, müks; (etteulatuv) (naiste)kübara äär ◇ **to ~ about** (*or* **to ~ and pry**) oma nina igale poole toppima, uudishimutsema; **to ~ fun at** suskima, narritama, (*kellegi kulul*) nalja tegema; **to ~ smb. in the ribs** kellelegi ribide vahele müksama; **to ~ one's nose into** (*millessegi*) oma nina vahele toppima; **~ bonnet** etteulatuva äärega naistekübar

poke II [pouk] *s. dial., arh.* kott ◇ **to buy a pig in a** ~ põrsast kotis ostma

poke III [pouk], **pokeberry** ['poukberi] = **pokeweed**

poker I ['poukə] *s.* (ahju)roop; põletus- *e.* kirjamisraud, põletusora (*puu ornamenteerimiseks*) ◇ **(as) stiff as a** ~ nagu kepi alla neelanud, tikksirge; ~ **plant** (*or* **red-hot** ~) *bot.* (*L.-Aafrikast pärinev*) tõrvikliilia

poker II ['poukə] *s.* pokker (*teatav kaardimäng*)

poker III ['poukə] *s. Am., haruld.* koll, hirmutis, peletis

poker-face ['poukəfeis] *s.* kaardimängijanägu (*vt.* **poker** II), ilmetu (*või* ükskõikne) nägu; ükskõikse näoilmega isik

poker-work ['poukəwə:k] *s. kunst* põletuskiri, põletuskirjamine, -maalimine

pokeweed ['poukwi:d] *s. bot.* kermesmari

poky ['pouki] *a.* **(-ier, -iest; -ily, -iness)** umbne, kopitanud, läpastanud, läppunud; igav

Polack ['poulæk] *s. Am. sl.* poolakas (= **Pole** III); poola juut

Poland ['pouland] *pn.* Poola(maa)

polar ['poulə] **1.** *a.* polaarne, polaar-; poolnõse-; *piltl.* täiesti vastandlik; **2.** *s. mat.* polaar ◇ ~ **bear** *zool.* jääkaru; ~ **circle** *geogr.* polaarjoon; ~ **co-ordinates** *mat.* polaarkoordinaadid, -koordinaadistik; ~ **fox** *zool.* polaarrebane, jäärebane; ~ **front** *meteor.* polaarfront; ~ **lights** *meteor.* polaarvalgus, virmalised

Polaris [po(u)'leəris] *s. astr.* Põhjanael (= **pole-star**)

polarity [po(u)'læriti] *s. füüs.* polaarsus; vastaspingete *või* -tungide esinemine; *piltl.* täielik vastandlikkus; *piltl. ka* eriline kalduvus (*või* tung, suunitlus)

polarization [poulər(a)i'zeiʃ(ə)n] *s. füüs.* polarisatsioon

polarize ['pouləraiz] *v. t. & i.* **(-zable)** *füüs.* polariseerima; polariseeruma; *piltl.* (*millelegi*) erilist suunitlust *või* tähendust andma; *ka* ühtlast suunitlust andma

polarizer ['pouləraizə] *s. füüs.* polarisaator

polder ['pɔldə] *s.* polder

pole I [poul] **1.** *s.* teivas, ritv, latt; (lipu)varras; (telegraafi-, telefoni-, elektriliini)post; (suusa)kepp (= **ski** ~); tiisel (= **carriage** ~); (*mõõduühikuna*) = **perch** I; **2.** *v. t.* teivastega varustama; teibaga lükkama ◇ **under bare** ~**s** *mer.* ilma purjedeta, tühja taglasega, paljaste peeltega; **up the** ~ *sl.* pigis, hädas; pöörane, hull; purujoobnud

pole II [poul] *s. geogr., astr., mat., füüs.* poolus ◇ **North (South) P-** põhja- (lõuna-) poolus; **positive (negative)** ~ *el.* positiivne (negatiivne) poolus; **to be** ~**s apart** täiesti vastandid olema

Pole III [poul] *s.* poolakas

pole-axe, *Am.* **-ax** ['poulæks] **1.** *s.* tapper, sõjakirves; (*lihuniku*) tapakirves; **2.** *v. t.* tapriga (*või* tapakirvega) surmama

polecat ['poulkæt] *s. zool.* tuhkur, tõhk; *Am.* = **skunk**

pole-jump ['pouldʒʌmp] = **pole-vault**

polemic [pɔ'lemik] **1.** *a.* **(-ically)** poleemiline, vaidlus- (*er. kirjutise või kirjaniku kohta*); *vrd. järgm.*; **2.** *s.* poleemika (= ~**s**); poleemik, vaidleja, vaidluskirjanik; *pl.* (*tarvit. ka sg-na*) poleemika, polemiseerimine; avalik vaidlus, sulesõda

polemical [pɔ'lemik(ə)l] *a.* **(-lly)** poleemiline, vaidlushimuline; *vrd. eelm.*

polemicist [pɔ'lemisist] *s.* poleemik, polemiseerija

polemicize [pɔ'lemisaiz] = **polemize**

polemist ['pɔlimist] = **polemicist**

polemize ['pɔlimaiz] *v. i.* polemiseerima, poleemikat (*või* sulesõda) pidama

polenta [pɔ'lentə] *s. kok.* polenta (*kastanijahu- või maisitangupuder, itaallaste rahvustoit*)

pole-star ['poulsta:] *s.* Põhjanael; *piltl.* juhttäht, teenäitaja

pole-vault ['poulvɔ:lt] *sport* **1.** *s.* teivashüpe; **2.** *v. i.* teivast hüppama, teivashüpet sooritama

police [pə'li:s] **1.** *s.* politsei; **(the** ~**)** politseinikud, politseinikkond; **2.** *v. t.* **(-ceable)** politseiga varustama; (politseina) avalikku korda pidama; *Am. sõj.* (*laagri jms.*) koristama, puhastama, korda seadma, korras hoidma **(up)** ◇ ~ **constable** konstaabel, kordnik; ~ **dog** politseikoer (*inimeste jälitamiseks treenitud hundikoer*); ~ **state** politseiriik, salapolitsei kontrolli all olev (totalitaarne) riik; **kitchen** ~ *Am. sõj.* köögitoimkond

police-court [pə'li:skɔ:t] *s.* politseikohus

police-magistrate [pə'li:smædʒistrit] *s.* politseikohtu eesistuja

policeman [pə'li:smən] *s.* **(***pl.* **-men)** politseinik

police-station [pə'li:sstei∫(ə)n] *s.* politseijaoskond

policewoman [pə'li:swumən] *s.* **(***pl.* **-women** [-wimin]) naispolitseinik

policlinic [pɔli'klinik] *s.* polikliinik

policy I ['pɔlisi] *s.* poliitika; tegutsemisviis; tegutsemistarkus, ettevaatlikkus; (asjaajamis)kavalus ◇ **domestic** ~ sisepoliitika; **foreign** ~ välispoliitika; **peace** ~ rahupoliitika; ~ **statement** (*valitsuse või partei*) avaldus (sise- ning välis)poliitilise kursi kohta

policy II ['pɔlisi] *s.* (kindlustus)poliis, kindlustustunnistus

polio ['pouliou] *s.* **(***pl.* **-os)** *fam.* = *järgm.*

poliomyelitis ['pɔlioumaiə'laitis] *s. med.* poliomüeliit, lastehalvatus (= **infantile paralysis**)

polish I ['pɔli∫] **1.** *v. t. & i.* poleerima, häilima, läikivaks tegema; lihvima, peenustama; ehtima, üles mukkima **(up)**; **2.** *s.* poleer, häil, läige, läik; poleerimis- *e.* häilimisvahend; polituur (= **furniture** ~); saapamääre, -kreem (= **boot** ~); peenus, lihvitus, lihv; poleerimine, häilimine, lihvimine ◇ **to** ~ **off** kiiret lõppu tegema

Polish II ['pouli∫] **1.** *a.* poola; **2.** *s.* poola keel

polite [pə'lait] *a.* **(-er, -est)** viisakas; peen, hästikasvatatud, haritud ◇ ~ **society** peen (*või* hea) seltskond; ~ **letters** (*or* **literature**) ilukirjandus; ~ **learning** klassikaline haridus; **the** ~ **thing** viisakus; **to do the** ~ (rõhutatud) viisakusega käituma

politeness [pə'laitnis] *s.* viisakus

politic ['pɔlitik] *a.* **(-icly)** elutark, ettenägelik, -mõtlik; kaval, osav; *arh.* riigi- ◇ **body** ~ riiklik ühiskond, riik

political [pə'litik(ə)l] *a.* **(-lly)** poliitiline; riigi- ◇ ~ **agent** (*or* **resident**) poliitiline agent, (briti) valitsusnõunik (*er. varemalt mõnes India vürstiriigis*); ~ **economy** poliitiline ökonoomia, poliitökonoomia; ~ **science** *jur.* riigiõigus, riigiõpetus

politician [pɔli'ti∫(ə)n] *s.* poliitik, poliitikamees, riigitegelane; *er. Am.* politikaan, riukamees, omakasupüüdlik parteipoliitik

politicize [pə'litisaiz] *v. i. & t.* politiseerima

politico [pə'litikou] *s.* **(***pl.* **-os, -oes)** *er. Am.* politikaan

politico- [pə'litikou] *ühendeis* poliitilis-

politics ['pɔlitiks] *s. pl.* (*tarvit. ka sg-na*) poliitika; poliitilised veendumused *või* vaated *või* seisukohad

polity ['pɔliti] *s.* riigikord; organiseeritud riik

Polk [pouk] *pn.*

polka ['poulkə, 'pɔl-] *s.* polka; *tekst.* (teatavat tüüpi) kootud naistejakk ◇ ~ **dot** *tekst.* (ümmargune) täpp, mumm (*riidemustris*); täpiline (*või* mummuline) riie

poll I [poul] **1.** *s. arh., dial., nalj.* pea; pealagi; peade- *või* häältelugemine; hääletamine; häältearv; valijate nimekiri; valimishääletus, valimised; *Am. pl.* valimiskastid, -punkt; *er. Am.* (ringkirjaline) küsitlus, (avalik) ankeet; **2.** *v. t. & i. arh.* pügama, kärpima, nudi(sta)ma, (*puu*) latva *või* (*looma*) sarvi ära lõikama; hääletama **(for)**; hääli lugema; (*hääletusel*) hääli saama; *er. Am.* (ringkirjaliselt) küsitlema ◇ **a** ~ **was demanded** nõuti häältelugemist; **excluded from the** ~ valijate nimekirjast välja jäetud; **a heavy (light)** ~ osavõturohke (osavõtuvähene) hääletus; **to go to the** ~**s** valima minema; **public opinion** ~ avaliku arvamuse küsitlus; **to** ~ **a jury** *Am.* igalt vandekohtunikult isiklikku otsust küsima; **to be** ~**ed** oma häält ära andma

poll II [pɔl] *s. sl.* **(the P-)** (*Cambridge'i ülikoolis*) hariliku lõpueksami tegijad (*ilma kiitva esiletõstmiseta*) ◇ **to take a P- degree** (*or* **to go out in the P-**) alamas klassis lõpueksamit õiendama

poll III [poul] **1.** *a.* sarvitu, nudipäine, nudipea-; **2.** *s.* sarvitu veis, nudipeaveis

Poll IV [pɔl] **1.** *pn.* (= **Polly, Mary**); **2.** *s.* (*ka* **p-**) papagoi (= ~**-parrot**)

pollack, -ock ['pɔlək] *s. zool.* euroopa süsikas, pollak; *ka mõni muu tursklaste sugukonnast kala* ◇ **green** ~ põhjaatlandi süsikas, saida

pollan ['pɔlən] *s. zool.* pollan (*Iiri järvedes elav rääbisetaoline kala*)

pollard ['pɔlәd] **1.** *s.* põetud (*või* pügamise teel tihendatud) puu, nudipuu; nudipäine

loom (*er. veis, kits, lammas*); klii; kliine jahu; **2.** *v. t.* (*puud*) pügamise teel tihendama

pollen ['pɔlin] *bot.* **1.** *s.* õietolm; **2.** *v. t.* = *järgm.*

pollinate ['pɔlineit] *v. t. bot.* tolmeldama

pollination [pɔli'nei∫(ə)n] *s. bot.* tolmeldamine; tolmlemine

polling ['poulin] *s.* (*puu*) pügamine, kärpimine (*vt.* **poll** I); *er. pol.* hääletamine, valimised ◇ **~-booth** valimiskabiin; **~-day** valimispäev; **~-place, ~-station** valimispunkt

Pollitt ['pɔlit] *pn.*

pollock ['pɔlək] = **pollack**

pollster ['poulstə] *s. Am. fam.* spetsialist (*või* töötaja) avaliku arvamuse sondeerimise alal

poll-tax ['poultæks] *s.* pearaha, (ühtlane) isikumaks

pollutant [pə'l(j)u:tənt] *s.* saaste- *või* reostusaine

pollute [pə'l(j)u:t] *v. t.* (**-table**) rüvetama, reostama, roojastama, saastama

pollution [pə'l(j)u:∫(ə)n] *s.* rüvetus, reostus, roojastus, saastamine, saastumine, saaste; *füsiol.* pollutsioon

Pollux ['pɔləks] *pn.*

Polly ['pɔli] **1.** *pn.* (= **Mary**); **2.** *s.* papagoi (= **Poll** III)

Pollyanna [pɔli'ænə] **1.** *pn.*; **2.** *s. Am.* elurõõmus optimist, äärmiselt kergeusklik ning optimistlik isik

polo ['poulou] *s. sport* polo

polonaise [pɔlə'neiz] *s.* polonees; *ka* teatav vanaaegne pidulik naisterõivas

polonium [pə'louniəm] *s. keem.* poloonium (*sümbol* **Po**)

Polonius [pə'louniəs] *pn.*

polony [pə'louni] *s.* pooltoorest sealihast suitsuvorst (*ka* **P- sausage**)

polo-stick ['pouloustik] *s. sport* polo(mängu)vasar, -kepp

poltergeist ['pɔltəgaist, *Am.* 'poul-] *s. folkl.* kolistaja-vaim

poltroon [pɔl'tru:n] *s.* pelgur, argpüks

poltroonery [pɔl'tru:nəri] *s.* pelgurlus, pelgurlikkus, argpükslus, argpükslikkus

poly ['pɔli] *s.* (*pl.* **~s**) *fam.* polütehniline instituut

poly- ['pɔli] *ühendeis* hulk-, hulga-, mitme-, palju-, (*võõrsõnades*) polü-

polyandry ['pɔliændri] *s.* polüandria, mitmemehelisus, mitmemehepidamine

polyanthus [pɔli'ænθəs] *s. bot.* kõrge priimula; *ka* tatsettnartsiss

polyatomic [pɔliə'tɔmik] *a. füüs., keem.* paljuaatomiline

polybasic [pɔli'beisik] *a. keem.* mitmealuseline

Polybius [pɔ'libiəs] *pn.* Polybios

Polycarp ['pɔlikɑ:p] *pn.* Polykarpos

polycarpic [pɔli'kɑ:pik], **-carpous** [-'kɑ:pəs] *a. bot.* polükarpne, korduvalt viljuv; mitme-emakaline; *vrd.* **carpel**

polychromatic [pɔlikrə'mætik] *a.* **(-ically)** polükromaatiline, mitmevärviline

polychrome ['pɔlikroum] **1.** *a.* polükroomne, mitmevärviline; **2.** *s. kunst* polükroom, mitmevärviline kunstiteos, *er.* mitmevärviline skulptuur ◇ **~ printing** mitmevärvitrükk

Polycrates [pɔ'likrəti:z] *pn.* Polykrates

polyester [pɔli'estə] *s. keem.* polüester

polyethylene [pɔli'eθəli:n] *s. keem.* polüetüleen

polygamist [pə'ligəmist] *s.* polügamist, mitmikabielu pooldaja; *haril.* mitmenaisepidaja

polygamous [pə'ligəməs] *a.* polügaamiline, mitmikabieluline

polygamy [pə'ligəmi] *s.* polügaamia, mitmikabielu; *haril.* mitmenaisepidamine

polyglot ['pɔliglɔt] **1.** *a.* polüglotne, mitmekeelne; **2.** *s.* polüglott, mitut keelt kõnelev isik; mitmekeelne raamat

polygon ['pɔligən] *s. mat.* hulknurk, polügoon

polygonal [pɔ'ligən(ə)l] *a. mat.* hulknurkne, hulknurk-, polügonaalne, polügonaal-

polygyny [pə'lidʒini] *s.* polügüünia, mitmenaisepidamine

polyhedron [pɔli'hi:dr(ə)n, -'hed-] *s. mat.* hulktahukas, polüeeder

polyhistor [pɔli'histɔ:], **polymath** [pɔli'mæθ] *s.* polühistor, mitmekülgsete teadmistega õpetlane, entsüklopedist, erudiit

polymer ['pɔlimə] *s. keem.* polümeer

polymeric [pɔli'merik] *a. keem.* polümeerne, polümeer(i)-

polymerization [pɔliməri'zei∫(ə)n] *s. keem.* polümerisatsioon, polümeerimine; polümeerumine

polymerize['pɔliməraiz] *v.t. & i. keem.* polümeerima, polümeriseerima; polümeeruma, polümeriseeruma

polymorphic [pɔli'mɔ:fik] = **polymorphous**

polymorphism [pɔli'mɔ:fizm] *s.* polümorfism, mitmekujulisus

polymorphous [pɔli'mɔ:fəs] *a.* polümorfne, mitmekujuline

Polynesia [pɔli'ni:zjə, -ʒ(j)ə, -∫(j)ə] *pn.* Polüneesia

Polynesian [pɔli'ni:zjən, -ʒ(j)ən, -∫(j)ən] **1.** *a.* polüneesia; **2.** *s.* polüneeslane

polynia [pɔ(u)'liniə, -'linjə] *s.* lahvandus

polynomial [pɔli'noumiəl] *mat.* **1.** *a.* polünomiaalne, polünomiaal-, polünoom-, hulkliikmeline; **2.** *s.* polünoom, hulkliige

polyp(e) ['pɔlip] *s.* **1.** *zool.* polüüp; **2.** *med.* = **polypus**

polyphase ['pɔlifeiz] *a. el.* mitmefaasiline

Polyphemus [pɔli'fi:məs] *pn.* Polyphemos

polyphonic [pɔli'fɔnik] *a. muus.* polüfooniline, mitmehäälne

polyphony [pɔ'lifəni] *s. muus.* polüfoonia, mitmehäälsus

polypi ['pɔlipai] *vt.* **polypus**

polypody ['pɔlipədi, -poudi] *s. bot.* imar

polypoid ['pɔlipɔid], **polypous** ['pɔlipəs] *a. med., zool.* polüübitaoline, polüüp-

polypus ['pɔlipəs] *s.* (*pl.* **-pi** [-pai]) *med.* polüüp; *vrd.* **polyp(e)**

polysaccharide [pɔli'sækəraid] *s. keem.* polüsahhariid, liitsuhkur

polysemantic [pɔlisi'mæntik] *a. lgv.* polüsemantiline, mitmetähenduslik

polysemy ['pɔlisi:mi] *s. lgv.* polüseemia, mitmetähenduslikkus

polystyrene [pɔli'stairi:n] *s. keem.* polüstüreen, polüstürool

polysyllabic [pɔlisi'læbik] *a.* **(-ically)** mitmesilbiline, polüsüllaabiline

polysyllable [pɔli'siləbl] *s.* mitmesilbiline sõna, polüsüllaabel

polytechnic [pɔli'teknik] **1.** *a.* polütehniline; **2.** *s.* polütehnikum (= **~ school**)

polytheism ['pɔliθi(:)izm] *s.* polüteism

polytheist ['pɔliθi(:)ist] *s.* polüteist

polytheistic [pɔliθi(:)'istik] *a.* **(-ically)** polüteistlik

polythene ['pɔliθi:n] *s. keem.* polüeteen

polyurethane [pɔli'juərəθein] *s. keem.* polüuretaan

polyuria [pɔli'juəriə] *s. pat.* polüuuria, liigkusesus

polyvinyl-chloride [pɔli'vainil'klɔraid] *s. keem., tehn.* polüvinüülkloriid (*lüh.* **PVC**)

pom I [pɔm] *s. fam.* spits(koer) (= **Pomeranian**)

pom II [pɔm] = **pommie, pommy**

pomace ['pʌmis] *s.* lõmastatud õunad (*veinitegemiseks*); lõmastatud mass, pressimisjäätmed (*er. kalajäätmed pärast kalaõli väljapressimist*)

pomade [pə'mɑ:d], **pomatum** [pə'meitəm] **1.** *s.* pumat; **2.** *v. t.* pumatiga võidma

pome [poum] *s. bot.* õunvili; *er. poeet.* õun; *aj. ka* riigiõun

pomegranate ['pɔmgrænit, pɔm'g-] *s.* granaat(õun); granaadipuu, granaatõunapuu (= **~-tree**)

pomelo ['pʌmilou] *s.* (*pl.* **-os**) *bot.* pomelipuu, *van.* pompelmuusipuu; pomel (*pomelipuu vili*)

Pomerania [pɔmə'reiniə] *pn.* Pommeri

Pomeranian [pɔmə'reiniən] **1.** *a.* pommeri; **2.** *s.* pommerlane (*Pommeri elanik*); *er.* spits(koer) (= **~ dog**)

pomiculture ['poumikʌlt∫ə] *s.* puuviljakasvatus, -viljelus

pommel ['pʌm(ə)l] **1.** *s.* mõõganupp; sadulakolju, -kori, -nupp; **2.** *v. t.* **(-ll-)** mõõga käepidemega taguma; (*er. rusikatega*) taguma, kolkima (*ka* **pummel**)

pommie, pommy ['pɔmi] *s. sl.* inglane (*er. äsjane immigrant Austraalias ja Uus-Meremaal*)

pomology [pə'mɔlədʒi] *s. aiand.* pomoloogia

Pomona [pə'mounə] *s. müt.* Pomona (*rooma puuviljajumalanna*)

pomp [pɔmp] *s.* toredus, hiilgus, pidulikkus

Pompadour ['pɔmpəduə] **1.** *pn.*; **2.** *s.* **(p-)** pompaduur (*teatavat tüüpi soengustiil, riidemuster jms.*)

pompano ['pɔmpənou] *s.* (*pl.* **-os**) *zool.* pompaano (*väärtuslik merekala*); *ka* niitkiir ◇ **California** (*or* **pacific**) **~** kalifornia müntkala

Pompeii [pɔm'pi:ai, 'pɔmpiai] *pn.* Pompeji

Pompey ['pɔmpi] *pn.* Pompeius

pompom I [ˈpɔmpɔm] *s. fam.* suurekaliibriline kuulipilduja *või* väiksekaliibriline automaatkahur

pompom II [ˈpɔmpɔm] = *järgm.*

pompon [ˈpɔmpɔn] *s.* (ehis)tutt (*er. kingal või mütsil*), pompoon

pomposity [pɔmˈpɔsiti] *s.* (tehtud) suurejoonelisus, ülespuhutus, pidulikkus, hunnitus, pompoossus

pompous [ˈpɔmpəs] *a.* (tehtult) suurejoonelise, ülespuhutud, pidulik, hunnitu, pompoosne

'pon [pɔn] *lüh.* = **upon**

ponce [pɔns] *s. sl.* şutenöör (= **souteneur**)

poncho [ˈpɔntʃou] *s.* (*pl.* **-os**) pontšo (*L.-Ameerikas kantav mantel*); *ka* vihmakeep

pond [pɔnd] **1.** *s.* tiik; **2.** *v. t. & i.* tiigistama, tiigiks tammistama; tiiki moodustama

pondage [ˈpɔndidʒ] *s.* tiigi (*er. veskitammi abil kogutav*) veevaru

ponder [ˈpɔndə] *v. t. & i.* kaalutlema, vaagima; mõtisklema, mõlgutlema (**on, upon; over**)

ponderability [pɔnd(ə)rəˈbiliti] *s.* kaalutavus, ponderaablus

ponderable [ˈpɔnd(ə)rəbl] **1.** *a.* kaalutav, ponderaabel; **2.** *s. pl.* kaalutavad esemed, materiaalsed asjad, ponderaablid

ponderosity [pɔnd(ə)ˈrɔsiti] *s.* raskekaalulisus, -pärasus, kohmakus

ponderous [ˈpɔnd(ə)rəs] *a.* raskekaaluline, -pärane, kohmakas

pond-snail [ˈpɔndsneil] *s. zool.* mudatigu, mudakukk

pondweed [ˈpɔndwi:d] *s. bot.* penikeel

pone [poun] *s. Am.* maisikarask, -leib (*ka* **corn-** ~)

pongee [pɔnˈdʒi:, pʌn-] *s. tekst.* pleekimata (hiina) pesusiid

pongo [ˈpɔŋgou] *s.* (*pl.* **-os**) (inim)ahv, šimpans *või* orangutang; *sl.* sõdur *või* merejalaväelane

poniard [ˈpɔnjəd] **1.** *s.* põue- *e.* pistoda (= **dagger**); **2.** *v. t.* põueodaga surnuks pistma

pons asinorum [ˈpɔnz æsiˈnɔ:rəm] *s. lad.* «eeslisild» (*Eukleidese geomeetria teoreem, et võrdhaarse kolmnurga alusel asetsevad nurgad on võrdsed*); *piltl.* midagi raskesti ületatavat (*er. algajale*)

Ponsonby [ˈpʌnsnbi] *pn.*

Pontefract [ˈpɔntifrækt, ˈpʌmfrit] *pn.*

pontiff [ˈpɔntif] *s.* paavst (*ka* **sovereign** ~, **supreme** ~); *aj.* ülempreester, pontifeks; piiskop; *piltl.* kõrgeim autoriteet

pontifical [pɔnˈtifik(ə)l] **1.** *a.* (**-lly**) paavstlik; piiskoplik; **2.** *s.* piiskoplike kirikutavandite käsiraamat; *pl.* piiskopirüü

pontificate **1.** [pɔnˈtifikit] *s.* pontifikaat, paavsti- *või* piiskopiamet; paavsti *või* piiskopi ametiaeg; **2.** [pɔnˈtifikeit] *v. i.* pontifitseerima, kõrgeima (*või* eksimatu) autoriteedina esinema

pontify [ˈpɔntifai] *v. i.* = *eelm.*

pontlevis [pɔntˈlevis] *haruld.* = **drawbridge**

pontoon [pɔnˈtu:n] *s.* pontoon, sillapaat, ujuk (*ka lennukil*); lamepraam ◇ ~ **bridge** pontoon- *e.* ujuksild

Pontus [ˈpɔntəs] *pn.* Pontos

Pontypool [ˈpɔntipu:l] *pn.*

Pontypridd [ˈpɔntiprid] *pn.*

pony [ˈpouni] *s.* poni, ponihobune; *sl.* 25 naela (raha); *Am.* spikker, spikk (= **crib**); *sl.* topka, pits, (väike) kiaas (*viina või õlut*); *atrib.* väike-, pisi-

ponytail [ˈpouniteil] *s.* hobusesabasoeng

pooch [pu:tʃ] *s. Am. sl.* koeraklutt, krants

pood [pu:d] *s.* puud (*vene kaaluühik*, = 16,38 kg)

poodle [ˈpu:dl] *s.* puudel, puudlikoer

pooh [pu:, puh] *interj.* päh!

Pooh-Bah [ˈpu:ˈbɑ:] *s.* paljude ametite pidaja (*koomilise kuju järgi teatavas inglise operetis*)

pooh-pooh [pu:ˈpu:] *v. t.* naeruväärseks pidama, (*millegi üle*) nina krimpsutama

pool I [pu:l] *s.* loik, lomp; võrendik, võreng; jõelamm, lammijärv; *er.* (**the P-**) Thames'i jõelamm allpool London Bridge'i; *Am.* supelbassein

pool II [pu:l] **1.** *s.* ühispanus, panuste kogusumma (*er. kaardimängus või kihlveol*); ühisvaru; ühisfond; ühiskassa; teatav piljardimäng; organiseeritud kihlvedu jalgpallivõistluste puhul (= **football** ~); *maj.* puul; **2.** *v. t.* (*raha või varusid*) (ühiseks ettevõtteks) kokku panema, (*ettevõtteid*) ühendama (*ka piltl.*) ◇ **gold** ~ *maj.* kullapuul; **patent** ~ *maj.* patendipuul, -koondis; **typing** ~ masinakirjabüroo; ~**ed resources** ühisressursid, ühendatud varud

Poole [pu:l] *pn.*

poolroom [ˈpu:lru(:)m] *s. Am.* piljardisaal *või* piljardimaja; kihlveokontor (*vt.* **pool** II)

Poona(h) [ˈpu:nə, -nɑ:] *pn.*

poop I [pu:p] *mer.* **1.** *s.* ahter; ahtritekk; pupp, jüüt; **2.** *v. t.* (*laine kohta*) üle ahtri uhtuma

poop II [pu:p] *s. sl.* tossike; tobu (= **nincompoop**)

poop III [pu:p] *v. t. & i., Am. sl.* tossu välja võtma, jõuetuks kurnama; nässu minema (*haril.* ~ **out**)

poor [puə] *a.* vaene (*millegi poolest* **in**); kehv, armetu, vilets; halb, nigel; kasin, napp ◇ **the** ~ vaesed, kehvikud; ~ **fish** *fam.* tossike, tohman; ~ **man's weather-glass** *bot.* põld-varsapõlv (= **scarlet pimpernel**)

poor-box [ˈpuəbɔks] *s.* korjanduskarp (*vaeste heaks almuste kogumiseks*)

poor-house [ˈpuəhaus] *s.* vaestemaja, seek (= **workhouse**)

poor-law [ˈpuəlɔ:] *s.* vaeste(hoolekande)seadus

poorly [ˈpuəli] **1.** *pred. a.* haiglane; **2.** *adv.* kehvalt, viletsalt, puudulikult

poorness [ˈpuənis] *s.* kehvus, armetus, viletsus, puudulikkus; *vrd.* **poverty**

poor-rate [ˈpuəreit] *s.* vaestemaks, kogukondlik maks vaestehoolekande heaks

poor-relief [ˈpuərili:f] *s.* vaestehoolekanne

poor-spirited [ˈpuəspiritid] *a.* julgusetu, kartlik, arg

pop I [pɔp] **1.** *s.* plõks(atus), klõps(atus); pauk; *fam.* vurts, kihisev jook, *ka* šampanja, vahuvein; **2.** *v. i. & t.* plõksatama, klõpsatama; plõksutama, klõpsutama; (*püssi*) paugutama; äkki tulema *või* minema (**in, out, across**); äkki esile kerkima (**up**); äkki (*pead*) pistma (**in, out, down, etc.**); *sl.* «sisse soolama», panti panema; **3.** *adv.* plõksti, klõpsti; niuhti ◇ **in** ~ *sl.* «soolas», pandimajas; **to** ~ **the question** *fam.* abieluettepanekut tegema; **to** ~ **corn** *Am.* maisiteri röstima; **to** ~ **off (the hooks)** *sl.* vedrut välja viskama, surema; *Am. sl.* vihaseks kihvatama; ~ **goes the weasel** «niuhti käib nirk» (*teatav inglise rahvatants*)

pop II [pɔp] *fam.* **1.** *s.* rahvakontsert (= **popular concert**); popmuusika (= **popular music**); **2.** *a.* rahvalik, rahva- ◇ ~ **art** popkunst

pop III [pɔp] *s. Am.* paps, papa, taat (= **poppa**)

pop-corn [ˈpɔpkɔ:n] *s. Am.* röstitud maisiterad

pope I [poup] *s.* paavst ◇ **P- Joan** (legendaarne) naispaavst Johanna; *ka* teatav vanaaegne kaardimäng

pope II [poup] *s.* papp, (õigeusu) vaimulik

popery [ˈpoupəri] *s. haril. põlgl.* paavstlus, paavstimeelsus

pop-eyed [ˈpɔpaid] *a. Am.* pung- *e.* punnsilmne, pung- *e.* punnissilmaline; (*hämmastusest või hirmust*) ärevil (**with**)

popgun [ˈpɔpgʌn] *s.* mängupüss, paukpüss

popinjay [ˈpɔpindʒei] *s.* kehkenpüks, kergats, keigar, moenarr; *haruld.* papagoi; *dial.* roherähn

popish [ˈpoupiʃ] *a. põlgl.* paavstlik, paavstimeelne, -usuline

poplar [ˈpɔplə] *s.* pappel, paplipuu

poplin [ˈpɔplin] *s. tekst.* popeliin

Popocatepetl [ˈpɔpəkætiˈpetl] *pn.*

popover [ˈpɔpouvə] *s. Am. kok.* kohutuskook *või* -kukkel

poppa [ˈpɔpə] *Am.* = **papa**

poppet [ˈpɔpit] *s. fam.* kullake, kallike (*er. üttevormis* **my** ~); *arh.* nukk, pupe (= **puppet**)

popping [ˈpɔpiŋ] *a. poeet.* magunatega kaetud, magunaid täis; (nagu) oopiumist uimastatud; uimastav

popping-crease [ˈpɔpiŋkri:s] *s.* (*kriketimängus*) pallimisjoon

poppy [ˈpɔpi] *s. bot.* magun, moon; moonpunane (värvus) ◇ **P- Day** «magunapäev», Esimese maailmasõja vaherahu mälestuspäev (11. nov.)

poppycock [ˈpɔpikɔk] *s. sl. peam. Am.* lollus, pläma, joba

poppy-head [ˈpɔpihed] *s.* magunapea (*ka farm.*); *arhit.* nikerdatud tippornament (*kirikupingi otsalaual*)

populace [ˈpɔpjuləs] *s.* lihtrahvas, (rahva)massid

popular ['pɔpjulə] *a.* populaarne, populaar-, rahvalik, rahvaomane, rahva-; üldiselt armastatav *või* imetletav (*kellegi poolt* **with**); (*hinna kohta*) mõõdukas ◇ **to make oneself** ~ üldist armastust (*või* lugupidamist) võitma; ~ **ballads** rahvaballaadid, -laulud; **P- Front** *pol.* rahvarinne; ~ (**science**) **literature** populaarteaduslik kirjandus, aimekirjandus

popularity [pɔpju'læriti] *s.* populaarsus, lugupeetus, poolehoid; rahvalikkus

popularization [pɔpjulər(a)i'zeiʃ(ə)n] *s.* populariseerimine, rahvalikustamine, rahvalikustus

popularize ['pɔpjuləraiz] *v. t.* (**-zable**) populariseerima, rahvalikustama

populate ['pɔpjuleit] *v. t.* (**-lable, -tor**) rahvastama, rahvastikuga täitma, asustama

population [pɔpju'leiʃ(ə)n] *s.* rahvastamine, rahvastumine, rahvastus, asustus; rahvastik, elanikkond, elanikud, populatsioon (*ka biol.*) ◇ ~ **explosion** demograafiline plahvatus, rahvastiku ülikiire juurdekasv

populist ['pɔpjulist] *s. aj.* **1.** (*USA-s*) populist, «rahvapartei» liige *või* pooldaja; **2.** (*Venemaal*) narodnik

populous ['pɔpjuləs] *a.* rahvarikas, -rohke, tihedalt rahvastatud *või* asustatud

porbeagle ['pɔ:bi:gl] *s. zool.* heeringahai

porcelain ['pɔ:slin] *s.* portselan; portselankaup; portselantoode; *atrib.* portselan(i)- ◇ ~ **clay** portselanisavi, kaoliin

porch [pɔ:tʃ] *s. arhit.* etik; väliseeskoda, katusega kaetud ukseesine; sammaskoda, portikus; *Am.* veranda ◇ **the P- Filos.** stoa, stoikud, stoalased

porcine ['pɔ:sain] *a.* sea-, seataoline

porcupine ['pɔ:kjupain] *s. zool.* okassiga; *tehn.* sugemismasin, -trummel ◇ ~ **anteater** sipelgasiil; ~ **fish** siilkala

pore I [pɔ:] *s.* poor, urve; higiauk

pore II [pɔ:] *v. i., haruld. v. t.* mõtisklema, juurdlema, hauduma, pead murdma (**on, upon, over**); *van.* (keskendunult) silmitsema, vaatlema (**at, on, upon, over**) ◇ **to** ~ **one's eyes out** oma silmi lugemisega üle pingutama

porgy ['pɔ:gi, *haruld.* -dʒi] *s. zool.* merikogerlaste sugukonda kuuluv kala; *pl.* merikogerlased ◇ **genuine** ~ suur pagrus; **jolthead** ~ suur porgi; **northern** ~ põhjaskapp; **red** ~ harilik pagrus

pork [pɔ:k] *s.* sealiha; *arh.* siga; *Am. sl.* keskvalitsuse poolt kohalikule omavalitsusele antav rahaline toetus (*peam. parteipoliitilise tagamõttega; ka* ~-**barrel**)

porker ['pɔ:kə] *s.* siga, sigudik; *er.* (noor) nuumsiga

porky ['pɔ:ki] *a.* (**-ier, -iest; -iness**) sealihataoline; lihav, pekine, rasvane

porn [pɔ:n], **porno** ['pɔ:no] *sl.* **1.** = **pornography**; **2.** = **pornographic**

pornographic [pɔ:nə'græfik] *a.* (**-ically**) pornograafiline

pornography [pɔ:'nɔgrəfi] *s.* pornograafia

porosity [pɔ:'rɔsiti] *s.* poorsus, urbsus

porous ['pɔ:rəs] *a.* poorne, urbne

porphyrin ['pɔ:firin] *s. keem.* porfüriin

porphyrite ['pɔ:firait] *s. min.* porfüriit

porphyry ['pɔ:firi] *s. min.* porfüür

porpoise ['pɔ:pəs] *s. zool.* pringel, seakala; *Am. ka* delfiin (= **dolphin**)

porridge ['pɔridʒ] *s.* (jahu-, tangu)puder, *er.* kaerahelbepuder

porringer ['pɔrindʒə] *s. arh.* pudrukauss; väike kauss, kausike

Porsena ['pɔ:sinə], **Porsenna** [pɔ:'senə] *pn.*

Porson ['pɔ:sn] *pn.*

port I [pɔ:t] *s.* sadam, sadamalinn ◇ **free** ~ vabasadam; **outside** ~ eelsadam; ~ **of call** vahesadam

port II [pɔ:t] *s.* luuk, ava; *er. mer.* (*laeva*) küljeluuk; ümaraken, illuminaator; (*varemalt*) laskeava, ambrasuur (= ~**hole**); *peam. Š.* värav (*linnamüüris*) ◇ **filler** ~ *tehn.* täiteluuk, -ava; **gangway** ~ *mer.* reelinguava

port III [pɔ:t] **1.** *v. t. mil.* (*püssi, mõõka*) ülevaatuseks (diagonaalselt) keha ees hoidma; **2.** *s. mil.* relvahoid ülevaatuseks; *arh.* kehahoid, rüht, seisang ◇ ~ **arms!** *mil.* rinnale võtt!

port IV [pɔ:t] **1.** *s. mer.* pakpoord, paaparras, vasakparras; *atrib.* vasak-, pakpoordi-; **2.** *v. t. & i.* (*rooli või laeva*) vasakule pöörama; (*laeva kohta*) vasakule pöörduma ◇ ~ **the helm!** rool vasakule!

port V [pɔ:t] *s.* portvein (= ~ **wine**)

portability [pɔ:tə'biliti] *s.* kantavus

portable ['pɔ:təbl] *a.* (**-bly**) (kaasas)kantav, portatiivne ◇ ~ **gramophone (typewriter, etc.)** kohvergrammofon (-kirjutusmasin jne.); ~ **lamp** kandelamp

portage ['pɔ:tidʒ] **1.** *s.* (kauba)transport, edasitoimetus, *er.* vahepealne (maad mööda) vedu ühelt laevalt teisele; (*veesõiduki*) maad mööda tirimine; transpordi- *e.* veoraha; **2.** *v. t.* (*kaupu*) ühelt laevalt (maad mööda) teisele transportima; (*veesõidukit*) maad mööda tirima

portal ['pɔ:t(ə)l] **1.** *s.* portaal, (*suure hoone*) kaunistatud sissekäik *või* värav; *anat.* värat; **2.** *a.* portaal(i)-; *anat.* värati- ◇ ~ **crane** *tehn.* portaalkraana; ~ **vein** *anat.* värativeen

portative ['pɔ:tətiv] *a.* kande-; *aj.* (hõlpsasti) kantav, portatiivne ◇ ~ **force** kandejõud; ~ **organ** portatiiv (*väike kaasaskantav orel*)

portcullis [pɔ:t'kʌlis] *s.* (*lossivärava*) langevõre

Porte [pɔ:t] *s. aj.* (**the** ~ *or* **the Sublime** ~ *or* **the Ottoman** ~) «Kõrge Värav», Türgi sultani õu, Türgi sultanlik valitsus

porte-cochère [pɔ:tkɔ'ʃɛə] *s. pr.* (kangialusega) hobusevärav; kangialune (läbikäik)

portend [pɔ:'tend] *v. t.* ette tähendama, ennustama

portent ['pɔ:tent] *s.* ettetähendus, enne, tähendusrikas *või* (paha)endeline asi; ime

portentous [pɔ:'tentəs] *a.* (paha)endeline, tõsiselt ettetähendav *või* ähvardav; paljutähendav, tõsine, mõjukas (*ka humor.*)

porter I ['pɔ:tə] *s.* uksehoidja, portjee

porter II ['pɔ:tə] *s.* pakikandja (*er. raudteel*); koormakandja; lastija; *Am.* (*magamisvaguni*) saatja-teenindaja (*varemini haril. neeger*); *Am.* (*asutise või restorani*) koristaja (*mees*); porter (*kange must õlu,* = ~**'s ale**) ◇ ~**'s knot** pakikandja *või* lastija kuue õlale kinnitatud padjand

porterage ['pɔ:təridʒ] *s.* pakikandjaamet; pakikandetasu; *ka* kande- *või* transpordikulud (= **portage**)

porter-house ['pɔ:təhaus] *s. peam. Am.* õllepood, kõrts; *kok.* (paremat sorti) looma(liha)filee (= ~ **steak**)

Porteus ['pɔ:tjəs] *pn.*

portfolio [pɔ:t'fouliou] *s.* (*pl.* **-os**) mapp, aktimapp, portfell; ministriportfell; *maj.* (*panga*) väärtpaberite portfell ◇ **minister without** ~ portfellita minister

porthole ['pɔ:thoul] *s.* ümaraken, illuminaator; (*varemalt*) laskeava, ambrasuur (= **port** II)

Portia ['pɔ:ʃiə] *pn.*

portico ['pɔ:tikou] *s.* (*pl.* **-os, -oes**) *arhit.* portikus, sammaseeskoda, sammashall

portière [pɔ:'tjɛə] *s. pr.* portjäär, ukse-eesriie

portion ['pɔ:ʃ(ə)n] **1.** *s.* portsjon, (määratud) osa, jagu, annus; kaasavara (= **marriage** ~); osa, (teatav) hulk (*midagi* **of**); **2.** *v. t.* osadeks jagama, välja jagama (**out**); osastama, (määratud) osaks andma (*kellelegi* **to**); kaasavaraga varustama, kaasavaraks andma

portionless ['pɔ:ʃ(ə)nlis] *a.* kaasavaratu

Portland ['pɔ:tlənd] *pn.* ◇ ~ **cement** *chit.* portlandtsement; ~ **stone** *min.* portlandi lubjakivi, portlandiit

portly ['pɔ:tli] *a.* (**-ier, -iest; -iness**) tüse, kopsakas, kehakas; väärikalt tüse, väärikas

portmanteau [pɔ:t'mæntou] *s.* (*pl.* ~**s,** ~**x** [-z]) sumadan, (kaheks pooleks avanev) reisikohver ◇ ~ **word** *lgv.* sumadansõna, kahest sõnast (kõlaliselt kui ka mõtteliselt) ühtesulatatud uus sõna (*näit.* **chortle** = **chuckle** + **snort; smog** = **smoke** + **fog**)

Portobello [pɔ:to(u)'belou] *pn.*

Porto Rico ['pɔ:to(u) 'ri:kou] *van.* = **Puerto Rico**

portrait ['pɔ:trit] *s.* portree

portraitist ['pɔ:tritist] *s. kunst* portretist, portreemaalija (= **portrait-painter**)

portraiture ['pɔ:tritʃə] *s.* portreteerimine, portreemaalimine; portree

portray [pɔ:'trei] *v. t.* portreteerima, (*kellegi*) portreed valmistama; kujutama, kirjeldama

portrayal [pɔ:'tre(i)əl, -'treil] *s.* portreteerimine; kujutamine, kirjeldamine; portree, pilt

portress ['pɔ:tris] *s.* naisuksehoidja, -uksevalvur (*er. nunnakloostris*)

Port Said [pɔ:t'said, *van.* -'seid; *Am. ka* -sa'i:d] *pn.*

Portsea ['pɔ:tsi(:)] *pn.*

Portsmouth ['pɔ:tsməθ] *pn.*

Portugal ['pɔ:tjug(ə)l] *pn.*

Portuguese [pɔ:tju'gi:z] **1.** *a.* portugali; **2.** *s.*

(*pl.* ~) portugallane; portugali keel ◇ **the** ~ portugallased; ~ **man-of-war** *zool.* meripõis

portulaca ['pɔ:tjə'lækə, -'ɑ:kə] *s. bot.* portulak; *er.* suureõieline portulak (*ilutaim*); *vrd.* **purslane**

P.O.S.B. *lüh.* = **Post-Office Savings Bank**

pose I [pouz] **1.** *v. t. & i.* **(-sable)** asetama, esitama (*väidet, küsimust jms.*), teatud poosi asetama; poseerima, teatavas poosis asuma, teatud poosi võtma; tehtud mõju taotlema, võltsitult ęsinema **(as)**; **2.** *s.* poos, (keha)seisang; hoiak; *er.* tehtud hoiak *või* esinemine

pose II [pouz] *v. t.* hämmeldama, (küsimustega) segi ajama

Poseidon [pɔ'said(ə)n] *s.* Poseidon (*merejumal kreeka mütoloogias*)

poser I ['pouzə] *s.* raske küsimus, «kõva pähkel»

poser II ['pouzə] *s. haruld.* poseerija (= *järgm.*)

poseur [pou'zə:] *s. pr.* poseerija, posöör, ennast tähtsaks teeskleja

posh [pɔʃ] *sl.* **1.** *a.* tore, peen, uhke, šikk; **2.** *v. t.* (*haril.* ~ **up**) toredaks (*või* peeneks, uhkeks, šikiks) tegema ◇ **(all) ~ed up** toredasti üleslöödud, šikiks tehtud

posit ['pɔzit] *v. t.* (väitluse) aluseks võtma, tõestatuks eeldama; *filos.* postuleerima; *haruld.* asetama

position [pə'ziʃ(ə)n] **1.** *s.* positsioon, asetus, asend, asupaik, -koht; seis, seisukord; seisus, auaste, amet; seisukoht, arvamus; **2.** *v. t.* kohale asetama; (*millegi*) asukohta määrama *või* kindlaks tegema ◇ **in (out of)** ~ õigel (ebaõigel) kohal; **to be in a** ~ **to do** olukorra tõttu teha võima; **persons of** ~ tähtsal kohal asuvad isikud

positional [pə'ziʃ(ə)n(ə)l] *a.* positsiooniline

positive ['pɔzitiv] **1.** *a.* positiivne; tõeliselt antud, kindel, tegelik; täiesti veendunud (*milleski* **of**); *lgv.* algvõrdeline; **2.** *s. lgv.* positiiv, algvõrre (= ~ **degree**); *fot.* positiiv ◇ ~ **law** *jur.* positiivne õigus; ~ **philosophy** positivism; ~ **pole** *el.* positiivne poolus, anood; ~ **sign** plussmärk

positively ['pɔzitivli] *adv.* positiivselt; tõeliselt, tegelikult; kindlasti, tingimata

positivism ['pɔzitivizm] *s. filos.* positivism

positivist ['pɔzitivist] *s. filos.* positivist

positivity [pɔzi'tiviti] *s.* positiivsus

positron ['pɔzitrɔn] *s. füüs.* positron

positronium [pɔzi'trouniəm] *s. füüs.* positroonium

posology [pɔ'sɔlədʒi] *s.* posoloogia, dosioloogia, annuseõpetus

posse ['pɔsi] *s.* politseisalk *või* politseivõimude poolt kogutud eraisikute salk (*roimari jälitamiseks*) ◇ ~ **comitatus** [kɔmi'teitəs] *aj.* krahvkonna ülema (*või* šerifi) poolt tarviduse korral kokkukutsutav maakaitsevägi

possess [pə'zes] *v. t.* omama, valdama; valitsema, ülevõimu omama ◇ **to** ~ **oneself** (*or* **one's soul**) ennast valitsema; **to** ~ **oneself of** (*midagi*) oma valdusse võtma *või* haarama, omastama; **what** ~**ed him to do that?** mis on küll temasse läinud, et ta seda tegi?; **to be** ~**ed of** (*midagi*) omama, valdama; *vrd. järgm.*

possessed [pə'zest] *a.* kurjast vaimust vallatud, kurjavaevatud, seestunud; raevlev, hull, meeletu ◇ **to be** ~ **by** (*or* **with**) (*millestki*) vallatud olema (*er. mingist meeletust tujust, painajalikust mõttest jms.*); **he fought like one** ~ ta võitles kui meeletu

possession [pə'zeʃ(ə)n] *s.* omamine, valdamine; omand(us), valdus; seestumus; *pl.* omand(id), varandus(ed) ◇ **in** ~ **of** (*midagi*) valdav, omav; **in the** ~ **of** (*kellegi*) valduses, omanduses; **to take** ~ **of** valdusse võtma, omandama; **to rejoice in the** ~ **of** õnnelikult valdama, nautima

possessive [pə'zesiv] **1.** *a.* omanduslik, omandi-; valdushimuline, (isekalt) nõudlev; *lgv.* possessiivne, possessiiv-, omastav; **2.** *s. lgv.* possessiivpronoomen, omastav asesõna (= ~ **pronoun**); omastav kääne (= ~ **case**)

possessor [pə'zesə] *s.* omanik, valdaja

possessory [pə'zesəri] *a.* omaniku-, omandi-, omandus(e)-, valdus(e)-

posset ['pɔsit] *s.* kuum vürtsitatud ning veiniga segatud piim (*er. külmetusrohuna*)

possibility [pɔsi'biliti] *s.* võimalikkus; võimalik juhtum, võimalus

possible ['pɔsibl] **1.** *a.* võimalik; *fam.* väljakannatatav, talutav; **2.** *s.* kõik kellegi võimuses olev; täis (*või* kõrgeim võimalik)

punktide arv; võimalik kandidaat *või* võistleja *või* võitja ◇ **if** ~ kui võimalik; **all the assistance** ~ kõik võimalik abi; **I will do my** ~ ma teen kõik, mida suudan; **to score a** ~ *sport* kõiki punkte saavutama (*er. märkilaskmises*)

possibly ['pɔsibli] *adv.* iganes, kuidagi; võimalikult, võib-olla ◇ **I cannot** ~ **go** mul ei ole kuidagi võimalik minna; ~ **you are right** võib-olla on teil õigus

possum ['pɔsəm] *s. fam.* = **opossum** ◇ **to play** ~ surnut (*või* haiget) teesklema; *Am. ka* lolli mängima, mittearusaamist teesklema; väga ettevaatlik olema (*kellegagi* **with**)

post I [poust] **1.** *s.* post, sammas, tulp; **2.** *v. t.* (posti *või* tulba otsa) üles paigutama; (*plakatit*) üles kleepima (**up**); avalikult teatama *või* kuulutama; plakatitega katma (**over**)

post II [poust] **1.** *s.* post (*sideasutus*); postkontor, sidekontor; postkast; postisaadetised; *van.* hobusepost, posthobuseid pidav asutus; **2.** *v. t. & i.* postitama, postiga saatma, posti panema; *van.* posthobustega sõitma, kiirustama, ruttama; *kaub.* (*pearaamatusse*) sisse kandma, sissekannet tegema (**up**); uusimate teadetega varustama (**up**); **3.** *adv. van.* posthobustega, kiirustades ◇ **to send by** ~ postiga saatma; **take this to (the)** ~ viige see posti; **by return of** ~ järgmise (tagasituleva) postiga, viivitamatult; **to travel** ~ *van.* posthobustega reisima, kiiresti reisima; ~ **exchange** *Am.* sõjaväekaubastu; sõjaväepood, kasarmupood; ~ **office** postkontor, sidekontor; **General P- Office** (Londoni) peapostkontor; **well** ~**ed (up)** hästi informeeritud; **to keep smb.** ~**ed** *Am. fam.* kellelegi informatsiooni andma (*millegi kohta* **on**)

post III [poust] **1.** *s.* post, vahi- *või* valvepost (*ka piltl.*); (sõjaväeline) kindlustatud asukoht, kindlustatud punkt, fort; kauplemispunkt (= **trading-** ~); ametikoht; *mil. ka* ehasignaal; **2.** *v. t.* vahipostile paigutama; ametikohale määrama ◇ **to remain at** (*or* **in**) **one's** ~ oma (ameti)kohale jääma; **first** ~ *mil.* ehasignaali esimene osa; **last** ~ *mil.* ehasignaali lõpposa; (viimne) matusesignaal

post IV [poust] *prep. lad.* pärast, peale ◇ ~ **meridiem** [mi'ridiem] (*lüh.* **p.m.**) pärast lõunat; ~ **mortem** ['mɔ:tem] pärast surma (*vrd.* **post-mortem**)

post- [poust] *pref.* pärast-, järel-, -järgne, (*võõrsõnades*) post-

postage ['poustidʒ] *s.* postimaks, -kulu, saatekulu ◇ ~ **stamp** postmark, kirjamark

postal ['poust(ə)l] **1.** *a.* **(-lly)** post(i)-; **2.** *s. Am.* = ~ **card** ◇ ~ **card** *Am.* postkaart; ~ **code** = **post-code**; ~ **order** postiülekanne, rahakaart

post-bag ['poustbæg] *s.* postikott; *piltl.* ühele isikule saabunud post

post-bellum ['poust'beləm] *a.* pärastsõjaaegne, sõjajärgne (= **post-war**)

post-box ['poustbɔks] *s.* postkast

post-boy ['poustbɔi] = **postilion**

post-captain ['poustkæptin] *s. aj.* täieõiguslik mereväekapten

postcard ['poustkɑ:d] *s.* postkaart ◇ **picture** ~ piltpostkaart

post-chaise ['poustʃeiz] *s. aj.* postitõld, diližanss, tilisang

post-code ['poustkoud] *s.* sihtnumber, postiindeks

post-date ['poust'deit] *v. t.* postdateerima, hilisema daatumiga varustama

post-diluvian ['poustd(a)i'l(j)u:viən] *a.* veeuputusjärgne (*vast.* **antediluvian**)

poster ['poustə] *s.* plakat, müürileht; plakatikleepija (= **bill-** ~); (*ragbis*) otse üle värava lendav pall

poste restante ['poust 'restɑ:nt] *s. pr.* nõudekirjade osakond (*postkontoris*); (*märge postisaadetisel*) nõudmiseni

posterior [pɔs'tiəriə] **1.** *a.* tagumine, taga-; järelmine, pärastine, pärastpoolne, hilisem (*millestki* **to**); **2.** *s.* (*sg. või pl.*) tagaosa, taguots, tagumik, istmik

posteriority [pɔstiəri'ɔriti] *s.* pärastisus, pärastpoolsus

posteriorly [pɔs'tiəriəli] *adv.* tagantjärele

posterity [pɔs'teriti] *s.* järelpõlv, -sugu, -tulijad; tulevased põlved, järelmaailm

postern ['poustə(:)n, 'pɔs-] *s. arh.* taga- *või* kõrvaluks, -värav (= ~ **door,** ~ **gate**)

post-free ['poust'fri:] *a.* postimaksust vaba, tasutud postimaksuga, saatekuludeta, franko

post-glacial [ˈpoustˈglæʃ(ə)l, -ˈgleiʃ(ə)l] *a. geol.* postglatsiaalne, jääajajärgne

post-graduate [ˈpous(t)ˈgrædjuit] **1.** *a.* ülikoolijärgne; *er.* aspirantuuri-, aspirandi-; **2.** *s.* aspirant (= ~ **student**) ◇ ~ **course** (*or* **studies**) aspirantuur

post-haste [ˈpoustˈheist] *van.* **1.** *adv.* suure kiiruga, tuhatnelja; **2.** *s.* suur kiir, rutt, tõtt

post-horn [ˈpousthɔ:n] *s. aj.* postisarv

post-horse [ˈpousthɔ:s] *s. aj.* posthobune

posthumous [ˈpɔstjuməs] *a.* postuumne, pärast isa surma sündinud (*lapse kohta*); surmajärgne, pärastsurmane (*teose või kuulsuse kohta*)

posthypnotic [poust(h)ipˈnɔtik] *a.* (**-ically**) *psühh., med.* posthüpnootiline, hüpnoosijärgne

postilion, -ll- [pəsˈtiljən] *s. aj.* postiratsur, ratsakutsar (*postitõlla ees*)

Postlethwaite [ˈpɔsləweit] *pn.*

postlude [ˈpoustlju:d] *s. muus.* postluudium, järelmäng

postman [ˈpous(t)mən] *s.* (*pl.* **-men**) kirjakandja, postiljon

postmark [ˈpous(t)mɑ:k] **1.** *s.* postitempel; **2.** *v. t.* postitempliga varustama, (*posti*) tembeldama

postmaster [ˈpous(t)mɑ:stə] *s.* postkontori ülem ◇ **P- General** (Inglise) postiminister

postmeridian [ˈpous(t)məˈridiən] *a.* keskpäevajärgne, pärastlõunane

post-mistress [ˈpoustmistris] *s.* postkontori (nais)ülem

post-mortem [ˈpous(t)ˈmɔ:təm] **1.** *a.* pärastsurmane, surmajärgne, pärast surma ettevõetav (*lahkamise kohta*); **2.** *s.* koolnuvaatlus, -lahang, autopsia (= ~ **examination**)

post-natal [ˈpous(t)ˈneit(ə)l] *a.* sünnijärgne

post-nuptial [ˈpous(t)ˈnʌpʃ(ə)l] *a.* pulmajärgne

post-obit [ˈpoustˈɔbit] *s.* võlakohustus, mis on lunastatav pärast pandiksoleva varanduse omaniku surma (= ~ **bond**)

post-office [ˈpoustɔfis] = **post office** (*vt.* **post** II) ◇ ~ **box** (*lüh.* **PO box**) (nimeline) postkast, abonementkast (*sideasutuses*)

post-paid [ˈpous(t)ˈpeid] *a.* tasutud postimaksuga, maksuvaba, saatekuludeta, franko

postpone [pous(t)ˈpoun] *v. t.* (**-nable**) (*ajaliselt*) edasi lükkama, hilisemaks jätma

postponement [pous(t)ˈpounmənt] *s.* (*ajaliselt*) edasilükkamine, hilisemaks jätmine

postposition [ˈpous(t)pəˈziʃ(ə)n] *s. lgv.* järelasetus; järelliide; postpositsioon, tagasõna

post-prandial [ˈpous(t)ˈprændiəl] *a. haril. humor.* söömingujärgne (*er. joomise, kõnepidamise jms. kohta*)

postscript [ˈpou(st)skript] *s.* (*lüh.* **P.S.**) järelkiri, postskriptum

postulate 1. [ˈpɔstjuleit] *v. t.* (**-lable, -tor**) postuleerima, (tingimusena) eeldama, paratamatuks eelduseks pidama; nõudma; **2.** [ˈpɔstjulit] *s.* postulaat (*er. filos., mat.*)

posture [ˈpɔstʃə] **1.** *s.* seisang, asend, posituur; *haruld.* seisukord, seisund; seisukoht, suhtumine; **2.** *v. i. & t.* (**-rable**) teatavat seisangut võtma, poseerima; teatavasse seisangusse asetama ◇ ~ **of affairs** asjaolude seis *või* seisukord

post-war [ˈpoustˈwɔ:] *a.* sõjajärgne, pärastsõjaaegne

posy [ˈpouzi] *s. van.* (väike) lillekimp; *arh.* sõrmusesse graveeritud mõtte- *või* mälestussalm

pot [pɔt] **1.** *s.* pott; pada; (joogi)kann, kruus; *fam.* (auhinna)karikas, (sportlik) auhind; *sl.* kenake rahasumma; *sl.* (rahaline) panus; *Am. sl.* marihuaana (= **marijuana**); (*ka* ~ **paper**) = **pott**; *ka* = **chamber-**~, **chimney-**~, **flower-**~; *ka* ~**-shot**; **2.** *v. t. & i.* (**-tt-**) (*keeduks või hoiuks*) potti panema; *fam.* (*millestki*) lühikokkuvõtet tegema; (*lille*) potti istutama; (*last*) potitama; *fam.* maha põmmutama, maha laskma; (*millegi pihta*) laskma (**at**) ◇ **big** ~ *fam.* «suur nina», tähtis isik; **the** ~ **calls the kettle black** pada sõimab katelt; **to make the** ~ **boil** endale eluülalpidamist teenima (*er. sealjuures oma talenti labastades*); **to keep the** ~ **boiling** tegevust mitte soikuda laskma; **to go to** ~ *fam.* põhja minema, alla käima; ~ **hat** «oktoober», kõvakübar, kõva; ~ **luck** kodus juhuslikult (ootamata külalise tulekul) antav toit (*tarvit. er. väljendis* **come and take** ~ **luck with us** tulge kaasa ja sööge meiega, mis juhtub olema); **a** ~ (*or* ~**s**) **of money** *sl.* suur hulk raha; **-tted meat** (potti) sissetehtud peenekshaki-

tud liha; **a -tted version of** *fam.* lühike kokkuvõte (*millestki*)

potable [ˈpoutəbl] *a.* joodav ◇ ~ **water** joogivesi

potamology [pɔtəˈmɔlədʒi] *s.* potamoloogia; jõeteadus

potash [ˈpɔtæʃ] *s. keem.* potas, kaaliumkarbonaat, *põll.* kaalisool (*väetisena*) ◇ **caustic** ~ *keem.* kaaliumhüdroksiid; ~ **soap** kaaliumseep

potassium [pəˈtæsiəm] *s. keem.* kaalium (*sümbol* **K**) ◇ ~ **carbonate** kaaliumkarbonaat, potas; ~ **cyanide** kaaliumtsüaniid; ~ **permanganate** kaaliumpermanganaat

potation [pouˈteiʃ(ə)n] *s.* joomine; jook; *pl.* jooming

potato [p(ə)ˈteitou] *s.* (*pl.* **-oes**) kartul ◇ **white** (*or* **Irish**) ~ *Am.* (harilik) kartul; **sweet** (*or* **Spanish**) ~ bataat, maguskartul; **small** ~ *sl. haril. pl.* tähtsusetu isik *või* asi; **that's not quite the (clean)** ~ *sl.* see ei ole mitte päris aus asi *või* teguviis

potato-beetle [p(ə)ˈteito(u)bi:tl], **-bug** [-bʌg] *s. zool.* kartulimardikas, koloraado mardikas

potato-box [p(ə)ˈteito(u)bɔks], **-trap** [-træp] *s. sl.* molu, leivaauk, suu ◇ **shut (up) your** ~! *vulg.* pea molu!, suu kinni!

pot-belly [ˈpɔtbeli] *s.* (paks) magu, vats; paksmagu

pot-boiler [ˈpɔtbɔilə] *s.* leivatöö, haltuura-(töö); haltuurategija (kunstnik)

pot-boy [ˈpɔtbɔi] *s.* kõrtsipoiss, (*kõrtsi või õllepoe*) kelner

poteen [pəˈti:n], **potheen** [pɔtˈhi:n, pəˈɵi:n] *s.* samagonn-viski, salaja pruulitud iiri viski

potency [ˈpout(ə)nsi] *s.* võimsus, võim, tugevus; mõjusus, tõhusus; (*joogi*) kangus; *füsiol., med.* potents

potent [ˈpout(ə)nt] *a.* võimas, tugev; mõjus, tõhus; (*joogi kohta*) kange; *füsiol., med.* potentne

potentate [ˈpout(ə)nteit] *s.* võimukandja, võimumees, võimur, valitseja, potentaat

potential [pəˈtenʃ(ə)l] **1.** *a.* (**-lly**) potentsiaalne, võimalik, (varjatud kujul) toimimisvõimeline; *lgv.* võimalikkust väljendav; **2.** *s. lgv.* potentsiaal, võimalikkust väljendav kõneviis (= ~ **mood**); *füüs.* potentsiaal; toimimis- *või* jõudlusvõime ◇ ~ **energy** *füüs.* potentsiaalne energia; **defence** ~ *mil.* kaitsevõime

potentiality [pətenʃiˈæliti] *s.* potentsiaalsus, (varjatud) töövõimelisus; võimalikkus

potentiate [pəˈtenʃieit] *v. t.* võimendama, (toimimis)võimet suurendama, potentsi lisama; *haruld.* võimalikuks tegema

potentiometer [pətenʃiˈɔmitə] *s. el.* potentsiomeeter

potheen [pɔtˈhi:n, pəˈɵi:n] = **poteen**

pother [ˈpɔðə] **1.** *s.* segadus, möll, lärm, kisa, tolmukeerutus; **2.** *v. t. & i.* segadust tekitama, lärmi lööma (**over**) ◇ **to make** (*or* **raise**) **a** ~ lärmi lööma, kisa tõstma

pot-herb [ˈpɔthə:b] *s.* köögi-rohttaim, supijuur, maitsetaim

pot-hole [ˈpɔthoul] *s.* (*veest uuristatud või teesse sõidetud*) auk, lohk; *geol.* hiiukirn

pot-hook [ˈpɔthuk] *s.* katla- *või* pajakonks; *piltl.* konksjoon (*ilukirjaharjutustes*) ◇ ~**s and hangers** varesejalad

pot-house [ˈpɔthaus] *s.* õllepood, trahter

pot-hunter [ˈpɔthʌntə] *s.* hoolimatult kõike ettejuhtuvat mahakõmmutav jahimees; *sport sl.* auhinnakütt

potion [ˈpouʃ(ə)n] *s.* ravim- (*või* nõia-, mürk)jook ◇ **love** ~ armujook; **sleeping** ~ unejook

potluck [ˈpɔtˈlʌk] = **pot luck** (*vt.* **pot**)

potman [ˈpɔtmən] *s.* (*pl.* **-men**) (*õllepoe või trahteri*) kelner

Potomac [pəˈtoumæk] *pn.*

pot-pie [ˈpɔtpai] *s. kok.* potipirukas (*potis küpsetatud lihapirukas*); *Am.* lihaklimbid, -käkid

pot-plant [ˈpɔtplɑ:nt] *s.* potitaim

pot-pourri [poupuˈri:, ˈpouˈpuri] *s.* purk mitmesuguste kuivatatud healõhnaliste rohtudega ning õitega; *muus., kirj.* popurrii; *kok.* segatoit lihast ja aedviljast

pot-roast [ˈpɔtroust] *s. kok.* moorpraad, pajapraad (*haril. veiseliha*)

Potsdam [ˈpɔtsdæm] *pn.*

potsherd [ˈpɔtʃə:d] *s.* potikild

pot-shot [ˈpɔtʃɔt] *s.* (hõlpus) lask paigalseisva eseme pihta; huupi (*või* umbropsu) lask; *piltl.* juhuslik katse

pot(t) [pɔt] *s.* teatav (inglise) kirjapaberi formaat (*ka* **pot paper**, = 31,7 × 33,1 cm)

pottage ['pɔtidʒ] *s. arh.* (paks) supp, vedel puder

potted ['pɔtid] **1.** *p. p., vt.* **pot; 2.** *a. Am. sl.* purjus

potter I ['pɔtə], *Am.* **putter** ['pʌtə] *v. i.* nokitsema, kohmitsema, pusima, väikest viisi töötama (*millegi kallal* **at, in**); vedelema, viltsima, logelema (**about**) ◇ **to ~ away one's time** (*tühja-tähja nokitsedes*) aega raiskama

potter II ['pɔtə] *s.* pottsepp, savinõude valmistaja ◇ **~'s clay** pottsepasavi; **~'s wheel** potikeder

pottery ['pɔtəri] *s.* savi- *või* kivinõud, savi(töö)tooted, keraamika; pottsepatöö; pottsepatöökoda, keraamikatehas

pottle ['pɔtl] *s. arh.* poolegalloniline kruus (= 2,27 l); laast- *või* vitskorv (*marjade jaoks*)

potty I ['pɔti] *a.* **(-ier, -iest; -iness)** *sl.* tähtsusetu, tühine; hull, pöörane (*millegi üle* **about, on**)

potty II ['pɔti] *s. fam.* (*er. lastek.*) (öö)potike

pot-valiant ['pɔtvæljənt] *a.* joobnult vahva, kuraasikas

pot-valour ['pɔtvælə] *s.* joomakuraas

pouch [pautʃ] **1.** *s.* kukkur, kaugas, tasku, (väike) kott, paun; tubakakott (= **tobacco-~**); *zool.* kukkur; **2.** *v. t. & i.* kaukasse (*või* taskusse, kotti) pistma; kotikest moodustama, kotikujuliselt rippuma ◇ **diplomatic ~** diplomaatiline kott

pouched [pautʃt] *a.* kukkur-, kukruga varustatud; kukrut (*või* kotti, pauna) moodustav

pouchy ['pautʃi] *a.* kukkurjas, kotjas, kukru- *või* kotitaoline

pouf(fe) [pu:f] *s. pr.* (madal) polsterdatud iste

poulard(e) [pu'lɑ:d] *s.* noor nuumkana

poult [poult] *s.* tibu, noor kana (*või mingi muu kodu- või jahilind*)

poulterer ['poultərə] *s.* kodulinnu- *e.* sulgloomakaupmees; linnulihamüüja

poultice ['poultis] **1.** *s.* puderhautis; **2.** *v. t.* **(-ceable)** puderhautisega hautama, puderhautist peale panema

Poultney ['poultni] *pn.*

poultry ['poultri] *s.* kodulinnud, sulgloomad; linnukasvandus ◇ **~-farm** *põll.* linnu(kasvatus)farm; **~-house** *põll.* lindla, linnulaut; **~-yard** *põll.* jooksuaed, linnukoppel

pounce I [pauns] **1.** *v. i.* (kallale) sööstma, kallale kargama (**upon, on, at**); **2.** *s.* sööst, kallalekargamine, (äkiline) pealelangemine; *arh.* (*röövlinnu*) küünis ◇ **on the ~** hüppevalmis (*kallalekargamiseks*)

pounce II [pauns] *tehn.* **1.** *s.* sandarakipulber; *ka* (peen) pimsipulber *või* söepulber; kalkeerimispulber; **2.** *v. t.* sandarakipulbriga (*või* pimsipulbriga) silestama; (söepulbriga) kalkeerima

pound I [paund] *v. t. & i.* (puruks) tampima; taguma, kolkima, peksma (*millegi pihta* **at, on**); rängalt pommitama; (*südame kohta*) pekslema; ennast vaevama, vaevaga töötama (**along, away**) ◇ **to ~ the books** *Am.* hoolega tuupima; **to ~ the box** *Am.* klaverit taguma, klaverit klimberdama

pound II [paund] **1.** *s.* karjaaed, -tara, aedik, tarandik (*er. võõrale maa-alale sattunud loomade, tänapäeval ka kadumaläinud koerte ja kasside ning keelatud kohas pargitud mootorsõidukite kinnipidamiseks*); **2.** *v. t.* (tarasse) sulustama, kinni ajama (= **impound**)

pound III [paund] *s.* nael (*kaaluühik; lüh.* **lb.; 1 lb.** = 453,6 g); nael(sterling) (*rahaühik; lüh.* **£; £1** = 20 **shillings**; *alates 1971. aasta rahareformist* **£1** = 100 **New Pence**; *vt.* **penny**) ◇ **~s shillings and pence** (or **£ s.d.**) raha; **it is a question of £ s.d.** ['el es 'di:] see on rahaküsimus; **five ~** (*haruld.* **~s**) **ten and six** 5 naela 10 šillingit ja 6 penni; **a shilling in the ~** üks šilling naelalt, viis protsenti igalt naelalt; **~ (five-~, ten-~ etc.) note** naelane (viie-, kümne- jne. naelane) pangatäht; **~ of flesh** *piltl.* seadustähe järgi nõutav rahasumma *või* mingi muu asi; **~ Scots** *aj.* šoti nael (= 1 **s.** 8 **d.**)

poundage ['paundidʒ] *s.* komisjoniprotsent naelsterlingilt; maks kaalunaelalt; *aj.* tollimaks sisse- *või* väljaveetava kauba väärtuselt

pound-cake ['paundkeik] *s. kok.* (teatav) inglise keeks (*jahust, suhkrust, võist, munadest ja rosinatest kaaluliselt võrdsetes osades*)

(-)pounder I ['paundə] *s.* (*kaalult või väärtuselt*) (-)naelane asi (*er. liitsõnades, näit.* **ten-~** kümnenaelane)

pounder II ['paundə] *s.* tampija; tambits, tampnui (*vt.* **pound** I)

pour [pɔ:] **1.** *v. t. & i.* valama, kallama; puistama; voolama, valguma; **2.** *s. haruld.* valamine, kallamine, valang (*vrd.* **downpour**) ◇ **to ~ out one's heart** südant (välja) puistama; **it never rains but it ~s** *vanas.* õnnetus ei tule üksi; **~ing rain** tugev vihmavaling, paduvihm

pourboire ['puəbwɑ:] *s. pr.* jootraha

pourparler [puə'pɑ:lei] *s. haril. pl. pr.* (diplomaatiline) eelläbirääkimine, mitteametlik läbirääkimine

pour prendre congé ['puə 'prɑ:ŋdr 'kɔ:ŋʒei] *adv.* (*lüh.* **P.P.C.**) *pr.* jumalagajätuks (= **to take leave**)

pout [paut] **1.** *v. i. & t.* mossitama; (*huuli*) torusse (*või* prunti) ajama; ette ulatuma; **2.** *s.* mossitus ◇ **to ~ one's chest** rinda ette ajama; **to be in** (*or* **to have**) **the ~s** mossitama, pahutsema

pouter ['pautə] *s.* mossitaja; *ka* pugutuvi (= **~ pigeon**)

poverty ['pɔvəti] *s.* vaesus, kehvus ◇ **~-stricken** vaesunud, vaene, vilets

P(.)O(.)W(.) *lüh.* = **prisoner of war**

powder ['paudə] **1.** *s.* pulber; (peen) tolm; puuder; püssirohi (= **gun-~**); **2.** *v. t. & i.* pulbristama, tolmustama, pulbriks (*või* tolmpeeneks) tegema; pulbristuma, tolmustuma; puuderdama; pulbriga (*või* peene tolmuga) katma ◇ **to smell ~** «püssirohtu nuusutama», lahingust osa võtma; **to put more ~ into** (*millessegi*) rohkem jõudu panema; **not worth ~ and shot** pole vaeva väärt; **to waste ~ and shot** asjatult jõudu raiskama; **to take a ~** *Am. sl.* vehkat tegema, jalga laskma

powder-blue ['paudəblu:] *s.* (pesu)sinepulber; kahvatusinine värv(us)

powder-box ['paudəbɔks] *s.* puudrikarp, -toos

powdered ['paudəd] *a.* pulbristatud; puuderdatud ◇ **~ eggs** munapulber; **~ milk** piimapulber; **~ sugar** tuhksuhkur

powder-flask ['paudəflɑ:sk] *s. van.* püssirohutoos

powder-horn ['paudəhɔ:n] *s. van.* püssirohusarv

powder-magazine ['paudəmægə'zi:n] *s.* püssirohukelder *või* -ait; *mer.* püssirohukamber

powder-mill ['paudəmil] *s.* püssirohutehas

powder-puff ['paudəpʌf] *s.* puudritups

powdery ['paudəri] *a.* **(-iness)** pulbrine, pulbritaoline; puudrine, puudriga kaetud

Powell ['pouel, 'pau-] *pn.*

power ['pauə] **1.** *s.* võim, võime, võimus; võimsus; jõud, energia; volitus, volikiri; (suur)riik; *mat.* potents, aste; *fam.* suur hulk (*midagi* **of**); *atrib.* jõu-, masinajõul töötav, mootor-; **2.** *v. t.* jõumasinaga (*või* mootoriga) varustama ◇ **I will do all in my ~** ma teen kõik, mis seisab mu võimuses; **more ~ to your elbow!** jõudu tööle!; **full ~(s)** täisvolitus; **I am in your ~** ma olen teie võimuses; **the party in ~** võimulolev erakond; **the ~s that be** seaduslikud võimud; **the Great P-s** suurriigid; **~ of attorney** volitus, volikiri; **~ consumption** *tehn.* energiatarbimine; energiatarbimus; **~ drive** *tehn.* jõuajam, mehaaniline ajam; **~ loom** *tehn.* mehaanilised kudumisteljed, (kanga)kudumismasin; **~ politics** jõupoliitika; **~ shovel** *tehn.* mehaaniline labidas; (ühekopaline) ekskavaator; **~ supply** *tehn.* toiteallikas; toide; energiavarustus

power-boat ['pauəbout] *s.* mootorkaater, (kiire) mootorpaat

power-dive ['pauədaiv] *av.* **1.** *s.* mootorpikeerimine, -pikee (*vedavmootoriga pikeerimine*); **2.** *v. i.* mootorpikeerima

power-driven ['pauədriv(ə)n] *a.* jõuajamiga, mehaanilise ajamiga, mootori jõul töötav, mootor-

powerful ['pauəf(u)l] *a.* **(-lly)** võimas, tugev, vägev; võimukas

power-house ['pauəhaus] *s.* jõujaam; *fam.* tarmukas isik

powerless ['pauəlis] *a.* võimutu, jõuetu; võimetu (*midagi tegema* **to do**)

power-plant ['pauəplɑ:nt] *s. tehn.* jõuseade, -seadmed; *er. el.* jõujaam (= *järgm.*)

power-station ['pauəstei(ə)n] *s. el.* jõujaam

power-stroke ['pauəstrouk] *s. tehn.* töötakt, -käik

pow-wow ['pauwau] **1.** *s.* indiaanlaste nõidpreester *või* posija-arst; (*indiaani tarkade või pealikute*) nõupidamiskoosolek; *Am. sl.* «mokalaat», arutluskoosolek; **2.** *v. i. & t.* (hulganisti) arutlema, nõu pidama (*millegi üle* **about**); (*haigust*) posimisega arstima

Powys ['po(u)is] *pn.*

pox [pɔks] *s. fam.* (*haril.* **the ~**) kuritõbi, süüfilis (= **great ~, French ~, Spanish ~**); *vrd.* **smallpox, chicken-pox, cow-pox**

Poynings ['pɔiniŋz] *pn.*

Poynter ['pɔintə] *pn.*

P.P. *lüh.* = **parish priest**

p.p. *lüh.* = **1. per procurationem** (= **by proxy**); **2.** *gramm.* **past** (*or* **passive**) **participle**

pp. *lüh.* = **pages**

P.P.C. *lüh.* = **pour prendre congé** (= **to take leave**)

P.P.S. *lüh.* = **post-postscript** post-postskriptum, järelkirja järelkiri

Pr *keem.* = **praseodymium**

pr *lüh.* = **pair**

P.R. *lüh.* = **1. Puerto Rico; 2. public relations; 3. proportional representation**

P.R.A. *lüh.* = **President of the Royal Academy**

pra(a)m [prɑ:m] *s. mer.* praam

practicability [præktikə'biliti] *s.* teostatavus, läbiviidavus; rakendatavus, kasutatavus, tarvitatavus

practicable ['præktikəbl] *a.* (**-bly**) teostatav, läbiviidav; rakendatav, kasutatav, tarvitatav; (*tee kohta*) käidav, sõidukõlblik

practical ['præktik(ə)l] *a.* praktiline, tegelik, otstarbekohane, otstarbekas ◇ **~ joke** vingerpuss; **for ~ purposes** tegelikult, niisama hästi kui, peaaegu

practicality [prækti'kæliti] *s.* praktilisus, tegelikkus; tegelik asjaolu

practically ['præktikəli] *adv.* praktiliselt, tegelikult; niisama hästi kui, peaaegu

practice, *Am. ka* **-tise** ['præktis] *s.* praktika, praksis, tegelus; harjutus, (tegelik) ettevalmistus; harjumus, tava, komme; (*arsti, advokaadi*) ametialane tegevus ◇ **in ~** tegelikkuses, tegelikus töös; **to be in (out of) ~** alalise harjutuse tõttu heas (harjutuse puudusel halvas) vormis olema; **sharp ~** kahtlaste riugaste tarvitamine; **discreditable** (*or* **foul**) **-es** alatud riukad, ebaaus teguviis

practician [præk'tiʃ(ə)n] *s.* praktik

practise, *Am. ka* **-tice** ['præktis] *v. t. & i.* praktiseerima, tegelema (*er. ametialal*); tegelikult tarvitama; harjutama ◇ **to ~ upon smb.'s fears** kellegi kartusi ära kasutama

practised, *Am. ka* **-ticed** ['præktist] *a.* kogenud, vilunud

practitioner [præk'tiʃ(ə)nə] *s.* praktiseeriv arst *või* advokaat ◇ **general ~** (*lüh.* **G.P.**) praktiseeriv üldarst

Praed [preid] *pn.*

praedial ['pri:diəl] = **predial**

praepostor, pre- [pri:'pɔstə] *s.* (*vanemate õpilaste seast määratud*) õpetaja abiline (*mõnes Inglise internaatkoolis,* = **prefect**)

praesidium [pri'sidiəm] = **presidium**

praetor, pre- ['pri:tə] *s. aj.* preetor

praetorian, pre- [pri'tɔ:riən] *aj.* **1.** *a.* preetori-, preetorlik; pretoriaani, pretoriaanlik; **2.** *s.* pretoriaan

pragmatic [præg'mætik] *a.* (**-ically**) pragmaatiline, tegelikkuslik, asjalik; praktiliselt rakendatav; *aj.* pragmaatiline, riigikorraldusse puutuv; *filos.* pragmaatiline, pragmatismil põhinev; *ka = järgm.* ◇ **P-ic sanction** *aj.* pragmaatiline sanktsioon

pragmatical [præg'mætik(ə)l] *a.* pragmaatiline (= *eelm.*); teiste asjadesse vahelesegav, pealetükkiv; (piiratult) dogmaatiline

pragmatism ['prægmətizm] *s.* pragmaatilisus, tegelik asjalikkus; vahelesegamine teiste asjadesse; *filos.* pragmatism

Prague [prɑ:g, *van.* preig] *pn.* Praha

prahu ['prɑ:hu:, 'prɑ:u:] = **proa**

prairie ['preəri] *s.* preeria ◇ **~-chicken** (*or* **-fowl, -grouse, -hen**) *zool.* preeriakudres; **~-cocktail** (*or* **-oyster**) *Am. fam.* pipra ja soolaga vürtsitatud toores muna, segatuna õli ning äädikaga või viskiga; **~-dog** (*or* **-marmot**) *zool.* rohtlahaukur, *van.* preeriakoer; **~-schooner** *Am. aj.* suur kaetud vanker (*er. varajaste asunikkude sõiduk Metsikusse Läände reisimiseks*); **~-wolf** *zool.* preeriahunt, koiott (= **coyote**)

praise [preiz] **1.** *v. t.* (**-sable**) kiitma; **2.** *s.* kiitus, kiit, kiide ◇ **in ~ of** (*kellegi*) kiitu-

seks; **to sound** (*or* **sing**) **smb.'s ~s** kellelegi kiitust laulma, kedagi ülistama

praiseworthy ['preizwə:ði] *a.* (**-ily, -iness**) kiiduväärne, -väärt

Prakrit ['prɑ:krit] *s. lgv.* praakrit

praline ['prɑ:li(:)n] *s.* pralinee, (*teatavat liiki*) pähklikompvek

pram I [præm] *s. fam.* lapsevanker (= **perambulator**)

pram II [prɑ:m] = **praam**

prance [prɑ:ns] **1.** *v. i.* (*hobuse kohta*) ennast tagajalgadele püsti ajama; karglema, kekslema, kepslema, kepsutama (*ka piltl.*); **2.** *s.* kepsatus, kekslus

prandial ['prændiəl] *a. humor.* eine-, (lõuna)söögi- ◇ **~ invitation** (külla)kutse eineks *või* lõunasöögiks

prang [præŋ] *av. sl.* **1.** *v. t.* (*lennukit*) «prauhti» maandama, maandumisel purustama; (*sihtmärki*) sodiks pommitama; **2.** *s.* «prauhti» maandumine, (*lennuki*) purustamine; (*sihtmärgi*) sodikspommitamine

prank I [præŋk] *s.* vemp, vembutus, temp; vingerpuss ◇ **to play ~s** vembutama, vempe tegema (*kellelegi* **on**)

prank II [præŋk] *v. t. & i. van., lit.* mukkima, (edevalt) ehtima **(out, up)**

prankish ['præŋkiʃ] *a.* vembukas

prankster ['præŋkstə] *s. er. Am.* vembumees, vigurivänt

praps, p'raps [præps] *fam.* = **perhaps**

prase [preiz] *s. min.* praasem (*rohekas kvarts*)

praseodymium [preizi(:)o(u)'dimiəm] *s. keem.* praseodüüm (*sümbol* **Pr**)

prat [præt] *s. sl., vulg.* tagumik

prate [preit] **1.** *v. i.* lobisema, lobama, latrama; **2.** *s.* loba, latramine

pratfall ['prætfɔ:l] *s. sl. er. Am.* tagumikulekukkumine; *piltl.* hale sissekukkumine

pratincole ['prætiŋkoul] *s. zool.* tibukas, *er.* kõnnutibukas

pratique ['prætik, præ'ti:k] *s. mer.* (karantiinijärgne) kaldaluba, sanitaarkaldaluba, sanitaartõend

prattle ['prætl] **1.** *v. i.* vadistama, vadama; **2.** *s.* vadistus, vada, vadin

prattler ['prætlə] *s.* vadistaja, *er.* vadistaja laps

prau ['prɑ:u:, prau] = **proa**

prawn [prɔ:n] **1.** *s. zool.* krevett, (suur) garneel; **2.** *v. i.* krevette püüdma

Praxiteles [præk'sitəli:z] *pn.*

pray [prei] *v. i. & t.* palvetama (*kellegi poole* **to**; *kellegi eest* **for**; *millegi pärast* **for**); paluma ◇ **~ don't speak so loud** palun ärge rääkige nii valjusti

prayer I ['pre(i)ə] *s.* palvetaja

prayer II [prɛə] *s.* palve, palvus ◇ **to say one's ~s** palvet lugema, palvetama

prayer-book ['prɛəbuk] *s. kirikl.* palveraamat

prayerful ['prɛəf(u)l] *a.* (**-lly**) palvuslik, palvemeelne, harras

prayer-meeting ['prɛəmi:tiŋ] *s.* palvekoosolek

prayer-wheel ['prɛə(h)wi:l] *s.* (budausuliste) palveveski

praying ['preiiŋ] *s.* palvetamine, palvetus; palumine ◇ **he is past ~ for** ta on lootusetu (*s. o. lootusetult haige või, iroon., lootusetult rumal*)

praying-wheel ['preiiŋ(h)wi:l] = **prayer-wheel**

pre- [pri(:)] *pref.* enne-, ette-, ees-, eel-, (*võõrsõnades*) pre-

preach [pri:tʃ] *v. i. & t.* jutlustama (*ka piltl.*)

preacher ['pri:tʃə] *s.* jutlustaja

preachify ['pri:tʃifai] *v. i. fam.* pikalt (*või* igavalt, tüütult) jutlustama, (moraali)jutlusi pidama

preachment ['pri:tʃmənt] *s. fam.* tüütu moraalijutlustamine *või* -jutlus

pre-acquaintance ['pri:ə'kweintəns] *s.* eeltutvus

preamble [pri(:)'æmbl] *s.* sissejuhatus, sissejuhatav osa (*dokumendil, kõnel*), preambula

pre-arrange ['pri:ə'reinʤ] *v. t.* ette korraldama

pre-arrangement ['pri:ə'reinʤmənt] *s.* ettekorraldus

Preb(b)le ['prebl] *pn.*

prebend ['prebənd] *s. kirikl.* prebend, (*vaimuliku, er. toomkapiitli liikme*) eland

prebendary ['preb(ə)nd(ə)ri] *s. kirikl.* prebendaar, elandisaaja

pre-capitalist ['pri:'kæpitəlist] *a. aj.* kapitalismieelne

precarious [pri'kɛəriəs] *a.* ebakindel, kõikuv; juhusest sõltuv; ohtlik

precaution [pri'kɔ:ʃ(ə)n] *s.* ettevaatus; ettevaatusabinõu ◇ **to take** ~s ettevaatusabinõusid tarvitusele võtma (*millegi vastu* **against**)

precautionary [pri'kɔ:ʃ(ə)nəri] *a.* ettevaatuslik, ettevaatus- ◇ ~ **measures** ettevaatusabinõud

precede [pri(:)'si:d] *v. t. & i.* **(-dable)** eelnema, eel (*või* ees) käima; (*kedagi*) tähtsuselt (*või* seisuselt) ületama ◇ **the conference was -ded by a cordial reception** konverentsile eelnes südamlik vastuvõtt

precedence [pri(:)'si:d(ə)ns, 'presid-] *s.* eelnemine, eelnevus; eelisõigus, eesõigus, esikoht ◇ **to have the** (*or* **take**) ~ **of** (*or* **over**) (*kellestki, millestki*) tähtsamal kohal olema *või* ettepoole asetuma

precedency [pri(:)'si:d(ə)nsi, 'presid-] *s. haruld.* = *eelm.*

precedent 1. ['presid(ə)nt] *s.* pretsedent, eeljuhtum (*er. jur.*); analoogiline eeskuju (*millekski* **for**); **2.** [pri'si:dənt] *a. haruld.* eelnev, eel- (*tarvit. peam. ühendis* **condition** ~ eeltingimus) ◇ **there is no** ~ **for this** selleks pole pretsedenti; **this must not be made a** ~ **of** sellest ei tohi teha pretsedenti

preceding [pri'si:diŋ] *a.* eelnev, eel-

precentor [pri'sentə] *s.* kanter, kantor, eeslaulja; (kiriku)koorijuht

precept ['pri:sept] *s.* eeskiri, ettekirjutus, juhend, õpetus; *jur.* ettekirjutis, kirjalik käsk

preceptive [pri'septiv] *a.* õpetuslik, õpetlik, juhendav

preceptor [pri'septə] *s.* õpetaja, õpetuseandja

preceptorial [pri:sep'tɔ:riəl] *a.* **(-lly)** õpetajalik, õpetaja-

preceptress [pri'septris] *s.* naisõpetaja, õpetajanna

precession [pri'seʃ(ə)n] *s. astr.* pretsessioon, (*kevad- ja sügispunkti*) ettenihkumine (= ~ **of the equinoxes**); *tehn.* pretsessioon (*pöörleva keha pöörlemistelje pöörlemine*) ◇ **gyroscopic** ~ güroskoobi pretsessioon

pre-Christian ['pri:'kristʃən] *a.* eelkristlik

precinct ['pri:siŋkt] *s.* (hoone juurde kuuluv) maa-ala; piirkond; *pl.* ümbruskond; *Am.* politseijaoskond *või* valimisringkond ◇ **pedestrian** ~ jalakäijate liiklusala (*linnas*)

preciosity [preʃi'ɔsiti] *s.* ülipeenutsemine, pretsioossus (*kunstis, er. sõnavalikus*)

precious ['preʃəs] **1.** *a.* (kalli)hinnaline, väärtuslik, kallis; (*kunstis, er. sõnavalikus*) üleliigselt peenutsev, pretsioosne; *fam.* kena, tore (*peam. iroon.*); **2.** *s.* kullake (*üttevormis* **my** ~); **3.** *adv. fam.* üliväga, äärmiselt, üpris ◇ **the** ~ **metals** väärismetallid; ~ **stone** kallis- *e.* vääriskivi; **he made a** ~ **mess of it** *fam.* «ta keetis toreda pudru»; **a** ~ **sight more** *fam.* tublisti rohkem; **there is** ~ **little of it** *fam.* seda on ülivähe

precipice ['presipis] *s.* kuristik, järsak; *er.* kaljujärsak

precipitance [pri'sipit(ə)ns], **-ncy** [-nsi] *s.* tormakus, ennatlikkus, läbematus, ettevaatamatu rutakus

precipitant [pri'sipit(ə)nt] **1.** *a. haruld.* tormakas, ennatlik, läbematu, ettevaatamatult rutakas (= *järgm.*); **2.** *s. keem.* sadesti

precipitate 1. [pri'sipiteit] *v. t. & i.* **(-itable, -tator)** alla paiskama, sügavikku tõukama; paiskama, heitma (**against, into**); kiirustama, (*sündmust*) ettevaatamatult esile kutsuma; sadestama; sadestuma; **2.** [pri'sipitit] *a.* tormakas, ennatlik, läbematu, ettevaatamatult rutakas; **3.** [pri'sipitit] *s.* sade, pretsipitaat

precipitation [prisipi'teiʃ(ə)n] *s.* tormakus, ettevaatamatu rutt; *meteor.* sademed; *keem.* sadestus, pretsipitatsioon

precipitous [pri'sipitəs] *a.* järsk, järsaklik, järsukallakuline; äkiline

précis ['pre(i)si:] **1.** *s.* (*pl.* ~ [-i:z]) sisukokkuvõte, konspekt; **2.** *v. t.* (*millegi*) sisu (lühidalt) kokku võtma, (*midagi*) konspekteerima

precise [pri'sais] *a.* **(-er, -est)** täpne, täppis, täpipealne, punktipealne, pretsiisne

precisely [pri'saisli] *adv.* täpselt, täpipealt, punktipealt, pretsiisselt; just nii, täiesti õige

precisian [pri'siʒ(ə)n] *s.* tähenärija, piinliku täpsuse taotleja, (formalistlik) pedant

precision [pri'siʒ(ə)n] *s.* täpsus, täpipealsus, punktipealsus, pretsisioon ◇ ~ **bombing** *mil.* täpsuspommitamine; ~ **instruments** *tehn.* täppisinstrumendid

précis-writing ['pre(i)si:raitiŋ] *s.* konspekteerimine, sisu kokkuvõtmine

pre-classical ['pri:'klæsik(ə)l] *a.* eelklassikaline

preclude [pri'klu:d] *v. t.* **(-dable)** välistama, välja sulgema, ette võimatuks tegema; tõkestama, takistama (**from**)

preclusion [pri'klu:ʒ(ə)n] *s.* välistamine, väljasulgemine; tõkestamine, takistamine

precocial [pri'kouʃəl] *a. zool.* pesahülgaja (*vast.* **altricial**)

precocious [pri'kouʃəs] *a.* varaküps, -valmiv (*ka bot.*), enneaegselt arenenud

precocity [pri'kɔsiti] *a.* varaküpsus, -valmivus (*ka bot.*), enneaegne arenemine

precognition [pri:kɔg'niʃ(ə)n] *s.* ettetunnetamine, etteteadmine; *Š. jur.* eeluurimine

preconceive ['pri:kən'si:v] *v. t.* (*kujutlust, mõtet*) ette moodustama, (*mõistena*) ette kujutama ◇ **-ed notions** ettemoodustatud mõisted *või* arvamused

preconception ['pri:kən'sepʃ(ə)n] *s.* ettemoodustatud kujutlus *või* mõiste, eelarvamus

preconcert ['pri:kən'sə:t] *v. t.* ette kokku rääkima, ette kokku leppima

pre-condemn ['pri:kən'dem] *v. t.* ette hukka mõistma

pre(-)condition ['pri:kən'diʃ(ə)n] *s.* eeltingimus

precursor [pri(:)'kə:sə] *s.* eelkäija, teevalmistaja

precursory [pri(:)'kə:səri] *a.* **(-ily)** eelkäiv, eelnev, sissejuhatav

predaceous [pri'deiʃəs] = *järgm.*

predacious [pri'deiʃəs] *a.* röövsaagist elav, röövi- (*looma kohta*); röövloomalik ◇ ~ **instincts** röövloomale omased instinktid

pre(-)date ['pri:'deit] = **antedate**

predator ['predətə] *s.* röövloom, kiskja (*ka piltl.*)

predatory ['predət(ə)ri] *a.* **(-ily, -iness)** röövellik, röövi-; röövsaagist elav, kiskjalik ◇ ~ **animals** röövloomad; ~ **birds** röövlinnud; ~ **war** röövsõda

predecease ['pri:di'si:s] *jur.* **1.** *v. t.* (*kellestki*) varem surema; **2.** *s.* (*kellestki*) varem suremine

predecessor ['pri:disesə, *Am. ka* 'pred-] *s.* eelkäija; *haruld.* eellane, esivanem

predestinarian [pri(:)desti'nɛəriən] *s. teol.* predestinatsiooniõpetuse pooldaja

predestinate [pri(:)'destineit] *teol.* **1.** *v. t.* (*saatust*) ette (ära) määrama, predestineerima; **2.** [pri(:)'destinit] *a.* predestineeritud, (jumalast) ettemääratud

predestination [pri(:)desti'neiʃ(ə)n] *s.* predestinatsioon, (*saatuse*) ettemääramine, ettemääratus

predestine [pri(:)'destin] *v. t.* ette (ära) määrama (*er. saatust*), predestineerima; *teol.* = **predestinate (1.)**

predetermination ['pri:ditə:mi'neiʃ(ə)n] *s.* etteotsustamine, -määramine

predetermine ['pri:di'tə:min] *v. t.* ette otsustama *või* määrama

predial, praed- ['pri:diəl] *a. jur., aj.* maa(omandi)-; sunnismaine ◇ ~ **service** (*or* **servitude**) *aj.* maaorjus; ~ **tithe** *aj.* maamaks, kümnis, obrok

predicable ['predikəbl, 'pri:d-] *loog.* **1.** *a.* **(-bly)** väidetav, omistatav; **2.** *s.* väidetav (*või* omistatav) mõiste

predicament [pri'dikəmənt] *s.* ebameeldiv (*või* ohtlik) olukord, (raske) kitsikus; kimbatus; *loog.* predikament, kategooria (= **category**)

predicant ['predikənt] **1.** *a.* jutlustav (*er. munga või mungaordu kohta*); **2.** *s.* jutlustaja (munk)

predicate 1. ['predikeit] *v. t.* **(-tor)** väitma, (*mingit tõsiasja või omadust*) omistama, *loog.* preditseerima (**of, about**); *Am. ka* põhjendama (**on, upon**); **2.** ['predikit] *s. loog.* predikaat; *lgv.* öeldis, predikaat

predication [predi'keiʃ(ə)n] *s.* väitmine, omistamine

predicative [pri'dikətiv] *lgv.* **1.** *a.* predikatiivne, öeldistäiteline (*vast.* **attributive**); **2.** *s.* predikatiiv, öeldistäide

predict [pri'dikt] *v. t. & i.* ennustama, ette kuulutama; *meteor.* prognoosima

prediction [pri'dikʃ(ə)n] *s.* ennustus, ettekuulutus; *meteor.* prognoos

predictive [pri'diktiv] *a.* ennustav, ettekuulutav; ennustust võimaldav

predictor [pri'diktə] *s.* ennustaja, ettekuulu-

taja; *meteor.* sünoptik; *mil.* (*õhutõrjekahuri*) tulejuhtimisseadis

predigest [pri:d(a)i'dʒest] *v. t.* eelseedima

predilection [pri:di'lekʃ(ə)n] *s.* eelistus, eriline armastus, predilektsioon (*millegi vastu* **for**)

predispose ['pri:dis'pouz] *v. t.* (ette) vastuvõtlikuks tegema, predisponeerima, eelsoodumust looma

predisposition ['pri:dispə'ziʃ(ə)n] *s.* eelsoodumus, (eriline) kalduvus, predisposition (*millekski* **to**)

predominance [pri'dɔminəns] *s.* ülevõim, -kaal, predomineerimine

predominant [pri'dɔminənt] *a.* ülevõimu (*või* ülekaalu) omav, predomineeriv

predominate [pri'dɔmineit] *v. i.* ülevõimu (*või* ülekaalu) omama, ülekaalus olema, predomineerima (**over**)

pre-election ['pri:i'lekʃ(ə)n] **1.** *s.* eelvalimised; **2.** *a.* valimiseelne ◇ ~ **promises** valimiseelsed lubadused

pre-eminence [pri(:)'eminəns] *s.* väljapaistvus, (teistest) üleulatumine

pre-eminent [pri(:)'eminənt] *a.* väljapaistev, (teistest) üleulatuv

pre-empt [pri:'em(p)t] *v. t. & i. er. Am.* ette ära ostma, eelisostu (*või* ostueesõiguse) teel omandama (*er. maad*); enne teisi omandama *või* hõivama

pre-emption [pri:'em(p)ʃ(ə)n] *s.* ette äraostmine; eelisost; eelisostuõigus, ostueesõigus (= **pre-emptive right**)

pre-emptive [pri:'em(p)tiv] *a.* eelisostu-, eelis-; ennetus- ◇ ~ **right** eelisostuõigus, ostueesõigus; ~ **attack** *mil.* ennetusrünne, -löök

preen [pri:n] *v. t.* (*sulestikku nokaga*) kohendama, korrastama, kenastama; *piltl. refl.* ennast kenastama, kenitlema

pre-establish ['pri:i'stæbliʃ] *v. t.* ette rajama *või* asutama; ette kindlaks seadma *või* määrama; pre-etableerima

pre-exist ['pri:ig'zist] *v. i.* pre-eksisteerima, enne olelema

pre-existence ['pri:ig'zistəns] *s.* pre-eksistents, enneolelus, endine olemasolu

pre-existent ['pri:ig'zistənt] *a.* pre-eksisteeriv, enne olelev *e.* olemasolev

pre-fab ['pri:'fæb] *s. fam.* = **prefabricated house**

pre-fabricate ['pri:'fæbrikeit] *v. t.* prefabritseerima, eeltöötlema, ette poolvalmis tegema ◇ **-ed house** monteeritav maja; **-ed building details** monteeritavad ehitusdetailid

preface ['prefis] **1.** *s.* eessõna, sissejuhatus; **2.** *v. t.* (**-ceable**) eessõnaga varustama, sissejuhatuseks andma *või* alustama (*millegagi* **by, with**); (*millelegi*) sissejuhatuseks olema, eelnema

prefatory ['prefət(ə)ri] *a.* (**-ily**) eessõnaks (*või* sissejuhatuseks) määratud, eessõnaline, sissejuhatav ◇ ~ **word** saatesõna

prefect ['pri:fekt] *s.* prefekt (*er. aj.*); *ka* klassiprefekt (*vanemate õpilaste hulgast määratud õpetaja-abi distsipliini hoidmiseks Inglise internaatkoolis*)

prefectorial [pri:fek'tɔ:riəl] *a.* (**-lly**) prefektlik, prefekti-

prefecture ['pri:fiktjuə, -tʃə] *s.* prefektuur

prefer [pri'fə:] *v. t.* (**-rr-**) eelistama, paremaks pidama; (*palvet, kaebust*) esitama, esile tooma; (*ametis*) ülendama, kõrgendama (*teatavale kohale* **to**) ◇ **-rred stock** *maj. Am.* eelisaktsiad

preferable ['pref(ə)rəbl] *a.* eelistatav, paremakspeetav, (*millestki*) parem (**to**)

preferably ['pref(ə)rəbli] *adv.* eelista(ta)valt, meelsamini, pigem(ini)

preference ['pref(ə)r(ə)ns] *s.* eelistus, (*millegi*) eelistamine (**for**); eelisõigus, eelistatus, eesõigustatud seisukord ◇ **for** ~ eelistatult; ~ **stock** *maj.* eelisaktsiad

preferential [prefə'renʃ(ə)l] *a.* (**-lly**) eelistav; eelistatav, eelistus-, eelis- ◇ ~ **duties** *maj.* enamsoodustus- *või* eelistollid

preferment [pri'fə:mənt] *s.* ametikõrgendus, ülendus (*er. vaimuliku ametikohal*)

prefigure [pri'figə] *v. t.* ennustavalt kujutama *või* kujutlema, ette tähendama

prefix 1. [pri(:)'fiks] *v. t.* ette paigutama *või* liitma (*millelegi* **to**); **2.** ['pri:fiks] *s. lgv.* prefiks, eesliide

preglacial [pri:'gleisiəl, -ʃ(ə)l] *a. geol.* preglatsiaalne, jääajaeelne

pregnable ['pregnəbl] *a. haruld.* tormijooksuga võidetav *või* vallutatav ◇ **the only** ~ **point** ainuke nõrk koht

pregnancy ['pregnənsi] *s.* rasedus, raskejalgsus; tiinus, rambus; sisukus, kaalukus, pregnantsus

pregnant ['pregnənt] *a.* rase, raskejalgne; tiine, ramb; tulemusrikas, viljakas (*millegi poolest* **with**); sisukas, kaalukas, pregnantne ◇ ~ **with meaning** tähendusrikas; **fall** ~ rasestuma

preheat ['pri:'hi:t] *v. t.* eelsoojendama

prehensile [pri'hens(a)il] *a. zool.* haardevõimeline, haard-, haaramis- ◇ ~ **tail** haardsaba

prehension [pri'henʃ(ə)n] *s.* haaramine, kinnivõtmine; *piltl.* (vaimne) haaramine, taipamine

prehistoric [pri:his'tɔrik] *a.* (**-ically**) esiajalooline, prehistooriline

prehistory [pri:'histəri] *s.* esiajalugu

prejudge [pri:'dʒʌdʒ] *v. t.* ette otsustama *või* kohut mõistma

prejudice ['predʒudis] **1.** *s.* eelarvamus, ette-otsustus (*millegi või kellegi vastu* **against**; *millegi või kellegi kasuks* **in favour of**); kahjustav arvamus, kahjustus; **2.** *v. t.* (**-ceable**) eelarvamust (*või* halba arvamust) sisendama (*millegi või kellegi vastu* **against**); üles ässitama; kahjustama ◇ **to the** (*or* **in**) ~ **of** (*kellegi, millegi*) kahjuks; **without** ~ **to** (*kedagi, midagi*) kahjustamata, (*kellegi*) õigusi loovutamata

prejudicial [predʒu'diʃ(ə)l] *a.* (**-ily**) halba eelarvamust tekitav, kahjustav ◇ **to be** ~ **to** (*kellelegi, millelegi*) kahju tegema, (*kellegi*) huve riivama

prelacy ['preləsi] *s.* prelaadiau, -amet; prelaatide valitsus; prelaadid

prelate ['prelit] *s.* prelaat, kõrgem vaimulik, kirikuvürst

prelect [pri'lekt] *v. i.* loengut pidama

prelection [pri'lekʃ(ə)n] *s.* loeng

prelector [pri'lektə] *s.* loengupidaja, lektor

prelim [pri'lim] *s. fam.* eeleksam (= **preliminary examination**); *pl. trük.* tekstieelsed leheküljed

preliminary [pri'liminəri] **1.** *a.* (**-ily**) esialgne, eel-, preliminaarne; **2.** *s.* esialgne samm *või* abinõu; eeleksam (= ~ **examination**); *pl. er.* eelläbirääkimised ◇ ~ **expenses** *maj.* esialgsed kulud

prelude 1. ['prelju:d, *Am. ka* 'pri:-] *s.* eelmäng, sissejuhatus (*millelegi* **to, of**); *muus.* preluudium, prelüüd; **2.** ['prelju:d, pri'l(j)u:d] *v. t. & i.* sisse juhatama, eelmänguks olema; preluudiumi mängima

prelusive [pri'l(j)u:siv] *a.* eelmänguks olev, sissejuhatav

premarital [pri:'mærit(ə)l, -mə'rai-] *a.* abielueelne

premature [premə'tjuə, pri:m-] *a.* enneaegne, liiga vara(ja)ne; läbematu, ennatlik

prematurity [premə'tjuəriti, pri:m-] *s.* enneaegsus, liigvarasus; läbematus, ennatlikkus

premeditate [pri(:)'mediteit] *v. t. & i.* ette kavatsema, (ette) plaanitsema ◇ **-ed murder** *jur.* ettekavatsetud mõrv

premeditation [pri(:)medi'teiʃ(ə)n] *s.* ettekavatsemine, -kavatsus, (ette)plaanitsemine, (-)plaanitsus

premier ['premiə, *Am.* 'pri:m-] **1.** *a.* esimene, esi-, esikohal olev, juhtiv; **2.** *s.* peaminister; *Am.* riigisekretär; *Austr.* (osariigi) peaminister; (*Kanadas*) (provintsivalitsuse) peaminister

première [prəm'jeə] *s. pr.* esietendus, -lavastus, premjäär; *kino* esilinastus

premiership ['premiəʃip, *Am.* 'pri:m-] *s.* peaministriks olemine; peaministriamet, -au

premise 1. ['premis] *s. loog.* premiss, eellause, eeldus; *pl. jur.* dokumendi sissejuhatav osa; *pl.* maja ühes krundi ja kõrvalhoonetega; **2.** [pri'maiz] *v. t.* (**-sable**) sissejuhatuseks mainima, alguses nimetama, eelduseks seadma ◇ **factory -es** tehase territoorium; **to be consumed** (*or* **drunk**) **on the -es** (müügi)kohal joomiseks

premiss ['premis] *s. loog.* premiss, eellause, (lähte-)eeldus (= *eelm.*)

premium ['pri:miəm] *s.* preemia, autasu, lisatasu, ergutusraha; (kutsealane) õpperaha; kindlustuspreemia, -maks; *maj.* aažio; *atrib.* kõrgelthinnatav ◇ **to put a** ~ **on** (*millegi eest*) ergutustasu lubama, ergutama; *piltl.* kõrgelt hindama; **to be at a** ~ *maj.* nominaalhinnast kõrgemal seisma; *piltl.* kõrges hinnas olema; ~ **bond** (riiklik) võidulaenupilet

premonition [pri:mə'niʃ(ə)n] *s.* (seesmine) hoiatus, hoiatav eelaimus

premonitory [pri'mɔnit(ə)ri] *a.* ettehoiatav,

manitsev ◇ ~ **symptom** *med.* (*haiguse*) eelnäht, eele, prodroom

prenatal [pri:'neit(ə)l] *a.* sünnieelne

prentice ['prentis] *s. arh.* õpipoiss (= **apprentice** ◇ **to try one's ~ hand** oma vilumatut oskust proovima (*milleski* **at**)

preoccupation [pri(:)ɔkju'peiʃ(ə)n] *s.* ettehõivamine, ette äravõtmine; hõivang; kogu tähelepanu paeluv tegelemine (*millegagi* **with**); mõtlikkus, mõtte(i)ssevajumine; mure

preoccupied [pri(:)'ɔkjupaid] **1.** *p. p., vt. järgm.*; **2.** *a.* mõtte(i)sse vajunud *või* süvenenud; murelik; hajameelne

preoccupy [pri(:)'ɔkjupai] *v. t.* ette hõivama, ette ära (*või* enda alla) võtma; tähelepanu hõivama ◇ **to be -ied** kogu tähelepanuga tegelema (*millegagi* **with**)

preordain [pri:ɔ:'dein] *v. t.* ette (ära) määrama, ette korraldama

prep [prep] *s. õpil. sl.* õppetundide ettevalmistamine, kodutöö (= **preparation**); ettevalmistuskool, (era)algkool (= **preparatory school**)

prep. *lüh.* = **1. preposition; 2. preparatory; 3. preparation; 4. prepare**

prepack [pri:'pæk], **prepackage** [pri:'pækidʒ] *v. t.* eelpakkima

prepaid [pri:'peid] *vt.* **prepay**

preparation [prepə'reiʃ(ə)n] *s.* ettevalmistus; ettevalmistamine, prepareerimine, preparatsioon; õppetundide ettevalmistamine; valmistis, preparaat; *farm.* ravimpreparaat ◇ **in ~ for** (*millelegi*) ettevalmistuseks; **to make ~s** ettevalmistusi tegema (*millekski* **for**)

preparative [pri'pærətiv] **1.** *a. haruld.* = **preparatory**; **2.** *s.* ettevalmistus, ettevalmistav abinõu *või* samm

preparatory [pri'pærət(ə)ri] **1.** *a.* ettevalmistav (*millekski* **to**), ettevalmistus-, preparatoorne; **2.** *s.* ettevalmistuskool, (era)algkool (= **~ school**); **3.** *adv.* ettevalmistuseks, eelnevalt (*millelegi* **to**)

prepare [pri'pɛə] *v. t. & i.* (**-rable**) (ette) valmistama; prepareerima, preparaati tegema; (ette) valmistuma (*millekski* **for**; *et teha* **to do**) ◇ **I'm not -ed to accept such an offer** ma pole valmis (*või* nõus) sellist pakkumist vastu võtma

preparedness [pri'pɛəridnis] *s.* ettevalmistatus, ettevalmistatud olek, valmisolek

prepay [pri:'pei] *v. t.* (*pret. & p. p.* **-paid** [-'peid]) ette maksma, (*er. postisaadetist*) frankeerima, saatekulu ette maksma

prepense [pri'pens] *a.* (*tarvit. substantiivi järel*) ettekavatsetud, meelega tehtud (*er. ühendis* **malice** ~ kuritahtlik kavatsus) ◇ **of** (*or* **with, through**) **malice** ~ *jur.* kuritahtlikult

preponderance [pri'pɔnd(ə)r(ə)ns] *s.* ülekaal

preponderant [pri'pɔnd(ə)r(ə)nt] *a.* ülekaalukas, ülekaalus olev

preponderate [pri'pɔnd(ə)reit] *v. i.* rohkem kaaluma, ülekaalus olema (*millegagi võrreldes, millegi hulgas* **over**); (*vaekausi kohta*) alla vajuma

preposition [prepə'ziʃ(ə)n] *s. lgv.* prepositsioon, eessõna; *vrd. järgm.*

pre-position ['pri:pə'ziʃ(ə)n] *s. lgv. haruld.* eelasetus (*vast.* **postposition**)

prepositional [prepə'ziʃ(ə)n(ə)l] *a.* (**-lly**) *lgv.* prepositsiooniline, prepositsionaalne, eessõnaline

prepositive [pri'pɔzitiv] *lgv.* **1.** *a.* prepositiivne, etteasetatav, eessõnana *või* eesliitena tarvitatav; **2.** *s.* prepositiiv, prepositiivne sõna *või* partikkel

prepossess [pri:pə'zes] *v. t.* (ette) meelestama, (sisendavalt) täitma (*mingi tundega, eelarvamusega jms.* **with**); mõjutama (*kellegi kasuks* **for**; *haruld. kahjuks* **against**); (*kedagi*) «sisse võtma», enda poole võitma; (*kellelegi*) meeldivat muljet jätma ◇ **I was ~ed by his appearance** ta välimus jättis mulle meeldiva mulje

prepossessing [pri:pə'zesiŋ] *a.* head muljet jättev, meeldiv, veetlev

prepossession [pri:pə'zeʃ(ə)n] *s.* ettekujunenud arvamus, eelarvamus, esialgne mulje (*peam. kasuks* **for**; *vastu* **against**); «sissevõetus»

preposterous [pri'pɔst(ə)rəs] *a.* mõttetu, pöörane, absurdne; naeruväärne

prepostor [pri:'pɔstə] = **praepostor**

preprint ['pri:print] *s. trük.* preprint, eeltrükk

prepuce ['pri:pju:s] *s. anat.* eesnahk

pre-Raphaelite [pri:'ræfiəlait, -fəl-] *kunst* **1.** *s.* prerafaeliit; **2.** *a.* prerafaeliitlik

prerequisite [pri:'rekwizit] **1.** *a.* eeldusena nõutav; **2.** *s.* (*millekski*) nõutav eeltingimus (**of**)

prerogative [pri'rɔgətiv] **1.** *s.* prerogatiiv, eelisõigus; **2.** *a.* eelisõigust omav, privilegeeritud

pres. *lüh. lgv.* = **present** I

Pres. *lüh.* = **President**

presage **1.** ['presidʒ, *Am. ka* 'pri:s(e)idʒ] *s.* enne, ennustus, ettetähendus; etteaim(d)us; **2.** [pri'seidʒ, 'presidʒ] *v. t.* (**-geable**) ennustama, endeks olema, ette tähendama; ette aimama

presbyopia [prezbi'oupiə] *s. pat.* (vanaea) kaugelenägevus, vanaeanägevus, presbüoopia

presbyter ['prezbitə] *s. kirikl.* presbüter, kirikuvanem; (*episkopaalkirikus*) preester (= **priest**)

presbyterian [prezbi'tiəriən] *kirikl.* **1.** *a.* presbüterlik; **2.** *s.* presbüterlane, presbüteriaan

presbytery ['prezbitəri] *s. kirikl.* presbüteerium, kirikuvanemate kogu; vaimulikule määratud (altaripoolne) kirikuosa; *r.-kat.* preestrimaja

preschool ['pri:'sku:l] *er. Am.* **1.** *a.* koolieelne; **2.** *s.* eelkool, lasteaed ◇ **~ education** koolieelne kasvatus

preschooler ['pri:'sku:lə] *s.* koolieelik

prescience ['presiəns, *Am. ka* 'pri:-] *s.* etteteadmine, -nägemine

prescient ['presiənt, *Am. ka* 'pri:-] *a.* etteteadev, -nägev

Prescot(t) ['preskət] *pn.*

prescribe [pris'kraib] *v. t. & i.* (**-bable**) ette kirjutama, määrama, korraldama; (*ravimit*) määrama (*millegi vastu* **for**)

prescript ['pri:skript] *s.* eeskiri, määrus, korraldus

prescription [pris'kripʃ(ə)n] *s.* ettekirjutus, -kirjutis, eeskiri; *med.* preskriptsioon, (arstlik) eeskiri, retsept; ettekirjutatud (*või* määratud) ravim; *jur.* põlisõigus, põlisel tarvitusel põhinev õigus (= **positive ~**) ◇ **negative ~** *jur.* igamine, aegumine

prescriptive [pris'kriptiv] *a.* ettekirjutav, määrav, korraldav; *jur.* põlis-, põlisel tarvitusel põhinev

presence ['prezns] *s.* juures- *või* kohalolek, manulus; olemasolu, -olek; (**the ~**) tähtsa (*er.* kuningliku) isiku juuresolek; (väärikas) välimus *või* rüht; auväärne isiksus; ◇ **in the ~ of** (*kellegi*) juuresolekul; **saving your ~** kui te pahaks ei pane; **we were admitted to (banished from) his ~** meid lasti tema palge ette (meile keelati tema palge ette ilmumine); **he has no ~** tal pole väärikat välimust; **~ of mind** enesevalitsus, külmaverelisus, otsustamisvalmidus

presence-chamber ['preznstʃeimbə] *s.* audientsisaal, vastuvõturuum

present I ['preznt] **1.** *a.* juures- *või* kohalolev, käesolev, praegune, praegus-, nüüdne, nüüdis-; *lgv.* oleviku-, preesensi-; **2.** *s.* olevik, käesolev aeg; *lgv.* preesens, olevik ◇ **all ~** kõik juuresolijad; *ka* kõik (on) kohal (= **all are ~**); **~ to the mind** meelesolev; **in the ~ case** praegusel (*e.* käesoleval) juhul; **the ~ writer** nende ridade kirjutaja; **~ tense** *lgv.* preesens, olevik; **at ~** praegusel (*e.* käesoleval) hetkel *või* ajal; **for the ~** praeguseks, seks korraks, käesolevaks (hetkeks); **by these ~s** *jur., ka nalj.* käesoleva dokumendiga; **be it known by these ~s that . . .** olgu tehtud käesolevaga teatavaks, et . . .

present II ['preznt] *s.* kink, kingitus ◇ **to make a ~ of** kinkima

present III [pri'zent] **1.** *v. t.* esitama, esile tooma, ette näitama, presenteerima; (ametlikult) esitlema, tutvustama; (*lavateost*) etendama, esitama, ette kandma, mängima; esitama, ette panema, pakkuma, andma; kätte (*või* üle) andma; kinkima; suunama, sihtima (**at**); (*püssi*) auandmiseks võtma (= **~ arms**); **2.** *s. mil.* auandmiseksvõtt ◇ **to ~ a bill (project, plan, etc.)** seaduseelnõu (projekti, plaani jne.) esildama; **to ~ oneself** kohale (*või* ette) ilmuma; **to ~ one's compliments** tervi(tu)si saatma; **to ~ the prizes** auhindu jagama; **to ~ smb. with smth.** (*or* **smth. to smb.**) kellelegi midagi kinkima; **this ~s numerous difficulties** sellega on seotud palju raskusi; **a good opportunity ~ed itself** esines (*või* avanes) hea võimalus; **at the ~** *mil.* tervituseks võetud (*püssi kohta*)

presentability [prizentə'biliti] *s.* esitamiskõlblikkus, esinduslikkus

presentable [pri′zentəbl] *a.* **(-bly)** esitamiskõlblik, esinduslik, presentaabel
presentation [prezen′teiʃ(ə)n] *s.* esitamine, esitus, ettenäitamine, presenteerimine, presentatsioon; (ametlik) esitlus, tutvustus; (*lavateose*) etendus; kätte- *või* üleandmine; annetamine, annetus; kink, kingitus ◇ **~ copy** (*raamatu*) kinke-eksemplar
present-day [′prezntdei] *a.* tänapäevane, tänapäeva(-), nüüdisaegne, nüüdisaja(-), nüüdis-
presentee [prezən′ti:] *s.* kandidaat (*er. vaimuliku ametikohale*); (*hoovkonnas*) esiteldav isik; kingisaaja
presentiment [pri′zentimənt] *s.* eelaim(d)us
presently [′prezntli] *adv.* peagi, peatselt, varsti; *er. Am. & Š.* praegu, nüüd, käesoleval ajal (= **at present**)
presentment [pri′zentmənt] *s.* esitamine; esitus, kujutus, (*lavateose*) etendus; *jur.* süüdistusmaterjali ametlik esitus kohtule (*eeluurimiskomisjoni poolt*)
preservation [prezə(:)′veiʃ(ə)n] *s.* säilitamine, säilitus, säilimine, (alal)hoid; konserv(eer)imine ◇ **in good ~** hästi säilinud
preservative [pri′zə:vətiv] **1.** *a.* säilitav, hoidev, kaitsev; **2.** *s.* säilitus- *e.* hoide- *või* kaitsevahend; (*toiduainete*) konserv(eer)imisvahend, -aine, konservant
preserve [pri′zə:v] **1.** *v. t.* **(-vable)** säilitama, hoidma, kaitsma (*millegi eest* **from**); (*toiduaineid*) konserv(eer)ima, hoidistama, keedistama; **2.** *s.* säilis, hoidis, *er.* puuviljahoidis, -konserv, moos, keedis; (*jahiloomade*) kaitseala, keeluala, (*võõraste eest kaitstud*) jahiala (*ka piltl.*) ◇ **a well -ed old man** hästi alalhoidunud (noorusliku välimusega) vanamees; **game ~** jahikeeluala
pre-set [′pri:′set] *v. t.* (*pret. & p. p.* **~**) *tehn.* ette sättima (*tarvit. peam. p. p., näit.* **~ time** ettesätitud aeg); lähtestama, lähteseisu seadma
pre-shrunk [′pri:′ʃrʌŋk] *a. tekst.* ettevanutatud, vanumiskindel
preside [pri′zaid] *v. i.* eesistujaks (*või* juhatajaks) olema, presideerima; juhtima, kontrollima (**over, at**)
presidency [′prezid(ə)nsi] *s.* presidendiamet *või* -ametiaeg, presidentuur; *aj.* teatav valitsuspiirkond Indias
president [′prezid(ə)nt] *s.* president; (*panga, aktsiaseltsi jms.*) esimees, eesistuja, juhataja; (*vabariigi*) riigipea; *Am.* (*ülikooli*) rektor *või* (*kolledži*) juhataja; *aj.* (*teatud Briti koloniaalprovintsi*) haldur, kuberner
presidential [prezi′denʃ(ə)l] *a.* **(-lly)** presidentlik, presidendi-
presidium, praes- [pri′sidiəm] *s. pol.* presiidium
press I [pres] **1.** *v. t. & i.* pressima, suruma, rõhuma, pigistama, litsuma, vajutama, rutjuma; tunglema, trügima, rüsima; tungivalt nõudma (*midagi* **for**); (tagant) sundima; pakitsema; *vrd.* **pressing**; **2.** *s.* surumine (*ka sport*); rõhumine, tunglus, rahvatung, rüsin; press, pressimismasin, *er.* trükipress; (**the ~**) ajakirjandus; suur (riide-, raamatu)kapp ◇ **to ~ smth. on smb.** midagi kellelegi peale sundima; **to ~ forward** edasi tungima; **to ~ on** edasi rühkima, ruttama, tõttama; **to ~ the button** (elektri)nupule vajutama, masinavärki käima panema (*ka piltl.*); **hard ~ed** kitsikuses, raskustes (*millegi suhtes* **for**); **freedom of the ~** trükivabadus; **to have a good ~** ajakirjanduse poolt sooja vastuvõttu leidma; **in the ~** trükis, parajasti trükkimisel; **~ of sail** *mer.* täis purjed; **~ agent** pressiagent; **~ bureau** pressibüroo, ajakirjandusbüroo; **~ conference** pressikonverents, ajakirjanduskonverents
press II [pres] *aj.* **1.** *v. t.* sundvärbama, -võtma, väevõimuga sõja- *või* mereväkke võtma; rekvireerima; **2.** *s. haruld.* sundvärbamine, -võtmine
press-button [′presbʌtn] *s. el.* nupp(lüliti) (= **push-button**); *ka* = **press-stud**
press-clipping [′presklipiŋ] *Am.* = **press-cutting**
press-corrector [′preskərektə] *s.* (trüki)korrektor
press-cutting [′preskʌtiŋ], *Am.* **-clipping** [-klipiŋ] *s.* ajaleheväljalõige
press-gallery [′presgæləri] *s.* pressirõdu, ajakirjandusrõdu (*er. Inglise alamkojas*)
press-gang [′presgæŋ] *s. aj.* sundvärbamissalk (*er. mereväkke võtmiseks*); *vt.* **press II**
pressing [′presiŋ] *a.* tungiv, pakiline; pealetükkiv, -käiv
pressman [′presmən] *s.* (*pl.* **-men**) ajakirjanik, lehemees; *peam. Am.* trükkija, trükipressil töötaja

pressmark [′presmɑ:k] *s. bibl.* kohaviit
press-stud [′presstʌd] *s.* rõhknööp, trukknööp
pressure [′preʃə] **1.** *s.* surve, rõhk (*ka füüs.*); pinge (*ka el.*); vajutus; sundus; kitsikus; **2.** *v.t. piltl.* survet kasutama *või* avaldama (= **pressurize**) ◇ **atmospheric ~** õhurõhk; **blood ~** vererõhk; **high (low) ~** kõrge (madal) õhurõhk, kõrg- (madal-) rõhkkond; **to work at high (low) ~** suure (madala) pingega töötama; **financial ~** majanduslik kitsikus; **he did it under ~** ta tegi seda surve all; **~ cabin** *av.* hermeetiline kabiin; **~ chamber** *tehn.* survekamber; **~ ga(u)ge** *tehn.* rõhumõõtur, manomeeter; **~ group** *pol.* valitsusele (telgitagust) survet avaldav klikk; **~ suit** *av.* täispuhutav eririietus kõrglennu sooritamiseks
pressure-cooker [′preʃəkukə] *s. tehn.* survekeetel, kiirkeetel
pressurize [′preʃəraiz] *v. t. tehn.* normaalset atmosfäärirõhku säilitama (*lennukis või mõnes muus suletud ruumis*); surve(s)tama; *piltl.* survet kasutama *või* avaldama (**into doing, to do**) ◇ **-ed cabin** *av.* hermeetiline kabiin (= **pressure cabin**); **-ed water reactor** *tehn.* surve(s)tatud vesireaktor
prestidigitation [prestididʒi′teiʃ(ə)n] *s.* sõrmeväledustrikk, taskukunstnikutrikk
prestidigitator [presti′didʒiteitə] *s.* sõrmeväleduskunstnik, taskukunstnik
prestige [pres′ti:ʒ] *s.* prestiiž, mõjukus, lugupeetavus
prestissimo [pres′tisimou] *adv., a. & s. muus.* prestissimo, ülikiiresti
presto I [′prestou] *adv., a. & s. muus.* presto, kiiresti
presto II [′prestou] *interj.* valmis! (*silmamoondajate ning nõiakunstnikkude hüüatus triki puhul*)
Preston [′prest(ə)n] *pn.*
Prestonpans [′prest(ə)n′pænz] *pn.*
prestress [pri:′stres] *v. t. tehn.* eelpingestama ◇ **~ed concrete** eelpingestatud betoon, pingbetoon
presumable [pri′zju:məbl] *a.* eeldatav, oletatav, arvatav
presumably [pri′zju:məbli] *adv.* eeldatavasti, oletatavasti, arvatavasti
presume [pri′zju:m] *v. t. & i.* eeldama, oletama, arvama, presumeerima (*er. jur.*); endale lubama, julgema (*midagi teha* **to do**) ◇ **you ~** te lubate endale liiga palju; **to ~ (up)on** jultunult kasutama, kuritarvitama
presumedly [pri′zju:midli] = **presumably**
presumption [pri′zʌm(p)ʃ(ə)n] *s.* eeldus, oletus, presumptsioon (*er. jur.*); (liigne) enesekindlus; ülemeelikus, jultumus, ülbus, upsakus
presumptive [pri′zʌm(p)tiv] *a.* eeldatav, oletatav, presumptiivne (*er. jur.*) ◇ **heir ~** presumptiivne (trooni)pärija; **~ evidence** (*or* **proof**) *jur.* tõepärast järeldamist võimaldav kaudtõend
presumptuous [pri′zʌm(p)tjuəs] *a.* (liialt) enesekindel; ülemeelik, jultunud, ülbe, upsakas
presuppose [pri:sə′pouz] *v. t.* eeldama, eeltingimusena oletama *või* nõudma
presupposition [pri:sʌpə′ziʃ(ə)n] *s.* eeldamine; eeldus, (eeltingimusena nõutav) oletus
pretence, *Am.* **-se** [pri′tens] *s.* ettekääne, teesklus; nõudlus, taotlus, püüdlus ◇ **under the ~ of** (*millegi*) ettekäändel; **under false -es** valelikul ettekäändel, pettuse teel, pettusega
pretend [pri′tend] *v. t. & i.* nõudlema, püüdlema, taotlema, pretendeerima, nõudeid esitama (*millegi suhtes* **to**); (silmakirjaks) väitma; teesklema ◇ **to ~ to the throne** trooni nõudlema; **I do not ~ to learning** mina ei väida, et oleksin õpetatud; **~ed illness** teeseldud haigus
pretender [pri′tendə] *s.* nõudleja, pretendeerija, pretendent; *er.* trooninõudleja; teesklej a ◇ **the Old (Young) P-** *aj.* Inglise kuninga James II poeg (pojapoeg)
pretense [pri′tens] *Am.* = **pretence**
pretension [pri′tenʃ(ə)n] *s.* nõudlus, pretensioon (*millegi suhtes* **to**); nõudlikkus, oma õiguste rõhutamine; uhkeldus, väline toredus ◇ **of great ~s** (palju)nõudlik; **of no ~s** vähenõudlik, tagasihoidlik
pretentious [pri′tenʃəs] *a.* (palju)nõudlik, oma õigusi (*või* teeneid) rõhutav, pretensioonikas, pretensioosne; uhkeldav

preter- ['pri:tə] *pref.* üle-, üli-, rohkem kui . . .
preterhuman [pri:tə'hju:mən] *a.* üleinimlik
preterit(e) ['pret(ə)rit] *lgv.* **1.** *a.* mineviku-; **2.** *s.* preteeritum, minevik (= ~ **tense**)
pretermission [pri:tə(:)'miʃ(ə)n] *s.* vahelejätt, ärajätt
pretermit [pri:tə(:)'mit] *v. t.* **(-tt-)** vahele jätma, ära jätma
preternatural [pri:tə(:)'nætʃ(ə)r(ə)l] *a.* üleloomulik, ebatavaline
pretext ['pri:tekst] *s.* ettekääne, puige, (otsitud) vabandus (*millekski* **for**) ◇ **on some ~ or other** mingil ettekäändel; **on** (*or* **under**) **the ~ of** (*millegi*) ettekäändel
pretor ['pri:tə] = **praetor**
Pretoria [pri'tɔ:riə] *pn.*
pretorian [pri'tɔ:riən] = **praetorian**
prettify ['pritifai] *v. t.* kenastama, kenitama, mukkima
prettily ['pritili] *adv.* kenasti, kaunilt, kaunisti, nägusasti, ilusasti
prettiness ['pritinis] *s.* kenadus, kaunidus, nägusus
pretty ['priti] **1.** *a.* **(-ier, -iest; -yish)** kena, kaunis, nägus, ilus; kenake(ne), kena, tore (*sag. iroon.*) **2.** *s.* (*üttevormis* **my ~**) kenake, kullake (*er. lapse kohta*); **(the ~)** veiniklaasi laiakspuhutud (*või* ilustatud) osa (*näit. väljendis* **fill it to the ~**); (*golfimängus*) korrapärane (tõketeta) golfitee-osa; **3.** *adv.* kaunikesti, kaunis, üsna (*tarvit. ainult adjektiivide ja adverbide ees*) ◇ **here is a ~ mess!** on see alles kena puder!; **it will cost you a ~ penny** see läheb sulle kenakese summa maksma; **I am ~ well, thanks** tänan, mu käsi käib kaunis hästi; **that is ~ much** (*or* **nearly, well**) **the same (thing)** see on peaaegu sama (asi)
pretty-pretty ['priti'priti] *fam.* **1.** *a.* otsitult ilus, magedalt (*või* tühiselt) ilus; **2.** *s. pl.* iluasjakesed
pretzel ['pretsəl] *s. Am.* (krõbe) soolakringel *või* soolapulk (= ~ **stick**)
prevail [pri'veil] *v. i.* võimust võtma **(over)**, võitu saama **(against, over)**; ülekaalus olema, valitsema, enanema, prevaleerima ◇ **to ~ (up)on** nõusse rääkima, kallutama (*midagi tegema* **to do**)
prevailing [pri'veiliŋ] *a.* võimustvõttev, ülekaalus olev, valitsev, valdav, enanev, prevaleeriv
prevalence ['prev(ə)ləns] *s.* ülekaalusolek, valitsevus, valdavus, enanevus, üldine levik, prevalents(us)
prevalent ['prev(ə)lənt] *a.* ülekaalus olev, (üldiselt) valitsev, valdav, enanev, prevalentne
prevaricate [pri'værikeit] *v. i.* puiklema, põiklema, ettekäändeid tarvitama, tõtt väänama
prevarication [priværi'keiʃ(ə)n] *s.* puiklemine, põiklemine, ettekäänete tarvitamine, tõeväänamine
prevaricator [pri'værikeitə] *s.* puikleja, põikleja, tõeväänaja
prevenient [pri'vi:niənt] *a. haruld.* vastutulev, eelnev
prevent [pri'vent] *v. t.* vältima, ära hoidma; tõkestama, takistama (*midagi tegemast* **from doing**); *arh.* eelnema, eel käima
preventable [pri'ventəbl], **-tible** [-tibl] *a.* **(-bly)** välditav, ärahoitav
prevention [pri'venʃ(ə)n] *s.* vältimine, ärahoidmine, ärahoie; tõkestus, preventsioon
preventive [pri'ventiv] **1.** *a.* vältiv, tõkestav, preventiivne, (*midagi*) ärahoidev **(of)**; *med.* profülaktiline (= **prophylactic**); **2.** *s.* preventiiv(abinõu) ◇ **P- Service** rannavalve (*salakaubitsemise vältimiseks*)
preview ['pri:vju:] *s. kino* (*uue filmi*) eellinastus (*kutsutud külalistele*); lähemal ajal linastatava filmi katkendite näitamine (*reklaamiks*); *ka* (*kunstitööde või moeuudiste*) kinnine eelnäitus
previous ['pri:viəs] **1.** *a.* eelmine, eel-, eelnev (*millelegi* **to**); *fam.* enneaegne, läbematu, rutakas; **2.** *adv.* enne, eelnevalt (*millelegi* **to**) ◇ **~ conviction** *jur.* eelnev karistatus
prevision [pri(:)'viʒ(ə)n] *s.* ettenägemine, -teadmine
Prevost ['prevou, *inglise nimena ka* 'prevoust] *pn.*
pre-war ['pri:'wɔ:] *a.* ennesõjaaegne, sõjaeelne
prey [prei] **1.** *s.* (kiskja) röövsaak; saak, ohver (*ka piltl.*); *arh. er. piibl.* võidusaak; **2.** *v. i.* röövsaagina kohtlema, (*elusat saaki*) püüdma, (*röövsaagist*) elatuma **(on, upon)**; *piltl.* vaevama, kurnama, närima **(on, upon)** ◇ **to fall a ~ to** (*kellelegi, millelegi*) ohvriks langema; **a ~ to fear** hirmu ohver; **beast of ~** kiskja (loom), röövloom; **bird (fish) of ~** röövlind (-kala)

Priam ['praiəm] *pn.* Priamos
Priapean [praiə'pi:ən], **Priapic** [prai'æpik] *a.* priaapiline, Priapose
priapism ['praiəpizm] *s. pat.* priapism
Priapus [prai'eipəs] *s. müt.* Priapos (*kreeka sigidusjumal*)
price [prais] **1.** *s.* hind (*ka piltl.*); väärtus; *haruld.* tasu; **2.** *v. t.* **(-ceable)** (*millegi*) hinda määrama, (*kaupa*) hinnaga märgistama, hindama ◇ **above** (*or* **beyond, without**) **~** hinnatamatu, hindamatu, äraarvamatult kallis (= **priceless**); **of (great) ~** *arh.* kallihinnaline, väärtuslik; **at** (*or* **for**) **a ~** küllaltki kõrge hinna eest; **to set a ~ on smb.'s head** kellegi pea eest tasu määrama; **at a high (low) ~** kõrge (madala) hinna eest; **at any ~** ükskõik mis hinna eest; **what price . . .?** *sl.* mis maksab . . .?, mis on väärt . . .? (*tarvit. halvustavalt*); kuidas on lood . . .?, millised on väljavaated . . .?, kuidas oleks . . .?; **~ current** *maj.* preiskurant, hinnakiri (= **~-list**); **-es current** jooksvad hinnad
priceless ['praislis] *a.* hindamatu; äraarvamatult kallis; *sl.* uskumatult naljakas, ütlemata tore
price-list ['praislist] *s.* hinnakiri
price-tag ['praistæg] *s.* hinnalipik, -sedel
pricey ['praisi] *a.* **(-ier, -iest)** *fam.* hinnaline, kallis
prick [prik] **1.** *v. t. & i.* pistma, torkama, torkima; sorkama, sorkima; täpistama, punkt(eer)ima; (*kaarti*) tikutama, pistetega märgistama; torkavat valu tekitama *või* tundma; kipitama; *arh.* (*hobust*) kannustama, kiiresti ratsutama; **2.** *s.* piste, torge; täppauk; torkav valu; kipitus; okas; *arh.* astel (*er. väljendis* **to kick against the ~s** astla vastu üles lööma); *vulg.* «pulk» (= **penis**) ◇ **to ~ smb. for** kedagi (*kellekski*) valima (*nimestikus vastava nime kohta augutorkamise teel*); **to ~ in** (*or* **off, out**) *aiand.* pikeerima, pikkima, pistetud aukudesse istutama; **to ~ off** (*or* **out**) *tekst.* (*mustrit*) punktjoonega märkima; **to ~ up one's ears** kõrvu kikki ajama (*ka piltl.*); **~s of conscience** südametunnistuse piinad
prick-eared ['prikiəd] *a.* kikkis kõrvadega, kikk-kõrvuline (*er. inglise puritaanide kohta kodusõja ajal*)
prick-ears ['prikiəz] *s. pl.* kikk-kõrvad, kikkis kõrvad
pricker ['prikə] *s.* pistja, torkija; *er.* torgits, ork, (torkimis)naaskel; *arh.* kiirratsanik; ◇ **yeomen ~s** *aj.* kuningliku jahisalga kergeratsanikud
pricket ['prikit] *s. arh.* küünlaork *või* küünlaorgiga küünlajalg; (*jahinduses*) piiklashirv, noor (hargnemata sarvedega) hirvepull
prickle ['prikl] **1.** *s.* oga, okas; **2.** *v. t. & i.* torklema, torkima (*ka piltl.*); kibelema, kihelema, kipitama, kipitsema
prickly ['prikli] *a.* **(-ier, -iest; -iness)** okkaline, oga-, okas-; kibelev, kihelev, kipitav, kipitsev ◇ **~ heat** *med.* punane higivilliklööve; **~ pear** *bot.* viigikaktus; viigikaktuse vili
pricy ['praisi] = **pricey**
pride [praid] **1.** *s.* uhkus; kõrkus; kõrgseisund, parim iga; paremik; (*hobuse*) tulisus; *haruld.* kari (*er. lõvisid*); **2.** *v. refl.* uhkustama, uhkeldama, suurustlema (*millegagi* **on, upon**) ◇ **~ goes before** (*or* **will have**) **a fall** *vanas.* uhkus ajab upakile; **proper** (*or* **true**) **~** õigustatud uhkus, enesest lugupidamine; **false** (*or* **empty**) **~** upsakus, kõrkus; **to take (a) ~ in** (*millelegi*) uhke olema; **~ of place** kõrge seisukoht, esikoht; kõrge seisukoha uhkus, kõrkus; **~ of the world** *arh.* elukõrkus; **~ of the morning** varahommikune udu *või* vihmasagar; **London ~** *bot.* varjukivirik; *ka* habenelk; tulinelk; seebilill
prie-dieu [pri:'djə:] *s.* palvepult
priest [pri:st] *s.* preester ◇ **high ~** ülempreester
priestcraft ['pri:stkrɑ:ft] *s.* preestripoliitika, -kavalus, preestrite riukad
priestess ['pri:stis] *s.* preestrinna, naispreester
priesthood ['pri:sthud] *s.* preestriau, -amet; preesterkond, preestrid
Priestley ['pri:stli] *pn.*
priestling ['pri:stliŋ] *s.* preestrike, noor *või* vilets preester

priestly ['pri:stli] *a.* **(-iness)** preesterlik, preestri-

priest-ridden ['pri:stridn] *a.* preestrite surve all olev, preestrite mõju all kannatav (*er. r.-kat. maade kohta*)

prig [prig] **1.** *s.* ennast täisolev peenutseja, moraalitseja, upsakas pedant; *arh.* keigar, moenarr; *sl.* pikanäpumees, varas; **2.** *v. t.* **(-gg-)** *sl.* näppama, varastama

priggery ['prigəri] *s.* ennast täisolev peenutsemine, moraalitsemine, üleolev õpetusejagamine

priggish ['prigiʃ] *a.* ennast täisolevalt peenutsev, moraalitsev, upsakalt pedantne

prim [prim] **1.** *a.* peenutsev, peps, ülinõudlik ning valiv, pirtsakas; **2.** *v. t. & i.* **(-mm-)** peenutsevalt (*või* pirtsakalt) kokku suruma (*huuli*); pirtsakat nägu tegema

prima ballerina ['pri:mə bælə'ri:nə] *s. teatr.* priimabaleriin, esitantsijatar

primacy ['praiməsi] *s.* esikoht, esiau, esimus, primaat; peapiiskopiseisus, -au

prima donna ['pri:mə 'dɔnə] *s.* (*pl.* **prima donnas**) *teatr.* primadonna

primaeval [prai'mi:v(ə)l] = **primeval**

prima facie ['praimə 'feiʃi:] *adv. lad.* esimesel pilgul; *atrib. er. jur.* esimesel pilgul tõenäoline, esimesel muljel põhinev (*kahtlustuse kohta*) ◇ **~ evidence** esimesest pilgust usutav tõend

primal ['praim(ə)l] *a.* **(-lly)** põhiline, põhi-, ürg-; põhilise tähtsusega

primarily ['praimərili] *adv.* esmaselt, esmajoones, eelkõige, eeskätt, peamiselt, primaarselt

primary ['praiməri] **1.** *a.* esmane, esma-, esmas-, esi-, algne, alg-, primaarne, primaar-; tähtsaim; **2.** *s. füüs.* primaarvärvus, põhivärvus (= **~ colour**); *el.* primaarmähis (= **~ coil**); *astr.* primaarplaneet (*vahetult ümber Päikese tiirlev planeet*, = **~ planet**; *vrd.* **satellite**); *ka* (*kaksiktähe*) peatäht (= **~ star**); *Am. pol.* (*partei*) valimiskoosolek riigiametite kandidaatide määramiseks (= **~ election**) ◇ **~ education** algharidus; **~ material** lähteaine; **~ school** algkool; **~ stress** (*or* **accent**) *lgv.* pearõhk

primate I ['praimit] *s.* priimas, peapiiskop ◇ **P- of all England** Canterbury peapiiskop; **P- of England** Yorgi peapiiskop

primate II ['praimeit] *s.* (*pl. vt. järgm.*) *zool.* esikloomaline, primaat

primates [prai'meiti:z] *s. pl. zool.* esikloomalised, primaadid

prime I [praim] **1.** *a.* esimene, tähtsaim, pea-; esmane, alg-; esmaklassiline, kõrgeimat sorti, priima-; **2.** *s. arh.* varahommik; *kirikl.* varahommikune jumalateenistus; parim osa *või* aeg, õitseaeg; esimene positsioon (*vehklemises*); *muus.* priim ◇ **~ cost** omahind, tootmiskulud; **~ meridian** *geogr.* algmeridiaan, nullmeridiaan; **P- Minister** peaminister; **~ number** *mat.* algarv; **in the ~ of life** parimates eluaastates; **the ~ of the year** kevad

prime II [praim] *v. t. & i. aj.* (*laskeriista*) süütelaenguga varustama, laskevalmis seadma; *tehn.* (*pumpa*) eeltäitma (*vedelikuga*); (*mootorisse*) käivituskütust (sisse) pritsima; (*värvitavat pinda*) kruntima; *fam.* (*kellegi*) keelepaelu viinaga õlitama; *fam.* (*kedagi*) informatsiooniga ning vajalike andmetega ette varustama

primer I ['pr(a)imə] *s.* **1.** aabits, elementaarraamat, algõpik; **2.** ['primə] *trük.* teatav kirjakraad ◇ **great ~** *trük.* tertsia; **long ~** *trük.* korpus

primer II ['praimə] *s.* süütelaeng; süütekapsel, *tehn.* toruneet; alusvärv, krunt

primeval [prai'mi:v(ə)l] *a.* **(-lly)** ürgaegne, ürgne, ürg-; algaegne, alg-, põline

priming ['praimiŋ] *s. er.* süütepüssirohi; alusvärv, krunt; *vt.* **prime** II

primipara [prai'mipərə] *s. med.* esmassünnitaja

primitive ['primitiv] **1.** *a.* primitiivne, algeline, algaegne, alg-; ürgne, ürg-; vähearenenud, lihtne, liht-; **2.** *s. kunst* primitiiv, primitiivses stiilis maalija *või* maal(ing); primitivist; *lgv.* tüvisõna (= **~ word**); *etn.* loodusrahva (*või* ürgkogukonna) liige; *mat.* algfunktsioon

primness ['primnis] *s.* peenutsevus, pepslikkus, pirtsakus

primo ['praimou] *adv. lad.* (*haril. kirjutatakse* **1°**) esiteks

primogeniture [praimo(u)'dʒenitjuə, -tʃə] *s.* esisünd; esisünniõigus, primogenituur (= **right of ~**)

primordial [prai'mɔ:diəl] *a.* **(-lly)** ürgalgne, igipõline, primordiaalne

primp ['primp] *fam. er. Am.* = **prink**

primrose ['primrouz] *s. bot.* nurmenukk, priimula, *er.* harilik nurmenukk, kikkapüks; (rohekas) kahvatukollane (värvus); *atrib.* kahvatukollane ◇ **evening ~** *bot.* kuningakepp; **the ~ path** lilleline elutee, lõbude tagaajamine; **P- day** priimulapäev (*Inglise riigimehe Disraeli e. Lord Beaconsfieldi surma mälestuspäev 19. aprillil*)

primula ['primjulə] *s. bot.* priimula, nurmenukk; *vrd. eelm.*

primus ['praiməs] **1.** *a.* esimene (*tarvit. er. mõnedes Inglise koolides koolipoisi nime järel, tähendades vanimat samanimelistest õpilastest*); **2.** *s.* esipiiskop (*Šoti piiskoplikus kirikus*); priimus (*teatavat tüüpi petrooleumikeetel*, = **~ stove**) ◇ **~ inter pares** ['intə 'peəri:z] *lad.* esimene võrdsete hulgas

prince [prins] *s.* prints; vürst ◇ **-es and great ones** *ret.* vürstid ja vägevad; **P- Albert (coat)** *Am.* frakk (= **frock-coat**); **P- Charming** muinasjutuprints, (*tütarlaste*) unistusprints; **P- Consort** printsabikaasa, valitseva kuninganna mees; **~ of darkness** pimedusevürst, saatan; **P- of the Church** kirikuvürst, kardinal; **P- of Wales** Walesi prints, Inglise kuninga vanim poeg, troonipärija; **~'s feather** värd-rebashein, *ka* idakirburohi (*ilutaim*)

princeling ['prinsliŋ] *s.* printsike, vürstike; *er. põlgl.* pisivürst

princely ['prinsli] *a.* **(-ier, -iest; -iness)** printslik, vürstlik, printsi-, vürsti-

princess ['prin'ses] *s.* printsess; vürstinna ◇ **P- Royal** kuninglik printsess (*Inglise kuninga vanima tütre tiitel*); **~ dress** *tekst.* printsesslõikeline kleit

Princeton ['prinstən] *pn.* (*ülikoolilinn või ülikool Am. Üh-des*)

principal ['prinsip(ə)l] **1.** *a.* peamine, tähtsaim, pea-, printsipiaalne; **2.** *s.* printsipaal, (*ettevõtte, kooli jms.*) juhataja, ülem; peremees, tööandja; *jur.* peasüüdlane; *ehit.* peatala, -sarikas; *maj.* põhi- *e.* algsumma, (põhi)kapital (= **~ sum**) ◇ **~ sentence** (*or* **clause**) *lgv.* pealause; **~ and interest** kapital ja protsendid

principality [prinsi'pæliti] *s.* vürstiriik; vürstivalitsus, -võim; ülemvõim ◇ **the P-** = **Wales**

principally ['prinsip(ə)li] *adv.* peamiselt, peaasjalikult

principate ['prinsipit] *s. aj.* printsipaat

principle ['prinsipl] *s.* printsiip, põhimõte, -tõde, (*käitumise*) juhtnöör; *filos.* algalus, põhialus, element, ürgollus; (keemiline) põhikomponent, toimeaine ◇ **in ~** põhimõtteliselt, põhiliselt, oluliselt, üldiselt; **on ~** põhimõtteliselt, vastavalt põhimõtteile; **man of ~** põhimõtete järgi tegutsev mees; **a question of ~** printsipiaalne küsimus; **bitter ~** *farm.* mõruaine; **~ of dynamics** dünaamika põhiseadus

(-)principled ['prinsipld] *a.* (teatavate moraalsete) põhimõtetega (*näit.* **high-~** kõrgete põhimõtetega)

prink [priŋk], *Am.* **primp** [primp] *v. t. & i.* kenitama, mukkima, (edevalt) ehtima, kaunistama; kenitlema; (*linnu kohta*) sulgi kohendama ◇ **to ~ oneself up** ennast vurhvi lööma

print [print] **1.** *s.* märk, jälg; trükk; trükikiri; ajaleht; tõmmis, äratõmme, -trükk; fotokoopia; gravüür; trükipilt; *tekst.* trükiriie, *er.* sits(riie); **2.** *v. t. & i.* trükkima; trükitähtedega kirjutama; tõmmistama, äratõmmist tegema; *fot.* kopeerima; (*riiet*) trükkima, trükitud mustriga varustama; *tehn.* printima ◇ **in ~** trükitud kujul, trükikirjas; trükis, (parajasti) trükkimisel; *ka* (*trükituna*) saadaval, müügil; **to appear in ~** (*kirjutise kohta*) trükis ilmuma; (*isiku kohta*) ajalehes mainitama; **out of ~** trükist otsas, ära *või* läbimüüdud; **~ hand** trükikirja jäljendav käekiri; **~ed matter** trükitoode, trükis; panderoll, ristpaelsaadetis (= **~ed papers**)

printer ['printə] *s.* trükkal, trükkija; trükikojaomanik; *tehn.* printer ◇ **~'s devil** trükikoja jooksupoiss; **~'s error** trükiviga; **~'s ink** = **printing-ink**

printing ['printiŋ] *s.* trükkimine, trükk; trükiarv, tiraaž; trükikunst; trükindus; *fot.* kopeerimine; *tehn.* printimine ◇ **~-ink** trükimust, -värv; **~-machine** trükimasin;

~-office trükikoda; **~-press** trükipress, -masin, (*kitsamas mõttes*) käsitrükimasin

print-seller ['printselə] *s.* gravüürimüüja

print-shop ['printʃɔp] *s.* gravüürikauplus; *ka* trükikoda

print-works ['printwə:ks] *s. pl.* (*tarvit. sag. sg-na*) sitsitrükkimisvabrik

prior I ['praiə] *s. kirikl.* prior (*kat. mungakloostri ülem*)

prior II ['praiə] **1.** *a.* eelnev, eelkäiv (*millelegi* **to**); **2.** *adv.* (*tarvit. ainult ühendis* **~ to**) eelnevalt, enne ◇ **~ to his departure** enne tema lahkumist

priorate ['praiərit] *s. kirikl.* prioraat, prioriamet *või* -ametiaeg

prioress ['praiəris] *s. kirikl.* prioress (*kat. nunnakloostri ülem*)

priority [pr(a)i'ɔriti] *s.* eelnevus; prioriteet, esimus, esmajärjekordsus, eelisõigus (*kellegi suhtes* **to, over**) ◇ **to take ~ of** (*kellelegi, millelegi*) tähtsuselt eelnema; **to give high** (*or* **first, top**) **~ to** (*midagi*) esmajärjekordselt tähtsaks pidama; **~ of invention** leiutise prioriteet *e.* esimus

priory ['praiəri] *s. kirikl.* abiklooster

Priscian ['priʃiən] *pn.* (*rooma grammatik*) Priscianus ◇ **to break ~'s head** grammatikareeglitest mitte hoolima

Priscilla [pri'silə] *pn.*

prise [praiz] = **prize** III

prism ['priz(ə)m] *s.* prisma

prismatic [priz'mætik] *a.* (**-ically**) prismaatiline, prismaline, prisma- ◇ **~ binoculars** prismabinokkel; **~ colours** *füüs.* prismavärvused, (*klaasprismas päikesekiirte murdumisel saadavad*) puhtad (vikerkaare)värvid

prismoid ['prizmɔid] *s. mat.* prismoid

prison ['prizn] **1.** *s.* vangla, vangimaja; vangisolek, vangistus; **2.** *v. t. poeet.* vangistama, vangi panema (= **imprison**) ◇ **in ~** vangis; **to put in(to) ~** vangi panema; **to break (out of) ~** vanglast põgenema; **~ camp** vangilaager

prison-breaker ['priznbreikə] *s.* vanglast põgeneja

prisoner ['priznə] *s.* vang, vangistatu ◇ **to take** (*or* **make**) **smb. ~** kedagi vangi võtma (*er. sõjas*); **to be a ~ to one's room (chair)** haigena oma tuppa suletud (toolile naelutatud) olema; **~ at the bar** vahi all olev kaebealune (*kriminaalprotsessis*); **~ of State** poliitvang; **~ of war** sõjavang; **~s' bars** (*or* **base**) «vargad ja võmmid» (*teatav poiste jooksumäng*)

prison-house ['priznhaus] *s. ret. & piltl.* vangikoda

prissy ['prisi] *a. fam. peam. Am.* memmestunud, peenutsev, peps

pristine ['prist(a)in] *a.* endisaegne, algaegne; ürgne, ürg-; algeline, põline; rikkumatu, värske ning puhas

Pritchard ['pritʃəd] *pn.*

prithee ['priði] *interj. arh.* palun (sind)!

privacy ['praivəsi, 'priv-] *s.* eraldatus, omaetteolek, tagasitõmbumus; võimalus omaette olla, õigus segamatult elada; salajaspidamine, -hoidmine; salajasus

private ['praivit] **1.** *a.* era-, eraviisiline, mitteavalik, -ametlik, privaatne, privaat-; isiklik; usalduslik, salajane; **2.** *s.* reamees, lihtsõdur (= **~ soldier**); *pl.* suguosad (= **~ parts**) ◇ **'~'** (*märkusena kirjal*) «isiklik»; (*pealkirjana uksel*) «võõrastele sisseminek keelatud»; **in ~** eraviisil, -elus, salajas, usalduslikult; **~ enterprise** *maj.* eraettevõte; eraettevõtlus; **~ house** eramaja, eramu; **~ law** *jur.* eraõigus; **~ person** eraisik; **~ school** erakool; **~ tutor** kodu(kooli)õpetaja; **~ first class** *Am. mil.* jefreitor

privateer [praivə'tiə] *s. aj.* kaaper, kaaperlaev; kaaperlaeva kapten *või* madrus

privateering [praivə'tiəriŋ] *aj.* **1.** *s.* kaaperdamine, kaaperdus; **2.** *a.* kaaperdav

privately ['praivitli] *adv.* eraviisil, -viisiliselt

privation [prai'veiʃ(ə)n] *s.* (*elutarvetest*) ilmajätt, -jäetus, -olek; puudus, häda ◇ **to suffer ~(s)** puudust kannatama; **to die of ~** äärmises vaesuses surema

privative ['privətiv] *a. lgv.* privatiivne, puudumist väljendav, eitav (*eesliite või sõnalõpu kohta*)

privet ['privit] *s. bot.* liguster ◇ **swamp ~** teravalehine forestieera

privilege ['privilidʒ] **1.** *s.* eesõigus, privileeg; **2.** *v. t.* eesõigustama, privilegeerima, erandama, (*erandina*) vabastama (*millestki* **from**) ◇ **it was a ~ to see her dance** oli eriline nauding teda tantsimas näha; **breach of ~** parlamendi eesõiguste rikkumine;

writ of ~ käskkiri eesõigustatud isiku vabastamiseks (*vahistamise puhul tsiviilasjas*)

privileged ['privilidʒd] *a.* eesõigustatud, privilegeeritud ◇ **~ communication** *jur.* salastatud andmed

privily ['privili] *adv.* salajaselt, varjatult

privity ['priviti] *s.* kaasteadmine (*millestki* **to**); *jur.* (seaduslikult tunnustatud) huvide ühtsus, kaashuvitatus ◇ **without the ~ of** (*kellegi*) teadmata

privy ['privi] **1.** *a. arh.* (*tarvit. ainult teatavais ühendeis*) era-, sala-, varjatud; kaasteadev (*millestki* **to**); **2.** *s. arh., Am.* peldik, käimla; *jur.* huviosaline ◇ **P- Council** (Inglise) riiginõukogu; **P- Councillor** (*or* **Counsellor**) riiginõunik (*lüh.* **P.C.**); **the ~ parts** suguosad; **~ purse** Inglise kuningale riiklikest tuludest erakulude katteks määratav summa; *ka* kuninga erakulude haldur (= **keeper of the ~ purse**); **~ seal** (Inglise) salapitsat, väiksem riigipitsat; **Lord P- Seal** salapitsatihoidja

prize I [praiz] **1.** *s.* auhind; preemia; loteriivõit; *atrib.* auhinnatud, premeeritud, auhinnavääriline; **2.** *v. t.* kõrgelt hindama, kalliks pidama ◇ **~ essay** auhinnatöö; **~ idiot** *fam.* võrratu tola, igavene tobu; **the -es of life** eluhüved

prize II [praiz] *s.* priis, meresaak (*er. vaenlaselt võetud kaubalaev*); *piltl.* ootamatult saadud varandus ◇ **to make ~ of** meresaagina kinni võtma

prize, *ka* **-se** III [praiz] **1.** *v. t.* **(-zable)** (lahti, üles, pealt ära *jne.*) kangutama (**open, up, off,** *etc.*); **2.** *s.* kangutusjõud, (*kangi*) tõstejõud; *haruld., dial.* kang

prize-court ['praizkɔ:t] *s.* priisikohus

prize-fight ['praizfait] *s.* tasu eest poksimine, elukutseliste poksivõistlus

prize-fighter ['praizfaitə] *s.* elukutseline poksija

prizeman ['praizmən] *s.* (*pl.* **-men**) auhinnasaaja

prize-money ['praizmʌni] *s.* priisiraha (*meresaagi müügist saadud raha*)

prize-ring ['praizriŋ] *s.* (elukutseliste poksijate) poksiring; (elukutseliste) poksimine, poks

prize-winner ['praizwinə] *s.* auhinnavõitja, -saaja, laureaat

pro I [prou] *s.* (*pl.* **-os**) *fam.* proff, professionaal, elukutseline (= **professional**)

pro II [prou] *prep. lad.* kohta, eest, poolt, asemel; *vt.* **~ and con, ~ forma, ~ rata, ~ re nata, ~ tanto, ~ tempore**

pro- I [prou] *pref.* eest-, ase-, abi-; (*millegi*) -pooldaja; (*võõrsõnades*) pro-

pro- II [prou] *pref.* (*kreeka päritoluga sõnades*) eel-, enne-, ees-, alg-, ürg-, (*võõrsõnades*) pro-

P.R.O. ['pi:ɑ:(r)'ou] *lüh.* = **1. Public Record Office; 2. Public Relations Officer**

proa ['prouə] *s.* pra(h)u (*malailaste purjepaat*)

pro and con, pro & con ['prou ən(d) 'kɔn] **1.** *adv.* poolt ja vastu; **2.** *s.* (*tarvit. peam. pl.* **pros & cons**) argumendid (asja) poolt ja vastu

probability [prɔbə'biliti] *s.* tõenäo(li)sus ◇ **in all ~** tõenäoliselt, arvatavasti; **there is a ~ (no ~) that . . .** on (ei ole) tõenäoline, et . . . ; **there is no ~ of his coming** ei ole tõenäoline, et ta tuleks

probable ['prɔb(ə)bl] *a.* tõenäo(li)ne, usutav; arvatav

probably ['prɔb(ə)bli] *adv.* tõenäo(li)selt, usutavasti; arvatavasti

probang ['proubæŋ] *s. med.* sond neelu, kurgu ja söögitoru puhastamiseks

probate ['proub(e)it] *jur.* **1.** *s.* testamendikinnitamine; ametlikult kinnitatud testamendikoopia; **2.** *v. t. Am.* testamenti kinnitama *või* kinnitada laskma ◇ **P- Court** pärusvarakohus; *aj.* vaes(te)lastekohus

probation [prə'beiʃ(ə)n] *s.* katse, proov; katse- *e.* prooviaeg; *jur.* karistusest tingimisi vabastatute katsehooldus ◇ **on ~** katsel, proovil; **~ officer** hooldusvalveametnik

probationary [prə'beiʃ(ə)nəri] *a.* katse-, proovi-; hooldusvalve-

probationer [prə'beiʃ(ə)nə] *s.* katsealune, proovi(aja)l olev isik; *er. med.* praktiseeriv õde; hooldusvalvealune

probe [proub] **1.** *s. med.* sond; *tehn.* sond, sondeerimisseadis, *er.* kosmoserakett, uuringurakett (= **space ~**); *piltl. er. Am.* sond(eer)imine, (järele)uurimine; **2.** *v. t.*

(-bable) sond(eer)ima, sondiga uurima; järele katsuma, uurima ◇ **to ~ (deep) into** põhjalikult järele uurima, (*millessegi*) põhjalikult tungima

probity ['proubiti, 'prɔb-] *s.* ausameelsus, ausus, õiglus

problem ['prɔbləm] *s.* probleem, keerdküsimus, (raskesti lahendatav) küsimus, (uurimis)ülesanne; *mat.* ülesanne; *atrib.* raskesti käsitletav *või* koheldav ◇ **~ child** raskesti kasvatatav laps, murelaps; **~ novel** probleemromaan

problematic(al) [prɔbli'mætik(əl)] *a.* **(-ically)** probleemaatiline, probleemi sisaldav, raskesti lahendatav; kahtlane, küsitav

proboscis [prə'bɔsis, pro(u)'b-] *s. zool.* (*elevandi või mingi muu looma*) lont; (*putuka*) (imi)kärss, (-)nokk; *nalj.* (pikk) nina ◇ **~-monkey** *zool.* ninaahv

procedural [prə'si:dʒər(ə)l, -djə-] *a.* toimimis-, menetlus-, protseduuriline, protseduuri-; *jur.* protsessuaalne, protsessuaal-, protsessi-

procedure [prə'si:dʒə, -djə] *s.* toimimisviis, menetlus, protseduur

proceed [prə'si:d] *v. i.* edasi minema, jätkama; (*millegi juurde*) asuma **(to)**; siirduma, minema (*kuhugi* **to**); toimima, menetlema; (kòhtu)protsessi algatama (*kellegi vastu* **against**); tulenema, tekkima, johtuma (*millestki* **from**)

proceeding [prə'si:diŋ] *s.* toiming, menetlus; *pl.* toimingud; *pl.* (*teadusliku ühingu*) toimetised; *pl. jur.* kohtumenetlus, (kohtu)protsess ◇ **to take** (*or* **institute**) **~s against** (*kellegi vastu*) kohtuprotsessi algatama

proceeds ['prousi:dz] *s. pl.* tulu, (*müügist, korjandusest, etendusest jms.*) sissetulnud rahasumma

process I ['prouses, 'prɔs-] **1.** *s.* protsess, toimus, (*asja*) käik, kulg; menetelu, menetlus; kohtuasi, õigustüli; kohtukutse; *anat.* jätke; **2.** *v. t. tehn.* menetlema, töötlema, ümber (*või* läbi) töötama; *jur.* (*kellegi vastu*) kohtuprotsessi algatama, (*ametliku kutsega*) kohtusse välja kutsuma ◇ **in ~** toimumas; **in ~ of construction** ehitamisel; **in ~ of time** aja möödumisel; **made by a new ~** uue menetluse abil valmistatud; **to serve a ~ on** (*kedagi*) käskkirjaga välja kutsuma

process II [prə'ses] *v. i. sl.* rongkäigus käima

processing ['prousesiŋ, 'prɔs-] *s. er. tehn.* töötlemine, töötlus (*vt.* **process I**)

procession [prə'seʃ(ə)n] *s.* rongkäik, *er.* pidulik rongkäik, protsessioon

processional [prə'seʃ(ə)n(ə)l] **1.** *a.* **(-lly)** rongkäiguline, rongkäigu-; *er.* kirikliku protsessiooni jaoks määratud; **2.** *s. kirikl.* protsessioonilaul; protsessiooni(laulu)raamat

process-server ['prousesə:və] *s.* kohtukutsete laialikandja

procès-verbal [prɔ'seivɛə'bɑ:l] *s.* (*pl.* **-baux** [-'bou]) *pr.* protokoll

proclaim [prə'kleim] *v. t.* välja kuulutama, avalikult teadustama, täävitama, proklameerima ◇ **to ~ a meeting** koosolekut keelatuks kuulutama

proclamation [prɔklə'meiʃ(ə)n] *s.* väljakuulutamine, avalik *või* pidulik teadaanne, täävitus, üleskutse, proklamatsioon

proclitic [pro(u)'klitik] *lgv.* **1.** *a.* prokliitiline (*järgneva sõnaga liituv*); **2.** *s.* prokliitiline sõna, prokliitikon; *vrd.* **enclitic**

proclivity [prə'kliviti] *s.* kallak, kalduvus (*millekski* **to, for**; *midagi teha* **to do, for doing**)

proconsul [prou'kɔns(ə)l] *s.* prokonsul, asekonsul

proconsular [prou'kɔnsjulə] *a.* prokonsuli-, asekonsuli-

proconsulate [prou'kɔnsjulit] *s.* prokonsulaat, prokonsuliamet *või* prokonsuli valdkond

procrastinate [prə'kræstineit] *v. i.* (*tegutsemist*) edasi lükkama, viivitama, viivlema

procrastination [prəkræsti'neiʃ(ə)n] *s.* (*tegutsemise*) edasilükkamine, viivitamine, viivlemine

procrastinator [prə'kræstineitə] *s.* (*tegutsemise*) edasilükkaja, viivitaja, viivleja

procreate ['proukrieit] *v. t. & i.* **(-tor)** sigitama, sünnitama; siginema, sugu edasi andma

procreation [proukri'eiʃ(ə)n] *s.* sigitus, sigitamine, soo edasiandmine, sünnitamine; sigimine

procreative ['proukrieitiv] *a.* sigitav, sünnitav, sugu edasiandev

Procrustean [pro'krʌstiən] *a.* prokrusteslik, Prokrustese, vägivaldselt ühetaolisust pealesundiv, loomuvastaselt ühtlustav ◇ **~ bed** Prokrustese säng

Procrustes [pro'krʌsti:z] *pn.* Prokrustes

proctor ['prɔktə] *s.* proktor (*ülikooli korravalveametnik, er. Oxfordis ja Cambridge'is*); prokuraator, asjaajaja, asemik, volinik (*er. kiriklikus kohtus*) ◇ **King's** (*or* **Queen's**) **P-** riiklike huvide kaitsja testamendikinnitamise, abielulahutuse jms. asjades

proctorial [prɔk'tɔ:riəl] *a.* **(-lly)** proktorlik *või* prokuraatorlik, proktorile (*või* prokuraatorile) omane

proctorize ['prɔktəraiz] *v. t.* (*korra vastu eksinud üliõpilast*) proktori juurde välja kutsuma *või* (administratiivselt) karistama

procumbent [prou'kʌmbənt] *a.* kummuli (*või* silmili) maaslamav; *bot.* lamav

procurable [prə'kjuərəbl] *a.* hangitav, soetatav, muretsetav; saadav, saadaolev

procuration [prɔkju(ə)'reiʃ(ə)n] *s.* hankimine, soetamine, muretsemine, nõutamine; *er. maj.* prokuratsioon, (volituse põhjal) asjaajamine; voli, prokuura; kupeldamine, kupeldus

procurator ['prɔkju(ə)reitə] *s. aj.* prokuraator; *maj.* asjaajaja, asemik, volinik, prokurist ◇ **~ fiscal** *jur. Š.* (kohalik) prokurör

procuratorship ['prɔkju(ə)reitəʃip] *s.* prokuraatoriamet

procure [prə'kjuə] *v. t. & i.* hankima, soetama, muretsema, nõutama; *arh.* kaudselt teostama, teise kaudu toime panema; kupeldama ◇ **please ~ me a copy of this book** (*or* **please ~ a copy of this book for me**) palun muretsege mulle (*või* minu jaoks) üks eksemplar seda raamatut; **to ~ smb.'s death** *arh.* kellegi surma põhjustama

procurement [prə'kjuəmənt] *s.* hankimine, soetamine, muretsemine, nõutamine; kupeldamine, kupeldus; *Am.* (riiklik) hange

procurer [prə'kjuərə] *s.* hankija, soetaja, muretseja, nõutaja; *er.* kupeldaja

procuress [prə'kjuəris] *s.* naiskupeldaja

prod [prɔd] **1.** *v. t. & i.* **(-dd-)** torkama, torkima, suskama, suskima, pistma (*millegi suunas* **at**); **2.** *s.* torge, piste; torgits, astel ◇ **to be on the ~** *Am. sl.* turtsakas (*või* pahur, ärritatud) olema

prodigal ['prɔdig(ə)l] **1.** *a.* pillav, raiskav **(of)**, priiskav; pillavalt külluslik; **2.** *s.* pillaja, raiskaja, priiskaja; *er.* **(the ~)** kadunud poeg (= **the ~ son**)

prodigality [prɔdi'gæliti] *s.* pillamine, raiskamine, priiskamine; pillavus, raiskavus, priiskavus; pillav küllus

prodigally ['prɔdigəli] *adv.* pillavalt, raiskavalt, priiskavalt; pillavas külluses, ohtrasti, ohtralt

prodigious [prə'didʒəs] *a.* imestustäratav, imestamapanev, hämmastav; hämmastavalt suur, määratu, tohutu

prodigy ['prɔdidʒi] *s.* imeasi, ime; imesteldav näide (*millestki* **of**); imeelukas; imelaps (= **infant ~**); *atrib.* ime- ◇ **p-ies of nature** looduse imed; **a ~ of learning** imesuure eruditsiooniga õpetlane; **a ~ pianist** harukordsete võimetega (noor) klaverikunstnik

produce 1. [prə'dju:s] *v. t.* esile tooma, esitama, (*dokumenti*) ette näitama; *teatr.* lavastama; esile kutsuma, tekitama; tootma, valmistama, produtseerima; (sisse) tooma, andma; *mat.* pikendama; **2.** ['prɔdju:s] *s.* toode, saadus, produkt; *er. põll.* toodang, produktsioon

producer [prə'dju:sə] *s.* esiletooja, esitaja; *teatr.* lavastaja; *kino* linastaja, produtsent; tootja, produtseerija; *tehn.* (gaasi)generaator ◇ **~ gas** generaatorigaas

producible [prə'dju:sibl] *a.* esiletoodav, esitatav; lavastamiskõlblik; toodetav, valmistatav, produtseeritav; tootmis- *e.* produtseerimiskõlblik

product ['prɔdʌkt] *s.* toode, saadus, produkt; tulemus; *mat.* korrutis ◇ **gross national ~** (*lüh.* **G.N.P.**) *maj.* rahvuslik koguprodukt

production [prə'dʌkʃ(ə)n] *s.* esiletoomine, esitamine; *teatr.* lavastamine, lavastus; tootmine, toodang, produktsioon; toode; (*kunstiline*) teos; *mat.* pikendamine

productive [prə'dʌktiv] *a.* esiletoov, tootev **(of)**; tootlik, tootus, produktiivne; viljakas, loov ◇ **to be ~ of** esile tooma, tekitama

productiveness [prə'dʌktivnis] = *järgm.*

productivity [prɔdʌk'tiviti, prou-] *s.* tootlikkus, produktiivsus; viljakus, loovus
proem ['prouem] *s. kirj.* sissejuhatus, eeskõne
prof [prɔf] *s. sl.* professor (*vrd. järgm.*)
Prof. *lüh.* = **professor**
profanation [prɔfə'neiʃ(ə)n] *s.* (*pühaduse*) teotamine, rüvetamine, (*pühakspeetava*) labastamine, profaneerimine, profanatsioon
profane [prə'fein] **1.** *a.* profaanne, pühitsematu, ilm(a)lik; (asjasse) pühendamatu, võhiklik; paganlik; pühadustteotav; labane, vande-, kirumis-; **2.** *v. t.* **(-nable)** profaneerima, (*pühadust*) teotama, rüvetama, (*pühakspeetavat*) labastama ◇ **~ language** vandesõnad
profanity [prə'fæniti] *s.* profaansus, (*pühaduse*) teotus, rüvetus, (*pühakspeetava*) labastamine; vandumine, vandesõnad, vägisõnad
profess [prə'fes] *v. t. & i.* (avalikult) tunnistama, (*er. usku*) tunnistlema; kuulutama, väitma; (*ametit*) pidama; (*mingit ainet*) õpetama ◇ **I do not ~ to be an expert** ma ei väida, et oleksin asjatundja; **a ~ed atheist** avalik ateist
professedly [prə'fesidli] *adv.* tunnisteldavasti, (enese) avaliku tunnistuse järgi
profession [prə'feʃ(ə)n] *s.* (avalik) tunnistus; *kirikl.* avalik usutunnistlus (koos pühaliku vandetõotusega); professioon, (elu)kutse, kutseala; **(the ~)** teataval kutsealal tegutsevad isikud, *er. teatr. sl.* näitlejaskond, näitlejad ◇ **by ~** (elu)kutselt; **to make ~s of** kinnitama, väitma
professional [prə'feʃ(ə)n(ə)l] **1.** *a.* **(-lly)** (elu)kutseline, (elu)kutsealane, professionaalne; **2.** *s.* (*lüh.* **pro**) elukutseline sportlane, professionaal; *haruld.* = **~ man** ◇ **the ~ classes** õpetatud (*või* vaba) kutse alal tegutsejad; **~ etiquette (jealousy, etc.)** kutsealane etikett (kadedus jne.); **~ man** õpetatud (*või* vaba) kutse alal tegutseja
professionalism [prə'feʃ(ə)nəlizm] *s.* professionalism, professionaalsus, elukutselisus (*er. spordis*)
professionalize [prə'feʃ(ə)nəlaiz] *v. t.* **(-zable)** elukutsestama, (*er. sporti või poliitikat*) elukutseks tegema
professor [prə'fesə] *s.* (*lüh.* **Prof.**, *er. nimees*) professor; õppejõud; *Am. ka* (mees)õpetaja; *kirikl.* tunnistleja, avalikult tunnistaja (*of*)
professorate [prə'fesərit] = **1. professorship; 2. professoriate**
professorial [prɔfi'sɔ:riəl] *a.* **(-lly)** professorlik, professori-
professoriate [prɔfi'sɔ:riit] *s.* professorkond, professorite kogu
professorship [prə'fesəʃip] *s.* professuur
proffer ['prɔfə] *lit.* **1.** *v. t.* pakkuma, pakkuvalt ulatama; **2.** *s.* pakkumine **(of)** ◇ **the ~ed hand** (*abiks või lepituseks*) pakutud käsi
proficiency [prə'fiʃ(ə)nsi] *s.* asjatundlikkus, tublidus, vilumus, osavus (*milleski* **in, at**)
proficient [prə'fiʃ(ə)nt] **1.** *a.* asjatundlik, tubli, vilunud, osav (*milleski* **in, at**); **2.** *s.* asjatundja, vilunud (*või* osav) isik, meister
profile ['proufi:l, *Am. ka* -fail] **1.** *s.* profiil; lühielulugu; **2.** *v. t. tehn.* profiilima, profileerima, (õiget) profiili andma; profiilis kujutama ◇ **in ~** profiilis, külgvaates; **~ iron** *tehn.* vormraud, profiilraud
profit ['prɔfit] **1.** *s.* kasu, kasusaamine; kasum, profiit; tulu; **2.** *v. t. & i.* kasu tooma *või* andma; kasu saama, profiteerima (*millestki* **by**) ◇ **to derive ~ from** (*millestki*) kasu saama; **to sell at a ~** kasuga müüma; **gross ~(s)** *maj.* kogukasum, -tulu; **net ~** *maj.* puhaskasum, -tulu; **to ~ by experience** kogemustest õppima
profitable ['prɔfitəbl] *a.* kasutoov, kasulik, tulutoov, tulukas, tulus
profitably ['prɔfitəbli] *adv.* kasulikult, tulusalt
profiteer [prɔfi'tiə] **1.** *v. i.* liigkasu saama *või* taotlema (*er. sõjaajal*), profiiti lööma, profiteerima, sahkerdama; **2.** *s.* (*er. sõjaaegne*) saagiahne hangeldaja, kasulõikaja, sahkerdaja
profiteering [prɔfi'tiəriŋ] *s.* (*er. sõjaaegne*) hangeldamine, sahkerdamine
profligacy ['prɔfligəsi] *s.* liiderlikkus, kõlvatus; priiskamine, prassimine
profligate ['prɔfligit] **1.** *a.* liiderlik, kõlvatu; priiskav, prassiv, pillav; **2.** *s.* liiderlik isik, liiderdaja
pro forma ['prou 'fɔ:mei, -mə] *adv. lad.* vormitäiteks, -pärast

profound [prə'faund] *a.* **(~er, ~est)** sügav, süva; sügavamõtteline; põhjalik; südame põhjast tulev
profundity [prə'fʌnditi] *s.* sügavus, sügavamõttelisus; sügavik, süvik, sügav koht
profuse [prə'fju:s] *a.* **(-er, -est)** pillav (*millesski* **in, of, with**); ülikülluslik, ohter
profusion [prə'fju:ʒ(ə)n] *s.* pillavus; ülikülllus, ohtrus
prog I [prɔg] *s. sl.* toidupoolis, toit, moon
prog II [prɔg] *lüh. sl.* = **1. proctor; 2. proctorize**
progenitor [pro(u)'dʒenitə] *s.* esiisa; eellane, eelkäija
progenitress [pro(u)'dʒenitris], **-trix** [-triks] *s.* esiema
progeny ['prɔdʒini] *s.* järelsugu, -tulijad, järglased, järelpõlv
proggins ['prɔginz] *sl.* = **proctor**
prognathism ['prɔgnəθism] *s. antr.* prognaatsus, prognaatia, ettelõualisus, rihvalõugsus
prognathous ['prɔgnəθəs] *a. antr.* prognaatne, prognaatiline, ettelõualine, rihvalõugne, tugevalt etteulatuvate lõualuudega
prognosis [prɔg'nousis] *s.* (*pl.* **-oses** [-ousi:z]) prognoos, (kindlail andmeil rajanev) ennustus
prognostic [prə'gnɔstik] **1.** *s.* ennustav tunnus (*er. haiguse käigu kohta*); **2.** *a.* prognostiline, (*midagi*) ennustav **(of)**
prognosticate [prə'gnɔstikeit] *v. t.* **(-cable, -tor)** prognoosima, prognoosi andma *või* tegema, ennustama
prognostication [prɔgnɔsti'keiʃ(ə)n] *s.* prognoosimine, ennustamine
program(me) ['prougræm] **1.** *s.* programm, eeskava, tegevuskava; õppekava; *tehn.* programm; **2.** *v. t.* **(-mm-)** (*millekski*) programmi koostama; *tehn.* programm(eer)ima ◇ **what is the ~?** *fam.* mida (me) nüüd peale hakkame?; **~ music** programmmuusika
programmer ['prougræmə] *s. tehn.* programmeerija
progress 1. ['prougres, *peam. Am.* 'prɔg-] *s.* edasiliikumine, -minek; edu, edusammud, progress; *aj.* (*kuninga või mõne muu kõrge isiku*) pidulik ringreis; *arh.* ränd, rännak; **2.** [prə'gres] *v. i.* edasi liikuma; progresseeruma, jõuduma, edenema, arenema ◇ **in ~** toimumisel, teoksil; **to make ~** edusamme tegema; **to report ~** asja käigust aru andma
progression [prə'greʃ(ə)n] *s.* kulgemine, edasiliikumine, kulg, käik; *mat.* progressioon ◇ **arithmetical (geometrical, harmonic) ~** *mat.* aritmeetiline (geomeetriline, harmooniline) progressioon; **in geometrical ~** geomeetrilises progressioonis; *pop.* kiiresti kasvavalt
progressive [prə'gresiv] **1.** *a.* progressiivne, edasiliikuv; jõuduv, edenev, arenev, progresseeruv; *pol.* progressiivne, edumeelne, eesrindlik; *lgv.* progressiivne, kestev (*pöördevormi kohta*); **2.** *s. pol.* progressiivne tegelane; progressiivse partei liige; *lgv.* progressiiv, kestev pöördevorm (= **~ form**) ◇ **~ assimilation** *lgv.* progressiivne assimilatsioon; **~ jazz** *muus.* progressiivne džäss
prohibit [prə'hibit] *v. t.* **(~or)** keelama; takistama, tõkestama (*midagi tegemast* **from doing**)
prohibition [pro(uh)i'biʃ(ə)n] *s.* keeld; *er.* alkoholikeeld, keeluseadus, prohibitsioon
prohibitionist [pro(uh)i'biʃ(ə)nist] *s.* alkoholikeelu (*või* keeluseaduse) pooldaja, prohibitsionist
prohibitive [prə'hibitiv] *a.* keelav; takistav, tõkestav; (*hinna, tollimaksu jms. kohta*) tõkestavalt kõrge, prohibitiivne
prohibitory [prə'hibit(ə)ri] = *eelm.*
project 1. [prə'dʒekt] *v. t. & i.* projekteerima, kavandama, visandama; (lendu) heitma, viskama; eendama; projitseerima, (*eset*) tasapinnal (*või* ekraanil) kujutama; eenduma, esile (*või* välja) ulatuma; **2.** ['prɔdʒekt] *s.* projekt, kavand ◇ **to ~ a missile into space** raketti maailmaruumi lennutama; **to ~ oneself into the future (into smb.'s feelings)** mõttes tulevikku tungima (kellegi tunnetesse sisse elama)
projectile 1. [prə'dʒekt(a)il] *a.* viskav, viske-; visatav; **2.** ['prɔdʒiktail, prə'dʒek-] *s.* viskekeha, projektiil; viskerelv; *er.* mürsk *või* rakett
projection [prə'dʒekʃ(ə)n] *s.* projekteerimine, kavandamine, visandamine; (lendu)heitmine, viskamine; projitseerimine; projektsioon; (*er. vaimusilma ette*) projit-

seeritud pilt; eendamine, eendumine; eend, väljaulatis ◇ **line of** ~ viskejoon

projector [prə′dʒəktə] *s.* projekteerija, projekti(de) koostaja, kavandaja; *er.* (spekulatiivsete) äriettevõtete projektide sepitseja; projitseerija; *tehn.* projektor, projektsiooniaparaat; prožektor, helgiheitja ◇ **overhead** ~ grafoprojektor, valgustahvel

prolapse *pat.* **1.** [′proulæps, -′læps] *s.* prolaps, (siseelundi) väljalangemine, väljalange; *vet.* küübestus; **2.** [pro(u)′læps] *v. i.* prolabeerima, välja (*või* ettepoole, alla) langema; *vet.* küübestuma

prolapsus [prou′læpsəs] *s. pat.* prolaps(us) (= *eelm.*)

prolate [′prouleit] *a. mat.* pikuti väljavenitatud (*er. sfääri kohta*); *piltl.* laialt levinud

prole [proul] *fam.* = **proletarian**

prolegomena [proulì:gɔminə] *s. pl.* prolegomena, eelmärkmed, sissejuhatavad märkmed

prolepsis [prou′lepsis, -′li:p-] *s.* (*pl.* **-pses** [-psi:z]) *lgv., ret.* ennetamine, ettehaaramine

proleptic [prə′leptik, -′li:p-] *a.* (**-ically**) *lgv., ret.* ennetav, ettehaarav

proletarian [prouli′teəriən] **1.** *a.* prõletaarne; **2.** *s.* proletaarlane

proletariat(e) [prouli′teəriət] *s.* prõletariaat

proliferate [pro(u)′lifəreit] *v. i. & t. biol.* prolifereeruma, vohama; *er. bot.* võrsuma, *zool.* punguma; vohamist põhjustama; *piltl.* kiiresti siginema, (arvult) kasvama

proliferation [pro(u)lifə′reiʃ(ə)n] *s. biol.* proliferatsioon, vohamine, vohang; *er. bot.* võrsumine, *zool.* pungumine; *piltl.* kiire siginemine *või* kasv

proliferous [pro(u)′lifərəs] *a.* vohav, kiiresti siginev *või* kasvav; *er. bot.* võrsuv, *zool.* punguv

prolific [prə′lifik] *a.* (**-ically**) sigilik, kiiresti siginev, viljakas, viljarikas (**in**); tootlik (**of, in**)

prolix [′prouliks, prou′l-] *a.* sõnaohter, rohkesõnaline; laialivalguv, tüütult pikk

prolixity [pro(u)′liksiti] *s.* sõnaohtrus, rohkesõnalisus; laialivalguvus, tüütav pikkus

prolocutor [pro(u)′lɔkjutə] *s. haruld.* (*rühma*) eesrääkija, -kõneleja, esindaja (= **spokesman**); (*kirikukonvendi*) koosolekujuhataja

prologue, *Am.* **-log** [′proulɔg] *s.* proloog, avaluuletus, -sõna; *piltl.* sissejuhatus

prolong [prə′lɔŋ] *v. t.* pikendama; *vrd.* **prolonged**

prolongation [proulɔŋ′geiʃ(ə)n] *s.* pikendamine, pikendus, pikend

prolonged [prə′lɔŋd] *a.* pikem, pikemaajaline, pikk, kauakestev ◇ ~ **applause** kestvad kiiduavaldused

prolusion [pro(u)′l(j)u:ʒən] *s.* proovimäng, esiproov, esimene katse(tus)

prom [prɔm] *s. fam.* = **promenade concert**; *ka* promenaad, jalutustee (= **promenade**)

promenade [prɔmi′nɑ:d, -′neid] **1.** *s.* promenaad, jalutuskäik, -tee; *fam.* = ~ **concert**; **2.** *v. i. & t.* promeneerima, jalutama, kõndima; (*näitamiseks*) kõnnitama ◇ ~ **concert** jalutuskontsert, *Am. ka* (kolledži) tantsuõhtu; ~ **deck** *mer.* jalutustekk

Promethean [prə′mi:θiən] *a.* promeeteuslik, Prometheuse

Prometheus [prə′mi:θju:s] *pn.*

promethium [prə′mi:θiəm] *s. keem.* promeetium (*sümbol* **Pm**)

prominence [′prɔminəns] *s.* välja- *või* silmapaistvus, esileulatuvus, prominentsus; esileulatuv osa, eend (*ka geol.*); *astr.* protuberants (= **solar** ~, **protuberance**) ◇ **to gain** ~, **to come into** ~ (silmapaistvalt) esile tõusma; **a** ~ **in the middle of a plain** kõrgendik tasandiku keskel

prominency [′prɔminənsi] *s. haruld.* välja- *või* silmapaistvus, esileulatuvus, prominentsus

prominent [′prɔminənt] *a.* välja- *või* silmapaistev, esileulatuv, eenduv, prominentne

promiscuity [prɔmis′kju(:)iti] *s.* segipaisatus, -olek; valimatu segunemine, vahettegematus, valimatus; *er.* vahettegematu (*või* juhuslik) suguline vahekord, promiskuiteet

promiscuous [prə′miskjuəs] *a.* segipaisatud, sega-; vahettegematu, valimatu; *fam.* huupi juhtuv, juhuslik ◇ ~ **bathing** (mõlema sugupoole) koossuplus; **in a** ~ **manner** *fam.* juhuslikult

promise [′prɔmis] **1.** *s.* tõotus, lubadus; **2.** *v. t. & i.* (**-sable**) tõotama, lubama; (*head*) ennustama; *vrd.* **promising** ◇ **to give** (*or* **make**) **a** ~ tõotust andma, tõotama; **to give** ~ **of** (*millekski*) lootust andma; **to show** ~ paljutõotav olema; **a man of great** ~ paljutõotav mees; **it was not easy, I** ~ **you** *fam.* see ei olnud kerge, võin teile kinnitada; **the P-ed Land** (*or* **the Land of P-**) tõotatud maa (*ka iroon.*)

promisee [prɔmi′si:] *s. jur.* tõotuse- *e.* lubadusevõtja

promising [′prɔmisiŋ] *a.* paljutõotav, tõotusrikas, headtõotav, lootustäratav

promisor [′prɔmisə] *s. jur.* tõotaja, lubaja, tõotuse- *e.* lubaduseandja

promissory [prɔ′misəri] *a.* tõotav, lubav, tõotus-, lubadus- ◇ ~ **note** *maj.* võlatäht, sooloveksel

promontory [′prɔməntəri] *s.* (kalju)neem, kõrge maanina; *anat.* neem

promote [prə′mout] *v. t.* (**-table**) (*auastmes, ametis*) edutama, kõrgendama, ülendama; (*õpilast*) järgmisse klassi üle viima; edendama, soodustama; jõutama; (*kellegi või millegi eest*) hoolitsema; (*millelegi*) aktiivselt kaasa aitama, (*midagi*) soodustama; liikvele panema; (*uut ühingut jms.*) asutama, rajama, organiseerima; *er. Am.* (*kaupa*) reklaamima, propageerima, üles kiitma; *males* (*etturit*) viguriks muutma (*lipustama jne.*) ◇ **to** ~ **smb. captain** (*or* **to captaincy**) kedagi kapteniks ülendama; **to** ~ **digestion** seedimist soodustama; **to** ~ **smb.'s interests** kellegi huvide eest hoolitsema

promoter [prə′moutə] *s.* edutaja; jõutaja; jõutamisvahend; *keem.* promootor, aktivaator; *maj.* (*ühingu jms.*) asutaja, rajaja, organiseerija; *sport* majanduslik korraldaja, impressaario

promotion [prə′mouʃ(ə)n] *s.* edutus, kõrgendus, ülendus; (*õpilase*) järgmisse klassi üleviimine; edendamine, soodustamine; jõutamine; liikvelepanek; (*ühingu jms.*) asutamine, rajamine, organiseerimine; *er. Am.* (*kauba*) reklaamimine, propageerimine, üleskiitmine ◇ ~ **of smb.'s interests** kellegi huvide eest hoolitsemine; ~ **of peace** rahuürituse (aktiivne) soodustamine

prompt I [prɔm(p)t] **1.** *a.* kiire, viivitamatu, varmas; teovalmis; kohene, operatiivne; **2.** *adv. fam.* = **promptly**

prompt II [prɔm(p)t] **1.** *v. t.* õhutama, ajendama, ergutama; ette ütlema (*ka piltl.*); *teatr.* sufleerima; **2.** *s. teatr.* etteütlemine, sufleerimine; etteöeldu ◇ **to** ~ **a witness** tunnistajale sõnu suhu panema; **he was** ~**ed by compassion** teda ajendas kaastunne; ~ **side** (*lüh.* **p.s.**) *teatr.* näitelava tiib, kus kulisside taga asetseb etteütleja (*Inglismaal haril. näitlejast vasakul, Am. paremal pool*)

prompt-book [′prɔm(p)tbuk] *s. teatr.* suflööriraamat

prompt-box [′prɔm(p)tbɔks] *s. teatr.* suflöörikast

prompter [′prɔm(p)tə] *s.* õhutaja, ajendaja, ergutaja; etteütleja; *teatr.* suflöör

prompting [′prɔm(p)tiŋ] *s.* õhutus, ajendus, ergutus; etteütlemine; *teatr.* sufleerimine ◇ **the** ~**s of conscience** südametunnistuse ajendus

promptitude [′prɔm(p)titju:d] *s.* kiirus, viivitamatus, varmus; teovalmidus; kohesus, operatiivsus

promptly [′prɔm(p)tli] *adv.* kiirelt, viivitamatult, varmalt; teovalmilt; koheselt, operatiivselt

promptness [′prɔm(p)tnis] = **promptitude**

promulgate [′prɔməlgeit, *Am.* pro(u)′mʌlgeit] *v. t.* (**-tor**) *jur.* (ametlikult) välja kuulutama, kehtivaks kuulutama, promulgeerima

promulgation [prɔməl′geiʃ(ə)n, *Am.* prou-] *s. jur.* (ametlik) väljakuulutamine, kehtivaks kuulutamine, promulgeerimine, promulgatsioon

pron. *lüh.* = **pronoun**

prone [proun] *a.* silmili maas lamav; allapoole pööratud; kalduv, aldis (*millelegi* **to**; *midagi tegema* **to do**)

proneness [′prounnis] *s.* kalduvus (*millekski* **to**)

prong [prɔŋ] *s.* haru, terav ots; hark

pronged [prɔŋd] *a.* haruline; harkjas

pronghorn [′prɔŋhɔ:n] *s. zool.* harksarvik

pronominal [prə′nɔmin(ə)l] *a.* (**-lly**) *lgv.* asesõnaline, pronominaalne

pronoun [′prounaun] *s. lgv.* asesõna, pronoomen

pronounce [prə′nauns] *v. t. & i.* (*pidulikult*) avaldama, kuulutama, väitma; otsust lan-

getama, arvamust avaldama (*millegi üle* **on**; *poolt* **for**; *kasuks* **in favour of**; *vastu* **against**); hääldama; *vrd.* **pronounced, pronouncing**

pronounceable [prə′naunsəbl] *a. er.* (hõlpsasti) hääldatav

pronounced [prə′naunst] *a.* tugevasti esiletungiv, rõhutatud, ilmekas, markantne

pronouncement [prə′naunsmənt] *s.* otsus(e) *või* arvamus(eavaldus); (ametlik) arvamus

pronouncing [prə′naunsiŋ] *s.* hääldamine; *atrib.* hääldamis- ◇ ~ **dictionary** häälduss õnastik

pronto [′prɔntou] *adv. Am. fam.* siva, kiiresti, jalamaid, otsekohe

pronunciamento [prənʌnsiə′mentou] *s.* (*pl.* **-os**) (*mässajate*) proklamatsioon *või* manifest; (*sõjaväe*) vastuhakk, -hakkamine, mäss (*hispaania keelt kõnelevais maades*)

pronunciation [prənʌnsi′ei∫(ə)n] *s.* hääldamine, hääldus ◇ **standard** (*or* **received**) ~ *lgv.* standardhääldus

proof [pru:f] **1.** *s.* tõend, tõendus; tõestus; *mat. ka* kontroll; proov, katse, kats; *trük.* korrektuur, trükiparandus; korrektuurpoogen; (*Inglise piirituse*) normaalkangus (= *umbes 50°*); **2.** *a.* proovitud tugevusega; läbitungimatu, kindel (*millegi vastu* **against**); *ühendeis* -kindel (*näit.* **water-, fire-**); **3.** *v. t.* läbitungimatuks (*või* kindlaks) tegema; *er.* veekindlaks tegema ◇ **susceptible of** ~ tõestatav; **in** ~ **of** (*millegi*) tõenduseks; **to bring** (*or* **put**) **to the** ~ proovile panema; **armour of** ~ proovitud tugevusega soomuskate; **the** ~ **of the pudding is in the eating** tegelik taryitus on asja tõeline proov; ~ **spirit** normaalkangusega piiritus; **to read the** ~ korrektuuri lugema

proof-reader [′pru:fri:də] *s. trük.* korrektor

proof-sheet [′pru:f∫i:t] *s. trük.* korrektuurpoogen, -tõmmis

prop I [prɔp] **1.** *s.* tugi, alustugi (*ka piltl.*); tugisammas, -palk; tugipuu, -post, tits; *mets.* props; **2.** *v. t.* **(-pp-)** toetama, toeks olema, ülal hoidma (**up**)

prop II [prɔp] *vt.* **proposition**

prop III [prɔp] *av. sl.* = **propeller**

prop IV [prɔp] *s. teatr. sl.* rekvisiit (= **property**); *vrd.* **props**

propaedeutics [proupi(:)′dju:tiks] *s. pl.* (*tarvit. sg-na*) propedeutika, sissejuhatav õpetus, eelkursus, -õpetus

propaganda [prɔpə′gændə] *s.* propaganda ◇ **the P-** r.-kat. kiriku välismisjoniametkond

propagandist [prɔpə′gændist] *s.* propagandist

propagandize [prɔpə′gændaiz] *v. t. & i.* propageerima, propagandat tegema; *vrd. järgm.*

propagate [′prɔpəgeit] *v. t. & i.* (**-gable, -tor**) paljundama, sigitama, levitama, edasi kandma *või* andma; paljunema, sigi(ne)ma, levi(ne)ma, edasi kanduma; propageerima, (*mingit tõekspidamist*) sihikindlalt levitama

propagation [prɔpə′gei∫(ə)n] *s.* paljundus, sigitus, levitus, levi; paljunemine, sigi(ne)mine, leving, propagatsioon

propane [′proupein] *s. keem.* propaan

propel [prə′pel] *v. t.* **(-ll-)** edasi ajama *või* lükkama; liikuma panema; *piltl.* tagant kihutama *või* tõukama

propellant, -lent [prə′pelənt] **1.** *a.* edasiajav, -lükkav; liikumapanev; **2.** *s.* edasiajav (*või* -lükkav) vahend; *er. tehn., mil.* paiskelõhkeaine, paiskelaeng; raketikütus ◇ **liquid** ~ *tehn.* vedelkütus; **solid** ~ *tehn.* tahkekütus

propeller [prə′pelə] *s.* edasiajaja, -lükkaja; *er. tehn.* propeller; *mer.* (laeva)kruvi, sõukruvi ◇ ~ **turbine** *tehn.* propellerturbiin

propelling [prə′peliŋ] *a.* edasiajav, -lükkav, -tõukav (*vt.* **propel**) ◇ ~ **pencil** täitepliiats

propensity [prə′pensiti] *s.* kalduvus (*millekski* **to, for**; *midagi teha* **to do, for doing**)

proper [′prɔpə] **1.** *a.* (~**est**) oma, enda; paras, õige, nõuetele vastav; sobiv, sünnis, kõlblik; kombekas, viisakas; tõeline, päris-; omane, omapärane, iseloomulik (*millelegi, kellelegi* **to**); *fam.* põhjalik; *arh.* nägus, ilus; *herald.* loomulikes värves (*vapilooma kohta*); **2.** *adv. dial., fam.* põhjalikult, tublisti (= **properly**) ◇ ~ **fraction** *mat.* lihtmurd; ~ **name** (*or* **noun**) pärisnimi; **he was in a** ~ **rage** *fam.* ta lausa raevutses; **London** ~ London kitsamas mõttes (*s. o. ilma eeslinnadeta*)

properly [′prɔpəli] *adv.* õieti, õigesti; õigustatult, õigusega; sündsalt, korralikult;

fam. põhjalikult, tublisti ◇ **do it** ~ tehke seda korralikult; **he quite** ~ **refused** ta keeldus täiesti õigustatult; ~ **speaking** õieti (*või* ranges mõttes) öelda; **he was** ~ **beaten** *fam.* ta sai põhjalikult kolkida

Propertius [prə′pə:∫(i)əs] *pn.*

propertied [′prɔpətid] *a.* varakas, jõukas; *er.* kinnisvara omav

property [′prɔpəti] *s.* omandus, omand, varandus; *er.* kinnisvara; omadus; *teatr.* (*lüh.* **prop**; *haril. pl.*) rekvisiit, lavatarve ◇ **common** ~ ühisvara; **personal** ~ isiklik omand; vallasvara; **real** ~ kinnisvara; **a man of** ~ (jõukas) kinnisvaraomanik; ~ **tax** kinnisvaramaks; **the chemical -ties of** (*millegi*) keemilised omadused

property-man [′prɔpətimæn] *s.* (*pl.* **-men**) *teatr.* rekvisiitor, rekvisitöör

property-master [′prɔpətima:stə] = *eelm.*

prophecy [′prɔfisi] *s.* (prohvetlik) ennustus, ettekuulutus

prophesy [′prɔfisai] *v. i. & t.* (**-iable**) prohvetlikult rääkima; ennustama, ette kuulutama

prophet [′prɔfit] *s.* prohvet; ennustaja; *sl.* (võiduajamiste tulemuste) ennustaja ◇ **the P-** 1. Muhamed; 2. Joseph Smith (*mormoonide usulahu rajaja*)

prophetess [′prɔfitis, -tes] *s.* naisprohvet

prophetic [prə′fetik] *a.* (**-ically**) prohvetlik

prophetical [prə′fetik(ə)l] *haruld.* = *eelm.*

prophylactic [prɔfi′læktik] **1.** *a.* **(-ically)** profülaktiline, profülaktika-, (haigust) ärahoidev; **2.** *s.* profülaktikum (*vahend või ravim haiguse ärahoidmiseks*)

prophylaxis [prɔfi′læksis] *s. med.* profülaks, profülaktika, (haiguse) ärahoie

propinquity [prə′piŋkwiti] *s.* lähedus; lähissugulus

propitiate [prə′pi∫ieit] *v. t.* **(-iable, -tor)** lepitama, leebivaks tegema

propitiation [prəpi∫i′ei∫(ə)n] *s.* lepitamine, lepitus

propitiatory [prə′pi∫ieitəri] *a.* **(-ily)** lepitav, lepitus-

propitious [prə′pi∫əs] *a.* leebiv, soosiv, heasoovlik; soodus, sobiv (*millekski* **for**); headtõotav

propolis [′prɔpəlis] *s. aiand.* taruvaik, proopolis

propone [prə′poun] *Š., Am.* = **propound**

proponent [prə′pounənt] *s. peam. Am.* esildaja, esitaja, ettepanija, proponeerija; pooldaja

proportion [prə′pɔ:∫(ə)n] **1.** *s.* proportsioon, suhe, osade suhe tervikuga (**to**); sobiv (suurus)suhe, mõõduline kooskõla; *mat.* võrre; võrdeline osa (*millestki* **of**); **2.** *v. t.* proportsioneerima, võrdeliseks tegema (*millegagi* **to**), mõõduliselt kooskõlastama ◇ **in** ~ võrdeliselt (*millegagi* **to**), vastavalt (*millelegi* **to**); **out of** ~ ebavõrdeline, liiga suur *või* väike (*millegagi võrreldes* **to**)

proportionable [prə′pɔ:∫(ə)nəbl] *haruld.* = **proportionate**

proportional [prə′pɔ:∫(ə)n(ə)l] **1.** *a.* **(-lly)** proportsionaalne, võrdeline; **2.** *s. mat.* proportsiooni (*e.* võrde) liige, proportsionaal ◇ ~ **representation** *pol.* proportsionaalne (rahva)esindussüsteem

proportionality [prəpɔ:∫ə′næliti] *s.* proportsionaalsus, võrdelisus

proportionate [prə′pɔ:∫(ə)nit] *a.* proportsionaalne, õiges proportsioonis (olev), võrdeliselt vastav (*millelegi* **to**)

proportionment [prə′pɔ:∫(ə)nmənt] *s.* proportsioneerimine, võrdeliseks tegemine, mõõduline kooskõlastamine

proposal [prə′pouz(ə)l] *s.* ettepanek, esitis, esildis; *er.* abieluettepanek

propose [prə′pouz] *v. t. & i.* **(-sable)** ette panema, esitama, esildama; abieluettepanekut tegema (*kellelegi* **to**); kavatsema ◇ **to** ~ **smb. as** (*or* **for**) **president** kedagi presidendikandidaadiks ette panema; **to** ~ **the health of** (*kellegi*) terviseks joomiseks ettepanekut tegema, kellegi terviseks klaasi tõstma

proposition [prɔpə′zi∫(ə)n] **1.** *s.* väide, (tõestust nõudev) lause, tees; *loog.* propositsioon; *mat.* (*lüh.* **prop**) teoreem, lause; *muus.* lause; ettepanek, esitis, esildis (= **proposal**); *fam.* ülesanne, ettevõte, (toimetatav) asi, probleem; *Am. sl.* kõlvatu ettepanek (*er. naisisikule*); **2.** *v. t.* (*kellelegi*) ettepanekut tegema, *er.* (*naisisikule*) kõlvatut ettepanekut tegema ◇ **he's a tough** ~ *sl. peam. Am.* temaga pole kerge asju ajada, ta on kõva pähkel

propound [prə′paund] *v. t.* esitama, esile

tooma; (arutuseks) ette panema (*kellelegi* **to**); *jur.* (*testamenti*) kinnituseks esitama

proprietary [prə'praiət(ə)ri] **1.** *a.* omanduslik, omandi-; omaniku-; **2.** *s.* omandiõigus; omanikkond, omanikud, omanik ◇ **~ rights** omandiõigused; **~ medicine** patentravim; **the landed ~** maaomanikud

proprietor [prə'praiətə] *s.* omanik

proprietorial [prəpraiə'tɔ:riəl] *a.* omaniku-

proprietorship [prə'praiətəʃip] *s.* omandiõigus

proprietress [prə'praiətris] *s.* naisomanik

propriety [prə'praiəti] *s.* sündsus, sobivus, kõlblikkus; kombelisus, kombekus, siivsus, viisakus ◇ **the -ies** viisakuskombed

props [prɔps] *s. teatr.* rekvisiidid (= **properties**); *teatr. sl.* rekvisiitor, rekvisitöör (= **property-man**)

propulsion [prə'pʌlʃ(ə)n] *s.* edasiajamine, -lükkamine, -tõukamine; tõukejõud (*ka piltl.*) ◇ **jet ~** *tehn.* reaktiiv(veo)jõud

propulsive [prɔ'pʌlsiv] *a.* edasiajav, -lükkav, -tõukav, aju-, lükke-, tõuke- ◇ **~ force** tõukejõud, veojõud

propylene ['proupili:n] *s. keem.* propüleen

pro rata ['prou 'reitə, 'rɑ:-] *adv. lad.* võrdeliselt, vastavalt (*või* proportsionaalselt) osale

prorate [pro(u)'reit] *v. t. & i. er. Am.* võrdeliselt (*või* proportsionaalselt) jagama

pro re nata ['prou 'ri: 'neitə] *adv. lad.* vastavalt tekkinud olukorrale

prorogation [prourə'geiʃ(ə)n] *s.* (*parlamendiistungi*) edasilükkamine

prorogue [prə'roug] *v. t. & i.* (**-gable**) (*parlamendiistungit*) edasi lükkama, (*parlamenti*) ajutiseks laiali saatma; (*parlamendi kohta*) ajutiseks laiali minema

prosaic [pro(u)'zeiik, prə-] *a.* (**-ically**) proosaline, ebaluuleline; igapäevane

prosaism ['prouzeiizm] *s.* prosaism

proscenium [pro(u)'si:niəm] *s.* (*pl.* **-nia** [-niə]) *teatr.* eeslava, prostseenium

proscribe [pro(u)'skraib] *v. t.* (**-bable**) pagendama, põlustama, proskribeerima; ära keelama

proscription [pro(u)'skripʃ(ə)n] *s.* pagendus, põlustus, proskriptsioon

proscriptive [pro(u)'skriptiv] *a.* pagendav, põlustav, proskriptiivne

prose [prouz] **1.** *s.* proosa, sidumata kõne; igapäevasus, proosalisus; *atrib.* proosa-, proosas, sidumata kõnes; **2.** *v. i. & t.* proosaliselt kõnelema (**about**); proosasse ümber sõnastama

prosector [pro(u)'sektə] *s. med.* prosektor

prosecute ['prɔsikju:t] *v. t.* (**-table**) jälitama; (*asja*) ajama; jätkama; (*millegagi*) pidevalt tegelema; (*mingil alal*) tegutsema; püüdlema, taotlema; kohtulikult jälitama, hagema, vastutusele võtma ◇ **to ~ a claim** *jur.* hagi algatama (ning läbi viima)

prosecution [prɔsi'kju:ʃ(ə)n] *s.* jälitus; (*asja*) ajamine; jätkamine; püüdlemine, taotlemine; kohtulik jälitus, vastutuselevõtmine, hagemine, hagi; kaebaja (*või* süüdistaja) pool ◇ **nothing can be gained by the further ~ of the war** sõja jätkamisega ei ole midagi võita

prosecutor ['prɔsikju:tə] *s.* jälitaja; *er.* kohtulikule vastutusele võtja, hageja, kaebaja, süüdistaja ◇ **Public P-** riiklik süüdistaja, prokurör

prosecutrix ['prɔsikju:triks] *s.* naiskaebaja, -süüdistaja

proselyte ['prɔsilait] **1.** *s.* proselüüt, äsja ümberpöördunu, (*teatavasse usku*) ületulnu; **2.** *v. t. & i. Am.* = **proselytize**

proselytism ['prɔsilaitizm] *s.* proselütism, proselüütide juurdevõitmine, poolehoidjate püüdmine

proselytize ['prɔsilitaiz] *v. t. & i.* proselüüte juurde võitma, (*teatavale usule*) poolehoidjaid püüdma

prosenchyma [prɔ'seŋkimə] *s. bot.* prosenhüüm(kude), talbkude

Proserpine ['prɔsəp(a)in] *s. müt.* Proserpina (*rooma manalajumalanna*)

prosit ['prousit] *interj. lad.* proosit!, terviseks!

prosodic [prə'sɔdik, pro(u)-] *a.* (**-ically**) prosoodiline

prosody ['prɔsədi] *s.* prosoodia, värsimõõduõpetus

prosopopoeia [prəsoupə'pi:ə] *s. ret.* prosopopõa, personifikatsioon (= **personification**)

prospect 1. ['prɔspekt] *s.* väljavaade, perspektiiv (*ka piltl.*); *Am.* loodetav klient *või* ostja; **2.** [prəs'pekt, *Am.* 'prɔspekt] *v. i. & t.* otsima (*midagi* **for**), (*millegi — er. maavarade — suhtes*) läbi uurima (**for**) ◇ **to be in ~** (tulevikus) eel seisma; **to have in ~** väljavaadet omama, lootma; **what are your ~s?** millised on teie (tuleviku)väljavaated?; **to ~ well (ill)** häid (halbu) (tuleviku)väljavaateid pakkuma

prospective [prəs'pektiv] *a.* väljavaateks olev, tulevikus teostatav, oodatav, loodetav, tulevane

prospector [prəs'pektə, *Am.* 'prɔspektə] *s.* maa(põue)varade otsija, *er.* kullaotsija; *geol.* uurija, uuringutööde tegija

prospectus [prəs'pektəs] *s.* (tutvustus- *või* reklaam)prospekt, tutvustus- *või* reklaambrošüür

prosper ['prɔspə] *v. i. & t.* (hästi) edenema, (*majanduslikult*) õitsema, jõuduma, laabuma; edendama, jõutama, edu andma

prosperity [prɔs'periti] *s.* (*majanduslik*) õitseng, heaolu, hüvang

Prospero ['prɔspərou] *pn.*

prosperous ['prɔsp(ə)rəs] *a.* edukas, (*majanduslikult*) õitsev, õnnelik; jõukas, varakas; (*er. tuule kohta*) soodus, soodne

prostaglandin [prɔstə'glændin] *s. keem.* prostaglandiin

prostate ['prɔsteit] *s. anat.* prostata, eesnääre (= **~ gland**)

prosthesis ['prɔsθisis] *s. med.* proteesimine; *lgv.* eesliiteline häälik *või* silp, protees (= **prothesis**)

prosthetics [prɔs'θetiks] *s. med.* proteesimine

prostitute ['prɔstitju:t] **1.** *s.* prostituut; **2.** *v. t.* (**-table, -tor**) prostitueerima; *piltl.* alatult raha eest müüma (*talenti, au*) ◇ **to ~ oneself** prostitueerima, ennast raha eest müüma (*er. piltl.*)

prostitution [prɔsti'tju:ʃ(ə)n] *s.* prostitutsioon, (elukutseline) porduelu; prostitueerimine (*ka piltl.*)

prostrate 1. ['prɔstr(e)it] *a.* maas lamav, pikaliolev, lömitav, lümitav; masendunud, ülirammetu; **2.** [prɔs'treit, *Am.* 'prɔstreit] *v. t.* (**-table**) maha (*või* pikali) heitma, alla heitma; masendama, rammestama ◇ **to ~ oneself** lömitama, lümitama, põrmuni alanduma (*kellegi või millegi ees* **before**)

prostration [prɔs'treiʃ(ə)n] *s.* maha- *või* pikaliheitmine; lömitus, lümitus, põrmuni alandumine; masendus, ülirammestus, prostratsioon

prostyle ['proustail] *s. arhit.* prostüül (*kreeka templi ees asetsev sammaskoda*)

prosy ['prouzi] *a.* (**-ier, -iest; -ily, -iness; -yish**) proosaline; proosaliselt igav, igapäevane, argipäevane; *vrd.* **prosaic**

protactinium [proutæk'tiniəm] *s. keem.* protaktiinium (*sümbol* **Pa**)

protagonist [pro(u)'tægənist] *s.* protagonist, esinäitleja; (*näidendi*) peategelane, -kangelane; *fam.* eestvõitleja

Protagoras [pro(u)'tægəræs] *pn.*

protamine ['proutəmin] *s. keem.* protamiin

pro tanto ['prou 'tæntou] *adv. lad.* sel määral, sellele vastavalt

protasis ['prɔtəsis] *s.* (*pl.* **-ases** [-əsi:z]) *lgv.* protaas, eellause (*liitlauses*), *er.* tingimuslause; *vrd.* **apodosis**

protea ['proutiə] *s. bot.* prootea

protean ['proutiən] *a.* proteuslik, (*kreeka mütoloogilise merejumaluse Proteuse taoliselt*) kuju muutev; muutlik, mitmepalgeline

protease [prouti'eis] *s. keem.* proteaas (*valke lagundav ferment*)

protect [prə'tekt] *v. t.* kaitsma, kaitsendama, turvama, (*millegi eest*) hoidma (**from, against**); soodustama, soosima, protežeerima

protection [prə'tekʃ(ə)n] *s.* kaitsmine, kaitse, kaitsendus, turve; *er.* protektsioon, soodustav (majanduslik) kaitse

protectionism [prə'tekʃ(ə)nizm] *s.* protektsionism, (majanduslik) kaitsesüsteem

protectionist [prə'tekʃ(ə)nist] *s. maj.* protektsionist, protektsionismi pooldaja

protective [prə'tektiv] *a.* kaitsev, kaitsendav, kaitse-, turvav, turve-

protector [prə'tektə] *s.* kaitsja, kaitsendaja; soodustaja, soosija; kaitsevahend, kaitse; *aj.* riigihoidja, protektor ◇ **Lord P-** *aj.* lordprotektor (*Oliver ja Richard Cromwelli tiitel*)

protectorate [prə'tekt(ə)rit] *s. pol.* protektoraat, kaitsendus

protectorship [prə'tektəʃip] *s.* kaitsendus; riigihoidja-valitsus, -võim

protectory [prə'tektəri] *s. van.* (*r.-kat. kiriku*

poolt ülalpeetav) varjupaik kodututele ning raskesti kasvatatavate laste jaoks

protectress [prə′tektris] *s.* naiskaitsja, kaitsjanna, naissoosija, -protežeerija

protégé [′prouteʒei, ′prɔt-] *s.* (*fem.* **-gée** [-ʒei]) protežee, kaitsealune, soosik

proteid [′prouti:(i)d] *s. keem.* proteiid, liitvalk

protein [′proutiin] *s. keem.* proteiin, lihtvalk; valk, valgusisaldus (*toitaines*)

pro tempore [′prou ′tempəri] *adv. lad.* (*lüh.* **pro tem.**) ajutiseks

protest 1. [prə′test] *v. t. & i.* kinnitama, väitma; protest(eer)ima, vastu vaidlema, rahulolematust avaldama **(against)**; *jur., maj.* (*vekslit*) protestima; **2.** [′proutest] *s.* protest, (rõhutatud) vastuvaidlus *või* rahulolematuseavaldus; *jur., maj.* (*veksli*) protest ◇ **to enter** (*or* **make**) **a** ~ protesti tõstma; **in** ~ protestiks (*millegi vastu* **against**)

protestant [′prɔtist(ə)nt] **1.** *a.* (*ka* **P-**) protestantlik; *haruld.* (*ka* [prə′testənt]) protest(eer)iv, protesti tõstev; **2.** *s.* (*ka* **P-**) protestant; *haruld.* (*ka* [prə′testənt]) protest(eer)ija

protestantism [′prɔtist(ə)ntizm] *s.* (*ka* **P-**) *kirikl.* protestantism

protestation [prɔtis′tei∫(ə)n] *s.* kinnitamine, väitmine; protest(eer)imine; protest ◇ **to make ~s of** (*midagi*) (pühalikult) kinnitama, väitma; korduvalt protest(eer)ima (*millegi vastu* **against**)

protestor, -ter [prə′testə] *s.* kinnitaja, väitja; protest(eer)ija

Proteus [′proutju:s] *s. müt.* Proteus (*kreeka merejumalus, kes sageli oma kuju muutis*)

prothallium [pro′θæliəm] *s. bot.* eelleht, protallium

Prothero [′prɔðərou, -θə-] *pn.*

prothesis [′prɔθisis] *s.* (*pl.* **-ses** [-si:z]) *lgv.* eesliiteline häälik *või* silp, protees; *vrd.* **prosthesis**

proto- [′prouto(u)] *pref.* esi-, eel-, alg-, üld-, põhi-, (*võõrsõnades*) proto-

protocol [′proutəkəl] **1.** *s.* (diplomaatiline) protokoll, (riikidevahelise) lepingu (esialgselt allakirjutatud) visand; diplomaatiline (*või* sõjaväeline) etikett; **(the P-)** (*mõnes kodanlikus riigis*) välisministeeriumi etiketiosakond; **2.** *v. t.* (**-ll-**) (diplomaatiliselt) protokollima

protomartyr [′proutəmɑ:tə] *s. kirikl.* esimärter, esimene veretunnistaja

proton [′proutən] *s. füüs.* prooton ◇ **~-synchrotron** *füüs.* prootonsünkrotron

protoplasm [′proutəplæzm] *s. biol.* protoplasma

prototype [′proutətaip] *s.* prototüüp, algtüüp, -kuju

protozoa [prouto′zouə] *s. pl.* (*sg.* **-zoon** [-′zouɔn]) *zool.* algloomad, ainuraksed

protozoology [proutəzo(u)′ɔlədʒi] *s.* protozooloogia

protract [prə′trækt] *v. t.* välja (*või* pikale) venitama, pikendama, viivitama; malli abil (mõõtkava järgi) joonistama, plaanile kandma

protracted [prə′træktid] *a.* pikalevenitatud; (liialt) pikk

protractile [prə′trækt(a)il] *a.* välja- *või* pikaksvenitatav (*er. zool.*)

protraction [prə′træk∫(ə)n] *s.* pikalevenitus, pikendus, viivitus; malli abil joonistamine, plaanile kandmine

protractor [prə′træktə] *s.* pikalevenitaja; *med.* protraktor (*riist võõrkehade eemaldamiseks haavast*); *tehn.* mall, nurgamõõtur, transportöör; *mer.* protraktor (*riist laeva asukoha märkimiseks merekaardile*)

protrude [prə′tru:d] *v. i. & t.* **(-dable)** esile (*või* välja) ulatuma, eenduma; ette suruma; esile (*või* välja) pistma

protrusion [prə′tru:ʒ(ə)n] *s.* esile- *või* väljaulatumine, eendumine, ettesurutus, protrusioon; väljaulatuv osa, eend

protrusive [prə′tru:siv] *a.* esile- *või* väljaulatuv, eenduv

protuberance [prə′tju:b(ə)r(ə)ns] *s.* mügar, kühm, pundumus ◇ **solar** ~ *astr.* protuberants (= **solar prominence**)

protuberant [prə′tju:b(ə)r(ə)nt] *a.* mügarana (*või* kühmuna) esileulatuv, punduv

proud [praud] *a.* uhke (*millegi üle* **of**); kõrk, upsakas; tore; (*er. hobuse kohta*) tuline ◇ **you do me** ~ *fam.* te osutate mulle suurt austust, te hoolitsete minu kui vürsti eest; ~ **flesh** (*haava kinnikasvamisel tekkiv*) liigliha

proudly [′praudli] *adv.* uhkesti, uhkelt; uhkusega

Prout [praut] *pn.*

Prov. *lüh.* = **Proverbs**

provable [′pru:vəbl] *a.* tõestatav, tõendatav

prove [pru:v] *v. t. & i.* (*pret.* **-ed**, *p. p.* **-ed**, *arh. & Am.* **proven** [′pru:v(ə)n]) tõestama, tõendama; (järele) proovima, (järele) katsuma, kontrollima (*ka mat.*); *jur.* (*testamenti*) kinnitama; *trük.* proovitõmmist tegema; osutuma ◇ **I shall** ~ **him (to be) a liar** ma näitan, et ta on valelik; **it has -ed true** see on osutunud tõeks; **the experiment -ed to be a success** katse osutus õnnestunuks; *vrd. järgm.*

proven [′pru:v(ə)n, ′prou-] *a. Š. jur.* tõestatud ◇ **not** ~ tõestamata (*er. vandekohtu otsusena*)

provenance [′prɔvinəns] *s.* päritolu, provenients ◇ **this antique vase is of doubtful** ~ see antiikvaas on kahtlast päritolu

Provençal [prɔvɑ:ŋ′sɑ:l] **1.** *a.* provansi, provanssaali; **2.** *s.* provansi *e.* provanssaali keel; provanslane

Provence [prɔ′vɑ:ŋs] *pn.*

provender [′prɔvində] *s.* sööt, loomatoit; *nalj.* (*inimese*) toit ◇ **mixed** ~ *põll.* segasööt

provenience [pro(u)′vi:niəns] = **provenance**

proverb [′prɔvə(:)b] *s.* vanasõna; *pl. ka* vanasõnade mõistatamine (*teatav seltskondlik mäng*) ◇ **(the Book of) P-s** *piibl.* (Saalomoni) tarkuseraamat; **he is ignorant to a** ~ (*or* **his ignorance is a ~, he is a ~ for ignorance**) ta võhiklus on üldtuntud tõsiasi

proverbial [prə′və:biəl] *a.* **(-lly)** vanasõnaline, vanasõnana tuntud, üldtuntud

provide [prə′vaid] *v. i. & t.* **(-dable)** ette nägema *või* valmistama, (tingimusena) ette määrama; varuks seadma; varustama (*millegagi* **with**), hankima; hoolitsema, hoolt kandma, muretsema (*millegi või kellegi eest* **for**); (ennast) kaitsma, kindlustuma (*millegi vastu* **against**) ◇ **to ~ dinner** lõunasööki muretsema; **to ~ for dinner** lõunasöögi eest hoolitsema; **to ~ smb. with dinner** kellelegi lõunasööki andma; **to ~ for one's old age** oma vanaduspäevade eest hoolitsema; **the rules ~ that . . .** määrused näevad ette, et . . . ; **-ed school** kogukonna poolt ülalpeetav (alg)kool

provided [prə′vaidid] *konj.* eeldusel, et . . . ; tingimusel, et . . . (*ka* ~ **that**)

providence [′prɔvid(ə)ns] *s.* ettenägelikkus, -mõtlikkus, -hoolitsus; (mõistlik) kokkuhoidlikkus; (kõrgem) ettenägevus, (jumalik) ettehooldus, providents; **(P-)** kaitselmus, jumal ◇ **to tempt** ~ jumalat (*või* saatust) kiusama

provident [′prɔvid(ə)nt] *a.* ettenägelik, -mõtlik, -varuv; kokkuhoidlik ◇ **P- Society** vastastikuse abiandmise selts

providential [prɔvi′den∫(ə)l] *a.* **(-lly)** kaitselmuslik, jumalikust ettenägevusest (*või* õnnelikust saatusest) juhitud, õnnelik

provider [prə′vaidə] *s.* ettenägija, hoolitseja; varustaja, hankija; eluülalpidamise hankija, (perekonna) toitja ◇ **universal** ~ universaalkaupluse pidaja

providing [prə′vaidiŋ] *konj.* = **provided**

province [′prɔvins] *s.* provints, (suurem) maa-ala, maakond, kubermang; **(the -es)** provints, (*er. pealinnast*) kaugem maa-ala, ääremaa; *kirikl.* peapiiskopi alluvuspiirkond; tegevusala, -haru, -piirkond

provincial [prə′vin∫(ə)l] **1.** *a.* **(-lly)** provintsiaalne, provintsiaal-, provintsi-; provintslik, kolkaline, kolka-; **2.** *s.* provintsiaal, provintslane

provincialism [prə′vin∫əlizm] *s.* provintsiaalsus, provintsipärasus; *er. lgv.* provintsialism, (kohalik) murdepärane keelend

provinciality [prəvin∫i′æliti] *s.* provintsiaalsus, provintslikkus, kolkalisus

provision [prə′viʒ(ə)n] **1.** *s.* hoolitsus, ettevarustus, -valmistus; varumine; (millegi) varu **(of)**; korraldus, määrus, tingimus; *pl.* proviant, toidumoon, -varu; **2.** *v. t.* proviantima, toidumoonaga varustama; toitlustama ◇ **to make** ~ hoolitsema (*millegi eest* **for**), (ette) varuma (*millekski* **for**; *millegi vastu* **against**), ennast kaitsma, kindlustuma (*millegi vastu* **against**)

provisional [prə′viʒn(ə)l] *a.* **(-lly)** esialgne, ajutine, provisoorne

proviso [prə′vaizou] *s.* (*pl.* **-os, -oes**) varutingimus, (piirav) eritingimus

provisory [prə′vaizəri] *a.* **(-ily)** tingimuslik,

eritingimusega piiratud; *ka* ajutine, provisoorne (= **provisional**)

provitamin [prou'vaitəmin] *s. keem.* provitamiin

provocable ['prɔvəkəbl] *a.* provotseeritav, äretatav, väljakutsutav

provocation [prɔvə'keiʃ(ə)n] *s.* provotseerimine, äretamine, provokatsioon, äretus, välja- *või* esilekutsumine; ärritus, ässitus

provocative [prə'vɔkətiv] **1.** *a.* provotseeriv, provokatoorne, provokatsiooniline, äretav, välja- *või* esilekutsuv; ärritav, ässitav; **2.** *s.* ärriti, ärritusvahend

provoke [prə'vouk] *v. t.* provotseerima, äretama, välja *või* esile kutsuma; ärritama, ässitama, ajendama (*millelegi* **to**; *midagi tegema* **to do, into doing**)

provost 1. ['prɔvəst] *s.* provost (*teatavate kolledžite*) juhataja, rektor; (*Šoti linnades*) linnapea; (*luteri koguduse*) praost; **2.** [prə'vou, 'prouvou] *s. mil.* sõjaväepolitsei ohvitser ◇ **~ marshal** *mil.* sõjaväepolitsei ülem; **~ sergeant** *mil.* sõjaväepolitsei seersant

prow [prau] *s.* laeva- *või* paadinina, käil; *mer.* vöör; *poeet.* paat, laev

prowess ['prauis] *s.* vaprus, vahvus

prowl [praul] **1.** *v. i.* luusima, hiilima, saaki varitsema; **2.** *s.* luusimine, hiilimine, saagivaritsemine ◇ **on the ~** luusimas, saaki varitsemas; **~ car** *Am. fam.* politsei patrullauto (= **squad car**)

prox. *lüh.* = **proximo**

prox. acc. *lüh.* = **proxime accessit**

proximal ['prɔksiməl] *a. anat.* proksimaalne, proksimaal-, lähimine, keha keskpunktile lähim (*vast.* **distal**)

proximate ['prɔksimit] *a.* lähim, vahetu; *haruld.* = **approximate** ◇ **~ cause** lähim (*või* otsene) põhjus

proxime (accessit) ['prɔksimi (ək'sesit)] *s.* (*lüh.* **prox. acc.**) *sport* (auhinna)võitjale järgnev isik; võitjale järgnev (austavalt mainitav) koht ◇ **he was (*or* got a) ~** ta jäi teiseks, ta sai teise auhinna

proximity [prɔk'simiti] *s.* lähedus, ligidus (*millelegi* **to**), lähikond ◇ **in the ~ of a town** linna läheduses; **~ of blood** veresugulus

proximo ['prɔksimou] *adv.* (*lüh.* **prox.**) järgmisel kuul, järgmise kuu päeval (*tarvit. daatumi järel*); *vrd.* **instant & ultimo**

proxy ['prɔksi] *s.* volitatud asemikuna toimimine, volitus, prokuratsioon; volinik, prokurist; volikiri; volitusel antud hääl ◇ **by ~** volitusel, voliniku kaudu; *kaub.* täievoliliselt, per procura; **to be (*or* stand) ~ for** (*kellegi*) volinikuks olema

prude [pru:d] *s.* pirts, pirtsakas naine, hepik; liialdatult kombeline (*või* narruseni häbelik) naine

prudence ['pru:d(ə)ns] *s.* ettenägelikkus, -vaatlikkus, mõistlikkus, arukus, kaalutlevus

prudent ['pru:d(ə)nt] *a.* ettenägelik, -vaatlik, mõistlik, arukas, kaalutlev

prudential [pru(:)'denʃ(ə)l] **1.** *a.* **(-lly)** ettevaatlikkusest juhitud, ettevaatus-; kaalutlus-; **2.** *s. pl.* (ettevaatlikud) kaalutlused

prudery ['pru:dəri] *s.* pirtsakus, hepikus, liialdatud kombelisus *või* häbelikkus

prudish ['pru:diʃ] *a.* pirtsakas, hepik, liialdatult kombeline *või* häbelik

prune I [pru:n] *s.* kuivatatud ploom, säilisploom; (*kuivatamiseks er. sobiv*) ameerika ploom; *sl:* juhmard, tüüdard; punakas tumelilla (värvus) ◇ **~s and prism(s)** liialt peenutsev hääldamisviis

prune II [pru:n] *v. t.* **(-nable)** (*puid, põõsaid*) pügama, kärpima (*ka piltl.*)

prune III [pru:n] *haruld.* = **preen**

prunella [pru:'nelə] *s. tekst.* prunell, lasting

pruning ['pru:niŋ] *s.* (*puude, põõsaste*) pügamine, kärpimine ◇ **~-hook** hekisirp; **~-knife** aianuga

prurience ['pruəriəns], **-ncy** [-nsi] *s.* kihelemine, kihelus; *er.* himurus, kiimalisus

prurient ['pruəriənt] *a.* kihelev; himur, kiimaline

Prussia ['prʌʃə] *pn.* Preisi(maa)

Prussian ['prʌʃ(ə)n] **1.** *a.* preisi; *piltl.* preislaslik, preisilik, vali; **2.** *s.* preislane ◇ **~ blue** preisi (*e.* berliini) sinine

prussianize ['prʌʃ(ə)naiz] *v. t.* **(-zable)** preisistama, preisilikuks (*või* preislaslikuks) tegema

prussic ['prʌsik] *a. keem.* vesiniktsüaniid- ◇ **~ acid** vesiniktsüaniid(hape), sinihape

pry I [prai] **1.** *v. i.* **(-ier)** piiluma, piidlema, vargsi vaatama **(about)**; oma nina toppima

(into); **2.** *s. haruld.* piilumine, piidlemine; piiluja, piidleja ◇ **Paul P-** uudishimutseja, oma nina kõikjale toppiv isik

pry II [prai] *dial., Am.* **1.** *v. t.* (lahti) kangutama (= **prize** III); **2.** *s.* kang, hoob ◇ **to ~ money out of smb.** *Am. fam.* kelleltki raha välja kookima

Prynne [prin] *pn.*

P.S. ['pi:'es] *lüh.* = **1. postscript; 2.** (*ka* **p.s.**) *teatr.* **prompt side; 3.** *Am.* **public school**

Ps. *lüh.* = **Psalms**

psalm [sɑ:m] *s.* psalm; *haruld.* kirikulaul ◇ **the P-s (the Book of P-s)** *kirikl.* Taaveti laulud (Taaveti lauluraamat)

psalmist ['sɑ:mist] *s.* psalmist, psalmiluuletaja, -laulik

psalmody ['sælmədi, 'sɑ:m-] *s.* psalmoodia, (retsiteeriv) psalmide laulmine

psalter ['sɔ:ltə] *s.* psalmide kogu, psalter; *kirikl.* Taaveti lauluraamat

psaltery ['sɔ:lt(ə)ri] *s.* psalteerium, psalter (*vanaaegne kandletaoline keelpill*)

psammite ['(p)sæmait] *s. min.* psammiit

pseudo- ['(p)sju:do(u)] *pref.* eba-, vale-, (*võõrsõnades*) pseudo-

pseudocarp ['(p)sju:dokɑ:p] *s. bot.* rüüsvili

pseudo-classicism ['(p)sju:do'klæsisizm] *s.* pseudoklassika, ebaklassika, (pseudo)klassitsism

pseudonym ['(p)sju:dənim] *s.* varjunimi, pseudonüüm

pseudonymity [(p)sju:də'nimiti] *s.* pseudonüümsus

pseudonymous [(p)sju:'dɔniməs] *a.* pseudonüümne

pseudopodium [(p)sju:do'poudiəm] (*pl.* **-dia** [-diə]), **pseudopod** ['(p)sju:dopɔd] *s. zool.* pseudopood, kulend

pseudo-science ['(p)sju:do(u)'saiəns] *s.* ebateadus, pseudoteadus

pseudo-scientific ['(p)sju:do(u)saiən'tifik] *a.* ebateaduslik, pseudoteaduslik

pshaw [ʃɔ:, ʃɑ:, pʃ-] **1.** *interj.* päh!; **2.** *v. i.* pähhitama, «päh» ütlema, põlgust väljendama (*tarvit. er. väljendis* **to pish and ~**)

psi [(p)sai, psi:] *s.* psii (*kreeka tähestiku 23. täht, vastab ladina ps-ile*)

psittacosis [(p)sitə'kousis] *s. med.* papagoitõbi, psitakoos (= **parrot fever**)

psoriasis [(p)sɔ(:)'raiəsis] *s. med.* soomussammaspool, psoriaas

P.S.T. *lüh.* = **Pacific Standard Time**

P.S.V. *lüh.* = **public service vehicle**

Psyche ['(p)saiki(:)] *s.* **1.** Psyche (*kreeka mütoloogias hinge kehastis tiivulise naisolendina*); **2. (p-)** hing, psüüh; **(the p-)** psüühika, hingeelu

psychedelic [(p)saiki'delik] **1.** *a.* **(-ically)** psühhedeelne, psüühikat avardav, hallutsinatsioone esilekutsuv (*er. teatavate droogide kohta*); **2.** *s.* psühhedeelne droog (*näit. meskaliin, LSD jt.*)

psychiatric [(p)saiki'ætrik] *a.* **(-ically)** psühhiaatriline

psychiatrist [(p)sai'kaiətrist] *s.* psühhiaater, vaimuhaiguste arst

psychiatry [(p)sai'kaiətri, '(p)saikiætri] *s.* psühhiaatria

psychic ['(p)saikik] **1.** *a.* **(-ically)** psüühiline, hingeline, hingeeluline; (salapäraselt) ülemeeleline, füüsikaliste seadustega seletamatu; (oletatavate) ülemeeleliste võimetega; **2.** *s.* ülemeeleliste võimetega isik, selgeltnägija, meedium, mõtetelugeja

psychical ['(p)saikikəl] *a.* psüühiline, hingeline (= *eelm.*)

psychics ['(p)saikiks] *s. pl.* (*tarvit. ka sg-na*) hingeelualased uurimised, psühholoogia

psycho ['(p)saikou] *Am. sl.* **1.** *s.* (*pl.* **-os**) vaimuhaige, psühhopaat, (psühho)neurootik; **2.** *a.* vaimuhaige, hull

psycho- ['(p)saikou] *pref.* hinge-, vaimu-, (*võõrsõnades*) psühho-

psychoanalysis [(p)saiko(u)ə'nælisis] *s.* psühhoanalüüs

psychoanalyst [(p)saiko(u)'ænəlist] *s.* psühhoanalüütik

psychoanalytic(al) [(p)saiko(u)ænə'litik(əl)] *a.* **(-ically)** psühhoanalüütiline

psychoanalyse [(p)saiko(u)'ænəlaiz] *v. t.* psühhoanalüüsima

psychological [(p)saikə'lɔdʒik(ə)l] *a.* **(-lly)** psühholoogiline; hingeeluline ◇ **~ moment** *pop.* paras hetk, soodsaim (*või* otsustav) silmapilk; **~ warfare** psühholoogiline sõda

psychologist [(p)sai'kɔlədʒist] *s.* psühholoog

psychology [(p)sai'kɔlədʒi] *s.* psühholoogia; hingeelu, hingeelulised nähtused

psychopath [ˈ(p)saiko(u)pæθ] *s.* psühhopaat
psychopathic [(p)saiko(u)ˈpæθik] *a.* **(-ically)** psühhopaatiline
psychopathy [(p)saiˈkɔpəθi] *s.* psühhopaatia, vaimuhäire, -haigus
psychosis [(p)saiˈkousis] *s.* (*pl.* **-oses** [-ousi:z]) psühhoos, vaimuhaigus
psychotherapy [(p)saiko(u)ˈθerəpi] *s.* psühhoteraapia, psüühiline ravi
psychrometer [(p)saiˈkrɔmitə] *s. tehn.* psühromeeter (*õhuniiskuse mõõtur*)
Pt *keem.* = **platinum**
pt. *lüh.* = **1. part; 2. payment; 3. pint; 4. point; 5. port**
P.T. *lüh.* = **physical training**
ptarmigan [ˈtɑ:migən] *s. zool.* rabapüü; *ka* lumepüü (= **rock ~**)
Pte. *lüh. mil.* = **private (soldier)**
pterodactyl [(p)tero(u)ˈdæktil] *s. paleont.* pterodaktül
ptisan [tiˈzæn, ˈtizn] *s.* ravimjook, *er.* (odra)tangutumm; ravimtee
P.T.O. [ˈpi:ti:ˈou] *lüh.* = **please turn over**
Ptolemaic [tɔliˈmeiik] *a.* ptolemaioslik, Ptolemaiose ◇ **the ~ astronomy (system)** geotsentriline astronoomia (maailmasüsteem)
Ptolemy [ˈtɔlimi] *pn.* Ptolemaios
ptomaine [ˈtoumein, to(u)ˈmein] *s. biol., med.* ptomaiin, roisu- e. laibamürk
ptyalin [ˈ(p)taiəlin] *s. füsiol.* ptüaliin (*süljes sisalduv ensüüm*)
Pu *keem.* = **plutonium**
pub [pʌb] *s. fam.* kõrts, trahter (= **public house**)
puberty [ˈpju:bə(:)ti] *s.* puberteet, murdeiga, suguküpsus
pubescence [pju(:)ˈbesns] *s.* murdeikka jõudmine, suguküpseks saamine, pubestsents; *zool., bot.* (ude)karvasus, (pehme) karvkate
pubescent [pju(:)ˈbesnt] *a.* murdeikka jõudev, suguküpseks saav; *zool., bot.* udejas, (ude)karvane
public [ˈpʌblik] **1.** *a.* ühiskondlik, avalik, rahva-, riigi-; **2.** *s.* publik, kuulajas- (*või* vaatajas-, lugejas)kond; **(the ~)** avalikkus, üldsus, rahvas; *fam.* = **~ house** ◇ **to make ~** avalikustama, avalikuks tegema; **in ~** avalikult; **to appeal to the ~** avalikkuse (*või* üldsuse) poole pöörduma; **~ affairs** avalikud (*või* ühiskondlikud) asjad; **~ convenience** avalik käimla; **~ enemy** ühiskonnavaenlane; *Am.* avalikult riigivaenlaseks kuulutatud suurroimar; **~ holiday** rahvapüha; **~ house** kõrts, trahter; *Am.* võõrastemaja; **~ man** avalik tegelane, seltskonnategelane; **~ opinion** avalik arvamus; **~ relations** *er. Am.* informatsiooni- ja propagandateenistus; *maj.* reklaamiteenistus; **~ relations officer** informatsiooni- ja propaganda-ametnik; reklaamiametnik (*lüh.* **P.R.O.**); **~ school** (*Inglismaal*) erilise kasvatussüsteemiga poeglaste internaatkeskkool; *Š. ja Am.* avalik (maksuta) kool; **~ services** kommunaalteenused; **~ spirit** ühiskonnameel, ühisteadvus
publican [ˈpʌblikən] *s.* kõrtsmik, trahteripidaja; *piibl.* tölner; *aj.* riigirentnik, (*Vana-Rooma*) publikaan
publication [pʌbliˈkeiʃ(ə)n] *s.* publitseerimine, avalikustamine, (trükis) avaldamine, üllitamine, üllitus; publikatsioon, publitseering, (trüki)väljaanne, üllitis
publicist [ˈpʌblisist] *s.* publitsist
publicity [pʌbˈlisiti] *s.* avalikkus, üldtuntus; avalik tähelepanu; avaliku tähelepanu taotlemine; reklaamitegemine, reklaam ◇ **~ agent** reklaamiagent
publicize [ˈpʌblisaiz] *v. t. & i. er. Am.* reklaamima, (*millelegi*) reklaami tegema
publicly [ˈpʌblikli] *adv.* avalikult
public-school [ˈpʌbliksku:l] *a.* (Inglise) poeglaste internaatkeskkoolidele **(public schools)** omane
public-spirited [ˈpʌblikˈspiritid] *a.* ühiskonnameelne, ühiskondlikku heaolu taotlev
publish [ˈpʌbliʃ] *v. t.* avalikustama, avalikuks tegema, avalikult teatama; publitseerima, (trükis) avaldama, üllitama, välja andma, kirjastama
publisher [ˈpʌbliʃə] *s. er.* kirjastaja
Publius [ˈpʌbliəs] *pn.*
puce [pju:s] **1.** *a.* lillakaspruun; **2.** *s.* lillakaspruun värv(us)
Puck I [pʌk] *s.* Puck (*ülemeelik meeshaldjas, er. tuntud Shakespeare'i näidendist «Suveöö unenägu»*)
puck II [pʌk] *s. sport* jäähokiketas, hokilitter

pucka, pukka(h) [ˈpʌkə] *a. Anglo-Ind.* tubli, usaldatav, hea ◇ **~ sahib** ehtne džentelmen (*ka iroon.*)
pucker [ˈpʌkə] **1.** *v. i. & t.* kortsuma, kipruma **(up)**; kortsutama, kibrastama, kibrutama; **2.** *s.* korts, kiber, kibrutus
puckish [ˈpʌkiʃ], **Pucklike** [ˈpʌklaik] *a.* haldjalikult ülemeelik, vallatu (*vt.* **Puck** I)
pud I [pʌd] *s. lastek.* käeke; (pehme) käpake
pud II [pud] *fam.* = **pudding**
pud III [pu:d] *haruld.* = **pood**
pudden-head [ˈpudnhed] *fam.* = **pudding-head**
puddening [ˈpud(ə)niŋ] *s. mer.* punutud köiskate, pehme venderkate, püsivender; *vrd. järgm.*
pudding [ˈpudiŋ] *s. kok.* puding; (veri-, tangu-, maksa)vorst, mauk; *mer.* (*ka* **~ fender**) = **puddening** ◇ **black ~** verivorst; **white ~** tanguvorst; **more praise than ~** rohkem kiitust kui tasu; **the proof of the ~ is in the eating**, *vt.* **proof**
pudding-cloth [ˈpudiŋklɔθ] *s. kok.* rätik pudingu (*er.* inglise jõulupudingu) keetmiseks
pudding-face [ˈpudiŋfeis] *s. fam.* «täiskuunägu», lai rasvane (ilmetu) nägu
pudding-head [ˈpudiŋhed] *s.* tainapea, pudrupea
pudding-stone [ˈpudiŋstoun] *s. geol.* konglomeraat(kivim), paljudest munakatest koosnev purdkivim
puddingy [ˈpudiŋi] *a.* pudingutaoline
puddle [ˈpʌdl] **1.** *s.* lomp, loik; liivaga segatud savikate (*er. tiigi- või kanalikalda veetihedaks tegemiseks*); **2.** *v. i. & t.* muda (vees) üles liigutama, mudalombis solistama *või* pladistama **(about)**; mudaseks segama (*ka piltl.*); savi liivaga segi sõtkuma; (*tiigi- või kanalikallast*) veetihedaks tampima; *tehn.* pudeldama, (*sulamalmi*) segamise teel töötlema
puddling [ˈpʌdliŋ] *s. tehn.* pudeldamine, pudeldus ◇ **~ furnace** *tehn.* pudeldusahi
puddly [ˈpʌdli] *a.* lombiline, loiguline
pudency [ˈpju:d(ə)nsi] *s.* häbelikkus
pudenda [pju:ˈdendə] *s. pl.* (*sg.* **-dum** [-dəm]) häbe(med), suguosad
pudge [pʌdʒ] *s. fam.* paksukene, töntsakas (*või* trullakas) isik
pudgy [ˈpʌdʒi] *a. fam.* lühike ning paks, töntsakas, trullakas (= **podgy**)
pudsy [ˈpʌdsi] *haruld. er. Am.* = *eelm.*
pueblo [puˈeblou, ˈpweb-] *s.* (*pl.* **-os**) pueblo, indiaanlaste küla (*er. Mehhikos või USA edelaosas*); **(P-)** puebloindiaanlane, külade kaupa elava indiaanlassuguharu liige (= **P- Indian**)
puerile [ˈpjuərail, *Am.* -ril] *a.* lapsik, pueriilne
puerility [pjuəˈriliti] *s.* lapsikus, pueriilsus
puerperal [pju(:)ˈə:pər(ə)l] *a.* lapsevoodi-, sünnituspuhune ◇ **~ fever** *med.* lapsevoodipalavik, sünnituspalavik
Puerto Rico [ˈpwə:to(u) ˈri:kou] *pn.*
puff [pʌf] **1.** *s.* puhang, pahvak; pahv, mahv; puudritups, -tutt; puhv, puhevilolev koht (*näit. varrukal*); lehttainakook; ülespuhutud (*või* liialdatud) reklaam; **2.** *v. i. & t.* puhkima, pahvima, mahvima, popsutama; puhitama, täis puhuma, puhevile ajama; liialdatult reklaamima ◇ **to ~ and blow** ähkima ning puhkima; **to ~ at** (*piipu, sigarit*) popsutama, mahvima; **to ~ out** ära puhuma; kohevile (*või* puhevile, punni) ajama; **to ~ up** puhitama, täis puhuma; **~ed up** üles- *või* täispuhutud (*uhkusest* **with pride**); **~ paste** *kok.* (kerge) lehttainas
puff-adder [ˈpʌfædə] *s. zool.* lärmakas aafrikarästik
puff-ball [ˈpʌfbɔ:l] *s. bot.* murumuna; maamuna ◇ **giant ~** hiidmuna
puff-box [ˈpʌfbɔks] *s.* (tupsuga) puudritoos
puffery [ˈpʌfəri] *s.* ülespuhumine; *er.* reklaamimine, reklaamitegemine
puffin [ˈpʌfin] *s. zool.* lunn (*P.-Jäämere ääres elutsev lind*)
puffiness [ˈpʌfinis] *s.* ülespuhutus, puhevilolek, puhevus, kohevus; pundumus, pondumus
puff-puff [ˈpʌfˈpʌf] *s. lastek.* tsuhh-tsuhh (*rong, vedur või mingi muu masin*)
puffy [ˈpʌfi] *a.* **(-ier, -iest; -ily)** ülespuhutud, puhevilolev, puhev, kohev; pundunud, pondunud; puhkiv; (*tuule kohta*) puhanguline
pug I [pʌg] *s.* mops (= **~ dog**); *ka* = **~-nose**
pug II [pʌg] **1.** *v. t.* **(-gg-)** (*savi*) sõtkuma (*er.*

telliste tegemiseks); (*põrandaalust*) saviga täitma; **2.** *s.* sõtkutud savi, tellisesavi

pug III [pʌg] *s. sl.* poksija (= **pugilist**)

Puget Sound ['pju:dʒit 'saund] *pn.* Pugeti väin (*P.-Ameerikas*)

pugg(a)ree ['pʌg(ə)ri] *s.* (*Indias kantav peakatet ümbritsev*) musliinrätik; (kerge) turban

Pugh [pju:] *pn.*

pugilism ['pju:dʒilizm] *s.* poks, poksikunst, rusikavõitlus

pugilist ['pju:dʒilist] *s.* (elukutseline) poksija, rusikavõitleja

pugilistic ['pju:dʒi'listik] *a.* (**-ically**) poksi-, rusikavõitlus(e)-

Pugin ['pju:dʒin] *pn.*

pug-mill ['pʌgmil] *s.* savisõtkumisveski, -sõtkumismasin, savisegur (*vt.* **pug** II)

pugnacious [pʌg'neiʃəs] *a.* riiakas, võitlushimuline

pugnacity [pʌg'næsiti] *s.* riiakus, võitlushimu

pug-nose ['pʌgnouz] *s.* tõmp- *e.* nosunina

puisne ['pju:ni] *jur.* **1.** *a.* noorem, alam (*auastmelt*); **2.** *s.* noorem- *või* alamkohtunik (= ~ **judge**)

puissance ['pju(:)is(ə)ns, 'pwisəns] *s. arh.* vägevus, võimukus, võim

puissant ['pju(:)is(ə)nt, 'pwisənt] *a. arh.* vägev, võimukas, võimas

puke [pju:k] **1.** *v. i. & t.* oksendama; **2.** *s.* oksendus

pukka(h) ['pʌkə] = **pucka**

puku ['pu:ku:] *s. zool.* puku (*Aafrika antiloop*)

pulchritude ['pʌlkritju:d] *s.* ilu; *er.* kultiveeritud (naise)ilu

pule [pju:l] *v. i.* kiunuma, visisema, pirisema, vääksuma

Pulitzer ['pulitsə, 'pju:-] *pn.* ◇ ~ **Prize** Pulitzeri auhind

pull [pul] **1.** *v. t. & i.* tõmbama; vedama, kiskuma, sikutama; kitkuma; sõudma, aerutama; **2.** *s.* tõmme, tõmbus, tõmbejõud; *trük.* tõmmis, proovipoogen; tõmbepinge; (*vanaaegse uksekella*) tõmbenupp; sõõm, lonks; sõud, aerutus; *sl.* niiditõmbamine, tagatrepimõju, upitamine, soosimine; soodustatus, paremus (*kellegagi võrreldes* **of, on, over**) ◇ **to** ~ **about** tuuseldama; **to** ~ **at** (*millegi kallal*) kiskuma, sikutama; (*sigarit jms.*) tõmbama; (*pudelist*) lonksu võtma, jooma; **to** ~ **a dodge on smb.** *Am. fam.* kellelegi vingerpussi mängima; **to** ~ **down** maha kiskuma, lammutama; (*tervist, tuju*) rikkuma; **to** ~ **faces** lõustlema, grimasse tegema; **to** ~ **a fast one** *Am. sl.* vempu mängima (*kellelegi* **on**); **to** ~ **in** sisse tõmbama *või* tõmbuma (*ka piltl.*); sisse sõitma; (*hobust*) tagandama; (*kulutusi*) kärpima; *sl.* vahistama, arreteerima; **to** ~ **smb.'s leg**, *vt.* **leg**; **to** ~ **off** ära tõmbama; *fam.* (*midagi*) saavutama; (*millegagi*) hakkama saama; **to** ~ **out** välja tõmbama *või* tõmbuma (*ka piltl.*); välja sõitma; **to** ~ **the punch** (*or* **one's punches**) *sl.* (*er. poksis*) liiga kergeid hoope jagama; *piltl.* liiga kergelt noomima *või* arvustama (*vt.* **punch** II); **to** ~ **through** ohtlikust seisukorrast välja aitama *või* pääsema; **to** ~ **together** (*v. i.*) kokku sobima, kooskõlas töötama; (*v. t.*) kokku võtma (*er.* **to** ~ **oneself together** ennast kokku võtma, ennast koguma); **to** ~ **up** (*v. t.*) üles kiskuma (*või* tõmbama, vinnama); (*hobust, sõidukit* jms.) peatama; (*v. i.*) peatuma; **to** ~ **up one's socks** *sl.* pingutuseks valmistuma; **to** ~ **one's weight** täiest jõust sõudma; *piltl.* kogu jõuga kaasa töötama; **an uphill** ~ (raske) mäkketõus; **he has a strong** ~ **with the managing director** tema sõnal on juhataja juures suur kaal; **to take** (*or* **have**) **a** ~ **at** (*millestki*) sõõmu võtma, jooma

puller ['pulə] *s.* tõmbaja, vedaja, kiskuja, sikutaja (*vt.* **pull 1.**); *er.* valjaid sikutav hobune; *tehn.* tõmmits

pullet ['pulit] *s.* noorkana; *Am. sl.* plika

pulley ['puli] **1.** *s.* (tali)plokk, plokiratas; rihmaratas; liitplokk, tali (= **compound** ~); **2.** *v. t.* plokiga (*või* taliga) tõstma ◇ **compound** ~ liitplokk, tali, polüspast

pulley-block ['puliblɔk] *s.* plokk; plokikere; liitplokk, polüspast

pull-in ['pul(')in] *s.* (*er. autojuhtide*) sissesõidukoht, peatuskoht; *t.eäärne* restoran; *ka* = **pull-up**

Pullman ['pulmən] **1.** *pn.*; **2.** *s.* pullmanvagun, (mugav) magamis- *või* salongvagun (= ~ **car**)

pull-out ['pul(')aut] *s.* väljatõmbamine, -tõmbumine; *trük.* (väljatõmmatav) kleebis

pullover ['pulouvə] *s.* pullover, (üle pea tõmmatav) kampsun

pullulate ['pʌljuleit] *v. i.* võrsuma, siginema

pull-up ['pul(')ʌp] *s.* üleskiskumine, -tõmbamine, -vinnamine; *ka* = **pull-in**

pulmonary ['pʌlmənəri] *a.* (**-ily**) *anat., med.* kopsu-, pulmonaarne, pulmonaalne; kopsuhaige ◇ ~ **artery** kopsuarter; ~ **disease** kopsuhaigus

pulmonate ['pʌlmən(e)it] *a. zool.* kopsudega varustatud, kops- ◇ ~ **fish** kopskala; ~ **snails** kopsteod

pulp [pʌlp] **1.** *s.* viljaliha; säsi (*ka anat.*); *tehn., põll.* pulp; pudrutaoline mass, puidu- *või* paberimass; *Am. sl.* odav ajakiri (= ~ **magazine**); **2.** *v. t. & i.* pudrutaoliseks massiks muutma *või* muutuma

pulpit ['pulpit] *s.* kantsel, räästool; *piltl.* (**the** ~) jutlustamine *või* jutlustajad

pulpiteer [pulpi'tiə] *põlgl.* **1.** *s.* (ülespuhutud stiilis) jutlustaja, kantslilõvi; **2.** *v. i.* kantslist põrutama, jutlustama

pulpy ['pʌlpi] *a.* (**-ier, -iest; -ily, -iness**) säsine, pudrutaoliselt pehme; puderjas, pudrutaoline

pulque ['pulki, -ke(i)] *s.* pulke (*mehhiklaste joovastav jook käärinud agaavimahlast*)

pulsar ['pʌlsɑ:, -sə] *s. astr.* pulsar

pulsate [pʌl'seit] *v. i.* pulseerima, tuikama, tuiklema, tuksuma

pulsation [pʌl'seiʃ(ə)n] *s.* pulseerimine, tuikamine, tuiklemine, tuksumine; pulsatsioon, tuige, tukse

pulsatory ['pʌlsət(ə)ri] *a.* pulseeriv, tuikav, tuiklev, tuksuv

pulse I [pʌls] **1.** *s.* pulss, tuige, tukse; *tehn., el.* impulss; **2.** *v. i.* pulseerima, tuikama, tuiklema, tuksuma ◇ **to feel the** ~ pulssi katsuma; *piltl.* pinda sondeerima, maad kuulama; **voltage** ~ *el.* pingeimpulss

pulse II [pʌls] *s.* (*tarvit. sg-na või pl-na*) (toidu)kaunvili

pulverization [pʌlv(ə)r (a)i'zeiʃ(ə)n] *s.* pihustus, pulverisatsioon

pulverize ['pʌlvəraiz] *v. t. & i.* pihustama, pulveriseerima; pihustuma, pulveriseeruma; pihuks ja põrmuks tegema *või* lagunema

pulverizer ['pʌlvəraizə] *s.* pihustaja; *er.* pihusti, pulverisaator

puma ['pju:mə] *s. zool.* puuma

pumice ['pʌmis] **1.** *s.* pimss; pimsskivi (*ka* ~**-stone**); **2.** *v. t.* pimssima

pummel ['pʌm(ə)l] *v. t.* (**-ll-**) (rusikatega) taguma, kolkima

pump I [pʌmp] **1.** *s.* pump; **2.** *v. i. & t.* pumpama; *fam.* (*kelleltki*) teateid välja õngitsema, (*kedagi*) tühjaks küsitlema; (*kellegi käsivart*) üles-alla liigutama ◇ **to** ~ **bullets into** (*kellegi või millegi pihta*) suure hulga kuule laskma *või* kihutama; **to** ~ **up a tyre** (õhu)kummi täis pumpama; **to be** ~**ed (out)** *sl.* hingetu olema; ~ **ship!** pumbata! (*komando laeval*); *vrd.* **pumpship**

pump II [pʌmp] *s.* (*kerge lakknahast*) lahtine tantsuking, libik

pumpernickel ['pumpənikl] *s.* pumpernikkel, (saksa jäme) rukkileib

pump-handle ['pʌmphændl] **1.** *s.* pumbahoob, -vibu, -vars; **2.** *v. t. fam.* (*pumbahoovana*) üles-alla raputama (*kellegi kätt*)

pumpkin ['pʌm(p)kin] *s.* kõrvits ◇ **some** ~**s** *Am. sl.* «suur nina», tähtis isik; midagi tähtsat *või* toredat

pump-priming ['pʌmp'praimiŋ] *s.* pumba eeltäitmine (*enne käikulaskmist*); *Am. piltl.* (*majandusettevõtte*) varustamine riikliku algkapitaliga

pump-room ['pʌmpru(:)m] *s.* pumbaruum; *er.* mineraalvee müügisaal (*kuurordis*)

pumpship ['pʌmp'ʃip] *sl.* **1.** *v. i.* vett laskma, urineerima; **2.** *s.* veelaskmine, urineerimine

pun [pʌn] **1.** *s.* sõnamäng, sõnamänguline nali, kalambuur; **2.** *v. i.* (**-nn-**) sõnamängu tarvitama, (kahemõtteliste) sõnadega mängima

puna ['pu:nə] *s. geol.* puuna (*Kesk-Andide kõrgmäestikumaastik*); *med.* mägitõbi

punch I [pʌntʃ] **1.** *s. tehn.* mulgusti, mulkur, augu- *või* mulgustusraud, torn, kärn, märkel, tempel; stants; löökpuur; perforaator; komposter, täksel; **2.** *v. t.* mulgustama, torniga (*või* löökpuuriga) läbi lööma, kärnima; stantsima; perforeerima; komposteerima, täksima ◇ ~ (*or* ~**ed**) **card** perfokaart

punch II [pʌntʃ] **1.** *v. t.* klobima, (rusikatega)

kolkima; vopsima, võmmima; *Am.* (*kariloomi*) kokku ajama; **2.** *s.* rusikahoop; vops, võmm, võmakas; *sl.* tarmukus, kräbedus, särts ◇ **to ~ smb.'s head** kellelegi tuupi tegema; **to pull one's ~es** (*poksis*) kergeid hoope jagama (*ka piltl.*)

punch III [pʌntʃ] *s.* punš

punch IV [pʌntʃ] *s.* jässakas inglise veohobune (*er.* **Sussex ~**)

Punch V [pʌntʃ] *s.* Punch (*küürakas pikaninaline koomiline kuju inglise nukuteatris*); *vrd.* **Punchinello** ◇ **~ and Judy (show)** inglise nukuteater; **as pleased (proud) as ~** lausa narruseni rõõmus (uhke)

punch-bowl ['pʌntʃboul] *s.* punšibool, punšisegamisvaagen; *ka* vaagnakujuline nõgu (*mäenõlval*)

punch-drunk ['pʌntʃdrʌŋk] *a. sport* poksihoopidest uimane; *fam.* juhmistunud, peast segane

puncheon I ['pʌntʃ(ə)n] *s. arh.* (suur) viinavõi õllevaat (*300—400 l*)

puncheon II ['pʌntʃ(ə)n] *s.* (lühike) tugipost, -palk; *Am.* lõhestatud palk; *haruld.* mulgusti, mulgustusraud (= **punch** I)

puncher ['pʌntʃə] *s.* klobija, kolkija (*vt.* **punch** II); *ka* mulgusti, perforaator; mulkur, auguraud; *er. Am.* kauboi (= **cow-~**)

Punchinello [pʌntʃi'nelou] *s.* (*pl.* **-os**) Pulcinella (*koomiline kuju itaalia nukuteatris või rahvajantides*)

punching-ball ['pʌntʃiŋbɔ:l] *s. sport* pirnpall

punctate ['pʌŋkteit], **-tated** [-teitid] *a. zool., bot.* täpiline, tähniline

punctilio [pʌŋ(k)'tiliou] *s.* (*pl.* **-os**) väike formaalsus- *või* etiketipunkt; piinlik vormitäpsus

punctilious [pʌŋ(k)'tiliəs] *a.* piinlikult vormitäpne (*er. etiketi- või auasjus*)

punctual ['pʌŋ(k)tju(ə)l, -tʃu-] *a.* **(-lly)** täpne, täpipealne, punktipealne, punktuaalne

punctuality [pʌŋ(k)tju'æliti, -tʃu-] *s.* täpsus, täpipealsus, punktipealsus, punktuaalsus

punctuate ['pʌŋ(k)tjueit, -tʃu-] *v. t.* **(-tor)** vahemärgistama, (kirja)vahemärkidega varustama; katkestama, vahepalaks mitmekesistama (*millegagi* **with**)

punctuation [pʌŋ(k)tju'eiʃ(ə)n, -tʃu-] *s.* vahemärgistamine, (kirja)vahemärkide tarvitamine, interpunktsioon, punktuatsioon ◇ **~ marks** (kirja)vahemärgid

puncture ['pʌŋktʃə] **1.** *s.* (läbi)pistmine, punktsioon; torkeauk (*er. õhukummis*); **2.** *v. t. & i.* läbi pistma, pisteauku tegema, punkteerima; (*õhukummi kohta*) torkeauku saama *või* lõhkema

pundit ['pʌndit] *s.* pandit, (hindu) õpetlane (*tarvit. ka tiitlina nime ees*); *nalj.* «professor», (suur) asjatundja

pungency ['pʌndʒ(ə)nsi] *s.* kirbus, teravus, teravamaigulisus, torkavus, lõikavus (*ka piltl.*)

pungent ['pʌndʒ(ə)nt] *a.* kirbe, terav, teravamaiguline, torkav, lõikav (*ka piltl.*)

Punic ['pju:nik] *a. aj.* puunia, kartaago ◇ **the ~ wars** Puunia sõjad; **~ faith** puunlaste «truudus», reetlikkus

punish ['pʌniʃ] *v. t.* karistama, nuhtlema; *fam.* (läbi) kolkima; karmilt kohtlema ◇ **to ~ one's food** süüa vitsutama, palju sööma; **a ~ing race** kurnav võidusõit

punishable ['pʌniʃəbl] *a.* **(-bly)** karistatav, nuheldav; karistusväärne

punishment ['pʌniʃmənt] *s.* karistus, nuhtlus; *fam.* (läbi)kolkimine; karm kohtlemine; *mil. sl.* pommitus

punitive ['pju:nitiv] *a.* karistav, nuhtlev, karistus-, nuhtlus- ◇ **~ expedition** *mil.* karistusretk

Punjab [pʌn'dʒɑ:b, 'pʌn-] *pn.* Pandžab

punk I [pʌŋk] **1.** *s. peam. Am.* kõdunenud (*või* pehkinud) puu *või* puit, kõdupuu, -puit; tael; *ka* soomustorik; *sl.* rämps, praht; pläma; **2.** *a. Am. sl.* pehkinud, pehastunud, mäda, vilets

punk II [pʌŋk] *s. arh.* libu, prostituut; *Am. sl.* homoseksualist; noor huligaan; poisinolk, tattnina

punka(h) ['pʌŋkə] *s. Anglo-Ind.* suur (nöörist tõmmatav) laelehvik

punkie ['pʌnki] *s. Am.* surusääsk

punkin ['pʌŋkin] *dial.* = **pumpkin**

punnet ['pʌnit] *s.* (väike) peergudest puuviljakorv, peergkorv

punster ['pʌnstə] *s.* sõnanaljade tegija, kalamburist (*vt.* **pun**)

punt I [pʌnt] **1.** *s.* (lamedapõhjaline) lükkepaat; tööpärv (*laevavärvimiseks*); **2.** *v. t. & i.* (*paati*) lükketeibaga edasi ajama, teibaga lükkama; lükkepaadiga sõitma

punt II [pʌnt] *sport* **1.** *v. t. & i.* (*ragbipalli*) käest kukutades lööma; kukkuvat palli lööma; **2.** *s.* löök käest kukutatud palli pihta

punt III [pʌnt] *v. i.* (*kaardimängus*) pangapidaja vastu mängima; *fam.* (*hobuse peale*) kihla vedama

punter I ['pʌntə], **puntist** ['pʌntist] *s.* paadi lükketeibaga edasiajaja; lükkepaadiga sõitja (*vt.* **punt** I)

punter II ['pʌntə] *s.* (*kaardimängus*) pangapidaja vastu mängija; (*hobuse peale*) kihlavedaja; börsispekulant (*vt.* **punt** III)

puntist ['pʌntist] = **punter** I

puny ['pju:ni] *a.* **(-ier, -iest; -ily, -iness)** väeti, armetu, vilets, nigel, hädine; väike

pup [pʌp] **1.** *s.* kutsikas; *ka* noor rebane *või* hunt *või* hüljes; **2.** *v. i. & t.* **(-pp-)** kutsikaid tooma, poegima ◇ **in ~** tiine, ramb (*koera kohta*); **to sell smb. a ~** *fam.* kedagi (müügil) tüssama *või* sisse vedama

pupa ['pju:pə] *s.* (*pl.* **-ae** [-i:]) *zool.* nukk, krüüsalis

pupate [pju:peit] *v. i. zool.* nukkuma

pupil I ['pju:p(i)l] *s.* õpilane, õppur, kasvandik; *jur.* eestkostealune, eestkostetav ◇ **~ teacher** õppurõpetaja, (kooli)õpetajaameti praktikant

pupil II ['pju:p(i)l] *s. anat.* silmaava, pupill; silmatera (= **~ of the eye**)

pupil(l)age ['pju:pilidʒ] *s.* õpilaseks olemine; *jur.* eestkoste all olemine, alaealisus

pupil(l)ary I ['pju:piləri] *a.* õpilaslik, õpilas(e)-; *jur.* eestkoste all olev, eestkostetav

pupil(l)ary II ['pju:piləri] *a. anat.* silmaava-, silmatera-, pupillaarne, pupillaar-

puppet ['pʌpit] *s.* näitenukk; hüpiknukk, marionett (*ka piltl.*); *atrib.* nuku-, marionett- (*ka piltl.*) ◇ **~ government** *pol.* nukuvalitsus; **~ state** *pol.* marionettriik; **glove ~** käpiknukk

puppet-play ['pʌpitplei] *s.* nukunäidend

puppetry ['pʌpitri] *s.* nukuteatri mängimine (*ka piltl.*); nukuteatritaoline janditus

puppet-show ['pʌpitʃou] *s.* nukunäidend; nukuteater; nukunäitus; nukuetendus

puppy ['pʌpi] *s.* (koera)kutsikas; *ka* noor rebane *või* hunt *või* hüljes; *piltl.* (noor) kergats, kehk, keigar ◇ **young ~** *piltl.* kollanokk; **~ fat** lapseea rasvasus (*või* trullakus); **~ love** lapsik noorusarmastus

puppydom ['pʌpidəm] *s.* kergatskond, keigarkond, kergatsid, keigarid

puppyhood ['pʌpihud] *s.* kutsikaiga; kergatsi- *e.* keigariiga

puppyish ['pʌpiiʃ] *a.* kutsikalik, (kutsikataoliselt) vallatu, mänguhimuline; kergatslik, keigarlik

puppyism ['pʌpiizm] *s.* kehkus, kergatslikkus, keigarlikkus

Purbeck ['pə:bek] *pn.* (*poolsaar Dorsetshire'is Inglismaal*) ◇ **~ stone** (*or* **marble**) teatav hall lubjakivi

purblind ['pə:blaind] *s.* poolpime, peaaegu pime, väga töntsi nägemisega; *piltl.* töntsi aruga, sõge, tuhmiaruline; *haruld.* päris pime

Purcell ['pə:s(ə)l, -sel] *pn.*

purchase ['pə:tʃəs] **1.** *v. t.* **(-sable)** ostma, (ostu teel) omandama, lunastama (*millegagi* **with**; *millegi eest* **for**); kangutama, hoobama, (üles) vinnama (*er. mer.*); **2.** *s.* ost, ostmine; ostetud asi; aastasissetulek, -tulu (*maast*); pide, pidepunkt, rakenduspunkt; kangutus- *või* tõstejõud; *er. mer.* tali, liitplokk ◇ **-ed with blood** verega lunastatud; **-sing power** *maj.* ostujõud; **by ~** ostu teel; **to make a ~ of** ostma, ostu teel omandama; **to make -es** ostusid tegema; **to get a ~ on** (*millegi*) kangutamiseks (*või* tõstmiseks) pidet saama; **to get a ~ with one's feet** jalgadele toetuspunkti leidma; **his life is not worth two years'** ~ ta ei või enam arvestada kaheaastastki eluiga

purchaser ['pə:tʃəsə] *s.* ostja, (ostu teel) omandaja

purdah ['pə:dɑ:] *s.* purda, parda (*eesriie india naiste eraldamiseks võõraste pilkude eest*); **(the ~)** naiste eraldamise süsteem (*er. muhamediusulistes kogukondades*); *tekst.* vöödiline kardinariie

pure [pjuə] *a.* puhas, segamatu, selge; võltsimatu, ehe; rikkumatu, süütu ◇ **~ spirit** puhas piiritus; **~ culture** *biol., põll.* puhaskultuur; **~ folly (nonsense)** lausa rumalus (lollus); **~ and simple** (*tarvit. harilikult substantiivi järel*) puhtal kujul, lisandusteta

pureblood ['pjuəblʌd], **pure-blooded** ['pjuə'blʌdid] *a.* = *järgm.*

purebred ['pjuəbred] **1.** *a.* puhastverd, puhasttõugu, puhtatõuline; **2.** *s.* puhastverd loom

purée ['pjuərei] *s. pr. kok.* püree

purely ['pjuəli] *adv.* puhtalt; täiesti; *er.* ainult, üksnes

pure-minded ['pjuə'maindid] *a.* puhta (*või* süütu) südamega, rikkumatu meelega

pureness ['pjuənis] *s.* puhtus; *vrd.* **purity**

purfle ['pə:fl] *arh.* **1.** *s.* (ornamentaalne) ääris; **2.** *v. t.* äärisega kaunistama

purfling ['pə:fliŋ] *s.* iluääris, *er.* (*viiuli*) ornamentaalne äärisjoon

purgation [pə:'geiʃ(ə)n] *s.* puhastus (*ka piltl.*); *med.* (kõhu)lahtistus, purgatsioon

purgative ['pə:gətiv] **1.** *a.* puhastav; *med.* (kõhtu)lahtistav, purgatiivne, purgatiiv-; **2.** *s. med.* (kõhu)lahtisti, purgatiiv

purgatorial [pə:gə'tɔ:riəl] *a.* (**-lly**) (patte) puhastav, puhastustule-

purgatory ['pə:gət(ə)ri] *s. kirikl.* puhastustuli, purgatoorium (*ka piltl.*)

purge [pə:dʒ] **1.** *v. t.* (**-geable**) puhastama, *piltl.* puhtaks pesema (*millestki* **of, from**); *pol.* (välja) puhastama; *med.* (*kõhtu*) lahtistama; **2.** *s.* puhastus; *pol.* (välja)puhastamine, puhastustöö, -aktsioon; *med.* (kõhu)lahtistus; (kõhu)lahtisti; ◇ **to ~ away** ära puhastama, puhtaks pesema (*er. piltl.*); **to ~ oneself of suspicion** ennast kahtlustusest puhtaks pesema; **Pride's P-** Inglise alamkoja vägivaldne «puhastus» kolonel Pride'i poolt 1648. a.

purification [pjuərifi'keiʃ(ə)n] *s.* puhastamine, puhastus, purifikatsioon

purificatory ['pjuərifikeitəri] *a.* puhastav

purifier ['pjuərifaiə] *s.* puhastaja; *tehn., keem.* puhasti, puhastusvahend, -seadis

purify ['pjuərifai] *v. t.* puhastama, selitama, (*mustusest, kõrvalistest ainetest jms.*) vabastama (**of, from**); purifitseerima, tseremoniaalselt puhastama

Purim ['pjuərim] *s.* purim (*juutide kevadine rõõmupüha, nn. liisupüha*)

purism ['pjuərizm] *s. lgv.* purism

purist ['pjuərist] *s. lgv.* purist

puristic [pjuə'ristik] *a.* (**-ically**) *lgv.* puristlik

puritan ['pjuərit(ə)n] **1.** *s.* puritaan (*valju usulise ning kõlbelise puhtuse taotleja*); vagatseja; **(P-)** *aj.* puritaan (*teatava usulahu liige Inglismaal*); **2.** *a.* puritaanlik; **(P-)** *aj.* puritaanidele omane, puritaanide ◇ **P- City** *Am.* = **Boston**

puritanic(al) [pjuəri'tænik(əl)] *a.* (**-lly**) puritaanlik, usuliselt ning kõlbeliselt vali; karm, range

puritanism ['pjuərit(ə)nizm] *s.* puritanism, puritaanlus

purity ['pjuəriti] *s.* puhtus, segamatus, selgus; võltsimatus, ehedus; rikkumatus, süütus

purl I [pə:l] **1.** *v. i.* vulisema; **2.** *s.* vulin

purl II [pə:l] *tekst.* **1.** *s.* (kard)poort, (kuld- *või* hõbelõngast kootud) äärispael, kantill; (*kudumisel*) pöördpiste; **2.** *v. t.* poortima, kootud (kard)poordiga (*või* kantilliga) kaunistama; pöördpistega kuduma

purler ['pə:lə] *s. fam.* uperkuut, ülepeakaela kukkumine ◇ **to come** (*or* **take**) **a ~** uperkuuti lendama

Purley ['pə:li] *pn.*

purlieu ['pə:lju:] *s. aj.* riigimetsa ääremaa; *pl.* (*asula*) ääremaad, ümbruskond; ääre- *e.* eeslinn, agulid

purlin ['pə:lin] *s. ehit.* pärlin, pikitala

purloin [pə:'lɔin, 'pə:lɔin] *v. t.* näppama, varastama; *jur.* (*seadusevastaselt*) omastama (*näit. kellegi kirja jms.*)

purple ['pə:pl] **1.** *s.* (*praeguses keeletarvituses*) punakasviolett, tume punakaslilla värv(us); (*varemas keeletarvituses või poeet.*) purpurpunane värv(us) (= **ancient** *or* **Tyrian ~**); purpur, purpurmantel; keisri- *või* kardinaliau; **2.** *a.* purpurne; punakasviolett, tume punakaslilla; **3.** *v. t. & i.* purpurdama, purpurseks värvima; purpurseks värvuma ◇ **born in the ~** keiserlikust soost; **raised to the ~** kardinaliks ülendatud; **~ fish** (*or* **shell, snail**) *zool.* purpurlane, purpurtigu; **P- Heart** *Am. mil.* «purpursüda», lahingus haavata saanud sõduri aumärk; **~ hearts** *Am. sl.* teatavad (amfetamiini sisaldavad) virgutavad pillid; **~ patch** (*or* **passage, piece**) *kirj.* hiilgekoht, eriti mõjukas (tervikteosest esiletorkav) üksikkoht

purplish ['pə:pliʃ], **purply** ['pə:pli] *a.* purpurjas; lillavõitu, lillakas

purport 1. ['pə:pɔ:t] *s.* (väljendatav) tähendus, sisu, mõte; *haruld.* eesmärk, siht; **2.** ['pə:pət, pə:'pɔ:t] *v. t.* (*sisult*) tähendama, (*mõttelt*) näima, (*olla või teha*) tahtma ◇ **the ~ of the letter was that ...** kirja mõte (*või* sisu) oli, et ...; **this story ~s to be an autobiography** see jutt tahab olla autobiograafia; **his answer ~s that he knows nothing of this affair** ta vastusest võib järeldada, et ta sellest asjast midagi ei tea

purpose ['pə:pəs] **1.** *s.* eesmärk, siht, otstarve; sihikindlus; kavatsus; tagajärg, tulemus; **2.** *v. t.* kavatsema, eesmärgiks (*või* sihiks) seadma ◇ **for this ~** selleks; **for** (*or* **with**) **the ~ of doing** selleks, et teha; **for various -ses** mitmeks otstarbeks; **they are divided in ~** nad ei ole üksmeelsed; **they are single of ~** nad on üksmeelsed; **to be intent upon one's ~** hoolega oma eesmärke taotlema *või* oma asju ajama; **of set ~** ettekavatsetult, kindla kavatsusega, meelega, sihilikult; **on ~** meelega, sihilikult, nimme; **to the ~** otstarbekas, asja juurde kuuluv; **to good ~** heade tulemustega; **to little ~** väheste tulemustega; **to no ~** asjatu(lt); **to some ~** tunduvate tulemustega, edukas, edukalt; **and much more to the same ~** ja palju muud selletaolist; **to answer** (*or* **serve**) **the ~** otstarbele vastama; **adverbial of ~** *lgv.* otstarbemäärus; **I did not know what he -sed to do** (*or* **-sed doing**) ma ei teadnud, mida ta kavatses teha

purposeful ['pə:pəsf(u)l] *a.* eesmärgiline, sihikindel, -teadlik, tahtlik; otstarbekas

purposeless ['pə:pəslis] *a.* eesmärgitu, sihitu, otstarbetu

purposely ['pə:pəsli] *adv.* meelega, sihilikult, tahtlikult, nimme

purposive ['pə:pəsiv] *a.* eesmärki (*või* sihti) taotlev; otstarbele vastav; otsustav

purpura ['pə:pjurə] *s.* **1.** *med.* purpur, veritähnus; **2.** *zool.* purpurtigu

purpuric [pə'pjuərik] *a. med., keem.* purpur-

purpurin ['pə:pjurin] *s. keem.* purpuriin

purr [pə:] **1.** *s.* nurr, nurrulöömine, nurrumine; vurin, vurisemine, võrin, võrisemine; **2.** *v. i. & t.* nurru (*e.* nurrpilli) lööma, nurruma, «ketrama» (*kassi kohta*); vurisema, võrisema

purse [pə:s] **1.** *s.* rahakott, -pung, kukkur; raha, *er.* määratud rahasumma (*autasuks, auhinnaks jms.*); pusar, kott (*ka zool.*); noodapära; **2.** *v. t. & i.* (**-sable**) kibrutama, kortsutama, kokku tõmbama; (*huuli*) mossitama, prunti ajama (**up**) ◇ **a heavy** (*or* **long, well-lined, fat**) **~** «paks rahakott», rikkus; **to have a common ~** raha ühiselt tarvitama; **to open one's ~** kukrut avama, raha andma *või* kulutama; **to give** (*or* **put up**) **a ~** teatavat rahasummat (auhinnaks) määrama; **the public ~** riigilaegas

purse-proud ['pə:spraud] *a.* rahauhke

purser ['pə:sə] *s.* (*laeva, kolledži jms.*) laekur, kassameister

purse-strings ['pə:sstriŋs] *s.* (vanaaegse) rahakoti sidumispaelad ◇ **to hold the ~** rahakoti üle valitsema; **to tighten (loosen) the ~** vähem (rohkem) raha andma *või* kulutama

purslane ['pə:slin] *s. bot.* portulak

pursuance [pə'sju(:)əns] *s.* täideviimine, läbiviimine, (*plaani, eeskirja jms.*) järgimine ◇ **in ~ of** (*midagi*) täide viies, läbi viies, järgides; (*millelegi*) vastavalt, (*millegi*) kohaselt

pursuant [pə'sju(:)ənt] **1.** *a. haruld.* järgnev; (*midagi*) järgiv, (*millelegi*) vastav **(to)**; **2.** *adv.* järgivalt, vastavalt (*millelegi* **to**); (*millegi*) kohaselt **(to)**

pursue [pə'sju:] *v. t. & i.* (**-uable**) jälitama, taga ajama, seirama; järgima; püüdlema, taotlema, otsima, otsisklema; jätkama ◇ **to ~ after** taga ajama

pursuer [pə'sju(:)ə] *s.* jälitaja, tagaajaja, seiraja

pursuit [pə'sju:t] *s.* jälitus, tagaajamine, seiramine; järgimine; püüdlus, taotlus, otsing, otsiskelu; *pl.* toimingud, tööd ◇ **in ~ of** (*millegi, kellegi*) tagaajamisel, otsimisel, jahil; **~ of happiness** õnnetaotlus, -otsing; **~ plane** *er. Am.* hävituslennuk, hävitaja

pursuivant ['pə:swivənt] *s. herald.* persevant, abiheerold (= **~ at arms**); *poeet.* saatkondlane, kaaskondlane

pursy I ['pə:si] *a.* (**-ier, -iest; -ily, -iness; -yish**) hingeldav, ähkiv, puhkiv; kehakas, lihav

pursy II [ˈpəːsi] *a.* (**-ier, -iest; -ily, -iness; -yish**) mossis, pruntis (*suu kohta*); kibruline, kortsuline (*silmaümbruse kohta*); «paksu rahakotiga», rikas; rahauhke (*vt.* **purse**)

purtenance [ˈpəːtinəns] *s. arh.* (*looma*) sisikond

purty [ˈpəːti] *Am. vulg.* = **pretty**

purulence [ˈpjuər(j)uləns], **-ncy** [-nsi] *s.* mädasus

purulent [ˈpjuər(j)ulənt] *a.* mädane, mäda- ◇ **~ inflammation** *med.* mädapõletik

purvey [pə(:)ˈvei] *v. t. & i.* hankima, varustama, tarnima, varustajaks olema (*kellelegi* **for**)

purveyance [pə(:)ˈve(i)əns] *s.* hange, hankimine, varustamine, tarne, tarnimine; toitvarustis; *aj.* kuninglik sundhankeõigus (= **right of ~**)

purveyor [pəːˈve(i)ə] *s.* hankija, varustaja, tarnija; *er.* moonavarustaja; toitlustusettevõtja ◇ **P- to the Royal Household** õuevarustaja

purview [ˈpəːvjuː] *s. jur.* dispositiiv(osa) (*seaduse või määruse peasisu ning ulatus*); (*seaduse, määruse*) mõjupiirkond, -ala, -võim; tegevus- *või* vaatepiirkond ◇ **within the ~ of** (*kellegi*) ala piirides

pus [pʌs] *s. med.* mäda ◇ **~ cell** (*or* **corpuscle**) *med.* mädakehake

Pusey [ˈpjuːzi] *pn.*

push [puʃ] **1.** *v. t. & i.* tõukama, lükkama; tõuklema, trügima; peale suruma; **2.** *s.* tõuge, lüke; (jõu)pingutus, ponnistus; ettevõtlikkus; *mil.* pealetung, rünnak; *fam.* pealetungivus, tükkivus, trügimine; *sl.* trobikond, kamp ◇ **to ~ one's claims (wares, etc.)** oma nõudeid (kaupa jne.) peale suruma; **to ~ oneself** ennast peale suruma; **to ~ one's fortunes** iga juhust (ära) kasutama; **to ~ off** (*paati*) kaldast lahti tõukama; teele asuma; jalga laskma; **to ~ on** edasi rühkima; **to ~ things on** asjakäiku tagant tõukama *või* kiirustama; **to ~ one's pen** *fam.* «päberit määrima», sulemehena (*er.* kontoriametnikuna) töötama (*vrd.* **pen-pusher**); **to ~ through** läbi suruma, lõpule viima; **to ~ up the daisies** (*or* **primroses**) *sl.* surnud ning maetud olema; **~ed for money (time, etc.)** raha- (aja- jne.) kitsikuses; **to give smb. the ~** *sl.* kellelegi hundipassi andma; **to get the ~** *sl.* hundipassi saama; **to make a ~** suurt pingutust tegema

push-ball [ˈpuʃbɔːl] *s. sport* puššpall

push-bike [ˈpuʃbaik] *s. fam.* (tavaline sõtkutav) jalgratas

push-button [ˈpuʃbʌtn] *s. el.* nupp(lüliti) ◇ **~ control** *tehn.* nuppjuhtimine, juhtimine nupplülitite kaudu; **~ warfare** ülimoodsate kaugjuhitavate relvadega peetav sõda

push-cart [ˈpuʃkɑːt] *s. peam. Am.* (käsi)käru, käsivanker (= **barrow**); *ka* lapsevanker

pusher [ˈpuʃə] *s.* tõukaja, lükkaja; *tehn.* tõukur; trügija, hoolimatu edasipüüdja; *av.* tõukepropelleriga lennuk

pushful [ˈpuʃf(u)l] *a.* (**-lly**) ette- *või* pealetükkiv; trügiv, ettevõtlik

pushing [ˈpuʃiŋ] *a.* trügiv, ettevõtlik; pealetükkiv

pushover [ˈpuʃouvə] *s. Am. sl.* midagi hõlpsasti kättesaadavat; kerge võit *või* edu; nõrk vastane

push-pin [ˈpuʃpin] *s.* teatav (*nööpnõeltega mängitav*) lastemäng; *Am.* (*laiapealine pikavarreline*) rõhtnael

Pushtoo, -tu [ˈpʌʃtuː] *s.* puštu, pašto, afgaani keel

pusillanimity [pjuːsiləˈnimiti, -z-] *s.* pelglikkus, arglikkus; väiklaslus, närusus

pusillanimous [pjuːsiˈlænimәs, -z-] *s.* pelglik, arglik; väiklane, närune

puss I [pus] *s.* kiisu, tiisu, kass (*er. üttevormina*); jänes (*er. jahimeeste keeles*); vallatu tütarlaps ◇ **P- in Boots** saabastega kass (*tuntud muinasjutukuju*); **~ in the corner** (*Am.* **pussy wants a corner**) teatav lastemäng (*umbes meie «toaüürimine» või «kas kingsepp kodus?»*)

puss II [pus] *s. Am. sl.* larhv, lõust, nägu; molu, suu

pussy I [ˈpusi] *s. lastek.* kiisuke, tiisuke, kassike; (paju)urb (= **catkin**) (*või midagi muud karust ning pehmet*)

pussy II [ˈpʌsi] *a. med.* mädane (*vt.* **pus**)

pussy-cat [ˈpusikæt] *s.* kiisuke, tiisuke, kassike, kiisumiisu

pussyfoot [ˈpusifut] *Am.* **1.** *v. i.* tasa sammuma; *piltl.* ettevaatlikult talitama; **2.** *s.* (*pl.* **-foots**) «tasasammuja», tasa ning targu talitaja; *er.* (**P-**) keeluseaduse pooldaja

pussy-willow [ˈpusiwilou] *s. Am.* «urvapaju», (siidpehmete urbadega) Ameerika põõsaspaju; *ka* must paju (= **black willow**)

pustular [ˈpʌstjulə] *a. med.* mädavilliline, pustuloosne

pustulate [ˈpʌstjuleit] *v. i. med.* mädaville moodustama

pustule [ˈpʌstjuːl] *s. med.* mädavill, pustul

pustulous [ˈpʌstjuləs] = **pustular**

put I [put] *v. t. & i.* (*pret. & p. p.* **~; -tt-**) panema, asetama, seadma; sõnastama, väljendama; (*küsimust*) esitama (*kellelegi* **to**); ümber panema, tõlkima (**into**); arvama, hindama (**at**); tõukama, (tõugates) viskama, heitma; *er. sport* (*kivi, pommi, kuuli*) tõukama; pistma, torkama (**into**); *fam.* (*kuuli*) laskma, tulistama (**into, through**); *mer.* purjetama, sõitma, kurssi võtma ◇ **to ~ one's hand in(to) one's pocket** kätt tasku panema *või* pistma; *piltl.* kukrut kergitama, raha kulutama; **to ~ one's hands in one's pockets** käsi taskutesse pistma; *piltl.* tegevuseta pealt vaatama; **to ~ in prison** vangi panema; **please ~ these books on the table** palun pange need raamatud lauale; **to ~ the shot** (*or* **weight**) *sport* kuuli tõukama; **to ~ a bullet through smb.'s arm** *fam.* kellegi käsivarrest kuuli läbi kihutama *või* laskma; **to ~ a knife into smb.** kedagi noaga pistma *või* pussitama; **as they ~ it** nagu nad ütlevad, nagu öeldakse; **I would ~ him** (*or* **his age**) **at not more than forty** minu arvates ei ole ta rohkem kui nelikümmend aastat vana; **to ~ into English** inglise keelde tõlkima; **to ~ into smb.'s head** kellelegi (*mõtet*) pähe panema *või* sisendama; **to ~ into shape** korda (*või* vormi) seadma; **to ~ a period to** (*millelegi*) punkti panema, lõppu tegema; **to ~ a stop** (*fam.* **a stopper**) **to** (*millelegi*) lõppu tegema; **to ~ a match to** (*millelegi*) tuld (tikuga) otsa panema, (*midagi*) süütama; **to ~ smb. at his ease** kedagi ebamugavusest (*või* piinlikkusest) vabastama, kelleski kodust tunnet tekitama; **to ~ one's house in order** oma maja korda seadma; *piltl.* omaenda ukseesist puhtaks pühkima, oma asju põhjalikult revideerima; **to ~ smb. in a good humour (in a rage)** kellegi tuju heaks tegema (kedagi raevule ajama); **to ~ smb. in the wrong,** *vt.* **wrong; to ~ on the market** turule laskma, turustama; **to ~ smb. on his guard** kedagi (hoiatades) valvsaks tegema; **to ~ smb. on his oath** kedagi (kohtulikult) vannutama; **to ~ smb. out of countenance** kedagi piinlikku olukorda saatma *või* häbistama; **to ~ smb. out of temper** kedagi pahaseks tegema *või* ärritama; **to ~ a horse through its** (*or* **his**) **paces** hobuse samme (*või* käiguviise) proovima; **to ~ smb. through his paces** *piltl.* kellegi võimeid ning oskusi proovile panema; **to ~ smb. through it** *fam.* kedagi (tublisti) pinnima; **to ~ to bed** magama panema; **to ~ to death** surmama, *er.* (kohtu otsusel) hukkama; **to ~ smb. to (great) expense** kellelegi (suuri) kulutusi tekitama; **to ~ to flight** põgenema lööma; **to ~ smb. to inconvenience** kellelegi ebamugavusi tekitama; **to be (hard) ~ to it** *fam.* raskele proovile pandud olema, raskesti kannatama; **to ~ to shame** häbisse saatma, häbistama; **to ~ to sleep** magama panema, uinutama; **to ~ to the sword** *arh.* mõõgaga hukkama; **to ~ to the test** proovile panema; **to ~ to the torture** *er. aj.* (*kaebealust*) piinama, tortuuri all küsitlema; **to ~ to use** kasutusele võtma, ära kasutama; **to ~ to the vote** hääletusele panema; **to ~ about** *mer.* (*purjekat*) pautima, vööriga vastutuult pöörama; vastassuunas loovima (*ka piltl.*); (*kuuldust*) levitama; *fam. er. Š.* tülitama, muret valmistama; **to be ~ about** *fam.* mures olema (*millegi pärast* **for**); **to ~ across** *fam. er. Am.* läbi viima; (*publikule*) arusaadavaks (*või* vastuvõetavaks) tegema, peale sundima (*vrd.* **to ~ over**); **to ~ oneself across** *fam.* enesest tugevat muljet jätma; **to ~ it across smb.** *sl.* kellegagi arveid õiendama; kedagi tüssama; **to ~ aside** = **to ~ by; to ~ away** ära (*või* kõrvale) panema; *arh., piibl.* (*er. naist*) ära põlgama, hülgama; *sl.* (*toitu*) nahka panema; *sl.* vangi panema; *sl.* panti panema; **to ~ back** tagasi panema; (*kella*) tagasi keerama; *fam.* (ajaliselt) edasi lükkama (= **to ~ off**); *mer.* tagasi purjetama,

tagasi sõitma; **to ~ by** kõrvale panema; (*raha*) kokku hoidma; tähele panemata jätma, (*millestki*) mitte hoolima; **to ~ down** maha panema; (*sõidukist*) maha (*või* välja) laskma; (*rahutust*) maha suruma; *fam.* (*kellelegi*) nina peale andma; (*hindu*) alla lööma; *arh.* (ametis) alandama; üles kirjutama, kirja panema; arvele panema; **to ~ one's best foot foremost** (*or* **forward**) *fam.* jalgadele tuld andma; kogu jõudu mängu panema; **to ~ forth** (*v. t.*) esile tooma, esitama; (*lehti, pungi*) välja ajama, kasvatama; üles näitama, osutama; (*v. i.*) *mer.* välja purjetama, merele sõitma; **to ~ forward** esitama, tõstatama, esildama, ette panema, päevakorrale tõstma; **to ~ in** (*v. t.*) sisse panema *või* pistma; (*sõna*) vahele pistma; (lühikest) peatust tegema (*kuskil* **at**); (*dokumenti*) esitama; (*v. i.*) oma kandidatuuri esitama, kandideerima (*millelegi* **for**); *mer.* sisse purjetama, sisse sõitma; **to ~ in an appearance** (isiklikult) kohale ilmuma, ennast näitama; **to ~ in a lot of time** *fam.* hulga aega kulutama (*millekski* **on**); **I'll ~ in a good word for you** ma ütlen teie kasuks (*või* toetuseks) mõne hea sõna; **to ~ off** (*v. t.*) eemale (*või* kõrvale) tõukama; (ajaliselt) edasi lükkama; (*kedagi, kellegi palvet*) tagasi tõrjuma, rahuldamata jätma (*mingi vabandusega või ettekäändega* **with**); **to ~ off with a jest** (asja) naljatlusega lõpetatuks lugema; **to ~ off** (*v. i.*) *mer.* ära purjetama, ära sõitma; (*kalda äärest*) eemale purjetama, eemale sõitma; (*kaldast või laevast*) eemale tõukama; **this ~s me off my food** see ajab mul (söögi)isu ära, see teeb mulle söögi läilaks; **to ~ on** peale panema; (*rõivastuseset*) selga (*või* pähe, jalga, kätte) panema, (*sõrmust*) sõrme panema; (*teatavat ilmet*) võtma, tegema, teesklema; *teatr.* lavastama (*ka piltl.*); **to ~ on an act** stseeni tegema; **to ~ on airs** upsakat ilmet võtma, nina püsti ajama; **to ~ on flesh (muscle, brains)** lihavamaks (tugevamaks, targemaks) minema; **to ~ on weight** kaalus juurde võtma; **to ~ out** (*v. t.*) välja panema; (*tooteid*) välja laskma (*vrd.* **output**); (*kätt*) välja sirutama; (*silma*) välja pistma; (*tööd*) välja teha andma; (*tuld*) kustutama; (*kehaliiget*) paigalt väänama, nikastama; (*kedagi*) ära pahandama; **to ~ oneself out** endale vaevaks (*või* tülinaks) võtma; **to be ~ out pahanduma, pahaseks (*või* kurjaks) saama (*kellegi peale* with)**; **to ~ out of the way** teelt kõrvaldama (*ka piltl.*); **to ~ out to sea** *mer.* merele (välja) purjetama *või* sõitma; **to ~ over** (*paadis, parvel*) üle sõidutama; *fam. er. Am.* läbi viima; (*publikule*) arusaadavaks (*või* vastuvõetavaks) tegema, peale sundima (*vrd.* **to ~ across**); **to ~ smth. past smb.** midagi kellegi kohta ebausutavaks pidama (*tarvit. peam. eitavalt, näit.* **I wouldn't ~ that past him** ma ei peaks seda tema kohta ebausutavaks, ma peaksin seda tema kohta üsna usutavaks); **to ~ right** õiendama, korda seadma; **to ~ through** läbi viima, (*er. äritehingut*) teostama; *fam.* telefoniühendust andma (*kellegagi* **to**); **to ~ to** (*hobust*) ette panema, rakendama; **to ~ up** (*v. t.*) üles panema (*või* riputama, kleepima); (*ehitist*) püstitama; (*linde jahil*) lendu ajama; (*hindu*) üles kruvima; (*oksjoniks*) välja kuulutama; (*kandidaadina*) esitama; lavastama (*ka piltl.*); (*er. süüdistust*) ülekohtuselt kokku sepitsema (*vrd.* **~-up**); (*kaupa*) sisse pakkima; *arh.* (*mõõka*) tuppe pistma; (*kedagi*) öömajale võtma, (ajutiseks) majutama; *fam.* (*kedagi*) üles ässitama, utsitama (*millekski* **to**; *midagi tegema* **to doing**); **to ~ smb.'s back up** *piltl.* kedagi (nagu kassi) turri ajama *või* tõrksaks tegema; **to ~ up a fight** südikalt vastu hakkama, vaprasti võitlema; **to ~ up** (*v. i.*) öömajale jääma, (ajutiseks) majutuma (**at**); **to ~ up with** (*millegagi, kellegagi*) leppima, (*midagi, kedagi*) ära kannatama, taluma; **to ~ upon** *fam.* (*kedagi*) ülekohtuselt koormama *või* kohtlema; tüssama, petma; **to be** (*or* **get**) **~ upon** ülekohtu all kannatama; tüssata saama; **to ~ smb. wise** *Am.* kellegi silmi avama, kellelegi vajalikku informatsiooni andma (*millegi suhtes* **to**)

put II [put] **1.** *pret. & p. p., vt.* **put** I; **2.** *a. fam.* kohale- *või* paigalekinnitatud (*tarvit. peam. väljendis* **to stay ~** paigal püsima); **3.** *s.* tõuge, (tõukav) vise; *er. sport* kuulitõuge (*vrd.* **shot-put**); *kaub.* müügioptsioon ◇ **~ and call** *kaub.* stellaažtehing

put III, **putt** [pʌt] *sport* **1.** *v. t. & i.* (*pret. & p. p.* **putted** ['pʌtid]) (*golfimängus*) tasaste löökidega (palli) pessa (*või* pesa poole) ajama; **2.** *s.* tasane (golfi)löök

putative ['pju:tətiv] *a.* oletatav, arvatav

putlog ['pʌtlɔg, 'put-], **-lock** [-lɔk] *s. ehit.* (rõhtne) tellingutala

Putnam ['pʌtnəm, -næm] *pn.*

Putney ['pʌtni] *pn.*

put-off ['putɔ:f] *s. fam.* edasilükkamine; ettekääne, puige

put-on ['putɔn] *a. fam.* tehtud, teeseldud

putrefaction [pju:tri'fæk∫(ə)n] *s.* mädanemine, mädastumine, roiskumine; roiskumus

putrefactive [pju:tri'fæktiv] *a.* mädanev, mädastav, roisutav; mädanemis-

putrefy ['pju:trifai] *v. i. & t.* **(-iable)** mädanema, mädastuma, roiskuma; *haruld.* mädandama, määndama, roisutama

putrescence [pju:'tresns] *s.* määndumine, roiskumine, mädanemine

putrescent [pju:'tresnt] *a.* määnduv, roiskuv, mädanev

putrid ['pju:trid] *a.* mäda, roiskunud; *sl.* vastik

putridity [pju:'triditi] *s.* mädasus, roiskumus

putsch [put∫] *s. sks.* putš, (kitsa kildkonna) riigipöördekatse

putt [pʌt] = **put** III

puttee ['pʌti] *s.* rask, sääremähis

Puttenham ['pʌtnəm] *pn.*

putter I ['putə] *s.* panija, asetaja, seadja (*vt.* **put** I); *sport* kuulitõukaja

putter II ['pʌtə] *s.* (tasase löögi jaoks tarvitatav) lühike golfinui (*vt.* **put** III)

putter III ['pʌtə] *v. i. Am.* = **potter** I

putting I ['putiŋ] *s.* panemine, asetamine, seadmine (*vt.* **put** I); *sport* kuulitõuge (= **~ the weight** *or* **shot**)

putting II ['pʌtiŋ] *s.* (*golfimängus*) tasaste löökidega (palli) pessaajamine ◇ **~-green** (pallipesa ümbritsev) tasane golfiväljaku osa

putty ['pʌti] **1.** *s.* kitt, *er.* (harilik) aknakitt; **2.** *v. t.* kittima ◇ **you deserve a ~ medal** *nalj.* sa väärid kartulist auraha

put-up ['put'ʌp, 'putʌp] *a. fam.* «lavastatud», pettuseks sepitsetud, lõksuvedamiseks plaanitsetud ◇ **~ job** *sl.* sohitegemine, sohikaup

puzzle ['pʌzl] **1.** *s.* mõistatus; raske ülesanne; hämmeldus; peamurdmist nõudev mäng *või* mänguasi; **2.** *v. t. & i.* hämmeldama, (pead) segi ajama, peamurdmist tekitama; pead murdma (**over**), (ära) mõistatama (**out**) ◇ **~-headed** segase peaga, jabur

puzzlement ['pʌzlmənt] *s.* hämmeldus, mõttesegadus

puzzler ['pʌzlə] *s. er.* raske mõistatus, «kõva pähkel», peamurdmist nõudev asi; *haruld.* mõistataja, mõistatuste harrastaja

puzzling ['pʌzliŋ] *a.* hämmeldav, peamurdmist tekitav, mõistatuslik

PVC ['pi:vi:'si:] *lüh.* = **polyvinyl-chloride**

Pvt. *lüh.* = **private (soldier)**

P.W. *lüh.* = **prisoner of war**

P.W.D. *lüh.* = **Public Works Department**

Pwellheli [puɵ'leli, pul'heli] *pn.*

P.X. ['pi:'eks] *lüh. Am.* = **post exchange** (*vt.* **post** II)

pyaemia, *Am.* **pyemia** [pai'i:miə] *s. med.* püeemia, mädaveresus

Pye [pai] *pn.*

pyedog ['paidɔg] *s. Anglo-Ind.* hulkurkoer

pyemia [pai'i:miə] = **pyaemia**

pygm(a)ean [pig'mi:ən] *a.* kääbuslik, pügmeelik

Pygmalion [pig'meiliən] *pn.*

pygmy ['pigmi] *s.* kääbus, pügmee (*ka teatava kääbusrahva liige*); *atrib.* kääbus-, kääbuslik, pisi-

pyjamas [pi'dʒɑ:məz, pə-], *Am.* **pajamas** [pə'dʒɑ:məz] *s. pl.* pidžaama

pylon ['pailən] *s.* püloon (*vanaegiptuse templi kahe kõrge torniga väravehitis*); (*aerodroomi*) märgistorn *või* -mast; (*spordiväljaku*) ehistorn; (*elektrikaabli*) tornmast

pyloric [pai'lɔrik] *a. anat.* pülooruse-, (mao)lukuti-

pylorus [pai'lɔ:rəs] *s. anat.* püloorus, (mao)lukuti

Pym [pim] *pn.*

pyorrhoea, *Am.* **-rrhea** [paiə'ri:ə] *s.* mädavoolus, püorröa, *er.* igememädanik

pyramid ['pirəmid] **1.** *s.* püramiid; *pl.* püramiidimäng (*piljardimäng 16 palliga, millest üks on löökpall*); **2.** *v. t. & i. Am.* kuhjama, tõstma, (*er. börsitehinguil*) panust järk-järgult suurendama; püramiiditaoli-

selt korraldama; järjest suuremaid lisandusi tegema

pyramidal [pi'ræmid(ə)l] *a.* (**-lly**) püramidaalne, püramidaal-, püramiidikujuline, püramiid-

Pyramus ['pirəməs] *pn.* ◇ **~ and Thisbe** ['θizbi] traagiliselt hukkunud armastajatepaar (*tuntud loo järgi Ovidiuse teoses «Metamorphoses»*)

pyre ['paiə] *s.* tuleriit (*surnu põletamiseks*)

Pyrenean [pirə'ni:ən] *a.* püreenee, Püreneede

Pyrenees [pirə'ni:z] *pn.* (**the ~**) Püreneed, Pürenee mäestik

pyrethrum [pai(ə)'ri:ərəm, -'reθ-] *s. bot., farm.* püreeter ◇ **~ root** *farm.* püreetrijuur; **~ extract** *farm.* püreetriekstrakt

Pyrex ['paiəreks] *s.* (patenteeritud) tulekindel klaas; tulekindlast klaasist keedunõu

pyridine ['paiəridi:n] *s. keem.* püridiin

pyrites [p(a)i'raiti:z] *s. min.* püriit

pyro ['paiərou] *lüh., fot.* = **pyrogallol**

pyro- ['paiərou] *pref.* tule-, kuumuse-, (*võõrsõnades*) püro-

pyro-electricity ['paiəro(u)ilek'trisiti] *s. füüs.* püroelekter

pyrogallol [pairo(u)'gælɔl, -'gæloul] *s. keem., fot.* pürogallool

pyrolysis [pai(ə)'rɔlisis] *s. keem., tehn.* pürolüüs

pyromania [paiəro(u)'meiniə] *s. pat.* püromaania, süütamismaania

pyrometer [pai(ə)'rɔmitə] *s. füüs., tehn.* püromeeter

pyrotechnic(al) [pai(ə)ro(u)'teknik(əl)] *a.* (**-ically**) pürotehniline; ilutulestus(e)-

pyrotechnics [pai(ə)ro(u)'tekniks] *s. pl.* (*tarvit. sg-na või pl-na*) pürotehnika; ilutulestik

pyrotechnist [pai(ə)ro(u)'teknist] *s.* pürotehnik

pyrotechny ['pai(ə)ro(u)tekni] *s.* pürotehnika (= **pyrotechnics**); *haruld.* lõhkeasjandus (= **military ~**)

pyroxene ['paiərɔksi:n, -'ɔksi:n] *s. min.* pürokseen

pyroxylin [pai(ə)'rɔksilin] *s. keem.* püroksüliin

Pyrrha ['pirə] *pn.* Pyrrha

Pyrrhic I ['pirik] *a.* pürroslik, Pyrrhose ◇ **~ victory** Pyrrhose võit (*s. o. määratute ohvritega saavutatud võit*)

Pyrrhic, p- II ['pirik] **1.** *a. pros.* pürrihhiline; **2.** *s. aj.* (*teatav vanakreeka sõjatants,* = **~ dance**); *pros.* pürrihhius, dibrahh (= **~ foot**)

Pyrrho ['pirou] *pn.* Pyrrhon

Pyrrhonism ['pirənizm] *s. filos.* pürronism (*äärmine skeptitsism*)

Pyrrhus ['pirəs] *pn.* Pyrrhos

Pytchley ['paitʃli] *pn.* (*tuntud jahikeskus P.-Inglismaal*)

Pythagoras [p(a)i'θægərəs] *pn.* Pythagoras

Pythagorean [p(a)iθægə'ri(:)ən] **1.** *a.* pütagoreiline, Pythagorase; **2.** *s. filos.* pütagoreik, pütaagorlane ◇ **the ~ theorem** (*or* **proposition**) *mat.* Pythagorase teoreem

Pythia ['piθiə] *s. aj.* püütia (*Delfi oraakli preestrinna*); *vrd.* **pythoness**

Pythian ['piθiən, -ð-] *a. aj.* püütia ◇ **~ games** *aj.* Püütia mängud (*Delfi linnas muistses Kreekas*)

Pythias ['piθiəs] *pn.* (*vrd.* **Damon**)

python I ['paiθ(ə)n] *s. zool.* püüton; (**P-**) *müt.* Python (*Apolloni poolt tapetud ürgne hiiglamadu*)

python II ['paiθ(ə)n] *s. haruld.* ennustusi sisendav vaim; (vaimust juhitud) ennustaja

pythoness ['paiθ(ə)nis] *s.* püütia (*Delfi oraakli ennustav preestrinna*); tulevikku ennustav naine, nõid

pyuria [pai'juəriə] *s. med.* püuuria, mädakusesus

pyx [piks] **1.** *s. kirikl.* armuleivalaegas; (*Inglise rahapajas*) proovirahade laegas; *mer. haruld.* kompassijalg, -koda (= **binnacle**); **2.** *v. t.* (*münti*) proovima (*kaalult ning väärismetalli sisalduselt*) ◇ **trial of the ~** ametlik mündiproovimine (*Inglise rahapajas*)

pyxidium [pik'sidiəm] *s.* (*pl.* **-ia** [-iə]) *bot.* (põiki avanev) kupar

pyxis ['piksis] *s.* (*pl.* **-ides** [-idi:z]) *haruld.* kastike, karbike, laegas; *bot.* = *eelm.*

Q

Q, q [kju:] *s.* (*pl.* **Qs, Q's**) (*kirjatäht*) q; teatav uisutamisfiguur ◇ **Q boat** (*or* **ship**) *mil.* kaubalaevana maskeeritud (Inglise) sõjalaev (*Esimeses maailmasõjas*); **Q car** eraautona maskeeritud politseiauto; **Q department** *fam.* sõjaministeeriumi majandusosakond (= **quartermaster department**)

q. *lüh.* = **query**

Q. *lüh.* = **Queen**

Q.B. *lüh.* = **Queen's Bench** (*Inglise kõrgema kohtu osakond*)

Q.C. ['kju:'si:] *lüh.* = **Queen's Counsel**

Q.E.D. ['kju(:)i:'di:] *lüh.* = **quod erat demonstrandum**

Q.E.F. ['kju(:)i:'ef] *lüh.* = **quod erat faciendum**

Q.M. *lüh.* = **Quartermaster**

Q.M.G. *lüh.* = **Quartermaster General**

qr *lüh.* = **quarter(s)**

qt *lüh.* = **quart(s)**

q.t. ['kju:'ti:] *lüh. sl.* = **quiet** (*tarvit. peam. väljendis* **on the ~** salajas)

qu. *lüh.* = **1. quasi; 2. quaere; 3. query**

qua [kwei] *lad. konj.* (*kellegi*) osas, -na ◇ **he does it not ~ father, but ~ judge** ta teeb seda mitte isana, vaid kohtunikuna

quack I [kwæk] **1.** *s.* präägs, präägsatus; **2.** *v. i.* präägsuma

quack II [kwæk] **1.** *s.* nurga- e. ebaarst, «imearst», pettur, šarlatan; *atrib.* petturlik, šarlatanlik; **2.** *v. i. & t.* šarlatanlikult tegelema *või* rääkima; šarlatanlikult kohtlema

quackery ['kwækəri] *s.* šarlatanlus, petturlus

quackgrass ['kwækgrɑ:s] *s. bot.* harilik orashein

quack-quack [kwæk'kwæk] *s. lastek.* piilupiilu, part

quacksalver ['kwæksælvə] *s. arh.* nurga- e. ebaarst, *er.* imesalvide müütaja (= **quack** II)

quad I [kwɔd] *lüh.* = **1. quadrangle; 2. quadrat; 3. quadruplet**

quad II [kwɔd] *haruld.* = **quod** I

quadragenarian [kwɔdrədʒi'neəriən] **1.** *a.* neljakümnendais eluaastais olev, 40—49 aastat vana; **2.** *s.* neljakümnendais eluaastais isik

Quadragesima [kwɔdrə'dʒesimə] *s. kirikl.* suure paastu esimene pühapäev (= **~ Sunday**); *haruld.* suur paast

quadragesimal [kwɔdrə'dʒesim(ə)l] *a. kirikl.* 40-päevane; 40-päevase paastuaja, suure paastu

quadrangle ['kwɔdræŋgl, kwɔ'dr-] *s.* nelinurk; (*ka* **quad** [kwɔd]) nelinurkne õu (*er. kolledžis*)

quadrangular [kwɔ'dræŋgjulə] *a.* nelinurkne, kvadrangulaarne

quadrant ['kwɔdr(ə)nt] *s.* kvadrant (*er. mat., astr., tehn.*); *tehn. ka* sektor, *er.* hammassektor (= **gear ~, toothed ~**)

quadrantal [kwɔ'drænt(ə)l] *a.* kvadrandi-, kvadrant-

quadraphony [kwɔ'dræfəni] = **quadrophony**

quadrat ['kwɔdrit] *s.* (*lüh.* **quad** [kwɔd]) *trük.* sulgur, spaatsium; (*mõõtühikuna*) kvadraat (= 48 punkti)

quadrate 1. [kwɔ'dreit, 'kwɔdreit] *v. t. & i.* (**-table**) *haruld.* sobitama, kohale seadma; sobima (*millegagi* **with**); *vrd.* **square; 2.** ['kwɔdr(e)it] *a.* ruutjas, ruudukujuline; kvadraatne (*er. anat.*); *vrd.* **square; 3.** ['kwɔdr(e)it] *s. anat.* ruutlihas; ruutluu; *haruld.* = **quadrat**

quadratic [kwɔ'drætik] *mat.* **1.** *a.* ruut-, kvadraat-, teise astme, teiseastmeline; **2.** *s.* ruutvõrrand (= **~ equation**); *pl.* ruutvõrrandeid käsitlev algebra osa ◇ **~ curve** *mat.* teist järku joon; **~ form** *mat.* ruutvorm

quadrature ['kwɔdrətʃə] *s. mat., astr.* kvadratuur ◇ **~ formula** *mat.* kvadratuurvalem; **~ of the circle** ringi kvadratuur (*lahendamatu ülesanne*)

quadrennial [kwɔ'dreniəl] *a.* (**-lly**) neliaastakuline, neli aastat vältav *või* kasvav; nelja aasta järgi korduv (*näit. valimiste kohta*)

quadrennium [kwɔ'dreniəm] *s.* neliaastak

quadri- ['kwɔdri], **quadru-** ['kwɔdru] *ühendeis* nelja-, neli-

quadriennial [kwɔdri'eniəl], **-ium** [-iəm] = **quadrennial, -ium**

quadriga [kwɔ'draigə] *s.* (*pl.* **-ae** [-i:]) *aj.* kvadriiga, nelirakend

quadrilateral [kwɔdri'læt(ə)r(ə)l] **1.** *a.* **(-lly)** neljakülgne; **2.** *s.* nelikülik, -nurk (= **quadrangle**); nelinurkne väljak
quadrille [kwɔ'dril, kə-] *s.* kadrill (*teatav seltskonnatants; vanaaegne kaardimäng neljale isikule*)
quadrillion [kwɔ'driljən] *s.* kvadriljon (*miljoni 4. aste, s. o. 1 kirjutatult 24 järgneva nulliga; Am. tuhande 5. aste, s. o. 1 kirjutatult 15 järgneva nulliga*)
quadripartite [kwɔdri'pɑ:tait] *a.* neljaosaline; *pol.* neljapoolne, nelja riigi vaheline (*lepingu jms. kohta*)
quadripole ['kwɔdripoul] *s. el.* neliklemm
quadrireme ['kwɔdriri:m] *s. aj.* kvadrireem (*antiikaegne nelja üksteise peal asetseva aerureaga laev*)
quadrisyllabic [kwɔdrisi'læbik] *a.* neljasilbiline
quadrisyllable [kwɔdri'siləbl] *s.* neljasilbiline sõna
quadrivalent [kwɔd'rivələnt] *a. keem.* neljavalentne
quadroon [kwɔ'dru:n] *s.* kvarteroon (*valge ja mulati järglane, veerandneeger*)
quadrophony [kwɔ'drɔfəni] *s.* kvadrofoonia
quadru- ['kwɔdru] *vt.* **quadri-**
quadrumanous [kwɔ'dru:mənəs] *a. zool.* neljakäèline, kvadrumaanne
quadruped ['kwɔdruped] **1.** *s.* neljajalgne (loom), kvadrupeed (*er. neljajalgne imetaja*); **2.** *a.* neljajalgne (= *järgm.*)
quadrupedal [kwɔ'dru:pid(ə)l] *a.* neljajalgne
quadruple ['kwɔdrupl] **1.** *a.* **(-ply)** neljakordne, neljakordselt suurem (*millestki* **to, of**); **2.** *s.* neljakordne hulk *või* arv (**the ~ of . . .**); **3.** *v. t. & i.* neljakordistama; neljakordistuma
quadruplet ['kwɔdruplit] *s.* nelik; (*haril. pl.; fam.* **quads**) nelikud, neliklapsed ◇ **~ lamb** neliktall (*lambal*)
quadruplicate 1. [kwɔ'dru:plikeit] *v. t.* neljakordistama, neljaga korrutama; nelja koopiat valmistama; **2.** [kwɔ'dru:plikit] *a.* neljakordistatud, -kordne; **3.** [kwɔ'dru:plikit] *s.* neljakordistatus; nelikeksemplar ◇ **in ~** neljas eksemplaris
quads [kwɔdz] *fam.* = **quadruplets**
quaere ['kwiəri] *lad.* (*lüh.* **qu.**) **1.** *partikkel* «küsitav», ? (*tarvit. märkusena kahtlase väite või kaheldava sõna juures*); **2.** *s.* = **query**
quaestor ['kwi:stə] *s. aj.* kvestor
quaff [kwɑ:f] *v. t. & i. poeet., ret.* (suurte sõõmudega) jooma
quag [kwæg] *s.* (õõtsuv) soomülgas; õõtssoo (= **quagmire**)
quagga ['kwægə] *s. zool.* kvagga
quaggy ['kwægi] *a.* õõtssoine, soomülkane; lotakas, tudisev, lõtv
quagmire ['kwægmaiə, 'kwɔg-] *s.* õõtssoo, õõtsuv soomaa, soomülgas, mädasoo
Quai d'Orsay [keidɔ:'sei] *s. pr.* Prantsuse välisministeerium (*vastava tänavanime järgi Pariisis*)
quail I [kweil] *s. zool.* (põld)vutt; *Am. sl.* naisüliõpilane
quail II [kweil] *v. i.* vabisema, hirmust värisema **(before, at)**
Quain [kwein] *pn.*
quaint [kweint] *a.* (meeldivalt) omapärane, (vanamoeliselt) imelik, veider
quake [kweik] **1.** *v. i.* värisema, vabisema (*millegi pärast* **with, for**); **2.** *s.* väring, värin; *fam.* maavärin, maa-alune tõuge (= **earthquake**)
Quaker ['kweikə] *s.* kveeker; *Am.* järeleaimatud kahur, kahurimakett (*kindluses, laeval*); *Am.* Philadelphia linna elanik ◇ **~(s') meeting** kveekerite (palve)koosolek; *piltl.* vaikiv seltskond; **~ City** *Am.* = **Philadelphia**
Quakeress ['kweikəris] *s.* naiskveeker
quaking-grass ['kweikiŋgrɑ:s] *s. bot.* värihein
quaky ['kweiki] *a.* **(-ier, -iest; -ily, -iness)** värisev, vabisev
qualification [kwɔlifi'kei∫(ə)n] *s.* kvalifitseerimine, lähemalt määramine, kvalifikatsioon, võimelisus, kõlblikkus, (erialane) ettevalmistatus (*millekski* **for**); piirav tingimus, piirang ◇ **~ for an office** ametikõlblikkus
qualificatory ['kwɔlifikeitəri] *a.* kvalifitseeriv, lähemalt määrav, täpsustav
qualified ['kwɔlifaid] *a.* kvalifitseeritud, võimeline, kõlblik (*millekski* **for**); piiratud, (*teatavas suhtes*) kitsendatud; pehmendatud, mõõdukamaks tehtud ◇ **well ~** hästi ettevalmistatud, hästi sobiv (*millekski* **for**); **~ praise** mõõdukas (*või* kitsi) kiitus

qualify ['kwɔlifai] *v. t. & i.* **(-iable)** kvalifitseerima, lähemalt määrama, täpsustama; *lgv.* piiritlema; (*kellenagi, millenagi*) iseloomustama **(as)**; võimestama, võimeliseks (*või* kõlblikuks) tegema (*millekski* **for**; *millegi tegemiseks* **for doing, to do**); kvalifitseeruma, (*vastaval katsel*) võimelisust (*või* kõlblikkust) osutama (*millekski* **for**); ette valmistuma **(for)**; piirama, kitsendama, mõõdukamaks tegema, pehmendama
qualitative ['kwɔliteitiv, -tət-] *a.* kvalitatiivne, omaduslik, kvaliteeti määrav ◇ **~ analysis** *keem.* kvalitatiivne analüüs
quality ['kwɔliti] *s.* kvaliteet, omadus; väärtuslik omadus, headus, väärtus; *arh., vulg.* ühiskondlik seisund ◇ **to have ~** kvaliteetne (*või* eriti hea) olema; **the ~** (*or* **people of ~**) *arh., vulg.* peenem rahvas, härrased, saksad
qualm [kwɑ:m, kwɔ:m] *s.* (hetkeline) pööritustunne; sisetundenäpistus, rahutus(tunne)
qualmish ['kwɑ:mi∫, 'kwɔ:-] *a.* pööritav; sisetundest näpistatud, rahutu
quandary ['kwɔndəri, -'deəri] *s.* kimbatus, kitsikus ◇ **to be in a ~** kitsikuses (*või* nõutu) olema
quant [kwɔnt] *dial., mer.* **1.** *s.* (erilise otsikuga) lükketeivas (= **punting-pole**); **2.** *v. t. & i.* (paati) lükketeibaga edasi ajama
quanta ['kwɔntə] *vt.* **quantum I**
quantifier ['kwɔntifaiə] *s. loog.* kvantor (*loogikaoperaator*) ◇ **universal ~** üldisuskvantor; **existential ~** olemasolukvantor
quantify ['kwɔntifai] *v. t.* **(-iable)** kvantifitseerima, koguse ja hulga suhtes määrama
quantitative ['kwɔntiteitiv, -titət-] *a.* kvantitatiivne, koguseline; *lgv.* vältuslik, välteline, välte- ◇ **~ analysis** *keem.* kvantitatiivne analüüs; **~ verse** *pros.* kvantiteeriv (*e.* välteline) värss (*silbivältusel põhinev värss*)
quantity ['kwɔntiti] *s.* kvantiteet, kogus, hulk; *mat.* suurus; *lgv.* vältus ◇ **a ~ of** hulk (*midagi*); **in large -ies** hulgi; **in -ies** suurel hulgal, rohkesti
Quantock(s) ['kwɔntək(s)] *pn.*
quantum I ['kwɔntəm] *s.* **(***pl.* **-ta)** kvantum, hulk, määr (*midagi* **of**); *füüs.* kvant ◇ **~ chemistry** kvantkeemia; **~ number** *keem.* kvantarv; **~ theory** *füüs.* kvantide teooria, kvantteooria
quantum II ['kwæntəm] *adv. lad.* niipalju kui, (teataval) määral (*tarvit. peam. retseptides*) ◇ **~ sufficit** ['sʌfisit] (*lüh.* **quant. suff., q. s.**) niipalju kui vaja, vajalikul määral; **~ libet** ['libet] (*lüh.* **q. l.**) *or* **~ placet** ['pleiset, 'plæset] (*lüh.* **q. p.**) soovitaval määral, soovi järgi
quarantine ['kwɔrənti:n] **1.** *s.* karantiin; karantiiniaeg; **2.** *v. t.* karantiinima, karantiini panema; karantiinis pidama
quark [kwɑ:k] *s. füüs.* kvark
quarrel I ['kwɔr(ə)l] *s. aj.* (rombja teraga) vibupüssinool; klaassepateemant; *haruld.* rombikujuline aknaklaas
quarrel II ['kwɔr(ə)l] **1.** *s.* tüli, riid (*kellegagi* **with**; *kellegi vahel* **between**); tüli- *või* riiuasi; tüli (*või* rahulolematuse) põhjus; **2.** *v. i.* **(-ll-)** tülitsema, riidlema (*kellegagi* **with**; *millegi üle või pärast* **about, for, over**) ◇ **I have no ~ against** (*or* **with**) mul ei ole mingit põhjust (*millegi üle*) kaevata; **to make up one's ~** ära leppima; **to pick a ~** tüli norima; **to take up smb.'s ~** kellegi eest välja astuma; **to ~ with one's bread and butter** oma kutsetööga mitte rahul olema, oma kutsetööst jonnakalt loobuma
quarrelsome ['kwɔr(ə)lsəm] *a.* tüli noriv, riiakas, riiuhimuline
quarry I ['kwɔri] *s.* (tagaaetav) jahisaak; *piltl.* jälitatav isik *või* asi
quarry II ['kwɔri] **1.** *s.* kivimurd; lahtine kaevandus, karjäär; *piltl.* teatmeallikas; **2.** *v. t. & i.* (*kivimurrust kive*) välja kangutama *või* murdma, kaevandama; (*teatmeid*) ammutama; uurima, otsima **(for)**
quarry III ['kwɔri] *s.* rombikujuline aknaklaas; *vrd.* **quarrel** I
quart I [kwɔ:t] *s.* (*lüh.* **qt**) kvart, veerand gallonit (= 1,135 l, *Am.* 0,946 l või 1,101 l)
quart II, **quarte** [kɑ:t] *s. sport* kvart (*neljas vehklemisasend*); neli järjestikust kaarti ühest mastist ◇ **~ and tierce** vehklemine
quarter ['kwɔ:tə] **1.** *s.* veerand, neljandik; veerandik, veerandiline osa; veerandtund; veerandaasta, kvartal; kuuveerand; kvarter (*viljamõõt*, = 291 l); (*lüh.* **qr**) kvarter, veerandtsentner (*kaaluühik*, = 12,7 kg); *Am.* veeranddollari(li)ne münt; *mer.* ahtrinukk

(*masti ja ahtri vahelmine laevaosa*); *mer.* rumbiveerandik; ilmakaar, suund; piirkond, asukoht, kant; kvartal, linnaosa; *pl.* korter, (*er. sõjaväe*) majutuskoht; (*vaenlasele*) armuandmine, elukinkimine; **2.** *v. t. & i.* neljaks jagama, veeranditeks jaotama, veerandama, kvarteerima; *aj.* neljastama, neljaks käristama (*surmamõistetut*); *herald.* kvarteerima, vapikilpi veerandikeks jagama *või* vapikilbi veerandikusse asetama; (*sõjaväge*) majutama, korterisse paigutama; majutuma, korteris olema ◇ **a ~ of** (*or* **~ of, a ~, ~**) **the price** veerand hinda; **a horse's ~s** hobuse tagakintsud (= **hind-~s**); **a ~ past five** veerand kuus; **a ~ to** (*Am. ka* **of**) **five** kolmveerand viis; **from all ~s** igast kandist; **at close ~s** otseses läheduses, ligiläheduses; (*võitluse kohta*) käsitsi koos; **to come to close ~s** käsitsi kokku minema (*kellegagi* **with**); **to take up one's ~s** korterisse asuma (**at, in, with, etc.**); **to beat to ~s** (*laeva meeskonda*) lahingutegevuseks määratud kohtadele kutsuma; **to give (receive) ~** armu andma (saama); **to ask for** (*or* **cry**) **~** armu paluma; **to give no ~ to** (*kellelegi*) mitte armu andma; *piltl.* armuheitmatult rünnama; **~ binding** veerandnahkköide

quarterage ['kwɔ:təridʒ] *s.* veerandaastamaks, kvartalimaks, -tasu, -pension; *haruld.* korterissepaigutus

quarter-day ['kwɔ:tədei] *s.* kvartalimaksude tähtpäev (*Inglismaal 25. märts, 24. juuni, 29. sept. ja 25. dets.); Am.* veerandaasta alguspäev (*1. jaan., 1. apr., 1. juuli ja 1. okt.*)

quarter-deck ['kwɔ:tədek] *s. mer.* kvartertekk (*tagumine kõrgem laevatekk, laeva ohvitseridele ja esimese klassi reisijaile määratud laevaosa*); (**the ~**) (laeva) ohvitserkond

quarter-final ['kwɔ:təfain(ə)l] *s. haril. pl. sport* veerandfinaal

quartering ['kwɔ:təriŋ] *s.* neljaksjaotamine; *er. herald.* kvarteerimine, vapikilbi jagamine neljandikeks; *aj. (surmamõistetu)* neljastamine

quarterly ['kwɔ:təli] **1.** *a.* veerandaasta-, kvartali-; **2.** *s.* kord veerandaastas ilmuv ajakiri, kvartaliväljaanne; **3.** *adv.* kord veerandaastas *või* kvartalis; *herald.* kvarteeritult, vapikilbi (rist)veerandikes

quartermaster ['kwɔ:təmɑ:stə] *s. mer.* asetüürimees, roolimadrus, vanemmadrus; *mil.* (*lüh.* **Q.M.**) kortermeister, varustusülem ◇ **Q- General** (*lüh.* **Q.M.G.**) kindralkortermeister (*Inglise sõjaministeeriumi majandusosakonna ülem*)

quartern ['kwɔ:t(ə)n] *s.* neljanaelane leivapäts (= **~-loaf**); kortel, veerandik (*mingist mõõdust, er.* = 1/4 **pint**)

quarterstaff ['kwɔ:təstɑ:f] *s. aj.* võitluskaigas, -kepp (*er. talupoegade kahe käega käsitletav keskaegne relv*)

quartet(te) [kwɔ:'tet] *s.* kvartett

quartic ['kwɔ:tik] *a. mat.* neljanda astme, neljandat järku

quarto, 4to ['kwɔ:tou] *s.* (*pl.* **-os**) kvart(kaust), neljandikkaust; kvartkaustas raamat; *atrib.* kvartkaustaline

quartz [kwɔ:ts] *s. min.* kvarts ◇ **~ glass** kvartsklaas; **~ lamp** kvartslamp; **~ sand** kvartsliiv

quartzite ['kwɔ:tsait] *s. min.* kvartsiit

quasar ['kweisɑ:] *s. astr.* kvasar (*nn. «ülitäht», kvaasitäht, hiiglasuure kiirgusenergia allikas väljaspool meie galaktikat*)

quash [kwɔʃ] *v. t.* tühistama, kehtetuks tunnistama (*er. jur.*); *haruld.* maha suruma, summutama

quasi ['kweis(a)i, *ka* 'kwɑ:zi(:)] **1.** *konj. lad.* just nagu; **2.** (**~-**) *pref.* peaaegu-, pool-, eba-; (*võõrsõnades*) kvaasi- ◇ **~-conductor** *füüs.* = **semiconductor; ~-crystal** *min.* kvaasikristall; **~-judicial** *jur.* poolkohtulik, mitteametlikult kohtulik; **~-official** = **semi-official; ~particle** *füüs.* kvaasiosake; **~-star** *astr.* = **quasar**

quassia ['kwɔʃə] *s. bot.* kvassiapuu, *er.* mõru kvassiapuu; kvassiapuit; kvassiapuidu (mõru) ekstrakt

quatercentenary ['kwætəsen'ti:nəri] *s.* neljasaja aasta juubel

quaternary [kwə'tə:nəri] **1.** *a.* kvaternaarne, neljast koosnev, nelik-; *geol.* kvaternaarne, kvaternaari-; **2.** *s. geol.* kvaternaar, kvaternaari ajastu *või* ladestu ◇ **~ compound** *keem.* kvaternaaralus; **~ syphilis** *med.* kvaternaarsüüfilis, neljandane süüfilis

quaternion [kwə'tə:niən] *s.* nelik, neljast koosnev rühm; *mat.* kvaternioon

quatrain ['kwɔtr(e)in] *s. pros.* katrään, neljarealine stroof, värsinelik

quatrefoil ['kætrəfɔil, -təf-] *s.* nelikleht (*er. ornamendina*); *kunst ka* neliksiir

quattrocento [kwɑ:trou'tʃentou] *s. kunst* vararenessanss, XV sajand (*er. itaalia kunsti ajaloos*); XV sajandi itaalia kunst

quaver ['kweivə] **1.** *v. i. & t.* värisema (*er. hääle kohta*); (*häält*) väristama, tremoleerima; trillerdama; värisevi hääli ütlema (**out**); **2.** *s.* värin; hääleväristus, tremoleerimine; triller (*er. lauluhääles*); *muus.* kaheksandiknoot

quavery ['kweivəri] *a.* värisev (*er. hääle kohta*)

quay [ki:] *s.* kai, sadamasild; (*sadama*) kaldasein

quayage ['ki:idʒ] *s.* kaiplatsid (*laevade kinnitumiseks*); kaimaks

quayside ['ki:said] **1.** *s.* kai- *või* sadamasillaäärne maariba; **2.** *a.* kai- *või* sadamasillaäärne

Que. *lüh.* = **Quebec**

quean [kwi:n] *s. arh.* ninakas tüdruk *või* naine; *põlgl.* lirva; *Š.* tüdruk, (noor) naine

queasy ['kwi:zi] *a.* (**-ier, -iest; -ily, -iness; -yish**) kergesti pööritust tundev, ülitundlik (*kõhu kohta*); ülitundeline, liiga hell (*sisetunde kohta*); iiveldama panev, pööritust tekitav, tülgastav (*er. toidu kohta*)

Quebec [kwi'bek] *pn.*

quebracho [ke(i)'brɑ:tʃou] *s. bot.* kebratšo (*L.-Ameerikas kasvav puu või põõsas*); kebratšopuit; kebratšokoor (*ka farm.*) ◇ **white ~** *bot.* valge kilpseemnik

Quechua ['ketʃwə] *s.* ketšua; ketšua keel

queen [kwi:n] **1.** *s.* kuninganna, kuningatar; *Am.* ilus tüdruk; (*kaardimängus*) emand; (*males*) lipp; mesilas- (*või* herilas-, sipelgajne.) ema; **2.** *v. t. & i.* (*naist*) kuningannaks tegema; (*males*) lipustama; kuningannana tegutsema, kuningannat mängima (**to ~ it**); *Am. sl.* naistega amelema ◇ **Q- Anne is dead** vana tuntud lugu! (*kõnekäänuline vastus ammutuntud «uudiste» rääkijale*); **Q- Consort** kuninga abikaasa (*vastandina iseseisvalt valitsevale kuningannale*); **Q- Dowager** lesk-kuninganna; **~ of hearts** südamete valitsejanna, ilus naine; (*kaardimängus*) ärtuemand; **Q-'s Counsel** (*lüh.* **Q.C.**) riiginõunik (*Inglismaal kuninganna valitsemise ajal; vrd.* **K.C.**); **~'s weather** päikesepaisteline ilm; **Q-'s College** teatav kolledž Cambridge'is

Queen-Anne ['kwi:n'æn] *a.* (Inglise) kuninganna Anne'i (1702—1714) aega kuuluv (*er. arhitektuuri või mööblistiili kohta*)

queen-apple ['kwi:næpl] = **queening**

queen-bee ['kwi:nbi:] *s.* mesilasema

Queenborough ['kwi:nb(ə)rə] *pn.*

queenhood ['kwi:nhud] *s.* kuningannalikkus; kuninganna valitsusaeg

queenie ['kwi:ni] *s. Am. sl.* naiselik mees *või* poiss; (mees)homoseksualist; (*kaardimängus*) emand (= **queen**)

queening ['kwi:niŋ] *s.* kviining (*teatav inglise taliõun*)

queenly ['kwi:nli] *a.* (**-ier, -iest; -iness**) kuningannalik

Queensland ['kwi:nzlənd] *pn.*

Queenstown ['kwi:nstaun] *pn.*

queer [kwiə] **1.** *a.* imelik, imevärki, isevärki, kentsakas, veider; kahtlane; *sl.* purjus; *sl.* homoseksuaalne; **2.** *s. sl.* homoseksualist; **3.** *v. t. sl.* (ära) vussima, (ära) rikkuma ◇ **to feel ~** veidi haiglane olema; **to ~ the pitch for** *sl.* (*kellegi*) väljavaateid (salajase tembuga) rikkuma; **~ customer** (*or* **bird**) *fam.* veidrik; **in Q- street** (rahalistes) raskustes, võlgades, kitsikuses

quell [kwel] *v. t. poeet., ret.* maha suruma, summutama, lämmatama

quench [kwentʃ] *v. t.* (*janu, tuld, valgust, elu jms.*) kustutama; (*veega*) jahutama, (*kuumust*) kergendama; *tehn.* (vette laskmisega) karastama (*er. terast*); summutama, lämmatama; *sl.* (*kellegi*) suud kinni panema, (*kedagi*) vaikima panema

quencher ['kwentʃə] *s. sl.* «janukustutaja», keelekaste

quenchless ['kwentʃlis] *a. poeet.* kustutamatu, lämmatamatu

quenelle [kə'nel] *s. kok.* hakkliha- (*või* kala)käkike *või* kuulike, knell

Quentin ['kwentin] *pn.*

querist ['kwiərist] *s.* küsitleja

quern [kwə:n] *s.* käsikivi, -veski

querulous ['kweruləs, -rəl-] *a.* kaeblev, nurisev, torisev, pahur

query ['kwiəri] **1.** *partikkel* (*lüh.* **qu.**, *vrd.* **quaere**) küsitav, küsimärk (?) (*tarvit. märkusena kahtlase väite või kaheldava sõna juures*); **2.** *s.* küsimus, küsitav asi; küsimärk; **3.** *v. t.* (**-iable**) küsima (*kas* **whether, if**); küsitlema; küsitavaks pidama

quest [kwest] **1.** *s. ret.* otsiskelu, otsing, otsimine; otsitav asi; **2.** *v. i., poeet. ka v. t.* otsima, otsisklema (*midagi* **for**) ◇ **in ~ of** (*millegi*) otsingul; **to go in ~ of** (*midagi*) otsima hakkama, otsingule asuma; **to ~ out** *poeet.* välja otsima

question ['kwestʃ(ə)n] **1.** *s.* küsimus; kõnealune (*parajasti arutatav, hääletatav jms.*) asi; küsitlus; *arh.* piinamisküsitlus, küsitlus piinamise all; **2.** *v. t.* küsima, küsitlema, usutlema; üle kuulama; küsitavaks pidama; **3.** *interj.* asja juurde! (*vahelehüüd ainest kõrvalekalduvale kõnelejale*); küsitav!, kahtlane! ◇ **a ~ of time** ajaküsimus; **the ~ is . . .** küsimus seisab selles, et . . . ; **that is not the ~** küsimus (*või* asi) ei seisa selles; **to ask a ~** midagi küsima, küsimust esitama; **to put a ~ to** (*kellelegi*) küsimust esitama, (*kelleltki*) küsima; **to bring into ~** küsitavaks pidama; **to call in(to) ~** kahtlaseks pidama, vastu väitma; **to make no ~ of** vastuvaidlematult möönma; **beyond (all) ~** (*or* **out of ~, past ~, without ~**) vastuvaidlematult, kahtlemata; **that is out of the ~** see ei tule kõne allagi, see on täitsa võimatu; **the person in ~** kõnealune isik; **to put to the ~** *arh.* piinamise abil üle kuulama

questionable ['kwestʃ(ə)nəbl] *a.* (**-bly**) küsitav, vaieldav, kaheldav, kahtlane

questioner ['kwestʃənə] *s.* küsija; küsitleja, usutleja; ülekuulaja

questionless ['kwestʃ(ə)nlis] **1.** *a. ret.* vaidlematu, vaieldamatu, kahtlematu, kaheldamatu; **2.** *adv. arh.* vaidlemata, kahtlemata

question-mark ['kwestʃ(ə)nmɑ:k] *s.* küsimärk (= **note of interrogation**)

question-master ['kwestʃənmɑ:stə] *s.* (*vastamisvõistlusel või viktoriinil*) küsimuste esitaja, võistluse tegelik läbiviija

questionnaire [kestiə'nɛə, *ka* kwestʃə'nɛə] *s.* küsimusleht, ringküsitlusleht, ankeet(leht)

Quetta ['kwetə] *pn.*

queue [kju:] **1.** *s.* (rippuv) juuksepats; saba, järjekord; **2.** *v. t. & i.* (*juukseid*) patsiks palmitsema; järjekorda seadma (**up**); järjekorda asuma *või* moodustama (**up**); järjekorda (juurde) astuma (**on**) ◇ **to stand (wait) in a ~** järjekorras seisma (ootama); **~ jumper** *fam.* järjekorra rikkuja, järjekorrast möödahiilija, vaheletrügija

Queux [kju:] *pn.*

Quex [kweks] *pn.*

quibble ['kwibl] **1.** *s.* sõnamäng, -lõks, mõtteväänamine, puige, põige; **2.** *v. i.* sõnamänge tarvitama, mõtet väänama, puiklema, põiklema

quick [kwik] **1.** *a.* elav (*otseses mõttes arh.; tarvit. peam. väljendis* **the ~ and the dead** elavad ja surnud); kiire, kärmas, vilgas, nobe, käbe; kiiresti ärrituv *või* solvuv; kiiretaibuline; **2.** *s.* elav liha, (*küüne- või nahaalune*) tundlik liha; elavtara (= **quickset**); **3.** *adv.* (**~er, ~est**; *tarvit. ainult verbi järel*) kiiresti, kärmesti; **4.** *interj.* (tee, tule) kähku!, ruttu! ◇ **~ of perception** kiire taipama; **~ to take offence** kiiresti haavuv; **to be ~ about** (*midagi*) kiiresti tegema; **to cut (touch) to the ~** sügavalt haavama (valusasti puudutama); **the insult stung him to the ~** solvang puudutas teda valusasti; **~ march** kiirmarss; (*komandosõnana*) kiiresti, marss!; **~ step** kiirsamm, kiiresammuline tants; **~ time** kiirtempo (*marssimisel*)

quicken ['kwik(ə)n] *v. t. & i.* elustama, elavdama, elavaks (*või* elavamaks) tegema; kiirustama, ergutama; elavnema; kiirenema

quick-firing ['kwikfaiəriŋ] *a.* kiirtulistav, kiirlaske- (*relva kohta*)

quick-freeze ['kwikfri:z] *tehn.* **1.** *v. t.* kiirkülmutama; **2.** *s.* kiirkülmutus

quickie ['kwiki] *s. fam.* midagi kiiresti kokkuklopsitut; *er.* kiiresti (ning ülepeakaela) koostatud film (*või* teatritükk, raamat *jms.*); (*raadioviktoriini*) kiir- *või* lühiküsimus

quicklime ['kwiklaim] *s.* kustutamata lubi

quickly ['kwikli] *adv.* ruttu, kärmesti, nobedasti

quickness ['kwiknis] *s.* kiirus, kärmus, nobedus; elavus; erkus, erksus, taibukus

quicksand ['kwiksænd] *s.* vesiliiv, (*mereran-nas asetsev*) vesine liivamülgas (*ka piltl.*)

quickset ['kwikset] *aiand.* **1.** *a.* elavaist taimedest (*er. viirpuudest*) koosnev (*heki kohta*); **2.** *s.* pistik, pistoks; hekitaim (*er. viirpuu*); elavtara, *er.* viirpuuhekk

quick-sighted ['kwiksaitid] *a.* kärme- *või* teravapilguline

quicksilver ['kwiksilvə] *s.* elavhõbe; *piltl.* elav iseloom

quickstep ['kwikstep] *s.* kvikstep, kiiresammuline fokstrott

quick-tempered ['kwiktempəd] *a.* kergesti ärrituv, äkiline

quick-witted ['kwikwitid] *a.* kiiretaibuline, teravmeelne, löögivalmis

quid I [kwid] *s.* (*pl.* ~) *sl.* nael(sterling)

quid II [kwid] *s.* närimistubakatomp

quiddity ['kwiditi] *s.* (*asja*) olemus, olu; juuksekarvalõhestamine, sõnaväänamine (= **quibble**)

quidnunc ['kwidnʌŋk] *s.* uudistelevitaja, uudishimulik keelepeksja

quid pro quo ['kwid prou 'kwou] *s. lad.* «midagi millegi eest», vastutasu

quiescence [kwai'esns] *s.* tegevusetus, liikumatus, vaikivus, rahu

quiescent [kwai'esnt] *a.* tegevuseta, liikumatu, vaikiv, rahulik

quiet ['kwaiət] **1.** *s.* vaikus, rahulikkus, rahu; **2.** *a.* (**~er, ~est**) vaikne, rahulik; **3.** *v. t. & i.* (*ka* **quieten**) vaigistama, rahustama; vaiki jääma, rahunema (**down**); **4.** *interj.* rahu!, (olge) vait! ◇ **as ~ as a mouse** vaikne kui hiir; **to be ~** vait olema; **to keep ~** vait (*või* rahulikuna) püsima; **to keep smth. ~** midagi salajas pidama; **on the ~** *sl.* (*lüh.* **on the q. t.** ['kju:'ti:]) salaja, vaikselt, varjatult

quieten ['kwaiətn] *v. t. & i.* = **quiet (3.)**

quietism ['kwaiətizm] *s.* kvietism

quietly ['kwaiətli] *adv.* vaikselt, rahulikult

quietness ['kwaiətnis] *s.* vaikus, rahulikkus

quietude ['kwaiətju:d] *s.* vaikus, rahulikkus, (meele)rahu, segamatus

quietus [kwai'i:təs] *s. arh.* kviitung, maksutäht (*vrd.* **quittance**); *piltl.* lõplik vabanemine, elust lahtisaamine, surmarahu ◇ **to give smb. his ~** kedagi elupiinadest vabastama

quiff [kwif] *s.* (laubale kammitud) juuksetutt *või* lokk

quill [kwil] **1.** *s.* sulerood; (suur) tiiva- *või* sabasulg, *er.* hanesulg (*kirjutussulena*); (suleroost) hambaork; (*okassea, Am. ka siili*) okas (*haril. pl.*); pilliroost (kangru)pool; **2.** *v. t.* krookima, kurrutama; (*lõnga*) poolima, poolile kerima ◇ **~-driver** «paberikratsija», sulemees; **~-feather** *zool.* hoosulg

Quiller-Couch ['kwilə'ku:tʃ] *pn.*

quillwort ['kwilwə:t] *s. bot.* lahnarohi; *ka* verev vesikanep

Quilp [kwilp] *pn.*

quilt [kwilt] **1.** *s.* tepitud (ja vateeritud) voodivaip, vatt-tekk; **2.** *v. t.* teppima, vateerima; *sl.* läbi kolkima

Quin [kwin] *pn.*

quinary ['kwainəri] *a.* viietine, viiest koosnev

quince [kwins] *s. bot.* küdoonia

quincentenary [kwinsen'ti:nəri] **1.** *a.* viiesaja aasta; **2.** *s.* viiesaja aasta juubel

Quinc(e)y ['kwinsi] *pn.*

quincuncial [kwin'kʌnʃ(ə)l] *a.* (**-lly**) viiekaupa ristamisi (*või* ristpesiti) asetatud

quincunx ['kwinkʌŋks, 'kwiŋ-] *s.* viiekaupa ristamisi (*või* ristpesiti) asetus; ristamisi asetatud esemete (*näit. puude*) rühm ◇ **in ~** viiekaupa ristamisi *või* ristpesiti

quinidine ['kwinidi:n] *s. keem.* kinidiin, konkiniin

quinine [kwi'ni:n, *Am.* 'kwainain] *s. keem., farm.* kiniin, hiniin

quinoline ['kwinəl(a)in] *s. keem.* kinoliin

quinone ['kwinoun, -'noun] *s. keem.* kinoon

quinquagenarian [kwiŋkwədʒi(:)'nɛəriən] **1.** *a.* viiekümnendais eluaastais olev, 50—59 aastat vana; **2.** *s.* viiekümnendais eluaastais isik

Quinquagesima [kwiŋkwə'dʒesimə] *s. kirikl.* pühapäev enne suure paastu algust (= **~ Sunday**)

quinqu(e)- ['kwiŋkw(i)] *ühendeis* viis-, viie-

quinquennia [kwiŋ'kweniə] *vt.* **quinquennium**

quinquennial [kwiŋ'kweniəl] **1.** *a.* (**-lly**) viisaastakuline, viis aastat väl̈tav; **2.** *s.* viies aastapäev

quinquennium [kwiŋ'kweniəm] *s.* (*pl.* **-nnia**, *Am. ka* **~s**) viisaastak, kvinkvennium

quinquereme ['kwiŋkwiri:m] *s. aj.* kvinkvereem (*antiikaegne viie üksteise peal asetseva aerureaga laev*)
quinquevalent [kwiŋkwi'veilənt] = **quinquivalent**
quinquina [kwiŋ'kwainə, kin'ki:nə] = **cinchona**
quinquivalent, quinquevalent [kwiŋkwi-'veilənt] *a. keem.* viievalentne
quins [kwinz] *fam.* = **quintuplets**
quinsy ['kwinzi] *s. med.* (kurgu)mandlipõletik, tonsilliit
quint *s.* **1.** [kwint] *muus.* kvint; **2.** [kint, *haruld.* kwint] (*kaardimängus*) viis järjestikust kaarti ühest mastist
quintain ['kwintin] *s. aj.* piigitorkemärklaud ratsavõistlustel (*haril. liivakott tulba otsas*)
quintal ['kwint(ə)l], **kintal** ['kint(ə)l] *s.* kvintaal, tsentner (*Inglismaal 100 või 112 naela; meetermõõdustikus 100 kg*)
quinte [kɑ̃:nt, kæ:ŋt] *s. sport* kvint (*viies vehklemisasend*)
quintessence [kwin'tesns] *s.* kvintessents, (*antiik- ja keskaegses filosoofias*) viies element; (*millegi*) puhtaim (*või* olulisim) tuum, täiuslik olemus, peatuum (**of**)
quintessential [kwinti'senʃ(ə)l] *a.* (**-lly**) olulisimat, osa moodustav, täiuslikem, puhtaim
quintet(te) [kwin'tet] *s.* kvintett
quintic ['kwintik] *a. mat.* viienda astme, viiendat järku
Quintilian [kwin'tiliən] *pn.* Quintilianus
quintillion [kwin'tiliən] *s. mat.* kvintiljon (*miljoni 5. aste, s. o. kirjutatult 30 järgneva nulliga; Am. miljoni 3. aste, s. o. kirjutatult 18 järgneva nulliga*)
Quintin ['kwintin] *pn.*
quintuple ['kwintju(:)pl] **1.** *a.* (**-ply**) viiekordne, viiekordselt suurem (*millestki* **to, of**); **2.** *s.* viiekordne hulk *või* arv (**the ~ of ...**); **3.** *v. t. & i.* viiekordistama
quintuplet ['kwintjuplit] *s.* viisik; *haril. pl.* (*fam.* **quins**) viisikud, viisiklapsed
quip [kwip] **1.** *s.* nööge, torge; teravmeelitsus, teravmeelne väljend; puige; sõnamäng; **2.** *v. i.* (**-pp-**) teravmeelitsema; puiklema; sõnamänge harrastama
quipster ['kwipstə] *s.* teravmeelitseja, teravmeelne inimene
quire I ['kwaiə] *arh.* = **choir**
quire II ['kwaiə] *s.* raamat (*paberi arvestusühik, 24 või Am. ka 25 poognat*); (köitmiseks) volditud trükipoogen ◇ **in ~s** *trük.* volditud poognates, brošeerimata
Quirinal ['kwirinəl] *pn.* Kvirinaal
Quirinus [kwi'rainəs] *pn.*
quirk [kwə:k] *s.* vääne, (sõna)väänamine, puige, põige; riuge, vigurdus, veiderdus; veidrus; (kirjutus)keerd, konks, ehisvigur; *arhit.* sämps, rihv, sügav soon (*er. simsis*)
quirt [kwə:t] *Am.* **1.** *s.* (lühikese varrega) ratsapiits; **2.** *v. t.* ratsapiitsaga peksma
Quisling ['kwizliŋ] **1.** *pn.*; **2.** **(q-)** kvisling, fašistide sabarakk, reetur
quit [kwit] **1.** *v. t. & i.* (*pret. & p. p.* **-tted; -tt-**) (*millestki, kellestki*) lahkuma, maha jätma; töölt lahkuma; korterist lahkuma, ära kolima; *Am.* järele jätma; loovutama, loobuma; *poeet.* tasuma, tasa tegema; *refl.* (*arh., poeet.*) käituma, tasa tegema; *refl. (arh.)* vabanema, lahti saama (**of**); *pred. a.* vaba, lahti (*millestki* **of**); *vrd.* **quits** ◇ **to ~ for good** jäädavalt lahkuma; **to ~ the service** teenistusest lahkuma; erustuma; **I -tted him in anger** ma lahkusin temast vihasena; **~ that!** *Am.* jäta järele!; **they -tted themselves** (*arh. ka* **them**) **like heroes** *arh., poeet.* nad käitusid sangaritena; **to ~ hold of** (*millestki*) lahti laskma; **notice to ~** (*koha, korteri*) ülesütlemine; **to ~ all scores** kõike tasa tegema; **to be ~ of** (*millestki, kellestki*) lõplikult lahti (saanud) olema; **you must pay a fine, your friend can go ~** teie peate trahvi maksma, teie sõber võib end vabaks lugeda
quitch [kwitʃ] *s. bot.* orashein (= **~-grass, couch-grass**)
quit-claim ['kwitkleim] *jur.* **1.** *s.* nõudeõigusest loobumine; **2.** *v. t.* nõudeõigusest loobuma
quite [kwait] *adv.* täiesti, sootuks, hoopis, päris, üsna; *Am. fam.* tublisti, kaunis palju ◇ **~ as (good, bad, etc.)** niisama (hea, halb jne.); **it is ~ the thing** see on moodne; **not ~ proper** üsna ebasünnis; **~ so!** (*fam.* **~!**) just nii! (*nõusoleku väljendus*); **~ a little (~ a bit, ~ a while, etc.)** *Am.* kaunis tublisti (tubli tükk, tükk aega jne.); **~ a few** nii mõnedki
Quito ['k(w)i:tou] *pn.*

quit-rent ['kwitrent] *s. jur.* (*mingi töökohustuse asemel makstav*) (väike) kruntrent
quits [kwits] *pred. a.* tasa, (vastastikku) kohustusvaba, kvitt ◇ **to be ~ with** (*kellegagi*) tasa olema; **I will be ~ with him** küll ma temaga veel arved õiendan, küll ma talle veel kätte tasun; **to cry ~** tüli (*või* võistlust) lõpetatuks tunnistama
quittance ['kwit(ə)ns] *s. arh.* kohustusest (*er.* maksukohustusest) vabanemine; kviitung, maksuõiendamistäht; tasategemine
quitter ['kwitə] *s. fam. er. Am.* siidivend, siidivedaja, töö (*või* kohustuse) täitmatajätja, tööst (*või* kohustusest) kõrvalehiilija
quiver I ['kwivə] *s.* nooletupp ◇ **an arrow left in the ~** veel üks abinõu varuks; **a ~ full** (*or* **quiverful**) **of children** suur perekond
quiver II ['kwivə] **1.** *v. i. & t.* võbisema, värisema, värelema, vära(h)tama (*millegi pärast* **with**); võbistama, väristama; **2.** *s.* võbin, värin, värelus, vära(h)tus
quiverful ['kwivəful] *s.* tupetäis (*nooli*); *piltl.* suur pere (*lapsi*); *vt.* **quiver** I
qui vive [ki:'vi:v] *interj. pr.* kes on?, kes tuleb? (*valvuri hüüatus lähenejale*) ◇ **on the ~** erksalt valvel
Quixote ['kwiksət, -sout] **1.** *pn.* (**Don ~**) Don Quijote; **2.** *s.* donkihhote (*eluvõõras idealist*)
quixotic [kwik'sɔtik] *a.* (**-ically**) donkihhotlik, eluvõõras
quixotics [kwik'sɔtiks] *s. pl.* donkihhotlus, donkihhotlikud mõtted *või* teod
quixotism ['kwiksətizm], **quixotry** ['kwiksətri] *s.* donkihhotism, donkihhotlus, donkihhotlikkus
quiz [kwiz] **1.** *v. t.* (**-zz-**) *van.* narritama, nöökima; uurivalt vaatlema; *peam. Am.* küsitlema, (suuliselt) eksamineerima; **2.** *s.* narritaja, nöökija; narritus, nööge; *haruld.* narritatav (*või* nöögitav) isik; *peam. Am.* küsitlus, (*suuline või lühike kirjalik*) katse *või* eksam; (raadio)viktoriin (= **~ game**)
quizmaster ['kwizmɑ:stə] *fam.* = **question-master**
quizzical ['kwizik(ə)l] *a.* (**-ically**) narritav, nöökiv; narritatav, nöögitav; naeruväärne, koomiline; *Am.* uuriv, arvustavalt vaatlev, arvustav
quizzing-glass ['kwiziŋglɑ:s] *s. arh., Am.* monokkel
quod I [kwɔd] *s. sl.* soolaputka, pogri, vangla
quod II [kwɔd] *pron. lad.* mis, mida ◇ **~ erat demonstrandum** ['eræt di:mən-'strændəm, dem-] (*lüh.* **Q.E.D., = which was to be proved** *or* **shown**) mida oligi vaja tõestada; **~ erat faciendum** ['eræt feiʃi-'endəm] (*lüh.* **Q.E.F., = which was to be done**) mida oligi vaja teha; **~ vide** ['vaidi] (*lüh.* **q.v., = which see**) mida vaata (*viitena teatmeteoseis*)
quoin [kɔin] **1.** *s.* (*ehitise*) nurk; nurgakivi; kiil, talb; *er. trük.* sulgurkiil; **2.** *v. t.* (*ehitist*) nurgakividega kindlustama; *trük.* (*trükivormi*) sulgurkiiludega kinnitama
quoit [kɔit, *Am.* kwɔit] *s. sport* lame (teravaservaline) viskerõngas; *pl.* rõngaviskamismäng
quondam ['kwɔndæm] *a.* kunagine, endine, omaaegne
Quonset ['kwɔnsit] **1.** *pn.*; **2.** *s. Am.* (*ka* **q-**) teatavat tüüpi standardne (valmisosadest kokkupandav) sõjaväebarakk (= **~ hut**)
quorum ['kwɔ:rəm] *s.* kvoorum
quota ['kwoutə] *s.* kvoot, (*terviku jagamisel*) üksiku kohta tulev osa; *maj., pol.* kontingent, määrosa; määratud töönorm
quotable ['kwoutəbl] *a.* tsiteeritav, tsiteerimiskõlblik; tsiteerimisväärne
quotation [kwo(u)'teiʃ(ə)n] *s.* tsiteerimine, osundamine; tsitaat, osund; *kaub.* noteerimine, noteering, koteerimine, koteering; noteeritud hind ◇ **~-marks** jutumärgid, «hanejalad»
quote [kwout] **1.** *v. t. & i.* tsiteerima, viitama, osundama; *kaub.* noteerima, koteerima (*teatavas kõrguses* **at**); **2.** *s. fam.* tsitaat, osund (= **quotation**); *pl.* jutumärgid (= **quotation-marks**) ◇ **to ~ from** (*mingist allikast*) tsiteerima; **to ~ as** (*millenagi*) mainima, (kinnitava) näitena tooma
quoth [kwouθ] *v. t. arh.* (*ainult minevikuvorm, 1. ja 3. pööre*) ütlesin (**~ I**), ütles (**~ he, she, Tom, etc.**)
quotha ['kwouθə] *interj. arh.* tõepoolest!, seda küll! (*tarvit. peam. põlgl. või pilkavalt*)

quotidian [kwɔ'tidiən, kwo(u)'t-] **1.** *a. arh., pedant.* igapäevane, iga päev korduv; *med.* igapäevase palavikuhooga (*haiguse kohta*); **2.** *s. med.* iga päev korduv palavikuhoog (= **~ ague, ~ fever**)

quotient ['kwouʃ(ə)nt] *s. mat.* jagatis, kvotient; *ka* koefitsient, kordaja ◇ **~ group** *mat.* faktorrühm; **~ space** *mat.* faktorruum

q.v. ['kju:'vi:] *lüh.* (*loetakse ka*: **which see**) = **quod vide**

qy *lüh.* = **query**

R

R, r [ɑ:] *s.* (*pl.* **Rs, R's**) (*kirjatäht*) r ◇ **the three R's** (= **reading, (w)riting, and (a)rithmetic**) lugemine, kirjutamine ja arvutamine (*hariduse põhielementidena*)

R. *lüh.* = **1. Réaumur; 2. Rex** (= **king**) *or* **Regina** (= **queen**); **3. River; 4. Royal**

r. *lüh.* = **1. right; 2. rupee; 3. radius**

Ra I *keem.* = **radium**

Ra II [rɑ:] *s. müt.* Ra, Re (*vanaegiptuse päikesejumal*)

R.A. ['ɑ:(r)'ei] *lüh.* = **1. Royal Academy; Royal Academician; 2. Royal Artillery**

rabbet ['ræbit] **1.** *s.* nuut, õnar, soon (*lauas*); **2.** *v. t.* nuuti (*või* õnarat, soont) sisse lõikama; nuudi (ning punni) abil seondama; ◇ **~ joint** *ehit.* (nuut-)punnseotis; **~ plane** *tehn.* nuudi- *e.* soonehöövel

rabbi ['ræb(a)i] *s.* rabi (*juudi vaimulik*)

rabbin ['ræbin] *s. aj.* rabiin, rabi (*juudi kirja- või seadusetundja*)

rabbinate ['ræbinit] *s.* rabiamet *või* -au; rabid

rabbinic(al) [rə'binik(əl)] *a.* (**-ically**) rabilik, rabile omane

rabbit ['ræbit] *s.* küülik, kodujänes; *sl.* mannetu isik, *er.* vilets mängija ◇ **Welsh ~** *kok.* võiga praetud juust praunistatud saial (= **rarebit**)

rabbit-hutch ['ræbithʌtʃ] *s.* küülikukuut

rabbiting ['ræbitiŋ] *s.* küülikujaht

rabbit-warren ['ræbitwɔrin, -r(ə)n] *s.* küülikukoppel; *piltl.* inimesi täiskiilutud elamu *või* linnaosa

rabbity ['ræbiti] *a.* küülikurikas; küülikutaoline

rabble I ['ræbl] *s.* käratsev rahvamass, *põlgl.* (*er.* **the ~**) rahvarämps, pööbel

rabble II ['ræbl] *s. tehn.* sularaua segamise roop, rauasegur

rabblement ['ræblmənt] *s. haruld.* (rahva) märatsus, mürgeldus; *ka* pööbel, rahvarämps (= **rabble** I)

Rabelais [ræbi'lei] *pn.*

Rabelaisian [ræbi'leizjən] **1.** *a.* rableelik, (*prantsuse kirjanikule*) Rabelais'le omane, lopsakalt humoristlik; **2.** *s.* Rabelais' jäljendaja (*või* uurija, harrastaja)

rabid ['ræbid] *a.* (**~er, ~est**) marutsev, märatsev, hull(unud), meeletu; (*koera kohta*) marutõbine

rabidity [rə'biditi] *s.* marutsevus, märatsevus, hull(un)us, meeletus

rabies ['reib(i)i:z] *s. vet.* marutõbi, -taud

Rabindranath Tagore [rə'bindrənɑ:ə tə'gɔ:] *pn.*

R.A.C. ['ɑ:(r)ei'si:] *lüh.* = **1. Royal Automobile Club; 2. Royal Armoured Corps**

rac(c)oon [rə'ku:n] *s. zool.* pesukaru ◇ **~(-like) dog** *zool.* kährik(koer)

race I [reis] **1.** *s.* võiduajamine, -jooks, -sõit; **(the -es)** hobuste võiduajamised; ratsavõistlused; (kiirus)võistlused (*sõidus, jooksus, ujumises jms.*); jooksutee, jooks; kiirvool (*meres, jões*); kiirvoolukanal; jooksva vee renn, veskirenn (= **mill-~**); **2.** *v. i. & t.* kiiresti jooksma; võidu jooksma (*kellegagi* **with**); taga kihutama *või* ajama; kihutama, kiiresti sõitma; *tehn.* (*er. el.*) tühikäigul töötama; ülemäära kiirendama (*vt.* **racing**); hobuste võiduajamistest (reeglipäraselt) osa võtma ◇ **arms ~** võidurelvastumine; **his ~ is run** tema elupäevad on loetud; **to go to the -es** hobuste võiduajamisi külastama; **to ~ the bill through** *parl.* seaduseelnõu kiires korras läbi viima

race II [reis] *s.* rass, tõug; sugu ◇ **the human ~** inimsugu; **~ murder** rassimõrv (= **genocide**); **~ suicide** rassi enesetapp (*väljajasuremine sündivuse liigse piiramise tõttu*)

race III [reis] *s. haruld.* juur(ikas), *er.* ingverijuur(ikas) (= **~ of ginger**)

race-course ['reiskɔ:s] *s.* võidusõidutee

race-horse ['reishɔ:s] *s.* võidusõiduhobune

raceme [rə'si:m] *s. bot.* kobar(õisik)

race-meeting ['reismi:tiŋ] *s.* hobuste võiduajamine

racemose ['ræsimous] *a.* kobarõisikuline; kobarakujuline, kobarjas, kobar-, ratsemoosne, ratsemoos-

racer ['reisə] *s.* võidujooksja, -ajaja, -sõitja; *er.* võidusõiduhobune, -auto, võistlusjaht; *Am. ka* must vilbasnastik; *tehn.* (veere)laagri võru

race-track ['reistræk] *Am.* = **race-course**

raceway ['reiswei] *s. Am.* vesirenn; vesirattale juhitav vesi (= **mill-race**)

Rachel ['reitʃ(ə)l] *pn.*

rachitis [ræ'kaitis, rə'k-] *haruld.* = **rickets**

racial ['reiʃ(ə)l] *a.* (**-lly**) rassiline, tõuline, rassi-, tõu-

racialism ['reiʃəlizm] *s.* rassism

racialist ['reiʃəlist] **1.** *s.* rassist; **2.** *a.* rassistlik

Racine [ræ'si:n] *pn.*

raciness ['reisinis] *s.* tugeva- *või* teravamaigulisus; jõulisus (*vt.* **racy**)

racing ['reisiŋ] *s.* **1.** võiduajamine, -jooks *jne.* (*vt.* **race** I); **2.** *tehn.* (*er. el.*) ülesjooks, -kiirendus; *ka* puruksjooks

racism ['reisizm] = **racialism**

racist ['reisist] = **racialist**

rack I [ræk] **1.** *s.* raamistik, tugiraam, võrestik; sõimeredel, varbsõim, varbe; piinapink; (*käterätikute, tööriistade jms.*) varn; (*vagunis*) võrkriiul, pagasivõrk; *tehn.* hammaslatt (= **~ bar**); **2.** *v. t. & i.* raamistikule (*või* võrestikule, varna *jms.*) panema; piinapingile tõmbama, piinapingil venitama, piinama (*ka piltl.*); äärmuseni pingutama ◇ **on the ~** piinapingil (*ka piltl.*); **to ~ one's brains** pead murdma; **to ~ land** maad välja kurnama; **to ~ rents (tenants)** rente võimalikult kõrgele kruvima (rentnikelt viimast välja pigistama); **~ railway** hammasraudtee

rack II [ræk] *s.* liikuvad pilverünkad; hukatus, häving (*tarvit. er. ühendis* **~ and ruin**)

rack III [ræk] *v. t.* (*veini*) pärmilt ära villima **(off)**

rack IV [ræk] **1.** *s.* (*hobuse*) küliskäiguline sörk; **2.** *v. i.* küliskäigul sörkima

racket I, **racquet** ['rækit] *s. sport* reket; *pl.* teatav (nelja müüriga piiratud õues mängitav) tennisetaoline pallimäng

racket II ['rækit] **1.** *s.* müra, madin, mürgel, mürgeldus; askeldus; *Am.* kõrvalteenistus, kahtlane rahateenimisviis, sobitegemine, sobi; *er.* kuritegelik riukaplaan, sulivõte, (organiseeritud) rahaväljapressimine; *Am. sl. ka* äri; **2.** *v. t.* lärmi lööma, mürtsu tegema, lõbusat elu elama **(about)** ◇ **to stand the ~** vintsutustele vastu pidama, pahameeletormi välja kannatama, vastutust kandma

racketeer [ræki'tiə] *Am. fam.* **1.** *s.* (organiseeritud salka kuuluv) rahaväljapressija; **2.** *v. i.* (organiseeritud terrori abil) raha välja pressima

racketeering [ræki'tiəriŋ] *s.* (organiseeritud) rahaväljapressimine

rackety ['rækiti] *a.* lärmitsev, käratsev, mürgeldav, pillerkaaritav

rack-rent ['rækrent] **1.** *s.* äärmise kõrguseni kruvitud rent *või* üür; **2.** *v. t.* (*kelleltki*) äärmiselt kõrget renti (*või* üüri) välja pigistama

rack-wheel ['ræk(h)wi:l] *s. tehn.* (*hammaslati vastas liikuv*) hammasratas

racon ['reikɔn] *tehn.* = **radar beacon**

raconteur [rækɔn'tə:] *s. pr., fem.* **-teuse** [-'tə:z] lookeste (*või* anekdootide) jutustaja

racoon [rə'ku:n] = **raccoon**

racquet ['rækit] = **racket** I

racy ['reisi] *a.* (**-ier, -iest; -ily**) tugeva- *või* teravamaiguline *või* -maitseline; vänge; jõuline, lopsakas; *Am.* krõbe, rõve, nilbe ◇ **~ of the soil** *piltl.* mulla järele lõhnav

rad I [ræd] *s. fam.* = **radical**

rad II [ræd] *s. füüs.* raad (*neeldumisdoosi ühik*)

radar ['reidɑ:] *s. tehn.* radar, raadiolokaator ◇ **~ beacon** (*ka* **racon** ['reikɔn]) radarimajakas, raadiolokatsioonimajakas; **~ oscilloscope** = *järgm.*

radarscope ['reidɑ:skoup] *s. tehn.* radari ostsilloskoop

Radcliffe ['rædklif] *pn.*

raddle I ['rædl] **1.** *s.* punane ooker; **2.** *v. t.* punaseks võõpama; *piltl.* minkima; *vrd.* **ruddle**

raddle II ['rædl] **1.** *s.* latt, vits; **2.** *v. t.* latte (*või* vitsu) kokku punuma (*er. taraks*)

raddled ['rædld] *a. sl.* (pisut) purjus; segane; nässus, väsinud, kurnatud

radial ['reidiəl] *a.* (**-lly**) radiaalne, radiaal-, kiirjas, kiir-, kodarjas, kodar-; raadius(e)- ◇ **~ tyre** radiaalrehv, vöörehv

radian ['reidiən] *s. mat.* radiaan

radiance ['reidiəns], *ka* **-ncy** [-nsi] *s.* kiirgus, sära, sädelus; *füüs.* kirkus; *astr.* (absoluutne) heledus ◇ **basic ~** *füüs.* taandatud kirkus

radiant ['reidiənt] **1.** *a.* kiirgav, särav, sädelev; kiirguslik, kiirgus-, radiantne; **2.** *s.* kiirguspunkt, kiirguse fookus, radiant (*er. füüs. ja astr.* = **~ point**) ◇ **~ energy** *füüs.* kiirgusenergia; **~ exposure** *füüs.* säritus

radiate 1. ['reidieit] *v. t. & i.* (välja) kiirgama, kiirtena välja saatma *või* väljuma; kiirguma; kiirgama, särama, sädelema; *raad.* saatma; radiaalselt (*või* kiirtena, kodaratena, raadiustena) asetsema; **2.** ['reidiit] *a.* radiaalselt (*või* kiirtena, kodaratena, raadiustena) asetatud, radiaalne, kiirjas, kodarjas

radiation [reidi'eiʃ(ə)n] *s.* kiirgus, radiatsioon; sära, sädelus

radiative ['reidieitiv] *a.* kiirgav, kiirguslik

radiator ['reidieitə] *s.* kiirgaja; *füüs.* kiirgur; *er. tehn.* radiaator ◇ **thermal ~** *füüs.* termiline kiirgur, termokiirgur

radical ['rædik(ə)l] **1.** *a.* (**-lly**) radikaalne, põhjalik, juurteni tungiv; *mat., bot., lgv.* juur(e)-; *pol.* põhjalikke reforme taotlev, käremeelne; **2.** *s. pol.* radikaal, käremeelne poliitikategelane (*selles mõttes lüh.* **rad**); *keem.* radikaal; *mat.* radikaal, juur *või* juuremärk; *lgv.* juursõna

radicalism ['rædik(ə)lizm] *s. pol.* radikalism, käremeelsus

radices ['reidisi:z] *vt.* **radix**

radicle ['rædik(ə)l] *s. bot.* radiikul, idujuur; juureke; *anat.* närvijuur; *keem.* = **radical**

radii ['reidiai] *vt.* **radius**

radio ['reidiou] **1.** *s.* raadio; *ka* raadiovastuvõtja, -aparaat; *atrib.* raadio-; **2.** *v. t. & i.* raadio teel saatma *või* edasi andma ◇ **~ astronomy** raadioastronoomia; **~ beacon** raadiomajakas; **~ bearing** raadiopeilimine, -peiling; **~ car** raadiosaatjaga (ning vastuvõtjaga) varustatud auto; **~ frequency** *peam. Am.* kõrgsagedus (= **high frequency**); **~ play** kuuldemäng; **~ set** raadiovastuvõtja, -aparaat; **~ station** raadio(saate)jaam; **~ telescope** raadioteleskoop; **~ tube** (*or* **valve**) raadiolamp

radio- ['reidio(u)] *ühendeis* kiirgus(e)-, kiir-, (röntgeni)kiirte-, raadiumi-, raadium-, (*võõrsõnades*) raadio-, radio-, radioaktiivne

radio-active ['reidio(u)'æktiv] *a.* radioaktiivne ◇ **~ contamination** radioaktiivne saastumine; **~ fall-out** radioaktiivne sade

radio-activity ['reidio(u)æk'tiviti] *s.* radioaktiivsus

radiobiology ['reidio(u)bai'ɔlədʒi] *s.* radiobioloogia

radio-carbon ['reidio(u)'kɑ:bən] *s. keem.* radioaktiivne süsinik

radiogram I ['reidio(u)græm] *s.* radiogramm, raadiotelegramm; *ka* röntgeniülesvõte (= **radiograph**)

radiogram II ['reidio(u)græm] *s.* radioola, raadiogrammofon (= **radio-gramophone**)

radiograph ['reidio(u)grɑ:f] **1.** *s.* radiograaf (*päikesekiirte tugevust mõõtev riist*); röntgeniülesvõte; **2.** *v. t.* röntgeniülesvõtet tegema

radiography [reidi'ɔgrəfi] *s.* radiograafia

radioisotope [reidio(u)'aisətoup] *s.* radioisotoop, radioaktiivne isotoop

radiolarian [reidio(u)'leəriən] *zool.* **1.** *a.* radiolaarne, radiolaar-, kiireline; **2.** *s.* radiolaar, kiirloom

radiolocation ['reidio(u)lo'keiʃ(ə)n] *s. tehn.* raadiolokatsioon

radiolocator ['reidio(u)lo'keitə] = **radar**

radiology [reidi'ɔlədʒi] *s.* radioloogia

radiometer [reidi'ɔmitə] *s. füüs.* radiomeeter, kiirgusmõõtur

radioscopy [reidi'ɔskəpi] *s.* radioskoopia, röntgenoskoopia

radiosonde ['reidio(u)sɔnd] *s. meteor.* raadiosond

radiotherapy [reidio(u)'θerəpi] *s. med.* radioteraapia; röntgenteraapia, röntgenravi

radish ['rædiʃ] *s.* rõigas, *ka* aedrõigas (= **garden ~**); redis (= **small ~**) ◇ **wild ~** põldrõigas, rõigashein

radium ['reidiəm] *s. keem.* raadium (*sümbol* **Ra**) ◇ **~ emanation** = **radon**

radius ['reidiəs] *s.* (*pl.* **-dii** [-diai], *Am. ka* **~es**) raadius; *anat.* kodarluu; *bot.* kiir; keelõis, äärisõis (*korvõielistel*) ◇ **within a ~ of three miles** (*or* **in the three mile ~**) kolme miili piirides ümberringi

radix ['reidiks] *s.* (*pl.* **-ices** [-isi:z]) *bot., mat.* juur; *mat. ka* arvusüsteemi alus (*näit. detsimaalsüsteemis arv 10*)

Radley ['rædli] *pn.*

Radnor ['rædnə] *pn.*

Radnorshire ['rædnəʃ(i)ə] *pn.*

radon ['reidɔn] *s. keem.* radoon (*sümbol* **Rn**)

radula ['rædjulə, -dʒələ] *s.* (*pl.* **-lae** [-li:]) *zool.* hõõrel, raadul

Raeburn ['reibə:n] *pn.*

R.A.F. ['ɑ:(r)ei'ef] *lüh.* = **Royal Air Force**

raff [ræf] *haruld.* = **riff-raff**

raffia ['ræfiə] *s. bot.* raffia(palm); *tehn.* raffianiin; raffiakiud

raffish ['ræfiʃ] *a.* looderlik, logardlik; vulgaarselt elumehelik

raffle ['ræfl] **1.** *s.* loterii; **2.** *v. t. & i.* (loteriil) välja loosima; loteriist osa võtma

rafflesia [rə'fli:ʒ(i)ə] *s. bot.* raitlill, rafleesia

raft I [rɑ:ft] **1.** *s.* parv (*veesõiduk*); **2.** *v. t. & i.* parvetama; parve moodustama

raft II [rɑ:ft] *s. dial., Am.* suur hulk (*midagi* **of**)

rafter I ['rɑ:ftə] *s.* (palgi)parvetaja, parvepoiss

rafter II ['rɑ:ftə] *s. ehit.* sarikas

raftsman ['rɑ:ftsmən] *s.* (*pl.* **-men**) parvemees, -poiss

rag I [ræg] *s.* räbal, kalts, narts, (riide)hilp; *põlgl.* lipp, taskurätik, ajaleht *jms.* ◇ **in ~s** räbalais; **to wear to ~s** räbalateks (katki) kandma; **to cook to ~s** puruks keetma; **there is not a ~ of evidence** pole vähimatki tõendust; **she has not a ~ to her back** tal pole (korralikku) riidehilpugi selga panna; **glad ~s** *vt.* **glad**; **to chew the ~** *Am. sl.* lõualaata pidama; **~ paper** kaltsupaber; **~, tag and bobtail** *vt.* **rag-tag**

rag II [ræg] *s. geol.* räniliivakivi (= **~stone**); (karedapinnaline) katusekiltkivi

rag III [ræg] *sl.* **1.** *v. t. & i.* (**-gg-**) hurjutama, tõrelema; narritama, nokkima; mürtsu tegema, mürgeldama; **2.** *s.* mürts, mürgeldus, (*er. üliõpilaste*) janditus

rag IV [ræg] = **ragtime**

ragamuffin ['rægəmʌfin] *s.* kaltsakas, kaltsukubu, närakas, räbalapundar

rag-and-bone [rægən'boun] *atrib. a.* kaltsuja kondi- ◇ **~ man** = **ragman**

rag-bag ['rægbæg] *s.* kaltsukott; *piltl.* segapuder, virvarr

rage [reidʒ] **1.** *s.* raev, maruviha, vihahoog; metsik hoog; hullus, pöörane vaimustus *või* iha (*millegi järele* **for**); **2.** *v. i.* raevlema, raevutsema, marutsema, märatsema (*millegi vastu* **against, at**) ◇ **in a ~** vihahoos, maruvihane; **to be (all) the ~** üldiseks moeks olema; **to get into a ~** metsikusse (viha)hoogu sattuma

rag-fair ['rægfɛə] *s.* täiturg, vanakraamiturg

ragged ['rægid] *a.* (**~est**) narmendav, sakiline, kare; hatune; sagrine; kaltsune, närune, näruseis rõivais ◇ **~ robin** *bot.* käokann (= **cuckoo-flower**)

raggedy ['rægidi] *a. Am.* närusevõitu (*er. piltl.*)

raging ['reidʒiŋ] **1.** *a.* raevutsev, märatsev; pöörane, äge; **2.** *s.* raevutsemine, märatsemine ◇ **~ toothache** äge hambavalu

Raglan ['ræglən] **1.** *pn.*; **2.** *s.* (**r-**) *tekst.* raglaanmantel; *atrib.* raglaan- ◇ **r- sleeve** raglaanvarrukas

ragman ['rægmən] *s.* (*pl.* **-men**) kaltsukaupmees, räbalakaupmees

ragout [ræ'gu:, 'ræ-] *s. kok.* raguu

ragpicker ['rægpikə] = **ragman**

ragstone ['rægstoun] = **rag** II

rag-tag ['rægtæg] *s.* rahvarämps (*tarvit. haril. ühendis* **~ and bobtail** igasuguseid inimesi)

ragtime ['rægtaim] *s. muus.* rägtaim (*neegrimuusikale lähedane sünkopeeritud muusika, džässi eelaste*)

ragweed ['rægwi:d] *s. bot.* ambroosia (*korvõieline taim*); *ka* ristirohi, *er.* voolmeristirohi (= **ragwort**)

rag-wheel ['ræg(h)wi:l] *s. tehn.* (hammastatud) ketiratas

ragwort ['rægwə:t] *s. bot.* ristirohi, *er.* voolme-ristirohi ◇ **golden** ~ kuld-ristirohi

rah [rɑ:, rɔ:] *interj. Am.* hurraa! (*peam. sportlasmeeskonna ergutamiseks, er. kooris organiseeritud kisana* ~, ~, **team!**) ◇ ~-~ **boys** *Am. fam.* tudengid-mürtsumehed

raid [reid] **1.** *s.* äkiline sissetung, röövretk; (politseiline) läbiotsimine, haarang; ründeretk (*ka mil.*), reid; **2.** *v. t. & i.* äkilist sissetungi (*või* röövretke) tegema; äkilist läbiotsimist (*või* haarangut) korraldama (**into**); ründeretke korraldama ◇ **to make a** ~ **upon** (*kuhugi*) ootamatult sisse tungima (*ka piltl.*)

rail I [reil] **1.** *s.* põikpuu, lasipuu, lasing, lasila; *mer.* reeling; (põik)varb; (raudtee-, trammi)rööbas, relss; *piltl.* raudtee, raudteetransport; *pl. maj.* raudteeaktsiad; **2.** *v. t. & i.* põikpuudega (*või* lasingutega) varustama *või* piirama (**in, off**); rööpaid panema; raudteel transportima *või* sõitma ◇ **he's as thin as a** ~ ta on kõhn kui latt; **by** ~ raudteel, raudteega; **off the** ~**s** rööpaist välja(s) (*ka piltl.*); ~ **stanchion** reelingutugi; ~ **track** rööbastee

rail II [reil] *s. zool.* rooruik (= **water-**~); rääk, *er.* rukkirääk (= **land** ~ *or* **corn-crake**)

rail III [reil] *v. i.* sõimama, kiruma (**at, against**)

railhead ['reilhed] *s.* (ehitatava) raudtee lõppjaam; *ka* rööpapea

railing I ['reiliŋ] *s.* lasipuu, lasing, lasila; käsipuu; *mer.* reeling, rinnatis

railing II ['reiliŋ] *s.* sõim(amine), kirumine

raillery ['reiləri] *s.* nokkimine, nöökimine, (heatahtlik) pilge

railroad ['reilroud] **1.** *s. Am.* raudtee (= **railway**); **2.** *v. t. & i. Am. fam.* raudteel transportima *või* sõitma; raudteel töötama; *pol.* (*seaduseelnõu*) suure kiirusega läbi viima (**through**); *sl.* kiires korras (*haril. valesüüdistusel*) vangi (*või* elektritoolile) saatma (**to**) ◇ ~ **worm** *Am.* õunauss (= **apple maggot**)

railway ['reilwei] *s.* raudtee; *Am.* rööbastee, tänavaraudtee, trammitee (= **street** ~), *ka* õhuraudtee (= **elevated** ~); *atrib.* raudtee- ◇ ~ **accident** raudteeõnnetus; ~ **carriage** (*or* **car**) (raudtee)vagun; ~ **crossing** raudteeületuskoht; ~ **station** raudteejaam; **at** ~ **speed** suure kiirusega

raiment ['reimənt] *s. poeet., ret.* rüü, riie, rõivas

rain [rein] **1.** *s.* vihm, (vihma)sadu (*ka piltl.*); **2.** *v. i. & t.* vihma (*või* vihmana) sadama; vihmana puistama (*millegi või kellegi peale* **on, upon**) ◇ **the** ~**s** troopikamaade vihmasajud, vihmane aastaaeg; **it looks like** ~ (ilm) näib vihmale minevat; **to be caught in the** ~ vihma kätte jääma; **don't go out in the** ~ ärge minge välja vihma kätte; **come in out of the** ~ tulge vihma käest sisse; ~ **or shine** kas vihma sajab või päike paistab (*ka piltl.*); **it** ~**s** sajab (vihma); **it** ~**s cats and dogs** (*Am.* **it** ~**s pitchforks**) sajab kui oavarrest

rainbow ['reinbou] *s.* vikerkaar; *atrib.* vikerkaarevärviline, viker- ◇ **lunar** ~ kuuvikerkaar; ~ **trout** *zool.* vikerforell, -hõrnas

raincoat ['reinkout] *s.* vihmakuub, -mantel

raindrop ['reindrɔp] *s.* vihmatilk, -piisk

rainfall ['reinfɔ:l] *s.* vihmasadu; sademetehulk, sademed (*vihmana*)

rainforest ['reinfɔrist] *s. geogr.* vihmamets

rain-gauge ['reingeidʒ] *s. meteor.* sadememõõtel, pluviomeeter, ombromeeter

rainout ['reinaut] *s.* vihmasadestumine

rain-proof ['reinpru:f] *a.* vihmakindel, vihmavett mitte läbilaskev

rain-storm ['reinstɔ:m] *s.* rajuvihm, tormine vihmasadu, vihmatorm

rain-tight ['reintait] = **rain-proof**

rainwater ['reinwɔ:tə] *s.* vihmavesi

rainwash ['reinwɔʃ] *s. geol.* vihmauure; *ka* vihmauhet, -uhtmaa

rainwear ['reinwɛə] *s.* vihmakindel rõivas(tus), vihmamantel *või* -kuub

rain-worm ['reinwə:m] *haruld.* = **earthworm**

rainy ['reini] *a.* (**-ier, -iest; -ily, -iness; -yish**) vihmane, sajune ◇ **to lay up** (*or* **put by**) **for a** ~ **day** mustade päevade jaoks koguma

raise [reiz] **1.** *v. t.* (**-sable**) tõstma, kergitama; üles tõstma (**up**); tõstatama; tõusma (*või* kerkima) panema; püstitama, ehitama; üles ergutama; (üles) kasvatama; (*tüli*) tõstma, algatama; (*naeru*) esile kutsuma;

(*vaimu*) välja kutsuma, esile manama; ülendama, kõrgemale seadma; (*raha, sõjaväge jms.*) hankima, muretsema, kokku saama; **2.** *s. Am.* tõus, *er.* palgatõus (= **rise**); (*oksjonil, pokkerimängus*) ülepakumine ◇ **to** ~ **bread** leivatainast (pärmiga) kerkima panema; **to** ~ **a dust** *piltl.* tolmu keerutama; **to** ~ **a laugh** seltskonda naerma ajama; **to** ~ **Cain** (*or* **hell, the devil,** *Am. ka* **Ned, the mischief**) *sl.* mürglit tegema; **to** ~ **from the dead** surnu(i)st äratama; **to** ~ **the dead** surnuid äratama; to ~ **the blockade** (**the siege**) blokaadi (piiramist) lõpetama; **to** ~ **the wind** *sl.* raha hankima; **to** ~ **one's voice** häält tõstma

raiser ['reizə] *s.* tõstja, tõstataja; *er.* (*taimede, loomade jms.*) kasvataja

raisin ['reizn] *s.* rosin ◇ **wild** ~ *bot.* kanada lodjapuu

raison d'être ['reizɔ:ŋ 'deitr] *s. pr.* olemasolu õigustus

raj [rɑ:dʒ] *s. Anglo-Ind.* valitsus, ülemvõim (*er. väljendis* **the British** ~ **in India**)

raja(h) ['rɑ:dʒə] *s.* radža, (India) vürst, *aj.* kuningas

Rajasthan ['rɑ:dʒəstɑ:n] *pn.* Radžastan

Rajpoot, -put ['rɑ:dʒpu(:)t] *s.* radžpuut (*hindude sõdurikasti liige*)

Rajputana [rɑ:dʒpu'tɑ:nə] *pn.* Radžputana

rake I [reik] **1.** *s.* reha; kraabits; roop; **2.** *v. t. & i.* (**-kable**) rehitsema, (rehaga) riisuma (**together, up, out, off, away, etc.**); kraapima, siluma; roopima; otsima, tuhnima, tuhlama (**in, among, over**), esile nuhkima (**up**); *mil.* kõrvalt tulistama, külgtulega üle külvama ◇ **to** ~ **in the dough** *Am. sl.* raha kokku kraapima

rake II [reik] *s.* (liiderlik) elumees, elupõletaja

rake III [reik] **1.** *v. i. & t.* (*laevanina või -pära kohta*) kaldu olema, kalduma; (*masti või laevakorstna kohta*) tahapoole kaldu olema; (*mastile, laevakorstnale*) tahapoolset kaldust (*või* kallakut) andma; *teatr.* (*lava või saali põranda kohta*) kaldu olema, tahapoole tõusma; **2.** *s.* (*laevanina, -pära, -masti, jms.*) kaldus, kallak(us), kalle

rakehell ['reikhel] *s. arh.* liiderlik elumees (= **rake** II)

rake-off ['reikɔ:f] *s. fam. er. Am.* vahekasu, (salajane) komisjoniraha, «snitt»

rakish I ['reikiʃ] *a.* kombelõtv, lodevate eluviisidega; elumehelik; keigarlik, uljas

rakish II ['reikiʃ] *a. mer.* suure kaldusega (*laevanina, mastide jms. kohta*); (*laeva kohta*) kiirsõiduks ehitatud, toreda välimusega

râle [rɑ:l] *s. pat. pr.* rägin

Rale(i)gh ['rɔ:li, 'rɑ:li, 'ræli] *pn.*

rallentando [rælən'tændou] *adv., a. & s. muus.* rallentando

rally I ['ræli] **1.** *v. t. & i.* (**-iable**) (uuesti) koguma *või* kogunema, koondama, koonduma; toibutama, toibuma; (*jõudu, ennast*) kokku võtma; **2.** *s.* (taas)kogumine, (taas)kogunemine, koondamine, koondumine; toibumine, jõu kokkuvõtmine; hulgaline kogunemine; *Am.* rahvakoosolek, (*partei*) kongress; massimiiting; *sport* (*tennisemängus, poksis*) kiire löökide vahetus; ralli

rally II ['ræli] *v. t.* (**-iable**) nokkima, narritama, nöökima

Ralph [reif, rælf, rɑ:(l)f] *pn.*

ram [ræm] **1.** *s.* oinas, jäär; (**the R-**) *astr.* Jäär (*tähtkuju*); *aj.* taraan (*vanaaegne müürilõhkuja või laevaninas asetsev lõhkumispalk*); ramm; vesioinas, oinaspump; (*surupumba*) plunžer, varbkolb; **2.** *v. t.* (**-mm-**) rammima, sisse taguma; (*laevaninaga jms.*) sisse jooksma; (*peaga*) poksima *või* lööma (**against**); müürilõhkujaga (müüri) taguma; (sisse) taguma, tuupima, korduvalt kinnitama ◇ **to** ~ **the argument home** väidet kordamiste teel mõjusalt sisendama

Ramadan [ræmə'dæn] *s.* ramadaan, ramasaan (*islami paastukuu*)

Rama(h) ['rɑ:mə] *pn.*

Ramayana [rɑ:'mɑ:jənə] *s.* Ramajana (*hindude eepos*)

ramble ['ræmbl] **1.** *v. i.* luusima, uit(a)ma; (ümber) ekslema; (*kõnes või mõttes*) kõrvale kalduma; (*taime kohta*) roomama, ronima; **2.** *s.* luusimine, uit(a)mine; ekslemine

rambler ['ræmblə] *s.* luusija, uit(a)ja; *er. aiand.* roniroos

rambling ['ræmbliŋ] *a.* luusiv, uitav; (ümber)ekslev; (*kõnes või mõttes*) kõrvalekal-

duv; (*taime kohta*) roomav, roniv, roni-; ebakorrapärane, korrapäratu, plaanitu

rambunctious [ræm'bʌŋkʃəs] *a. Am. fam.* tormakas, taltsutamatu; käratsev

R.A.M.C. ['ɑ:(r)eiem'si:] *lüh.* = **Royal Army Medical Corps** Inglise sõjaväearstkond

ramekin, -quin ['ræm(i)kin] *s. kok.* vormitoit saiast, munadest ja juustust; küpsetusvorm

Rameses ['ræmisi:z] *pn.* Ramses

ramie ['ræmi:] *s. bot.* ramjee, lumivalge bömeeria; *tehn.* ramjeekiud

ramification [ræmifi'keiʃ(ə)n] *s.* harunemine, hargnemine, hargumine, ramifikatsioon; haru

ramify ['ræmifai] *v. i. & t.* harunema, hargnema, harguma, harudeks jagunema; harudeks jaotama

Ramillies ['ræmiliz] *pn.*

rammer ['ræmə] *s.* tambits, tamp(nui), käsiramm; *sl.* käsivars; *haruld.* = **ramrod**

rammish ['ræmiʃ] *a.* jäärana haisev, vastikulõhnaline; tiirane, ihar

ramose ['reimous, rə'mous] *a. bot.* haruline

ramp I [ræmp] **1.** *v. i. & t.* püstuma, püstima, end püsti ajama (*vapiloqma, er. lõvi kohta*); nõlvana kerkima, ühe otsaga kõrgemal asetsema (*müüri kohta*); (*müüri*) nõlvakuna ehitama; *fam.* märatsema, raevlema, raevutsema, metsikult hüplema (= **rampage**); **2.** *s.* (*müüri, valli, trepikäsipuu jms.*) kallakus, nõlv, nõlvus; kaldtee, ramp, pandus; *av.* lennukitrepp; *mil.* (*raketi*) lansseerimisalus

ramp II [ræmp] *sl.* **1.** *s.* rahaväljapressimine; **2.** *v. i. & t.* (*kelleltki*) raha välja pressima

rampage [ræm'peidʒ] **1.** *v. i.* märatsema, raevlema, raevutsema, metsikult hüplema *või* tormama; mürgeldama; **2.** *s.* raevuhoog ◇ **on the** ~ raevuhoos; **to go on a** ~ mürgeldama hakkama

rampageous [ræm'peidʒəs] *a.* märatsev, raevlev, raevutsev; mürgeldav

rampancy ['ræmpənsi] *s.* (*vapilooma*) püstumine, püstitumine, tagumistele jalgadele püstiajamine; uhkeldus, ülbus, ohjeldamatus; lopsakus; märatsevus, raevlevus, raevutsevus

rampant ['ræmpənt] *a.* (*vapilooma, er.* lõvi kohta) püstuv, püstituv, end tagumistele jalgadele püstiajav (*paigutatakse substantiivi järele, näit.* **lion** ~); *piltl.* uhkeldav, ülbe, ohjeldamatu; lopsakalt kasvav; märatsev, raevlev, raevutsev; (*müüri, võlvi jms. kohta*) nõlvana tõusev ◇ ~ **arch** *arhit.* kaldvõlv

rampart ['ræmpɑ:t, -pət] **1.** *s.* kaitsevall (*ka piltl.*); *geol.* vall; **2.** *v. t.* kaitsevalliga ümbritsema

rampion ['ræmpiən] *s. bot.* rapuntselkellukas; *ka* rapuntsel

Rampoor, -pur [ræm'puə] *pn.*

ramrod ['ræmrɔd] *s.* (*vanaaegse eestlaetava püssi või suurtüki*) laadimisvarras; *ka* puhastusvarras, püssivarras

Ramsay ['ræmzi] *pn.*

Ramsden ['ræmzdən] *pn.*

Ramsey ['ræmzi] *pn.*

Ramsgate ['ræmzgit] *pn.*

ramshackle(d) ['ræmʃækl(d)] *a.* (kokku)varisev, lagunev

ramson ['ræmsn] *s. bot.* karulauk

ramtil ['ræmtil] *s. bot.* õliramtilla

ran [ræn] *vt.* **run**

ranch [rɑ:nʃ, rɑ:n-] **1.** *s.* rantšo, karja(kasvatus)farm (*Ameerikas*); **2.** *v. i.* rantšot pidama; rantšos töötama *või* elama ◇ ~ **house** *Am.* rantšoperemehe maja; *arhit.* rantšostiilis (ühekorruseline garaažiga) maja

rancher ['rɑ:nʧə, 'rɑ:n-], **ranchman** ['rɑ:nʧmən, 'rɑ:n-] *s.* rantšopidaja, rantšeero; rantšotööline

ranchero [ræn'tʃerou] *s.* (*pl.* **-os**) *Am. hisp.* rantšeero, rantšopidaja; rantšotööline

ranchman ['rɑ:nʧmən, 'rɑ:n-] = **rancher**

rancho ['rɑ:nʧou, 'rɑ:n-] *s.* (*pl.* **-os**) *Am. hisp.* **1.** rantšotööliste barakk *või* hurtsikute rühm; **2.** rantšo (= **ranch**)

rancid ['rænsid] *a.* (~**est**) räästunud, mõrkjas, kibekas (*er. või kohta*); halvaksläinud, seisnud, läppunud

rancidity [rən'siditi] *s.* räästumus, räästunud maitse *või* lõhn (*er. või*)

rancorous ['ræŋkərəs] *a.* vimmane, täis salaviha

rancour, *Am.* **-cor** ['ræŋkə] *s.* vimm, salaviha

rand [rænd] *s.* rant (*jalatsil*); **(the R-)** (kulda sisaldav) mäeseljandik Johannesburgi lähedal (L.-Aafrikas); *ka* [rɑ:nt] rand (*L.-Aafrika Vabariigi rahaühik*)

Randall ['rænd(ə)l] *pn.*

randan I [ræn'dæn] *s.* paat kolme sõudja jaoks (*keskmine neist sõuab kahe lühikese mõlaga ja teised kumbki ühe pika aeruga*); sellisele paadile kohane sõudestiil

randan II [ræn'dæn] *s. sl.* pummelung ◇ **on the** ~ pummeldamas

Randolph ['rænd(ɔ)lf] *pn.*

random ['rændəm] **1.** *s.* (*tarvit. ainult ühendis* **at** ~ huupi, umbropsu); **2.** *a.* (~**est**) juhuslik, huupi öeldud *või* tehtud ◇ ~ **numbers** *mat.* juhuarvud, juhuslikud arvud; ~ **test** pisteproov

randy ['rændi] *peam. Š.* **1.** *a.* **(-ier, -iest; -ily, -iness; -yish)** lärmakas, rõvetsev, riivatu (*naise kohta*); tiirane; **2.** *s.* tuhalabidas, rõve naine; riivatu hulgus *või* kerjus

ranee ['rɑ:ni(:)] *s. Anglo-Ind.* rani, (hindu) kuninganna, vürstinna; radža abikaasa

Ranelagh ['rænilə] *pn.*

rang [ræŋ] *vt.* **ring** II

range [reindʒ] **1.** *s.* rida, rodu, jada; mäeahelik (= **mountain** ~); avar karja- *või* jahimaa; laskerada, -tiir; ulatus, tegevusulatus, -piirkond, -raadius; (*relva*) laskekaugus, -ulatus; *muus.* diapasoon; pliit (= **kitchen** ~); **2.** *v. t. & i.* **(-geable)** reastama, ritta seadma, rivistama, korrastama; rinnastama; reastuma, rivistuma; rinnastuma; ulatuma; (*millegi, kellegi*) hulgas (võrdsena) seisma *või* hulka kuuluma, (*millegagi, kellegagi*) samal tasemel olema (**with**); rändama, uit(a)ma (**over, along, through, etc.**); (*teatavate piiride vahel*) kõikuma (**from... to**) ◇ **from close** ~ lähedast kaugusest (*näit. tulistama*); **of wide** ~ laiaulatuslik; **out of my** ~ minu tegevus- (*või* võimete) piirkonnast väljas

range-finder ['reindʒfaində] *s.* kaugusemõõtja; *tehn.* kaugusmõõtur; *fot.* kaugusmõõdik

ranger ['reindʒə] *s.* rändaja, uit(a)ja; *er.* kuningliku pargi vaht; *Am.* (ratsa)metsavaht; *mil.* teatava ratsarügemendi *või* (*Am.*) ratsapolitseiosalga liige; *Am.* reindžer, luurediversant

Rangoon [ræŋ'gu:n] *pn.* Ranguun

rangy ['reindʒi] *a.* ümberuitlev, rännuhimuline; *Am.* sihvakakehaline, vilajas; (*maastiku kohta*) seljakuline

rani ['rɑ:ni(:)] = **ranee**

rank I [ræŋk] **1.** *s.* rida, rivi; ühiskondlik asend, klass; järk; ametiaste, järjestus- *või* vanemusaste; **2.** *v. t. & i.* reastama, rivistama; liigitama, (astmelt) asetama; liigituma, (astmelt) asetuma **(above, among, next to, etc.)**; *Am.* auastmelt (*või* tähtsuselt) ületama (= **outrank**) ◇ **taxi** ~ taksopeatus(koht); **the** ~**s** (*or* **the** ~ **and file**) lihtsõdurid; (*organisatsiooni*) lihtliikmed; lihtrahvas; **to rise from the** ~**s** lihtsõdurist ohvitseriks tõusma (*ka piltl.*); **to reduce to the** ~**s** lihtsõduriks alandama, degradeerima; **to break** ~ rivist välja astuma; **to fall into** ~ rivistuma, rivisse astuma; **to close (up) the** ~**s** rivisid koomale tõmbama; ridu koondama (*ka piltl.*); **I** ~ **him among (***or* **with) the greatest actors** ma arvan teda suurimate näitlejate hulka; **Tom** ~**s among our best footballers** Tom kuulub meie parimate jalgpallurite hulka; **the** ~**ing officer** *Am.* (teenistusastmelt) vanim ohvitser

rank II [ræŋk] *a.* vohav, lopsakas; (*mulla kohta*) ülirammus; umbrohune; (*lõhnalt, maitselt*) vänge, läila; haisev, vastik; jäme, jõhkralt ilmne ◇ ~ **nonsense** lausa lollus; **to grow** ~ vohama

ranker ['ræŋkə] *s.* lihtsõdur, reamees; reamehest ohvitseriks tõusnud sõdur

Rankin(e) ['ræŋkin] *pn.*

rankle ['ræŋkl] *v. i.* kipitama, valu tegema, südant sööma *või* närima

Rannoch ['rænək, -nəx] *pn.*

ransack ['rænsæk] *v. t.* läbi otsima *või* tuhnima; rüüstama ◇ **to** ~ **one's brains** *fam.* pead murdma

ransom ['rænsəm] **1.** *s.* (*sõjavangi*) väljalunastus; lunaraha, -hind (*ka piltl.*); **2.** *v. t.* (*sõjavangi*) välja lunastama; lunaraha vastu vabastama; ◇ **to hold to** ~ lunaraha nõudmiseks vangis pidama; **a king's** ~ suur summa raha

rant [rænt] **1.** *v. i. & t.* ülespuhutult (*või* metsikult, märatsevalt) rääkima, suuri sõnu tegema; kärarikkalt jutlustama; **2.** *s.* ülespuhutud kõne, kõlav sõnamulin

ranter ['ræntə] *s.* suurte sõnade tegija, kärarikas jutlustaja

ranunculus [rə'nʌŋkjuləs] *s.* (*pl.* **-luses, -li** [-lai]) *bot.* tulikas (*taimeperekonna üldine nimi*); *vrd.* **buttercup**

rap I [ræp] **1.** *s.* koputus, kopsatus; kerge hoop; *Am. sl.* (kriminaal)süüdistus *või* (vangla)karistus; **2.** *v. t. & i.* **(-pp-)** koputama (*millelegi* **at, on**); sähvama, välja pahvatama **(out)**; *Am. fam.* nina peale andma, etteheiteid tegema, noomima (= **~ on the knuckles**) ◇ **a ~ on the knuckles** hoop sõrmenukkidele; *piltl.* etteheide, noomitus

rap II [ræp] *s. aj.* (võlts) veerandpennine (münt) (*esineb peam. väljendis* **I don't care a ~** ma ei hooli krossiväärtki)

rapacious [rə'peiʃəs] *a.* röövihimuline, saagihimuline, -ahne

rapacity [rə'pæsiti] *s.* röövihimu, saagihimu, -ahnus

rape I [reip] **1.** *v. t.* **(-pable)** vägistama, pilastama; *poeet.* röövima, väevõimuga ära viima; **2.** *s.* vägistus, pilastus; *poeet.* rööv, röövimine

rape II [reip] *s. bot., põll.* raps, õlikaalikas ◇ **bird ~** põld-kapsasrohi, naerishein

rape-oil ['reipɔil] *s.* rapsiõli

Raphael ['ræfe(i)əl, -fiəl, -feil] *pn.* (*peaingel*) Raafael; (*itaalia kunstnik*) Raffael

rapid ['ræpid] **1.** *a.* **(~est)** kiire, rapiidne; (*kallaku kohta*) järsk; **2.** *s. haril. pl.* kärestik ◇ **~ fire** *mil.* kiirtuli; **~ flow** käre vool

rapid-fire ['ræpidfaiə], **-firing** [-faiəriŋ] *a.* kiirtule-, kiirlaske-

rapidity [rə'piditi] *s.* kiirus

rapier ['reipiə] *s.* rapiir (*sirge teramikuga vehklemismõõk*) ◇ **~-thrust** rapiiritorge; *piltl.* osav pilketorge

rapine ['ræp(a)in] *s. vet.* rööv, röövimine, rüüste, rüüstamine

rapist ['reipist] *s. pat., jur.* vägistaja

rapport [ræ'pɔ:, -'pɔ:t] *s. psühh.* rapoor, tihe vaimne side *või* kontakt (*er. hüpnotiseerija ja hüpnotiseeritava vahel*); pidev kontakt *või* kooskõla ◇ **to be in ~** (*pr.* **en** [ɑ:ŋ] **~**) **with smb.** kellegagi tihedas kontaktis (*või* kooskõlas) olema

rapprochement [ræ'prɔʃmɑ:ŋ] *s. pr.* vastastikune lähenemine (*er. varemalt vaenus olnud riikide vahel*)

rapscallion [ræp'skæljən] *s. arh.* võrukael, kelm (= **rascal**)

rapt [ræpt] *a.* kaasakistud, -haaratud (*millestki* **with, by**); süvenenud, vajunud (*millessegi* **in**); (vaimus) kõrgemale tõstetud **(from)**; vaimustatud, õndsalik

raptorial [ræp'tɔ:riəl] *zool.* **1.** *a.* röövi- (*haril. linnu kohta*); **2.** *s.* röövlind (= **~ bird**); *haruld.* = **predaceous**

rapture ['ræptʃə, -tjuə] *s.* maisest olemisest kõrgemal olek, ekstaas, vaimustus; õndsus, õnnejoovastus ◇ **to be in (go into) ~s** vaimustuses olema (vaimustusse sattuma)

rapturous ['ræptʃ(ə)rəs, -tjərəs] *a.* vaimustatud; õnnest joobunud, ekstaatiline; (*tundeavalduse või aplausi kohta*) tormiline

rara avis ['rɛərə 'eivis] *s. lad.* haruldane lind; *piltl.* «valge vares»

rare I [rɛə] *a.* hõre; harv, harukordne, haruldane; haruldaselt hea, oivaline ◇ **on high mountains the air is ~** kõrgetel mägedel on õhk hõre; **~ earths** (*or* **earth elements**) *keem.* haruldased muldmetallid; **~ gas** *keem.* haruldane gaas, inertgaas, väärisgaas

rare II [rɛə] *a. Am. kok.* alaküpsetatud, väheküpsetatud (= **underdone**)

rarebit ['rɛəbit, 'ræbit] = **Welsh rabbit**

raree-show ['rɛəriʃou] *s.* vaatekast, kastnäitus; palagan-näitus

rarefaction [rɛəri'fækʃ(ə)n] *s.* hõrendamine, hõrenemine, hõrendus, rarefaktsioon

rarefy ['rɛərifai] *v. t. & i.* hõrendama; hõrenema; puhastama; harvendama; harvenema

rarely ['rɛəli] *adv.* harva, harukordselt; haruldaselt, haruldasel määral; haruldaselt hästi

rareripe ['rɛəraip] *Am.* = **rathe-ripe**

raring ['rɛəriŋ] *a. Am. fam.* innukalt valmis, kärsitult kippuv (*tarvit. koos järgneva infinitiiviga, näit.* **he is ~ to go and fight** ta põleb kärsitusest võitlusse tormata)

rarity ['rɛəriti] *s.* harukordsus; haruldus, haruldane asi, rariteet; hõredus, hõrendus

R.A.S.C. *lüh.* = **Royal Army Service Corps**

rascal ['rɑ:sk(ə)l] *s.* võrukael, kelm (*ka nalj.*); lurjus

rascaldom ['rɑ:sk(ə)ldəm] *s.* võrukaelkond, kelmkond, lurjuskond; kelmus

rascality [rɑ:s'kæliti] *s.* võrukaelsus, kelmus, lurjuslikkus

rascally ['rɑ:sk(ə)li] *a.* võrukaelne, kelm, kelmlik, lurjuslik

rase [reiz] = **raze**

rash I [ræʃ] *s.* (naha)lööve, ohatis

rash II [ræʃ] *a.* läbematu, tormakas, järelemõtlematu, uisapäine

rasher ['ræʃə] *s.* (õhuke) peekoni- *või* singiviilukas, -lõik

rashly ['ræʃli] *adv.* läbematult, tormakalt, järelemõtlematult, uisapäisa

rashness ['ræʃnis] *s.* läbematus, tormakus, järelemõtlematus, uisapäisus

rasp [rɑ:sp] **1.** *s.* raspel; krigin; **2.** *v. t. & i.* raspeldama, raspliga hõõruma, maha hõõruma **(away, off)**; krigistama; krigisema; närvidele käima

raspberry ['rɑ:zb(ə)ri] *s.* vaarikas, vabarn; *sl.* (*Am. ka* **razzberry, razz**) plärtsatus, pumpsatus; *vulg.* peeretus; inetu (pilkav) häälitsus *või* žest; *sl.* midagi vastumeelset *või* viletsat ◇ **black ~** *bot.* läänevaarikas (= **blackcap**); **to give smb. the ~** *sl.* kedagi pika ninaga ära saatma

raspberry-cane ['rɑ:zb(ə)rikein] *s.* vaarikavars, vabarnavars

Rasselas [ræsilæs] *pn.*

raster ['ræstə] *s. tehn.* raster

Rastus ['ræstəs] **1.** *pn.*; **2.** *s. Am. sl.* (tüüpiline) neeger

rat I [ræt] **1.** *s.* rott; *sl.* poliitiline ülejooksik, parteist lahkuja; *Am. sl.* streigimurdja *või* salajane pealekaebaja; reetur; **2.** *v. i.* **(-tt-)** rotte püüdma; *sl.* parteist lahkuma (*er. raskuste puhul*); *Am. sl.* streigimurdjaks hakkama, usaldust reetma, (*kellegi peale*) kaebama **(on)** ◇ **to smell a ~** midagi kahtlast haistma, paha aimama; **like** (*or* **as wet as**) **a drowned ~** märg kui kass; **~s!** *Am. sl.* lollus!; **wandering ~** *zool.* võhr, rändrott; **~ race** *fam. er. Am.* hoolimatu võistlus, halastamatu hoolitsus ainult isiklike huvide eest, «seatraav»

rat II [ræt] *v. t.* (*kirumissõnana*) = **drat**

ratable, rateable ['reitəbl] *a.* **(-bly)** hinnatav, takseeritav; maksustatav; *arh.* proportsionaalne

ratafee ['rætəfi:], **-fia** [-'fi(:)ə] *s.* rataafia, mandlinalivka; mandlibiskviit

ratan [ræ'tæn] = **rattan**

rataplan ['rætə'plæn] **1.** *s.* trummeldus, trummipõrin; **2.** *v. t. & i.* trummeldama, trummi põristama

ratch ['rætʃ] = *järgm.*

ratchet ['rætʃit] *s. tehn.* põrkratta hammastik; põrkmehhanism (= **~ and pawl**); *ka* põrkratas (= **~-wheel**)

Ratcliff(e) ['rætklif] *pn.*

rate I [reit] **1.** *s.* määr; suhtarv, (määratud) vahekord; arvestus, hinnang, hinne, hind; (suhteline, arvestatud) kiirus, kiirusmäär; (kogukondlik) maks (*haril. pl.*), erimaks; maksumäär, taks, tariif; järk, aste; **2.** *v. t. & i.* hindama, takseerima; arvama, arvestama; (*teatavasse järku või klassi*) liigitama *või* kuuluma; maksustama ◇ **~ of interest (wages, etc.)** intressi- (palga- jne.) määr; **~ of exchange** *maj.* valuutakurss; **at the ~ of twenty miles an hour** kahekümnemiilise tunnikiirusega; **at a great ~** suure kiirusega, kiires tempos; **at any ~** igatahes; **at that ~** *fam.* sellisel viisil, sel juhul; **bank-~** intressimäär; **birth-~** sündimus; **death-~** suremus; **first- (second-, etc.) ~** esma- (teise- jne.) järguline; **to ~ at** (*teatavas kõrguses*) hindama, takseerima; **I ~ him among...** ma arvan teda ... hulka; **-ed load (speed, etc.)** *tehn.* arvestatud koormus (kiirus jne.), nimikoormus (-kiirus jne.)

rate II [reit] *v. t. & i.* pragama, (vihaselt) tõrelema, hurjutama

rateable ['reitəbl] = **ratable**

ratepayer ['reitpe(i)ə] *s.* maksumaksja

-rater ['reitə] *s.* (*teatavasse klassi kuuluv*) jahtlaev; *vrd.* **rating** I

Rathbone ['ræθboun, -bən] *pn.*

rathe [reið] *a. arh., poeet.* varane, varajane

rather ['rɑ:ðə, *Am. ka* 'ræðə] *adv.* pigem, pigemini, meelsamini; õigemini; üsna, kaunis, küllaltki; *fam.* ['rɑ:'ðə:] muidugi!, vägagi!, ja kuidas veel! (*jaatava vastusena*) ◇ **it was ~ good** see oli üsna hea; **it was ~ good than bad** see oli pigem hea kui halb; **late last night or ~ early this morning** eile öösi hilja või õigemini täna hommikul vara; **I would much ~ not go** ma eelistaksin mitte minna; **he would** (*or*

had) rather die than... ta pigem sureks, kui...; **the ~ that...** seda enam, et...

rathe-ripe ['reiðraip], **rathripe** ['ræθraip], *Am.* **rareripe** ['rɛəraip] **1.** *a. haruld.* varaküps; *er. aiand.* varavalmiv, varajane; **2.** *s. aiand.* varavalmiv sort

raticide ['rætisaid] *s.* rotimürk

ratification [rætifi'kei∫(ə)n] *s.* ratifitseerimine, ratifikatsioon, (ametlik) kinnitamine

ratify ['rætifai] *v. t.* **(-fiable)** ratifitseerima, (ametlikult) kinnitama

ratine [rə'ti:n] *s. tekst.* ratiin

rating I ['reitiŋ] *s.* hindamine, takseerimine (*vt.* **rate** I); *er.* kogukonnamaksu määr; *mer.* (*meremehe või laeva*) liik, klass; *er. pl.* lihtmadrused; *Am.* hinnang, hinne, pall (*harilikult punktides*); *tehn.* (nimi)võimsus ◇ **engine ~** mootori nimivõimsus

rating II ['reitiŋ] *s.* pragamine, (vihane) tõrelus, hurjutus (*vt.* **rate** II)

ratio ['rei∫iou] *s.* (*pl.* **-os**) *mat.* suhe, suhtarv, relatsioon

ratiocinate [ræti'ɔsineit] *v. t.* **(-tor)** vormipäraseid järeldusi tegema, loogiliselt järeldama, süllogistlikult mõtlema

ratiocination [rætiɔsi'nei∫(ə)n] *s.* vormipäraste järelduste tegemine, loogiline järeldamine, süllogistlik mõtlemine

ration ['ræ∫(ə)n, 'rei∫-] **1.** *s.* päevane toiduportsjon, (kindlaksmääratud) päevamoon, ratsioon, (toidu)norm; **2.** *v. t.* mõõdetud (nappides) portsjoneis andma, (*toitu*) norm(eer)ima

rational ['ræ∫(ə)n(ə)l] *a.* **(-lly)** mõistuspärane, (puht)mõistuslik, ratsionaalne; mõistlik, otstarbekohane; *mat.* ratsionaalne ◇ **~ function** *mat.* ratsionaalne funktsioon; **~ number** *mat.* ratsionaalarv

rationale [ræ∫ə'neili, -nɑ:li] *s.* (*millegi*) loogiline põhiprintsiip **(of)**

rationalism ['ræ∫(ə)nəliz‍m] *s.* ratsionalism

rationalist ['ræ∫(ə)nəlist] *s.* ratsionalist

rationalistic [ræ∫(ə)nə'listik] *a.* **(-ically)** ratsionalistlik

rationality [ræ∫ə'næliti] *s.* mõistuspärasus, (puht)mõistuslikkus, ratsionaalsus; mõistlikkus, otstarbekohasus

rationalization [ræ∫(ə)nəl(a)i'zei∫(ə)n] *s.* ratsionaliseerimine, mõistuspärastamine; *er.* tööstuse ratsionaalne ümberkorraldamine; *mat.* irratsionaalsuse kaotamine, irratsionaalsetest suurustest vabastamine

rationalize ['ræ∫(ə)nəlaiz] *v. t.* **(-zable)** ratsionaliseerima, mõistuspärastama; otstarbekohastama; *mat.* irratsionaalsust kaotama, irratsionaalsetest suurustest vabastama

rationing ['ræ∫(ə)niŋ] *s. er.* norm(eer)imine, (*toiduainete, tööstuskaupade jms.*) kindlaksmääratud hulgal jagamine; kaardi- e. tšekisüsteem

Ratisbon ['rætizbɔn] *pn.* Regensburg

ratlin(e) ['rætlin], **-ling** [-liŋ] *s. haril. pl. mer.* veebling

ratsbane ['rætsbein] *s.* rotimürk (*ka piltl.*); mitme mürgise (*või* mürgiseks peetava) taime nimetus

rat-tail ['rætteil] **1.** *s.* rotisaba (*er. piltl., näit. jõhvideta hobusesaba kohta*); rotisabaline hobune; **2.** *a.* rotisabaline, -sabaga, rotisaba- ◇ **~ cactus** *bot.* siugkaktus; **~ file** *tehn.* pikk (peenike) ümarviil

rat(t)an [rə'tæn] *s. bot.* rotangpalm (= **~ palm**); rotangkepp

rat-tat [ræt'tæt] *s.* kopp-kopp (*koputushääl*)

ratteen [rə'ti:n] = **ratine**

ratter ['rætə] *s.* rotipüüdja (*er. koera kohta*); *sl.* reetur, renegaat; *Am.* streigimurdja

rattle ['rætl] **1.** *v. i. & t.* lõgisema, klõbisema, ragisema, kolisema; tärisema; lõgistama, klõbistama, ragistama, kolistama; täristama; latrama, lobisema; *sl.* erutama, hämmeldama, hirmutama; **2.** *s.* lõgin, klõbin, ragin, kolin; tärin; käristi, kärr; kõristi; latramine, loba; latraja, lobasuu ◇ **to ~ at the door** ust lõgistama; **to ~ away** (*or* **along, on**) järelejätmatult latrama; **don't get -ed!** *sl.* ärge närve kaotage!; **to ~ off** (*or* **out, over**) maha vuristama, vurinal ette kandma; **yellow ~** *bot.* robirohi, robihein, kõristirohi; **red ~** *bot.* soo-kuuskjalg

rattle-box ['rætlbɔks] *s.* kõristi; *bot.* robirohi, robihein (= **yellow rattle**); krotalaaria (*liblikõieline*); harilik põisrohi (= **bladder campion**); *fam.* vatraja, lobasuu

rattle-brained ['rætlbreind], **-headed** [-hedid], **-pated** [-peitid] *a. fam.* kõlupäine, tühjakoluline

rattler ['rætlə] *s.* lõgiseja, klõbiseja, ragiseja; lobasuu, latraja; *fam.* loks, logisev jalgratas, kolisev vanker (*või* rong, tramm); *Am.* = **rattlesnake**; *sl.* midagi suurepärast; *vrd.* **rattling**

rattlesnake ['rætlsneik] *s. zool.* lõgismadu ◇ **~ fern** *bot.* virgiinia võtmehein; **~ plantain** *bot.* öövilge (*käpaline*)

rattletrap ['rætltræp] **1.** *s.* logisev vanker (*või mõni muu logisev asi*); *sl.* pudruveski, suu; **2.** *a.* logisev

rattling ['rætliŋ] *a.* lõgisev, klõbisev, ragisev; *fam.* libedasti jooksev; *sl.* tore, suurepärane

rat-trap ['rættræp] *s.* rotilõks; *sl.* suu

ratty ['ræti] *a.* **(-ier, -iest; -iness)** rotirikas, rottidest haisev; rotitaoline; *sl.* vilets, närune; *sl.* tige, kergesti ärrituv

raucous ['rɔ:kəs] *a.* räme, kähe, kähisev

raughty ['rɔ:ti] = **rorty**

raunchy ['rɔ:nt∫i, 'rɑ:n-] *a. Am. sl.* räpane; ropendav, rõve

ravage ['rævidʒ] **1.** *v. t. & i.* **(-geable)** laastama, rüüstama; parandamatult rikkuma; **2.** *s. haril. pl.* laastamine, rüüstamine, rüüste ◇ **the -es of time** ajahamba rüüste

rave [reiv] **1.** *v. i. & refl.* jampsima, sonima; märatsema; (*mere või tuule kohta*) ul(g)uma, möirgama; vaimustatult rääkima **(about, of)**; **2.** *s.* jamps(imine), sonimine; märatsus; (*tuule, mere*) ul(g)umine, möirgamine; *sl.* liialdatud kiitus, *er.* ülistav retsensioon; *sl.* pöörane armumine ◇ **to ~ oneself out** ennast välja märatsema; **to have a ~ on** *sl.* (*kellessegi, millessegi*) pööraselt armunud olema; **~ notices** *fam.* äärmiselt ülistavad notiitsid (*ajakirjanduses*)

ravel ['ræv(ə)l] **1.** *v. t. & i.* **(-ll-)** *haruld.* sassi (*või* segi) ajama; sassi (*või* segi) minema; lahti (*või* üles) harutama **(out)**; lahti (*või* üles) hargnema **(out)**; **2.** *s.* sassis- *või* segiolek

ravelin ['rævlin] *s. mil., aj.* raveliin (*kindluse eelkants*)

ravelling ['ræv(ə)liŋ] *s.* lahtiharutus, -hargnemine (*vt.* **ravel**); lahtihargnenud lõng *või* kõis

raven I ['reivn] **1.** *s.* kaaren, ronk; **2.** *a.* ronkmust, (läikiv)must (*er. juuste kohta*)

raven II ['rævn] *v. i. & t.* saaki ahnitsema; aplalt õgima

Ravenna [rə'venə] *pn.*

ravenous ['rævinəs] *a.* ablas, täitmatult näljane, söölas; pööraselt ahne (*millegi järele* **of**) ◇ **~ appetite** hundiisu

ravin ['rævin] *s. poeet., ret.* rööv, röövimine; röövsaak

ravine [rə'vi:n] *s.* (mäe)lõhestik, kuristik; *geol.* taarn; jäärak, ovraag

raving ['reiviŋ] **1.** *a.* jampsiv, soniv; märatsev (*vt.* **rave**); **2.** *s.* jampsimine, sonimine; märatsus (*tarvit. sag. pl-s*) ◇ **~ mad** märatsevalt hull; **the ~s of a madman** hullumeelse märatsused

ravish ['rævi∫] *v. t. poeet., ret.* röövima, riisuma, väevõimuga ära viima; vägistama; kaasa kiskuma; *er.* vaimustama, hurmama

ravishing ['rævi∫iŋ] *a.* vaimustav, hurmav

ravishment ['rævi∫mənt] *s. poeet., ret.* rööv, röövimine, riisumine; vägistamine; kaasakiskumine; *er.* vaimustus, hurmus

raw [rɔ:] **1.** *a.* toores; küpsetamata, küpsemata; töötlemata, toor-; kogemusteta, vilumatu; veriseks hõõrutud, vermeline, marraskil; (*ilma kohta*) külm ja rõske; (*piirituse kohta*) segamata, puhas; **2.** *s.* veriseks hõõrutud koht (*er. hobusel*); **3.** *v. t.* (*nahka*) veriseks (*või* marraskile) hõõruma (*er. hobusel*) ◇ **~ hide** toornahk, raagnahk (*vrd.* **rawhide**); **~ material (silk, etc.)** toormaterjal (-siid jne.); **~ spirit** lahjendamata piiritus; **to get a ~ deal** *Am.* ebaõiglase kohtlemise osaliseks saama; **~ head and bloody bones** surnupealuu ja -sääreluud; **in the ~** *Am. fam.* alasti (*ka piltl.*); **life in the ~** karm elutõelisus; **to touch** (*or* **get**) **smb. on the ~** *piltl.* (*kellegi*) valusat (*või* hella) kohta puudutama

Rawalpindi ['rɔ:əl'pindi, 'rɑ:wəl-] *pn.*

raw-boned ['rɔ:bound] *a.* kondine, kõhn

Rawdon ['rɔ:dn] *pn.*

rawhide ['rɔ:haid] **1.** *a.* toornahast, raagnahkne; **2.** *s. er. Am.* toornahk, raagnahk (= **raw hide**); toornahast punutud nöör *või* piits; **3.** *v. t.* (*toornahast piitsaga*) peksma, piitsutama

Rawlinson ['rɔ:linsn] *pn.*

ray I [rei] **1.** *s.* kiir, kiirgus; **2.** *v. i. & t.* kiirguma, kiirtena väljuma; kiirgama, kiirtena välja saatma **(forth, out, off)**; *peam. poeet.* kiiritama ◇ **Röntgen** ['rʌntjən] (*or*

X [eks]) ~s röntgenikiired; **a ~ of hope** lootus(e)kiir

ray II [rei] *s. zool.* rai(kala)

ray-grass ['reigrɑ:s] = **rye-grass**

Rayleigh ['reili] *pn.*

Raymond ['reimənd] *pn.*

rayon ['reiɔn] *s. tekst.* kunstsiid, tehissiid, viskoossiid

raze, -se [reiz] *v. t.* **(-zable, -sable)** täielikult hävitama, ära pühkima; (*mälestusest*) kustutama ◇ **to ~ to the ground** maatasa tegema

razoo [rə'zu:] *Am. sl.* = **razzberry**

razor ['reizə] *s.* habemenuga ◇ **safety ~** žilett, žiletiaparaat, terapardel; **~ blade** žiletitera; **as sharp as a ~** *piltl.* terav kui naaskel, terase mõistusega

razor-back ['reizəbæk] *s.* terav mäeseljak; *Am.* metsik (*või* poolmetsik) siga; *zool.* vaguvaal (= **~ whale, rorqual**)

razor-bill ['reizəbil] *s. zool.* alk (= **~ed auk**)

razor-clam ['reizəklæm] *peam. Am.* = **razor-fish, razor-shell**

razor-edge ['reizəredʒ] *s.* habemenoa tera; terav äär *või* kant; *piltl.* «noateral-olek», kriitiline seisund; terav eraldusjoon

razor-fish ['reizəfiʃ], **razor-shell** ['reizəʃel] *s. zool.* kaunkarp

razz [ræz] *Am. sl.* **1.** *s.* = **razzberry; 2.** *v. t.* mõnitama, pilkama, naeruvääristama

razzberry ['ræzbəri] *s. Am. sl.* plärtsatus, pumpsatus, inetu (pilkav) häälitsus *või* žest (*vt.* **raspberry**)

razzia ['ræziə] *s.* röövretk, -sissetung (*er. orjade püügiks*); *ka* (politsei)haarang

razzle(-dazzle) ['ræzl(dæzl)] *s. sl.* askeldus, sibelemine; pummeldus, pummelung; ülesalla õõtsuv karussell

Rb *keem.* = **rubidium**

R.C. *lüh.* = **1. Roman Catholic; 2. Red Cross**

Rd *lüh.* = **road**

re I [rei] *s. muus.* re

re II [ri:] *prep. lad.* (*millegi, kellegi*) asjas, suhtes (*tarvit. er. seadus- ja ärikeeles*)

Re *keem.* = **rhenium**

're [ə] *lüh.* = **are** (*näit.* **we're = we are**)

re- I [ri] *pref.* uuesti(-), taas-, tagasi-, ära-, vastu-, alla- (*tarvit. ladinatüvelistes sõnades; lahutamatult seotud sõnatüvega, näit.* **receive, repeat, reveal, revenge**)

re- II [ri:] *pref.* taas-, uuesti(-) (*liidetav iga verbi või verbituletise ette; tüvisõna rõhk jääb püsima, eesliitele aga asetub kõrvalrõhk; et sääraste tuletiste arv on piiramatu, siis on alljärgnevalt antud ainult kõige tavalisemad või tähtsamad, näit.* **rearm, rebuild, reopen, rewrite**; *teiste tähendust võib leida otsides sõnaraamatust sõna ilma eesliiteta* **re-** *ja lisades vastava sõna tähendusele* taas- *või* uuesti(-))

R.E. *lüh.* = **Royal Engineers**

reach I [ri:tʃ] **1.** *v. t. & i.* ulatama, sirutama; ulatuma, sirutuma; küünitama; küündima; saavutama; saabuma, (*kuhugi*) jõudma; **2.** *s.* ulatus, sirutus, küünitus, haare; käe- *või* haardeulatus; ulatuskond, ulatus- *või* küündivuspiirkond, ala; (*jõel*) süvasäng (*käändudevaheline sirgjooneline lõik*) ◇ **~ me that book** ulatage mulle see raamat; **his coat ~es (to) his knees** ta kuub ulatub põlvedeni; **as far as the eye can ~** nii kaugele kui silm ulatub; **your letter has just ~ed me** teie kiri jõudis mulle parajasti kätte; **to ~ down** (*varnast, riiulilt jms.*) maha võtma; maha ulatuma; **to ~ out (forth, forward)** välja (esile, ettepoole) sirutama *või* sirutuma; **within smb.'s ~** kellelegi kättesaadav, kellegi võimete (*või* arusaamise) piirides; **out of (above, beyond) smb.'s ~** kellelegi kättesaa(da)matu, väljaspool kellegi võimeid *või* arusaamist; **the upper ~es of a river** jõe ülemjooks

reach II [ri:tʃ] = **retch**

reach-me-down ['ri:tʃmidaun] *sl.* **1.** *a.* valmis- (*riiete kohta*); **2.** *s. haril. pl.* (odav) valmisriie, -rõivas

react [ri'ækt] *v. i.* reageerima, vastutoimet avaldama (*millelegi* **upon, to**; *millegi vastu* **against**); *keem.* reageerima, keemilisse ühendusse astuma, keemilist toimet avaldama (**upon**); kostma, end avaldama (**to**)

reactance [ri'æktəns] *s. el.* reaktants, reaktiivtakistus, ebatakistus ◇ **magnetic ~** magnetiline takistus

reaction [ri'ækʃ(ə)n] *s.* reageerimine, reageering, reaktsioon, vastutoimimine, -mõjumine; vastutoime, -mõju, tagasimõju; keemiline toime; (*organismi*) vastus ärritusele (**to**); *mil.* vastulöök; *pol.* reaktsioon, tagasikiskumine, tagurlus ◇ **what was**

your ~ to this news? milline oli teie reageering (*või* kuidas te reageerisite) sellele teatele?; **chain ~** *füüs., keem.* ahelreaktsioon; **~ coupling** *el.* tagasisidestus; **~ speed** reageerimiskiirus

reactionary [ri'ækʃ(ə)nəri] **1.** *a.* reaktsiooniline, tagurlik; **2.** *s.* reaktsionäär, tagurlane

reactionist [ri'ækʃ(ə)nist] *s.* reaktsionäär, tagurlane

reactivate [ri(:)'æktiveit] *v. t.* reaktiveerima, uuesti aktiivseks muutma; *ka* regenereerima, taastekitama

reactive [ri'æktiv] *a.* reaktiivne, reageeriv, tagasitoimiv, -mõjuv, keemiliselt toimiv; *el., tehn.* reaktiiv-

reactivity [ri(:)æk'tiviti] *s.* reaktiivsus

reactor [ri'æktə] *s. füüs., keem., el.* reaktor ◇ **nuclear ~** *füüs.* tuumareaktor, aatomikatel

read I [ri:d] **1.** *v. t. & i.* (*pret. & p. p.* **read** [red]) lugema; õppima; studeerima; (*mõõteriista kohta*) näitama; (*teksti*) tõlgitsema, seletama; (lugedes) kõlama, lugemiseks sobima; **2.** *s.* lugemine (*näit.* **a quiet ~**) ◇ **he is ~ing law** ta studeerib õigusteadust; **the thermometer ~s 25°** termomeeter näitab 25°; **this book ~s well** seda raamatut on hea lugeda; **this ~s like a lie** see kõlab valena; **to ~ between the lines** ridade vahelt lugema; **to ~ smb. a lesson** kellelegi epistlit lugema, kedagi noomima; **to ~ at sight** (*tundmatut muusikapala*) otse noodist laulma *või* mängima; **to ~ for one's degree** teadusliku kraadi taotlemiseks valmistuma; **to ~ out** valjusti lugema; **to ~ over** läbi (*või* uuesti) lugema; **to ~ through** läbi lugema; **to ~ up** eksamiks (*või* mõneks eriotstarbeks) lugema (*mingilt alalt* **on smth.**); **to ~ with smb.** kedagi õppimises järele aitama; **last night I had a quiet ~** eile õhtul sain ma rahulikult lugeda; **this novel is a good ~** seda romaani on mõnus lugeda

read II [red] **1.** *pret. & p. p., vt.* **read** I; **2.** *a.* (palju)lugenud, teadmisterikas (*milleski* **in**) ◇ **he is deeply ~ in English literature** tal on põhjalik lugemus inglise kirjanduses; **a well-~ man** paljulugenud mees

readability [ri:də'biliti] *s.* loetavus, lugemishuvitavus; *haruld.* (*kirja*) selgus (= **legibility**)

readable ['ri:dəbl] *a.* **(-bly)** (huviga) loetav, huvitavalt kirjutatud; *haruld.* selge kirjaga (= **legible**)

Reade [ri:d] *pn.*

reader ['ri:də] *s.* lugeja; raamatusõber; *er.* (kirjastajale saadetavate) käsikirjade arvustaja, retsensent; (trüki)korrektor (= **proof-~**); (Inglise) ülikooli õppejõud, lektor (*teatavas aines* **in**); (kooli)lugemik; *tehn.* riider, lugemisseade

readership ['ri:dəʃip] *s.* käsikirjade arvustaja *või* (trüki)korrektori *või* ülikooli õppejõu amet; lugejaskond

readily ['redili] *adv.* valmilt, hõlpsasti; kärmesti; meelsasti, meeleldi

readiness ['redinis] *s.* valmisolek, käepärasus; kärmus; teenistusvalmidus, -valmus; nõusolek ◇ **all is in ~** kõik on valmis

reading ['ri:diŋ] *s.* lugemine; lugemismaterjal; lugemis- *või* seletusviis, versioon, variant; õppimine, studeerimine; lugemus, kirjandusetundmine; (*mõõteriista*) lugem, näit, seis; *parl.* seaduseelnõu lugemine ◇ **a man of vast ~** suure lugemusega mees

Reading ['rediŋ] *pn.*

reading-desk ['ri:diŋdesk] *s.* lugemispult

reading-glass ['ri:diŋglɑ:s] *s.* lugemisluup, suurendusklaas (lugemiseks); *pl.* lugemisprillid

reading-lamp ['ri:diŋlæmp] *s.* laualamp

reading-room ['ri:diŋrum] *s.* lugemistuba, -saal (*er. raamatukogus või klubis*); (*ajakirjade*) lugemislaud; *trük.* korrektuuriosakond

readjust ['ri:ə'dʒʌst] *v. t.* taaskohastama, -kohandama, -korrastama; (*vastavalt olukorrale*) ümber korraldama

readjustment ['ri:ə'dʒʌstmənt] *s.* taaskohastus, -kohandus, -korrastus; ümberkorraldus

readmission ['ri:əd'miʃ(ə)n] *s.* uuesti juurdelaskmine, uue juurdepääsu võimaldamine

readmit ['ri:əd'mit] *v. t.* uuesti juurde laskma, uut juurdepääsu võimaldama

readmittance ['ri:əd'mit(ə)ns] = **readmission**

ready ['redi] **1.** *a.* **(-ier, -iest)** valmis (*millekski* **for**; *midagi tegema* **to do**); valmisolev,

nõusolev; kärmas; hõlpus, käepärane; **2.** *adv.* **(-ier, -iest)** valmis; kärmesti; **3.** *s. mil.* laskevalmidus; *sl.* sularaha (= ~ **money**); **4.** *v. t.* valmis seadma (= **make** ~) ◇ **to get** (*or* **make**) ~ valmistama, valmistuma, valmis seadma; ~ **memory** hea (*või* kiire) mälu; ~ **reckoner** (rahasummade) korrutustabel; ~ **wit** löögivalmidus, teravmeelsus; **at the** ~ laskevalmis (*er. relva kohta*)

ready-made ['redimeid] *a.* valmistehtud, valmis- (*rõivaste kohta ; Am. ka* **ready-for-service, ready-to-wear**)

reaffirm [ˌri:ə'fə:m] *v. t.* taaskinnitama, uuesti kinnitama

reafforest [ˌri:ə'fɔrist] *v. t.* taasmetsastama, uuesti metsa alla võtma, metsa taastama *või* uuendama

reafforestation [ˌri:əfɔris'teiʃ(ə)n] *s.* taasmetsastamine, uuesti metsa alla võtmine, metsa taastamine, metsauuendus

Reagan ['reigən] *pn.*

reagent [ri(:)'eidʒ(ə)nt] *s. keem.* reagent, reaktiiv

real I ['ri(:)əl] *s. aj.* reaal (*teatav vanaaegne hõbe- või vaskmünt*)

real II ['ri(:)əl] **1.** *a.* reaalne, reaal-, tegelik, tõeline, (tõeliselt) olemasolev; eht, ehtne, ehtis, päris-; esemeline; (*varanduse kohta*) kinnis-; **2.** *adv. Am. fam.* üsna, päris; **3.** *s. haruld.* reaalne asi *või* ese; **(the** ~**)** *filos.* reaalsus; *mat.* reaalarv (= ~ **number**) ◇ ~ **estate** kinnisvara; ~ **money** sularaha; **the** ~ **thing** ehtne asi, midagi tähelepanuväärset

realgar [ri'ælgɑ:] *s. min.* realgaar

realism ['ri(:)əlizm] *s.* realism

realist ['ri(:)əlist] **1.** *s.* realist; **2.** *a.* realistlik, realismi pooldav

realistic [ri(:)ə'listik] *a.* **(-ically)** realistlik, realismile omane; tõsieluline

reality [ri(:)'æliti] *s.* reaalsus, realiteet, tegelikkus, tõelikkus, tõel(i)sus; tõsielu; ehtsus ◇ **in** ~ tegelikult, tõeliselt

realization [ri(:)əl(a)i'zeiʃ(ə)n] *s.* realiseerimine, realisatsioon, tõelistamine; (*kavatsuse*) teostus, täideviimine; taipamine, mõistmine; rahastamine, rahakstegemine

realize ['ri(:)əlaiz] *v. t.* **(-zable)** realiseerima, tõelistama; (*kavatsust*) teostama, täide viima; taipama, aduma; mõistma, teadlik olema; (*kaupu*) rahastama, rahaks tegema, ära müüma; (*kauba kohta*) sisse tooma, hinnana andma; (*raha, kasu*) saama

really ['riəli] *adv.* tegelikult, tõeliselt, tõepoolest, tõesti ◇ ~**?** (kas) tõesti?; **not** ~**!** mis te räägite!; ~ **and truly** tõepoolest

realm [relm] *s. ret., jur.* kuningriik; *piltl.* riik, valdkond, ala ◇ **in this** ~ sel alal; **in the** ~**s of fancy** mõttekujutuste vallas *või* maailmas

realtor ['ri(:)əltə] *s. Am.* kinnisvaramaakler (= **real estate agent**)

realty ['ri(:)əlti] *s.* kinnisvara

ream I [ri:m] *s.* riis (*paberi mõõtühik; Inglismaal 480 poognat kirjutus- või 516 poognat trükipaberit*) ◇ **he wrote me** ~**s about it** ta kirjutas mulle sellest ilmatu palju

ream II [ri:m] *v. t. tehn.* järelpuurima, hõõritsema, (*auku*) suuremaks puurima, kaliibri järgi puurima **(out)**

reamer ['ri:mə] *s.* hõõrits, raappuur, reibal; *Am. ka* (pöörleva mehhanismiga) mahlapress

reanimate ['ri(:)'ænimeit] *v. t.* taaselustama, uuesti elustama

reanimation ['ri(:)æni'meiʃ(ə)n] *s.* taas- *e.* uuestielustamine

reap [ri:p] *v. i. & t.* (*vilja*) lõikama, põimama (*ka piltl.*) ◇ **he who sows the wind shall** ~ **the whirlwind** kes tuult külvab, see tormi lõikab

reaper ['ri:pə] *s.* (vilja)lõikaja; (vilja)lõikusmasin

reaping ['ri:piŋ] *s.* (vilja)lõikus, põimamine ◇ ~**-hook** sirp (= **sickle**); ~**-machine** (vilja)lõikusmasin

reappear ['ri:ə'piə] *v. i.* taasilmuma, uuesti ilmuma

reappearance ['ri:ə'piərəns] *s.* taas- *e.* uuesti-ilmumine

reappoint ['ri:ə'pɔint] *v. t.* uuesti määrama *või* seadma (*ametisse*)

reappointment ['ri:ə'pɔintmənt] *s.* uuestimääramine. -seadmine (*ametisse*)

reappraisal ['ri:ə'preiz(ə)l] *s.* taashindamine, (*er. olukorra*) ümberhindamine

rear I [riə] *v. t. & i. ret.* tõstma; püstitama, (üles) ehitama; (üles) kasvatama **(up)**; (*hobuse kohta*) end tagajalgadele püsti ajama

◇ **to** ~ **one's head** pead tõstma (*peam. piltl.*)

rear II [riə] *s.* tagaosa, -külg, -plaan; pära; seljatagune; tagala; *mil.* järelvägi; *fam.* peldik; *atrib.* tagumine, taga-, tagu- ◇ **to bring up the** ~ viimasena tulema; **at the** (*or* **in**) ~ **of** (*millegi*) taga; **to the** ~ tahapoole; **the wounded were sent to the** ~ haavatud saadeti tagalasse; **they were attacked in the** ~ neid rünnati seljatagant; ~ **lamp** tagatuli; ~ **wheel** tagaratas

rear-admiral ['riə'rædm(ə)r(ə)l] *s.* kontradmiral

rearguard ['riəgɑ:d] *s. mil.* järelvägi, arjergard ◇ ~ **action** järelväevõitlus, taganemise kaitsevõitlus

rearm [ˌri:'ɑ:m] *v. t. & i.* taasrelvastama, uuesti relvastama; taasrelvastuma, uuesti relvastuma

rearmament [ˌri:'ɑ:məmənt] *s.* taas- *e.* uuestirelvastus

rearmost ['riəmoust] *a.* (kõige) tagumine, viimne, päramine

rearrange ['ri:ə'reindʒ] *v. t.* taaskorraldama, uuesti (*või* ümber) korraldama

rearrangement ['ri:ə'reindʒmənt] *s.* taaskorraldus, uuesti- *või* ümberkorraldus

rearward ['riəwəd] **1.** *a.* tagapoolne, tagumine; **2.** *adv.* = **rearwards; 3.** *s. arh.* = **rearguard**

rearwards ['riəwədz] *adv.* tahapoole, tagapool

reascend ['ri:ə'send] *v. t. & i.* uuesti üles minema, uuesti tõusma

reason ['ri:zn] **1.** *s.* põhjus, põhjendus, (loogiline) alus; põhis; kaalutlus; mõistus, aru; **2.** *v. i. & t.* arutama, arutlema; targutama, targutlema, resoneerima; läbi mõtlema; järeldama, otsustama; (põhjendite varal) veenma ◇ **to give** ~**s for** (*millekski*) põhjendeid esitama, (*midagi*) põhjendama; **by** ~ **of** (*mingil*) põhjusel; **with** ~ põhjendatult; **he has lost his** ~ ta on mõistuse kaotanud; **to bring smb. to** ~ kellelegi aru pähe panema; **to see** ~ aru pähe võtma; **I will do anything in** ~ ma olen valmis mõistlikkuse piirides kõike tegema; **to hear** (*or* **listen to**) ~ ennast veenda laskma; **it stands to** ~ **that...** on muidugi (*või* enesestki) mõista, et..., on ilmne, et...; **to** ~ **out** läbi mõtlema, läbi arutama; **to** ~ **smb. out of smth.** kedagi millestki kõrvale kallutama, kellelegi midagi maha laitma

reasonable ['ri:znəbl] *a.* mõistlik, arukas; mõõdukas, õigustatud; (*er. hinna kohta*) vastuvõetav

reasonably ['ri:znəbli] *adv.* mõistlikult, arukalt; mõõdukalt; põhjendatult

reasoning ['ri:zniŋ] *s.* arutamine, arutlemine, arutlus; (loogiline) mõtlemine; (põhjendatud) seletuskäik, (järelduslikud) seletused ◇ **line of** ~ mõttekäik; ~ **powers** (loogiline) mõtlemisvõime

reassemble ['ri:ə'sembl] *v. t. & i.* uuesti koguma *või* kokku kutsuma; uuesti kokku panema, (*masinaosi*) uuesti monteerima; uuesti kogunema *või* kokku tulema

reassert ['ri:ə'sə:t] *v. t.* uuesti väitma; uuesti maksma panema

reassurance ['ri(:)ə'ʃuərəns] *s.* taas- *e.* uuestikinnitus; kindluse (*või* usalduse) tagasiandmine; kartuse hajutamine, rahustamine

reassure ['ri(:)ə'ʃuə] *v. t.* **(-rable)** taaskinnitama, uuesti kinnitama; kindlust (*või* usaldust) tagasi andma, kartust hajutama, rahustama

Réaumur ['re(i)əmjuə] **1.** *pn.*: **2.** *s.* (*lüh.* **R.**) Réaumuri termomeeter (= ~ **thermometer**)

reave, reive [ri:v] *v. i. & t.* (*pret. & p. p.* **reft** [reft]) *arh., poeet.* röövima, rüüstama; väevõimuga võtma **(away, from)**, vägisi ilma jätma (*millestki* **of**)

reaver, reiver ['ri:və] *s. arh. Š.* röövel

reb [reb] *Am. lüh.* vastuhakkaja, rebell (= **rebel 1.**) ◇ **John** (*or* **Johnny**) **R-** *Am. aj.* lõuna-osariiklane (*kodusõjas*)

rebaptism ['ri:'bæptizm] *s.* taas- *e.* uuestiristimine

rebate I [ri'beit] **1.** *v. t. arh.* vähendama, nõrgendama; **2.** [*ka* 'ri:beit] *s. maj.* hinnaaland(us), mahahindlus, rabatt

rebate II [ri'beit, 'ræbit] = **rabbet**

Rebecca [ri'bekə] *pn.* Rebeka

rebec(k) ['ri:bek] *s.* (keskaegne) kolme keelega viiul

rebel 1. ['reb(ə)l] *s.* ülestõusnu, vastuhakkaja, mässaja, rebell; *Am. aj.* lõuna-osariiklane (*kodusõjas*); *atrib.* ülestõusnud, vastuhakkav, mässuline; **2.** [ri'bel]

v. i. **(-ll-)** üles tõusma, vastu hakkama, mässama, mässu tõstma (*millegi või kellegi vastu* **against**)

rebellion [ri'beljən] *s.* ülestõus, vastuhakkamine, -hakk, mäss, rebellioon ◇ **the Great R-** *aj.* Inglise kodusõda (1642—60); **the R-** *Am. aj.* Am. Üh-de kodusõda (1861—65)

rebellious [ri'beljəs] *a.* ülestõusuline, vastuhakkav, mässuline; tõrges, tõrkjas

rebind ['ri:'baind] *v. t.* (*pret. & p. p.* **-bound** [-'baund]) uuesti köitma

rebirth ['ri:'bə:θ] *s.* taas- *e.* uuestisünd

reborn ['ri:'bɔ:n] *a,* taas- *e.* uuestisündinud

rebound I [ri'baund] **1.** *v. i.* tagasi põrkama, (vetruvalt) tagasi hüppama; **2.** *s.* tagasipõrge; *piltl.* (rängale hingelisele vapustusele järgnev) masendus ◇ **to catch a ball on the** ~ palli tagasipõrkel kinni püüdma; **to catch** (*or* **take**) **smb. on** (*or* **at**) **the** ~ *piltl.* kedagi ta nõrkushetkel tabama, kellegi nõrka hetke ära kasutama

rebound II ['ri:'baund] *vt.* **rebind**

rebuff [ri'bʌf] **1.** *s.* järsk tagasilükkamine *või* äraütlemine; tagasi- *või* eemaletõrjumine; nina peale andmine; vastulöök; **2.** *v. t.* järsult tagasi lükkama *või* ära ütlema; tagasi (*või* eemale) tõrjuma; (*kellelegi*) nina peale andma; vastulööki andma

rebuild ['ri:'bild] *v. t.* (*pret. & p. p.* **-built** [-'bilt]) taasehitama, uuesti (*või* ümber) ehitama

rebuke [ri'bju:k] **1.** *v. t.* **(-kable)** noomima, etteheiteid tegema; **2.** *s.* noomitus, etteheide

rebus ['ri:bəs] *s.* piltmõistatus, rebus

rebut [ri'bʌt] *v. t.* **(-tt-)** tagasi tõrjuma, (*süüdistust*) ümber lükkama, kummutama

rebutment [ri'bʌtmənt], **rebuttal** [ri'bʌt(ə)l] *s.* tagasitõrjumine; (*süüdistuste*) ümberlükkamine, kummutamine

rebutter [ri'bʌtə] *s.* tagasitõrjuja, ümberlükkaja; *jur.* kaitsja vastus süüdistuskõnele (*kohtus*)

recalcitrance [ri'kælsitr(ə)ns] *s.* tõrksus, (vastu)tõrkumine

recalcitrant [ri'kælsitr(ə)nt] **1.** *a.* tõrges, tõrkjas, (vastu)tõrkuv; **2.** *s.* tõrges isik, (vastu)tõrkuja

recalcitrate [ri'kælsitreit] *v. i.* tõrgastama, vastu tõrkuma (*millelegi* **against, at**)

recall [ri'kɔ:l] **1.** *v. t.* tagasi kutsuma; (*kutset, kingitust*) tagasi võtma; (*volitusi, otsust*) tühistama; meelde tuletama; **2.** *s.* tagasikutse; tagasivõtmine; (*volituste, otsuse*) tühistus; meeldetuletus ◇ **beyond** (*or* **past**) ~ tagasivõtmatu, -võetamatu, tühistamatu; täiesti ununenud

recant [ri'kænt] *v. t. & i.* (*arvamust*) tagasi võtma, avalikult ekslikuks tunnistama, (ennast) lahti ütlema

recantation [ri:kæn'teiʃ(ə)n] *s.* (*arvamuse*) tagasivõtmine, avalik ekslikukstunnistamine, lahtiütlemine

recap I *fam.* **1.** [ri:'kæp] *v. t. & i.* **(-pp-)** = **recapitulate; 2.** ['ri:kæp] *s.* = **recapitulation**

re(-)cap II ['ri:'kæp] *v. t.* **(-pp-)** *peam. Am.* (*rehvi*) protekteerima, kulunud pinnakihti uuendama; *vrd.* **retread**

recapitulate [ri:kə'pitjuleit] *v. t. & i.* **(-lable, -tor)** kokkuvõtlikult kordama, lühidalt kokku võtma, rekapituleerima

recapitulation ['ri:kəpitju'leiʃ(ə)n] *s.* kokkuvõtlik kordamine, lühike kokkuvõte, rekapitulatsioon

recapitulative [ri:kə'pitjuleitiv], **-latory** [-leitəri] *a.* kokkuvõtlikult kordav, lühidalt kokkuvõttev, rekapituleeriv

recapture ['ri:'kæptʃə] **1.** *v. t.* uuesti tabama; taasvallutama, tagasi vallutama *või* võitma; **2.** *s.* uuestitabamine; taasvallutus, tagasivallutus, -võitmine; taasvallutatu, tagasivallutatu, -võidetu

recast ['ri:'kɑ:st] **1.** *v. t.* uuesti (*või* ümber) valama; ümber kujundama, uuendama; *teatr.* (*näidendi*) osi ümber jaotama; **2.** *s.* ümberkujundus; ümberkujundatud asi; *teatr.* osade ümberjaotus

recce, reccy ['reki] *s. mil. sl.* maakuulamine, luurekäik (= **reconnaissance**)

recede [ri'si:d] *v. i.* taganema, taanduma, tagasi tõmbuma (*millestki* **from**); (*väärtuses*) langema

re-cede ['ri:'si:d] *v. t.* taasloovutama, uuesti loovutama

receipt [ri'si:t] **1.** *s.* vastuvõtmine, -võtt, (kätte)saamine; vastuvõetud rahasumma; *pl. maj.* tulem, sissetulekud, tulud; kviitung, tähik; retsept, valmistusõpetus (= **recipe**); **2.** *v. t.* kviteerima, kättesaamist

tõendama (*allkirjaga, kviitungiga*) ◇ **to be in** ~ **of** valdama, omama; **on** ~ **of** (*millegi*) kättesaamisel

receivable [ri'si:vəbl] *a.* vastuvõetav; saadav, saadaolev ◇ **bills** ~ *maj.* makseveksl id, rimessid

receive [ri'si:v] *v. t. & i.* vastu võtma; (kätte) saama; kogema, läbi elama; (*külalisi*) vastu võtma; vastuvõetavaks (*või* kehtivaks, õigeks) pidama, tunnustama; mahutama ◇ **to** ~ **stolen goods** varastatud asju varjama; **to** ~ **an impression** muljet saama; **the -ed opinion** üldiselt valitsev arvamus; **R-ed Pronunciation** *lgv.* (*lüh.* **R. P.**) briti ühiskeele üldnormina kehtiv häälda mine; **the -ed text** (konventsionaalselt) õigeks tunnistatud tekstiversioon

receiver [ri'si:və] *s.* vastuvõtja; saaja; vastuvõtuaparaat; (*telefoni*) kuuldetoru; *tehn.* ressiiver; varastatud asjade varjaja; *jur.* sekvestreeritud vara (vannutatud) hooldaja

receiving [ri'si:viŋ] *s.* vastuvõtmine; varastatud asjade varjamine ◇ ~**-order** *jur.* (vara) sekvestreerimiskäskkiri; ~**-set** (raadio)vastuvõtja, vastuvõtuaparaat

recency ['ri:snsi] *s.* äsjasus, hiljutisus

recension [ri'senʃ(ə)n] *s.* (teksti) kriitiline revideerimine; kriitiliselt revideeritud (ning kindlaksmääratud) tekst

recent ['ri:snt] *a.* äsjane, hiljutine; uus, värske, nüüdisaegne, retsentne

recently ['ri:sntli] *adv.* äsja, hiljuti, hiljaaegu

receptacle [ri'septəkl] *s.* hoidla, mahuti, hoiuanum; hoiukoht; *el.* (lambi)pesa, pistikupesa; *bot.* õiepõhi

reception [ri'sepʃ(ə)n] *s.* vastuvõtmine, -võtt, retseptsioon ◇ **warm** ~ soe vastuvõtt; **to give smb. a good** ~ kedagi hästi vastu võtma; **the speech met with a cold** (*or* **frigid**) ~ kõne sai külma vastuvõtu osaliseks; ~ **room** vastuvõtutuba

receptionist [ri'sepʃənist] *s.* (klientide) vastuvõtja, (vastuvõtu)sekretär; *ka* registraator (*näit. haiglas*), administraator (*näit. hotellis*)

receptive [ri'septiv] *a.* vastuvõtlik, retseptiivne (*millegi suhtes* **of**)

receptivity [ri(:)sep'tiviti] *s.* vastuvõtlikkus, retseptiivsus

receptor [ri'septə] *s. anat., biol.* retseptor; *tehn.* vastuvõtja (= **receiver**)

recess 1. [ri'ses, *Am. ka* 'ri:ses] *s.* (*parlamendiistungite*) vaheaeg; *Am.* (kooli)vaheaeg; orv, nišš, tühe; (salajane) urgas, peidurgas; **2.** [ri'ses] *v. t.* orvaga (*või* **nišiga,** tühemega) varustama, orva (*või* nišši, tühemesse) paigutama

recession [ri'seʃ(ə)n] *s.* taandumine, tagasitõmbumine, eemaldumine (*millestki* **from**); *maj.* tagasiminek, langus, mõõnaperiood

re-cession [ri'seʃ(ə)n] *s.* taas- *e.* uuestiloovutamine

recessional [ri'seʃ(ə)n(ə)l] **1.** *a.* taandumis-, tagasitõmbumis-; (*parlamendiistungite*) vaheaja-; (*vaimulikkude ja koori*) pidulikul tagasitõmbumisel lauldav (*kirikulaulu kohta*); **2.** *s.* (pidulik) lahkumis- *e.* lõppkoraal ◇ ~ **moraine** *geol.* (*taanduva liustiku*) otsamoreen

recessive [ri'sesiv] *a.* taanduv, tagasitõmbuv; kahanev, vähenev, retsessiivne

recharge [ri:'tʃɑ:dʒ] **1.** *v. t.* uuesti koormama; (*relva*) uuesti laadima; uuesti ründama; uuesti süüdistama, vastu süüdistama; **2.** *s.* uuestikoormamine; uuestilaadimine; uuestiründ amine; uuesti- *või* vastusüüdistus

réchauffé [ri'ʃoufei] *s. pr.* ülessoojendatud toit (*ka piltl.*)

recherché [rə'ʃeəʃei] *a. pr.* otsitud, valitud, hoolega läbimõeldud

rechristen ['ri:'krisn] *v. t.* taasristima, uuesti (*või* ümber) ristima, ümber nimetama

recidivism [ri'sidivizm] *s. jur.* retsidiiv, retsidivism (*sama laadi kuriteo kordamine*)

recidivist [ri'sidivist] *s. jur.* retsidivist

recipe ['resipi] *s.* retsept

recipient [ri'sipiənt] **1.** *a. haruld.* vastuvõttev; vastuvõtlik (= **receptive**); **2.** *s.* vastuvõtja, saaja ◇ **to be the** ~ **of** (*midagi*) vastu võtma, saama

reciprocal [ri'siprək(ə)l] **1.** *a.* vastastikune, retsiprookne; *mat.* pöörd-; **2.** *s. mat.* pöördväärtus ◇ ~ **equation** *mat.* pöördvõrrand; ~ **pronouns** *lgv.* retsiprooksed pronoomenid, vastastikused asesõnad

reciprocally [ri'siprək(ə)li] *adv.* vastastikku

reciprocate [ri'siprəkeit] *v. t. & i.* (**-cable,**

-tor) samaga vastama, (*midagi*) vastu andma *või* tegema, vastama, tasuma (*millegagi* **with**); (*masinaosa kohta*) edasi-tagasi liikuma ◇ **-ting engine** *tehn.* kolbmootor *või* -aurumasin

reciprocation [risiprə'keiʃ(ə)n] *s.* samaga vastamine, vastuandmine, -tegemine, vastamine, tasumine; (*masinaosa*) edasi-tagasi liikumine

reciprocity [resi'prɔsiti] *s.* vastastikkus, retsiprookus

recital [ri'sait(ə)l] *s.* (üksikasjalik) ülesjutustamine, loetlemine, jutustamine (**of**); etlemine, etlus; *muus.* soolokontsert, (*ühe kunstniku*) kontsertesinemine, kontsertettekanne (*ühe helilooja töödest*)

recitation [resi'teiʃ(ə)n] *s.* ilulugemine, peastlugemine, retsiteerimine, retsitatsioon, deklamatsioon; ilulugemispala; *Am.* (*õpitud tüki*) ülesütlemine, vastamine, (*õppematerjali*) ühine läbitöötamine esitatud küsimuste varal ◇ **~ to music** melodeklamatsioon

recitative [res(i)tə'ti:v] *s. muus.* retsitatiiv

recite [ri'sait] *v. t. & i.* (*päheõpitud pala*) ette kandma, retsiteerima, deklameerima; etlema; peast ütlema; (üksikasjalikult) üles lugema, loetlema; *jur.* (*dokumentidis mainitud fakte*) uuesti kokkuvõtlikult loendama; *Am.* (*õpitud tükki*) üles ütlema, vastama

reciter [ri'saitə] *s.* retsiteerija, deklameerija, ilulugeja; etleja; deklamatsioonide kogu

reck [rek] *v. i. & t. arh. ret., poeet.* (*tarvit. peam. eitavas või küsivas lauses*) hoolima (*millestki* **of**); *impers.* (*kellestegi*) puutuma, (*kellelegi*) tähendama ◇ **I ~ but little of the danger** ma hoolin vähe ohust; **he ~s not (of) his life** ta ei hooli oma elust; **it ~s me not** see ei puutu minusse; **what ~s it him that...?** mis hoolib tema sellest, et...?

reckless ['reklis] *a.* hoolimatu, järelemõtlematu, hulljulge; (*millestki*) mittehooliv (**of**)

recklessness ['reklisnis] *s.* hoolimatus, järelemõtlematus, hulljulgus

reckon ['rek(ə)n] *v. t. & i.* arvutama, arvestama, rehkendama; kaalutlema; arvama, mõtlema ◇ **to ~ up** kokku arvama; **to ~ with** (*midagi, kedagi*) arvestama, arvesse võtma; (*kellegagi*) arveid õiendama; **to ~ without one's host** ilma (kõrtsi)peremeheta arvet tegema; raskusi (*või* kulutusi, vastupanu *jms.*) mitte arvesse võtma; **to ~ upon** (*or* **on**) (*kellelegi, millelegi*) lootma, kindel olema

reckoner ['rek(ə)nə] *s.* arvutaja, rehkendaja, arvutusraamat *või* -tabel ◇ **ready ~** *vt.* **ready**

reckoning ['rek(ə)niŋ] *s.* arvutamine, arvutus, arvestus; *mer.* laeva asukoha arvutus; arveteõiendus; *arh.* kõrtsiarve ◇ **day of ~** arveteõiendus-päev (*ka piltl.*); **to take one's ~** *mer.* laeva asukohta arvutama; **to be out of one's ~** valesti arvestama, eksiarvamusel olema

reclaim [ri'kleim] **1.** *v. t. & i.* tagasi võitma, õigele teele pöörama (*millestki* **from**); (*maad*) kultuuristama, parandama; *tehn.* regenereerima, rekupereerima; tagasi nõudma, reklameerima; **2.** *s.* tagasivõitmine ◇ **past** (*or* **beyond**) **~** tagasivõitmatu, lootusetult kadunud; **~ed land** uudismaa

reclamation [reklə'meiʃ(ə)n] *s.* tagasivõitmine, õigele teele pööramine; (*maa*) kultuuristamine, maaparandus(töö); *tehn.* regenereerimine, regeneratsioon, rekupereerimine, rekuperatsioon; tagasinõudmine, reklamatsioon ◇ **oil ~** *tehn.* õlide regenereerimine

réclame ['reiklɑ:m] *s. pr. halv.* kõmureklaam

recline [ri'klain] *v. t. & i.* (*pead, keha*) tahapoole nõjatama; lebama, poollamades istuma (*millelgi* **on, upon**)

recliner [ri'klainə] *s.* lamamistool *või* tugitool (*ka* **reclining chair**)

recluse [ri'klu:s] **1.** *a.* üksildane, tagasitõmbunud, eraklik; **2.** üksiklane, erak

reclusion [ri'klu:ʒ(ə)n] *s.* suletus, eraldatus; *haruld.* (üksik)vangistus

reclusive [ri'klu:siv] *a. lit.* eraklik, üksindust eelistav, tagasitõmbunud

recoal ['ri:'koul] *v. t. & i.* (*laeva*) uuesti söega varustama; sütt uuesti peale võtma, uuesti söega varustuma

recognition [rekəg'niʃ(ə)n] *s.* äratundmine; tunnustamine, tunnustus ◇ **he has changed beyond ~** ta on tundmatuseni muutunud; **to win general ~** üldist tunnustust võitma, läbi lööma; **the ~ of the new state took some time** uue riigi tunnustamine võttis aega; **~ light** tunnustuli; **~ mark** eritunnus

recognizable ['rekəgnaizəbl, -'naiz-] *a.* (**-bly**) äratuntav, tunnustatav, tunnustusväärne

recognizance [ri'kɔgniz(ə)ns, -'kɔn-] *s.* (kohtulik) kohustus; kohustussumma, kautsjon; *haruld.* = **recognition**

recognizant [ri'kɔgniz(ə)nt, -'kɔn-] *a.* äratundev; (*midagi*) tunnustav (**of**)

recognize ['rekəgnaiz, -kən-] *v. t.* ära tundma; tunnistama (*millekski, kellekski* **as, for**); (tunnustavalt) tähele panema, vääriliselt hindama; möönma, nõustuma (*et* **that**); tõdema

recoil [ri'kɔil] **1.** *v. t.* tagasi põrkama *või* kohkuma (*millestki* **from**); (*tulirelva kohta*) tagasi lööma; **2.** *s.* tagasipõrge; (*tulirelva*) tagasilöök ◇ **this will ~ on** (*or* **upon**) **you** *piltl.* see tõmbab sulle teenitud karistuse kaela

recoilless [ri'kɔillis] *a. mil.* tagasilöögitu, tagasilöögivaba

recoin ['ri:'kɔin] *v. t.* taasmüntima, uuesti (*või* ümber) müntima

recollect [rekə'lekt] *v. t.* meenutama, meelde tuletama

re-collect ['ri:kə'lekt] *v. t.* uuesti koguma ◇ **to ~ oneself** ennast uuesti koguma, uuesti enesevalitsust saavutama

recollection [rekə'lekʃ(ə)n] *s.* mäletamine; mälestus ◇ **in my ~** minu mäletades; **I have no ~ of it** mul ei ole sellest vähimatki mälestust

recolour, *Am.* **-lor** ['ri:'kʌlə] *v. t.* uuesti (*või* ümber) värvima

recombine ['ri:kəm'bain] *v. t. & i.* uuesti kombineerima *või* ühendama; uuesti kombineeruma *või* ühinema

recommence [ri:kə'mens] *v. t. & i.* uuesti alustama *või* algama, uuesti peale hakkama

recommend [rekə'mend] *v. t.* soovitama, rekomandeerima (*millenagi, kellenagi* **as**; *millekski* **for**); (*kellegi*) hoolde usaldama (**to**)

recommendable [rekə'mendəbl] *a.* soovitatav

recommendation [rekəmen'deiʃ(ə)n] *s.* soovitamine, soovitus, rekomandatsioon ◇ **letter of ~** soovituskiri

recommendatory [rekə'mendət(ə)ri] *a.* soovitav, soovituseks olev, soovitus-

recommit ['ri:kə'mit] *v. t.* (**-tt-**) *parl.* (*seaduseelnõu*) uuesti (läbivaatamiseks) komisjoni andma; uuesti usaldama (*kellelegi* **to**); uuesti vahi alla andma (= **to ~ to prison**)

recompense ['rekəmpens] **1.** *v. t.* (**-sable**) tasuma, hüvitama, kompenseerima; **2.** *s.* (vastu)tasu, hüvitus, kompensatsioon

recompose ['ri:kəm'pouz] *v. t.* uuesti koostama *või* kokku seadma; uuesti (*või* ümber) korrastama; *trük.* ümber laduma; uuesti rahustama

reconcilable ['rek(ə)nsailəbl] *a.* lepitav

reconcile ['rek(ə)nsail] *v. t.* lepitama (*kellegagi, millegagi* **to, with**); sobitama, kooskõlastama (*millegagi* **with**) ◇ **to become -ed to one's lot** oma saatusega leppima

reconcilement ['rek(ə)nsailmənt], **reconciliation** [rek(ə)nsili'eiʃ(ə)n] *s.* lepitamine, lepitus; leppimine

recondite ['rekəndait, ri'kɔn-] *a.* varjatud, salajane; sügav, tume, raskesti mõistetav

recondition ['ri:kən'diʃ(ə)n] *v. t.* uuesti korda seadma, uuendama, parandama, remontima (*er. laeva*); *biol.* rekonditsioneerima, uuesti (*või* ümber) konditsioneerima, uuesti tingima (*reflekse*)

reconduct ['ri:kən'dʌkt] *v. t.* tagasi juhtima

reconnaissance [ri'kɔnis(ə)ns] *s. er. mil.* luure, luurekäik, maakuulamine, rekognostseerimine; luuresalk ◇ **~ aircraft** luurelennuk; **~ party** (*or* **patrol**) luuresalk

reconnoitre, *Am.* **-ter** [rekə'nɔitə] *v. t. & i.* luuret teostama, maad kuulama, rekognostseerima

reconquer ['ri:'kɔŋkə] *v. t.* taasvallutama, uuesti vallutama; tagasi võitma

reconquest ['ri:'kɔŋkwest] *s.* taas- *e.* uuestivallutus; tagasivõitmine

reconsider ['ri:k(ə)n'sidə] *v. t.* taaskaalutlema, uuesti kaalutlema, uuesti läbi mõtlema *või* arutama; ümber otsustama, otsust muutma ◇ **to ~ a proposal** ettepanekut uuesti läbi vaatama

reconsideration ['ri:k(ə)nsidə'reiʃ(ə)n] *s.* taas- *e.* uuestikaalutlemine, uuesti läbimõtlemine *või* arutamine; ümberotsustus

reconstruct ['ri:k(ə)n'strʌkt] *v. t.* uuesti üles

ehitama *või* kokku seadma, taastama, taastarindama, rekonstrueerima

reconstruction ['ri:k(ə)n'strʌkʃ(ə)n] *s.* rekonstruktsioon, taastarind, rekonstrueerimine, taastarindus, taastamine

reconvene ['ri:kən'vi:n] *v. t. & i.* (*koosolekut*) uuesti kokku kutsuma; (*koosolekuks*) uuesti kokku tulema

reconversion ['ri:kən'və:ʃ(ə)n] *s.* (endisse olukorda) tagasipööramine *või* -pöördumine; *er. maj.* sõjaeelse olukorra taastamine

reconvert ['ri:kən'və:t] *v. t.* uuesti endiseks pöörama, tagasi muutma (**into**); *kirikl.* (*endisse usku*) tagasi pöörama (**to**)

record 1. [ri'kɔ:d] *v. t.* üles märkima *e.* tähendama, registreerima; kirja panema, protokollima; kirjalikult jäädvustama; (heli)salvestama, (heli)plaadistama, (heli)lindistama; 2. ['rekɔ:d] *s.* ülestähendus, register, ürik, dokument; *pl.* arhiiv; ülleskirjutus, protokoll, aruanne; (heli)salvestis, *er.* heliplaat, grammofoniplaat (= **gramophone** ~); *tehn.* ülesmärgitud andmestik; (*isiku*) minevikuregister, ajalugu, minevik, senised saavutused; rekord, tippsaavutus, suursaavutus; *atrib.* rekordiline, rekord- ◇ **to have smth. ~ed** midagi (ametlikult) kirja panna (*või* protokollida) laskma; **~ed music (speech)** salvestatud muusika (kõne); **on ~** üles märgitud, üldiselt teada; **to go** (*or* **place oneself**) **on ~** üles märgitama, kirja pandama, ajalukku minema, üldteatavaks saama; **to make a ~ of** üles märkima; **he has a good ~** tal on hea minevik; **to break** (*or* **cut, beat**) **the ~** rekordit ületama; **to bear ~ to** (*millegi*) õigsust dokumentaalselt tõendama; **clerk of the ~s** arhivaar; **R- Office** (Inglise) riigiarhiiv

recorder [ri'kɔ:də] *s.* ülesmärkija, -tähendaja, registreerija; registraator (*ka registreeriv aparaat või aparaadiosa*); rekorder, salvestuspea; meerik; sündik (*linnavalitsuse kõrgem kohtuametnik Inglismaal*); plokkflööt; (*oreli*) flöödiregister

record-holder ['rekɔ:dhouldə] *s.* rekordiomanik

recording [ri'kɔ:diŋ] *s.* üleskirjutamine, -kirjutus, ülesmärkimine, kirjapanek; registreering; protokollimine; helisalvestus, -plaadistus, -lindistus

recordist [ri'kɔ:dist] *s. er. kino* helioperaator, (heli)lindistaja

record-player ['rekɔ:dpleiə] *s.* (elektri)grammofon, plaadimängija

recount [ri'kaunt] *v. t.* jutustama

re-count 1. ['ri:'kaunt] *v. t.* taasloendama, uuesti loendama; 2. ['ri:kaunt, 'ri:'kaunt] *s.* taas- *e.* uuestiloendus, (*er. häälte*) uuestilugemine

recoup [ri'ku:p] *v. t. & i.* hüvitama, tasuma, tasa tegema, korvama; *jur. ka* (*makstavast summast*) kinni pidama, maha arvama ◇ **to ~ oneself** oma kahju tasa tegema, tasu saama

recoupment [ri'ku:pmənt] *s.* hüvitus, tasategemine, korvamine; kahjutasu

recourse [ri'kɔ:s] *s.* abiotsimine; abiallikas, varjupaik; *jur.* regress; regressiõigus (= **right of ~**) ◇ **to have ~** abi otsides pöörduma (*kellegi poole* **to**)

recover [ri'kʌvə] *v. t. & i.* tagasi saama *või* võitma, uuesti saavutama, üles leidma, (*kaotatud aega*) tasa tegema; toibutama; toibuma, kosuma, paranema (*millestki* **from**), terveks saama, tervenema; *tehn.* rekupereerima, regenereerima ◇ **he is ~ing (quite ~ed) from his illness** ta on oma haigusest toibumas (üsna toibunud); **he never ~ed the blow (his losses, etc.)** ta ei toibunudki sellest hoobist (oma kaotustest jne.); **to ~ oneself** toibuma, uuesti tasakaalu saavutama; **to ~ one's feet** (*or* **legs**) (peale kukkumist *või* komistamist) uuesti jalgu alla saama; **to ~ the sword** (*vehklemisel*) mõõka pärast pistet tagasi tõmbama

re-cover ['ri:'kʌvə] *v. t.* uuesti katma

recovery [ri'kʌvəri] *s.* tagasisaamine, -võitmine; toibumine, kosumine, paranemine; *tehn.* rekupereerimine, rekuperatsioon, regenereerimine, regeneratsioon ◇ **~ of damages** kahjude hüvitamine; **~ of expenses** kulude katmine

recreancy ['rekriənsi] *s. ret., poeet.* arameelsus, arglikkus; reetlikkus, truudusetus

recreant ['rekriənt] 1. *a. ret., poeet.* arameelne, argpüksklik; reetlik, truudusetu; 2. *s.* argpüks; reetja, truudusemurdja

recreate ['rekrieit] *v. t. & i.* (**-table**) kosutama, karastama, meelt lahutama, lõbustama; meelelahutust nautima, lõbustuma

re-create ['ri:kri'eit] *v. t.* uuesti looma

recreation [rekri'ei∫(ə)n] *s.* meelelahutus, kosutus, karastus, lõbustus, puhkus, rekreatsioon ◇ **~ ground** mänguväljak, -plats; puhkepark

re-creation ['ri:kri'ei∫(ə)n] *s.* uuestiloomine

recreational [rekri'ei∫ənəl] *a.* meelelahutus-, kosutus-, lõbustus-, puhke- ◇ **~ area** meelelahutus- (*või* kosutus-, lõbustus-, puhke)ala, rekreatsiooniala

recreative ['rekrieitiv] *a.* meeltlahutav, kosutav, karastav, lõbustav

recriminate [ri'krimineit] *v. i.* (**-tor**) vastu süüdistama, vastusüüdistusi esitama; vastastikku (teineteist) süüdistama *või* (teineteisele) etteheiteid tegema

recrimination [rikrimi'nei∫(ə)n] *s.* vastusüüdistamine, -süüdistus; vastastikune süüdistamine *või* etteheidete tegemine

recross ['ri:'krɔ(:)s] *v. t. & i.* uuesti ristama; uuesti (risti) üle minema

recrudesce ['ri:kru:'des, 're-] *v. i.* (*haava, haiguse jms. kohta*) uuesti lahti minema, uuesti puhkema

recrudescence ['ri:kru:'desns, 're-] *s.* (*haava, haiguse jms.*) uuesti lahtiminek, uuestipuhkemine, taaspuhang

recrudescent ['ri:kru:'desnt, 're-] *a.* uuesti lahtiminev *või* puhkev (*haava, haiguse jms. kohta*)

recruit [ri'kru:t] **1.** *s.* nekrut, noorsõdur; *piltl.* uustulnuk(as), uus liige; algaja; **2.** *v. t. & i.* nekruteid võtma, värbama, uusi liikmeid hankima; (*tagavarasid*) täiendama; (*tervist*) kosutama, (*terviselt*) kosuma ◇ **raw ~** vilumata algaja; **he has gone to the country to ~** ta on maale läinud tervist parandama

recruitment [ri'kru:tmənt] *s.* rekruteerimine, nekrutivõtmine, värbamine; (*tagavarade*) täiendamine; terviseparandus

rectal ['rekt(ə)l] *a. anat., med.* pärasoole-, rektaalne, rektaal-

rectangle ['rektæŋgl] *s. mat.* ristkülik

rectangular [rek'tæŋgjulə] *a.* ristkülikukujuline, ristkülikuline, ristkülik-; täisnurkne ◇ **~ formula** *mat.* ristkülikvalem

rectangularity [rektæŋgju'læriti] *s.* täisnurksus

rectification [rektifi'kei∫(ə)n] *s.* (*vea*) õiendus, parandus; (*joone*) õgvendus, sirgestus; *mat., keem., tehn.* rektifikatsioon, rektifitseerimine; *el.* alaldamine, alaldus ◇ **~ plane** sirgestustasapind, -tasand

rectifier ['rektifaiə] *s.* õiendaja, parandaja; *keem., tehn.* rektifitseerija, rektifikaator, rektifikatsiooniaparaat; *el.* alaldi, alalduseadis

rectify ['rektifai] *v. t.* (**-fiable**) (*viga*) õiendama, parandama; (*joont*) õgvendama, sirgestama; *mat., keem., tehn.* rektifitseerima; *el.* alaldama

rectilineal [rekti'liniəl], **-near** [-niə] *a.* sirgjooneline ◇ **~ motion** sirgjooneline liikumine, sirgliikumine

rectitude ['rektitju:d] *s.* kõlbeline sirgjoonelisus, õiglus, kindlameelsus, ausus

recto ['rektou] *s.* (*avatud raamatu*) parem(poolne) lehekülg; *vrd.* **verso**

rector ['rektə] *s.* (*anglikaani kiriku*) kirikuõpetaja, pastor; (*Šotis või r.-kat. koolides Inglismaal*) koolijuhataja, direktor; (*teatavate Oxfordi kolledžite või mitte-Inglise ülikoolide*) rektor

rectorial [rek'tɔ:riəl] *a.* (**-ily**) kirikuõpetaja-, pastori-; kirikla-, kirikumõisa-; koolijuhataja-, rektori-

rectorship ['rektə∫ip] *s.* kirikuõpetaja- *või* pastoriamet; rektoriamet

rectory ['rektəri] *s.* kirikuõpetaja benefiits (*ametikoht koos tuludega*); kirikla, kirikumõis

rectum ['rektəm] *s. anat.* pärasool, rektum

recumbency [ri'kʌmbənsi] *s.* lamav (*või* tahapoole nõjatuv) asend; *geol.* ülekaldus

recumbent [ri'kʌmbənt] *a.* lamav, lamasklev, tahapoole nõjatuv; *geol.* ülekaldunud ◇ **~ fold** *geol.* ülekaldunud kurd

recuperate [ri'kju:pəreit] *v. t. & i.* (**-rable, -tor**) kosutama, toibutama; kosuma, toibuma; *haruld. tehn.* rekupereerima (= **recover**)

recuperation [rikju:pə'rei∫(ə)n] *s.* kosumine, toibumine; *haruld. tehn.* rekuperatsioon (= **recovery**)

recuperative [ri'kju:pəreitiv] *a.* kosutav, toibutav; kosumis-, toibumis-

recur [ri'kə:] *v. i.* **(-rr-; recurring** [ri'kʌriŋ, -'kə:riŋ]) taastuma, uuesti (*või* tagasi) tulema (*millegi juurde* **to**); uuesti meenuma (*kellelegi* **to**); uuesti esinema, korduma ◇ **-rring decimal** *mat.* perioodiline kümnendmurd

recurrence [ri'kʌr(ə)ns] *s.* taastumine, tagasitulek, kordumine

recurrent ['ri'kʌr(ə)nt] *a.* taastuv, tagasitulev, korduv, rekurrentne ◇ ~ **fever** *med.* taastuv palavik (= **relapsing fever**; *vt.* **relapse**)

recursive [ri'kə:siv] *a. mat.* rekursiivne ◇ ~ **function** rekursiivne funktsioon

recurvate [ri'kə:vit] *a.* tagasikooldunud, -paindunud, -painutatud

recurve [ri'kə:v] *v. i. & t.* **(-vable)** tagasi koolduma *või* painduma; tagasi koolutama *või* painutama

recusant [ri'kju:z(ə)nt, 'rekjuz(ə)nt] **1.** *s.* keelduja, tõrkuja; *aj.* rekusant (*anglikaani kirikut tunnustamast tõrkuv katoliiklane*); **2.** *a.* keelduv, tõrkuv

recycle ['ri:'saikl] *v. t. tehn.* ringvoolu tagasi sidestama, (*vedelikku*) korduvalt ringvoolu saatma; taas ringkäiku saatma

red [red] **1.** *a.* punane, verev; **2.** *s.* punane värv(us), puna; punane rõivas; *pol.* punane, revolutsionäär ◇ **dressed in** ~ punasesse rõivastatud; **in (the)** ~ *Am.* kahjude (*või* deebeti) poolel, võlgades (*Ameerikas kirjutatakse raamatupidamises arveraamatu vasak pool tavaliselt punase tindiga*); **to see** ~ *sl.* marru minema, raevuhoogu sattuma; ~ **admiral** *zool.* koerliblikas; ~ **cent** *Am.* sendine münt (*er. ühendis* **I don't care a** ~ **cent** ma ei hooli krossiväärtki); **R- Army** Punaarmee; **R- Crescent** Punane Poolkuu; **R- Cross** Punane Rist; ~ **dwarf** *astr.* punane kääbus(täht); ~ **ensign** Briti kaubalaevalipp; ~ **flag** punane lipp, punalipp; ~ **giant** *astr.* punane hiid(täht); ~ **gum** *bot.* Austraalia eukalüpt; eukalüptipuit; eukalüptivaik; *Am.* ameerika ambrapuu (= **sweet gum**); ~ **hat** punane kardinalikübar; *ka* Briti staabiohvitseri pilkenimi; ~ **herring** suitsuheeringas; *sl.* tähelepanu kõrvalejuhtimiseks tõstatatud küsimus; **R- Indian** indiaanlane, punanahk; ~ **lamp** punane lamp *või* latern; *er.* inglise arsti öölatern (*ukse kohal*); ~ **lead** pliimennik (*punane maalrivärv*); ~ **rag** punane riidehilp; *piltl.* raevutsema ajav asi; *sl.* keel; **R- Sea** Punane meri; ~ **shift** *astr.* punanihe, Doppleri efekt; ~ **soldier** *fam.* sigade punataud; ~ **spider** *zool.* (punane) kõdulest; ~ **squirrel** *zool.* punaoravik; ~ **tape** liigne kantseleilikkus, asjaajamise venitamine

redact [ri'dækt] *v. t.* redigeerima, trükivalmis seadma

redaction [ri'dækʃ(ə)n] *s.* redigeerimine, trükivalmis seadmine; redaktsioon, viimisteldud sõnastus

redactor [ri'dæktə] *s.* redigeerija, redaktor, trükkitoimetaja

redan [ri'dæn] *s. aj.* redaan (*saehambakujuliselt etteulatuv välikindlustus*)

red-blooded ['red'blʌdid] *a. Am. fam.* «punavereline», tugev, jõuline

redbreast ['redbrest] = **robin**

redbrick ['redbrik] **1.** *a.* punasest tellisest; *er.* **(R-)** (*inglise ülikooli kohta*) hiljuti asutatud, uut tüüpi (*vast. Cambridge'i ja Oxfordi ülikoolile*); **2.** *s.* **(R-)** uut tüüpi (inglise) ülikool (= **R- University**)

redcap ['redkæp] *s. fam.* (briti) välipolitseinik; *Am. fam.* raudtee-pakikandja (*neeger*)

red-carpet ['redkɑ:pit] *a.* (*vastuvõtu kohta*) äärmiselt pidulik, tseremoniaalne ◇ **to give smb. a** ~ **reception** (*or* **treatment**) kedagi vürstliku pidulikkusega vastu võtma

redcoat ['redkout] *s.* «punakuub», Briti sõdur

redd [red] *v. t. dial. peam. Š. või Am.* korrastama, korda (*või* valmis) seadma (**up**)

redden ['redn] *v. i. & t.* punaseks muutuma, punanema, punaseks värvuma; punastama; punaseks tegema, punaseks värvima

reddish ['redi∫] *a.* punakas, punasevõitu

Redditch ['redit∫] *pn.*

reddle ['redl] = **ruddle**

rede [ri:d] *arh.* **1.** *v. t.* nõu andma; mõistatama; **2.** *s.* nõu, nõuanne; jutt, lugu

redeem [ri'di:m] *v. t.* lunastama; tagasi (*või* vabaks) ostma; (*võlakohustust*) välja ostma; (*süüd, puudust*) heastama, tasa tegema; vabastama, päästma (*millestki* **from**)

redeemer [ri'di:mə] *s.* lunastaja

redemption [ri'dem(p)∫(ə)n] *s.* lunastus; (*võlakohustuse*) väljaostmine ◇ **beyond** (*or* **past**) ~ lootusetult kadunud

redescend [ri:di'send] *v. t. & i.* uuesti alla laskuma, uuesti alla tulema *või* minema

red-eye ['redai] *s. zool.* roosärg (*või mõni muu punasilmne kala*); *Am. sl.* kange puskarlik viski

red-handed ['red'hændid] *a.* punakäeline; veriste kätega; *er.* otse kuriteolt tabatud ◇ **to take** ~ otse kuriteolt tabama

redhead ['redhed] *s.* punapea; *zool.* punapea-vart (= **poachard**); *Am. ka* punapäine rähn

redheaded ['red'hedid] *a.* punapäine, punapea-

red-hot ['red'hɔt] *a.* tulipunane; tulikuum, tuline (*ka piltl.*)

redintegrate [ri'dintigreit] *v. t.* **(-tor)** taasintegreerima, uuesti tervikuks ühendama

redintegration [ridinti'grei∫(ə)n] *s.* taasintegreerimine, -integratsioon, uuesti tervikuks ühendamine

redirect ['ri:di'rekt] *v. t.* uuesti suunama, (*postisaadetist*) järele saatma

redirection ['ri:di'rek∫(ə)n] *s.* uuestisuunamine, (*postisaadetise*) järelesaatmine

rediscover ['ri:dis'kʌvə] *v. t.* taasavastama, uuesti avastama

redistribute ['ri:dis'tribjut] *v. t.* uuesti jaotama, uuesti välja jagama, ümber jagama, redistribueerima

redistribution ['ri:distri'bju:∫(ə)n] *s.* uuestijaotamine, uuesti väljajagamine, ümberjaotus, redistributsioon

red-legged ['redlegd] *a.* punajalgne (*er. linnu kohta*) ◇ ~ **partridge** *zool.* punajalg-kaljukana

red-letter ['redletə] *a.* (*kalendris*) punaste tähtedega (*või* punase algustähega) märgitud ◇ ~ **day** pidu- *või* rõõmupäev, püha; mälestusväärne päev

redneck ['rednek] *s. Am. sl.* «punakael», tahumatu mehemühakas

redness ['rednis] *s.* punasus, puna

redolence ['redələns] *s.* lõhnavus, lõhn, hõng

redolent ['redələnt] *a.* (tugevasti) lõhnav (*millegi järele* **of**); *piltl.* meenutav (*midagi* **of**)

redouble [ri'dʌbl] *v. t. & i.* (uuesti) kahekordistama; *piltl.* mitmekordistama, suurendama; kahe- *või* mitmekordistuma, suurenema

redoubt [ri'daut] *s. aj. mil.* reduut

redoubtable [ri'dautəbl] *a.* hirmuäratav, kardetud, kardetav

redound [ri'daund] *v. i.* kaasa (*või* tagasi) mõjuma **(to)**; tagasi langema **(upon)**

redpoll ['redpɔl] *s. zool.* kanepilind, *ka* urvalind (= **linnet**); *ka* nudipäine punane veis

redraft ['ri:'drɑ:ft] **1.** *v. t.* uuesti kavandama *või* visandama; **2.** *s.* uuesti kavandatud (*või* visandatud) dokument; *maj.* pöördveksel

redress [ri'dres] **1.** *v. t.* hüvastama, hüvitama, heaks tegema, tasastama; **2.** *s.* hüvastus, hüvitus, heakstegemine, tasastus ◇ **to** ~ **the balance** tasakaalu uuesti jalule seadma

re-dress ['ri:'dres] *v. t. & i.* uuesti riietama *e.* rõivastama; (*haava*) uuesti siduma; uuesti riietuma *e.* rõivastuma

Redruth ['redru:θ] *pn.*

redshank ['red∫æŋk] *s. zool.* punajalg-tilder ◇ ~ **gull** naerukajakas

redskin ['redskin] *s.* punanahk, indiaanlane

redstart ['redstɑ:t] *s. zool.* lepalind; *Am.* lehelind

redtop ['redtɔp] *s. bot.* valge kastehein

reduce [ri'dju:s] *v. t. & i.* kahandama, vähendama, alandama, koondama; (*kaalult*) maha võtma; *mat.* redutseerima, taandama, ümber arvutama, teisendama; *keem., tehn.* redutseerima, taandama; *med.* (*liigest*) paigaldama; muutma (*millekski* **to**); (*millenigi*) viima, (*millekski*) tegema **(to)**; *fot.* nõrgendama; kohastama, kohandama, mugandama; alistama, alla heitma ◇ **to** ~ **to despair (tears, etc.)** meeleheitele (pisarateni jne.) viima; **to** ~ **to the ranks** lihtsõduriks alandama; **-ed prices** alandatud hinnad; **-ed circumstances** kitsad olud

reducer [ri'dju:sə] *s.* kahandaja, vähendaja, koondaja; taandaja, redutseerija; *er. tehn.* reduktor

reducible [ri'dju:sibl] *a.* kahandatav, vähendatav, koondatav; taandatav, ümberarvutatav, muudetav, redutseeritav (*millekski* **to**)

reductio ad absurdum [ri'dʌkʃiou æd əb'sə:dəm] *s. lad.* eelduse võimatuse tõestamine sellega, et tõestatakse järelduste mõttetus

reduction [ri'dʌkʃ(ə)n] *s.* kahandus, vähendus, alandus, koondamine; redutseerimine, redutseerumine, reduktsioon; taandamine, ümberarvutamine, muutmine; *med.* (*liigese*) paigaldus; (*millenigi*) viimine **(to)**; alistamine ◇ **~ in prices** hindade alandamine; **~ of armaments** relvastuse vähendamine; **~ to absurdity** absurdsuseni viimine (*vrd. eelm.*)

reductor [ri'dʌktə] *s. keem.* reduktor

redundance [ri'dʌndəns], **-ncy** [-nsi] *s.* liigsus, ülearusus; üliohtrus

redundant [ri'dʌndənt] *a.* liigne, ülearune; üliohter ◇ **~ information** liiane informatsioon

reduplicate [ri'dju:plikeit] *v. t.* **(-cable)** kahekordistama, kordama; *lgv.* kahendama, reduplitseerima; mitmekordistama

reduplication [ridju:pli'keiʃ(ə)n] *s.* kahekordistus, kordamine; *lgv.* kahendus, reduplikatsioon; mitmekordistus

redwing ['redwiŋ] *s. zool.* vainurästas

redwood ['redwud] *s.* punapuit; punapuu, punase puiduga puu; *er. bot.* ranniksekvoia

re-echo [ri(:)'ekou] *v. t. & i.* taaskajastama, uuesti kajastama; taaskajama, uuesti kajama, (korduvalt) vastu kajama

reed [ri:d] *s.* (pilli)roog; roog- (*või* kõrs-, õlg-) materjal (*katusetegemiseks*); *poeet.* roopill; karjuseluule; *muus.* (*puhkpilli*) keel; *pl.* keelpuhkpillid; *poeet.* (pilliroost) nool; kangasuga, piird ◇ **broken ~** *piltl.* ebausaldatav isik *või* asi; **to lean on a ~** pilliroole toetuma, petlikku tuge otsima; **~ canary-grass** *bot.* päideroog, harilik paelrohi

reeded ['ri:did] *a.* (pilli)roostunud, (pilli)roosse kasvanud; (pilli)rooga kaetud; *muus.* võnkuva keelega varustatud (*puhkpilli kohta*)

re-edify ['ri:'edifai] *v. t.* **(-iable)** taasehitama, uuesti (üles) ehitama (*haril. piltl.*)

re-edit ['ri:'edit] *v. t.* uuesti (trükki) toimetama *või* välja andma

reed-mace ['ri:dmeis] *s. bot.* hundinui, soetõlv

reed-organ ['ri:dɔ:gən] *s. muus.* harmoonium

reed-pipe ['ri:dpaip] *s.* roopill; *muus.* harmooniumikeel; metallkeelega orelivile

reed-stop ['ri:dstɔp] *s. muus.* metallkeelega orelivilede register

reed-warbler ['ri:dwɔ:blə] *s. zool.* roolind, *er.* tiigi-roolind

reedy ['ri:di] *a.* **(-ier, -iest; -ily, -iness; -yish)** (pilli)roogne, (-)roorikas; rootaoline; roopillitaoliselt kõlav, värisevalt kime

reef I [ri:f] *s.* riff, rahu, veealune (*või* natuke üle veepinna ulatuv) kalju, kari; *geol.* maagisoon, *er.* kullasoon ◇ **barrier ~** *geogr.* barjäärriff, vallrahu

reef II [ri:f] *mer.* **1.** *s.* rehv; **2.** *v. t.* rehvima ◇ **to take in a ~** rehvi sisse võtma, purje pinda vähendama; *piltl.* ettevaatlikult toimima; **to let** (*or* **shake**) **out a ~** rehvi välja laskma; *piltl.* laiutama

reefer I ['ri:fə] *s. mer.* (purje)rehvija; *sl.* mitšman; rehvisõlm (= **reef-knot**); kahe nööbireaga meremehejakk

reefer II ['ri:fə] *s. sl.* (marihuaanat sisaldav) narkootiline sigaret

reefer III ['ri:fə] *s. Am. sl.* külmutuskapp (= **refrigerator**); külmutusseadmetega veoauto; külmutusvagun *või* -laev

reef-knot ['ri:fnɔt] *s. mer.* rehvisõlm

reek [ri:k] **1.** *s.* lehk; leitse, leitsak; toss, aur; ving, suits; **2.** *v. i.* lehkama, (halvasti) lõhnama (*millegi järele* **of**); tossama, aurama; vingu ajama, suitsema

reel I [ri:l] **1.** *s.* haspel, viipsik; rull; pool; **2.** *v. t. & i.* haspeldama, (*hasplilt, rullilt, poolilt või hasplile, rullile, poolile*) kerima **(off, in, up)** ◇ **~ of cotton** niidirull; **film ~** filmirull; **measuring ~** mõõtelint, rullpael; **off the ~** libedasti, takistuseta; **to ~ off** (*juttu, luuletust jms.*) maha vuristama

reel II [ri:l] **1.** *v. i.* keerlema, pöörlema, ringi käima (*ka piltl.*); tuikuma, tuigerdama, vaaruma; **2.** *s.* keerlemine, pöörlemine; keeris (*ka piltl.*)

reel III [ri:l] **1.** *s.* riil, kiire šoti (mägilas)tants; **2.** *v. i.* riili tantsima

re-elect ['ri:i'lekt] *v. t.* uuesti (*või* tagasi) valima

re-election ['ri:i'lekʃ(ə)n] *s.* taasvalimine, uuesti- *või* tagasivalimine

re-eligible ['ri:'elidʒibl] *a.* uuesti- *või* tagasivalitav

re-embark ['ri:im'bɑ:k] *v. t. & i.* uuesti laevale paigutama; uuesti laevale asuma

re-enter ['ri:'entə] *v. t. & i.* taas sisenema, uuesti sisenema *e.* sisse astuma; uuesti sisse kandma *või* kirjendama

re-entrant ['ri:'entrənt] **1.** *a.* sisseulatuv (*nurga kohta*); **2.** *s.* sisseulatuv nurk

re-entry ['ri:'entri] *s.* taassisenemine, uuestisisenemine; uus sissekanne, uus kirje *või* kirjend

re-establish ['ri:is'tæbliʃ] *v. t.* uuesti rajama, taastama; uuesti asutama *või* sisse seadma; uuesti korda (*või* jalule) seadma

reeve I [ri:v] *s. aj.* (*maakonna või linna*) ülemkohtunik; (*Kanadas*) küla- *või* linnanõukogu esimees

reeve II [ri:v] *v. t.* (*pret. & p. p.* **rove** [rouv], **-ved**) *mer.* (*köit, pulka jms.*) läbi rõnga (*või* avause) pistma **(through)** *või* läbipistmise teel kinnitama **(in, on, round, to)**

reeve III [ri:v] *s. zool.* ematutkas; *vrd.* **ruff** II

re-examination ['ri:igzæmi'neiʃ(ə)n] *s.* uuesti läbivaatamine, taasläbivaatamine; taaseksamineerimine; *jur.* uus ülekuulamine

re-examine ['ri:ig'zæmin] *v. t.* uuesti läbi vaatama, taasläbivaatama; taaseksamineerima; *jur.* uuesti üle kuulama

re-export **1.** ['ri:eks'pɔ:t] *v. t.* (*sisseveetud kaupu*) uuesti välja vedama, reeksportima; **2.** ['ri:'ekspɔ:t] *s.* (*sisseveetud kaupade*) taasväljavedu, reeksport

ref [ref] *Am. sl.* = **1. reformatory (school); 2.** *sport* **referee**

refashion ['ri:'fæʃ(ə)n] *v. t.* ümber kujundama

refection [ri'fekʃ(ə)n] *s.* kehakinnitus, suupiste, kerge söömaaeg

refectory [ri'fekt(ə)ri] *s.* söögisaal, refektoorium (*er. kloostris või koolis*)

refer [ri'fə:] *v. t. & i.* **(-rr-)** (*millelegi*) tagasi viima, omistama **(to)**; (*millegi või kellegi juurde*) juhatama **(to)**; (*kellelegi*) esitama **(to)**; (*kellegi või millegi poole*) pöörduma **(to)**; (*kellelegi, millelegi*) viitama, osutama, juhatama, vihjama **(to)**; (*kellessegi, millessegi*) puutuma, (*kellegi, millegi*) kohta käima **(to)** ◇ **his bad temper can be -rred to indigestion** ta paha tuju võib seletada seedehäiretega; **the matter must be -rred to the manager** asi tuleb (otsustamiseks) esitada juhatajale; **my remarks do not ~ to you** mu märkused ei käi teie kohta; **to ~ to a dictionary** sõnaraamatust järele vaatama

referable ['ref(ə)rəbl] *a.* (*millelegi*) tagasiviidav, omistatav **(to)**

referee [refə'ri:] **1.** *s.* vahekohtunik; *sport* kohtunik, referii; **2.** *v. i.* (vahe)kohtunikuks olema, (vahe)kohtunikuna toimima

reference ['ref(ə)r(ə)ns] **1.** *s.* (*otsustamiseks*) esitamine, (*kellegi või millegi poole*) pöördumine **(to)**; suhe, suhtumus, suhtumine; viide, osutus, juhatus, vihje; viitemärk; (*raamatust*) järelevaatamine; teatmehankimine; teade (teatme); teatis; *füüs., astr., maj.* referents; soovitus; *lgv.* referents, viiteseos; *Am.* tunnistus; soovitaja, soovituseandja; **2.** *v. t.* (*teksti*) viidetega varustama ◇ **in** (*or* **with**) **~ to** (*millegi, kellegi*) suhtes; **without ~ to** ilma (*midagi, kedagi*) mainimata *või* arvestamata; **to have ~ to** (*millessegi*) puutuma; **to make ~ to** (*millelegi*) viitama, osutama, (*midagi, kedagi*) mainima; **book of ~** teatmik, teatmeteos; **cross -es** ristviited (*teatmeteoses*); **~ group** *psühh.* referentgrupp; **~ level** *tehn.* nulltase; **~ library** teatme- *e.* käsi(raamatu)kogu; **~ point** (*or* **point of ~**) *tehn.* reeper; **~ standard** *tehn., keem.* etalon

referendum [refə'rendəm] *s. pol.* referendum, rahvaküsitlus

refill **1.** ['ri:'fil] *v. t. & i.* uuesti täitma *või* täituma; **2.** ['ri:fil] *s.* uuestitäitmine; uus täide

refine [ri'fain] *v. t. & i.* **(-nable)** puhastama, selitama, peenendama, rafineerima; puhastuma, selituma, peenenema, rafineeruma; peenutsema, peenutsevalt targutama (*millegi üle* **on, upon**); edasi arendama, parendama, täiustama **(upon)**

refined [ri'faind] *a.* puhastatud, selitatud, peenendatud, rafineeritud; peen, peenekombeline; peenutsev ◇ **~ oil products** naftadestilleerimissaadused

refinement [ri'fainmənt] *s.* puhastamine, selitamine, peenendamine, rafineerimine; ra-

fineeritus, peenus, peenekombelisus; peenutsemine, peenutsus

refiner [ri'fainə] *s.* puhastaja, selitaja, peenendaja, (*er. suhkru*) rafineerija

refinery [ri'fainəri] *s.* rafineerimiskoda, -tehas; rafineerimisahi

refit ['ri:'fit] **1.** *v. t. & i.* (**-tt-**) uuesti korda seadma, parandama (*er. laeva*); uuesti korda seatama; **2.** *s.* (*er. laeva*) taaskordaseadmine

reflect [ri'flekt] *v. t. & i.* peegeldama, helgitama, tagasi helkima panema, kajastama, reflekteerima; peegelduma, tagasi (*või* vastu) helkima, kajastuma, reflekteeruma; halba valgust (*või* varju) heitma **(on, upon)**; mõtisklema, meelisklema, (mõtteid) mõlgutama **(on, upon, that, how, etc.)**; (halvustavaid) märkusi tegema **(on, upon)**; *haruld.* tagasi painutama

reflection [ri'flekʃ(ə)n] *s.* peegeldamine; peegeldumine; peegeldus, helgitus, vastuhelk; peegeldis, peegelpilt; reflekteerimine, reflekteerumine, refleksioon; *ka* refleks (= **reflex**); mõtisklus, mõlgutus; (halvustav) märkus, laitus ◇ **angle of ~** *füüs.* peegeldumisnurk; **on ~** lähemal kaalutlusel; **to cast ~s on** (*millegi või kellegi kohta*) halvustavaid märkusi tegema

reflective [ri'flektiv] *a.* peegeldav, helgitav, vastuhelkiv; mõtisklev, (mõtteid) mõlgutav

reflector [ri'flektə] *s.* reflektor, peegeldi; *astr.* peegelteleskoop ◇ **~ lamp** suundlamp; **~ spotlight** peegelprožektor

reflex 1. ['ri:fleks] *s.* (*er. valguse*) peegeldus, peegeldunud valguskuma; *füsiol.* refleks (= **~ action**); **2.** ['ri:fleks; *Am. ka* ri'fleks] *a.* tagasipainutatud, -suunatud; *füsiol.* reflektoorne, refleks- ◇ **~ action** (*or* **motion, movement**) reflektoorne liigutus, refleks; **~ paper** *fot.* reflekspaber; **~ receiver** (*or* **set**) *raad.* refleksvastuvõtja

reflexion [ri'flekʃ(ə)n] *s. haruld.* peegeldus, refleksioon (= **reflection**)

reflexive [ri'fleksiv] *lgv.* **1.** *a.* refleksiivne, enesekohane; **2.** *s.* refleksiiv(pronoomen), enesekohane asesõna (= **~ pronoun**); refleksiiv, enesekohane tegusõna (= **~ verb**)

refloat [ri:'flout] *v. t. & i.* (*laeva*) madalikult vabastama; madalikult vabanema

reflow [ri:'flou] *s.* tagasivool

refluent ['refluənt] *a.* tagasivoolav

reflux ['ri:flʌks] *s.* tagasivool, -voolus, mõõn

reforest ['ri:'fɔrist] = **reafforest**

reforestation ['ri:fɔris'teiʃ(ə)n] = **reafforestation**

reform [ri'fɔ:m] **1.** *v. t. & i.* uutma, uuendama, parandama, reform(eer)ima; uuenema, paranema, reform(eer)uma; **2.** *s.* uude, uuendus, parandus, reform ◇ **R- Bill** (*or* **Act**) *aj.* alamkoja liikmete valimiskorra reform Inglismaal (*er. a. 1831—32*); **~ school** *Am.* = **reformatory**

re-form ['ri:'fɔ:m] *v. t. & i.* uuesti moodustama, uuesti (*või* ümber) kujundama, uuesti (*või* ümber) formeerima *või* vormima; uuesti moodustuma, uuesti (*või* ümber) kujunema, uuesti (*või* ümber) formeeruma *või* vormuma

reformation [refə'meiʃ(ə)n] *s.* uuendus, parandus, reformatsioon; *er. kirikl.* usupuhastus, -uude ◇ **the R-** protestantlik usupuhastus, reformatsioon (*XVI saj.*)

re-formation ['ri:fə'meiʃ(ə)n] *s.* uuestimoodustus, uuesti- *või* ümberkujundus

reformational [refə'meiʃ(ə)n(ə)l] *a.* usupuhastus-, reformatsiooni-

reformative [ri'fɔ:mətiv] *a.* uutev, uuendav, parandav, reformatoorne

reformatory [ri'fɔ:mətəri] **1.** *a.* uutev, uuendav, parandav, reformatoorne; **2.** *s.* parandusmaja (= **~ school**)

reformer [ri'fɔ:mə] *s.* uutja, uuendaja, ümberkujundaja, parandaja, reformaator; *er.* usupuhastaja; parlamendireformi pooldaja

reformist [ri'fɔ:mist] *s. pol.* reformist

refract [ri'frækt] *v. t.* **(-table)** *füüs.* (*valguskiiri*) murdma

refraction [ri'frækʃ(ə)n] *s. füüs.* (*kiirte*) murdumine, refraktsioon

refractive [ri'fræktiv] *a. füüs.* (*kiiri*) murdev; **(***kiirte***)** murdumis-, murde-

refractometer [ri(:)fræk'tɔmitə] *s. füüs.* refraktomeeter

refractor [ri'fræktə] *s. füüs.* kiirtemurdja, refraktor; *er. astr.* refraktor, läätsteleskoop

refractory [ri'fræktəri] **1.** *a.* **(-ily, -iness)** kangekaelne, tõrges; refraktaarne, raskesti koheldav; raskesti töödeldav (*aine kohta*), raskesti sulav, tule- *või* korrosioonikindel; raskesti ravitav (*haiguse kohta*); **2.** *s. tehn.* tule- *või* korrosioonikindel materjal

refrain I [ri'frein] *s. kirj.* refrään

refrain II [ri'frein] *v. i. & t.* hoiduma **(from)**; tagasi hoidma (*millestki* **from**); *arh.* ohjeldama, taltsutama

refrangible [ri'frændʒibl] *a.* **(-bly)** (*kiire kohta*) murduv

refresh [ri'freʃ] *v. t. & i.* värskendama, elustama, kosutama; värskenema, elustuma, kosuma; *fam.* kehakinnitust (*või* keelekastet) võtma ◇ **to ~ oneself** ennast kosutama, kehakinnitust võtma

refresher [ri'freʃə] *s.* värskendaja, kosutaja; mäluvärskendus, meeldetuletus; *er.* (*advokaadi*) lisahonorar (*pikaleveninud protsessi eest*); *fam.* keelekaste ◇ **~ course** (erialaline) täienduskursus

refreshment [ri'freʃmənt] *s.* värskendus, kosutus; *er.* kehakinnitus, suupiste ja keelekaste ◇ **~ room** einelaud, puhvet; **~ car** restoranvagun

refrigerant [ri'fridʒərənt] **1.** *a.* jahutav, külmutav; **2.** *s.* jahutus- *või* külmutusvahend *või* -segu

refrigerate [ri'fridʒəreit] *v. t.* **(-rable)** jahutama, külmutama

refrigeration [rifridʒə'reiʃ(ə)n] *s.* jahutus, külmutus, refrigeratsioon

refrigerator [ri'fridʒəreitə] *s.* jahutaja, jahuti, külmutaja, külmuti, külmutusseade, refrižeraator, külmutusmasin; külm(utus)kapp, külmik (*fam.* **fridge**); külm(utus)kamber, -hoone, -laev ◇ **~ car** külm(utus)vagun, refrižeraatorvagun

reft [reft] *vt.* **reave**

refuel ['ri:'fjuəl] *v. t. & i.* **(-ll-)** (vedel)kütusega uuesti varustama *või* varustuma, uuesti tankima, taastankima; (vedel)kütusega varustama *või* varustuma, tankima

refuge ['refju:dʒ] *s.* pelgu- *või* varjupaik, kaitsepaik; pagu, redu ◇ **to give ~ to** (*kellelegi*) varjupaika andma; **to seek ~** varjupaika otsima (*kuskil* **in, at**; *millegi või kellegi eest* **from**; *kellegi juures* **with**); **to take ~ in** (*kuskil*) varjupaika leidma, (*millestki*) abi (*või* väljapääsu) otsima; **fish ~** kalade varjepaik

refugee [refju(:)'dʒi:] *s.* pagulane

refulgence [ri'fʌldʒ(ə)ns] *s.* säravus, hiilgavus, hiilgus

refulgent [ri'fʌldʒ(ə)nt] *a.* särav, hiilgav

refund [ri(:)'fʌnd] **1.** *v. t. & i.* tagasi maksma; (tehtud kulutusi) tasuma; **2.** *s.* = *järgm.*

refundment [ri(:)'fʌndmənt] *s.* tagasimaksmine, (tehtud kulutuste) tasumine

refurnish [ri:'fə:niʃ] *v. t.* uuesti varustama; uuesti sisustama *või* möbleerima

refusal [ri'fju:z(ə)l] *s.* keeldumus, keeldumine, äraütlemine; tagasilükkamine, keelduv vastus; *maj.* esmavalik, ostueesõigus ◇ **he will not take a ~** ta ei jää keelduva vastusega rahule, ta ei jäta oma pealekäimist järele; **we met with a ~** meile öeldi ära, meile vastati eiga; **to have (give smb.) the refusal of** *maj.* (*mingi eseme kohta*) ostueesõigust omama (kellelegi andma)

refuse I [ri'fju:z] *v. t. & i.* keelduma, ära ütlema; tagasi lükkama

refuse II ['refju:s] *s.* heitmed, jätted, jäätmed, prügi, praht; *mäend.* aherainepuistang; *atrib.* kõrvaleheidetud, kõlbmatu

re-fuse ['ri:'fju:z] *v. t. & i.* uuesti (kokku) sulatama *või* sulama; ümber sulatama

refutable ['refjutəbl, ri'fju:t-] *a.* **(-bly)** ümberlükatav, vääratav, kummutatav

refutal [ri'fju:t(ə)l] *haruld.* = *järgm.*

refutation [refju(:)'teiʃ(ə)n] *s.* ümberlükkamine, vääramine, kummutus, kummutamine

refute [ri'fju:t] *v. t.* ümber lükkama, väärama, kummutama

Reg [redʒ] *pn.* (= **Reggie, Reginald**)

regain [ri'gein] *v. t.* uuesti saavutama, tagasi võitma *või* saama; tagasi jõudma ◇ **to ~ consciousness** (uuesti) meelemärkusele tulema

regal ['ri:g(ə)l] *a.* **(-lly)** kuninglik, kuninga-

regale [ri'geil] **1.** *s. lit., piltl.* pidusööming; rikkalik kostitus; **2.** *v. t. & i.* (hästi) kostitama (*millegagi* **with**), rõõmu valmistama; naudinguga maitsma, maiustama (**on**)

regalia I [ri'geiliə] *s. pl.* regaalid, kuningliku võimu sümbolid (*kroon, valitsuskepp ja riigiõun*); (*mingi ordu, er. vabamüürlaste*) sümbolid; *aj.* kuninglikud eesõigused

regalia II [ri'geiliə] *s.* (*paremat sorti suur*) havanna sigar

regality [ri'gæliti] *s.* kuninglus, kuninglikkus, kuninglik õigus *või* võim

Regan ['ri:gən] *pn.*

regard [ri'gɑ:d] **1.** *v. t. & i.* vaatlema; hoolima, arvestama; arvama, (*millekski, kellekski*) pidama (**as**); (*millessegi, kellessegi*) puutuma; **2.** *s.* vaade, pilk; suhtumus, suhtumine (*millessegi* **to**); hoolivus, tähelepanu, (*millegi*) arvestamine (**to**); lugupidamine, austus (*kellegi või millegi vastu* **for**); *pl.* tervitused ◇ **~ed in this light** selles valguses vaadatuna; **he does not ~ my advice** ta ei hooli minu nõuannetest; **I still ~ him kindly** mä suhtun ikkagi veel temasse heatahtlikult; **as ~s** mis puutub (*millessegi*); **to hold in (high) ~** (suurt) lugu pidama; **to pay no ~ to** (*millestki*) mitte hoolima; **with (*or* in) ~ to** (*mingis*) asjas, (*millegi*) pärast, suhtes; **out of ~ for** lugupidamisest (*kellegi vastu*); **kind(est) ~s** südamlikke tervitusi (*kellelegi* **to**)

regardant [ri'gɑ:dənt] *a. herald.* tagasivaatav (*vapilooma kohta*); kinnistunud pilguga (*või* üksisilmi) vaatlev

regardful [ri'gɑ:df(u)l] *a.* (**-lly**) hooliv, (*midagi*) tähelepanev (**of**); tähelepanelik, lugupidav

regarding [ri'gɑ:diŋ] *prep.* (*millegi*) suhtes, mis puutub (*millessegi*)

regardless [ri'gɑ:dlis] **1.** *a.* hoolimatu; **2.** *adv.* hoolimata (*millestki* **of**); *fam.* (*lause lõpul*) mitte millestki hoolimata, tulgu mis tuleb ◇ **~ of expense** vaatamata kuludele, kuludest hoolimata; **I must go on ~** *fam.* ma pean jätkama, tulgu mis tuleb

regatta [ri'gætə] *s. sport* regatt (*veesõidukite võistlus*)

regd(.) *lüh.* = **registered**

regelate ['ri:dʒi'leit] *v. i.* uuesti jääks (*või* kokku) külmuma

regelation ['ri:dʒi'leiʃ(ə)n] *s.* uuesti jääks külmumine, kokkukülmumine, regelatsioon

regency ['ri:dʒ(ə)nsi] *s.* regendiamet, -valitsus; regentnõukogu; *er.* (**the R-**) *aj.* (Inglismaal) kuningas George III haiguse ajal tema poja (pärastise George IV) asevalitsus (1811—1820)

regenerate 1. [ri'dʒenəreit] *v. t. & i.* (**-rable**) taassünnitama, uuesti sünnitama, uut elu andma; taastekitama; uutma; *er. tehn.* regenereerima; taassündima, (vaimselt) uuesti sündima; taastekkima; uuduma; *er. tehn.* regenereeruma; **2.** [ri'dʒenərit] *a.* taassündinud, (vaimselt) uuestisündinud

regeneration [ridʒenə'reiʃ(ə)n] *s.* taas- *e.* uuestisünd; taastekkimine; uudumine; *er. tehn., biol.* regeneratsioon, regenereerimine

regenerative [ri'dʒenəreitiv] *a.* taas- *e.* uuestisündi tekitav, uut elu andev; taastekitav; *er. tehn., biol.* regeneratiivne ◇ **~ pump** *tehn.* keerispump

regenerator [ri'dʒenəreitə] *s.* taassünnitaja, -tekitaja; *er. tehn.* regeneraator

regent ['ri:dʒ(ə)nt] **1.** *s.* regent, (monarhistliku riigi) asevalitseja; *Am.* ülikoolivalitsuse liige; *Am.* koolivalitsuse inspektor; **2.** *a.* regendina valitsev (*tarvit. substantiivi järel, näit.* **Prince R-**)

Reggie ['redʒi] *pn.* (= **Reginald**)

regicidal [redʒi'said(ə)l] *a.* (**-lly**) kuningatapja-, kuningamõrva-

regicide ['redʒisaid] *s.* kuningatapja, -mõrvar; kuningatapmine, -mõrvamine ◇ **the ~s** *aj.* Inglise kuninga Charles I surmamõistmisest osavõtjad (a. 1649)

régie [rei'ʒi:] *s. pr.* riiklik (*er.* tubaka- *või* soola-) monopol

régime, re- [rei'ʒi:m] *s. pol.* režiim, riigikord, valitsemisviis, -kord; valitsev olukord

regimen ['redʒimen] *s. med.* arstlik režiim, ettekirjutatud elamiskord, *er.* dieet; *lgv.* rektsioon (*käändeline sõltumine,* = **government**); *haruld. pol.* režiim (= *eelm.*)

regiment ['redʒ(i)mənt] **1.** *s.* rügement, polk; *piltl.* suur hulk (**of**); *haruld.* valitsus; **2.** *v. t.* rügemendiks (*või* rügementideks) formeerima; (ühtlasteks, distsiplineeritud) rühmadeks korrastama; rangelt ühtlustama

regimental [redʒi'ment(ə)l] *a.* rügemendi-, polgu-

regimentals [redʒi'ment(ə)lz] *s. pl.* rügemendi univorm, sõjaväemunder

regimentation [redʒimen'teiʃ(ə)n] *s.* rügemendiks (*või* rügementideks) formeerimine; (ühtlasteks, distsiplineeritud) rühmadeks korrastamine; range ühtlustus *või* distsipliin

Regina [ri'dʒainə] *s.* (*lüh.* **R.**) *lad.* kuninganna (*tarvit. er. allkirjades valitseva kuninganna nime järel*); *vrd.* **Rex**

Reginald ['redʒin(ə)ld] *pn.*

region ['ri:dʒ(ə)n] *s.* valdkond, piirkond, (maa-)ala, regioon, rajoon ◇ **the lower ~s** manala, põrgu; **the upper ~s** taevas; **the ~ of poetry** luuleriik, -maailm; **in the ~ of** (*millegi*) lähikonnas

regional ['ri:dʒ(ə)n(ə)l] *a.* (**-lly**) regionaalne, regionaal-, piirkondlik, maa-alaline, rajooniline, rajooni- ◇ **~ transmitter** *raad.* maakonna (*või* rajooni) saatejaam

register ['redʒistə] **1.** *s.* register, loetelu, loend, nimestik; registreerimisraamat, *er.* perekonnaseisuaktide raamat, *aj.* (*kihelkonna*) kirikuraamat (= **parish ~**); orelivõi hääleregister; (*korstna*) siiber, reguleer(imis)ventiil; registreerimisaparaat; *Am.* kassaaparaat (= **cash ~**); *Am.* = **registrar; 2.** *v. t. & i.* (**-trable**) registreerima, (*registrisse*) sisse kandma, üles märkima; (*kirja*) tähtima; (*mingit tunnet*) näoilmega väljendama (*er. filmis*); registreeruma ◇ **head (chest) ~** *muus.* pea- (rinna-) register; **~ office = registry; ~ ton** *mer.* registertonn (= 2,831 m^3); **~ tonnage** *mer.* registertonnaaž (*laevaruum registertonnides*); **~ed pattern** patenteeritud mudel; **~ed letter** tähitud kiri; **~ed stock** *maj.* nimelised aktsiad

registrar ['redʒistrɑ:] *s.* registraator, registripidaja

registration [redʒis'treiʃ(ə)n] *s.* registreerimine, registreerumine, registratsioon, (*registrisse*) sissekandmine; (*kirja*) tähtimine

registry ['redʒistri] *s.* registreerimine; registratuur, (ametlik) registreerimiskoht; *er.* perekonnaseisubüroo (= **~ office** *or* **register office**) ◇ **servants' ~** teenistuskohtade vahetalitusbüroo; **~ marriage** tsiviilabielu, mittekiriklik abielu

Regius ['ri:dʒ(i)əs] *a.* kuninglik, kuninga poolt asutatud, *er.* (*teatavate professuuride kohta Oxfordis ja Cambridge'is*) kuningas Henry VIII poolt asutatud

reglet ['reglit] *s. trük.* reglett, harvik

regnal ['regnəl] *a.* (kuningliku) valitsuse, valitsus-, valitsemis- ◇ **~ year** kuninga (*või* kuninganna) valitsemise algusest arvatav aasta

regnant ['regnənt] *a.* valitsev (*tarvit. substantiivi järel, näit.* **Queen ~**); *haruld.* (*substantiivi ees*) valitsev, ülekaalukas, domineeriv, prevaleeriv

regorge [ri'gɔ:dʒ] *v. t. & i.* (uuesti) kõrist välja ajama, oksendama (= **disgorge**); (uuesti) tagasi voolama; *haruld.* uuesti alla neelama

regress 1. ['ri:gres] *s.* tagurpidiminek, tagasiminek, regress; **2.** [ri'gres] *v. i.* tagurpidi minema, tagasi kulgema

regression [ri'greʃ(ə)n] *s.* tagurpidi liikumine, tagasikulgemine, -langus, regressioon

regressive [ri'gresiv] *a.* tagurpidiliikuv, tagasikulgev, regressiivne

regret [ri'gret] **1.** *v. t.* (**-tt-**) kahetsema; **2.** *s.* kahetsus, kahetsustunne (*millegi pärast* **for**) ◇ **we ~ to say** peame kahjuks ütlema; **I hear with ~ that...** ma kuulen kahjuks, et...

regretful [ri'gretf(u)l] *a.* (**-lly**) kahetsuslik, kahetsev

regrettable [ri'gretəbl] *a.* (**-bly**) kahetsetav, kahetsusväärne

regroup ['ri:'gru:p] *v. t. & i.* ümber rühmitama *või* grupeerima; ümber rühmituma *või* grupeeruma

regt. *lüh.* = **regiment**

reg. tn. *lüh.* = **register ton**

regulable ['regjuləbl] *a.* reguleeritav (*vt.* **regulate**)

regular ['regjulə] **1.** *a.* korrapärane, reeglipärane, regulaarne; (*kat. vaimuliku kohta*) mungaordusse kuuluv; *fam.* tõeline, lausa, päris, korralik, tubli; **2.** *s.* mungaordusse kuuluv (katoliku) vaimulik, regulaarkleerik; *haril. pl.* regulaarväelane; *Am.* kindel partei pooldaja ◇ **~ army** *mil.* regulaarvägi, -armee; **to keep ~ hours** iga päev kindlaist tundidest kinni pidama; **a ~ bookworm** suur raamatukoi; **a ~ fellow** (*or* **guy**) *Am.* läbi ja läbi tubli mees; **~ verb** *lgv.* reeglipärane tegusõna

regularity [regju'læriti] *s.* korrapärasus, reeglipärasus, regulaarsus

regularize ['regjuləraiz] *v. t.* (**-zable**) korrapärastama, reeglipärastama, regulaarseks tegema

regularly ['regjuləli] *adv.* korrapäraselt, reeglipäraselt, regulaarselt

regulate ['regjuleit] *v. t.* **(-lable)** reguleerima, korraldama, korrastama, korda (*või* joonde) seadma, täpsustama, kohastama, kohandama; piirama, valitsema

regulation [regju'leiʃ(ə)n] *s.* reguleerimine, korraldamine, korrastamine, korda- *või* joondeseadmine, täpsustamine; regulatsioon, korraldus, määrus, eeskiri, juhis; *atrib.* määrusekohane, eeskirjale vastav

regulative ['regjuleitiv] *a.* regulatiivne, korraldav, juhislik, reegliks olev

regulator ['regjuleitə] *s.* reguleerija, korraldaja, korrastaja, korda- *või* joondeseadja, täpsustaja; *tehn.* regulaator, reguleerimisseadis

regulus ['regjuləs] *s.* (*pl.* **-li** [lai]) **(R-)** *astr.* Reegulus (*kinnistäht Lõvi tähtkujus*); *tehn.* kukas, (*värvilise metalli*) toorsuland; *zool.* põialpoiss

regurgitate ['ri'gə:dʒiteit] *v. i. & t.* tagasi hoovama *või* voolama; (*allaneelatud toitu*) taasväljutama

regurgitation [rigə:dʒi'teiʃ(ə)n] *s.* tagasihoovus, -voolus; (*allaneelatud toidu*) taasväljutamine

rehabilitate [ri:(h)ə'biliteit] *v. t.* **(-itable, -itator)** rehabiliteerima, au (*või* õigusi) taastama; ennistama, endisse seisukorda seadma, taastama; (*invaliidi*) uuesti töövõimeliseks ravima *või* treenima

rehabilitation [ri:(h)əbili'teiʃ(ə)n] *s.* rehabiliteerimine, rehabilitatsioon, au (*või* õiguste) taastamine; ennistus, endisse seisukorda seadmine, taastamine; (*invaliidi*) uuesti töövõimeliseks ravimine *või* treenimine, taastusravi

Rehan ['reiən, 'ri:ən] *pn.*

rehash ['ri:'hæʃ] **1.** *v. t.* «üles soojendama», (*vana materjali*) uuesti serveerima; **2.** *s.* «ülessoojendus», uuesti serveeritud vana materjal

rehear ['ri:'hiə] *v. t.* (*pret. & p. p.* **-heard** [-'hə:d]) uuesti kuulama, (*er. kohtulikul arutusel*) uuesti üle kuulama, (*kohtuasja*) uuesti arutama

rehearsal [ri'hə:s(ə)l] *s.* ülesütlemine, kordamine, üleslugemine; (*näidendi, muusikapala jms.*) proov, repeteerimine, repetitsioon ◇ **dress ~** *teatr.* peaproov

rehearse [ri'hə:s] *v. t. & i.* **(-sable)** üles ütlema, kordama, üles lugema; harjutuseks ette kandma, (*näidendit, muusikapala jms.*) harjutama, repeteerima

Reich [raix, raik] *s. sks. aj.* (endine) Saksa riik

Reichsrat ['raiksrɑ:t] *s. sks.* riiginõukogu (*Austria keisririigi parlament*)

Reichstag ['raikstɑ:g] *s. sks. aj.* riigipäev

Reid [ri:d] *pn.*

Reigate ['raigit] *pn.*

reign [rein] **1.** *s.* valitsus, (*kuninga*) valitsusaeg; **2.** *v. i.* valitsema ◇ **under (*or* in) the ~ of** (*kellegi*) valitsuse all *või* ajal; **the ~ of terror** hirmuvalitsus

Reikjavik ['reikjəvik] = **Reykjavik**

reimburse [ri:im'bə:s] *v. t.* **(-sable)** tagasi maksma, tasuma, (kulusid) katma

reimbursement [ri:im'bə:smənt] *s.* tagasimaksmine, tasumine, (kulude) katmine

reimport ['ri:im'pɔ:t] *maj.* **1.** *v. t.* (*väljaveetud kaupu*) uuesti sisse vedama, reimportima; **2.** ['ri:'impɔ:t] *s.* reimport, (*väljaveetud kaupade*) taassissevedu

Reims [ri:mz] *pn.*

rein [rein] **1.** *s.* ohi; ratse; ohelik; *pl.* ohjad (*ka piltl.*); **2.** *v. t. & i.* ohjeldama, ohjas hoidma, taltsutama; (*hobust*) ohjadest tõmbama *või* hoidma **(back, in)**; ohjelduma, ohjas hoiduma ◇ **to draw ~** ohje pingule tõmbama, hobust peatama; *piltl.* ohjeldama, (ennast) kokku võtma; **to give ~ (*or* the ~s) to** (*kellelegi, millelegi*) vaba voli andma; **to keep a ~ on** ohjas hoidma, ohjeldama, vaos pidama (*er. piltl.*); **to take the ~s** ohje enda kätte haarama (*ka piltl.*); **to ~ up** peatama; peatuma

reincarnate ['ri:in'kɑ:neit] *v. t.* taaslihastama, -kehastama, reinkarneerima

reincarnation ['ri:inkɑ:'neiʃ(ə)n] *s.* taaslihastus, -kehastus, reinkarnatsioon

reindeer ['reindiə] *s.* (*kollekt. sg. tarvit. haril. pl. asemel*) põhjapõder ◇ **~ moss (*or* lichen)** *bot.* põdrasamblik

reinforce [ri:in'fɔ:s] **1.** *v. t.* **(-ceable)** tugevdama, (*arvult, suuruselt, paksuselt jms.*) tugevamaks tegema, kindlustama; *tehn.* sarrustama, armeerima; **2.** *s. mil.* püssi pära-

osa; *tehn.* kindlustusvõru ◇ **-ed concrete** sardbetoon, raudbetoon, armeeritud betoon

reinforcement [ri:in'fɔ:smənt] *s.* tugevdus, kindlustus; *ehit.* sarrus, armatuur; *pl. mil.* toetus- *e.* abiväed

reins [reinz] *s. pl. arh.* (*er. piibl.*) neerud (= **kidneys**); neerukoht, niuded

reinsert ['ri:in'sə:t] *v. t.* uuesti sisse panema *või* pistma, uuesti vahele panema

reinstall ['ri:in'stɔ:l] *v. t.* uuesti kohale seadma

reinstate ['ri:in'steit] *v. t.* **(-atable)** endisele kohale seadma, endisse seisukorda viima **(in)**; endisi õigusi taastama, õigusi ennistama **(in, to)**; uuesti ametisse seadma; (*väljaheidetud õpilast või liiget*) tagasi võtma

reinstatement ['ri:in'steitmənt] *s.* endisele kohale seadmine, endisse seisukorda viimine **(in)**; endiste õiguste taastamine, õiguste ennistamine **(in, to)**; uuesti ametisse seadmine; (*väljaheidetud õpilase või liikme*) tagasivõtmine

reinsurance ['ri:in'ʃuərəns] *s.* edasikindlustus; uuestikindlustus

reinsure ['ri:in'ʃuə] *v. t. & i.* **(-rable)** edasi (*või* uuesti) kindlustama; edasi (*või* uuesti) kindlustuma

reissue ['ri:'isju:] **1.** *v. t.* **(-uable)** uuesti välja andma, ümber trükkima; **2.** *s.* uus väljaanne, kordustrükk, ümbertrükk

reiterate [ri:'itəreit] *v. t.* **(-rable, -tor)** (sageli) kordama, ikka ja jälle ütlema

reiteration [ri:itə'reiʃ(ə)n] *s.* (sage) kordamine, kordus

reiterative [ri:'itərətiv] **1.** *a.* korduslik, kordumist väljendav; **2.** *s. lgv.* kordumist väljendav sõna

Reith [ri:θ] *pn.*

reive [ri:v] = **reave**

reject **1.** [ri'dʒekt] *v. t.* kõrvale heitma, tagasi lükkama; välja heitma; välja praakima; mitte tunnustama; hülgama, (ära) põlgama; **2.** ['ri:dʒekt] *s.* kõrvaleheidetu; väljapraagitu; *er. mil.* (väe)teenistuskõlbmatu; *maj.* praak, praakkaup

rejectamenta [ridʒektə'mentə] *s. pl. lad.* (kõrvaleheidetavad) jätised; (merest kaldale paiskunud) risu; väljaheited (= **excrements**)

rejection [ri'dʒekʃ(ə)n] *s.* kõrvaleheitmine, tagasilükkamine; väljaheitmine; väljapraakimine; mittetunnustamine ◇ **~ surge** paislaine

rejector [ri'dʒektə] s. kõrvaleheitja, tagasilükkaja; väljaheitja

rejoice [ri'dʒɔis] *v. t. & i.* rõõmustama, rõõmu valmistama; rõõmustama, rõõmu tundma, rõõmustuma, rõõmlema, rõõmsaks saama (*millegi üle* **in, at**); lõbutsema

rejoicing [ri'dʒɔisiŋ] *s.* rõõmustamine, rõõmutsemine; *pl.* lõbutsemine, pidutsemine

rejoin I [ri'dʒɔin] *v. i.* (*er. süüdistusele*) vastama, vastuväiteks ütlema, kostma

rejoin II [ri'dʒɔin] *v. t. & i.* uuesti ühinema (*või* seltsima, kokku saama); *vrd. järgm.* ◇ **I left my friends, but ~ed them an hour later** ma lahkusin oma sõpradest, kuid tulin uuesti nende seltsi tund hiljem; **to ~ one's regiment** uuesti oma polku (tegevteenistusse) ilmuma

re-join ['ri:'dʒɔin] *v. t. & i.* uuesti ühendama *või* kokku liitma; uuesti ühinema *või* liituma

rejoinder [ri'dʒɔində] *s. jur.* vastus, vastuväide, repliik

rejuvenate [ri'dʒu:vineit] *v. t. & i.* **(-nable, -tor)** (uuesti) noorendama; (uuesti) noorenema, noorduma

rejuvenation [ridʒu:vi'neiʃ(ə)n] *s.* taasnoorendamine, (-)noorenemine, (-)noordumine

rejuvenescence [ridʒu:vi'nesns] *s.* noorenemine, noordumine

rejuvenescent [ridʒu:vi'nesnt] *a.* noorenev, noorduv

rekindle ['ri:'kindl] *v. t. & i.* uuesti süütama *või* sütitama; uuesti süttima

relapse [ri'læps] **1.** *v. i.* tagasi langema (*millessegi* **into**); *jur., med.* retsidiveeruma; **2.** *s.* tagasilangus; *med.* relaps, (haiguse) taastumine, tagasitulek; *jur.* retsidiiv ◇ **-sing fever** (*or* **typhus**) taastuv palavik (*e.* tüüfus, soetõbi)

relate [ri'leit] *v. t. & i.* **(-table)** jutustama; ühendusse (*või* seosesse, suhtesse) viima **(to, with)**; ühenduses (*või* seoses, vahekorras) olema (*millegagi, kellegagi* **to**)

related [ri'leitid] *p. p. & a.* seoses olev, seotud **(to)**; *er.* suguluses olev, sugulas- (*ka piltl.*)

relatedness [ri'leitidnis] *s.* seotus, (lähedane) seos (*millegagi* **to**); sugulus (*ka piltl.*)

relation [ri'lei∫(ə)n] *s.* jutustus; vahekord, suhtumus, suhe, relatsioon; *haruld.* sugulus (= **relationship**); sugulane ◇ **~ of forces** jõudude vahekord; **in ~ to** (*millegi*) suhtes; **our ~s are rather strained** meie vahekord on üsna pinev; **is he any ~ to you?** kas ta on teiega sugulane?; **a ~ by marriage** abikaasapoolne sugulane

relational [ri'lei∫(ə)n(ə)l] *a.* **(-lly)** suguluslik; relatsiooniline, suhtumuslik, suhtumust väljendav

relationship [ri'lei∫(ə)n∫ip] *s.* sugulus, hõimlus; sugulaskond; suhtumus, suhted, vahekorrad

relative ['relətiv] **1.** *a.* relatiivne, suhteline; (*millelegi*) vastav **(to)**; *lgv.* relatiiv-, siduv (*er. asesõna kohta*); **2.** *s.* sugulane; *lgv.* relatiivpronoomen, siduv asesõna (= **~ pronoun**) ◇ **~ to** (*millegi*) suhtes, asjas, (*millelegi*) vastavalt

relativity [relə'tiviti] *s.* relatiivsus, suhtelisus; *füüs.* relatiivsusteooria (= **theory of ~**)

relax [ri'læks] *v. t. & i.* lõdvendama, lõdvestama; lõõgastama, loiutama; lõtvuma, lõdvenema; lõõgastuma, loiduma; *med. ka* lahtistama

relaxation [relək'sei∫(ə)n, ri:-] *s.* lõdvendus, lõdvestus; lõtvumine, lõõgastumine, loidumine; lõdvendus, lõdvestus; lõtvumine, lõõgastumine, loidumine; puhkus, meelelahutus, lõbustus

relay ['ri:lei, *haruld.* ri'lei] **1.** *s.* (*posthobuste, veokoerte jms.*) vahetus; (*tööliste, sportlaste*) vahetus, vahetusmeeskond; *tehn.* relee; *er. raad.* translatsioon, (tugevdav) ülekanne; **2.** *v. t. & i.* vahetuseks (*või* vahetustena) korraldama; välja vahetama; *tehn.* releega varustama; *raad.* transleerima, üle kandma ◇ **~ race** *sport* teatejooks; **~ station** *raad.* ülekandejaam

re-lay ['ri:'lei] *v. t.* (*pret. & p. p.* **-laid** [-'leid]) uuesti (*või* ümber) asetama; *er.* uuesti katma *või* sillutama

release [ri'li:s] **1.** *v. t.* **(-sable)** vabastama, vallaldama, lahti päästma *või* laskma (*millestki* **from**); *jur.* loovutama, käest (ära) andma; (*teadet, filmi jms.*) avalikustama, esmakordselt (avalikkusele) esitama, käiku laskma; **2.** *s.* vabastus, vallaldus, lahtipäästmine, -laskmine; *tehn.* vabastamisseadis, lahtipäästemehhanism; *jur.* loovutus, (*õiguse, omandi jms.*) käest äraandmine; loovutusdokument; (*teate, filmi jms.*) avalikustus, esmakordne esitamine, käikulaskmine ◇ **I was -ed from all my cares** ma vabanesin kõigist muredest; **automatic ~** *fot.* iseavaja, autoknips; **brake ~** *tehn.* pidurist vabastamine; **~ gear** (*lennuki*) pommiheitmisseadis

relegate ['religeit] *v. t.* **(-gable, -tor)** pagendama, (maalt) välja saatma, eemaldama, relegeerima (*kuhugi* **to**); ära saatma, (madalamale kohale) üle viima **(to)**; (*otsustamiseks, täitmiseks*) üle andma **(to)**; (*informatsiooniks*) juhatama **(to)**

relegation [reli'gei∫(ə)n] *s.* pagendus, (maalt) väljasaatmine, eemaldamine, relegeerimine, relegatsioon; ärasaatmine, (madalamale kohale) üleviimine; üleandmine

relent [ri'lent] *v. t.* leebuma, järeleandlikumaks muutuma, järele andma

relentless [ri'lentlis] *a.* järeleandmatu, karm, vali

relevance ['relivəns], **-ncy** [-nsi] *s.* asja juurde kuuluvus, asjakohasus; olulisus, tähtsus, relevantsus

relevant ['relivənt] *a.* asja juurde kuuluv, asjakohane, asjasse puutuv **(to)**; oluline, tähtis, relevantne

reliability [rilaiə'biliti] *s.* usaldatavus, usaldusväärsus, tõeväärsus; töökindlus

reliable [ri'laiəbl] *a.* **(-bly)** usaldatav, usaldusväärne, tõeväärne; töökindel

reliance [ri'laiəns] *s.* usaldus; kindel lootus; usaldusväärne tugi *või* abi ◇ **to have** (*or* **place, feel**) **~ upon** (*or* **on, in**) usaldama, (*millelegi, kellelegi*) kindlaid lootusi panema

relic ['relik] *s.* säile, (*er. pühakspeetav*) jäänus, reliikvia; *pl.* pühakusäilmed, reliikviad; *pl.* maised jäänused, surnukeha **(of)**; (muistne) mälestis, mälestusese *või* kombeigand (*millestki* **of**); *geol., biol.* (*haruld.*) = *järgm.*

relict ['relikt] *s. arh., jur., nalj.* (*kellegi*) lesknaine **(of)**; *geol., biol.* jäänuk, relikt; *haruld.* = *eelm.; atrib.* jäänuse-, jäänuk-, relikt- ◇ **~ lake** *geol.* jäänukjärv, reliktjärv

relief I [ri'li:f] *s.* kergendus, leevendus, vabastus; kergendustunne, rõõm; abistus, toetus, abi, abiraha; (piiramisseisukorrast) päästmine, pääste; päästevägi; (*sõdurite, tööliste jms.*) vahetus, vahetusmeeskond; vaheldus, (meeldiv) mitmekesisus ◇ **comic ~** *kirj.* (kergendustunnet toov) koomiline vahepala (*tragöödias*); **poor** (*ka* **public**) **~** vaestehoolekanne; **to bring ~** kergendust tooma; **~ fund** abistamisfond; **~ valve** *tehn.* kaitseventiil; **~ well** *tehn.* veesurve alandamise kaev

relief II [ri'li:f] *s. kunst* reljeef; reljeefsus; *geol., geogr.* reljeef, pinnamood ◇ **in ~** reljeefis, reljeefselt; **to bring** (*or* **throw**) **into ~** reljeefselt esile tõstma; **high ~** *kunst* kõrgreljeef; **low ~** *kunst* madalreljeef, bareljeef; **~ map** *geogr.* reljeefkaart; **~ printing** kõrgtrükk

relief-works [ri'li:fwə:ks] *s. pl.* hädaabitööd (*vt.* **relief** I]

relieve I [ri'li:v] *v. t.* **(-vable)** kergendama, leevendama, vabastama (*millestki* **from, of**); abistama, toetama; (*piiramisseisukorrast*) päästma; (*sõdureid, töölisi jms.*) vahetama ◇ **I am much -ed to hear it** ma kuulen seda suure kergendustundega; **to ~ one's feelings** oma tunnetele väljapääsu leidma; **to ~ nature** loomulikke tarvidusi rahuldama; **to ~ smb. of smth.** kedagi millestki vabastama, kelleltki midagi ära võtma; **to ~ smb. of his purse** *nalj.* kelleltki ta rahakotti röövima; **he was -ed of his post** ta vabastati ametikohalt; **we shall soon be -ed** meid vahetatakse peagi välja

relieve II [ri'li:v] *v. t. & i.* (väljapaistvalt) esile tõstma, reljeefseks tegema ◇ **-ed against a dark background** tumedal taustal ilmekalt väljapaistev

relievo [ri'li:vou] *s.* (*pl.* **-os**) *kunst* reljeef, skulptuurreljeef (= **relief** II)

religion [ri'lidʒ(ə)n] *s.* usund, usk, religioon ◇ **to get** (*or* **take**) **~** *fam.* usklikuks minema; **to enter into** (**be in**) **~** mungaseisusse astuma (mungaseisuses olema)

religiosity [rilidʒi'ɔsiti] *s.* haiglane (*või* liigne, pealetükkiv) religioossus, vagatsus

religious [ri'lidʒəs] **1.** *a.* usundiline; usuline, usklik, religioosne; jumalakartlik; usuliselt harras; kloostri-, munga-; **2.** *s.* (*pl.* **~**) munk *või* nunn

religiousness [ri'lidʒəsnis] *s.* usklikkus, religioossus; jumalakartlikkus; usuline hardus

relinquish [ri'liŋkwi∫] *v. t.* loovutama, käest (ära) andma; maha jätma, (*millestki*) loobuma; lahti laskma ◇ **to ~ one's hold of** (*midagi*) käest lahti laskma (*ka piltl.*)

relinquishment [ri'liŋkwi∫mənt] *s.* loovutus, käest äraandmine; loobumine; lahtilaskmine

reliquary ['relikwəri] *s. kirikl.* relikviaar, reliikviate hoiulaegas

reliquiae [ri'likwii:] *s. pl. lad.* säilmed, jäänused; *er. geol.* (varema aja taime- *või* loomariigi) kivistised, fossiilid; *bot.* varrel kõdunenud lehejäänused

relish ['reli∫] **1.** *s.* maik, (eriline) maitse, kõrvalmaik **(of)**; meeldiv maik, isuäratavus, vürtsikus (*ka piltl.*); isu, kalduvus, eriline armastus (*millegi vastu* **for**); nauding; isuandja, (toidu)kaste; vürts; hõrgutis; hõrgutusroog; **2.** *v. t. & i.* maitsestama, maitset andma, vürtsitama; (isuga) nautima, meelepärast leidma; (*millegi järele*) maitsema, (*midagi*) maitselt meenutama **(of)** ◇ **his jokes have lost their ~** ta naljad on maotuks läinud; **I do not ~ the prospect** see väljavaade ei valmista mulle sugugi rõõmu

relive ['ri:'liv] *v. i. & t.* taaselama, uuesti elama; uuesti läbi elama

reload ['ri:'loud] *v. t.* uuesti koormama; uuesti (*või* ümber) laadima

reluctance [ri'lʌktəns] *s.* tõrksus, vastuseis, -punnimine; vastumeelsus; *füüs.* magnetiline takistus ◇ **with ~** vastu tahtmist

reluctant [ri'lʌktənt] *a.* tõrges, tõrkuv, vastupunniv ◇ **I am ~ to do it** ma teen seda vastu tahtmist

relume [ri'lu:m] *v. t.* **(-mable)** *poeet., ret.* uuesti süütama *või* sütitama; uuesti sära panema

rely [ri'lai] *v. i.* lootust rajama, lootma jääma, (kindlasti) lootma, usaldama, toetuma **(on, upon)** ◇ **~ upon it** võite selles kindel olla

remade ['ri:'meid] *vt.* **remake**

remain [ri'mein] **1.** *v. i.* jääma, püsima; järele (*või* üle) jääma; **2.** *s. haruld.* jäänus, ülejäänud osa (**of**); *vrd.* **remains** ◇ **that ~s to be proved** seda tuleb alles tõestada; **that ~s to be seen** seda me veel näeme, seda saame veel näha; **I ~ yours truly...** suurima lugupidamisega Teie... (*kirja lõpus*)

remainder [ri'meində] **1.** *s.* ülejääk, jääk (*ka mat.*); müümata jäänud raamatueksemplarid, allahinnatud raamatud; *jur.* järglusõigus (*mingile kinnisvarale või tiitlile*); *atrib.* ülejäänud; **2.** *v. t.* (*raamatute*) ülejääki odava hinnaga müüma

remains [ri'meinz] *s. pl.* jäänused, säilmed, riismed; maised jäänused, põrm, surnukeha (= **mortal ~**); (*kirjaniku*) järelejäänud (avaldamata) teosed

remake ['ri:'meik] **1.** *v. t.* (*pret. & p. p.* **-made** [-'meid]) uuesti (*või* ümber) tegema; **2.** *s.* uuesti- *e.* taastegemine, ümbertegemine; uuesti- *e.* taastehtu, ümbertehtu; *er. kino* uuesti vändatud film

reman ['ri:'mæn] *v. t.* (**-nn-**) uuesti mehitama, uue meeskonnaga varustama; *haruld.* uuesti mehiseks tegema, (*kellelegi*) uut mehisust sisendama

remand [ri'mɑ:nd] **1.** *v. t.* (*vahialust*) uurimisvangistusse tagasi saatma; **2.** *s.* uurimisvangistusse tagasisaatmine ◇ **the man was ~ed for a week** mees saadeti uuesti nädalaks uurimisvanglasse; **to be on ~** uurimisvanglas olema; **~ home** asutus alaealiste seaduserikkujate ajutiseks kinnipidamiseks

remark [ri'mɑ:k] **1.** *v. t. & i.* märkama, tähele panema, täheldama; märkima; tähendama, märkust tegema (*millegi kohta* **on, upon**); **2.** *s.* märkamine, täheldus; märkimine, märge; märkus; kõrval- *või* ääremärkus, remark ◇ **worthy of ~** märkimisväärt, märkimisväärne; **to excite ~** tähelepanu äratama, märkusi esile kutsuma; **to make** (*or* **pass**) **a ~** (**some ~s**) märkust (märkusi) tegema, (kõrvalt) tähendama

remarkable [ri'mɑ:kəbl] *a.* tähelepanuväärne, silmapaistev (*millegi poolest* **for**); märkimisväärne

remarkably [ri'mɑ:kəbli] *adv.* tähelepanuväärselt, silmapaistvalt

remarriage ['ri:'mæridʒ] *s.* taasabiellumine, -naitumine

remarry ['ri:'mæri] *v. t. & i.* uuesti abiellu ma, uuesti naituma

Rembrandt ['rembrænt] *pn.*

remediable [ri'mi:diəbl] *a.* (**-bly**) ravitav, parandatav; kõrvaldatav

remedial [ri'mi:diəl] *a.* raviv, parandav, aitav, abitoov; korrektiivne, korrektiiv- (*ka jur. ja tehn.*)

remediless ['remidilis] *a.* ravimatu, parandamatu, mitteparandatav; kõrvaldamatu, mittekõrvaldatav

remedy ['remidi] **1.** *s.* ravim, arstim, vahend (*millegi vastu* **for, against**); abinõu, abi; **2.** *v. t.* ravima; heastama, heaks tegema ◇ **past ~** ravimatu, parandamatu, lootusetu

remember [ri'membə] *v. t. & Am. ka i.* mäletama, meeles pidama; mälestama, mainima, (*kelleltki*) tervitusi edasi andma (**to**) ◇ **I ~ him (it) very well** mäletan teda (seda) väga hästi; **~ to lock the door** pea meeles, et sa ukse lukustad, ära unusta ust lukustamast; **I ~ locking** (*or* **having locked**) **the door before I left** mäletan, et ma lukustasin ukse, enne kui ma lahkusin; **please ~ me to your father** palun tervitage oma isa minu poolt; **to ~ oneself** järele mõtlema, aru pähe võtma; **I ~ me that . . .** *arh.* mulle meenub, et . . . ; **to ~ to** *Am.* mäletama (= **to ~**)

remembrance [ri'membr(ə)ns] *s.* mälestus; mälestis, mälestusese; *pl.* (*teise kaudu saadetavad*) tervitused ◇ **in ~ of** (*kellegi*) mälestuseks; **to have in ~** mäletama; **to call to** (*or* **put in**) **~** meelde tuletama; **to bring to ~** kellelegi meelde tuletama; **R-Day** kahe maailmasõja mälestuspäev

remembrancer [ri'membr(ə)nsə] *s.* meeldetuletaja; *er.* Inglise varaameti (*või* Londoni linnavalitsuse) järelevalveametnik

remind [ri'maind] *v. t.* meenutama, meelde tuletama (*kellelegi midagi* **smb. of smth.**)

reminder [ri'maində] *s.* meenutus, meeldetuletus

remindful [ri'maindful] *a.* meenutav, meeldetuletav (**of**); mälestusi mõlgutav

Remington ['reminŋtən] *pn.*

reminisce [remi'nis] *v. i.* mälestusi mõlgutama (*millegi üle* **about**); möödunud aegu meenutama (*mõttes, sõnas või kirjas*)

reminiscence [remi'nisns] *s.* mälestus; *pl.* mälestused, reminiscentsid, memuaarid (*kaugemast minevikust*); (ebamäärane) meenutus ◇ **there's a ~ of my elder brother in this boy's face** midagi selle poisi näos meenutab mu vanemat venda

reminiscent [remi'nisnt] *a.* (*minevikku*) meenutav, meeldetuletav; mälestusi mõlgutav, mõtisklev; (*midagi*) meeldetuletav, (*millestki*) mälestusi äratav (**of**)

remise [ri'maiz] *v. t. jur.* tagasi andma, käest (ära) andma, loovutama

remiss [ri'mis] *a.* lohakas, hooletu, loid (*milleski* **in**)

remissible [ri'misibl] *a.* kustutatav, andestatav (*patu või süü kohta*); vähendatav, nõrgendatav, lõdvendatav

remission [ri'miʃ(ə)n] *s.* (*patu, süü*) kustutus, andestus; ära- *või* vähemaksjätmine; vähenemine, nõrgenemine, lõdvenemine; üleandmine, tagasisaatmine

remissive [ri'misiv] *a.* vähendav, nõrgendav, lõdvendav (**of**)

remit [ri'mit] *v. t. & i.* (**-tt-**) (*pattu, süüd*) kustutama, andestama; (*maksust, trahvist jms.*) vabastama; vähendama, nõrgendama, lõdvendama; vähenema, nõrgenema, lõdvenema; (*otsustamiseks*) üle andma, (*alamasse kohtuinstantsi*) tagasi saatma (**to**); edasi lükkama (*kuni* **to, till**); (*raha, väärtasju*) üle kandma, saatma

remittance [ri'mit(ə)ns] *s.* rahaülekanne, -saadetis, -kaart, transfert, rimess ◇ **~ man** kodumaalt saadavaist rahasaadetistest elatuv sisserändaja

remittee [rimi'ti:] *s. maj.* rahasaadetise saaja

remittent [ri'mitənt] *med.* **1.** *a.* ramblev, korduvalt nõrgenev, remitentne, remitent-; **2.** *s.* ramblev (*e.* remiteeruv) palavik, remitentpalavik (= **~ fever**)

remitter [ri'mitə] *s. maj.* rahasaadetise saatja, remitent

remnant ['remnənt] *s.* ülejääk; jäänus; (riide)rest

remodel ['ri:'mɔd(ə)l] *v. t.* ümber kujundama

remonstrance [ri'mɔnstr(ə)ns] *s.* (äge) vastuväitlus, -vaidlus, remonstrants, protest; sõitlus, tõrelus; manitsus ◇ **the Grand R-aj.** Suur remonstrants (*Inglise parlamendi poolt a. 1641 kuningas Charles I-le esitatud protestikiri*)

remonstrant [ri'mɔnstrənt] **1.** *a.* (ägedalt) vastuväitlev, -vaidlev, protesteeriv; **2.** *s.* vastuväitleja, -vaidleja, protesteerija; *kirikl.* remonstrant (*teatava usulahu liige*)

remonstrate [ri'mɔnstreit] *v. i. & t.* (ägedalt) vastu väitlema *või* vaidlema, protesteerima; sõitlema, tõrelema (*kellegagi* **with**; *millegi vastu* **against**; *millegi üle* **on, upon**)

remorse [ri'mɔ:s] *s.* (kibe) kahetsus, südametunnistuse piin, süümepiin (*millegi pärast* **at, for**) ◇ **without ~** halastamatult, hoolimatult

remorseful [ri'mɔ:sf(u)l] *a.* (**-lly**) kahetsev

remorseless [ri'mɔ:slis] *a.* kahetsuseta, halastamatu, hoolimatu, julm

remote [ri'mout] *a.* (**-er, -est**) kauge, eemalolev (*millestki* **from**); kõrvaline; väike, *er. sup.* vähim ◇ **~ control** *tehn.* kaugjuhtimine; **~ resemblance (relation, etc.)** kauge sarnasus (sugulane jne.); **~ from life** eluvõõras; **I have not the -est idea of what you mean** mul pole vähimatki aimu, mida te mõtlete

remould ['ri:'mould] *v. t.* ümber kujundama

remount **1.** [ri(:)'maunt] *v. t. & i.* uuesti üles minema; uuesti hobuse selga istuma; uute hobustega varustama; **2.** ['ri:maunt] *s. mil.* remonthobune, -hobused, (*ratsaväe*) täiendhobune, -hobused

re-mount ['ri:'maunt] *v. t.* (*pilti*) uuesti raamistama; *vrd. eelm.*

removable [ri'mu:vəbl] **1.** *a.* (**-bly**) kõrvaldatav, (*ametniku kohta*) vallandatav; **2.** *s.* (endine) riigivalitsuse poolt vahetatav rahukohtunik (*Iirimaal*)

removal [ri'mu:v(ə)l] *s.* kõrvaldamine, eemaldamine, ärastamine, äravõtmine, kaostamine; (*ametist*) tagandamine, taandamine; kolimine, korterivahetus

remove [ri'mu:v] **1.** *v. t. & i.* kõrvaldama, eemaldama, ärastama, ära võtma, kaostama; (*ametist*) tagandama, taandama; (ära) koristama; kohta vahetama, (ümber) kolima, korterit vahetama; (**-ed**) *p. p.* eemaldatud, eemalolev (*millestki* **from**); (*sugulusastme kohta*) teatav arv sugupõlvi

eemal; 2. *s.* kõrvaldus, eemaldus, ärastus, kaostus; eemaldus- *või* kaugenemisaste *või* -järk; astmevahe, samm (*er. piltl.*); sugulusaste; (ühest klassist teise) üleviimine ◇ **to ~ one's hat** kübarat peast võtma; **they are cousins twice -ed** nad on teises sugupõlves nõbud; **to get one's ~** järgmisse klassi üle viidama; **it is but one ~ from** on vaid üks aste või samm (*millestki*); **at a certain ~** teatavas kauguses

remover [ri'mu:və] *s.* kõrvaldaja, eemaldaja, ärastaja; *tehn.* ärasti; veoäri pidaja (*er. kolimise otstarbeks*) ◇ **ink ~** tindikõrvaldaja, -ärasti, -surm

remunerate [ri'mju:nəreit] *v. t.* **(-rable, -tor)** tasustama, tasuma, tasu andma *või* tasuks olema

remuneration [rimju:nə'reiʃ(ə)n] *s.* tasustus, tasumine; tasu, palk

remunerative [ri'mju:n(ə)rətiv] *a.* (hästi)tasuv, tulutoov

Remus ['ri:məs] *pn.*

renaissance [ri'neis(ə)ns] *s.* taassünd, -elustumine; **(the R-)** *aj.* renessanss; *atrib.* renessansiaegne, renessansi-, renessanss-

renal ['ri:n(ə)l] *a. anat., med.* neeru-, renaalne, renaal- ◇ **~ calculus** neerukivi, renaalkivi

rename ['ri:'neim] *v. t.* uuesti (*või* ümber) nimetama

renascence [ri'næsns] *s.* uuestisünd, taassünd, taaselustumine; = **renaissance**

renascent [ri'næsnt] *a.* uuestisündiv, -tärkav, taaselustuv

rencontre [ren'kɔntə, rɑ:ŋ'kɔ:ŋtr] *s. pr.* = *järgm.*

rencounter [ren'kauntə] **1.** *s. haruld.* kokkupõrge, lahing, duell; juhuslik kokkusaamine; **2.** *v. t. & i.* (vaenulikult) kokku põrkama; juhuslikult kokku saama

rend [rend] *v. t. & i.* (*pret. & p. p.* **rent** [rent]) *lit., ret., arh.* kiskuma, rebima, käristama, lõhestama; rebenema, (katki) kärisema, lõhenema ◇ **to ~ off (away, out)** ära (välja) kiskuma; **to ~ one's garments** rõivaid lõhki käristama (*kurvastuse märgiks*); **to ~ one's hair** (meeleheites) juukseid kitkuma; **shouts rent the air** hüüded vapustasid õhku

render ['rendə] *v. t.* vastu (*või* tagasi) andma; andma, pakkuma, esitama; ette kandma; edasi andma, tõlgitsema, tõlgendama, tõlkima; (*millekski*) tegema, muutma; (*rasva*) sulatama; (*seina*) aluskrohviga katma; *mer.* (*köit*) järele andma ◇ **to ~ thanks** tänu avaldama, tänama; **to ~ good for evil** halba heaga tasuma; **to ~ an account** aru andma (*millestki* **of**); **account ~ed** tehtud kulutuste aruanne; **to ~ a service** teenet osutama; **to ~ up** välja andma

rendering ['rendəriŋ] *s.* vastu- *või* tagasiandmine *jne.* (*vt.* **render**); *er.* edasiandmine, tõlgitsus, tõlgendus, tõlge

rendezvous ['rɔndivu:] **1.** *s.* (*pl.* **-vous** [-vu:z]) kohtumine; kohtumispaik; *er. mil.* (*vägedele või laevadele määratud*) kohtumis- *või* kogumispaik; **2.** *v. i.* (*määratud kohas*) kohtuma

rendition [ren'diʃ(ə)n] *s.* esitus, tõlgitsus, tõlgendus, tõlge (= **rendering**); *arh.* alistumine, allaandmine (= **surrender**); *haruld.* (*põgenenud orja või roimari*) väljaandmine

renegade ['renigeid] *s.* renegaat, (veendumustest) taganeja, salgaja, reetur; ülejooksik

reneg(u)e [ri'ni:g, *Am. ka* -nig, -neg, -neig] *v. i. & t.* (*kaardimängus*) masti käimast keelduma; *arh.* (*veendumusi*) maha salgama, eitama; *Am.* antud tõotusest taganema, sõna murdma

renew [ri'nju:] *v. t. & i.* uuendama; uuesti elustama; uuesti algama; (*lepingut, vekslit jms.*) pikendama; *haruld.* uuenema

renewal [ri'nju:əl] *s.* uuendus; (*lepingu, veksli jms.*) pikendus

Renfrew ['renfru:] *pn.*

Renfrewshire ['renfru:ʃ(i)ə] *pn.*

reniform ['renifɔ:m] *a.* neerjas, neerukujuline, reniformne, reniform-

rennet I ['renit] *s. biol.* laap (*juustujuuretis*) ◇ **~ bag, ~ stomach** *zool.* libemagu, libedik; **~ cheese** laabijuust

rennet II ['renit] *s. aiand.* renett(õun)

Rennie ['reni] *pn.*

rennin ['renin] *s. keem., biol.* renniin (*laapferment, libemao ensüüm*)

Reno ['ri:nou] *pn.*

renography [ri'nɔgrəfi] *s. med.* renograafia, neerumeering

renounce [ri'nauns] **1.** *v. t. & i.* **(-ceable)** loobuma, (ennast) lahti ütlema, maha salgama; (*kaardimängus*) renonsseerima, mitte nõutavat masti käima; **2.** *s.* (*kaardimängus*) renonss

renouncement [ri'naunsmənt] *s.* loobumine, lahtiütlemine, mahasalgamine

renovate ['renoveit] *v. t.* **(-vable, -tor)** uuendama, korda seadma, renoveerima

renovation [reno'veiʃ(ə)n] *s.* uuendus, kordaseadmine, renovatsioon

renown [ri'naun] *s.* kuulsus, hea kuulsus *või* nimi, renomee ◇ **of ~** kuulus, heas kuulsuses

renowned [ri'naund] *a.* kuulus, kuulsusega kaetud, heas kuulsuses, nimekas

rent I [rent] *vt.* **rend**

rent II [rent] *s.* rebend, rebenenud koht; lõhe, lõhang; lõhastus

rent III [rent] **1.** *s.* rent, rendiraha; üür, üüriraha (*Inglismaal maja või korteri, Ameerikas ka muude esemete eest*); *vrd.* **hire; 2.** *v. t. & i.* **(-table)** rentima, rendile võtma; renditama, rendile andma; üürima, üürile võtma; üürile andma ◇ **(rooms) for ~** *Am.* (tube) üürile anda (= **to let**); **this house ~s at** (*Am. ka* **for**) **£ 200 a year** see maja antakse rendile (*või* selle maja rent on) 200 naela aastas

rental ['rent(ə)l] *s.* rendi- *või* üüriraha; *Am.* (*raamatukogu*) abonementmaks; *haruld.* = **rent-roll** ◇ **~ library** *Am.* maksuline laenuraamatukogu

renter ['rentə] *s.* renditaja, rendileandja; rentija, rendilevõtja; üürileandja; üürija, üürilevõtja

rent-free ['rent'fri:] **1.** *a.* rendi- *või* üürivaba; **2.** *adv.* rendi- *või* üürivabalt, ilma rendi- *või* üürimaksuta

rentier ['rɑ:ŋtiei, 'rɔn-] *s. pr.* rantjee (*rahakapitalist elatuv isik*)

rent-roll ['rentroul] *s.* rendiregister, -raamat

renumber ['ri:'nʌmbə] *v. t.* uuesti (*või* ümber) nummerdama

renunciation [rinʌnsi'eiʃ(ə)n] *s.* loobumine, lahtiütlemine; loobumus

renunciative [ri'nʌnʃ(i)ətiv], **-tory** [-təri] *a.* loobumuslik; loobuv, lahtiütlev

reopen ['ri:'oup(ə)n] *v. t. & i.* uuesti avama; uuesti avanema

reorganization ['ri:ɔgən(a)i'zeiʃ(ə)n] *s.* reorganiseerimine, reorganiseerumine, reorganisatsioon, ümberkorraldus

reorganize ['ri:'ɔ:gənaiz] *v. t.* reorganiseerima, uuesti (*või* ümber) korraldama

reovirus ['ri:o(u)'vaiərəs] *s. biol.* reoviirus

rep I, **repp** [rep], **reps** [reps] *s. tekst.* rips (*riidesort*)

rep II [rep] *s. õpil. sl.* päheõpitav pala (= **repetition**)

rep III [rep] *s. teatr. sl.* repertuaar; repertuaariteater (= **repertory theatre**)

repack ['ri:'pæk] *v. t.* uuesti (*või* ümber) pakkima

repaid ['ri:'peid] *vt.* **repay**

repaint ['ri:'peint] *v. t.* uuesti värvima *või* maalima

repair I [ri'peə] *v. i.* siirduma, (*er. hulgana*) minema (*kuhugi* **to**); abi (*või* tuge) otsima (*millestki* **to**)

repair II [ri'peə] **1.** *v. t.* parandama, korda seadma, remontima; heastama, heaks tegema, hüvitama, repareerima; **2.** *s.* parandus, kordaseadmine, remont, reparatuur; korrasolek ◇ **in ~** korras; **in good (bad) ~** heas (halvas) korras; **out of ~** korrast ära, lagunenud; **under ~(s)** parandusel, remondis; **capital** (*or* **thorough**) **~s** kapitaalremont; **~ shop** remonditöökoda

repairable [ri'peərəbl] *a.* **(-bly)** parandatav, kordaseatav, remonditav

repaper ['ri:'peipə] *v. t.* uuesti tapeetima

reparable ['rep(ə)rəbl] *a.* **(-bly)** heastatav, heakstehtav, hüvitatav, repareeritav

reparation [repə'reiʃ(ə)n] *s.* parandamine, kordaseadmine; heastamine, heakstegemine, hüvitamine, repareerimine; kahjutasu, reparatsioon ◇ **to make ~** heastama, heaks tegema, hüvitama

repartee [repɑ:'ti:] *s.* teravmeelne vastus, osav vastuväide; löögivalmidus, teravmeelsus (*vastustes*); *jur.* vaie

repartition ['ri:pɑ:'tiʃ(ə)n] *s.* taasjaotus, uuestijagamine; võrdne (*või* suhteline) jaotus, repartitsioon

repass ['ri:'pɑ:s] *v. t. & i.* uuesti mööduma (*või* läbima, ületama); vastupidises suunas mööduma

repast [ri'pɑ:st] *s.* söömaaeg, söök

repatriate [ri(:)'pætrieit, -'peit-] **1.** *v. t.*

(-riable, -tor) repatrieerima, kodumaale taastama, uuesti kodumaale tooma; **2.** [ri(:)'pætriit, -'peit-] *s.* repatrieeritu, repatrieerunu

repatriation [ri(:)pætri'eiʃ(ə)n, -peit-] *s.* repatrieerimine, repatrieerumine, repatriatsioon

repay [ri'pei] *v. t. & i.* (*pret. & p. p.* **-paid** [-'peid]) tagasi maksma, tasuma

repayment [ri'peimənt] *s.* tagasimaksmine, -maks, tasumine, tasu

repeal [ri'pi:l] **1.** *v. t.* tagasi võtma, tühistama; annulleerima; *haruld.* tagasi kutsuma; **2.** *s.* tagasivõtt, tühistus; annulleerimine; *aj.* Iirimaa Inglismaast lahkulöömine (*poliitilise nõudena*)

repealer [ri'pi:lə] *s.* tagasivõtja, tühistaja; *er. aj.* Iirimaa Inglismaast lahkulöömise pooldaja; *Am.* (*mingit seadust*) annulleeriv seadus

repeat [ri'pi:t] **1.** *v. t. & i.* kordama; (peast) üles ütlema; korduma; **2.** *s.* kordus; *muus.* korratav osa; kordusmärk; (*ettekantud pala*) kordamine ◇ **to ~ oneself** korduma; **~ order** järeltellimus; **~ performance** *teatr.* kordusetendus, -ettekanne

repeatedly [ri'pi:tidli] *adv.* korduvalt

repeater [ri'pi:tə] *s.* kordaja; kordujа; *mer.* repiiter, näidukordaja; tütarkompass; korduskäiguga mehhanism; *er.* = **repeating rifle, repeating watch, repeating decimal**; *Am. pol.* (seadusvastaselt) korduvalt hääletaja; korduvalt karistatud isik, retsidivist

repeating [ri'pi:tiŋ] *a.* kordav, korduv ◇ **~ rifle** automaatpüss; **~ watch** repetiirkell (*möödunud täis-, veerand- või pooltundi soovi korral kõlistav taskukell*); **~ decimal** *mat.* perioodiline kümnendmurd (= **recurring decimal**)

repel [ri'pel] *v. t.* **(-ll-)** tagasi tõrjuma; eemale tõukama, eemaletõukav olema; vastikust tekitama

repellent [ri'pelənt] **1.** *a.* tagasitõrjuv; eemaletõukav; vastumeelne, vastik, võigas; **2.** *s.* tõrjevahend; *er.* putukatõrjevahend

repent I [ri'pent] *v. t. & i.* kahetsema, kahetsust tundma ◇ **you shall ~ this** (*or* **of this**) sa veel kahetsed seda (kunagi); **I ~ me** *arh.* ma kahetsen (*midagi* **of**; *et* **that**); **it ~s me that I did it** *arh.* ma kahetsen, et seda tegin

repent II ['ri:pənt] *a. bot., zool.* roomav

repentance [ri'pentəns] *s.* kahetsus; patukahetsus; meeleparandus

repentant [ri'pentənt] *a.* kahetsev, kahetsusvälmis; kahetsus-

repeople ['ri:'pi:pl] *v. t.* taasrahvastama, uuesti rahvastama

repercussion [ri:pə:'kʌʃ(ə)n] *s.* tagasipõrge, (*tulirelva*) tagasilöök; kajastus, vastukaja

repertoire ['repətwɑ:] *s. teatr.* repertuaar, mängukava; ettekandepalade tagavara

repertory ['repət(ə)ri] *s.* repertoorium, teatmekogu, (*kogutud teatmete või esemete*) varupaik, varaait; *teatr.* repertuaar (= **repertoire**) ◇ **~ catalogue** koondkataloog; **~ theatre** repertuaariteater

repetition [repi'tiʃ(ə)n] *s.* kordamine; kordumine, kordus; *õpil. sl.* (*ka* **rep**) (peast) ülesütlemine, ülesõeldav pala

repetitious [repi'tiʃəs], **repetitive** [ri'petitiv] *a.* korduv, kordus-

repine [ri'pain] *v. i.* tusatsema, nurisema (*millegi üle* **at, against**)

replace [ri(:)'pleis] *v. t.* **(-ceable)** tagasi asetama, endisele kohale panema; (*millegi, kellegi*) aset täitma; asendama, korvama (*millegagi* **with, by**); tagasi maksma

replacement [ri(:)'pleismənt] *s.* tagasiasetus; asendus, korvamine ◇ **~ sheep** *põll.* remontlammas, uuendlammas

replant ['ri:'plɑ:nt] *v. t.* uuesti (*või* ümber) istutama

replenish [ri'pleniʃ] *v. t.* uuesti täitma *või* täiendama (*millegagi* **with**); **(~ed)** *p. p.* külluslikult täidetud, rikkalikult varustatud

replenishment [ri'pleniʃmənt] *s.* uuestitäitmine; täiendav tagavara, täiendus

replete [ri'pli:t] *a.* täidetud, küllastatud (*millegagi* **with**)

repletion [ri'pli:ʃ(ə)n] *s.* täidetus, täisolek, küllastatus, küllastus ◇ **to ~** küllastuseni

replevin [ri'plevin] *s. jur.* (*varanduse*) aresti (*või* keelu) alt vabastamine; palve (*või* protsess) varanduse aresti alt vabastamiseks

replica ['replikə] *s.* (*kunstniku enda valmistatud*) täpne koopia, repliik, dublett; täpne jäljend, faksiimile

replicate **1.** ['replikeit] *v. t.* **(-cable)** *haruld. (kunstiteosest)* täpset koopiat tegema, dubleerima; *bot.* (*lehte*) tagasi käänama; **2.** ['replikit] *a. bot.* tagasikäändunud (*lehe kohta*); **3.** ['replikit] *s. muus.* antud helist oktaav (*või* mitu oktaavi) kõrgem (*või* madalam) heli

replication [repli'keiʃ(ə)n] *s.* koopiate tegemine, dubleerimine; koopia; vastukajastus, -kaja; *jur.* repliik, vaie, vastuväide (*er. süüdistaja vastus esimesele kaitsekõnele*)

reply [ri'plai] **1.** *v. t. & i.* vastama (*millelegi, kellelegi* **to**); **2.** *s.* vastus ◇ **in ~** vastuseks; **to make ~** vastama; **~ paid** ettemakstud vastusega (*telegrammi kohta*)

répondez s'il vous plaît [re'pɔ:ŋdei si vu:'plei] *ls., pr.* (*lüh.* **R.S.V.P.**) palun vastake (*lõppmärkusena kirjalikul kutsel*)

repopulate ['ri:'pɔpjuleit] *v. t.* taasrahvastama, uuesti rahvastama

report [ri'pɔ:t] **1.** *v. t. & i.* teadustama, teatama; ette kandma, esildama, esitama, raport(eer)ima; avaldama, jutustama; üles andma, peale kaebama, kaebust esitama (*kellelegi* **to**); aruannet tegema *või* esitama (*millegi kohta* **on, upon**); reporterina töötama; **2.** *s.* teadustus, teade; ettekanne, esildus, aruanne, raport; referaat; teatis, (kooli)tunnistus; avaldus, jutustus; kuuldus, kumu; (*hea, halb*) kuulsus; pauk, lajatus ◇ **it is ~ed** teatatakse, räägitakse; **he ~s well of the prospects** ta annab häid teateid väljavaadete kohta; **he is well ~ed of** temast teatakse head; **to ~ oneself** oma kohaleilmumisest teatama, raport(eer)ima (*kellelegi* **to**; *kuskil kohal* **at**); **to ~ progress** asjade seisukorrast aru andma; **~ed speech** *lgv.* kaudne kõne; **the ~ goes** räägitakse; **faithful through good and evil ~** *ret., piibl.* truu nii õnnes kui (ka) õnnetuses; **~ card** koolitunnistus (= **~**)

reportage [ri'pɔ:tidʒ, repɔ:'tɑ:ʒ] *s.* reportaaž

reporter [ri'pɔ:tə] *s.* teadustaja, teataja; ettekandja, aruandja; *er.* reporter

reposal [ri'pouz(ə)l] *s. haruld.* paigutamine, asetamine, panemine

repose I [ri'pouz] *v. t.* **(-sable)** paigutama, asetama, panema (**in**) ◇ **to ~ trust (or confidence) in** (*kedagi, midagi*) usaldama, (*kellelegi, millelegi*) lootma

repose II [ri'pouz] **1.** *v. i. & t.* puhkama; puhkusele asetama, puhata laskma; lebama, (puhkuseks) lamama, (puhkuseks) toetama *või* toetuma (*millelegi* **in, on**); tuginema (*ka piltl.*); **2.** *s.* puhkus, rahu; rahulikkus

reposeful [ri'pouzf(u)l] *a.* **(-lly)** rahulik, rahuküllane

repository [ri'pɔzit(ə)ri] *s.* panipaik, hoidla, hoiukoht; varaait (*ka piltl.*)

repossess ['ri:pə'zes] *v. t.* taasomandama, uuesti omandama ◇ **to ~ oneself of** uuesti oma valdusse võtma

repoussé [rə'pu:sei] **1.** *a.* kohrutatud, kõrgreljeefseks vasardatud; **2.** *s.* kohris, kohrustöö

repp [rep] = **rep** I

reprehend [repri'hend] *v. t. lit.* noomima, laitma

reprehensible [repri'hensibl] *a.* **(-bly)** *lit.* laiduväärne, -väärt

reprehension [repri'henʃ(ə)n] *s. lit.* noomitus, laitus

represent [repri'zent] *v. t.* kujutama; esitama, kirjeldama; esindama, representeerima

representation [reprizen'teiʃ(ə)n] *s.* kujutamine, kujutus; esitamine, esitus; esindamine, representeerimine; esindus, representatsioon; vastuväide, protesteeriv avaldus ◇ **to make ~s** protesti avaldama

representative [repri'zentətiv] **1.** *a.* esindusliк, esindav, representatiivne; (*millegi*) tüüpiliseks näiteks olev (**of**); rahvaesinduslik; **2.** *s.* esindaja, representant; (*millegi*) tüüpiline näide (**of**); rahvaesindaja, -saadik ◇ **House of R-s** Esindajatekoda (*Am. Üh-de kongressi alamkoda*)

repress [ri'pres] *v. t.* **(~ible, ~or)** maha suruma, summutama; survet avaldama, represseerima

repression [ri'preʃ(ə)n] *s.* mahasurumine, summutamine; surveavaldus, repressioon

repressive [ri'presiv] *a.* mahasuruv, summutav; survet avaldav, repressiivne

reprieve [ri'pri:v] **1.** *v. t.* **(-vable)** (*kellegi kohta*) surmaotsuse täideviimist edasi lükkama; **2.** *s.* surmaotsuse täideviimise edasi-

lükkamine *või* surmanuhtluse muutmine; *piltl.* ajutine kergendus

reprimand **1.** ['reprima:nd] *s.* (ametlik) noomitus; **2.** ['reprima:nd, repri'ma:nd] *v. t.* noomima, noomitust tegema

reprint **1.** ['ri:'print] *v. t.* taastrükkima, uuesti (*või* järele) trükkima; **2.** ['ri:print, 'ri:'print] *s.* uustrükk, järeltrükk, taastrükk, reprint

reprisal [ri'praiz(ə)l] *s.* surveabinõu, -vahend, repressaal ◇ **to make ~s** survevahendeid tarvitama

reproach [ri'prouʧ] **1.** *v. t.* (*kellelegi*) ette heitma, etteheiteid tegema, (*kedagi*) noomima (*millegi pärast* **with, for**); **2.** *s.* etteheide, noomitus; etteheidetav asjaolu, häbiplekk (*kellelegi* **to**)

reproachful [ri'prouʧf(u)l] *a.* (**-lly**) etteheitev; häbistav

reprobate **1.** ['repro(u)beit] *v. t.* (**-bable, -tor**) hukka mõistma, taunima; *kirikl.* ära tõukama, hukatusele määrama; **2.** ['repro(u)b(e)it] *a. kirikl.* äratõugatud, hukatusele määratud; hukkaläinud, kõlvatu; **3.** ['repro(u)b(e)it] *s.* hukkaläinud (*või* kõlvatu) isik, inim(ese)jätis, lurjus

reprobation [repro(u)'beiʃ(ə)n] *s.* hukkamõist, taunimine; *kirikl.* äratõukamine, hukatusele määramine

reproduce [ri:prə'dju:s] *v. t. & i.* (**-cible**) uuesti esile tooma, (*teatritükki*) uuesti lavastama; taastekitama, uuesti tekitama; taasesitama; *maj.* taastootma; jäljendama, järele looma, reprodutseerima; paljundama; paljunema, sugu edasi andma, sigima

reproduction [ri:prə'dʌkʃ(ə)n] *s.* uuesti esiletoomine; taastekitamine, reprodutseerimine; taasesitus; *maj.* taastootmine; jäljendus, jäljend, reproduktsioon; paljunemine, soo edasiandmine, sigimine ◇ **extended ~** laiendatud taastootmine

reproductive [ri:prə'dʌktiv] *a.* uuesti esiletoov; jäljendav; taastekitav, reproduktiivne; paljunemis-, sigimis-

reproof [ri'pru:f] *s.* etteheide, noomitus, laitus, lait

reproval [ri'pru:v(ə)l] = *eelm.*

reprove [ri'pru:v] *v. t.* (**-vable**) etteheidet tegema, noomima, laitma

reps [reps] = **rep** I

reptile ['reptail, *Am.* -til] *s.* roomaja, reptiil; *piltl.* roomavalt alandlik (*või* alatu) isik, *atrib.* roomavalt alandlik, lömitaja; *atrib.* roomavalt alandlik, lömitav ◇ **the ~ press** riigivalitsuse ees lömitav ajakirjandus

reptilian [rep'tiljən] *zool.* **1.** *a.* roomajate hulka kuuluv; roomajatele omane; **2.** *s.* roomaja, reptiil

Repton ['rept(ə)n] *pn.*

republic [ri'pʌblik] *s.* vabariik ◇ **people's ~** rahvavabariik; **the ~ of letters** kirjanikkond

republican [ri'pʌblikən] **1.** *a.* vabariiklik; **(R-)** *Am.* Vabariikliku Partei; **2.** *s.* vabariiklane; **(R-)** *Am.* Vabariikliku Partei liige *või* pooldaja

republicanism [ri'pʌblikənizm] *s.* vabariiklus

republication ['ri:pʌbli'keiʃ(ə)n] *s.* uuesti avaldamine (*või* väljaandmine, kirjastamine)

republish ['ri:'pʌbliʃ] *v. t.* uuesti avaldama (*või* välja andma, kirjastama)

repudiate [ri'pju:dieit] *v. t. & i.* (**-iable, -tor**) ära tõukama, tagasi tõrjuma, hülgama; (*millestki*) lahti ütlema; tasumast keelduma (*er. riigivõlga*)

repudiation [ripju:di'eiʃ(ə)n] *s.* äratõukamine, tagasitõrjumine, hülgamine; (*millestki*) lahtiütlemine, tunnustamast keeldumine; *er.* repudiatsioon (*riigi keeldumine oma võlga tasumast*; = **~ of state debts**)

repugnance [ri'pʌgnəns] *s.* vastikus, vastumeelsus (*millegi vastu* **to, against**); vastuolu, sobimatus **(of, between, to, with)**

repugnant [ri'pʌgnənt] *a.* vastik, vastumeelne (*kellelegi* **to**); vastuoluline, sobimatu (*millegagi* **to, with**)

repulse [ri'pʌls] **1.** *v. t.* (**-sable**) eemale tõukama; (*kallaletungi*) tagasi lööma *või* tõrjuma; (*pakkumust jms.*) tagasi lükkama; **2.** *s.* (*kallaletungi*) tagasilöömine, -tõrjumine; (*pakkumuse jms.*) tagasilükkamine

repulsion [ri'pʌlʃ(ə)n] *s.* eemaletõukamine; vastumeelsus, vastikus ◇ **~ motor** *el.* repulsioonmootor

repulsive [ri'pʌlsiv] *a.* eemaletõukav; vastumeelne, vastik ◇ **~ force** *füüs.* tõukejõud; reaktiivjõud

repurchase ['ri:'pə:tʃəs] **1.** *v. t.* uuesti (*või* tagasi) ostma; **2.** *s.* uuesti- *või* tagasiost *või* -ostmine

reputable ['repjutəbl] *a.* (**-bly**) heas kuulsuses olev, lugupeetav; sünnis, viisipärane, korralik

reputation [repju'teiʃ(ə)n] *s.* reputatsioon, (*hea, halb*) kuulsus (*millegi suhtes* **for**); lugupeetavus, hea kuulsus *või* nimi

repute [ri'pju:t] **1.** *s.* (üldine) arvamus, oletus; kuulsus; **2.** *v. t.* (*millekski*) pidama, arvama ◇ **in common ~** üldise arvamuse järgi; **men of ~** tuntud mehed; **I know him by ~** ma tunnen teda kuulu järgi; **he is -ed (to be) a good doctor** teda peetakse heaks arstiks, tal on hea arsti kuulsus

reputed [ri'pju:tid] *a.* (üldiselt) arvatav, (*millekski*) peetav, oletatav

request [ri'kwest] **1.** *s.* palve, nõue; nõudmine, nõutavus; päring; **2.** *v. t.* paluma, nõudma ◇ **at smb.'s ~** kellegi palvel *või* nõudel; **by ~** vastavalt avaldatud soovile; **to be in (come into) great ~** väga nõutav olema (nõutavaks muutuma); **to make (a) ~** soovi avaldama, paluma; **your presence is ~ed immediately** teid palutakse viivitamatult ilmuda

requiem ['rekwiem] *s. kirikl., muus.* reekviem

requiescat in pace [rekwi'eskæt in 'peisi] *ls. lad.* (*pl.* **requiescant . . .**; *lüh.* **R.I.P.**) «puhaku rahus» (*sageli tarvitatav hauakiri*)

require [ri'kwaiə] *v. t.* (**-rable**) nõudma (*kelleltki* **of**); vajama ◇ **-ed** *Am.* nõutav, kohustuslik, sunduslik (*õppeaine kohta*; = **compulsory**)

requirement [ri'kwaiəmənt] *s.* nõue; vajadus, tarve; nõutav (*või* vajalik) asi, vajalik eeldus *või* tingimus

requisite ['rekwizit] **1.** *a.* nõutav, vajalik; **2.** *s.* tarve, tarbeese, tarvik, rekvisiit ◇ **office ~s** kantseleitarbed; **travelling ~s** reisitarbed

requisition [rekwi'ziʃ(ə)n] **1.** *s.* nõue, (*er. kirjalik*) nõudmine; rekvisitsioon, sundvõtmine; **2.** *v. t.* rekvireerima, (*riiklikuks tarbeks*) sunduslikult võtma; (*kelleltki*) rekvisitsiooni korras nõudma (*midagi* **for**) ◇ **upon a ~ of ten members** kümne liikme (kirjalikul) nõudmisel; **to be in** (*or* **under**) **~** nõutav olema; **to put in** (*or* **bring into, call into**) **~** rekvireerima

requital [ri'kwait(ə)l] *s.* tasu, (heaga, kurjaga) tasumine; kättemaksmine (*millegi eest* **for**)

requite [ri'kwait] *v. t.* (**-table**) tasuma (*millegagi* **with**; *millegi eest* **for**), vastutasuks andma ◇ **to ~ like for like** samaga tasuma

re-read ['ri:'ri:d] *v. t.* (*pret. & p. p.* **-read** [-'red]) uuesti lugema

reredos ['riədɔs] *s. arhit.* retaabel (*altari ornamenteeritud tagasein*)

res [ri:z] *s. lad.* asi ◇ **~ judicata** [dʒu:di'keitə] otsustatud asi (= **chose jugée**)

resale ['ri:'seil] *s.* edasimüük

rescind [ri'sind] *v. t.* tühistama, ära muutma

rescission [ri'siʒ(ə)n] *s.* tühistus, äramuutmine

rescript ['ri:skript] *s.* reskript, (*Rooma keisri või paavsti*) korraldus *või* käskkiri; *Am. ka* (*apellatsioonikohtu*) käskkiri

rescue ['reskju:] **1.** *v. t.* (**-uable**) päästma (*millestki* **from**); vabastama; *er. jur.* (*vangi*) vägivaldselt vabastama *või* (*omandit*) tagasi võtma; **2.** *s.* pääste, päästmine; vabastus; *atrib.* pääste- ◇ **to come to the ~** appi tulema; **~ ship** *mer.* päästelaev

rescuer ['reskjuə] *s.* päästja; vabastaja

research **1.** [ri'sə:tʃ, *ka er. Am.* 'ri:sə:tʃ] *s.* (teaduslik) uurimine, uuring; uurimus; uurimistöö; otsing **(after, for, into)**; **2.** [ri'sə:tʃ] *v. i.* uurima, uurimusi teostama ◇ **engaged in ~** uurimistööga tegelemas; **~ institute** uurimisinstituut; **~ library** teaduslik raamatukogu; **~ student** aspirant; **~ work** (teaduslik) uurimistöö; **~ worker** = **researcher**

re-search ['ri:'sə:tʃ] *v. t.* uuesti (*või* taas) läbi otsima, korduvalt läbi otsima

researcher [ri'sə:tʃə] *s.* (teaduslik) uurija, uurimistööde teostaja

researchist [ri'sə:tʃist] *Am.* = *eelm.*

reseat ['ri:'si:t] *v. t.* uuesti istuma panema, uuesti istmega varustama

reseda **1.** [ri'si:də] *s. bot. haruld.* reseeda (= **mignonette**); **2.** ['rezidə] *s.* (*ka* **réséda** [reizei'da:]) kahvaturoheline värv(us)

reseize ['ri:'si:z] *v. t.* uuesti haarama; uuesti oma valdusse võtma

resell ['ri:'sel] *v. t.* (*pret. & p. p.* **-sold** [-'sould]) uuesti (ära) müüma, edasi müüma

resemblance [ri'zembləns] *s.* sarnasus (*millegagi* **to**; *millegi vahel* **between**)

resemble [ri'zembl] *v. t.* (*millegagi, kellegagi*) sarnanema, sarnlema; *arh.* sarnastama, võrdlema (*millegagi* **to**)

resent [ri'zent] *v. t.* pahaks panema, haavusena tundma ◇ **he ~s being treated like a baby** ta paneb pahaks, et teda lapsena koheldakse

resentful [ri'zentf(u)l] *a.* (**-lly**) täis pahameelt, haavunud, solvunud; vihakandev, vimmakas

resentment [ri'zentmənt] *s.* pahameel, meelepaha; vihameel, salaviha, vimm

reservation [rezə'veiʃ(ə)n] *s.* varumine, tagavaraks hoidmine; varukspanu; *er. Am.* (*hotellitoa, laevakabiini jms.*) ettetellimine, reserveerimine; *pl.* ettetellitud kohad; tagasihoidmine; varutingimus, reservatsioon; *biol.* kaitseala, reservaat; *Am.* reservaat (*valitsuse poolt indiaanlastele määratud maa-ala*) ◇ **with ~s** teatud (varu)tingimustega; **to accept without ~** tingimusteta vastu võtma; **to make ~s** piiravaid tingimusi seadma; **to make a ~** *Am.* ette tellima *või* varuma, (enda jaoks) kinni panema; **mental ~** mõttes tehtud (salajane) varutingimus (*er. tõotuse andmisel*)

reserve [ri'zə:v] **1.** *v. t.* (**-vable**) varuma, tagavaraks hoidma (*kellegi jaoks* **for, to**; *millekski* **for**); ette tellima, reserveerima; varutingimuseks seadma; tagasi hoidma; *vrd.* **reserved**; **2.** *s.* varu, tagavara, reserv; *mil.* reserv- *e.* tagavaravägi; (*panga*) tagavarakapital; kattevara; *sport* varumängija; varuksolek; (loodus)kaitseala (= **nature ~**); varutingimus, reservatsioon; (*tõe*) tagasihoidmine; tagasihoidlikkus, kinnisus ◇ **to ~ the right** endale õigust jätma (*midagi teha* **to do**); **to ~ judgment** otsustamist edasi lükkama; **to ~ one's strength** jõudu säästma; **in ~** varuks, tagavaraks; **without ~** kitsendusteta, täielikult, ilma (*midagi*) tagasi hoidmata; (*oksjoni kohta*) ilma kindlaksmääratud minimaalhinnata; **~ price** ette kindlaksmääratud minimaalhind (*oksjonil*)

reserved [ri'zə:vd] *a.* varutud, tagavaraks hoitud, reserveeritud; broneeritud; tagasihoidlik, (iseloomult) kinnine ◇ **~ seats** ettetellitavad (*või* -tellitud) kohad (*teatris*); platskaardid (*raudteel*); **~ list** (poolel palgal olevate) mereväe reservohvitseride nimestik

reservedly [ri'zə:vidli] *adv.* tagasihoidlikult, kinniselt

reservist [ri'zə:vist] *s.* reserv- *e.* tagavaraväelane, reservist

reservoir ['rezəvwɑ:] *s.* reservuaar, bassein; mahuti; *piltl.* varula, varamu, tagavara (**of**)

re-set ['ri:'set] **1.** *v. t.* uuesti asetama (*või* paigutama, seadma); *trük.* uuesti laduma; **2.** *s. er.* uus ladu, uuesti laotud trükk

resettle ['ri:'setl] *v. t. & i.* uuesti kohale seadma; uuesti kohale asuma; ümber asustama *või* asuma; uuesti rahustama *või* rahunema; uuesti selgitama *või* selgima; (*asja*) uuesti otsustama

reshape ['ri:'ʃeip] *v. t. & i.* uuesti (*või* ümber) kujundama; uuesti (*või* ümber) kujunema

reship ['ri:'ʃip] *v. t.* uuesti laevale laadima, ümber laadima

reshuffle ['ri:'ʃʌfl] *v. t.* (*mängukaarte*) uuesti (*või* ümber) segama; *piltl.* ümber korraldama *või* kujundama (*näit. valitsuse koosseisu*)

reside [ri'zaid] *v. i.* (*alaliselt*) elama, elunema, asuma (**at, in, abroad, etc.**); resideerima; (*milleski*) leiduma, (*millelegi, kellelegi*) omane olema, kuuluma (**in**)

residence ['rezid(ə)ns] *s.* (alaline) elamine, elunemine, asumine; elu- *e.* asukoht, residents ◇ **hall of ~** (üliõpilaste) ühiselamu; **to have (take up) one's ~** alaliselt elama (alaliseks elama asuma); **in ~** alaliselt kohalviibiv

residency ['rezid(ə)nsi] *s. pol., aj.* residendiks olemine; *Am. ka* kohalviibiva arstina (haiglas) praktiseerimine

resident ['rezid(ə)nt] **1.** *a.* (alaliselt) elav, kohalasuv, -viibiv; **2.** *s.* alaline elanik; *pol.* resident, (*koloniaalriigi*) poliitiline volinik; *Am. ka* (haiglas) kohalviibiv praktiseeriv arst

residential [rezi'denʃ(ə)l] *a.* (**-lly**) (alalise) elukoha-, elamu-; (paremate) elumajade jaoks määratud ◇ **~ district** (parem) elamurajoon, individuaalelamute piirkond; **~ qualification** *jur.* paiksustsensus; **~ sewage** olmereovesi

residentiary [rezi'denʃəri] **1.** *a.* resideerimiskohustusega seotud (*ametikoha kohta*), residentsiks määratud (*maja kohta*); **2.** *s. kirikl.* resideeriv (kõrgem) vaimulik

residua [ri'zidjuə] *vt.* **residuum**

residual [ri'zidjuəl] *a.* (**-lly**) järelejääv, jääk-, residuaalne, residuaal- ◇ **~ air** *füsiol.* jääkõhk, residuaalõhk; **~ clay** *geol.* jääksavi, eluviaalsavi; **~ error** *mat.* jääkliige, residuaalvahe; **~ voltage** *füüs.* jääkpinge

residuary [ri'zidju(ə)ri] *a.* (**-ily**) jäägi-; *er. jur.* pärandijäägi- ◇ **~ legatee** *jur.* (teiste pärandisummade ja võlgade mahaarvamise järel) ülejääva varanduse pärija

residue ['rezidju:] *s.* jääk; *jur.* (*võlgade, vähemate pärandisummade jms. väljamaksmisel*) järelejääv päranditomp; *mat.* resiid; *ka = järgm.*

residuum [ri'zidjuəm] *s.* (*pl.* **-dua** [-djuə]) *mat.* jääk (*kalkulatsioonides arvestamata jäetav suurus või arv*); *keem.* jääk, pära; *piltl. haruld.* põhjakiht; *jur. = eelm.* ◇ **~ on the sieve** *keem., tehn.* sõelajääk

resign [ri'zain] *v. t. & i.* loovutama, (ennast) lahti ütlema, loobuma, ära ütlema (*millestki* **from**); (*ametit*) maha panema; üle andma, usaldama (*kellelegi* **to**; *kellegi kätte* **into smb.'s hands**); *refl.* (saatusele) alistuma (**to**), resigneeruma; *vrd.* **resigned**

re-sign ['ri:'sain] *v. t.* uuesti alla kirjutama

resignation [rezig'neiʃ(ə)n] *s.* loovutamine, loobumine, lahti- *või* äraütlemine; (*ameti*) mahapanek; loobumus; (saatusele) alistumine, resignatsioon ◇ **to send (*or* hand) in one's ~** lahkumisavaldust sisse andma

resigned [ri'zaind] *a.* (saatusele) alistuv, resigneerunud

resignedly [ri'zainidli] *adv.* (saatusele) alistuvalt, resigneerunult

resilience [ri'ziljəns], **-ency** [-ənsi] *s.* kerksus, vetruvus, elastsus (*ka piltl.*)

resilient [ri'ziljənt] *a.* kerkne, vetruv, elastne, (*ka piltl.*)

resin ['rezin] **1.** *s.* vaik, pihk(aine), resiin; *haruld.* = **rosin**; **2.** *v. t.* vaiguga katma ◇ **~ acid** *keem.* vaikhape; **~ duct** *bot., mets.* vaigukäik

resinate ['rezinit] *s. keem.* resinaat (*vaikhappe sool*)

resinous ['rezinəs] *a.* vaigukas, vaigurikas; vaigune, pihkane, vaikjas, vaigutaoline

resist [ri'zist] **1.** *v. t. & i.* vastustama, vastu seisma (*või* panema, pidama); vastupanu avaldama; vastu hakkama; (*kiusatusele*) vastu panema, (*millestki ihaldatavast*) hoiduma; **2.** *s. tehn.* kaitseaine, -kiht, -peits

resistance [ri'zist(ə)ns] *s.* vastustus, vastuseis, -panu, -pidamine, resistents; vastupanevus, resistents(us); *füüs.* takistus ◇ **to offer (*or* make) ~** vastupanu osutama *või* avaldama; **passive ~** passiivne vastupanu; **the line of least ~** vähima vastupanu tee, kergeim toimimisviis; **~ of the air** *füüs.* õhutakistus; **electric ~** *füüs.* elektritakistus; **~ to wear** kulumiskindlus, **~ box** *el.* takistussalv; **~ coil** *el.* takistuspool; **~ force** *füüs.* takistusjõud; **~ welding** *el.* takistuskeevitus

resistant [ri'zist(ə)nt] *a.* vastustav, vastuseisev, -panev, -pidav, resistentne

resistible [ri'zistibl] *a.* vastustatav, vastuseistav, -pandav

resistless [ri'zistlis] *a. poeet.* vastustamatu, vastupanematu, -pandamatu (= **irresistible**); *haruld.* vastupanutu

resistor [ri'zistə] *s. el.* takisti, takistuspool

re-sole ['ri:'soul] *v. t.* (*saapaid, sukki jms.*) uuesti tallutama, uute taldadega varustama

resoluble ['rezəljubl] *a.* lahustatav, lahustuv; (osadeks) lahutatav (**into**)

resolute ['rezəl(j)u:t] *a.* kindlameelne, (otsuse)kindel, otsustav, resoluutne

resolution [rezə'l(j)u:ʃ(ə)n] *s.* kindlameelsus, (otsuse)kindlus, otsustavus, resoluutsus; otsus, otsuseks võetud asi; (*koosolekul vastuvõetud, autoriteetse isiku või kohtu jms.*) otsus, resolutsioon; lahustamine, lahustumine, osadeks lahutamine *või* lahutumine (**into**); (*raskuse jms.*) lahendamine, lahendus (**of**); *muus.* (*dissonantsi*) lahendus ◇ **to pass a ~** (*koosolekul jne.*) otsust vastu võtma; **~ of forces** *füüs.* jõudude lahutumine

resolve [ri'zɔlv] **1.** *v. t. & i.* (**-vable**) lahustama, osadeks lahutama; lahustuma, osadeks lahutuma (**into**); (*raskust, dissonantsi*

jms.) lahendama; lahenduma; otsustama, otsuseks võtma (*midagi* **upon**; *midagi teha* **upon doing, to do**), otsuseks tegema, (*koosolekul*) otsusena vastu võtma; *vrd.* **resolved**; **2.** *s.* otsus, otsustus; *poeet.* kindlameelsus (= **resolution**)

resolved [ri'zɔlvd] *a.* (kindlalt) otsustanud, (otsuse)kindel, kindlameelne ◇ **to be** ~ kindlasti nõuks võtnud olema (*midagi teha* **to do**)

resolvent [ri'zɔlvənt] *keem., med.* **1.** *a.* lahustav; **2.** *s.* lahusti

resonance ['rez(ə)nəns] *s.*, kõmavus, kajavus, kõlavus; vastu- *või* kaasahelisemine; *füüs.* resonants ◇ ~ **curve** *füüs.* resonantskõver; ~ **line** *füüs.* resonantsjoon

resonant ['rez(ə)nənt] *a.* kõmav, kajav, kõlav, vastu- *või* kaasahelisev (*millestki* **with**); *füüs.* resoneeriv

resonate ['rez(ə)neit] *v. i. haruld.* resoneerima, kaasa võnkuma, vastu (*või* kaasa) helisema, resoneerima (= **resound**)

resonator ['rez(ə)neitə] *s. füüs.* resonaator

resorb [ri'zɔ:b] *v. t. biol.* imendama, resorbeerima

resorption [ri'zɔ:pʃən] *s. biol.* imendumine, resorptsioon

resort [ri'zɔ:t] **1.** *v. i.* (*midagi*) abiks võtma, (*millestki*) väljapääsu (*või* abi, kaitset, tuge) otsima (**to**); abi (*või* nõu) otsides pöörduma (**to**); abinõuna kasutama (**to**); (*teatavat kohta*) sageli külastama, (*kuskil*) sageli käima (**to**); **2.** *s.* väljapääsu (*või* abi, kaitse, toe) otsimine; (*mingi abinõu*) tarvituselevõtmine (**to**); abinõu, abi; (*mingi koha*) sage külastus; (*hulga rahva*) viibimis- *või* külastuskoht, *er.* terviseparandus- *või* suvituskoht ◇ **to** ~ **to force** jõudu (*või* vägivalda) kasutama; **without** ~ **to force** jõudu (*või* vägivalda) kasutamata; **in the** (*või* **as a**) **last** ~ viimse abinõuna, äärmisel juhul; **a weapon of last** ~ viimne (häda korral kasutatav) relv (*ka piltl.*); **health** ~ kuurort

re-sort ['ri:'sɔ:t] *v. t.* uuesti (*või* ümber) sort(eer)ima, uuesti (*või* ümber) liigitama

resound [ri'zaund] *v. i. & t.* kajama, kõmama, kõlama (*millestki* **with**); vastu (*või* kaasa) helisema, resoneerima; kajastama; valjult kõlama, kostma (*ka piltl.*) ◇ **the hall** ~**ed with cheers** saal rõkkas kiiduhüüetest; **a** ~**ing victory** (**success, etc.**) kõmuline võit (edu jne.); **to** ~ **smb.'s praises** kellelegi kiitust laulma, kedagi ülistama

resource [ri'sɔ:s] *s.* abiallikas, tegutsemis- *või* päästevahend; abinõu; tegutsemisosavus, leidlikkus; *pl.* vahendid, tagavarad, ressursid; meelelahutus, ajaviide ◇ **full of** ~ leidlik, nõukas; **natural** ~**s** loodusvarad; **reading is a great** ~ lugemine on hea ajaviide

resourceful [ri'sɔ:sf(u)l] *a.* (**-lly**) leidlik, nõukas, osav

respect [ris'pekt] **1.** *s.* austus, lugupidamine, respekt (*kellegi vastu* **for**); *pl.* austus- *või* tähelepanuavaldused, tervitused; suhe; (arvestatav) asi, punkt; **2.** *v. t.* austama, lugu pidama, hoolivalt kohtlema, respekteerima; suhtuma, (*millessegi*) puutuma; *vrd.* **respecting** ◇ **to hold in** ~ austama, lugu pidama; **to pay one's** ~**s to** (*kellelegi*) austust (*või* lugupidamist) avaldama; **with** ~ **to** (*or* **in** ~ **of**) (*millegi*) suhtes; **to have** ~ **to** (*millessegi*) puutuma, (*midagi*) arvestama; **without** ~ **to** (*millestki*) hoolimata, (*midagi*) arvestamata; **in one** (**this, every, etc.**) ~ ühes (selles, igas jne.) suhtes; **in all** (**some, etc.**) ~**s** igas (mõnes jne.) suhtes; ~ **of persons** *arh., lit.* erapoolikus tähtsate (*või* võimukate) isikute kasuks; **to** ~ **persons** tähtsate (*või* võimukate) isikute kasuks erapoolik olema; **to** ~ **oneself** enesest lugu pidama

respectability [rispektə'biliti] *s.* lugupeetavus, auväärsus; siivsus, korralikkus, viisakus

respectable [ris'pektəbl] *a.* (**-bly**) lugupeetav, -peetud, lugupidamis- *või* auväärne, respektaabel; siivus, korralik, viisakas; silmapaistev, (*suuruselt, tähtsuselt jms.*) aukartustäratav

respectful [ris'pektf(u)l] *a.* austav, austust (*või* lugupidamist) väljendav, aupaklik

respectfully [ris'pektfuli] *adv.* austavalt, lugupidavalt, aupaklikult ◇ **yours** ~ ... austusega ..., lugupidamisega ... (*kirja lõpus allkirja ees*)

respecting [ris'pektiŋ] *prep.* (*millegi, kellegi*)

suhtes, asjas, (*millessegi, kellessegi*) puutuvalt

respective [ris'pektiv] *a.* (*asjaolule, seigale, suhteile*) vastav, omakordne, respektiivne ◇ **they went their** ~ **ways** igaüks läks oma teed; **these states were represented by their** ~ **ambassadors** need riigid olid esindatud igaüks oma (suur)saadikuga

respectively [ris'pektivli] *adv.* (*asjaolule, seigale, suhteile*) vastavalt ◇ **Jane, George and Mary received the first, second and third prize** ~ Jane, George ja Mary said vastavalt (*s. o. antud järjekorras*) esimese, teise ja kolmanda auhinna

respiration [respi'reiʃ(ə)n] *s.* hingamine, hingetõmbus, respiratsioon

respirator ['respireitə] *s. tehn.* respiraator

respiratory ['respireitəri, res'paiərət(ə)ri] *a.* hingamis-, respiratoorne, respiratoor- ◇ ~ **organs** hingamiselundid

respire [ris'paiə] *v. i. & t.* hingama, hinge tõmbama, respireerima

respite ['respait, -pit] **1.** *s.* tähtaja edasilükkamine, (lühike) pikendus; ajutine kergendus; lühike puhkus, hingetõmbus; *ka* surmaotsuse täideviimise (ajutine) edasilükkamine (= **reprieve**) **2.** *v. t.* (**-table**) (*kellelegi*) lühikest pikendust andma, ajutist kergendust andma *või* tooma; *ka* surmaotsuse täideviimist (ajutiselt) edasi lükkama (= **reprieve**)

resplendence [ris'plendəns], **-ncy** [-nsi] *s.* hiilgus, säravus, toredus

resplendent [ris'plendənt] *a.* hiilgav, särav, tore

respond [ris'pɔnd] *v. i., Am. ka t.* vastama, kostma, vastust andma; vastama, vastutoimet avaldama, reageerima (*millelegi* **to**; *millegagi* **with**); *Am.* vastutama, vastutav olema; *jur.* kostjaks olema

respondent [ris'pɔndənt] **1.** *a.* vastuseks olev, vastust andev; *jur.* kostjaks olev; **2.** *s.* vastaja, vastuste esitaja; *jur.* kostja (*er. abielulahutusprotsessis*)

response [ris'pɔns] *s.* vastus, koste, kostus; vastutoime, reageering; *kirikl.* vastulaul, vahelduslaul, responsoorium ◇ **in** ~ **to** vastuseks (*millelegi*)

responsibility [rispɔnsi'biliti] *s.* vastutus (*kellegi ees* **to**; *millegi eest* **for**) ◇ **on one's own** ~ omal vastutusel; **a position of** ~ vastutav koht

responsible [ris'pɔnsibl] *a.* (**-bly**) vastutav (*kellegi ees* **to**; *millegi eest* **for**); vastutusrikas; vastutusvõimeline, -tundeline

responsions [ris'pɔnʃ(ə)nz] *s. pl.* esimene kolmest eksamist Oxfordi ülikooli (B.A. kraadiga) lõpetamiseks (*alates 1960. aastast ära jäetud*)

responsive [ris'pɔnsiv] *a.* vastav, vastuseks olev, vastus-; (kergesti) reageeriv, reageerimisvõimeline, tundlik

rest I [rest] **1.** *v. i. & t.* puhkama, lebama; hingama, magama; toetuma, tuginema (**on, upon, against**); puhkust andma; (*kellelegi*) puhkuseks olema; toetama (**on, upon, against**); *Am.* süüdistus- *või* kaitsetõendite esitamist lõpetama (= **to** ~ **one's case**); **2.** *s.* puhkus, rahu; hingus, uni; paigalseis; *er. muus.* paus *või* pausimärk; tugi, toend ◇ **I** ~ **upon your promise** ma toetun teie lubadusele; **the matter cannot** ~ **here** asi ei või nii jääda; **I must** ~ **eyes a little** ma pean oma silmadele pisut puhkust andma; **at** ~ puhkusel, rahus, surnud; **to set a question at** ~ küsimust lahendama; **to set smb.'s mind at** ~ kellegi meelt rahustama; **to go** (*or* **retire**) **to** ~ magama minema; **he has gone to his** ~ ta on hingusele läinud, ta on surnud; **to take** ~ puhkama, magama; **to take a** ~ puhkust võtma; **to give smb. a** ~ kellelegi puhkust (*või* rahu) andma; **to lay to** ~ viimsele puhkusele paigutama, matma; **day of** ~ puhkepäev; **arm** ~**s** (*tooli jms.*) käetoed

rest II [rest] **1.** *v. i.* jääma, püsima; **2.** *s.* (**the** ~) jääk, järelejäänu(d), ülejäänu(d), (kõik) muu(d) ◇ ~ **assured** olge kindel, võite kindlasti uskuda; **it** ~**s with you** see oleneb teist, see on teie otsustada; **for the** ~ mis muusse puutub; **and the** (*or* **all the**) ~ **of it** ja kõik muu

restart ['ri:'stɑ:t] *v. i. & t.* uuesti startima; uuesti startida laskma; uuesti käivitama

restate ['ri:'steit] *v. t.* uuesti väitma *või* avaldama; uuesti nentima (*või* sedastama, konstateerima)

restatement ['ri:'steitmənt] *s.* uuestiväitmine, -avaldamine; uus väide *või* avaldus

restaurant ['restərənt, -rɑ:ŋ, -rɔ:ŋ] *s.* restoran, söökla ◇ **~-car** restoranvagun
restaurateur [restərə'tə:] *s. pr.* restoranipidaja
rest-cure ['restkjuə] *s. med.* puhkusravi, voodirežiim, lamamisravi, -kuur
rest-day ['restdei] *s.* puhkepäev
restful ['restf(u)l] *a.* **(-lly)** rahulik, vaikne; rahustav, puhkuslik
rest-harrow ['resthærou] *s. bot.* jooksjarohi
rest-home ['resthoum] *s.* puhkekodu
resting ['restiŋ] *s.* puhkamine; puhkus, puhkeolek; *atrib.* puhke- ◇ **~ period** *bot., põll.* puhkeperiood, puhkeolek
resting-place ['restiŋpleis] *s.* puhkepaik
restitute ['restitju:t] *v. t. & haruld. i.* ennistama, endisse seisukorda seadma, restitueerima
restitution [resti'tju:ʃ(ə)n] *s.* ennistus, endisse seisukorda seadmine, restitueerimine, restitutsioon; tagasiandmine, -maksmine, hüvitus ◇ **to make ~** tagasi andma *või* maksma, tasuma, restitueerima
restive ['restiv] *a.* tõrges, vastakas, peru; kärsitu, rahutu
restless ['restlis] *a.* rahutu, kärsitu, püsimatu; puhkusetu
restlessness ['restlisnis] *s.* rahutus, kärsitus, püsimatus; puhkusetus
restock ['ri:'stɔk] *v. t.* uuesti varustama, uute tagavaradega täiendama
restoration [resto'reiʃ(ə)n] *s.* taastamine, ennistamine, restaureerimine, restauratsioon; *aj. er.* **(the R-)** Stuartite restauratsioon Inglismaal (*a. 1660*)
restorative [ris'tɔ:rətiv] **1.** *a.* tervist (*või* jõudu) tagasiandev, kosutav, toibutav; **2.** *s.* kosutus- *või* toibutusvahend
restore [ri'stɔ:] *v. t.* **(-rable)** taastama, ennistama, restaureerima; tagasi andma; kosutama, toibutama; taaselustama ◇ **to be -ed to health** terveks saama; **to ~ to the throne** uuesti troonile upitama
restorer [ri'stɔ:rə] *s.* taastaja, ennistaja, restaureerija, restauraator; kosutaja, toibutaja, kosutus- *või* toibutusvahend
restrain [ris'trein] *v. t.* tagasi hoidma (*millestki* **from**); piirides hoidma, ohjeldama, tõkestama, talitsema, hillitsema
restrainedly [ris'treinidli] *adv.* tagasihoitult, ohjeldatult, mõõdukalt
restraint [ris'treint] *s.* tagasi- *või* piirideshoidmine, ohjeldus, tõkestus, talitsemine, hillitsemine; kitsendus; piirang; vabadusekitsendus, vangistus; tagasihoidlikkus, ohjeldatus, mõõdukus ◇ **in ~ of** (*millegi*) tõkestuseks; **without ~** tõkestamata, takistamata, vabalt; **under ~** valve all (*er. hullumeelse kohta*), kinnipeetud, isoleeritud; vahistatud
restrict [ris'trikt] *v. t.* kitsendama, piirama **(to, within)** ◇ **I am ~ed to three cigarettes a day** mul lubatakse suitsetada vaid kolm sigaretti päevas; **his power was ~ed within narrow limits** ta võim oli kitsapiiriline; *vrd. järgm.*
restricted [ris'triktid] *a.* kitsendatud, piiratud ◇ **~ area** piiratud sõidukiirusega (maa-)ala; **~ credit** *maj.* piiratud krediit; **~ diet** *med.* range dieet
restriction [ris'trikʃ(ə)n] *s.* kitsendamine, piiramine; kitsendus, piirang, kitsendav (*või* piirav) tingimus, restriktsioon ◇ **under ~(s)** kitsendatud (*või* piiratud) olukorras; **to impose** (*or* **set, place**) **~s** kitsendama, piirama (**on**); **to lift ~s** kitsendusi kõrvaldama *või* ärastama
restrictive [ris'triktiv] *a.* kitsendav, piirav
rest-room ['restru(:)m] *s.* puhkeruum, -tuba; *Am. ka* (*teatri, asutuse jms.*) tualettruum, klosett
result [ri'zʌlt] **1.** *v. i.* tulenema, järelduma, resulteerima (*millestki* **from**); tulemusena (*või* järeldusena) andma, (*millegagi*) lõppema (**in**); **2.** *s.* tulemus, järeldus, tagajärg, saavutus, resultaat ◇ **without ~** tulemusteta, tagajärjetult, asjatult
resultant [ri'zʌlt(ə)nt] **1.** *a.* tulenev, tulemuslik, järelduv, resulteeriv, resultant-; **2.** *s. füüs.* resultant ◇ **~ motion** *füüs.* liitliikumine
resultful [ri'zʌltful] *a.* tulemusrikas, tagajärjekas, resultatiivne
resume [ri'zju:m] *v. t. & i.* **(-mable)** uuesti (*või* tagasi) võtma *või* saama; uuesti algama *või* alustama, jätkama; kokku võtma, kokkuvõtet tegema, resümeerima ◇ **to ~ one's seat** uuesti istet võtma

résumé ['rez(j)u:mei] *s. pr.* kokkuvõte, kokkuvõtlik ülevaade, resümee
resumption [ri'zʌm(p)ʃ(ə)n] *s.* uuesti- *või* tagasivõtmine; uuestialgamine, taasalustamine, jätkamine
resumptive [ri'zʌm(p)tiv] *a. haruld.* kokkuvõttev, kokkuvõtlik
resurgence [ri'sə:dʒəns] *s.* uuestitõusmine, -kerkimine, taaselustumine
resurgent [ri'sə:dʒənt] *a.* uuesti tõusev *või* kerkiv, taaselustuv
resurrect [rezə'rekt] *v. t.* taaselustama, uuesti elustama, surnu(i)st üles äratama; *haruld.* (*laipa*) hauast välja kaevama
resurrection [rezə'rekʃ(ə)n] *s.* ülestõusmine, taas- *e.* uuestielustumine; *haruld.* (*laiba*) hauast väljakaevamine ◇ **~ man** = **resurrectionist**; **~ pie** *kok.* uuesti ülessoojendatud lihajääkidest tehtud pasteet
resurrectionist [rezə'rekʃənist] *s. haruld.* laibaröövija (= **body-snatcher**)
resuscitate [ri'sʌsiteit] *v. t. & i.* **(-itable, -tator)** taaselustama, uuesti elustama *või* ellu kutsuma; taaselustuma, uuesti ellu ärkama
resuscitation [risʌsi'teiʃ(ə)n] *s.* taas- *e.* uuestielustus
resuscitative [ri'sʌsiteitiv] *a.* taaselustav, uuesti elustav
ret [ret] *v. t. & i.* **(-tt-)** (*lina, kanepit jms.*) leotama; (*lina, kanepi jms. kohta*) ligunema, liguma
retail 1. ['ri:teil] *s.* jae- *e.* detailmüük, väikemüük; *atrib.* jae-, detail-, väike-; **2.** ['ri:teil] *adv.* jae, jaoti, väikest viisi; **3.** [ri(:)'teil] *v. t. & i.* jae- *e.* väikemüügil müüma *või* müüdama (*teatava hinna eest* **at, for**); *piltl.* (*mitmele isikule järgemööda*) edasi jutustama, levitama ◇ **by ~**, *Am.* **at ~** jaoti, jae, en détail; **~ dealer** jaekaupmees; **~ price** jaehind; **~ trade** jaekaubandus
retailer [ri(:)'teilə] *s.* väikekaupmees, poodnik; *piltl.* jutulevitaja, keelepeksja
retain [ri'tein] *v. t.* säilitama, alal hoidma; meeles pidama; kinni (*või* paigal) hoidma, kohal pidama; (*er. advokaati*) võtma, (*käsiraha sisse makstes*) palkama ◇ **~ing fee** *jur.* (*advokaadile makstav*) käsiraha, honorari avanss; **~ing wall** *ehit.* tugisein
retainer [ri'teinə] *s.* säilitaja, alalhoidja; *jur.* (*advokaadile makstav*) käsiraha (= **retaining fee**); *tehn.* fiksaator; *aj.* sõltlane, (*aadlimehe*) kaaskondlane ◇ **old ~** *nalj.* põline (ustav) teener; **shaft ~** *tehn.* võlli fiksaator
retake ['ri:'teik] *v. t.* (*pret.* **-took** [-tuk], *p. p.* **-taken** [-'teik(ə)n]) uuesti (*või* tagasi) võtma
retaliate [ri'tælieit] *v. t. & i.* **(-iable, -tor)** samaga tasuma, kätte tasuma *e.* maksma (*kellelegi* **upon**); (*süüdistusele*) samalaadilise vastusüüdistusega vastama; *er. pol.* (*kaitsetollidele*) samaga vastama
retaliation [ritæli'eiʃ(ə)n] *s.* samaga tasumine *või* vastamine, kättetasumine, -maks
retaliative [ri'tæliətiv], **-tory** [-təri] *a.* samaga tasuv *või* vastav, kättetasuv, -maksev
retard [ri'tɑ:d] *v. t. & i.* aeglustama, viivitama, hilistama, pidurdama, tõkestama; viibima, hilinema (*er. tõusu ja mõõna kohta*); *psühh.* arengus maha jääma ◇ **~ed child** (vaimses) arengus mahajäänud laps, (vaimselt) alaarenenud laps; **~ed motion** *füüs.* aeglustuv liikumine
retardant [ri'tɑ:dənt] **1.** *a.* aeglustav, hilistav; **2.** *s.* aeglusti, aeglustav (*või* hilistav, tõkestav) aine *või* tegur
retardation [ritɑ:'deiʃ(ə)n] *s.* aeglustamine, aeglustus, viivitamine, viivitus, hilistus, retardatsioon; pidurdus, tõkestus ◇ **mental ~** alamõistuslikkus, vaimne alaareng
retardment [ri'tɑ:dmənt] = **retardation**
retch [retʃ] **1.** *v. i.* öökima, okset kiskuma; öögatama; **2.** *s.* öögatus, ööge, öök
retell ['ri:'tel] *v. t.* (*pret. & p. p.* **-told** [-'tould]) uuesti (*või* ümber) jutustama
retention [ri'tenʃ(ə)n] *s.* säilitamine, alalhoidmine; meelespidamine; kinnipidamine (*vrd.* **retain**); *med.* peetus, kinnisus, retentsioon ◇ **~ of urine** kusepeetus, uriiniretentsioon
retentive [ri'tentiv] *a.* säilitav, alalhoidev; meelespidav; kinnipidav; hästi kinnipidav (*midagi* **of**)
rethink ['ri:'θiŋk] **1.** *v. t. & i.* (*pret. & p. p.* **-thought** [-'θɔ:t]) uuesti mõtlema, ümber mõtlema, taaskaalutlema; **2.** *s. fam.* uuesti- *või* ümbermõtlemine, taaskaalutlemine

reticence ['retis(ə)ns] *s.* vaikivus, sõnakehvus, kinnisus; tagasihoidlikkus, ülearusest loobumine

reticent ['retis(ə)nt] *a.* vaikiv, sõnakehv, kinnine; tagasihoidlik (*millegi üle* **on, upon, about**)

reticle ['retikl] *s.* (*optilise riista*) niitvõrgustik

reticulate 1. [ri'tikjulit] *a.* võrkjas, võrgutaoline, retikulaarne; **2.** [ri'tikjuleit] *v. t. & i.* võrkjaks (*e.* võrgutaoliseks) tegema; võrgutaoliselt põimuma

reticulated [ri'tikjuleitid] = **reticulate (1.)**

reticulation [ritikju'leiʃ(ə)n] *s.* võrgustik

reticule ['retikju:l] *s.* (naiste) käekotike, ridikül; *ka* = **reticle**

reticulum [ri'tikjuləm] *s.* (*pl.* **-la** [-lə]) *zool.* võrkmik, eesmagu; *anat.* võrgustik, võrk

retina ['retinə] *s.* (*pl.* **-as, -ae** [-i:]) *anat.* (*silma*) võrkkest, reetina

retinitis [reti'naitis] *s. med.* võrkkestapõletik, retiniit

retinue ['retinju:] *s.* (*tähtsa isiku*) saatjaskond, kaaskond

retire [ri'taiə] **1.** *v. i. & t.* **(-rable)** taanduma, tagasi tõmbuma, eralduma; (ametist) lahkuma, erustuma, erru minema; magama minema; erustama, erru saatma; tagasi tõmbama; *maj.* käibelt kõrvaldama; **2.** *s. haruld.* taganemissignaal (*tarvit. er. ühendis* **to sound the** ~ taganemissignaali andma) ◇ **to** ~ **from the world** maailmast eralduma; **to** ~ **into oneself** iseendasse tõmbuma

retired [ri'taiəd] *a.* erustunud, erus olev, eru-; üksildane, maailmast eraldunud ◇ ~ **pay** pension; ~ **list** *mil.* pensioneeritud ohvitseride nimestik; **a** ~ **life** tagasitõmbunud elu; ~ **officer** eruohvitser

retirement [ri'taiəmənt] *s.* taandumine, tagasitõmbumine, eraldumine; tagasitõmbumus; eraldatud koht; ametist lahkumine, erustus, eru

retiring [ri'taiəriŋ] **1.** *a.* tagasitõmbuv, -hoidlik, üksildust armastav, häbelik; erruminev, ametist lahkuv; **2.** *s.* erruminek, pensioneerimine ◇ ~ **age** pensioniiga

retold ['ri:'tould] *vt.* **retell**

retook ['ri:'tuk] *vt.* **retake**

retort I [ri'tɔ:t] **1.** *v. t. & i.* (*solvangut, süüdistust, pilget*) tagasi pöörama, samaga vastama, vastulööki andma (*kellelegi* **on, upon, against**); vastu sähvama, (väledalt ning tabavalt) vastama; **2.** *s.* väle vastulause, tabav vastus, vastulöök

retort II [ri'tɔ:t] *keem., tehn.* **1.** *s.* retort, destilleerimisnõu; **2.** *v. t.* (retordis) utma, (kuivalt) destilleerima ◇ ~ **furnace** *tehn.* retortahi

retortion [ri'tɔ:ʃ(ə)n] *s. haruld.* kõrvale- *või* tagasipööramine; *jur., pol.* retorsioon (*vastuabinõud teise riigi poolt kehtestatud kitsendustele*)

retouch ['ri:'tʌtʃ] **1.** *v. t.* retušeerima, (mõningate parandustega) järele aitama, üle töötama, viimistlema; **2.** *s.* retušš, (vähem) järeleaitamine, ületöötamine, viimistlus

retoucher [ri'tʌtʃə] *s.* retušeerija, retušöör

retrace [ri'treis] *v. t.* **(-ceable)** tagasi (*või* uuesti) jälgima; mälus (*või* mälestustes) taastama ◇ **to** ~ **one's steps** (*or* **way**) käidud (*või* tuldud) teed tagasi minema; *piltl. er.* mineviku eksisamme kahetsevalt meenutama

retract [ri'trækt] *v. t. & i.* tagasi tõmbama, (*küüsi*) sisse tõmbama; tagasi tõmbuma; (*arvamust, tõotust*) tagasi võtma, valeks tunnistama

retractation [ri:træk'teiʃ(ə)n] *s.* (*arvamuse, tõotuse*) tagasivõtmine, valekstunnistamine

retractile [ri'trækt(a)il] *a.* tagasi- *või* sissetõmmatav

retraction [ri'trækʃ(ə)n] *s.* tagasitõmbamine, -tõmme; tagasitõmbumine; (*küünte*) sissetõmbamine, -tõmme **(of)**; *ka* (*er. Am.*) = **retractation**

retractor [ri'træktə] *s.* tagasi- *või* sissetõmbaja (*er. lihas või arstiriist*); (*arvamuse, tõotuse*) tagasivõtja

retranslate ['ri:træns'leit] *v. t.* uuesti (*või* tagasi) tõlkima

retread I [ri'tred] *v. i. & t.* (*pret.* **-trod** [-'trɔd], *p. p.* **-trodden** [-'trɔdn]) uuesti astuma (*või* sõtkuma, tallama)

retread II, re-tread 1. ['ri:'tred] *v. t.* (*kummirehvi*) protekteerima, kulunud pinnakihti uuendama; **2.** ['ri:tred] *s.* (*kummirehvi*) uuendatud pinnakiht, uus protektor; uuendatud pinnakihiga autokumm

retreat [ri'tri:t] **1.** *v. i.* taganema, taanduma;

2. *s.* taganemine, taandumine; *mil.* taganemine *või* taganemissignaal; *mil.* eha (*õhtune helisignaal*); tagasitõmbus; pelgu- *või* varjupaik; rahupaik, puhkepaik ◇ **to sound the** (*or* **a**) ~ taganemissignaali andma; **to beat a** ~ taganema; *piltl.* ettevõttest loobuma; **to intercept the** ~ **of** (*kellegi*) taganemisteed ära lõikama; ~**ing chin (forehead)** taanduv (*e.* tahapoole libajas) lõug (otsaesine)

retrench [ri'trentʃ] *v. t. & i.* (*kulusid*) kärpima, vähendama, piirama, kokku hoidma; *mil.* retranšmendiga varustama

retrenchment [ri'trentʃmənt] *s.* (*kulude*) kärpimine, vähendamine, kokkuhoid; *mil.* retranšment (*peavalli taga asetsev tõke*)

retrial ['ri:'traiəl] *s.* kohtuprotsessi taasläbivaatamine

retribution [retri'bju:ʃ(ə)n] *s.* (õiglane) tasu, karistus, kättemaks

retributive [ri'tribjutiv] *a.* õiglaselt tasuv (*või* karistav, kättemaksev) ◇ ~ **justice** karistav õiglus

retrieval [ri'tri:v(ə)l] *s.* taasleidmine, tagasisaamine, -võitmine, taastamine, heastamine; päästmine; (*informatsiooniinduses*) otsing

retrieve [ri'tri:v] **1.** *v. t. & i.* **(-vable)** uuesti leidma, tagasi saama *või* võitma, taastama, heastama; päästma; (*koera kohta*) leidma ning kätte tooma (*lastud lindu*); (*informatsiooni*) otsima ning leidma; **2.** *s.* taasleidmine, tagasisaamine (*tarvit. väljendeis* **beyond** ~, **past** ~ (uuesti) leidmatult, tagasisaamatult; heastamatult; päästmatult)

retriever [ri'tri:və] *s. er.* retriiver (*saagi kättetoomiseks treenitav jahikoeratõug*)

retro- ['retro(u), 'ri:t-] *pref.* tagasi-, tagurpidi-, äraspidi-, (*võõrsõnades*) retro-

retroaction [retro(u)'ækʃ(ə)n, ri:t-] *s. jur.* (*seaduse*) tagasiulatuvus, tagasiulatuv mõju, retroaktiivsus

retroactive [retro(u)'æktiv, ri:t-] *a. jur.* tagasiulatuv, tagasiulatuva jõuga, retroaktiivne

retrocede [retro(u)'si:d, ri:t-] *v. i. & t.* taganema, tagasi minema; tagasi loovutama

retrocession [retro(u)'seʃ(ə)n, ri:t-] *s.* taganemine, tagasiminek; tagasiloovutus

retroflex ['retro(u)fleks] *a. anat., bot., fon.* retrofleksne, tahapoole käändunud *või* pööratud ◇ ~ **'r'** *fon.* retrofleksne 'r' (*tahapoole pööratud keeleotsaga moodustatud r-häälik*)

retrogradation [retro(u)grə'deiʃ(ə)n, ri:t-] *s. astr.* retrogradatsioon, retrograadne liikumine; *keem.* retrogradatsioon; *haruld.* tagasiminek (= **retrogression**)

retrograde ['retro(u)greid, 'ri:t-] **1.** *a.* tagurpidine, äraspidine, tagurpidiminev; tagurlik; *astr.* retrograadne, äraspidine; **2.** *v. i.* tagurpidi liikuma *või* minema; *astr.* retrograadselt liikuma ◇ ~ **amnesia** *med.* retrograadne amneesia; ~ **metamorphism** *geol.* retrograadne metamorfism, taandmoone

retrogress [retro(u)'gres, ri:t-] *v. i.* tagurpidi liikuma *või* minema, halvenema; regresseeruma

retrogression [retro(u)'greʃ(ə)n, ri:t-] *s.* tagurpidiliikumine, -minek, halvenemine; regressioon

retrogressive [retrou'gresiv, ri:t-] *a.* tagurpidiliikuv, -minev, halvenev; regressiivne

retro-rocket ['retro(u)'rɔkit] *s. tehn.* retrorakett (*reaktiivlennuki või kosmoselaeva abirakett saavutatud kiiruse vähendamiseks*)

retrospect ['retro(u)spekt, 'ri:t-] *s.* tagasivaade, vaade minevikku

retrospection ['retro(u)'spekʃ(ə)n, 'ri:t-] *s.* tagasivaatamine, mineviku vaatlemine, mõtiskelu mineviku üle, retrospektsioon

retrospective [retro(u)'spektiv, ri:t-] *a.* tagasivaatav, pilku minevikku heitev, retrospektiivne, retrospektiiv-; *jur.* tagasiulatuv (= **retroactive**)

retroussé [rə'tru:sei] *a. pr.* üleskäänatud, püst- (*nina kohta*)

retry ['ri:'trai] *v. t.* **(-iable)** (*kohtuasja*) uuesti läbi arutama, (*isiku üle*) uuesti kohut mõistma

retune ['ri:'tju:n] *v. t. tehn., er. raad.* ümber häälestama

return [ri'tə:n] **1.** *v. i. & t.* tagasi tulema (*või* minema, pöörduma), naasma **(to)**; tagastama, tagasi tooma *või* viima, tagasi andma *või* saatma **(to)**; (*palli*) tagasi lööma; vastu andma; vastama; tulu tooma; ametlikult (aruandes) teatama; (parlamendiliikmeks)

valima; **2.** *s.* tagasitulek, -minek, -pöördumine, naasmine; vastutasu; vastus; *haril. pl.* käive, tulem, tulu, took; (ametlik) aruanne, *er. pl.* parlamendivalimiste aruanded ◇ **to ~ a blow** hoopi vastu andma; **to ~ good for evil** kurja heaga tasuma; **to ~ like for like** samaga tasuma; **to ~ the compliment** samasuguste meelitustega vastama; **to ~ smb.'s lead** (*kaardimängus*) sama masti vastu käima; *piltl.* kellegi eeskuju järgima; **to ~ thanks** (pärast söömaaega) tänupalvet lugema; tervisejoomisele (tänaḍes) vastama; **he was ~ed guilty** ta kuulutati (*vandekohtu poolt*) süüdlaseks; **he was ~ed for Dorchester** ta valiti Dorchesteri poolt parlamendiliikmeks; **in ~** vastutasuks (*millegi eest* **for**); **by ~ (of) post,** *Am.* **by ~ mail** järgmise postiga; **bank ~(s)** pangaaruanne; **election ~s** valimistulemused; **quick ~s** *maj.* kiire käive; **~ address** saatja aadress; **~ line** *tehn.* tagasivooluliin, -torustik, -juhtmestik; **~ match** *sport* vastumatš, revanšmatš; **~ ticket** edasi-tagasipilet; **~ trip** edasi-tagasi-reis; **~ visit** vastukülaskäik; **many happy ~s (of the day)**! palju õnnelikke aastaid!, palju õnne sünnipäevaks!

returnee [ritə:'ni:] *s. Am. mil.* välismaalt tagasitulev demobiliseeritud sõdur *või* sõjavang

Reuben ['ru:bin] *pn.*

reunion ['ri:'ju:njən] *s.* taasühinemine, -liitumine, reunioon; (seltskondlik, perekondlik) kogunemine, kokkutulek

reunite ['ri:ju:'nait] *v. t. & i.* taasühendama, uuesti ühendama *või* liitma; taasühinema, uuesti ühinema *või* liituma

Reuter ['rɔitə] *pn.*

rev [rev] *fam.* **1.** *s.* (*mootori*) pööre (= **revolution**); **2.** *v. i. & t.* **(-vv-)** pöörlema, käima; (*mootorit*) käivitama, käima panema **(up)**; (*mootorile*) kiirust lisama **(up)** ◇ **to ~ down** kiirust vähendama

Rev. *lüh.* = **Reverend**

revaccinate ['ri:'væksineit] *v. t.* uut kaitsepooget tegema, uuesti rõugeid panema, revaktsineerima

revaccination ['ri:væksi'neiʃ(ə)n] *s.* uus kaitsepooge, revaktsinatsioon

revaluation ['ri:vælju'eiʃ(ə)n] *s.* taashindamine, uuesti- *või* ümberhindamine

revalue ['ri:'vælju(:)] *v. t.* taashindama, uuesti (*või* ümber) hindama

revamp ['ri:'væmp] *v. t.* (*jalatseid*) uute pealsenahkadega varustama; *fam. er. Am.* lappima, parandama, ümber töötama

revanche [rə'vɑ:ŋʃ] *s. pr.* revanš, kättemaks (*er. mil., pol.*); *vrd.* **revenge**

revanchism [rə'vɑ:ŋʃizm] *s.* revanšism

reveal [ri'vi:l] *v. t.* ilmutama; avaldama, esile tooma, näitama; avalikustama, avalikuks tegema

reveille [ri'væli, -'veli, *Am.* 'revəli:] *s. mil.* äratussignaal

revel ['rev(ə)l] **1.** *v. i.* **(-ll-)** pillerkaaritama, lustlikult ning kärarikkalt pidutsema, trallitama; suurt lõbu tundma, mõnulema, nautima **(in)**; **2.** *s.* pillerkaar; *pl.* pillerkaaritus, lustlik ning käratsev pidustus

revelation [revi'leiʃ(ə)n] *s.* ilmutamine, avaldamine, esiletoomine; ilmutus; avalikustus; **(the R-)** *piibl.* Ilmutusraamat ◇ **it was a ~ to me** see oli mulle hämmastavaks uudiseks

reveller, *Am.* **-eler** ['rev(ə)lə] *s.* pillerkaaritaja, trallitaja, killapidutseja

revelry ['rev(ə)lri] *s.* pillerkaaritamine, pillerkaaritus, lustlik ning käratsev pidutsemine, trallitus, (peo)trall; pillerkaar, pilgar

revenge [ri'vendʒ] **1.** *v. t. & i.* **(-geable)** kätte tasuma *e.* maksma (*kellelegi* **on, upon**); **2.** *s.* kättemaks, -maksmine, -maksuhimu; *sport* revanš, tasupartii, -võimalus ◇ **to ~ oneself** kätte maksma (*millegi eest* **for**; *kellelegi* **on, upon**); **to ~ smth. on** (*or* **upon**) **smb.** kellelegi millegi eest kätte maksma; **to take** (*or* **have**) **one's ~** kätte maksma (*kellelegi* **on, upon**); **to give smb. his ~** *sport* kellelegi revanšivõimalust andma

revengeful [ri'vendʒf(u)l] *a.* **(-lly)** kättemaksuhimuline, -ihaline

revenue ['revinju:] *s.* (*er. riiklik*) tulu; *pl.* tuluallikad, tuluartiklid; *er.* (*riigi*) aastatulu; riigitulude ametkond ◇ **~ cutter** tollivalvelaev; **~ officer** tolliametnik; **~ stamp** (aktsiisi)panderoll; **~ tax** tollid riigitulude saamiseks (*vastandina kaitsetollidele*)

reverberant [ri'və:b(ə)rənt] *a. poeet.* vastukajav, kaikuv

reverberate [ri'və:b(ə)reit] *v. t. & i.* kajastama, tagasi heitma *või* peegeldama, helgitama; kajastuma, kajama, kaikuma; peegelduma, helkima ◇ **-ting furnace** *tehn.* leekkiirgusahi (= **reverberatory furnace**)

reverberation [ri'və:b(ə)'reiʃ(ə)n] *s.* kajastus, kaja; *füüs.* reverberatsioon, järelkõla; (*valguse või soojuse*) tagasiheitmine, peegeldus, helgitus ◇ **~ time** *füüs.* reverberatsiooniaeg

reverberator [ri'və:b(ə)reitə] *s.* kajastaja, tagasiheitja, peegeldaja, helgitaja; *füüs.* reverberaator; *er.* valguspeegeldi

reverberatory [ri'və:b(ə)reit(ə)ri] **1.** *a.* kajastav, vastupeegeldav, helgitav; *er. tehn.* leekkiirgus-; **2.** *s. tehn.* leekkiirgusahi (= **~ furnace**)

revere [ri'viə] *v. t.* **(-rable)** (hardalt) austama, (*kellessegi, millessegi*) sügava aukartusega suhtuma

reverence ['rev(ə)r(ə)ns] **1.** *s.* (harras) austus, aukartus; *arh.* sügav kummardus, reveranss (= **obeisance**); **2.** *v. t.* (hardalt) austama (= **revere**) ◇ **his (your) ~** tema (teie) kõrgeausus (*vanamoeline või er. Iirimaal tarvitatav nimetus vaimuliku kohta; Inglismaal nüüd vulg. või humor.*); **to hold in** (*or* **to regard with**) **~** suures aus pidama; **to pay ~ to** (*kellelegi*) austust üles näitama; **saving your ~** *arh.* vabandage labast ütlust

reverend ['rev(ə)r(ə)nd] *a.* auväärne, austusväärne; **(R-)** kõrgeauline (*vaimuliku nime ees; lüh.* **Rev.**)

reverent ['rev(ə)r(ə)nt] *a.* aupaklik, harras

reverential [revə'renʃ(ə)l] *a.* **(-lly)** austuslik, aupaklik, harras; *haruld.* austust vääriv, aukartust äratav

reverie ['revəri] *s.* unelus, unelemine, unistav mõtiskelu ◇ **lost in (a) ~** (unistavasse) mõtiskellu vajunud

revers [ri'vɛə, *Am. ka* -'viə] *s.* (*pl.* **~** [-z]) *pr.* reväär, käänis (*peam. naiste rõivastusesemel*); *vrd.* **lapel**

reversal [ri'və:s(ə)l] *s.* ümberpööramine, vastupidi- (*või* pahupidi-, tagurpidi)pööramine; ümberpöördumine, vastupidi- (*või* pahupidi-, tagurpidi)pöördumine, tagurpidikäik, tagasikäik; *tehn.* reverseerimine ◇ **~ process** *bot.* pöördmenetlus

reverse [ri'və:s] **1.** *a.* ümberpöördud, vastupidine, vastas-, pahupidine, tagurpidine, tagasi-, pöörd-; **2.** *v. t. & i.* ümber pööratama, vastupidi (*või* pahupidi, tagurpidi) pöörama; tagurpidist käiku (*või* tagasikäiku) andma, reverseerima (*er. tehn.*); (*korraldust, käsku*) tühistama, tagasi võtma; (*er. valssi tantsides*) teistpidi pöörlema hakkama; **3.** *s.* vastupidine, vastand; (*mündi, medali, plaadi jms.*) tagakülg, revers; lüüasaamine, äpardus, saatuselöök (= **~ of fortune**); tagurpidikäik, tagasikäik; *tehn.* käigukang ◇ **in ~ order** ümberpöördud (*või* vastupidises) järjekorras; **in the ~ direction** vastassuunas; **~ fire** *mil.* tulistamine seljatagant; **to take in the ~** *mil.* seljatagant ründama *või* tulistama; **a mind the ~ of intelligent** kaugeltki mitte terav mõistus; **much the ~** hoopis vastupidi; **to suffer a ~** ebaõnne läbi elama, lüüa saama; **he met with a ~** teda tabas ebaõnn; **in ~** tagurpidi, vastupidi, vastuoksa; **to throw into ~** tagurpidi paiskama (*ka piltl.*)

reversibility [rivə:si'biliti] *s.* ümberpööratavus, vastupidi- (*või* pahupidi-, tagurpidi)pööratavus, pöörduvus (*ka füüs., keem.*); *tehn.* reverseeritavus, reversiivsus

reversible [ri'və:sibl] *a.* **(-bly)** ümberpööratav, vastupidi (*või* pahupidi, tagurpidi) pööratav, pöörduv (*ka füüs., keem.*); *tehn.* reverseeritav, reversiivne, reversiiv- ◇ **~ counter** *tehn.* reversiivloendur; **~ material** *fot.* pöördmaterjal

reversion [ri'və:ʃ(ə)n, *Am. ka* -ʒ(ə)n] *s.* ümberpööramine, vastupidi- (*või* pahupidi-, tagurpidi)pööramine; ümberpööre, tagasipööre, tagasipöördumine (*endisesse olukorda*), reversioon; *jur.* tagastumine (*omandi või ameti tagasilangemine endise omaniku või selle pärijate kätte*)

revert [ri'və:t] *v. i. & t.* tagasi pöörduma, (*endisse olukorda*) tagasi minema *või* langema **(to)**; *jur.* (*omandi või ameti kohta*) tagastuma, tagasi langema **(to)**; (silmi) tagasi pöörama

revertible [ri'və:tibl] *a.* **(-bly)** tagastuv, tagasiminev, -langev (*er. omandi kohta*)

revery ['revəri] = **reverie**

revet [ri'vet] *v. t.* **(-tt-)** (*muldvalli, kraavikaldaid jms.*) vooderdama, pealistama

revetment [ri'vetmənt] *s.* (*muldvalli, kraavikallaste jms.*) vooderdus, pealistus; vooderdis, pealistis

review [ri'vju:] **1.** *s.* (*er. kohtuotsuse*) taasläbivaatamine, revideerimine; ülevaatus; *mil.* väeülevaatus, paraadülevaatus; tagasivaade; ülevaade, ringvaade; (*õppematerjali*) ülevaatlik kordamine; ülevaade ilmunud raamatutest, arvustus, retsensioon; (*kirjanduslik või poliitiline*) ajakiri; *vrd.* **revue**; **2.** *v. t. & i.* uuesti läbi vaatama, üle vaatama, revideerima; (*millelegi*) tagasi vaatama; ülevaatust läbi viima (*er. mil.*); (*raamatut*) kriitiliselt vaatlema, retsenseerima, arvustama; retsensioone kirjutama ◇ **to pass in ~** (*or* **to take a ~ of**) üle vaatama; **to keep the situation under close ~** olukorda tähelepanelikult jälgima

reviewer [ri'vju(:)ə] *s.* ülevaadete (*er.* raamatuülevaadete) kirjutaja, arvustaja, retsenseerija, retsensent

revile [ri'vail] *v. t.* **(-lable)** sõimama, teotama

revise [ri'vaiz] **1.** *v. t.* **(-sable)** (uuesti) läbi vaatama *või* läbi töötama, vigu parandama; revideerima, kontrollima (*ka trük.*) **2.** *s. trük.* revisjon, kontrollkorrektuur; revisjonitõmmis ◇ **-ed edition** *trük.* ümbertöötatud väljaanne, revideeritud (ja parandatud) väljaanne

reviser [ri'vaizə] *s. trük.* revisjonilugeja

revision [ri'viʒ(ə)n] *s.* (taas)läbivaatamine, (-)läbitöötamine, vigade (*er.* trükivigade) parandus; revisjon; revideeritud (ja parandatud) väljaanne

revisionism [ri'viʒənizm] *s. pol.* revisionism

revisionist [ri'viʒənist] *s. pol.* revisionist

revisit [(')ri:'visit] *v. t.* taaskülastama, uuesti külastama

revisory [ri'vaizəri] *a.* revideerimis-, revisoorne

revival [ri'vaiv(ə)l] *s.* taaselustamine, -elustumine; taasvirgumine, uuele elule ärkamine, uuestisünd

revivalism [ri'vaiv(ə)lizm] *s. kirikl.* usulise ärkamise (kunstlik) õhutamine

revivalist [ri'vaiv(ə)list] *s. kirikl.* usulise ärkamise õhutaja, ärkamisejutlustaja

revive [ri'vaiv] *v. i. & t.* **(-vable)** taaselustuma, uuesti ellu ärkama; virguma; kosuma; taaselustama, uuesti ellu äratama; virgutama; kosutama; *keem.* = **revivify**

reviver [ri'vaivə] *s.* taaselustaja; *sl.* «kärakas», tubli naps (viina)

revivification [rivivifi'kei∫(ə)n] *s.* taaselustumine, uuesti elluärkamine; taaselustamine, uuesti elluäratamine; *keem.* taandus, reduktsioon; reaktiviseerimine

revivify [ri'vivifai] *v. t.* **(-iable)** taaselustama, uuesti ellu äratama; *keem.* taandama, redutseerima; reaktiviseerima

revocable ['revəkəbl] *a.* **(-bly)** tagasivõetav, tühistatav

revocation [revə'kei∫(ə)n] *s.* tagasivõtmine, tühistus, revokatsioon; *haruld.* tagasikutsumine

revoke [ri'vouk] **1.** *v. t. & i.* tagasi võtma, tühistama, maksvusetuks kuulutama; *haruld.* tagasi kutsuma; (*kaardimängus*) revokkima, masti käimast keelduma; **2.** *s.* (*kaardimängus*) revokk, masti käimisest keeldumine ◇ **to make a ~** revokkima, mitte masti käima

revolt [ri'voult, -'vɔlt] **1.** *v. i. & t.* mässama, vastu hakkama, üles tõusma, mässu tõstma **(against)**; mässulisena ära langema **(from)**; mässulisena üle minema **(to)**; vastikust (*või* pahameelt) tundma **(at, against)**, vastikusega (*või* pahameelega) ära pöörduma **(from)**; vastikust (*või* pahameelt) äratama; **2.** *s.* mäss, vastuhakk, ülestõus; *arh.* vastikus ◇ **to rise in ~** mässu tõstma, üles tõusma

revolting [ri'voultiŋ, -'vɔl-] *a.* vastik, eemaletõukav, põlastust äratav

revolution [revə'l(j)u:∫(ə)n] *s.* pöörlemine, keerlemine, tiirlemine, tiir, pööre; *astr.* tiirlemine (*vrd.* **rotation**); revolutsioon, põhjalik pööre, riigipööre, murranguline ümberkujundus ◇ **(a thousand) ~s per minute** (*lüh.* **r. p. m.**) *tehn.* (tuhat) pööret minutis; **~ counter** *tehn.* pöördeloendur; **the ~ of the seasons** aastaaegade vaheldus; **the Great October Socialist Revolution** Suur Sotsialistlik Oktoobrirevolutsioon

revolutionary [revə'l(j)u:∫(ə)nəri] **1.** *a.* **(-ily)** revolutsiooniline, revolutsiooni-; pöördeline, murranguline; pöörettekitav; **2.** *s.* revolutsionäär

revolutionist [revo'l(j)u:∫(ə)nist] = **revolutionary (2.)**

revolutionize [revə'l(j)u:∫(ə)naiz] *v. t.* **(-zable)** revolutsioneerima, põhjalikult ümber kujundama, (*milleski*) põhjalikku pööret tekitama

revolve [ri'vɔlv] *v. t. & i.* pöörutama, pöörlema panema; pöörlema, keerlema; tiirlema (*er. astr.; vrd.* **rotate**); (meeles) mõlgutama, kaalutlema (= **~ in one's mind**) ◇ **the Earth ~s round the Sun** Maakera tiirleb ümber Päikese

revolver [ri'vɔlvə] *s.* revolver; *tehn.* pöördseadis, *er.* trummelsõelur; *ka* revolverahi, pöördahi (= **revolving furnace**)

revolving [ri'vɔlviŋ] *a.* pöörlev, keerlev, tiirlev, pöörd- ◇ **~ door** pöörduks; **~ furnace** *tehn.* pöörlev ahi, pöördahi, revolverahi; **~ light** pöörlev (märgu)tuli; **~ stage** *teatr.* pöördlava

revue [ri'vju:] *s. teatr.* revüü; *vrd.* **review**

revulsion [ri'vʌl∫(ə)n] *s.* äkiline tundepöörang, järsk tundemuutus (*millegi vastu* **against**); *med.* kõrvalejuhtimine (*vastuärrituse teel*)

revulsive [ri'vʌlsiv] *a.* äkilist tundepöörangut tekitav; vastuärritavalt mõjuv

reward [ri'wɔ:d] **1.** *s.* tasu, tasustus; autasu; hüvitus(tasu); **2.** *v. t.* tasuma, tasustama; (tasuga) hüvitama ◇ **finder's ~** leiutasu; **in** (*or* **as a**) **~ for** tasuks (*millegi eest*); **he was ~ed for his trouble** teda hüvitati ta vaeva eest, ta sai oma vaeva eest tasu

reword ['ri:'wə:d] *v. t.* taassõnastama, uuesti (*või* ümber) sõnastama

rewrite ['ri:'rait] *v. t.* (*pret.* **-wrote** [-'rout], *p. p.* **-written** [-'ritn]) uuesti (*või* ümber) kirjutama; (kirjalikult) ümber töötama, ümber redigeerima

Rex [reks] *s. lad.* (*lüh.* **R.**) kuningas (*tarvit. er. allkirjas valitseva kuninga nime järel*); *vrd.* **Regina**

Reykjavik ['re(i)kjəvik] *pn.*

Reynard ['renəd, *Am.* 'rei-] *s.* Reinuvader (*rebase nimetus muinasjuttudes*) ◇ **~ the Fox** Reinuvader Rebane

Reynold(s) ['ren(ə)ld(z)] *pn.*

R.F. *lüh.* = **1. radio frequency; 2. Royal Fusiliers; 3.** *Am.* **Reserve Force**

R.F.A. *lüh.* = **Royal Field Artillery**

Rh *keem.* = **rhodium**

r.h. *lüh.* = **right hand**

R.H. *lüh.* = **Royal Highness**

R.H.A. *lüh.* = **Royal Horse Artillery**

rhabdomancy ['ræbdo(u)mænsi] *s.* rabdomantia (*ennustamine nõiakepi või kepikeste abil*); maavarade otsimine pilda (*e.* nõiavitsa) abil

Rhaetia ['ri:∫(i)ə] *pn. aj.* Reetia

Rhaetian ['ri:∫(iə)n] *a.* reeti ◇ **the ~ Alps** Reeti Alpid

Rhaetic, Rhetic ['ri:tik] *a.* reeti (*er. geoloogilise ladejärgu kohta*); = **Rhaetian**

Rhaeto-Romance ['ri:tourə'mæns], **-Romanic** [-rə'mænik] *lgv.* **1.** *a.* retoromaani; **2.** *s.* retoromaani keel

rhapsode ['ræpsoud] *s. aj.* rapsood (*eepilisi laule esitav rändlaulik Vana-Kreekas*)

rhapsodical [ræp'sɔdik(ə)l] *a.* **(-lly)** rapsoodiline, rapsoodiataoline; ülivaimustatud; liialdatult (*või* segaselt) innukas

rhapsodist ['ræpsədist] *s.* rapsood (= **rhapsode**); rapsoodiate koostaja *või* ettekandja; rapsoodiliselt (*või* ülivaimustatult, liialdatud innukusega) väljenduja

rhapsodize ['ræpsədaiz] *v. i.* rapsoodiliselt (*või* ülivaimustatult, liialdatud innukusega) väljenduma (*millegi üle* **on, about, over**)

rhapsody ['ræpsədi] *s. kirj., muus.* rapsoodia; ülivaimustatud (*või* liialt innukas, kõrgelennuline) kõne *või* ettekanne

Rhea ['ri(:)ə] **1.** *s. müt.* Rhea, Rheie (*jumalate ema kreeka mütoloogias*); **2.** *s.* **(r-)** *zool.* nandu

Rheims, Reims [ri:mz] *pn.* Reims

Rhenish ['reni∫] *arh.* **1.** *a.* Reini (jõe); rein-; **2.** *s.* reinvein (= **Rhine wine**)

rhenium ['ri:niəm] *s. keem.* reenium (*sümbol* **Re**)

rheostat ['ri:ostæt] *s. el.* reostaat

rhesus ['ri:səs] *s. zool.* reesusmakaak (= **~ monkey**) ◇ **Rh- factor** *biol., med.* reesusfaktor (*enamiku inimeste ja mõnede loomade verelibledes leiduv aine*)

rhetor ['ri:tə] *s. aj.* reetor; *haruld.* = **rhetorician**

rhetoric ['retərik] *s.* retoorika, kõnekunst; ilukõne
rhetorical [ri'tɔrik(ə)l] *a.* **(-lly)** retooriline; ilukõneline; ülespuhutud, suuresõnaline ◇ **~ question** *lgv.* retooriline küsimus
rhetorician [reṫə'riʃ(ə)n] *s.* retoorik, kõnekunstnik; ilukõneleja; ülespuhutud stiili harrastav kõnemees *või* kirjanik; *ka* = **rhetor**
rheum [ru:m] *s. arh.* lima, ila, limavoolus; (haiglane) pisaravoolus; nohu
rheumatic [ru(:)'mætik] **1.** *a.* **(-ically)** reumaatiline, reuma-; **2.** *s.* reuma- *e.* jooksvahaige, reumaatik; *pl. fam.* = *järgm.*
rheumatism ['ru:mətizm] *s.* reumatism, reuma, jooksva(haigus)
rheumatoid ['ru:mətɔid] *a. med.* reumatoidne, reumataoline, reumaatiline ◇ **~ arthritis** reumaatiline artriit *e.* liigesepõletik
rheumy ['ru:mi] *a. arh.* limane, ilane, limajooksev; nohune; (*õhu kohta*) rõske
Rhine [rain] *pn.* Rein (*jõgi*) ◇ **~ wine** reinvein (= **hock**)
rhinestone, Rh- ['rainstoun] *s.* järeletehtud teemant
rhinitis [rai'naitis] *s. med.* riniit, ninapõletik, nohu
rhino I ['rainou] *s. sl.* «nodi», «purju», raha
rhino II ['rainou] *s. sl.* (*pl.* **-os**) = *järgm.*
rhinoceros [rai'nɔs(ə)rəs] *s. zool.* ninasarvik ◇ **~ beetle** ninasarvikpõrnikas
rhizome ['raizoum] *s. bot.* risoom (*maa-alune vars*)
rhizopod ['raizo(u)pɔd] *s. zool.* juurjalgne, risopood
rhizosphere ['raizo(u)sfiə] *s. bot., põll.* risosfäär (*mullakiht, milles asetsevad taimede juured*)
rho [rou] *s.* roo, rho (*kreeka tähestiku 17. täht, vastab ladina r-ile või rh-le*)
Rhoda ['roudə] *pn.*
Rhode [roud] *pn.* ◇ **~ Island** (*pindalalt väikseim osariik Am. Üh-des*); *põll.* roodailend, roodailendi kana (= **~ Island Red, ~ Island White**)
Rhodes [roudz] *pn.* **1.** (*Inglise riigimees*) Rhodes; **2.** (*saar Egeuse meres*) Rhodos
Rhodesia [ro(u)'di:ziə, -ʒ(i)ə, -ʃ(i)ə] *pn.* Rodeesia
Rhodian ['roudiən] *a.* Rhodose
rhodium ['roudiəm] *s. keem.* roodium (*sümbol* **Rh**)
rhododendron [roudə'dendr(ə)n, rɔ-] *s. bot.* rododendron
rhomb [rɔm, rɔmb] *s. mat.* romb
rhombi ['rɔmbai] *vt.* **rhombus**
rhombic ['rɔmbik] *a.* **(-ically)** rombiline, rombikujuline, rombjas
rhomboid ['rɔmbɔid] **1.** *a.* romboidne, romboid-, rombjas, rombikujuline; **2.** *s. mat.* romboid; *anat.* romboidlihas, romblihas (= **~ muscle**)
rhombus ['rɔmbəs] *s.* (*pl.* **-buses, -bi** [-bai]) = **rhomb**
Rhondda ['rɔndə] *pn.*
Rhone [roun] *pn.* Rhône
rhubarb ['ru:bɑ:b] *s. bot.* rabarber; *farm.* hiina rabarbri kuivatatud juur (*lahtisti*); *Am. sl.* äge vaidlus, jagelus, käratsus
rhumb [rʌm, rʌmb] *s. mer.* rumb
Rhyl [ri:l] *pn.*
rhyme, *haruld.* **rime** [raim] **1.** *s.* riim; riimitud värss *või* luule; salmike; riimsõna (*millelegi* **to**); **2.** *v. i. & t.* **(-mable)** riimuma, riimis olema (*millegagi* **with**); riimima, riimidesse seadma, riimidega varustama ◇ **without ~ or reason** täiesti arusaamatu ning seletamatu; mõttetu(lt)
rhymer ['raimə] *s.* riimija, riimisepp
rhymester ['raimstə] *s.* vilets riimija, vemmalvärsside tegija
Rhys [ri:s] *pn.*
rhythm ['riðm, 'riəm] *s.* rütm
rhythmic(al) ['riðmik(əl), 'riəm-] *a.* rütmiline ◇ **~ light** plinktuli
rhythmics ['riðmiks, 'riə-] *s. pl.* (*tarvit. sg-na või pl-na*) rütmika
R.I. *lüh.* = **Rhode Island**
Rialto [ri'æltou] *pn.*
riant ['raiənt] *a.* naeratlev, rõõmsailmeline (*ka piltl., näit. maastiku kohta*)
rib [rib] **1.** *s.* roie, ribi, küljeluu; *bot.* (lehe)rood; *tehn.* roie, ribi, kaar; (*paadi*) kaarepuu, (*laeva, lennuki*) risttala; (*vihmavarju*) traat; *nalj.* «küljeluu», naine; **2.** *v. t.* **(-bb-)** roietega (*või* ribidega, kaartega) varustama, ribitama, kaaretama; *sl. peam. Am.* nöökima, õrritama
ribald ['rib(ə)ld] **1.** *a.* rõve, rõvetsev, nilbe; **2.** *s. arh.* rõvetseja

ribaldry ['rib(ə)ldri] *s.* rõvedus, rõvetsus, nilbus
riband ['ribənd] = **ribbon**
ribbed [ribd] *a.* roideline, ribiline, roodne; soonine, sooniline
ribbing ['ribiŋ] *s.* roidestik, ribistik, roostik
ribbon ['ribən] *s.* pael, lint; riba, narmas; viirg; *pl. fam.* ohjad ◇ **to tear to ~s** ribadeks (*või* narmasteks) rebima; **to handle the ~s** *fam.* hobust ajama; **~s of mist** uduviirud; **~ building, ~ development** *arhit.* linthoonestus
ribboned ['ribənd] *a.* paelaga (*või* paeltega) kaunistatud
rib-grass ['ribgrɑ:s] *s. bot.* teeleht, *er.* süstlehine teeleht
riboflavin [raibo(u)'fleivin] *s. biol.* riboflaviin, vitamiin B_2
ribonucleic [raibo(u)nju(:)'kli:ik, -'klei-] *a. biol.* ribonukleiin- ◇ **~ acid** ribonukleiinhape (*sümbol* **RNA**)
ribosome ['raibəsoum] *s. biol.* ribosoom
rib-wort ['ribwə:t] = **rib-grass**
Ricardo [ri'kɑ:dou] *pn.*
rice [rais] *s.* riis (*taim ja vili*) ◇ **~-bird** *zool.* riisilind; *ka* = **bobolink; ~-paper** riispaber; **~-pudding** *kok.* riisipuding; **~-water** *kok., med.* riisitumm
rich [ritʃ] *a.* rikas; rikkalik, ohter, külluslik (*millegi poolest* **in**); tore, uhke; (*toidu, pinnase jms. kohta*) rammus; (*värvi kohta*) küllastunud, sügav; (*hääle kohta*) täiekõlaline; (*juhtumuse kohta*) kentsakas, naljakas ◇ **the ~** rikkad (inimesed)
Richard ['ritʃəd] *pn.* ◇ **~ Roe** fiktiivne kostja nimi kohtuprotsessi kirjelduses (*vast.* **John Doe**)
Richards ['ritʃədz] *pn.*
Richardson ['ritʃədsn] *pn.*
Richelieu ['riʃ(ə)lju:, -jə:] *pn.*
riches ['ritʃiz] *s.* (*tarvit. haril. pl-na*) rikkus, vara; rikkused, varad; küllus
richly ['ritʃli] *adv.* rikkalikult; *er.* täiesti, täiel määral ◇ **he ~ deserves a thrashing** ta on täiesti keretäie ära teeninud
Richmond ['ritʃmənd] *pn.*
richness ['ritʃnis] *s.* rikkus; rikkalikkus, ohtrus, külluslikkus; (*toidu, pinnase jms.*) rammusus; (*hääle*) täiekõlalisus *jne.*; *vt.* **rich**
Richter ['riktə] *pn.* ◇ **~ scale** Richteri skaala (*maavärinate võimsuse skaala*)
rick I [rik] **1.** *s.* (heina-, vilja)kuhi; **2.** *v. t.* (*heina, vilja*) kuhja panema
rick II [rik] = **wrick**
rickets ['rikits] *s.* (*tarvit. sg-na või pl-na*) *med.* rahhiit
rickety ['rikiti] *a.* **(-iest, -ily; -iness; -yish)** rahhiitiline; nõrk, jõuetu; vankuv, nõrgalt jalul seisev; logisev
rickey ['riki] *s. Am.* riki (*kokteil gaseeritud veest, sidrunimahlast ja alkohoolsest joogist, er. džinnist*)
Rickmansworth ['rikmənzwɔ:θ] *pn.*
ricksha(w) ['rikʃɔ:] *s.* rikša
ricochet ['rikəʃei, -ʃet] **1.** *s.* rikošett, (*mürsu või kuuli*) tagasipõrge; **2.** *v. i. & t.* (*pret. & p. p.* **-cheted** [-ʃeid], **-chetted** [-ʃetid]) rikošettima, rikošeteerima, tagasi põrkama; rikošettlaskudega tulistama
rid [rid] *v. t.* (*pret.* **-dded,** ~; *p. p.* ~; **-dd-**) vabastama (*millestki* **of**) ◇ **to ~ the country of pests** maad kahjuritest vabastama *või* puhastama; **to ~ oneself of debts** võlgadest vabanema *või* lahti saama; **I am glad to be ~ of it** mul on hea meel, et sellest lahti olen; **to get ~ of** (*millestki, kellestki*) vabanema, lahti saama
riddance ['rid(ə)ns] *s.* vabastus, vabanemine, lahtisaamine ◇ **(he is) a good ~!** hea, et temast lahti saime!
ridden ['ridn] *vt.* **ride**
riddle I ['ridl] **1.** *s.* mõistatus; **2.** *v. i. & t.* mõistatustes rääkima, mõistu kõnelema, mõistatusi esitama; mõistatama ◇ **~ me, ~ me** (*or* **~ me my ~**) mõista, mõista, mis see on (*tarvit. sissejuhatuseks mõistatusele*)
riddle II ['ridl] **1.** *s.* (jäme)sõel, (vilja)sari; **2.** *v. t.* sõeluma, sarjama; läbi sõela laskma; sõelataoliseks tegema *või* muutma, mulgustama; auklikuks tegema, õõnestama (*ka piltl.*)
ride [raid] **1.** *v. i. & t.* (*pret.* **rode** [roud], *p. p.* **ridden** ['ridn]; **-dable**) ratsutama; sõitma (*selles tähenduses tarvit. Inglismaal ainult teatavais ühendeis, näit. ratsa, ratsuli, kukil, Ameerikas aga üldisemalt*); ratsuli istuma (*millelgi* **on**); sõidutama, sõitu tegema; *piltl.* vaevama, painama; (*laeva kohta*)

ankrus seisma *või* olema (= ~ **at anchor**); liuglema, liuguma, lauglema, libisema; (*maapinna kohta*) ratsutamiseks sobima (**well, badly**), ratsutamisel tunduma (**hard, soft**); **2.** *s.* ratsutus, sõit; ratsutustee ◇ **to ~ a child on one's back** last kukil kandma *või* sõidutama; **to ~ down** ratsutades järele jõudma *või* alla ajama; **to ~ for a fall** kaelamurdvalt ratsutama; *piltl.* ettevaatamatult tegutsema; **to ~ out** (*laeva kohta*) (ankrus olles) tormi õnnelikult välja kannatama, tormile vastu pidama (*ka piltl.*); **to ~ the whirlwind** mässulisi jõude juhtima; **to ~ to death** (*hobust*) surnuks ajama; *piltl.* ära leierdama, liialt tarvitama; **to ~ to hounds** (rebase)jahti pidama; **ridden by fears (prejudices, etc.)** kartustest (eelarvamustest jne.) vaevatud (*vrd.* **priest-ridden**); **to give smb. a ~** kedagi sõidutama; **to go for** (*or* **take**) **a ~** välja ratsutama *või* sõitma; **to take smb. for a ~** kedagi sõidutama; *Am. sl.* vägivaldselt (autos) ära küüditama (*enamasti mõrvamise eesmärgil*); *sl. ka* kedagi narritama

rider ['raidə] *s.* ratsutaja, ratsanik, ratsur; sõitja; (*kaalukangi*) ratsur, lisaraskus; *jur.* (*dokumendi*) lisaklausel, koditsill; lisaülesanne (*er. geomeetrilise teoreemi juures*) ◇ **~ card** ratsurkaart (*kartoteegikaart*)

riderless ['raidəlis] *a.* ratsanikuta (*er. hobuse kohta, kelle ratsanik on langenud või maha paisatud*)

ridge [ridʒ] **1.** *s.* (mäe)seljak, (-)seljandik, (ahel)mäestik, mäeahelik; (*katuse, laine*) hari; rood; kant; (vaotaoline) kõrgendik; vaohari; **2.** *v. t. & i.* seljandikega (*või* seljandikena) katma; (*katust*) harjaga varustama; harjataoliselt tõusma; kõrgendikke moodustama *või* kõrgendikena tõusma

ridge-band ['ridʒbænd] *s.* sedelgarihm

ridge-piece ['ridʒpi:s] *s.* roodjas pruss

ridge-pole ['ridʒpoul] *s.* (*telgi*) harjalatt; (*katuse*) harjapärlin

ridge-tile ['ridʒtail] *s.* (*katuse*) harjakivi

ridgy ['ridʒi] *a.* (**-ier, -iest; -iness**) seljandikega (*või* harjadega, kõrgendikega) kaetud; vaostatud, vaoline; roodjas

ridicule ['ridikju:l] **1.** *v. t.* (**-lable**) naeruvääristama, pilkama; **2.** *s.* naeruvääristus, pilge ◇ **to turn (in)to ~** naeruväärseks tegema, naeruvääristama

ridiculous [ri'dikjuləs] *a.* naeruväärne

riding I ['raidiŋ] *s.* (*er. Yorkshire'i*) administratiivpiirkond, kolmandik krahvkonnast (**East, West, North R-**)

riding II ['raidiŋ] *s.* ratsutus; sõit; ratsutustee; (*laeva kohta*) ankrusolek, ankrus seismine; *atrib.* ratsutus-, ratsa- ◇ **~ light** *mer.* ankrutuli (= **anchor light**)

riding-breeches ['raidiŋbritʃiz] *s.* ratsapüksid

riding-habit ['raidiŋhæbit] *s.* (*daamide*) ratsakostüüm

riding-hood ['raidiŋhud] *s.* (*vanaaegne naiste või laste*) kapuuts *või* kapuutsiga reisimantel ◇ **Little Red R-** Punamütsike (*muinasjutus*)

riding-master ['raidiŋmɑ:stə] *s.* ratsasõiduõpetaja

Ridley ['ridli] *pn.*

Rievaulx ['rivəz, 'ri:vou(z)] *pn.*

rife [raif] *pred. a.* arvurikas, sage; täis, kubisev (*millestki* **with**) ◇ **to be ~** üldiselt (*või* laialt) levinud olema; **to grow** (*or* **wax**) **~** laialt levima

riffle I ['rifl] *s. mäend.* (*kullauhtmisküna*) ristõnaratega (*või* ristvaheseintega) põhi; *Am. ka* kärestik (*ojas*)

riffle II ['rifl] *peam. Am.* **1.** *v. t.* sirvima, (*er. kaardi- või paberipakki*) libinal sõrmitsema; **2.** *s.* sirvimine, (libinal) sõrmitsemine; (tasane) sahin

riff-raff ['rifræf] *s.* rahvarämps

rifle I ['raifl] *v. t.* (paljaks) röövima, rüüstama

rifle II ['raifl] **1.** *s.* vintpüss; *pl. mil.* laskurid, kütid; **2.** *v. t. & i.* (*püssi*) vintlõikega varustama; *tehn.* rihveldama; vintpüssidest tulistama ◇ **R- Brigade** *mil.* (briti) laskurbrigaad; **-ed roll** *tehn.* rihvelvalts

rifle-bird ['raiflbə:d] *s. zool.* taevahäld (*lind*)

rifle-corps ['raiflkɔ:] *s.* (*pl.* **-corps** [-kɔ:z]) *aj.* (*vabatahtlikest koosnev*) kütikorpus

rifle-green ['raiflgri:n] *a. & s.* tumeroheline

rifle-grenade ['raiflgrəneid] *s. mil.* (vint)püssigranaat

rifleman ['raiflmən] *s.* (*pl.* **-men**) *mil.* laskur

rifle-pit ['raiflpit] *s. mil.* laskepesa, üksikkaevik

rifle-range ['raiflreindʒ] *s. mil.* lasketiir, -rada; *ka* laskekaugus

rifle-shot ['raiflʃɔt] *s.* (*vintpüssi*) laskekaugus; püssipauk ◇ **good (bad) ~** hea (halb) laskur

rifling ['raifliŋ] *s.* (*püssi*) vintlõikega varustamine; vintlõige

rift [rift] **1.** *s.* lõhe, pragu, mõra; **2.** *v. t. & i.* lõhestama, mõrastama; lõhenema, lõhestuma, mõranema, mõrastuma ◇ **a little ~ (with)in the lute** *piltl.* väike lahkheli *või* algav mõranemine (*kellegi mõistuses*)

rig I [rig] **1.** *v. t. & i.* (**-gg-**) taglastama, taageldama, (*laeva*) taglasega varustama; taglastuma, taagelduma, taglasega varustuma; *fam.* rõivastusega varustama, ehtima (**out, up**); (juhuslikult) kokku klopsima (**up**); *tehn.* sisse seadma, üles (*või* kokku) seadma, monteerima (**up**); **2.** *s.* (*laeva*) taglas, taglastus; *fam.* riided, rõivastus, ehted; *Am.* hobune ühes sõidukiga (= **turn-out**); *tehn.* seade, seadmed; riistastik ◇ **in full ~** *mer.* täies taglastuses; *fam.* toredalt rõivastatud; **oil ~** *tehn.* puurseadmed, riistastik (*õli otsimiseks*)

rig II [rig] **1.** *s.* riugas, riuge, sulivõte; mahhinatsioon, sahkerdus; **2.** *v. t.* (**-gg-**) sahkerdama, riuklikult (*või* sulivõtetega) korraldama ◇ **to ~ the market** *maj.* (osava spekulatsiooniga) hindu üles (*või* alla) kruvima; **to ~ the elections** *pol.* valimisi võltsima

Rigby ['rigbi] *pn.*

rigger ['rigə] *s. mer.* taglastaja, taageldaja; *av.* mehaanik, montöör; *tehn.* rihmaratas

rigging I ['rigiŋ] *s. mer.* taglastamine; taglastus, taglas; *tehn.* monteerimine, montaaž; *fam.* riidehilbud (*vt.* **rig** I); *tehn.* rihmülekanne

rigging II ['rigiŋ] *s.* sahkerdamine, sahkerdus, sulivõtete kasutamine (*vt.* **rig** II)

right [rait] **1.** *a.* õige; õiglane; parem(poolne), hüvak; heas korras *või* terve; *arh.* õgev, sirge; *arh.* eht, ehtne; **2.** *v. t. & i.* rihtima, õigeks seadma; õiendama, õieti (*või* õigesse asendisse) seadma, korda seadma; heastama; **3.** *s.* õigus; õiglus; *pl.* õige olukord; parem pool (*või* külg, suund); **3.** *adv.* otse, sirgelt; õigesti; õigel viisil; paremale (poole), hüvakule; üsna, päris; *Am.* just, otsekohe; *arh.* väga ◇ **I am ~** mul on õigus; **by ~(s)** õigupärast, -poolest; **I am in the ~** mul on õigus, õigus on minu pool(el); **to do ~** õigust tegema (*kellegi suhtes* **by**); **I have a ~ to do** (*or* **of doing**) mul on õigus teha; **to set ~** (*or* **to put to ~s**) joonde ajama, korda seadma; **on** (*or* **to**) **the ~** paremal; **on your ~** teist paremal; **~ in the middle** otse keskel; **all ~!** hüva!, hea küll!, korras!; **~ and left** paremal(e) ja vasakul(e), igal(e) pool(e); **~ angle** täisnurk; **~ along** *Am.* kogu aja, püsivalt; **~ away** *Am.* jalamaid; **~ cone** *mat.* püstkoonus; **~ hand** parem käsi; **on** (*or* **at, to**) **smb.'s ~ hand** kellestki paremal; **~ here** *Am.* just siin, siinsamas; **~ in one's mind** terve mõistuse juures; **~ now** *Am.* just nüüd, parajasti nüüd; **~ off** otsekohe, jalamaid; **~ on** otse edasi; **~ on!** *mil.* otse!; **~ there** *Am.* just seal; **~ well** *arh.* päris terve, üsna heas tervises; **~ whale** parimat kiussarvist (*e.* vaalaluud) andev vaal; **~ you are!** õige jah!, õige küll!; **~ of way** õigus teisele kuuluvat maad läbikäimiseks kasutada; *Am.* raudteele kuuluv maariba

right-about ['raitə'baut] *s. mil.* (paremalt) ümberpööre (= **~ turn**) ◇ **to send smb. to the ~** kedagi minema kihutama; **~ face** (*s.*) täielik ümberpööre (*ka piltl.*); (*v.*) täielikku pööret tegema; (*komandona*) (paremalt) ümber pöörd!

right-angled ['raitæŋgld] *a.* täisnurkne

righten ['rait(ə)n] *v. t. arh., poeet.* õiendama, korda seadma, parandama (= **to put right, to set right**)

righteous ['raitʃəs] *a.* õiglane ◇ **~ overmuch** liiga paindumatult (*või* kitsarinnaliselt) õiglane

righteousness ['raitʃəsnis] *s.* õiglus, õiglasus

rightful ['raitf(u)l] *a.* (**-lly**) õigus- *või* seaduspärane; õigusega kuuluv; õigustatud; õiglane

right-hand ['raithænd] *a.* paremal asetsev, parema käe, parempoolne ◇ **~ man** *piltl.* «parem käsi», parim abiline; **~ screw** paremkeermekruvi

right-handed ['raithændid] *a.* paremakäeline; parema käe

right-hander ['rait'hændə] *s.* paremakäeline (isik); parema käe löök

rightist ['raitist] *pol.* **1.** *s.* parempoolne, reaktsionäär; **2.** *a.* parempoolne, reaktsiooniline
rightly ['raitli] *adv.* õieti, õigesti; õigustatult
right-minded ['raitmaindid] *a.* õige meelsusega, õigemeelne, ausameelne; korralik
rightness ['raitnis] *s.* õigsus, õigeolek
right-o(h) ['raitou] *interj. sl.* õige!, korras!, just nii!
rightwards ['raitwədz] *adv.* paremale, hüvakule
right-wing ['raitwiŋ] *a. pol.* parema tiiva, parempoolne, reaktsiooniline
rigid ['ridʒid] *a.* (~**est**) jäik, kange, paindumatu; karm, vali, range
rigidity [ri'dʒiditi] *s.* jäikus, kangus, paindumatus; karmus, valjus, rangus
rigmarole ['rigmərоul] *s.* mõttetu sõnamulin, jabur jutt, joba; luiskamine
rigor ['r(a)igə] *s. med.* külmavärin; kangestus; *Am.* = **rigour** ◇ ~ **mortis** ['mɔ:tis] koolnukangestus
rigorous ['rig(ə)rəs] *a.* range, karm, vali, järeleandmatu; täpne
rigour, *Am.* **-gor** ['rigə] *s.* rangus, karmus, valjus, järeleandmatus; *pl.* karmid külmad (*tarvit. er. ühendis* **the ~s of the climate**)
rile [rail] *v. t.* (**-lable**) *fam.* õrritama, ärritama, vihale ajama; *Am.* mudaseks segama, põhjamuda üles segama (*ka* **roil**)
Riley ['raili] *pn.*
rill I [ril] **1.** *s.* ojake, (vee)nire; **2.** *v. i.* (ojakesena) nirisema
rill II [ril] = *järgm.*
rille [ril] *s. astr.* (pikk kitsas) vaond (*Kuu pinnal*)
rim [rim] **1.** *s.* (ratta)põid, (ratta)rehv; äär, serv; (prilli)raam; **2.** *v. t.* **(-mm-)** (ratta)põiaga (*või* rehviga, äärega, servaga) varustama; ääristama, äärena ümbritsema
rime I [raim] = **rhyme**
rime II [raim] *poeet.* **1.** *s.* härm, härmatis (= **hoarfrost**); **2.** *v. t.* härmatama, härmatisega katma
rimless ['rimlis] *a.* (*ratta kohta*) põiata, rehvita; ääreta, servata; (*prillide kohta*) raamita
rimose ['raimous, -'mous], **rimous** ['raiməs] *a. er. bot.* praguline
rimy ['raimi] *a.* härmane, härmatunud
rind [raind] *s.* (*puuvilja, juustu jms.*) koor, koorik; (*singi*) kamar
rinderpest ['rindəpest] *s. vet.* veistekatk
ring I [riŋ] **1.** *s.* ring, sõõr; rõngas, võru; sõrmus; ring, areen; **(the ~)** *sport* poks(imine); poksijad; (*huviosaliste, er. äri- või poliitikategelaste*) ring, kamp; **2.** *v. t.* ringiga piirama **(in, round, about)**; rõngasse haarama; rõngastama, rõngaga varustama; võrutama, võruga varustama; sõrmustama, sõrmusega varustama ◇ **to hold** (*or* **keep**) **the ~** (*rusikavõitlusel*) erapooletu korrapidajana toimima (*ka piltl.*); **to make ~s (a)round smb.** *sl.* kedagi üle trumpama, kellestki tunduvalt üle olema *või* ette jõudma; ~ **fence (wall)** ringtara (ringmüür); ~ **ouzel** *zool.* kaelusrästas
ring II [riŋ] **1.** *v. i. & t.* (*pret.* **rang** [ræŋ], *haruld.* **rung** [rʌŋ]; *p. p.* **rung**) helisema, helama, kõlisema, kõlama, kõmama; kumisema (*er. kõrvade kohta*); kaikuma, kajama, vastu kõlama (*millestki* **with**); helistama, kõlistama; **2.** *s.* helin, kõlin; helistus, kõlistus; telefonikutsung; kõla ◇ **to ~ the alarm** hädakella helistama *või* lööma (*ka piltl.*); **to ~ the bell** kella helistama; *fam.* edu saavutama; **to ~ a** (*or* **the**) **bell** *fam.* vastukõla tunnetes (*või* mälus) äratama, midagi (poolunustatut) meenutama; **to ~ false (true)** võltsina (tõena, usutavalt) kõlama; **to ~ for** (*kedagi*) kellahelistamisega kutsuma; **to ~ in (out)** kellahelistamisega vastu võtma (ära saatma); **to ~ the changes (up)on** sageli (väikeste variatsioonidega) kordama; **to ~ the curtain down (up)** (teatri)eesriide allalaskmiseks (ülestõstmiseks) märku andma; **to ~ the knell of** (*kellelegi*) surmakella helistama (*ka piltl.*); **to ~ off** (telefonis) ärakella andma; **to ~ smb.'s praises** kellelegi kiitust laulma; **to ~ up** (ukse)kellahelistamisega öösi äratama; (telefoni teel) välja kutsuma; ~ **of bells** kirikukellade kogum; **to give smb. a ~** kellelegi helistama, kedagi (telefoni teel) välja kutsuma; **this has an honest ~** see kõlab ehtsana
ring-bark ['riŋbɑ:k] *v. t.* rõngaskoorima, (*puud või oksa*) ümberringi koorima
ring-bolt ['riŋboult] *s.* aaspolt

ring-bone ['riŋboun] *s. vet.* pätk
ring-dove ['riŋdʌv] *s. zool.* kaelustuvi, meigas
ringer I ['riŋə] *s.* (*lindude*) rõngastaja; (*rõngasvisemängus*) märktulba otsa visatud rõngas; (*rebasejahil*) ringis endisse peidupaika tagasijooksev rebane
ringer II ['riŋə] *s.* helistaja; helisti, kõlisti; kellalööja (= **bell-~**); *Am. sl.* võistlustest võltsitud andmete alusel (*või* määrustevastaselt) osavõtja; *Am. sl.* (*kellegi*) täpne teisik (**for**)
ring-finger ['riŋfiŋgə] *s.* nimetu sõrm
ringing ['riŋiŋ] *a.* helisev, kõlav, kõmav ◇ ~ **promises** kõlavad tõotused; ~ **frost** paukuv pakane
ringleader ['riŋli:də] *s.* eestvedaja, ninamees
ringlet ['riŋlit] *s.* (juukse)kihar, (-)kähar; *haruld.* rõngake, sõrmuseke
ringmail ['riŋmeil] *s. aj.* rõngasturvistik, rõngasrüü
ringmaster ['riŋmɑ:stə] *s.* maneežijuhataja, areenietenduste juht (*tsirkuses*)
ring-road ['riŋroud] *s.* ringtee
ringster ['riŋstə] *s. Am.* (poliitilise) ringi (*või* kamba) liige
ringtail ['riŋteil] *s. zool.* emane väljaloorkull; *ka* rõngassabakuskus (= ~ **opossum**)
ringworm ['riŋwə:m] *s. med., vet.* pügaraig
rink [riŋk] **1.** *s.* (*peam. tehislik*) uisu- või rulluisutee; *ka* (tehis)liuväli (*kõrlingi või mõne muu jäämängu mängimiseks*); **2.** *v. i.* (rull)uisuteel sõitma
rinse [rins] **1.** *v. t.* **(-sable)** loputama; **2.** *s.* loputus; loputusvedelik (*er. juuste jaoks või fot.*)
Rio ['ri(:)ou] *pn.* = *järgm.*
Rio de Janeiro ['ri(:)oudədʒə'niərou] *pn.*
Rio Grande ['ri(:)ou 'grændei] *pn.*
riot ['raiət] **1.** *s.* märatsemine, mürgel, mürgeldus, lärmitsemine, mäsu, möll; prassing, ohjeldamatus; üliküllus, lopsakus, vohamine; **2.** *v. i.* märatsema, mürgeldama, lärmitsema; prassima ◇ **a ~ of emotion (colour, sound, etc.)** tunnete (värvide, helide jne.) ohjeldamatus *või* (piiramatu) tulv; **to run ~** märatsema, möllama, ohjeldamatult tegutsema, üle igasuguste piiride minema, vohama; **to read the R- Act** (*märatsejatele*) korrarikkumisvastast seadust meelde tuletama, korrarikkujaid seaduse nimel laiali ajama; *piltl.* (ähvardavalt) korrale kutsuma; ~ **police** politseiväed märatseva rahvahulga laialiajamiseks
rioter ['raiətə] *s.* märatseja, mürgeldaja, lärmitseja; prassija
riotous ['raiətəs] *a.* märatsev, mürgeldav, lärmitsev; prassiv
rip I [rip] **1.** *v. t. & i.* **(-pp-)** rebestama, rebendama, lõhestama, (lõhki) käristama **(up)**; lõhki lõikama; rebestuma, rebenema, (lõhki) kärisema; ära lõikama *või* rebima **(off, away, out)**; (*laeva kohta*) kiiresti tormama; liduma; **2.** *s.* rebestus, rebendus, lõhestus, (lõhki)käristus; rebend, lõhe ◇ **let her ~!** las lennata! (*er. laeva kohta; ka piltl.*)
rip II [rip] *s.* lainete murdumine (*er. kahe veevoolu kohtumisel*); käre tõusu- *või* mõõnavool ◇ ~ **current** käre mõõnavool
rip III [rip] *s. fam.* (hobuse)kronu, setukas; kõlvatu isik, liiderdaja
R.I.P. = **requiescat in pace**
riparian [rai'pɛəriən] **1.** *a.* jõekalda-, kaldaäärne; **2.** *s.* kaldaäärse maatüki omanik (= ~ **proprietor**)
rip-cord ['ripkɔ:d] *s.* (*langevarju, õhupalli gaasiventiili jms.*) avamisköis, tõmbenöör
ripe [raip] **1.** *a.* küps, valminud, valmis (*millekski* **for**); **2.** *v. arh., poeet.* = **ripen** ◇ **to die at a ~ age** küpses eas surema
ripen ['raip(ə)n] *v. i. & t.* küpsema, valmima; küpseks tegema; küpseda laskma
ripeness ['raipnis] *s.* küpsus, valmidus
riposte [ri'poust] **1.** *s.* (väle) vastutorge (*vehklemisel*); *piltl.* vastulöök, (väle) vastulause; **2.** *v. i.* (väledat) vastutorget (*või* vastulauset) andma, vastu sähvama
ripper ['ripə] *s.* (lõhki)rebestaja, (-)rebendaja, lõhkikäristaja, -lõikaja; *tehn.* = **rip-saw**; *sl.* midagi toredat, tubli poiss, «vahva vunts» ◇ **Jack the R-** kurikuulus Londoni mõrvar XIX saj.
ripping ['ripiŋ] *a. & adv. sl.* tore, suurepärane, oivaline ◇ ~ **good** (*or* **fine**) ülitore
ripple I ['ripl] **1.** *s.* säbarlainetus, virdamine, virvendus, vira; (*liivas*) virg; kurd, kähardus; (vee)vulin; (jutu)sumin; **2.** *v. i. & t.* säbruliselt lainetama, virdama, virvenda-

ma; vulisema; sumisema; virdama (*või* virvendama) panema, säbardama

ripple II ['ripl] **1.** *s.* (lina)raaps, (-)raats; **2.** *v. t.* (linu) raapsima, raatsima

ripplet ['riplit] *s.* väike säbarlaine, virvenduslaine

ripply ['ripli] *a.* säbarlaineline, virvendav

riprap ['ripræp] *s. ehit.* kivipuiste, -täide

rip-roaring ['riprɔ:riŋ] *a. sl.* (lõbusalt) lärmakas, käratsevalt lustakas

rip-saw ['ripsɔ:] *s.* pikisaag (*piki kiudu saagimiseks*)

rip-snorter ['rip'snɔ:tə] *s. sl. er. Am.* midagi erakordselt suurt (*või* tähtsat, oivalist)

rip-tide ['riptaid] *s. mer.* käre mõõnavool (= **rip current**; *vt.* **rip** II)

Rip Van Winkle ['rip væn 'wiŋkl] *pn.* (*ameerika kirjaniku W. Irvingi jutustusest tuntud kuju, kes magab 20 aastat ja ärgates leiab kõik tundmatuseni muutunud olevat*)

rise [raiz] **1.** *v. i. & t.* (*pret.* **rose** [rouz], *p. p.* **risen** ['rizn]) tõusma, kerkima, kõrgenema; üles tõusma, mässu tõstma (*kellegi vastu* **against**); (*kala kohta*) pinnale tulema, õnge võtma, näkkama; algama, algust saama, tekkima (*millestki* **from, in**); (*kala*) pinnale meelitama, võtma panema; **2.** *s.* tõus, kerkimine; (*kala*) pinnaletulek, õngevõtmine, näkkamine; algus, päritolu, teke; *ehit.* astmetõus; varvaslaud (= **riser**); kõrgendik ◇ **the sun -es in the east** päike tõuseb idast; **to ~ in arms** (*or* **in rebellion**) mässu tõstma; **the house rose at the actress** kogu teatritäis rahvast tõusis näitlejannale plaksutades püsti; **to ~ to a fly** (kärbsesöödaga varustatud) õnge hakkama; **to ~ to an occasion** olukorra vääriliseks osutuma; **to ~ to the emergency (requirements, etc.)** hädajuhtumi (nõuete jne.) kohaselt tegutseda suutma; **at ~** *teatr.* eesriide kerkimisel; **~ in prices** hinnatõus; **on the ~** tõusmas, kerkimas; **to get** (*or* **take**) **a ~ out of smb.** kedagi rööpast välja lööma *või* vihale ärritama; **it has** (*or* **takes**) **its ~** see saab alguse (*millestki* **in, from**); **to give ~ to** põhjustama, esile kutsuma, tekitama

risen ['rizn] *vt.* **rise**

riser ['raizə] *s.* tõusja; *ehit.* varvaslaud; *tehn.* tõusukanal; püstik; *geol.* kerkemurrang ◇ **early ~** varane (magamast) tõusja

risibility [rizi'biliti] *s.* naerutuju, -himu, -võime

risible ['rizibl] *a.* (**-bly**) naerutujuline, -himuline; naeru-; *haruld.* naeruväärne ◇ **~ muscles** *anat.* naerulihased

rising ['raiziŋ] **1.** *a.* tõusev; **2.** *s.* tõusmine, tõus; *er.* ülestõus, vastuhakk, -hakkamine

risk [risk] **1.** *s.* risk, riisiko, kahjuoht, kaalulepanek, meste; **2.** *v. t.* risk(eer)ima, julgema, kaalule panema, õnne katsuma, mestama ◇ **to run ~s** (pidevalt) kahjuohus olema; **to run the ~ of** (*millegi*) ohus olema; **to take the ~** riisikot enesele võtma; **to take ~s** (sageli) risk(eer)ima; **at smb.'s ~** kellegi riisikol *või* vastutusel; **to ~ one's life** oma elu kaalule panema (*kellegi või millegi eest* **for**)

risky ['riski] *a.* (**-ier, -iest; -ily, -iness; -yish**) riskantne, ohtlik, liiga julge

risqué ['riskei] *a. pr.* kahtlase sündsusega, nilbusse (*või* rõvedusse) kalduv

rissole ['ri(:)soul] *s. kok.* (hakkliha)kotlet

Rita ['ri:tə] *pn.*

ritardando [ri(:)tɑ:'dændou] *adv., a. & s. muus.* ritardando, (tempos) aeglasemaks muutudes

Ritchie ['ritʃi] *pn.*

rite [rait] *s.* riitus, usunditavand; pidulik tavand *või* toiming, kombetalitus

ritual ['ritju(ə)l] **1.** *a.* (**-lly**) rituaalne, riituslik; usutavandiline, -tavandlik; **2.** *s.* rituaal, usutavand, usutalitus; kombetalituste kogumik

ritualism ['ritju(ə)lizm] *s.* ritualism (*usutavandite rõhutamine või tähtsakspidamine*)

ritualist ['ritju(ə)list] *s.* ritualist; *er.* (**R-**) anglokatoliikluse pooldaja

Ritz [rits] **1.** *pn.*; **2.** *s.* (**r-**) *Am. sl.* toredus, uhkus

ritzy ['ritsi] *a.* (**-ier, -iest; -ily, -iness**) *Am. sl.* tore, uhke; toretsev, uhkeldav

rival ['raiv(ə)l] **1.** *s.* võistleja, vastane, vastaspüüdleja, rivaal; *atrib.* võistlev; **2.** *v. t. & i.* (**-ll-**) (*kellegagi*) võistlema, (*kellelegi*) võistlejaks olema (*milleski* **in**) ◇ **without a ~** võrratu

rivalry ['raiv(ə)lri] *s.* võistlus, vastaspüüdlus; võistlejaks (*või* vastaseks) olemine

rive [raiv] *v. t. & i.* (*pret.* **-ed**, *p. p.* **riven** ['rivn], **-ed**; **-vable**) lõhestama; lõhenema,

lõhestuma; *poeet.* lahku (*või* ära) kiskuma (**away, off, from**)

river ['rivə] *s.* jõgi (*ühenduses pärisnimedega tarvit. Inglismaal nime ees, näit.* **the R-Thames**, *Ameerikas nime järel, näit.* **the Hudson R-**) ◇ **to cross the ~** jõge ületama; *piltl.* manalajõge ületama, surema; **to sell smb. down the ~** *Am. van.* kedagi raskesse orjusse müüma (*Mississippi jõe alamjooksul asetsenud suuristandikesse*); *Am. sl.* kedagi reetma, sisse vedama; **up the ~** *Am. sl.* sunnitöövanglas (*Sing Singi vangla järgi New Yorgist ülalpool Hudsoni jõel*); **~s of blood** vereojad

riverain ['rivərein] **1.** *a.* jõe-, jõekalda-; **2.** *s.* (jõe)kaldaelanik

river-bank ['rivəbæŋk] *s.* jõekallas

river-basin ['rivəbeisn] *s. geogr.* jõgikond

river-bed ['rivəbed] *s.* jõesäng

river-horse ['rivəhɔ:s] *s. zool.* jõehobu (= **hippopotamus**)

riverine ['rivərain] *a.* jõe-, jõekalda-

riverside ['rivəsaid] *s.* jõeäärne maa-ala, jõekallas; *atrib.* jõeäärne

rivet ['rivit] **1.** *s.* neet; **2.** *v. t.* neetima; *piltl.* kinnitama, kinnistama (*millelegi* **on, upon**) ◇ **our attention is ~ed to it** kogu meie tähelepanu on pööratud sellele

Riviera [rivi'ɛərə] *pn.*

Rivington ['riviŋtən] *pn.*

rivulet ['rivjulit] *s.* jõeke, oja(ke), (vee)nire

rix-dollar ['riksdɔlə] *s. aj.* riigitaaler (*teatav hõbemünt*)

Rizzio ['ritsiou] *pn.*

R.M. *lüh.* = **1. Resident Magistrate; 2. Royal Mail; 3. Royal Marines**

R.M.A. *lüh.* = **1. Royal Marine Artillery; 2. Royal Military Academy**

R.M.C. *lüh.* = **Royal Military College**

Rn *keem.* = **radon**

R.N. *lüh.* = **1. Royal Navy; 2.** *Am.* **Registered Nurse**

RNA *keem., biol.* = **ribonucleic acid**

roach I [routʃ] *s. zool.* särg

roach II [routʃ] = **cockroach**

road [roud] *s.* tee; maantee, sõidutee; *mer. haril. pl.* reid (= **roadstead**); *Am.* raudtee (= **railroad**) ◇ **to take the ~** *arh.* teele asuma; **to take to the ~** *aj.* teeröövliks (*või* hulkuriks) hakkama; **in the** (*or* **my, etc.**) **~** tee peal ees (*ka piltl.*); **to be on the ~** teel olema; **get out of the** (*or* **my, etc.**) **~!** korista ennast teelt!; **~ up!** tee (paranduste tõttu) suletud!, **~ haulage** maanteetransport; **~ hog** = **road-hog**

roadability [roudə'biliti] *s.* (*sõiduki*) teelpüsivus

roadable ['roudəbl] *a. tehn.* maanteesõidukõlblik (*sõiduki kohta*)

roadbed ['roudbed] *s. tehn.* teekatte alus

road-block ['roudblɔk] *s. mil.* teetõke

road-hog ['roudhɔg] *s. fam.* hoolimatu (auto)sõitja, liiklusjõhkard

roadhouse ['roudhaus] *s. Am.* teeäärne kõrts

road-metal ['roudmet(ə)l] *s.* kivikillustik (*maantee sillutamiseks*)

roadside ['roudsaid] *s.* teeäär; *atrib.* teeäärne

roadstead ['roudsted] *s. mer.* reid (*sadamaeelne ankrukoht*)

roadster ['roudstə] *s.* sõiduhobune; tavaline (tänava)jalgratas; rotster (*lahtine kaheistmeline auto*); *mer.* reidilaev, reidil seisev laev

roadway ['roudwei] *s.* sõidutee

roam [roum] **1.** *v. i. & t.* uit(a)ma, rändlema; **2.** *s.* uit(a)mine, rändlemine

roan I [roun] **1.** *a.* kimmel, *er.* kimmelpunane *või* -kõrb; **2.** *s.* kimmel, kimmel hobune *või* lehm

roan II [roun] *s.* (pehme pargitud) lambanahk (*raamatuköitmiseks*)

Roanoke ['rouənouk] *pn.*

roar [rɔ:] **1.** *s.* möire; mürin, mühin, kohin, pahin, rüma; **2.** *v. i. & t.* möirgama; müriseма, mühisema, kohisema, pahisema, rümama; möirates kuuldavale tooma (**out**); *vet.* kõrivilistust põdema (*hobuse kohta*) ◇ **~ of laughter** naerulagin; **to set the table in a ~** laudkonda mürinal naerma ajama; **to ~ with** (*or* **for**) **pain** valu pärast möirgama; **to ~ with laughter** laginal naerma

roarer ['rɔ:rə] *s.* möirgaja; müriseja (*vt. eelm.*); *vet.* kõrivilistaja (hobune)

roaring ['rɔ:riŋ] **1.** *a.* möirgav; müriseV, mühisev; tormine; kärarikas; priske, õitsev (*tervise, äri jms. kohta*); **2.** *s.* möirgamine; müriseMine; *er. vet.* kõrivilistus ◇ **the ~ forties** *mer.* möirgavad neljakümnendad

(*tormine riba Atlandi ookeanis 40°—50° N*)

roast [roust] **1.** *v. t. & i.* praadima, (lahtisel tulel) küpsetama *või* küpsema; röstima; kuumutama; *tehn.* põletama, särdama; (*kohvi*) põletama; *sl.* narritama, õrritama; **2.** *a.* praetud; **3.** *s.* praad; *arh., Am.* praetükk (= **joint**); *Am. sl.* mahategev kriitika ◇ **to rule the** ~ juhtivat osa mängima; ~ **beef** rostbiif, veisepraad; ~ **meat (mutton, etc.)** praetud liha (lambapraad jne.)

roaster ['roustə] *s.* praadija, küpsetaja; röstija; *kok.* röster, röstimisriist; *tehn.* põletusahi, särdamisahi; kohvipõletaja; *kok.* praepõrsas, -kana, -kartul *jms.*

roasting-jack ['roustiŋdʒæk] *s.* praepöörel, pöörlev praepahl

rob [rɔb] *v. t.* **(-bb-)** röövima; (*millestki*) paljaks röövima, vägivaldselt ilma jätma **(of)**

robber ['rɔbə] *s.* röövel

robbery ['rɔbəri] *s.* röövlus, röövimine, rööv

robe [roub] **1.** *s.* rüü, (pikk lahtine) rõivas; pikk kleit; ametirüü, talaar; *Am.* hommikumantel (= **dressing-gown**) *või* supelmantel (= **bath-**~); *Am.* vankri- *või* saanivaip (= **rug**); **2.** *v. t. & i.* rüüga (*või* ametirüüga, talaariga) varustama; riietama, rõivastama; riietuma, rõivastuma ◇ **the long** ~ talaar (*vaimuliku, kohtuniku või advokaadi ametirõivas*); **gentlemen of the** ~ advokaadid

Robert(s) ['rɔbət(s)] *pn.*

Robertson ['rɔbətsn] *pn.*

Robeson ['roubsn] *pn.*

robin I ['rɔbin] *s. zool.* punarind, punakurguke (= ~ **redbreast**); *Am.* rändrästas; *vrd.* **round** ~

Robin II ['rɔbin] *pn.* ◇ ~ **Hood** legendaarne Inglise salakütt, rikastelt röövija ning vaeste aitaja (*olevat elanud XII saj.*)

Robinson ['rɔbinsn] *pn.*

robot ['roubɔt] *s.* robot (*ka piltl.*); *atrib.* robotlik, automaatne, automaat-, isejuhtiv ◇ ~ **pilot** auto(maat)piloot; ~ **plane** mehitamata lennuk

robotize ['roubətaiz] *v. t.* robot(is)eerima, automaatseks muutma

Robsart ['rɔbsɑ:t] *pn.*

Robt. *lüh.* = **Robert**

robust [rou'bʌst] *a.* (~**er,** ~**est**) tugev, jõuline, tüse, robustne

robustious [rou'bʌstiəs] *a. arh., nalj.* lärmikas, kärarikas; *haruld.* tugev, jõuline (= *eelm.*)

roc [rɔk] *s.* rokh, rukh (*araabia ja pärsia muinasjuttude hiiglalind*)

rocambole ['rɔkəmboul] *s. bot.* metslauk

Rochdale ['rɔtʃdeil] *pn.*

Rochester ['rɔtʃistə] *pn.*

rochet ['rɔtʃit] *s.* piiskopi (*või* kloostriülema) lõuendist (*või* batistist) ametirüü

rock I [rɔk] *s.* kalju (*ka piltl.*); *geol.* kivim; kaljurahn, kivimürakas; *Am.* kivi (*näit. viskekivi jms.*); *Am. sl.* kalliskivi, *er.* teemant; jääkompvek (*näit.* **almond** ~ mandlikompvek); *pl. Am. fam.* jääkamakad, -tükid (*näit.* **whiskey on the** ~**s** viski jääga); *pl. Am. sl.* raha ◇ **the R-** = **Gibraltar; as firm as a** ~ kaljukindel; **on the** ~**s** *sl.* «kuival», rahalises kitsikuses; **to run (up)on the** ~**s** karile jooksma (*ka piltl.*); ~**s ahead!** kaljurahnud ees! (*tarvit. üldse hoiatusena suure hädaohu puhul*); ~ **bottom** kivipõhi; *piltl.* kindel alus, kindlad tõsiasjad (*vrd.* ~**-bottom**); ~ **candy** suhkrupurikas (*kompvek*); ~ **cress** *bot.* hanerohi; *ka* liivrohi; ~ **eel** *zool.* võikala; ~ **fall** kaljuvarisemine, -varing; ~ **jasmin(e)** *bot.* nõmmkann; ~ **oil** *Am.* kiviõli (= **mineral oil**); ~ **salt** kivisool; ~ **scorpion** *sl.* Gibraltari elanik, *er.* Gibraltaris sündinu

rock II [rɔk] *s. arh., aj.* koonlapuu (= **distaff**)

rock III [rɔk] **1.** *v. t. & i.* kiigutama, hällitama, õõtsutama; kõigutama; kiikuma, hällima, õõtsuma; kõikuma; **2.** *s.* kiikumine, hällimine, õõtsumine; **(the** ~**)** *er.* = **rock-'n'-roll** ◇ **to** ~ **to sleep** magama kiigutama, äiutama, kussutama (*ka piltl.*); **he** ~**ed with laughter** ta vabises naerust

rock-and-roll ['rɔkn'roul] = **rock-'n'-roll**

rock-bottom 1. ['rɔkbɔtəm] *a. fam.* madalaim, nii madal kui võimalik, äärmiselt madal (*hinna kohta*); **2.** ['rɔk'bɔtəm] *s.* äärmine madalseis; *vrd.* **rock bottom** (*vt.* **rock I**)

rock-cake ['rɔkkeik] *s.* kõva koorukesega sai

rock-crystal ['rɔkkrist(ə)l] *s. min.* mäekristall

rock-dove ['rɔkdʌv] = **rock-pigeon**

rock-drill ['rɔkdril] *s. tehn.* peitelpuur, kivipuur

Rockefeller ['rɔk(i)felə] *pn.*

rocker ['rɔkə] *s.* (*hälli v. kiiktooli*) jalas; *tehn.* nookur; *mäend.* (kiikuv) rennsõel (*kullaliiva uhtmiseks*); *sport* kumera rauaga uisk; *sl.* peakolu, nutt; *Am.* = **rocking-chair** ◇ **valve** ~ *tehn.* klapinookur; **off one's** ~ *sl.* peast põrunud, hull; **to go off one's** ~ *sl.* hulluks minema

rockery ['rɔkəri] *s. aiand.* kiviktaimla (= **rock-garden**)

rocket I ['rɔkit] *s. bot.* öölill; *ka* võõrkapsas (*või mõni muu ristõieline*) ◇ **blue** ~ käoking; **corn** ~ tõlkjas; **dame's** ~ harilik öölill, öökannike; **garden** ~ põld-võõrkapsas; harilik öölill, öökannike; **sea** ~ merisinep; **yellow** ~ kollakas (= ~ **cress**); ~ **larkspur** aed-kukekannus; ~ **salad** põld-võõrkapsas

rocket II ['rɔkit] **1.** *s.* rakett; *mil. ka* rakett-e. reaktiivmürsk; *atrib.* rakett-, reaktiiv-; **2.** *v. i. & t.* raketina üles lendama; järsult ning kiiresti lendu tõusma (*jahilinnu kohta*); reaktiivmürskudega tulistama ◇ ~ **base** *mil.* raketibaas; ~ **engine** *tehn.* reaktiivmootor; ~ **plane** rakettlennuk, reaktiivlennuk; *mil. ka* reaktiivmürskudega tulistav lennuk

rocketeer [rɔki'tiə] *s. fam.* asjatundja rakettide (*või* rakettrelvade) alal; *pol.* «raketöör», rakettrelvadele toetuja, rakettrelvadega ähvardaja; *Am. ka* rakettlennuki piloot

rocketer ['rɔkitə] *s. er.* järsult lendutõusev jahilind

rocketry ['rɔkitri] *s.* raketindus, raketiasjandus, *er.* raketitehnika; *pol.* rakettrelvade poliitika, «raketöörlus»

rockfoil ['rɔkfɔil] *s. bot.* kivirik (= **saxifrage**)

rock-garden ['rɔkgɑ:dn] *s. aiand.* kiviktaimla

Rockies ['rɔkiz] = **Rocky Mountains**

rocking-chair ['rɔkiŋtʃeə] *s.* kiiktool

Rockingham ['rɔkiŋəm] *pn.*

rocking-horse ['rɔkiŋhɔ:s] *s.* kiikhobune, -hobu

rocking-stone ['rɔkiŋstoun] *s. geol.* kiikkalju

rock-'n'-roll, rock'n'roll ['rɔkn'roul] **1.** *s.* rokenroll (*teatav tants džässmuusika saatel*); **2.** *v. i.* rokenrolli tantsima

rock-pigeon ['rɔkpidʒən] *s. zool.* kaljutuvi

rock-rose ['rɔkrouz] *s. bot.* viirukipõõsas (= **cistus**); kuldkann

rock-work ['rɔkwə:k] = **rockery**

rocky I ['rɔki] *a.* **(-ier, -iest; -ily, -iness; -yish)** kaljune; kivine; kivikõva ◇ **R- Mountains** Kaljumäestik (*P.-Ameerikas*)

rocky II ['rɔki] *a. sl.* taaruv, kõikuv; tuigerdav

rococo [rə'koukou] **1.** *a.* rokokoo-, rokokoostiilis, -stiili; vanamoeline; **2.** *s.* rokokoo, rokokoostiil

rod [rɔd] *s.* vits, kepp, ritv; õngeritv (= **fishing-**~); varb, varras (*ka tehn.*); (side)kang; keps, väntel; mõõteritv, -latt (*ühikuna* = **perch** I); *biol.* kepp-pisik, batsill; *anat.* (*silma vikerkesta*) nägemiskepike; **(the** ~**)** vitsahirm, ihunuhtlus; *Am. sl.* «tuliraud», püstol, revolver ◇ **to rule with a** ~ **of iron** range kepihirmu varal valitsema; **to kiss the** ~ vitsale suud andma (*ka piltl.*)

rode [roud] *vt.* **ride**

rodent ['roud(ə)nt] *s. zool.* näriline

rodenticide [rou'dentisaid] *s. põll.* rodentitsiid (*kahjurnäriliste vastane mürk, er. rotimürk*)

rodeo [rou'deiou, 'roudiou] *s.* (*pl.* **-os**) *Am.* rodeo (*veisekarja kokkuajamine, er. loomade tembeldamiseks; kauboide ratsutusvõistlus; ka vigursõit*)

Roderic(k) ['rɔd(ə)rik] *pn.*

Rodgers ['rɔdʒəz] *pn.*

Rodney ['rɔdni] *pn.*

rodomontade [rɔdəmɔn'teid, -'mɔnt-] **1.** *s.* praalimine, hooplemine, hooplus, suurustlus; **2.** *v. i.* praalima, hooplema, suurustlema

roe I [rou] *s.* (*pl.* ~**s,** *kollekt.* ~) metskits

roe II [rou] *s.* kalamari (= **hard** ~) ◇ **soft** ~ niisk (= **milt**)

roebuck ['roubʌk] *s.* metssokk, isane metskits

roe-deer ['roudiə] = **roe** I

Roentgen ['rɔntjən, 'rʌnt-, -gən] = **Röntgen**

roe-stone ['roustoun] = **oolite**

rogation [ro(u)'geiʃ(ə)n] *s. kirikl.* liturgiline palvus; (eestpalve-)litaania (*tarvit. peam.*

pl.) ◇ **R- Sunday** *kirikl.* pühapäev enne taevaminemispüha

Roger I ['rɔdʒə] *pn.* ◇ **the jolly ~** mereröövlite must lipp; **(Sir) ~ de Coverley** [də 'kʌvəli] teatav vanaaegne inglise rahvatants

roger II ['rɔdʒə] *Am.* **1.** *interj.* (*er. av. ja raad.*) korras! (= **right!**), signaal vastu võetud!; **2.** *s.* **(R-)** tähe *R* koodnimetus

Roget ['rɔʒei] *pn.*

rogue [roug] *s.* kelm, võrukael (*ka nalj.*); *arh.* hulkur; hulkurloom (*karjast lahus elav kardetav metsloom, näit.* **~ elephant** hulkurelevant, **~ buffalo** hulkurpühvel); perutav (*või* tõrkuv) ratsahobune; *põll.* alaväärtuslik taim (sordi)seemikute hulgas ◇ **the ~s' gallery** roimarite fotode kogu Inglise kriminaalpolitseis

roguery ['rougəri] *s.* kelmus

roguish ['rougiʃ] *a.* kelmlik, kelm, kelmikas

roil [rɔil] *v. t. & i. Am., dial.* sogastama, mudaseks segama, põhjamuda üles segama; segaselt voolama; *fam.* õrritama, ärritama, vihale ajama (= **rile**)

roily ['rɔili] *a. peam. Am.* sogane, mudane, hägune

roister ['rɔistə] **1.** *s. arh.* = **roisterer; 2.** *v. i.* mürgeldama, lärmitsevalt praalima

roisterer ['rɔistərə] *s.* mürgeldaja, lärmitsev praalija

roistering ['rɔistəriŋ] **1.** *a.* mürgeldav, lärmitsevalt praaliv; **2.** *s.* mürgeldus, lärmitsev praalimine

Roland ['rouland] *pn.* ◇ **to give a ~ for an Oliver** sama mõõduga tagasi mõõtma, osavasti vastu ütlema

role, rôle [roul] *s.* roll, (*näitleja*) osa

roll [roul] **1.** *s.* rull; rulldokument; (ametlik) register, nimekiri, nimestik, nimistu; rulle. prantssai; *Am.* pangatähtede rull, rahapatakas; *tehn.* valts, rull; rullik; rullumine, rulluv liikumine; (*laeva*) rullamine, (külg)õõtsumine; veeremine, veeretus; (*trummi-, äikese- jms.*) põrin; **2.** *v. i. & t.* rulluma, veerema; rullima, veeretama; *Am. sl.* (*er. joobnud isikul*) taskuid läbi tuhnima, raha ning väärtasju varastama; (*silmade kohta*) pöörlema; (*silmi*) pööritama; väherdama, vähkrema; *tehn.* valtsima; (*laeva kohta*) rullama, (külg)õõtsuma; (*mere kohta*) voogama, rulluvalt lainetama; (*trummi, äikese jms. kohta*) põrisema; (*trummi, r-tähte jms.*) põristama; rulli mähkima ◇ **Master of the R-s** (Inglise) ülemarhivaar, kohtuarhivaar; **to call the ~** *mil.* nimesid hõikama, loendust pidama; **to strike a solicitor off the ~s** advokaati ametist välja heitma; **~ of honour** sõjas langenute nimestik; **~ film** rullfilm; **to ~ along** (*vankri kohta*) veerema; (*isiku kohta*) rullavalt käima; **to ~ in** *Am. fam.* magama minema; **~ing in money** põhjatu(lt) rikas; **~ed into one** *fam.* ühes isikus (*või* asjas) koos antud; **to ~ on** edasi veerema, *Am. fam.* edasi liikuma; **to ~ out** välja veerema *või* veeretama; lahti rullima *või* rulluma; *Am. fam.* magamast tõusma; mõjuvalt ning kõlavalt hääldama; **to ~ one's r's** r-häälikut (keeleotsaga) väristama; **to ~ up** kokku rullima *või* rulluma; (*käist*) üles käärima; *mil.* vaenlase tiiba tagasi tõrjuma; *Am. fam.* (*v. t.*) kokku koguma *või* kuhjama; (*v. i.*) *fam.* kohale ilmuma, pärale jõudma, saabuma; *er. Austr.* (hulgaliselt) kokku sõitma, kogunema (*vrd.* **~-up**)

roll-call ['roulkɔ:l] *s. mil.* nimede väljahõikamine, loendus

roller I ['roulə] *s. zool.* siniraag

roller II ['roulə] *s.* rullija, veeretaja; rull, rullik, valts; veerlaine, kordlaine; *atrib.* rull-, valts- ◇ **~ bearing** *tehn.* rull-laager; **~ blind** rullkardin; **~ coaster** *Am.* = **switchback; ~ flag** *mer.* hoiatuslipp; **~ mill** *tehn.* valtsveski; **~ skate** rulluisk; **~ towel** rullkäterätik; *vrd.* **steam-~**

rolley ['rɔli] = **rulley**

rollick ['rɔlik] *v. i.* vallatlema, lõbutsema, -lustiliselt elama

rolling ['rouliŋ] **1.** *a.* rulluv, veerev; (*maastiku kohta*) laineline, laugjalt künklik; (*hääliku kohta*) põrisev; **2.** *s.* rullumine, veeremine; rullimine, veeretamine; *tehn.* valtsimine; (*laeva*) rullamine, (külg)õõtsumine; põrisemine, põrin ◇ **~ stock** veerem, veerev koosseis (*raudteel*); **~ stone** veerev kivi (*ka piltl.*); **a ~ stone gathers no moss** *vanas.* veerevale kivile ei kasva sammalt

rolling-mill ['rouliŋmil] *s. tehn.* (metalli)valtsimistehas; *ka* valtsmasin

rolling-pin ['rouliŋpin] *s.* tainarull

Rollo ['rɔlou] *pn.*

roll-top ['roultɔp] *a.* rullkattega ◇ **~ desk** (lukustatava) rullkattega kirjutuslaud

roll-up ['roulʌp] *s. er. Austr.* (hulgaline) kokkusõit, rahvakogunemine; *Am. ka* rullpuding (= *järgm.*)

roly-poly ['rouli'pouli] **1.** *s.* rullpuding, rullitud moosipuding; trullakas (laps); **2.** *a.* trullakas, paks (*er. lapse kohta*)

Romaic [ro(u)'meiik] **1.** *s.* uuskreeka (kõne)keel; **2.** *a.* uuskreekakeelne

Roman ['roumən] **1.** *a.* rooma, Rooma; roomakatoliku; **2.** *s.* (*pl.* **~s**) roomlane; roomakatoliiklane (= **~ Catholic**); *trük.* antiikva (= **~ type**) ◇ **~ candle** (*tulevärgis*) «rooma küünal»; **~ Catholic** (*a.*) roomakatoliku; (*s.*) roomakatoliiklane; **~ Catholicism** roomakatoliiklus; **~ cement** *tehn.* romaantsement, rooma tsement; **~ Empire** *aj.* Rooma (keisri)riik; **Holy ~ Empire** *aj.* (Saksa rahvuse) Püha Rooma keisririik, Saksa-Rooma keisririik; **~ law** *jur.* rooma õigus; **~ nose** rooma nina, kongnina; **~ numerals** rooma numbrid

romance I [rə'mæns] **1.** *s.* romanss (*er. kirj., muus.*), (keskaegne) luulelugu *või* armastuslaul; rüütliromaan; seiklusjutt *või* -romaan; armastusromaan; (kaunis) armuelamus, -lugu; (luuleline) väljamõeldis, luiskejutt; romantika, romantilisus, luulelisus; **2.** *v. i. & t.* luuleliselt ilutsema *või* unistama; luulelugusid välja mõtlema, liialdama, luiskama; romantiseerima; *fam. ka* kurameerima

Romance II [rə'mæns, ro(u)'m-] *lgv.* **1.** *a.* romaani (= **Romanic**); **2.** *s.* romaani keel *või* keeled

romancer [rə'mænsə] *s.* romansside kirjutaja; luulelugude väljamõtleja, liialdaja, luiskaja

Romanes **1.** ['rɔmənes] *s.* mustlaskeel; **2.** [ro(u)'mɑ:niz] *pn.*

Romanesque [roumə'nesk] *arhit.* **1.** *a.* romaani, romaani stiili(s); **2.** *s.* romaani stiil

Romania [ro(u)'meiniə] = **Rumania**

Romanian [ro(u)'meiniən] = **Rumanian**

Romanic [ro(u)'mænik] **1.** *a.* romaani (*keelte või rahvaste kohta*; *vrd.* **Romance** II); *ka* rooma, ladina (*er. kirjaviisi või kultuuri kohta*); **2.** *s.* romaani keel *või* keeled

Romanism ['roumənizm] *s.* romanism, roomlus; *er.* roomakatoliiklus, paavstlus

Romanist ['roumənist] *s.* roomameelne, roomluse (*er.* paavstluse) pooldaja; romanist (*rooma õiguse, rooma kultuuri või romaani keelte uurija*)

Romanize ['roumənaiz] *v. t. & i.* **(-zable)** romaniseerima, roomameelseks tegema, roomakatoliiklusele pöörama; romaniseeruma, roomameelseks (*või* roomakatoliiklikuks) muutuma

Romansh [ro'mænʃ, -'mɑ:nʃ], **R(o)u-** [ru-], *ka* **-mansch** **1.** *s.* retoromaani keel (*Šveitsis*); **2.** *a.* retoromaani

romantic [ro'mæntik] **1.** *a.* **(-ically)** romantiline; luuleline, fantastiline; ebapraktiline; **2.** *s.* romantik (= **romanticist**); *pl.* romantika, romantilisus, (liialdatud) luulelisus, (romantiline) ilutsemine

romanticism [ro'mæntisizm] *s. kirj., kunst* romantism; romantika, romantilisus

romanticist [ro'mæntisist] *s. kirj., kunst* romantik

romanticize [ro'mæntisaiz] *v. t. & i.* **(-zable)** romantiseerima, romantiliseks tegema; romantiliselt kirjutama

Romany ['rɔməni] **1.** *s.* mustlane (= **gipsy**); mustlaskeel; **2.** *a.* mustlaste(-), mustlas-

romaunt [ro'mɔ:nt, -'mɑ:nt] *s. arh.* (keskaegne) rüütlilugu (= **romance** I)

Rome [roum] *pn.* Rooma; *piltl.* Rooma riik *või* roomakatoliku kirik ◇ **do in ~ as the Romans do** huntidega peab koos ulguma

Romeo ['roumiou] *pn.*

Romish ['roumiʃ] *a.* rooma(katoliku), roomameelne, paavstimeelne

Romney ['rɔmni, 'rʌm-] *pn.*

Romola ['rɔmələ] *pn.*

romp [rɔmp] **1.** *v. i.* hullama, rübelema, vallatama; *sl.* lippama, lennul jooksma (*er. ratsahobuse kohta*); **2.** *s.* hullamine, rübelemine, vallatamine; rüblik, *er.* (poisilikult) rübelev tütarlaps ◇ **to ~ along** kiiresti lippama; **to ~ home** (*or* **in**) ratsavõistlustel hõlpsasti võitma

rompers ['rɔmpəz] *s. pl.* (*laste*) mängupüksid

Romulus ['rɔmjuləs] *pn.*

Ronald ['rɔn(ə)ld] *pn.*

rondeau ['rɔndou] *s. kirj.* rondoo

rondel ['rɔnd(ə)l] *s. kirj.* rondell; *ka* = **rondeau**
rondo ['rɔndou] *s.* (*pl.* **-os**) *muus.* rondo
roneo, *ka* **R-** ['rouniou] **1.** *s.* roneo (*teatav patenteeritud paljundusaparaat*); **2.** *v. t.* roneo abil paljundama
Röntgen, Roen- ['rɔntjən, 'rʌnt-, -gən] *pn.* ◇ **~ rays** röntgenikiired (= **X-rays**)
röntgenogram [rɔnt'genəgræm] *s. med.* röntgenogramm, röntgeniülesvõte
röntgenography [rɔntge'nɔgrəfi] *s. med.* röntgenograafia
röntgenologist [rɔntge'nɔlədʒist] *s. med.* röntgenoloog
röntgenology [rɔntge'nɔlədʒi] *s. med.* röntgenoloogia
'roo [ru:] *Austr. fam.* = **kangaroo**
rood [ru:d] *s. arh.* (Kristuse) rist (= **cross**); ristilöömise kujutis, krutsifiks (*er. kiriku vahevõrestiku kohal*); (*mõõtühikuna*) veerand aakrit (= 10,11 aari); maalapike ◇ **~-loft** *arhit.* vahevõrestikuväär (kirikus); **~-screen** *arhit.* vahevõrestik (*altariruumi löövist eraldav võrestikuline vahesein*)
roof [ru:f] **1.** *s.* katus; *mäend.* (*kaevandi*) lagi; *geol.* lasum, lasuv pind; **2.** *v. t.* katustama, katusega (*või* katusena) katma **(in, over)**; (*kellelegi*) ulualust andma ◇ **to raise the ~** *fam.* mürtsu tegema, kogu maja rõkkama panema; **under the ~ of** (*kellegi*) majas külaliseks; **~ of the mouth** suulagi
roofer ['ru:fə] *s.* katustaja, katusetegija, katusekatja; *fam.* tänukiri (*lahkunud külaliselt*)
roof-garden ['ru:fgɑ:d(ə)n] *s.* katuseaed (*lamedal katusel asetsev aed*)
roofing ['ru:fiŋ] *s.* katustis, katuse(katte)materjal; katusetegemine
rooftree ['ru:ftri:] *s. ehit.* harjapärlin; harjalatt (*vrd.* **ridgepole**); *piltl.* katus
rook I [ruk] *s.* (*malemängus*) vanker (= **castle**)
rook II [ruk] **1.** *s. zool.* künnivares; petis (*er. kaardimängus*); **2.** *v. t.* (*kaardimängus*) petlikult raha võitma; (*ostjalt*) liigset hinda välja pigistama
rookery ['rukəri] *s.* (*künnivareste või muude lindude*) haudeasund, haudekoloonia, linnulaat; (*loivaliste*) lesila; *piltl.* (vilets) üürikasarm *või* rühm elanikest kubisevaid majalogusid
rookie ['ruki] *s. sl.* nekrut, (kogemusteta) noorsõdur; algaja, kollanokk
rooky ['ruki] **1.** *a.* künnivarestest kubisev; *vrd.* **rook** II; **2.** *s.* = **rookie**
room [ru(:)m] **1.** *s.* ruum; tuba; *pl.* (kokkukuuluvad) toad, korter; **2.** *v. i. Am.* korteris olema; korterit (*või* tuba) jagama (*kellegagi* **with**) ◇ **no ~ to turn in** (*or* **to swing a cat**) pole ruumi ennast ümbergi pöörata; **I would rather have his ~ than his company** oleksin rõõmus, kui ta lahkuks; **in smb.'s ~** (*or* **in the ~ of smb.**) kellegi asemel; **to give ~** ruumi (*või* teed) andma; **to make ~** ruumi tegema (*kellelegi* **for**); **there is ~ for improvement** asjad võiksid paremad olla; **to leave ~ for evasion** kõrvalepõiklemiseks võimalust jätma
-roomed [ru(:)md] *a.* (*teatava arvu*) -toaline
roomer ['ru(:)mə] *s. Am.* toaüürnik, üüriline (= **lodger**)
roomette [ru(:)'met] *s. Am.* (väike) magamisvaguni kupee (*ainult ühe pingiga*)
roomful ['ru(:)mful] *s.* (*pl.* **-ls**) toatäis (*inimesi* **of people**)
roomie ['ru:mi] *s. fam.* toakaaslane
rooming-house ['ru(:)miŋhaus] *s. Am.* möbleeritud üüritubadega maja, võõrastemaja (= **lodging-house**)
room-mate ['ru(:)mmeit] *s.* toakaaslane
roomy I ['ru(:)mi] *a.* **(-ier, -iest; -ily, -iness)** ruumikas, avar
roomy II = **roomie**
Roosevelt ['rouzəvelt, 'ru:svelt] *pn.*
roost [ru:st] **1.** *s.* õrs; kanaõrs; kanakuut; *piltl.* puhkepaik; **2.** *v. i.* õrrel istuma *või* magama; ööpuhkusele asetuma ◇ **to go to ~** õrrele minema; *piltl.* magama minema; **to rule the ~** (teisi) kamandama, ninameheks olema; **at ~** õrrel, õrsil; *piltl.* voodis; **curses come to ~** needused langevad needjale enesele tagasi
rooster ['ru:stə] *s. dial., Am.* kukk (= **cock**)
root I [ru:t] **1.** *s.* juur (*ka mat., lgv. ja piltl.*); juurikas; *pl.* juurvili; *atrib.* juur(e)-, juurmine, juurne; põhiline, põhi-; **2.** *v. t. & i.* juurutama, juurduma panema, (maa) külge kinnitama **(to)**; juurduma, juurt võtma, juuri ajama; (välja) juurima **(out, up)**; ◇ **to pull up by the ~s** juurtega välja kiskuma (*ka piltl.*); **to take** (*or* **strike**) **~** juurt võtma, juurduma; **~ and branch** täielikult, põhjalikult; **the ~ of all evil** kõige kurja juur; **to get at** (*or* **to**) **the ~ of the matter** asja olemuseni (*või* põhituumani) tungima; **the ~ of the tongue** *anat.* keelepära, -juur; **square ~** *mat.* ruutjuur; **cube ~** *mat.* kuupjuur; **~ cap** *bot.* juurekübar; **~ cellar** juurviljakelder, -hoidla; **~ crop** *põll.* juurvili; **~ hair** *bot.* juurekarv; **~ pressure** *bot.* juurerõhk; **obedience ~ed in fear** hirmul põhinev sõnakuulmine; **he has a ~ed objection** tal on sissejuurdunud eelarvamus (*millegi vastu* **to**)
root II [ru:t], **rout** II [raut] *v. i. & t.* tuhnima, songima, tõnguma; tuhnitsema, tuustima (*ka piltl.*) ◇ **to ~ about** *Am.* tuhnima, (sorides) otsima (*midagi* **for**); **to ~ among** (*or* **in**) (*millegi hulgast või seast*) otsima, sorima; **to ~ out (up)** välja (üles) tuhnima
root III [ru:t] *v. i. Am. sl.* ergutuseks kisama, lärmakalt poolehoidu avaldama (*kellelegi* **for**)
rootage ['ru:tidʒ] *s.* juurdumine; juurestik, juurkond
rootle ['ru:tl] *v. i. & t.* tuhnima, songima, tõnguma
rootless ['ru:tlis] *a.* juuretu
rootlet ['ru:tlit] *s.* juureke, väike juur, narmasjuur
rootstock ['ru:tstɔk] *s. bot.* maa-alune vars, risoom (= **rhizome**); *piltl.* (põhi)tüvi
rooty I ['ru:ti] *a.* **(-iness)** juurekas, juurerikas; juuretaoline
rooty II ['ru:ti] *s. sõd. sl.* «turvas», leib
rope [roup] **1.** *s.* köis; tross; *mer. ka* ots; jäme nöör, *er.* **(the ~)** poomisnöör; **(the ~s)** *sport* köied (*poksiringi või areeni ümber*); veniv liimjas sadestis (*näit. õlles, veinis jms.*); **2.** *v. t. & i.* **(-pable)** köietama, köide panema, köiega kinnitama *või* siduma; köiega piirama **(in)** *või* (ära) märkima **(off)**; *Am.* köislinguga püüdma, lassotama; (*võiduajamisel*) hobust tagasi hoides tahtlikult kaotama; (*vedeliku kohta*) venivaks muutuma ◇ **on the ~** (*mägironijate kohta*) köiega ühte seotud; **to know the ~s** asjade käiku hästi tundma; **to learn the ~s** asjade käiguga hästi tutvuma; **to show smb.** (*or* **to put smb. up to**) **the ~s** kedagi asjade käiguga põhjalikult tutvustama; **to give smb. (plenty of) ~** kellelegi vaba voli andma; **to give smb. ~ enough to hang himself** kellelegi võimalust andma iseenese languse põhjustamiseks; **~ of pearls** nööritäis pärle; **~ of sand** petlik kindlustus; **to ~ smb. in** *piltl.* kedagi kaasa tõmbama (*mingisse tegevusse*)
rope-dancer ['roupdɑ:nsə] *s.* köietantsija
rope-ladder ['rouplædə] *s.* köis- *e.* nöörredel
roper ['roupə] *s.* köietegija; *Am.* köislinguga püüdja, lassotaja
rope's-end ['roupsend] *s.* köieots (*er. peksmiseks*)
rope-walk ['roupwɔ:k] *s.* köietehas
rope-walker ['roupwɔ:kə] = **rope-dancer**
rope-yarn ['roupjɑ:n] *s.* köiekeere, -säie
ropy ['roupi] *a.* **(-iness)** liimjalt veniv (*vedeliku kohta*); *haruld.* köietaoline
Roquefort ['rɔkfɔ:] **1.** *pn.;* **2.** *s.* rokfoori juust (= **~ cheese**)
roquet ['rouki, -kei] (*kroketimängus*) **1.** *s.* krokeerimine; **2.** *v. t. & i.* krokeerima
rorqual ['rɔ:kwəl] *s. zool.* vaguvaal
rorty, raughty ['rɔ:ti] *a.* **(-ier, -iest; -ily, -iness)** *sl.* lõbus, lustiline, lustlik; tore, mõnus
Rosa ['rouzə] *pn.*
rosaceous [ro'zeiʃəs] *a. bot.* roosõieline
Rosalind ['rɔzəlind] *pn.*
Rosamond ['rɔzəmənd] *pn.*
rosary ['rouzəri] *s. aiand.* rosaarium, roosiaed, -peenar; *kirikl.* roosikrants, -pärg
Roscoe ['rɔskou] *pn.*
Roscommon [rɔs'kɔmən] *pn.*
rose I [rouz] **1.** *s.* roos (*ka Inglismaa embleem*); rosett; rosettaken (= **~ window**); (*kastekannu*) sõel; roosa värv(us); *pl.* roosa näojume, (põse)puna; **(the ~)** *med.* roos, erüsiipel (= **erysipelas**); **2.** *a.* roosa, roosivärviline, -värvi, -karva ◇ **to gather -es** *piltl.* lõbu taga ajama; **bed of -es** hõlpus elu; **Wars of the R-es** *aj.* Rooside sõjad (*kodusõjad Inglismaal 1451—1485*); **under the ~** salajas; **~ mallow** *bot.* tokkroos; (*suurte roosade õitega*) hibisk; **~ noble** *aj.* roosnoobel (*Inglise kuldmünt XV—XVI saj.*); **~ oil** roosiõli
rose II [rouz] *vt.* **rise**

Rose III [rouz] *pn.*

roseate ['rouziit] *a.* roosivärviline, roosiline (*ka piltl.*); *vrd.* **rose-coloured**

Rosebery ['rouzb(ə)ri] *pn.*

rose-bud ['rouzbʌd] *s.* roosipung, -nupp

rose-bush ['rouzbuʃ] *s.* roosipõõsas

rose-coloured, *Am.* **-colored** ['rouzkʌləd] *a.* roosivärviline, roosiline (*ka piltl.*) ◇ **to take ~ views of** (*millelegi*) roosiliselt vaatama; **to look through ~ spectacles** läbi roosade prillide vaatama (*millelegi* **at**)

rose-leaf ['rouzli:f] *s.* (*pl.* **-leaves** [-li:vz]) roosileht ◇ **crumpled -ves** *piltl.* väike kibedus keset õnne

rosemary ['rouzm(ə)ri] *s. bot.* rosmariin ◇ **wild ~** küüvits; sookail

roseola [ro(u)'zi:ələ] *s. med.* punetised; roosatähn, roseool

rose-rash ['rouzræʃ] = *eelm.*

roseroot ['rouzru:t] *s. bot.* roosilõhnaline kuldjuur

rose-tree ['rouztri:] *s.* roosipuu, -põõsas; *er.* (pikale alusele poogitud) aedroos

Rosetta [ro(u)'zetə] *pn.* Rosette (*linn Egiptuses*) ◇ **~ stone** Rosette'i kivi (*kuulus raidkirjadega kivi, mis võimaldas hieroglüüfide dešifreerimise*)

rosette [ro(u)'zet] *s.* rosett; *bot.* lehekodarik (*varre või tüve alusel või tipus*)

rose-water ['rouzwɔ:tə] *s.* roosivesi; *piltl.* meelitused *või* hell kohtlemine

rosewood ['rouzwud] *s.* palisander, palisandripuit (*mitmesuguse väärispuidu nimetus*)

rosin ['rɔzin] **1.** *s.* vaik, pihk (= **resin**); kõvastunud vaik; kampol; **2.** *v. t.* (*er. viiulipoogna jõhve*) kampoliga hõõruma ◇ **~ soap** *tehn.* kampolseep, (kollane) pesuseep, majapidamisseep

Rosinante, Roz- [rɔzi'nænti] *s.* vilets hobusekronu (*Don Quijote viletsa ratsu nime järgi*)

Roslin ['rɔzlin] *pn.*

Ross [rɔs] *pn.* ◇ **~ Sea** Rossi meri (*L.-Jäämere osa*)

Rossal ['rɔs(ə)l] *pn.*

Rossetti [ro(u)'zeti, rɔ's-] *pn.*

Rosslyn ['rɔslin] *pn.*

roster ['roustə, 'rɔs-] *s. mil.* teenistuskordade tabel (*teenistuskordi näitav nimestik*); *Am.* nimestik, nimekiri

rostra ['rɔstrə] *vt.* **rostrum**

rostral ['rɔstrəl] *a.* laevaninamikega kaunistatud (*er. samba kohta*); *zool.* nokise-, noka-, nokisepoolne, rostraalne

rostrum ['rɔstrəm] *s.* (*pl.* **-ra, -rums**) (avalik) kõnetool; (*dirigendi*) pult; *aj.* (*pl.* **-ra**) rostra (*vaenlaselt vallutatud laevade ninamikega kaunistatud kõnetribüün Vana-Roomas*); *zool.* nokis, nokk ◇ **sphenoidal ~** *zool.* kiilluunokis

rosy ['rouzi] *a.* roospunane, roosikarva, -värvi, roosa, roosiline (*ka piltl.*); punapõskne, tervisest punetav

rot [rɔt] **1.** *v. i. & t.* **(-tt-)** mädanema, kõdu(ne)ma, pehkima, määnduma, roiskuma; mädandama, määndama, roisutama, mädastama, pehkima panema; *sl.* vussi ajama, ära rikkuma; *sl.* õrritama, nokkima; **2.** *s.* mädanemine, kõdu(ne)mine, pehkimine, roiskumine; mädanik (*vrd.* **dry ~**); *vet.* (*er. lammaste*) maksakaantõbi (= **liver ~**); sõramädanik (= **foot ~**); *sl.* lollus, mõttetus (*tarvit. sag. ühendis* **tommy-~**)

rota ['routə] *s.* teenistuskordade (*er.* valvekordade) tabel *või* plaan; **(R-)** roomakatoliku kiriku kõrgeim apellatsioonikohus

Rotarian [ro'teəriən] *s.* rootarlane, Rotary klubi liige (*vt. järgm.*)

rotary ['routəri] **1.** *a.* pöörlev, keerlev, roteeriv, pöörd-; *tehn.* rotatsioon(i)-; rootor-; **2.** *s. tehn.* pöörlev masin (*või mingi muu mehhanism*); *trük.* rotatsioon(trüki)masin (= **~ press**); ringristmik; *vt.* **roundabout** ◇ **R- Club** Rotary klubi (*teatav rahvusvaheline organisatsioon*); **~ converter** *el.* pöörlev muundur; **~ current** *el.* mitmefaasiline vool; **~ engine** *tehn.* rootormootor; **~ press** *tehn.* rotatsioon(trüki)masin; **~ printing** rotatsioontrükk, rototrükk; **~ pump** rootorpump; **~ switch** *el.* pöördlüliti

rotate 1. [ro(u)'teit, *Am. ka* 'routeit] *v. i. & t.* **(-atable)** pöörlema (*ka astr.; vrd.* **revolve**); tiirutama; keerlema, roteerima; kindlas järjekorras vaheldama *või* vaheldama; **2.** ['routeit] *a. bot.* ratasjas, rattakujuline (*er. õiekrooni kohta*)

rotation [ro(u)'teiʃ(ə)n] *s.* pöörlemine (*ka astr.; vrd.* **revolution**); tiirutus; keerlemine, ringliikumine, rotatsioon; *mets.* raiering; külvikord ◇ **in (*or* by) ~** järjekorras; **~ of crops** (*or* **crop ~**) *põll.* külvikord; **~ angle** *füüs.* pöördenurk; **~ speed** *füüs.* pöörlemiskiirus; **axis of ~** *füüs., astr.* pöörlemistelg

rotational [ro(u)'teiʃ(ə)n(ə)l] *a.* **(-lly)** pöörlemis-, keerlemis-; järjekorras vahelduv

rotator [ro(u)'teitə] *s.* pöörleja, keerleja; pööraja, keeraja; pöörlev masinaosa *või* masin; *füüs.* rotaator; *anat.* tiirutaja(lihas), rotaator

rotatory ['routətəri, ro(u)'teit-] *a.* **(-ily)** pöörlev, keerlev; pöörav, keerav; järjekorras vahelduv

rote [rout] *s.* mehaaniline harjumus, pime mälu (*tarvit. ainult ühendis* **by ~**) ◇ **to learn (say, know, do, etc.) by ~** mehaaniliselt õppima (ütlema, teadma, tegema jne.)

rot-gut ['rɔtgʌt] *s. sl.* «sooleroisutaja», puskar, alaväärtuslik viin

Rotherham ['rɔðərəm] *pn.*

Rotherhithe ['rɔðəhaið] *pn.*

Rothermere ['rɔðəmiə] *pn.*

Rothesay ['rɔəsi, -sei] *pn.*

Rothschild ['rɔθ(s)tʃaild, 'rɔst-] *pn.*

rotifer ['routifə] *s. zool.* keriloom

rotisserie [ro(u)'tisəri:] *s.* **1.** grillrestoran *või* puhvet (*kus praadi röstitakse pöörleval vardal*); **2.** elektriröst, -grill (*pöörleva praevardaga*)

rotor ['routə] *s. tehn.* rootor (*pöörlev seade või masinaosa*); tööratas ◇ **~ ship** rootorlaev

rotten ['rɔtn] *a.* **(~er, ~est)** mäda, mädanenud, määndunud; kõdunenud, pehkinud, roiskunud, rikundunud, riknenud; (*kivi kohta*) mure, rabe; *sl.* vastik, närune, vilets, sant ◇ **to feel ~** ennast väbalasti (*või* halvasti) tundma; **~ borough** *aj.* «pehkinud kohake» (*parlamendiliikmega esindatud tähtsuseta asula Inglismaal enne 1832. a. reformi*); **R- Row** tuntud ratsutustee Hyde Parkis Londonis; **~ with money** *Am. sl.* ropult rikas, põhjatu rikas

rottenness ['rɔtnnis] *s.* mädasus, kõdu, pehkimus, roiskumus; rabedus; *sl.* vastikus, närusus

rotten-stone ['rɔtnstoun] *s. geol.* treepel (*pehme rabekivi, tarvit. ka metalli poleerimiseks*)

rotter ['rɔtə] *s. sl.* närukael, santlaager, reo

Rotterdam ['rɔtədæm] *pn.*

rotund [ro(u)'tʌnd] *a.* **(~er, ~est)** ümar, ümmargune, ümarik, lihav; (*hääle, stiili jms. kohta*) täiekõlaline

rotunda [ro(u)'tʌndə] *s. arhit.* rotund, (kuppelkatusega) ümarehitis, -saal

rotundity [ro(u)'tʌnditi] *s.* ümarus, ümarikkus, lihavus; (*hääle, stiili jms.*) täiskõlalisus

roturier [rou'tjuəriə] *s. pr.* lihtrahva liige, mitteaadlik; (*Kanadas*) väikerentnik

rouble, ruble ['ru:bl] *s.* rubla

roué ['ru:ei] *s. pr.* liiderlik elumees

Rouen ['ru:ɑ:ŋ, -ɔ:ŋ] *pn.*

rouge I [ru:ʒ] **1.** *s.* mink, näo- *või* huulepuna, (punane) metallipoleerimispulber; **2.** *v. t. & i.* minkima, *ka* huuli värvima

rouge II [ru:dʒ] *s.* rüselus (Etoni) jalgpallimängus (= **scrummage**)

rouge-et-noir ['ru:ʒei'nwɑ:] *s. pr.* «punane ja must» (*teatav hasartkaardimäng*)

rough [rʌf] **1.** *a.* kare, konarlik, konarik; karune, karvane; krobe, krobeline; kore, jämedakoeline; tahumatu, silumatu, lihvimata, töötlemata, viimistlemata; toores, jäme, jõhker; karm; (*veini kohta*) kuiv; (*hääle kohta*) räme, kare; (*mere kohta*) tormine, lainetav; ligi- *või* umbkaudne; **2.** *adv.* karedalt, konarlikult, konarikult; *vrd.* **roughly; 3.** *s.* konarus, konarlikkus; konarlik maastik, *er.* golfiväljaku metsik osa; **(the ~)** tahumatus, viimistlematus; **(the ~)** eluraskused, ebamugavused, -meeldivused; toores mees, ulakas, huligaan; (hobuse)rauahaak, haakraud; **4.** *v. t.* karedaks (*või* karvaseks, karuseks) tegema; (*juukseid, karvu, sulgi*) üles sasima **(up)**; (*kedagi*) vastu karva silitama, ärritama **(up)**; (*hobust*) haakraudadega rautama; jämedajooneliselt töötlema, eeltöötlema **(out)**; üldjoontes täitma **(in)**; karmi elu elama, ilma mugavusteta läbi ajama ◇ **~ and ready** tahumatu kuid tubli, jämedajooneliselt kõlvuline; **~ copy** algvisand, mustand; **~ diamond** lihvimata teemant (*ka piltl.*); **~ draft** (*dokumendi*) esialgne visand *või* kavand; **~ house** *sl.* mürgel,

mürts, skandaalitsus; ~ **on smb.** kellegi suhtes liiga karm *või* ülearuselt range; ~ **rider** taltsutamata hobuste ratsastaja; irregulaarne ratsaväelane

roughage ['rʌfidʒ] *s.* (*toiduaineis sisalduv, seedimist soodustav*) koreaine (*näit. sõklad, kliid jms.*); koresööt

rough-and-tumble [rʌfən'tʌmbl] **1.** *a.* mürtsuline; **2.** *s.* mürtsutegemine

roughcast ['rʌfkɑ:st] **1.** *v. t.* (*pret. & p. p.* ~) jämedalt krohvima; *piltl.* jämedajooneliselt ette valmistama, visandama; **2.** *s.* jäme krohv, aluskrohv

rough-dry [rʌf'drai] **1.** *v. t.* ilma triikimata kuivatama (*pesu*); **2.** *a.* triikimata kuivatatud

roughen ['rʌfn] *v. t. & i.* karestama, karedaks tegema; karenema, karestuma, karedaks muutuma

rough-hew ['rʌf'hju:] *v. t.* (*pret.* ~**ed**, *p. p.* **-hewn** [-'hju:n]) jämedalt (*või* üldjoontes) välja raiuma *või* tahuma; *piltl.* visandama

roughly ['rʌfli] *adv.* karedalt, konarlikult, karuselt, karvaselt *jne.* (*vt.* **rough**); *er.* ligi- *või* umbkaudselt ◇ ~ **made** nagu kirvega tahutud; ~ **speaking** üldiselt öeldes

roughneck ['rʌfnek] *s. Am. sl.* mühakas, tahumatu mees; ulakas, huligaan

roughness ['rʌfnis] *s.* karedus, konarlikkus, konarus; karusus, karvasus; tahumatus, silumatus, lihvimatus; toorus, jämedus; (*hääle*) rämedus, karedus; (*mere*) tormisus, lainetavus; ligi- *või* umbkaudsus

roughshod ['rʌfʃɔd] *a.* (*hobuse kohta*) haakraudadega rautatud ◇ **to ride** ~ **over** *piltl.* jalge alla sõtkuma, hoolimatult kohtlema

rough-spoken ['rʌf'spouk(ə)n] *a.* jämedavõitu kõnega, labaselt väljenduv

roulade [ru:'lɑ:d] *s.* **1.** *muus.* rulaad, kiire (laulu)passaaž; **2.** *kok., er. Am.* rulaad

rouleau [ru:'lou] *s.* (*pl.* ~**s**, ~**x** [-z]) (paberisse keeratud) münditrull; ruljas kimp

roulette [ru(:)'let] *s.* rulett (*teatav hasartmäng*)

Roumania [ru(:)'meiniə] = **Rumania**

Roumansh [ru'mænʃ] = **Romansh**

round I [raund] **1.** *a.* ümmargune, ümar, kumer; sõõrik, sõõrjas; ring-, ringikujuline, ringi- *või* ümberulatuv; täidlane, täis-, terve; selge, eht, ehtne, võltsimata; aval, avameelne; **2.** *s.* ümarus, ümmargune ese, sõõrik; ring, ringkäik, -kulg, tiir, tuur; sõõr, ümmargune lõik, viilukas, käär; redelipulk; rida, kogum, määratud hulk; kogupauk; (*püssi*) laeng, padrun; võistlusring; sari, voor; *sport* raund; (*golfis*) geim, partii; ringlaul; *muus. ka* (lühike) kaanon; **3.** *adv.* ringi, ümber; tagasi; **4.** *prep.* (*millegi, kellegi*) ümber; **5.** *v. t. & i.* ümardama, ümmarguseks tegema; ümarduma, ümmarguseks muutuma; ringi minema *või* sõitma; ümber pöörduma ◇ **to be** ~ **with** *arh.* (*kellegagi*) avameelselt rääkima; ~ **angle** *mat.* täispööre (=360°); ~ **arch** *arhit.* ümarkaar; ~ **dance** ringtants; valss (= **waltz**); ~ **hand** ümarkiri; ~ **numbers** ümmargused arvud; ~ **robin** ringikujuliselt paigutatud allkirjadega palve- (*või* kaebe)kiri (*et ei oleks võimalik kindlaks teha esimest allakirjutajat*); ~ **sum** ümmargune summa; **R- Table** (*kuningas Arthuri legendaarne*) ümmargune laud (*mille ümber istusid ta rüütlid; vrd.* ~**-table**); ~ **trip** *Am.* edasi-tagasi-reis (= **return trip**); ~ **of beef** veiseliha kintsulõik; **to make** (*or* **go**) **one's** ~**s** oma (valve)ringkäike tegema; **all** ~ kõikjal(e); kõigil(e); **I will be** ~ **in a minute** ma olen peagi tagasi; **all the year** ~ aastaringselt, kogu aasta läbi; **to come** (*or* **get**) ~ **smb.** kedagi tüssama; **to show smb.** ~ kellelegi (kaasas käies) kõike vaatamisväärset näitama; **to win** ~ enda poole võitma; ~ **about** ümber, ümberringi (*vrd.* **roundabout**); ~ **and** ~ (korduvalt) ringi; **to** ~ **a corner** ümber nurga keerama; **to** ~ **off** ümmarguseks tegema, korda seadma, lõpule viima, lõpetama (*millegagi* **with**); **to** ~ **on** *fam.* (*kellelegi*) ootamatult vastu sähvama, näkku kargama; *sl.* peale kaebama, (*kaassüüdlast*) üles andma; **to** ~ **to** (*laeva kohta*) tuulde pöörduma; **to** ~ **up** (*kariloomi, põgenikke jms.*) (sisse piirates) kokku ajama, kinni püüdma; *fam.* kokku koguma

round II [round] *v. i. & t. arh.* (salaja) sosistama (*tarvit. peam. ühendis* **to** ~ **smb. in the ear that...** kellelegi kõrva sosistama, et...)

roundabout ['raundəbaut] **1.** *a.* ringiminev; ringav, kaudne, ringkaudne; **2.** *s.* ringisõidutee, ümbersõidutee; ringristmik; ringav (*või* kaudne) väljendus; karussell, pöörkiik; *Am.* (vanamoeline) kitsas (meeste, poiste) pihtkuub

roundel ['raund(ə)l] *s.* (metall)ketas; ümarkilbike; ümmargune pilt *või* medaljon; = **rondeau**

roundelay ['raundilei] *s.* (lihtne) kordusriimiga lauluke; ringlaul; ringtants; linnulaul

rounder ['raundə] *s.* ümarakstegija, ümardi, ümardamisriist; ringkäikude *või* -sõitude tegija, *er.* **(R-)** metodistide rändjutlustaja; *Am. sl.* kõrtsides ümberlogeleja, sageli politsei arestituppa sattuv joomar *või* mürgeldaja; *pl.* (*tarvit. ka sg-na*) *sport* pesapalli meenutav briti pallimäng

Roundhead ['raundhed] *s. aj.* «ümarpea» (*parlamendipartei liikme pilkenimetus Inglise kodusõjas, 1642—1649*); puritaan

round-house ['raundhaus] *s. aj.* vangitorn; *mer.* kvarterteki ahtris asetsev kajut; *ka* laevaohvitseride käimla; *Am.* pöördplatvormiga veduridepoo

roundly ['raundli] *adv.* ümmarguselt, ringikujuliselt; otsekoheselt, avameelselt, selgesõnaliselt; põhjalikult

round-shouldered ['raundʃouldəd] *a.* längus õlgadega, kühmakas, vimmakas

roundsman ['raundzmən] *s.* (*pl.* **-men**) kaupade ringikandja; tellimustehankija; *Am.* valvekorral olevate politseinike kontrollija seersant

round-table ['raundteibl] *a. er. piltl.* ümarguse laua (taga toimuv)

round-the-clock ['raundðə'klɔk] *a.* kogu ööpäeva kestev *või* toimuv

round-up ['raundʌp] *s.* (*kariloomade, põgenike jms.*) kokkuajamine; *er. Am.* veiste kokkuajamine tembeldamiseks; (*rahvahulga*) ringhaarang; *piltl.* (*vanade sõprade jms.*) kokkutulek; (*sündmuste, uudiste*) ülevaade, kokkuvõte ◇ **weekly news** ~ nädalauudiste kokkuvõte

roundworm ['raundwə:m] *s. zool.* ümaruss, nematood

roup I [ru:p, raup] *Š.* **1.** *s.* oksjon; **2.** *v. t.* oksima, oksjonil müüma

roup II [ru:p] *s. vet.* (*kanade*) kõhetus(tõbi)

roupy ['ru:pi] *a.* kõhetustõbine (*kana kohta*)

rouse I [rauz] *v. t. & i.* (**-sable**) üles äratama *või* ajama (**up, from, out of**); (*jahiloома või -lindu*) peiduurkast (*või* pesast) üles (*või* välja) ehmatama; äratama, virgutama, ergutama (*millekski* **to**; *midagi tegema* **to do**); virguma, ärkvele tõusma (**up**)

rouse II [rauz] *s. arh., poeet.* tervisejoomine, peekritühjendamine; toost; (lõbus) jooming (= **carouse**)

rouseabout ['rauzəbaut] = **roustabout**

rousing ['rauziŋ] *a.* virgutav, ergutav; vaimustatud, hoogne, elav, elevuslik

Rousseau ['ru:sou] *pn.*

roustabout ['raustəbaut] *s.* **1.** *Am.* sadama- *või* dokitööline; tsirkuse (liht)tööline (*mitte artist*); **2.** *Austr.* (*ka* **rouseabout** ['rauzəbaut]) lambafarmi abitööline (*er. lammaste pügamisel*)

rout I [raut] **1.** *s.* (*löödud sõjaväe*) korratu taganemine, põgenemine; pummeldajate (*või* mürgeldajate) salk; *jur.* (*vähemalt kolmest isikust koosnev*) korrarikkujate jõuk; *arh.* raut (*suur õhtune seltskondlik koosviibimine*); **2.** *v. t.* põgenema lööma ◇ **to put to** ~ põhjalikult lööma, põgenema lööma, purustama

rout II [raut] *v. t. & i.* songima, tuhnima, tuhnitsema, tõnguma, tuustima (*ka piltl.*); (välja) juurima **(out, up)**; (vägivaldselt) välja kihutama **(out)**; *vrd.* **root** II

route [ru:t, *mil. ka* raut] **1.** *s.* tee, liikumissuund; liiklusliin; teekond; *mil.* marsruut, marsikava; marsikäsk; **2.** *v. t.* (*teatavat teed kaudu*) suunama, lähetama ◇ **to get (give) the** ~ marsikäsku saama (andma)

route-march ['ru:tmɑ:tʃ, 'raut-] *s. mil.* harjutusrännak, treenimismarss

routine [ru:'ti:n] *s.* rutiin, kindlakskujunenud toimimisviis, kivinenud harjumus *või* tava; *atrib.* rutiinne, tavaline, mehaaniline, šablooniline, šabloonne

Routledge ['rʌtlidʒ, 'raut-] *pn.*

rove I [rouv] **1.** *v. i.* uit(a)ma, ümber rändama; (*pilgu kohta*) ekslema; *vrd.* **roving**; **2.** *s.* uit(a)mine (*tarvit. er. väljendis* **on the** ~ uitamas)

rove II [rouv] *vt.* **reeve** II

rove III [rouv] *tekst.* **1.** *s.* heie; **2.** *v. t.* heietama

rover I ['rouvə] *s.* uit(a)ja, rändaja; (*kroketimängus*) uitpall (*kõik väravad läbinud,*

kuid mitte veel lõpptulpa puudutanud pall); vanem skaut

rover II ['rouvə] *s. arh., poeet.* röövel, *er.* mereröövel (= **pirate**)

roving ['rouviŋ] *a.* uitav, ümberrändav; (*pilgu kohta*) ekslev ◇ ~ **ambassador** *Am. pol.* (rändav) erisaadik (= **ambassador at large**)

row I [rou] *s.* rida, rodu ◇ **in a** ~ reas; **it doesn't amount to a** ~ **of beans** (*or* **pins**) *Am.* see ei ole krossigi väärt

row II [rou] **1.** *v. i. & t.* sõudma, aerutama; **2.** *s.* sõud, sõudmine, aerutus, aerutamine

row III [rau] *fam.* **1.** *s.* lärm, kära, kisa, mürgel, mürts; **2.** *v. t.* läbi pragama *või* sõimama ◇ **what's the** ~? mis siin lahti on?; **to make** (*or* **kick up**) **a** ~ kisa tõstma, skandaali tegema; **to get into a** ~ pragada (*või* sõimata) saama

rowan ['ro(u)ən, 'rauən] *s. Š.* pihlakas, pihl (= ~**-tree, mountain ash**); pihlakamari (= ~**-berry**)

row-boat ['roubout] *s.* sõudepaat

row-de-dow ['raudi'dau] *s. fam.* mürgel(dus), lärm(itsus), mürtsutamine

rowdy ['raudi] **1.** *a.* (**-ier, -iest; -ily, -iness; -yish**) mürgeldav, lärmitsev, laaberdav, huligaanitsev; **2.** *s.* mürtsumees, riiukukk, huligaan

rowdyism ['raudiizm] *s.* mürgeldus, lärmitsus; mürtsutegemine, laaberdamine, huligaanitsus

Rowe [rou] *pn.*

rowel ['rauil, -əl] *s.* kannuserattake, -täht

Rowena [ro(u)'wi:nə] *pn.*

rower ['rouə] *s.* sõudja, aerutaja

rowing I ['rouiŋ] *s.* sõudmine, aerutamine; sõudesport ◇ ~ **club** sõudespordiklubi

rowing II ['rauiŋ] *s. fam.* lärmamine, pragamine, sõimamine

rowing-boat ['rouiŋbout] = **row-boat**

Rowland ['rouland] *pn.*

Rowley ['rouli] *pn.*

rowlock ['rɔlək, 'rʌlək, *Am.* 'roulɔk] *s.* tull, hank, aeruhaak

Rowntree ['rauntri(:)] *pn.*

Rowton ['rautn, 'rɔ:tn] *pn.*

Roxburgh(e) ['rɔksbrə] *pn.*

Roy ['rɔi] *pn.*

royal ['rɔi(ə)l] **1.** *a.* kuninglik, kuninga-; *piltl.* vürstlik, tore; **(R-)** Kuninglik, Briti (*paljudes ametiasutuste, organisatsioonide jms. nimedes*); **2.** *s. fam.* kuninglikust soost isik; *mer.* roilteng; ülemine praamteng, kolmas mastipikend (= ~ **mast**); roilpuri, ülemine praampuri (= ~ **sail**); teatav paberikaust (*19 × 24 või 20 × 25 tolli*); = ~ **stag** ◇ **R- Air Force** (*lüh.* **R.A.F.**) Briti (Kuninglik) Lennuvägi; ~ **blue** puhas sügavsinine; ~ **fern** *bot.* kuningosmunda (= **osmunda**); ~ **palm** *bot.* kuningpalm; ~ **road** *piltl.* hõlpus tee (*millegi saavutamiseks*); **R- Society** Kuninglik Selts (*Suurbritannia vanim teaduslik ühing*); ~ **stag** kuningpõder (*vähemalt 12 sarveharuga põder*); ~ **yard** *mer.* roilraa

royalist ['rɔiəlist] *s.* rojalist, kuningriiklane; *atrib.* rojalistlik, kuningriiklaslik

royally ['rɔi(ə)li] *adv.* kuninglikult

royalty ['rɔi(ə)lti] *s.* kuninglikkus, kuninglus; kuninglik isik, kuningliku perekonna liige; *pl.* kroonitud pead; *pl.* kuninglikud õigused; riigile (*või* maaomanikule) makstav osamaks maavarade kasutamise eest; kasutusmaks, litsentsilõiv; autoritasu, -honorar

Royston ['rɔist(ə)n] *pn.* ◇ ~ **crow** hallvares

r.p.m. *lüh.* = **revolutions per minute**

r.p.s. *lüh.* = **revolutions per second**

R.R. *lüh. Am.* = **railroad**

R.S.P.C.A. *lüh.* = **Royal Society for Prevention of Cruelty to Animals**

R.S.V.P. ['ɑ:(r)esvi:'pi:] *lüh.* = **répondez s'il vous plaît**

Rt. Hon. *lüh.* = **Right Honourable** (*vt.* **honourable**)

Ru *keem.* = **ruthenium**

rub I [rʌb] **1.** *v. t. & i.* **(-bb-)** hõõruma; hõõrduma (*millegi vastu* **against, on**); **2.** *s.* hõõr, hõõre; takistus, tõke, raskus ◇ **to** ~ **along** *fam.* (kuidagiviisi) läbi saama *või* ajama; (teineteisega) läbi saama; **to** ~ **away** (*or* **off**) ära hõõruma; **to** ~ **down** tasaseks hõõruma; kuivaks hõõruma; masseerima; (*hobust*) harjama; **to** ~ **in** sisse hõõruma; **to** ~ **it in** *piltl.* (*midagi*) nina alla hõõruma; **to** ~ **on** (*or* **along, through**) kuidagiviisi edasi (*või* läbi) saama; **to** ~ **out** välja hõõruma; *Am. sl.* hävitama, surmama; **to** ~ **up** peeneks (*või* läikivaks) hõõruma, poleerima; (*mälu, teadmisi*) värskendama; **to** ~ **shoulders** iga päev kokku puutuma (*kellegagi* **with**); **to** ~ **smb. the wrong way** kedagi vastukarva silitama (*ka piltl.*); **to give smth. a (good)** ~ (*or* ~**-up**) midagi (tublisti) hõõruma *või* läikele nühkima *või* poleerima (*ka piltl.*); **there's the** ~! selles see raskus seisnebki!

rub II [rʌb] *vt.* **rubber** II

rub-a-dub ['rʌbə'dʌb] *s.* tratataa (*trummipõrin*)

rubber I ['rʌbə] **1.** *s.* hõõruja; masseerija (*er. türgi saunas*); froteerätik, hõõrumisrätik; *tehn.* hõõrumisvahend, -seadis, hõõruti; ihumiskivi; (jäme) viil; kummi, kautšuk; kumm, *er.* kustutuskumm (= **india-**~); *pl. er. Am.* kalossid (= **galoshes**); *atrib.* kummi-; **2.** *v. t.* = **rubberize; 3.** *v. i. Am. sl.* = **rubberneck** ◇ ~ **boot** kummisaabas, kummik; ~ **plant** (*ka* ~ **tree**) *bot.* kautšukitaim, -puu, *ka* kummi(-viigi)puu; ~ **stamp** kummitempel; *Am. fam.* teiste arvamuste (*või* otsuste) pimesi heakskiitja *või* kinnitaja; trafaretne heakskiit *või* kinnitus; kulunud väljend, klišee, trafarett, šabloon; *vrd.* ~**-stamp**

rubber II ['rʌbə] *s.* (*kaardimängus, er. bridžis*) rober; (**the** ~) kolmest partiist kahe võitmine (*lüh.* **the rub**)

rubberize ['rʌbəraiz] *v. t.* kummeerima, kummiga katma *või* immutama

rubberneck ['rʌbənek] *Am. sl.* **1.** *s.* «kaelaõieldaja», uudistav vahtija, *er.* uudistav turist; **2.** *v. i.* kaela õieldama, uudistavalt vahtima

rubberoid ['rʌbərɔid] *s. ehit.* ruberoid

rubber-soled ['rʌbəsould] *a.* kummitallaga

rubber-stamp ['rʌbə'stæmp] **1.** *v. t.* kummitempliga pitseerima; *piltl.* (*teiste arvamust või otsust*) pimesi heaks kiitma *või* kinnitama; **2.** *a.* klišeelik, trafaretne, šablooniline, šabloonne, kulunud

rubbing ['rʌbiŋ] *s.* hõõrumine; *er.* paberi hõõrumise teel (*värvilise kriidiga, grafiidiga jms.*) saadud äratõmme (*näit. mündist, hauakirjast jne.*)

rubbish ['rʌbiʃ] *s.* praht, rämps, pahn; lollus (*tarvit. er. hüüatusena*)

rubbishy ['rʌbiʃi] *a.* (**-iest; -iness**) prahine, rämpsune, pahnane; väärtuseta

rubble ['rʌbl] *s.* kiviprügi, -puru; purd; *geol.* purdmaterjal ◇ ~ **ice** lahtine ajujää

rubbly ['rʌbli] *a.* kiviprügine, -purune; purdne (*ka geol.*)

Rube [ru:b] **1.** *pn.* (= **Reuben**); **2. (r-)** *Am. sl.* maamats

rubella [ru(:)'belə] *s. med.* punetised

Rubens ['ru:binz] *pn.*

Rubicon ['ru:bikən] *pn.* Rubico ◇ **to pass** (*or* **cross**) **the** ~ üle Rubico minema, otsustavat sammu astuma

rubicund ['ru:bikənd] *a.* punakas, punetav, puna(se)näoline

rubidium [ru'bidiəm] *s. keem.* rubiidium (*sümbol* **Rb**)

ruble ['ru:bl] = **rouble**

rubric ['ru:brik] *s.* punasega (*või mõne muu värviga*) eristatud pealkiri *või* lahter; *er. kirikl.* eritrükis antud seletav pealkiri *või* märkus liturgilises käsiraamatus

rubricate ['ru:brikeit] *v. t. trük.* punase (*või mõnda muud värvi*) šriftiga pealkirjastama

ruby ['ru:bi] **1.** *s.* rubiin; sügavpunane värv(us); *trük.* parisjenn (*pärlkirja ja nonparelli vahelmine kirjakraad*); **2.** *a.* rubiinpunane ◇ ~ **glass** *tehn.* rubiinklaas

ruche [ru:ʃ] *s.* rüüs

ruck I [rʌk] *s.* jõuk, (suurem) salk (*er. kaugele mahajäänud võistlejaid*); (**the** ~) *sport* võitjatest kaugele mahajäänud (võidusõidu)hobused ◇ **to get out of** (*or* **to rise above**) **the** ~ *piltl.* tavalisest (inim)karjast kõrgemale tõusma

ruck II [rʌk], **ruckle** ['rʌkl] **1.** *s.* korts, kurd, volt; **2.** *v. i. & t.* kortsuma, kurduma, voltuma, volti tõmbuma (**up**); kortsutama, kurrutama, volti tõmbama (**up**)

rucksack ['ruksæk] *s.* seljakott

ruckus ['rʌkəs] *s. Am. fam.* mürgel, mürts(utegemine)

ruction ['rʌkʃ(ə)n] *s. fam. peam. pl.* nägelus, tüli, lärm; kisatõstmine, lärmilöömine

rudbeckia [rʌd'bekiə] *s. bot.* päevakübar

rudd [rʌd] *s. zool.* roosärg

rudder ['rʌdə] *s.* tüür, rool

rudderless ['rʌdəlis] *a.* tüürita, roolita

rudder-post ['rʌdəpoust] *s. mer.* roolitääv

ruddiness ['rʌdinis] *s.* punasus, punakus; põsepuna, priske näojume

ruddle ['rʌdl] **1.** *s.* punane ooker, rauamennik; **2.** *v. t.* (*er. lambaid*) punase ookriga märkima *või* värvima

ruddock ['rʌdək] *s. dial.* punarind, punakurguke (= **robin redbreast**)

ruddy ['rʌdi] *a.* **(-ier, -iest; -ily; -yish)** (piskelt) punane, punakas (*er. näo kohta*); hõõguvpunane (*veini jms. kohta*); punakaspruun (*looma või linnu kohta*); *vulg.* = **bloody** (*kirumissõnana*) ◇ **in ~ health** priske tervise juures, tervisest punetav

rude [ru:d] *a.* **(-dish)** toores, töötlemata; algeline; toores,,jõhker, jäme, viisakuseta, ebaviisakas (*kellegi vastu* **to**)

rudeness ['ru:dnis] *s.* toorus, töötlematus; algelisus; toorus, jõhkrus, jämedus, viisakusetus, ebaviisakus

rudiment ['ru:dimənt] *s.* rudiment, jäde; *pl.* algmed, algteadmised

rudimentary [ru:di'ment(ə)ri] *a.* **(-ily)** rudimentaarne, jädemeline; algeline, arenematu

Rudolf, -ph ['ru:dɔlf] *pn.*

Rudyard ['rʌdjəd] *pn.*

rue I [ru:] *s. bot.* ruut (*rohttaim*), *er.* aedruut ◇ **goat's ~** *bot.* kitsehernes, galeega; **meadow ~** *bot.* ängelhein; **wall ~** *bot.* müür-raunjalg

rue II [ru:] **1.** *v. t. & i.* (kibedalt) kahetsema; **2.** *s. arh.* kahetsus

rueful ['ru:f(u)l] *a.* **(-lly)** kahetsev, nukker, kurb; kahetsusväärne, hale ◇ **the Knight of the ~ countenance** kurvanäoline rüütel, Don Quijote

ruff I [rʌf] *s.* krook-krae, (vanaaegne) kroogitud krae; (*linnu, looma*) kaelus

ruff II [rʌf] *s.* (*fem.* **reeve**) *zool.* (isane) tutkas, sopakukk

ruff III [rʌf] **1.** *s.* (*er. vistimängus*) trumpamine; vastutrumpamine, -trump; **2.** *v. t. & i.* trumpama; vastu trumpama

ruff IV [rʌf] *s. zool.* kiisk

ruffed [rʌft] *a.* krook-kraega (*või* kaelusega) varustatud; kaelus- ◇ **~ grouse** *Am.* kraepüü

ruffian ['rʌfiən] **1.** *s.* jõhkard, kaabakas, huligaan; **2.** *a.* jõhker, kaabaklik, huligaanlik

ruffianism ['rʌfiənizm] *s.* jõhkrutsemine, kaabaklus, huligaanitsus

ruffianly ['rʌfiənli] *a.* jõhkardlik, kaabaklik, huligaanlik

ruffle ['rʌfl] **1.** *v. t. & i.* (*sulgi*) kohevile (*või* turri) ajama, (*juukseid*) sasima; (*vett*) lainetama panema; üles ärritama; kurrutama, kähardama, krookima; *haruld.* kelkima, tüli norima; **2.** *s.* krooge, rüüs, žaboo; säbarlainetus; *haruld.* ärevus; jagelus, tüli; *mil.* tasane trummipõrin

rufous ['ru:fəs] *a. peam. zool.* punakaspruun, roostekarva, -värvi

rug [rʌg] *s.* (väheldane) vaip, *er.* põranda- (*või* jala-, reisi)vaip; pleed; rüiu(vaip)

Rugbeian [rʌg'bi(:)ən] **1.** *a.* Rugby (kooli); **2.** *s.* rugbylane, Rugby kooli liige

Rugby ['rʌgbi] **1.** *pn.* (*linn ja kool Inglismaal*); **2.** *s.* (*ka* **r-**) *sport* ragbi (= **~ football**)

Rugeley ['rʌdʒli] *pn.*

rugged ['rʌgid] *a.* (**~er, ~est**) konarlik, konarik, ebatasane, sakiline; vaoline, kortsuline (*er. näo kohta*); kare, karm; *Am.* jõuline, tugev ◇ **~ country** (*or* **ground, terrain**) murdmaastik

rugger ['rʌgə] *s. sl.* = **Rugby (football)**

rugose [ru:'gous, 'ru:gous] *a. peam. biol.* kortsuline, kortsunud, kibraline, kurruline

Ruhmkorff ['ru:mkɔ:f] *pn.* ◇ **~ induction-coil** *füüs.* Ruhmkorffi induktor

ruin ['ru(:)in] **1.** *s.* kokkuvarisemine, varing; hävi, häving; laos, laostumine, raamastus; hukk, hukatus, turm; *pl.* varemed, ahervaremed; vare, rusu (*ka piltl.*); **2.** *v. t. & i.* hävitama, laostama, raamastama, rususta-ma, ruineerima; *haruld.* laostuma, raamastuma; *poeet.* kokku varisema ◇ **to bring to ~** laostama, raamastama, rususta-ma, hävitama, ruineerima; **to go to ~** laostuma, raamastuma, rusunema, hävi(ne)ma, ruineeruma; **in ~s** varemeis; **to ~ oneself** laostuma, ruineeruma; **to ~ a girl** tütarlast ära võrgutama *või* häbisse saatma

ruinate ['ru(:)ineit] *v. t. & i. haruld. arh.* hävitama, laostama, raamastama, ruineerima (= *eelm.*)

ruination [ru(:)i'neiʃ(ə)n] *s. fam.* kokkuvarisemine, laostumine, hukatus (*tarvit. sag. hüüatusena*)

ruinous ['ru(:)inəs] *a.* varemeis, kokkuvarisenud; laostav, hävitav, ruineeriv; (*hinna kohta*) liiga kallis

Ruislip ['raislip, 'raiz-] *pn.*

rule [ru:l] **1.** *s.* juhis, reegel; eeskiri, määrus, seadlus; *pl.* põhikiri; tavaline kord, norm; valitsus; mõõdupulk, mõõtejoonlaud, tollipulk (= **foot-~**, *vrd.* **ruler**); *trük.* joon; **2.** *v. t. & i.* **(-lable)** valitsema; määrama, ette kirjutama; (*kohtu kohta*) otsustama; (*paberit*) joonima, lineerima; (*hindade kohta*) püsima (*teatud tasemel* **high, low**) ◇ **as a ~** reeglina, harilikult, tavaliselt; **to be the ~** tavaliselt esinema, harilik olema; **by ~** vastavalt tavalisele korrale; **to bear ~** valitsema; **under British ~** Briti valitsuse all; **to work to ~** (rangelt eeskirjadest kinni pidades) tahtlikult venitades töötama, (*streigi asemel*) tööd saboteerima; **~ of the people** rahvavalitsus, -võim; **~(s) of the road** (sõidukite) liiklemise eeskirjad; *mer.* laevasõidueeskirjad; **~ of three** *mat.* kolmlause; **~ of thumb** praktilistel kogemustel põhinev toimimisviis; **to ~ out** *jur.* välistama; **to ~ out of order** (*koosoleku või mõne muu toimingu*) korra vastu käivaks tunnistama

ruler ['ru:lə] *s.* valitseja, *er.* riigivalitseja, riigipea; joonlaud; tollipulk

ruling ['ru:liŋ] **1.** *s.* määrus, korraldus; (*kohtuniku*) otsus; **2.** *a.* valitsev, võimulolev (*ka piltl.*); määrav, juhtiv; (*hinna kohta*) keskmisena kehtiv

rulley ['rʌli], **rolley** ['rɔli] *s. mäend.* (suur madal) vagonett (*er. Šoti söekaevandustes*)

rum I [rʌm] *s.* rumm; *Am.* alkoholne jook, vägijook (*er. halvustavas tähenduses*)

rum II [rʌm] *a.* **(-mm-)** *sl.* pentsik, veider; *vrd.* **rummy** I

Rumania, Roum- [ru(:)'meiniə], **Rom-** [ro(u)'m-] *pn.* Rumeenia

Rumanian, Roum- [ru(:)'meiniən], **Rom-** [ro(u)'m-] **1.** *a.* rumeenia; **2.** *s.* rumeenlane; rumeenia keel

Rumansh [ru'mænʃ, -'mɑ:nʃ] = **Romansh**

rumba ['rʌmbə, 'rum-] *s.* rumba (*tants ja selle muusika*)

rumble I ['rʌmbl] **1.** *v. i.* kolisema, müriseema, kõmisema, tümisema; kolinal veerema (**along, past, etc.**); **2.** *s.* kolin, mürin, kõmin, tümin; (*tõlla, auto*) päraiste, pakiruumiiste (= **~-seat**)

rumble II ['rʌmbl] *v. t. sl.* läbi nägema, taipama; tabama, avastama

rumble-seat ['rʌmblsi:t] *vt.* **rumble** I **(2.)**

rumble-tumble ['rʌmbl'tʌmbl] *s.* kolisev liikumine; kolisev vanker; *atrib.* kolisev, logisev, põrutav

rumbustious [rʌm'bʌstjəs] *a. fam.* tormakas, tormiline; lärmakas; *vrd.* **rambunctious**

Rumelia [ru(:)'mi:liə] *pn.* Rumeelia

rumen ['ru:men] *s. zool.* vats (*mäletseja liitmao osa*)

Rumford ['rʌmfəd] *pn.*

ruminant ['ru:minənt] **1.** *s.* mäletseja; **2.** *a.* mäletsev; *haruld.* = **ruminative**

ruminate ['ru:mineit] *v. i.* mäletsema, ruminеerima; *piltl.* mõtisklema, juurdlema (*millegi üle, millegi kallal* **about, on, upon, over**)

rumination [ru:mi'neiʃ(ə)n] *s.* mäletsemine, ruminatsioon; *piltl.* mõtiskelu, juurdlemine

ruminative ['ru:mineitiv] *a.* mõtisklev, juurdlev

ruminator ['ru:mineitə] *s.* mõtiskleja, juurdleja

rummage ['rʌmidʒ] **1.** *v. t. & i.* **(-geable)** (läbi) sorima, tuhlama, tuhnima, otsima; **2.** *s.* (läbi)sorimine, tuhlamine, tuhnimine, otsimine; nipet-näpet, pudi-padi ◇ **~ sale** juhusliku (*või* järelejäänud) kauba väljamüük; kingitud asjade müük (*heategevaks otstarbeks*)

rummer ['rʌmə] *s.* röömer, rummer, (suur) veinikarikas

rummy I ['rʌmi] *a.* **(-ier, -iest; -ily, -iness)** *sl.* pentsik, veider (= **rum** II)

rummy II ['rʌmi] *s.* teatav (kahe kaardipakiga mängitav) kaardimäng

rumour, *Am.* **-mor** ['ru:mə] **1.** *s.* kuuld, kuuldus, kuulujutt; kumu, kõmu; **2.** *v. t.* kuuluna (*või* kuuldusena) levima ◇ **it is ~ed** kuuldub, räägitakse (*et* **that**)

rump [rʌmp] *s.* (*looma, linnu*) taga- *e.* sabaosa; (*er. hobuse*) laudjas; tagumik; *aj.* **(the R-)** Päraparlament (= **R- Parliament;** *Inglise parlament pärast mõõdukamate elementide kõrvaldamist a. 1648*) ◇ **~ steak** = **rump-steak**

rumple ['rʌmpl] *v. t.* kortsutama, kägrutama, käkerdama; sasima

rump-steak ['rʌmpsteik] *s. kok.* romsteek

rumpus ['rʌmpəs] *s. sl.* mürgel, mürts, madin, lärm; tüli ◇ **to kick up** (*or* **make**) **a** ~ mürtsu tegema; ~ **room** *er. Am.* «mürtsutuba», tuba (*haril. keldrikorrusel*) lärmikate mängude ja lõbustuste jaoks

rum-runner ['rʌmrʌnə] *s. Am. fam.* salapiirituse vedaja; salapiirituselaev (*er. keeluseaduse ajal*)

run [rʌn] **1.** *v. i. & t.* (*pret.* **ran** [ræn], *p. p.* **run** [rʌn]; **-nn-**) jooksma; (*masina, sõnastuse jms. kohta*) käima; (*laeva, rongi jms. kohta*) sõitma; (*vee jms. kohta*) jooksma, voolama; (*värvi, tindi jms. kohta*) laiali valguma; (*metalli, rasva jms. kohta*) sulama; (*võlgadesse, hädaohtu jms.*) sattuma (**into**); *Am.* (*sukasilma kohta*) maha jooksma; *Am. fam.* kandideerima (**for**); jooksetama, jooksutama, jooksma panema; joosta laskma; (*silma*) üle käia laskma; (*tööd, ettevõtet*) juhtima, juhatama; (*metalli, rasva jms.*) sulatama; (*konterbanti*) vedama; ajama, torkama, pistma (*läbi* **through**); (*riidetükke*) traageldama, (kergelt) kokku õmblema; *Am.* kandidaadina esitama (*millekski* **for**); **2.** *s.* jooks; käik, kulg; sõit; (*käigu*) suund; käigus- (*või* mängus-, võimul- *jne.*) olek; *er. teatr.* järjestikune etenduste (*või* esinemiste) reastik (*näit.* **to have a long** ~ pikemat aega mängukavas püsima); rünnak, tormijooks, suur nõudmine; (tavaline) tüüp; kujunenud tava; parv, salk; tee, rada; jooksuruum, (-)aed, (-)tarandik, (-)koppel; *er. Austr.* (traataiaga piiratud) avar karjamaa; renn, rentsel; *Am. dial.* oja; vaba juurdepääs; *mer.* ärasõidetud kaugus, läbisõidetud (päeva)tee; *Am.* mahajooksnud sukasilm (= **ladder**); *trük.* tiraaž, trükiarv ◇ **how does the poem** ~? kuidas luuletus käib *või* kõlab?; **the words** ~ **in my head** sõnad keerlevad mu peas *või* mõlguvad mu meeles; **it** ~**s in the blood** see on (*kellelgi*) veres; **it** ~**s in the family** see esineb sageli (*kellegi*) perekonnas; **I ran a thorn into my finger** ma ajasin okka (*või* torkasin okkaga) sõrme; **to** ~ **about** sinna-tänna jooksma, sibama, silama (*vrd.* **runabout**); **to** ~ **across** (*or* **against**) (*kellelegi, millelegi*) sattuma, (*kedagi, midagi*) juhuslikult kohtama *või* leidma; **to** ~ **after** järele jooksma (*ka piltl.*); **to** ~ **aground** (*laeva kohta*) madalikule jooksma; (*laeva*) madalikule joosta laskma; **to** ~ **at** kallale tormama *või* sööstma; **to** ~ **away** ära jooksma, plehku panema; (*hobuse kohta*) lõhkuma hakkama (*vrd.* **runaway**); **to** ~ **away with** (*millegagi, kellegagi*) plehku panema; (*mingit mõtet*) rutuliselt omaks võtma, (*millestki*) ennatlikult kaasa haaratud saama; **his imagination** ~**s away with him** ta annab fantaasiale liiga suurt voli; **don't** ~ **away with the idea that...** ärge ometi mõtelge, et...; **to** ~ **smb. close** (*or* **hard**) kellelgi otse kannul olema (*ka piltl.*); kellegagi peaaegu võrdsel tasemel olema; **to** ~ **down** (*v. i.*) (ajutiseks) maale sõitma; (*kella jms. kohta*) maha käima (*ka piltl.*); (*patarei kohta*) tühjaks jooksma; (*v. t.*) väsitama, kurnama; (*kellelegi sõites*) järele jõudma; (*kedagi jälitades*) kinni püüdma; (*sõidukiga*) alla ajama; maha tegema, halvustama; (*ettevõtet, tegevust, koosseise*) koondama, kahandama, vähendama; **to** ~ **errands** jooksupoisiks olema; **to** ~ **for it** (*or* **to** ~ **for one's life**) *fam.* putket tegema, plehku panema; **to** ~ **one's head against** peaga (*millegi*) vastu jooksma (*ka piltl.*); **to** ~ **high** kõrgelt käima; (*kirgede jms. kohta*) ülespiitsutatud olema; **to** ~ **in** (*v. i.*) sisse (*või* kallale) tormama; (*v. t.*) *fam.* (*kandidaati*) valimistel läbi viima; pokri pistma; (*uut sõidukit*) sisse sõitma; **to** ~ **into** (*millessegi*) sattuma; (*millegagi*) tihedasti kokku puutuma, kokku põrkama; (*millenigi*) küündima; **to** ~ **it close** (*or* **fine**) vähe ülearust aega (*või* ruumi, raha) andma, napilt läbi ajama; **to** ~ **low** lõpukorrale jõudma; **to** ~ **mad** äärmise liialduseni arenema; **to** ~ **on** edasi jooksma; edasi kanduma, jätkuma; **to** ~ **on the rocks** karidele sattuma (*ka piltl.*); **to** ~ **out** välja jooksma; lõpule jõudma, lõppema; **to** ~ **out of** (*millegagi*) lõpukorrale jõudma, (*millegi*) tagavara tühjaks ammutama; **to** ~ **out on smb.** *Am. sl.* kellegi juurest plehku panema, kedagi maha jätma; **to** ~ **over** (*v. i.*) üle jooksma; (*v. t.*) (*millestki, kellestki*) üle

sõitma; põgusalt üle (*või* läbi) vaatama; (mõttes) loendama; **he was** ~ (*p. p.*) **over by a car** ta jäi auto alla; **to** ~ **through** läbistama, läbi torkama; (*kirjutist*) läbi kriipsutama; põgusalt läbi vaatama; (*varandust*) läbi lööma, ära kulutama; **to** ~ **to** (*millenigi*) küündima, ulatuma; (*millegi poole*) kalduma; **to** ~ **to earth** (*rebast*) peiduurkani küttima; *piltl.* kätte saama; **to** ~ **to extremes** äärmusteni minema; **to** ~ **up** (*v. i.*) (ajutiseks) linna sõitma; (kiiresti) üles kerkima *või* kasvama; küündima, ulatuma (*millenigi* **to**); (*v. t.*) heiskama, (*lippu*) üles tõmbama; üles (*või* kõrgele) kuhjama; **to** ~ **up against** juhuslikult kohtama; **to** ~ **wild** metsikult (üles) kasvama; **at a** ~ joostes; **in the long** ~ pikapeale, lõpuks, lõpptulemusena; **on the** ~ jooksus, põgenemas; *ka* jooksmas, jalul, liikvel; **to put smb. to the** ~ kedagi liikuma panema, kellelegi jalgu alla tegema; **to have a long (short)** ~ (*näidendi kohta*) kaua (lühikest aega) mängukavas püsima; **a** ~ **of bad weather** halbade ilmade rodu; **a** ~ **of (good) luck** terve rida õnnelikke juhtumeid; pidev (hea) mänguõnn; **the** ~ **of things** asjade tavaline käik; **it's all in the day's** ~ see kõik kuulub päeva tavalisse (töö)käiku, selles pole midagi erakordset; **the common** ~ **of men** tavalised inimesed; **to have a (good)** ~ **for one's money** oma raha (*või* vaeva, pingutuste) eest ka midagi saama; **to have the** ~ **of** (*millegi*) vaba tarvitamisõigust omama; **he allowed me the** ~ **of his library** ta andis mulle loa oma raamatukogu vabalt kasutada; **to come down with a** ~ äkki langema, kokku varisema (*ka piltl.*)

runabout ['rʌnəbaut] **1.** *a.* sinna-tänna jooksev, uitav, hulkuv; **2.** *s.* uit(a)ja, hulkur; väike lahtine sõiduauto *või* mootorpaat

runagate ['rʌnəgeit] *s. arh.* hulkur

runaround ['rʌnəraund] *s. Am. sl.* ninapidivedamine, tüssav ettekääne

runaway ['rʌnəwei] **1.** *a.* plehkupannud, põgenev; taltsutamatult tormav, peatamatu; (*hobuse kohta*) lõhkuv; **2.** *s.* põgenik, jooksik; lõhkuv hobune ◇ ~ **marriage** kodunt ärapõgenemisega abielu; ~ **victory** *sport* suure edumaaga võit

Runciman ['rʌnsimən] *pn.*

run-down 1. ['rʌn'daun] *a.* mahajooksnud, -käinud; kurnatud, (üli)väsinud, rammetu; **2.** ['rʌndaun] *s.* koondamine, kahandamine, vähendamine; *Am.* kokkuvõte, kokkuvõtlik ülevaade

rune [ru:n] *s.* ruunitäht; *pl.* ruunikiri; salapärane märk; runo

rung I [rʌŋ] *s.* redelipulk; pross, varb; (ratta)kodar

rung II [rʌŋ] *vt.* **ring**

runic ['ru:nik] *a.* ruuniline, ruuni-; runo-

run-in ['rʌn'in] *s. Am. sl.* pahandus, tüli

runlet I ['rʌnlit] *s. arh.* veiniankur (*ka veinimõõduna*)

runlet II ['rʌnlit] *s.* ojake

runnel ['rʌn(ə)l] *s.* ojake (= *eelm.*); rentsel (= **gutter**)

runner ['rʌnə] *s.* jooksja; jooksupoiss, käskjalg; kiirkäija; *aj.* politseinik (*vt.* **Bow-street** ~**s**); *Am.* rändagent; *Am.* salakaubavedaja *või* salakaubalaev; (*saani, uisu jms.*) jalas; libisev rõngas *või* aas; liikuv plokk; (*laua, klaveri jms.*) linik; *bot.* võsund; *ka* vääntaim; *tehn.* tööratas; jooksuratas; valukanal; *mer.* lossvaier ◇ **scarlet** ~ *bot.* õisuba

runner-up ['rʌnə(r)'ʌp] *s.* (*võistlusel*) teisele kohale tulnu

running ['rʌniŋ] **1.** *a.* jooksev; (*käekirja kohta*) kurrent-, kirjutus-; (*substantiivi järele asetatult*) järgemööda, järjest; **2.** *s.* jooksmine, jooks; käik; *atrib.* jooksmis-, jooksu-; käigu- ◇ ~ **account** jooksev arve; ~ **commentary** jooksev kommentaar; *er. sport* otsereportaaž; ~ **expenses** jooksvad kulud; ekspluatatsioonikulud; ~ **fight** võitlus taganeja ja tagaajaja vahel; ~ **fire** *mil.* kiirtuli; ~ **gear** *tehn.* veermik, alusvanker; ~ **hand** kursiivkiri; ~ **head(line)** = ~ **title**; ~ **knot** jooksevsõlm, libisõlm; ~ **mate** *sport* võidusõiduhobuse jooksukaaslane, ergutuseks kaasajooksev hobune; *Am. pol.* kaaskandidaat (*abilise kohale*), *er.* presidendikandidaadi kaaskandidaat (*asepresidendi kohale*); *piltl.* (peategelasega) sageli koos esinev kaaslane; ~ **pine** *bot.* karukold; ~ **rigging** *mer.* jooksevtaglas; ~ **sore** mäda jooksev haav(and); *piltl.* valus (*või* haige) koht; ~

title *trük.* küljenditiitel; ~ **water** jooksev (*või* voolav) vesi, *er.* veevärgivesi; vooluvesi; **three times (five days, etc.)** ~ kolm korda (viis päeva jne.) järgemööda; **to make the** ~ jooksusammus eeskujuks olema; **he is in (out of) the** ~ tal on häid (ei ole mingeid) eeldusi (*või* väljavaateid) võiduks

running-board ['rʌniŋbɔ:d] *s.* (*auto või veduri*) astmelaud

Runnymede ['rʌnimi:d] *pn.*

run-off ['rʌnɔ(:)f] *s.* ärajooks, äravool (*ka tehn.*); *sport* otsustav võidujooks (*pärast esialgset viiki*) ◇ ~ **elections** *Am. pol.* otsustavad lõplikud valimised

run-on ['rʌnɔn] *a.* edasijooksev, siirduv ◇ ~ **line** *kirj.* (*värsiridade*) siire, anžambmaan

runt [rʌnt] *s.* könni- *või* kängujäänud koduloom, *er.* (šoti) kääbusveis; *Am.* äbarik põrsas; *fam.* könn, plõnn, äbarik

run-through ['rʌnθru:] *s.* põgus läbivaatamine; (kiire) kordamine

run-up ['rʌnʌp] *s. sport* hoojooks; (*golfis*) märktulbale lähenemine

runway ['rʌnwei] *s.* jooksutee; (*loomade*) käigurada; *av.* stardi- ning maandumistee; *geol.* jõesäng; *mets.* parvetuskanal

rupee [ru(:)'pi:] *s.* ruupia

Rupert ['ru:pət] *pn.*

rupture ['rʌptʃə] **1.** *s.* katkestus, rebestus; rebend; *med.* ruptuur; *ka* song (= **hernia**); **2.** *v. t. & i.* (**-rable**) katkestama, rebestama; rebendit (*või* songa) tekitama; rebendi (*või* songa) all kannatama ◇ ~ **of friendly relations** sõbralike vahekordade katkestus; ~ **of a blood-vessel** *med.* veresoone lõhkemine; ~ **of the heart** *med.* südamerebend, -ruptuur; ~ **support** *med.* songavöö

rural ['ruər(ə)l] *a.* (**-lly**) maaline, talupoeglik, maa-, küla-, ruraalne, ruraal- ◇ ~ **dean** praost

rurality [ruə'ræliti] *s.* maalisus, talupoeglikkus, ruraalsus

ruralize ['ruərəlaiz] *v. t.* (**-zable**) maalisustama, maaliseks muutma, ruraliseerima

Ruritania [ru(ə)ri'teniə] *pn.* Ruritaania (*imaginaarne kuningriigike kuskil Kesk-Euroopas möödunud sajandi lõpul*); operetikuningriik, melodramaatiliste seikluste maa

ruse [ru:z] *s.* riugas, riuge, kaval võte

rusé ['ru:zei] *a. pr.* (*fem.* **-sée** [-zei]) riukaline, riukeline, kaval

rush I [rʌʃ] *s. bot.* luga; *ka* kõrkjas, *er.* järvkõrkjas, kaisel ◇ **beak** ~ nokkhein; **bog** ~ sepsikas; **Dutch** ~ raudosi; **flowering** ~ luigelill; **I don't care a** ~ ma ei hooli krossiväärtki; ~ **candle** (vanaaegne) lugatahiga küünal

rush II [rʌʃ] **1.** *v. t. & i.* rutustama, (taga) kihutama; *mil.* tormijooksuga võtma; sööstma, tormama, ruttama; tunglema, rüsima, trügima; kiiresti voolama, tuhisema; *sl.* nöörima, liigselt raha välja pigistama; *Am.* värbama (*liikmekandidaate üliõpilasühingule*); **2.** *s.* sööst, tormijooks, ründ; tunglus, (rahva)tung, rüsin, trügimine; rutt; kiire vool, tuhin; *Am.* (*kahe üliõpilasrühma vahel peetav*) rüselusvõistlus (*vastaspoolelt kepi või lipu ärakiskumise eesmärgiga*); *Am.* liikmekandidaatide värbamine (*üliõpilasühingule*) ◇ **to** ~ **a bill through** seaduseelnõu (parlamendis) kiires korras läbi suruma; **he refuses to be** ~**ed** ta ei lase ennast kiirustada; **to** ~ **into print** ülepeakaela trükis avaldama; *er.* järelekaalumatult ajakirjanduses sõna võtma; ~ **hours** tunglustunnid, (*kaupluste, liikluse*) tipptunnid

rushlight ['rʌʃlait] *s.* (vanaaegne) lugatahiga küünal (= **rush candle**); *piltl.* nõrk (tarkuse- *või* mõistuse-) tuluke

rushy ['rʌʃi] *a.* lugaderohke, lugasid täis; lugadest tehtud, loa-; loataoline (*vt.* **rush** I)

rusk [rʌsk] *s.* kuivik, krõbusk, veebak, suhkar

Ruskin ['rʌskin] *pn.*

Russ [rʌs] *s. & a. arh.* = **Russian**

Russell ['rʌs(ə)l] *pn.*

russet ['rʌsit] **1.** *a.* punakas- *või* kollakaspruun; **2.** *s.* punakas- *või* kollakaspruun värv(us); teatav punakaspruun õunasort; *van.* jäme (kodukootud) punakaspruun riie

Russia ['rʌʃə] **1.** *pn.* Vene(maa); **2.** *s.* (*ka* **r-**) juhtnahk (= ~ **leather**)

Russian ['rʌʃ(ə)n] **1.** *a.* vene; venekeelne; venelik; **2.** *s.* venelane; vene keel ◇ ~ **Soviet Federative Socialist Republic** Vene Nõukogude Föderatiivne Sotsialistlik Vabariik;

~ **olive** *bot.* ahtalehine hõbepuu; ~ **thistle** *bot.* vits-ogamalts; ~ **wolf-hound** vene hurt, barsoi (= **borzoi**)

rust [rʌst] **1.** *s.* rooste (*ka piltl.*); *bot.* roostehaigus; roosteseen (= ~ **fungus**); **2.** *v. i. & t.* roostetama (*ka piltl.*); roostetama panema

rustic ['rʌstik] **1.** *a.* (**-ically**) maaline, maa-; talupoeglik, maamehelik; tahumatu, kohmakas; **2.** *s.* maamees, talupoeg ◇ ~ **seat (bridge, etc.)** tahumata materjalist tehtud iste (sild jne.); ~ **masonry** (*or* **work**) *arhit.* rustika, bossaaž

rusticate ['rʌstikeit] *v. i. & t.* (**-cable**) maaliseks (*või* maamehelikuks) muutuma; maale elama asuma, maal elama; (*üliõpilast*) ajutiselt välja heitma, relegeerima; maaliseks (*või* maamehelikuks) tegema; *arhit.* rustikatehnikas ehitama

rustication [rʌsti'keiʃ(ə)n] *s.* maaliseks (*või* maamehelikuks) tegemine *või* muutumine; (*üliõpilase*) ajutine väljaheitmine, relegeerimine, relegatsioon; *arhit.* rustikaehitus

rusticity [rʌs'tisiti] *s.* maalisus, maamehelikkus, talupoeglikkus, -pojalikkus; tahumatus, kohmakus

rustiness ['rʌstinis] *s.* roostesus, roostetus, roostetanud olek

rustle ['rʌsl] **1.** *v. i. & t.* sahisema, kahisema; sahinal liikuma (**along, etc.**); sahistama, kahistama; *Am. fam.* omapead ümber luusides toitu otsima (*er. karilooma kohta*); *Am. fam.* askeldama, mehkeldama, hoogsalt tegelema; *Am. fam.* ära ajama, varastama (*er. kariloomi või hobuseid*); **2.** *s.* sahin, kahin ◇ **to** ~ **in silk** sahisevas siidriides käima; **to** ~ **up** *Am. fam.* krips-kraps kokku otsima (*er. söögi- või joogipoolist*)

rustler ['rʌslə] *s. Am.* askeldaja, mehkeldaja, hoogsalt tegeleja; karjavaras

rustless ['rʌstlis] *a.* roostetu, roostevaba

rustproof ['rʌstpru:f] *a.* roostekindel

rusty I ['rʌsti] *a.* (**-ier, -iest; -ily; -yish**) roostene, roostetanud (*ka piltl.*); roostekarva; (*musta riide kohta*) luitunud ◇ **my French is a little** ~ mu prantsuse keele oskus vajab pisut värskendust

rusty II ['rʌsti] *a. haruld., dial.* räästunud, mõrkjas, kibekas (= **rancid**)

rusty III ['rʌsti] *a. fam.* tõrge, tõrkjas; pahur ◇ **to turn** (*or* **cut up**) ~ tõrksaks muutuma, tõrgestuma

rut I [rʌt] **1.** *s.* (ratta)rööbas, jooksuvagu; *piltl.* tallatud rada, tavaline toimimisviis, paadunud harjumus; **2.** *v. t.* (**-tt-**) rööplikuks tegema ◇ **to get** (*or* **sink**) **into a** ~ paadunud harjumusse langema; **to move in a** ~ tallatud rada käima, harjumuslikult toimima; **-tted road** rööplik tee

rut II [rʌt] **1.** *s.* (looma) ind, kihu, kiim, jooksuaeg; **2.** *v. i.* (**-tt-**) indlema, kiimlema, jooksuaega pidama

rutabaga [ru:tə'beigə] *s. Am.* (kollane) kaalikas (= **Swedish turnip**)

ruth I [ru:θ] *s. arh.* halemeel, halastus, kaastundmus

Ruth II [ru:θ] *pn.*

Ruthenian [ru(:)'θi:niən] *aj.* **1.** *a.* ruteeni; **2.** *s.* ruteen; ruteeni keel

ruthenic [ru(:)'θenik] *a. keem.* ruteenium- ◇ ~ **acid** ruteeniumhape

Rutherford ['rʌðəfəd] *pn.*

Rutherglen ['rʌðəglen] *pn.*

ruthless ['ru:θlis] *a.* halastamatu, hoolimatu, julm

Ruthven ['ru:θvin, 'riv(ə)n] *pn.*

rutile ['ru:ti(:)l] *s. min.* rutiil

rutin ['ru:tin] *s. keem.* rutiin, vitamiin P

Rutland ['rʌtlənd] *pn.*

Rutlandshire ['rʌtlənd ʃ(i)ə] *pn.*

Rutledge ['rʌtlidʒ] *pn.*

Rutter ['rʌtə] *pn.*

rutting ['rʌtiŋ] *s.* (*looma*) indlemine, kiimlemine ◇ ~ **season** (*or* **time**) inna- *e.* jooksuaeg

rutty ['rʌti] *a.* rööplik, täis rööpaid, vaoline

Ry *lüh.* = **railway**

-ry [ri], **-ery** [(ə)ri] *suf.* -us (-lus, -sus, -dus, -tus); -la, -kond, -stik (*tuletab substantiive, näit.* **pedantry, foolery, brewery, peasantry**)

Ryan ['raiən] *pn.*

Ryde [raid] *pn.*

rye [rai] *s.* rukis; *Am. fam.* rukkiviski (= ~ **whisky**); *atrib.* rukki- ◇ ~ **bread** rukkileib, *Am. er.* (köömnetega) rukkipeenleib

rye-grass ['raigrɑ:s] *s. bot.* raihein

ryot ['raiət] *s.* (India) talupoeg *või* maarentnik

S

S, s [es] *s.* (*pl.* **Ss, S's**) (*kirjatäht*) s; S-kujuline ese *või* kõver (*vrd.* **ess**); *keem.* S, väävel (= **sulphur**)

S. *lüh.* = **1. South; 2. Sunday; 3. Saint**

s. *lüh.* = **1. shilling; 2. second; 3. singular; 4. son**

's I [z, s] *lüh.* = **1. is** (*näit.* **it's five** = **it is five**); **2. has** (*näit.* **he's done it** = **he has done it**); **3. us** (*näit.* **let's go** = **let us go**); **4. does** (*näit.* **what's he say?** = **what does he say?**)

's II [z, s] *suf.* (*substantiivi omastava käände lõpp, näit.* **the father's house** isa maja; **men's clothes** meeste rõivad)

-s [z, s] *suf.* **1.** -d (*tuletab substantiivide pluuralit, näit.* **boys, pens, cats**); **2.** -b (*tuletab verbide preesensi kolmandat pööret singularis, näit.* **(he) plays, sings, eats**)

Sa *keem. haruld.* = **Sm** (*vt.* **samarium**)

S.A. *lüh.* = **1. South Africa; 2. South America; 3. South Australia; 4. Salvation Army; 5.** *sl.* **sex appeal**

sabbatarian [sæbə'teəriən] **1.** *a.* hingamispäeva-, sabati-; **2.** *s.* hingamispäeva range pühitseja; *er.* sabataar, sabatlane

sabbath ['sæbəθ] *s.* hingamispäev, sabat (*juutidel ja mõnel kristlikul usulahul laupäev; kristlastel enamasti pühapäev*) ◇ **to break the** ~ hingamispäeva rikkuma, hingamispäeval töötama *või* mängima

sabbatic(al) [sə'bætik(əl)] *a.* (**-ically**) hingamispäeva-, sabati- ◇ ~ **year** *piibl.* sabatiaasta, (*iisraeli rahva*) hingamis- *e.* joobeliaasta; *Am.* (*mõnes kolledžis, õppejõududele antav*) puhkeaasta (*reisimiseks või teaduslikuks tööks, ka* ~ **leave**)

saber ['seibə] = **sabre**

Sabine I ['sæbain, *Am.* 'sei-] *aj.* **1.** *s.* sabiin (*teatava muistse Kesk-Itaalia hõimu liige*); **2.** *a.* sabiini ◇ **the rape of the** ~**s** sabiinitaride röövimine

Sabine II ['sæbin] *pn.* (*inglise perekonnanimi*)

Sabine III [sæ'bi:n] *pn.* (*jõgi, järv ja mäekuru Ameerikas*)

sable I ['seibl] *s. zool.* soobel; sooblinahk; *atrib.* soobli-, sooblinahkne

sable II ['seibl] **1.** *s. herald., poeet.* must värv(us); *pl.* leinariided, -rõivad; **2.** *a. poeet.* must ◇ **his** ~ **Majesty** pimedusevürst, kurat

sable-fish ['seiblfiʃ] *s. zool.* mustkala

sabot ['sæbou] *s.* (*prantsuse talupoja*) puuking; puutallaga king

sabotage ['sæbətɑ:ʒ, -tidʒ] **1.** *s.* sabotaaž, saboteerimine; **2.** *v. t. & i.* saboteerima

saboteur [sæbə'tə:] *s. pr.* saboteerija, sabotöör

sabre, *Am.* -ber ['seibə] **1.** *s.* saabel (*kõver mõõk*); **(the** ~**)** *piltl.* mõõgavalitsus, sõjaväevalitsus; *pl.* ratsasõdurid (*tarvit. ühes arvsõnaga, näit.* **300** ~**s**); **2.** *v. t.* saabliga raiuma ◇ ~**-rattling** mõõgatäristamine, -tärin (*peam. piltl.*)

sabretache, *Am.* -ber- ['sæbətæʃ] *s. mil.* mõõgatasku

sac [sæk] *s. biol.* kott; *ka* sakomantel (*vt.* **sack** I)

saccate ['sækeit] *a. bot.* kotjas, kotitaoline; kotti suletud

saccharic [sə'kærik] *a. keem.* suhkur- ◇ ~ **acid** suhkurhape

saccharin ['sækərin] *s.* sahhariin

saccharine ['sækərain] *a.* suhkrune, suhkru-; suhkurmagus (*ka pilt.*), liialt magus

saccharose ['sækərous] *s. keem.* sahharoos

sacerdotal [sæsə(:)'dout(ə)l] *a.* (**-lly**) preesterlik, preestri-

sacerdotalism [sæsə(:)'doutəlizm] *s.* preesterlus

sachem ['seitʃem] *s.* indiaanipealik; *peam. Am.* tähtis isik, *er.* tähtis poliitikategelane

sachet ['sæʃei] *s.* lõhnapuudrikotike, -pakike (*naisterõivaste lõhnastamiseks nende hoidmisel*)

Sacheverell [sə'ʃevər(ə)l] *pn.*

sack I [sæk] **1.** *s.* (*suur riidest*) kott; kott, kotitäis, kuli (*ka* **sac, sacque**), lahtine kuub; **2.** *v. t.* kotti panema; *fam.* (kohalt) vallandama ◇ **to give smb. the** ~ kellelegi hundipassi andma, kedagi (kohalt) vallandama; **to get the** ~ hundipassi saama

sack II [sæk] **1.** *v. t.* (*vallutatud linna*) rüüstama; **2.** *s.* rüüste, rüüstamine ◇ **to put to** ~ (*vallutatud linna*) rüüstama

sack III [sæk] *s. aj.* hispaania sekt (*kange valge vein*)

sackbut ['sækbʌt] *s.* (vanaaegne) pasun

sackcloth ['sækklɔ(:)θ] *s.* kotiriie; (endisaegne) leina-*või* patukahetsusriie ◇ ~ **and ashes** *piltl.* alandus ning lein

sackful ['sækful] *s.* (*pl.* **-ls**) kotitäis

sacking ['sækiŋ] *s.* kotiriie (*er. kõva ning kare džuutriie*)

sack-race ['sækreis] *s. sport* kotisjooks

Sackville ['sækvil] *pn.*

sacque [sæk] *s.* sakomantel (= **sack**)

sacral ['seikrəl] *a.* **1.** *anat.* sakraalne, sakraal-, ristluu- (*vrd.* **sacrum**); **2.** *kirikl., arhit.* sakraalne, sakraal- ◇ ~ **bone** *anat.* ristluu; ~ **region** *anat.* sakraalregioon, ristluupiirkond

sacrament ['sækrəmənt] *s. kirikl.* sakrament; **(the** ~**)** altarisakrament, püha õhtusöömaaeg

sacramental [sækrə'ment(ə)l] *a.* (**-lly**) *kirikl.* sakramentaalne, sakramentlik, sakramendi- ◇ **the** ~ **elements** altarisakramendi leib ja viin

Sacramento [sækrə'mentou] *pn.*

sacred ['seikrid] *a.* (~**est,** *haruld.*) püha; pühitsetud, pühendatud (*kellelegi, millelegi* **to**); vaimulik, kiriklik, kiriku- ◇ ~ **cow** (*Indias varemini*) püha(kspeetud) lehm; *piltl., fam.* puutumatu pühadus; ~ **history** piiblilugu; ~ **music** kirikumuusika

sacrifice ['sækrifais] **1.** *s.* ohverdus, ohver, uri (*ka piltl.*); **2.** *v. t. & i.* ohverdama (*kellelegi, millelegi* **to**) ◇ **to sell at a** ~ kaotusega (*või* kahjuga) müüma; **by the** ~ **of** (*midagi*) ohverdades; **the great** (*or* **last**) ~ elu ohverdamine (*lahingus*); **to make a** ~ ohvrit tooma; **to** ~ **oneself** ennast ohverdama

sacrificial [sækri'fiʃ(ə)l] *a.* (**-lly**) ohvri-, urja-

sacrilege ['sækrilidʒ] *s.* pühaduseteotus, pühaduse (*er.* templi) rüvetamine; pühaduse- *või* templirüüste, kirikuvargus

sacrilegious [sækri'li(:)dʒəs] *a.* pühadust teotav; pühaduse- *või* templirüüsteline

sacring ['seikriŋ] *s. arh., kirikl.* pühitsemine

sacrist ['seikrist] *s. kirikl.* sakristaan (*kiriku maja- ning varahoidja*); *vrd. järgm.*

sacristan ['sækrist(ə)n] *s. kirikl.* kirikuteener, kellamees (ning surnumatja) (= **sexton**); *ka* = *eelm.*

sacristy ['sækristi] *s. kirikl.* sakristei, käärkamber

sacrosanct ['sækro(u)sæŋ(k)t, 'seik-] *a.* ülipüha, puutumatult püha, sakrosanktne

sacrum ['seikrəm] *s. anat.* ristluu, sakrum

sad [sæd] *a.* (**-dd-**) kurb; armetu, vilets, hale; kahetsusväärne; (*leiva kohta*) nätske; (*värvi kohta*) tuhm, tume ◇ **to be** (*or* **feel**) ~ kurb olema; **a** ~ **coward** kole argpüks; **a** ~ **dog** *fam.* paadunud elumees; **in** ~ **earnest** täiesti tõsiselt; **he writes** ~ **stuff** ta kirjutab viletsat pahna

sad-coloured ['sædkʌləd] *a.* tuhmivärviline

sadden ['sædn] *v. t. & i.* kurvastama, kurvaks tegema; kurvastuma, kurbuma

saddle ['sædl] **1.** *s.* sadul (*ka jalgrattal jms.*); sedelgas; rübi, kohr; *kok.* ristluutükk (*mingi looma liha* **of**); *tehn.* suport; **2.** *v. t. & i.* saduldama; *piltl.* koormama (*millegagi* **with**), (*süüd, vastutust jms.*) veeretama (*kellelegi* **upon**)

saddleback ['sædlbæk] *s.* (mäe)sadul, saduljas mäeseljak; sadulselgne hobune; sadulkatus, sadulja profiiliga katus; (mustaselgne) hallvares *või* merikajakas; *atrib.* sadulselgne, saduljas (= *järgm.*)

saddlebacked ['sædlbækt] *a.* sadulselgne, saduljas

saddlebag ['sædlbæg] *s.* sadulapaun, -tasku; (*jalgratta*) riistatasku; *tekst.* teatav paks vaiba- *või* polstririe

saddle-bow ['sædlbou] *s.* sadulakaar, sadula esikolju

saddle-cloth ['sædlklɔ(:)θ] *s.* higisõba, sadulavaip

saddle-horse ['sædlhɔ:s] *s.* sadula- *e.* ratsahobune, ratsu

saddler ['sædlə] *s.* sadulsepp; *Am. ka* sadulahobune (= *eelm.*)

saddlery ['sædləri] *s.* sadulsepatöö; sadulsepäri; sadulsepakaubad

saddle-tree ['sædltri:] *s.* **1.** sadularübi, -raam; **2.** *bot.* = **tulip-tree**

Sadducean [sædju'si:ən] *a. piibl.* saduserlik, saduseri-

Sadducee ['sædjusi:] *s. piibl.* saduser

sad-iron ['sædaiən] *s.* pressraud

sadism ['sɑ:dizm, 'sei-, 'sæd-] *s. pat.* sadism

sadist ['sɑ:dist, 'sei-, 'sæd-] *s. pat.* sadist

sadly ['sædli] *adv.* kurvalt; armetult, vilet-

salt; *fam.* üliväga, hädasti ◇ **you are ~ mistaken** te eksite rängalt

sadness ['sædnis] *s.* kurbus

safari [sə'fɑ:ri] *s.* safa(a)ri, jahiretk *või* -karavan (*Ida- või Kesk-Aafrikas*); *ka* autoralli metsikul maastikul (*Aafrikas*)

safe [seif] **1.** *a.* vigastamata, rikkumata, terve; ohutu, kaitstud, julge, turvaline; kindel, usaldatav; (*isiku kohta*) ettevaatlik; **2.** *s.* seif, (*tulekindel*) rahakapp *või* hoiulaegas; külm(utus)kapp ◇ **~ and sound** terve ning vigastamata; **~ from** (*millegi vastu*) kaitstud; **it is ~ to say** (*or* **it may ~ly be said**) võib julgesti öelda; **he is ~ to win** ta võidab kindlasti; **on the ~ side** ootamatute äparduste vastu kindlustatud; **to play ~** ettevaatlikult mängima; *piltl.* ettevaatlikult toimima; **he is a ~ politician (critic, etc.)** ta on ettevaatlik poliitik (kriitik jne.); **~ conduct** = **~-conduct**; **~ deposit** üürita-vate seifidega pangahoone

safe-blowing ['seifblo(u)iŋ] *s.* seifilõhkamine (*seifide avamine lõhkeainete abil*)

safe-conduct [seif'kɔndəkt] *s.* turve, kaitse; turbe- *e.* kaitsekiri (*er. vahistamise vastu*)

safe-cracker ['seifkrækə] *s. Am. fam.* seifide lahtimurdja (*peitlite jms. abil*), seife rööviv murdvaras

safeguard ['seifgɑ:d] **1.** *s.* kaitse, kaitse- *või* ettevaatusabinõu, -vahend; *tehn.* kaitsekate, -võre; kindlustus, tagatis; kaitsetunnistus; **2.** *v. t.* julgestama, kaitsma; kindlustama, tagama ◇ **~ing duties** kaitsetollid; **to ~ a right** õigust kaitsma

safe-keeping [seif'ki:piŋ] *s.* (kindel) valvus, kindla (järele)valve all olek, kindlas kohas hoiulolek

safe-light ['seiflait] *s. fot.* pimikuvalgustus, -lamp

safely ['seifli] *adv.* vigastamatult, tervena; ohutult, turvaliselt; julgesti ◇ **it may ~ be said** võib julgesti öelda

safety ['seifti] *s.* ohutus, kaitstud olek, julgeolek, turvalisus, turv; julgestus, kindlustus; *fam.* kaitsevinn, -riiv (= **~-catch**), -seadeldis, -seadis; *atrib.* ohutus-, kaitse- ◇ **in ~** ohutu(lt), julge(lt), kindlas (*või* kaitstud) kohas; **to play for ~** riski vältima; **~ buoy** *mer.* päästepoi; **~ curtain** *teatr.* tulekindel eesriie; **~ engineering** ohutustehnika; **~ factor** (*or* **factor of ~**) *tehn.* ohutusfaktor, -tegur, varutegur; **~ fuse** *tehn.* sulavkaitse; *el.* kaitsekork (= **fuse**); **~ lamp** *mäend.* ohutuslamp, kaitselamp; **~ match** (tavaline) tuletikk (*vrd.* **lucifer match**); **~ net** kaitsevõrk; **~ razor** žilett, žiletiaparaat, (tera)pardel; **~ regulations** ohutuseeskirjad

safety-belt ['seiftibelt] *s.* ohutusvöö, turvavöö; *mer. ka* päästevöö (= **life-belt**)

safety-catch ['seiftikæt∫] *s.* kaitsevinn, -riiv

safety-glass ['seiftiglɑ:s] *s.* purunematu *või* purunemiskindel klaas, *ehit.* sardklaas

safety-nut ['seiftinʌt] *s. tehn.* kinnitusmutter; *er.* kontramutter, vastumutter

safety-pin ['seiftipin] *s.* vedrunõel, haaknõel

safety-valve ['seiftivælv] *s. tehn.* kaitseventiil, -klapp (*ka piltl.*) ◇ **to sit on the ~** *piltl.* (plahvatusohust hoolimata) rangeid surveabinõusid rakendama

saffian ['sæfiən] *s.* (vene) safian; *vrd.* **morocco**

safflower ['sæflauə] *s. bot.* safloor, värvohakas ◇ **~ oil** safloorиõli

saffron ['sæfrən] **1.** *s. bot.* safran(ikrookus); *kok.* safran; safrankollane värv(us); **2.** *a.* safran- *e.* oranžkollane ◇ **dyer's ~** *bot.* värvisafloor; **meadow ~** *bot.* harilik sügislill

safranin(e) ['sæfrənin] *s. keem., tehn.* safraniin

sag [sæg] **1.** *v. i. & t.* (**-gg-**) lonti (*või* lotti, sorgu, kotti) vajuma, alla painduma *või* koolduma; lontis (*või* lottis, sorgus, kottis) rippuma *või* ripnema; lõtvuma, lõdvenema; *tehn.* läbi painduma, läbi rippuma; läbi vajuma; (*hindade kohta*) langema; *mer.* (allatuule) vajuma, kursist kõrvale triivima; lonti (*või* lotti, sorgu, kotti) vajutama; alla painutama *või* koolutama; **2.** *s.* lontis- (*või* lottis-, sorgus-, kottis)olek; lonti- (*või* lotti-, sorgu-, kotti)vajumine; allapaindumus, -kooldumus; *tehn.* läbipaine, -ripe; läbivajum; lõtvumus; (*hindade*) langus; *mer.* (allatuule) vajumine, kursist kõrvaletriivimine

saga ['sɑ:gə] *s. kirj.* saaga

sagacious [sə'gei∫əs] *a.* terane, tark

sagacity [sə'gæsiti] *s.* terasus, tarkus

sagamore ['sægəmɔ:] *s. Am.* indiaanlaspealik; *vrd.* **sachem**

sage I [seidʒ] **1.** *a.* tark, elutark; *iroon.* targa välimusega, (näiliselt) sügavamõtteline; **2.** *s.* tark; mõttetark ◇ **the seven -es** seitse tarka (*Vana-Kreekas*)

sage II [seidʒ] *s. bot.* salvei ◇ **~-brush** (*or* **~-bush**) *Am.* puju; **~-cock** (*or* **~-grouse**) *zool.* pujes; **clary ~** *bot.* muskaatsalvei

saggy ['sægi] *a.* lontis, lottis, sorgus, kottis

Saghalien [sægə'li:n] = **Sakhalin**

Saginaw ['sæginɔ:] *pn.*

sagittal ['sædʒit(ə)l] *a. anat.* sagitaalne, sagitaal-, noolmine, nool- ◇ **~ suture** sagitaalõmblus, noolõmblus

Sagittarius [sædʒi'teəriəs] *s. astr.* Ambur (*tähtkuju*)

sagittate ['sædʒiteit] *a. bot., zool.* nooljas, noolekujuline

sago ['seigou] *s.* (*pl.* **-os**) saago(tangud); saagopalm (= **~-palm**)

Sahara [sə'hɑ:rə] *pn.*

sahib ['sɑ:(h)ib] *s. Anglo-Ind.* sahib, isand, härra; *fam.* härrasmees (*ka iroon.*); *vrd.* **memsahib**

said I [sed] *vt.* **say**

Said II [said] *pn.* (**Port ~**)

Saigon [sai'gɔn] *pn.*

sail [seil] **1.** *s.* puri, *mer. ka* seil; *fam.* purjed; *fam.* (purje)laev *või* (purje)laevad (*tarvit. arvsõna järel, näit.* **a fleet of 20 ~**); purjetus, (purje)sõit; (*tuuleveski*) tiib, tiivalaba; **2.** *v. i. & t.* purjetama, *mer. ka* seilama; (*laeval*) sõitma; (*laeva*) juhtima ◇ **full ~** täies purjes; **under ~** purjede all, ülestõstetud purjedega; **to take in ~** purjesid vähendama; *piltl.* oma auahnust taltsutama; **~ ho!** laev nähtaval!; **to ~ in** *sl.* sisse astuma; hoogsalt peale hakkama, tarmukalt kallale asuma; **to ~ into** *sl.* «ninna kargama», vihaselt ründama, hurjutama (*või* sõimama) hakkama

sail-arm ['seilɑ:m] *s.* (*tuuleveski*) tiib, tiivapalk

sail-boat ['seilbout] *s. Am.* = **sailing-boat**

sail-cloth ['seilklɔ(:)θ] *s.* purjeriie

sailer ['seilə] *s.* purjekas, (*hea või halva purjetamisvõimega*) purjelaev (*ühendeis* **a good, bad, fast, etc. ~**); *vrd.* **sailor**

sailfish ['seilfi∫] *s. zool.* purikala

sailing ['seiliŋ] *s.* purjetamine, *mer. ka* seilamine; meresõit; purjesport ◇ **~-boat** purjepaat; **~-master** tüürimees (*jahtlaeval*); **~-ship** (*or* **-vessel**) purjelaev

sailmaker ['seilmeikə] *s.* purjetegija, purjemeister ◇ **~'s palm** purjekinnas

sailor ['seilə] *s.* meremees, madrus; madal lamedapõhjaline õlgkübar (= **~ hat**) ◇ **to be a good (bad)** ~ mitte kergesti (kergesti) merehaigeks jääma; **~ collar** madrusekrae (*ka laste- ja naistepluusidel*); **~'s knot** meremehesõlm (*teatav kaelasidemesõlm*)

sailoring ['seiləriŋ] *s.* meremehe-elu

sailorly ['seiləli] *a.* meremehelik, meremehe-

sailorman ['seiləmən] *s.* (*pl.* **-men**) *vulg., nalj.* = **sailor**

sailplane ['seilplein] *s.* purilennuk, plaaner, laugur; *vrd.* **glider**

sainfoin ['seinfɔin] *s. bot.* esparsett

saint [seint] *s.* pühak; (*nime ees tarvitatuna, haril. lühendatud kujul kirjutatud,* **St.** [sən(t), sin(t), sn(t)]) püha ... (*tähtsamad ühendid on antud märksõna* **St.** *all, sest see on harilikum kuju ja täisvormi inglise õigekirjas pärisnime ees peaaegu ei tarvitata*)

sainted ['seintid] *a.* pühakskuulutatud, pühastatud; püha; (*äsjasurnud isiku nime ees*) õnnis

sainthood ['seinthud] *s.* pühakuau; pühakkond, pühakud

saintlike ['seintlaik] *a.* pühakutaoline, -sarnane

saintly ['seintli] *a.* (**-ier, -iest; -iness**) pühakulik, pühakutaoline, vaga

Saintsbury ['sein(t)sb(ə)ri] *pn.*

saint's-day ['seintsdei] *s.* pühakupäev, pühaku mälestuspäev

saith [seθ] *arh.* **says** (*vt.* **say**)

saithe [seiθ, -ð] *s. Š., Am.* süsikas (= **coalfish, pollack**)

sake I [seik] *s.* (*esineb ainult ühendeis* **prepga for**) ◇ **for my (his, etc.) ~** minu (tema jne.) pärast; **for the ~ of** (*kellegi, millegi*) pärast; **for goodness' (heaven's) ~** jumala (taeva) pärast; **for old ~'s ~** vana mälestuse (*või* sõpruse) pärast

sake II, **saké** ['sɑ:k(e)i], **saki** ['sɑ:ki] *s.* sake, (jaapani) riisivein

Sakhalin [sɑ:kɑ:'li:n] *pn.* Sahhalin

sal [sæl] *s. keem.* sool ◇ ~ **ammoniac** = **sal-ammoniac;** ~ **soda** naatriumkarbonaat, kaltsineeritud sooda; ~ **volatile** [vo'lætili] ammooniumkarbonaat

salaam [sə'lɑ:m] **1.** *s.* salam, idamaine (muhamedlaste) tervitus, sügav kummardus (*paremat kätt otsaesisele asetades*); **2.** *v. i.* salami tegema, idamaiselt kummardama; *piltl.* sügavalt ning aupaklikult kummardama ◇ ~ **alaikum** [ə'leikəm] salam aleikum, «rahu olgu teiega»

səlable, saleable ['seiləbl] *a.* müüdav, müümiskõlvuline, -kõlblik; minev, minus, nõutav (*kauba kohta*)

salacious [sə'leiʃəs] *a.* tiirane, tiiras, kiimaline, ihar; rõve, nilbe

salacity [sə'læsiti] *s.* tiirasus, kiimalisus, iharus; rõvedus, nilbus

salad ['sæləd] *s. kok.* salat (*laiemas mõttes, kaasa arvatud aedvilja- ja puuviljasalat, rosolje, vinegrett jms.*) ◇ ~**-days** «varsaiga», kogemusteta noorusaeg; ~**-dressing** salatikaste; ~**-oil** salatiõli, *er.* peen oliiviõli

salamander ['sæləmændə, -mɑ:n-] *s. zool.* salamander; *folkl.* «tulesisalik», tulevaim; *piltl.* kuumust armastav inimene; *kok.* (tulekindel) küpsetusplaat; *tehn.* kits, (*sulatusseadme külge tahkena rippuma jäänud*) (ripp-)purikas

salame [sə'lɑ:mi] *s.* (*pl.* **-mi** [-mi:], *mida er. Am. tarvit. ka sg-na*) salaame(vorst), (*küüslauguga vürtsitatud*) itaalia soolavorst

Salamis ['sæləmis] *pn.*

sal-ammoniac [sælə'mouniæk] *s. keem.* ammooniumkloriid, salmiaak

salaried ['sælərid] *a.* (kindla)palgaline

salary ['sæləri] *s.* (kindel) palk, määrpalk, kuu- *või* aastapalk, töötasu

sale [seil] *s.* müük, müümine, turustus; (*kauba*) minek, minem; oksjon; väljamüük (= **clearance** ~) ◇ **on** (*or* **for**) ~ müüa, müüdav; **to offer for** ~ müütama, müüa pakkuma; **to put up for** ~ oksjonil välja pakkuma; ~**s promotion** *maj. er. Am.* reklaamiga (*või* agentide abil) müügi pealesurumine, ostjaskonna värbamine; ~**s resistance** *maj.* (ostjaskonna) vastupanu müügireklaamile; ~**s talk** (*kaubareisija või müügiagendi*) reklaamjutt (*ka piltl.*)

saleable ['seiləbl] = **salable**

Salem ['seiləm] *pn.*

saleratus [sælə'reitəs] *s. Am. kok.* küpsetuspulber; söögisooda

saleroom ['seilru(:)m] = **salesroom**

Salesbury ['seilzb(ə)ri] *pn.*

salesclerk ['seilzklə:k] *s. Am.* müüja, müüjanna

salesgirl ['seilzgə:l] = **saleswoman**

saleslady ['seilzleidi] *Am.* = **saleswoman**

salesman ['seilzmən] *s.* (*pl.* **-men**) müüja; *Am.* kauba- *e.* proovireisija

salesmanship ['seilzmənʃip] *s.* müümiskunst, -oskus, müügitehnika

salesroom ['seilzru(:)m] *s.* müügiruum, -saal; oksjoniruum, -saal

saleswoman ['seilzwumən] *s.* (*pl.* **-women** [-wimin]) müüjanna

Salford ['sɔ:lfəd] *pn.*

Salic ['sælik], **Salique** [sə'li:k] *a. aj.* saali, saali frankide ◇ ~ **law** saali õigus (*Lex Salica, saali frankide õigus, pärit VI saj. algusest*)

salicin ['sælisin] *s. keem.* salitsiin

salicylic [sæli'silik] *a. keem.* salitsüül- ◇ ~ **acid** salitsüülhape

salience ['seiliəns] *s.* eenduvus, esileulatuvus, ettetungivus, -ulatuvus, silmapaistvus

salient ['seiliənt] **1.** *a.* eenduv, esileulatuv, ettetungiv, -ulatuv, silmapaistev; **2.** *s.* eend, esileulatuv nurk *või* kaar

saliferous [sə'lifərəs] *a. keem., geol.* soola sisaldav; soola tekitav

salina [sə'lainə] *s. geol.* soolajärv, -soo; *tehn.* merevee aurustamise bassein

saline 1. ['seilain, sə'lain] *a.* soola sisaldav, soolane, soola-; **2.** [sə'lain, *ka* 'seil-] *s. med.* soolalahus, *er.* füsioloogiline lahus; mineraalsool; soolak, soolajärv, -allikas, -soo

salinity [sə'liniti] *s.* soolsus, soolasisaldus, soolasus

salinometer [sæli'nɔmitə] *s.* soolsusmõõtur

Salique [sə'li:k] = **Salic**

Salisbury ['sɔ(:)lzb(ə)ri] *pn.*

saliva [sə'laivə] *s. füsiol.* sülg

salivary ['sælivəri, sə'laivəri] *a. anat.* süljeväli

◇ ~ **calculus** süljekivi; ~ **glands** süljenäärmed

salivation [sæli'veiʃ(ə)n] *s. füsiol.* süljevoolus, salivatsioon

Salk ['sɔ:(l)k] *pn.* ◇ **the** ~ **vaccine** *med.* Salki vaktsiin, poliomüeliidivastane vaktsiin

sallee ['sæli(:)] = **sally** II

sallow I ['sælou] *s. bot.* raagremmelgas; raagremmelgapuit, -vits ◇ **gray** ~ tuhkurpaju (= **gray willow**)

sallow II ['sælou] **1.** *a.* (~**er,** ~**est**) kahkjaskollane, kahkjas (*er. näojume kohta*); **2.** *v. i. & t.* kahkjaskollaseks muutuma *või* muutma

sallow-thorn ['sælouθɔ:n] *s. bot.* astelpaju (= **sea-buckthorn**)

Sallust ['sæləst] *pn.* Sallustius

sally I ['sæli] **1.** *s.* väljatung, -sööst (*piiratavast kindlusest*); väljasõit, jalutuskäik; (äkiline) puhang; teravmeelne märkus *või* piste; **2.** *v. i.* väljatungi tegema; välja tungima *või* sööstma; esile tungima (**forth**); väljasõitu (*või* jalutuskäiku) tegema (**out**)

sally II ['sæli], **sallee** ['sæli(:)] *s. dial., er. Austr.* raagremmelgas (= **sallow** I); akaatsia ◇ **black** ~ *Austr.* (*teatav kummivaiku sisaldav*) eukalüpt; **white** ~ *Austr.* pikalehine akaatsia

Sally III ['sæli] *pn.* (= **Sarah**) ◇ ~ **Lunn** *kok.* (magus rosinatega) inglise teekook

sally-port ['sælipɔ:t] *s. mil.* väljatungivärav (*kindluses*)

salmagundi [sælmə'gʌndi] *s. kok.* (tugevasti vürtsitatud) raguu lihast, kalast ja munast; *piltl.* sigrimigri, segapudi

salmi ['sælmi(:)] *s. kok.* (vürtsitatud ja veinis hautatud) metslinnuraguu

salmiac ['sælmiæk] *haruld., van.* = **sal-ammoniac**

salmon ['sæmən] **1.** *s. (kollekt. sg. tarvit. pl. asemel)* lõhe(kala), lõhi; lõhevärvus, oranžroosa värv(us) (= ~**-colour**); **2.** *a.* lõhekarva, -värviline, lõheroosa, oranžroosa ◇ **dog** ~ keta; **white** ~ kisutš (*ka mõne teise kala nimetus*); ~ **trout** iherus, meriforell

Salome [sə'loumi] *pn.*

salon ['sælɔ:ŋ] *s. pr.* salong; (**the S-**) igaaastane ametlik kunstinäitus Pariisis

Salonica, -nika [sə'lɔnikə], **-niki** [-'ni:ki] *pn.*

saloon [sə'lu:n] *s.* (suur) koosolekusaal; (suur) laevasaal; salongvagun; piljardi- (*või* näituse-, tantsu-, laske- *jms.*) saal *või* salong; (*mitte Am.*) sedaan(auto) (= ~**-car**; *Am.* **sedan**); *Am.* joogibaar, trahter, kõrts, lokaal; *Am. ka* iluravi- *või* juuksuriateljee ◇ ~**-keeper** *Am.* kõrtsmik

Salop ['sæləp] *pn.* (= **Shropshire**)

Salopian [sə'loupiən] **1.** *a.* Shropshire'i (*krahvkonna*); Shrewsbury (*linna või selle kooli*); **2.** *s.* šropširlane; Shrewsbury kooli kasvandik

salp [sælp] = *järgm.*

salpa ['sælpə] *s.* (*pl.* **-pae** [-pi:]) *zool.* meritünnik, salp

salpiglossis [sælpi'glɔsis] *s. bot.* trompetlill

Salsette [sɔ(:)l'set] *pn.*

salsify ['sælsifi] *s. bot.* aed-piimjuur, kaerjuur ◇ **black** ~ aed-mustjuur

salt [sɔ(:)lt] **1.** *s.* sool (*ka piltl.*); merikaru, kogenud meremees (**old** ~); *pl.* lahtistussool (= **Epsom** ~**s**) *või* nuusksool (= **smelling** ~**s**); **2.** *a.* soolane; sool(a)-; *piltl.* kibe, vürtsitatud; **3.** *v. t.* soolama; *piltl.* «soolasemaks» tegema, pipardama; (*arvet, hinda*) suuremaks tegema, üles kruvima ◇ **in** ~ soolas, sisse soolatud; **to take smth. with a grain of** ~ midagi «soolaterakesega» (*s. o.* ettevaatliku kriitikaga) võtma; **to eat smb.'s** ~ kellegi külaliseks olema; **above (below) the** ~ pererahvale lähedases (kauges) söögilauaotsas; ~ **beef** soolatud veiseliha; ~ **content** soolasisaldus, soolsus; ~ **junk** *mer. sl.* soolaliha; ~ **lake** soolajärv; **the** ~ **of the earth** *peam. piibl.* maa sool; ~ **of lemon** sidrunhape (= **citric acid**) *või* kaaliumoksalaat (= ~ **of sorrel**); ~ **water** soolane vesi, merevesi; **to** ~ **down** *Am. sl.* «sisse soolama», (*raha*) koguma, ära peitma; (*kellelegi*) säru tegema, hurjutama; **to** ~ **the books** *sl.* arveraamatuid võltsima, kulutusi tõelistest suurematena näitama; **to** ~ **a mine** kaevanduse maaki mujalt sissetoodud parema maagiga pettuseks rikastama

SALT [sɔlt] *lüh.* = **Strategic Arms Limitation Talks** (*or* **Treaty**)

saltation [sæl'teiʃ(ə)n] *s.* hüplemine, karglemine, tantsimine; hüpe; järsk üleminek (*er. biol.*), mutatsioon

saltatorial [sæltə'tɔ:riəl], **saltatory** ['sæltət(ə)ri] *a.* hüplev, karglev, tantsiv; *zool.* hüppav, hüpik-, hüppe-; hüppeline ◇ ~ **leg** *zool.* hüppejalg

salt-cellar ['sɔ(:)ltselə] *s.* soolatoos

salter ['sɔ(:)ltə] *s.* soolaja; soolavalmistaja, -tööstur; soolakaupmees; = **drysalter**

saltern ['sɔ(:)ltən] *s.* soolakoda, -tehas

saltigrade ['sæltigreid] *zool.* **1.** *a.* hüpates kulgev, hüpik-; **2.** *s.* hüpikämblik

saltine [sɔ(:)l'ti:n] *s. Am. kok.* soolakuivik

salting ['sɔ(:)ltiŋ] *s.* soo amine; soolaksoo (= **salt-marsh**)

saltire ['sæltaiə] *s. herald.* põikrist, diagonaalrist (*vapikilbil*)

salt-lick ['sɔ(:)ltlik] *s. (metsloomade)* soolalakkumiskoht, lakukoht

salt-marsh ['sɔ(:)ltmɑ:ʃ] *s.* (mereäärne) soolaksoo

salt-mine ['sɔ(:)ltmain] *s.* (kivi)soolakaevandus

Salton ['sɔ(:)lt(ə)n] *pn.* ◇ ~ **Sea** Saltoni meri (*Colorado jõe üleujutusest moodustuv järv P.-Ameerikas*)

salt-pan ['sɔ(:)ltpæn] *s.* soolapann, merevee aurutamispann; (mereäärne) soolatiik

saltpetre, *Am.* -ter [sɔ(:)lt'pi:tə, 'sɔ(:)ltp-] *s.* salpeeter

salt-tree ['sɔ(:)lttri:] *s. bot.* soolapuu

salt-water ['sɔ(:)ltwɔ:tə] *a.* soolase vee, soolvee; merevee

salt-works ['sɔ(:)ltwə:ks] *s.* soolakoda, -tehas (= **saltern**)

saltwort ['sɔ(:)ltwə:t] *s. bot.* ogamalts, *er.* rand-ogamalts; soolarohi (= **glasswort**); *ka* rannikas (= **black** ~)

salty ['sɔ(:)lti] *a.* **(-iness)** soolane

salubrious [sə'l(j)u:briəs] *a.* tervislik, tervistav

salubrity [sə'l(j)u:briti] *s.* tervislikkus, tervistavus

Saluki [sə'lu:ki] *s.* pärsia hurt

salutary ['sæljut(ə)ri] *a.* **(-ily, -iness)** tervislik, tervistav; (tervislikult *või* moraalselt) kasulik

salutation [sælju(:)'teiʃ(ə)n] *s.* tervitamine, tervitus ◇ **to raise one's hat in** ~ tervituseks kübarat kergitama

salutatory [sə'l(j)u:tət(ə)ri] **1.** *a.* tervituslik, tervitatav, tervitus-; *Am.* tervituskõne-; **2.** *s. Am.* (kolledži lõpuaktusel peetav) tervituskõne

salute [s(ə)'l(j)u:t] **1.** *s.* tervitus; aupaugud, saluut; *mil.* auandmine; *arh., nalj.* (tervitus)suudlus; **2.** *v. t. & i.* tervitama; saluteerima; *mil.* au andma; *arh.* (tervituseks) suudlema (*põske, kätt*)

Salvador ['sælvədɔ:, sælvə'dɔ:] *pn.*

salvage ['sælvidʒ] **1.** *s.* pääste, päästetöö, (*hukkuva vara*) päästmine; päästetud vara; päästetasu; **2.** *v. t. (hukkumisohus olevat varandust)* päästma; *sl.* «soomust tegema», varastama

salvarsan ['sælvəsæn] *s. farm.* salvarsaan

salvation [sæl'veiʃ(ə)n] *s.* pääste, päästmine; *er. kirikl.* hingepääste, lunastus; päästevõi lunastustee ◇ **S- Army** Päästearmee

salvationist [sæl'veiʃ(ə)nist] **1.** *s.* päästearmeelane; **2.** *a.* päästearmee-

salve I [sɑ:v, sælv] **1.** *s. arh.* salv, võie; *piltl.* leevendusvahend; *Am. sl.* meelitused; **2.** *v. t.* **(-vable)** salvima, võidma; *piltl.* leevendama, pehmendama

salve II [sælv] = **salvage (2.)**

salve III ['sælvi] *interj. lad.* ole tervitatud (= **hail!**)

salver ['sælvə] *s.* (metall)kandik

salvia ['sælviə] *s. bot.* salvei (= **sage** II) (*er. kogu taimeperekonna nimena*)

salvo I ['sælvou] *s.* (*pl.* **-os**) *jur.* varutingimus, reservatsioon; puige, ettekääne

salvo II ['sælvou] *s.* (*pl.* **-oes**) kogupauk; *mil., av.* hulgipommitamine (= ~ **bombing**); kiiduavalduste puhang ◇ ~ **fire** *mil.* valangtulistamine, valangutega tulistamine

salvor ['sælvə] *s.* (meres hukkuva varanduse) päästja, päästetöö teostaja *või* päästelaev; *vrd.* **salvage**

Sam [sæm] *pn.* (= **Samuel**) ◇ **upon my** ~ *sl.* jumala eest; ~ **Browne (belt)** (inglise) ohvitserivöö; **what the** ~ **Hill ...** *Am. sl.* mis pagana pihta ...; *vrd.* **Uncle (Sam)**

samara ['sæmərə, sə'mɑ:rə] *s. bot.* tiibvili

Samaria [sə'meəriə] *pn.* Samaaria

Samaritan [s(ə)'mæritn] **1.** *a.* samaaria; **2.** *s.* samaarialane, samaritaan; samariitlane ◇ **the good** ~ *piibl.* halastaja samaariamees; *piltl.* hädalise abistaja

samarium [sə'meəriəm, -'mei-] *s. keem.* samaarium (*sümbol* **Sm**)

samba ['sæmbə] **1.** *s.* samba; **2.** *v. i.* sambat tantsima

sambo I ['sæmbou] *s.* (*pl.* **-os, -oes**) sambo (*neegri ja indiaanlase või neegri ja mulati järglane*); **(S-)** *fam. (hüüdnimena)* neeger

sambo II ['sæmbou] *s. sport* sambo(maadlus)

sambur ['sæmbə:] *s. zool.* sambar, India hirv

same [seim] **1.** *a.* sama, samane; **(the** ~**)** seesama; **2.** *pron. (tarvit. ainult kaub. või jur. keeles)* see, need, tema, nemad, ülalmainitud asi *või* asjad *või* isik(ud); **3.** *adv.* (nii)samuti ◇ **the very** ~ *(or* **just the** ~**)** just seesama; **one and the** ~ üks ning seesama; **much the** ~ peaaegu seesama; **at the** ~ **time** (sel)samal ajal; **the** ~ **as** sama(sugune) kui; **is it the** ~ *(or* **the** ~ **as, the** ~ **that) you showed me before?** kas see on seesama, mida te näitasite mulle ennest?; **to think the** ~ **of** *(kellestki, millestki)* samal arvamusel olema; **all** *(or* **just) the** ~ ometigi, siiski, kummatigi, sellegipärast, -poolest; **it's all the** ~ **to me** *(or* **by me)** see on mulle ükspuha

sameness ['seimnis] *s.* samasus, ühetaolisus

samisen ['sæmisen] *s.* samisen (*kolmekeeleline jaapani kitarr*)

samite ['sæmait] *s. van.* (keskaegne) kuld*või* hõbebrokaat

samlet ['sæmlit] *s.* noor lõhe(kala)

Sammy ['sæmi] **1.** *pn. dim.* = **Sam, Samuel**; **2.** *s. sl.* ameerika sõdur

Samoa [sə'mo(u)ə] *pn.*

Samos ['seimɔs] *pn.*

samovar [sæmo'vɑ:, 'sæmovɑ:] *s.* samovar, teemasin

Samoyed ['sæməjed] *s.* samojeed, neenets; Siberi valge saanikoer

Samoyedic [sæmə'jedik] *a.* samojeedi

samp [sæmp] *s. Am.* maisitangud; maisi(tangu)puder

sampan ['sæmpæn] *s.* sampan (*lamedapõhjaline hiina jõepaat*)

samphire ['sæmfaiə] *s. bot.* randköömen (*salatitaim*); *ka* soolarohi (= **glasswort**)

sample ['sɑ:mpl, *Am.* 'sæmpl] **1.** *s.* näidis, näideksemplar, muster, proov; valim; **2.** *v. t.* proovi võtma, proovima

sampler ['sɑ:mplə, *Am.* 'sæm-] *s.* proovivõtja; proovija; *tehn.* proovel; *(algaja tütarlapse)* tikkimistöö näidiseksemplar, (alalhoitav) proovitöö; valimik, antoloogia

Sampson ['sæm(p)sn] *pn.*

Samson ['sæmsn] **1.** *pn. piibl.* Simson; **2.** *s.* tugev mees

Samuel ['sæmju(ə)l] *pn.* Saamuel

samurai ['sæmurai] *s.* (*pl.* ~) samurai

San [sæn] *lüh. (itaalia või hispaania keeles* = **Santo)** Püha (*esineb teatavais pärisnimedes*); *vrd.* **St.** ◇ ~ **Antonio** [æn'toniou] (*linn Am. Üh-des*); ~ **Diego** [di(:)'eigou] (*linn Am. Üh-des*); ~ **Francisco** [fræn'siskou] (*linn Am. Üh-des*); ~ **Juan** [hwɑ:n] (*Puerto Rico pealinn*); ~ **Marino** [mə'ri:nou] (*kääbusriik Euroopas*); ~ **Salvador** ['sælvədɔ:] (*saar Bahama saarestikus; Salvadori Vabariigi pealinn*)

sanative ['sænətiv] *a.* tervistav, tervendav

sanatorium [sænə'tɔ:riəm] *s.* (*pl.* **-ia** [-iə], *ka* ~**s**) sanatoorium, ravila; (*Indias*) mägikuurort

sanatory ['sænətəri] = **sanative**

sanbenito [sænbi'ni:tou] *s.* (*pl.* **-os**) *aj.* (*inkvisitsioonikohtu poolt hukkamõistetu*) patukahetsejarüü

Sancho Panza ['sæŋkou 'pænzə] *pn.* (*Don Quijote kannupoiss*)

sanctification [sæŋ(k)tifi'keiʃ(ə)n] *s.* pühastamine, pühitsemine; patustpuhastus

sanctify ['sæŋ(k)tifai] *v. t.* **(-iable)** pühastama, pühitsema; patust puhastama; (pühana) õigustama ◇ **the end -fies the means** eesmärk pühitseb (*või* õigustab) abinõusid; **-ied airs** (teeseldud) püha ilme

sanctimonious [sæŋ(k)ti'mouniəs] *a.* näivpüha, teeseldult püha, vagatsev, võltsvaga

sanctimony ['sæŋ(k)timəni] *s.* näiv (*või* teeseldud) pühadus, vagatsus, võltsvagadus

sanction ['sæŋ(k)ʃ(ə)n] **1.** *s.* sanktsioon; kinnitamine, kinnitus; heakskiit, luba; **2.** *v. t.* sanktsioneerima, (*seadust*) kinnitama; heaks kiitma, lubama

sanctity ['sæŋ(k)titi] *s.* pühadus

sanctuary ['sæŋ(k)tju(ə)ri] *s.* pühamu, püha paik; pelgu- *e.* varjupaik; pelgupaigaõigus ◇ **to take** ~ pelgupaika leidma

sanctum ['sæŋ(k)təm] *s.* püha paik; *piltl.* (*kellegi*) isiklik tuba, eratuba ◇ ~ **sanctorum** [sæŋ(k)'tɔ:rəm] *lad.* kõige püham paik (*templis; ka piltl.*)

sand [sænd] **1.** *s.* liiv; liivatera, -sõmer; *pl.* liivik, liivalagendik; liivamadal(ik); *Am. sl.* julgus, visadus (*vrd.* **grit**); **2.** *v. t.* liivatama, liivaga (üle) puistama (*või* katma, küürima) ◇ **built on** ~ liivale ehitatud (*peam. piltl.*); **numberless as the** ~**(s)** palju nagu liiva mere ääres; **the** ~**s are running out** aeg on lõpule jõudmas, päevad (*või* tunnid) on loetud; ~ **grouse** *zool.* stepivuril; kõrbepüü; ~ **spurry** *bot.* sõlmhein; ~ **washer** *tehn.* liivapesur

sandal I ['sænd(ə)l] *s.* sandaal

sandal II ['sænd(ə)l] = **sandalwood**

sandalled, sandaled *Am.* **-aled** ['sænd(ə)ld] *a.* sandaalidega varustatud, sandaale kandev

sandalwood ['sænd(ə)lwud] *s. bot.* sandlipuu; sandlipuit ◇ **red** ~ *bot.* paduk

sandarac ['sændəræk] *s. tehn.* sandarakk (*sandarakipuu vaik*); *bot.* sandarakipuu (= ~ **tree**)

sandbag ['sæn(d)bæg] **1.** *s.* liivakott (*tarvit. kindlustustöödeks; liivaga täidetud voolikukujuline löögirelv*); **2.** *v. t. & i.* **(-gg-)** liivakottidega kindlustama; liivakotiga uimastama

sandbank ['sændbæŋk] *s.* leetseljak, liivamadal(ik)

sand-bar ['sændbɑ:] *s.* liivavall (*jõe- või lahesuudmes*)

sand-blast ['sændblɑ:st] *s. tehn.* liivajuga

sand-blind ['sæn(d)blaind] *a. arh.* poolpime

sandboy ['sæn(d)bɔi] *s.* (*tarvit. ainult kõnekäänus*) **as jolly as a** ~ lõbus nagu lõoke)

sand-dab ['sæn(d)dæb] *s. zool.* soomuslest; karelest

sand-eel ['sændi:l] *s. zool.* tobias

sanderling ['sændəliŋ] *s. zool.* leeterisla

Sanders ['sɑ:ndəz] *pn.*

Sanderson ['sɑ:ndəsn] *pn.*

sand-glass ['sæn(d)glɑ:s] *s.* liivakell

sand-hog ['sændhɔg] *s. Am. sl.* kessooni- *või* tunnelitööline

Sandhurst ['sændhə:st] *pn.*

sandman ['sæn(d)mən] *s.* «liivapuistaja», Une-Mati (*tarvit. Inglismaal lastekeeles une kehastisena, kes puistavat laste silma liiva ja tegevat neid niiviisi uniseks*)

sandmartin ['sæn(d)mɑ:tin] *s. zool.* kalda- *e.* liivapääsuke

Sandown ['sændaun] *pn.*

sandpaper ['sæn(d)peipə] **1.** *s.* liivapaber; **2.** *v. t.* liivapaberiga hõõruma *või* lihvima

sandpiper ['sæn(d)paipə] *s. zool.* metstilder (= **green** ~), mudatilder (= **wood** ~) ◇ **pectoral** ~ tähnikrisla

sand-pit ['sændpit] *s.* liivaauk, -karjäär; (laste) liivakast

Sandra ['sændrə] *pn.* (= **Alexandra**)

Sandringham ['sændriŋəm] *pn.*

sand-shoes ['sæn(d)ʃu:z] *s. pl.* (riidest) rannakingad

sandstone ['sæn(d)stoun] *s.* liivakivi ◇ **old red** ~ *geol.* devoni punane liivakivi

sand-storm ['sæn(d) stɔ:m] *s.* liivatorm

sandwich I ['sænwidʒ, 'sæn(d)witʃ] **1.** *s. kok.* sandvitš, kaksikvõileib; *ka* = ~**-man**; *atrib.* mitmekihiline (*er. tehn.*); **2.** *v. t.* (kahe asja) vahele pistma (*või* kiiluma, pigistama) ◇ ~ **slab** *tehn.* mitmekihiline plaat

Sandwich II ['sæn(d)witʃ, -dʒ] *pn.* ◇ ~ **Islands** = **Hawaii**

sandwich-board ['sænwidʒbɔ:d, 'sæn(d)witʃ-] *s.* (kandja rinnale ja seljale kinnitatav) reklaamplakat

sandwich-man ['sænwidʒmən, 'sæn(d)witʃ-] *s.* (*pl.* **-men**) (rinnale ja selga kinnitatud) reklaamplakatite kandja

sandwort ['sæn(d)wə:t] *s. bot.* liivkann; võsalill

sandy I ['sændi] *a.* **(-ier, -iest; -ily, -iness)** liivane, liivakas, liivarohke; liivakarva, punakaskollane (*er. juuste kohta*) ◇ **S-Hook** *pn.* kindlustatud neem New Yorgi lahe suus

Sandy II ['sændi] **1.** *pn.* (= **Alexander**); **2.** *s.* «Sass», šotlane (*tarvit. pilkenimena*)

Sandys [sændz] *pn.*

sane [sein] *a.* terve mõistusega; mõistlik

Sanford ['sænfəd] *pn.*

sang [sæŋ] *vt.* **sing**

sangaree [sæŋgə'ri:] *s.* punane veinibool, punase veiniga segatud limonaad

Sanger ['sæŋ(g)ə] *pn.*

sang-froid ['sɑ:ŋ'frwɑ:] *s. pr.* külmaverelisus

sangrail [sæŋ'greil], **sangreal** [sæŋ'gri:l] *s. arh.* püha graal (*vt.* **grail** II)

sanguinary ['sæŋgwinəri] *a.* **(-ily, -iness)** verine; verejanuline

sanguine ['sæŋgwin] **1.** *a.* sangviiniline, elavaloomuline, rõõmsameelne; lootusrikas, optimistlik (*millegi suhtes* **of**); (*näojume kohta*) veretav, punane; *haruld.* verekarva, veripunane; **2.** *s. kunst* sangviin (*punane pastellkriit või sellega tehtud pilt*)

sanguineous [sæŋg'winiəs] *a.* vere-, verekas, vererikas; kuumavereline; *bot.* verev, veripunane

sanhedrim ['sænidrim], **-drin** [-drin] *s. aj.* sünedrion, sanhedriin (*juutide ülemkohus muistses Jeruusalemmas*)

sanicle ['sænikl] *s. bot.* metsputk

sanitarian [sæni'tɛəriən] **1.** *s.* tervishoiuolude uurija ja sanitaarreformide pooldaja; tervishoiuarst, hügieenik; **2.** *a.* sanitaaralane, sanitaar-

sanitarium [sæni'tɛəriəm] *Am.* = **sanatorium**

sanitary ['sænit(ə)ri] **1.** *a.* **(-ily, -iness)** tervishoiuline, tervishoiu-, sanitaarne, sanitaar-; *Am.* tervistav, tervist kosutav; **2.** *s. Am.* avalik käimla (= **lavatory**) ◇ ~**engineering** sanitaartehnika; ~**inspector** sanitaarinspektor; ~ **towel** (*Am.* ~ **napkin**) hügieeniline side

sanitation [sæni'teiʃ(ə)n] *s.* sanitatsioon, saneerimine, tervendamine, tervendus; tervishoid; sanitaarala; sanitaarseadmed (= ~ **devices**); kanalisatsioon

sanity ['sæniti] *s.* terve mõistus; psüühiline tervus; mõistlikkus

sank [sæŋk] *vt.* **sink**

sans [sænz] *prep. arh.* ilma, -ta (= **without**)

sans-ceriph, -serif [sæn'serif] = **sanserif**

Sanscrit ['sænskrit] = **Sanskrit**

sansculotte [sænzkju'lɔt, sɑ:ŋkju(:)-] *s. aj.* sankülott

sanserif [sæn'serif] *trük.* **1.** *s.* seriifideta kiri, grotesk(kiri); **2.** *a.* seriifideta

Sanskrit, -crit ['sænskrit] *s.* sanskrit(i keel)

sans-serif [sæn'serif] = **sanserif**

Santa Claus ['sæntə 'klɔ:z] *s.* jõuluvana

Santa Fé ['sæntə 'fei] *pn.*

Santayana [sæntə'jɑ:nə] *pn.*

Santiago [sænti'ɑ:gou] *pn.*

Santley ['sæntli] *pn.*

Saorstat «Eireann ['sɛəstəə'ɛərən] *pn. aj.* Iiri Vabariik (= **Irish Free State**; *alates 1938. a. ametlikult* = **Eire**)

sap I [sæp] **1.** *s.* mahl; *poeet.* elumahl, veri; *piltl.* elujõud; = ~**-wood**; **2.** *v. t.* **(-pp-)** mahlast tühjendama, (ära) kurnama, närvutama

sap II [sæp] **1.** *s. mil.* sapp (*ühendus- või piiramiskraav*); piiramiskraavide kaevamine; *piltl.* (salajane) uuristus- *või* õõnestustöö; **2.** *v. t. & i.* **(-pp-)** piiramiskraavi abil lähenema; uuristama, õõnestama (*ka piltl.*)

sap III [sæp] *peam. õpil. sl.* **1.** *v. i.* **(-pp-)** tuupima, juhmilt õppima; **2.** *s.* tuupur, tuupija; tüütu (*või* raske) töö; puupea, tobu (*ka* ~**-head**)

sap IV [sæp] *Am. sl.* **1.** *s.* (väike) kumminui (= **blackjack**); **2.** *v. t.* (kumminuiaga) uimaseks lööma

sap-green ['sæpgri:n] *s.* (paakspuu marjadest saadav) kollakasroheline värv(aine) *või* värvus

sap-head I ['sæphed] *s. mil.* sapi (*või* piiramiskraavi) kaugeim ots (*vt.* **sap** II)

sap-head II ['sæphed] *s. sl.* puupea, tobu (= **sap** III)

sapid ['sæpid] *a. pedant.* maitsekas, maitsev; huvitav

sapience ['seipiəns, 'sæp-] *s.* tarkus, arukus (*ka iroon.*)

sapient ['seipiənt, 'sæp-] *a.* tark, arukas (*ka iroon.*)

sapiential [sæpi'enʃ(ə)l] *a.* **(-lly)** tarkuslik, tarkus(e)-, elutarkust sisaldav

Sapir [sə'piə] *pn.*

sapless ['sæplis] *a.* mahlatu, mahlata; närb, jõuetu

sapling ['sæpliŋ] *s.* (puu)võsu, noor puu; *piltl.* nooruk; noor hurt

sapodilla [sæpə'dilə] *s. bot.* kummi-manilkaara, sapotillipuu

saponaceous [sæpo'neiʃəs] *a.* seebine; seepjas, seebitaoline; *piltl.* libe

saponify [sə'pɔnifai] *v. t. & i.* seebistama; seebistuma

saponite ['sæpənait] *s. min.* saponiit

sapper ['sæpə] *s. mil.* sapöör

Sapphic ['sæfik] *kirj.* **1.** *a.* sapfiline, (kreeka luuletajatarile) Sapphole omane; **2.** *s.* sapfiline (*e.* Sappho) stroof (= ~ **stanza**) *või* värss (= ~ **verse**)

sapphire ['sæfaiə] **1.** *s. min.* safiir; **2.** *a.* safiirsinine

Sappho ['sæfou] *pn.*

sappy I [ˈsæpi] *a.* **(-ier, -iest; -ily, -iness)** mahlakas; jõuline
sappy II [ˈsæpi] *a. sl.* rumal, juhm; maotult halemeelne
sapropel [ˈsæprəpel] *s. geol.* sapropeel, järvemuda, jütja
saprophyte [ˈsæprəfait] *s. bot.* saprofüüt
sapsucker [ˈsæpsʌkə] *s. zool. Am.* mahlarähn
sapwood [ˈsæpwud] *s. bot.* maltspuit
saraband [ˈsærəbænd, særəˈb-] *s.* sarabanda (*vana hispaania tants*)
Saracen [ˈsærəsn, -sin] *s. aj.* saratseen
Saracenic [særəˈsenik] *a.* saratseeni (*er. ehitusstiili kohta*)
Sarah [ˈseərə] *pn.*
Saratoga [særəˈtougə] **1.** *pn.*; **2.** *s.* (*ka* **s-**) suur (ameerika) reisikohver (= **~ trunk**)
Sarawak [səˈrɑːwək, -rɑːwə] *pn.*
sarcasm [ˈsɑːkæzm] *s.* sarkasm, lõikav pilge
sarcastic [sɑːˈkæstik] *a.* **(-ically)** sarkastiline, pilkav, salvav
sarcenet [ˈsɑːsnit] = **sarsenet**
sarcoma [sɑːˈkoumə] *s.* (*pl.* **-ata** [-ətə]) *pat.* sarkoom
sarcophagus [sɑːˈkɔfəgəs] *s.* (*pl.* **-gi** [-dʒai, -gai]) sarkofaag
sard [sɑːd] *s. min.* sardikivi, tumepunane karneool (*ilukivi*)
sardine I [ˈsɑːdain] *arh.* = *eelm.*
sardine II [sɑːˈdiːn] *s. zool.* sardiin ◇ **packed like ~s** nagu silgud pütis
Sardinia [sɑːˈdiniə] *pn.* Sardiinia
Sardis [ˈsɑːdis] *pn. aj.* Sardes
sardonic [sɑːˈdɔnik] *a.* **(-ically)** sardooniline, kibedalt pilkav
sardonyx [ˈsɑːdəniks] *s. min.* sardoonüks
saree [ˈsɑːri] = **sari**
Sarepta [səˈreptə] *pn.*
sargasso [sɑːˈgæsou] *s. bot.* sargasso adru, mariadru (*teatav pruunvetikas*) ◇ **S- Sea** Sargasso meri
Sargent [ˈsɑːdʒ(ə)nt] *pn.*
sari [ˈsɑːri] *s.* sari (*India naise riietusese*)
sark [sɑːk] *s. Š.* särk (= **shirt; chemise**)
Sarmatia [sɑːˈmeiʃ(i)ə] *pn. aj.* Sarmaatia
sarong [sɑːˈrɔŋ] *s.* sarong (*hindu riietusese; indoneesia naiseseelik*)
sarsaparilla [sɑːsəpəˈrilə] *s. bot.* smiilaks; sarsaparill, sassaparill (*teatav ronitaim, selle juur või selle juurest saadav ravim*)
sarsen [ˈsɑːs(ə)n] *s. geol.* silekalju (*ka* **~ stone**)
sarsenet, sarce- [ˈsɑːsnit] *s. tekst.* sarsenet (*teatav siidist voodririie*)
sartorial [sɑːˈtɔːriəl] *a.* rätsepa-, riietus-, rõivastus-
Sarum [ˈseərəm] *pn.* (= **Salisbury**; *vana nimetus*)
sash I [sæʃ] *s.* ehisvöö, õlavöö, särp
sash II [sæʃ] *s.* (üles-alla lükatav) aknaraam, tõstandraam
sashay [səˈʃei] *v. i. Am. sl.* kepsima; (minema) lipsama **(off)**
sash-cord [ˈsæʃkɔːd], **-line** [-lain] *s.* tõstandakna tõstenöör
sash-window [ˈsæʃwindou] *s.* (üles-alla liikuv) aken, tõstandaken
Saskatchewan [sæsˈkætʃiwən] *pn.*
sass [sæs] *s. Am. sl.* ninakus, nipsakus, häbematus (= **sauce**)
sassafras [ˈsæsəfrəs] *s. bot.* sassafras
Sassenach [ˈsæsənæk, -ɑːk, -ɑːx] *Š., Iir.* **1.** *s.* inglane; **2.** *a.* inglise
sassy [ˈsæsi] *a. Am. sl.* ninakas, nipsakas, häbematu (= **saucy**)
sat [sæt] *vt.* **sit**
Sat. *lüh.* = **Saturday**
Satan [ˈseit(ə)n] *s.* saatan
satanic [səˈtænik] *a.* **(-ically)** saatanlik
satanism [ˈseit(ə)nizm] *s.* satanism, saatanakultus
satchel [ˈsætʃ(ə)l] *s.* koolikott, (raamatu)ranits; väike reisikott
sate I [seit] *v. t.* **(-table)** (üle)küllastama, (*isu*) täielikult rahuldama
sate II [sæt, seit] *arh., poeet.* = **sat** (*vt.* **sit**)
sateen [sæˈtiːn] *s. tekst.* satään (*atlasskoeline puuvillane või villane riie*); *vrd.* **satin**
sateless [ˈseitlis] *a. poeet.* küllastamatu, täitmatu
satellite [ˈsætəlait] *s.* kaaskondlane, sõltlane; *astr.* satelliit, (planeedi) kaaslane, kuu (*laiemas mõttes*); *atrib.* satelliit-, sõltlas-, kaaslas- ◇ **artificial ~** tehiskaaslane; **~ state** satelliitriik, sõltlasriik; **~ town** satelliitlinn (*lähedasest suurlinnast majanduslikult sõltuv väikelinn*)
satellitic [sætəˈlitik] *a. astr.* satelliit-, kaaslas-

sati [ˈsʌti:, sʌˈti:] = **suttee**
satiable [ˈseiʃəbl, -ʃiəbl] *a. haruld.* küllastatav
satiate 1. [ˈseiʃieit] *v. t.* (üle)küllastama, (*isu*) täitma, täielikult rahuldama; **2.** [ˈseiʃiit] *a. poeet.* küllastatud
satiation [seiʃiˈeiʃ(ə)n] *s.* (üle)küllastamine, (-)küllastus, (*isu*) täitmine, täielik rahuldus
satiety [səˈtaiiti] *s.* küllastatus; (üle)küllastumus, küllastustunne ◇ **to ~** küllastumuseni, tüdimuseni
satin [ˈsætin] **1.** *s. tekst.* atlass(-siid), siidsatään; *atrib.* siidsile, -läikiv, -pehme; **2.** *v. t. tehn.* satineerima ◇ **~ paper** atlasspaber (*läikiv kirjutuspaber*); **~ stone** *min.* atlasskivi; **~ weave** *tekst.* atlasskude
satinet [ˈsætinit], **satinette** [sætiˈnet] *s. tekst.* satinee, poolatlass
satin-flower [ˈsætinflauə] *s. bot.* kuukress (= **honesty**); *ka* sininokk
satinwood [ˈsætinwud] *s.* satään- *e.* siidpuit (*teatavate troopikapuude puit*); *bot.* rohepuu
satiny [ˈsætini] *a.* satääniline, satäänjas, satääni- *või* atlassitaoline
satire [ˈsætaiə] *s.* satiir, (piitsutav) pilge
satiric [səˈtirik] *a.* **(-ically)** satiiriline, satiiri sisaldav, satiiri- ◇ **~ novel** satiiriline romaan
satirical [səˈtirik(ə)l] *a.* **(-ically)** satiiriline, pilkeline, pilkav
satirist [ˈsætirist] *s.* satiirik, satiirikirjanik
satirize [ˈsætiraiz] *v. t.* **(-zable)** satiiristama, pilkealuseks tegema, pilkama
satisfaction [sætisˈfækʃ(ə)n] *s.* rahuldus; rahuldatus, rahuldustunne (*millegi üle* **at, with**); rahuldust pakkuv asi *või* asjaolu; võlausaldaja rahuldamine; rahulduse andmine, heastamine, hüvitus (*süüteo või solvangu puhul*), satisfaktsioon ◇ **to find ~ in** (*milleski*) rahuldust leidma; **to give ~** rahuldust andma, rahuldama; **to the ~ of** (*kellegi*) rahulduseks; **to demand ~** rahuldust (*er. vabandust või kahevõitlust*) nõudma
satisfactory [sætisˈfæktəri] *a.* **(-ily, -iness)** rahuldav; rahuldust valmistav (*kellelegi* **to**); küllaldane, küllaldaselt hea
satisfy [ˈsætisfai] *v. t.* **(-iable)** rahuldama; rahuldust andma; (*kohustust*) täitma; veenma (*milleski* **of**; *et* **that**) ◇ **to be -ied** rahulduma, rahul olema (*millegagi* **with**; *millegi tegemisega* **with doing, to do**); **I am -ied that ...** ma olen (nüüd) veendunud, et ..., ma enam ei kahtle, et ...
satrap [ˈsætrəp] *s. aj.* satraap; *piltl.* kõrge võimumees, vägivallatsev haldur
satrapy [ˈsætrəpi] *s. aj.* satraapia
saturate [ˈsætʃəreit, ˈsætjə-] *v. t.* **(-rable)** küllastama, küllastumuseni täitma (*millegagi* **with**); läbi immutama; *er. keem., tehn.* satureerima ◇ **-ed compound** *keem.* küllastunud ühend; **-ed solution** *keem.* küllastunud lahus; **-ed steam** *tehn.* küllastunud aur
saturation [sætʃəˈreiʃ(ə)n, sætjəˈr-] *s.* küllastamine, küllastus; küllastatus, küllastumus; *er. keem., tehn.* satureerimine, saturatsioon ◇ **to ~** küllastumiseni; **~ deficit** *meteor.* küllastusdefitsiit, -vajak; **~ point** *keem.* küllastuspunkt
saturator [ˈsætʃəreitə] *s. tehn.* saturaator
Saturday [ˈsætəd(e)i] *s.* laupäev
Saturn [ˈsætə(:)n] *s. müt.* Saturnus (*rooma jumal*); *astr.* Saturn (*planeet*)
Saturnalia [sætəːˈneiliə] *s. pl.* saturnaalid (*Vana-Rooma rõõmupühad Saturnuse auks*); *piltl.* (*ka* **s-**) ohjeldamatu prassing, orgia (*sag. tarvit. sg-na, näit.* **a s- of crime**)
Saturnian [sæˈtəːniən] *a.* saturniline, Saturnuse *või* Saturni ◇ **~ age** kuldne ajastu (= **golden age**); **~ verse** *kirj.* saturniline värss (*teatav varane vanarooma värsivorm*)
saturnine [ˈsætə(:)nain] *a.* sünge, raskemeelne; *van.* tinane, tina-, plii-
saturnism [ˈsætənizm] *s. med.* saturnism, pliimürgi(s)tus
satyr [ˈsætə, *Am. ka* ˈseitə] *s. müt.* saatür; *piltl.* tiirane mees; *zool.* silmik (*liblikas*)
satyriasis [sætəˈraiəsis] *s. pat.* satüriaas
sauce [sɔːs] **1.** *s.* kaste, soust; *piltl.* vürts; *Am. ka* puuvilja- *või* marjakaste *või* kompott; *Am. fam.* haljas aed- *või* juurvili, keeduvili; *fam.* ninakus, nipsakus, häbematus (= **sauciness**); **2.** *v. t.* (*toitu*) kastmega maitsestama, vürtsitama (*ka piltl.*); *fam.* (*kellelegi*) ninakalt vastama, (*kellegi vastu*) nipsakas olema ◇ **hunger is the best ~** nälg on kõige parem kokk; **what is ~ for the goose, is ~ for the gander** kuidas küla

koerale, nõnda koer külale; **none of your ~ !** ära ole (nii) ninakas!; **what ~!** milline häbematus!

sauce-boat ['sɔ:sbout] *s.* kastme- *e.* soustikann

saucebox ['sɔ:sbɔks] *s.* ninatark, *er.* ninakas (*või* häbematu) jõnglane

saucepan ['sɔ:spən] *s.* kastrul

saucer ['sɔ:sə] *s.* alustass; lillepotialus ◇ **flying ~s** «lendavad taldrikud» (*mingid fantastilised ebamaised lennukid*); **~ eyes** suured pärani avatud silmad

sauciness ['sɔ:sinis] *s.* ninakus, nipsakus, häbematus

saucy ['sɔ:si] *a.* **(-ier, -iest; -ily)** ninakas, nipsakas, häbematu; *sl.* uhke, tore, toreda välimusega

Saudi Arabia [sɑ:'u:di ə'reibiə] *pn.* Saudi Araabia

sauerkraut ['sauəkraut] *s. sks.* hapukapsas

Saul [sɔ:l] *pn.*

sauna ['saunə] *s.* (*laen soome keelest*) saun (= **the Finnish steam bath**)

Saunders ['sɔ:ndəz, 'sɑ:n-] *pn.*

saunter ['sɔ:ntə] **1.** *v. i.* lonkima; **2.** *s.* lonkimine, lonkiv kõnnak

saurel ['sɔ:rəl] *s. zool.* stauriid

saurian ['sɔ:riən] *s. zool. van.* sisalikuline (*üldisemas tähenduses, kaasa arvates ka krokodillilisi ja väljasurnud hiiglasisalikke*)

saury ['sɔ:ri] *s. zool.* makrellhaug

sausage ['sɔsidʒ] *s.* vorst; *sõd. sl.* «vorst», vaatlusballoon (= **~ balloon**) ◇ **~ roll** *kok.* vorsti(liha)pirukas; *ka* vorstpasteet

sausage-meat ['sɔsidʒmi:t] *s.* vorstiliha

sausage-poisoning ['sɔsidʒ'pɔiz(ə)niŋ] *s. med.* vorstimürgi(s)tus (= **botulism**)

sauté ['soutei] *kok. pr.* **1.** *a.* (*fem.* **-ée** [-ei]; *pl.* **-és** [-ei], *fem.* **-ées** [-ei]) rasvas praetud (*tarvit. substantiivi järel*); **2.** *s.* rasvas praetud toit, *er.* kartuliliistakud; **3.** *v. t.* rasvas praadima

Sauterne [sou'tɛən, -'tə:n] **1.** *pn.*; **2.** *s.* teatav valge bordoovein

sauve-qui-peut [souvki:'pə:] *s. pr.* korratu põgenemine

savage ['sævidʒ] **1.** *a.* **(-est)** metsik; metslaslik; õel, tige, toores; *fam.* raevutsev, maruvihane; **2.** *s.* metslane; metsik (*või* toores) isik; **3.** *v. t.* (*hobuse kohta*) metsikult hammustama *või* taguma *või* trampima; *piltl.* metsikult kohtlema

savageness ['sævidʒnis] *s.* metsikus, metsik olukord; õelus, tigedus, toorus

savagery ['sævidʒəri] *s.* metsikus; metslaslikkus, metslus; õelus, tigedus

savanna(h) [sə'vænə] *s. geogr.* savann

Savannah [sə'vænə] *pn.* (*jõgi ja linn Am. Üh-des*)

savant ['sævənt, -vɑ:ŋ] *s.* teadlane, (nimekas) teadus(e)mees, õpetlane

savate [sə'vɑ:t] *s. pr.* prantsuse poks (*kus on lubatud ka pea- ning jalalöökide tarvitamine*)

save I [seiv] **1.** *v. t. & i.* **(-vable)** päästma (*millestki* **from**); *kirikl.* lunastama; säästma, kokku hoidma; (*jalgpallis jms.*) väravalööki ära hoidma; **2.** *s.* (*jalgpallis jms.*) väravalöögi ärahoidmine; **3.** *prep. & konj., arh., poeet.* välja arvatud, peale, paitsi (= **except**) ◇ **to be -ed** *kirikl.* õndsaks saama; **to ~ appearances** välispidist viisakust säilitama, tõelist olukorda mitte välja paista laskma; **to ~ one's bacon** *fam.* terve nahaga pääsema; **to ~ one's breath** asjatust rääkimisest loobuma, suud kinni pidama; **to ~ one's (smb.'s) face** enda (kellegi) prestiiži säästma, enda (kellegi) alandamist vältima; **to ~ one's pains** asjatut vaeva vältima; **to ~ one's skin** oma nahka päästma; **to ~ the situation** olukorda päästma; **to ~ up** (raha) kokku hoidma, raha koguma; **~ and except** (*midagi*) välja arvates, arvestamata, peale (*millegi*)

Save II [sɑ:v] *pn.* Sava

save-all ['seivɔ:l] *s.* kokkuhoiuseadis; *er.* küünlajalg küünlajupi lõpuni põletamiseks

saveloy ['sæviloi] *s. kok.* servelaatvorst (*kõvasti vürtsitatud kuiv vorstiliik*)

saver ['seivə] *s.* päästja; säästja, kokkuhoidja; säästuseadis, -vahend, -abinõu

Savile ['sævil] *pn.*

savin(e) ['sævin] *s. bot.* sabiina kadakas; *Am. ka* virgiinia kadakas

saving ['seiviŋ] **1.** *a.* päästev; säästev, säästlik, kokkuhoidev, kokkuhoidlik; lunastav (*ka piltl.*); varuks jättev, reserveeriv; **2.** *s.* kokkuhoid, kokkuhoitu, sääst; *pl.* sääs-

tud, hoius(ed), kokkuhoitud (raha)summa(d); **3.** *prep. & konj. arh.* välja arvatud, kui mitte arvestada ◇ **~ clause** varutingimus, reservatsioon; **~ your presence** (*or* **reverence**) vabandage (labase) ütluse pärast; kui te (labast väljendit) pahaks ei pane

savings-bank ['seiviŋzbæŋk] *s.* hoiukassa

saviour, *Am.* **-vior** ['seivjə] *s.* päästja; *kirikl.* lunastaja, õnnistegija

savoir faire ['sævwɑ: 'fɛə] *s. pr.* (tegutsemis)osavus, takt, taktitunne

savoir vivre ['sævwɑ: 'vi:vr] *s. pr.* eladaoskamine, hea (seltskondlik) kasvatus

savor ['seivə] *Am.* = **savour**

savory I ['seiv(ə)ri] *Am.* = **savoury**

savory II ['seiv(ə)ri] *s. bot.* piparrohi ◇ **winter ~** mägi-piparrohi

savour, *Am.* **-vor** ['seivə] **1.** *s.* maitse, maik (*ka piltl.*); kõrvalmaik (*er. piltl.*); *arh.* lõhn; **2.** *v. i. & t.* maitsma (*ka piltl.*; *millegi järele* **of**); maitsestama, maitset andma; *arh.* lõhnama (*millegi järele* **of**); naudisklema, mõnuga maitsma

savoury, *Am.* **-vory** ['seiv(ə)ri] **1.** *a.* **(-iest; -ily, -iness)** maitsev, heamaiguline *või* -lõhnaline, isuäratava maiguga *või* lõhnaga; **2.** *s. kok.* hõrgutisroog, pikantne eel- *või* järelroog

Savoy [sə'vɔi] **1.** *pn.* Savoia; **2.** *s.* **(s-)** savoia kapsas, kähar peakapsas (= **~ cabbage**)

Savoyard [sə'vɔiɑ:d] *s.* savoialane, Savoia elanik

savvy ['sævi] *sl.* **1.** *v. t.* teadma, mõistma, taipama; **2.** *s.* mõistus, arusaamine, taip

saw I [sɔ:] *vt.* **see** II

saw II [sɔ:] *s.* (vana) kõnekäänd, (tark) lausung

saw III [sɔ:] **1.** *s.* saag; **2.** *v. t. & i.* (*pret.* **-ed**; *p. p.* **sawn** [sɔ:n], *haruld.* **~ed**) saagima ◇ **band ~** lintsaag; **circular ~** ketassaag, kreissaag; **frame ~** raamsaag; **hand ~** käsisaag; **to ~ the air** kätega vehkima; **to ~ wood** puud (*või* puid) saagima; *Am. sl.* visalt töötama; norskama

sawbones ['sɔ:bounz] *s. sl.* «kondisaagija», haavaarst, kirurg

saw-buck ['sɔ:bʌk] *s.* saagimispukk, saepukk; *Am. sl.* kümnedollarine pangatäht

sawder ['sɔ(:)də] *vt.* **solder**

sawdust ['sɔ:dʌst] *s.* saepuru, saagmed

sawed-off ['sɔ:dɔf] *a.* (otsast) ära- *või* mahasaetud; (*püssi kohta*) lühikese (*või* kärbitud) rauaga; (*isiku kohta*) könnis, jässakas ◇ **~ gun** kärbikpüss, juppraud

sawfish ['sɔ:fiʃ] *s. zool.* saagkala, -rai

saw-fly ['sɔ:flai] *s. zool.* lehevaablane

saw-frame ['sɔ:freim] *s.* saeraam; saekaater

saw-gate ['sɔ:geit] *s. tehn.* saekaater

sawgrass ['sɔ:grɑ:s] *s. bot.* mõõkrohi

saw-horse ['sɔ:hɔ:s] *s.* saagimispukk, saepukk

saw-mill ['sɔ:mil] *s.* saeveski, lauavabrik

sawn [sɔ:n] *vt.* **saw** III

Sawney ['sɔ:ni] **1.** *pn.* (= **Sandy** II; *šotlase pilkenimi*); **2.** *s.* **(s-)** tohman, juhkam

sawn-off ['sɔ:nɔf] = **sawed-off**

saw-set ['sɔ:set] *s.* saehambavõti, räsamisvõti

saw-wort ['sɔ:wə:t] *s. bot.* paskhein ◇ **alpine ~** alpi soojumikas

sawyer ['sɔ:jə] *s.* (puu)saagija; *zool.* puidusikk; *Am.* (*jões ujuv või põhjamudast väljaulatuv*) puujändrik

sax I [sæks] *s.* (kivi)katusetegija kirka; *aj.* lai lühike mõõk *või* pussnuga

sax II [sæks] *fam. lüh.* = **saxophone**

saxhorn ['sækshɔ:n] *s. muus.* sakshorn (*trompetitaoline puhkpill*)

saxifrage ['sæksifridʒ] *s. bot.* kivirik ◇ **(white) meadow ~** harilik kivirik, lambapähkel; **burnet ~** näär; **golden ~** lepiklill

Saxon ['sæksn] **1.** *s.* saks (-i); anglosaks; inglane (*vastandina iirlasele või uelslasele*); saksilane, (praeguse) Saksi elanik; saksi (*anglosakside või praeguse Saksi elanikkude*) keel; germaani elemendid inglise keeles; rahvapärane inglise keel (= **plain ~**); **2.** *a.* saksi(de); anglosaksi(de); germaani päritolu (*inglise keele elementide kohta*); *vrd.* **Anglo-Saxon**

Saxony ['sæks(ə)ni] **1.** *pn.* Saksi(maa); **2.** *s.* **(s-)** teatav peen lambavill *või* villane riie

saxophone ['sæksəfoun] *s. muus.* saksofon

say [sei] **1.** *v. t. & i.* (*preesens* **I, we, you, they ~; he, she says** [sez], *arh.* **saith** [seθ]; *arh.* **thou sayst** [seist], **sayest** ['seiist] = **you ~**; *pret. & p. p.* **said** [sed]) ütlema, sõnama, lausuma; peast ütlema, (*päheõpitut*) üles ütlema; (*palveid*) lugema; rääkima; *Am.* käskima (*midagi teha* **to do**); **2.** *s.* öelda-

olev; (omapoolne) sõna, arvamus, otsustus ◇ **I ~!** (*Am.* ~!) kuule!, kuulge!; **you don't ~ so!** ärge rääkige!, mis te räägite!; **I should ~ so!** ja kuidas veel!; **that is to ~** see tähendab, teiste sõnadega; **they ~** (= **it is said**) räägitakse; **it ~s in the book** raamatus öeldakse; **what do you ~ to ...?** mis te ütlete ... kohta?; **give me a few, ~ a dozen** andke mulle mõned, ütleme üks tosin; **to ~ a good word for** (*kellegi kasuks*) head sõna ütlema; **to ~ grace** söögipalvet pidama; **to ~ one's lesson** õppetundi üles ütlema; **to ~ smb. nay** kellelegi ära ütlema *või* keelduma; **to ~ no** ei ütlema, eitama, ära ütlema; **~ no more!** mitte sõnagi enam!; **to ~ again** uuesti ütlema, kordama; **~ on!** rääkige edasi!; **to ~ out** (avameelselt) välja ütlema; **to ~ over and over again** palju kordi ütlema, ikka ja jälle kordama; **to ~ the word** (tegutsemiseks) korraldust tegema; **~s I** *vulg.* = **said I**; **easier said than done** kergem öelda, kui teha; **no sooner said than done** (vaevalt) öeldud — (juba) tehtud; **he has said his ~** ta on öelnud, mis tal öelda oli; **he had no ~ in the matter** tal ei olnud asjas vähematki kaasa rääkida; **your ~ in this matter** teie osa selle asja otsustamisel

Sayce [seis] *pn.*

Sayer(s) ['se(i)ə(z), sɛə(z)] *pn.*

sayest ['seiist] *vt.* **say**

saying ['seiiŋ] *s.* ütlemine; ütlus, lausung, kõnekäänd, vanasõna ◇ **this goes without ~** see on endastmõistetav; **there is no ~ who it was** on võimatu (*või* raske) öelda, kes see oli; **as the ~ is** (*or* **goes**) öeldakse, nagu vanasõna ütleb; **~ and doing** sõnad ja teod

says [sez], **sayst** [seist] *vt.* **say**

say-so ['seisou] *s. fam. peam. Am.* (*kellegi*) öeldu, väide; lõplik otsus, korraldus ◇ **it was accepted on the chairman's final ~** see võeti lõpuks vastu esimehe sõna peale

Sb *keem.* = **antimony** (*lad.* **stibium**)

sbirro ['zbirou] *s.* (*pl.* **-ri** [-ri:]) *it.* politseinik

Sc *keem.* = **scandium**

sc. *lüh.* = **scilicet**

S.C. *lüh.* = **South Carolina**

scab [skæb] **1.** *s.* kärn, korp, karp; kärntõbi; *fam.* streigimurdja (= **blackleg**); **2.** *v. i.* kärna minema; *fam.* streigimurdjaks hakkama *või* olema

scabbard ['skæbəd] *s.* (*mõõga, pussi, täägi*) tupp ◇ **to throw away the ~** otsustavasse võitlusse astuma

scabby ['skæbi] *a.* **(-ier, -iest; -ily, -iness)** kärnane; kärntõbine; *fam.* närune, vilets

scabies ['skeibii:z] *s. med.* sügelised

scabious ['skeibiəs] **1.** *s. bot.* tähtpea; **2.** *a. haruld.* kärnane; kärntõbine (= **scabby**) ◇ **blue ~** *bot.* harilik peetrileht; **field ~** *bot.* harilik äiatar; **shepherd's ~** *bot.* harilik sininukk

scabrous ['skeibrəs] *a. zool., bot.* krobeline, kare, konar(l)ik, ebatasane; (*jutuaine või olukorra kohta*) kahtlane, nilbe, rõve, skabröösne

scabwort ['skæbwə:t] *s. bot.* vaak (= **elecampane**)

scad I [skæd] *s. zool.* stauriid

scad II [skæd] *s. Am. sl. haril. pl.* suur hulk (*midagi* **of**); *pl. er.* hulk raha (= **~s of money**)

Scafell, Scaw- ['skɔ:'fel] *pn.* ◇ **~ Pike** *pn.* (*kõrgeim mäetipp Inglismaal*)

scaffold ['skæf(ə)ld] *s.* (tellingu)laudis, telling(ud) (= **scaffolding**); tapalava; *anat.* toes, skelett; *ka* tugikude ◇ **to go (send) to the ~** tapalavale minema (saatma)

scaffolding ['skæf(ə)ldiŋ] *s.* telling(ud); tellingulaudis; tellingumaterjal

scag [skæg] *s. sl.* heroiin

scalable ['skeiləbl] *a.* üleronitav, ronimisredeliga saavutatav (*vt.* **scale** III)

scalar ['skeilə] **1.** *a.* astmikuline, skaalaline; *mat.* skalaarne, skalaar-; **2.** *s. mat.* skalaar ◇ **~ product** *mat.* skalaarkorrutis

scalawag ['skæləwæg] = **scallywag**

scald I [skɔ:ld] = **skald**

scald II [skɔ:ld] **1.** *v. t.* (*keeva veega, auruga jms.*) põletama, kupatama, räitama; kuuma veega loputama; (*piima*) peaaegu keemiseni kuumutama; **2.** *s.* (*keeva veega, auruga jms. tekitatud*) põletis, põletushaav ◇ **~ing tears** palavad (kurbuse)pisarad

scale I [skeil] **1.** *s.* (*kala, roomaja jms.*) soomus; (*naha*) kestendus; kest, koorik; *tehn.* tagi, tagikiht; katlakivi; hambakivi; (*kilptäi*) kilp; kilptäi (= **~-insect**); *pl.* *piltl.* (nägemist takistav) kate, loor; **2.** *v. t. & i.* (**-lable**) soomuseid rookima, soomustest puhastama, koorima; katlakivist (*või* hambakivist, tagist) puhastama; *Am.* lapiti (nagu lutsukivina) lennutama; kestendama, kestama; soomuseid (*või* kesta *jms.*) moodustama; kestuma, soomustena (*või* kestana) maha tulema **(off)** ◇ **~s fell from his eyes** kate langes ta silmade eest

scale II [skeil] **1.** *s.* vae- *e.* kaalukauss; *pl.* kaalud (= **a pair of ~s**); **(the S-s)** *astr.* Kaalud (*tähtkuju*); **2.** *v. t.* kaaluma; kaalumisel näitama ◇ **to turn the ~** vaekaussi kallutama (*ka piltl.*); **to hold the ~s even** õiglaselt vaagima, *piltl.* erapooletult otsustama *või* kohut mõistma

scale III [skeil] **1.** *s.* astmik, skaala; mõõtkava, mastaap, (kaardi)mõõt; *muus.* heliredel; ulatus, mõõtmed; *mat.* arvusüsteem (= **~ of notation**); **2.** *v. t.* **(-lable)** (*er. redeli abil*) üles ronima; astmiku (*või* skaala) järgi korrastama; (ühtses) mastaabis andma; mastaabi järgi ümber arvutama; ühtselt vähendama **(down)** *või* suurendama **(up)** ◇ **on a large** (*or* **grand, vast**) **~** suures mastaabis *või* ulatuses, suuremõõtmeliselt (*ka piltl.*), suurejooneliselt; **to draw to ~** õiges mastaabis joonistama; **out of ~** vales mastaabis; **a map on the ~ of one to fifty thousand** kaart mastaabis 1 : 50 000; **decimal ~** *mat.* kümnend- *e.* detsimaalsüsteem; **to be high in the social ~** kõrgemasse ühiskonnakihti (*või* klassi) kuuluma; **to sink in the ~** ühiskondlikult seisundilt *või* tähtsuselt langema; **to play** (*or* **run over, sing**) **one's ~s** *muus.* heliredeleid harjutama; **~ of wages** *maj.* palgaskaala, -astmik; **to ~ down (up) the wages** töötasu alla (üles) kruvima

scaled [skeild] *a.* soomuseline, soomustega kaetud (*vt.* **scale** I)

scale-insect ['skeil'insekt] *s. zool.* kilptäi

scalene ['skeili:n, skə'li:n] *a. mat.* isekülgne ◇ **~ triangle** isekülgne kolmnurk

scale-pan ['skeilpæn] *s.* kaalukauss

Scaliger ['skælidʒə] *pn.*

scaling-ladder ['skeiliŋlædə] *s. aj. mil.* ründeredel

scallawag ['skæləwæg] = **scallywag**

scallion ['skæljən] *s.* talisibul (= **Welsh onion**); *ka* šalott (= **shallot**)

scallop ['skæləp], **scoll-** ['skɔl-] **1.** *s. zool.* kammkarp; kammkarbi (laineliste äärtega) karp (= **~-shell**); *pl.* kammkarbitaolised ääreilustised, laineline ääris; *kok.* eskalopp (*er. vasikalihast*); **2.** *v. t.* (*ääri*) laineliseks lõikama; *kok.* (*toitu*) kammkarbis (*või* lainelises plekkvormis) küpsetama

scalloping ['skæləpiŋ], **scoll-** ['skɔl-] *s.* laineline ääris

scallop-shell ['skæləpʃel], **scoll-** ['skɔl-] *s.* kammkarbi karp; *kok.* laineline küpsetusvorm

scallywag ['skæliwæg], *Am.* **scal(l)awag** ['skæləwæg] *s. sl.* vurle, logard, lurjus, võrukael; *Am. ka* **(S-)** (pärast kodusõda) valitsuse sundpoliitikat toetav (kohalik) valge elanik lõunaosariikides

scalp [skælp] **1.** *s.* peanahk (ühes juustega); skalp; **2.** *v. t.* skalp(eer)ima, peanahka nülgima; *piltl.* armutult arvustama; *Am. sl.* teatri- *või* raudteepiletitega sahkerdama

scalpel ['skælp(ə)l] *s. med.* skalpell (*väike kirurginuga*)

scalper ['skælpə] *s.* skalp(eer)ija, skalbivõtja; *sl.* börsisahkerdaja; *Am. sl.* teatri- *või* raudteepiletitega sahkerdaja

scaly ['skeili] *a.* **(-ier, -iest; -iness)** soomuseline; kestendav (*vt.* **scale** I); *sl.* närune, armetu, vilets

scammony ['skæməni] *s. farm.* skammooniavaik (*lahtisti*)

scamp [skæmp] **1.** *s.* võrukael, kelm; sunnik, vemmal, nadikael; logard; **2.** *v. t.* (*tööd*) vussima, vusserdama, lohakalt tegema

scamper ['skæmpə] **1.** *v. i.* lippama, plagama, sibama; plehku panema **(away, off)**; kiiresti (läbi) jooksma **(through)**; **2.** *s.* lippamine, plagamine, sibamine, kiire jooks; kiire lõburatsutus *või* ringisõit; põgus lugemine

scan [skæn] *v. t. & i.* skandeerima, värsimõõduliselt lugema; (*värsirea kohta*) värsiehituse nõuetele vastama; üksikasjalikult vaatlema, täpselt uurima; *tehn.* skaneerima, skannima; *vrd.* **scanning**

scandal ['skænd(ə)l] *s.* skandaal; avalik pahameel, hämmeldunud meelepaha; kuritahtlik keelepeks ◇ **to the ~ of** (*kellegi*) suurimaks pahanduseks

scandalize ['skænd(ə)laiz] *v. t.* **(-zable)** skan-

daliseerima, äärmiselt pahandama, kõlbeliselt haavutama, šokeerima

scandal-monger ['skænd(ə)lmʌŋgə] *s.* keelepeksja, laimulevitaja

scandalous ['skænd(ə)ləs] *a.* skandaalne; keelepeksuline, laimu-

Scandinavia [skændi'neiviə] *pn.* Skandinaavia

Scandinavian [skændi'neiviən] **1.** *a.* skandinaavia; **2.** *s.* skandinaavlane; *lgv.* skandinaavia keeled

scandium ['skændiəm] *s. keem.* skandium (*sümbol* **Sc**)

scanning ['skæniŋ] *s.* skandeerimine (= *järgm.*); üksikasjalik vaatlemine, täpne uurimine; *tehn.* skaneerimine, skannimine, skanning ◇ ~ **beam** *telev.* kulgkiir; ~ **disc** *telev.* laotusketas, *ka* Nipkow' ketas

scansion ['skænʃ(ə)n] *s. kirj.* skandeerimine, skansioon

scansorial [skæn'sɔ:riəl] *a. zool.* ronimis-, roni- ◇ ~ **foot** ronijalg

scant [skænt] **1.** *a.* napp, kasin, piskune, vaevalt piisav (*tarvit. ainult teatavais ühendeis, muidu arh. või poeet.*); **2.** *v. t. arh.* napilt andma ◇ **with** ~ **courtesy** vähese viisakusega; ~ **of breath** hingeldav

scantily ['skæntili] *adv.* napilt, kasinalt, ebapiisavalt

scantiness ['skæntinis] *s.* nappus, kasinus, ebapiisavus, vähesus

scantling ['skæntliŋ] *s.* muster- *või* šabloonmõõt; parajasti (*või* napilt) piisav osa (*midagi* **of**); (*er. laevaosade*) standardsuurus; *ehit.* (peenem) pruss, (kandiline) latt; (*vaadi*) (alus)pukk, stellaaž

scanty ['skænti] *a.* **(-ier, -iest)** napp, kasin, vähene

Scapa Flow ['skæpə 'flou] *pn.*

scape I [skeip] *s.* (*samba*) tüves; *bot.* varb, lehtedeta õievars *või* õisikuvars; *zool.* suletüvik

scape II [skeip] *arh., poeet.* = **escape** ◇ **hairbreadth** ~ pääsemine üle noatera

scapegoat ['skeipgout] *s.* patuoinas

scapegrace ['skeipgreis] *s.* võrukael, nadikael

scapula ['skæpjulə] *s.* (pl. **-ae** [-i:]) *anat.* aba- *e.* labaluu (= **shoulder-blade**)

scapular ['skæpjulə] **1.** *a. anat.* õla-, aba-; aba- *e.* labaluu-; **2.** *s. kirikl.* skapulaar, õlaning rinnakate; (lühike) õlavöö (*teatavates mungaordudes*)

scar I [skɑ:] **1.** *s.* (haava)arm; **2.** *v. t. & i.* **(-rr-)** armi jätma *või* tegema; armistuma, armiga kattuma, (*haava kohta*) kinni kasvama (*haril.* ~ **over**)

scar II [skɑ:], **scaur** [skɔ:] *s.* (järsk) kaljurahn, -rünk, -rüngas

scarab ['skærəb] *s. zool.* skarabeus; *er.* (*vanade egiptlaste poolt pühaks peetud*) must põrnikas, egiptuse sitasitikas; (vanaaegne) skarabeusekujutisega amulett *või* pitsat

scaramouch ['skærəmautʃ] *s. arh.* veiderdaja, pajats, hooplev argpüks (*er. kujuna itaalia rahvalikus komöödias*); logard, päevavaras

Scarborough ['skɑ:brə] *pn.*

scarce [skɛəs] **1.** *a.* napp; raskesti kättesaadav, haruldane; **2.** *adv. arh., poeet.* vaevalt (= **scarcely**) ◇ **to make oneself** ~ *fam.* jalga laskma

scarcely ['skɛəsli] *adv.* vaevalt ◇ **I** ~ **know him** ma vaevalt tunnen teda; **he had** ~ **entered** (*or* ~ **had he entered**) **when ...** vaevalt oli ta sisse astunud, kui ...; ~ **ever** vaevalt kunagi, peaaegu (mitte) iialgi; ~ **anything** peaaegu mitte midagi

scarceness ['skɛəsnis] *s.* haruldus, raskesti kättesaadavus

scarcity ['skɛəsiti] *s.* haruldus; vähesus, nappus, puudus; äärmine puudus, näljahäda (= ~ **of food**)

scare [skɛə] **1.** *v. t. & (Am.) i.* **(-rable)** hirmutama; *Am.* hirmuma; (eemale) peletama (**away, off**); **2.** *s.* (äkiline) hirm, pabin; (meeletu) hirmuhoog, kabuhirm, paanika ◇ **to throw a** ~ **into** *Am.* hirmule ajama, ära hirmutama

scarecrow ['skɛəkrou] *s.* linnupeletis, hernehirmutis (*ka piltl.*); hirmutis, koll

scarehead ['skɛəhed], **-heading** [-hediŋ] *s. Am. fam.* kõmulise kirjutise (erakordselt suurte tähtedega) pealkiri (*ajalehes*)

scaremonger ['skɛəmʌŋgə] *s.* hirmujuttude levitaja, paanikatekitaja, -levitaja

scarf I [skɑ:f] *ehit.* **1.** *s.* kaldhammasseotis, kaldhammaslukk, hollandi hammas *või* lukk; **2.** *v. t.* kaldhammasseotisega ühendama

scarf II [skɑ:f] *s.* (*pl.* **-ves** [-vz], **-fs**) kaelasall; kaelarätt; *ka* pearätt, -rätik (= **head-** ~); *ka* särp; (*rippuvate otstega*) kaelaside; *Am.* linik (*laual, klaveril jms.*)

scarfed [skɑ:ft] *a.* kaelasalliga (*või* kaelarätiga, -sidemega) varustatud

scarf-pin ['skɑ:fpin] *s.* kaelasideme- *e.* lipsunõel

scarf-skin ['skɑ:fskin] *s. anat.* marrask, marrasknahk (= **epidermis**)

scarification [skærifi'keiʃ(ə)n] *s. med., põll.* skarifitseerimine, skarifikatsioon, täkkimine

scarify ['skærifai] *v. t.* **(-iable)** *med., põll.* skarifitseerima, täkkima; *piltl.* armutult arvustama; (*maapinda*) üles kohendama, kobestama

scarious ['skɛəriəs] *a. bot., zool.* kilejas

scarlatina [skɑ:lə'ti:nə] *s. med.* sarlakid, sarlakitaud (= **scarlet fever**)

scarlet ['skɑ:lit] **1.** *s.* sarlakpunane (*või* helepunane) värv(us); sarlakpunane riie *või* riietus; **2.** *a.* sarlakpunane, helepunane ◇ ~ **fever** *med.* sarlakid; ~ **hat** (punane) kardinalikübar, *piltl.* kardinaliau; ~ **runner** *bot.* õisuba; **S- Woman, S- Whore** *piibl.* (purpurpunasesse riietatud) suur Paabeli hoor (*põlgl. ka r.-kat. kiriku kohta*)

scarp [skɑ:p] **1.** *s.* järsk nõlv(ak); *er. mil.* eskarp (*vrd.* **escarpment**); **2.** *v. t.* järsu nõlva(ku)ga varustama ◇ ~**ed valley** *geol.* sälkorg (*V-kujulise ristlõikega jõeorg*)

scary ['skɛəri] *a.* hirmutav, õudne; kergesti hirmuv, pelglik ◇ ~ **film** õudusfilm

scat I [skæt] *fam.* **1.** *interj.* kõtt!, kasi minema!; **2.** *v. i. & t.* **(-tt-)** jalga laskma; minema kihutama

scat II [skæt] *Am.* **1.** *s.* laulmine teksti asendavate häälikutega; **2.** *v. i.* **(-tt-)** teksti asendavate häälikutega laulma

scathe [skeið] *arh.* **1.** *s.* viga(stus), kahju, kahi (*tarvit. peam. ühendis* **without** ~ vigastamata); **2.** *v. t.* vigastama, kahjustama; *vrd.* **scathing**

scatheless ['skeiðlis] *a.* vigastamata, kahjustamata, terve

scathing ['skeiðiŋ] *a.* salvav, kibestunult vali, lõikav (*arvustuse, märkuse, pilgu jms. kohta*)

scatter ['skætə] **1.** *v. t. & i.* (laiali) puistama, laiali ajama, sinna-tänna paigutama; hajutama; (laiali) pillutama; (laiali) puistuma, laiali põgenema; hajuma; **2.** *s.* laialipuistumine; hajutus, hajuvus ◇ ~**ed houses** laialipaisatud majad; ~**ed instances** üksikult (*või* harva) esinevad näited

scatter-brain ['skætəbrein] *s.* tuulepea, mõtlematu inimene

scatter-brained ['skætəbreind] *a.* tuulepäine, hajameelne

scatty ['skæti] *a. sl.* **(-ier, -iest)** tuulepäine, hajameelne (= **scatter-brained**); hull(umeelne); *Am. ka* vihane, halvatujuline, pahur ◇ **to drive smb.** ~ kedagi hullumeelsuseni ärritama

scaup(-duck) ['skɔ:p(dʌk)] *s. zool.* vart

scaur [skɔ:] = **scar** II

scavenge ['skævindʒ] *v. i. & t.* mustust koristama, tänavapühkijaks olema; (*tänavat*) pühkima, puhastama; *tehn.* heitgaase eemaldama (*silindrist*)

scavenger ['skævindʒə] *s.* tänavapühkija; *zool.* raisasööja

Scawfell ['skɔ:'fel] = **Scafell**

scenario [si'nɑ:riou, *Am.* si(:)'næriou] *s.* (*pl.* **-os**) *teatr.* stsenaarium

scenarist ['si:nərist, *Am.* si(:)'nærist] *s. teatr.* stsenarist

scend [send] = **send** II

scene [si:n] *s.* stseen, näitelava (*peam. piltl.*; *vrd.* **stage**); tegevuspaik; etteaste, lavapilt, stseen; vaatepilt, vaade; näitesein, kuliss; teatraalne (*või* ärritatud) esinemine, sündsusetu sõnavahetus ◇ **to quit the** ~ (näite)lavalt lahkuma, *piltl.* surema; **the** ~ **is laid in India** (näidendi) tegevus toimub Indias; **the** ~ **opens** eesriie tõuseb; **the** ~ **of action** tegevuspaik; **behind the** ~**s** kulisside taga (*ka piltl.*); *piltl.* telgi taga; **change of** ~ kohavahetus; *piltl.* harilikust ümbruskonnast väljapääsemine; **to make** (*or* **create**) **a** ~ stseeni tegema, (sündsusetult) sõnelema

scene-painter ['si:npeintə] *s. teatr.* kulissimaalija, dekoraator

scenery ['si:nəri] *s. teatr.* näiteseinad, kulissid, dekoratsioon(id); maastikupilt, maastikuline ilme, maastik

scene-shifter ['si:nʃiftə] *s.* näiteseinte- *e.* kulissideseadja, lavatööline

scenic ['si:nik, 'senik] *a.* **(-ically)** stseeniline,

(näite)lavaline, lava-; dekoratiivne, maaliline ◇ ~ **effects** lavaefektid

scent [sent] **1.** *v. t.* haistma, lõhnast (*või* haisust) tundma; nuusutama; välja nuuskima **(out)**; lõhnastama; **2.** *s.* lõhn; haistejälg; *piltl.* jäljed; lõhnaõli, parfüüm; haiste, haistmine, haistmismeel (*ka piltl.*) ◇ ~**ed handkerchief** lõhnastatud taskurätt; **to follow up** ~ lõhna järgi (*või* jälgi mööda) taga ajama; **to lose** ~ jälgi kaotama; **to put** (*or* **throw**) **off the** ~ jälgedelt kõrvale eksitama; **a bottle of** ~ pudel lõhnaõli; **to use** ~**s** lõhnaõlisid tarvitama, ennast lõhnastama; **he has a wonderful** ~ **for** tal on oivaline nina (*millegi jaoks*)

scepter ['septə] = **sceptre**

sceptic, *Am.* **sk-** ['skeptik] *s.* skeptik, kahtleja; *filos.* skeptitsismi pooldaja

sceptical, *Am.* **sk-** ['skeptik(ə)l] *a.* **(-lly)** skeptiline, kahtlev

scepticism, *Am.* **sk-** ['skeptisizm] *s. filos.* skeptitsism; skepsis, kahtlemine

sceptre, *Am.* **-ter** ['septə] *s.* valitsuskepp, skepter ◇ **to wield the** ~ (monarhina) valitsema

sceptred, *Am.* **-tered** ['septəd] *a.* valitsuskepiga varustatud, valitsuskeppi kandev, monarhina valitsev

schedule ['ʃedju:l, *Am.* 'sked-] **1.** *s.* kava, (aja)plaan, tabel, ajaline graafik; üksikasjalik loend, (detailsem) dokumendilisa; *Am.* sõiduplaan, hinnakiri, nimestik; **2.** *v. t.* **(-lable)** tabelisse kandma, kavasse märkima; *Am.* ette korraldama, määrama ◇ **according to** (*or* **up to**) ~ kavakohaselt, vastavalt plaanile; **on** ~ *Am.* õigeaegselt, ettenähtud ajal, täpselt (= **in time, punctually**); **behind** ~ *Am.* hilinemisega (= **late**); **-ed time** plaanis ettenähtud aeg

scheelite ['ʃi:lait, 'ʃei-] *s. min.* šeliit

Scheherazade [ʃihiərə'zɑ:də] *pn.* Šeherezade, Šahrazad

Scheldt [skelt, ʃelt] *pn.* Schelde

schema ['ski:mə] *s.* (*pl.* **-mata** [-mətə]) *haruld., filos.* skeem, ülevaatlik kava *või* üldplaan; diagramm; *loog.* süllogistlik figuur; *lgv.* kõnefiguur; *vrd.* **scheme**

schematic [ski'mætik] *a.* **(-ically)** skemaatiline

scheme [ski:m] **1.** *s.* skeem, kava; (tegevus)plaan; salaplaan, (sala)sepitsus, intriig; **2.** *v. i. & t.* kavatsema, plaanitsema (*midagi teha* **to do**), plaane sepitsema (*millekski* **for**); salasepitsema, intrigeerima

schemer ['ski:mə] *s.* kavatseja, plaanitseja; *er.* kaval sepitseja, salasepitseja, intrigeerija, riukleja

scheming ['ski:miŋ] *a.* plaanitsev, sepitsev, riukaline, kaval

Schenectady [ski'nektədi] *pn.*

scherzo ['skɛətsou] *s.* (*pl.* **-os**) *muus.* skertso

Schiedam [ski'dæm, 'ski:d-] **1.** *pn.*; **2.** *s.* hollandi kadakaviin

schipperke ['skipəki, 'ʃi-] *s.* (püstkõrvadega must) flaami sülekoer

schism ['siz(ə)m] *s.* skisma, kirikulõhe; kirikust lahkulöömine; kirikust lahkulöönud rühm

schismatic [siz'mætik] **1.** *a.* **(-ically)** skismaatiline; **2.** *s.* skismaatik, kirikust lahkulööja

schist [ʃist] *s. min., geol.* kilt(kivi), tahvelkilt(kivi)

schistose ['ʃistous] *a. geol.* kildaline, kiltjas, kiltkivitaoline

schizo ['skitsou] *s.* (*pl.* **-os**) *fam.* = **schizophrenic (2.)**

schizocarp ['skizo(u)kɑ:p] *s. bot.* laguvili

schizophrenia [skitso(u)'fri:niə, skidzo(u)-] *s. med.* skisofreenia

schizophrenic [skitso(u)'frenik, skidzo(u)-] *med.* **1.** *a.* skisofreeniline, skisofreenia-; **2.** *s.* skisofreenik, skisofreeniahaige

schlemiel [ʃlə'mi:l] *s. sl.* hädavares

schmaltz [ʃmɔ:lts] *s. Am. sl.* lääge sentimentaalsus, *er.* sentimentaalne muusika

schnorkel ['ʃnɔ:k(ə)l] = **snorkel**

Schofield ['skoufi:ld] *pn.*

scholar ['skɔlə] *s.* õpetlane, *er.* klassikalise filoloogia eriteadlane; *van., vulg.* kooliõpilane; õpilane, õppija; *fam.* kirjatark, koolitatud inimene; *aj.* skolaar, (keskaegne) üliõpilane; (*kolledži või muu õppeasutuse*) stipendiaat ◇ **he is not much of a** ~ tal ei ole kuigi palju kooliharidust; **Tom is a good** ~ Tom on hea õppija

scholarly ['skɔləli] *a.* **(-iness)** õpetlaslik, õpetlas(e)-; õpetatud, suurte teadmistega; õpetlasetaoliselt korralik ning täpne

scholarship ['skɔləʃip] *s.* õpetatus, teadmised, eruditsioon; õpetlaslikkus; stipendium

scholastic [sko'læstik] **1.** *a.* **(-ically)** kooli-, õppeasutuse-; õppe-; õpetaja-; *filos.* skolastiline; **2.** *s. filos.* skolastik (= **schoolman**) ◇ ~ **education** kooliharidus (*er. kõrgemas õppeasutuses*); ~ **institution** õppeasutus; **the** ~ **profession** õpetajakutse

scholasticism [sko'læstisizm] *s. filos.* skolastika

Scholes [skoulz] *pn.*

scholiast ['skouliæst] *s.* skoliast, skolionide kirjutaja; kommentaator

scholium ['skouliəm] *s.* (*pl.* **-ia**) skolion (*seletav ääremärkus antiikautori keskaegses käsikirjas*); kommentaar

school I [sku:l] **1.** *s.* kool (*ka piltl.*); (*ülikooli*) loenguruum; (*Oxfordi ülikoolis*) teaduskond, osakond; *pl.* eksamid teadusliku kraadi saamiseks (*er. Oxfordi ülikoolis*); *Am.* kolledž, kõrgkool; (**the** ~**s**) *aj.* keskaegsed (skolastilised) ülikoolid; (*filosoofiline, kunstiline jne.*) koolkond; koolitus, õpetus; **2.** *v. t.* koolitama (*ka piltl.*), õpetama; väja õpetama *või* harjutama (*millekski* **to**) ◇ **at** ~ koolis; **to go to** ~ koolis käima; **to leave** ~ koolist lahkuma (*s. o.* kooliskäimist lõpetama); **there is no** ~ **today** täna (õppe)tunde ei ole; **to put to** ~ kooli panema; **of the old** ~ (kommetelt) vanamoeline; ~ **house** (*Inglise internaatkoolides*) koolijuhataja isiklikul juhatusel (ja tema juures pansionis) olev osa koolist (*vrd.* ~**house**); ~ **miss** (häbelik) koolitüdruk, -plika

school II [sku:l] **1.** *s.* (kala)parv; **2.** *v. i.* parvena kogunema, parves ujuma (*kalade kohta*); *vrd.* **shoal** I

schoolable ['sku:ləbl] *a.* koolikohustuslik, koolieale

schoolbag ['sku:lbæg] *s.* koolikott

school-board ['sku:lbɔ:d] *s.* (kohaliku omavalitsuse) koolivalitsus

schoolbook ['sku:lbuk] *s.* kooliraamat, õpperaamat, õpik

schoolboy ['sku:lbɔi] *s.* koolipoiss

schoolfellow ['sku:lfelou] *s.* kaasõpilane, -õppur, koolivend, -õde

schoolgirl ['sku:lgə:l] *s.* koolitüdruk, -plika

schoolhouse ['sku:lhaus] *s.* koolimaja

schooling ['sku:liŋ] *s.* koolitus, kooliharidus; kooliraha

schoolma'am ['sku:lmɑ:m, -mæm], **-marm** [-mɑ:m] *s. fam.* = **schoolmistress**

schoolman ['sku:lmən] *s.* (*pl.* **-men**) skolastik (*keskaegse ülikooli õppejõud, skolastiline teoloog*); *Am.* koolimees, -tegelane, pedagoog

schoolmarm ['sku:lmɑ:m] = **schoolma'am**

schoolmaster ['sku:lmɑ:stə] *s.* (kooli)õpetaja, meesõpetaja

schoolmate ['sku:lmeit] *s.* koolikaaslane, kaasõpilane, -õppur

schoolmistress ['sku:lmistris] *s.* (kooli)õpetajanna, naisõpetaja

schoolroom ['sku:lru(:)m] *s.* kooli- *e.* klassituba, klassiruum

school-ship ['sku:lʃip] *s. mer.* õppelaev

school-teacher ['sku:lti:tʃə] *s.* (kooli)õpetaja

school-time ['sku:ltaim] *s.* kooliaeg

schooner ['sku:nə] *s. mer.* kuunar; kaljas; *Am.* = **prairie-**~; *Am.* suur õlleklaas

schottische [ʃɔ'ti:ʃ] *s.* teatav polkataoline (mitte šoti päritolu) tants

schwa [ʃvɑ:] *s. lgv.* švaa

sciatic [sai'ætik] *a. anat.* istmiku-, puusa-; istmikunärvi-; *med.* ishiase-, puusavalu- ◇ ~ **nerve** istmikunärv

sciatica [sai'ætikə] *s. med.* ishias, istmikunärvivalu, puusavalu

science ['saiəns] *s.* teadus, *er.* täppis- ja loodusteadus; *sport* treenitud osavus, treeninguline ettevalmistus; *van.* teadmine, teadmised ◇ **applied** ~ rakendusteadus; **exact -es** eksaktteadused, täppisteadused; **natural** ~ loodusteadus; **social -es** ühiskonnateadused; **man of** ~ teadus(e)mees, teadlane; **Master of S-** (*lüh.* **M.Sc.**) loodusteaduse magister (*Inglise teaduslik kraad*); ~ **fiction** (*lüh.* **sci-fic**) ulmekirjandus

sciential [sai'enʃ(ə)l] *a.* **(-lly)** teadmislik, teadmise-; teadev, teadmist omav

scientific [saiən'tifik] *a.* **(-ically)** teaduslik; *sport* treeninguline, korrapärasel treeningul põhinev ◇ ~ **information** teadusinformatsioon; ~ **management** *maj.* teaduslik (käitise)juhtimine, *er. Am.* teilorism

scientist ['saiəntist] *s.* teadlane, teadur; *er.* loodusteadlane

sci-fic ['sai'fik] = **science fiction** (*vt.* **science**)
scilicet ['sailiset] *adv. lad.* (*lüh.* **sc., scil.**) see tähendab (s. t.), see on (s. o.), nimelt (= **that is to say**)
Scilly ['sili] *pn.* ◇ ~ **Isles** Scilly saared
scimitar ['simitə] *s.* (lühike) kõver idamaine mõõk
scintilla [sin'tilə] *s.* sädemeke, kübemeke (*er. piltl.*) ◇ **not a** ~ **of** mitte (*millegi*) kübetki
scintillate ['sintileit] *v. i.* sädelema, sirama, kiiskama; vilkuma
scintillation [siɳti'leiʃ(ə)n] *s.* sädelus, sira(mine), kiiskamine; vilkumine; *füüs.* stsintillatsioon, sähvatus ◇ ~ **counter** *füüs.* stsintillatsioonloendur
scintillator ['sintileitə] *s. füüs.* stsintillaator
sciolism ['saiəlizm] *s.* arvatav teadmine, poolik ning pealiskaudne (kuid eneses ülikindel) teadmine; teadmisuhkus
sciolist ['saiəlist] *s.* pealiskaudselt teadja, teadmiste teeskleja
scion ['saiən] *s.* pookoks, poogend; üheaastane võrse, võsu; (noor) perekonnavõsu, järeltulija (**of**) ◇ ~ **budding** *aiand.* silmastamine
Scipio ['sipiou] *pn.*
scissel ['sisəl] *s. tehn.* (pleki)lõikmed, jäätmetükid (*lõikamisel või stantsimisel*)
scission ['siʒ(ə)n, -ʃ(ə)n] *s.* lahti-*või* lõhkilõikus, jaotus; lõhestamine, lõhustamine; lõhestumine, lõhustumine
scissor ['sizə] **1.** *v. t. fam.* kääridega lõikama (*haril.* ~ **off, up, out**); **2.** *s. haril. pl. vt.* **scissors**; ~*- ühendeis* käär-, kääri-
scissorbill ['sizəbil] *s. zool.* käärnokk (= **skimmer**)
scissors ['sizəz] *s. pl.* käärid ◇ **a pair of** ~ (ühed) käärid; ~ **and paste** «kääritöö», mehaaniline (*kääride ja kliistri abil*) raamatu kokkulappimine laenatud paladest, kompilatsioon
Sclav [sklɑ:v] *haruld.* = **Slav**
sclerosis [skliə'rousis] *s.* (*pl.* **-oses** [-ousi:z]) *pat., med.* skleroos, kõvastu(mu)s
sclerotic [skliə'rɔtik] **1.** *a. anat.* kõvastunud; (*silma*) kõvakesta-; *pat., med.* sklerootiline; **2.** *s. anat.* (*silma*) kõvakest, skleera (= ~ **coat** *or* **membrane**); *med.* kudesid kõvastav ravim
scobs [skɔbz] *s. pl.* kaapmed, viilmed, saagmed; räbu, šlakk
scoff [skɔf] **1.** *v. i. & t.* mõnitama, irvitama, pilkama, halvustavalt rääkima (**at**); **2.** *s.* mõnitus, irvitus, pilge, halvustus
scoffer ['skɔfə] *s.* mõnitaja, irvitaja, pilkaja
scold [skould] **1.** *v. i. & t.* nääklema, tõrelema, sõitlema, pragama; näägutama, hurjutama; **2.** *s.* nääkleja naine, tulehark
scolding ['skouldiŋ] s. nääklemine, tõrelemine; näägutamine, hurjutamine ◇ **to give smb. a good** ~ kellelegi head peapesu tegema
scoliosis [skɔli'ousis] *s. pat.* skolioos, vildakselgsus
scollop ['skɔləp] = **scallop**
scon [skɔn] = **scone**
sconce I [skɔns] *s.* seinalühter; klaverilühter
sconce II [skɔns] *s. fam.* (pea)kolu, (-)nupp, pea
sconce III [skɔns] *s. mil.* (väike) välikindlustus, kants
sconce IV [skɔns] (*Oxfordi ülikoolis*) **1.** *v. t.* (**-ceable**) (väikese rahatrahviga *või* kannutäie õllega) trahvima (*eksimuse eest üliõpilaste lauakommete vastu*); **2.** *s.* trahv (*lauakommete vastu eksimise eest; haril. kannutäis õlut*)
scone I [skɔn, skoun], **scon** [skɔn] *s.* (*küpsetusplaadil küpsetatud pehme*) odra- *või* nisujahukook, lusikakook
Scone II [sku:n] *pn.* (*endine Šoti kuningate kroonimispaik*)
scoop [sku:p] **1.** *s.* kühvel; kopp; kühvlitaoline õõnestamis- *või* uuristamisriist; kühveldus; õõnestatud auk, urg; *sl.* «soomus», suur kiire (vahe)kasu; *sl.* (enne teisi toodav) sensatsiooniline ajaleheuudis; **2.** *v. t.* kühveldama, kühvliga (*või* kopaga) tõstma (**up**) *või* õõnestama (**out**); *sl.* (raha) kokku kraapima, kiiret (vahe)kasu saama; *sl.* (*ajaleheteadet*) enne võistlejaid saama *või* avaldama
scoop-net ['sku:pnet] *s. kal.* kahv, haam
scoop-wheel ['sku:p(h)wi:l] *s.* (koppadega) veetõsteratas
scoot [sku:t] *v. i. sl.* lippama, kihutama, tuhatnelja jooksma
scooter ['sku:tə] *s.* (*laste*) tõukeratas; motoroller (= **motor** ~); *Am.* skuuter (*spordipurjekas; ka jääpurjekas*)

scope [skoup] *s.* vaatepiir, (vaimne) silmaring; vaatlus- *või* tegevusulatus, ulatuspiirkond; tegutsemisvabadus, voli, võimalus; *mer.* ankruketi pikkus; *arh.* eesmärk ◇ **of wide** ~ suure ulatusega; **to give** ~ **for** (*millekski*) arenemisvõimalusi andma; **to seek** ~ **for** (*millelegi*) tegutsemisvõimalusi otsima
-scope [skoup] *suf.* -vaatleja, -näitaja, (*võõrsõnades*) -skoop (*tuletab peam. teadusriistade nimesid, näit.* **microscope, gyroscope**)
scorbutic [skɔ:'bju:tik] **1.** *a.* skorbuutiline, skorbuut-, skorbuudi-; **2.** *s.* skorbuudihaige; *vrd.* **scurvy**
scorch [skɔ:tʃ] **1.** *v. t. & i.* kõrvetama; kõrbema; *sl.* (*sõitja kohta*) pööraselt kihutama; **2.** *s.* kõrvetus; kõrbemine; põletusmärk, -laik; *sl.* pöörane kihutamine ◇ ~**ed earth policy** *mil.* põlenud maa taktika
scorcher ['skɔ:tʃə] *s.* kõrvetaja; *sl.* tulikuum päev; *sl.* salvav märkus; *sl.* pöörane kihutaja, hoolimatu (auto)sõitja
score [skɔ:] **1.** *s.* sälk, täke, pügal; kriips; (kõrtsi)arve, võlaarve (*ka piltl.*); *sport* skoor, punktide seis, saavutatud punktid; *sl.* õnnestumine, tabav löök (*ka piltl.*); punkt, asjaolu, seik; kakskümmend; tubli hulk; *muus.* partituur; **2.** *v. t. & i.* (**-rable**) sälgustama, täkestama; kriipsutama (*alla* **under**; *läbi* **out**); kõrtsiarvesse märkima (**up**), arvesse panema (*ka piltl.; kellelegi* **against, to**); (*saavutatud punkte*) märkima; punkte saama, võitma (*ka piltl.*); *Am.* hurjutama, sõitlema, noomima; *muus.* partituuriks kirjutama, orkestreerima ◇ **to go off at a** ~ jalamaid suure hooga pihta hakkama; **to pay one's** ~ oma kõrtsiarvet tasuma (*ka piltl.*); **to pay off old** ~**s** vanu arveid tasuma; *piltl.* kätte maksma; **on that** ~ selles punktis, selles asjas; **on the** ~ **of** (*millegi*) tõttu; ~**s of people** hulk inimesi; **three** ~ **and ten** seitsekümmend (*s. o. aastat, inimese eluea haril. pikkus*); **to** ~ **one's first big success** esmakordselt silmapaistvat edu saavutama; **to** ~ **off smb.** *sl.* kellegi üle võidutsema (*näit. vaidluses*)
scorer ['skɔ:rə] *s.* arvessepanija, punktidemärkija, -lugeja, marköör
scoria ['skɔ:riə] *s.* (*pl.* **-iae** [-ii:]) räbu, šlakk; *pl.* tardunud laavakamakad
scorification [skɔ:rifi'keiʃ(ə)n] *s.* räbustamine, šlakistamine
scorify ['skɔ:rifai] *v. t.* räbustama, šlakistama
scorn [skɔ:n] **1.** *s.* põlgus, põlastus, halvakspanu; põlastusalune asi *või* isik; **2.** *v. t.* põlgama, põlastama, halvaks panema; põlglikult keelduma (*midagi tegemast* **to do**)
scornful ['skɔ:nf(u)l] *a.* põlglik, põlastav, halvakspanev
scornfully ['skɔ:nf(u)li] *adv.* põlglikult, põlastavalt, halvakspanevalt
Scorpio ['skɔ:piou] *s. astr.* Skorpion (*tähtkuju*)
scorpion ['skɔ:piən] *s. zool.* skorpion; (**the S-**) *astr.* = *eelm.*; *aj.* skorpion (*kuueharuline piits; viskemasin*) ◇ ~ **grass** *bot.* lõosilm, meelislill (= **forget-me-not**)
scorzonera [skɔ:zə'niərə] *s. bot.* mustjuur
scot I [skɔt] *s. aj.* pearaha, (teatav) kogukonnamaks ◇ **to pay** ~ **and lot** kogukonnamaksu maksma
Scot II [skɔt] *s.* šotlane; *pl. aj.* skotid (*vanakeldi rahvas P.-Britannias*)
scotch I [skɔtʃ] **1.** *v. t. arh.* täkestama, pinnapealselt haavama; *piltl.* (ajutiselt) võimetuks tegema, karmilt maha suruma; *ka* hävitama, lõppu tegema; **2.** *s.* kerge lõikehaav; maapinnale tõmmatud (mängu)piirjoon; *vrd.* **hopscotch**
scotch II [skɔtʃ] **1.** *s.* (*ratta, vaadi jms.*) tugikiil; **2.** *v. t.* (*ratast, vaati jms.*) kiiluga (alla veeremast) tõkestama
Scotch III [skɔtʃ] **1.** *a.* šoti; **2.** *s.* šoti murrak (*Šotimaal käibel olev inglise keele variant*); šoti viski (= ~ **whisky**) ◇ **the** ~ šotlased; ~ **broth** odrakruupidest ja keeduviljast supp; ~ **fir** (*or* **pine**) harilik mänd; ~ **mist** tihe vihmataoline udu; ~ **tape** kleepriba; ~ **woodcock** munapuder ja kalapasta pruunistatud leival
Scotchman ['skɔtʃmən] *s.* (*pl.* **-men**) šotlane
Scotchwoman ['skɔtʃwumən] *s.* (*pl.* **-women** [-wimin]) šotlanna
scoter ['skoutə] *s. zool.* vaeras

scot-free ['skɔt'fri:] *a.* maksuvaba, trahvivaba; *piltl.* terve nahaga, karistamata *või* vigastamata ◇ **to go** ~ terve nahaga pääsema

Scotia ['skouʃə] *pn. poeet.* = **Scotland**

Scotice ['skɔtisi:] = **Scottice**

Scotland ['skɔtlənd] *pn.* Šoti(maa) ◇ ~ **Yard** (*õieti* **New** ~ **Yard**) Londoni kriminaalpolitsei peakorter, Londoni kriminaalpolitsei

scotoma [skɔ'toumə] *s.* (*pl.* **-mata** [-mətə]) *pat.* skotoom, nägemisväljatumend (*tume laik nägemisväljas*)

Scots [skɔts] **1.** *a.* šoti (= **Scotch**; *šotlaste eneste keeletarvituses, ka teatavate mõõtude nimetustes jm.*); **2.** *s.* šoti murrak

Scotsman ['skɔtsmən], **-woman** [-wumən] = **Scotchman, -woman**

Scott [skɔt] *pn.*

Scot(t)ice ['skɔtisi:] *adv. lad.* šoti keeli, šoti murrakus

Scotticism ['skɔtisizm] *s.* skotitsism, šotipärasus

Scottish ['skɔtiʃ] *a. & s.* = **Scotch** (*tarvit. pidulikumas keeles või šotlaste eneste poolt*) ◇ ~ **terrier** šoti terjer

Scotty ['skɔti] *s. fam.* šotlane; šoti terjer

scoundrel ['skaundr(ə)l] *s.* lurjus, kaabakas, (nurjatu) kelm, varganägu

scoundrelism ['skaundr(ə)lizm] *s.* lurjuslikkus, kaabaklus, kaabaklikkus

scoundrelly ['skaundr(ə)li] *a.* lurjuslik, kaabaklik

scour I [skauə] **1.** *v. t.* küürima, nühkima, (puhtaks) hõõruma, (*plekki jms.*) välja hõõruma **(off, away)**; **2.** *s.* küürimine, nühkimine, (puhtaks)hõõrumine; ◇ **the** ~ **of the tide** tõusuvee uuristus

scour II [skauə] *v. i. & t.* uit(a)ma, ümber hulkuma *või* jooksma **(about)**; üle (*või* läbi) ruttama; läbi tuhnima *või* otsima; *mil.* (*maastikku*) läbi kammima

scourer ['skaurə] *s.* (*er. kööginõude*) nühis; *vt.* **scour** I

scourge [skə:dʒ] **1.** *s.* roosk, piits; *piltl.* vits, nuhtlus; **2.** *v. t.* rooskama, piitsutama; *piltl.* nuhtlema, vaevama ◇ **the S- of God** jumalavits (*er. hunnide kuninga Attila nimetusena*); **the white** ~ tiisikus

scouring-rush ['skauriŋrʌʃ] *s. bot.* osi (= **horse-tail**)

scout I [skaut] **1.** *s.* piilur, maakuulaja; skaut (= **boy** ~); luuraja; luurelaev; luurelennuk (= ~ **plane**); kolledži (mees)treener (*er. Oxfordis*); **2.** *v. i.* piilurina tegutsema, maad kuulama, luurama; *Am.* otsima **(for)**

scout II [skaut] *v. t.* (*mõtet, ettepanekut*) põlglikult tagasi lükkama

scoutmaster ['skautmɑ:stə] *s.* skautvanem, vanemskaut; piilurite salga juht

scow [skau] *s. mer.* lihter, praam

scowl [skaul] **1.** *v. i.* põrnitsema, tigedasti kulmu kortsutama (*millegi üle* **at, on**); **2.** *s.* põrnitsus, tige kulmukortsutus

scrabble ['skræbl] **1.** *v. i.* kritseldama; kraapima, kratsima; siblima; neljakäpakil ronima; **2.** *s.* kritseldus

scrag [skræg] **1.** *s.* kronu, «kondihunnik», kõhn isik *või* loom; lahja kaelatükk (*liha*); *sl.* kael; **2.** *v. t.* **(-gg-)** kaela käänama, kägistama; *sl.* pooma

scraggy ['skrægi] *a.* **(-ier, -iest; -ily, -iness)** kõhn ning kondine, lahja, kidur

scram [skræm] *Am. sl.* **1.** *v. i.* **(-mm-)** jalga laskma; **2.** *s.* jalgalaskmine; **3.** *interj.* lase jalga!, kasi minema!

scramble ['skræmbl] **1.** *v. i. & t.* rüsinal ronima; võistu püüdlema, trügima, rüselema, rüsima; kisklema (*millegi pärast* **for**); (*rahatükki jms.*) kisklemisvõistluseks viskama; segi paiskama, segapudruks tegema; *kok.* (*mune*) segapudruna küpsetama; *tehn.* (*telegrammi, telefoni- või raadiosaadet*) šifreerima; **2.** *s.* rüsinal ronimine; võistu püüdlemine, trügin, rüsin, rüselemine; kisklemine (*millegi pärast* **for**) ◇ **to** ~ **through** kiiresti läbi rahmima; **to** ~ **up** üles ronima (*ka piltl.*); **-ed eggs** *kok.* munapuder

scran [skræn] *s. sl.* lobi, söök, söögijäänused

scrannel ['skræn(ə)l] *a. arh., dial.* kõhn, kuivetu; kräääksuv, kriuksuv

Scranton ['skrænt(ə)n] *pn.*

scrap I [skræp] **1.** *s.* raas(uke), tükike; lipakas; väljalõige; *kollekt.* jäätmed, jätted, jäänused, praht, prügi; utiil; metallijäätmed, vanametall (= ~ **metal**); *pl.* pudemed, raasmed, nipet-näpet; **2.** *v. t. & i.* **(-pp-)** (tarbetuna) kõrvale heitma, kolikambrisse (*või* prahihunnikusse) heitma ◇ **not a** ~ mitte raasugi; ~ **of paper** *iroon.* «tühi paberilipakas», täitmata jäetav leping

scrap II [skræp] *sl.* **1.** *s.* tüli, kaklus, kisklus; **2.** *v. i.* **(-pp-)** tülitsema, kaklema, kisklema

scrap-book ['skræpbuk] *s.* ajaleheväljalõigete album

scrape [skreip] **1.** *v. t. & i.* **(-pable)** kaapima, kraapima, kratsima; kriimustama; riivama **(against)**, riivates mööduma **(past)**; kraapjalga tegema; kraapivat häält tegema, (*viiulit*) kääksutama; koonerdama, kitsi olema; **2.** *s.* kaabe, kaapimine, kraapimine, kratsimine; kraapjalg; kraapiv hääl; kaabitud (*või* kraabitud) koht; kriimustus; kimbatus, kitsikus ◇ **to** ~ **one's chin** lõuga kaapima, habet ajama; **to** ~ **away (down, out)** ära (maha, välja) kaapima; **to** ~ **together** (*or* **up**) kokku kraapima, koguma (*ka raha*); **to** ~ **through** (*er. eksamil*) vaevu läbi saama; **to** ~ **acquaintance with** (*kellelegi*) oma tutvust peale sundima; **to get into (be in) a** ~ kimbatusse sattuma (kimbatuses olema)

scraper ['skreipə] *s.* kaapija, kraapija, kratsija; *er.* kraap, kraapraud, kraabits; *tehn.* kaabits, šaaber; *tehn.* skreeper; *arheol.* kõõvits; *trük.* raakel

scrap-heap ['skræphi:p] *s.* koli- *või* prahihunnik (*er. vanaraua jaoks*)

scrap-iron ['skræpaiən] *s.* vanaraud, utiilraud

scrapper ['skræpə] *s. sl.* tülitseja, tülinorija; *er.* poksija

scrapple ['skræpl] *s. Am.* maisitangudest ja lihalõikudest küpsetatud vürtsikas vormiroog

scrappy ['skræpi] *a.* **(-ier, -iest; -ily, -iness)** raasudest koosnev, kokkukraabitud, ebaühtlane

scrap-yard ['skræpjɑ:d] *s.* vanaraualadu, utiililadu

scratch I [skrætʃ] **1.** *v. t. & i.* kriimustama, kribima; krammima; kratsima, sügama; kriipseldama, kritseldama; siblima; **2.** *s.* kriimustus, kribimine; kramm; kratsimine, sügamine; kriipseldus, kritseldus; *sport* stardijoon; joonelt (ilma edeta) alustav võistleja; *pl. vet.* (*hobuste*) kuiv prei; *ka* = ~**-wig**; **3.** *a.* (kiiresti) kokkukraabitud, lipitud-lapitud, ühtlustamata, juhuslik ◇ **the pen** ~**es** sulg kribib; **to** ~ **one's head** kõrvatagust sügama; **to** ~ **about for** (*midagi*) kokku kraapida püüdma; to ~ **off (out, through)** maha (läbi) kriipsutama; **to** ~ **together** (*or* **up**) kokku kraapima, juhuslikult koguma; **to come to** (*or* **up to**) **the** ~ asja lõpuni kaasa tegema; **up to** ~ parimas vormis, oma võimete tipul; **to begin** (*or* **start**) **from** ~ ilma edeta (*või* täiesti algusest) algama; ~ **of the pen** sulekriipsutus, kergesti antav allkiri; ~ **race** *sport* ilma edeta võidujooks

Scratch II [skrætʃ] *s.* (*tarvit. ainult ühendis* **Old** ~ vanakurat, vanakuri)

scratch-cat ['skrætʃkæt] *s.* tulehark, tige naine; tige laps

scratch-pad ['skrætʃpæd] *s. Am.* kritseldusplokk, odavast paberist kirjaplokk ◇ ~ **memory** (*arvuti*) registermälu

scratch-paper ['skrætʃpeipə] *s. Am.* märkmepaber

scratch-wig ['skrætʃwig] *s.* (juustest paljast kohta kattev) väike parukas

scratch-work ['skrætʃwə:k] *s. kunst* sgrafiito

scratchy ['skrætʃi] *a.* **(-ier, -iest; -ily, -iness)** (*sule kohta*) kribiv; (*joonistuse kohta*) kritseldatud; (*meeskonna, kogu jms. kohta*) kokkukraabitud, ebaühtlane, ühtlustamata

scrawl [skrɔ:l] **1.** *v. i. & t.* kritseldama, kriipseldama; **2.** *s.* kritseldus, kriipseldus, varesejalad

scrawny ['skrɔ:ni] *a. Am.* **(-ier, -iest; -iness)** kõhn ning kondine, lahja (= **scraggy** I)

scray [skrei] *s. zool.* jõgitiir (= **tern** I)

scream [skri:m] **1.** *v. i. & t.* kiljatama, karjatama, kriiskama; kilkama (*naerust* **with laughter**); kisama, karjudes rääkima **(out)**; **2.** *s.* kiljatus, karjatus; (naeru)kilge; *sl.* midagi naljakat *või* toredat

screamer ['skri:mə] *s.* kiljataja, karjataja, kriiskaja, kilkaja; *zool.* ogatiib (*L.-Ameerika lind;* = **horned** ~); *ka* piiritaja, piirpääsuke (= **swift**); *sl.* midagi naljakat *või* toredat; *Am. sl.* silmatorkavalt suures trükis (ajalehesõnumi) pealkiri; *trük. fam.* hüüumärk

screaming ['skri:miŋ] *a.* kiljatav, karjatav,

kriiskav, kilkav; naermaajav, naljakas; *sl.* tore, uhke ◇ ~ **farce (fun etc.)** tore jant (nali jne.)

screamy ['skri:mi] *a.* **(-ier, -iest; -ily, -iness)** kriiskav, karjuv, kilkav (*er. piltl.*); liialdatud

scree [skri:] *s.* rähk (*ka geol.*); rähane (mäe)nõlvak; *geol.* rusukallestik; *haruld.* veerkivi

screech [skri:tʃ] **1.** *s.* kriiskav karjatus; kiun(atus); **2.** *v. i. & t.* kriiskama, kriiskavalt karjuma; kiunuma, kiunatama ◇ **~-owl** kriiskav öökull, *er.* räts; *ka* lumekakk, huuk (= **barn-owl**); *piltl.* kurjaennustaja

screed [skri:d] *s.* joru, pikk ning tüütu kõne *või* kiri *või* tsitaat; *ehit.* (krohvi)majakas; juhtlatt (*betoonimisel*); (*betooniviimistlusmasina*) tasanduspruss

screen [skri:n] **1.** *s.* sirm, vari; vahesein; *el.* varje; kinolina, ekraan; (**the** ~) kinopildid, kino; akna- *või* uksevõrk (*putukate tõrjeks*); sari, viljatuulamissõel; jäme sõel; *fot.* raster; (*auto*) tuuleklaas (= **windscreen**); *mil.* (ettesaadetud) piilurite rivi; **2.** *v. t.* (sirmiga *või* sirmina) varjama, kaitsma; *el.* varjestama; *kino* linastama, ekraniseerima; (*vilja*) sarjama, (*liiva, kivisütt jms.*) sõeluma ◇ **fighter** ~ (*pommilennukitele ettesaadetud*) hävituslennukite kate; **line** ~ *fot.* joonraster; ~ **grid** *el.* varivõre; **to** ~ **off** vaheseinaga lahutama *või* eraldama; **to** ~ **out** välja sõeluma (*ka piltl.*)

screening ['skri:niŋ] *s.* varjamine, kaitsmine; *el.* varjestamine; lindistamine, ekraniseerimine; sarjamine, sõelumine; *pl.* sõelmed

screenplay ['skri:nplei] *s.* (*filmi*) stsenaarium

screenwiper ['skri:nwaipə] *s.* (*auto*) klaasipuhasti

screenwriter ['skri:nraitə] *s.* stsenarist

screw [skru:] **1.** *s.* kruvi; polt; laevakruvi, sõukruvi (= ~ **propeller**); *tehn. ka* tigukruvi, kruvikeere, vint; kruvi- *või* vintliikumine (*näit. piljardipallil*); (väike) kokkukeeratud tõrbik, tuutu (*er. tubakat* **of tobacco**); *fam.* ihnuskoi, kitsipung; (raha)väljapressija; *sl.* hobusekronu, setukas; *sl.* vangivalvur; *sl.* palk, töötasu; **2.** *v. t. & i.* kruvima, keerama; välja pressima (*kellelt-ki* **out of**), pigistama, pinnima; (kruvitaoliselt) keerlema, vindiga liikuma (*näit. palli kohta*) ◇ **male** ~ (harilik) kruvi; **female** ~ mutter; ~ **steamer** (*lüh.* **s.s.**) kruviaurik; **he has a** ~ **loose** tal mõni kruvi (peas) logiseb; **to put the** ~ **on** (*kellelegi*) survet avaldama; **turn of the** ~ kruvi keeramine; *piltl.* pressi pealepanek, surve (*või* piina) suurendamine; **his head is ~ed on the right way** tal on pea õigel kohal, ta on nupukas; **to** ~ **up** kinni (*või* kokku, üles) kruvima; kokku käkerdama, nutsakusse keerama; **to** ~ **up one's eyes** silmi vidutama; **to** ~ **up one's courage** julgust kokku võtma

screwball ['skru:bɔ:l] *s. & a. Am. sl.* hullumeelne

screwdriver ['skru:draivə] *s.* kruvits, kruvikeeraja

screwed [skru:d] *a. sl.* vintis, pommis

screw-jack ['skru:dʒæk] *s. tehn.* kruvitungraud

screw-tap ['skru:tæp] *s. tehn.* keerme- *e.* vindipuur

screw-wheel ['skru:(h)wi:l] *s. tehn.* kruvihammasratas

screw-wrench ['skru:rentʃ] *s. tehn.* (universaal)mutrivõti, reguleeritav (mutri)võti

screwy ['skru:i] *a.* **(-ier, -iest; -ily, -iness)** kruvine; *fam.* kooner, kitsi; *Am. sl.* «logiseva kruviga», hull

scribal ['skraib(ə)l] *a.* kirjutaja-, (ümber)kirjutus- ◇ ~ **error** ümberkirjutusviga

scribble ['skribl] **1.** *v. i. & t.* kritseldama; **2.** *s.* kritseldus; kritseldis

scribbler ['skriblə] *s.* kritseldaja; «paberimäärija», vilets kirjanik

scribe [skraib] *s.* kirjutaja; *aj.* kirjatoimetaja, sekretär; *nalj.* kirja- *e.* sulemees; *piibl.* kirjatundja

Scribner ['skribnə] *pn.*

scrim [skrim] *s. tekst.* (hõredakoeline) jäme lõuend; *teatr.* (rippuv) lõuendkuliss

scrimmage ['skrimidʒ] **1.** *s.* rüselus, kisklemine, läbisegine võitlus; = **scrummage, scrum I**; **2.** *v. i. & t.* rüselema, kisklema; (*jalgpalli*) rüseluseks viskama

scrimp [skrimp], **scrimpy** ['skrimpi] = **skimp, skimpy**

scrimshank ['skrimʃæŋk] *v. i. sõd. sl.* «siidi vedama», kohustustest kõrvale hoid(u)ma

scrimshaw ['skrimʃɔ:] **1.** *s.* vaala- *või* kilpkonnaluust nikerdustöö; **2.** *v. i.* vaala- *või* kilpkonnaluud nikerdama

scrip I [skrip] *s. arh.* kaelkott, ripptasku, paun; kerjakott

scrip II [skrip] *s. maj.* (ajutine) kviitung, tähik, maksutäht; (ajutine) aktsia; *Am. aj.* (ajutine) paberist vahetusraha; sõjaaegne okupatsioonivõimude poolt väljaantud paberraha

Scripps [skrips] *pn.*

script [skript] *s.* kiri, käekiri, kirjutuskiri (*vastandina trükikirjale*); kirjasüsteem, tähestik; *jur.* (*dokumendi*) algupärand; (*kõne, raadiosaate, filmi jms.*) käsikiri; kirjalikud vastused eksamiküsimustele

scripted ['skriptid] *a.* käsikirjaline, kirjalikult ettevalmistatud (*kõne, raadiosaate, filmi jms. kohta*)

scriptorium [skrip'tɔ:riəm] *s.* (*pl.* **-ia**) skriptoorium, kirjutusruum (*er. kloostris*)

scriptural ['skriptʃər(ə)l] *a.* **(-lly)** piibellik, piibli-

scripture ['skriptʃə] *s.* pühakiri; *er.* **(S-, Holy S-, the S-s, Holy S-s)** piibel; *atrib.* pühakirja-, piibli-

scriptwriter ['skriptraitə] *s.* (*raadiosaate, filmi jms.*) stsenarist, (sündmustiku) teksti koostaja

scrivener ['skriv(ə)nə] *s. aj.* dokumentide- *e.* ürikutekoostaja, notar

scrofula ['skrɔfjulə] *s. med.* skrofuloos

scrofulous ['skrɔfjuləs] *a.* skrofuloosne, skrofuloos-

scroll [skroul] *s.* (pärgamendi-, paberi)rull; (vanaaegne) rullraamat; rullisornament; *arhit.* voluut, rullis ◇ ~ **case** *tehn.* spiraalkamber; ~ **gear** *tehn.* tiguratas

scrolled [skrould] *a.* rullisornamendiga *või* voluudiga

scroll-saw ['skroulsɔ:] *s. tehn.* jõhvsaag

Scrooge [skru:dʒ] *pn.* (*vana ihnuskoitüüp Dickensi jutustuses «A Christmas Carol»*)

scroop [skru:p] **1.** *s.* (k)rigin; **2.** *v. i.* (k)rigisema

scrotum ['skroutəm] *s. anat.* (*pl.* **-ta**) munandikott, skrootum

scrounge [skraundʒ] *v. i. & t. sl.* üle lööma, näppama; (välja) manguma, nuiama

scrub I [skrʌb] **1.** *v. t. & i.* **(-bb-)** küürima, nühkima; *tehn.* (*gaasi*) puhastama (*kõrvalaineist*); **2.** *s.* küürimine, nühkimine ◇ **to give smth. a good** ~ midagi korralikult puhtaks pesema

scrub II [skrʌb] **1.** *s.* võsa, võserik, võsastik, võsamets; *Austr.* võsarohtla, skraab; kääbus, könn, kängunud taim *või* loom; **2.** *a. Am.* kääbuslik, kängujäänud, kängunud, vilets (= **scrubby**)

scrubber ['skrʌbə] *s.* küürija, nühkija, puhastaja; *tehn.* skraber, gaasipuhasti

scrubbing-brush ['skrʌbiŋbrʌʃ] *s.* küürimishari, -luud

scrubby ['skrʌbi] *a.* **(-ier, -iest; -ily, -iness)** võsane, võserikune, võsastikuga kaetud; *piltl.* kareda lõuaga, raseerimata; kääbuslik, kängujäänud, kängunud, könnis; vilets, närune

scrub-up ['skrʌb'ʌp] *s.* puhaksküürimine, tubli puhastus

scrub-woman ['skrʌbwumən] *s.* (*pl.* **-women** [-wimin]) *Am.* põrandaküürija, koristaja (= **charwoman**)

scruff [skrʌf] *s.* turi ◇ **to take (seize, etc.) by the** ~ **of the neck** turjast (kraest) kinni võtma (haarama jne.)

scruffy ['skrʌfi] *a. sl.* **(-ier, -iest; -ily, -iness)** närune, vilets, armetu, nässakas

scrum I [skrʌm] *ragbivõistluses* **1.** *s.* kõigi tormajate rüselus maas oleva palli ümber; **2.** *v. i. & t.* **(-mm-)** palli ümber rüselema; (*palli*) rüseluseks viskama ◇ ~ **half** palli rüseluseks väljaku keskele viskav poolkaitsja

scrum II [skrʌm] *Am. sl.* = **scrumptious**

scrummage ['skrʌmidʒ] = **scrum**; *vrd.* **scrimmage**

scrummy ['skrʌmi] = *järgm.*

scrumptious ['skrʌm(p)ʃəs] *a. sl.* tore, suurepärane, uhke

scrunch [skrʌntʃ] *fam.* = **crunch**

scruple ['skru:pl] **1.** *s.* skruupul (*apteegimõõt*, = 20 **grains** = 1,218 g); *arh.* kübemeke, ivake, natuke; sisetundepiin, (moraalne) kahtlus, kõhklus; piinlikkus; **2.** *v. t. & i.* (moraalseil kaalutlustel) kahtlema, kõhklema (*midagi teha* **to do**) ◇ **to have**

~s **about doing smth.** millegi tegemist ebamoraalseks (*või* sündsusetuks) pidama; **to make no ~ to do** kõhklemata tegema; **a man of no ~s** jõhkralt hoolimatu mees

scrupulosity [skru:pju'lɔsiti] *s.* piinlik hoolikus ning täpsus, sisetunde ülihellus, skrupuloossus

scrupulous ['skru:pjuləs] *a.* piinlikult hoolikas ning täpne, ülihella sisetundega, skrupuloosne

scrutator [skru:'teitə] *s. haruld.* järeleuurija, kontrollija

scrutineer [skru:ti'niə] *s.* (*valimistoimingu*) ametlik kontrollija

scrutinize ['skru:tinaiz] *v. t.* (**-zable**) täpselt (ning uurivalt, arvustavalt) vaatlema, järele uurima

scrutiny ['skru:tini] *s.* täpne vaatlemine, järeleuurimine; (*valimistoimingu*) ametlik kontroll

scry [skrai] *v. i.* «maagilise kristalli» (*või* klaaskuuli) pealt tulevikku ennustama

scuba ['sku:bə] *s. tehn. Am.* akvalang (*allveesportlase või tuukri seljale kinnitatav hingamisaparaat; lüh. täisnimetusest* **self-contained underwater breathing apparatus**)

scud [skʌd] **1.** *v. i.* (**-dd-**) (sirgjooneliselt) kiiresti jooksma *või* lendama *või* libisema; tormist ajuma; sidima, sibama; **2.** *s.* kiire jooks; kiiresti liikuv pilvevina; *sl.* kiirjooksja

scuff [skʌf] *v. i. & t.* lohistama, lohistades käima; lohistamisega ära kulutama (*taldu, trepiastmeid jms.*)

scuffle ['skʌfl] **1.** *v. i.* kähmlema, rüselema; **2.** *s.* kähmlus, rüselus

scull [skʌl] **1.** *s.* lühike aer, mõla; päramõla; *mer.* prikkamisaer; **2.** *v. i. & t.* lühikeste aerudega (*või* päramõladega) sõudma; *mer.* prikkama; päramõlaga paadis sõidutama (*er. ülevedajana*)

sculler ['skʌlə] *s. mer.* skaller (*väike sõudepaat*)

scullery ['skʌləri] *s.* nõudepesuruum

scullion ['skʌljən] *s. arh.* kokapoiss; nõudepesija

sculp [skʌlp], *ka* **sculpt** [skʌlpt] *v. t. & i. fam.* = **sculpture**

sculptor ['skʌlptə] *s.* (*fem.* **-tress**) kujur, skulptor

sculptural ['skʌlptʃər(ə)l] *a.* (**-lly**) raidkunsti, raidkunstiline, skulptuuriline, skulpturaalne, skulptuurne, skulptuur-

sculpture ['skʌlptʃə] **1.** *s.* raidkunst, skulptuur; raidkuju(d); **2.** *v. t. & i.* (**-rable**) raidkujuks välja raiuma, raidkujuks kujutama; skulpteerima; skulptuuriga kaunistama

sculpturesque [skʌlptʃ(ə)'resk] *a.* skulptuurie. raidkujupärane, skulptuuriks sobiv, skulptuuri meenutav

scum [skʌm] **1.** *s.* (ebapuhas) vaht (-hu), kober, kobrutis; ujumuda; saast (*ka piltl.*); räbu; jätised, põhjakiht (**of**); närukael; **2.** *v. t. & i.* (**-mm-**) (*milleltki*) vahtu koorima; vahuga kattuma, saastuma

scumble ['skʌmbl] *kunst* **1.** *v. t.* tupsima; **2.** *s.* tupsimisvahend; tupsimise efekt

scummy ['skʌmi] *a.* (**-ier, -iest; -ily, -iness**) vahune, kobrune, saastane; *fam.* närune, alatu

scupper I ['skʌpə] *s. mer.* piigat (*vee äravooluauk või -renn laevapardas*) ◇ **deck** ~ tekipiigat

scupper II ['skʌpə] *v. t. sl.* ootamatult ründama ning maha nottima; (*laeva*) kogu meeskonnaga põhja laskma

Scuppernong ['skʌpənɔŋ] **1.** *pn.* (*jõgi ja järv Am. Üh-des*); **2.** *s.* (**s-**) ameerika muskaatviinamari ja muskaatvein

scurf [skə:f] *s.* kõõm; (*metalli jms.*) kestendus, soomuseline koorik

scurfy ['skə:fi] *a.* (**-ier, -iest; -ily, -iness**) kõõmane; kestav, kestendav

scurril(e) ['skʌril] *arh.* = **scurrilous**

scurrility [skʌ'riliti] *s.* rõvedus, roppus; sõim, sõimuvaling

scurrilous ['skʌriləs] *a.* rõve, ropp; sõimav

scurry ['skʌri] **1.** *v. i.* sibama, silama, liduma, vudima; **2.** *s.* sibamine, silamine, lidumine, vudin

scurvied ['skə:vid] *a.* skorbuudine, skorbuudihaige

scurvy ['skə:vi] **1.** *a.* (**-ier, -iest; -ily, -iness**) närune, alatu; **2.** *s. med.* skorbuut ◇ ~**-grass** *bot.* merisalat

scut [skʌt] *s.* sabanõsu, nudi (*või* töbi, tölp) saba; *haruld.* nudisabaline jänes *või* küü-

lik; *sl.* (*er. Iir., Am.*) argpüks, närakas, näru

scuta ['skju:tə] *vt.* **scutum**

Scutari ['sk(j)u:təri, sku(:)'tɑ:ri] *pn.* Skutari

scutch [skʌtʃ] **1.** *v. t.* (*linu, kanepit*) ropsima; **2.** *s.* ropsimasin, linaropsimismasin; ropsimõõk (= **scutcher**); ropsmed, ropsitakud

scutcher ['skʌtʃə] *s.* ropsija; ropsimõõk; *tehn.* ropsimasin, linaropsimismasin

scutcheon ['skʌtʃ(ə)n] = **escutcheon**

scute [skju:t] *s. zool.* kilp; *vrd.* **scutum**

scutter ['skʌtə] *v. i. fam.* plagama, liduma, plehku panema

scuttle I ['skʌtl] *s.* korvitäis kivisütt; *ka* (kivi)söekorv, -pang (= **coal-~**)

scuttle II ['skʌtl] **1.** *s.* (*laeva*) laeluuk, tekiluuk; pardaluuk; katuse- *või* seinaluuk; **2.** *v. t.* (*laevasse*) allpool veeliini auku (*või* auke) lööma, (*laeva*) põhja laskma, uputama (*er. vaenlase kätte sattumise vältimiseks*)

scuttle III ['skʌtl] **1.** *v. i.* sibama, plagama; plehku panema; **2.** *s.* sibamine, plagamine; plehkupanek

scuttlebutt ['skʌtlbʌt] *s. mer.* joogiveevaat (*laevalael, kulbiga veevõtmiseks*); *Am. sl.* kuulujutt, kuuldus, kumu

scutum ['skju:təm] *s.* (*pl.* **-ta** [-tə], ~s) *aj.* (Vana-Rooma leegionäri) kilp; *anat.* põlvekeder (= **knee-cap**); *zool.* = **scute**

scythe [saið] **1.** *s.* vikat; **2.** *v. t.* (vikatiga) niitma

Scythia ['siðiə, 'siθ-] *pn.* Sküütia

Scythian ['siðiən, 'siθ-] **1.** *a.* sküüdi; **2.** *s.* sküüt

S.D., S.Dak. *lüh.* = **South Dakota**

'sdeath [zdeθ] *interj. arh.* tuhat ja tuline! (= **God's death**)

Se *keem.* = **selenium**

se- [si(:)] *pref.* (*ladina päritoluga sõnades*) lahku-, ära-, välja-, ilma-

S.E. lüh. = **south-east**

sea [si:] *s.* meri (*ka piltl.*); *mer.* lainetus, (suur) merelaine; *atrib.* meri-, mere- ◇ **at** ~ merel; *piltl.* nõutu, kimbatuses; **on the** ~ merel; laeval; (*asula kohta*) mere ääres; **beyond** (*or* **over**) ~ (~**s**) mere (merede) taga; **by** ~ mere kaudu, merd mööda, meritsi; **to go to** ~ meremeheks hakkama; **to put to** ~ merele sõitma; **half** ~**s over** *sl.* (pisut) purjus; **a heavy** (*or* **high**) ~ kõrge lainetus; **the high** ~**s** ulgumeri; **the four** ~**s** Suurbritanniat ümbritsevad mered; **the seven** ~**s** kõik maailma mered; ~ **anemone** *zool.* meriroos; ~ **captain** mereväe- *või* kaugsõidukapten (*er. vastandatult jalaväekapteniga*); *poeet., ret.* suur mereväejuht; ~ **change** *poeet.* täielik muundus; ~ **coast** mererand, rannik; ~ **cook** laevakokk (*mer. ka sõimusõnana*); ~ **cow** *zool.* meriveis (*manaati või mõni muu meriveiseline*); ~ **gooseberry** *zool.* meritikker (*kammloom*); ~ **lamprey** *zool.* merisutt, -silm; ~ **lawyer** *mer. sl.* nurgaadvokaat, riukamees; ~ **legs** «meremehejalad», oskus kõikuval laeval kõndida; ~ **level** merepind, -tase (*er. kõrgusemõõtmiste algustasemena*); **S- Lord** Briti admiraliteedi juhatusse kuuluv kõrgem mereväeohvitser (*üks neljast*); ~ **mile** meremiil (= *ca* 1853 m); ~ **pie** *mer.* soolalihapirukas (*vrd.* **pie** II); *zool.* meriski, meriharakas (*vrd.* **pie** I); ~ **pink** *bot.* merikann; ~ **power** *mil.* sõjalaevastiku võimsus; võimsa sõjalaevastikuga (suur)riik; ~ **rocket** *bot.* merisinep; ~ **rover** mereröövel; mereröövlite laev; ~ **stickleback** *zool.* raudkiisk

sea-anchor ['si:æŋkə] *s. mer.* triivankur, tormiankur

sea-bathing ['si:beiðiŋ] *s.* meresuplus, meres suplemine

sea-bed ['si:bed] *s.* merepõhi ◇ ~ **oilfield** veealune naftamaardla

sea-bird ['si:bə:d] *s.* merelind

seaboard ['si:bɔ:d] *s.* mererand, (mere)rannik

sea-boat ['si:bout] *s.* laev (*meresõidukõlblikkuse suhtes, näit.* **a good, bad, etc.** ~)

sea-borne ['si:bɔ:n] *adj.* meritsi veetav *või* transporditav *või* toimuv, mere- ◇ ~ **aircraft** pardalennuk(id); ~ **trade** merekaubandus

sea-breeze ['si:bri:z] *s.* merebriis

sea-buckthorn ['si:bʌkθɔ:n] *bot.* astelpaju (= **sallow-thorn**)

sea-calf ['si:kɑ:f] *s. zool.* randal(hüljes)

sea-chest ['si:tʃest] *s.* meremehekast, santsukast

sea-coal ['si:koul] *s. arh.* kivisüsi (= **coal;** *tarvitati vastandina puusöele*, **charcoal**)

sea-cock [ˈsi:kɔk] *s.* (*laeva*) põhikraan, kingston

sea-cucumber [ˈsi:kju:kəmbə] *s. zool.* meripuna

sea-dog [ˈsi:dɔg] *s.* hüljes (= **seal** II); koerhai (= **dogfish**); merekaru, vana meremees (*er. Elizabeth I aegsete kaptenite kohta Inglismaal*)

seadrome [ˈsi:droum] *s. av.* hüdroaerodroom, vesilennuväli

sea-elephant [ˈsi:elifənt] *s. zool.* merielevant, lonthüljes

seafarer [ˈsi:fɛərə] *s.* meresõitja, laevnik; meremees

seafaring [ˈsi:fɛəriŋ] **1.** *a.* merel sõitev; meresõidu-; **2.** *s.* meresõit, merelsõitmine ◇ **~ man** meremees

sea-fight [ˈsi:fait] *s.* merelahing

sea-fish [ˈsi:fiʃ] *s.* merekala

sea-floor [ˈsi:flɔ:] = **sea-bed**

Seaforth [ˈsi:fɔ:θ] *pn.*

seafront [ˈsi:frʌnt] *s.* merepoolne linnaosa

sea-going [ˈsi:gouiŋ] *a.* meresõidu-, mere-, kaugsõidu-

sea-green [ˈsi:gri:n] *a. & s.* meriroheline

sea-gull [ˈsi:gʌl] *s. zool.* merikajakas, kalakull

sea-horse [ˈsi:hɔ:s] *s. müt.* (legendaarne) merejumala hobune; *zool.* merihobu, morsk (= **walrus**); *zool.* merihobuke (= **hippocampus**)

sea-kale [ˈsi:keil] *s. zool.* merikapsas

sea-king [ˈsi:kiŋ] *s.* «merekuningas», (keskaegne merel rööviv) viikingipealik; *piltl.* kuulus merekangelane

seal I [si:l] **1.** *s.* pitser; plomm; pitsat; *tehn.* tihend, isoleerkiht; *ka* lukk; **2.** *v. t.* pitseerima, pitserdama (*ka piltl.*); plommima; *tehn.* tihendama, isoleerkihiga sulustama; täielikult eraldama **(off)** ◇ **given under my hand and ~** minu poolt alla kirjutatud ning pitseriga varustatud; **to set one's ~ to** kinnitama; **under ~ of confidence** salajashoidmiseks usaldatud; **he has the ~ of death in his face** tal on surma märk näos; **~ of love** armastuse kinnituspant (*suudlus, abielu, laps*); **Great S-** (riigi) suurpitsat; **Privy S-** (riigi) salapitsat, väikepitsat; **to receive (return) the ~s** (*Inglismaal*) lordkantsleri- *või* ministriametit vastu võtma (käest andma); **hydraulic** (*or* **water, liquid, wet**) **~** *tehn.* hüdrolukk, vesilukk; **oil ~** *tehn.* õlilukk; õlitihend; **to ~ with one's life** elu ohverdades kinnitama; **to ~ up** kinni pitseerima *e.* pitserdama; **my lips are ~ed** ma vaikin nagu haud; **his fate is ~ed** ta saatus on otsustatud; **~ed tube** kinnijoodetud (klaas)toruke

seal II [si:l] **1.** *s.* hüljes, *er.* randal(hüljes); hülgenahk; **2.** *v. i.* hülgeid küttima ◇ **fur ~** *zool.* merikaru, kotik; **ringed ~** *zool.* viiger(hüljes)

sealant [ˈsi:lənt] *s. tehn.* tihend, isoleermaterjal

sealer I [ˈsi:lə] *s.* pitseerija, pitserdaja; (mõõtude) tembeldaja

sealer II [ˈsi:lə] *s.* hülgekütt; hülgelaev

sealery [ˈsi:ləri] *s.* hülgeküttimine; hülgelesila

seal-fishery [ˈsi:lfiʃəri] *s.* hülgeküttimine

sealing [ˈsi:liŋ] *s.* hülgeküttimine, -püük

sealing-wax [ˈsi:liŋwæks] *s.* pitserivaha *või* kirjalakk

sea-lion [ˈsi:laiən] *s. zool.* merilõvi

seal-ring [ˈsi:lriŋ] *s.* pitserisõrmus

sealskin [ˈsi:lskin] *s.* hülgenahk; kotiknahk

Sealyham [ˈsi:liəm] **1.** *pn.*; **2.** *s.* teatavat tõugu terjer (= **~ terrier**)

seam [si:m] **1.** *s.* õmblus, õmbluskoht (*ka piltl.*); ääris; kiber, korts; (*plankude, plaatide jms.*) liitekoht; *mer.* naat; haavaarm; *geol.* vahekiht; **2.** *v. t. & i.* kokku õmblema *või* ühendama; õmblustega (*või* liitekohtadega, haavaarmidega *jms.*) vaostama; õmblusi (*või* liitekohti, haavaarme *jms.*) moodustama ◇ **to burst all the ~s** kõigist õmblustest kärisema (*ka piltl.*); **deck ~** *mer.* tekiõmblus, tekinaat; **weld(ing) ~** *tehn.* keevisõmblus

seaman [ˈsi:mən] *s.* (*pl.* **-men**) meremees, madrus

seamanlike [ˈsi:mənlaik], **seamanly** [ˈsi:mənli] *a.* meremehelik

seamanship [ˈsi:mənʃip] *s.* meremeheoskus, meresõiduoskus, -kunst

sea-mark [ˈsi:mɑ:k] *s. mer.* meremärk

sea-mew [ˈsi:mju:] = **sea-gull**

seamless [ˈsi:mlis] *a.* õmblusteta, ühest tükist (*rõiva kohta*) ◇ **~ tube** *tehn.* liideteta toru, tõmmatud toru

seamstress [ˈsemstris, *Am.* ˈsi:m-], **semp-** [ˈsem(p)-] *s.* õmbleja(nna), pesuõmbleja

seamy [ˈsi:mi] *a.* (**-ier, -iest; -ily, -iness**) õmbluskohti näitav, vähem näitamiskõlblik ◇ **the ~ side** (*riide*) pahem pool, pahupool; *piltl.* halvem külg

séance [ˈseiɑ:ŋs] *s. pr.* seanss, istung; *er.* spiritistlik koosolek

sea-pen [ˈsi:pen] *s. zool.* merisulg

sea-piece [ˈsi:pi:s] *s. kunst* meremaal(ing), -pilt, mariin ◇ **~ (*or* seascape) painter** meremaalija, marinist

sea-plane [ˈsi:plein] *s.* vesilennuk, hüdroplaan

seaport [ˈsi:pɔ:t] *s.* meresadam, sadamalinn

seaquake [ˈsi:kweik] *s.* merevärin, veealune maavärin

sear I [siə] **1.** *v. t.* närtsitama; põletama (*er. kuuma rauaga*), kõrvetama; (*sisetunnet*) kalgistama; **2.** *a. poeet., ret.* närtsinud, kuivanud; *vrd.* **sere** I

sear II [siə] = **sere** II

search [sə:tʃ] **1.** *v. t. & i.* läbi otsima *või* katsuma, läbi uurima *või* tungima; otsima (**for**); **2.** *s.* otsing; läbiotsimine, -katsumine, -uurimine ◇ **to ~ a house** maja läbi otsima; **to ~ out** üles otsima; **~ me!** *Am. fam.* kust mina tean!; pole aimugi!; **to make a ~ for** otsima; **right of ~** (*laeva*) läbiotsimisõigus (*sõjaajal*)

searching [ˈsə:tʃiŋ] **1.** *a.* otsiv, uuriv; läbitungiv, terav; **2.** *s.* otsimine; läbiotsimine, -katsumine, -uurimine ◇ **~s of the heart** sisetundepiinad

searchlight [ˈsə:tʃlait] *s.* helgiheitja, prožektor; prožektorivalgus

search-warrant [ˈsə:tʃwɔr(ə)nt] *s. jur.* läbiotsimisorder, -luba (*hoone või toa läbiotsimiseks*)

Searle [sə:l] *pn.*

sea-robber [ˈsi:rɔbə] *s.* mereröövel

sea-room [ˈsi:ru(:)m] *s. mer.* küllaldane ruum laeva ümberpööramiseks ja vabaks liikumiseks, sõiduohutu vesi (*kalda lähedal*)

seascape [ˈsi:skeip] = **sea-piece**

sea-serpent [ˈsi:sə:p(ə)nt] *s. zool.* merimadu; *folkl.* meremadu, (oletatav) merekoletis

sea-shell [ˈsi:ʃel] *s.* merikarp

sea-shore [ˈsi:ʃɔ:] *s.* mererand, rannik

seasick [ˈsi:sik] *a.* merehaige

seasickness [ˈsi:siknis] *s.* merehaigus

seaside [si:ˈsaid, ˈsi:said] *s.* mererand (*er. suvitus- või supelkohana*); meresupelkoht ◇ **~ resort** (mere)supellinn, -koht, *er.* merekuurort

sea-snail [ˈsi:sneil] *s. zool.* liiperkala, pullukala

sea-snake [ˈsi:sneik] *s. zool.* merimadu

season [si:zn] **1.** *s.* aastaaeg; paras (*või* kohane) aeg; hooaeg, sesoon; **2.** *v. t. & i.* küpsusele viima *või* jõudma, (*seismisega*) ette valmistama *või* valmima; (*puitu*) kuivatama, (*puidu kohta*) kuivama; (*veini*) laagerdama, (*veini kohta*) laagerduma; (*kedagi*) karastama (*millegi vastu* **to**), harjutama (*millegagi* **to**); vürtsitama, maitsestama ◇ **in ~** õigel ajal; **a word in ~** õigel ajal antud nõu; **in ~ and out of ~** sobival ja ebasobival ajal, alalõpmata; **busy ~** kibe tööaeg; **the off** (*or* **dead**) **~** hooaja vaheaeg; **close ~** (*mingi looma*) küttimise keeluaeg; **for a ~** teatavaks ajaks; **to be ~ed to** (*millegi vastu*) karastatud olema; **highly ~ed dishes** tugevasti vürtsitatud road

seasonable [ˈsi:znəbl] *a.* (**-bly**) aastaajale vastav *või* kohane; ajakohane; oludekohane

seasonal [ˈsi:zən(ə)l] *a.* (**-lly**) aastaaja-, hooajaline, hooaja-, sesoonne, sesooni-

seasoning [ˈsi:zniŋ] *s.* küpsusele viimine, (*seismisega*) ette valmistamine *jne.* (*vt.* **season**); *er.* vürts, maitseaine(d); vürtsitatus (*ka piltl.*)

season-ticket [ˈsi:znˈtikit] *s.* hooajapilet, sesoonpilet

sea-star [ˈsi:ˈstɑ:] *s. zool.* meritäht (= **starfish**)

seat [si:t] **1.** *s.* iste (-stme); istekoht; (*tooli*) põhi; istmik; (*pükste*) istmekoht, (püksi)tagumik; (*hobuse seljas*) istumisviis; (*millegi*) asukoht **(of)**; maakoht; mõis, mõisamaja; **2.** *v. t.* istuma panema, istet andma *või* võimaldama; asetama; (*teatri jms. kohta*) mahutama; (*tooli, pükse jms.*) uue istmega (*või* istmikuga, istmekohaga, põhjaga) varustama ◇ **to take a** (*or* **one's**) **~** istet võtma; **to take a back ~** *piltl. Am.* tagaplaanile jääma; **to keep one's ~** istuma jääma, mitte püsti tõusma; **to lose one's ~** (*valimistel*) parlamendiliikme

kohta kaotama; **to ~ oneself** istet võtma; **the theatre ~s 1000 people** teatris on 1000 istekohta; **please be ~ed** palun võtke istet

seat-belt ['si:tbelt] *s.* turvavöö, ohutusrihm

-seater ['si:tə] *s.* (*nimetatud hulga*) -istmeline auto *või* lennuk *jms.* (*näit.* **two-~, four-~**)

SEATO ['si:tou] *lüh. pol.* = **South-East Asia Treaty Organization**

Seaton ['si:tn] *pn.*

sea-trout ['si:traut] *s. zool.* meriforell, iherus

Seattle [si'ætl] *pn.*

sea-urchin ['si:ə:tʃin] *s. zool.* merisiilik (= **echinus**)

sea-wall ['si:wɔ:l] *s.* lainemurdja, kaldatamm, muul

seaward ['si:wəd] **1.** *a.* merepoolne; **2.** *adv.* mere pool(e); **3.** *s.* merepoolne (külg) ◇ **to the ~ of** (*millestki*) mere poole

seawards ['si:wədz] = **seaward (2.)**

sea-water ['si:wɔ:tə] *s.* merevesi

sea-way ['si:wei] *s.* laeva edasiliikumine (merel); meretee; *ka* (sisemaine) laevatee (*kanalite ning järvede kaudu*); lainetav meri ◇ **in a ~** lainetaval merel, merelainetuses; **to make good ~** kiiresti edasi liikuma (*laeva kohta*)

seaweed ['si:wi:d] *s.* merevetikas, -adru; (*üldisemalt igasugune*) meretaim

sea-wind ['si:wind] *s.* meretuul

sea-wolf ['si:wulf] *s.* (*pl.* **-wolves** [-wulvz]) *aj.* viikingist mereröövel; *zool.* merihunt (= **wolf-fish**)

seaworthy ['si:wə:ði] *a.* (**-iness**) mere(sõidu)kõlblik, merekindel (*laeva kohta*)

sebaceous [si'beiʃəs] *a. füsiol.* rasva-, rasu- ◇ **~ glands** rasunäärmed; **~ humour** rasueritis

Sebastian [si'bæstiən] *pn.*

Sebastopol [si'bæstəp(ə)l, -pɔl] *pn.* Sevastoopol

sebum ['si:bəm] *s. füsiol.* rasu

sec I [sek] *a. pr.* kuiv (*veini kohta, s. o. vähese magususega*)

sec II *mat. lüh.* = **secant**

Sec. I *lüh.* = **secretary**

sec. II *lüh.* = **1. second; 2. secundum**

secant ['si:k(ə)nt] **1.** *a. mat.* lõikav (*joone või pinna kohta*); **2.** *s. mat.* lõikaja; (*lüh.* **sec**) seekans

secateurs ['sekətə:z] *s. pl. aiand.* aiakäärid

seccotine ['sekoti:n] *s.* (*teatav patenteeritud inglise*) kiiresti kuivav kleepaine, sündeetikon

secede [si'si:d] *v. i.* lahku lööma, eralduma (*er. riigist, liidust, ühingust*)

secession [si'seʃ(ə)n] *s.* lahkulöömine, eraldumine, setsessioon; *er.* **(S-)** *aj.* Setsessioon (*Am. Üh-de 11 lõunaosariigi lahkumine unioonist*) ◇ **War of S-** *aj.* setsessioonisõda (1861—1865)

secessionist [si'seʃ(ə)nist] *s.* lahkulööja, setsessionist (*er. unioonist lahkumise pooldaja Am. Üh-des*)

seclude [si'klu:d] *v. t.* eraldama, lahus hoidma ◇ **to ~ oneself** eralduma, üksindusse tõmbuma

secluded [si'klu:did] *a.* (mugavalt) eraldiolev, üksildane, tagasitõmbunud

seclusion [si'klu:ʒ(ə)n] *s.* eraldamine, lahushoidmine; eraldumine, üksindusse tõmbumine; eraldumus, üksindus, üksindust pakkuv koht ◇ **to live in ~** seltskonnast tagasitõmbunult elama

second I ['sek(ə)nd] **1.** *a.* teine; teistkordne; (*tähtsuselt, ametiastmelt jne.*) alamal seisev (*kellestki* **to**); **2.** *s.* teine, (*võistlusel, eksamil jne.*) teisele kohale jõudnu; sekundant; sekund (*ajaühik; kaaremõõtühik,* = 1/60 kraadi); *fam.* hetk, silmapilk, viiv; *muus.* sekund; *muus.* teine hääl; *pl.* teise sordi kaup, *er.* jäme jahu; **3.** *v. t.* toetama (*ettepanekut, ettepanekutegijat*); sekundeerima, sekundandiks olema; **4.** *adv.* teiseks (*vrd.* **secondly**); teisel kohal *või* astmel, teises rühmas *või* klassis (*näit.* **to travel ~** teises klassis sõitma) ◇ **~ birth** taase. uuestisünd; **~ chamber** (*parlamendi*) teine koda, ülemkoda; **~ childhood** teine lapsepõli; **~ division** alamad riigiametnikud; harilikust veidi pehmem vanglarežiim; **to play ~ fiddle** teist viiulit mängima (*ka piltl.; kellegi suhtes* **to**); **at ~ hand** teise käest, teise kaudu (*vrd.* **~-hand**); **~ lieutenant** *mil.* nooremleitnant; **~ nature** teine loomus, põline harjumus; **~ self** lähim sõber; usaldusmees; **~ sight** selgeltnägemine; **~ string** midagi varuks hoitavat; **on ~ thoughts** asja ümber mõeldes *või* otsustades; **~ to none** ületamatu; **to**

act ~ to (*kellelegi*) sekundeerima, sekundandiks olema; *piltl.* sabarakuks olema (=**to play ~ fiddle to**); **wait a ~!** oodake üks silmapilk!; **~ hand** sekundiosuti

second II [si'kɔnd] *v. t. mil.* (*ohvitseri*) riviteenistusest ajutiselt (eriotstarbeks) ära komandeerima

secondary ['sek(ə)nd(ə)ri] **1.** *a.* **(-ily, -iness)** sekundaarne, sekundaar-, teisene; teisejärguline, kõrvaline; *geol.* mesosoiline; **2.** *s.* asetäitja, asemik; *el.* sekundaarmähis (= **~ coil**); *geol.* **(the S-)** keskaegkond, mesosoikum ◇ **~ air** *tehn.* sekundaarõhk; **~ education (school)** keskharidus (keskkool); **~ planet** *astr.* planeedi kuu *e.* kaaslane; **~ stress** *fon.* kõrvalrõhk, kaasrõhk

second-best ['sek(ə)nd'best] *a.* parima (*või* esimese) järgmine ◇ **to come off ~** *fam.* alla jääma

second-class ['sek(ə)nd'klɑ:s] *a.* teise klassi *või* liigi

seconde [si'kɔ:nd] *s. sport* sekund (*teine vehklemisasend*)

seconder ['sek(ə)ndə] *s.* (*ettepaneku*) toetaja

second-hand ['sek(ə)nd'hænd] *a.* tarvitatud, pruugitud (*rõivaste, mööbli, raamatute jms. kohta*); teistelt saadud, mitteotsene, kaudne (*teate kohta*) ◇ **~ bookshop** vanaraamatukauplus

secondly ['sek(ə)ndli] *adv.* teiseks, teisena

second-rate ['sek(ə)nd'reit] *a.* teisejärguline, teise klassi, alamat sorti; keskpärane

second-rater ['sek(ə)nd'reitə] *s. fam.* midagi (*või* kedagi) keskpärast

secrecy ['si:krisi] *s.* salajasus; salajashoidmine, -pidamine ◇ **in ~** salajas, salamisi, salamahti; **he promised ~** ta lubas asja salajas hoida

secret ['si:krit] **1.** *a.* (**~est,** *haruld.*) salajane, sala-, sekreetne; varjatud; **2.** *s.* saladus, sekreet; salajasus ◇ **to keep smth. ~** midagi salajas hoidma; **to keep a** (*or* **the**) **~** saladust pidama; **in ~** salaja, salajas; **in the ~** saladusse pühendatud, saladust teadev; **to let smb. into a ~** kedagi saladusse pühendama, kellelegi saladust avaldama; **S- Service** (Inglise) salaluure- ning vastuluureametkond; *Am.* salapolitsei (*er. valerahategijate tabamiseks või presidendi kaitseks*)

secretaire ['sekritɛə] *s.* (allalastava lauaplaadiga) kirjutuspult, büroolaud, sekretär (= **escritoire**)

secretarial [sekri'tɛəriəl] *a.* **(-ily)** sekretärlik, sekretäri-

secretariate [sekri'tɛəriət] *s.* sekretariaat; sekretäriamet

secretary ['sekrit(ə)ri] *s.* sekretär, kirjatoimetaja; *pol.* kõrgema riigiametkonna juht, minister (= **~ of state**); *Am. ka* kirjutuspult, büroolaud (= **secretaire**); *zool.* = **~-bird** ◇ **~ general** peasekretär; **private ~** erasekretär; **honorary ~** (*lüh.* **hon. sec.**) ausekretär, (*mingi ühingu*) palgata sekretär; **the Home S-** (Inglise) siseminister; **S- of State** *Am.* riigisekretär, välisminister (= **Head of the Department of State**); (*mõnedes osariikides*) riigikantselei sekretär

secretary-bird ['sekrit(ə)ri'bə:d] *s. zool.* sekretär(lind), kurgkotkas

secretaryship ['sekrit(ə)riʃip] *s.* sekretäriamet

secrete [si'kri:t] *v. t.* **(-table)** varjama, (ära) peitma; *füsiol.* eritama, nõristama

secretin [si'kri:tin] *s. füsiol.* sekretiin

secretion [si'kri:ʃ(ə)n] *s. füsiol.* eritus, nõristus, sekretsioon; eritis, nõre, sekreet; *haruld.* varjamine, peitmine

secretive [si'kri:tiv, 'si:krit-] *a.* salatsev, (liialt) vaikiv, kinnine; *Am. ka* = **secretory**

secretiveness [si'kri:tivnis, 'si:krit-] *s.* salatsevus, vaikivus, kinnisus

secretly ['si:kritli] *adv.* salaja, salajas, salamisi, salamahti

secretory [si'kri:təri] *a. füsiol.* eritus-, nõristus-, sekretoorne ◇ **~ nerve** sekretoorne närv, nõristusnärv

sect [sekt] *s.* (usu)lahk, lahkusk, sekt

sectarian [sek'tɛəriən] **1.** *a.* lahkusuline, lahkusu-, sekti-, sektantlik; **2.** *s.* lahkusuline, sektant

sectarianism [sek'tɛəriənizm] *s.* lahkusulisus, sektantlus

sectary ['sektəri] *s. van.* lahkusuline (= **sectarian**)

section ['sekʃ(ə)n] *s.* lõikamine, lahkamine, lahang; sektsioon; lõik; lõige; paragrahv; osa; osakond, haru; *Am.* linna- *või* maaosa, piirkond, rajoon; *Am.* raudteepiirkond; *Am.* (*magamisvaguni*) poolkupee;

mil. jagu; *mat.* lõige, lõikepind; (läbi)lõige, profiil(joonis) ◇ **in ~** läbilõikes; **conic ~** koonuslõige; **cross ~** ristlõige; **a longitudinal ~ of the ship** laeva pikilõikeline kujutis

sectional ['sekʃən(ə)l] *a.* **(-lly)** osakonna-, piirkonna-, sektsiooniline, sektsionaalne; kohalik; osakondadest koosnev; osadeks lahtivõetav, liidend-; läbilõikeline, läbilõike- ◇ **~ furniture** sektsioonmööbel, liidendmööbel

sectionalism ['sekʃənəlizm] *s.* osakonna- *või* piirkonna- *või* rühmahuvide taotlus

section-mark ['sekʃ(ə)nmɑ:k] *s.* paragrahvimärk (§)

sector ['sektə] *s.* sektor

secular ['sekjulə] **1.** *a.* ilmalik, ilmiklik, ilmik-; põline, igikestev; sajandiline, saja aasta tagant korduv; sekulaarne, sekulaar-; **2.** *s.* ilmikvaimulik, sekulaarkleerik; ilmik, mittevaimulik ◇ **the ~ arm** *aj.* ilmalik võim, riigivõim (*millele kiriklik kohus süüdimõistetu karistamiseks üle andis*); **the S-Games** *aj.* sekulaarmängud (*Vana-Roomas pikema aja tagant peetavad avalikud mängud*)

secularism ['sekjulərizm] *s.* sekularism, ilmalikkus; *er.* kiriklikkusest vaba kõlblusõpetuse pooldamine

secularity [sekju'læriti] *s.* ilmalikkus, sekulaarsus

secularization [sekjulər(a)i'zeiʃ(ə)n] *s.* sekularisatsioon, sekulariseerimine, ilmalikustamine, ilmalikuks tegemine; *er.* kiriku varade võõrandamine

secularize ['sekjuləraiz] *v. t.* **(-zable)** sekulariseerima, ilmalikustama, ilmalikuks tegema; *er.* kiriku varasid võõrandama

secund [si'kʌnd] *a. bot., zool.* ühepoolne, ühekülgne, ühte külge pööratud

secundo [si'kʌndou] *adv. lad.* (*haril. kirjutatakse* 2°) teiseks (= **in the second place**)

secundum [si'kʌndəm] *prep. lad.* (*millelegi*) vastavalt, (*millegi*) järgi, kohaselt ◇ **~ artem** ['ɑ:tem] vastavalt kunsti eeskirjadele *või* nõuetele (*märkusena retseptides*); **~ naturam** [nə'tjuəræm] loomulikul viisil

secundus [si'kʌndəs] *a. lad.* teine (*tarvit. nime järel samanimeliste õpilaste eristamiseks; vrd.* **primus**)

secure [si'kjuə] **1.** *a.* **(-er, -est)** kindel, turvaline, julge, kaitstud (*millegi vastu* **against, from**); (*milleski*) kindel, kindlaid lootusi hellitav **(of)**; *arh.* muretu, rahulik; **2.** *v. t.* **(-rable)** kindlustama, turvama, julgestama, kaitsma (*millegi vastu* **against**); kindlalt siduma *või* lukustama; enesele kindlustama, broneerima; saama, saavutama

security [si'kjuəriti] *s.* kindelolek, turvalisus, turv, julgeolek, kaitstus; julgestus; kindlustatus; kindlustusvahend (*millegi vastu* **against**); kindlustis, tagatis, kautsjon; väärtpaber (*haril. pl.*) ◇ **in ~ for** (*millegi eest*) pandiks; **on good ~** hea tagatise vastu; **S- Council** *pol.* Julgeolekunõukogu; **~ risk** *pol.* (riikliku) julgeoleku suhtes kahtlane isik

sedan I [si'dæn] *s.* kandetool (= **~ chair**); *Am.* sedaan (= **saloon-car**)

Sedan II [si'dæn, sə'dɑ:ŋ] *pn.* (*linn Prantsusmaal*)

sedate [si'deit] *a.* **(-er, -est)** läbelik, rahulik, tõsine, tõsimeelne

sedative ['sedətiv] **1.** *a.* rahustav; **2.** *s. med.* rahusti, rahustusvahend

sedentary ['sednt(ə)ri] *a.* **(-ily, -iness)** (palju) istuv, istuva eluviisiga, väheliikuv; (palju) istumist nõudev (*er. töö kohta*)

sedge [sedʒ] *s. bot.* lõikheinaline, *er.* tarn ◇ **papyrus ~** papüüruse-lõikhein; **~ peat** tarnaturvas

Sedgemoor ['sedʒmuə, -mɔ:] *pn.*

Sedgwick ['sedʒwik] *pn.*

sedgy ['sedʒi] *a.* **(-ier, -iest; -iness)** lõikheinane, tarnane, lõikheinaga (*või* tarnaga) kaetud; lõikheina- *või* tarnataoline

sediment ['sedimənt] *s.* sete, sediment

sedimentary [sedi'ment(ə)ri] *a. geol.* setteline, sette-, sedimentaarne, sedimentaar- ◇ **~ rocks** settekivimid

sedimentation [sedimen'teiʃ(ə)n] *s.* settimine, sedimentatsioon; sete (*er. füsiol.*) ◇ **blood ~** *füsiol.* veresete

sedition [si'diʃ(ə)n] *s.* mässule õhutamine *või* ässitamine; mässumeelsus; *haruld.* mäss, mässukatse

seditious [si'diʃəs] *a.* mässule õhutav *või* ässitav; mässuline, mässumeelne

Sedley ['sedli] *pn.*

seduce [si'dju:s] *v. t.* **(-cible)** võrgutama, ära meelitama, hukutama

seduction [si'dʌkʃ(ə)n] *s.* võrgutus, ärameelitamine, hukutamine, hukutus

seductive [si'dʌktiv] *a.* võrgutav, hukutav

sedulity [si'dju:liti] *s.* usinus, hoolsus, järelejätmatus; püsivus

sedulous ['sedjuləs] *a.* usin, hoolas, järelejätmatu; püsiv

see I [si:] *s.* piiskopitool; piiskopkond; piiskopivõim ◇ **the Holy S-** *kirikl.* Püha Tool (*s. o. paavsti võim ja valitsus*)

see II [si:] *v. i. & t.* (*pret.* **saw** [sɔ:], *p. p.* **seen** [si:n]) nägema; taipama, mõistma; teadma; kogema, läbi elama; vaatama; ette vaatama, tähele panema; järele vaatama, silmas pidama, jälgima; hoolitsema (*et* **that**); (*külalist*) vastu võtma; külastama, vaatamas käima; *Am.* (*külaskäiku tehes*) altkäemaksu andma; saatma, (*kellegagi*) kaasa minema (*kuhugi* **to**); tunnustama, nõustuma, *Am.* võimalikuks pidama, veenduma ◇ **~** (*lüh.* **v.** = **vide**) **p. 74 (ch. II, etc.)** vaata lk. 74 (ptk. II jne.); **worth ~ing** nägemis- *või* vaatamisväärne; **I ~** mõistan!, saan aru!, ah nii!; **you ~** tead, teate; **do you ~?** (*fam.* **~?**) mõistad?; **you'll ~** küll näed, küll näete; **we'll ~** eks me näe *või* vaata; **it was seen that ...** selgus, et ...; **to ~ that** hoolt kandma, et ...; **let me ~** oota veidi, las ma mõtlen; **to ~ about** (*millegi eest*) hoolitsema; **to ~ after** (*millegi, kellegi*) järele vaatama; **to ~ smth. done** hoolitsema, et midagi tehtaks; **to ~ eye to eye** samal arvamusel olema (*kellegagi* **with**); **to ~ good** heaks arvama (*midagi teha* **to do**); **to ~ smb. home** kedagi koju saatma; **to ~ into** järele uurima; **to ~ into a millstone** (*or* **through a brick wall**) seinast läbi nägema (*piltl.*); **as I (we, they, etc.) ~ it** nagu mina (meie, nemad jne.) asjast aru saan (saame, saavad jne.), minu (meie, nende jne.) arvamise järgi; **to ~ off** ära saatma, ärasõidukohani (*s.o.* jaama, laevale jne.) saatma; **to ~ out** ukseni saatma; (*kellestki*) kauemini elama; (*millegi juures*) lõpuni püsima; **to ~ red** *sl.* (nagu härg punast rätti nähes) raevuseks minema, raevuma, marru sattuma; **to ~ stars** (pähe saadud hoobist) tulesädemeid nägema; **to ~ the back of** (*kellestki*) lahti saama; **to ~ the colour of smb.'s money** kelleltki natukesegi (võlgnetavast) rahast kätte saama; **to ~ the light** päevavalgust nägema; **to ~ the red light** (ära) hirmutama; **to ~ things** viirastusi nägema; **to ~ through** (*prep.*) läbi nägema (*ka piltl.*); **to ~ through** (*adv.*) lõpuni viima, läbi elama, välja kannatama; **to ~ smb. through** kedagi ettevõttes aitama; **to ~ to** (*millegi eest*) hoolt kandma, (*midagi*) enda hooleks võtma; (*millegi või kellegi eest*) hoolitsema; **to ~ one's way** võimalikuks pidama (*midagi teha* **to doing, to do**)

seed [si:d] **1.** *s.* seeme (*ka piltl.*); *Am. sl.* dollar; *sport* väljavalitud parim tennisemängija; **2.** *v. i. & t.* seemet kandma; seemendama, seemet külvama, vilja maha tegema; seemneid (viljast) kõrvaldama, seemneid (kõludest) eraldama; *sport* (*tennisemängus*) parimaid mängijaid (eelvõistlustel) välja valima; ◇ **to keep for** (*or* **as**) **~** seemneks hoidma; **to go** (*or* **run**) **to ~** (seemne kasvades) õilmitsemast lakkama; *piltl.* alla käima, armetuks jääma; **to raise up ~** lapsi soetama

seed-bed ['si:dbed] = **seed-plot**

seed-bud ['si:dbʌd] *s. bot.* seemnealge, -pung

seed-cake ['si:dkeik] *s. kok.* köömnekukkel; *haruld. põll.* moonikook

seed-control ['si:dkən'troul] *s. põll.* seemnekontroll ◇ **~ station** seemnekontrollijaam

seed-corn ['si:dkɔ:n] *s.* seemnevili, külvis, külviseeme

seed-drill ['si:ddril] *s. põll.* reaskülvimasin, reaskülvik

seeder ['si:də] *s.* seemendaja, külvaja; külvimasin, külvik, *er.* reaskülvimasin, reaskülvik (= *eelm.*)

seediness ['si:dinis] *s.* armetu (*või* vilets) seisukord; haiglus; *haruld.* seemnerohkus, -küllus

seeding-machine ['si:diŋməʃi:n] *s.* külvimasin

seed-leaf ['si:dli:f] *s.* (*pl.* **-leaves** [-li:vz]) *bot.* iduleht

seedless ['si:dlis] *a.* seemnetu

seedling ['si:dliŋ] *s. aiand.* seemik

seed-plot ['si:dplɔt] *s.* taimelava (*ka piltl.*)

seed-potatoes ['si:dpə'teitouz] *s. pl.* seemnekartul(id)
seedsman ['si:dzmən] *s.* (*pl.* **-men**) seemnemüütaja, -kaupmees
seedtime ['si:dtaim] *s.* külviaeg
seed-vessel ['si:dves(ə)l] *s. bot.* viljakest, perikarp
seedy ['si:di] *a.* **(-ier, -iest; -ily)** armetu, vilets, allakäinud, räbaldunud; haiglane; äraõitsenud, seemnesse läinud; *haruld.* täis seemneid, seemnerohke, -küllane
seeing ['si:iŋ] **1.** *s.* nägemine (vt. **see** II); **2.** *a.* nägev; **3.** *konj.* kuna (ju); arvestades, et . . . (= **~ that**)
seek [si:k] *v. t. & i.* (*pret. & p. p.* **sought** [sɔ:t]) otsima; püüdlema, taotlema, taga nõudma (*midagi* **for, after;** *kelleltki* **of, from**); (hoolega) püüdma, ihaldama ◇ **to ~ smb.'s life** kelleltki elu võtta püüdma; **to ~ out** üles otsima; **the reasons are not far to ~** põhjusi pole raske leida; **he is to ~ in intelligence** *arh.* tal on arust puudu
Seel(e)y ['si:li] *pn.*
seem [si:m] *v. i.* näima; tunduma ◇ **it ~s (to me) that ...** (mulle) näib, et ...; **it should** (*or* **would**) **~** näikse (olevat); **I ~ to see him still** ma nagu näeksin teda veelgi
seeming ['si:miŋ] *a.* näiv, näilik, näiline
seemingly ['si:miŋli] *adv.* näilikult, näiliselt, nähtavasti
seemliness ['si:mlinis] *s.* sündsus, siivsus, korralikkus
seemly ['si:mli] *a.* **(-ier, -iest)** sünnis, siivus, korralik
seen [si:n] *vt.* **see** II
seep [si:p] *v. i.* nõrguma, immitsema, imbuma, pihkuma
seepage ['si:pidʒ] *s.* nõrgumine, immitsemine, imbumine, pihkumine; väljanõrgunud vedelik ◇ **silo ~** silomahl; **~ water** nõrgvesi
seer ['si(:)ə] *s.* (*fem.* **~ess**) nägija, prohvet
seersucker ['siəsʌkə] *s. tekst.* õhuke vöödiline india lõuend *või* puuvillane riie
seesaw ['si:sɔ:] **1.** *s.* kiikumine, edasi-tagasi- *või* üles-alla-liikumine; kõikumine; kiiklaud; *atrib.* kõikuv; **2.** *v. i.* kiikuma, kõikuma
seethe [si:ð] **1.** *v. i.* keema (*peam. piltl.*); pulbitsema; virdama; ärevuses olema; **2.** *v. t. arh., piibl.* (*pret.* **sod** [sɔd], *p. p.* **sodden** ['sɔdn]) keetma ◇ **to ~ with excitement** ärevusest keema
segment ['segmənt] **1.** *s.* lõik, tükk; *zool.* lüli, segment; *mat.* segment; **2.** *v. t. & i.* lõikudeks jaotama, lõigustama; lülistama, segmenteerima; lõikudeks jagunema, lõigustuma, lülistuma, segmenteeruma
segmental [seg'ment(ə)l] *a.* **(-lly)** segmentaalne, segmentaal-, segment-, lüli-, lõik-, lõigu- ◇ **~ arch** *arhit.* segmentkaar, lamekaar
segmentation [segmən'teiʃ(ə)n] *s.* segmentatsioon, lõigustumine, lülistumine
segregate ['si:grigeit, 'seg-] *v. t.* **(-gable, -tor)** eraldama; eralduma
segregation [si:gri'geiʃ(ə)n, seg-] *s.* eraldamine, eraldus, segregatsioon
seiche [seiʃ] *s. pr. geol.* seišš, seisulaine (*veekogu pinnal*)
Seidlitz ['sedlits] *pn.* ◇ **~ powder** Seidlitzi pulber (*lahtistav pulber*)
seigneur ['seinjə, sein'jə:], **seignior** ['seinjə] *s. aj.* senjöör, lääniisand, suurfeodaal ◇ **the Grand Seignior** (*or* **Signior**) *arh.* suursultan, Türgi sultan
seigniorage ['seinjəridʒ] *s. aj.* senjööriõigus; müntimismaks
seigniory ['seinjəri] *s. aj.* senjöörivõim, -õigus; senjööri võimkond *või* maa-ala
seignorage ['seinjəridʒ] = **seigniorage**
seignorial [sein'jɔ:riəl] *a.* senjöriaalne, senjöriaal-
seine I [sein, si:n] *s. kal.* seinnoot
Seine II [sein, sɛ:n] *pn.*
seiner ['seinə] *s. mer.* seiner
seise [si:z] *v. t. jur.* (*millegi*) valdusse asetama **(of)**; *vrd.* **seize**
seisin ['si:zin] *s. jur.* (*er. maaomandi*) valdusse astumine; omandusvaldus
seismic ['saizmik] *a.* **(-ically)** seismiline, maavärina-
seismogram ['saizməgræm] *s.* seismogramm
seismograph ['saizməgrɑ:f, -græf] *s.* seismograaf
seismography [saiz'mɔgrəfi] *s.* seismograafia
seismology [saiz'mɔlədʒi] *s.* seismoloogia
seismometry [saiz'mɔmitri] *s.* seismomeetria
seize [si:z] *v. t. & i.* **(-zable)** haarama; vallutama, oma valdusse võtma; kinni haarama

(*millestki* **upon**); kinni võtma *või* pidama, arestima, aresti alla panema, konfiskeerima; tabama; taipama, mõistma; *mer.* sorima; *tehn.* (*ülekoormatuse või ülekuumutuse tõttu*) haarduma, kinni hakkama, kinni jääma, toppama **(up)**; *jur.* = **seise**
seizin ['si:zin] = **seisin**
seizing ['si:ziŋ] *s.* haaramine; vallutamine, oma valdusse võtmine; kinnivõtmine; *mer.* sorimine; soring, pentsel
seizure ['si:ʒə] *s.* haaramine, haarang; valdusse võtmine, vallutus; kinnipidamine, arestimine, konfiskeerimine; tabamine; (äkiline) haigussööst, -hoog, atakk
Selangor ['seləŋgɔ:, selən'gɔ:] *pn.*
Selborne ['selbɔ:n, -bən] *pn.*
Selden ['seld(ə)n] *pn.*
seldom ['seldəm] *adv.* **(~er, ~est,** *haruld.*) harva, harukorral, -kordselt
select [si'lekt] **1.** *a.* (välja)valitud; (*ühingu kohta*) valiv, valikut teostav (*liikmete suhtes*); **2.** *v. t.* (välja) valima, põimendama, selekteerima ◇ **~ committee** *parl.* erikomisjon
selectee [selek'ti:] *s. Am. mil.* kutsealune (*valikulisel väeteenistusse võtmisel*)
selection [si'lekʃ(ə)n] *s.* (välja)valimine, põimendamine, selekteerimine; (välja)valik, põimendus, selektsioon; valimik ◇ **natural (sexual, etc.) ~** *biol.* looduslik (suguline jne.) selektsioon *e.* valik
selective [si'lektiv] *a.* (välja)valiv, valikuline, põimendav, selektiivne, selektiiv- ◇ **~ mining** *mäend.* selektiivne kaevandamine; **~ service** sõjaväekohustus (*USA-s*); **~ solvent** *keem.* selektiivlahusti
selectivity [silek'tiviti] *s.* selektiivsus, (*er. raadiovastuvõtja*) eraldusvõime ◇ **~ coefficient** *keem.* selektiivsustegur
selectman [si'lektmən] *s. Am.* (*pl.* **-men**) (*teatavais osariikides üheks aastaks valitav*) linnanõunik
selector [si'lektə] *s.* (välja)valija; *tehn., er. el.* selektor ◇ **~ channel** *tehn.* selektorkanal
selenate ['selineit] *s. keem.* selenaat
Selene [si'li:ni], **-na** [-nə] *s. müt.* Selene (*kreeka kuujumalanna*); *piltl.* kuu
selenic [si'li:nik] *a.* seleen- ◇ **~ acid** seleenhape
selenide ['selinaid] *s. keem.* seleniid
selenite I ['selinait] *s. min.* seleniit
Selenite II [si'li:nait] *s.* (mütoloogiline) kuuelanik
selenium [si'liniəm] *s. keem.* seleen (*sümbol* **Se**)
selenography [seli'nɔgrəfi] *s. astr.* selenograafia (*Kuu pinnamoodustiste kirjeldamine ja kaardistamine*)
selenology [seli'nɔlədʒi] *s.* selenoloogia (*Kuud uuriv teadusharu*)
self [self] **1.** *a. haruld.* samane, (*er. värvi kohta*) ühtlane; (*er. lille kohta*) üleni samavärviline (= **~-coloured**); **2.** *s.* (*pl.* **-ves** [-vz]) ise; isedus, (*kellegi oma*) mina; *kaub., vulg., nalj.* = **myself, yourself, etc.** ◇ **my own** (*or* **very**) **~** just mina ise; **his former (present, etc.) ~** tema, nagu ta varem oli (praegu on jne.); **your better ~** teie parem mina; **cheque drawn to ~** iseenda nimele kirjutatud tšekk
self- [self] *ühendeis* ise-, enese-, enda-, ennast-, enesest-, oma-
self-abasement ['selfə'beismənt] *s.* enesealandus
self-absorbed ['selfəb'sɔ:bd] *a.* endasse süvenenud
self-abuse ['selfə'bju:s] *s.* eneseteotus; *er.* enesepilastus, käsikiimlus
self-acting ['self'æktiŋ] *a.* isetoimiv, -töötav, automaatne
self-actor ['self'æktə] *s. tehn.* selfaktor (*vana tüüpi ketrusmasin*)
self-appointed ['selfə'pɔintid] *a.* endamäratud, isehakanud
self-assertion ['selfə'sə:ʃ(ə)n] *s.* endatoonitus, enese maksmapanek, iseteadvus
self-assertive ['selfə'sə:tiv] *a.* ennast maksmapanev, iseteadlik
self-assurance ['selfə'ʃuər(ə)ns] *s.* enesekindlus
self-assured ['selfə'ʃuəd] *a.* enesekindel
self-binder ['self'baində] *s. põll.* isesiduja
self-centred ['self'sentəd] *a.* enesekeskne, enesesse keskendunud, ainult oma isikust (*või* asjadest) huvitunud
self-coloured ['self'kʌləd] *a.* (üleni) samavärviline (*er. lille kohta*)
self-command ['selfkə'mɑ:nd] *s.* enesevalitsus

self-complacent ['selfkəm'pleisnt] *a.* enesega rahulolev
self-conceit ['selfkən'si:t] *s.* eneseuhkus, upsakus
self-confidence ['self'kɔnfid(ə)ns] *s.* eneseusaldus
self-confident ['self'kɔnfid(ə)nt] *a.* eneseusalduslik
self-conscious ['self'kɔnʃəs] *a.* (liigselt) eneseteadlik; kohmetuv, piinlikkust tundev, kartlik
self-consciousness ['self'kɔnʃəsnis] *s.* (liigne) eneseteadlikkus; kohmetus, piinlikkus, kartlikkus
self-constituted ['self'kɔnstitju:tid] *a.* endaseatud, isehakanud
self-contained ['selfkən'teind] *a.* iseendas täielik *või* küllaldane, iseseisev; kõige vajalikuga varustatud; enesessesulgunud, kinnine, vähese jutuga
self-contradictory ['selfkɔntrə'dikt(ə)ri] *a.* iseendale vasturääkiv
self-control ['selfkən'troul] *s.* enesevalitsus
self-convicted ['selfkən'viktid] *a.* iseenda sõnade (*või* tegude) läbi süüdi mõistetud
self-criticism ['self'kritisizm] *s.* enesekriitika
self-deception ['selfdi'sepʃ(ə)n] *s.* enesepettus
self-defence ['selfdi'fens] *s.* enesekaitse ◇ **in ~** enesekaitseks; **the art of ~** *er.* poksikunst
self-denial ['selfdi'naiəl] *s.* enesesalgamine, ennastsalgavus
self-denying ['selfdi'naiiŋ] *a.* ennastsalgav
self-destruction ['selfdis'trʌkʃ(ə)n] *s.* enesehävitamine, -hävitus, -tapmine, -tapp
self-determination ['selfditə:mi'neiʃ(ə)n] *s.* (*oma tegevuse*) isemääramine, vaba tahe; *pol.* (rahvuslik) enesemääramine
self-educated ['self'edjukeitid] *a.* iseõppinud
self-effacement ['selfi'feismənt] *s.* enese varjujätmine, tagasihoidlikkus
self-esteem ['selfis'ti:m] *s.* endast lugupidamine
self-evident ['self'evid(ə)nt] *a.* iseenesest ilmne, endastmõistetav
self-expression ['selfiks'preʃ(ə)n] *s.* eneseväljendus
self-feeder ['self'fi:də] *s. tehn.* automaattoitur
self-feeding ['self'fi:diŋ] *a. tehn.* automaattoitega
self-fertilization ['selffə:til(a)i'zeiʃ(ə)n] *s. biol.* iseviljastumine; *bot.* isetolmlemine
self-forgetful ['selffə'getf(u)l] *a.* ennastunustav, isekuseta
self-glorification ['selfglɔ:rifi'keiʃ(ə)n] *s.* eneseülistus
self-governing ['self'gʌv(ə)niŋ] *a.* iseennast valitsev, oma seaduste järgi elav
self-government ['self'gʌv(ə)nmənt] *s.* (riiklik) omavalitsus
self-heal ['selfhi:l] *s. bot.* käbihein (*ka, er. Am., mõne teise «iseravijaks» peetava taime nimetus*)
self-help ['self'help] *s.* omaabi
self-important ['selfim'pɔ:t(ə)nt] *a.* ennast tähtsaks pidav, (ise)ennast täis
self-induction ['selfin'dʌkʃ(ə)n] *s. el.* eneseinduktsioon
self-indulgence ['selfin'dʌldʒəns] *s.* enesehellitamine, nautlemine
self-indulgent ['selfin'dʌldʒənt] *a.* ennasthellitav, nautlev
self-interest ['self'intrist] *s.* omakasu; omakasupüüdlikkus
self-invited ['selfin'vaitid] *a.* kutsumata ◇ **~ guest** kutsumata külaline, kontvõõras
selfish ['selfiʃ] *a.* isekas, omakasupüüdlik
selfishness ['selfiʃnis] *s.* isekus, omakasupüüdlikkus
selfless ['selflis] *a.* isekuseta, isetu; omakasupüüdmatu, omakasutu, ennastsalgav
self-love ['self'lʌv] *s.* eneseармastus
self-made ['self'meid] *a.* omatehtud, omal jõul saavutatud ◇ **a ~ man** omal jõul kõrgele tõusnud mees, oma õnne sepp
self-pity ['self'piti] *s.* (iseenda) haletsemine, liigne nukrutsemine oma hädade üle
self-pollination ['selfpɔli'neiʃ(ə)n] *s. bot.* isetolmlemine
self-portrait ['self'pɔ:trit] *s. kunst* autoportree
self-possessed ['selfpə'zest] *a.* ennastvalitsev, külmavereline, rahulik
self-possession ['selfpə'zeʃ(ə)n] *s.* enesevalitsus, külmaverelisus, rahu
self-praise ['self'preiz] *s.* enesekiitus
self-preservation ['selfprezə:'veiʃ(ə)n] *s.* enesesäilitus, -alalhoid

self-propelled ['selfprə'peld], **-propelling** [-prə'peliŋ] *a.* iseliikuv, liikur- (*er. suurtüki kohta*)
self-purification ['selfpjuərifi'keiʃ(ə)n] *s.* isepuhastus
self-realization ['selfriəl(a)i'zeiʃ(ə)n] *s.* eneseteostus, oma võimete väljaarendus
self-recording ['selfri'kɔ:diŋ] *a.* (ise)registreeriv, meerik- (*mõõduriista kohta*)
self-regard ['selfri'gɑ:d] *s.* enesesthoolimine, enese eest hoolitsemine
self-reliance ['selfri'laiəns] *s.* eneseusaldus, -kindlus
self-reliant ['selfri'laiənt] *a.* eneseusalduslik, ennastusaldav, enesekindel
self-respect ['selfris'pekt] *s.* enesest lugupidamine
self-respecting ['selfris'pektiŋ] *a.* enesest lugupidav
self-restrained ['selfris'treind] *a.* ennastpiirav
self-restraint ['selfris'treint] *s.* enesepiiramine
self-righteous ['self'raitʃəs] *a.* ennast õigläseks (*või* õigeks, vagaks) pidav, oma voorusele uhke
self-sacrifice ['self'sækrifais] *s.* eneseohverdus
self-sacrificing ['self'sækrifaisiŋ] *a.* eneseohverduslik, ennastohverdav
selfsame ['selfseim] *a.* (just) seesama, (just) needsamad
self-satisfaction ['selfsætis'fækʃ(ə)n] *s.* endaga rahulolemine
self-satisfied ['self'sætisfaid] *a.* endaga rahulolev
self-seeker ['self'si:kə] *s.* omakasupüüdja
self-seeking ['self'si:kiŋ] *a.* omakasupüüdlik
self-service ['self'sə:vis] **1.** *s.* iseteenindus, selve; **2.** *a.* iseteenindus-, selve- ◇ **~ shop (restaurant, laundry, etc.)** iseteenindus- *e.* selvekauplus (-restoran, -pesula jms.)
self-sown ['self'soun] *a. bot.* isekülvunud ◇ **~ crop** isekülv
self-starter ['self'stɑ:tə] *s. tehn.* automaatkäiviti
self-styled ['self'staild] *a.* iseennast (*millekski*) nimetav, isehakanud
self-sufficiency ['selfsə'fiʃ(ə)nsi] *s.* eneserahuldamine, (majanduslik) sõltumatus, iseseisvus; *haruld.* (liigne) eneseusaldus, enesekindlus
self-sufficient ['selfsə'fiʃ(ə)nt] *a.* ennastrahuldav; teistest (*er. majanduslikult*) sõltumatu, isemajandav, iseseisev; *haruld.* liialt ennastusaldav, enesekindel
self-sufficing ['selfsə'faisiŋ] *a.* ennastrahuldav, (teistest) sõltumatu
self-suggestion ['selfsə'dʒestʃən] *s. psühh.* enesesisendus (= **autosuggestion**)
self-supporting ['selfsə'pɔ:tiŋ] *a.* iseennast ülalpidav, iseelatuv, (majanduslikult) iseseisev
self-taught ['self'tɔ:t] *a.* iseõppinud
self-tormenting ['selftɔ:'mentiŋ] *a.* ennastpiinav
self-torture ['self'tɔ:tʃə] *s.* enesepiinamine, -piin
self-will ['self'wil] *s.* isemeelsus, jonnakus, kangekaelsus
self-willed ['self'wild] *a.* isemeelne, jonnakas, kangekaelne
Selim ['si:lim, 'sel-] *pn.*
Selkirk ['selkə:k] *pn.*
sell [sel] **1.** *v. t. & i.* (*pret. & p. p.* **sold** [sould]) müüma, müütama; müübima, müübuma, ostjaid leidma; müügil (*või* müüdav) olema; *sl.* sisse vedama, narritama, pettumust valmistama; reetma; *Am.* vastuvõetavaks tegema, (reklaamiga) peale sundima, (*millegi*) headuses veenma (**on**); **2.** *s. sl.* sissevedamine, narritamine; pettus; pettumus; *Am. ka* müük (= **sale**), müügioskus (= **salesmanship**) ◇ **to ~ one's life dear** oma elu kallilt müüma; **to ~ smb. a pup** *sl.* kedagi tüssama; **sold again!** *sl.* jällegi sisse veetud!; **to be sold on smth.** *Am. sl.* millestki sissevõetud (*või* vaimustuses) olema; **I'm not sold on your proposal** *Am. sl.* ma ei ole teie ettepanekust põrmugi vaimustuses; **sold!** *Am. sl.* (olen) nõus!; **to ~ smb. down the river** *Am. sl.* kedagi reetma; **to ~ oneself** ennast müüma; *Am. sl.* endale teiste soosingut taotlema; **to ~ off** (odavalt) välja müüma; **to ~ out** (viimseni) ära müüma; maha müüma (*ka piltl.*); *Am. ka* välja müüma; **to ~ up** (*võlgniku varandust*) oksjonile laskma, oksjonit teha laskma

seller ['selə] *s.* müüja; müügil (hästi, halvasti) minev kaup (**good, bad** ~); *vrd.* **best-(-)seller** ◇ ~'s (*or* ~s') **market** *maj.* müüjaturg (*kauba nõudmine ületab pakkumise*)

sell-out ['selaut] *s. fam.* mahamüümine (*ka piltl.*), (*huvide*) reetmine; *Am.* väljamüük; *Am.* väljamüüdud kohtadega etendus (*kontsert, näitus jms.*)

Selsey ['selsi] *pn.*

selsyn ['selsin] *s.* (*lüh. sõnast* **self-synchronizer**) *el.* selsüün

seltzer ['seltsə] *s.* selters, seltersivesi, sodavesi (= ~ **water**)

seltzogene ['seltsədʒi:n] *s.* seltersiaparaat

selvage, -edge ['selvidʒ] *s. tekst.* ultus(äär); (*luku*) esiplaat; *geol., mäend.* saalband, soonepind

selvaged, -edged ['selvidʒd] *a.* ultus(äär)ega varustatud, palistatud (*kanga kohta*)

selves ['selvz] *vt.* **self**

Selwyn ['selwin] *pn.*

semantic [si'mæntik] *a.* **(-ically)** *lgv.* semantiline, tähenduslik ◇ ~ **field** *lgv.* semantiline väli; ~ **information** semantiline informatsioon; ~ **plane** *lgv.* sisutasand

semantics [si'mæntiks] *s. pl.* (*tarvit. sg-na*) semantika, tähendusõpetus

semaphore ['seməfɔ:] **1.** *s.* semafor; **2.** *v. i. & t.* semafoorima, semafori abil signaalima

semblance ['sembləns] *s.* näivus, näilik sarnasus, (välis)ilme, nägumood; välimus, väljanägemine ◇ **under the ~ of** (*millegi, kellegi*) näol; **to put on a ~ of anger** viha teesklema, vihast nägu tegema; **outer ~** välisilme, välimus

Semele ['semili] *pn.*

semen ['si:men] *s. anat.* seeme, seemnevedelik, sperma

semester [si'mestə] *s. er. Am.* semester; *vrd.* **term**

semi- ['semi] *pref.* pool-, (*võõrsõnades*) semi-

semiannual [semi'ænjuəl] *a.* poolaasta-, poolaastati korduv

semibreve ['semibri:v] *s. muus.* täisnoot

semicircle ['semisə:kl] *s.* poolring

semicircular [semi'sə:kjulə] *a.* poolringikujuline, poolringjas, poolring- ◇ ~ **canal** *anat.* poolringkanal

semicolon ['semi'koulən] *s.* semikoolon, punktkoma

semiconductor ['semikən'dʌktə] *s. el.* pooljuht

semidemisemiquaver ['semidemisemi'kweivə] *s. muus.* kuuekümneneljandiknoot

semi-detached ['semidi'tætʃt] *a.* poolenisti (*e.* pooleni) eraldatud (*er. maja kohta*) ◇ ~ **house** kaksikmaja (üks) pool

semifinal [semi'fain(ə)l] *s. sport* poolfinaal

semimanufactures ['semimænju'fæktʃəz] *s. pl.* poolfabrikaadid, pooltooted

seminal ['semin(ə)l, 'si:m-] *a.* **(-lly)** seemne-, seemnevedeliku-, sperma-; sigitav, viljastav ◇ ~ **duct** *anat.* seemnejuha; ~ **fluid** *anat.* seemnevedelik, sperma

seminar ['seminɑ:, semi'nɑ:] *s.* seminar (*õppetöö vorm*)

seminary ['seminəri] *s.* taimelava (*piltl.*); (vaimulik) seminar (*er. katoliku preestrite ettevalmistuseks*); *Am.* (kinnine) erakeskkool (*er. tütarlastele*)

semination [semi'neiʃ(ə)n] *s. bot.* (looduslik) külvamine, külv

semi-occasionally ['semiə'keiʒ(ə)nəli] *adv. Am. fam.* vahetevahel, mõnikord, puhuti

semi-official ['semiə'fiʃ(ə)l] *a.* **(-lly)** poolametlik

semiotics [si:mi'ɔtiks] *s. pl.* (*tarvit. sg-na*) semiootika

semi-permeable ['semi'pə:miəbl] *a.* poolläbipaistev

semiquaver ['semikweivə] *s. muus.* kuueteistkümnendiknoot

Semiramis [se'mirəmis] *pn.*

semi-skilled ['semi'skild] *a.* pooliku oskusega; pooliku kvalifikatsiooniga (*töölise või töö kohta*)

Semite ['si:mait, 'sem-] *s.* semiit

Semitic [si'mitik] **1.** *a.* **(-ically)** semiidi; **2.** *s.* semiidi keeled

semitone ['semitoun] *s. muus.* pooltoon

semivowel ['semi'vauəl] *s. fon.* poolvokaal

semola ['semələ] = *järgm.*

semolina [semə'li:nə] *s.* manna(tangud)

sempiternal [sempi'tə:n(ə)l] *a.* **(-lly)** *ret.* igikestev, igavene (= **eternal**)

sempstress ['sem(p)stris] = **seamstress**

sen. *lüh.* = **senior**

senate ['senət, -it] *s.* senat; (*mõne ülikooli*) õpetatud nõukogu

senator ['senətə] *s.* senaator

senatorial [senə'tɔ:riəl] *a.* **(-lly)** senaatorlik, senaatori-

send I [send] *v. t. & i.* (*pret. & p. p.* **sent** [sent]) saatma, lähetama, läkitama; *raad.* saatma, (*kava*) edasi andma, edastama; *Am. sl.* (*kedagi*) muusikaga (*er.* džässiga) ekstaasi viima ◇ **to ~ smb. about his business** (*or* ~ **smb. flying, packing, to the right-about**) *fam.* kedagi minema kihutama; **to ~ away** ära (*või* minema) saatma; **to ~ down** alla saatma; (*hindu, temperatuuri jms.*) alla lööma, madaldama; ülikoolist välja heitma; **to ~ flying** (*sõdemeid, vaenlasi jms.*) laiali puistama; (*kellelegi*) taarumapanevat hoopi andma; **to ~ for** (*kellegi, millegi*) järele saatma; (*midagi*) tellima; **to ~ forth** = **to ~ out**; **to ~ in** sisse saatma; sisse andma, esitama; **to ~ in one's name** (*külalisena või jutulesoovijana*) enesest teatada laskma; ennast kirja panema (*võistluseks jms.*); **to ~ mad** hulluks tegema, hullustama; **to ~ off** ära (*või* minema) saatma; (*suitsu jms.*) välja ajama; **to ~ out** välja saatma; **to ~ the hat round** kübaral ringi käia laskma (*rahakorjanduseks*); **to ~ up** üles saatma; (*hindu, temperatuuri jms.*) üles lööma, kõrgendama; *Am. sl.* vanglasse saatma; **to ~ up one's name** = **to ~ in one's name**; **to ~ word** sõna saatma

send II [send] *mer.* **1.** *s.* (*laine*) vise, tõuge; **2.** *v. i.* (~**ed**) (*lainetelt*) viskeid (*või* tõukeid) saama

sender ['sendə] *s.* saatja, lähetaja, läkitaja; *er.* saateaparaat, saatejaam

send-off ['sendɔ(:)f] *s.* ärasaatmine, lahkumispidustus; (sõbralik) teelesaatmine; *piltl.* (kiitev) tutvustusartikkel

Seneca ['senikə] *pn.*

senega ['senigə], **-ka** [-kə], *Am.* **-ca** [-kə] *s. bot.* senega-vahulill (*ka* ~ **(snake-)root**); *farm.* koolmejuur, senegajuur

Senegal [seni'gɔ:l] *pn.*

Senegambia [seni'gæmbiə] *pn.*

senescence [si'nes(ə)ns] *s.* raugastumine, vananemine

senescent [si'nes(ə)nt] *a.* raugastuv, vananev

seneschal ['seniʃ(ə)l] *s. aj.* senešall

senhor [sen'jɔ:] (**senhora** [sen'jɔ:rə], **senhorita** [senjə'ri:tə]) *s.* (*portugallaste või brasiillaste kohta*) senjoor (senjoora, senjoriita), härra (proua, preili); *vrd.* **señor**

senile ['si:nail] *a.* raugalik, vanadusnõder, seniilne

senility [si'niliti] *s.* raukus, raugalikkus, seniilsus; raugaiga

senior ['si:niə] **1.** *a.* vanem (*ealt või ametiastmelt*); (*nime järel, lüh.* **Sen., Senr., Sr.**) vanem, seenior (*vast.* **junior**); *Am.* lõppklassi kuuluv (*keskkoolis või kolledžis*); **2.** *s.* (*ealt või auastmelt*) vanem isik; *Am.* lõppklassi õpilane (*keskkoolis või kolledžis*); = ~ **classic, ~ wrangler** ◇ **he is ~ to me** (*or* **my ~**) ta on minust vanem (**by two years** kahe aasta võrra); ~ **classic (wrangler)** Cambridge'i ülikoolis lõpueksamil klassikalistes (matemaatilistes) ainetes esikoha saavutanud üliõpilane; ~ **partner** vanem äriosanik; **the ~ service** *mil.* merevägi (*vastandina maaväele*)

seniority [si:ni'ɔriti] *s.* vanemus; (teenistus)vanus

Senlac ['senlæk] *pn.*

senna ['senə] *s. farm.* senna- *e.* aleksandrilehed; *bot.* kassia ◇ **Alexandrian ~** *bot.* sennakassia; **bladder ~** *bot.* põisakaatsia

Sennacherib [se'nækərib] *pn.* Sanherib

sennet ['senit] *s. aj.* pasunasignaal (*tarvit. vanemais näidendeis lavamärkusena tähtsa isiku ilmumise või lahkumise puhul*)

sennight ['senait] *s. arh., poeet.* nädal (= **week**) ◇ **today (Monday, etc.)** ~ täna (esmaspäeval jne.) nädala pärast *või* nädal tagasi

señor [sen'jɔ:] (**señora** [sen'jɔ:rə], **señorita** [senjə'ri:tə]) *s.* (*hispaanlaste kohta*) senjoor (senjoora, senjoriita), härra (proua, preili); *vrd.* **senhor, signor**

sensation [sen'seiʃ(ə)n] *s.* aisting; (meeleline) tunne (**of**); ärevus, kõmuline sündmus, sensatsioon ◇ **to make a great ~** suurt sensatsiooni tekitama

sensational [sen'seiʃ(ə)n(ə)l] *a.* **(-lly)** aistinguline, meeleline, sensuaalne; meelierutav, kõmuline, sensatsiooniline

sensationalism [sen'seiʃ(ə)n(ə)lizm] *s. filos.* sensualism; kõmulisus, kõmuharrastus
sensation-monger [sen'seiʃ(ə)nmʌŋgə] *s.* kõmulevitaja
sense [sens] **1.** *s.* aistmisvõime, (tunde)meel; aisting; taju; tunne; taip, aru; *pl.* mõistus; tähendus, mõte; (*koosolekul*) valitsev arvamus *või* meeleolu; **2.** *v. t.* aistima, meelte kaudu tunnetama; tajuma; tundma, taipama ◇ **the five -es** viis meelt; **pleasures of ~** meelelised lõbud; **a ~ of duty (honour, etc.)** kohuse- (au- jne.) tunne; **a ~ of humour** huumorimeel; **good (*or* sound) ~** praktiline mõistus; **a man of ~** mõistlik mees; **to have the ~ to** küllalt taipu omama, et . . . ; **to make ~** arusaadav olema; midagi mõistlikku tähendama; **this makes ~** sel on mõtet; **to make ~ of** (*millestki*) aru saama, (*milleski*) mõtet leidma; **in a ~** teatavas mõttes; **to talk ~** mõistlikku juttu ajama; **have you taken leave of (*or* are you out of) your -es?** kas oled hull?; **he is frightened out of his -es** ta on hirmust meeletu
senseless ['senslis] *a.* meelemärkusetu, oimetu; mõttetu, rumal; mõistmatu, ebamõistlik
sensibility [sensi'biliti] *s.* tundlikkus; (õrna)tundelisus, tundeerksus, sensiiblus; vastuvõtlikkus (*millelegi* **to**)
sensible ['sensibl] *a.* **(-bly)** mõistlik, arukas; teadlik (*millestki* **of**); tunnetatav, tajutav, märgatav; *haruld.* tundlik, sensiibel (*millegi suhtes* **to, of**)
sensitive ['sensitiv] *a.* tundlik (*millegi suhtes* **to**); ülitundeline, tundeõrn, -hell, sensitiivne; *fot.* valgustundlik ◇ **~ paper** valgustundlik paber; **~ plant** häbelik mimoos (*või mingi muu puutumisärritusele reageeriv taim*)
sensitiveness ['sensitivnis] *s.* tundlikkus (*millegi suhtes* **to**); ülitundelisus, tundeõrnus, -hellus, sensitiivsus
sensitivity [sensi'tiviti] *s.* tundlikkus, sensitiivsus (*er. mõõduriistade jms. kohta*); *fot.* valgustundlikkus
sensitize ['sensitaiz] *v. t.* **(-zable)** tundlikustama, sensibiliseerima (*er. fot., med.*)
sensor ['sensə] *s. tehn.* sensor, tajur
sensorial [sen'sɔ:riəl] = **sensory**
sensorium [sen'sɔ:riəm] *s. füsiol., biol.* sensoorium
sensory ['sensəri] *a.* aistingu-, aistimis-, tunde(meele)-, sensoorne, sensoor- ◇ **~ cell** *anat.* meelerakk, tajurakk, sensoorne rakk; **~ organs** *anat.* meeleelundid
sensual ['sensju(ə)l, -ʃu(ə)l] *a.* **(-lly)** sensuaalne, aistinguline, meeleline; meelas, lihameelne, himur
sensualism ['sensju(ə)lizm, -ʃu(ə)l-] *s. filos.* sensualism; meelelisus, meelus, lihameelsus, himurus
sensualist ['sensju(ə)list, -ʃu(ə)l-] *s.* sensualist, lihameelne (*või* himur) isik; *filos.* sensualimi pooldaja
sensuality [sensju'æliti, -ʃu-] *s.* sensuaalsus, meelelisus; meelus, lihameelsus, himurus
sensuous ['sensjuəs, -ʃu-] *a.* aistinguline, meeleline, meeletajumuslik; (tunde)meeli (*või* ilumeelt) rahuldav, (meeleliselt) kaunis; *ka* sensuaalne, meelas (= **sensual**)
sent [sent] *vt.* **send** I
sentence ['sentəns] **1.** *s.* lause; (kohtu)otsus; (kohtulik) karistus; karistusaeg; *haruld.* mõttekild, -tera, sentents; **2.** *v. t.* **(-ceable)** (kohtulikult) mõistma, karistatavaks kuulutama (*millegagi* **to**) ◇ **simple ~** *lgv.* lihtlause; **compound ~** *lgv.* rindlause; **complex ~** *lgv.* põimlause; **to serve one's ~** (vangla)karistust kandma, karistusaega istuma; **life ~** eluajaks vangimõistmine; **he was -ed to five years in prison** ta mõisteti viieks aastaks vangi; **to ~ to death** surma mõistma
sententious [sen'tenʃəs] *a.* mõtteteri sisaldav *või* puistav, sententsioosne
sentience ['senʃ(ə)ns] *s.* aistivus, aistimisvõime, tundlikkus, sensiiblus
sentient ['senʃ(ə)nt] *a.* aistiv, aistimisvõimeline, meeleliste ärrituste suhtes tundlik, sensiibel
sentiment ['sentimənt] *s.* tunne, tundmus, tundeavaldus, -küllus; arvamus; mõtteavaldus; mõttetera
sentimental [senti'ment(ə)l] *a.* **(-lly)** sentimentaalne, tundeküllane, härda- *või* hajameelne; tundeline, tunde-
sentimentalist [senti'mentəlist] *s.* sentimentaalne isik
sentimentality [sentimen'tæliti] *s.* sentimentaalsus, tundeküllus, härda- *või* halemeelsus

sentinel ['sentin(ə)l] **1.** *s.* vahi- *või* tunnimees, valvur; **2.** *v. t.* **(-ll-)** vahimehena valvama; vahimehena paigutama; vahimehega varustama ◇ **to stand ~** tunnimehena valvama (*midagi* **over**)
sentry ['sentri] *s.* vahimees, -sõdur, tunnimees; vahiteenistus, -post, valvepost ◇ **on ~** vahipostil; **to keep ~** tunnimehena valvama (*midagi* **over**)
sentry-box ['sentribɔks] *s.* vahiputka
sentry-go ['sentrigou] *s.* (tunnimehe) valvekäik; (tunnimehe) valvekohustus; valvekäigupiirkond ◇ **on ~** valvekäigul
senza ['sentsə] *prep. muus.* ilma ◇ **~ tempo** ilma (kindla) taktimõõduta
Seoul [soul] *pn.* Soul
sepal ['sep(ə)l, 'si:-] *s. bot.* tuppleht
separability [sep(ə)rə'biliti] *s.* eraldatavus, lahutatavus
separable ['sep(ə)rəbl] *a.* **(-bly)** eraldatav, lahutatav
separate 1. ['sep(ə)rit] *a.* eraldine, eraldi (*või* lahus) olev, eraldatud, lahutatud, separaatne, separaat- (*millestki* **from**); eri; omaette; **2.** ['sep(ə)rit] *s. trük. peam. Am.* separaat, äratrükk (= **off-print**); *pl. kaub.* eraldi (*mitte ainult vastavas komplektis*) müüdavad ning kantavad rõivastusesemed; **3.** ['sepəreit] *v. t. & i.* eraldama, lahutama, sepa reerima, eralduma, lahutuma, separeeruma (*millestki* **from**); lahku viima; lahku minema
separately ['sep(ə)ritli] *adv.* eraldi, lahus, separaatselt
separation [sepə'reiʃ(ə)n] *s.* eraldamine, lahutamine, eraldumine, lahutumine, separeerimine, separatsioon; (*abielus*) tegelik lahuselu (*ilma lõplikku vormilise abielulahutuseta; vrd.* **divorce**)
separatism ['sep(ə)rətizm] *s.* separatism, eraldumispüüe, lahklus
separatist ['sep(ə)rətist] *s.* separatist, lahklane
separative ['sep(ə)rətiv] *a.* eraldav, lahutav, separatiivne
separator ['sep(ə)reitə] *s.* eraldaja, lahutaja; *tehn.* separaator; eraldi, lahuti; *er.* koorelahuti (= **cream-~**)
sepia ['si:piə] *s.* seepia (*tumepruun värvaine*); *kunst* seepiajoonistus (= **~-drawing**)
sepoy ['si:pɔi] *s. aj.* sipoi (*pärismaalasest sõdur Briti vägedes Indias enne 1947. a.*)
sepsis ['sepsis] *s. med.* sepsis, roiskveresus, veremürgi(s)tus
sept [sept] *s.* (iiri) sugukond, klann
Sept. *lüh.* = **September**
sept- [sept] *ühendeis* seitse-, seitsme-, (*võõrsõnades*) sept-
septa ['septə] *vt.* **septum**
septal ['septəl] *a. anat., bot.* vaheseina-, septaalne, septaal-
September [sep'tembə] *s.* september, mihklikuu
septenary [sep'ti:nəri] **1.** *a.* seitsmeline, seitsme-, seitsmest koosnev *või* seitsmekaupa toimuv; **2.** *s.* seitsmeaastane ajavahemik; *pros.* septenaar, seitsmejalgne värss
septennate [sep'tenit] *s.* septennaat, seitseaastak, *er.* seitsmeaastane ametiaeg
septennial [sep'teniəl] *a.* seitseaastakune, seitse aastat vältav, seitsme aasta tagant korduv, seitsmeaasta-
septet(te) [sep'tet] *s. muus.* septett; *piltl.* seitsmeliikmeline rühm
septic ['septik] *a.* **(-ically)** septiline, mädanemis-, roisk-, roisu-; *med.* roiskverene ◇ **~ sewage** roiskvesi; **~ tank** *tehn.* septik
septicaemia [septi'si:miə] *s. med.* septitseemia, sepsisveresus
septillion [sep'tiljən] *s. mat.* septiljon (*miljon seitsmendas astmes, s. o. 1 kirjutatult 42 järgneva nulliga; Am. tuhat kaheksandas astmes, s. o. 1 kirjutatult 24 järgneva nulliga*)
septime ['septi:m] *s. sport* septiim (*seitsmes vehklemisasend*)
septuagenarian [septjuədʒi'nɛəriən] **1.** *a.* seitsmekümnendais aastais olev, 70—79 aastat vana; **2.** *s.* seitsmekümnendais eluaastais isik
septum ['septəm] *s.* (*pl.* **-ta**) *anat., bot.* vahesein, sept
septuple ['septju:pl] **1.** *a.* **(-ply)** seitsmekordne; **2.** *s.* seitsmekordne hulk *või* arv; **3.** *v. t. & i.* seitsmekordistama; seitsmekordistuma

sepulchral [si'pʌlkr(ə)l] *a.* (**-lly**) haudne, haud-, haua-; hauatagune, sünge

sepulchre, *Am.* **-cher** ['sep(ə)lkə] **1.** *s.* haud; hauakamber; **2.** *v. t.* hauda panema, mulda sängitama, matma ◇ **the (Holy)** S- Püha Haud; **whited** ~ *piibl.* «lubjatud haud», silmakirjateener

sepulture ['sep(ə)ltʃə] *s.* muldasängitamine, matmine

seq., seqq. *lüh.* = **(et) sequentes** [si'kwenti:z], **-tia** [-ʃiə] *lad. pl.* (ja) järgmised (= **(and) the following**)

sequel ['si:kw(ə)l] *s.* järg, jätk; tagajärg, tulemus; *haruld.* järeldus ◇ **in the** ~ edaspidi, tulevikus, pärastpoole

sequela [si'kwi:lə] *s.* (*pl.* **-ae** [-i:]) *med.* järelhaigus (*haril. pl.*)

sequence ['si:kwəns] *s.* järg, järjestik, järgnevus; järjekord, järjestus; sari; *mat.* jada; (*kaardimängus*) vähemalt kolm järjestikku samast mastist kaarti; järeldus; *muus.* sekvents; *kino* stseen ◇ **in** ~ järjest, järjestikku; **the** ~ **of events** sündmuste kulg *või* käik; ~ **of tenses** *lgv.* aegade järjestus *või* ühildumine

sequent ['si:kwənt] *a.* järgnev, järjekordne, jätkuna (*või* tagajärjena, järeldusena) tulev **(on, to, upon)**

sequential [si'kwenʃ(ə)l] *a.* (**-lly**) järgne, järjestikune; järjestikuline, järjeks (*või* jätkuks) olev **(to)**; järelduslik

sequester [si'kwestə] **1.** *v. t.* eraldama, lahutama; *jur.* = **sequestrate; 2.** *s. haruld.* = **sequestrum** ◇ **a** ~**ed life (place, etc.)** teistest eraldatud elu (koht jne.)

sequestra [si'kwestrə] *vt.* **sequestrum**

sequestrable ['si:kwistrəbl, si'kwest-] *a. jur.* sekvestreeritav, sekvestri alla käiv *või* pandav

sequestrate ['si:kwistreit, si'kwest-] *v. t.* (**-tor**) *jur.* sekvestreerima, sekvestri alla panema; konfiskeerima

sequestration [si:kwis'treiʃ(ə)n] *s. jur.* sekvestreerimine, sekvestratsioon; konfiskeerimine

sequestrum [si'kwestrəm] *s.* (*pl.* **-ra** [rə], ~s) *med.* sekvester, luuird

sequin ['si:kwin] *s. aj.* tsekiin (*keskaegne Veneetsia kuldmünt; münditaoline rõivailustis*)

sequoia [si(:)'kwɔiə] *s. bot.* sekvoia, mammutipuu (= **Wellingtonia**)

sera ['siərə] *vt.* **serum**

seraglio [si'rɑ:ljou] *s.* (*pl.* **-os**) haarem; *aj.* serail; türgi palee; *er.* **(the S-)** Serail (*endise Türgi sultani palee Konstantinoopolis*)

serai [sə'rai] *s.* idamaine võõrastemaja, karavanserai (= **caravanserai**); *ka* = **seraglio**

seraph ['serəf] *s.* (*pl.* **-phim, -phs**) *kirikl.* seerav

seraphic [sə'ræfik] *a.* (**-ically**) seeravlik, ingellik

seraphim ['serəfim] *vt.* **seraph**

Serb [sə:b] *a. & s.* = **Serbian**

Serbia ['sə:biə] *pn.*

Serbian ['sə:biən] **1.** *a.* serbia; **2.** *s.* serblane; serbia keel

Serbonian [sə:'bouniən] *a.* (*endises Alam-Egiptuses asunud, nüüd kinnituisanud*) Serbonise järve (*tarvit. peam. luulelisis ühendeis*) ◇ ~ **bog** Serbonise tuiskliivaraba; *piltl.* põhjatu mülgas, väljapääsmatu olukord, lootusetu segadus

sere I [siə] *a. poeet., ret.* närtsinud, närbunud, kuivanud; *vrd.* **sear** I ◇ **the** ~**, the yellow leaf** närtsinud ning kolletanud leht; *piltl.* elusügis

sere II, **sear** II [siə] *s. mil.* (*vintpüssi*) päästehoob

serein [sə'ræ:ŋ, -'rein] *s. meteor.* peen (õhtune) uduvihm, kastesadu (*er. troopilisis mais*)

serenade [seri'neid] **1.** *s.* serenaad; **2.** *v. t. & i.* serenaadiga tervitama; (*kedagi*) üles laulma, lauluga äratama; serenaadi laulma *või* mängima

serene [si'ri:n] *a.* (**-er, -est**) selge, pilvitu; kirgas, hele; rahulik, muretu; vaikne ◇ **all** ~ *sl.* «õhk puhas», kõik korras

serenity [si'reniti] *s.* selgus, pilvitus; kirkus, heledus; rahulikkus, meelerahu, muretus

serf [sə:f] *s. aj.* (talupoeg-)pärisorjus; *peam. piltl.* ori

serfage ['sə:fidʒ], **serfdom** ['sə:fdəm], **serfhood** ['sə:fhud] *s.* (*talupoegade*) pärisorjus, pärispõlv, pärisorjapõli

serge [sə:dʒ] *s. tekst.* serž, sarž

sergeant ['sɑ:dʒ(ə)nt] *s. mil.* seersant; *vrd.* **serjeant** ◇ **Sergeant-at-arms** = **Serjeant-at-arms**; ~**-major** *mil.* vanem, *van.* veltveebel; *er.* (*Briti sõjaväes*) rügemendivanem (= **regimental** ~**-major**, *lüh.* **R.S.M.**); **company** ~**-major** (*lüh.* **C.S.M.**) *mil.* roodu- (*või* kompanii-) vanem

serial ['siəriəl] **1.** *a.* (**-lly**) seerialine, seeria-, seeriat (*e.* sarja) moodustav; seeriaviisiline; (*jutustuse kohta*) osade kaupa ilmuv; **2.** *s.* järjejutt, osade kaupa ilmuv jutt; jätkväljaanne; sari- *või* seeriaväljaanne; seeriafilm ◇ ~ **music** seeriamuusika

seriatim [seri'eitim, siər-] *adv. lad.* punktpunktilt, järjekorras

series ['siəri(:)z, -rii:z] *s.* (*pl.* ~) seeria, sari, (*samalaadsete esemete*) rida; *mat.* rida; *tehn.* jada, rida; *geol.* kihistu ◇ ~ **connection** *el.* jadaühendus, -lülitus; ~ **lamp** *el.* jadalamp; ~ **production** seeriatootmine

serif, seriph *haruld.* ['serif] *s. trük.* juusjoon, seriif

serio-comic ['siəriou'kɔmik] *a.* (**-ically**) tõsikoomiline

serious ['siəriəs] *a.* tõsine ◇ **are you** ~**?** kas mõtlete (seda) tõsiselt?; ~ **damage (illness, etc.)** tõsine vigastus (haigus jne.)

seriously ['siəriəsli] *adv.* tõsiselt, mitte naljana ◇ **quite** ~ täiesti tõsiselt; **to take smth.** ~ midagi tõsiselt võtma

seriousness ['siəriəsnis] *s.* tõsidus

serjeant ['sɑ:dʒ(ə)nt] *s. aj.* ülemriiginõunik (*Inglismaal a. 1880 kaotatud kõrgeim advokaatide liik, täistiitliga* **Serjeant-at-law**); *vrd.* **sergeant** ◇ **Common S-** Londoni linnavalitsuse juriskonsult; **Serjeant-at-arms** parlamendi korravalvur ja korraldusi täidesaatev ametnik

sermon ['sə:mən] *s.* jutlus (*ka piltl.*)

sermonette [sə:mə'net] *s.* lühike jutlus

sermonize ['sə:mənaiz] *v. i.* jutlustama, jutlust pidama; tüütult moraalitsema

serotherapy [siəro(u)'θerəpi] *s. med.* seroteraapia, seerumravi

serous ['siərəs] *a. füsiol.* seroosne, seroos-, seerumitaoline, seerum- ◇ ~ **gland** *anat.* seroosne nääre, seroosnääre

serpent ['sə:p(ə)nt] *s.* (suur) madu, siug (*ka piltl.*); serpent (*vanaaegne puupuhkpill*) ◇ **the (Old) S-** kurat

serpent-charmer ['sə:pəntʃɑ:mə] *s.* maotaltsutaja, -lummaja

serpentine ['sə:p(ə)ntain] **1.** *a.* madujas, maotaoline, siugjas; siuglev, looklev; kaval, reetlik; **2.** *s. min.* serpentiin, siugkivi; vahetuskaar (*teatav uisutamisfiguur*); **(the S-)** tuntud looklev tiik Londonis; **3.** *v. i.* siuglema, looklema

serrate ['sereit, -rit], **serrated** [se'reitid] *a.* saagjas, saetaoline, hambuline, sakiline

serration [se'reiʃ(ə)n] *s.* saagjus, hambulisus, sakilisus

serried ['serid] *a.* suletud, kokkusurutud; *mil.* koondrivis ◇ ~ **ranks** koondrivi

serum ['siərəm] *s.* (*pl.* ~**s**, **sera** ['siərə]) *füsiol.* seerum, vadak; *med. er.* kaitse- *või* raviseerum

servant ['sə:v(ə)nt] *s.* teenija, teener; teenistuja; *van. er. kirikl.* sulane *või* ümmardaja ◇ **civil** ~ riigiteenistuja, -ametnik; **public** ~ ametiisik; **your obedient** ~ Teie alandlik teener (*ametlikkude kirjade üks lõppvormeleid*); ~**s' hall** teenijaskonnatuba

servant-girl ['sə:v(ə)ntgə:l], **-maid** [-meid] *s.* teenijatüdruk

serve [sə:v] **1.** *v. t. & i.* (**-vable**) teenima; teenindama; hooldama; kohtlema; (*millekski*) sobima, (*mingiks otstarbeks*) kõlbama, otstarvet täitma; serveerima, lauas teenima, toitu lauale kandma; *sport* servima, pallima; (*ametlikku dokumenti*) kätte toimetama; **2.** *s. sport* servimine, pallimine, serv, palling; servimiskord ◇ **to** ~ **as** (*millegi*) aset täitma; **to** ~ **for** (*millegi*) asemel tarvitatama; **to** ~ **smb.'s need** kellegi nõudeile vastama; **to** ~ **out** välja jagama; **to** ~ **smb. out** *fam.* kellelegi kätte tasuma; **it would** ~ **no useful purpose** (see) oleks tarbetu *või* kasutu; **to** ~ **a purpose** otstarvet täitma; **(it)** ~**s him right** (*fam.* ~ **him right!**) see on talle paras!, (paras talle!); **to** ~ **one's sentence** (vangla)karistust kandma; **to** ~ **one's time** määratud aega teenistuses olema; karistusaega istuma; **to** ~ **smb.'s turn** kellegi soovitud otstarbeks sobima; **to** ~ **up** serveerima, lauale kandma (*ka piltl.*); **to** ~ **smb. with smth.** kedagi millegagi varustama

server ['sə:və] *s.* teenija; serveerija; *sport* servija, pallija; *er.* serveer(imis)kandik, -lusikas, -kahvel; *kirikl.* missateener (*preestri abiline jumalateenistusel*)

Servia ['sə:viə], **Servian** ['sə:viən] = **Serbia, Serbian**

service I ['sə:vis] **1.** *s.* teenistus, teenimine; talitus; teenistusala, (avalik, riiklik) ametkond; (sõja)väeteenistus; väeliik; liiklusteenistus, -ühendus; jumalateenistus; (= **divine** ~); teenus, teene; serviis; serveerimine; (*dokumendi*) kättetoimetamine; *sport* serv, palling, servimine, pallimine; teenindus, teenindamine; hooldus, hoole; kordaseadmine, parandus, remont, reparatuur; (*kütusega jms.*) varustamine; *atrib.* teenistus-; teenindus-; *er.* sõjaväe-, sõjaväe tüüpi; **2.** *v. t.* teenindama; korda seadma, remontima, repareerima; (*kütusega jms.*) varustama ◇ **to take into one's** ~ oma teenistusse võtma; **will you do me a** ~ ? kas osutaksite mulle teene?; **to be of** ~ **to** (*kellelegi*) kasulik olema; **the (fighting) -es** mere-, maa- ja lennuvägi; **at your** ~ teie teenistuses, teie käsutuses; **in active** ~ tegevteenistuses; **on His** (*or* **Her**) **Majesty's** ~ (*lüh.* **O.H.M.S.**) riigiteenistuses (*tarvit. templina postimaksust vabadel ametlikkudel kirjadel*); ~ **ammunition** sõjamoon, lahingumoon, laskemoon; ~ **brake** (*mootorsõiduki*) põhipidur; ~ **cap** sõjaväevormimüts; ~ **charge** teenistustasu; ~ **instructions** ekspluatatsioonijuhend, käitusjuhend; ~ **rifle** sõjaväepüss; ~ **stair(s)** tagatrepp; ~ **station** (*mootorsõidukite*) hooldejaam

service II ['sə:vis] = **service-tree**

serviceable ['sə:visəbl] *a.* **(-bly)** tarvitamiskõlblik, kasutamiskõlblik; kasutamisvalmis; kasulik; (*riide kohta*) vastupidav; *van.* teenistusvalmis

service-berry ['sə:visberi] *s. bot.* toompihlakas (= **shadberry**)

service-book ['sə:visbuk] *s. kirikl.* palvening lauluraamat

service-line ['sə:vislain] *s. sport* servimisjoon, pallimisjoon (*er. tennisemängus*)

serviceman ['sə:vismən] *s.* (*pl.* **-men**) sõjaväelane; *Am.* (tehniline) teenindaja, korrashoidja, hooldaja, remontija (*kirjutatakse ka lahus:* **service man**)

service-pipe ['sə:vispaip] *s.* (*vee või gaasi*) sisestustoru, majja viiv juhe, hoonesisend

service-tree ['sə:vistri:] *s. bot.* söödav pihlakas, aedpihlakas; *ka* vahtralehine pihlakas, vahtralehine pooppuu (= **wild** ~)

servicing ['sə:visiŋ] *s.* teenindamine, teenindus; hooldamine, hooldus; *atrib.* teenindus-; hooldus-, hoolde-

serviette [sə:vi'et] *s.* salvrätik, suurätik, servjett (= **napkin, table-napkin**)

servile ['sə:vail, *Am. ka* -vil] *a.* **(-ilely)** sulaslik, (truu)teenerlik; orjalik, orjameelne; orja-, orjade-

servility [sə:'viliti] *s.* sulaslikkus, (truu)teenerlikkus; orjalikkus, orjameelsus

serving ['sə:viŋ] *s.* teenimine; teenindamine; serveerimine; *sport* servimine, pallimine (*vt.* **serve**); *er.* serveering, (serveeritav) toiduportsjon; *el.* (*kaabli*) kaitsekate

servitor ['sə:vitə] *s. arh.* teener, teenija; (*varemalt Oxfordi ülikoolis*) üliõpilasstipendiaat, kes pidi täitma teenrikohustusi tasuks oma stipendiumi eest

servitude ['sə:vitju:d] *s.* orjus (*ka piltl.*); *jur.* servituut, orjes; orjatöö; sunnitöö ◇ **penal** ~ sunnitöö

servo ['sə:vou] *s.* (*pl.* **-os**) *tehn.* = **1. servomechanism; 2. servomotor**

servobrake ['sə:vo(u)'breik] *s. tehn.* võimendpidur

servomechanism ['sə:vo(u)'mekənizm] *s. tehn.* servomehhanism

servomotor ['sə:vo(u)'moutə] *s. tehn.* servomootor

sesame ['sesəmi] *s. bot.* seesam ◇ **open** ~ kõiki uksi avav nõiasõna

sesquipedalian [seskwipi'deiliən] *a.* poolteisejalane, poolteist jalga pikk (*er. piltl., näit.* ~ **words** paljusilbilised pedantsed sõnad)

sessile ['ses(a)il] *a. bot.* varretu, istuv (*lehe või õie kohta*); *zool.* kinnistunud, paikne, sessiilne ◇ ~ **animals** *zool.* kinnistunud loomad

session ['seʃ(ə)n] *s.* istung, istungjärk, sessioon; *Am.* (igapäevane) õppetööaeg; *Š., Am.* akadeemiline aasta, õppeaasta ◇ **to be in** ~ istungit (*või* istungeid) pidama, (arutlemiseks) koos olema; **to go into secret** ~ *parl.* istungit kinniseks kuulutama; **brewster** ~**s** alkohoolsete jookide müügilubasid jagav asutus; **petty** ~**s** ringkonnakohus Inglismaal (*vähemate asjade otsustamiseks*); **quarter** ~**s** kord veerandaastas peetav maakonnakohtuistung; **Court of S-** Šotimaa kõrgeim tsiviilkohus

sessional ['seʃən(ə)l] *a.* **(-lly)** istungiline, istungi-, sessiooniline

sesterce ['sestə:s] *s.* sesterts (*Vana-Rooma hõbemünt*)

sestet [ses'tet] = **sextet**

set I [set] **1.** *v. t. & i.* (*pret. & p. p.* ~; **-tt-**) panema, asetama, seadma, sättima; paigaldama; istutama; (*lauda*) katma; *trük.* laduma; (*teele, tööle jne.*) asuma; (*ülesannet, eeskuju jms.*) andma; (*hinda*) määrama; (*kalliskive*) raamistama; (*hambaid*) kokku suruma; (*sael*) hambaid (väljapoole) murdma, räsama; (*kana*) hauduma panema; kindlat kuju (*või* suunda) võtma; *aiand.* (*tolmlemise järel*) viljaks arenema; hanguma, tarduma; vajuma; loojuma, looja minema; (*jahikoera kohta*) luureseisakut võtmа; **2.** *p. p. & a.* kinnistunud, tardunud, liikumatu; (*aja kohta*) kindlaksmääratud; kindel; kindlasti nõuks võtnud (*midagi* **on, upon**); (*ilma kohta*) püsiv; (*päikese kohta*) loojunud, loojas; **3.** *s.* asetus, sead; sättimine; (*päikese*) loojak, loojang; (*tuule, voolu jms.*) suund; (*asja*) seis *või* kuju; (*rõivaste*) istumine; (*jahikoera*) luureseisak; rünnak, kallaletung (**at**); *aiand.* pistik, istik; (äsja siginud) noor vili ◇ **to** ~ **laughing (thinking, etc.)** naerma (mõtlema jne.) panema; **to** ~ **about** asuma, hakkama (*midagi tegema* **doing**); **to** ~ **against** vastu seadma, vastaseks tegema; **to** ~ **apart** kõrvale panema (*eriotstarbeks*); **to** ~ **aside** kõrvale panema *või* heitma; tähele panemata jätma, mitte arvestama; **to** ~ **at** kallale tungima; kallale ässitama; **to** ~ **at defiance** trotsima, mitte hoolima; **to** ~ **at ease** rahustama; **to** ~ **at liberty** vabastama; **to** ~ **at naught** ära põlgama, mitte hoolima; **to** ~ **at rest** rahustama; (*küsimust*) lahendama; **to** ~ **back** tagasi seadma; **to** ~ **smb. back** *Am. fam.* kellelegi kulu tegema, kellelegi maksma minema; **to** ~ **by** kõrvale panema, säästma, kokku hoidma; **to** ~ **by the ears** tülli ajama; **to** ~ **down** (*reisijat*) maha (astuda) laskma; kirja panema; omistama (*millelegi* **to**); kujutlema, pidama (*millekski* **as**); **to** ~ **one's face against** (*millelegi*) kindlalt vastu seisma; **to** ~ **fire to** süütama; **to** ~ **forth** esile tooma; teele asuma; **to** ~ **free** vabastama; **to** ~ **going** käima (*või* liikuma) panema; **to** ~ **in** peale hakkama, algama; **to** ~ **little (much) by** madalalt (kõrgelt) hindama; **to** ~ **off** esile tõstma, eraldama (*millestki* **from**); käima panema; plahvatama panema; teele asuma; tasa tegema, tasakaalustama; **to** ~ **on** tagant kihutama, kallale ässitama; kallale tungima; **to** ~ **smb. on his feet** kedagi jalule aitama (*ka piltl.*); **to** ~ **on fire** süütama; **to** ~ **on foot** (*ettevõtet*) liikuma panema; **to** ~ **out** (*v. t.*) välja asetama *või* istutama; *er.* (*vaatamiseks, müügiks*) välja panema; välja kuulutama, ette kandma, seletama; visandama, planeerima; (*v. i.*) teele asuma (*ka piltl.*); kavatsema, taotlema (*midagi teha* **to do**); **to** ~ **right** (*or* **to rights**) korda seadma, joonde ajama, õiendama; **to** ~ **sail** purjesid heiskama *või* üles tõmbama, välja purjetama; **to** ~ **store by** kõrgelt hindama; **to** ~ **the fashion** moe eeskuju andma, moodi viima; **to** ~ **the Thames on fire** midagi erakordset korda saatma; **to** ~ **to** pihta hakkama; **to** ~ **to music** viisistama, (*sõnu*) muusikale seadma; **to** ~ **up** üles seadma, püstitama, rajama, asutama; *trük.* laduma; ametisse seadma *või* asuma (*kellenagi* **as**); esile tooma; **to** ~ **up for** (*kellenagi*) esineda püüdma; **to** ~ **up in business** äri avama; **to** ~ **upon** kallale tungima; ~ (*p. p.*) **fair** pidevalt ilus (*ilma kohta*); ~ **smile** tardunud naeratus; ~ **speech** ettevalmistatud (ja korduvalt ettekantav) kõne; **of** ~ **purpose** ettekavatsetult, meelega; **to make a dead** ~ **at** ägedasti ründama

set II [set] *s.* kogumik, kogu, sats; *mat.* hulk; sari, rida; komplekt, garnituur; *teatr.* dekoratsioon; rühm, mest, kild, kildkond; *sport* sett; (raadio)aparaat (= **wireless** ~); televiisor (= **television** ~); *tehn.* seade, agregaat ◇ ~ **of teeth** hammaskond; ~ **theory** *mat.* hulgateooria; **charging** ~ *el.* laadimisagregaat; **generating** ~ *el.* generaatorseade

seta ['si:tə] *s.* (*pl.* **-tae** [-ti:]) *zool., bot.* harjas

setaceous [si'teiʃəs] *a. zool., bot.* harjaseline, harjasjas, harjas-

set-back ['setbæk] *s.* tagasilangus, tagurpidiminek, ebaedu; *Am.* müürijärge, -astang, taanduv ülakorrus ◇ ~ **wings** *av.* nooljad (lennuki)tiivad

set-down ['set'daun] *s.* nina peale andmine, näägutus, (järsk) etteheide

Setebos ['setibɔs] *pn.*

Seth [seθ] *pn.*

set-off ['set'ɔ(:)f] *s.* vastukaal, vastand, kontrast; (taustaks olev) dekoratsioon; vastutasu, vastunõue; *ka* = **offset** (*er. Am.*)

seton ['si:tn] *s. med.* naha alt läbitõmmatav niit *või* pael (*mäda äravoolamise võimaldamiseks*)

set-out ['set'out] *s.* (vaatamiseks) väljapanek, näitus; teeleasumine, lähe, algus ◇ **at the first** ~ otse alguses

set-square ['set'skweə] *s.* joonestuskolmnurk

sett [set] *s.* **1.** tahutud sillutuskivi *või* -klots; **2.** *sport* = **set** II

settee [se'ti:] *s.* (vanamoeline) istesohva, kanapee

setter ['setə] *s.* panija, asetaja, seadja, sättija *jne.* (*vt.* **set** I, **1.**); (trüki)laduja (= **type-** ~); *er.* setter (*linnukoer*)

setterwort ['setəwə:t] *s. bot.* vinav lumeroos

setting ['setiŋ] *s.* panemine, asetamine, seadmine, sättimine *jne.* (*vt.* **set** I, **1.**); (muusikaline) seade; dekoratsioon; lavastus; ümbruskond, taust, tagapõhi, foon; (*kalliskivi*) raamistis; *tehn.* hangumine, tardumine; vajumine; loojumine

setting-up ['setiŋʌp] *s.* ülesseadmine, monteerimine ◇ ~ **exercises** *er. Am.* virgutusvõimlemine, (*sportlase*) treeningvõimlemine

settle I ['setl] *s.* (kõrge korjuga ja istme all asetseva kastiga) pikk istepink

settle II ['setl] *v. t. & i.* (püsivalt) paigutama, paigustama, sisse (*või* paigale) seadma; (*maad*) asustama; paiknema, paigustuma, (püsivalt) paigale asuma; rahustama; rahustuma, rahunema; kindlaks määrama, otsustama; kindlaks kujunema; korraldama, lahendama; (*arveid*) õiendama, klaarima; (tihedalt) kokku (*või* põhja) vajuma, settima; (seaduslikult, eluks ajaks) määrama (*kellelegi* **on**) ◇ **to** ~ **down** (püsivalt) elama asuma; (põhja) vajuma, settima; rahunema; **wait until the children have -ed down, before you begin to speak** oodake, kuni lapsed on rahunenud, enne kui hakkate rääkima; **when I had finished working, I -ed down to reading a new novel** kui olin töö lõpetanud, asusin (mõnusas rahus) lugema üht uut romaani; **to** ~ **down to** püsivalt (*millegi juurde*) asuma; **we must** ~ **on the time and place to meet again** me peame kindlaks määrama, millal ja kus jälle kokku saada; **to** ~ **one's affairs** oma asju korraldama, *er.* testamenti tegema; **to** ~ **up (accounts)** lõpparveid pidama (*ka piltl.*); **-ed opinion** kindlakskujunenud arvamus; **-ed weather** püsivalt ilus ilm

settlement ['setlmənt] *s.* paigutamine, paigutus, paigustamine, paigustus, sisseseadmine; asustamine, asustus; asula, asundus, koloonia, setelment; korraldamine, lahendamine; lahendus; õiendamine; arveteõiendus; arveldus; kindlaksmääramine; (kokku)lepe, sobimus; *er.* varanduse (*või* sissetuleku) määramine eluaegseks kasutamiseks; *tehn.* vajumine ◇ **marriage** ~ *jur.* (varanduse kasutamist määrav) abieluleping

settler ['setlə] *s.* (uue maa) asustaja, asundaja, asunik, (varane) kolonist; *sl.* otsustav hoop; *tehn.* settepaak, -nõu

settling-day ['setliŋdei] *s. maj.* (*kahe nädala tagant peetav*) lõpparvestus- *e.* skontropäev (*börsil*)

settlor ['setlɔ:] *s. jur.* disponent, (*oma varandusest kellelegi*) eluaegse rendiraha (*või* kinnisvara) määraja

set-to ['set'tu:] *s.* (*pl.* **-tos**) *fam.* lööming, kaklus; äge vaidlus

set-up ['set'ʌp] *s. fam.* hoiak, rüht; olukord, olustik, seisukord; seade, seadeldis; *Am. ka* kord, ehitus(laad); *Am. sl.* ette kokkulepitud tulemustega võistlus

Sevastopol [sevəs'toupəl] *pn.* Sevastoopol (*vrd.* **Sebastopol**, *mis varemini oli selle linna nimetuseks anglo-ameerika keelepruugis*)

seven ['sevn] *a. & s.* seitse ◇ **the** ~ **deadly sins** seitse surmapattu

sevenfold ['sevn'fould] **1.** *a.* seitsmekordne; **2.** *adv.* seitsmekordselt

Sevenoaks ['sevnouks] *pn.*

seventeen ['sevn'ti:n] *a. & s.* seitseteist(kümmend) ◇ **sweet** ~ õrna tütarlapseliku ilu aeg

seventeenth ['sevn'ti:nθ] **1.** *a.* seitsmeteistkümnes; **2.** *s.* seitsmeteistkümnendik

seventh ['sevnθ] **1.** *a.* seitsmes; **2.** *s.* seitsmendik; *muus.* septim ◇ **in the** ~ **heaven** seitsmendas taevas, üliõnnelik

seventhly ['sevnθli] *adv.* seitsmendaks

seventieth ['sevntiiθ] **1.** *a.* seitsmekümnes; **2.** *s.* seitsmekümnendik

seventy ['sevnti] *a. & s.* seitsekümmend

sever ['sevə] *v. t. & i.* lahutama (*millestki* **from**), katkestama, irrutama; ära lõikama *või* raiuma; lahutuma, katkema ◇ **to** ~ **diplomatic relations** diplomaatilisi suhteid katkestama

several ['sev(ə)r(ə)l] **1.** *a.* mitmed, mitu, mõned, mõningad, mõni; eraldine, eri- *e.* isesugune, eri, omaette; **2.** *pron.* mitmed, mõned, mõningad (*millegi või kellegi hulgast* **of**) ◇ **I've been there** ~ **times** ma olen seal käinud mitu korda; **myself and** ~ **others** mina ise ja mitmed (*või* mõned) teised; **each went his** ~ **way** igaüks läks oma (*või* eri) teed; **they went their** ~ **ways** nad läksid igaüks oma (*või* eri) teed; **collective and** ~ **responsibility** *jur.* ühine ja individuaalne vastutus; **our** ~ **duties and rights** meie vastavad kohustused ja õigused

severally ['sev(ə)rəli] *adv.* eraldi, lahus, üksikult

severance ['sevər(ə)ns] *s.* lahutus, katkestus, irrutus; äralõikamine, -raiumine

severe [si'viə] *a.* **(-er, -est)** karm, vali, range; äge, tugev; tõsine ◇ **to be** ~ **on** (*or* **upon, with**) karmilt kohtlema

severely [si'viəli] *adv.* karmilt, valjult, rangelt; ägedasti, tugevasti; tõsiselt ◇ **to leave** ~ **alone** täiesti rahule jätma

severity [si'veriti] *s.* karmus, valjus, rangus; ägedus, tugevus; tõsidus

Severn ['sevə(:)n] *pn.*

Severus [si'viərəs] *pn.*

Seville ['sevil, si'vil] *pn.* Sevilla

Sèvres ['seivr, 'sɛ:vr] **1.** *pn.*; **2.** *s.* Sèvres'i portselan (= ~ **ware**)

sew [sou] *v. t. & i.* (*pret.* ~**ed**; *p. p.* **sewn** [soun], ~**ed**) õmblema ◇ **to** ~ **on** külge (*või* ette) õmblema (*näit. nööpi*); **to** ~ **up** kinni õmblema; *Am. fam.* täiesti oma käpa alla saama; ~**ed up** *sl.* pommis, purjus

sewage ['sju(:)idʒ] *s.* reovesi, roiskvesi ◇ ~ **disposal** reovee ärajuhtimine, reoveeärastus; ~ **engineering** reoveekäitlustehnika; ~ **farm** (*or* **works**) niisutusväli; ~ **lagoon** biotiik; ~ **lorry** fekaaliauto

Seward ['sju(:)əd, 'si:wəd] *pn.*

Sewell ['sju(:)əl] *pn.*

sewer I ['sju(:)ə] *s.* roiskveetoru; *ka* käimlakaevik; roiskveekollektor

sewer II ['souə] *s.* õmbleja (*vt.* **sew**)

sewerage ['sju(:)əridʒ] *s.* roiskveetorustik, -kanal; kanalisatsioon; reovesi, roiskvesi (= **sewage**)

sewing ['souiŋ] *s.* õmblemine, õmblus(töö); *atrib.* õmblus- ◇ ~**-cotton** õmblusniit; ~**-machine** õmblusmasin

sewn [soun] *vt.* **sew** ◇ ~**-up** kinniõmmeldud; *sl.* ärakurnatud; purjus

sex [seks] *s.* sugu, sugupool; *nalj.* **(the** ~**)** naissugu, naised; *ka* (*kaudselt öeldud*) seksuaalakt; seks, seksuaalsus; *atrib.* sugu-, sugupoole- ◇ **the fair (gentle, weaker)** ~ õrnem (nõrgem) sugu, naised; **the sterner** ~ tugevam sugu, mehed; ~ **appeal** vastassugupoole veetlus, seksapiil; ~ **instinct** *biol.* suguinstinkt; ~ **urge** sugutung, -kihu

sexagenarian [seksədʒi'neəriən] **1.** *a.* kuuekümnendais eluaastais olev, 60—69 aastat vana; **2.** *s.* kuuekümnendais eluaastais isik

sexagesimal [seksə'dʒesim(ə)l] *a.* **(-lly)** kuuekümnend-, seksagesimaalne, seksagesimaal-, arvul 60 põhinev ◇ ~ **measure** *mat.* kraadimõõt; ~ **system** seksagesimaal- *e.* kuuekümnendsüsteem

sexed [sekst] *a.* (erakordset) seksuaalsust (*või* sugutungi) omav; seksuaalselt veetlev

sexfoil ['seksfɔil] *s. arhit.* kuuikleht, kuueleheline ornament

sexless ['sekslis] *a. biol.* sugutu, sugupooletu; seksuaalsusetu, seksuaalselt külm

sexology [sek'sɔlədʒi] *s. biol.* seks(u)oloogia, sugueluteadus

sextain ['sekstein] *s. pros.* sekstiin, kuuerealine stroof

sextant ['sekst(ə)nt] *s. astr., mer.* sekstant
sextet, -ett(e) [seks'tet] *s. muus.* sekstett
sextodecimo, 16mo ['sekstou'desimou] = **sixteenmo**
sexton ['sekst(ə)n] *s.* kirikuteener, kellamees ning surnumatja
sextuple ['sekstju:pl] **1.** *a.* **(-ply)** kuuekordne, kuus korda suurem; **2.** *s.* kuuekordne hulk *või* arv; **3.** *v. t. & i.* kuuekordistama; kuuekordistuma
sexual ['seksju(ə)l, -kʃu-] *a.* **(-lly)** seksuaalne, seksuaal-, suguline, sugu-, sugueluline
sexuality [seksju'æliti, -kʃu-] *s.* seksuaalsus, sugulisus, sugueluline
sexy ['seksi] *a.* **(-ily, -iness)** *fam.* sugutungi ärritav, himurust tekitav; seksikas; suguihaline, himur, liiderlik
Seychelles [sei'ʃelz] *pn.* Seišellid
Seymour ['si:mɔ:, -mə, 'seim-] *pn.*
SF ['es'ef] *lüh. Am.* = **sci-fic** = **science fiction**
sforzando [sfɔ:t'sændou] *adv., a. & s. muus.* sforzando, äkki valjusti, äkilise tugeva rõhuga
shabby ['ʃæbi] *a.* **(-ier, -iest; -ily, -iness)** kulunud, narmendav; närune (*ka piltl.*); vilets; (*hoone kohta*) raamas, raamastunud; alatu; kitsi, ihne ◇ **~-genteel** vaesusest hoolimata peenutsev, vaesust varjav
shack [ʃæk] **1.** *s.* hütt, hurtsik, onn; **2.** *v. i.* (*ühendis* **to ~ up**) *Am. sl.* koos elama, koos magama (*kellegagi, mitte enda abikaasaga,* **with**)
shackle ['ʃækl] **1.** *s.* käe- *või* jalaraud; *pl.* vangirauad, (vangi)ahelad; orjaahelad; kütked (*ka piltl.*); (*vaguni*) haakesilmus; *mer.* seekel; **2.** *v. t.* aheldama, kütkendama; takistama, tõkestama; (*vaguneid*) kokku haakima; *mer.* seekeldama ◇ **anchor ~** *mer.* ankruseekel
Shackleton ['ʃækltən] *pn.*
shad [ʃæd] *s.* (*kollekt. sg. tarvit. pl. asemel*) *zool.* aloosa, *er.* ameerika aloosa, (harilik) šed
shadberry ['ʃædberi] *s. bot.* toompihlakas (= **Juneberry, service-berry**)
shaddock ['ʃædək] *s.* pomelipuu (= **~ tree**); pomel, *van.* pompelmuus
shade [ʃeid] **1.** *s.* vari, varjukoht, vilu; *pl.* pimedus; varjund, värving, värvitoon; nüanss; (*surnu*) vari, hing; (*lambi*) vari, sirm; (*akna*) päikesevari; *Am.* aknaesriie; **2.** *v. t. & i.* **(-dable)** varjama, tumestama; varjustama, šateerima; varjundama, nüanss(eer)ima; *Am.* veidi alandama (*hinda*); varjundhaaval (*ühest värvist teise*) üle minema **(off, into)** ◇ **to throw** (*or* **cast, put**) **into the ~** varju jätma; **among the ~s** varju- *e.* surnuteriigis, manalas; **he is a ~ better today** ta on täna natuke tervem
shadiness ['ʃeidinis] *s.* varjulisus, varjukus; kahtlasus, ebaausus
shadoof [ʃə'du:f] *s.* (egiptuse) kaevukook
shadow ['ʃædou] **1.** *s.* (*mingi eseme*) vari; *piltl.* varjuna kaasaskäiv isik; *fam.* «saba», jälitav nuhk; peegeldus; *poeet.* pilt; hämar kuju; (*endise olemuse*) vari, viirastus, armetu jäänus; hämarus, pimedus; varjusolek, varjatus, kaitse; *atrib.* vari-, varju-; **2.** *v. t.* ära varjama; hämaralt ette tähendama **(forth, out)**; kannul käima, jälgima, (märkamatult) jälitama ◇ **to throw** (*or* **cast**) **a ~** varju heitma; **he is afraid of his own ~** ta kardab omaenese varju, ta on arg; **may your ~ never grow less!** võiks teie õnn alati kesta!; **not a ~ of doubt** mitte vähimatki kahtlust; **~ cabinet** *pol.* varikabinet (*opositsiooni liidrite poolt määratud tulevase valitsuse koosseis*); **~ play** (*or* **pantomime**) *teatr.* varjude (*või* siluettide) tumm-mäng
shadow-boxing ['ʃædo(u)bɔksiŋ] *s. sport* varjupoks; *piltl.* teeseldud võistlus
shadowy ['ʃædo(u)i] *a.* **(-iest; -iness)** varjukas; varjutaoline, hämar, ähmane
Shadwell ['ʃædw(ə)l] *pn.*
shady ['ʃeidi] *a.* **(-ier, -iest; -ily)** varjuline, varjukas; tume, kahtlane, ebaaus ◇ **~ business** kahtlane (äri)tehing; **the ~ side of politics** poliitika tumedad telgitagused; **on the ~ side of fifty** üle viiekümne aasta vana
shaft [ʃɑ:ft] *s.* vars; varb; ais, vehmer; (*samba*) tüves; (*sule*) tüvik; *tehn.* võll, telg, spindel; oda; nool; piksenool (*ka piltl.*); (valgus)kiir, kiirtevihk; *mäend.* šaht ◇ **~ furnace** *tehn.* šahtahi, kaevusahi
Shaftesbury ['ʃɑ:ftsb(ə)ri] *pn.*
shafting ['ʃɑ:ftiŋ] *s. tehn.* võllistik, ülekandevõllid
shag [ʃæg] *s.* pulst, (*vanunud või sassis*) karvatomp; *van.* karvase pinnaga riidesort; (peenekslõigatud) mahorkataoline inglise tubakas

shaggy ['ʃægi] *a.* **(-ier, -iest; -ily, -iness)** karune, karvane; pulstunud, sassis, tokerjas, tokerdunud; hatune
shagreen [ʃə'gri:n] *s.* šagrään(nahk); *ka* haikalanahk
shah [ʃɑ:] *s.* šahh (*kuninglik tiitel*)
Shairp [ʃɛəp] *pn.*
shake [ʃeik] **1.** *v. t. & i.* (*pret.* **shook** [ʃuk], *p. p.* **shaken** ['ʃeik(ə)n]; **-kable**) raputama, vapustama, kõigutama; varistama, puistama; loksutama; väristama; rappuma, vappuma, kõikuma; varisema, puistuma; loksuma; värisema; **2.** *s.* raputus, vapustus, kõigutus; varing, puiste; loksutus, lokse; väristus, värin; *muus.* triller; šeik (*tants*); *mets.* külmalõhe (*kasvavas puus*); *fam.* hetk, silmapilk; *fam.* kokkuloksutatud jook, kokteil (*näit.* **milk ~** piimakokteil) ◇ **he was much shaken with** (*or* **by, at**) **the news** see teade vapustas teda väga; **to ~ smb. by the hand** (*or* **to ~ hands with smb.**) kellegi kätt suruma, kellelegi kätt andma; **to ~ a hoof** *Am. sl.* jalga keerutama, tantsima; **to ~ a leg** *Am. sl.* varvast viskama, ruttama; **to ~ down** (*v. t.*) maha raputama *või* puistama; tihedalt kokku raputama; *piltl.* (tegevuses) kooskõlastama; *Am. sl.* läbi puistama, läbi otsima; *Am. sl.* (*raha*) välja pressima; (*v. i.*) maha rappuma *või* puistuma; tihedalt kokku rappuma; *piltl.* korralduma, kodunema, kohanema (*vrd.* **~-down**); **to ~ one's head** pead raputama; **to ~ in one's shoes** hirmust lõdisema; **to ~ off** maha raputama; (*millestki, kellestki*) vabanema, lahti saama; **to ~ out** välja raputama *või* puistama; (*purje, lippu*) laiali laotama; **to ~ up** (*unest*) üles raputama; (*vedelikku*) segi loksutama; (*voodit, patju*) üles kohendama; **a ~ of the head** pearaputus; **all of a ~** värisemas; **in a ~** (*or* **in two ~s, in a brace of ~s**) *fam.* silmapilk, varsti; **no great ~s** mitte midagi erilist, pole suuremat väärt; **the ~s** *fam.* joomavärinad
shake-down ['ʃeik'daun] *s.* põrandale tehtud magamisase; ajutine (*või* juhuslik) magamisase; *Am. sl.* läbipuistamine, läbiotsimine; *Am. sl.* (*raha*) väljapressimine ◇ **~ cruise** *mer.* katse- *või* proovireis; **~ flight** *av.* esimene (täiskoormusega) lend
shaken ['ʃeik(ə)n] *vt.* **shake**
shake-out ['ʃeikaut] *s. Am.* väljaraputamine, -puistamine; *er. maj.* (vähem) tagasiminek börsioperatsioonides
shaker ['ʃeikə] *s.* raputaja, loksutaja; raputamis- *või* loksutamisnõu (*näit.* **cocktail-~**); raputi, loksuti; **(S-)** «värseja» (*teatava Ameerika usulahu liige*)
Shakespeare, Shakspere ['ʃeikspiə] *pn.*
Shakespearian, Shaksperian ['ʃeiks'piəriən] **1.** *a.* šeikspirlik, Shakespeare'i, Shakespeare'ile omane; **2.** *s.* šeikspiroloog, Shakespeare'i loomingu uurija
shake-up ['ʃeik'ʌp] *s. Am.* (*ametnikkude või teenistujate*) ulatuslik ümberpaigutus; põhjalik ümberkorraldus
shako ['ʃækou] *s.* (*pl.* **-os**) tšaako, (kõrge lamedapõhjaline) nahkkiiver
shaky ['ʃeiki] *a.* **(-ier, -iest; -ily, -iness)** vankuv, kõikuv, logisev; värisev, vabisev, võbisev; nõrk, hädine
shale [ʃeil] *s. min.* savikilt(kivi); kiltsavi; kilt(kivi) ◇ **alum ~** maarjaskivi, aluniit; **bituminous ~** bituminoosne kilt(kivi); **oil ~** põlevkivi
shale-oil ['ʃeilɔil] *s.* põlevkiviõli
shall [ʃæl, ʃ(ə)l] *abiverb* (*preesens: kõik pöörded ~, välja arvatud arh.* **(thou) shalt** [ʃælt, ʃ(ə)lt]; *pret.* **should** [ʃud, ʃ(ə)d], *arh.* **(thou) shouldest** ['ʃudist], **shouldst** [ʃudst]; *muud vormid puuduvad*) pean (peab, peame *jne.*), saan (saame *jne.*) (*väljendab koos järgneva infinitiiviga tulevikku, er. esimeses pöördes*) ◇ **I (we) ~ go** ma lähen (me läheme); ma hakkan (me hakkame) minema; **I shan't** [ʃɑ:nt] (= **shall not**) **go** ma ei lähe; **~ I (he) open the window?** kas pean ma (peab ta) akna avama?; **if you are (he is) a good boy, you (he) ~ have new skates** kui sa oled (ta on) hea poiss, sa saad (ta saab) uued uisud; **thou shalt not steal** *arh.* sina ei pea mitte varastama; **I should go** ma läheksin; **I should have gone** ma oleksin läinud; **you (he) should go** te peaksite (ta peaks) minema; **you (he) should have gone** te oleksite (ta

oleks) pidanud minema; **I should like to go** ma tahaksin (*või* sooviksin) minna

shalloon [ʃə'lu:n] *s. tekst.* šalong (*kerge kleidi- ja voodririie*)

shallop ['ʃæləp] *s. poeet.* kerge paat; *ka* = **sloop**

shallot [ʃə'lɔt] *s. bot.* šalott

shallow ['ʃælou] **1.** *a.* (**~er, ~est**) madal (*sügavuselt, sügavuti*); pinnapealne, pealiskaudne; **2.** *s.* madalik, madal (koht); **3.** *v. i. & t.* madalduma, madalamaks muutuma; madaldama, madalamaks muutma

shalot [ʃə'lɔt] = **shallot**

shalt [ʃælt, ʃ(ə)lt] *vt.* **shall**

shaly ['ʃeili] *a.* kiltjas, kildaline (*vt.* **shale**)

sham [ʃæm] **1.** *v. t. & i.* (**-mm-**) teesklema, silmakirjaks (*või* pettuseks) tegema; **2.** *s.* teesklus, pettus; petislikkus; teeskleja, petis; **3.** *a.* teeseldud, võlts, petislik, pettus-

shaman ['ʃɑ:mən, 'ʃæ-] *s.* (*pl.* **-ns**) šamaan (*primitiivsete rahvaste nõidpreester*)

shamanism ['ʃɑ:mənizm, 'ʃæ-] *s.* šamanism

shamble ['ʃæmbl] **1.** *v. i.* looberdama, lohinal kõndima; **2.** *s.* looberdus, lohisev kõnnak

shambles ['ʃæmblz] *s. pl.* (*sag. tarvit. sg-na*) tapamaja; *piltl.* tapaväli, tapatalgute paik ◇ **the place was a ~** koht oli üleni laipadega kaetud; *piltl.* valitses kirjeldamatu tohuvabohu

shame [ʃeim] **1.** *s.* häbi, häbitunne; häbistus; häbiasi; **2.** *v. t. & i.* häbistama, (*kellelegi*) häbi tegema; häbenema; häbisse saatma; *arh.* häbenema (*midagi teha* **to do**) ◇ **~!** (*or* **for ~!, fie for ~!**) häbi! (vuih häbi!); **~ on you (him etc.)!** häbi sulle (talle jne.)!; **to put to ~** (*kellelegi*) häbi tegema; **what a ~!** häbiasi; **what a ~ you can't come** tuline kahju, et sa ei saa tulla

shamefaced ['ʃeimfeist] *a.* häbelik

shameful ['ʃeimf(u)l] *a.* (**-lly**) häbistav, häbiväärne, -väärt; häbematu, nurjatu

shameless ['ʃeimlis] *a.* häbitu, häbematu

shammer ['ʃæmə] *s.* teeskleja (*vt.* **sham**)

shammy ['ʃæmi] *s. fam.* seemisnahk (= **~-leather**); *vrd.* **chamois**

shampoo [ʃæm'pu:] **1.** *v. t.* šampoonima, šampooniga pesema; **2.** *s.* šampoon

shamrock ['ʃæmrɔk] *s.* väike ristik (*kolmetiste lehtedega taim Iiri rahvusembleemina); Am. ka* jänesekapsas

shandrydan ['ʃændridæn] *s.* (vanamoeline) iiri kaarik; (vanamoeline) vankrilogu

Shandy ['ʃændi] *pn.*

shandy(gaff) ['ʃændi(gæf)] *s.* õlle ja ingverijoogi (*või* limonaadi) segu

Shanghai [ʃæŋ'hai] **1.** *pn.* Šanghai; **2. (s-)** *v. t. mer. sl.* purju joodetult (*või* uimastatult) laevale toimetama ja sunniviisil madruseks sokutama

shank [ʃæŋk] *s.* säär; koib, jalg; *zool.* (*linnu*) jookse; (*ankru*) säär; (*lusika, kulbi jms.*) vars; *trük.* (*trükitüübi*) jalg; *pl. sl.* pikkkoib, pikakoivaline isik ◇ **to ride Shanks's mare** *fam.* jala minema

Shanklin ['ʃæŋklin] *pn.*

Shanks [ʃæŋks] *vt.* **shank**

Shannon ['ʃænən] *pn.*

shan't [ʃɑ:nt] = **shall not**

Shantung [ʃæn'tʌŋ] **1.** *pn.* Shandong, Šantung; **2. (s-)** *s.* pehme (värvimata) hiina siidriie

shanty I ['ʃænti] *s.* hütt, onn, osmik

shanty II ['ʃænti] *s.* madruste töölaul, töörütmiline madrustelaul

shape [ʃeip] **1.** *s.* kuju, vorm; kindel kuju, kord; *Am.* seisukord, seisund, olukord; *kok.* vormiroog; **2.** *v. t. & i.* (*pret.* **-ed;** *p. p.* **-ed,** *arh.* **shapen** ['ʃeip(ə)n]; **-pable**) kujundama, kuju andma, vormima (*millekski* **into**); kohandama, mugandama (*millegagi* **to**); (*laeva kurssi*) seadma; kujunema, kuju võtma ◇ **in any ~ or form** ükskõik missugusel kujul; **in good (excellent, bad, etc.) ~** heas (suurepärases, halvas jne.) vormis (*ka sport*); **to get one's ideas into ~** oma mõtteile kindlat kuju andma; **to take ~** kuju võtma *või* saama, kujunema; **out of ~** vormist väljas; **to ~ well** hästi kujunema *või* edenema; **to ~ up** (*v. i.*) *Am. fam.* oodatavat kuju võtma, vastavalt ootustele (*või* rahuldavalt) edenema *või* arenema

shapeless ['ʃeiplis] *a.* kujutu, vormitu, korrapäratu kujuga

shapely ['ʃeipli] *a.* (**-ier, -iest; -iness**) kenakujuline, kena, nägus

shard [ʃɑ:d], **sherd** [ʃə:d] *s. arh.* (poti)kild (*vrd.* **potsherd**); *zool.* (*putuka*) kattetiib

share I [ʃeə] **1.** *s.* osa, jagu; ose, kasu- *või* kuluosa; *maj.* osatäht, aktsia; **2.** *v. t. & i.* (**-rable**) jagama, osa saama, ühiselt tarvitama *või* kasutama (**with**); osa võtma (*millestki* **in**) ◇ **to bear** (*or* **take**) **a ~** (*kuludest*) osa kandma, osa võtma **(in, of); to go ~s** võrdselt (*või* õiglaselt) jagama; **to have a ~** osa võtma, kaasa aitama (*midagi teha* **in doing**); **~ and ~ alike** võrdsetes osades; **preference (ordinary, deferred) ~** *maj.* eelis- (harilik, viimase järgu) aktsia; **to ~ a room with** (*kellegagi*) tuba jagama, ühes toas elama

share II [ʃeə] *s.* sahk, sahkraud, adratera; *vrd.* **ploughshare**

share-cropper ['ʃeəkrɔpə] *s. Am.* pooleteramees

shareholder ['ʃeəhouldə] *s. maj.* aktsionär

share-list ['ʃeəlist] *s. maj.* aktsiate kursisedel

shark [ʃɑ:k] **1.** *s.* hai(kala); raha väljapressija, petis, kelm, suli; *Am. sl.* suur asjatundja (*mingil alal*); **2.** *v. i. & t.* kelmusi tegema, kelmustest elatuma; petma, tüssama

sharp [ʃɑ:p] **1.** *a.* terav, vahe (*ka piltl.*); teravikuline, teravajooneline; lõikav, läbitungiv; terane, teravmeelne; valvas, erk; kiire; riukaline, riuklik, kaval; *muus.* pooltooni võrra kõrgendatud, dieesiga, ristiga; **2.** *s. muus.* dieesiga noot; diees, rist; *fam.* tüssaja, petis (*vrd.* **sharper**); *Am.* osav asjatundja; **3.** *adv.* (*kellaaja järgi*) täpselt; *muus.* liiga kõrgelt; **4.** *v. i.* tüssama, petma (*er. hasartmängus*) ◇ **as ~ as a needle** terav kui naaskel; **he was too ~ for me** ta oli minu jaoks liiga kaval, ta vedas mind ninapidi; **~ instrument** terariist (*er. jur.*); **~ practice** riugaste tarvitamine; **to look ~** ruttama; **~'s the word!** tee kähku!; **a ~ walk** kiire käik; **~ work** kiire tegutsemine; tubli tükk tööd; äge võitlus; **at 10.30 ~** täpselt kell 10.30; **F ➤** *muus.* fa-diees, fis; **~s and flats** mustad klahvid (*klaveril*)

sharpen ['ʃɑ:p(ə)n] *v. t. & i.* teritama, teravdama (*ka piltl.*); terituma, teravnema

sharpener ['ʃɑ:p(ə)nə] *s.* teritaja; teritusaparaat, -seadis, teriti

sharper ['ʃɑ:pə] *s.* tüssaja, petis; valemängija

sharpie ['ʃɑ:pi] *s. Am.* **1.** *mer.* pikk teravaninaline kahemastiline purjepaat; **2.** *fam.* kavaldaja, tüssaja, kaval-Ants

sharply ['ʃɑ:pli] *adv.* teravalt, vahedalt; lõikavalt; teraselt

sharpness ['ʃɑ:pnis] *s.* teravus, vahedus (*ka piltl.*); terasus, teravmeelsus; riuklikkus, kavalus

sharp-set ['ʃɑ:p'set] *a.* näljane; *piltl.* ablas, himuline, himukas (*millegi peale* **on, upon, after**)

sharpshooter ['ʃɑ:pʃu:tə] *s.* täpsuslaskur, snaiper, osav laskur

sharp-witted ['ʃɑp'witid] *a.* teravmeelne

sharpy ['ʃɑ:pi] = **sharpie (2.)**

shatter ['ʃætə] **1.** *v. t. & i.* (kildudeks, tükkideks) purustama; (*tervist, lootusi jms.*) laostama, hävitama; (*närve*) vapustama; (kildudeks, tükkideks) purunema; **2.** *s. pl. dial.* killud ◇ **to break into** (*or* **to**) **~s** kildudeks purustama *või* purunema (*ka piltl.*)

shatter-brain(ed) ['ʃætəbrein(d)] = **scatter-brain(ed)**

shave [ʃeiv] **1.** *v. t. & i.* (*pret. & p. p.* **-ed;** *vrd.* **shaven; -vable**) habet ajama, raseerima; kõõpima, voolima, hööveldama; *tehn.* šeeverdama, šeevertöötlema (*hammas- ja tigurattaid viimistlema*); (õhukesi viilukaid) lõikama; *sl.* pügama, tüssama; ligilähedalt mööduma, (peaaegu) riivama; **2.** *s.* raseerimine, habemeajamine; ligilähedalt möödumine, (peaaegu) riivamine; hädavaevu pääsemine *või* õnnestumine (= **close, narrow, near ~**); (höövli)laast (= **shaving**); *tehn.* liimeister, niimeister; kaapraud ◇ **to have a ~** (endal) habet ajama *või* habet ajada laskma; **to get a ~** habet ajada laskma; **to give smb. a ~** kellelgi habet ajama; **to have a close** (*or* **narrow, near**) **~** *piltl.* üle noatera pääsema, hädavaevu pääsema

shaven ['ʃeivn] *a.* raseeritud, (*habemest, juustest*) puhtaks aetud

shaver ['ʃeivə] *s.* habemeajaja, raseerija; habemeajamisaparaat, raseer(imis)aparaat, pardel; *tehn.* šeever (*lõikeriist hammas- ja tigurataste viimistlemiseks*); *sl.* pügaja, tüssaja; *sl.* nolk, poisikeseohtu noormees (= **young ~**) ◇ **electric ~** elektripardel

shavetail ['ʃeivteil] *s. Am.* ratsastamata muul; *mil. sl.* (kogemusteta) nooremleitnant

Shavian ['ʃeiviən] *a.* shaw'lik, Shaw', (inglise näitekirjanikule G. B.) Shaw'le omane
shaving ['ʃeiviŋ] *s.* habemeajamine, raseerimine; kõõpimine, voolimine, höövelda-mine; *tehn.* šeeverdamine, šeevertöötlus (*hammas- ja tiguratasteviimistlustöötlemine*); *pl.* höövlilaastud ◇ **~-brush** vahupintsel, raseer(imis)pintsel; **~-cream** vahukreem, raseer(imis)kreem
shaw I [ʃɔ:] *s. arh.* padrik, tihnik; metsatukk
shaw II [ʃɔ:] *s. Š.* pealsed (*kartulil, kaalikal*)
Shaw III [ʃɔ:] *pn.*
shawl [ʃɔ:l] *s.* sall; rätik
shawm [ʃɔ:m] *s.* šalmei (*keskaegne oboetaoline puhkpill*)
shay [ʃei] *s. arh., nalj.* = **chaise**; *Am. ka* kaless
she [ʃi:] **1.** *pron. fem.* (*objektikääne* **her** [hə(:)], *possessiiv* **her** [hə(:)]; *pl.* **they** [ðei]) tema (*tarvit. naissoost isiku või mingi looma, asja jne. kohta, mida peetakse grammatiliselt feminiinseks*); **2.** *s.* (*pl.* **shes**) naine, naisolend, -olevus; **3.** *a.* nais-, (*loomade kohta*) emane, emas-, ema- (*tarvit. er. liitsõnades, näit.* **~-bear, ~-devil, etc.**)
Shea [ʃei] *pn.*
sheaf [ʃi:f] **1.** *s.* (*pl.* **-ves** [-vz]) vihk (*vilja*); kimp (*nooli, pabereid jms.*); **2.** *v. t.* (*ka* **sheave** [ʃi:v]) vihkudesse koguma *või* köitma
shear [ʃiə] **1.** *v. t. & i.* (*pret.* **~ed**, *arh.* **shore** [ʃɔ:]; *p. p.* **shorn** [ʃɔ:n], *ka* **~ed**) pügama, (*kääridega, lambaraudadega*) lõikama, (*lambaid*) niitma; *poeet.* (*mõõgaga jms.*) raiuma (**off, through, etc.**); *piltl.* pügama, paljaks tegema (*millestki* **of**); *tehn.* nihkepinge läbi katki rebima *või* rebenema; **2.** *s. tehn.* nihe; nihkepinge; *atrib.* kääri-; nihke-; *pl.* (suured) käärid, (lamba)rauad; *pl. ka* = **sheers** ◇ **a pair of ~s** (ühed) käärid *või* (lamba)rauad; **simple ~** puhas nihe; **~ angle** *tehn.* nihkenurk; **~ strain** (*or* **stress**) *tehn.* nihkepinge, tangentsiaalpinge; **~ steel** kääriteras
Sheard [ʃeəd, ʃiəd, ʃɔ:d] *pn.*
shear-legs ['ʃiəlegz] = **sheers**
Shearman ['ʃiəmən] *pn.*
shears [ʃiəz] *vt.* **shear** *&* **sheers**
sheatfish ['ʃi:tfiʃ] *s. zool.* säga
sheath [ʃi:θ] *s.* (*pl.* **-ths** [-ðz]) tupp; *bot., zool., anat., tehn. ka* ümbris, kate, kest; tuppkleit (= **~ dress**)
sheathe [ʃi:ð] *v. t.* (**-thable**) tuppe pistma; tupega varustama; (ümbrisega, kestaga) katma ◇ **to ~ the sword** mõõka tuppe pistma (*ka piltl.*)
sheave I [ʃi:v] *s. tehn.* (tali)plokk; rihmaratas; köieratas; trossiratas ◇ **block ~** plokiratas; **chain ~** ketiratas, tähtratas
sheave II [ʃi:v], **sheaves** [ʃi:vz] *vt.* **sheaf**
Sheba ['ʃi:bə] **1.** *pn.* Saaba, *piibl.* Seeba (*muistne kuningriik L.-Araabias*); **2.** *s.* **(s-)** *Am. sl.* võluv kaunitar ◇ **the Queen of ~** *piibl.* Seeba kuninganna
shebang [ʃi'bæŋ] *s. Am. sl.* (jooma)urgas, (kahtlane) maja *või* asutus; asi ◇ **the whole ~** kogu kupatus
she-bear ['ʃi:'beə] *s.* emakaru
shebeen [ʃi'bi:n] *s. Iir., Š.* salakõrts; vilets kõrts, joomaurgas
she-cat ['ʃi:'kæt] *s.* emakass; *piltl.* tige naine
shed I [ʃed] *v. t.* (*pret. & p. p.* **~**; **-dd-**) (*lehti, sarvi, rõivaid jms.*) langetama, (maha) heitma; (*karvu, sulgi*) ajama; varistama; poetama; (*pisaraid, verd, valgust*) valama, voolata laskma; (*lõhna, rahu jms.*) kiirgama, levitama ◇ **to ~ one's blood for** (*kellegi või millegi eest*) oma verd valama; **to ~ the blood of** (*kellegi*) verd valama, (*kedagi*) tapma; **to ~ light on** (*millelegi*) valgust heitma (*ka piltl.*)
shed II [ʃed] *s.* kuur, lööv, sara; varjualune, katusealune
she'd [ʃi:d] *lüh.* = **1. she had**; 2. **she would**
she-devil ['ʃi:'dev(i)l] *s.* naiskurat; *piltl.* kuratlikult õel naine
Shee [ʃi:] *pn.*
sheen [ʃi:n] **1.** *a. poeet.* läikiv, särav, sirav; **2.** *s.* läige, läik, sära, sira
sheeny I ['ʃi:ni] *a.* läikeline, läikiv
sheeny II ['ʃi:ni] *s. sl.* juut
sheep [ʃi:p] *s.* (*pl.* **~**) lammas (*ka piltl.*); lambanahk (= **sheepskin**) ◇ **to follow like ~** nagu lambakari järgnema; **to make** (*or* **cast**) **~'s eyes at** (*kellelegi vargsi*) armunud pilke heitma, silmi tegema
sheep-cot ['ʃi:pkɔt], **-cote** [-kout] *s. arh.* lambatara (= **sheep-fold**)
sheep-dog ['ʃi:pdɔg] *s.* lambakoer

sheep-farm ['ʃi:pfɑ:m] *s.* lambafarm, lambakasvatusmajand
sheep-fold ['ʃi:pfould] *s.* lambatara, -aedik, -koppel
sheep-hook ['ʃi:phuk] *s.* (konksotsaga) lamburikepp
sheepish ['ʃi:piʃ] *a.* lambataoline; kohtlaselt arglik *või* häbelik
sheep-run ['ʃi:prʌn] *s.* (suur) lambakarjamaa (*er. Austraalias*)
sheepshank ['ʃi:pʃæŋk] *s.* lambasäär; *mer.* trompetsõlm (**~ knot**)
sheep-shearing ['ʃi:pʃiəriŋ] *s.* lambapügamine; lambapügamisaeg; *ka* pidu lambapügamise lõpetamise puhul ◇ **~ table** lambapügamislaud
sheep-shears ['ʃi:pʃiəz] *s. pl.* lambarauad, -käärid
sheepskin ['ʃi:pskin] *s.* lambanahk; pärgament; *Am. fam.* diplom
sheep-walk ['ʃi:pwɔ:k] *s.* lambakarjamaa
sheer I [ʃiə] **1.** *a.* puhas, selge, segamatu, lausaline; järsk, äkiline, püstloodis; (*riide kohta*) õhuke, (pool)läbipaistev; **2.** *adv.* puhtalt, lausa; järsult, püstloodis ◇ **~ nonsense** lausa lollus, lollus puha; **by ~ hard work** ainult raske tööga; **in ~ desperation** lausa meeleheitel (olles); **the rock falls 100 feet ~** kalju langeb püstloodis 100 jalga; **he ran ~ into the wall** ta jooksis otse vastu seina
sheer II [ʃiə] **1.** *v. i. mer.* saalima, seegama, kursist kõrvale kalduma; **2.** *s. mer.* saalimine, seegamine, kursist kõrvalekaldumine ◇ **to ~ off** (teistest) lahku lööma, kõrvale pöörduma
sheer-legs, shear- ['ʃiəlegz] = **sheers**
Sheerness ['ʃiə'nes] *pn.*
sheers, shears [ʃiəz] *s. pl.* (*tarvit. ka sg-na*) *tehn.* tõstepukk; *mer.* saksid
sheet [ʃi:t] **1.** *s.* (voodi)lina, palakas; (õhuke) plaat, leht, lehtmetall; (õhuke) kiht; lame pind; (*paberi*) poogen, leht; trükipoogen; *mer.* soot; **2.** *v. t.* voodilinaga (*või* plaadiga, lehega, õhukese kihiga *jne.*) katma; *mer.* sootima, soodiga kinnitama (*haril.* **~ home**) ◇ **between the ~s** palakate vahel, voodis; **to rain in ~s** lausvihma sadama, ojadena vihma kallama; **a ~ (three ~s) in the wind** (*or* **wind's eye**) *sl.* üsna purjus (hoopis purjus); **~ glass** tahvelklaas; **~ iron** raudplekk; **~ lightning** *mĕteor.* pälk, põuavälk; **~ steel** terasplekk, lehtteras
sheet-anchor ['ʃi:tæŋkə] *s. mer.* varuankur; *piltl.* päästeankur, viimne lootus
sheet-bend ['ʃi:tbend] *s. mer.* soodisõlm
sheeting ['ʃi:tiŋ] *s. tekst.* voodilinariie; *ehit.* sulundsein; laudvooder; *geol.* kihistus
Sheffield ['ʃefi:ld] *pn.* ◇ **~ plate** (Sheffieldis valmistatavad) hõbedakorraga kaetud (vasest) lauanõud
she-goat ['ʃi:'gout] *s.* kits
sheik(h) [ʃeik, ʃi:k] *s.* šeik; *Am. sl.* [ʃi:k] südametemurdja, *er.* võluv meesfilmitäht
Sheila ['ʃi:lə] **1.** *pn.*; **2.** *s.* **(s-)** *Am.* ja *Austr. sl.* mann, tüdruk
shekarry [ʃi'kæri] = **shikaree**
shekel ['ʃek(ə)l] *s. aj.* seekel; *pl. sl.* raha, rikkus
Sheldon ['ʃeld(ə)n] *pn.*
sheldrake ['ʃeldreik] *s. zool.* ristpart; *Am. ka* jääkoskel (= **merganser**)
shelduck ['ʃeldʌk] *s.* emane ristpart
shelf [ʃelf] *s.* (*pl.* **-ves** [-vz]) riiul, laudi; kaljueend; *geol.* šelf, mandrilava; *ka* (merest väljaulatuv) kari *või* rahu *või* liivamadalik (= **riff**) ◇ **ice ~** *geol.* jäälaid, (merre ulatuv) jäälava (*polaarmeres*)
shell [ʃel] **1.** *s.* (kõva) koor; koorik, kest (*ka piltl.*); kõlu, lüdi, kaun, kihn; (*koorikloomad, teo jms.*) karp, (*kilpkonna*) kilp; (*limuse*) koda; konnakarp; (*kujult konnakarpi meenutav*) kõlakoda (*näit.* **orchestra ~, band ~**); kerge võidusõidupaat; (*maja jms.*) raamistik, karkass; *tehn.* hülss, kest; ümbris, ümbritsev kate; *mil.* mürsk, granaat; **2.** *v. t. & i.* koorima, koorest vabastama, poetama; (*herneid*) lüdima; koorduma, kestama, kestendama (**off**); *mil.* (mürskudega) tulistama, pommitama ◇ **bearing ~** *tehn.* laagriliud; **to come out of one's ~** *piltl.* jutukamaks muutuma; **to ~ out** pommitamisega välja ajama; *sl.* (raha) välja laduma, kukrut kergendama
she'll [ʃi:l] = **she will**
shellac [ʃe'læk, 'ʃelæk] **1.** *s.* šellak; **2.** *v. t.* **(-ck-)** šellakiga katma; *Am. sl.* vaeseomaks kolkima
shellback ['ʃelbæk] *s. sl.* merekaru, vana meremees

(-)shelled [ʃeld] *a.* (-)kooreline, koorega (*või* kestaga, karbiga *jms.*) varustatud (*vt.* **shell**)

sheller [ˈʃelə] *s.* koorija, lüdija, koorekõrvaldaja; koorimisriist, -masin, koorel

Shelley [ˈʃeli] *pn.*

shell-fish [ˈʃelfiʃ] *s.* (söödav) karploom *või* koorikloom (*näit. auster, krabi, vähk jms.*)

shell-jacket [ˈʃeldʒækit] *s. mil.* (ohvitseri) lühike žakett, kodukuub

shell-lac [ˈʃelˈlæk] = **shellac**

shell-less [ˈʃellis] *a.* kooretu, kestatu

shell-proof [ˈʃelpru:f] *a.* mürsu- *või* pommikindel

shell-shock [ˈʃelʃɔk] *s. med.* (pideva pommituse tagajärjena tekkinud) närvivapustus, -šokk

shell-work [ˈʃelwə:k] *s.* pinnailustamine (tõeliste *või* järeletehtud) konnakarpidega; konnakarpidest müüriilustis

shelly [ˈʃeli] *a.* **(-iness)** koore- (*või* kesta-, karbi-) taoline; konnakarpidest rikas, konnakarpidega kaetud

shelter [ˈʃeltə] **1.** *s.* varju- *või* ulualune, peavari; vari, kaitse; turve; varje; varjend; **2.** *v. t. & i.* varjama, kaitsma; ulualust andma; varjuma, varju (*või* kaitset) otsima (*kuskil* **under, in**; *millegi vastu* **from**) ◇ **to find (take)** ~ varju (*või* kaitset) leidma (otsima); **under** ~ varjus; **under the** ~ **of** (*millegi, kellegi*) kaitse all

shelter-deck [ˈʃeltədek] *s. mer.* kaitsetekk

shelve I [ʃelv] *v. t. & i.* **(-vable)** riiulile asetama; *piltl.* kalevi alla panema, kõrvale panema, edasi lükkama; ametist kõrvaldama; riiulitega varustama

shelve II [ʃelv] *v. i.* lauglema, laugelt (*või* libamisi, tasa) laskuma (*pinna kohta*)

shelves [ʃelvz] *vt.* **shelf**

shemozzle [ʃiˈmɔzl] *sl.* **1.** *s.* mürgel, mürts; *Am. ka* jalgalaskmine, plehkupanek; **2.** *v. i.* jalga laskma, plehku panema

Shenandoah [ʃenənˈdouə] *pn.*

shenanigan [ʃiˈnænigən] *s. peam. Am. fam.* vemp, kelmustükk, trikk; koerus(tükk)

Sheol [ˈʃi:ɔl, -oul] *s.* šeol, manala, surnuteriik (*heebrea usundis*)

shepherd [ˈʃepəd] **1.** *s.* lambur, (lamba)karjane; *piltl.* hingekarjane; **2.** *v. t.* (*lambaid*) hoidma, karjatama; *piltl.* (lamba)karjana ajama; hoolitsevalt ajama *või* juhtima ◇ ~ **dog** = **sheep-dog**; ~**'s crook** (kõvera otsaga) lamburikepp; ~**'s pie** *kok.* kartuli- ja hakklihavorm; ~**'s plaid** musta-valgeruuduline pleed *või* villane vaip; ~**'s purse** *bot.* hiirekõrv; ~**'s scabious** *bot.* harilik sininukk

shepherdess [ˈʃepədis] *s.* naislambur, lamburitar

Sheppard [ˈʃepəd] *pn.* ◇ **Jack** ~ kurikuulus inglise röövel XVIII saj.

Sheraton [ˈʃerətn] **1.** *pn.*; **2.** *a. atrib.* Sheratoni stiili (*mööbli kohta*)

sherbet [ˈʃə:bət] *s.* šerbett (*idamaine jahutatud puuviljajook*); *ka* teatav kunstlikult valmistatud kihisev jook; *Am.* magus vesijäätis (*piima, muna ja želee lisandusega*)

Sherborne [ˈʃə:bən, -bɔ:n] *pn.*

Sherbrooke [ˈʃə:bruk] *pn.*

sherd [ʃə:d] = **shard**

Sheridan [ˈʃeridn] *pn.*

sheriff [ˈʃerif] *s.* šerif

Sherlock [ˈʃə:lɔk] *pn.*

Sherman [ˈʃə:mən] *pn.*

sherry [ˈʃeri] *s.* šerri, heres ◇ ~ **cobbler** šerrikokteil (*sisaldab šerrit, jäätükkidega vett ja sidrunimahla*)

Sherwood [ˈʃə:wud] *pn.*

she's [ʃi:z] = **1. she is; 2. she has**

Shetland [ˈʃetlənd] *pn.* ◇ ~ **Islands** Shetlandi saared; ~ **pony** (*väike, suure lakaga*) Shetlandi poni(hobune)

shew [ʃou], **shewed** [ʃoud], **shewn** [ʃoun] = **show, showed, shown**

shibboleth [ˈʃibəleɵ] *s.* (*teatava rahvuse või partei*) tunnussõna, parool; *piltl.* (*mingi rühma või kildkonna*) iseloomulik omapära

shield [ʃi:ld] **1.** *s.* kilp (*ka piltl.*); *herald.* vapikilp; *tehn., mil.* kaitsekilp, -plaat; *Am.* (politseiniku) ametimärk; **2.** *v. t.* (kilbina) varjama, kaitsma ◇ **the other side of the** ~ *piltl.* asja teine külg

shier [ʃaiə], **shiest** [ˈʃaiist] *vt.* **shy** II

shift [ʃift] **1.** *v. t. & i.* nihutama (*ka piltl.*); (*asukohta*) muutma, vahetama; *tehn.* ümber lülitama; nihkuma, vahetuma, muutuma; hädaabinõusid tarvitama, (kuidagiviisi) läbi ajama; **2.** *s.* nihutus, nihe; vahetus, muutus; *tehn.* ümberlülitus; hädaabinõu; riuge, riugas, kaval võte; (töö)vahetus, vahetusmeeskond; rõivaste- *või* pesuvahetus; *arh.* naistesärk (= **chemise**) ◇ **to** ~ **one's ground** oma seisukohta muutma (*er. vaidluses*); **to** ~ **off a burden** koormat (kellegi teise peale) ära veeretama; **to** ~ **the responsibility upon** (*or* **on, to**) **smb. else** vastutust kellelegi teisele veeretama; **he must** ~ **for himself** ta peab ise (omal jõul) läbi saama; **to make (a)** ~ kuidagiviisi toime tulema (*et midagi teha* **to do**; *millegagi* **with**; *milletagi* **without**); **an eight hour** ~ kaheksatunni(li)ne töövahetus; **they work in three** ~**s** nad töötavad kolme vahetusega; **night** ~ öine (töö)vahetus

shifter [ˈʃiftə] *s.* nihutaja; *er. teatr.* kulissideseadja (= **scene-**~)

shifting [ˈʃiftiŋ] **1.** *a.* (paigalt) nihkuv, muutlik; **2.** *s.* nihutamine; nihkumine ◇ ~ **sand** ajaliiv; ~ **wind** vahelduv (*või* muutlik) tuul

shiftless [ˈʃiftlis] *a.* nõutu, saamatu; püüdmatu, hooletu, laisk

shifty [ˈʃifti] *a.* **(-ier, -iest; -ily, -iness)** riukaline, riuklik, kaval; *haruld.* leidlik; *haruld.* muutlik (= **shifting**)

shikaree, -ri [ʃiˈkɑ:ri, ʃiˈkæri], **shekarry** [ʃiˈkæri] *s. Anglo-Ind.* kütt, jahimees; jahimehe pärismaalasest abiline

shill [ʃil] *s. Am. sl.* «hanede» juurdemeelitaja, kelmi (*näit. petisliku oksjonipidaja, kihlveopakkuja, hasartmängija*) salajane abiline

shillelagh [ʃiˈleilə] *s. Iir.* (*tamme- või laukapuust*) kaigas, vemmal

shilling [ˈʃiliŋ] *s.* šilling (*endine inglise rahaühik ja hõbemünt; alates 15. veebr. 1971 ei ole enam kasutusel; vrd.* **penny** *&* **pound** III) ◇ **to take the King's** (*or* **Queen's**) ~ sõjaväkke astuma; **to cut smb. off with a** ~ kedagi pärandist ilma jätma

shillingsworth [ˈʃiliŋzwə:ɵ] *s.* midagi šillingi väärtuses *või* šillingi eest

shilly-shally [ˈʃiliʃæli] **1.** *s.* kõhklemine, kõhelemine, kahevahelolek; **2.** *a.* kõhklev, kõhelev, kahevaheline, kahevahel olev; **3.** *v. i.* kõhklema, kõhelema, kahevahel olema

Shiloh [ˈʃailou] *pn.*

shim [ʃim] *tehn.* **1.** *s.* (õhuke) vahekiil; **2.** *v. t.* **(-mm-)** vahekiiluga täitma

shimmer [ˈʃimə] **1.** *s.* virvendus, kuma, helk; **2.** *v. i.* virvendama, kumama, helkima

shimmery [ˈʃiməri] *a.* virvendav, kumav, helkiv

shimmy I [ˈʃimi] *s. lastek. või Am.* särgike(ne), särk (= **chemise**)

shimmy II [ˈʃimi] *Am. fam.* **1.** *s.* šimmi (*teatav tants,* = ~**-shake**); (*sõiduki esirataste*) vibamine; **2.** *v. i.* šimmit tantsima; (*sõiduki esirataste kohta*) vibama

shin [ʃin] **1.** *s.* (jala)säär, *er.* sääre esikülg; sääreluu (= ~**-bone**); **2.** *v. i. & t.* (kätejalgadega) üles ronima **(up)**; (*kellegi*) sääri taguma

shin-bone [ˈʃinboun] *s.* sääreluu (= **tibia**)

shindig [ˈʃindig] *s. Am. sl.* mürtsukas koosviibimine, lõbus pidustus; *ka* = *järgm.*

shindy [ˈʃindi] *s. fam.* mürgel, kaklus; mürts, lärmitsus ◇ **to kick up a** ~ lärmi tõstma, skandaali tegema

shine [ʃain] **1.** *v. i. & t.* (*pret. & p. p.* **shone** [ʃɔn, *Am. ka* ʃoun]) paistma; läikima (*millestki* **with**); särama, hiilgama (*ka piltl.*); *fam. er. Am.* (*pret. & p. p.* **-ed**) läikima hõõruma, häilima, poleerima **(up)**, (*saapaid*) puhastama, viksima; **2.** *s.* paiste; läige, läik; sära, hiilgus; päikesepaiste (= **sunshine**); (*saabaste*) läikimahõõrumine, saapapuhastus; *sl.* mürgel, mürts, lärm(itsus); *Am. sl.* kiindumus, (eriline) poolehoid (*kellegi vastu* **to**); *Am. sl.* vemp, vigur ◇ **I do not** ~ **in conversation (at mathematics)** ma ei ole eriti hiilgav jutuajamises (matemaatikas); **her face shone with happiness** ta nägu säras õnnest; **to** ~ **up to** *Am. sl.* (*kellegi vastu*) eriti tähelepanelik olema; **rain or** ~ sadagu vihma või paistku päike; **to put a (good)** ~ **on** (hästi) läikima hõõruma; **to take the** ~ **out of** tuhmistama; *piltl.* varju jätma; **to take a** ~ **to** *Am. sl.* (*kellestki*) sissevõetud saama, (*kellessegi*) kiinduma (= **to take a fancy to**); **to cut (high)** ~**s** (*or* **donkeyshines, monkeyshines**) *Am. sl.* vempe tegema

shiner [ˈʃainə] *s.* läikija, hiilgaja; *er. sl.* naelane kuldraha (= **sovereign**) *või* mõni muu münt; *pl.* raha; *Am. sl.* sinisekslöödud silm; *Am. zool.* hõbeteib

shingle I [ˈʃiŋgl] **1.** *s.* sindel, katuselaast; *Am. fam.* (*arsti, advokaadi*) uksesilt; poolpikk poisipea (*naistesoenguna*); **2.** *v. t.* (*katust*) sindlitega katma; (*juukseid*) poolpikaks poisipeaks lõikama

shingle II [ˈʃiŋgl] *s.* (mereäärsed) veerkivid, veerisrähk; klibu

shingles [ˈʃiŋglz] *s. pl. med.* vöötohatis

shingly [ˈʃiŋgli] *a.* (*mereranniku kohta*) rähane, veerkividega kaetud; (kivi)klibune

shining [ˈʃainiŋ] *a.* läikiv; hiilgav (*ka piltl.*) ◇ **~ lights** *piltl.* hiilgavad eeskujud

shinleaf [ˈʃinli:f] *s. bot.* uibuleht

shinny I [ˈʃini] *v. i. fam.* (käte-jalgadega) üles ronima (*haril.* **~ up**); *vt.* **shin**

shinny II [ˈʃini], **shinty** [ˈʃinti] *s. sport* šoti hoki

Shinto [ˈʃintou] *s.* šintoism, sintoism (*jaapanlaste vana usund*)

shinty [ˈʃinti] = **shinny** II

shiny [ˈʃaini] *a.* (**-ier, -iest**) läikiv, hiilgav; päikesepaisteline

ship [ʃip] **1.** *s.* (*peetakse feminiiniks ja tarvit. asesõnu* **she, her**) laev; *sl.* paat, *er.* võidusõidupaat; *Am. ka* õhulaev *või* lennuk; **2.** *v. t. & i.* (**-pp-**) laevale asetama *või* paigutama; laevale võtma; laevaga saatma *või* vedama, *Am.* saatma (*ka raudteega jms.*); (*masti, rooli jms.*) laevale kinnitama; (*masinaosa jms.*) kohale kinnitama, paigale asetama, paigaldama; laevateenistusse võtma *või* astuma; (*aerusid*) paati tõmbama; (*vett*) (üle parda) sisse võtma (**to ~ a sea, to ~ water**) ◇ **on board ~** laeval(e), pardal(e); **to take ~** *arh.* laevale asuma; **when my ~ comes home** kui mu (raha)laev pärale jõuab, kui ma rikkaks saan; **~ of the desert** kõrbelaev, kaamel; **~ (*or* ~'s) biscuit,** *Am. ka* **~ bread** *mer.* laevakuivik; **~'s company** laevapere, -meeskond (*koos ohvitserkonnaga*); **~'s lawyer** *Am. sl.* vilets (nurga)advokaat

-ship [ʃip] *suf.* -us (*lisandub substantiividele ja tuletab uusi abstraktseid substantiive, mis tähendavad mingit olukorda, ametit, ametiaega, mingit osavust või kunsti, näit.* **friendship, consulship, horsemanship**)

shipboard [ˈʃipbɔ:d] *s.* laevaparras ◇ **on ~** laeval(e), pardal(e) (= **on board ship**)

shipborne [ˈʃipbɔ:n] *a.* laeval veetav, laeva- ◇ **~ aircraft** pardalennuk

shipbroker [ˈʃipboukə] *s.* laevamaakler

shipbuilder [ˈʃipbildə] *s.* laevaehitaja, -(ehitus)meister; laeva(ehitus)insener

ship-building [ˈʃipbildiŋ] *s.* laevaehitus ◇ **~ yard** laevatehas (= **shipyard**)

ship-canal [ˈʃipkənæl] *s.* laevakanal

ship-chandler [ˈʃiptʃɑ:ndlə] *s. mer.* laevavarustaja, laevavarustuse hankija, sipsander

Shipley [ˈʃipli] *pn.*

shipload [ˈʃiploud] *s.* (laeva)laadung, last, praht; laevatäis (*kaupa või reisijaid*)

shipmaster [ˈʃipmɑ:stə] *s.* laevakapten

shipmate [ˈʃipmeit] *s.* laevakaaslane, kaasmadrus (*er. madruste omavahelise kõnetlussõnana*)

shipment [ˈʃipmənt] *s.* (*kaupade*) laevaga saatmine *või* vedamine; (laevale) laadimine, lastimine; kaubalaadung; kaubasaadetis (*laevaga või Am. ka muul teel saadetud kaubakogus*)

ship-money [ˈʃipmʌni] *s. aj.* laeva-andam (*varemalt Inglismaal võetud maks sõjalaevastiku ülalpidamiseks*)

ship-owner [ˈʃipounə] *s.* laevaomanik, reeder

shipper [ˈʃipə] *s.* (*kaupade*) laevaga saatja; (laevaga) sisse- *või* väljavedaja; *Am.* (*kaupade*) saatja, ekspediitor

shipping [ˈʃipiŋ] *s.* (*kaupade*) laevaga saatmine *või* vedamine; *Am.* (*kaupade*) saatmine, ekspedeerimine; laevandus; (*teatava maa, firma jms.*) kaubalaevastik ◇ **S- Board** Am. Üh-de kaubalaevandust juhtiv riiklik asutus

shipping-bill [ˈʃipiŋbil] *s. mer.* lastikiri, veokiri, konossement

shipshape [ˈʃipʃeip] *a. & adv.* heas korras, nagu kord ja kohus, tipp-topp

Shipton [ˈʃiptən] *pn.*

shipway [ˈʃipwei] *s.* staapel; *Am. ka* laevatee

shipworm [ˈʃipwə:m] *s. zool.* laevaoherdi

shipwreck [ˈʃiprek] **1.** *s.* laevahukk, merehäda; *piltl.* laostumine, häving; (*kavatsuse, lootuste*) kokkuvarisemine; **2.** *v. t. & i.* (*laeva*) hävitama, hukka saatma; (*laeva kohta*) hukkuma, hävi(ne)ma; *piltl.* laostama, laostuma ◇ **to make ~** põhjalikult hävima *või* hävitama (**of**); **to suffer ~; to**

be ~ed (*laeva kohta*) merehädas hukkuma; (*isiku kohta*) laevahukku läbi elama, merehädas olema (*ka piltl.*)

shipwright [ˈʃiprait] *s.* laevasepp, -meister, -ehitaja; laevapuusepp

shipyard [ˈʃipjɑ:d] *s.* laevatehas

shir [ʃə:] = **shirr**

shire [ˈʃaiə] *s. haruld.* (*tarvit. peam. liitsõnades*) krahvkond, maakond (= county) ◇ **the ~s** Kesk-Inglismaa krahvkonnad, jahipiirkond; **~ horse** suur (inglise) veohobune

-shire [ʃ(i)ə] *suf.* -maa, -maakond (*paljude Inglismaa krahvkondade nimelõpp; mõnel puhul esineb nimi niihästi selle lõpuga kui ka ilma, näit.* **Devonshire** *or* **Devon**)

shirk [ʃə:k] **1.** *v. t. & i.* (*tööd, kohusetäitmist*) vältima, (*millestki*) kõrvale põiklema, mööda hiilima, šlikerdama, viilima; **2.** *s.* (*tööst, kohusetäitmisest*) kõrvalepõikleja, möödahiilija, tööpõlgur, šlikerdaja, viilija (= **shirker**)

Shirley [ˈʃə:li] *pn.*

shirr [ʃə:] *Am.* **1.** *s.* (*riidesse kootav*) elastne pael, tõmbepael (*riide voltimiseks*); voltidesse tõmmatud riie; **2.** *v. t.* (*riiet*) voltidesse tõmbama; *kok.* (*mune*) koore ning võiga segades pudruks küpsetama

shirt [ʃə:t] *s.* (meeste)särk; päevasärk; (*naiste*) särkpluus ◇ **~ of mail** soomussärk; **in one's ~** särgiväel; **he has not a ~ to his back** tal pole särkigi selga panna; **to have one's ~ out** *sl.* pahuras tujus olema; **keep your ~ on** *Am. sl.* ära ärritu; **to put one's ~ on smth.** *fam.* oma viimase kopikaga milleski risk(eer)ima

shirt-front [ˈʃə:tfrʌnt] *s.* (tärgeldatud) särgiesine

shirting [ˈʃə:tiŋ] *s.* särgiriie

shirt-sleeves [ˈʃə:tsli:vz] *s.* särgikäised, -varrukad ◇ **in one's ~** ilma kuueta, särgiväel, vestiväel

shirtwaist [ˈʃə:tweist] *s. Am.* naistepluus, särkpluus

shirty [ˈʃə:ti] *a.* (**-iness**) *sl.* pahur, turtsakas, vihane

shit [ʃit], **shite** [ʃait] *vulg.* **1.** *s.* sitt; **2.** *v. t. & i.* (*pret.* **shit;** *p. p.* **shit, shitten** [ˈʃitn]) sittuma

Shiva [ˈʃi(:)və] = **Siva**

shivaree [ʃivəˈri:] *s. Am. fam.* kassikontsert (*vrd.* **charivari**)

shiver I [ˈʃivə] **1.** *s. haril. pl.* kild; *haruld.* kilt(kivi) (= **slate, schist**); **2.** *v. t. & i.* kildudeks purustama; kilduma, kildudeks purunema ◇ **to break to ~s** kildudeks purustama, pihuks ja põrmuks tegema; **~ my timbers!** tuhat ja tuline! (*meremeestele omistatav ebaehtne kirumissõna humoristlikus kirjanduses*)

shiver II [ˈʃivə] **1.** *v. i.* vabisema, võbisema, lõdisema, värisema, judisema; **2.** *s.* vabin, võbin, lõdin, värin, judin ◇ **it gives me the ~s** see ajab mulle judinad peale; **to be all of a ~** vabisema, võbisema

shivery I [ˈʃivəri] *a. haruld.* kergesti kilduv *või* purunev, habras (*vrd.* **shiver** I)

shivery II [ˈʃivəri] *a.* (**-iness**) vabisev, võbisev, lõdisev, värisev, judisev; vabinaid (*või* värinaid, judinaid) pealeajav

shmoo [ʃmu:] *s. Am.* šmuu (*väljamõeldud koomilise välimusega elukas, kes sõbralikult rahuldab kõiki inimese vajadusi ja aitab igas hädas*)

shoal I [ʃoul] **1.** *s.* (kala)parv; suur hulk; **2.** *v. i.* parvlema, parvena kogunema, (*kalade kohta*) parvena ujuma ◇ **in ~s** (suurte) parvedena, hulgana

shoal II [ʃoul] **1.** *a. haruld.* (*vee kohta*) madal (= **shallow**); **2.** *s.* (mere)madalik, madal, madal koht; kehvel, leetseljak; **3.** *v. i.* madalduma, madalamaks muutuma (*er. mere kohta*)

shoaly [ˈʃouli] *a.* (**-iness**) madalikuline, täis madalikke

shoat, shote [ʃout] *s. dial., Am.* kesik(siga); *piltl.* päevavaras, logard

shock I [ʃɔk] **1.** *s.* (vilja)hakk, hakkjalg; **2.** *v. t.* (*vilja*) hakki panema

shock II [ʃɔk] *s.* kahl, sassis juukse- *või* karvasalk, sassis pea; sassis karvaga koer, *er.* puudel (= **~-dog**)

shock III [ʃɔk] **1.** *s.* vapustus, (tugev) tõuge, löök, põrutus, šokk (*ka med.*); *atrib.* šoki-, löögi-, löök-; **2.** *v. t.* vapustama, šokeerima, rabama, kohkumusega (*või* meelepahaga) täitma ◇ **electric ~** elektrilöök; **to give a ~ to** (*kedagi*) šokeerima; **~ absorber** *tehn.* tõukeleevendi, amortisaator; **~ therapy** (*or* **treatment**) *med.*

šokkteraapia, -ravi; ~ **wave** *füüs.* lööklaine; **to be ~ed** kohkuma, meelepahaga täituma, šokeeruma (*millegi puhul* **at**; *midagi kuuldes* **to hear**)

shock-brigade ['ʃɔkbrigeid] *s.* lööktöö-brigaad

shocker ['ʃɔkə] *s. fam.* midagi kohutavalt viletsat; *er.* kõmuromaan

shock-headed ['ʃɔkhedid] *a.* sasipäine; *vrd.* **shock** II

shocking ['ʃɔkiŋ] *a.* šokeeriv, vapustav, rabav, äärmiselt pahandav, piinlikult hämmastav, sündsustunnet riivav ◇ ~ **bad** *fam.* kohutavalt vilets

shock-troops ['ʃɔktru:ps] *s. mil.* löögirühmad

shock-worker ['ʃɔkwə:kə] *s.* lööktööline

shod [ʃɔd] *vt.* **shoe**

shoddy ['ʃɔdi] **1.** *s. tekst.* (villaste kaltsude) näpped; jäätmevill; jäätmevillast (alaväärtuslik) riie, šodi; *piltl.* pettuskaup, rämps; **2.** *a.* **(-ier, -iest; -ily, -iness)** ebaehtne, järeletehtud, vilets

shoe [ʃu:] **1.** *s.* (*pl.* **shoes**; *arh., dial.* **shoon** [ʃu:n]) king; hobuseraud (= **horse-~**); rattaking, piduriklots; (*kepi*) otstupp; **2.** *v. t.* (*pret. & p. p.* **shod** [ʃɔd]; **shoeing** ['ʃu(:)iŋ]) kängitsema; (*hobust*) rautama ◇ **that's another pair of ~s** *fam.* see on teine tubakas, see on hoopis teine asi; **where the ~ pinches** kust king pigistab (*ka piltl.*); **to be in another's ~s** teise nahas olema; **to wait for dead men's ~s** (*kellegi*) pärandit (*või* kohta) ootama; **to shake in one's ~s** hirmu täis olema; **well shod** hästi kängitsetud, häid jalatseid kandev

shoebill ['ʃu:bil] *s. zool.* kingnokk

shoeblack ['ʃu:blæk] *s.* saapapuhastaja, -viksija

shoe-buckle ['ʃu:bʌkl] *s.* kingapannal

Shoeburyness ['ʃu:b(ə)ri'nes] *pn.*

shoehorn ['ʃu:hɔ:n] *s.* kingalusikas

shoe-lace ['ʃu:leis] *s.* kingapael

shoe-leather ['ʃu:leðə] *s.* kinganahk ◇ **as good a lad as ever trod (*or* stepped in)** ~ üks parimaid poisse, kes kunagi iganes on elanud; **to save** ~ jalavaeva säästma

shoeless ['ʃu:lis] *a.* kingadeta, paljasjalgne

shoemaker ['ʃu:meikə] *s.* kingsepp

shoeshine ['ʃu:ʃain] *s. peam. Am.* saapapuhastus, -viksimine; saapapuhastaja (= **shoeblack**) ◇ **to have a** ~ saapaid puhastada laskma

shoestring ['ʃu:striŋ] *s. peam. Am.* kingapael (= **shoe-lace**); *piltl.* napp rahasumma *või* sissetulek; *atrib.* napp, vaevalt piisav ◇ **to live on a** ~ *fam.* napilt (rahaga) läbi ajama; ~ **majority** *fam.* napp enamus

shogun ['ʃougu:n] *s. aj.* šogun

shone [ʃɔn, *Am. ka* ʃoun] *vt.* **shine**

shoo [ʃu:] **1.** *interj.* kõss!; **2.** *v. i. & t.* (*pret. & p. p.* **~ed**) kõssitama

shook [ʃuk] *vt.* **shake**

shoon [ʃu:n] *vt.* **shoe**

shoot [ʃu:t] **1.** *v. i. & t.* (*pret. & p. p.* **shot** [ʃɔt]) paiskuma, sööstma, lendama, (*edasi, sisse, välja, mööda jne.*) kihutama (**along, forth, in, out, past, etc.**); kiiresti pikaks viskuma (**up**); (*hindade kohta*) äkki tõusma (**up**); (*valu kohta*) kihvatama, torgatama; (*kärestikust või kaldpinda mööda*) alla lendama; (*silla alt*) läbi sööstma; (*riivi jms. kohta*) kohale lükkuma; (*palli kohta kriketimängus*) piki maad lendama; paiskama; (*püssist, vibupüssist jms.*) laskma, lausutama (*kellegi või millegi pihta* **at**); (*kedagi*) maha laskma, (lasuga) haavama *või* surmama; küttima, jahti pidama; lendu laskma, lennutama; (*pilku*) heitma; (*vankrist jms.*) välja paiskama (**out**); (*jalgpallis*) värava suunas lööma; *kino* (filmi) väntama, võtteid tegema; **2.** *s.* paiskamine, paiskumine, sööstmine, sööst; kihvatus; lennutamine, lennutus; (*relvast*) laskmine; laskevõistlus; jahipidamine, jahiseltskond, jahiala; liugetee, liug (= **chute**); järsk jõelangus, kärestik; *aiand.* virves, virb; võsu (= **offshoot**) ◇ ~! *Am.* las käia!; **to ~ dead** (*Am.* **to death**) maha laskma, tulirelvaga surmama; **to ~ dice** *Am.* täringuid pilduma *või* mängima; **to shoot (off) one's face** (*or* **mouth**) *Am. sl.* suud pruukima, liialt rääkima; **to ~ fire** tuld pilduma (*er. piltl. silmade kohta*); **to ~ Niagara** Niagarast alla sööstma; *piltl.* midagi meeleheitlikku ette võtma; **to ~ the moon** *sl.* öösi salaja korterist välja kolima; **to ~ rubbish** prügi (*vankrilt*) välja kallutama; **to ~ the sun** *mer.* (sekstandiga keskpäeval) päikese kõrgust mõõtma; **to ~ up** (*v. i.*) üles paiskuma, kõrgele sööstma; äkki üles kerkima *või* kasvama; (*v. t.*) *mil.* puruks tulistama; mahalaskmistega ja (majade) põletamisega terroriseerima

shooter ['ʃu:tə] *s.* paiskuja, sööstja, kihutaja *jne.* (*vt.* **shoot**); laskur, kütt; (*kriketimängus*) mööda maad lendav pall; (*liitsõnades er.*) (teatava arvu laskudega) revolver (*näit.* six-~ kuuekambriline revolver)

shooting ['ʃu:tiŋ] **1.** *a.* paiskuv, sööstev, kihutav *jne.* (*vt.* **shoot**); laske-, jahi-; (*valu kohta*) kihvatav, torkav; **2.** *s. er.* (püssi)laskmine; küttimine; jahilkäimine; jahipidamisõigus; jahipidamiseks renditud maa-ala; *kino* (filmi) väntamine, (filmi)võtete tegemine ◇ **to go (out)** ~ jahile minema; ~ **flow** käre vool, käre voolamine; ~ **star** lendtäht, meteoor; ~ **war** «kuum sõda», tulistamissõda (*vast.* **cold war**)

shooting-box ['ʃu:tiŋbɔks] *s.* jahimajake

shooting-gallery ['ʃu:tiŋgæləri] *s.* (kinnine) lasketiir

shooting-iron ['ʃu:tiŋaiən] *s. sl.* suitsunui, tulirelv

shooting-lodge ['ʃu:tiŋlɔdʒ] = **shooting-box**

shooting-range ['ʃu:tiŋreindʒ] *s.* laskerada, (laske)tiir

shoot-the-chutes ['ʃu:tðə'ʃu:ts] *s. Am.* «kärestikust allasõõstmine», (kelgukujulisel paadil) liugerenni mööda allasõitmine (*lõbustusena*)

shop [ʃɔp] **1.** *s.* pood, kauplus, äri(ruum); töökoda, -tuba; tsehh; *sl.* tegevus- *või* tööala; **2.** *v. i. & t.* **(-pp-)** (*poes*) ostusid tegema, poode külastama; *sl.* politseile üles andma, vangistada laskma; pokri pistma; ◇ **to shut up** ~ poodi sulgema; *piltl.* töötamisest loobuma; **to come to the wrong** ~ vale isiku poole pöörduma; **to talk** ~ (seltskonnas) oma kutsetegevusest rääkima *või* liiga erialast juttu ajama; **the other** ~ *fam.* võistlev asutus; **all over the** ~ *sl.* kõikjal; sinna-tänna paisatud, pilla-palla; **barber's (tailor's, etc.)** ~ (*Am.* **barber, tailor, etc.** ~) juuksuri- (rätsepa- jne.) töökoda; ~ **window** vaateaken; **to have everything in the** ~ **window** pealiskaudne olema

shop-assistant ['ʃɔpəsistənt] *s.* (poe)sell, müüja, müüjanna

shopgirl ['ʃɔpgə:l] *s.* müüjanna

shopkeeper ['ʃɔpki:pə] *s.* poodnik, poepidaja

shop-lifter ['ʃɔpliftə] *s.* poevaras

shop-lifting ['ʃɔpliftiŋ] *s.* poevargus

shopman ['ʃɔpmən] *s.* (*pl.* **-men**) poemüüja; poodnik, poepidaja; *Am.* (*töökoja*) tööline

shopper ['ʃɔpə] *s.* (sisse)ostude tegija, poeskäija ◇ **a good** ~ osav ostude tegija

shopping ['ʃɔpiŋ] *s.* (sisse)ostude tegemine, poeskäimine ◇ **to do one's** ~ (sisse)oste tegema; **to go** ~ (sisse)ostudeks poodidesse minema; ~ **bag** kandekott, turukott; ~ **centre** (*linna*) ärikeskus; ~ **list** (kavatsetavate) ostude nimestik

shoppy ['ʃɔpi] **1.** *a.* **(-ier, -iest; -ily, -iness)** poemaiguline, ärimaiguline; *er.* liigselt erialane; *haruld.* täis poode (*linnaosa kohta*); **2.** *s. sl.* müüjanna

shop-sign ['ʃɔp'sain] *s.* poesilt

shop-steward ['ʃɔpstju:əd] *s.* tsehhivanem, (*Inglismaal tööliste poolt valitav*) töökojavanem, töölisvanem

shopwalker ['ʃɔpwɔ:kə] *s.* (suuräri) ülevaataja, (vastutav) korrapidaja

shop-worn ['ʃɔpwɔ:n] *a.* poes (kauasest seismisest *või* käsitsemisest) veidi kulunud *või* luitunud

shore I [ʃɔ:] *vt.* **shear**

shore II [ʃɔ:] **1.** *s.* tugipalk, tugipuu, tits; **2.** *v. t.* **(-rable)** tugipalgiga (*või* -palkidega, titsidega) toetama (**up**)

shore III [ʃɔ:] *s.* kallas, rand ◇ **on** ~ kaldal (= **ashore**); **in** ~ kalda lähedal, rannavetes; **off** ~ kaldast eemal, rannavetest väljas

Shoreditch ['ʃɔ:ditʃ] *pn.*

Shoreham ['ʃɔ:rəm] *pn.*

shoreline ['ʃɔ:lain] *s.* kaldajoon

shoreward ['ʃɔ:wəd] **1.** *a.* kaldapoolne; **2.** *adv.* kalda pool(e) (*ka* **~s**)

shoreweed ['ʃɔ:wi:d] *s. bot.* järvikas

shorn [ʃɔ:n] *vt.* **shear**

short [ʃɔ:t] **1.** *a.* lühike; lühiajaline; lühi-; lühidane; lühisõnaline, järsk, karm; mittepiisav, -küündiv, puudujääv, vajaklik (**of**); vaeg-; (*küpsise jms. kohta*) mure, pude; (*metalli jms. kohta*) rabe; *fam.* krõbe, kange (*viina kohta*); **2.** *adv.* **(~er, ~est)** lühi-

dalt, järsku; (*millenigi*) mitteküündivalt, puudujäävalt **(of)**; **3.** *s.* lühike vokaal *või* silp; lühidusmärk; *el. fam.* lühis, lühiühendus (= ~ **circuit**); *kino* lühifilm; *fam.* (kange) naps; *pl.* lühikesed (põlvedeni mitteulatuvad) püksid, *er.* lühikesed spordipüksid, püksikud; *Am. ka* (*meeste*) lühikesed aluspüksid (= **pants, underpants**); **4.** *v. t. fam.* = ~**-circuit** ◇ **in** ~ lühidalt; **for** ~ lühendatud nimetusega; **I am** (*or* **have run**) ~ **of tobacco** mul on tubakas otsa saanud; **one box is** ~ üks kast puudub; **to keep smb.** ~ kedagi napilt varustama, kellelegi kõike vajalikku napilt andma; **nothing** ~ **of** mitte vähem kui ..., lausa ...; **to cut** ~ järsku katkestama; **to come** (*or* **fall**) ~ oodatavat mitte saavutama, ootusi petma; **to run** ~ mitte piisama *või* jätkuma; **to stop** ~ järsku peatama *või* peatuma; ~ **of lying, I will say what I can for you** kui mul valetada ei tule, siis räägin kõik, mis võimalik, teie heaks; ~ **circuit** *el.* lühis, lühiühendus; ~ **cut** tavalisest lühem tee, otsetee (*ka piltl.*); ~ **mark** lühendusmärk; ~ **measure (weight)** vaegmõõt, liiga napp mõõt (vaegkaal, liiga napp kaal); ~ **of breath** hingeldav, lõõtsutav, rinnutu; ~ **rib** *anat.* ebaroie; ~ **sea** lühike lainetus; ~ **shrift** lühike armuaeg (*s. o. lühike aeg kohtuotsuse ja selle täideviimise vahel*); ~ **sight** lühinägevus (*vrd.* ~**-sighted**); ~ **story** lühijutt, novell; **goods in** ~ **supply** *maj.* vajakkaubad, defitsiitkaubad; ~ **ton** lühike tonn (= **American ton** = 2000 **pounds** = 907 kg); ~ **wind** kalduvus hingeldamiseks; **to make** ~ **work of** (*millelegi*) lühikest lõppu tegema

shortage ['ʃɔ:tidʒ] *s.* puudus, nappus (*millestki* **of**); puudujääk ◇ **materials in** ~ defitsiitsed materjalid

shortbread ['ʃɔ:tbred], **-cake** [-keik] *s. kok.* liivakook, mure kook

short-circuit [ʃɔ:t'sə:kit] *v. t. & i. el.* lühistama, lühist tekitama

shortcoming ['ʃɔ:t'kʌmiŋ] *s.* puudus, puue, viga; puudujääk (*er. töös, saavutuses*), ebapiisavus, vajakajäämine

shorten ['ʃɔ:tn] *v. i. & t.* lühenema; lühendama; (*või, rasva jms. lisandamisega*) muredaks tegema (*küpsiseid*)

shortening ['ʃɔ:tniŋ] *s.* lühendamine, lühendus; *kok.* (taignale lisandatav) või, rasv *jms.*

shortfall ['ʃɔ:tfɔ:l] *s.* puudujääk, vajak, defitsiit

shorthand ['ʃɔ:thænd] *s.* kiirkiri, stenograafia

short-handed ['ʃɔ:t'hændid] *a.* liiga väheste tööliste *või* abilistega

shorthorn ['ʃɔ:thɔ:n] *s.* šorthorn (*teatav inglise veisetõug*); *Am. sl.* kogenematu uustulnuk(as)

shortlived ['ʃɔ:t'l(a)ivd] *a.* lühiealine, üürike

shortly ['ʃɔ:tli] *adv.* varsti, peagi; natuke aega enne **(before)** *või* pärast **(after)**; lühidalt, lühisõnaliselt, järsult

shortness ['ʃɔ:tnis] *s.* lühidus; mittepiisavus, nappus; muredus, rabedus (*vt.* **short**)

shorts [ʃɔ:ts] *vt.* **short (3.)**

short-sighted ['ʃɔ:t'saitid] *a.* lühinägelik (*ka piltl.*)

short-spoken ['ʃɔ:t'spouk(ə)n] *a.* lühikese jutuga, vähesõnaline, sõnaaher

shortstop ['ʃɔ:tstɔp] *s. Am.* (*pesapallimängus*) «põletaja» (*teise ja kolmanda pesa vahel asetsev mängija*); *fot.* seiskamislahus, stopplahus

short-tempered ['ʃɔ:t'tempəd] *a.* äkiline, kergesti vihastuv

short-term ['ʃɔ:ttə:m] *a.* lühiajaline, -aegne, lühikese tähtajaga

short-winded ['ʃɔ:t'windid] *a.* hingeldav, kergesti hingeldama hakkav, rinnutu

shot I [ʃɔt] **1.** *pret. & p. p., vt.* **shoot; 2.** *a.* küütlevais (*või* sillerdavais, helki vaheldavais) värvides kootud (*riide kohta*), küütlev, veiklev, sillerdav, helklev; *Am. sl.* näss-sus, purjus *või* oimetu ◇ ~ **silk** küütlev (*või* sillerdav) siid; **crimson** ~ **with gold** punane kullakarva sillerdusega

shot II [ʃɔt] **1.** *s.* lask; sihitud vise, tabamiskatse (*ka piltl.*); pauk; (*hea, halb jne.*) laskja, laskur; (vanaaegne) kahurikuul; *sport Am.* (tõuke)kuul; haavel, *kollekt.* haavlid; laskekaugus, -ulatus; *fot.* (üles)võte; *kino* kaader; *sl.* sorts(uke), pisut, tilgake (*er. mingit rohtu*); *fam.* kärakas, naps (= ~ **of drink**); *fam.* «piste», süst; **2.** *v. t.* **(-tt-)** haavlitega laadima ◇ **to have** (*or* **take, try**) **a** ~ **at** (*millegi pihta*)

laskma *või* sihtima, (*midagi*) tabada püüdma; (*millegi kallal*) katset tegema, jõudu (*või* osavust) proovima; **to make a bad** ~ märgist mööda laskma, mitte tabama (*ka piltl.*); **not by a long** ~ kaugeltki mitte; **within** ~ laskekauguses, -ulatuses; **to put the** ~ *sport Am.* kuuli tõukama (= **to put the weight**); **big** ~ *Am. sl.* «suur nina», tähtis isik; **I'll take it like a** ~ ma võtan selle suurima heameelega; **a** ~ **in the arm** süst käsivarde; *piltl.* kunstlik ergutus

shot III [ʃɔt] *s.* (kõrtsi)arve ◇ **to pay one's** ~ oma (kõrtsi)arvet tasuma; *piltl.* oma osa kuludest kandma

-shot [ʃɔt] *s.* -ulatus, -kaugus (*näit.* **earshot** kuuldeulatus, -kaugus)

shote [ʃout] = **shoat**

shot-gun ['ʃɔtgʌn] *s.* haavlipüss ◇ ~ **marriage** (*or* **wedding**) sunnitud abiellumine (*er. raseduse puhul*)

shot-put ['ʃɔtput] *s. sport Am.* kuulitõuge (*ka* **shot-putting**)

should [ʃud, ʃ(ə)d] *vt.* **shall**

shoulder ['ʃouldə] **1.** *s.* õlg (-la); *tehn.* õlg, õlgmik; (*looma*) piht, abu; *pl.* õlad, turi; (*mäe*) eend, väljaulatuv osa; **2.** *v. t. & i.* õlale (*või* õlule) võtma (*ka piltl.*); õlgadega tõuklema *või* teed murdma ◇ **to put** (*or* **set**) **one's** ~ **to the wheel** ennast (*er. ühises ettevõttes*) pingutama, kõigest jõust töötama; **to rub** ~**s with** (*kellegagi*) lähedalt kokku puutuma; **straight from the** ~ otse õlalt, täie käe jõuga (*rusikahoobi kohta; ka piltl.*); ~ **to** ~ õlg õla kõrval, koondrivis (*ka piltl.*); ~ **arms!** *mil.* õlale võtt!

shoulder-belt ['ʃouldəbelt] = **bandoleer**

shoulder-blade ['ʃouldəbleid] *s. anat.* abaluu

-shouldered ['ʃouldəd] *a.* -õlaline, -õlgne (*näit.* **broad-**~)

shoulder-knot ['ʃouldənɔt] *s. mil. Am.* (kardpaelast) põimitud õlakuornament

shoulder-loop ['ʃouldəlu:p] *s. mil. Am.* õlak, pagun (= **shoulder-strap**)

shoulder-strap ['ʃouldəstræp] *s. mil.* õlak, pagun; (*naisterõiva*) õlapael; õlarihm; (*aparaadi*) kanderihm

shouldn't ['ʃudnt] = **should not**

shout [ʃaut] **1.** *s.* hüüd, hüüe, hõige, hõik; hõise, hõisk; kisa; *sl. er. Austr.* «väljategemine» (= **treat**); **2.** *v. i. & t.* hüüdma, hõikama; kisama; *sl. er. Austr.* «välja tegema», (*teise või teiste eest*) kõrtsiarvet maksma ◇ **it's my** ~ *sl.* mina teen välja, minu kord on maksta; **to** ~ **at** (*kellegagi*) kisades rääkima, kärkima; **to** ~ **down** (kisaga) vaikima sundima; **to** ~ **for** *Am.* poolehoiuhüüdudega (soojalt) toetama; **to** ~ **for** (*or* **with**) **joy** rõõmust hõiskama; **to** ~ **out** valjusti hõikama **(at, to)**; **he** ~**ed to me to come** ta hüüdis mulle, et ma tuleksin

shove [ʃʌv] **1.** *v. t. & i.* tõukama, lükkama; *fam.* pistma, toppima, panema; **2.** *s.* tõuge, lüke ◇ **to** ~ **off** (kaldast) eemale lükkama; ~ **it in your pocket** *fam.* pista see oma tasku

shove-halfpenny ['ʃʌvheip(ə)ni] *s.* rahatõukemäng; *vrd.* **shovelboard**

shovel ['ʃʌv(ə)l] **1.** *s.* kühvellabidas, viskekühvel, viskel; *etn.* lasn; lumelabidas; *tehn.* (*ekskavaatori*) kopp; ekskavaator; **2.** *v. t.* **(-ll-)** kühveldama ◇ ~ **hat** (*inglise vaimulikkude*) laiaääreline kübar; **to** ~ **up food** *fam.* süüa ahmima, aplalt sööma

shovelboard ['ʃʌv(ə)lbɔ:d] *s.* (*teatav nuppudega mängitav*) tõukemäng; (*ruutudeks jaotatud*) tõukemängulaud; *vrd.* **shovehalfpenny**

shovelful ['ʃʌv(ə)lful] *s.* (*pl.* **-ls**) kühvli- *või* labidatäis

shoveller, shoveler *Am.* ['ʃʌv(ə)lə] *s.* kühveldaja; *zool.* luitsnokk(-part), koostnokk (= **spoonbill duck**)

shover ['ʃʌvə] *sl.* = **chauffeur**

show [ʃou] **1.** *v. t. & i.* (*pret.* ~**ed**; *p. p.* **shown** [ʃoun], *haruld.* ~**ed**) näitama; välja näitama, üles näitama, osutama; (näitlikult) tõestama; näituma, ennast näitama; (välja) paistma, nähtaval olema; **2.** *s.* näitamine; näitus; näivus, näilikkus, paistus, väline ilme; toretsemine, toredus; etendus, vaatemäng, vaadend, sõu; rändteater, palagan, rändloomaaed, tsirkus *jms.; sl.* ettevõte, asi; *sl.* väljavaade, võimalus ◇ **it has been shown that** ... on tõestatud, et ...; **to** ~ **a leg** voodist tõusma; *Am. sl.* edasi liikuma, tegevusse astuma; **to** ~ **one's cards** (*or* **hand**) oma kaarte avama (*ka piltl.*); **to** ~ **forth** *arh.* välja näitama; **to** ~ **in (out)** (*er. külalist*) sisse (välja) juhatama;

to ~ smb. round kellelegi vaatamisväärsusi näitama; **to ~ off** uhkeldades näitama, uhkeldama; kehklema, suurustlema; **to ~ up** (*v. t.*) (*külalist*) ülemisele korrusele juhatama; (*pettust või petturit*) paljastama; (*v. i.*) silma paistma, ennast näitama; *Am.* (kohale) ilmuma (= **to turn up**); **for ~** välise mõju pärast, moepärast; **on ~** nähtaval, vaatamiseks välja pandud; **~ of hands** käte ülestõstmine (*hääletuseks*); **Lord Mayor's ~** (Londoni) ülemlinnapea rongkäik; **he is fond of ~** ta armastab toredust; **to make a ~ of** (*midagi*) teesklema; **who is running the ~?** *sl.* kes on siin kamandajaks?; **to give away the ~** *sl.* kogu asja reetma *või* ära rikkuma

show-bill ['ʃoubil] *s.* (*rändteatri, tsirkuse jms.*) reklaamplakat, afišš

show-boat ['ʃoubout] *s. peam. Am.* teaterlaev, ujuv teater

show-case ['ʃoukeis] *s.* vaatekast, -kapp, vitriin

showdown ['ʃoudaun] *s.* mängukaartide (ülespidi) laualepanek, kaartide avamine (*ka piltl.*)

shower I ['ʃo(u)ə] *s.* näitaja, (vaatamiseks) väljapanija (*vt.* **show**)

shower II ['ʃauə] **1.** *s.* valing, valang, hoog (*ka piltl.*); dušš (= **~-bath**); *Am. ka* «kingitustalgud», (*er. noorpaarile*) massiline kingitustetoomine (= **~-party**); **2.** *v. i. & t.* vihmana sadama *või* sajutama, (vihmana) sadada laskma (*kellegi peale* **on**); *piltl.* üle külvama

shower-bath ['ʃauəbɑ:θ] *s.* vihm(and)kümblus, dušš

showery ['ʃauəri] *a.* (**-iness**) valanguline, valangutaoline; vihmane, vihmapugine (*ilma kohta*)

show-girl ['ʃougə:l] *s. teatr. peam. Am.* kooritantsijanna (= **chorus girl**); *ka* naisstatist, figurant, tummosa täitja

showing ['ʃouiŋ] *s.* näitamine; osutamine; (avalik) näitamine, (*filmi*) demonstreerimine (*vt.* **show**) ◇ **on your own ~** teie enda (üles)tunnistuse järgi

showman ['ʃoumən] *s.* (*pl.* **-men**) rändteatri- (*või* rändloomaaia-, tsirkuse- *jms.*) omanik

shown [ʃoun] *vt.* **show**

show-off ['ʃouɔ:f] *s. fam.* uhkeldus, kehklemine, suurustlemine; uhkeldaja, kehkleja, suurustleja

show-piece ['ʃoupi:s] *s.* väljapanekuese, eksponaat, näitamisväärne ese; *kaub.* näidisese

show-place ['ʃoupleis] *s.* (*er. turistidele*) näitamisväärne koht; vaatamisväärsus

show-room ['ʃourum] *s.* näituseruum, väljapanekuruum (*kaupade jaoks*)

show-window ['ʃouwindou] *s.* vaateaken, (äri)vitriin

showy ['ʃoui] *a.* (**-ier, -iest; -ily, -iness**) silmatorkav, hiilgav, toretsev, edvistav

shrank [ʃræŋk] *vt.* **shrink**

shrapnel ['ʃræpn(ə)l] *s.* šrapnell

shred [ʃred] **1.** *s.* narmas, räbal; riba; *piltl.* raasuke; **2.** *v. t. & i.* (*pret. & p. p.* **-dded,** *arh.* **~**; **-dd-**) narmastama, narmasteks (*või* räbalateks, ribadeks) lõikuma (*või* kiskuma, poetama); (*kapsaid*) riivima, särvima; (*riide kohta*) narmasteni kuluma ◇ **there's not a ~ of evidence against him** tema vastu pole vähimatki tõendusmaterjali; **to tear to ~s** räbalateks rebima (*ka piltl.*)

shrew [ʃru:] *s. zool.* karihiir (= **~-mouse**); «tuhalabidas», riiakas naine ◇ **water ~** *zool.* vesimutt

shrewd [ʃru:d] *a.* nutikas, nupukas, terane; kaval; *arh.* terav, lõikav; *arh.* tige (= **shrewish**)

shrewish ['ʃru:iʃ] *a.* riiakas, tige (*er. naise kohta*)

shrew-mouse ['ʃru:maus] *s. zool.* karihiir (= **shrew**)

Shrewsbury ['ʃru:zb(ə)ri, 'ʃrouz-] *pn.*

shriek [ʃri:k] **1.** *v. i. & t.* kriiskama, kiljuma; kiljatama; **2.** *s.* kriiskav kisa, kiljatus; *Am. sl.* midagi oivalist

shrievalty ['ʃri:vəlti] *s.* šerifiamet, -au, šerifi ametiaeg (*vt.* **sheriff**)

shrift [ʃrift] *s. arh.* pahutamine, pihtimine; patukahetsus (*vrd.* **shrive**) ◇ **short ~** lühike armuaeg (*lühike aeg kohtuotsuse ja selle täideviimise vahel; ka piltl.*)

shrike [ʃraik] *s. zool.* õgija (*õgijalaste sugukonnast lind*)

shrill [ʃril] **1.** *a.* (**-lly**) kime, kilav, kile, räige, läbilõikav, kriiskav; **2.** *v. i. & t.* kilama, kil-

juma, kilavalt karjuma; kiljatama (**out**) ◇ **to ~ with laughter** kriiskavalt naerma

shrimp [ʃrimp] **1.** *s. zool.* garneel, krevett; *piltl.* põnn, kõnn, kääbus; **2.** *v. i.* garneele püüdma, vähil käima

shrine [ʃrain] **1.** *s. rel.* säilmekirst, -laegas; pühakujukapp, kappaltar; pühamu; pühakspeetav ese; **2.** *v. t. poeet.* = **enshrine**

shrink [ʃriŋk] *v. i. & t.* (*pret.* **shrank** [ʃræŋk] *or* **shrunk** [ʃrʌŋk]; *p. p.* **shrunk** [ʃrʌŋk]; *vrd.* **shrunken**) kokku tõmbuma *või* minema, kahanema; kahandama; (*riide kohta*) vanuma; (*riiet*) vanutama; tagasi põrkama *või* kohkuma (*millestki* **from**) ◇ **to ~ away** (*or* **back**) tagasi tõmbuma; (eemale) hoiduma, keelduma (*millestki* **from**); **to ~ into oneself** endasse tõmbuma; **to ~ on** (*rattarehvi*) kuumalt peale panema (*nii et ta kokkutõmbumisel tihedasti istuks*); **to ~ up** kokku tõmbuma *või* kortsuma, käkruma

shrinkage ['ʃriŋkidʒ] *s.* kokkutõmbumine; (*riide*) vanumine, kokkuminek; kahanemine; kahanevus

shrive [ʃraiv] *v. t.* (*pret.* **shrove** [ʃrouv], *p. p.* **shriven** ['ʃrivn]) *arh. kirikl.* pahutama, pihile võtma, patuandestust andma; *refl.* pihtima

shrivel ['ʃriv(ə)l] *v. i. & t.* (**-ll-**) (*kuivusest, kuumusest*) kortsuma, kortsu tõmbuma, kokku tõmbuma *või* minema; närtsima; kokku kortsutama *või* kuivatama; närtsitama

shriven ['ʃrivn] *vt.* **shrive**

shroff [ʃrɔf] *s. Anglo-Ind.* rahavahetaja

Shropshire ['ʃrɔpʃ(i)ə] *pn.*

shroud [ʃraud] **1.** *s.* surilina, -palakas; *piltl.* (varjav) kate, loor; *mer.* vant; **2.** *v. t.* surilinasse mähkima; *piltl.* varjama, katma, peitma

shrove [ʃrouv] **1.** *pret., vt.* **shrive; 2.** *a.* (**S-**; *tarvit. ainult teatavais ühendeis*) vastla- *või* paastueelne ◇ **S- Tuesday** vastlapäev

Shrove-tide ['ʃrouvtaid] *s.* vastlad

shrub I [ʃrʌb] *s.* šaraab (*idamaine rummiga segatud puuviljajook*); *Am.* vabarnasiirupist tehtud jook

shrub II [ʃrʌb] *s.* põõsas, põõsastaim, puhmas

shrubbery ['ʃrʌbəri] *s.* põõsastik, puhmastik; põõsasistandik

shrubby ['ʃrʌbi] *a.* põõsasjas, põõsjas, puhmjas, põõsa- *või* puhmastaoline; põõsastega (*või* puhmastega) kaetud

shrug [ʃrʌg] **1.** *v. t. & i.* (**-gg-**) (*õlgu*) kehitama; **2.** *s.* õlakehitus ◇ **to ~ one's shoulders** õlgu kehitama; **to ~ off** (*midagi*) õlakehitusega kõrvale heitma, mittemillekski pidama; **to give a ~** (korraks) õlgu kehitama

shrunk [ʃrʌŋk] *vt.* **shrink**

shrunken ['ʃrʌŋk(ə)n] *a.* kokkutõmbunud, -läinud; *vrd.* **shrink**

shuck [ʃʌk] *peam. Am. või dial.* **1.** *s.* kaun, kõder, kest, koor; *Am. ka* (tühi) austrikarp; **2.** *v. t.* lüdima, kõdritsema, kaunadest (*või* kestadest *jms.*) vabastama ◇ **~s!** lollus puha!; **not worth ~s** pole krossigi väärt; **no great ~s** mitte midagi erilist

shudder ['ʃʌdə] **1.** *s.* judin, värin, võbin; **2.** *v. i.* judisema, värisema, võbisema ◇ **I ~ to think of it** sellele mõtlemine ajab mulle judinad peale

shuffle ['ʃʌfl] **1.** *v. i. & t.* (*jalgu*) lohistama, lohistades käima; (*kaarte, pabereid jms.*) segama; (*asju, isikuid*) sinna-tänna nihutama, (*kohti*) vahetama; sõnadega mänglema, põiklema, ettekäändeid tarvitama; **2.** *s.* lohistus, lohisev kõnnak *või* samm; kaartide segamine; kohavahetus; põiklus, ettekäänete tarvitamine, riuklemine ◇ **to ~ off one's clothes** rõivaid seljast poetama; **to ~ off a duty** kohustust enese kaelast veeretama (*kellegi peale* **on**)

shuffler ['ʃʌflə] *s. er.* kaartide segaja; sõnaväänaja, ettekäänete tarvitaja, riukleja

shun [ʃʌn] *v. t.* (**-nn-**) vältima, (*millestki, kellestki*) kõrvale hoiduma

'shun [ʃʌn] *interj. mil.* valvel! (*tarvit. komandosõnana*, = **attention!**)

shunless ['ʃʌnlis] *a. poeet.* vältimatu, möödapääs(e)matu

shunt [ʃʌnt] **1.** *v. t. & i.* (*rongi*) kõrvalteele juhtima, manööverdama; *el.* šunt(eer)ima; *piltl.* peaasjast kõrvale juhtima (*kõnelust, ettevõtet jms.*); kõrvale pöörduma; **2.** *s.* (*rongi*) kõrvalteele juhtimine, kõrvalepööramine; *tehn.* pööre (*raudteel*); *el.* šunt;

šunt(eer)imine ◇ ~ **circuit** *el.* šuntvooluring, sildevooluring

shunter ['ʃʌntə] *s. tehn.* pöörmeseadja; *sl.* osav korraldaja (*või* organiseerija, börsitegelane)

shush [ʃʌʃ, ʃ:] **1.** *interj.* pst!; kuss!; **2.** *v. i. & t.* pst! hüüatama; (*kedagi*) pst-hüüdega vaikusele manitsema; kussutama

shut [ʃʌt] **1.** *v. t. & i.* (*pret. & p. p.* ~; **-tt-**) sulgema, kinni panema; sulguma, kinni minema, kinni käima; **2.** *a.* suletud, kinnine ◇ **to ~ down** (*käitist*) sulgema; (*käitise kohta*) sulguma, töötamast lakkama; **to ~ one's eyes to** (*millegi kohta*) silmi kinni pigistama, (*midagi*) meelega mitte nägema; **to ~ in** sisse sulgema, suluksisse panema, igalt poolt piirama; **to ~ into** (*millessegi*) sulgema, kinni panema, (*sõrme, rõivast jms. millegi*) vahele pigistama; **to ~ off** sulustama, teed sulgema, tõkestama, ühendust katkestama (**from**); **to ~ out** välja sulgema, välistama, ukse taha jätma; **to ~ the door upon** (*kellegi järel*) ust sulgema, (*kedagi*) mitte enam sisse laskma (*ka piltl.*); **these doors are ~ against me** *piltl.* need uksed on mulle suletud; **to ~ to** täiesti sulgema *või* sulguma; **to ~ up** (*kedagi*) kinni (*või* vangi) panema; majauksi sulgema; tegevust lõpetama; *fam.* suud pidama, vait jääma; (*kedagi*) vaikima sundima; **~ up!** pea suu!; **to be ~** (*p. p.*) **of** *sl. er. Am.* (*kellestki*) lahti olema (= **to be rid of**); **to get ~ of** (*kellestki*) lahti saama (= **to get rid of**)

shut-down ['ʃʌtdaun] *s.* (*käitise*) sulgemine

shut-eye ['ʃʌtai] *s. sl.* uinak

shut-in ['ʃʌtin] *Am.* **1.** *a.* suluksis olev, alatiselt (toas) kinniolev; endassetõmbunud, kinnine; **2.** *s.* alatine toasviibija, *er.* haige, invaliid; endassetõmbunu

shut-out ['ʃʌtaut] *s. pol.* lokaut (= **lock-out**); *sport* geim (*või* võistlus), kus üks pool ei saa ainustki punkti

shutter ['ʃʌtə] *s.* sulgejä, sulgur (*ka tehn.*); aknaluuk; *fot.* katik ◇ **to put up the ~s** äri sulgema

shuttered ['ʃʌtəd] *a.* luugistatud, luukidega varustatud

shuttering ['ʃʌtəriŋ] *s. tehn.* raketis; kärgkast

◇ **sliding ~** liugraketis; **travelling ~** liikuv raketis

shuttle ['ʃʌtl] **1.** *s.* süstik; *Am.* (lühikesel maal) edasi-tagasi liiklev rong, süstikrong (= **~ train**); **2.** *v. t. & i. Am.* (süstikuna) edasi-tagasi liigutama *või* liikuma ◇ **~ diplomacy** süstikdiplomaatia (*mingi neutraalse riigi esindaja poolt tehtavad katsed korduvate edasi-tagasi reiside varal sobitada rahu vaenujalal olevate riikide vahel*)

shuttlecock ['ʃʌtlkɔk] *s. sport* sulgpall; sulgpallimäng (*ka* **battledore and ~**)

shy I [ʃai] *fam.* **1.** *v. t. & i.* (*märgi pihta*) viskama; **2.** *s.* vise ◇ **to have a ~ at** (*millegi pihta*) viskama; *piltl.* pilkenoolt saatma, tabada püüdma

shy II [ʃai] **1.** *a.* **(-yer, -ier; -yest, -iest; -yly, -ily)** kartlik, pelglik, häbelik, uje; arg; *sl. peam. Am.* (*millestki*) vajaka- *või* puuduolev (**of**); **2.** *v. i.* (*hobuse kohta*) perutama (*millegi üle* **at**); (*millestki*) tagasi kohkuma *või* põrkama (**at, away from**) ◇ **to be ~ of smb.** kedagi võõrastama; **this boy is very ~ with girls** see poiss on tüdrukute seltsis väga häbelik; **to fight ~ of** (*midagi, kedagi*) hoolega vältima; **I'm ~ of** (*Am. ka* **on**) **twenty dollars** *sl.* mul jääb puudu (*või* on vajaka) kakskümmend dollarit; ma jään kahestkümnest dollarist ilma

shyer ['ʃaiə] *s.* perutaja, peru hobune

Shylock ['ʃailɔk] **1.** *pn.* (*kuju Shakespeare'i näidendis «Veneetsia kaupmees»*); **2.** *s.* julm liigkasuvõtja

shyness ['ʃainis] *s.* kartlikkus, pelglikkus, häbelikkus, ujedus; argus

shyster ['ʃaistə] *s. Am., fam.* nurgaadvokaat, kelm advokaat, riukameister

si [si:] *s. muus.* si

Si *keem.* = **silicon**

Siam [sai'æm, 'saiæm] *pn. aj.* Siiam, (*praegune*) Tai (= **Thailand**)

Siamese [saiə'mi:z] **1.** *a.* siiami; **2.** *s.* (*pl.* ~) siiamlane; siiami keel ◇ **~ twins** siiami kaksikud; *piltl.* lahutamatu paar

sib [sib] *dial. er. Š.* **1.** *a.* veresugulaskonda kuuluv (*kellegagi* **to**); **2.** *s.* veresugulane; veresugulaskond; *vrd.* **sibling**

Siberia [sai'biəriə] *pn.* Siber

Siberian [sai'biəriən] **1.** *a.* siberi; **2.** *s.* siberlane

sibilant ['sibilənt] *lgv.* **1.** *a.* sisisev, sisi-; **2.** *s.* sibilant, sisihäälik

Sibley ['sibli] *pn.*

sibling ['sibliŋ] *s. dial. er. Š.* vend *või* õde; *pl.* vennaksed-õeksed (*kaasa arvatud poolvennad ja -õed*); *vrd.* **sib**

sibyl ['sibil] *s. aj.* sibüll, (paganlik) ennustajatar

sibylline [si'bilain, 'sibil-] *a.* sibülliline, ennustav

sic I [sik] *adv. lad.* nii, tõesti nii (*enamasti hüüumärgiga tarvitatav vahemärkus mõne muidu kaheldavana tunduva sõna või väljendi järel*)

sic II [sik] *Am.* = **sick** II

siccative ['sikətiv] *tehn.* **1.** *a.* kuivutav, kuivatav; **2.** *s.* kuivuti, sikatiiv

sice I [sais] *s.* kuus (punkti täringul); kuuepunktiline täringuvise

sice II, **syce** [sais] *s. Anglo-Ind.* tallipoiss, hobustesulane

Sicilian [si'siliən] **1.** *a.* sitsiilia; **2.** *s.* sitsiillane

Sicily ['sisili] *pn.* Sitsiilia

sick I [sik] **1.** *a.* haige (*Inglismaal tarvit. selles tähenduses kaasaegses keeles atrib., kuna pred. tarvit. sünonüümi* **ill**; *arh. ja Am. tarvit. ~ ka pred.*); iiveldav, iiveldust (*või* läilust) tundev, oksele kalduv; tülgastunud, tülpinud, tüdi(ne)nud (*millestki* **of**); igatsev, ihaldav (*midagi* **for**); *sl.* pahane, kuri (*millegi üle* **about, at**); (*liitsõnades, tarvit. niihästi alg- kui ka lõpposana*) haige-, -haige (*näit.* **~-bed, love ~**); **2.** *v. t. fam.* (välja) oksendama (**up**) ◇ **a ~ child (man, etc.)** haige laps (mees jne.); **the S-Man (of Europe)** *aj.* (Euroopa) Haige Mees, (endine) Türgi sultaniriik; **to be** (*or* **feel**) **~** iiveldust tundma, oksendama, *Am.* haige olema (= **to be ill**); **to be ~ to** (*or* **at**) **one's stomach** *Am.* iiveldust (*või* läilust) tundma, oksele minema; **to go** (*or* **turn**) **~** oksele minema; **~ at heart** murest muljutud; **to give smb. the ~(s)** *sl.* kedagi oksele ajama (*ka piltl.*); **the whole and the ~** terved ja haiged

sick II, *Am.* **sic** [sik] *v. t.* võtatama, hassetama (*tarvit. peam. imperat.* **~!, ~ him!** võts!, võta!)

sick-bay ['sikbei] *s. mer.* laevalaatsaret

sick-bed ['sikbed] *s.* haigevoodi

sicken ['sik(ə)n] *v. i. & t.* haigestuma; läilust (*või* iiveldust) tundma (*millestki* **at**); iiveldama ajama, oksetama, oksele ajama; tülgastama, tüdinuks tegema (*millestki* **of**)

sickening ['sik(ə)niŋ] *a.* südantpööritav, läila, vastik

sicker ['sikə] *s. Am. sl. er. mil.* haige, patsient; haigete nimestik *või* register; haigetuba; haigla, hospidal *või* sanatoorium

sickish ['sikiʃ] *a.* haiglane, haiglasevõitu; läilavõitu

sickle ['sikl] *s.* sirp; **(the S-)** sirbikujuline tähegrupp Lõvi tähtkujus; ◇ **hammer and ~** sirp ja vasar

sick-leave ['sikli:v] *s.* haiguspuhkus

sick-list ['siklist] *s.* haigete nimestik (*er. sõjaväes*); haigusleht ◇ **on the ~** haiguslehel, haiguse tõttu teenistuskohustustest vabastatud

sickly ['sikli] *a.* **(-ier, -iest; -ily, -iness)** haiglane, hädine, põdur; ebatervislik; viril; südantpööritav, läila; lääge, maotult sentimentaalne

sick-making ['sikmeikiŋ] *a.* iiveldamapanev, okseleajav, jälk

sickness ['siknis] *s.* haigus, haigeolek; haiglus, hädisus; iiveldus, südamepööritus; tüdimus

sick-nurse ['siknə:s] *s.* (haige)põetaja

sick-room ['sikrum] *s.* haigetuba

Siddons ['sidnz] *pn.*

side [said] **1.** *s.* külg, pool (*ka piltl.*); äär, serv; *mer. ka* (laeva)külg, parras, poord; (*piljardipalli*) küljetsikeerlemine; *sl.* uhkeldus, uhkeldav kõnnak *või* käitumine; *atrib.* külg-, külje-, kõrval-; **2.** *v. i.* (*kellegi*) poolt olema, poolel välja astuma (**with**) ◇ **~ by ~** külg külje kõrval, kõrvuti; **at smb.'s ~** (*or* **at the ~ of smb.**) kellegi kõrval; **from all ~s** (*or* **from every ~**) igast küljest, igalt poolt; **on the ~** *Am.* peale selle, pealegi; **on smb.'s ~** (*or* **on the ~ of smb.**) kellegi poolel *või* poolt; **this ~** (*or* **on this ~**) **of** (*millestki*) siinpool; **on the wrong ~ of forty** üle neljakümne (aasta vana); **to take ~s** (*or* **a ~**) ühe või teise vastaspoole pooldajaks hakkama; **to put on ~** (*piljardipallile külglöögiga*) küljetsikeerdu andma; *sl.* uhkeldama; **~ issue** kõrvalküsi-

mus; ~ **whiskers** põskhabe; ~ **wind** küljetuul; *piltl.* kõrvalmõju

side-arms ['saidɑ:mz] *s. pl. mil.* külgrelvad, *er.* külgterarelvad (*mõõk, tääk*)

sideboard ['saidbɔ:d] *s.* puhvetkapp

sideboards ['saidbɔ:dz] *s. pl.* põskhabe

sideburns ['saidbə:nz] *s. pl. Am.* põskhabe

side-car ['saidkɑ:] *s.* **1.** (*mootorratta*) külgkorv, -vanker; *ka* külgkorviga mootorratas; **2.** *Am. sl.* brändit, likööri ja sidrunimahla sisaldav kokteil

-sided ['saidid] *a.* -küljeline, -külgne

side-drum ['saiddrʌm] *s. mil.* väike trumm, põristamistrumm (= **snare-drum**)

side-effect ['saidifekt] *s.* kõrvalmõju, kaasnähtus

side-horse ['saidhɔ:s] *s. sport* (sangadega) hobune (*võimlemisriist*)

sidekick ['saidkik] *s. Am. sl.* seltsiline, kaaslane, käsilane

sidelight ['saidlait] *s.* (*sõiduki*) ääretuli; kõrvalt- *või* külgvalgus, külgaken; *piltl.* juhuslik valguseheitmine (*või* selgitus, informatsioon)

side-line ['saidlain] *s.* kõrvaltegevus, -harrastus

sidelong ['saidlɔŋ] **1.** *adv.* küliti, viltu; **2.** *a.* külitine, viltune ◇ ~ **glance** kõõrdpilk

sidereal [sai'diəriəl] *a.* (**-lly**) *astr.* sideeriline, tähe- ◇ ~ **year** täheaasta, sideeriline aasta

siderite ['sidərait] *s. min.* sideriit

side-saddle ['saidsædl] *s.* sadul küljetsi istumiseks, naistesadul

side-show ['saidʃou] *s.* kõrvalnäitus, kõrvalisema tähtsusega väljapanek näitusel; kõrvaletendus, -mäng (*ka piltl.*)

side-slip ['saidslip] **1.** *v. i.* kõrvale libisema, küljetsi liikuma, külglibisema; **2.** *s.* kõrvalelibisemine, küljetsiliikumine, külglibisemine

sidesman ['saidzmən] *s.* (*pl.* **-men**) *kirikl.* abivöörmünder

side-splitting ['saidspliting] *a.* «vatsarebestav», üleni vabisema panev (*naeru kohta*); pööraselt naerma panev, ülinaljakas

side-step ['saidstep] **1.** *s.* kõrvaleaste; **2.** *v. i. & t.* (*teelt*) kõrvale astuma, kõrvale hoiduma; kõrvale puiklema; kõrvale juhtima, vältima

side-stroke ['saidstrouk] *s.* kõrvallöök; (*ujumises*) külglöök, -tõmme; küliliujumine

side-track ['saidtræk] **1.** *s.* (*raudtee*) kõrvaltee, varutee, kõrvalrööpmed; **2.** *v. t.* kõrvalteele juhtima (= **shunt**); *piltl.* kõrvale juhtima

side-view ['saidvju:] *s.* külgvaade, profiil

sidewalk ['saidwɔ:k] *s. Am.* kõnnitee (= **footway, pavement**)

sideward ['saidwəd] **1.** *a.* küljepoolne; **2.** *adv.* = *järgm.*

sidewards ['saidwədz] *adv.* külje poole, küljele

sideways ['saidweiz], **-wise** [-waiz] **1.** *adv.* küljetsi, külgepidi, külgsuunas; küljelt; **2.** *a.* küljetsine, külgsuunaline

Sidgwick ['sidʒwik] *pn.*

siding ['saidiŋ] *s.* (*raudtee*) kõrval- *või* manöövrirööpmed; *Am.* (*maja*) vooderdis, vooder

sidle ['saidl] *v. t.* küljetsi liikuma ◇ **to ~ up to** (*kellelegi*) küljetsi lähenema, (*kartlikult või alandlikult*) juurde nihkuma

Sidmouth ['sidməθ] *pn.*

Sidney ['sidni] *pn.*

sidy ['saidi] *a. fam.* uhkeldav; *vrd.* **side**

siege [si:dʒ] **1.** *s.* piiramine; *arh.* järg (-ri), iste (-stme), aujärg, troon; **2.** *v. t. arh.* (sisse) piirama (= **besiege**) ◇ **to lay ~ to** (sisse) piirama, piiramise teel vallutada püüdma (*ka piltl.*); **to raise the ~** piiramist lõpetama; **to stand a ~** piiramist välja kannatama

siege-gun ['si:dʒgʌn] *s. mil. van.* piiramissuurtükk, raskesuurtükk

siege-train ['si:dʒtrein] *s. mil. van.* piiramisvarustuse voor

Siegfried ['si:gfri:d] *pn.*

sienna [si'enə] *s.* sieena (*punakaspruun ooker*)

sierra ['siərə, si'erə] *s.* pikk sakiline mäestik, mäeahelik (*er. Hispaanias või hispaania keelt kõnelevas Ameerika osas*)

Sierra Leone ['siərə li'oun] *pn.*

siesta [si'estə] *s.* siesta, lõunapuhkus

sieve [siv] **1.** *s.* sõel; *piltl.* saladuste väljalobiseja; **2.** *v. i.* läbi sõela laskma, sõeluma ◇ ~ **analysis** *tehn.* sõelanalüüs

sift [sift] *v. t. & i.* sõeluma (*ka piltl.*), läbi

sõela laskma; nagu sõelast puistama *või* puistuma

siftings ['siftiŋz] *s. pl.* sõelmed

sigh [sai] **1.** *v. i.* ohkama; õhkama, igatsema (*millegi järele* **for**); ohates (*või* õhates) väljendama **(out)**; (*tuule kohta*) kaeblikult ulguma; **2.** *s.* ohe, ohkamine; õhkamine, igatsemine ◇ **to draw** (*or* **fetch**) **a ~** ohet esile tooma; **to heave a ~** raskelt ohkama; **a ~ of relief** kergendusohe

sight [sait] **1.** *s.* nägemine, nägemismeel; nägemisvõime, nägevus; vaade, vaatepilt, vaadatav ese, nägemisväärsus, huviväärsus, vaatamisväärsus (*ka iroon.*); *kaub.* (*veksli*) ettenäitamine; vaateulatus; sihivõtmine; sihik; *fam.* tubli osa *või* tükk (*näit.* **a ~ more than** tublisti rohkem kui); **2.** *v. t.* silmama, märkama; sihtima, sihti võtma, (sihilt) suunama ◇ **long ~** *füsiol.* kaugelenägevus; **short** (*or* **near**) **~** *füsiol.* lühinägevus; **to catch ~ of** silmama, märkama; **to lose ~ of** silmist kaotama; **at** (*or* **on**) **~** (esimesel) nägemisel; ettenäitamisel (*er. veksli kohta*); **bill payable at ~** näitveksel; **to read music at ~** (*tundmatut helindit*) otse noodist mängima; **at first ~** esimesel pilgul; esimesest pilgust; **in ~** nähtaval, vaatepiirkonnas (*ka piltl.*); **in** (*or* **within**) **~ of** (*millegi, kellegi*) nägemispiirkonnas, läheduses; **in** (*or* **within**) **the ~ of** (*kellegi*) silme ees, juuresolekul; **to find favour in smb.'s ~** kellegi silmis armu leidma; **out of ~** silmist kadunud; *Am. sl.* oivaline, suurepärane, imepärane; **out of ~, out of mind** kes silmist, see meelest (läinud); **what a ~ you are!** kuidas te ometi välja näete!; **in these clothes she looks a perfect ~** nendes riietes näeb ta lausa naeruväärne välja; **to make a ~ of oneself** naeruväärselt riietuma; **to see the ~s** vaatamisväärsusi vaatlema; **to take a careful ~** hoolega sihtima

sighted ['saitid] *a.* nägev, nägija; (*püssi kohta*) sihikuga (varustatud); *ühendeis* **-sighted** -nägelik, ...nägemisega (*näit.* **long-~, short-~, clear-~**)

sightless ['saitlis] *a.* silmanägemiseta, silmitu, pime; *poeet.* nägematu, nähtamatu

sightly ['saitli] *a.* (**-iness**) nägus, silmale meeldiv; *Am.* (*maastikule*) head väljavaadet võimaldav (*koha kohta*)

sight-seeing ['saitsi:iŋ] *s.* vaatamisväärsuste külastamine, vaatamisväärsustega tutvumine ◇ **to go ~** vaatamisväärsusi külastama, vaatamisväärsustega tutvuma

sight-seer ['saitsi(:)ə] *s.* vaatamisväärsuste külastaja, vaatamisväärsustega tutvuja

Sigismond, -mund ['sigismənd, -dʒis-] *pn.*

sigma ['sigmə] *s.* sigma (*kreeka tähestiku 18. täht, vastab ladina s-ile*)

sign [sain] **1.** *s.* märk, tähis; tunnus(märk), sümpto(o)m; tingmärk, leppemärk; *mat.* (tehte)märk; *kirikl.* imetäht; märguanne; sildimärk, silt; **2.** *v. t. & i.* märgistama, märgiga tähistama; allkirjaga varustama, alla kirjutama; märguandega väljendama (*näit. nõusolekut*); märku andma (*kellelegi* **to**; *midagi teha* **to do**) ◇ **to give a ~** märku andma (*midagi teha* **to do**); **to seek a ~** imetähte (*või* imetegu) nõudma; **~s and wonders** imetähed ning imeteod; **in ~ of** (*millegi*) märgiks; **~ manual** (*er. riigivalitseja*) oma käega kirjutatud (*või* omakäeline) allkiri; **~ of the zodiac** *astr.* sodiaagimärk; **to ~ away** allkirja andes loovutama; **to ~ in full** täisnime alla kirjutama; **to ~ off** (*bridžimängus*) edasipakkumisest loobuma; *raad.* saate lõppu teadustama *või* signaliseerima; *sl.* vakatama, vait jääma; **to ~ on** (vormiliselt) allkirja andes ametisse astuma *või* võtma (*kellenagi* **as**); *raad.* saate algust teadustama *või* signaliseerima; **to ~ oneself** risti ette lööma; **to ~ up** (allkirja andes) teenistusse (*er.* väeteenistusse) astuma

signal ['sign(ə)l] **1.** *a.* (**-lly**) märkimisväärne, silmapaistev, tähtis; otsustav (*võidu, kaotuse jms. kohta*); **2.** *s.* signaal, märguanne, leppemärk (*millekski* **for**); signaaliseadis; **3.** *v. i. & t.* (**-ll-**) signaliseerima, signaalima, märku andma, leppemärkide abil teatama *või* juhatama (*midagi tegema* **to do**) ◇ **flashing ~** vilktuli; **light ~** signaaltuli, märgutuli; **traffic ~s** (valgus)foor; **~ lamp** signaallamp

signal-book ['sign(ə)lbuk] *s.* (*er. sõjaväe või mereväe*) signaaliraamat, kood

signal-box ['sign(ə)lbɔks] *s.* (*raudtee*) plokkpost, signaaliputka

signalize ['signəlaiz] *v. t.* **(-zable)** (eriliselt) ära märkima, (erakordselt) esile tõstma, tähistama
signalman ['sign(ə)lmən] *s.* **(*pl.* -men)** raudteevaht, *ka* pöörmeseadja, *van.* rööpaseadja; *mer.* signaliseerija, signalist, sidelane
signatory ['signət(ə)ri] **1.** *s.* signataar, (*aktile või lepingule*) allakirjutaja; **2.** *a.* allakirjutanud ◇ **the ~ powers** lepingule allakirjutanud (suur)riigid
signature ['signətʃə] *s.* allkiri; nime- *või* tunnusmärk; *farm., trük.* signatuur ◇ **key ~** *muus.* võtmemärgid; **time ~** *muus.* taktimõõt; **~ tune** *raad.* signatuur, tunnusmeloodia
signboard ['sainbɔ:d] *s.* rippsilt; *Am.* kuulutussein (= **hoarding**)
signet ['signit] *s.* (väike) pitsat, *er.* sõrmuspitsat, signeet ◇ **~-ring** pitserisõrmus, pitsatsõrmus
significance [sig'nifikəns] *s.* tähendus; tähtsus, mõjukus, rõhukus; ilmekus
significant [sig'nifikənt] *a.* tähenduslik, tähendusrikas; tähtis, mõjukas, rõhukas; ilmekas
signification [signifi'keiʃ(ə)n] *s.* tähendus, mõte
significative [sig'nifikətiv, -keit-] *a.* (*midagi*) mõistaandev, tähendav, (*millelegi*) vihjav **(of)**
signify ['signifai] *v. t. & i.* **(-iable)** tähendama; tähtsust omama; tähtis olema; teatavaks tegema, avaldama
Signor ['si:njɔ:] **(Signora** [si:n'jɔ:rə], **Signorina** [si:njə'ri:nə]) *s. it.* sinjoore (sinjoora, sinjoriina), härra (proua, preili) (*itaallaste kohta*)
sign-painter ['sainpeintə] *s.* sildimaaler
signpost ['sainpoust] *s.* teeviit (*ka piltl.*); sildipost, -tulp; tähis (*ka piltl.*)
Sikes [saiks] *pn.*
Sikh [si(:)k] *s.* sikh (*teatava Põhja-India usulahu liige*)
Sikkim ['sikim] *pn.*
silage ['sailidʒ] = **ensilage**
Silas ['sailəs, -læs] *pn.*
Silchester ['siltʃistə] *pn.*
silence ['sailəns] **1.** *s.* vaikus; vaikimine; vaikivus, sõnaahtrus; unarus; **2.** *v. t.* **(-ceable)** vaigistama, vaikusele sundima, vaikima panema ◇ **~!** vait!, tasa!; **in ~** vaikuses, vaikselt, vaikides; **to break (keep) ~** vaikust katkestama (säilitama); **to put to ~** vaikima panema; **~ gives consent** vaikimine on nõusoleku märk; **to pass into ~** unarusse vajuma
silencer ['sailənsə] *s.* vaigistaja; *tehn.* summuti
silent ['sailənt] *a.* vaikne, vaikiv; vaiklik, sõnaaher; sõnatu, hääletu; *gramm.* tumm, hääldamatu (*tähe kohta*) ◇ **to be** (*or* **keep**) **~** vait olema, vaikima; **to fall ~** vait jääma, vakatama; **~ film** *kino* tummfilm; **~ partner** *Am.* äri juhtimisest eemalejääv osanik (= **sleeping partner**)
Silenus [sai'li:nəs] *s. müt.* sileen; *piltl.* vatsakas purjus vanamees
Silesia [s(a)i'li:ziə, -ʒ(i)ə, -ʃə] *pn.* Sileesia
Silesian [s(a)i'li:ziən, -ʒ(i)ən, -ʃən] **1.** *a.* sileesia; **2.** *s.* sileeslane
silex ['saileks] *s. min.* ränikivi (= **flint, silica**)
silhouette [silu(:)'et] **1.** *s.* siluett, varipilt; **2.** *v. t.* siluetina näitama *või* kujutama ◇ **in ~** siluetis, siluetina; **to be -ed against** (*millegi taustal*) (varjuna) joonistuma
silica ['silikə] *s. keem.* ränidioksiid; *min.* ränimuld, (keemiliselt puhas) ränikivi, kvarts ◇ **infusorial ~** *geol.* diatomiit; **~ brick** *ehit.* dinastellis; **~ glass** kvartsklaas
silicate ['silikit] *s. keem., tehn.* silikaat; *atrib.* silikaat-
siliceous [si'liʃəs] *a.* ränine, räni-
silicic [si'lisik] *a. keem.* räni- ◇ **~ acid** ränihape
silicle ['silikl] *s. bot.* kõdrake
silicon ['silikən] *s. keem.* räni, siliitsium (*sümbol* **Si**)
silicone ['silikoun] *s. keem., tehn.* silikoon (*teatav orgaaniline polümeer*)
silicosis [sili'kousis] *s. pat.* silikoos
siliqua ['silikwə] *s.* (*pl.* **-ae** [-i:]) *bot.* kõder
silk [silk] *s.* siid; siidlõng, -niit; siidriie; *pl.* siidrõivad; *er.* (briti) riiginõuniku (**K.C.** või **Q.C.**) siidtalaar; *fam.* riiginõunik, kuninglik advokaat; *atrib.* siidist, siid(i)- ◇ **you cannot make a ~ purse out of a sow's ear** egas te ometi sikult piima või saada; **to take ~** riiginõunikuks saama; **~ hat** silinder, torukübar
silken ['silk(ə)n] *a. poeet.* siidne, siidine; siidpehme; siidisse rõivastatud; siidina läikiv *või* libe (*ka piltl.*); *arh.* siidist, siid(i)-
silkweed ['silkwi:d] *s. bot.* askleepias, *er.* siidaskleepias
silkworm ['silkwə:m] *s.* siidiuss
silky ['silki] *a.* **(-ier, -iest; -ily, -iness)** siidjas, siidine; siidpehme, siidiläikeline
sill [sil] *s.* aknalaud; künnis, lävi; *geol.* kihtintrusioon, sill
sillabub, sylla- ['siləbʌb], **silli-** ['sili-] *s. kok.* vahukoorest, suhkrust ja veinist valmistatud jook *või* tarretis; *piltl.* suhkurmagus jama
silliness ['silinis] *s.* rumalus, lollakus, kohtlus; rumal temp
silly ['sili] **1.** *a.* **(-ier, -iest; -ily)** rumal, lollakas, kohtlane; mõtlematu, narrikas; *arh.* kavalusetu, süütu; **2.** *s.* rumaluke, lollike (*er. lastek.*) ◇ **~ season** «hapukurgiaeg», sündmusvaene kesksuvi (*Inglismaal: august—september*)
silo ['sailou] **1.** *s.* (*pl.* **-os**) *põll.* silo, silohoidla (*vrd.* **ensilage**); *mil.* maa-alune raketihoidla *või* tulistamiskaevus, šaht; **2.** *v. t.* sileerima
silt [silt] **1.** *s.* muda, pläga; *geol., põll.* möll (-i), aleuriit; **2.** *v. i. & t.* mudastuma, (mudaga) ummistuma; mudastama, (mudaga) ummistama **(up)**
Silurian [s(a)i'l(j)uəriən] *geol.* **1.** *a.* siluri; **2.** *s.* silur
silvan, syl- ['silvən] *a.* metsane, mets(a)-
Silvanus [sil'veinəs] *s. müt.* Silvanus (*vanarooma metsajumal*)
silver ['silvə] **1.** *s.* hõbe (*ka keem., sümbol* **Ag**, *lad.* **argentum**); hõberaha; lauahõbe, hõbenõud; **2.** *a.* hõbedast, hõbe-; hõbedane, hõbejas (= **silvery**); **3.** *v. t. & i.* hõbetama; hõbedaseks muutma *või* muutuma (*ka piltl.*) ◇ **German ~** uushõbe; **~ age** hõbeajastu (*er. rooma kirjanduses*); **~ chloride** *keem.* hõbekloriid; **~ fir** *bot.* euroopa nulg, valge nulg; **~ foil** (*or* **leaf**) lehthõbe; **~ fox** *zool.* hõberebane; **~ glance** *min.* hõbeläik, argentiit; **~ lining** tumeda pilve hele äär; *piltl.* lohutuskiir õnnetuses; **~ nitrate** *keem.* hõbenitraat, põrgukivi; **~ paper** peen valge siidpaber; tinapaber, stanniol (= **tinfoil**); **~ plate** lauahõbe, hõbenõud; **~ point** *kunst* hõbetihvt (*terav hõbeotsaline joonistuspulk*); hõbetihvtjoonistus (= **~-point drawing**); **~ protein** *farm.* kolloidhõbe, kollargool; **~ sand** peen valge liiv; **~ side** parim osa veisekintsulihast; **the ~ streak** «hõberiba», Inglise kanal; **~ wedding** hõbepulm
silver-fish ['silvəfiʃ] *s.* hõbekala (*mitmesuguste hõbedaläikeliste kalade nimetus*); *er. zool.* majasoomukas (*putukas*)
silver-gilt ['silvə'gilt] **1.** *s.* kullatatud hõbenõud; **2.** *a.* ülekullatud hõbedast
silver-grey ['silvəgrei] *a. & s.* hõbehall
silver-haired ['silvəhɛəd] *a.* hõbejuukseline
silvern ['silvən] *a. arh.* hõbedast, hõbedane, hõbe-
silversmith ['silvəsmiθ] *s.* hõbesepp
silver-tongued ['silvətʌŋd] *a.* kaunikõneline, kõneosav
Silvertown ['silvətaun] *pn.*
silverware ['silvəwɛə] *s. Am.* hõbeasjad, -esemed; *er.* hõbenõud, lauahõbe (= **silver plate**)
silverweed ['silvəwi:d] *s. bot.* hanijalg; *ka* hõbemaran (*või mõni muu hõbejas taim*)
silvery ['silv(ə)ri] *a.* **(-iness)** hõbedane, hõbejas, hõbedakarva, hõbedaläikeline, hõbedakõlaline
Silvester [sil'vestə] *pn.*
Silvia ['silviə] *pn.*
silviculture ['silvikʌltʃə] *s.* metsakasvatus
Simeon ['simiən] *pn.* Siimeon
simian ['simiən] *zool.* **1.** *a.* ahvilik, ahvitaoline; **2.** *s.* (inim)ahv
similar ['similə] *a.* sarnane, sarnlev (*millegagi* **to**), samalaadne; samasugune; *mat.* sarnane ◇ **~ fractions** *mat.* ühenimelised murrud; **~ triangles** *mat.* sarnased kolmnurgad
similarity [simi'læriti] *s.* sarnasus, samalaadsus, -sugusus; *mat.* sarnasus
similarly ['similəli] *adv.* sarnaselt, samalaadselt, samasuguselt
simile ['simili] *s.* võrdlus(pilt), võrdkuju
similitude [si'militju:d] *s.* sarnasus; võrdkuju, (*millegi*) kuju, nägu **(of)** ◇ **in the ~ of** (*millegi, kellegi*) kujul, näol
Simla ['simlə] *pn.*
simmer ['simə] **1.** *v. i. & t.* tasapisi keema *või* keetma; (*tulel*) sisisema, podisema; (*vi-*

hast, naerust, ärevusest) peaaegu keemas olema, seesmiselt käärima; **2.** *s.* tasane keemine; (*tulel*) sisisemine, podisemine ◇ **to ~ down** keemast lakkama, ära jahtuma (*ka piltl.*); **at** (*or* **on**) **the ~** peaaegu keemas

simnel(-cake) ['simnəl(keik)] *s. kok.* rammus (mandlipastaga kaetud) rosinakeeks (*er. suurteks pühadeks*)

simoleon [si'mouliən] *s. Am. sl.* dollar

Simon ['saimən] *pn.* Siimon ◇ **(the real) ~ Pure** *fam.* kedagi (*või* midagi) ehtsat

simoniac [si'mouniæk] *s.* simonist, kirikuametitega hangeldaja; *vrd. järgm.*

simony ['simәni] *s.* simoonia, kirikuametitega hangeldamine

simoom [si'mu:m] *s. meteor.* samuum

simp [simp] *Am. sl.* = **simpleton**

simper ['simpə] **1.** *v. i. & t.* eputavalt (*või* tehtult, lollakalt) naeratama *või* muigama; **2.** *s.* eputav (*või* tehtud, lollakas) naeratus *või* muie ◇ **to ~ consent** eputava muigega nõusolekut väljendama

simple ['simpl] **1.** *a.* **(-er, -est)** lihtne, liht-; lihtsameelne, kohtlane; **2.** *s. arh.* ravimtaim; ravimtaimest saadav ravim; lihtinimene, mitteaadlik (*vast.* **gentle,** *er. ühendis* **gentle and ~**); *Am.* lihtsameelne (*või* kohtlane) isik ◇ **it is a ~ lie** see on lihtsalt vale; **(the) ~ life** (tahtlikult) lihtne eluviis, põhimõtteline elumõnusustest loobumine; **~ equation** *mat.* lineaarvõrrand, esimese astme võrrand; **~ pendulum** *füüs.* matemaatiline pendel; **~ root** *mat.* ühekordne juur; **~ sentence** *lgv.* lihtlause

simple-hearted ['simpl'hɑ:tid] *a.* liht- *või* puhtsüdamlik

simple-minded ['simpl'maindid] *a.* lihtsameelne, puhtsüdamlik

simpleton ['simplt(ə)n] *s.* tobu, tola, narr; kohtlane (*või* kergeusklik) isik

simplex ['simpleks] *mat., lgv.* **1.** *a.* simpleksne, simpleks-, lihtne, liht-; **2.** *s. mat.* simpleks; *lgv.* lihtsõna ◇ **~ method** *mat.* simpleksmeetod

simpliciter [sim'plisitə] *adv. lad.* lihtsalt; *jur.* tingimusteta, täielikult, absoluutselt

simplicity [sim'plisiti] *s.* lihtsus; lihtsameelsus, kohtlus

simplification [simplifi'kei∫(ə)n] *s.* lihtsustamine, lihtsustus, simplifikatsioon

simplify ['simplifai] *v. t.* lihtsustama, simplifitseerima

simplism ['simplizm] *s.* simplism, lihtsusetaotlus; ülelihtsustus

Simplon ['simplən] *pn.*

simply ['simpli] *adv.* lihtsalt; ainult; lausa, otse

Simpson ['sim(p)sn] *pn.*

Sims [simz] *pn.*

simulacrum [simju'leikrəm] *s.* (*pl.* **-ra** [-rə]) (*millegi*) sarnandkuju, pettekuju **(of)**; pettepilt

simulant ['simjulənt] *a.* (*midagi*) teesklev, simuleeriv, järeleaimav **(of)**

simulate ['simjuleit] *v. t.* **(-lable)** teesklema, simuleerima; järele aimama; modell(eer)ima, mudeldama

simulation [simju'lei∫(ə)n] *s.* teesklemine, teesklus, simuleerimine, simulatsioon; järeleaimamine; modell(eer)imine, mudeldamine, mudeldus

simulator ['simjuleitə] *s.* teeskleja, simuleerija, simulant; järeleaimaja; *tehn.* simulaator, mudeldi; valmendi

simultaneity [simʌltə'ni:iti, sim(ə)ltə'niәti, saim-] *s.* üheaegsus, samaaegsus, simultaansus

simultaneous [sim(ə)l'teiniəs, saim-] *a.* üheaegne, samaaegne, simultaanne (*millegagi* **with**) ◇ **~ equations** *mat.* simultaansed võrrandid; **~ translation** sünkroontõlge

sin I [sin] **1.** *s.* patt; patustus (*millegi vastu* **against**); **2.** *v. i. & haruld. t.* **(-nn-)** patustama (*millegi vastu* **against**), pattu tegema ◇ **original ~** *kirikl.* pärispatt; **to live in ~** patust kooselu elama; **the seven deadly ~s** seitse surmapattu; **to ~ one's mercies** armuliku saatuse (*või* hea õnne) vastu tänamatu olema

sin II [sin] *mat. lüh.* = **sine**

Sinai ['sain(e)iai, 'sainai] *pn.* Siinai

sinapism ['sinəpizm] *s. med.* sinepiplaaster (= **mustard plaster**)

since [sins] **1.** *prep.* (*mingist ajast*) saadik, peale; **2.** *konj.* sestsaadik kui, sest ajast peale kui; kuna (ju), et; **3.** *adv.* sestsaadik, sest ajast peale; hiljem ◇ **I have been here ~ ten o'clock** ma olen siin kella kümnest

peale; **it is ten years ~ he left London** on kümme aastat sest ajast, kui ta lahkus Londonist; **~ you are ill, I must go alone** kuna (*või* et) te haige olete, pean ma üksi minema; **I have not seen him ~** ma ei ole teda sest ajast peale näinud; **the tree was there last year, but has ~ been cut down** puu oli seal mineval aastal, kuid ta on hiljem maha raiutud; **ever ~** sellest ajast peale (ikka ja alati); **long ~** kaua aega tagasi, (juba) ammugi; **some time ~** mõni aeg tagasi; **~ long ago** (juba) ammust ajast

sincere [sin'siə] *a.* **(-er, -est)** puhtsüdamlik, aval, avameelne, otsekohene, siiras

sincerity [sin'seriti] *s.* puhtsüdamlikkus, avameelsus, avalus, otsekohesus, siirus

sinciput ['sinsipət] *s. anat.* pealae (*e.* kiiru) esipool; *vrd.* **occiput**

Sinclair ['siŋklɛə] *pn.*

Sindbad ['sin(d)bæd], **Sinbad** ['sinbæd] *pn. folkl.* Sindbad (*ka* **S- the Sailor,** *üks peategelasi kirjandusteoses «Tuhat üks ööd»*)

sine I [sain] *s. mat.* siinus (*lüh.* **sin**) ◇ **~ curve** *mat.* siinusjoon, sinusoid

sine II ['saini] *prep. lad.* ilma, -ta ◇ **~ die** ['daii:] ilma (täht)päevata (*er. istungite edasilükkamise kohta; ilma uut kokkutuleku päeva määramata*); **~ qua non** ['kwei'nɔn] vältimatu tingimus *või* eeldus

sinecure ['s(a)inikjuə] *s.* sinekuur

sinecurist ['s(a)inikjuərist] *s.* sinekuuriomanik, vaevata palgasaaja

sinew ['sinju:] *s.* kõõlus, künnap; soon; *pl.* lihased, kehaline jõud; *haril. pl.* (*millegi*) tugevus, jõud **(of)** ◇ **the ~s of war** raha (ja muud materiaalsed vahendid)

sinewy ['sinju(:)i] *a.* **(-iness)** kõõluseline, sooni(li)ne; tugevasooneline, tugev

sinful ['sinf(u)l] *a.* **(-lly)** patune

sing [siŋ] **1.** *v. i. & t.* (*pret.* **sang** [sæŋ], *arh.* **sung** [sʌŋ]; *p. p.* **sung**) laulma (*ka piltl.*); (*kõrva kohta*) pilli ajama, kumisema; *poeet.* luuletama, luules ülistama; **2.** *s. Am. fam.* laulmine; koorislaulmine; laulukoor, -rühm ◇ **to ~ another song** (*or* **tune**) teist laulu laulma, tooni (alandlikumaks) muutma; **to ~ flat (sharp)** liiga madalalt (kõrgelt) laulma; **to ~ of** (*kellestki, millestki*) laulma, luules ülistama; **to ~ out** *fam.* valjusti hüüdma, hõikama (*enda-le tähelepanu tõmbamiseks*); **to ~ small** alandlikumat tooni võtma; **to ~ smb. to sleep** kedagi magama äiutama; **to ~ the praises of** (*kellelegi*) kiitust laulma, (*kedagi*) ülistama

sing. *lüh.* = **singular**

Singapore [siŋgə'pɔ:] *pn.* Singapur

singe [sindʒ] **1.** *v. t. & i.* **(-geing, -geable)** kõrvetama, kärsatama; kõrbema, kärssama; **2.** *s.* kõrvetus, (kerge) kõrbus ◇ **to have one's hair -ed** kõrvetuslokke teha laskma; **to ~ one's feathers** (*or* **wings**) *piltl.* oma näppe kõrvetama

singer ['siŋə] *s.* laulja; *poeet.* laululind, laulik, luuletaja

Singhalese [siŋgə'li:z] = **Sinhalese**

singing ['siŋiŋ] **1.** *a.* laulev, laulu-; **2.** *s.* laulmine; *atrib.* laulmis(e)-, laulu- ◇ **he has a ~ in his ears** ta kõrvad ajavad pilli; **~ festival** laulupidu; **~ lesson** laulutund; **~ voice** lauluhääl

singing-master ['siŋiŋmɑ:stə] *s.* lauluõpetaja

single ['siŋgl] **1.** *a.* üksik, ainus, ainuline; üheinimese-, ühele määratud; ühekordne; vallaline; **2.** *s. sport* üksikmäng (*näit. tennises*); ühena arvestatav punkt; üheotsapilet (= **~ ticket**); üksik, vallaline; *Am. fam.* üks dollar (*paberraha*); **3.** *v. t.* (*teiste hulgast*) esiletõstvalt välja valima **(out)** ◇ **to remain ~** vallaliseks jääma; **~ bed** üheinimesevoodi; **~ blessedness** *humor.* vallaspõli; **~ combat** kahevõitlus; **~ entry** *kaub.* liht- *e.* ühekordne raamatupidamine; **~ eye-glass** monokkel; **~ file** hanerida; **~ or return?** kas üks ots või edasi-tagasi? (*sõidupileti kohta*); **~ quotes** üksisjutumärgid; **~ sample** üksikproov, juhuproov

single-breasted ['siŋglbrestid] *a.* ühereallne, ühe nööbireaga (*rõiva kohta*)

single-celled ['siŋglseld] *a. biol.* üherakuline

single-deck ['siŋgldek] *a. mer.* ühetekiline

single-handed ['siŋgl'hændid] *a.* üksi, ilma teiste abita tehtud

single-hearted ['siŋgl'hɑ:tid] *a.* aval, otsekohene, kavaluseta

single-loader ['siŋgloudə] *s.* ühelaenguline püss

single-minded ['siŋgl'maindid] *a.* sihitruu, -teadlik; tagamõttetu, otsekohene

singleness ['siŋglnis] *s.* üksikus, ainulisus; vallalisus; avameelsus, otsekohesus ◇ ~ **of purpose** sihiteadlikkus
single-phase ['siŋglfeiz] *a. el.* ühefaasiline
single-seater ['siŋglsi:tə] *s.* üheistmeline auto *või* lennuk
singlestick ['siŋglstik] *s.* vehklemiskepp; keppvehklemine
single-sticker ['siŋgl'stikə] *s. fam.* ühemastiline laev
singlet ['siŋglit] *s.* (*meeste*) alussärk *või* -kampsun; võimlemissärk, särgik, paid
singleton ['siŋglt(ə)n] *s.* (*mängijal käes olev*) ainus kaart mõnest mastist; üksik ese; *er.* üksik laps
single-track ['siŋgltræk] *a.* üheröömeline (*raudtee kohta*); *piltl.* ühe šablooni järgi liikuv, kitsapiiriline (*mõistuse kohta*)
singletree ['siŋgltri:] *Am.* = **swingletree**
singly ['siŋgli] *adv.* üksikult, ükshaaval; omaette; ilma teiste abita
Sing-Sing ['siŋsiŋ] *pn.* (*New Yorgi osariigi keskvangla*)
singsong ['siŋsɔŋ] **1.** *s.* leelutus, luilutus, (ühetooniline) laulval toonil lugemine *või* laulmine; *fam.* ühislaulude õhtu (*er. lõkketule ümber*), ettevalmistamata laulukontsert; *atrib.* leelutav, ühetooniline; **2.** *v. i. & t.* leelutama, luilutama, ühetooniliselt (*või* poollauldes) ette kandma
singular ['siŋgjulə] **1.** *a.* erakordne, eriline, iseäralik, iseäraline, kummaline, imelik, veider; ainulaadne; *haruld.* ainuline, ainus; *lgv.* singulaarne, ainsuslik; *mat.* iseärane; **2.** *s. lgv.* singular, ainsus ◇ ~ **point** *mat.* iseärane (*e.* singulaarne) punkt; ~ **solution** *mat.* iseärane (*e.* singulaarne) lahend
singularity [siŋgju'læriti] *s.* erakordsus, erilisus; iseärasus, kummalisus, veidrus
Sinhalese [sin(h)ə'li:z] **1.** *a.* singaleesi; **2.** *s.* (*pl.* ~) singalees; singaleesi keel
sinister ['sinistə] *a.* pahaendeline; võigas, õudne, ähvardav, kurjakuulutav; õel, kuri; *arh., nalj.* vasak(poolne); *herald.* vapikilbi vasakul (eest vaadates paremal) poolel asetsev
sink [siŋk] **1.** *v. i. & t.* (*pret.* **sank** [sæŋk], *arh.* **sunk** [sʌŋk]; *p. p.* **sunk**; *vrd.* **sunken**) vajuma; alla (*või* põhja) vajuma; uppuma (*ka piltl.*); langema, alanema, kahanema, nõrgenema; langetama; (*häält*) tasandama, vaiksendama; (*laeva*) põhja laskma, uputama (*ka piltl.*); süvendama, süvistama; (*puurauku, kaevu*) puurima; maha matma, varjama; **2.** *s.* valamu, kraanikauss; reoveetoru; *piltl.* mülgas; *Am.* soomülgas; *geol.* lehter; *teatr.* vajuk; ◇ **to** ~ **into** (*millessegi*) vajuma, süüvima, sügavalt sisse tungima (*ka piltl.*); **to** ~ **into a chair** toolile vajuma; ~ **or swim** tulgu mis tuleb; **they agreed to** ~ **their differences for a time** nad nõustusid oma lahkarvamused ajutiseks maha matma; **to** ~ **the shop** *fam.* oma ameti (*või* tegevuse) üle vaikima; ~ **of iniquity** patumülgas; ~ **hole** *geol.* vajumislehter, karstilehter (*vrd.* ~**-hole**); ~ **lake** *geol.* karstijärv
sinker ['siŋkə] *s.* (põhja)vajuja, (-)vajutaja, põhjalaskja *jne.* (*vt.* **sink**); *er.* võrguvajutis, -kivi; õngetina; (*miini*) põhjaankur; *Am. sl.* (hõbe)dollar; *Am. sl.* (poolnätske) kook, *er.* rõngaskook, sõõrik (= **doughnut**)
sink-hole ['siŋkhoul] *s.* imbkaev; *ka* lampkast (= **cesspool**); *geol.* kurisu, karstilehter
sinking ['siŋkiŋ] *s.* vajumine; (põhja)vajutamine, uputamine *jne.* (*vt.* **sink**); madalam koht; *er.* seesmine tühjustunne (*näljast või hirmust*) ◇ ~ **at the heart** ängistustunne
sinking-fund ['siŋkiŋfʌnd] *s. maj.* amortisatsioonifond, (võla)kustutusfond
sinless ['sinlis] *a.* patutu
sinner ['sinə] *s.* patustaja, patune ◇ **old** ~ *fam.* vana patukott
Sinn Fein ['ʃin 'fein] *s.* Sinn Féin (*iirlaste rahvuslik partei*)
sin-offering ['sinɔfəriŋ] *s.* (patu)lepitusohver
sinologist [si'nɔlədʒist], **sinologue** ['sinəlɔg, -loug] *s.* sinoloog
sinology [si'nɔlədʒi] *s.* sinoloogia (*teadus hiina keelest ning kultuurist*)
sinter ['sintə] **1.** *s. geol.* allikalubi, nõrglubi; lubikäsn; nõrgkivi; **2.** *v. t. & i. tehn.* paagutama; paakuma
sinuosity [sinju'ɔsiti] *s.* looklevus, käänulisus; (*jõe*) looge, silmus, käänd
sinuous ['siŋjuəs] *a.* looklev, käänlev, käänuline
sinus ['sainəs] *s. anat.* urge, siinus; *bot.* väl-

jalõige, sämp; *med.* (*paise*) mädauuris; *haruld.* merekäär, laht; *vrd.* **sine** I
sinusoid ['sainəsɔid] *s. mat.* sinusoid
sinusoidal ['sainəsɔid(ə)l] *a. mat.* sinusoidaalne ◇ ~ **vibration** sinusoidaalne (*või* harmooniline) võnkumine
Sion ['saiən] = **Zion**
-sion [ʃ(ə)n] *vt.* **-ion**
Sioux [su:] **1.** *s.* (*pl.* ~ [su:z]) siuu(indiaanlane) (*P.-Ameerikas*); **2.** *a.* siuu(indiaanlaste)
sip [sip] **1.** *v. t. & i.* (**-pp-**) rüüpama, rüüpima; **2.** *s.* rüübe; lonksuke, tilgake
siphon ['saifən] **1.** *s.* sifoon(toru); sifoonpudel; *zool.* sifoon, putkes; **2.** *v. t. & i.* sifooni abil nõristama; läbi sifooni voolama *või* nõrguma
siphonophore [sai'fɔnəfɔ:, 'saifənəfɔ:] *s. zool.* putkloom, sifonofoor
sippet ['sipit] *s.* (*kastmes, piimas jms. leotatav*) leivaraasuke; *pl. kok.* pruunistatud leiva- *või* saiaraasukesed, krutoonid (*supi, puljongi jms. sisse poetamiseks*)
sir [sə:] **1.** *s.* söör, härra, armuline härra (*kõnetlusvormina, ilma järgneva nimeta; tarvit. võõraste või enesest kõrgemalseisvate isikute üttamiseks; iroon. ka alamate, poisikeste või isegi koerte tõreleval kõnetamisel*); **(S-)** sir (*Inglise alamaadli* — **baronet, knight** — *tiitel; tarvit. ristinime ees, näit.* S- **John Simson, S- John**); **2.** *v. t.* **(sir'd)** härratama, sõnaga «söör» kõnetama ◇ **yes (no),** ~ jah (ei), mu härra; **Dear S-** väga austatud härra! (*tarvit. kirja sissejuhatusena*; **S-** *üksi loetakse liiga külmformaalseks*)
sirdar ['sə:da:] *s. aj.* serdaar (*Briti valitsuse poolt määratav vägede ülemjuhataja koloniaalses Egiptuses*); (*idamaine*) väepealik, kindral
sire ['saiə] **1.** *s. poeet., ret.* isa, esivanem; (*tõulooma, er. hobuse*) isa, isane vanem (*vrd.* **dam**); **(S-)** *arh.* Majesteet, (Kuninglik, Keiserlik) Kõrgus (*tarvit. üttevormina*); **2.** *v. t.* isaks olema (*er. täku kohta*), (*isa poolt*) sigitama
siree [si'ri:] = **sirree** (*vt.* **sirrah**)
siren ['saiərin] *s. müt.* sireen; *piltl.* võrgutav naine; *atrib.* võrgutav; *tehn.* sireen, sireenvile; *zool.* siiren (*sabakonnaline*)
sirenian [saiə'ri:niən] *s. zool.* meriveiseline
Sirius ['siriəs] *s. astr.* Siirius, Orjatäht (= **dogstar**)
sirloin ['sə:lɔin] *s. kok.* (veiseliha) puusatükk, -praad, neerutükk
sirocco [si'rɔkou] *s.* (*pl.* **-os**) *meteor.* siroko
sirrah ['sirə], *Am. ka* **sir(r)ee** [si'ri:] *s. arh.* (*tarvit. ainult kärkiva või üleolekut väljendava üttesõnana, vrd.* **sir**) jõmpsikas, mehike, poiss
sirup ['sirəp] = **syrup**
sis [sis] *s. Am. fam.* õde, õeke (= **sister**); tüdruk, tüdrukuke, tüdu; *vrd.* **sissy**
sisal ['sis(ə)l, si(:)'sɑ:l] *s. tekst.* sisal(kiud), agaavikiud (*ka* ~ **hemp**); *bot.* sisaliagaav (= ~ **plant**)
Sisera ['sisərə] *pn.*
siskin ['siskin] *s. zool.* siisike
sissified ['sisifaid] *a. fam.* naiselikustunud, naiselikuks (*või* tossiks, hellikuks) muutunud; *vrd. järgm.*
sissy, *ka* cissy ['sisi] *s. fam.* õeke (= **sis, sister**); tütarlapselik poiss *või* mees, tossike, hellik, memmepoeg
sister ['sistə] *s.* õde, sõsar; kloostriõde, nunn; (vanem) meditsiiniõde, palatiõde; = ~**-in-law**; *atrib.* sõsar- ◇ **she is** ~ **to** (*or* **the** ~ **of**) ta on (*kellegi*) õde; **she has been a** ~ **to me** ta on olnud mulle õeks; ~ **ship (arts, nations, etc.)** sõsarlaev (-kunstid, -rahvused jne.); ~ **german** täis- *e.* pärisõde
sisterhood ['sistəhud] *s.* sõsar(l)us; õeskond, sõsarkond, *er.* kloostriõdede kogu
sister-in-law ['sistərinlɔ:] *s.* (*pl.* **sisters-**) nadu, meheõde; käli, naiseõde; vennanaine
sisterly ['sistəli] *a.* õelik, sõsarlik
Sistine ['sistain, -ti:n] *a.* Sixtuse ◇ ~ **Chapel** Sixtuse kabel (*Vatikanis*); ~ **Madonna** *kunst* Sixtuse madonna (*Raffaeli maal*)
Sisyphean [sisi'fi(:)ən] *a.* Sisyphose ◇ ~ **toil** Sisyphose töö, lõpmatu raske viljatu vaev
Sisyphus ['sisifəs] *pn. müt.* Sisyphos
sit [sit] *v. i. & t.* (*pret. & p. p.* **sat** [sæt], *arh.* **sate** [sæt, seit]; **-tt-**) istuma; istet võtma; asuma, asetsema, lasuma; (*rõivaste kohta*) istuma, sobima; (*kunstnikule*) istuma, poseerima; munadel istuma, hauduma; (*parlamendi, kohtu jms. kohta*) koos istuma, istungeid pidama; istuma panema ◇ **he**

~s **his horse well** ta istub hästi oma hobuse seljas; **I sat me** (*or* **myself**) **down** *arh.* ma võtsin istet (= **I sat down**); **the hen wants to** ~ kana kipub hauduma; **to** ~ **at the feet of** (*kellegi*) õpilane olema; **to** ~ **back** istudes seljatoele nõjatuma; *piltl.* lõõgastuma, mitte pingutuma; **to** ~ **down** maha istuma, istet võtma; **to** ~ **down before** *er.* piirama hakkama; **to** ~ **down under** *er.* (*millegagi*) leppima, (*millelegi*) alistuma; **to** ~ **for** (*teatavat valimisringkonda*) parlamendis esindama; **to** ~ **for one's picture** (*or* **portrait**) ennast maalida laskma; **to** ~ **in** sees istuma; *er. fam.* (kodus) lapse järele vaatama; *Am. sl.* kaasa tegema, osa võtma (*millestki* **on**); *vrd.* ~**-in**; **to** ~ **in judgement** kohut mõistma (*kellegi üle* **on**); **to** ~ **on** *er.* (*mingit asja arutava komisjoni*) liige olema; *sl.* läbi pragama; **to** ~ **on the fence** *piltl.* kahe tooli vahel istuma; **to** ~ **out** (*tantsust*) mitte osa võtma; (*etendust*) lõpuni pealt vaatama; (*teistest külalistest*) kauem viibima; **to** ~ **tight** *sl.* kindlalt kohal püsima; **to** ~ **under (a preacher)** (jutlustajat) reeglipäraselt kuulamas käima; **to** ~ **up** istukile tõusma; (*haige kohta*) voodis istuma hakkama; ennast istudes sirgu ajama; (kaua) üleval olema; *Am.* ärksaks muutuma (*ka* **to** ~ **up and take notice**); **to make smb.** ~ **up** *sl.* kellelegi «pirni» panema, kellelegi ootamatut vapustust valmistama; **to** ~ **upon** = **to** ~ **on**; **-tting president** (veel) ametisolev president; **-tting tenant** tegelikult kohal viibiv rentnik

sit-down ['sitdaun] **1.** *a.* (maha)istumis-; **2.** *s.* istumisstreik (= ~ **strike**) ◇ ~ **demonstration** istumisdemonstratsioon (*tänaval, väljakul*)

site [sait] **1.** *s.* (*asula või hoone*) asukoht, asupaik; koht, paik; ehituskrunt, -plats, -koht; **2.** *v. t.* (*millegi*) asukohta kindlaks määrama; asetama (*er. asulat või hoonet*) ◇ ~ **plan** *ehit.* asendiplaan

sit-in ['sitin] **1.** *a.* (sees)istumis-; **2.** *s.* istumisstreik, istungstreik (*mingis hoones* = ~ **strike**)

sitology [s(a)i'tɔlədʒi] *s.* sitoloogia, toiduõpetus

sitomania [saito(u)'meiniə] *s.* sitomaania, söömahullus, isutäitmatus (*vaimuhaigeil*)

sitophobia [saito(u)'foubiə] *s.* sitofoobia, toidupelgus

sitter ['sitə] *s.* istuja; ennast maalida laskja, modell; hauduv kana; *sl.* kerge amet ◇ ~**-in** (väike)lapse järelevaataja, (ajutine) lapsehoidja (*vanemate ajutisel kodunt äraolekul*, = **baby-sitter**)

sitting ['sitiŋ] *s.* istumine; istung, istungiaeg, -vältus; *kunst* (poseerimis)seanss; ennast maalida laskmine; (*kana*) haudumine; hauduva kana alla asetatud munadekogu ◇ ~ **room** *haruld.* istumisruum (*näit. autos või lennukis*)

sitting-room ['sitiŋrum] *s.* elutuba

situate ['sitjuit] *a. arh.* (*teatavas kohas*) asetsev *või* asuv (**in**); *vrd. järgm.*

situated ['sitjueitid] *a.* asetsev, asuv; teatavas olukorras (*või* seisundis) olev ◇ **thus** ~ sellises olukorras; ~ **as he is** tema olukorras; **to be** ~ asetsema, paiknema; **the town is** ~ **on a hill (by a river, etc.)** linn asetseb mäe otsas (jõe kaldal jne.)

situation [sitju'ei∫(ə)n] *s.* asend, asukoht; seisund, olukord, asjaolu, asjalugu, situatsioon; teenistuskoht ◇ **to come out of a difficult** ~ **with credit** raskest olukorrast auga välja tulema; **to find a** ~ teenistuskohta leidma

sit-upon ['sitəpɔn] *s. fam.* tagumik, istmik

sitz-bath ['sitsbɑ:θ] *s.* istevann, bidee

Siva ['si(:)və] *s.* Šiva (*üks brahmanismi kolmest peajumalast*)

Siward ['sju(:)əd] *pn.*

six [siks] *a. & s.* kuus ◇ **it is** ~ **of one and half a dozen of the other** üks maksab kopik tükk ja teine rubla sada (*s. o. vahe on ainult nimetuses*); **at** ~**es and sevens** täielikus segaduses

sixer ['siksə] *s.* (*kriketimängus*) kuut jooksu võimaldav (ja kuut punkti andev) löök

sixfold ['siksfould] **1.** *a.* kuuekordne; **2.** *adv.* kuuekordselt

sixfooter ['siks'futə] *s.* kuue jala pikkune isik

sixpence ['sikspəns] *s.* kuus (Inglise) penni; kuuepennine hõbemünt

sixpenny ['sikspəni] *a.* kuuepennine ◇ ~ **bit** (*or* **piece**) kuuepennine hõbemünt (= **sixpence**)

sixshooter ['siksʃu:tə] *s.* kuuelasuline revolver

sixte [sikst] *s.* sikst (*kuues vehklemisasend*)

sixteen ['siks'ti:n] *a. & s.* kuusteist(kümmend)

sixteenmo, 16mo [siks'ti:nmou] *s.* kuueteistkümnendikkaust, -formaat

sixteenth ['siks'ti:nθ] **1.** *a.* kuueteistkümnes; **2.** *s.* kuueteistkümnendik

sixth [siksθ] **1.** *a.* kuues; **2.** *s.* kuuendik; *muus.* sekst

sixthly ['siksθli] *adv.* kuuendaks

sixtieth ['sikstiiθ] **1.** *a.* kuuekümnes; **2.** *s.* kuuekümnendik

Sixtus ['sikstəs] *pn.*

sixty ['siksti] *a. & s.* kuuskümmend ◇ **a** ~**-four** (*or* ~**-four thousand**) **dollar question** *sl.* raske küsimus, tähtsaim küsimus *või* probleem

sizable ['saizəbl] *a.* (**-bly**) kogukas, kaunis suur, tunduv

sizar ['saizə] *s.* abirahasaaja, (osaline) stipendiaat (*Cambridge'i ülikoolis ja Trinity College'is Dublinis*); *vrd.* **scholar**

size I [saiz] **1.** *s.* suurus, mõõteulatus; mõõtmed; mõõt, kaust, formaat; *trük.* keegel; (*kinga, krae, kinda jms.*) number; **2.** *v. t. & i.* suuruse järgi sort(eer)ima; (*millelegi*) teatavat suurust andma ◇ **to take the** ~ **of** (*millegi*) suurust mõõtma; **standard** ~ standardsuurus; **drawn full** ~ joonistatud loomulikus suuruses; **all of a** ~ kõik ühes suuruses; **pocket** ~ taskuformaat; **what** ~ **is it?** millises suuruses (*või* missuguses kaustas, missugune number *jne.*) see on?; **several -es too small** mitme numbri võrra liiga väike; **that's about the** ~ **of it** nii see asjalugu umbes on; **to** ~ **up** (*v. t.*) suuruselt hindama, takseerima (*ka piltl.*); (*v. i.*) *Am.* võrdne (*või* kõrvutatav) olema (*millegagi, kellegagi* **with, to**)

size II [saiz] **1.** *s.* mett (-ti), liht, kliister; **2.** *v. t.* mettima, lihtima, kliisterdama

sizeable ['saizəbl] = **sizable** .

-sized [saizd] *a.* . . . suurusega, -suuruses, -kaustaline (*näit.* **good-**~ tubli suurusega, kaunis suur; **under**~ harilikust vähema suurusega, alamõõduline)

sizzard ['sizəd] *s. Am. sl.* kuumalaine

sizzle ['sizl] **1.** *s.* särin; särts, särtsakus; **2.** *v. i. & t.* särisema; särtsuma; säristama

S.J. ['es'dʒei] *lüh.* = **Society of Jesus** jesuiitide ordu

sjambok ['∫æmbɔk] *s.* (*L.-Aafrikas tarvitatav*) raske nahkpiits

skag [skæg] = **scag**

Skagerrak ['skægə'ræk, 'skɑ:g-] *pn.* Skagerrak

skald, sc- [skɔ:ld] *s. kirj.* skald

skaldic, sc- ['skɔ:ldik] *a. kirj.* skaldi-, skaldidele omane

skate I [skeit] *s. zool.* rai(kala)

skate II [skeit] **1.** *s.* uisk; **2.** *v. i. & t.* uisutama, uisklema ◇ **to** ~ **over thin ice** *piltl.* libedal jääl kõndima; **to go -ting** uisutamas käima; uisutama minema

skate III [skeit] *s. Am. sl. van.* (hobuse)kronu, setukas; vennike (*haril.* **a good** ~); närukael (*haril.* **a cheap** ~)

skateboard ['skeitbɔ:d] *s.* rula

skateboarding ['skeitbɔ:diŋ] *s.* rulasõit

skater ['skeitə] *s.* uisutaja, uiskleja

skating-rink ['skeitiŋriŋk] *s.* uisutee, liuväli; rulluisutee

Skeat [ski:t] *pn.*

skedaddle [ski'dædl] *v. i. sl.* plehku panema

skee [ski:] *Am. haruld.* = **ski**

skeet [ski:t] *sport peam. Am.* = **trap-shooting**

skein [skein] *s.* pasmas (*lõngavihi osa*); parv metshanesid *või* -parte *jms.* ◇ **tangled** ~ sasipundar (*ka piltl.*)

skeletal ['skelit(ə)l] *a.* (**-lly**) skeletiline, skeleti-, luustikuline, luustiku-; toestikuline, toestiku-, toese-; *piltl.* visandlik ◇ ~ **muscles** skeletilihased, toeselihased

skeleton ['skelitn] *s.* skelett, luustik, luukere; toes, toestik (*ka piltl.*); tugiraamistik; *ehit.* karkass, sõrestik; *piltl.* kondikava, üldjooneline visand ◇ ~ **at the feast** (*or* **banquet**) lõbusat tuju rikkuv asi *või* asjaolu; ~ **in the cupboard** (*or* **closet**) (võõraste eest varjatav) halb perekonnasaladus; ~ **building** *ehit.* karkassehitis, sõrestikehitis; ~ **crew (regiment, etc.)** minimaalse koosseisuga meeskond (rügement jne.), meeskonna (rügemendi jne.) põhikaader; ~ **key** muuk(raud)

skeletonize ['skelitənaiz] *v. t.* skeletiks (*või*

luukereks, luustikuks) muutma (*ka piltl.*); kondikavaks (*või* üldjooneliseks visandiks) kärpima

Skelton ['skeltn] *pn.*

skeptic, -ical, -icism = **sceptic, -ical, -icism**

skerry ['skeri] *s.* kaljulaid, rannalähedane kaljusaar, skäär

sketch [sketʃ] **1.** *s.* skits, visand, kavand, eskiis; *teatr.* sketš; *kirj.* olukirjeldus; *sl.* untsantsakas; **2.** *v. i. & t.* skitseerima, visandama, kavandama ◇ **to make a ~ of** skitseerima, visandama; **to ~ out** üldjoontes joonistama *või* kirjeldama

sketch-block ['sketʃblɔk] *s.* visandite plokk

sketch-book ['sketʃbuk] *s.* visandite vihik

sketch-map ['sketʃmæp] *s.* skemaatiline (maa)kaart

sketchy ['sketʃi] *a.* **(-ier, -iest; -ily, -iness)** visandlik, üldjooneline; *fam.* puudulik, kehvavõitu, napp; pealiskaudne

skew [skju:] **1.** *a.* viltune, vildak, kaldne, kald-, kaldnurkne (*er. ehitiste, masinaosade jms. kohta*); **2.** *s.* viltusus, vildakus; **3.** *v. i. & t.* viltu minema, viltu pöörduma *või* pöörama ◇ **to ~ at** (*or* **upon**) (*millelegi*) kõõritama, kõõrdi vaatama

skewbald ['skju:bɔ:ld] *a.* pugal(ik), (lapiliselt) kõrbkirju

skewer ['skju:ə] **1.** *s.* ork, pahl, praevarras; *nalj.* mõõk; **2.** *v. t.* orgi (*või* pahla) otsa ajama, vardasse ajama

skew-eyed ['skju:aid] *a.* kõõrsilmne, kõõritav

ski [ski:, *haruld.* ʃi:] **1.** *s.* (*pl.* **~, skis**) suusk; **2.** *v. i.* **(ski'd,** *Am.* **skied; skiing)** suusatama, suusklema

skibob ['ski:bɔb] *s. sport* suusabobi

skid [skid] **1.** *s.* rööbaspuu (*või* -palk, -pakk, -laud) (*raske eseme libistavaks laadimiseks*); (*ratta*) tõkkeklots, tõkisking; (*lennuki*) sabakark; (*sõiduki*) külglibisemine; **2.** *v. t. & i.* **(-dd-)** rööbaspuudel (*või* -palkidel, -pakkudel, -laudadel) libistama; tõkkeklotsiga (*või* tõkiskingaga) pärssima; (*sõiduki kohta*) külglibisema ◇ **the car went into a ~** auto hakkas küljetsi libisema; **on the ~s** *Am. sl.* alla käimas, langemas; **to hit the ~s** *Am. sl.* (kiiresti) alla käima; **~ chain** (*sõiduki*) rehvikett

skid(d)oo [ski'du:] *v. i. Am. sl.* jalga laskma ◇ **~!** kõtt!, kasi minema!

skid-lid ['skidlid] *s. sl.* (*mootorratturi*) kaitsekiiver (= **crash-helmet**)

skier ['ski(:)ə, *haruld.* 'ʃi(:)ə] *s.* suusataja, suuskleja

skies [skaiz] *vt.* **sky**

skiff [skif] *s.* (kerge) lootsik; *sport* skiff

skiffle ['skifl] *s.* liik moodsat inglise (džässilaadilist) isetegevuslikku muusikat (*laul kitarri ja löökpillide saatel*)

skiing ['ski(:)iŋ, *haruld.* 'ʃi(:)iŋ] *s.* suusatamine; suusasport; *atrib.* suusatamis-, suusa-

ski-joring ['ski:jə:riŋ, -dʒɔ:riŋ] *s. sport* hobuse (*või* mootorsõiduki) slepis suusatamine

ski-jump ['ski:dʒʌmp, *haruld.* ʃi:-] *s. sport* suusahüpe; *ka* suusahüppemägi (= **~ hill**)

ski-jumping ['ski:dʒʌmpiŋ, *haruld.* ʃi:-] *s. sport* suusahüpped, suusahüppevõistlus

skilful ['skilf(u)l] *a.* **(-lly)** osav, kogenud

skill [skil] **1.** *s.* osavus, oskus, vilumus (*milleski* **in**; *millegi tegemisel* **in doing, to do**); *Am.* kunst; *pl.* oskused ning kogemused; **2.** *v. impers. arh.* tähtis olema, kasu tooma, aitama ◇ **it ~s not** *arh.* sellest pole mingit kasu, see ei aita; **but what ~s talking**! *arh.* kuid mis on rääkimisest kasu?

skilled [skild] *a.* oskuslik, vilunud, kogenud, õppinud ◇ **~ labour** oskustöö, kvalifitseeritud töö; oskustöölised; **~ worker** oskustööline, kvalifitseeritud tööline

skillet ['skilit] *s.* (kolme- *või* neljajalgne) pika varrega keedupott; sulatustiigel; praadimis- *või* moorimispann

skilly ['skili] *s.* vedel kaerajahupuder, kaerajahukört (*er. vangla- või vaestemajatoiduna*)

skim [skim] **1.** *v. t. & i.* **(-mm-)** (*piima*) koorima, riibuma, riisuma; (*koort, vahtu jms.*) kõrvaldama **(off)**; sirvima, põgusalt lugema; (*milleltki*) nipet-näpet koguma; kergelt puudutama, (libistades) riivama; libisema, liuglema **(along, over, etc.)**; **2.** *s.* koore- *või* vahuvõtmine, (äravõetav) koor *või* vaht (= **scum**); kooritud piim (= **~ milk**); libistus, ülelibisemine ◇ **to ~ the cream off** *piltl.* paremikku kõrvaldama; **~ milk** kooritud piim, lõss

skimmer ['skimə] *s.* koorija; *er.* vahukulp; (üle)libiseja; *zool.* käärnokk (= **scissor-bill**); *Am. sl.* (õlg)kübar

skimming ['skimiŋ] *s.* koorimine, riibumine, riisumine; libisemine, liuglemine; *pl.* koormed; *pl.* ärakooritud vaht ◇ **~-dish** (suur) piimakoorimiskulp; *sl.* lamedapõhjaline purjejaht

skimp [skimp] *v. t. & i.* napilt andma; koonerdama, krööpima, ihnutsema, kokkuhoidlikult elama

skimpy ['skimpi] *a.* **(-ier, -iest; -ily, -iness)** napp, vähene, ebaküllaldane; koonerdav, kröönіv, ihne, kitsi

skin [skin] **1.** *s.* nahk; kest, koor; (*vedeliku*) pinnakile, pind; nahklähker; *pl. Am. sl.* (*er. džässorkestri*) trummid; *fam.* veekindlad rõivad; trikoorõivad (= **tights**); **2.** *v. t. & i.* **(-nn-)** nülgima; nahka maha hõõruma, marrastama; koorima; (*rõivaid, näit. kampsunit*) seljast tõmbama **(off)**; *sl.* «koorima», tüssama; nahaga katma *või* kattuma **(over)**, (*haava kohta*) koorduma, uut nahka kasvatama **(over)** ◇ **true** (*or* **inner**) **~** *anat.* pärisnahk; **outer ~** *anat.* marrasknahk; **to jump out of one's ~** nahast välja hüppama (*rõõmust, üllatusest jne.* **with joy, surprise, etc.**); **to change one's ~** nahka muutma (*ka piltl.*); **I would not be in your ~** ma ei tahaks teie nahas olla; **he is only ~ and bones** ta on ainult luu ja nahk; **by** (*or* **with**) **the ~ of one's teeth** hädavaevu, üle noatera; **to get under smb.'s ~** *fam.* kellelegi närvidele käima; **~ effect** *el.* pinnanähtus, -efekt, skinnefekt; **~ friction** *füüs.* pindhõõre; **~ man** *Am. sl.* trummimängija (*er. džässorkestris*); **to keep one's eyes -nned** *sl.* silmi lahti hoidma, valvas olema (*millegi suhtes* **for**)

skin-deep ['skindi:p] *a.* pealiskaudne, mittesügav

skin-diving ['skindaiviŋ] *s.* (akvalangiga) sukeldumine (*ka sport*); *ka* (akvalangita) sukeldumine (*elukutseliste pärlipüüdjate puhul*)

skin-flint ['skinflint] *s.* kitsipung, ihnuskoi

skinful ['skinful] *s.* (*pl.* **-ls**) nahklähkritäis (*er. veini*); *piltl.* keretäis joovastavat jooki ◇ **with a ~** lakku täis

skin-game ['skingeim] *s.* kinnasteta võitlus (*poksis*); *piltl.* halastamatu võitlus; *Am. sl.* «koorimine», tüssamine

skin-grafting ['skingrɑ:ftiŋ] *s. med.* nahasiirdamine

-skinned [skind] *a.* -nahaline (*näit.* **dark-~, thick-~**)

skinner ['skinə] *s.* nahkur; nülgija; *sl.* «koorija», tüssaja

skinny ['skini] *a.* **(-ier, -iest; -ily, -iness)** nahkne, nahkjas; kuivetu, kõhn, kõhetu

skip I [skip] **1.** *v. i. & t.* **(-pp-)** hüplema, karglema, kekslema, keksima; äkitselt ühelt asjalt **(from)** teisele **(to)** üle minema *või* hüppama; (*lugedes*) vahele jätma; (*lutsukivina*) põrklema; (*kividega*) lutsu viskama; *Am. fam.* jalga laskma (*ka ~* **out**); **2.** *s.* (kerge) hüpe, keksatus; hüplemine; ülehüpe, vahelejätmine, -jätt ◇ **he -pped (over) my name** ta jättis mu nime vahele

skip II [skip] *s. sport* kapten, meeskonnajuht (= **skipper** II)

skip III [skip] *s. mäend.* tõstetoober; *er.* skipp (*puistmaterjalide tõstmise anum*)

skip-jack ['skipdʒæk] *s.* (*linnurinnakust tehtav*) hüpiknukk; hüpikkala (*mitmesuguste troopikamerede kalade nimetus*); *zool.* naksur (*teatav mardikas*)

skipper I ['skipə] *s.* hüpleja, kargleja, keksleja; hüpikkala (= **skip-jack**); punnpea (*liblikas*); juustukärbse vastne, «hüppur» (= **cheesehopper**); *ka* naksur

skipper II ['skipə] *s.* kipper, (*väikese laeva*) kapten, laevajuht; (*mõnes sportmängus, näit. kriketis*) kapten, meeskonnajuht ◇ **~'s daughters** *fam.* kõrged valgeharjalised lained

skipping-rope ['skipiŋroup] *s.* hüpits, hüppenöör (*ka sport*)

Skipton ['skiptən] *pn.*

skirl [skə:l] *Š.* **1.** *s.* (*torupilli*) üürgamine; **2.** *v. i.* üürgama (*er. torupilli kohta*)

skirmish ['skə:miʃ] **1.** *s.* korrapäratu võitlus, (ootamatu) kokkupõrge, eelvõitlus, tulevahetus; *piltl.* jagelus, (äge) sõnavahetus; **2.** *v. i.* korrapäratust võitlusest (*või* eelvõitlusest, tulevahetusest) osa võtma

skirt [skə:t] **1.** *s.* seelik, undruk, kõrtsik; (seeliku)ääris; *sl.* seelikukandja, naine; (kuue)hõlm; (*rõiva, er. seeliku, särgi*) saba; ääris, ääreala; *pl.* äärealad; **2.** *v. t. & i.* äärist

läbima, ääreala riivama; ääristama, äärealal asuma; piki merekallast purjetama (**along**) ◇ **divided** ~ püksseelik; ~ **of beef** *kok.* (veise) vaheliha (*toiduks*)

skirt-dancing ['skə:tdɑ:nsiŋ] *s. teatr.* serpentiintants (*tants pikkades hõljuvates loorseelikutes*)

skirting(-board) ['skə:tiŋ(bɔ:d)] *s. ehit.* põrandaliist, ääreliist

skit [skit] *s.* (ülemeelik) pilkevisand, kerge satiir

skitter ['skitə] *v. i. & t.* veepinda riivates pladinal lendama (*er. metšpardi kohta*); õngesööta veepinnal libistama

skittish ['skitiʃ] *a.* peru, perukas (*hobuse kohta*); ülemeelik, tujukas

skittle ['skitl] *s.* keeglikurikas, veeremängunui; *pl.* (*tarvit. sg-na*) keeglimäng, keegel, veeremäng ◇ ~**s!** lollus puha!; **beer and** ~**s** muretu lõbutsemine

skittle-alley ['skitlæli], **-ground** [-graund] *s.* veeremängurada, keeglirada

skive [skaiv] *v. t.* (*nahka*) õhukeseks lõhestama *või* kaapima; (*vääriskivi*) äärest õhukeseks lihvima; *mil. sl.* «nahka vedama», (kohustustest) kõrvale hiilima

skivvy I ['skivi] *s. fam.* teenijatüdruk, majateenija

skivvy II ['skivi] *s. Am. sl. er. mer.* alussärk; *haril. pl.* aluspesu

skiwear ['ski:wɛə] *s.* suusariietus

skua ['skjuə] *s. zool.* änn, röövkajakas ◇ **long-tailed** ~ pikksaba-änn

skulduggery, skulld- [skʌl'dʌgəri] *s. Am. fam.* sohk, pettus, kelmus

skulk [skʌlk] *v. i.* hiilima, varitsema; kõrvale hiilima, varju pugema (**behind**); *ka* viilima, (kohustustest) kõrvale hiilima (= **shirk**)

skull [skʌl] *s.* kolju, pealuu, kolp ◇ **thick** ~ paks pealuu; *piltl.* aeglane mõistus; ~ **and cross-bones** surnupealuu ja risti asetatud sääreluud (*surma embleem*)

skull-cap ['skʌlkæp] *s.* pigimüts, toamüts; *bot.* tihashein

skullduggery [skʌl'dʌgəri] = **skulduggery**

skunk [skʌŋk] *s. zool.* skunk, vinukloom; skunginahk; *fam.* tõhk, tõbras, närukael

sky [skai] **1.** *s.* taevas, taevalaotus, -võlv; **2.** *v. t.* **(-ied)** (*kriketipalli*) kõrgele õhku lööma; (*pilti*) kõrgele riputama ◇ **a blue (cloudy, leaden, stormy, etc.)** ~ sinine (pilvine, tinakarva, tormine jne.) taevas; **under warmer skies (a foreign** ~**)** soojema (võõra) taeva all, soojemas (võõras) kliimas; **to laud to the skies** taevani ülistama; ~ **juice** *Am. sl.* (vihma)vesi; ~ **pilot** (*or* **police**) *Am. sl.* jutlustaja, kirikuõpetaja

sky-blue ['skai'blu:] **1.** *a.* taeva(s)sinine; **2.** *s.* taeva(s)sinine värv(us)

Skye [skai] **1.** *pn.*; **2.** *s.* skaiterjer (*Skye saarelt põlvnev pikakarvaline madal terjer; =* ~ **terrier**)

skyey ['skaii] *a.* taevane, taevalik, taevas(s)-; taeva(s)sinine

sky-high ['skai'hai] *fam.* **1.** *a.* taevakõrgune, taevani ulatuv; **2.** *adv.* taevakõrguseni, taevani

skylark ['skailɑ:k] **1.** *s.* (põld)lõoke; **2.** *v. i.* vembutama, jantima

skylight ['skailait] *s.* katuse- *või* laeaken; *mer.* keilut, valgusluuk

skyline ['skailain] *s.* vaatepiir, horisondijoon; (*mägede, metsade, majade jms.*) varijoon (*taeva taustal*)

sky-rocket ['skairɔkit] **1.** *s.* (tulevärgi)rakett; **2.** *v. i.* raketina tõusma, kiiresti tõusma (*er. hindade kohta*)

sky-sail ['skaiseil] *s. mer.* keiselpuri (*roilraast kõrgem puri*)

skyscape ['skaiskeip] *s.* taevamaal(ing)

skyscraper ['skaiskreipə] *s.* pilvelõhkuja

skyward ['skaiwəd] **1.** *a.* taevapoolne; **2.** *adv.* = *järgm.*

skywards ['skaiwədz] *adv.* taeva pool(e)

sky-writing ['skairaitiŋ] *s.* «taevale kirjutamine», *er.* tiirleva lennuki suitsu abil kirjutatud reklaam(tekst)

slab [slæb] *s.* plaat, lamik, tahvel; *tehn. ka* släät; *ehit.* pindlaud; *fam.* viilukas ◇ **roof** ~ katuse(katte)plaat; **wall** ~ seinapaneel

slabbing-mill ['slæbiŋmil] *s. tehn.* släbing (*suure tootlikkusega toorikuvaltspink*)

slack I [slæk] **1.** *a.* lõtv, lodev, loid; (*köie kohta*) lõdvalt rippuv; **2.** *s.* lõdve; (*köie, purje jms.*) lõdvend (*lõtv osa*); seisuvesi (*tõusu ja mõõna vahel*; = ~ **water**); lõtv (*või* loid) aeg (*kaubitsemises või muus tegevuses*); logelus; *pl.* laiad (kott)püksid; **3.** *v. t. & i.* lõdvendama, lõdvaks laskma; lõdvenema, lõtvuma (= **slacken**); *fam.* logelema; *arh.* (*kohustusi*) loiult täitma; (*lupja*) kustutama (= **slake**) ◇ ~ **suit** (mugav) spordi- *või* koduülikond; (*naiste*) pükskostüüm; **to** ~ **away** (*or* **off**) lõdvendama, lõdvaks laskma; lõtvuma; *mer.* viirama, (*trossi*) järele andma; **to** ~ **up** käiku tasandama, kiirust vähendama (*enne peatumist*)

slack II [slæk] *s. mäend.* söehiib, -tolm

slacken ['slæk(ə)n] *v. t. & i.* lõdvendama, lõdvaks laskma; loiutama; lõõgastama; aeglustama; lõtvuma, lõdvenema; loiduma; lõõgastuma; aeglustuma ◇ **to** ~ **speed** kiirust vähendama

slacker ['slækə] *s.* logeleja, logard

slack-lime ['slæklaim] *s.* kustutatud lubi (= **slaked lime**)

slackness ['slæknis] *s.* lõtvus; lodevus, loidus

Slade [sleid] *pn.*

slag [slæg] **1.** *s.* räbu, šlakk; **2.** *v. i.* **(-gg-)** räbustuma, räbu (*e.* šlakki) moodustama; räbuks muutuma

slain [slein] *vt.* **slay**

slake [sleik] *v. t. & i.* (*janu, kättemaksuiha, lupja jms.*) kustutama; *haruld.* lõdvenema, lõtvuma (= **slack**)

slalom ['slɑ:ləm] *s. sport* slaalom ◇ **giant** ~ suurslaalom

slam [slæm] **1.** *v. t. & i.* **(-mm-)** prantsatama, prantsatades sulgema *või* sulguma, prantsatades lööma, kinni viskama *või* viskuma; (*raamatut, kaarte jms.*) lauale viskama (**down**); *sl.* armetult kolkima, materdama; *piltl.* rängalt arvustama; **2.** *s.* prantsatus; (*mõnes kaardimängus*) slämm

slammer ['slæmə] *s. sl.* pogri, vahiputka

slander ['slɑ:ndə] **1.** *s.* laim, laimdus, laimujutt; **2.** *v. t.* laimama, (*kellegi kohta*) laimujuttu levitama

slanderous ['slɑ:ndərəs] *a.* laimuline, laimu-

slang [slæŋ] **1.** *s.* släng, argoo, žargoon; *atrib.* slängiline, argooline, žargooniline; **2.** *v. t. & i. fam.* läbi sõimama; sõimlema ◇ **schoolboy (thieves, etc.)** ~ koolipoiste (varaste jne.) erikeel; ~**ing match** *fam.* inetu sõnavahetus, vastastikune sõimlemine

slangy ['slæŋi] *a.* **(-ier, -iest; -ily, -iness)** slängiline, slängikas, argooline, žargooniline; (*käitumise, rõivastuse jms. kohta*) silmatorkav, toretsev

slant [slɑ:nt] **1.** *v. i. & t.* längus olema, kalduma; längutama, kallutama; kallakut andma; **2.** *s.* längus, kallakus, viltusus; läng, kallak; *Am.* vaatepunkt, arvamus; **3.** *a. poeet.* längus olev, viltune (= **slanting**) ◇ **on the** ~ längus, viltu, kallakil (= **aslant**)

slanting ['slɑ:ntiŋ] *a.* längus olev, viltune; libajas, veerjas

slantwise ['slɑ:ntwaiz] *adv.* längu(s), längakil(e), (pool)viltu; libamisi

slap [slæp] **1.** *v. t.* **(-pp-)** plaksu (*või* laksu) andma, plaksatades (*või* laksatades) lööma (*või* virutama, äigama); plaksatades (*või* laksatades) panema *või* asetama; **2.** *s.* plaksatus, laksatus, plaksatav (*või* laksatav) (kämbla)hoop; **3.** *adv.* plaksti, laksti ◇ **a** ~ **in the face** (kämbla)hoop näkku (*ka piltl.*); **he hit me** ~ **in the eye** ta lõi mulle plaksti vastu silma

slap-bang ['slæp'bæŋ] *adv.* «kärts ja põmm», plauhti, järsku ning kärarikkalt

slapdash 1. ['slæp'dæʃ] *adv.* priuh-prauh, tormakalt, huupi, järelemõtlematult; **2.** ['slæpdæʃ] *a.* tormakas, järelemõtlematu; *ka* hooletu, lohakas

slap-happy ['slæphæpi] *a. sl.* (pähe) saadud hoobist segane (*poksija kohta*); totralt lõbus, hoolimatult ning lärmakalt heatujuline

slapjack ['slæpdʒæk] *s. Am.* plaadikook (= **griddlecake**); teatav (lihtne) kaardimäng

slapping ['slæpiŋ] *a. sl.* «laksuv», kiire, suur *või* tore

slapstick ['slæpstik] *s. teatr.* plaksukepp, narrikepp; *piltl.* labane jant; *atrib.* labaselt koomiline

slap-up ['slæpʌp] *a. sl.* tore, uhke, šikk; kõigi mugavustega

slash [slæʃ] **1.** *v. i. & t.* (*mõõgaga*) raiuma, (*noaga, piitsaga*) hoope jagama; *piltl.* armutult maha tegema; (*riiet*) lõhestama, lõhikuid tegema; (lõhki) lõikama; *Am.* kärpima, vähendama; **2.** *s.* (mõõga-, noa-, piitsa)hoop, -löök; lõikehaav, (pikk) mõõga- *või* noahaav; (*riide*) lõhik, *er.* kaldjooneline lõhik

slashing ['slæʃiŋ] *a.* raiuv, hoope jagav; lõikav, mahategev (*er. arvustuse kohta*); ra-

bistav, peksev (*vihma kohta*); *fam.* hoogne, tarmukas; *sl.* tohutu, ilmatu tore

slat [slæt] **1.** *s.* liistak, liist, (kitsas) lauake; **2.** *v. t.* **(-tt-)** liistakutega katma; liistakutest tegema *või* valmistama

slate I [sleit] **1.** *s.* tahvelkilt(kivi); tahvelkildist katusekivi; (kivi)tahvel; *Am.* (esialgne) kandidaatide nimestik; **2.** *v. i.* **(-table)** tahvelkiltkiviga katma; *Am.* nimekirja kandma, kandidaadiks seadma (*millekski* **for**) ◇ **to clean the ~** *piltl.* kõike endist kõrvale pühkima, uuesti algusest peale hakkama; **to wipe smth. off the ~** midagi olematuks tegema; **a clean ~** «puhas tahvel», täiesti kogemusteta teadvus (*lad.* tabula rasa); **he has a ~ loose** *fam.* tal üks kruvike (peas) logiseb

slate II [sleit] *v. t. fam.* materdama, karmilt arvustama, maha tegema

slate-club ['sleitklʌb] *s.* vastastikuse abistamise kassa

slate-coloured ['sleitkʌləd] *a.* tahvelkivivärvi, tuhm sinakashall

slate-pencil ['sleitpensl] *s.* krihvel

slathers ['slæðəz] *s. pl. Am. sl.* suur hulk (*midagi* **of**)

slattern ['slætə(:)n] *s.* räpane naine

slatternly ['slætə(:)nli] *a.* räpane, kasimatu, (väliselt) lohakas

slaty ['sleiti] *a.* kiltne, kildaline; kiltjas; tahvelkivivärvi

slaughter ['slɔ:tə] **1.** *s.* (*loomade*) tapmine; mahanottimine; veresaun, tapatalgud; **2.** *v. t.* (*loomi*) tapma; maha nottima ◇ **~-house** tapamaja

slaughterous ['slɔ:tərəs] *a. ret.* mõrvarlik, verejanuline; hukutav, hävitav

Slav [slɑ:v, slæv] **1.** *s.* slaavlane; **2.** *a.* slaavi

slave [sleiv] **1.** *s.* ori (*ka piltl.*); *atrib.* orja-; **2.** *v. i.* orjama, orjana töötama (*millegi kallal* **at**; *millekski* **for**) ◇ **to be a ~ of** (*or* **to**) **a habit** mingi harjumuse ori olema; **~ labour** orjatöö; sunniviisiline töö, sundtöö; **S- Coast** *aj.* Orjarannik (*Lääne-Aafrikas*); **~ States** *aj.* orjapidamist pooldavad osariigid Am. Üh-de kodusõjas

slave-driver ['sleivdraivə] *s.* orjakubjas, -sundija; *piltl.* töölistekurnaja

slave-holder ['sleivhouldə] *s.* orjapidaja

slave-market ['sleivmɑ:kit] *s.* orjaturg

slaver I ['sleivə] *s.* orjakaupmees (*ka nn. valgete orjadega kaubitseja*); orjalaev

slaver II ['slævə] **1.** *s.* ila, suust jooksev sülg, kool (-a); *piltl.* orjalik meelitus; **2.** *v. i. & t.* ilatsema, ila jooksma; ilastama, koolastama, ilaga määrima; *piltl.* orjalikult meelitama

slavery ['sleivəri] *s.* orjus; orjatöö (*ka piltl.*)

slave-ship ['sleivʃip] *s.* orjalaev

slave-trade ['sleivtreid] *s.* orjakauplemine

slavey ['sleivi] *s. fam.* teenijatüdruk

Slavic ['slɑ:vik, 'slævik] = **Slavonic**

slavish ['sleiviʃ] *a.* orjalik

Slavonian [slə'vouniən] **1.** *a. aj.* sloveeni (= **Slovene**); *ka* = **Slavonic**; **2.** *s. aj.* sloveen; *ka* = **Slav**

Slavonic [slə'vɔnik] **1.** *a.* slaavi; **2.** *s.* slaavlane; slaavi keel ◇ **Old** (*or* **Church**) **~** kirikuslaavi keel (*vanabulgaaria kirikukeel*)

Slavophil ['slɑ:vəfil, 'slæv-] **1.** *s.* slavofiil (*slaavluse pooldaja või harrastaja*); **2.** *a.* slavofiilne

Slavophobe ['slɑ:vəfoub, 'slæv-] **1.** *s.* slavofoob (*slaavluse või slaavlaste vihkaja või kartja*); **2.** *a.* slaavlust (*või* slaavlasi) vihkav *või* kartev

slaw [slɔ:] *s. Am. kok.* kapsasalat

slay [slei] *v. t.* (*pret.* **slew** [slu:], *p. p.* **slain** [slein]) tapma, surmama, surnuks lööma (*Inglismaal peam. luulelises või retoorilises keeles, Ameerikas üsna tavalises keeles tarvit. sünonüüm sõnale* **kill**)

slayer ['sleiə] *s. arh. või Am.* tapja, surmaja

sleazy ['sli:zi] *a.* õhuke, hõre (*riide kohta; ka piltl.*); *fam.* närune, räpakas

sled [sled] *peam. Am.* **1.** *s.* kelk; regi; **2.** *v. t. & i.* **(-dd-)** kelguga (*või* reega) vedama; kelguga (*või* reega) sõitma (= **sledge** I)

sledding ['sledin] *s. peam. Am.* kelguga (*või* reega) vedamine; kelguga (*või* reega) sõitmine; kelgu- *või* reetee ◇ **hard ~** *piltl.* rasked töötingimused, raskused

sledge I [sledʒ] **1.** *s.* regi; saan; kelk; **2.** *v. t. & i.* reega (*või* saaniga, kelguga) vedama; reega (*või* saaniga, kelguga) sõitma; kelgutama

sledge II [sledʒ] = *järgm.*

sledge-hammer ['sledʒhæmə] *s.* suurvasar, sepavasar ◇ **~ blows (arguments, etc.)**

rasked (vasara)hoobid (raskekaalulised väited jne.)

sleek [sli:k] **1.** *a.* sile, libe (*er. juuste, naha jms. kohta*); siledajuukseline, -karvaline; *piltl.* libe, libekeelne; **2.** *v. t.* silendama, siluma, siledaks tegema

sleep [sli:p] **1.** *s.* uni, magamine; uinak; **2.** *v. i. & t.* (*pret. & p. p.* **slept** [slept]) magama (*ka piltl.*); ööbima (**at, in**); magamisvõimalust andma; magatama (*kedagi* **with**) ◇ **to go to ~** magama uinuma *või* jääma; (*kehaliikme kohta*) ära surema (*näit.* **my right leg has gone to ~** mu parem jalg on ära surnud); **I shall try to get a ~** ma katsun uinakut teha; **the last (long, eternal, etc.) ~** viimne (pikk, igavene jne.) uni, surm; **to fall on ~** *arh.* surmaunne langema, surema; **this hotel can ~ 300 people** see võõrastemaja võib anda öömaja 300 inimesele; **to ~ away** ära (*või* maha) magama (*teatavat aega jne.*); **to ~ in** teenistuskohal ööbima; *Am., Š. ka* (liiga kauaks) magama jääma (= **oversleep oneself**); **this bed has not been slept in** selles voodis ei ole magatud; **to ~ like a log** (*or* **top**) nagu puunott magama; **to ~ off** ära magama, magades lahti saama (*peavalust, pahameelest jms.*); **to ~ on** (*or* **upon, over**) **smth.** midagi järgmiseks päevaks otsustada jätma; **to ~ the ~ of the just** õiglase und magama; *vrd.* **sleeping**

sleeper ['sli:pə] *s.* magaja; *tehn.* liiper; *Am.* magamisvagun (= **sleeping-car**); magamiskoht; *pl.* magamisrõivad (*er. laste jaoks*) ◇ **he is a heavy (light) ~** ta on raske (kerge) unega

sleepily ['sli:pili] *adv.* uniselt

sleep-in ['sli:pin] *s. fam.* labrakas, (poiste ja tüdrukute) ühismagamine; teenistuskohal ööbimine (*streigina*)

sleepiness ['sli:pinis] *s.* unisus

sleeping ['sli:piŋ] **1.** *a.* magav, uinuv (*ka piltl.*); **2.** *s.* magamine; *atrib.* magamis-, une- ◇ **~ partner** ärijuhtimisest mitte osa võttev äriosanik

sleeping-bag ['sli:piŋbæg] *s.* magamiskott

sleeping-car ['sli:piŋkɑ:], **-carriage** [-kæridʒ] *s.* magamisvagun

sleeping-draught ['sli:piŋdrɑ:ft] *s.* unejook, uinutav jook, unerohujook

sleeping-pill ['sli:piŋpil] *s.* uinutuspill, pilluinuti

sleeping-sickness ['sli:piŋsiknis] *s. med.* unitõbi

sleepless ['sli:plis] *a.* unetu

sleep-walker ['sli:pwɔ:kə] *s.* unesrändaja, kuutõbine, somnambuul

sleep-walking ['sli:pwɔ:kiŋ] **1.** *a.* unesrändav, kuutõbine; **2.** *s.* unesrändamine, kuutõbi

sleepy ['sli:pi] *a.* **(-ier, -iest)** unine (*ka piltl.*); (*puuvilja, er. pirni kohta*) üliküps, (üliküpsusest) jahune ning maotu ◇ **~ sickness** *med.* letargiline ajupõletik *e.* entsefaliit; haiguslik unisus

sleepyhead ['sli:pihed] *s.* unekott, unimüts, tukunui

sleet [sli:t] **1.** *s.* lobjakas, lörts; **2.** *v. i. impers.* lobjakat sadama ◇ **it ~s** sajab lobjakat

sleety ['sli:ti] *a.* **(-iness)** lobjakane, lörtsine

sleeve [sli:v] *s.* varrukas, käis; *tehn.* muhv, hülss (*ka* **~ pipe**); (*heliplaadi*) ümbris ◇ **to turn up one's ~s** käiseid üles käärima; *piltl.* võitluseks (*või* töötegemiseks) valmistuma; **to laugh in one's ~** endale pihku (*või* habemesse) naerma; **he has a card (weapon, plan, something) up his ~** tal on üks mängukaart (relv, plaan, midagi) salaja varuks peidetud; **~ joint** *tehn.* muhvliide

(-)sleeved [sli:vd] *a.* (-)varrukaline, varrukatega varustatud

sleeveless ['sli:vlis] *a.* varrukateta

sleevelet ['sli:vlit] *s.* käisekate, -kaitse, poolvarrukas

sleeve-link ['sli:vliŋk] *s.* kätise- *e.* manseti-nööp

sleigh [slei] *peam. Am.* **1.** *s.* saan; kelk; regi; **2.** *v. i.* saaniga (*või* kelguga, reega) sõitma (*vrd.* **sledge** I) ◇ **~-bell** kuljus

sleighing ['sleiiŋ] *s.* saaniga (*või* kelguga, reega) sõitmine; saani- (*või* kelgu-, ree)sõit

sleight [slait] *s. arh.* osavus, kavalus, riuge ◇ **~-of-hand** osav võte, knihv, taskutrikk

slender ['slendə] *a.* **(~er, ~est)** sihvakas, sale; kasin, vähene, napp

slenderize ['slendəraiz] *v. t. & i. peam. Am.* sihvakaks (*või* saledaks) tegema; kasinaks (*või* väheseks, napiks) tegema; sihvakaks (*või* saledaks) jääma; kasinaks (*või* väheseks, napiks) jääma

slept [slept] *vt.* **sleep**

sleuth [slu:ɵ] *s.* verekoer, jälituskoer, politseikoer (= **~-hound**); *er. piltl.* nuhk, salapolitseinik

slew I [slu:] *vt.* **slay**

slew II, **slue** [slu:] **1.** *v. t. & i.* (kaares) pööra*ma* *või* pöörduma; **2.** *s.* (*er. purjepeele, kraana jms.*) (kaar)pööre ◇ **to ~ round** kaares ümber pöörama *või* pöörduma; **~ing speed (of crane)** *tehn.* (kraana) pööramiskiirus

slew III, **slue** [slu:] *s. Am.* soomülgas, madal lomp (= **slough** I)

slew IV, **slue** [slu:] *s. Am. fam.* suur hulk, terve kari (*midagi* **of**)

slice [slais] **1.** *s.* viilukas, liistak, kiistal, (õhuke) lõik; tükk, kamakas (*ka piltl.*); lõige, lõikav liigutus; (lame) lõikekühvel *või* -labidas (*kala, koogi jms. lõikamiseks või serveerimiseks*); **2.** *v. t. & i.* **(-ceable)** lõigustama, viilukaiks lõikama; ära lõikama **(off)**; (*aeruga*) valesti tõmbama *või* (*golfinuiaga palli*) valesti lööma ◇ **he took too large a ~ of our common profits** ta võttis liiga suure osa meie ühisest kasumist

slick [slik] *fam. peam. Am.* **1.** *adv.* libedasti, siledasti, ladusasti; lipsti, niuhti; **2.** *a.* libe, sile; kaval, riukaline; *sl.* tore, uhke, šikk; oivaline; **3.** *v. t.* libestama, silendama, siluma; kenastama, kenitama, mukkima, üles lööma **(up)**; **4.** *s.* midagi libedat *või* läikivat; õlilaik, -kelme (*veel*); libestaja, libesti; *sl.* (*läikivale paberile trükitud*) luksusajakiri

slickenside [ˈslikənsaid] *s. geól., mäend.* lihkepind

slicker [ˈslikə] *s. Am.* (õliriidest) vihmamantel; *Am. sl.* suli, vurle, petis

slid(den) [ˈslid(n)] *vt. järgm.*

slide [slaid] **1.** *v. i. & t.* (*pret.* **slid** [slid]; *p. p.* **slid**, *haruld.* **slidden** [ˈslidn]; **-dable**) libisema, liuguma, lihkuma; liuglema, liugu laskma; libistama, nihutama, lükkama; **2.** *s.* lihe, lihkumine, liugumine; libistus; maalihe (= **land ~**); liulaskmine; liurada, liutee; *tehn.* liugetee, -rööbas, -jalas, -raam, -kelk; lükand, siiber; diapositiiv, dia, slaid (= **lantern ~**); (juukse)nall, (juukse)klamber (= **hair ~**) ◇ **to let things ~** asjadel oma rada minna laskma; **~ fastener** tõmb(e)lukk; **~ projector** *tehn.* diaprojektor; **~ rule** = **sliding rule**; **~ valve** *tehn.* lükand- *e.* siiberventiil; **sail ~** purjeliugur, -tallas; **tool ~** *tehn.* terakelk

slider [ˈslaidə] *s.* libiseja; liugleja; libistaja; liugur; lükand, siiber; liugkontakt

sliding [ˈslaidiŋ] **1.** *a.* libisev, liuguv, lihkuv; lükatav; **2.** *s.* libisemine, lihkumine, liugumine ◇ **~ door** lükanduks; **~ friction** *tehn.* liugehõõrdumine; **~ rule** arvutuslükati; **~ scale** liugskaala, automaatselt reguleeritav (*hindade, palkade jms.*) skaala; *ka* = **~ rule**; **~ seat** (*võidusõidupaadi*) lükandiste

slier, sliest *vt.* **sly**

slight [slait] **1.** *a.* õõnuke, kleenuke; tähtsusetu, tühine; (*haiguse kohta*) kerge, väike; pealiskaudne; **2.** *v. t.* halvaks panema, halvustama; **3.** *s.* halvustus, halvakspanu, solvang (*kellelegi* **to, upon**) ◇ **a ~ meal** kerge söömaaeg; **there is not the ~est reason for it** selleks ei ole vähimatki põhjust; **(I have) not the ~est (idea)** *fam.* (mul pole) mitte õrna aimugi

slightly [ˈslaitli] *adv.* veidi, pisut, kergelt, natuke, pealiskaudselt

Sligo [ˈslaigou] *pn.*

slily [ˈslaili] *vt.* **sly**

slim [slim] **1.** *a.* **(-mm-)** sale, sihvakas; *Am.* nõrk, nigel, kleenuke, väike (= **slight**); *sl.* kaval; **2.** *v. i.* **(-mm-)** kehakaalu maha võtma, saleduskuuri tegema ◇ **the chances are ~** *Am.* on vähe šansse

slime [slaim] **1.** *s.* (vedel) muda; löga, lödi, läga; lima (*ka biol.*); **2.** *v. t. & i.* lödistama, lägastama; lõmastama; *sl.* libedalt (*läbi, mööda, välja*) pugema **(through, past, out of)**

slimy [ˈslaimi] *a.* **(-ier, -iest; -ily, -iness)** mudane, lögane, lödine, lägane, ligane; limane; *piltl.* orjalikult libe

sling I [sliŋ] **1.** *s.* ling; lingutus, vise; rippuv side, *er. med.* lingside; kanderihm; *er. mer.* tropp; **2.** *v. t. & i.* (*pret. & p. p.* **slung** [slʌŋ]) lingutama, linguga viskama; sideme (*või* rihma *jms.*) otsas rippuda laskma, rippu viskama; (*võrkkiike*) üles riputama; *mer.* troppima, tropi abil tõstma; *mil.* (*püssi*) rihmale võtma; *haruld.* pilduma, loopima; ◇ **to ~ ink** *sl.* «tinti loopima», sulemehena töötama

sling II [sliŋ] *s. peam. Am.* (toditaoline) alkohoolne segajook (*peam. ühendeis* **gin ~, rum ~**)

slingshot [ˈsliŋʃɔt] *s. Am.* kada, kadapulk (= **catapult**)

slink [sliŋk] *v. i.* (*pret. & p. p.* **slunk** [slʌŋk]) hiilima, hiilides minema (**away, by, off, etc.**)

slinky [ˈsliŋki] *a.* hiiliv; *sl.* looklev, käänlev

slip I [slip] *s.* pookoks; (vars)pistik; võrsik; (perekonna)võsu; sale tütarlaps *või* poiss; (paberi)riba, lint; lipakas, sedel ◇ **a (mere) ~ of a girl (boy)** tüdrukutirtsuke, -nääpsuke (poisinääpsuke)

slip II [slip] **1.** *v. i. & t.* **(-pp-)** libisema; lipsama; libistama; libastama; vääratama, eksima; (*koera seorihmast, laeva ankrust jms.*) vallaldama, valla päästma; (*sõiduki rataste kohta*) kaapima, nühama (*paigal pöörlema*); **2.** *s.* libistus; lipsatus; libisemine; libastus; väärat*us*, eksitus; (*jahikoerte*) seorihm; *mer.* elling, staapel, slipp (= **slipway**); padjapüür; (alus)pihik; kombinee; *pl.* supelpüksid, susped; (*rataste*) kaapimine, nühamine; kaabing, nühamus ◇ **he often ~s in his grammar** ta teeb tihti grammatilisi vigu; **a mistake has -pped in** üks viga on kogemata sisse sattunud; **the cow -pped its calf** lehm poegis enneaegselt; **the dog -pped his chain** koer pääses ketist valla; **to ~ smb.'s memory** kellelgi meelest minema; **to ~ along** *fam.* lippama, kiiresti liikuma; **to ~ away** (märkamatult) minema lipsama; **to ~ by (in, out, through, etc.)** mööda (sisse, välja, läbi jne.) lipsama; **he -pped a shilling into the porter's hand** ta pistis šillingi uksehoidjale pihku; **to ~ off** ära (*või* minema) lipsama (= **to ~ away**); (*rõivatükki*) seljast heitma; (*sõrmuse jms. kohta*) maha libisema; **to ~ up** *fam.* komistama; *piltl.* vääratama, eksima (*vrd.* **~-up**); **to give smb. the ~** kellegi käest ära lipsama (*või* pääsema, põgenema); **~ of the pen (tongue)** sule- (keele-) vääratus

slip-cover [ˈslipkʌvə] *s.* kaitsekate; (*raamatu*) kaaneümbris

slip-knot [ˈslipnɔt] *s.* libisõlm

slip-on [ˈslipɔn] *s. fam.* kergesti selgatõmmatav rõivastusese, *er.* üle pea tõmmatav (naiste)pluus *jms.*; *ka* = *järgm.*

slipover [ˈslipouvə] *s. tekst.* (kerge üle pea tõmmatav) käisteta kampsun; *vrd.* **pullover**

slipper [ˈslipə] **1.** *s.* tuhvel, toaking; *Am.* kerge lahtine naisteking; *tehn.* piduriklots; *tehn.* liugur; **2.** *v. t. fam.* tuhvliga peksma (*er. last*) ◇ **~ animalcule** *zool.* kingloom

slippered [ˈslipəd] *a.* (toa)tuhvleid kandev, tuhvlites

slipperwort [ˈslipəwə:t] *s. bot.* kinglill

slippery [ˈslip(ə)ri] *a.* **(-iest; -ily, -iness)** libe (*ka piltl.*); kahtlane, nilbe; ebausaldatav

slippy [ˈslipi] *a. fam.* libe (= **slippery**); kiire, kärme ◇ **look ~!, be ~ about it!** tee kähku!

slipshod [ˈslipʃɔd] *a.* ärakulutatud kingakontsadega; räpakalt rõivastatud; räpakas, lohakas

slipslop [ˈslipslɔp] **1.** *s.* lurr, laga, (vedel) lobi; *piltl.* mage jutt *või* kirjutis; **2.** *a.* vesine, mage, lääge

slipsole [ˈslipsoul] *s. peam. Am.* (sissepandav) kaitsetald, sisetald, vahetald (= **insole**)

slip-up [ˈslipˈʌp] *s.* komistus (*ka piltl.*); *fam.* vääratus, eksimus; ebaõnnestumine

slipway [ˈslipwei] *s. mer.* elling, staapel, slipp

slit [slit] **1.** *v. t. & i.* (*pret. & p. p.* **~, -tted**) lõhestama, lõhki lõikama; lõhestuma, lõhenema; **2.** *s.* lõhe, pragu, lõhik; pilu; *atrib.* pilu- ◇ **~-eyed** pilusilmne, -silmaline

slither [ˈsliðə] *v. i. fam.* libisema; libinal (alla) lihkuma *või* veerema **(down)**

slithery [ˈsliðəri] *a. fam.* libe, libisev

sliver [ˈslivə] **1.** *s.* (puu)pind, tikk, pilbas; *tekst.* (kraasitud) heie, heiderull, -lint; **2.** *v. t. & i.* pilbastama, (pilbasteks *või* pindudeks *või* tikkudeks) lõhestama; pilbastuma, lõhestuma, lõhenema

Sloane [sloun] *pn.*

slob [slɔb] *s. dial.* muda, löga; *Am. ka* jäälobjak; *Am. sl.* logamus, juhmard

slobber [ˈslɔbə] **1.** *v. i. & t.* ilastama, ilatsema, ila välja ajama; ilaga määrima; *piltl.* halemeelitsema; **2.** *s.* ila; *piltl.* halemeelitsus

slobbery ['slɔbəri] *a.* ilane; (vastikult) märg; halemeelitsev
Slocum ['sloukəm] *pn.*
sloe [slou] *s. bot.* laukapuu (= **blackthorn**); laukaploom (*laukapuu vili*)
slog [slɔg] *fam.* **1.** *v. i. & t.* **(-gg-)** taguma, kolkima; rühmama, rassima, visalt töötama *või* kõmpima **(on, away)**; **2.** *s.* obadus, (huupi antud) tugev hoop; rühmamine, rassimine
slogan ['sləugən] *s.* (*er. šoti mägilaste*) lahinguhüüd; loosung, juhtlause; hüüdlause; lööklause
sloop [slu:p] *s. mer.* luup (*ühemastiline purjekas*); *ka* suurtükipaat, valve- *või* saatelaev ◇ **~ of war** *aj.* korvett (*väike purjesõjalaev*)
slop I [slɔp] **1.** *v. i. & t.* **(-pp-)** maha loksuma; maha loksutama, üle ääre (*või* maha) ajama **(over, out)**; (*põrandat*) märjaks tegema; **2.** *s.* mahaloksutatud vesi, loik, lomp (*er. põrandal*); *pl.* loputus- (*või* uhte-, must) vesi; *pl.* lurr, laga, vedel lake, lobi, vedel toit ◇ **to ~ over** *piltl.* tunnetest üle voolama, sentimentaalitsema
slop II [slɔp] *s.* (*sg. haruld.*) avar ülerõivas; *pl.* laiad madrusepüksid; *pl.* odavad valmisriided (*er. meremeestele*)
slop III [slɔp] *s. sl.* politseinik
slop-basin ['slɔpbeisn] *s.* loputuskauss (*teetassi pära ärakallamiseks*)
slope [sloup] **1.** *s.* kallakus, kalle; nõlv, nõlvak, kallak; *mil.* (*püssi längus*) õlalhoidmine; **2.** *v. i. & t.* **(-pable)** kallakuna laskuma **(down)** *või* tõusma **(up)**, nõlvuma, kaldu olema; kallutama, kallakile seadma; *mil.* (*püssi längus*) õlale võtma (**~ arms**); *sl.* plehku panema, vehkat tegema **(off)** ◇ **~ spring** langeallikas
sloping ['sləupiŋ] *a.* kaldne, kald-; längus, läng-
slop-pail ['slɔppeil] *s.* mustaveepang, -ämber
sloppy ['slɔpi] *a.* **(-ier, -iest; -ily, -iness)** loiguline, märg; täis loksutatud *või* pritsitud; (*inimese või töö kohta*) lohakas, räpakas; vesiselt tundeline, sentimentaalitsev
slops [slɔps] *vt.* **slop** I & II
slop-shop ['slɔpʃɔp] *s.* odavate (*er. meremeestele määratud*) valmisriiete kauplus
slosh I [slɔʃ] = **slush**
slosh II [slɔʃ] *v. t. sl.* kolkima, peksma
slosh III [slɔʃ] *Am.* = **splash**
slot I [slɔt] **1.** *s.* pilu, lõhe (*er. automaadil raha sisselaskmiseks*); õnar, uure, süvend; *teatr.* luuk; *fam.* sobiv koht (*ühiskonnas*); **2.** *v. t.* **(-tt-)** pilu(de)ga *või* lõhe(de)ga varustama; *fam.* sobivasse kohta paigutama
slot II [slɔt] *s.* (*metslooma, er. hirve*) jalajälg *või* jäljed
slot III [slɔt] *s. dial.* riiv, polt, link, sulgur
sloth [slouθ, *Am. ka* slɔ:θ] *s.* laiskus, loidus; *zool.* laisik, laiskloom, laiskelajas
sloth-bear ['slouθbɛə, *Am. ka* 'slɔ:θ-] *s. zool.* huulkaru
slothful ['slouθf(u)l, *Am. ka* 'slɔ:θ-] *a.* **(-lly)** laisk, loid
slot-machine ['slɔtməʃi:n] *s.* müügiautomaat; mänguautomaat
slouch [slautʃ] 1. *s.* lontis- *või* lotakilolek; looderdav kõnnak; lodev kehahoid; (*kübaraääre*) lõdvalt allarippumine; *fam.* looder, logask; *Am.* vusserdaja, vusserdus; **2.** *v. i. & t.* lontis istuma *või* seisma; looderdama **(about)**; (*kübaraääre kohta*) lõdvalt alla rippuma; (*kübaraäärt*) lonti alla tõmbama ◇ **no ~** *sl.* tore, suurepärane; **~ hat** (allarippuva äärega) pehme kaabu
slough I [slau] *s.* mülgas, soomülgas, soo (*ka piltl.*) ◇ **the S- of Despond** *kirj.* Meeleheitemülgas (*J. Bunyani allegoorilises teoses «The Pilgrim's Progress»*), lootusetus, (lootusetu) meeleheide
slough II [slʌf] **1.** *s.* (*mao*) kest, seljast heidetud nahk; (*haava*) koorik, raig, kärn, korp; *piltl.* äraheidetud harjumus; **2.** *v. t. & i.* kestama, kesta ajama; (*nahka*) seljast ajama **(off, away)**; ära (*või* kõrvale) heitma **(off)** (*ka piltl.*)
Slough III [slau] *pn.*
sloughy I ['slaui] *a.* mülkane
sloughy II ['slʌfi] *a.* kärnane, korbane
Slovak ['slouvæk] **1.** *s.* slovakk; slovaki keel; **2.** *a.* slovaki; slovakikeelne
Slovakia [slo'vækiə, -vɑ:-] *pn.* Slovakkia
sloven ['slʌvn] *s.* lohakas (*või* räpane) isik
Slovene [slo(u)'vi:n] **1.** *s.* sloveen; **2.** *a.* = *järgm.*
Slovenian [slo(u)'vi:niən] **1.** *a.* sloveeni; **2.** *s.* sloveeni keel
slovenliness ['slʌvnlinis] *s.* lohakus, räpasus

slovenly ['slʌvnli] **1.** *a.* lohakas, räpane; **2.** *adv. haruld.* lohakalt, räpaselt
slovenry ['slʌvnri] *haruld.* = **slovenliness**
slow [slou] **1.** *a.* aeglane, pikaldane; unine, igav; (*kella kohta*) mahajäänud, taga; **2.** *adv.* **(~er, ~est)** aeglaselt, pikkamisi, pikaldaselt (= **slowly**); **3.** *v. i. & t.* aeglustuma, aeglustama, kiirust vähendama **(down, up, off)** ◇ **~ of speech** aeglase kõnega; **he is ~ to anger (to defend himself)** ta on pikaldane vihastuma (ennast kaitsma); **the clock goes ~** kell jääb taha; **the clock is five minutes ~** kell on viis minutit taga; **~ motion** aeglane (*või* aeglustatud) liikumine; *vrd.* **~-motion**
slowcoach ['sloukoutʃ] *s.* pikatoimeline (*või* pikaldase tegumoega, pikaldase mõistusega) isik
slow(-)down ['sloudaun] *s. peam. Am.* aeglustamine, aeglustumine; *er.* sihilik töötempo aeglustamine, «logelemisstreik» (= **~ strike**)
slowly ['slouli] *adv.* aeglaselt, pikkamisi, pikaldaselt
slow-match ['sloumætʃ] *s.* (pikaldaselt põlev) süütenöör
slow-motion ['sloumouʃ(ə)n] *a. kino* aeglustatud liikumisega, aegluubis näidatud
slowness ['slounis] *s.* aeglus, pikaldasus; unisus, igavus
slow-witted ['slouwitid] *a.* pikaldase mõistusega, tuim
slow-worm ['slouwə:m] *s. zool.* vaskuss (= **blind-worm**)
sludge [slʌdʒ] *s.* lobri, (püdel) muda; (muda)sete; löga, kõnts; *Am. sl.* jama, (rumal) loba
sludgy ['slʌdʒi] *a.* mudane; lögane, kõntsane
slue [slu:] = **slew** II *& Am.* III, IV
slug I [slʌg] *s.* nälkjas, (kojata) tigu; metalli- (*er.* tina-) tükk, kuul; *Am.* žetoon (*er. automaattelefoni jaoks*); *trük.* linotüübirida; *trük.* reglett, harvik
slug II [slʌg] *Am.* = **slog**
slug III [slʌg] *s. Am. sl.* lonksuke, sortsuke (*er. viina*)
slug-abed ['slʌgəbed] *s. van.* unekott, unimüts
sluggard ['slʌgəd] *s.* laiskvorst, laiskleja, venivillem
slugger ['slʌgə] *s. Am. fam.* «kolkija», kõva lööja (*er. poksis*)
sluggish ['slʌgiʃ] *a.* pikaldane, pikatoimeline, «veniv»; laisk, loid
sluggishness ['slʌgiʃnis] *s.* pikaldasus, pikatoimelisus, «venivus»; laiskus, loidus
sluice [slu:s] **1.** *s.* lüüs (*seadis laeva läbilaskmiseks paisuga kanalist*); vesivärav; lüüsikanal; kullauhtmisrenn; **2.** *v. t. & i.* **(-ceable)** lüüsiga (*või* vesiväravatega) varustama; (*vett*) lüüsist ära voolata laskma **(off)**; (*vee kohta*) lüüsist voolama **(out)**; uhtma; veevooluga uhtuma **(out, down, etc.)** ◇ **~-gate** lüüsi- *või* vesivärav; **~-way** lüüsikanal
slum I [slʌm] **1.** *s.* räpane agul, vaestelinnaosa; *er.* **(the ~s)** (suurlinna) vaesteurkad; **2.** *v. i.* **(-mm-)** viletsaid aguleid külastama (*er. heategeval otstarbel*), agulivaeseid abistama
slum II [slʌm] *s. sl.* lobi, löga, (vilets) supp
slumber ['slʌmbə] **1.** *s.* uinak, uni, suige; **2.** *v. i.* uinuma, suikuma, magama
slumb(e)rous ['slʌmb(ə)rəs] *a.* uinuv, suikuv; uinutav, suigutav; unine
slum-clearance ['slʌmkliərəns] *s.* (*suurlinnas*) viletsate majalogude lammutamine ja linnaosa plaanipärane taashoonestamine
slumgullion [slʌm'gʌljən] *s. Am. sl.* lobi, (odav) hakklihatoit
slump [slʌmp] **1.** *s. maj.* äkiline langus (*er. hindades või kaubanõudmises*); *geol.* vajumine, lihkumine; *tehn.* (*betooni*) koonuse (kokku)vajumine; **2.** *v. i.* äkki langema (*er. hindade kohta*); kokku vajuma; raskelt laskuma *või* vajuma, roidunult istuma **(into a chair** toolile) ◇ **~ test** *tehn.* (*betooni*) koonuse (kokku)vajumise katse
slung [slʌŋ] *vt.* **sling**
slunk [slʌŋk] *vt.* **slink**
slur [slə:] **1.** *v. t.* **(-rr-)** (*häälikuid, toone jms.*) ühte sulatama, ebaselgelt hääldama; *muus.* (*noote*) sidekaarega ühendama; (*vahetegemisi*) tumestama, segastama, (*süüd*) vähendama, kinni mätsima, (*tõsiasjast*) kergelt üle libisema **(over)**; *arh., Am.* halvustama, (*millelegi*) halba varju heitma; **2.** *s.* segane hääldamine *või* häälik; *muus.* sidekaar, ligatuur; (halb) vari, häbiplekk; määrdeplekk; *trük.* määris (*tõm-*

misel) ◇ **to cast** (*or* **put, throw**) **a ~ upon** (*or* **on**), *Am.* **to cast** (*or* **throw**) **~s at** (*kellelegi, millelegi*) halba varju heitma

slurp [slə:p] *v. t. & i. Am.* lürpima

slurry ['slʌri] *s.* lobri, (*savi, tsemendi jms.*) vedel taigen; poolpüdel lõga, läga

slush [slʌʃ], **slosh** [slɔʃ] **1.** *s.* lobjakas, lörts, lõga, (vedel) pori; määre, libesti (*ka piltl.*); *piltl.* maotu sentimentaalsus; (rumal) pläma; *haruld.* rasvajäätmed; *tehn.* korrosioonitõrjemääre (= **~ing grease**); **2.** *v. i. & t.* (*läbi lörtsi*) sumama; rasvaga määrima; (*pragusid*) (tsement)mördiga kinni määrima (**up**); *ehit.* vuukima ◇ **~ fund** *Am. fam.* kõrvaltuludest saadavad erisummad (*haril. altkäemaksudeks*)

slushy ['slʌʃi] *a.* lobjakane, lörtsine; *piltl.* maotult sentimentaalne

slut [slʌt] *s.* räpane eit; *nalj.* (nipsakas) tüdruk; *Am.* lita (*emane koer*); lirva

sluttish ['slʌtiʃ] *a.* räpane

sly [slai] *a.* **(-yer, -ier; -yest, -iest; -yly, -ily)** kaval; salatsev, salalik; kelmikas ◇ **on the ~** salajas, sala(ja), vargsi; **~ dog** kaval vennike, *er.* salamisi lõbutseja

slyboots ['slaibu:ts] *s.* kavalpea, kaval kelmike (*er. naljatoonis, lapse kohta*)

slyness ['slainis] *s.* kavalus

slype [slaip] *s. arhit.* (*toomkiriku*) ristilöövist toomkapiitli saalini viiv kaetud käik

Sm *keem.* = **samarium**

S.M. *lüh.* = **sergeant-major**

smack I [smæk] **1.** *s.* kõrvalmaik, kerge maik (*ka piltl.*); vaevalt märgatav varjund (*midagi* **of**); **2.** *v. i.* kõrvalmaiku omama, (*millegi järele*) maitsema *või* lõhnama (**of**)

smack II [smæk] *s. mer.* ühemastiline kalalaev, väike luup

smack III [smæk] **1.** *s.* laksatus, plaksatus; (*huulte*) matsutus; **2.** *v. t. & i.* laksutama, plaksutama; (laksatades) lööma, laksu andma; (*huuli*) matsutama; laksuma, plaksuma; matsuma; **3.** *adv.* laksti, plaksti, matsti ◇ **to ~ one's lips over** (*millegi üle*) huuli (*või* suud) matsutama (*ka piltl.*)

smacker ['smækə] *s.* laksutaja, plaksutaja, matsutaja; *er. sl.* laksatav suudlus *või* hoop; *sl.* kolakas; *Am. sl.* dollar

smacking ['smækiŋ] *a.* laksutav, plaksutav; (*tuule kohta*) priske, tugev

small [smɔ:l] **1.** *a.* (*adv. puud.*) väike; peen(ike); ahtake (*er. kehaosade kohta*); (*hääle kohta*) nõrk, jõuetu; vähene, vähearvuline; väiklane; (*õlle kohta*) lahja; **2.** *s.* (*millegi*) kitsaim osa (*tarvit. er. ühendis* **the ~ of the back** ristluukoht), *pl.* esimene kolmest eksamist Oxfordi ülikooli (B.A. kraadiga) lõpetamiseks (*alates 1960. aastast ära jäetud*); *pl. fam.* vähemad pesuesemed; *pl. arh.* põlvpüksid (= **~-clothes**) ◇ **no ~ ...** üsna suur ...; **he has ~ Latin** ta teab ladina keelt vähe; **to look** (*or* **feel**) **~** tähtsusetuna tunduma, alandatud saama; **in a ~ way** väikest viisi; **~ and early** lihtne õhtuseltskond; **~ beer** lahja õlu; *piltl.* tühiasjad; **to think no ~ beer of** imestlema; **to think no ~ beer of oneself** ennast täis (*või* enesele uhke) olema; **~ change** peenraha; *piltl.* tühised mõtteavaldused; **~ fry** kalamaimud; *piltl.* peenike pere, mudilased; **~ hours** (kesköö järgnevad) varajased hommikutunnid; **~ letter** väiketäht; **~ potatoes** *Am.* tähtsuseta isikud *või* asjad; **~ talk** kerge vestlus, (tavaline) seltskondlik vestlus

small-arms]'smɔ:lɑ:mz] *s. pl. mil.* laskurrelvad

small-clothes ['smɔ:lklouðz] *s. pl. arh.* põlvpüksid (= **knee-breeches**); *Am.* vähemad pesuesemed

smallish ['smɔ:liʃ] *a.* väheldane, väikesevõitu

small-minded ['smɔ:lmaindid] *a.* väiklane

smallness ['smɔ:lnis] *s.* väiksus

smallpox ['smɔ:lpɔks] *s.* rõuged

smalls [smɔ:lz] *vt.* **small (2.)**

small-sword ['smɔ:lsɔ:d] *s. sport* rapiir

small-time ['smɔ:ltaim] *a. er. Am. fam.* vähem, tähtsusetu, pisi- ◇ **~ thief** pisivaras

small-wares ['smɔ:lweəz] *s. kaub.* pudukaubad

smalt [smɔ:lt] *s. keem., tehn.* smalt

smarm [smɑ:m] *v. t. & i. haruld.* (pumatiga) võidma, õliseks tegema; *sl.* lipitsema

smarmy ['smɑ:mi] *a. fam.* lipitsev, libedalt meelitav

smart [smɑ:t] **1.** *a.* valus, terav, lõikav, kihkav; kipitav; äge, tugev; terane, teravmeelne; nutikas, kaval; tragi, kärmas; peene välimusega, peenemoeline, moodne, elegant-

ne; **2.** *v. i.* valutama, kihkama; valulema (*millegi pärast* **for**); valu tegema *või* kannatama; kipitama; **3.** *s.* kõrvetav valu ◇ **~ aleck** *Am. fam.* ninakas tarkpea, ninatark, ennast täisolev teravmeelitseja; **the ~ set** elegantne (*või* moodne) maailm, peenem seltskonnakihi; **to ~ for** (*millegi pärast*) valu kannatama, karistust kandma; **you shall ~ for this!** küll sa selle eest veel saad!

smarten ['smɑ:tn] *v. t. & i.* (ennast) üles mukkima, väliselt korda seadma, elegantseks tegema (**up**)

smartie ['smɑ:ti] = **smarty**

smartly ['smɑ:tli] *adv.* valusalt, teravalt, lõikavalt, kihkavalt; teraselt, teravmeelselt; nutikalt, kavalalt; tragilt, kärmesti; peenelt, moodsalt, elegantselt

smart-money ['smɑ:tmʌni] *s.* valuraha

smartness ['smɑ:tnis] *s.* valusus, teravus, lõikavus, kihkavus; terasus, teravmeelsus; nutikus, kavalus; tragidus, kärmus; peenus, peenemoelisus, moodsus, elegants(us)

smartweed ['smɑ:twi:d] *s. bot.* mõru kirburohi (= **water pepper**)

smarty, -tie ['smɑ:ti] *s. Am. fam.* ninatark

smash [smæʃ] **1.** *v. t. & i.* purustama, pihustama, hävitama; purunema, pihustuma, hävi(ne)ma; kokku varisema, pankrotti jääma; (*tennispallil*) kõrgelt rabades lööma; prantsatades lööma (**down, into, etc.**); prantsatades läbi murdma (**through**) *või* vastu põrkama (**into**); **2.** *s.* prantsatus, prahvak; purustus, pihustus, häving; kokkuvarisemine, krahh, pankrot; (*tennisemängus*) rabak; *Am. teatr.* löökpala; **3.** *adv.* prantsti, prauhti ◇ **to ~ up** pihuks ja põrmuks purustama *või* purunema, täiesti nässu lööma *või* minema; **to go to ~** pihuks ja põrmuks purunema; pankrotti jääma

smash-and-grab raid ['smæʃ-ən(d)græb 'reid] *s.* vaateakna purustamine ja seal väljapandud esemete röövimine

smasher ['smæʃə] *s.* purustaja, pihustaja; *er. sl.* ränk hoop *või* kukkumine; purustav väide; midagi oivalist ◇ **atom ~** *fam.* «aatomipurustaja», *er.* tsüklotron (= **cyclotron**)

smashing ['smæʃiŋ] *a.* purustav, pihustav; *sl.* oivaline, tore

smash-up ['smæʃʌp] *s.* põhjalik purustus, häving; purustav kokkupõrge

smatter ['smætə] **1.** *v. i. & t.* pealiskaudselt teadma, pinnapealselt lobisema; **2.** *s.* = **smattering**

smatterer ['smæt(ə)rə] *s.* pealiskaudne (paljude asjade) teadja, pinnapealne asjast lobiseja

smattering ['smæt(ə)riŋ] *s.* pealiskaudne teadmine, poolik asjatundmine

smear [smiə] **1.** *v. t. & i.* määrima (*millegagi kokku* **with**; *millelegi* **on**), määrdunuks tegema; laiali määrima (**out**); mustama, (kuritahtlikult) laimama, tõrvama; **2.** *s.* määrdeplekk, määritud koht; mustamine, laimamine, tõrvamine ◇ **~ campaign** mustamis- (*või* laimamis-, sõimu)kampaania (*kellegi vastu* **against**)

smear-word ['smiəwə:d] *s.* mustamissõna, (*er. poliitiline*) sõimusõna

smeary ['smiəri] *a.* **(-ily, -iness)** määritud, määrdeplekiline; määriv

smell [smel] **1.** *s.* haiste, haistmine; lõhn; lehk, hais; **2.** *v. i. & t.* (*pret. & p. p.* **smelt** [smelt], *haruld.* **~ed**) haistma, lõhna tundma; nuusutama; lõhnama (*millegi järele* **of**; *ka piltl.*); lehkama, haisema ◇ **agreeable to the ~** haistmismeelele (*või* lõhnalt) meeldiv; **to take a ~ at** (korraks) nuusutama; **this egg ~s** see muna lehkab; **to ~ good (bad, sweet, etc.)** hästi (halvasti, magusasti jne.) lõhnama; **to ~ about** nuhutama, nuhkima, haisu vedama (*ka piltl.*); **to ~ a rat** midagi kahtlast aimama; **to ~ at** (*midagi*) nuusutama; **to ~ of** (*millegi järele*) lõhnama; *Am. ka* (*midagi*) nuusutama (= **to ~, to ~ at**); **to ~ out** välja nuhkima

smeller ['smelə] *s. er. sl.* nina; *Am. sl. ka* nuhkija, nuhk

smelling-bottle ['smeliŋbɔtl] *s.* lõhnapudelike, nuusksoolapudelike

smelling-salts ['smeliŋsɔ:lts] *s. pl.* nuusk- *või* lõhnasool

smell-less ['smellis] *a.* lõhnatu

smelly ['smeli] *a.* **(-ier, -iest; -iness)** *fam.* lehkav, haisev; vänge(lõhnaline)

smelt I [smelt] *vt.* **smell**

smelt II [smelt] *v. t.* (*maaki*) sulatama; (*metalli maagist*) välja sulatama

smelt III [smelt] *s. zool.* tint (*kala*), *er.* meritint

smelter ['smeltə] *s.* (maagi)sulataja, sulatustööline; (maagi)sulatusahi; *Am.* = *järgm.*

smeltery ['smelt(ə)ri] *s.* (maagi)sulatuskoda, -tehas

smew [smju:] *s. zool.* väikekoskel

smidgen, -geon, -gin ['smidʒən] *s. Am. fam.* tsipake, natuke (*midagi* **of**)

smilax ['smailæks] *s. bot.* smiilaks (= **sarsaparilla**)

smile [smail] **1.** *s.* naeratus (*ka piltl.*); **2.** *v. i. & t.* naeratama, naeratlema (*ka piltl.*); naeratusega väljendama (*nõusolekut jms.*) ◇ **to ~ at** (*kellelegi*) vastu naeratama, (*kedagi*) naeratusega tervitama; (*millegi või kellegi üle*) (põlglikult) naeratama *või* muigama; **to ~ on** (*kellessegi*) armulikult suhtuma; **keep -ling!** ühtelugu naerata!, ära nukrusta! (*vt.* **keep**)

Smiles [smailz] *pn.*

Smillie ['smaili] *pn.*

smirch [smə:tʃ] *lit. ret.* **1.** *v. t.* rüvetama, määrima (*haril. piltl.*); **2.** *s.* rüvetus; määrde- *või* häbiplekk

smirk [smə:k] **1.** *s.* muhelus, muhatus, muie; tehtud (*või* üleolev) naeratus; **2.** *v. i. & t.* muhelema, muhatama, muigama; tehtult (*või* üleolevalt) naeratama

smit [smit] *vt. järgm.*

smite [smait] **1.** *v. t. & i.* (*pret.* **smote** [smout]; *p. p.* **smitten** ['smitn], *haruld.* **smit** [smit]; **-table**) rabama, lööma, nuhtlema (*millegagi* **with**), maha lööma (*arh., poeet., nalj.; tavalises keeles tarvit. er. väljendis* **smitten with** (*millestki*) rabatud *või* haaratud *või* võlutud); **2.** *s. sl.* rabak, tugev hoop (*er. kriketimängus*); katse (*midagi teha* **at**) ◇ **to ~ hip and thigh** põhjalikult lööma; **they are smitten with each other** *nalj.* nad on teineteisesse (pööraselt) armunud; **have a ~ at it** katsuge (korraks) seda teha

smith [smiθ] *s.* sepp; *er.* raudsepp (= **blacksmith**); **-~** -sepp (*vt.* **gold~, gun~, lock~, etc.**)

smithereens [smiðə'ri:nz], **smithers** ['smiðəz] *s. pl. fam.* killud, väikesed tükid (*tarvit. er. väljendis* **to smash** (*or* **break, blow, etc.**) **in(to)** ~ pihuks ja põrmuks purustama *või* purunema)

smithery ['smiθəri] *s.* sepatöö; *haruld.* = **smithy**

Smithfield ['smiθfi:ld] *pn.*

Smithson ['smiθsn] *pn.*

Smithsonian [smiθ'souniən] *a.* Smithsoni ◇ **~ Institution** (James Smithsoni pärandi varal) 1846. a. Washingtonis rajatud teaduslik asutus

smithy ['smiði, *Am. ka* 'smiθi] *s.* sepikoda, sepapaja

smitten ['smitn] *vt.* **smite**

smock [smɔk] **1.** *s. arh.* naistesärk (= **chemise**), (vanaaegne) pikk särk; (*laste*) kittelkleit; töökittel (= **~-frock**); **2.** *v. t.* (*riiet*) kurrutama, voltima

smock-frock ['smɔkfrɔk] *s.* (*vanamoeline inglise põllutööliste*) töökittel, -särk

smocking ['smɔkiŋ] *s.* (*riide*) kurrutamine, voltimine, plisseerimine

smog [smɔg] *s.* suitsune (*või* nõgine) udu, (*tööstuslinna*) suitsudu, sudu

smoke [smouk] **1.** *s.* suits; suitsetamine; *sl.* suits (*sigar või sigaret, pabeross, piibutäis*); **2.** *v. i. & t.* (**-kable**) suitsema; suitsu välja (*või* sisse) ajama; suitsutama; suitsetama ◇ **there is no ~ without fire** *vanas.* kus suitsu, seal tuld; **to end** (*or* **go up**) **in ~** tühja minema, tagajärjetult lõppema; **to go like ~** *sl.* nagu lepase reega minema; **to have a ~** suitsetama; **to ~ out** välja suitsutama, suitsuga välja ajama

smoke-ball ['smoukbɔ:l] *s. mil.* suitsupomm, -mürsk

smoke-dried ['smoukdraid] *a.* (*kala jms. kohta*) suitsutatud, suitsu-

smoke-ho ['smoukou] = **smoko**

smokeless ['smouklis] *a.* suitsuta ◇ **~ powder** suitsuta püssirohi

smoker ['smoukə] *s.* suitsetaja; *fam.* suitsetamisvagun (= **smoking-carriage**); suitsetamiskoosviibimine, suitsetamiskontsert (= **smoking-concert**); suitsulõõts, suitsik (= **bee-~**)

smoke-oh ['smoukou] = **smoko**

smoke-screen ['smoukskri:n] *s. mil.* suitsukate (*ka piltl.*)

smoke-stack ['smoukstæk] *s.* (*auriku, veduri, vabriku jms.*) (suitsu)korsten

smoke-stone ['smoukstoun] *s. min.* suitsukvarts

smoke-tree ['smouktri:] *s. bot.* parukpuu, skumpia

smoking ['smoukiŋ] *s.* suitsetamine; *atrib.* suitsetamis-, suitsetaja- ◇ **~-cap** (kaunistatud) suitsetajamüts; **~-carriage** (*Am.* **~-car**) suitsetamisvagun; **~-compartment** suitsetamiskupee; **~-concert** suitsetamiskontsert (*kontsert, mille ajal on lubatud suitsetamine, õllejoomine jms.*); **~-jacket** suitsetajakuub, (vanamoeline) avar pehme kodune kuub; **~-room** suitsetamistuba; **~-tobacco** paberossitubakas, piibutubakas

smoko, smoke-ho, smoke-oh ['smoukou] *s. Austr. sl.* suitsutund; *ka* tass teed (suupistega) töövaheajal

smoky ['smouki] *a.* **(-ier, -iest; -ily, -iness)** suitsune, suitsu(ri)kas; suitsev

smolder ['smouldə] *Am.* = **smoulder**

Smollett ['smɔlit] *pn.*

smolt [smoult] *s. kal.* noor lõhe(kala) *e.* lõhi

smooch I [smu:tʃ] *Am.* = **smutch**

smooch II [smu:tʃ] *Am. sl.* **1.** *s.* (laksatav) musi, suudlus; **2.** *v. i. & t.* musitama, (laksatades) suudlema

smooth [smu:ð] **1.** *a.* sile, tasane; libe; sorav, ladus, sujuv; libekeelne, mahe, meelitav; (*taigna, kastme jms. kohta*) ilma tükkideta, ühtlaseks segatud; **2.** *v. t. & i.* silendama, siluma, siledaks tegema **(out, down)**, konarusi kõrvaldama **(away, down, out, over)**; tasandama, mahendama; *haruld.* silenema, tasanema, mahenema **(down)**; **3.** *s.* silendus, tasandus; siledus, sile (*või* tasane) pind ◇ **~ water** vaikne vesi, tasane sõiduvesi; *piltl.* takistuste puudumine; **to give one's hair a ~** juukseid (*käe või kammi tõmbega*) siledaks seadma

smooth-bore ['smu:ðbɔ:] **1.** *s.* sileda rauaõõnega laskerelv; **2.** *a.* sileda rauaõõnega, sileraudne ◇ **~ gun** sileraudpüss

smoothe [smu:ð], **smoothen** ['smu:ð(ə)n] = **smooth (2.)**

smooth-faced ['smu:ðfeist] *a.* siledanäoline, siledaks raseeritud *või* noorusliku näoga; libedailmeline, silmakirjalik

smoothie ['smu:ði] *s. Am. sl.* peenekombeline elumees, vilunud naistemeelitaja; libekeel

smoothing ['smu:ðiŋ] *s.* silendamine, silumine, tasandamine ◇ **~-iron** triikraud; **~-plane** siluhöövel

smoothness ['smu:ðnis] *s.* siledus, tasasus; libedus; soravus, ladusus, sujuvus; libekeelsus, mahedus, meelitavus

smooth-spoken ['smu:ðspouk(ə)n], **-tongued** [-tʌŋd] *a.* libedakõneline, libekeelne, lipitsev

smote [smout] *vt.* **smite**

smother ['smʌðə] **1.** *v. t. & i.* lämmatama (*ka piltl.*); alla suruma, summutama **(up)**; *haruld.* lämbuma; **2.** *s.* lämmatav suitsu- *või* tolmupilv, lämmatav udu *või* leitsak; *arh.* hõõguv tuhk

smoulder, *Am. ka* **smol-** ['smouldə] **1.** *v. i.* hõõguma (*ka piltl.*), hõõgudes (*või* varjatult) põlema *või* suitsema; **2.** *s.* hõõgumine, varjatud põlemine (*ka piltl.*); suitsuleitsak

smudge I [smʌdʒ] **1.** *s.* määrde- *või* mustuseplekk; **2.** *v. i. & t.* **(-geable)** määrduma, määrdeplekkidega kattuma; määrima, määrdeplekkidega katma

smudge II [smʌdʒ] *s. peam. Am.* suitsev lõkketuli (*sääskede, kärbeste jne. eemalepeletamiseks*)

smudgy ['smʌdʒi] *a.* **(-ier, -iest; -ily, -iness)** määrdunud, plekiline

smug [smʌg] **1.** *a.* endaga rahulolev, liiga ennast täis; *haruld.* sile, «lakutud»; **2.** *s. sl.* teistest üleolevalt eemalehoiduv (*er. spordist ja lõbustustest mittehuvitatud*) isik

smuggle ['smʌgl] *v. t. & i.* salakaubana (*sisse, välja, läbi jne.*) viima *või* tooma **(in, out, through, etc.)**; salakaupa vedama, salakaubitsema

smuggler ['smʌglə] *s.* salakaubavedaja; salakaubavedajate laev

smuggling ['smʌgliŋ] *s.* salakaubandus, salakaubavedu, salakaubitsemine

smut [smʌt] **1.** *s.* tahmahelve, -kübe; tahma- *e.* nõeplekk; ropendus, nilbus, rõvedus; *bot.* nõgiseen; (*teravilja*) nõgihaigus; **2.** *v. t.* tahmama, tahmaga (*e.* nõega) määrima; nõgihaigusse nakatama ◇ **to talk ~** ropendama, rõvetsema; **~ fungi** *bot.* nõgiseened

smutch [smʌtʃ] **1.** *s.* mustus, mustuseplekk (*peam. piltl.*); **2.** *v. t.* (mustaks) määrima, rüvetama (*peam. piltl.*); *vrd.* **smudge** I

Smuts [smʌts] *pn.*

smutty ['smʌti] *a.* **(-ier, -iest; -ily, -iness)** tahmane, nõgine; ropendav, nilbe, rõve; nõgihaigusse nakatatud (*teravilja kohta*)

Smyrna ['smə:nə] *pn. aj.* Smürna, (*praeguse nimega*) Ismir

Smyrniote ['smə:niout] **1.** *a.* smürna; **2.** *s.* smürnalane, Smürna elanik

Smyth [sm(a)iθ] *pn.*

Smythe ['smaið ,'-θ, *Am. ka* smiθ] *pn.*

Sn *keem.* = **tin** (*lad.* **stannum**)

snack [snæk] *s.* suupiste, (väike) eine, *er.* püstijalaeine; *haruld.* «suutäis», jagu, osa (*tarvit. peam. väljendeis* **to go** ~s võrdselt teistega jagama; **~s!** mulle kah (osa)!) ◇ **~ bar, ~ counter** toidubaar, einelaud, *er.* püstijalabaar

Snaefell ['sneifel] *pn.*

snaffle ['snæfl] **1.** *s.* liht- *e.* pulksuuraud (*ka* **~-bit**); **2.** *v. t.* (*hobust*) liht- *e.* pulksuurauaga juhtima ◇ **to ride smb. on the ~** *piltl.* kedagi õrnade abinõudega juhtima

snafu [snæ'fu:] *Am. sl., er. mil.* **1.** *a.* äärmises segaduses, (nagu puder ja kapsad) segipaisatud; **2.** *s.* (äärmine) segapuder, virrvarr; **3.** *v. t.* segi paiskama, sassi ajama

snag [snæg] **1.** *s.* tüügas, (väljaulatuv) roigas, *er.* (jõepõhjast ülesulatuv) puuront; *piltl.* ootamatu takistus; **2.** *v. t.* **(-gg-)** (jõepõhjast ülesulatuva) puurondi otsa kinni ajama (*er. laeva*); (*jõepõhja*) puurontidest puhastama; *Am. sl.* (võistlejate kiuste) endale napsama

snagged [snægd], **snaggy** ['snægi] *a.* tüükaline, roikaline, väljaulatuvatest puurontidest kubisev *või* risustatud (*er. jõepõhja kohta*)

snaggletooth ['snægltu:θ] *s.* (*pl.* **-teeth**) hambatüügas, tüükakujuline (*või* kõver) hammas

snail [sneil] *s.* tigu ◇ **edible ~** söödav tigu, *er.* viinamäetigu (= **vineyard ~**) ◇ **at a ~'s pace** teosammul

snake [sneik] **1.** *s.* madu, siug, (nõel)uss; **2.** *v. i. & t.* siuglema, (maona) looklema; *Am.* vedama, lohistama (*er. palke*) ◇ **~ in the grass** *piltl.* varjatud hädaoht; **~ in smb.'s bosom** uss kellegi põues, äraandlikult tänamatu isik; **to raise** (*or* **wake**) **~s** *fam.* lärmi tõstma *või* lööma, mürglit tegema, skandaalitsema; **to see ~s** *Am.* siniseid kuradikesi nägema, joomahullustuses olema; **~ (*or* worm) fence** *Am.* siksakiline (horisontaalteivastest) tara

snakebite ['sneikbait] *s.* ussihammustus

snake-charmer ['sneikt∫a:mə] = **serpent-charmer**

snakehead ['sneikhed] *s. bot.* kirju püvilill

snake-juice ['sneikdʒu:s] *s. sl. er. Austr.* viski, (kange) viin

snakeskin ['sneikskin] *s.* ussinahk

snakeweed ['sneikwi:d] *s. bot.* ussitatar (= **bistort**)

snaky ['sneiki] *a.* **(-ier, -iest; -ily, -iness)** madudest kubisev; madujas, siugjas; *piltl.* salakaval

snap [snæp] **1.** *v. i. & t.* **(-pp-)** napsama, ahmama; plõksatama, klõpsatama; hetkvõtet tegema; plõksatades katkema *või* katki minema *või* katki tegema; plõksuga sulgema *või* sulguma; **2.** *s.* napsatus; plõks(atus), klõps(atus); *fot.* hetkvõte (= **~ snapshot**); rõhknööp, trukknööp (= **~ fastener**); (lühikese kestusega) krõbe ilm (= **cold ~**); *kok.* krõbusk, kuivik; teatav kaardimäng; tarmukus, südidus, hoogsus; *Am.* kerge töö *või* ülesanne; *atrib.* äkki ettevõetud, ootamatu, välk-, moment- (*er. koosoleku või parlamendihääletuse kohta*); **3.** *adv.* napsti, plõksti, klõpsti ◇ **to ~ at** (*millegi järele*) napsama, (*millestki*) ahnelt kinni haarama; (*kellelegi*) salvavalt sähvama; **to ~ one's fingers** sõrmedega nipsutama; **to ~ one's fingers at** *piltl.* (*kellegi või millegi*) peale vilistama, (*kellestki, millestki*) mitte põrmugi hoolima; **to ~ off** napsatades ära hammustama, ära murdma *või* murduma; (*püssi*) lahti kõmmutama; **to ~ off smb.'s nose** (*or* **head**) kellegi nina peast ära hammustama, kellelegi vihaselt vastu sähvama; **to ~ out** vihaselt välja pahvatama; **to ~ to** plõksatades sulgema *või* sulguma; **to ~ up** (*teiste eest*) ära napsama; ahmama; (*rääkijat*) kärkivalt katkestama; **~ bean** *aiand. peam. Am.* aeduba, türgi uba (= **French bean**); **~ hook** *tehn.* karabiinhaak; **~ meeting** *pol.* välkmiiting; **~ sample** juhuproov, üksikproov; **~ shot** (kiire) sihtimata lask; *vrd.* **snapshot**

snapdragon ['snæpdrægən] *s. bot.* lõvilõug; rosinaõngitsemine (*inglise jõulumäng, kus püütakse rosinaid leegitsevast viinavaagnast*)

snappish ['snæpi∫] *a.* hammustav, tige, nipsakas, käre

snappy ['snæpi] *a.* nipsakas, käre (= **snappish**); *fam.* erk, elav, tarmukas, südi, tragi; *Am.* peene välimusega, elegantne

snapshot ['snæp∫ɔt] **1.** *s.* hetkvõte, moment(üles)võte; **2.** *v. t. & i.* **(-tt-)** hetkvõttega fotografeerima; hetkvõtteid tegema

snare [snεə] **1.** *s.* püünis, *er.* ling- *või* silmuspüünis; *piltl.* püünis, lõks; **2.** *v. t.* **(-rable)** linguga (*või* silmusega) püüdma; *vrd.* **ensnare**

snare-drum ['snεədrʌm] *s. mil. er. Am.* väike trumm, põristamistrumm (= **side-drum**)

snarl I [snɑ:l] **1.** *v. i. & t.* õrisema, lõrisema, urisema; (*ka piltl.; kellegi või millegi peale* **at**); urisedes ütlema **(out)**; **2.** *s.* õrin, lõrin, urin

snarl II [snɑ:l] *dial., Am.* **1.** *s.* sasipundar, sassisolek, segadus; **2.** *v. i. & t.* puntrasse minema *või* ajama, sassi minema *või* ajama (*haril.* **~ up**)

snarl-up ['snɑ:lʌp] *s. Am.* sassisolek, segadus ◇ **traffic ~** liiklusummik

snatch [snæt∫] **1.** *v.t. & i.* kahmama, krapsama, näpsama; *Am. sl.* näppama, varastama, röövima (*er. last*); haarama (*millegi järele* **at**); *sport* rebima; **2.** *s.* kahmamine, krapsamine, näpsamine; äkiline haare, lühiajaline pingutus, hoog; *sport* rebimine; katke, katkend; viiv, lühike aeg ◇ **to ~ away** ära näpsama; **to ~ at straws** õlekõrrest kinni haarama; **to make a ~ at** (*millegi*) järele haarama; **to work by ~es** hooti töötama; **I heard ~es of a song** ma kuulsin katkeid ühest laulust; **to get a ~ of sleep** viivukeseks magama uinuma

snatchy ['snæt∫i] *a.* **(-ier, -iest; -ily, -iness)** katkeline, katkendlik, tükatine

snath [snæθ], **snathe** [sneið] *s. põll.* lüsi, vikativars

snazzy ['snæzi] *a.* **(-ier, -iest)** *Am. sl.* tore, uhke, šikk

sneak [sni:k] **1.** *v. i. & t.* (*ära, sisse, mööda jne.*) hiilima **(away, off, in, past, etc.)**; vargsi (*või* süüdlasena) liikuma **(along)**; *sl.* näppama, varastama; *õpil. sl.* peale kaebama; **2.** *s.* hiiliv (*või* salatsev) argpüks, pugejalik lurjus; näppaja; *õpil. sl.* pealekaebaja; (*kriketimängus*) ligi maad lendav pall

sneaker ['sni:kə] *s.* hiilija; näppaja; *pl. Am. fam.* kummitaldadega spordikingad, tenniskingad

sneaking ['sni:kiŋ] *a.* hiiliv; alatult arg; (*tunde kohta*) salajane; (häbelikult) peidetud, varjatud

sneaky ['sni:ki] *a.* hiiliv, varglik; alatu; arg

sneer [sniə] **1.** *s.* irve, irvitus; irvitav märkus; mõnitus; **2.** *v. i. & t.* irvitama (*millegi või kellegi üle* **at**); irvitusega maha tegema **(down)**; (*kellegi head kuulsust*) mõnitustega hävitama **(away)**

sneeze [sni:z] **1.** *s.* aevastus; **2.** *v. i.* aevastama ◇ **not to be -ed at** mitte tühiasi, küllaltki tähtis

sneezewort ['sni:zwə:t] *s. bot.* võsa-raudrohi, sapirohi

snick I [snik] **1.** *v. t.* täkestama, sälgutama; (*kriketipalli*) servalöögiga kõrvale kallutama; **2.** *s.* täke, sälk; (*kriketipalli*) servalöögiga kõrvalekallutamine

snick II [snik] *Am.* **1.** *s.* klõpsatus; **2.** *v. i. & t.* klõpsatama, klõpsuma; klõpsutama (= **click**)

snicker ['snikə] **1.** *v. i.* tasa hirnuma; = **snigger**; **2.** *s.* tasane hirnatus; = **snigger**

snide [snaid] *sl.* **1.** *a.* võlts, järeletehtud; (*märkuse kohta*) kaudselt varjuheitev, peidetult halvustav; **2.** *s.* järeletehtud kalliskivi; valeraha

Snider ['snaidə] **1.** *pn.*; **2.** *s.* Snideri püss (*esimene tagantlaetav püssitüüp Inglise sõjaväes,* = **~ rifle**)

sniff [snif] **1.** *v. i. & t.* nuhutama, nuusatama, õhku (kuuldavalt) ninna tõmbama; (põlglikult) nina krimpsutama *või* kärsutama (*millegi üle* **at**); **2.** *s.* nuhutus, nuusatus, õhu ninnatõmbamine; sissetõmmatud õhk; (põlglik) ninakrimpsutus, -kärsutus ◇ **to ~ out** välja nuhkima

sniffle ['snifl] **1.** *v. i.* (*nutuselt või nohu pärast*) nuuskima; **2.** *s.* (*nutune või nohune*) nuuskimine; *pl.* (**the ~s**) nohu; *vrd.* **snuffle**

sniffy ['snifi] *a.* **(-iness)** *fam.* ninakrimpsutav, põlglik; lehkav

snifter ['sniftə] *s. dial., Am.* (äge) raju, iil; *sl.* (kõva) kärakas, naps; (pealt kitsenev) konjaki- *või* brändiklaas

snigger ['snigə] **1.** *s.* (naeru)kihistus, itsitus; **2.** *v. i.* (naeru) kihistama, itsitama

sniggle ['snigl] *v. i. & t.* angerjaid õngitsema (*haril.* ~ **for eels**)

snip [snip] **1.** *v. t. & i.* **(-pp-)** (kääridega) lõikama, lõikuma; **2.** *s.* (kääri)lõige; (*kääride*) nipsatus, klõpsatus; (väike) äralõigatud riidelapp; *fam.* rätsep; *pl.* surmkindel võidulootus (*er. võiduajamisel*); *pl.* käärid, *er.* metallikäärid; *Am. sl.* nipsakas poisinolk *või* (*er.*) tüdrukutirts

snipe [snaip] **1.** *s.* (*kollekt. sg. tarvit. pl-i asemel*) *zool.* nepp; kurvits, korbits; *ka* tikutaja, taevasikk, bekass; *Am. fam.* poolenisti suitsetatud pabeross *või* sigar; **2.** *v. i. & t.* neppe (*või* kurvitsaid) laskma; *mil.* täpsuslaskudega tulistama *või* tapma ◇ **common** (*or* **whole**) ~ tikutaja, taevasikk, bekass; **great** (*or* **double**) ~ rohunepp, topelnepp; **half** ~ (*or* **jack** ~) mudakurvits, väikenepp

sniper ['snaipə] *s. mil.* täpsuslaskur, snaiper

snippet ['snipit] *s.* äralõigatud tükike *või* lapike (*vrd.* **snip**); *pl.* (ajakirjanduslikku) nipet-näpet, seda ja teist

snippy ['snipi] *a. Am. sl.* nipsakas, ninakas, põlglikult upsakas

snitch [snitʃ] *v. i. & t. Am. sl.* peale kaebama, üles andma (*kedagi* **on**; *kellelegi* **to**); näppama, üle lööma

snivel ['sniv(ə)l] **1.** *v. i.* **(-ll-)** tatsama, tatitsema, ninast jooksma; pisaraid nuuskima, silmakirjalikult halemeelitsema *või* virisema; **2.** *s.* tatistus, tatitsus; pisaranuuskimine, silmakirjalik halemeelitsus *või* virisemine

snob [snɔb] *s.* snoob

snobbery ['snɔbəri] *s.* snooblikkus, snobism

snobbish ['snɔbiʃ] *a.* snooblik

snobbishness ['snɔbiʃnis] *s.* snooblikkus

Snodgrass ['snɔdgrɑ:s] *pn.*

snood [snu:d] **1.** *s. Š.* (*vanaaegne šoti neidude*) juukseside, -lint; (*naiste*) juuksevõrk; *kal.* (lühike) jõhvnöör (*õngekonksu kinnitamiseks õngenööri külge*); **2.** *v. t.* (*juukseid*) juukselindiga siduma *või* juuksevõrguga kinnitama

snook I [snuk, snu:k] *s. sl.* «pikk nina» (*pilkav žest*) ◇ **to cock** (*or* **cut, make**) **a** ~ pikka nina näitama (*kellelegi* **at**)

snook II [snu:k] *s.* snuuk; robalo; seersantkala (*mitme lõunapoolkera merede kala nimetus*)

snooker ['snu:kə] *s.* snuuker (*teatav piljardilaual mängitav pallimäng*)

snoop [snu:p] *Am. fam.* **1.** *v. i.* ümber nuhkima, (teiste asjadesse) piiluma; järele valvama; **2.** *s.* = *järgm.*

snooper ['snu:pə] *s. Am. fam.* ümbernuhkija, nuhk, järelevalvaja

snoot [snu(:)t] *s. Am. sl.* nina; lõust, larhv

snooty ['snu(:)ti] *a. Am. sl.* ninakas, upsakas

snooze [snu:z] *fam.* **1.** *v. i.* tukkuma, tukastama, uinakut tegema; **2.** *s.* tukkumine, tukastus, uinak

snoozy ['snu:zi] *a. fam.* (üne)uimane, tukunuialik, unimütslik

snore [snɔ:] **1.** *s.* norskamine, norin; **2.** *v. i.* norskama, norisema

snorkel ['snɔ:k(ə)l] *s. mil.* snorkel (*seadis allveelaeva varustamiseks õhuga*); (*akvalangi või ujumismaski*) hingamistoru

snort I [snɔ:t] **1.** *s.* noristus, norsatus; (*hobuse*) pruuskamine, korskamine; (*vihane või pahane*) turtsatus; *sl.* kärakas, naps; **2.** *v. i. & t.* noristama, norsatama; (*hobuse kohta*) pruuskama; (*vihaselt või pahaselt*) turtsatama, turtsatades ütlema **(out)**

snort II, *ka* **S-** [snɔ:t] *mil.* = **snorkel**

snorter ['snɔ:tə] *s. sl.* äge torm; midagi erakordset (*või* suurt, tähtsat); kärakas, naps (= **snort**)

snot [snɔt] *s. vulg.* tatt; *ka* tattnina (*sõimusõnana*) ◇ ~**-rag** *vulg.* ninarätik

snotty ['snɔti] **1.** *a. vulg.* tatine; *sl.* ninakas, upsakas; **2.** *s. mer. sl.* = **midshipman**

snout [snaut] *s.* (*looma*) ninamik, koon, kärss; (*putuka*) kärsak; *põlgl.* (*inimese*) nina; (*mingi asja, näit. kannu*) nina, tila ◇ ~ **beetle** *zool.* kärsakas, kärsaklane (= **weevil**)

snow [snou] **1.** *s.* lumi (*ka piltl.*); *sl.* «lustipulber», kokaiin; *atrib.* lume-, lumi-; **2.** *v. i. & t.* lund sadama; lumena sadama, lumena puistama; lumetama, lumega katma;

(*juukseid*) lumivalgeks muutma; *Am. sl.* sisse vedama, tüssama ◇ ~ **man** *vt.* **snowman; it** ~**s** sajab lund; **to** ~ **under** lume alla matma; *piltl.* täielikult varju jätma (*er. valimistel*); **to be** ~**ed under with work** töösse ära uppuma, tööga üle koormatud olema; ~**ed in** sissetuisanud, lumehangedest piiratud; **to** ~ **up** (lumest) umbe sadama

snowball ['snoubɔ:l] **1.** *s.* lumepall; lumepalli- *või* laviinsüsteem (*rahakogumisel, kirjade saatmisel jms.*); lumepall(ipuu), lodjapuu (= ~ **tree, guelder rose**); **2.** *v. i. & t.* lumepalle *või* (*kedagi*) lumepallidega pilduma; (lumepallina) kuhjuma *või* kuhjama

snowberry ['snouberi] *s. bot.* lumimari

snowbird ['snoubə:d] *s. zool.* hangelind, lumelõoke, lumetsiitsitaja (= **snow bunting**; *ka mõne teise linnu nimetus*); *sl.* kokainist

snow-blind ['snoublaind] *a.* lumepime, lumest pimestatud

snow-blindness ['snoublain(d)nis] *s.* lumepimestus

snow-bound ['snoubaund] *a.* lummetuisanud, sissetuisanud; lumest takistatud (*näit. reisimisel*)

snow-capped ['snoukæpt] *a.* lumega kaetud (*er. mäetipu kohta*)

Snowden ['snoudn] *pn.*

Snowdon ['snoudn] *pn.*

snowdrift ['snoudrift] *s.* lumehang; lumetuisk

snowdrop ['snoudrɔp] *s. bot.* lumikelluke

snowfall ['snoufɔ:l] *s.* lumesadu; sadanud lumehulk

snow-field ['snoufi:ld] *s.* (põline) lumeväli, -lagendik

snowflake ['snoufleik] *s.* lumehelve(s), lumetähar, lumeräitsakas; *bot.* märtsikelluke

snow-leopard ['snoulepəd] *s. zool.* lumeleopard, irbis

snow-line ['snoulain] *s.* lumepiir, -raja

snow-man ['snoumən] *s.* (*pl.* **-men**) lumemees, -lell, -memm (*kirjut. ka lahus* **snow man** *või koos* **snowman**); (*haril.* **the Abominable S-**) (himaalaja) lumeinimene, jeti (= **yeti**)

snowmobile ['snou'moubail] *s.* mootorsaan, -kelk

snow-plough, *Am.* **-plow** ['snouplau] *s.* lumesahk

snow-shoes ['snouʃu:z] *s. pl.* lumeräätsad; *haruld.* suusad

snowstorm ['snoustɔ:m] *s.* lumetorm, (tugev) lumetuisk

snow-white ['snou(h)wait] *a.* lumivalge

snowy ['snoui] *a.* **(-ier, -iest; -ily, -iness)** lumine, lumerikas, lumega kaetud; lumivalge ◇ ~**owl** *zool.* lumekakk, huuk

snub [snʌb] **1.** *v. t.* **(-bb-)** teravalt noomima, (*kellelegi*) nina peale andma; kõrgilt (*või* külmalt) kohtlema; *mer. Am.* järsult peatama; **2.** *s.* terav noomitus, nina peale andmine, kõrk (*või* külm) kohtlemine; *mer. Am.* järsk peatamine; *haruld.* = ~ **nose**; **3.** *a.* (*nina kohta*) tömp, nosu-, nösu-, nöbi-, nöps- ◇ ~ **nose** tömp- *või* nosunina

snub-nosed ['snʌbnouzd] *a.* tömp- *või* nosuninaline

snuff I [snʌf] **1.** *s.* (*küünlatahi*) söestunud ots; **2.** *v. t. & i.* (*küünlatahi*) söestunud otsa ära lõikama *või* näpistama ◇ **to** ~ **out** (*v. t.*) (*küünlatuld*) ära näpistama; (*küünalt*) kustutama; *piltl.* (ära) lämmatama, maha suruma; *sl.* «vagaks tegema», mõrvama; (*v. i.*) *sl.* vedru välja viskama, surema

snuff II [snʌf] **1.** *v. i. & t.* nuhutama, ninna tõmbama (= **sniff**); ninatubakat nuuskama *või* tarvitama; **2.** *s.* nina- *e.* nuusktubakas ◇ **to take** ~ tubakat nuuskama; **up to** ~ *sl.* kogenud ning kaval, elutark

snuff-box ['snʌfbɔks] *s.* (nina- *e.* nuusk)tubakatoos

snuff-coloured ['snʌfkʌləd] *a.* (nuusk)tubakakarva, kollakaspruun

snuffer ['snʌfə] *s.* tubakanuuskaja, nuusktubaka tarvitaja

snuffers ['snʌfəz] *s. pl.* küünlakäärid (*käärid küünlatahi kärpimiseks*)

snuffle ['snʌfl] **1.** *v. i. & t.* nohisema, nohisedes (*või* läbi nina) rääkima, nohinal ütlema **(out)**; **2.** *s.* nohin, nohisemine; **(the** ~**s)** nohu

snuffy ['snʌfi] *a.* **(-ier, -iest; -ily, -iness)** ninatubakane, ninatubaka- (*või* tubakanuus-

kamisest) määrdunud; eemaletõukav, vastik; *fam.* turtsakas, tusane, pahur

snug [snʌg] **1.** *a.* **(-gg-)** hubane, õdus, mõnus, kodune; mugav; (*sissetuleku kohta*) mugavust võimaldav; **2.** *s. dial.* = **snuggery**; **3.** *v.* = **snuggle** ◇ **as ~ as a bug in a rug** nagu vanajumala selja taga

snuggery ['snʌgəri] *s.* mugav toake, hubane nurk; (*kõrtsi*) võõrastetuba; mugav kodu

snuggle ['snʌgl] *v. i. & t.* (*soojust otsides või kallistavalt*) liibuma, end suruma (*kellegi vastu* **against**); (*kellegi*) kaissu pugema (**up to**); mugavalt kõkku tõmbuma (**up, in**); *haruld.* (*kedagi*) kallistama, kaisutama

so [sou] **1.** *adv.* nii, nõnda; nii väga; niisiis, seega, järelikult; **2.** *konj. arh.* kui vaid, eeldades et; *Am.* nii et (= **~ that**); **3.** *interj.* nii!; **4.** *pron.* (*objektina verbide* **say, think, believe, suppose** *jms. järel*) seda, nii; (*konjunktsiooni* **or** *järel*) selle ümber ◇ **not ~** mitte nii; **if ~** kui (see) nii (on); **how ~?** kuidas nii?; **and ~ on** (*or* **forth**) ja nõnda edasi (*vrd.* **et cetera**); **and ~ on and ~ forth** ja nõnda edasi ja nõnda edasi; **I am ~ glad** mul on nii hea meel; **~ you see you were wrong** niisiis te näete, et teil ei olnud õigus; **~ it is done, it matters not how** *arh.* kui seda vaid tehtaks, pole tähtis, kuidas; **I suppose ~** ma arvan seda; **two hundred or ~** kakssada või selle ümber; **~ as to see (not to fall, to be understood, etc.), you must . . .** selleks, et näha (mitte kukkuda, et sinust aru saadaks jne.), pead sa . . . ; **~ be it** olgu siis nii; **~ far** nii kaugel(e); seni; **~ far as** niipalju kui; **~ far ~ good** seni siis hea küll, seni siis kõik korras; **~ long!** nägemiseni!; **~ long as** niikaua kui, seni kui; **~ please you** *arh.* teie lahkel loal; **~ sorry!** *fam.* vabandust!; **~ that** nii et, selleks et; **~ that's that** *fam.* nõnda siis on asjade seis; **~ to say** (*or* **speak**) nõndaöelda; **~ what?** *Am. sl.* noh, mis sellest?

soak [souk] **1.** *v. t. & i.* leotama, likku panema, vetitama; immutama; ligunema, vettima; immitsema, imbuma **(in, into, through, etc.)**; (*vedelikku*) imama, endasse neelama **(up, in)**; *fam.* «lakkuma», (viina) jooma; *sl.* raha välja pigistama; rängalt maksustama; *Am. sl.* «sisse soolama», panti panema; *Am. sl.* nahutama, läbi kolkima; **2.** *s.* leotus, ligunemine; pikk vihmasadu; *fam.* pummeldus; põline joodik (= **soaker**) ◇ **I'm ~ed through** ma olen läbimärg, mul pole hamba allgi kuiva kohta

soakage ['soukidʒ] *s.* leotamine, vetitamine; ligunemine, vettimine; sisse- *või* väljaimbunud vedelik

soaker ['soukə] *s. fam.* põline joodik; äge vihmavaling

Soames [soumz] *pn.*

so-and-so ['sou(u)ənsou] *s.* see ja see, (keegi) nimetatud isik

Soane [soun] *pn.*

soap [soup] **1.** *s.* seep; *Am. sl.* meelitus (*ka* **soft ~**); *Am. sl.* altkäemaks; **2.** *v. t. & i.* seebitama; *Am. sl.* meelitama, lipitsema ◇ **cake** (*or* **bar**) **of ~** seebitükk; **scented ~** lõhnaseep; **toilet ~** tualettseep; **no ~** *Am. sl.* (*er. vastusena ettepanekule*) ei kõlba, ei lähe läbi, (sellega) pole midagi peale hakata; **~ flakes** seebihelbed; **~ opera** *Am. fam.* (*peam. koduperenaistele määratud*) sentimentaalne raadio- *või* televisioonisaadete sari; **~ powder** seebipulber

soapberry ['soupberi] *s. bot.* seebipuu (= **~ tree**); seebipähkel

soap-boiler ['soupbɔilə] *s.* seebikeetja, -tegija

soap-box ['soupbɔks] *s.* seebi(pakkimis)kast; *fam.* tänavakõneleja (improviseeritud) kõnetool ◇ **~ orator** tänavaagitaator

soap-bubble ['soupbʌbl] *s.* seebimull (*ka piltl.*)

soap-stone ['soupstoun] *s.* steatiit (= **steatite**); saponiit (= **saponite**)

soap-suds ['soupsʌdz] *s. pl.* seebivaht, seebivahune vesi, *er.* pesupära

soap-works ['soupwə:ks] *s.* seebivabrik

soapwort ['soupwə:t] *s. bot.* seebilill

soapy ['soupi] *a.* **(-ier, -iest; -ily, -iness)** seebine; *piltl.* libe, meelitav

soar [sɔ:] **1.** *v. i.* kõrgel(e) lendama (*ka piltl.*); end üles lennutama **(up)**; kõrgel hõljuma *või* heljuma; (*lennuki kohta*) lauglema, lauglendu tegema, planeerima; **2.** *s.* kõrge lend *või* lennu-ulatus

sob [sɔb] **1.** *s.* nuuks, nuukse, nuuksatus; **2.** *v. i. & t.* **(-bb-)** nuuksuma; nuuksudes ütlema **(out)**; tihkuma, nuttu kiskuma ◇ **~ sister** *Am. sl.* nutuleenu, halemeelitseja

s.o.b., S.O.B. ['esou'bi:] *s. Am. sl. vulg.* litapoeg (= **son of a bitch**)

sober ['soubə] **1.** *a.* **(~er, ~est)** kaine (*ka piltl.*); mõõdukas, tasakaalukas; silmatorkamatu; **2.** *v. t. & i.* kainestama; kainenema, kainestuma, kaineks muutuma **(down)** ◇ **~-minded** kainemeelne, tasakaalukas; **~-sides** *fam.* alaliselt tõsine isik

sobriety [so(u)'braiəti] *s.* kainus; mõõdukus, tasakaalukus; silmatorkamatus

sobriquet ['soubrikei], **soub-** ['su:b-] *s.* hüüdnimi, lisanimi, pilkenimi

sob-stuff ['sɔbstʌf] *s. Am. sl.* halemeelitsus, halemeelitsev kirjutis (*er. ajalehe jaoks*)

Soc. *lüh.* = **society**

so-called ['sou'kɔ:ld] *a.* nõndanimetatud, niinimetatud

soccer, socker ['sɔkə] *s. sport fam.* soker, (*meilgi tavaline*) euroopa jalgpall (= **Association football**); *vrd.* **rugger**

sociability [sou∫ə'biliti] *s.* seltsivus, sõbralikkus; seltskondlikkus

sociable ['sou∫əbl] **1.** *a.* **(-bly)** seltsiv, seltsiarmastav, sõbralik; seltskondlik, seltskonna-; **2.** *s.* (vanamoeline) sõiduvanker kahe külgpingiga; kaheistmeline (kolmerattaline) jalgratas; kahekohaline lennuk; kaheinimesesohva; *Am.* seltskondlik koosviibimine (= **social**)

social ['sou∫(ə)l] **1.** *a.* ühiskondlik, ühiskonna-, sotsiaalne, sotsiaal-; seltskondlik, seltskonna-, seltsiv; **2.** *s.* seltskondlik koosviibimine, peoõhtu ◇ **~ animal** ühiseluline loom; **~ benefit** sotsiaaltoetus; **~ contract** ühiskondlik leping (*teatava poliitilise teooria põhimõte*); **~ democracy** sotsiaaldemokraatia; **~ democrat** sotsiaaldemokraat; **~ diseases** *Am.* suguhaigused (= **venereal diseases**); **~ duties** ühiskondlikud (*või* seltskondlikud) kohustused; **~ evil** ühiskondlik pahe, *er.* prostitutsioon; **~ psychology** sotsiaalpsühholoogia; **~ sciences** ühiskonnateadused; **~ security** sotsiaalhooldus; **~ services** ühiskondlikud teenused

socialism ['sou∫əlizm] *s.* sotsialism

socialist ['sou∫əlist] **1.** *s.* sotsialist; **2.** *a.* sotsialistlik ◇ **~ emulation** sotsialistlik võistlus

socialistic [sou∫ə'listik] *a.* **(-ically)** sotsialistlik

socialite ['sou∫əlait] *s. Am. fam.* kõrgema seltskonna (*või* seltskondliku paremiku, koorekihi) liige

sociality [sou∫i'æliti] *s.* ühiskondlikkus, sotsiaalsus; seltskondlikkus, seltsivus

socialization [sou∫əl(a)i'zei∫(ə)n] *s.* sotsialiseerimine, ühiskonnastamine

socialize ['sou∫əlaiz] *v. t. Am. ka i.* **(-zable)** sotsialiseerima, ühiskonnastama, ühiskondlikuks tegema; *Am. ka* seltskondlikust tegevusest osa võtma

socially ['sou∫(ə)li] *adv.* ühiskondlikult, sotsiaalselt; seltskondlikult

societal [sə'saiətəl] *a. peam. Am.* ühiskondlik, ühiskonna-; seltskondlik, seltskonna-

society [sə'saiəti] *s.* ühiskond; ühistu; sotsieteet; seltskond; kõrgem seltskond, seltskondlik paremik; selts, ühing; *atrib.* seltskonna- ◇ **to go into ~** seltskonnas käima; **I avoid his ~** ma väldin kokkusattumist temaga; **debating ~** vaidlusklubi; **S- Islands** Seltsisaared; **S- of Friends** kveekerid; **S- of Jesus** (*lüh.* **S.J.**) jesuiidid

socio- ['sou∫io(u)] *ühendeis* ühiskondlik-, (*võõrsõnades*) sotsio-, sotsiaal- ◇ **~-economic** sotsiaal-majanduslik, ühiskondlik-majanduslik; **~-political** ühiskondlik-poliitiline; **~-psychological** sotsiaalpsühholoogiline

sociological [sou∫iə'lɔdʒik(ə)l, -siə-] *a.* **(-lly)** sotsioloogiline

sociologist [sou∫i'ɔlədʒist, -si-] *s.* sotsioloog

sociology [sou∫i'ɔlədʒi, -si-] *s.* sotsioloogia

sock I [sɔk] *s.* sokk (-ki); (*kingasse pandav*) sisetald, sokikaitsetald; *aj.* (vanakreeka ja -rooma) komöödiaetendustel kantav madal näitlejaking *või* sandaal; *piltl.* komöödia (*vrd.* **buskin**) ◇ **pull up your ~s!** *fam.* võta ennast kokku!, pinguta ennast!; **old ~s** *Am. fam.* (*kõnetusena*) vennas

sock II [sɔk] *sl.* **1.** *v. t.* (kõvasti) lööma, kolkima, peksma; **2.** *s.* tugev hoop; **3.** *adv.* kolksti, plaksti ◇ **give him ~s!** anna talle!, tõmba talle!

sock III [sɔk] *s. õpil. sl.* söögikraam, *er.* maiuskraam

sockdologer, -lager [sɔk'dɔlədʒə] *s. Am. sl.*

põrakas, obadus, otsustav hoop *või* väide; midagi tohutut

socker ['sɔkə] = **soccer**

socket ['sɔkit] *s.* nõgu, lohk (*ka liigesel*); (*hamba*) somp; (*silma*) koobas; (*küünla, elektripirni, pistiku jms.*) pesa; *tehn. ka* tugilaager ◇ **wall** ~ *el.* seinakontakt, pistikupesa; ~ **pipe** *tehn.* muhvtoru; ~ **wrench** *tehn.* ots(mutri)võti

socket-joint ['sɔkitdʒɔint] *s. tehn.* liigend- *e.* šarniirühendus

socko ['sɔkou] *adv. Am. sl.* kolksti, plaksti, põmdi (*vt.* **sock II**)

socle ['sɔkl] *s.* sokkel, (*samba või raidkuju*) alusplaat

Socotra [sə'koutrə] *pn.*

Socrates ['sɔkrəti:z] *pn.* Sokrates

Socratic [sɔ'krætik] *filos.* **1.** *a.* **(-ically)** sokraatiline; **2.** *s.* sokraatik ◇ ~ **method** *filos., ped.* sokraatiline meetod

sod I [sɔd] *vt.* **seethe**

sod II [sɔd] **1.** *s.* (muru)mätas; *poeet.* muru, maapind; **2.** *v. t.* **(-dd-)** (muru)mätastega katma ◇ **under the** ~ mulla all, hauas

sod III [sɔd] *s. vulg.* pederast (= **sodomite**); (*ebamäärase sõimusõnana*) reo, raisk, kaabakas

soda ['soudə] *s.* sooda; soodavesi, gaseeritud vesi (= ~**-water**) ◇ **baking** (*or* **cooking**) ~ söögisooda; **caustic** ~ seebikivi; **washing** ~ pesusooda; **whisk(e)y and** ~ viski soodaveega; ~ **ash** *keem.* kaltsineeritud sooda; ~ **jerk(er)** *Am. fam.* soodaveemüüja; ~ **lime** *keem.* naatronlubi; ~ **soap** *keem.* naatriumseep

soda-fountain ['soudəfauntin] *s. tehn.* soodaveesaturaator; soodavee (*või* gaseeritud vee) müügikoht

sodalite ['soudəlait] *s. min.* sodaliit

sodality [so(u)'dæliti] *s. r.-kat.* heategevuslik vennaskond

soda-water ['soudəwɔ:tə] *s.* soodavesi; gaseeritud vesi

sodden ['sɔdn] **1.** *a.* **(-nness)** vettinud, ligunenud; (*leiva kohta*) nätske; joomisest pundunud (*näo kohta*) *või* nürinenud (*isiku kohta*); **2.** *v. t. & i.* vetitama, leotama; nätskeks tegema; vettima, ligunema; nätskeks muutuma; **3.** *p. p. arh., vt.* **seethe**

sodium ['soudiəm] *s. keem.* naatrium (*sümbol* **Na**, *lad.* **natrium**) ◇ ~ **bicarbonate** naatriumvesinikkarbonaat, *van.* naatriumbikarbonaat, söögisooda; ~ **carbonate** naatriumkarbonaat, kaltsineeritud sooda, pesusooda; ~ **chloride** naatriumkloriid, keedusool; ~ **hydroxide** naatriumhüdroksiid, seebikivi; ~ **nitrate** naatriumnitraat, naatriumsalpeeter, tšiili salpeeter; ~ **silicate** naatriumsilikaat, vesiklaas; ~ **thiosulphate** naatriumtiosulfaat

Sodom ['sɔdəm] *pn.* Soodom

sodomite ['sɔdəmait] *s.* pederast; *haruld.* sodomiit

sodomy ['sɔdəmi] *s.* pederastia; *haruld.* sodoomia

Sodor ['soudə] *pn.*

(-)soever [so(u)'evə] *adv. & suf.* iganes, tahes (*tarvit. adverbide ja pronoomenite* **how, when, where, who, what, which** *jne. üldistamiseks ja rõhutamiseks*) ◇ **how great** ~, **how** ~ **great** (= **however great**) kui suur ka, kui suur tahes ka; **in what place** ~, **in what** ~ **place** (= **in whatever place**) ükskõik kus, kus kohas ka

sofa ['soufə] *s.* sohva, diivan ◇ ~ **bed** (*or* **bedstand, bedstead**) diivanvoodi

soffit ['sɔfit] *s. arhit.* palett; *teatr.* sofitt, kulisslagi

Sofia ['soufiə, so'fi:ə] *pn.* (*Bulgaaria Rahvavabariigi pealinn*)

soft [sɔ(:)ft] **1.** *a.* pehme; tüma; mahe, õrn; *Am. fam.* armunud (*kellessegi* **on, over**); tasane, lõtv, nõrk; nõrgaaruline; (*tähtede* **c** *ja* **g** *hääldamise kohta*) sisisev (*nagu sõnus* **city** *ja* **gentle**); **2.** *s.* tossike, tosu; **3.** *adv.* **(~er, ~est)** pehmelt, mahedalt, õrnalt, tasaselt (= **softly**); **4.** *interj. arh.* tasa!, pea! ◇ ~ **corn** varvastevahelinę haudunud nahk; ~ **drink** *Am.* alkoholivaba jook; ~ **goods** tekstiilkaubad; ~ **job** *sl.* kerge ning hästitasuv töö; ~ **landing** *av.* pehme maandumine; ~ **nothings** meelitused, armuavaldused; ~ **pedal** *muus.* (*klaveri*) summutuspedaal, vasak pedaal; *piltl.* summutamine, tasandamine, piiramine (*vt.* **~-pedal**); ~ **style** *kunst* pehme stiil; ~ **sawder** (*or* **solder**) meelitused, meelitav luiskamine; **the ~(er) sex** õrnem sugu, naised; ~ **soap** vedel seep, roheline seep; *piltl.* meelitused, libe kõne; ~ **thing** = ~ **job**; ~ **things** = ~ **nothings**; ~ **water** pehme (*s. o. lubjavaene*) vesi

soft(-)ball ['sɔ(:)ftbɔ:l] *s. sport* pehmepall (*liik pesapalli; selles mängus kasutatav pehme pall*)

soften ['sɔ(:)fn] *v. i. & t.* pehmuma; pehmenema, mahenema; pehmitama; pehmendama, mahendama ◇ ~**ing of the brain** ajupehmumus

soft-headed ['sɔ(:)ft'hedid] *a.* nõrgaaruline, lollakas

soft-hearted ['sɔ(:)ft'hɑ:tid] *a.* pehme- *või* õrnasüdameline, kaastundlik

softness ['sɔ(:)ftnis] *s.* pehmus, mahedus, õrnus

soft-pedal ['sɔ(:)ft'pedl] *v. t. & i.* **(-ll-)** *muus.* (*pedaalile surudes*) heli summutama; *piltl.* summutama, tasandama, piirama

soft-soap ['sɔ(:)ftsoup] *v. t. fam.* meelitama, libeda kõnega peibutama

soft-spoken ['sɔ(:)ftspouk(ə)n] *a.* maheda kõnega

software ['sɔ(:)ftwɛə] *s. tehn.* tarkvara

softwood ['sɔ(:)ftwud] *s.* pehme puit, *er.* okaspuit; okaspuu

softy ['sɔ(:)fti] *s. fam.* tossike, tosu, tobu; *Am.* naiselik mees

soger ['soudʒə] *vt.* **soldier**

soggy ['sɔgi] *a.* soine, vesine; vesimärg, läbimärg; (*leiva kohta*) nätske

soho I [sə'hou] *interj.* hollaa! (*er. jahimeeste hüüatus mingi avastuse puhul*)

Soho II ['souhou] *pn.* (*Londoni linnaosa*)

soi-disant [swɑ:di'zɑ:ŋ] *a. pr.* nõndanimetatud, iseennast nõnda nimetav

soil I [sɔil] **1.** *v. t. & i.* määrima, mustama, reenama; määrduma, mustuma; **2.** *s.* määrdumus; mustuseplekk; *ka* mustus (*käimlas; vrd.* **night-soil**) ◇ **to** ~ **one's hands with** (*millegagi*) oma käsi määrima (*ka piltl.*)

soil II [sɔil] *s.* pinnas, mullastik; (mulla)pind, muld, maa ◇ **one's native** ~ kodumaa pind, kodumaa; ~ **conservation** mullakaitse; ~ **frost** kelts; ~ **science** mullateadus

-soiled [sɔild] *a.* -pinnaseline, -mullapinnaline (*näit.* **deep-~, rich-~**)

soil-pipe ['sɔilpaip] *s.* mustaveetoru, *er.* kloseti äravoolutoru (*vt.* **soil I**)

soirée ['swɑ:rei] *s.* suaree (*õhtune seltskondlik koosviibimine*)

sojourn ['sɔdʒə(:)n, 'sʌdʒ-, *Am.* 'soudʒ-] **1.** *s.* (ajutine) viibimine *või* asumine, asu; **2.** *v. i.* (ajutiselt) viibima *või* asuma **(in, at, among, with, etc.)**

Sol I [sɔl] *s. poeet., nalj.* päike; *herald.* kuld, kuldkollane

sol II [sɔl] *s. muus.* sol

sol III [sɔl] *s. keem.* sool (-i), kolloidlahus

solace ['sɔləs, -lis] **1.** *s.* lohutus, trööst; **2.** *v. t.* **(-ceable)** lohutama, trööstima ◇ **to find** ~ **in** (*millestki*) lohutust leidma

solan ['soulən] *s. zool.* suula (= ~ **goose, gannet**)

solar ['soulə] *a.* päikese-, solaarne, solaar- ◇ ~ **myth** päikesemüüt; ~ **oil** *tehn.* solaarõli; ~ **plexus** *anat.* päikesepõimik, maotagune närvipõimik; ~ **system** *astr.* päikesesüsteem; ~ **time** *astr.* päikeseaeg; ~ **wind** *astr.* päikesetuul

solarium [so(u)'leəriəm] *s.* (*pl.* **-ia** [-iə]) *er. med.* solaarium (*ruum päikeseraviks*)

solarize ['souləraiz] *v. t. & i. fot.* ülesäritama, solariseerima

solatium [so(u)'leiʃiəm] *s.* (*pl.* **-ia** [-iə]) *jur.* lohutus- *või* hüvitussumma

sold [sould] *vt.* **sell**

solder ['sɔ(:)də, 'sɔldə] **1.** *s.* joodis, jootetina, jootemetall; **2.** *v. t.* (*metalli*) jootma, tinutama ◇ **hard (soft)** ~ *tehn.* kõva- (pehme-) joodis; **soft** ~ (*or* **sawder**) *piltl.* meelitused, meelitav luiskamine

soldering ['sɔ(:)dəriŋ, 'sɔld-] *s. tehn.* jootmine, tinutamine ◇ ~**(-)iron** jootetõlvik, -kolb

soldier ['souldʒə] **1.** *s.* sõdur; lihtsõdur, soldat; (kogenud) sõjaväelane, väejuht; *sl.* suitsuheeringas (= **red herring**); **2.** *v. i.* sõduriks olema (*tarvit. er. väljendis* **to go ~ing**); *sl. er. Am. või mer.* siidi vedama, töö juures vedelema ◇ **to play at ~s** sõdureid mängima; **old** ~ *piltl.* kogenud isik; ~ **ant** *zool.* sõdursipelgas; ~ **bug** *zool.* kilplutikas; ~ **crab** *zool.* erakvähk (= **hermit-crab**); ~ **fly** *zool.* ogakärblane; ~ **of fortune** õnneküttt, seikleja, *er.* seiklev palgasõdur

soldierlike ['souldʒəlaik], **soldierly** ['souldʒəli] *a.* sõdurlik

soldiership ['souldʒəʃip] *s.* sõduriosavus, -kunst, -kogemus
soldiery ['souldʒəri] *s.* sõdurkond, sõdurid; sõjaväeline ettevalmistus, sõdurikogemus
sole I [soul] **1.** *s.* tald; (*mingi eseme*) taldmik, alus(osa); *geol., mäend.* lamam; **2.** *v. t.* **(-lable)** tallutama
sole II [soul] *s. zool.* merikeel; *Am. ka* lest
sole III [soul] *a.* ainus, ainuke(ne); ainu-; *arh.* ainuline, ainulaadne; *arh. jur.* üksik, vallaline (*tarvit. substantiivi järel, er. naise kohta* **woman ~**) ◇ **~ bill (of exchange)** *maj.* sooloveksel; **~ owner** ainuomanik; **~ right(s)** ainuõigus
solecism ['sɔlisizm] *s.* solötsism, (jäme) eksimus õigekeelsusreeglite vastu; eksimus viisakustavade vastu
sole-leather ['soulleðə] *s.* tallanahk
solely ['soulli] *adv.* ainuüksi; ainult, üksnes
solemn ['sɔləm] *a.* **(-nness)** pidulik, pühalik, tõsine
solemnity [sɔ'lemniti] *s.* pidulikkus, pühalikkus, tõsidus
solemnize ['sɔləmnaiz] *v. t.* **(-zable)** (pidulikult) pühitsema, (pühalikult) pidama, tähistama
solemnly ['sɔləmli] *adv.* pidulikult, pühalikult, tõsiselt
solenoid ['soulinɔid, sɔ'li:n-] *s. füüs., el.* solenoid
Solent ['soulənt] *pn.*
sol-fa ['sɔl'fɑ:] *muus.* **1.** *s.* solfedžeerimine, noodinimedega laulmine; **2.** *v. i. & t.* **(-fa'd)** solfedžeerima, noodinimedega laulma
solfatara [sɔlfə'tɑ:rə] *s. geol.* solfataar, väävliallikas, (vulkaaniline) gaasiallikas
solfeggio [sɔl'fedʒiou] *s. muus.* solfedžo
solicit [sə'lisit] *v. t. & i.* pealekäivalt paluma (*kelleltki midagi* **smb. for smth., smth. of smb.**; *midagi teha* **to do**); palvetega (*või* pakkumustega, ettepanekutega) tülitama (*er. rändagentide, tänavakerjuste jms. kohta*)
solicitation [səlisi'teiʃ(ə)n] *s.* pealekäivalt palumine, palvetega (*või* pakkumustega, ettepanekutega) tülitamine; tungiv palve
solicitor [sə'lisitə] *s.* paluja; *er. jur.* nõuandeadvokaat, alamat liiki advokaat, (*kliendi*) volinik (*Inglismaal*); *Am.* tellimuste- *või* kuulutustehankija, kaubaagent (= **canvasser**) ◇ **S- General** peaprokuröri abi; *Am.* (*mõne osariigi*) peaprokurör (*vrd.* **Attorney General**)
solicitous [sə'lisitəs] *a.* murelik, hoolitsev (*millegi pärast* **about, for**) ◇ **to be ~** innukalt soovima *või* ihaldama (*midagi* **of**; *midagi teha* **to do**)
solicitude [sə'lisitju:d] *s.* murelikkus, hoolitsevus
solid ['sɔlid] **1.** *a.* (**~er, ~est**) tahke, kõva; tihke; ehe (eheda), läbini samast materjalist, massiivne; *mat.* kolmemõõtmeline, **ruumiline; kindel, tugev, tüse, usaldatav,** soliidne; üksmeelne, ühtne, solidaarne; **2.** *s.* tahke keha, tahkis; *mat.* keha; *pl. biol.* tahked toitained; *geol.* tahked osakesed (*vees hõljumina*) ◇ **a ~ hour** vahetpidamata terve tund; **to go** (*or* **be**) **~ for** üksmeelselt pooldama; **to write ~** *Am.* (*sõnu*) kokku kirjutama; **~ angle** *mat.* ruumiinurk; **~ body** (absoluutselt) jäik keha; **~ geometry** *mat.* stereomeetria; **~ ivory** (*or* **bone**) *sl.* puupea; **S- South** *Am. aj.* järjekindlalt demokraatliku erakonna poolt hääletanud lõunaosariigid (*pärast kodusõda 1861—1865*); **~ state** *füüs.* tahke olek; **~ of revolution** *mat.* pöördkeha
solidarity [sɔli'dæriti] *s.* solidaarsus, ühtekuuluvus, huviühisus
solidify [sə'lidifai] *v. t. & i.* **(-fiable)** tahkestama, tihkestama; tahkuma, tahkestuma, tihkestuma, kõvastuma, tarduma
solidity [sə'liditi] *s.* tahkus, kõvadus, tihkus; kindlus, tugevus, tüsedus, usaldatavus, soliidsus
soliloquize [sə'liləkwaiz] *v. i.* iseendaga kõnelema, üksikkõnet pidama
soliloquy [sə'liləkwi] *s.* iseendaga kõnelemine, üksikkõne, monoloog
solipsism ['sɔlipsizm, 'soul-] *s. filos.* solipsism
solitaire [sɔli'tɛə, 'sɔlit-] *s.* üksikult raamistatud kalliskivi; teatav ühele isikule määratud nupumäng; *peam. Am.* kaardiladumine, pasjanss (= **patience**); *haruld.* üksiklane
solitary ['sɔlit(ə)ri] **1.** *a.* **(-ily, -iness)** üksik, üksildane, solitaarne, solitaar-; **2.** *s.* üksik-

lane ◇ **~ confinement** üksikvangistus; **~ wasp** *zool.* erakherilane
solitude ['sɔlitju:d] *s.* üksildus, üksindus, üksiolek; üksildane koht
solo ['soulou] **1.** *s.* (*pl.* **-os**) soolo, soolopala, -esinemine; *ka* teatav kaardimäng (= **~ whist**); *av.* soololend; *atrib.* soolo-, üksik-, üksi-; **2.** *v. i. & t.* solistina esinema; *av.* soololendu sooritama
soloist ['soulo(u)ist] *s.* solist, soolopala ettekandja
Solomon ['sɔləmən] **1.** *pn. piibl.* Saalomon; **2.** *s.* tark ◇ **~ Islands** Saalomoni saared; **~'s seal** Saalomoni pitser (*kahest läbipõimunud kolmnurgast moodustatud embleem*); *bot.* kuutõverohi
Solon ['soulɔn] **1.** *pn.*; **2.** *s. Am.* **(s-)** seaduseandja, kongressiliige (*peam. humor.*)
solstice ['sɔlstis] *s. astr.* päikeseseisak, solstiitsium (*moment suvisel või talvisel pööripäeval*)
solstitial [sɔls'tiʃ(ə)l] *a.* **(-lly)** päikeseseisaku-, solstiitsiumi-, (*suvise või talvise*) pööripäeva-
solubility [sɔlju'biliti] *s.* lahustuvus; lahendatavus
soluble ['sɔljubl] *a.* **(-bly)** lahustuv (*milleski* **in**); lahendatav, lahenduv ◇ **~ glass** *keem.* vesiklaas; vedel klaas
solus ['souləs] *pred. a. lad.* üksiolev, üksi (*tarvit. er. lavamärkustes, näit.* **enter King ~** ilmub kuningas üksi)
solute ['sɔlju:t] *s. füüs., keem.* lahustunud aine, soluut
solution [sə'l(j)u:ʃ(ə)n] *s.* lahustamine, lahustumine, lahustus; lahus; lahendamine, lahendus; *mat.* lahend ◇ **in ~** lahusena; *piltl.* kindlaks kujunemata, lõplikult selgumata; **I cannot find a ~** ma ei suuda leida lahendust (*millelegi* **of, for, to**)
solvability [sɔlvə'biliti] *s.* lahendatavus
solvable ['sɔlvəbl] *a.* lahendatav ◇ **~ group** *mat.* lahenduv rühm
solve [sɔlv] *v. t.* lahendama
solvency ['sɔlv(ə)nsi] *s. maj.* maksevõimelisus, solventsus
solvent ['sɔlv(ə)nt] **1.** *a.* lahustav, lahustamisvõimeline (*er. vedeliku kohta*); lahustavalt mõjuv (*ka piltl.*); *maj.* maksevõimeline, solventne; **2.** *s.* lahusti, solvent; *piltl.* lahustav tegur
Solway ['sɔlwei] *pn.*
Somali [sɔ'mɑ:li] *s.* (*pl.* **~, ~s**) somaal; somaali keel
Somalia [sɔ'mɑ:liə] *pn.* Somaalia
Somaliland [sɔ'mɑ:liland] *pn.* Somaalimaa
somatic [sɔ'mætik] *a.* **(-ically)** *biol., ka filos.* somaatiline, kehaline, keha- ◇ **~ cells** *biol.* keharakud (*välja arvatud sugurakud*)
sombre, *Am.* **-ber** ['sɔmbə] *a.* sünge, tume
sombrero [sɔm'breərou] *s.* (*pl.* **-os**) sombreero (*laiaäärelineviltkübar*)
some [sʌm, s(ə)m] **1.** *a.* mõni, mõned, teatav hulk, natuke; mingi, keegi; mõnesugune, mõnetine; umbes; *fam.* suur, tubli; **2.** *pron.* mõni, mõned; natuke; **3.** *adv. fam.* mõnel määral, mõnevõrra, mõneti; teataval määral (= **somewhat**); tublisti ◇ **give me ~ apples** andke mulle mõni õun (*või* mõned õunad, õunu); **there is ~ butter left** võid on veel alles; **~ fool (or other) has broken my pencil** keegi narr on katki murdnud mu pliiatsi; **it is ~ five miles off** see on umbes viis miili eemal; **this is ~ record!** *fam.* see on alles (tubli) rekord!; **you have changed ~** *fam.* te olete tublisti muutunud; **that helped ~** *fam.* see oli suureks abiks; **~ day (or other)** ühel päeval, kunagi; **in ~ way or other** ühel või teisel viisil, mingil viisil; **~ few** mõned vähesed *või* üksikud; **~ more** veel mõni, veel mõned, veel natuke; **~ one** mingi üks (*näit.* **devote yourself to ~ one subject** pühenduge mingile ühele ainele; *vrd.* **someone**); **~ time** teatav aeg (*näit.* **he waited for ~ time** ta ootas teatava aja; *vrd.* **sometime, sometimes**)
-some [səm] *suf.* -kas, -lane, -võitu (*tuletab adjektiive, näit.* **darksome, quarrelsome, tiresome**)
somebody ['sʌmbədi] *pron. & s.* keegi ◇ **a ~** (keegi) tähtis isik; **~ else** keegi teine
someday ['sʌmdei] *adv. Am.* ühel (heal) päeval, kunagi
somehow ['sʌmhau] *adv.* kuidagi(viisi); millegipärast ◇ **~ or other** kuidagiviisi, nii või teisiti; **he ~ doesn't like my friend** ta millegipärast ei salli mu sõpra

someone ['sʌmwʌn] *pron.* keegi ◇ ~ **or other** üks või teine isik, keegi
someplace ['sʌmpleis] *adv. Am.* kuskil, kusagil; kuskile, kusagile
Somers ['sʌməz] *pn.*
somersault ['sʌməsɔ:lt], **-set** [-sit] **1.** *s.* kukerpall, tirel; *ka* hundiratas; **2.** *v. i.* kukerpallitama, kukerpalli laskma, tireldama, tirelit tegema; hundiratast viskama ◇ **to turn a** ~ kukerpalli laskma, tirelit tegema
Somerset ['sʌməsit] *pn.* ◇ ~ **House** hoone Londonis, kus asuvad perekonnaseisuaktide, testamentide jms. peaarhiivid
Somersetshire ['sʌməsit∫(i)ə] *pn.*
Somerville ['sʌməvil] *pn.*
something ['sʌmθiŋ] **1.** *s.* mingi asi, miski, midagi; midagi tähtsat; **2.** *adv.* üsna; teataval määral, pisut ◇ **there is** ~ **in it** selles on midagi (*s. o. tõtt*); **he is** ~ **in the Customs** ta on mingi (tähtis) asjamees tolliametkonnas; **he was made a captain or** ~ ta ülendati kapteniks või millekski selletaoliseks; ~ **like** midagi ... taolist; **that is** ~ **like!** *fam.* see on alles tore!; **he is** ~ **of a dandy** ta on pisut keigar; **he is** ~ **nervous** ta on üsna närviline
sometime ['sʌmtaim] **1.** *a.* kunagine, endine; **2.** *adv.* kunagi, millalgi
sometimes ['sʌmtaimz] *adv.* mõnikord, ajuti; vahel, puhuti
somewhat ['sʌm(h)wɔt] **1.** *s.* teatav hulk, midagi; **2.** *adv.* teataval määral, mõnevõrra, omajagu, veidi ◇ **it loses** ~ **of its force** see kaotab midagi oma jõust; **he is** ~ **careless** ta on veidi hooletu
somewhere ['sʌm(h)weə] *adv.* kuskil, kusagil, kuskile, kusagile, kuhugi ◇ ~ **else** kuskil mujal, kuskile mujale
somnambulism [sɔm'næmbjulizm] *s.* unesränne, somnambulism, kuutõbi
somnambulist [sɔm'næmbjulist] *s.* unesrändaja, somnambuul, kuutõbine
somnolence ['sɔmnoləns] *s.* unisus; haiguslik unisus, somnolentsus
somnolent ['sɔmnolənt] *a.* unine; haiguslikult unine, somnolentne, somnolent-; suigutav, unisekstegev
son [sʌn] *s.* poeg (*ka piltl.*) ◇ ~ **and heir** (vanim) poeg ning pärija; ~ **of a bitch** *vulg.* litapoeg, koerapoeg, kuradi krants (*lüh.* **s.o.b.**); ~ **of a gun** sindrinahk (*meremeeste kirumissõna*); **the S- of Man** *piibl.* Inimesepoeg; ~ **of the soil** maamees; ~ **of toil** töötaja
sonant ['sounənt] *lgv.* **1.** *a.* heliline (*hääliku kohta*); **2.** *s.* sonant, heliline häälik; *ka* silpi moodustav häälik
sonar ['sounɑ:] *s. el. Am.* hüdrolokaator
sonata [sə'nɑ:tə] *s. muus.* sonaat
sonde [sɔnd] *s. meteor.* sond (*seadis õhurõhu mõõtmiseks kõrgemates atmosfäärikihtides); vrd.* **sound** IV
song [sɔŋ] *s.* laul ◇ **to burst into** ~ laulma puhkema; **to sell (buy) smth. for a** (*or* **an old**) ~ midagi võileivahinna eest müüma (ostma)
song-bird ['sɔŋbə:d] *s.* laululind
song-book ['sɔŋbuk] *s.* lauluraamat, laulik
songster ['sɔŋstə] *s.* laulja; laululind; laulik, luuletaja
songstress ['sɔŋstris] *s.* lauljanna, lauljatar; naislaulik, luuletajanna
song-thrush ['sɔŋθrʌ∫] *s. zool.* laulurästas
sonic ['sɔnik] *a.* heli-; helilaine-, helilaine kiiruse ◇ ~ **barrier** *füüs.* helibarjäär
son-in-law ['sʌninlɔ:] *s.* (*pl.* **sons-**) väimees
sonnet ['sɔnit] *s.* sonett
sonneteer [sɔni'tiə] *s.* sonetist, sonetisepp (*haril. põlgl.*)
sonny ['sʌni] *s. fam.* poju(ke), poisu (*tarvit. er. üttevormina*)
sonority [sə'nɔriti] *s.* kõlavus, täiskõlalisus, sonoorsus
sonorous [sə'nɔ:rəs] *a.* kõlav, täiskõlaline, sonoorne
soon [su(:)n] *adv.* (~**er,** ~**est**) varsti, pea, peatselt, peagi; varakult, vara; (*sõna* **as** *järel*) meelsasti; *komp.* (~**er**) varem(ini); ennem(ini), pigem(ini) ◇ **as** (*or* **so**) ~ **as** niipea kui; **no** ~**er . . . than . . .** vaevalt . . . , kui . . . ; **I would just as** ~ **not** go ma niisama meelsasti jätaksin minemata; **I would** ~**er die than do it** ma pigem sureksin, kui teeksin seda; **at the** ~**est** kõige varemalt
soot [sut] **1.** *s.* tahm, nõgi; **2.** *v. t.* tahmama, tahmaga (*või* nõega) määrima; nõega väetama
sooth [su:θ] *s. arh.* tõde ◇ ~ **to say** kui tõtt öelda; **in (good)** ~ tõepoolest

soothe [su:ð] *v. t.* **(-thable)** rahustama; leevendama, mahendama
soother ['su:ðə] *s.* rahustaja; leevendaja, mahendaja; *er.* (kummi)lutt (*imiku rahustamiseks*)
soothsay ['su:θsei] *v. i.* (*pret. & p. p.* **-said** [-sed]) *haruld.* ennustama, (prohvetlikult) ette kuulutama
soothsayer ['su:θse(i)ə] *s.* ennustaja
soothsaying ['su:θseiiŋ] *s.* ennustamine
sooty ['suti] *a.* **(-ier, -iest; -ily, -iness)** tahmane, nõgine; nõekarva, nõgimust
sop [sɔp] **1.** *s.* (*kastmes, piimas jms.*) leotatud leivapala, kastetud leivatükk; *piltl.* rahustusvahend, meelehea; altkäemaks, pistis; *fam. ka* memmepoeg (= **milksop**); **2.** *v. t. & i.* **(-pp-)** (*leiba jms.*) sisse kastma, leotama; (*vedelikku*) imama, sisse võtma **(up)** ◇ **to** ~ **up** (*vedelikku*) pühkelapiga (*või* käsnaga) üles võtma, ära pühkima; **-pping wet** läbimärg
soph [sɔf] *lüh.* = **sophomore**
Sophia [so'faiə] *pn.* (*naisenimi*); *vrd.* **Sofia**
sophism ['sɔfizm] *s. loog.* sofism, pettejäreldus, (tahtlikult) eksitav argument
sophist ['sɔfist] *s. filos.* sofist; pettejäreldustega targutleja
sophistic(al) [so'fistik(əl)] *a.* **(-ically)** sofistlik, pettejärelduslik, pettejärelduste abil targutlev
sophisticate [so'fistikeit] *v. t. & i.* **(-tor)** (*loomulikku puhtust ning süütust*) rikkuma, võltsima; keerukaks tegema
sophisticated [so'fistikeitid] *a.* võltsitud, rikutud; elukogenud, elutark; mittelapselik; keerukas, komplitseeritud; (*maitse kohta*) peenelt arenenud ◇ ~ **apparatus** komplitseeritud aparatuur
sophistication [sofisti'kei∫(ə)n] *s.* (*loomuliku puhtuse ning süütuse*) rikkumine, võltsimine; rikutus, võltsitus; elukogemuslikkus, elutarkus; mittelapselikkus; keerukus, komplitseeritus
sophistry ['sɔfistri] *s.* sofistika, pettejärelduste tarvitamine, (tahtlikult) eksitav argumenteerimine
Sophoclean [sɔfə'kli(:)ən] *a.* sofokleslik, Sophoklese
Sophocles ['sɔfəkli:z] *pn.* Sophokles
sophomore ['sɔfəmɔ:] *s. Am.* teise kursuse (üli)õpilane
sophomoric [sɔfə'mɔrik] *a. Am.* teise aasta üliõpilasele (*või* keskkooliõpilasele) omane, ebaküps (aga enesega rahulolev)
Sophy ['soufi] *pn.* (= **Sophia**)
soporific [soupə'rifik] **1.** *a.* **(-ically)** uinutav, suigutav; **2.** *s.* uinuti, uinutusvahend
soppy ['sɔpi] *a.* **(-iness)** ligu(ne)nud, märg; vesine, soine; *piltl.* vesiselt halemeelne, magus-sentimentaalne; armunud (*kellessegi* **on**)
soprano [sə'prɑ:nou] **1.** *s.* (*pl.* **-os**) *muus.* sopran; sopranilaulja; **2.** *a.* sopran(i)-
-sor *vt.* **-or**
sorb [sɔ:b] *s. bot.* aedpihlakas, söödav pihlakas (= **servicetree**) ◇ **wild** ~ harilik pihlakas (= **rowan**)
sorbic ['sɔ:bik] *a. keem.* sorb(iin)- ◇ ~ **acid** sorb(iin)hape
sorcerer ['sɔ:s(ə)rə] *s.* (mees)nõid, nõidur, võlur, sorts
sorceress ['sɔ:s(ə)ris] *s.* naisnõid, nõiatar
sorcery ['sɔ:s(ə)ri] *s.* nõidus, nõiakunst
sordid ['sɔ:did] *a.* räpane, must; alatu, nurjatu; rahaahne, ahnitsev
sordine ['sɔ:di:n], **sordino** [sɔ:'di:nou] *s. muus.* sordiin, tumesti (= **mute**)
sore [sɔ:] **1.** *a.* valus, valutav, valusünnitav, hell, haige; vermeline, veriseks hõõrutud; *Am.* haavunud, pahane (*millegi üle* **at, about**; *kellegi peale* **with**); *arh.* kurb, haletsusväärne; **2.** *s.* haavand, verme, valus (*või* hell, haige) koht; *piltl.* haavumus, valutav mälestus; **3.** *adv. arh.* valusasti, üliväga (= **sorely**) ◇ **to feel** ~ valutama, kipitama; (*millegi pärast*) valu tundma; ~ **throat (eyes, etc.)** kurgu- (silma- jne.) valu, haige kurk (haiged silmad jne.); **he is like a bear with a** ~ **head** ta on pahuras tujus; **a cold** ~ külmavill (*er. huulel*); **I am** ~ **afflicted in my soul** *arh.* mu hing on kurb surmani
sorehead ['sɔ:hed] *s. Am. sl.* haliseja, viriseja
sorely ['sɔ:li] *adv.* valusasti; üliväga
sorgho ['sɔ:gou] = **sorgo**
sorghum ['sɔ:gəm] *s. bot.* sorgo; suhkrusorgo siirup ◇ **sweet** ~ suhkrusorgo; **grain** ~ terasorgo
sorgo ['sɔ:gou] *s.* (*pl.* **-os**) *Am.* sorgo, *er.* suhkrusorgo (*vt. eelm.*)

sorites [sə'raiti:z] *s. loog.* soriit, aheljäreldus
Sorley ['sɔ:li] *pn.*
sorority [sə'rɔriti] *s.* sõsar(l)us, sõsarkond; *Am.* naisüliõpilasselts *või* naisüliõpilasklubi
sorption ['sɔ:pʃ(ə)n] *s. keem.* sorptsioon, sorbeerimine, sorbeerumine, neelamine, neeldumine
sorrel I ['sɔr(ə)l] *s. bot.* hapu oblikas (= **garden ~, ~ dock, sour dock**); *ka* jänesekapsas (= **wood(-)sorrel**)
sorrel II ['sɔr(ə)l] **1.** *a.* punakaspruun, kõrb; **2.** *s.* kõrb (hobune)
sorrily ['sɔrili] *adv. lit.* haletsus- *või* kahetsusväärselt, armetult
sorriness ['sɔrinis] *s. lit.* haletsus- *või* kahetsusväärsus, armetus
sorrow ['sɔrou] **1.** *s.* kurbus, kurvastus, mure, (südame)valu (*millegi pärast* **for, at, over**); **2.** *v. i.* kurvastama, kurb olema (*millegi pärast* **for**)
sorrowful ['sɔrəf(u)l] *a.* kurb, kurblik, murelik; kurvastust äratav, haletsusväärne
sorrowfully ['sɔrəf(u)li] *adv.* kurvalt, kurblikult, murelikult; haletsusväärselt
sorry ['sɔri] *a.* **(-ier, -iest)** *pred.* kurb, kurvastav, kahetsev; *atrib. lit.* haletsusväärne, vilets, armetu ◇ **I am** ~ mul on kahju (*millestki, kellestki* **for**; *millegi pärast* **about**; *et* **that**); **I am ~ to hear it** mind kurvastab seda kuulda; **I'm ~ to say that . . .** pean kahjuks ütlema, et . . . ; **you will be ~ for it later** sa kahetsed seda hiljem; **I am ~!** (*or* **I am so ~!, so ~!, ~!**) (palun) vabandust!; **a ~ excuse (meal, jest, etc.)** vilets vabandus (söök, nali jne.); **in a ~ plight** armetus olukorras
sort [sɔ:t] **1.** *s.* sort, liik, laad; **2.** *v. t. & i.* sort(eer)ima, liigitama; *arh.* sobima (*millegagi* **with**), sama liiki olema ◇ **people of all ~s** kõiksugused inimesed, kõiksuguseid inimesi; **something of the ~** midagi selletaolist, umbes jah; **nothing of the ~** mitte midagi selletaolist, põrmugi mitte; **this ~ of person** sedalaadi isik; **these ~ of people** sedalaadi inimesed; **a ~ of coffee** (*or* **coffee of a ~**, *fam.* **coffee of ~s**) midagi kohvitaolist; **it is ~ of moist** *fam.* see on sugu niiske; **he is a good ~** *fam.* ta on hea inimene; **to be out of ~s** (pisut) haiglane olema; tujust ära olema; **to ~ out** välja sort(eer)ima; *piltl.* (*segadust, raskust*) selgitama, lahendama
sorter ['sɔ:tə] *s.* sorteerija; *tehn.* sorteer(imis)masin, sortimismasin
sortie ['sɔ:ti:] *s. mil.* väljatung, -sööst (*piiratavast kindlusest*); *av.* võitluslend, *er.* pommituslend
sortilege ['sɔ:tilidʒ] *s.* arpimine, arbumine (*liisuheitmise abil ennustamine*)
sortition [sɔ:'tiʃ(ə)n] *s.* liisuheitmine, liisu abil jaotamine
sorus ['sourəs] *s.* (*pl.* **-ri** [-rai]) *bot.* soorus, eoskuhi (*sõnajalgtaimel*)
-sory *vt.* **-ory**
S.O.S., SOS ['esou'es] **1.** *lüh. & s.* SOS, hädasignaal (*algselt suvaline tähtedeühend, nüüd sageli seletatav kui lühend lausest* **save our souls** päästke meie hinged); **2.** *v. i. & t.* hädasignaali saatma
so-so ['sousou] *pred. a. & adv. fam.* noh nii, mitte just kõige parem(ini); keskmine, keskpärane; keskmiselt, keskpäraselt
sostenuto [sɔstə'nu:tou] *adv., a. & s. muus.* sostenuto, väljapeetult
sot [sɔt] **1.** *s.* lakkekrants, lakard; totralt purjus isik; **2.** *v. i.* **(-tt-)** meeletult jooma
Sotheby ['sʌðəbi, 'sɔð-] *pn.*
Sothern ['sʌðən] *pn.*
sottish ['sɔtiʃ] *a.* joomarlik; joomisest totter, purujoobnud
sotto voce ['sɔtou 'voutʃe] *adv. it.* sotto voce, summutatud häälega, endamisi (kõrvalmärkusena) öeldud
sou [su:] *s.* suu (*endine prantsuse vaskmünt; nüüdses tarvituses 5-santiimine münt*)
sou'- [sau] *mer.* (*tarvit. ühendeis*) = **south-**
soubrette [su:'bret] *s. teatr.* subrett
soubriquet ['su:brikei] = **sobriquet**
souchong ['su:'ʃɔŋ] *s.* sušong (*paremat sorti must hiina tee*)
Soudan, Sud- [su(:)'dæn, -'dɑ:n] *pn.* Sudaan
Soudanese, Sud- [su(:)də'ni:z] **1.** *a.* sudaani; **2.** *s.* (*pl.* ~) sudaanlane
soufflé ['su:flei] *s. kok.* suflee, kohr
sough [sau, sʌf, su:x] **1.** *s.* (*tuule*) vihin, vuhin, mühin; **2.** *v. i.* vihisema, vuhisema, mühisema (*tuule kohta*)
sought [sɔ:t] *vt.* **seek**

soul [soul] *s.* hing (*ka piltl.*); elu, elavus; hingeline, inimolend, inimene; (*asja*) olemus, peatuum ◇ **'pon my ~!** *arh.* mu hingeõnnistuse juures!; **to keep body and ~ together** vaevalt elu sees pidama, hädavaevaliselt läbi saama; **not a ~ must be told** mitte ühelegi hingele ei tohi (sellest) rääkida; **he is a good ~** ta on hea inimene; **he is the ~ of honour** ta on aususe kehastus
soulful ['soulf(u)l] *a.* **(-lly)** hingestatud, tundeküllane
soulless ['soullis] *a.* hingetu, hingestuseta, tundelage; ebainimlik
sound I [saund] **1.** *s.* heli, kõla, hääl; *fon.* ka häälik; **2.** *v. i. & t.* kõlama (*ka piltl.*), helisema; helisignaali andma; kõlada laskma; hääldama; *med., tehn.* koputlema, koputluse teel uurima, kuulatlema ◇ **speech ~** *fon.* (kõne)häälik; **~ barrier** *füüs.* helibarjäär; **~ insulation** *tehn.* heliisolatsioon; **~ track** *kino* heliriba (*filmil*); **~ truck** *Am.* (*võimsa valjuhäälditega*) kiirteadete-, propaganda- *või* reklaamiauto; **this ~s promising** see kõlab paljutõotavalt; **to ~ retreat** taganemissignaali andma; **to ~ smb.'s praises** kellelegi kiitust laulma
sound II [saund] **1.** *a.* terve, veatu; tubli; usaldatav, mõistlik; (*ärifirma kohta*) kindel, soliidne; (*väite kohta*) kehtiv; (*une kohta*) sügav, rahulik; *fam.* sügavas unes (*näit.* **the child is ~ already**); **2.** *adv.* sügavalt, rahulikult (= **soundly**; *tarvit. ainult ühendeis* **~ asleep, to sleep ~**) ◇ **safe and ~** terve ning veatu; **(as) ~ as a bell** terve kui purikas; **~ thrashing** tubli keretäis peksa; **~ reasoning** kaine ning mõistlik mõtlemisviis; **is he ~ on politics?** kas tal on poliitikas mõistlikud vaated?
sound III [saund] **1.** *s.* (kitsas) väin, merekitsus (*tarvit. er. nimedes, näit.* **Plymouth S-**); *zool.* (*kala*) ujupõis (= **fish-~**)
sound IV [saund] **1.** *s.* sond (*er. med.*); *mer.* lood; **2.** *v. t. & i.* sond(eer)ima (*er. med.*); *mer.* loodima; *piltl.* järele kuulama, pinda katsuma (*millegi suhtes* **on, as to, about**)
sound-board ['saundbɔ:d] *s.* (*muusikariista*) kõlakaas, -laud, -põhi, -pind; *vrd.* **sounding-board**
sound-box ['saundbɔks] *s.* (*mehaanilise grammofoni*) helipea, «membraan»; (*muusikariista*) kõlakast
sounder I ['saundə] *s.* kõlaja, heliseja; *er. el.* klopits (*lihtsaim telegraafiaparaat*); *vrd.* **sound** I
sounder II ['saundə] *s.* loodija, sügavusemõõtja; sügavusmõõtur; (mehaaniline) lood, loodimisaparaat (*vrd.* **sound** IV) ◇ **acoustic ~** (*or* **echo ~, sonic ~**) *tehn.* kajalood
sound-film ['saundfilm] *s.* helifilm
sounding I ['saundiŋ] *a.* kõlav, helisev (*vrd.* **sound** I) ◇ **~ promises** kõlavad (*või* paljutõotavad) lubadused; **~ titles** (uhkelt) kõlavad tiitlid
sounding II ['saundiŋ] *s.* loodimine, sügavuse mõõtmine; sond(eer)imine (*ka piltl.*); mõõdetud sügavus; *pl.* looditav sügavuspiirkond (*mitte üle 600 jala ulatuv meresügavus*); *vrd.* **sound** IV ◇ **~ balloon** *meteor.* sondpall; **~ line** *mer.* loodiliin; **~ rocket** meteoroloogiline rakett; **~ rod** *tehn.* sondeerimisvarras, varrassond; **~ staff** sügavusmõõtelatt
sounding-board ['saundiŋbɔ:d] *s.* (*kantsli*) kõlakatus, -räästas; *ka* = **sound-board**
soundless I ['saundlis] *a.* hääletu, helitu, kõlatu; *vrd.* **sound** I
soundless II ['saundlis] *a.* mittelooditav, loodimiseks liiga sügav; *vrd.* **sound** IV
soundly ['saundli] *adv.* tervelt, veatult; tublisti; usaldatavalt; (*magamise kohta*) sügavasti, rahulikult; *vrd.* **sound** II
soundness ['saundnis] *s.* (hea) tervis, terveolek; veatus; usaldatavus, mõistlikkus; (*ärifirma*) kindlus, soliidsus; (*une*) sügavus, rahulikkus
sound-proof ['saundpru:f] *a.* kõlakindel, helikindel
sound-wave ['saundweiv] *s. füüs.* helilaine
soup [su:p] **1.** *s.* supp, leem; *sl.* (tihe) udu; *sl. peam. Am.* nitroglütseriin; **2.** *v. t.* (*haril.* **~ up**) *sl. peam. Am.* (auto)mootorit ülelaaduriga varustama; *piltl.* särtsu lisama ◇ **in the ~** *sl.* pigis, hädas
soupçon ['su:psɔ:ŋ] *s. pr.* kriipsuke, terake, väike annus (*midagi* **of**)
soup-kitchen ['su:pkitʃin] *s.* supiköök (*vaestele odava või maksuta toidu jagamiseks*)
soup-plate ['su:ppleit] *s.* supitaldrik

soup-ticket ['su:ptikit] *s.* supipilet (*pilet supiköögist toidu saamiseks*)

sour ['sauə] **1.** *a.* hapu (*ka piltl.*); kibestunud, tusane; **2.** *v. t. & i.* hapendama, hapuks tegema; hapenduma, hapuks minema, tilgastama; *er. piltl.* kibestama, kibestuma ◇ **to go** (*or* **turn**) ~ hapuks minema; *piltl.* rikki (*või* raisku) minema; **to go ~ on** *Am. sl.* (*kelleski*) kibedalt pettuma; ~ **dock** *bot.* hapu oblikas (= **sorrel**); ~ **grapes** (*or* **the grapes are** ~) «hapud (*või* rohelised) viinamarjad» (*pilkavalt selle kohta, kui keegi halvustab midagi talle kättesaamatut —' vihje tuntud valmile rebasest ja viinamarjadest*)

source [sɔ:s] *s.* allikas, läte; algallikas, -põhjus ◇ **the -es of the Nile** Niiluse lätted; **it has** (*or* **takes**) **its** ~ **in** see saab oma alguse (*millestki*); **to trace a rumour to its** ~ mingi kuulujutu algallikat üles leidma; **at** ~ alglättes, lättekohas; ~ **material** allikmaterjal; ~ **program(me)** lähteprogramm

sourcrout, -krout ['sauəkraut] *Am.* = **sauerkraut**

sourdough ['sauədou] *s. dial.* haputaigen (= **leaven**); *Am. sl.* vana (rohkem kui aasta kohalviibinud) asunik (Alaskas *või* Kanada loodeosas)

sourpuss ['sauəpus] *s. sl.* hapunägu, norunägu, mossitaja

Sousa ['su:zə] *pn.*

souse I [saus] **1.** *s.* soolvesi; soolvees sealiha *või* kala, *er.* soolvette sissetehtud seapea, -jalad *jms.*; äkiline kastutus *või* (vette)sööst; (veega) ülekallamine, märjaksaamine; *Am. sl.* lakkekrants, joomar; **2.** *v. t. & i.* soolvette sisse tegema, sisse soolama; (*vette*) kastutama *või* sööstma **(into)**, (*veega*) üle kallama **(over)**, üleni märjaks tegema

souse II [saus] *adv.* sööstes, ülepeakaela, sulpsti, viuhti

soused [saust] *a. Am. sl.* purjus, joobnud

soutane [su:'tɑ:n] *s.* sutaan, (pikk) preestrikuub

souteneur [su:tə'nə:] *s. pr.* sutenöör

south [sauθ] **1.** *s.* lõuna, lõunakaar; *mer.* süüd (*lüh.* **S**); **2.** *adv.* lõuna pool(e), lõunas(se); **3.** *a.* lõunapoolne, lõuna-; **4.** *ka* [sauð] *v. i. mer.* lõunasse sõitma *või* nihkuma; *astr.* (taeva)meridiaani läbima; *vrd.* **southing** ◇ ~ **by east** *mer.* üks rumb lõunast (**S**) kagu (**SE**) poole; ~ **by west** *mer.* üks rumb lõunast (**S**) edela (**SW**) poole; ~ **of** (*millestki*) lõuna pool(e); **S- America** Lõuna-Ameerika; **the S -Pole** lõunapoolus, -naba

Southampton [sau'θæm(p)tən] *pn.*

southdown ['sauθdaun] *s.* sautdauni lammas (*teatav inglise lambatõug*)

south-east [sauθ'i:st] **1.** *s.* kagu, lõunaida (*lüh.* **SE**); *mer.* süüdost (*meie lüh.* **SO**); **2.** *adv.* kagus(se), kagu pool(e); **3.** *a.* kagupoolne, kagu-

south-easter [sauθ'i:stə] *s.* kagutuul

south-easterly [sauθ'i:stəli] **1.** *a.* kagu-, kagupoolne; kagust puhuv; **2.** *adv.* kagu poolt; kagu pool(e)

south-eastern [sauθ'i:stən] *a.* kagupoolne, kagus asetsev, kagu-

Southend [sauθ'end] *pn.*

souther ['sʌðə] *s.* lõunatuul

southerly ['sʌðəli] **1.** *a.* lõunapoolne, -suunaline, lõunakandist puhuv; **2.** *adv.* lõuna poolt, lõunasuunast, -kandist; lõuna pool(e)

southern ['sʌðən] *a.* lõuna-, lõunapoolne, lõunas asetsev; lõunamaine ◇ **S- Cross** *astr.* Lõuna Rist (*lõunataeva tähtkuju*); ~ **lights** lõunataeva virmalised

southerner ['sʌðənə] *s.* lõunamaalane; **(S-)** *Am.* lõunaosariigi elanik

southernmost ['sʌðənmoust] *a.* lõunapoolseim

southernwood ['sʌðənwud] *s. bot.* sidrunpuju

Southey ['sauði, 'sʌði] *pn.*

southing ['sauðiŋ, 'sauθiŋ] *s. mer.* liikumine (*või* kaldumine) lõuna poole; *mer. ka* laiuste lõunasuunaline vahe; *astr.* (taeva)meridiaani läbimine, kulminatsioon

southpaw ['sauθpɔ:] *s. Am. sl. sport* «vasakkäpp», vasakukäeline (pallur *või* poksija)

Southport ['sauθpɔ:t] *pn.*

southron ['sʌðrən] *Š.* **1.** *a.* lõunapoolne (= **southern**); inglise; **2.** *s.* lõuna pool elav isik, *er.* inglane; *Am. ka* lõunaosariigi elanik

southward ['sauθwəd] **1.** *a.* lõunapoolne,

lõunaküljel asuv; **2.** *adv.* lõuna pool(e), lõunas(se); **3.** *s.* lõunapoolne külg *või* suund

southwards ['sauθwədz] *adv.* lõuna pool(e), lõunas(se)

Southwark ['sauθwək, 'sʌðək] *pn.*

Southwell ['sauθw(ə)l, 'sʌð(ə)l] *pn.*

south-west [sau(θ)'west] **1.** *s.* edel, lõunalääs; *mer.* süüdvest (*lüh.* **SW**); **2.** *adv.* edelas(se); **3.** *a.* edela-

south-wester [sau(θ)'westə] = **sou'-wester**

south-westerly ['sau(θ)'westəli] **1.** *a.* edela-, edelapoolne; edelast puhuv (*tuule kohta*); **2.** *adv.* edela pool(e)

south-western [sau(θ)'westən] *a.* edelapoolne, edelas asetsev, edela-

Southwold ['sauθwould] *pn.*

souvenir ['su:v(ə)niə] *s.* mälestis, mälestusese, meene, meenis, suveniir

sou'-wester [sau'westə] *s.* edelatuul (= **southwester**); *mer. ka* süüdvester (*kiivrikujuline õliriidest peakate*)

sov. *lüh.* = **sovereign** (*kuldmünt*)

sovereign ['sɔvrin, *Am. ka* 'sʌv-] **1.** *a.* ülim, kõrgeim, suveräänne; (*ravimi kohta*) suurima mõjukusega; **2.** *s.* suveerään, (riigi)valitseja, monarh; sovrin (*Inglise kuldmünt*) ◇ ~ **power** ülemvõim, kõrgeim võim; **the** ~ **good** ülim hüve; **a** ~ **remedy** tõhusaim ravim, imeravim (*ka piltl.*); **with** ~ **contempt** üleoleva (*või* äärmise) põlgusega

sovereignty ['sɔvrinti, *Am. ka* 'sʌv-] *s.* suveräänsus, ülim võim, *er.* sõltumatu riiklik võim

Soviet ['souviet, 'sɔv-] *s.* nõukogu; *atrib.* Nõukogude, nõukogude, nõukogulik ◇ ~ **government** Nõukogude valitsus; ~ **power** nõukogude võim; **the** ~ **Union** Nõukogude Liit

sovkhoz [sɔv'kɔz, -'hɔz] *s.* sovhoos

sovran ['sɔvrən] *poeet.* = **sovereign**

sow I [sou] *v. t. & i.* (*pret.* ~**ed**; *p. p.* **sown** [soun], ~**ed**) külvama (*ka piltl.*) ◇ **to** ~ **the field with** (*Am. ka* **to**) **good seed (wheat, etc.)** põllule head seemet (nisu jne.) külvama; **to** ~ **(the seeds of) dissension** lahkhelisid külvama; **to** ~ **the wind and reap the whirlwind** tuult külvama ja tormi lõikama

sow II [sau] *s.* emis; *tehn.* (pikergune) valuvorm; (*metallī*) valand, kang ◇ **to have the wrong** ~ **by the ear** valest isikust (*või* asjast) kinni haarama

sowbelly ['saubeli] *s. fam. er. Am.* soolatud (rasvane) sealiha, *er.* (odav) kõhupealne pekk

sowbread ['saubred] *s. bot.* euroopa alpikann

sower ['souə] *s.* külvaja; külvimasin, külvik (= **sowing-machine**)

Sowerby ['sauəbi] *pn.*

sowing ['souiŋ] *s.* külvamine; külv; *atrib.* külvi- ◇ **spring (autumn)** ~ *põll.* kevad- (sügis-) külv; ~ **time** külviaeg

sowing-machine ['souiŋmə∫i:n] *s. põll.* külvimasin, külvik

sown ['soun] *vt.* **sow** I

sow-thistle ['sauθisl] *s. bot.* piimohakas

soy [sɔi] *s. kok.* sojakaste, -soust; *haruld. peam. Am.* sojauba (= *järgm.*)

soya ['sɔiə] *s. bot.* soja, sojauba (*ka* ~ **bean**, *peam. Am.* **soy(-)bean**) ◇ ~ **meal** (*or* **flour**) sojajahu; ~ **oil** sojaõli

sozzled ['sɔzld] *a. sl.* (puru)joobnud

spa [spɑ:, spɔ:] *s.* (*pl.* ~**s**) mineraalveeallikaga kuurort; mineraalveeallikas; *Am. sl.* karastavate jookide müügisaal

space [speis] **1.** *s.* ruum; vahemaa; maailmaruum, avarus, (ava)kosmos; (ruumi-, aja)vahemik; tühik, vaheruum; *trük.* sulgur, spaatsium; *atrib.* ruumi-, ruum-; maailmaruumi-, kosmose-; **2.** *v. t.* **(-ceable)** ruumiliselt asetama *või* jaotama, (korrapäraste) vahemikega lahutama; (*masinakirja, trükiladu*) sõrendama (*ka* ~ **out**) ◇ ~ **and time** ruum ja aeg; ~ **of time** ajavahemik; **to vanish into** ~ sootuks kaduma; **open -es** avarad asustamata (ja hoonestamata) maa-alad; **the outer** ~ kosmiline ruum, (väljaspool Maa atmosfääri asetsev) maailmaruum; ~ **charge** *el.* ruumlaeng; ~ **fiction** kosmosefantastika, fantastilised jutud kosmoselendudest; ~ **flight (travel)** kosmoselend (-reis); ~ **lattice** *min.* ruumvõre; ~ **medicine** kosmosemeditsiin; ~ **navigation** kosmosenavigatsioon; ~ **platform** = ~ **station**; ~ **rocket** kosmoserakett; ~ **station** kosmosejaam; **to** ~ **out** *trük.* sõrendama, sõrendatult laduma; **-ed type** *trük.* sõreladu, sõrendus

space-bar ['speisba:] *s.* (*kirjutusmasina*) vahesõrmis
spacecraft ['speiskra:ft] *s.* (*pl.* ~) kosmoselaev, ruumilaev, -sõiduk
spaceman ['speismən] *s.* (*pl.* **-men**) kosmonaut, astronaut
spacer ['speisə] *s. tehn.* vahetükk, tihedusrõngas; *ka* = **space-bar**
spaceship ['speiʃip, -sʃ-] *s.* kosmoselaev
space-suit ['speissju:t] *s.* kosmonaudi skafander
space-time ['speistaim] *s. filos.* aegruum (*aja- ning ruumimõisteid ühendav dimensioon, nn. «neljadimensiooniline kontiinuum», ka* ~ **continuum**)
space-writer ['speisraitə] *s.* reahonorari alusel töötav ajakirjanik
spacing ['speisiŋ] *s.* vahemike (*või* vaheruumide) paigutus *või* jaotus; *trük.* sõrendamine, sõrendus ◇ **double** ~ *trük.* kahekordne sõrendus
spacious ['speiʃəs] *a.* ruumikas, avar
spade I [speid] **1.** *s.* labidas; **2.** *v. t.* (labidaga) kaevama, üles kaevama **(up)** ◇ **to call a** ~ **a** ~ asju õigete nimedega nimetama, (jõhkruseni ulatuva) otsekohesusega rääkima
spade II [speid] *s.* poti, pada (*mast kaardimängus*); *pl.* potid, potimast ◇ **the queen of** ~**s** potiemand, padaemand
spadeful ['speidful] *s.* (*pl.* **-ls**) labidatäis
spade-work ['speidwə:k] *s.* labidatöö; *piltl.* teerajaja-töö
spadger ['spædʒə] *s. sl.* värvuke, varblane
spaghetti [spə:'geti] *s. kok.* spagetid, niitnuudlid (*peened ning pikad mitteõõnsad itaalia makaronid*)
spahi ['spɑ:hi] *s. aj.* spahi (*feodaalaegne türgi ratsaväelane; pärismaalasest ratsaväelane endises prantsuse Alžeerias*)
Spain [spein] *pn.* Hispaania
spake [speik] *arh.* = **spoke** (*vt.* **speak**)
Spalding ['spɔ(:)ldiŋ] *pn.*
spall [spɔ:l] **1.** *s.* kild, *er.* kivi- (*või* kivimi-) kild; äralöödud tükike; **2.** *v. t. & i.* (pinnalt) killustama, (kildu) küljest ära lööma; (pinnalt) kilduma, killuna ära tulema
spalpeen [spæl'pi:n] *s. Iir.* päevavaras, logard; kaabakas, lurjus
span I [spæn] **1.** *s.* vaks (*ka mõõduna*); (ruumi-, aja)vahemik, *er.* lühike (*või* üürike) vahemik; sille, sildekaugus; sildeava; siru-ulatus; *arhit.* kaarelaius; **2.** *v. t.* **(-nn-)** vaksama, vaksaga mõõtma; vaksavõttega ühendama (*näit. klaveril oktaavi*); sildama, silla (*või* silluse) abil ühendama **(with)**; (*ruumi- või ajavahemikku*) ületama ◇ **a bridge of four** ~**s** nelja (silde)avaga sild; **to** ~ **the centuries** sajandeid (mõttes *või* vaimus) ületama
span II [spæn] *Am.* **1.** *s.* paarisrakend (*er. hobuseid*); **2.** *v. i.* rakendit moodustama, paarisrakendiks sobima (*hobuste kohta*)
span III [spæn] *vt.* **spin**
span IV [spæn] *vt.* **spick (and span)**
spandrel ['spændr(ə)l] *s. arhit.* vikkel
spangle ['spæŋgl] **1.** *s.* litter; *piltl.* sätendav kübemeke (*näit. härmatis, taevatäht jms.*); **2.** *v. t. & i.* litritega (*või* litritaoliste kübemetega) kaunistama *või* üle puistama; litrina sätendama
spangled ['spæŋgld] *a.* litritega kaetud *või* kaunistatud; litri- *või* tähesäraline; *vrd.* **star-**~
Spaniard ['spænjəd] *s.* hispaanlane
spaniel ['spænj(ə)l] *s.* spanjel, spänjel (*teatavat tõugu jahikoer*) ◇ **a tame** ~ *piltl.* sabaliputaja, (alandlik) meelitaja
Spanish ['spæniʃ] **1.** *a.* hispaania; hispaaniakeelne; **2.** *s.* hispaania keel ◇ ~ **fly** hispaania kärbes; ~ **main** *aj.* L.-Ameerika põhjarannik ja Kariibi meri
spank [spæŋk] **1.** *v. t. & i.* plaksama, laksama, plaksti lööma (*er. tuharaile*); (*lapsele*) peksa andma; (*hobuse või laeva kohta*) lippama, kiiresti kihutama **(along)**; **2.** *s.* plaks, laks, plaksak, laksak, plaksuv hoop
spanker ['spæŋkə] *s. fam.* kiire hobune; *sl.* midagi (*või* kedagi) toredat; *er. Am.* tore tots; *mer.* panker(puri), *ka* besaan(puri)
spanking ['spæŋkiŋ] **1.** *a. sl.* suurepärane, tore; (*tuule kohta*) priske, (soodsalt) tugev; **2.** *s.* (plaksuv) keretäis, peksukaristus
spanner ['spænə] *s.* mutrivõti
span-new ['spænnju:] *a. van.* tuliuus
span-roof ['spænru:f] *s. ehit.* viilkatus
span-worm ['spænwə:m] *s.* vaksik(tõuk)
spar I [spɑ:] *s. mer.* purjepeel, peel(epuu); *av.* lonžeroon ◇ ~ **buoy** *mer.* tooder

spar II [spɑ:] *s. min.* pagu ◇ **Iceland** ~ islandi pagu, kaksikpagu; *vrd.* **feldspar**
spar III [spɑ:] **1.** *v. i.* **(-rr-)** kannustega tagumа (*kukkede kohta*); *sport* sparrima, treeninguks poksima, rusikahoope virutama (*kellegi pihta* **at**); sõnu sähvima, nääklema, sõnelema (*teineteisega* **at each other**); **2.** *s.* kukevõitlus; *sport* sparrimine, sparring, treeningpoks, *er.* rusikate töö (*harjutusena*); *vrd.* **sparring**
spare [spɛə] **1.** *v. t. & i.* **(-rable)** säästma, kokku hoidma; armustama, armu heitma; (*aega, raha*) leidma (*millegi jaoks* **for**); ilma (*milletagi*) läbi ajama; *arh.* tegemata jätma **(to do)**; **2.** *a.* ülearune, tagavara-, varu-, vaba, (*aja kohta*) jõude-; (*toidu kohta*) kehvavõitu, vähene, napp; (*inimese kohta*) kõhn, kuivetu, kõhetu, kleenuke; **3.** *s.* tagavaraosa, varuosa (= ~ **part**); *sport* varumängija (= ~ **man**) ◇ ~ **me** (*or* **my life**) halasta minu peale; ~ **the rod and spoil the child** *vanas.* kui oled kokkuhoidlik vitsahirmu andmisega, siis hellitad lapse; **I was -ed that humiliation** ma pääsesin tollest alandusest; **can you** ~ **me five minutes (a shilling)?** kas võiksite mulle pühendada viis minutit oma ajast (laenata ühe šillingi)?; **she didn't** ~ **me a glance** ta ei kinkinud mulle pilkugi; **I cannot** ~ **this book just now** ma ei saa praegu teile seda raamatut lubada (vajades seda ise); **he has two pounds (half an hour, etc.) to** ~ tal jääb kaks naela (pool tundi jne.) üle; **enough and to** ~ ülearugi, rohkem kui küllalt; ~ **room** (külaliste jaoks varutav) vaba tuba
sparerib ['spɛərib, 'spærib] *s. kok.* (sea) ribiliha, ribitükk
sparing ['spɛəriŋ] *a.* säästlik, kokkuhoidlik; kasin, napp (*millegi suhtes* **of, with**) ◇ ~ **with money** rahaga kokkuhoidlik; **he is** ~ **of praise** (*or* **in his praise**) ta on kiitusega kitsi; **to make** ~ **use of** (*midagi*) kokkuhoidlikult (*või* tagasihoidlikult) kasutama
spark I [spɑ:k] **1.** *s.* säde (*ka piltl.*); (vaimukus)sähvatus; kübemeke, natuke (*midagi* **of**); **(S-s)** *fam.* raadiotelegrafist, radist; **2.** *v. i. & t.* sädemeid pilduma; (elektri)sädemeid andma; (elektri)sädemega süütama ◇ ~ **chamber** *füüs.* sädekamber; ~ **plug** *Am.* = **sparking-plug; to** ~ **off a strike (revolt, etc.)** streigiks (ülestõusuks jne.) esimest tõuget andma
spark II [spɑ:k] **1.** *s.* kehk, keigar; *Am.* kavaler, kurameerija; **2.** *v. i. Am.* kurameerima, kavaleri mängima, flirtima
sparking-plug ['spɑ:kiŋplʌg] *s. tehn.* sädesüütel, (*auto*) süüteküünal
sparkle ['spɑ:kl] **1.** *v. i.* sätendama, sädelema, kiiskama (*ka piltl.*); (*veini kohta*) sädelema, pärlendama; **2.** *s.* sätendus, sädelus; sädemeke
sparkler ['spɑ:klə] *s.* sätendaja, sädeleja; *er. sl.* teemant; *Am. ka* säraküünal
sparklet ['spɑ:klit] *s.* sädemeke; *piltl.* kübemeke, natuke (*midagi* **of**)
Sparks [spɑ:ks] *vt.* **spark** I
sparring ['spɑ:riŋ] *s. sport* sparrimine, sparring (*vt.* **spar** III) ◇ ~ **bout** õppe- *või* treeningvõitlus (*poksis*)
sparrow ['spærou] *s.* varblane, värb ◇ ~**-grass** *dial., vulg.* = **asparagus;** ~**-hawk** *zool.* raudkull
sparry ['spɑ:ri] *a. min.* pagune, pagu- ◇ ~ **iron** *min.* sideriit
sparse [spɑ:s] *a.* hõre, harv
Sparta ['spɑ:tə] *pn.*
Spartacist ['spɑ:təsist] *s. aj.* spartakist, spartaklane
Spartacus ['spɑ:təkəs] *pn.*
Spartan ['spɑ:t(ə)n] **1.** *a.* sparta, Spartale omane; spartalik, spartalasele omane; **2.** *s.* spartiaat, spartalane; *piltl.* (spartalikult) karmi eluviisiga isik
spasm ['spæzm] *s.* kramp, spasm
spasmodic [spæz'mɔdik] *a.* **(-ically)** kramplik, krambiline, kramp-, spasmiline, spasm-; hootine
spastic ['spæstik] *med.* **1.** *a.* spastiline, spast-; **2.** *s.* spastik, spastilist halvatust põdeja ◇ ~ **paralysis** spastiline paralüüs *e.* halvatus
spat I [spæt] **1.** *s.* karpide (*er.* austrite) kudu; **2.** *v. t. & i.* kudema, kudu heitma (*karpide kohta*)
spat II [spæt] *dial., Am.* **1.** *s.* väike tüli, nääklus; laks (-u); **2.** *v. i. & t.* **(-tt-)** veidi tülitsema, nääklema; laksu andma, kergelt lööma

spat III [spæt] *s. haril. pl.* kedri, kingakate, (madal) kamass (= **spatterdash**)
spat IV [spæt] *vt.* **spit**
spatchcock ['spætʃkɔk] **1.** *s.* kohe pärast tapmist praetud kukk *või* kana; **2.** *v. t.* (*kukke, kana*) kohe pärast tapmist praadima; *fam.* (*mõnda sõna või fraasi*) valmistekstile vahele pistma (**in, into**)
spate [speit] *s.* (*jõe*) üleujutus, kõrgvesi; uputus, tulv (*ka piltl.*) ◇ **the river is in ~** jõgi on kallastest välja tunginud; **a ~ of words** (**letters, etc.**) sõnade (kirjade jne.) uputus *või* tulv
spathe [speið] *s. bot.* (*õie või õisiku*) kandeleht
spathic ['spæθik] *a. min.* pagune-, pagu- ◇ **~ iron** (*ka* **sparry iron**) *min.* sideriit; *vrd.* **spar** II
spathulate ['spæθjulit] = **spatulate**
spatial ['speiʃ(ə)l] *a.* (**-lly**) ruumiline, ruumi-
spatter ['spætə] **1.** *v. t. & i.* (laiali) pritsima, pritsmetena paiskama *või* lendama; üle pritsima, üle külvama (*ka piltl.; millegagi* **with**); pritsmetena (*või* piiskadena) langema; **2.** *s.* pritsimine; pritse, pritsitud plekk, laik (*ka piltl.*); pladin, rabin (*näit.* **a ~ of rain** vihmapladin, -rabin)
spatterdash ['spætədæʃ] *s.* (*haril. tarvit. lühendatud kujul* **spat**) kedri, kingakate, (madal) kamass
spatula ['spætjulə] *s.* lapits, labidake, spaatel
spatulate ['spætjulit] *a. er. bot.* mõlajas ◇ **~ leaf** mõlajas leht
spavin ['spævin] *s. vet.* pätk, kooljaluu
spavined ['spævind] *a. vet.* pätkane, pätka all kannatav
spawn [spɔ:n] **1.** *s.* (*kala, konna*) kudu; lõimetis; *põlgl.* sünnitis, sigitis, sugu; värdjas; *bot.* seeneniidistik, mütseel (= **mushroom ~**); **2.** *v. i. & t.* kudema; *põlgl.* sünnitama, sigitama, esile tooma
spay [spei] *v. t.* kastreerima (*emast looma, munasarja kõrvaldamise teel*)
S.P.E. *lüh.* = **Society for Pure English**
speak I [spi:k] *v. i. & t.* (*pret.* **spoke** [spouk], *arh.* **spake** [speik]; *p. p.* **spoken** ['spouk(ə)n]) rääkima, kõnelema; kõnet pidama, (*koosolekul*) kõnega (*või* sõnavõtuga) esinema; *mer.* (*mööda sõites laeva*) kõnetama; *arh.* näitama, tunnistama ◇ **do you ~ French?** kas te räägite prantsuse keelt?; **who's ~ing?** kes räägib? (*näit. telefonil*); **we spoke two ships on our way** *mer.* me kõnetasime teel kahte laeva; **this ~s him generous** *arh.* see näitab, kui suuremeelne ta on; **not to ~ a word** mitte sõnakestki lausuma; **to ~ the truth** tõtt rääkima; **to ~ by signs** märkide (*või* žestide) abil rääkima; **to ~ fair** (*kellegagi*) viisakalt kõnelema; **to ~ for** (*kellegi*) eest (*või* nimel) kõnelema, (*kellegi, millegi*) kasuks rääkima; **to ~ volumes for** suuresti (*kellegi, millegi*) kasuks tunnistama; **to ~ well for** (*kellestki, millestki*) head tunnistama; **to ~ like a book** raamatulikult (*või* targalt nagu raamat) rääkima; **to ~ one's mind** avameelselt rääkima; **let me ~ my mind** las ma ütlen, mida ma mõtlen; **to ~ of** (*kellestki, millestki*) rääkima, (*kedagi, midagi*) mainima; **nothing to ~ of** mitte midagi mainimisväärset; **to ~ well (ill** *or* **evil) of** (*kellestki*) head (halba) rääkima; **to ~ out** avameelselt rääkima; valjemalt (*või* kuuldavalt) rääkima; **to ~ to** kõnetama, (*kellegagi*) isiklikult rääkima; (*mingit asja*) kõnes käsitlema; (*kedagi*) noomima; **to ~ to oneself** iseendaga rääkima, endamisi rääkima; **to ~ up** häält tõstma, valjemalt kõnelema (*või* rääkima) hakkama; **to ~ with** (*kellegagi*) rääkima (= **to talk to**); *mer.* (*teise laevaga*) kõnelust pidama; *vrd.* **speaking & spoken**
speak II [spi:k] *Am. sl.* = *järgm.*
speak-easy ['spi:ki:zi] *s. Am. sl.* salakõrts
speaker ['spi:kə] *s.* rääkija, kõneleja; kõnemees; (**the S-**) *parl.* spiiker (*kõnetlusvorm* **Mr. S-**); *el. ka* valjuhääldi (= **loudspeaker**)
speakie ['spi:ki] *Am.* = **1. talkie; 2.** *sl. ka* = **speak-easy**
speaking ['spi:kiŋ] **1.** *a.* rääkiv, kõnelev; (**-~**) (teatavat keelt) kõnelev; **2.** *adv.* rääkides, kõneldes, öeldes; **3.** *s.* rääkimine, kõnelemine; *atrib.* rääkimis-, kõnelemis- ◇ **English- (French-, etc.) ~** inglise (prantsuse jne.) keelt kõnelev; **generally ~** üldiselt rääkides, (asja) üldiselt võttes; **strictly ~** range täpsusega rääkides, kui (asja) täpselt võtta; **legally ~** juriidilisest vaatepunktist (võttes); **~ acquaintance** rääkimistutvus, -tuttav, teretutvus, -tuttav; **~ likeness** elutruu pilt; **I am not on ~ terms with him** ma ei ole temaga (enam) rääkimisvahekorras, me enam ei räägigi teineteisega; **~ voice** kõnelemishääl (*vastandina lauluhäälele*)

speaking-trumpet ['spi:kiŋtrʌmpit] *s.* kõnetoru, lõit, ruupor
speaking-tube ['spi:kiŋtju:b] *s.* kõnelemistoru (*ühendustoru kõnehääle edasiandmiseks ühest ruumist teise*)
spear [spiə] **1.** *s.* oda; västar, ahing (= **fishing-~**); *bot.* teravatipuline kasvund (*kõrs, võrse, leht*); *poeet.* odamees (= **spearman**); **2.** *v. t. & i.* odaga läbi torkama *või* haavama; västraga (*või* ahinguga) püüdma; *bot.* kõrsuma, kõrreks arenema ◇ **~ crowfoot** *bot.* sootulikas; **~ side** (*or* **half**) (*sugukonna*) meesliin (*vrd.* **distaff**)
spear-grass ['spiəgrɑ:s] *s. bot.* stepirohi (*ka er. Am. mõni teine heintaim, näit. nurmikas, orashein, kastehein*)
spearhead ['spiəhed] **1.** *s.* odaots; *piltl.* löögimees *või* -rühm; (*rünnaku*) esirivi, löögirusikas, teravik (*ka piltl.*); **2.** *v. t.* (*millegi*) löögirusikat moodustama; teravikuga suunama (*kellegi või millegi vastu* **against**)
spearman ['spiəmən] *s.* (*pl.* **-men**) odamees
spearmint ['spiəmint] *s. bot.* roheline münt
spear-thistle ['spiəθisl] *s. bot.* tuliohakas
spearwort ['spiəwə:t] *s. bot.* (süstjate lehtedega) tulikas, *er.* sootulikas (= **lesser ~**) *või* suur tulikas (= **great ~**)
spec [spek] *s. sl.* hangeldustehing, spekulatsioon (= **speculation**) ◇ **on ~** hea õnne peale spekuleerides
special ['speʃ(ə)l] **1.** *a.* eriline, eri-, erialane, spetsiaalne, spetsiaal-; era-; erakordne; erakorraline, ekstra-; **2.** *s.* = **~ constable, ~ edition, ~ train** ◇ **~ constable** erakorraline konstaabel (*teatavaks juhuks politseiniku kohustesse vannutatud eraisik Inglismaal*); **~ correspondent** erikirjasaatja; **~ edition** *trük.* eri- *või* ekstraväljaanne; **S- English** *Am.* spetsiaalne inglise keel, (välismaalaste jaoks) äärmiselt lihtsustatud (piiratud sõnavaraga) inglise keel (*er. raadiosaadetes*); **~ train** erirong
specialist ['speʃəlist] *s.* eriteadlane, spetsialist (*mingil alal* **in, on**)
specialistic [speʃə'listik] *a.* (**-ically**) eriteadlaslik, spetsialistik, spetsialisti(-)
speciality [speʃi'æliti] *s.* eriala, spetsiaalsus; spetsialiteet; eritunnus; eritoode ◇ **to make a ~ of** (*mingil alal*) spetsialiseeruma; **in ~** eriti
specialization [speʃ(ə)l(a)i'zeiʃ(ə)n] *s.* spetsialiseerimine, spetsialiseerumine, spetsialisatsioon
specialize ['speʃ(ə)laiz] *v. t. & i.* (**-zable**) spetsialiseerima, spetsiaalseks (*või* erialaseks) tegema *või* kohandama; spetsialiseeruma, erialasse süvenema, spetsialistiks olema (*milleski* **in,** *Am. ka* **on**)
specially ['speʃ(ə)li] *adv.* eriliselt, erialaliselt, spetsiaalselt; erakordselt, erakorraliselt; eriti (= **especially**)
specialty ['speʃ(ə)lti] *s.* eriala, spetsiaalsus; spetsialiteet; eritunnus; eritoode (= **speciality**); *jur.* (pitseriga kinnitatud) erikohustus, -leping
specie ['spi:ʃi: -ʃi:] *s.* (vermitud) münt, metallraha ◇ **~ payments** maksmised metallrahas; **in ~** metallrahas
species ['spi:ʃi(:)z, -ʃii:z] *s.* (*pl.* ~) *biol., loog.* liik; *fam.* liik, sugu, sort; *füüs.* (*aine*) osakene (*s. o. elementaarosakene, aatom, molekul*); *teol.* armulauaelement (*s. o. leib, viin*) ◇ **the** (*or* **our**) **~** inimsugu; **a ~ of** mingisugune (= **a kind of**)
specific [spi'sifik] **1.** *a.* (**-ically**) eriline, isepärane; eri-, eriomane, spetsiifiline (*millelegi* **of, to**); *biol., loog.* liigipärane, liigiomane, liigi-; **2.** *s. med.* erivahend, -ravim, spetsiifikum (= **~ remedy**; *millegi vastu* **for**) ◇ **~ difference** *biol., loog.* liigierisus; **~ features** eriomased jooned *või* iseärasused, spetsiifika; **~ gravity** *füüs.* erikaal (*ka piltl.*); **~ heat** *füüs.* erisoojus; **~ name** *biol.* liiginimetus
specification [spesifi'keiʃ(ə)n] *s.* eriti mainimine *või* kirjeldamine; lähemalt (*või* eristavalt) iseloomustamine; täpsem määramine, täpsustamine; üksikasjalik esitus, spetsifikatsioon; karakteristika, iseloomustus; *pl.* täpsed tehnilised andmed ning tingimused
specify ['spesifai] *v. t.* (**-fiable**) eriti mainima *või* kirjeldama; lähemalt (*või* eristavalt) iseloomustama; täpselt määrama, täpsus-

tama; üksikasjalikult esitama, spetsifitseerima

specimen ['spesimin] *s.* näidis, musternäide; *tehn.* proovikeha, proov; (*taime, looma jms.*) eksemplar ◇ ~ **page** *trük.* proovilehekülg

specious ['spi:ʃəs] *a.* näilikult õige *või* tõenäoline, veenvana näiv, veenvalt kõlav, petlik

speck I [spek] **1.** *s.* plekike, täpike, märgike; täpe, (tolmu)kübemeke; **2.** *v. t.* plekitama, täpistama

speck II [spek] *s. Am., L.-Aafr.* pekk, rasvane liha, vaalarasv

speckle ['spekl] **1.** *s.* täpp, tähn; **2.** *v. t.* täpistama, tähnistama ◇ **-ed with freckles** tedretähtedest tähniline

specs [speks] *s. pl. fam.* prillid (= **spectacles**)

spectacle ['spektəkl] *s.* vaadend, vaatepilt; vaatemäng, näidend, näitemäng; *pl.* prillid (= **a pair of ~s**) ◇ **to make a ~ of oneself** ennast naeruväärsena näitama; **to see through rose-coloured ~s** (elule) läbi roosade prillide vaatama

spectacled ['spektəkld] *a.* prillistatud, prillekandev

spectacular [spek'tækjulə] **1.** *a.* vaatepildi- *või* vaatemängutaoline; suurejooneline, toreduslik; tähelepanuväärne; **2.** *s. Am.* toreduslik vaatemäng, suurejooneliselt layastatud kinopilt *või* televisioonisaade

spectator [spek'teitə] *s.* (*fem.* **-tress** [-tris]) pealtvaataja, vaatleja

spectra ['spektrə] *vt.* **spectrum**

spectral ['spektr(ə)l] *a.* (**-lly**) viirastuslik, lummutuslik, tontlik; *füüs.* spektraalne, spektraal-, spektri- ◇ ~ **analysis** = **spectrum analysis**; ~ **line** *füüs.* spektrijoon; ~ **sensitivity** *füüs.* spektraaltundlikkus

spectre, *Am.* -ter ['spektə] *s.* viirastus, lummutis, tont

spectrograph ['spektro(u)grɑ:f] *s. füüs.* spektrograaf

spectrometer [spek'trɔmitə] *s. füüs.* spektromeeter

spectroscope ['spektrəskoup] *s. füüs.* spektroskoop

spectroscopy [spek'trɔskəpi] *s. füüs.* spektroskoopia

spectrum ['spektrəm] *s.* (*pl.* **-ra**) *füüs.* spekter; *piltl.* ulatuslik (harmooniliste üleminekutega) värvuste kogum ◇ **solar ~** päikesespekter; ~ **analysis** spektraalanalüüs; ~ **band** *füüs.* spektririba; ~ **colour** *füüs.* spektrivärvus; ~ **line** *füüs.* spektrijoon

specula ['spekjulə] *vt.* **speculum**

speculate ['spekjuleit] *v. t. & i.* mõtisklema, mõlgutama, mõtlema; abstraktselt (*või* teoreetiliselt) mõtteid arendama (*millegi üle* **on, upon, about**); spekuleerima, hangeldama (*er. börsil*)

speculation [spekju'leiʃ(ə)n] *s.* mõtisklemine, mõlgutamine; abstraktne (*või* teoreetiline) mõtlemine; teoretiseering; spekulatsioon, (börsi)hangeldus

speculative ['spekjuleitiv] *a.* spekulatiivne, puhtmõtteline, teoreetiline; spekulatiivne, hangelduslik

speculator ['spekjuleitə] *s.* spekulant, spekuleerija, hangeldaja; *haruld.* mõtiskleja, (teoreetiliselt) mõtleja

speculum ['spekjuləm] *s.* (*pl.* **-la**) *med.* speekulum, vaatluspeegel (*riist siseõõnte vaatluseks*); *astr.* reflektor, nõguspeegel (*teleskoobis*); *zool.* (*lindude*) tiivaküüdus, -peegel

sped [sped] *vt.* **speed**

speech [spi:tʃ] *s.* kõne; kõnelemine, kõnevõime; *haruld.* keel ◇ **he is slow of ~** ta on aeglase kõnega; **animals lack ~** loomadel puudub kõne(võime); **to make (*or* deliver) a ~** kõnet pidama; **direct (indirect) ~** *lgv.* otsene (kaudne) kõne; **figure of ~** *kirj.* kõnekujund, -figuur; **parts of ~** *lgv.* sõnaliigid; ~ **defects** kõnedefektid, -puuded; ~ **impediments** kõnehäired; ~ **therapy** kõneravi

speech-day ['spi:tʃdei] *s.* (*kooli*) lõpuaktus, (pidulik) lõpuaktuse päev

speechify ['spi:tʃifai] *v. i. fam.* kõnesid pidama; kõnemehelikus toonis rääkima

speechless ['spi:tʃlis] *a.* kõnevõimetu, keeletu, tumm (*er. ärrituse tõttu*); (sõnul) väljendamatu; *sl.* purujoobnud

speech-maker ['spi:tʃmeikə] *s.* kõnepidaja

speed [spi:d] **1.** *s.* kiirus; *arh.* hõlpus käik, edu; **2.** *v. i. & t.* (*pret. & p. p.* **sped** [sped]) kiirustama, ruttama (**along, down, on, etc.**); *arh.* edenema (**well, badly, etc.**); kiirendama, kiiremaks tegema (**up**); *arh.* edendama, soodustama; *arh.* kiiresti saatma; jõutama ◇ **with ~** kiiresti; **at full ~** täie kiirusega; **at a great (*or* with great) ~** suure kiirusega; **I wish you good ~** *arh.* ma soovin teile head edu; **God ~ you!** *arh.* jumal andku teile (head) edu!; **to ~ an arrow from the bow** *arh.* noolt (vibupüssilt) lendu laskma; **welcome the coming, ~ the parting guest** *vanas.* tulijat külalist tervita, lahkujat saada (lahkelt) teele; *vrd.* **speeding**

speed-boat ['spi:dbout] *s.* kiirpaat

speed-cop ['spi:dkɔp] *s. sl.* liiklusjärelevalvepolitseinik (*kiiruspiiranguist kinnipidamist jälgiv politseinik*)

speeder ['spidə] *s.* kiirustaja; *tehn.* kiirusregulaator

speedily ['spi:dili] *adv.* kiirelt, viivitamatult

speeding ['spi:diŋ] *s.* kiirustamine; *er.* kiiruspiirangu ületamine ◇ **he was fined for ~** teda trahviti liiga kiire sõidu pärast

speed-limit ['spi:dlimit] *s.* (*mootorsõidukite*) kiiruspiirang

speedometer [spi'dɔmitə] *s. tehn.* spidomeeter, kiirusmõõdik

speedster ['spi:dstə] *s.* võidusõiduauto (*enamasti kaheistmeline*)

speed-up ['spi:dʌp] *s.* kiirustus, kiirendus; *fam.* töötempo kiirendus ◇ ~ **system** higiväljapressimissüsteem (= **sweating system**)

speedway ['spi:dwei] *s. Am.* kiir(sõidu)tee; *er.* söerada (*mootorsõidukite võistlusrada*)

speedwell ['spi:dwel] *s. bot.* mailane ◇ **germander ~** külmamailane

speedy ['spi:di] *a.* (**-ier, -iest; -iness**) kiire, viivitamatu

Speight [speit] *pn.*

Speke [spi:k] *pn.*

spel(a)eologist [spi:li'ɔlədʒist] *s.* speleoloog, koopateadlane

spel(a)eology [spi:li'ɔlədʒi] *s.* speleoloogia, koopateadus

spelican ['spelikən] = **spillikin**

spell I [spel] **1.** *s.* loits, lausumis- e. nõiasõna(d); lumm, nõidus; innustussõna; **2.** *v. t. haruld.* loitsima, lummutama ◇ **to cast a ~ over smb.** (*or* **to put a ~ on smb., to lay smb. under a ~**) kedagi lummama *või* ära nõiduma; **under a ~** (nagu) ära nõiutud

spell II [spel] *v. t. & i.* (*pret. & p. p.* **~ed, spelt** [spelt]) veerima, tähthaaval lugema *või* kirjutama; täht-tähelt dikteerima; tähendama, enesega kaasa tooma ◇ **how do you ~ your name?** kuidas te oma nime kirjutate?; **these changes ~ ruin to the farmer** need muutused tähendavad (*või* toovad enesega kaasa) talunikule laostumist; **to ~ out** veerides (*või* vaevaga) lugema; tähtede kaupa dikteerima (*näit.* **w** ['dʌblju:], **r** [ɑ:], **i** [ai], **t** [ti:], **e** [i:] = **write**); *ka* välja lugema, ära mõistatama, dešifreerima

spell III [spel] **1.** *s.* (lühike) vältus; ajavahemik, hoog; (töö)vahetus, kord; *Austr.* (lühike) puhkus; **2.** *v. t.* (töös) välja vahetama ◇ **leave it alone for a ~** jäta see mõneks ajaks rahule; **to take a ~** oma korda töötama; **a ~ of cold in May** (lühike) külmaperiood mais

spellbinder ['spelbaində] *s.* osav (poliitiline) kõnemees, rahvahulkade võluja

spellbound ['spelbaund] *a.* lummunud, äranõiutud (*er. kuulajaskonna kohta*) ◇ **to hold one's audience ~** kuulajaskonna tähelepanu (nagu nõiaväel) kütkestama

speller ['spelə] *s.* veerija; = **spelling-book** ◇ **to be a good (bad) ~** õigekirjas tugev (nõrk) olema

spelling ['speliŋ] *s.* veerimine; (*sõna*) õigekirjutuslik kuju; õigekiri, ortograafia ◇ **~-bee** õigekirjavõistlus (*teatava seltskondliku mänguna*); **~-book** õigekirjaõpik

spelt I [spelt] *vt.* **spell** II

spelt II [spelt] *s. põll.* speltanisu

spelter ['speltə] *s. kaub.* pialter, (tehniline) tsink, *er.* tsingikänk *või* tsinkplaat

Spencer I ['spensə] **1.** *pn.* **2.** *s.* (**s-**) lühike villane pealisjakk

spencer II ['spensə] *mer.* = **trysail**

spend [spend] *v. t. & i.* (*pret. & p. p.* **spent** [spent]) kulutama, ära tarvitama, välja andma, raiskama (*millegi peale* **on**); kulutusi tegema; (*aega*) veetma, mööda saatma ◇ **to ~ one's breath** asjatult sõnu raiskama; *vrd.* **spent**

spendthrift ['spendθrift] *s.* (raha)raiskaja, pillaja; *atrib.* (raha)raiskav, pillav

Spenlow ['spenlou] *pn.* ◇ ~ **and Jorkins** ['dʒɔ:kinz] vastutuse veeretamine asjast

tegelikult täiesti eemalseisvale äriosanikule (*kujud Dickensi romaanis «David Copperfield»*)

Spens [spenz] *pn.*

Spenser [ˈspensə] *pn.*

Spenserian [spenˈsiəriən] *kirj.* **1.** *a.* spenserlik, Spenseri, (inglise luuletajale) Edmund Spenserile omane; **2.** *s.* Spenseri stroof (= **~ stanza**)

spent [spent] **1.** *pret. & p. p., vt.* **spend; 2.** *a.* ärakulunud, ärakasutatud, heit-; kurnatud, väsinud, jõuetu ◇ **~ bullet** lennujõu kaotanud kuul; **~ (brewer's) grain** (õlle)raba; **~ herring** *kal.* (ära)kudenud heeringas; **~ steam** *tehn.* heitaur

sperm I [spə:m] *s. biol.* sperma, seemnevedelik, seeme ◇ **~ cell** *biol.* seemnerakk

sperm II [spə:m] = **sperm-whale**

spermaceti [spə:məˈsi:ti, -ˈset-] *s.* spermatseet, vaalavõidis

spermatic [spə:ˈmætik] *a. biol.* sperma-, seemne- ◇ **~ duct (cord)** *anat.* seemnejuha (-väät)

spermatophyte [ˈspə:mətofait] *s. bot.* seemnetaim

spermatorrhoea, *Am.* **-rhea** [spə:mətəˈri:ə] *s. med.* seemnevoolus, spermatorröa

spermatozoon [spə:mətoˈzouən] *s.* (*pl.* **-zoa**) *biol.* seemnerakk, spermatosoid

spermine [ˈspə:min] *s. keem.* spermiin

sperm-oil [ˈspə:mˈɔil] *s.* spermatseediõli

sperm-whale [ˈspə:m(h)weil] *s. zool.* võidisvaal, kašelott (= **cachalot**)

spew, spue [spju:] *v. t. & i. peam. arh., vulg.* oksendama (= **vomit**); (*vulkaani kohta*) välja ajama ◇ **to ~ out** välja sülitama (*peam. piltl.*); välja purskama

Spey [spei] *pn.*

Spezia [ˈspedziə] *pn.*

sp. gr. *lüh.* = **specific gravity**

sphagnum [ˈsfægnəm] *s.* (*pl.* **-na**) *bot.* turbasammal, sfagnum ◇ **~ peat** sfagnumiturvas, turbasamblaturvas

sphalerite [ˈsfælə…] *s. min.* sfaleriit

sphene [sfi:n] = **titanite**

sphenoid [ˈsfi:nɔid] *anat., min.* **1.** *a.* sfenoidne, sfenoidaalne, sfenoidaal-, kiiljas, kiil-, kiilukujuline; **2.** *s. min.* sfenoid (*kiilukujuline kristall*); *anat.* kiilluu (= **~ bone**)

sphere [sfiə] *s.* sfäär, kerapind, kera; *er.* taevaskera; ulatusala, -kond, toimimisala, -piirkond ◇ **music of the ~s** sfääridemuusika, -harmoonia (*pütaagorlaste õpetuses*); **that is out of my ~** see ei kuulu minu piirkonda; **~ of influence** mõjupiirkond, -sfäär

spherical [ˈsferik(ə)l] *a.* **(-lly)** sfääriline, kerajas, kerakujuline; kerapinnaline ◇ **~ geometry (trigonometry)** *mat.* sfääriline geomeetria (trigonomeetria)

spheroid [ˈsfiərɔid] *s. mat.* sferoid, pöördellipsoid

spheroidal [sfiˈrɔid(ə)l] *a. mat.* sferoidne, sferoidikujuline

spherule [ˈsfer(j)u:l] *s.* kuulike

sphincter [ˈsfiŋ(k)tə] *s. anat.* sfinkter, sulgur(lihas)

sphingids [ˈsfindʒidz] *s. pl. zool.* surulased

sphinx [sfiŋks] *s.* sfinks (*ka piltl.*); *zool.* surulane (= **~ moth**); sfinkspaavian (= **~ baboon**)

spice [spais] **1.** *s.* vürts, vürtsaine (*ka piltl.*); vürtsikus, vürtsitatus; (*millegi*) kõrvalmaik (**of**); **2.** *v. t.* vürtsitama (*ka piltl.*)

spicery [ˈspaisəri] *s.* vürtsid, vürtskaubad; vürtsilised lõhnad

spiciness [ˈspaisinis] *s.* vürtsikus; pikantsus

spick(-)and(-)span [ˈspik(ə)n(d)ˈspæn] *a.* (laitmatult) puhas ning korras; *ka* uhiuus, tuliuus

spicule [ˈspikju:l] *s. zool.* okis, spiikul; *bot.* (väike) okas, oga (= **prickle**); *ka* pähik (= **spikelet**)

spicy [ˈspaisi] *a.* **(-ier, -iest; -ily)** vürtsikas, vürtsine; pikantne, rõvedavõitu; *sl.* «särtsukas», keevaline, äge

spider [ˈspaidə] *s.* ämblik; kolmejalgne küpsetusrest, (pikavarreline) kolmejalgne praepann (= **frying-~**); (*mõni muu*) (metallist) kolmjalg *või* ristjalg ◇ **~-crab** *zool.* ämblikkrabi; **~-mite** *zool.* võrgendilest; **~-monkey** *zool.* haakel- *e.* ämmalahv

spidery [ˈspaidəri] *a.* ämblikutaoline; pikakoivaline, kõhn; (*käekirja kohta*) peenekriipsuline

spied [spaid] *vt.* **spy**

spiegel(eisen) [ˈspi:gəl(aiz(ə)n)] *s. tehn.* peegelmalm

spiel [spi:l] *Am. sl.* **1.** *v. i.* (libedalt, meelitavalt) kõnelema, kõnet pidama; *haruld.*

mängima; **2.** *s.* (libe, meelitav) kõne; reklaamkõne

spieler [ˈspi:lə] *s. sl. peam. Am. & Austr.* hasartmängija, (elukutseline) kaardimängija; mängupõrgu; libekeelne kõneleja

spif(f)licate [ˈspiflikeit] *v. t. sl.* kolkima, vaeseomaks peksma; surnuks lööma; *Am. ka* segaseks tegema, purju jootma ◇ **-ed** *Am.* purujoobnud, purjus

spiffy [ˈspifi] *a. dial., sl.* tore, peen, kena

spiflicate [ˈspiflikeit] = **spifflicate**

spigot [ˈspigət] *s.* (*kraani*) nagapulk, naga, prunt; *Am.* kraan ◇ **~-joint** *tehn.* muhvliide

spike [spaik] **1.** *s.* ora, tihvt, nakk, (pikk) raudnael; (*spordikinga*) tallanael; *bot.* pea, tähk (*teatav õisikutüüp*); *ka* = **~-lavender; 2.** *v. t.* oradega (*või* tihvtidega, naeltega) varustama; kinni naelutama; oraga (*või* tihvtiga) läbi pistma (*er. vanaaegse suurtüki süüteava, sellega relva kõlbmatuks tehes*); *piltl.* nurja ajama; *Am. sl.* (*veinile*) piiritust (*või* kanget viina) lisama ◇ **~ heels** *Am.* (*naistekingade*) nael- *e.* nõelkontsad (= **dagger heels**); **~ shoes** *sport* naelkingad; **to ~ smb.'s guns** *piltl.* kellegi kurje plaane nurja ajama

spike-lavender [ˈspaikˈlævində] *s. bot.* tähklavendel

spikelet [ˈspaiklit] *s. bot.* pähik

spikenard [ˈspaikna:d] *s.* nardiõli; *bot.* nard (*healõhnaline taim palderjaniliste sugukonnast*); *ka* araalia

spike-rush [ˈspaikrʌʃ] *s. bot.* alss

spikes [spaiks] *s. pl. sport* naglid, naelkingad (= **spike shoes**)

spike-sedge [ˈspaiksedʒ] *s. bot.* = **spike-rush**

spiky [ˈspaiki] *a.* **(-ier, -iest; -ily, -iness)** orajas, orataoline; tähkjas, tähk-; ogaline, okkaline, terav (*ka piltl.*); *fam.* leppimatult dogmaatiline, (*lahkarvamuste suhtes*) sallimatu

spile [spail] *s.* punn; tikk, vai; *Am.* mahlalaskmistila

spill I [spil] **1.** *v. t. & i.* (*pret. & p. p.* **spilt** [spilt], **~ed**) maha pillama *või* puistama; maha loksutama *või* loksuma; puistuma; (*verd*) valama; *fam.* (*kihlveol*) raha kaotama; *fam.* (*sõidukist*) välja *või* (*hobuse seljast*) maha paiskama; **2.** *s. fam.* (*sõidukist*) väljakukkumine, (*hobuse seljast*) mahakukkumine; mahapuistamine; puistumine ◇ **it is no use crying over spilt milk** *vanas.* pole mingit kasu kurta kaotuse üle, mida on võimatu heastada; **to ~ the beans** *Am. sl.* saladust välja lobisema; **to ~ over** üle (ääre) loksuma, üle voolama *või* valguma (*ka piltl.*)

spill II [spil] *s.* läite- *e.* süütepeerg, paberirull (*küünla, piibu läitmiseks*)

spillage [ˈspilidʒ] *s.* üle (ääre) loksumine (*või* puistumine, valgumine); üleloksunu, -puistunu, -valgunu

spillikin [ˈspilikin] *s.* puu- *või* luupulgake (*teatava lauamängu mängimiseks*); *pl.* konksumäng (*teatav lauamäng, kus tuleb konksu abil ükshaaval kõrvaldada hunnikussepuistatud pulgakesed, sealjuures teisi liigutamata*)

spillway [ˈspilwei] *s.* (*paisu*) ülevool, ülevoolukanal; paisusilm; veelase ◇ **~ dam** ülevoolupais

spilt [spilt] *vt.* **spill** I

spilth [spilθ] *s. arh.* mahapillatu, -puistatu, -loksutatu (*vrd.* **spill** I); liigne osa, liigmäär

spin [spin] **1.** *v. i. & t.* (*pret.* **spun** [spʌn], **span** [spæn]; *p. p.* **spun; -nn-**) ketrama; (*juttu*) heietama; keerlema, tiirlema, pöörlema; keerutama, tiirutama, pöörutama; *sport* spinnima, spinninguga õngitsema; **2.** *s.* keerd, keerlus, tiirlus, pöörlus; *av.* pööris, stoopor; *füüs.* spinn; (kiire) sõud(mine), sõit, jooks ◇ **to ~ a web** võrku kuduma (*ämbliku, tõugu jms. kohta*); **to ~ a yarn (a web of deceit)** lugu heietama (valede võrku kuduma); **to send smb. -nning** kedagi hooga eemale paiskama; **to ~ along** (kiiresti) edasi veerema; **to ~ out** (*juttu*) pikaks heietama *või* venitama; **to go for a ~** sõudma (*või* sõitma, jooksma) minema; **to go into a ~** pöörlema hakkama; *piltl.* tasakaalu kaotama; *av.* pöörisesse sattuma

spinach [ˈspinidʒ] *s.* spinat

spinal [ˈspain(ə)l] *a.* **(-lly)** *anat.* selgroo-, seljaaju-, spinaalne, spinaal-; selja-, selg- ◇ **~ anaesthesia** *med.* spinaalne anesteesia, seljaajukaudne tuimastus; **~ column** selgroog, lülisammas (= **spine, vertebral**

column); ~ **c(h)ord** seljakeelik; ~ **marrow** seljaaju

spindle ['spindl] **1.** *s.* kedervars; *tehn.* spindel; võll, telg; spindle (*inglise lõngamõõduühik*); **2.** *v. i.* (varrena *või* kepina) pikaks sirguma ◇ **dead** ~ *tehn.* seisev spindel, seisev võll(iosa); **live** ~ *tehn.* pöörlev spindel, pöörlev võll(iosa); ~ **file** *Am.* teravaotsaline traatvarb (*paberite otsatorkamiseks*); ~ **oil** *tehn.* värtnaõli; ~ **side** (*sugukonna*) naisliin (= **distaff side**)

spindle-legged ['spindllegd] = **spindle-shanked**

spindle-legs ['spindllegz] = **spindle-shanks**

spindle-shanked ['spindlʃæŋkt] *a.* pikakoivaline

spindle-shanks ['spindlʃæŋks] *s.* pikad koivad; pikk-koib, pikakoivaline isik

spindle-tree ['spindltri:] *s. bot.* kikkapuu, *van.* sajakoorne

spindly ['spindli] *a.* kedervarretaoline, pikk ning peenike

spindrift ['spindrift] *s.* pihustatud lainevaht, vahupihu, pihu-udu ◇ ~ **clouds** sulgpilved

spine [spain] *s.* selgroog, lülisammas; (*raamatu*) selg; (*mäe*) hari; *bot., zool.* astel, oga, okas

spinel ['spinəl] *s. min.* spinell

spineless ['spainlis] *a.* selgrootu (*er. piltl.*); *haruld.* astlateta, ogadeta, okasteta

spinet ['spinit, spi'net] *s. muus. aj.* spinett; *Am. ka* väike pianiino

spinnaker ['spinəkə] *s. mer.* spinnaker (*suur lisapuri purjejahil*)

spinner ['spinə] *s.* ketraja; ketrusmasin; *kal.* tiirlev kunstsööt

spinneret ['spinəret] *s. zool.* (*ämbliku, siidiussi*) võrgunäsa, -nääre

spinney ['spini] *s.* metsatukk, (-)salu

spinning ['spiniŋ] **1.** *a.* ketrav; keerlev, tiirlev, pöörlev; **2.** *s.* ketramine, ketrus; *atrib.* ketramis-, ketrus-; keerlemine, tiirlemine, pöörlemine; keerutamine, tiirutamine; *kal.* spinning ◇ ~**-jenny** *tekst. aj.* (varajane inglise) ketrusmasin; ~**-machine** *tekst.* ketrusmasin; ~**-wheel** vokk

spinose ['spainous], **spinous** ['spainəs] *a. bot., zool.* astlaline, ogaline, okkaline; *vrd.* **spiny**

spinster ['spinstə] *s.* vallaline naine (*tarvit. er. juriidilises terminoloogias või dokumentidel nime järel*); vanatüdruk (= **old** ~, **old maid**)

spiny ['spaini] *a.* (**-ier, -iest; -iness**) okkaline, okastega kaetud; astla- (*või* oga-, okka)taoline; *piltl.* raskesti käsitletav, täbar, kimbakas ◇ ~ **ray** *zool.* ogarai

spiracle ['spaiərəkl] *s. van.* õhuava; *zool.* hingamis- *e.* hingeava, stigma; *geol. van.* (*tulemäe*) kraater

spiraea [spai'ri(:)ə] *s. bot.* enelas

spiral ['spaiər(ə)l] **1.** *a.* spiraalne, keeritsjas, kruvijooneline; **2.** *s.* spiraal, keerits, kruvijoon; **3.** *v. i. & t.* (**-ll-**) spiraalselt liikuma, spiraalselt tõusma (**up**); spiraaliks keerama ◇ ~ **balance** *tehn.* vedrukaal; ~ **galaxy** *astr.* spiraalne galaktika; ~ **gear** *tehn.* tiguratas; **-lling prices** järjest tõusvad hinnad

spirant ['spaiər(ə)nt] *lgv.* **1.** *s.* spirant, ahtushäälik, *van.* piluhäälik, frikatiiv; ahtushäälikut tähistav kirjatäht; **2.** *a.* ahtushäälikuline, frikatiivne

spire I ['spaiə] *s.* tornitipp; terav torn, kirikutorn; teravkatus; terav mäetipp; pikk ning peenenev taimelatv; pikaladvaline taim

spire II ['spaiə] *s.* (*mähise*) keerd; keerits, spiraal; spiraali (üksik) keere

spirea [spai'riə] = **spiraea**

spirillum [spi'riləm] *s.* (*pl.* **-lla** [-lə]) *biol., med.* spirill, kruvipisik

spirit ['spirit] **1.** *s.* vaim; vaimsus; julgus, vahvus, südikus; elavus; *pl.* meeleolu, meelelaad, meelsus; tuju; vaimukus; *sg. või pl.* piiritus, alkohol, (kange) viin; **2.** *v. t.* kaduda laskma, salaja ära (*või* kõrvale) toimetama (**away, off, to, from, etc.**); julgustama, ergutama (**up**); *vrd.* **inspirit** ◇ **in (the)** ~ vaimus; **the poor in** ~ *piibl.* vaimust vaesed; **he is in** ~s (*or* **in high** ~s) ta on heas tujus; **low** (*or* **poor**) ~s halb tuju; **a man of** ~ vahva ning ettevõtlik mees; **kindred** ~s «sugulashinged», vaimusuguluses olevad isikud; ~(s) **of wine** piiritus; ~**s of salt** soolhape (= **hydrochloric acid**)

spirited ['spiritid] *a.* vahva, südi(kas); meeleolukas; tuline, elav; (*liitsõnades* -~) -tujuline (*näit.* **high-**~, **low-**~), -vaimuline, . . . vaimuga (*näit.* **tame-**~)

spiritism ['spiritizm] = **spiritualism** (*sõna populaarses tähenduses*)

spirit-lamp ['spiritlæmp] *s.* piirituslamp

spiritless ['spiritlis] *a.* julgusetu, jõuetu, elutu, loid; rõhutud, masendunud

spirit-level ['spiritlev(ə)l] *s.* vaaderpass, (*piiritusega täidetud*) vesilood

spiritual ['spiritju(ə)l] **1.** *a.* (**-lly**) vaimne, spirituaalne; hingeline; vaimulik, religioosne; **2.** *s. muus.* spirituaal, palvelaul (*Ameerika neegrite poolvaimulik laul*) ◇ ~ **court** vaimulik kohus; **the Lords** ~ *parl.* vaimulikud lordid (*Inglise parlamendi ülemkoja liikmeks olevad piiskopid*)

spiritualism ['spiritjuəlizm] *s.* spiritism; *filos.* spiritualism

spiritualist ['spiritjuəlist] **1.** *s.* spiritist, spiritismi uskuja; *filos.* spiritualist, spiritualismi pooldaja; **2.** *a.* spiritistlik; spiritualistlik; *vrd. järgm.*

spiritualistic [spiritjuə'listik] *a.* (**-ically**) spiritistlik, spiritismisse puutuv; *filos.* spiritualistlik

spirituality [spiritju' æliti] *s.* vaimsus, hingelisus, spirituaalsus; vaimulikkus, religioossus

spiritualize ['spiritju(ə)laiz] *v. t.* vaimustama, hingelisustama, spiritualiseerima

spirituous ['spiritjuəs] *a.* alkohoolne, piiritust sisaldav ◇ ~ **liquors** alkohoolsed joogid, vägijoogid

spiritus ['spiritəs] *s. lgv.* hõngus

spirochaete [spaiərə'ki:ti:], *Am.* **spirochete** ['spaiəki:t] *s. biol.* spiroheet, kruvipisik

spirometer [spai'rɔmitə] *s. med.* spiromeeter (*aparaat kopsude mahu mõõtmiseks*)

spirometry [spai'rɔmitri] *s. med.* spiromeetria (*kopsude mahu mõõtmine*)

spirt [spə:t] *vt.* **spurt**

spit I [spit] **1.** *s.* ora, praevarras, pahl; *geol.* (pikk ja kitsas) maasäär (*või* leetseljak, kehvel); **2.** *v. t.* (**-tt-**) (*liha*) ora (*või* praevarda) otsa ajama; (*kedagi*) mõõgaga läbi pistma

spit II [spit] **1.** *v. i. & t.* (*pret. & p. p.* **spat** [spæt], *arh. või Am.* **spit**; **-tt-**) sülgama, sülitama (*ka piltl.*), suust välja heitma (**out**); (*kassi kohta*) turtsuma; (*kirjutussule kohta*) pritsima; (*küünla kohta*) särisema; (*vihma, lund*) piserdama; **2.** *s.* sülg, sülitis; (*kassi*) turtsatus; (*vihma, lume*) piserdus ◇ **to** ~ **at** (*millegi, kellegi*) pihta sülitama (*ka piltl.*); ~ **it out!** *sl.* las tulla!, ütle välja!; **to** ~ **upon** (*millegi, kellegi*) peale sülitama (*ka piltl.*); **to be the very** ~ **of** (*kellegi*) suust kukkunud olema, täpselt (*kellegi*) sarnane olema; ~ **and polish** (*sõduri, madruse*) nühkimis- ja puhastustöö

spit III [spit] *s.* labidasügavus (*mõõdùna kaevamisel*) ◇ **it must be dug a** ~ (**two** ~ *or* ~**s**) **deep** seda peab kaevama ühe (kahe) labidalaba sügavuselt

Spitalfields ['spitlfi:ldz] *pn.*

spitball ['spitbɔ:l] *s. Am.* süljega märjaks nätsutatud paberikuulike (*viskamiseks*); *piltl.* väiklane kallaletung; (*pesapallimängus*) süljega ühelt poolt märjaks tehtud pall (*mängus keelatud*)

spite [spait] **1.** *s.* vimm, salaviha, pahatahtlikkus, kius, kiust, tigedus; **2.** *v. t.* meelega pahandama, tusastama ◇ **he has a** ~ **against me** tal on vimm (*või* salaviha) minu vastu; **he did it out of** (*or* **in, for**) ~ ta tegi seda pahatahtlikkusest; **in** ~ **of** (*arh.* ~ **of**) (*millestki*) hoolimata, (*millelegi*) vaatamata, vihuti (*millelegi*), (*millegi*) kiuste

spiteful ['spaitf(u)l] *a.* (**-lly**) vimmakas, pahatahtlik, kiusakas, kiuslik, tige

spitfire ['spitfaiə] *s.* tige kass *või* koer; tigekops, kiusupunn, turtsakas isik (*er. naine või laps*)

Spithead ['spit'hed] *pn.*

spittle ['spitl] *s.* sülg

spittoon [spi'tu:n] *s.* süljekauss

spitz [spits] (*ka* ~ **dog**) = **Pomeranian (dog)**

Spitzbergen ['spitsbə:gən] *pn.*

spiv [spiv] *s. sl.* tööpõlgur, (kraadelik) hangeldaja, (ühiskondlik) parasiit, päevavaras

splash [splæʃ] **1.** *v. t. & i.* pladistama, solistama, loksutama, plartsutama; pladisema, solisema, loksuma, plartsuma; pritsima; pritsuma; laigustama, laiguliseks tegema; (*läbi vee või muda*) kahlama, sumpama, sumama; **2.** *s.* pladistus, solistus; plartsatus, lartsatus; pritse, plekk, laik; plärakas, larakas ◇ **to** ~ **one's money about** *fam.* (uhkeldavalt) raha loopima; **to** ~ **down** lartsti vette kukkuma; *av.* merre (häda)maanduma (*vrd.* ~**-down**); **to** ~ **over**

läigatama, üle ääre loksuma; **to make a ~** *piltl.* kõmu tekitama, (suurt) tähelepanu äratama; **a ~ headline** kõmuline (suur) pealkiri (*ajalehes*)

splash-board ['splæʃbɔ:d] *s.* (*sõiduki*) porilaud

splash-down ['splæʃdaun] *s.* vettelartsatus; *av.* «allasulpsatus», merremaandumine

splasher ['splæʃə] *s.* pladistaja, pritsija; pritsmekaitse; (*sõiduki*) porilaud (= **splash-board**)

splashy ['splæʃi] *a.* (**-ier, -iest; -ily, -iness**) pladistav, solistav, plartsutav; plekiline, laiguline; *fam.* tähelepanuäratav, kõmuline, sensatsiooniline; toretsev, uhkeldav

splatter ['splætə] *v. i. & t.* plartsuma, solisema; plartsutama, solistama; *Am. ka* üle (*või* laiali) pritsima; pritsmetena paiskama *või* lendama (= **spatter**)

splay [splei] **1.** *v. t. & i.* (*avaust*) viltuseks tegema, ühele poole laiendama; (*avause kohta*) viltune olema, ühele poole laienema; varbaid väljapoole käänama (*kõndides*); **2.** *s.* viltusus, ühele poole laienemine; **3.** *a.* viltune, ühelt poolt laiem (*er. avause kohta*) ◇ **~-foot(ed)** kompjalg(ne)

spleen [spli:n] *s.* põrn; tusasus, raskemeelsus, spliin ◇ **to vent one's ~ upon** oma paha tuju (*kellelegi*) välja valama

spleenwort ['spli:nwə:t] *s. bot.* raunjalg

splendent ['splendənt] *a.* hiilgav, läikiv; *er.* metalliläikeline (*mineraali, putuka tiiva jms. kohta*)

splendid ['splendid] *a.* hiilgav, tore; suurepärane, hunnitu; *fam.* oivaline, õevane

splendiferous [splen'difərəs] *a.* oivaline, õevane, ülihea

splendour, *Am.* **-or** ['splendə] *s.* hiilgus, toredus; suurepärasus, hunnitus

splenectomy [spli'nektəmi] *s. med.* splenektoomia, põrnaeemaldus

splenetic [spli'netik] **1.** *a.* (**-ically**) tusane, raskemeelne, pahuratujuline; *haruld.* = *järgm.*; **2.** *s.* tusatseja, raskemeelitseja, pahutseja

splenic ['splenik] *a. anat., med.* põrna- ◇ **~ artery** põrnaarter; **~ fever** põrnatõbi, -taud, siberi katk

splenomegaly [spleno(u)'megəli] *s. med.* splenomegaalia, põrnasuurenemus

splice [splais] **1.** *v. t.* (**-ceable**) kokku põimima, põimimise teel ühendama (*näit. köieotsi*), *mer.* pleissima; *ka* (*palke*) otsakuti kokku tappima, (*katkenud linti*) kokku kleepima; *sl.* kokku laulatama; **2.** *s.* kokkupõime, kokkupõime teel ühendamine, *mer.* pleiss

splint [splint] **1.** *s.* puuliist, -pilbas; *med.* lahas; *anat.* pindluu; *vet.* tikkelluu; **2.** *v. t. med.* lahasse panema, lahastama ◇ **in ~s** laha(se)s

splinter ['splintə] **1.** *s.* kild; pilbas, pilpake, pind (-nnu); *Am. ka* lahas (= **splint**); *atrib.* kild-; **2.** *v. i. & t.* killustuma, kilduma; pilbastuma, pinnustuma; killustama; pilbastama, pinnustama; killuna (*või* pilpana, pinnuna) ära tulema (**off**) ◇ **a ~ of bone (stone, glass)** luu- (kivi-, klaasi-) kild; **a ~ group** (*or* **party**) *pol.* kildrühm, fraktsioon; **to get a ~ into one's finger** pindu sõrme ajama

splinter-bar ['splintəbɑ:] *s.* kolk (-lgi) (= **swingle-bar**)

splinter-bone ['splintəboun] *s. anat.* pindluu (= **splint**)

splinter-proof ['splintəpru:f] *a. mil.* killukindel

splintery ['splintəri] *a.* (kergesti) killustuv (*või* pilbastuv, pinnustuv); killuline; pinnuline

split [split] **1.** *v. i. & t.* (*pret. & p. p.* **~**; **-tt-**) lõhustuma, lõhenema, lõhkema; lahknema, lahku minema (**up**); hargnema, harali minema; lõhustama, lõhkuma, lõhki ajama; lõhestama; *sl.* saladust reetma; **2.** *s.* lõhustus, lõhestus, lõhe; lahk, lahknemine (*ka piltl.*); *fam.* pool pudelit karastavat jooki, pool klaasi konjakit *jms.*; *Am. ka* segakompott (*puuviljast, siirupist ja jäätisest, er.* **banana ~**); *pl. sport* harkiste, -hüpe; **3.** *a.* lõhustatud, lõhkiaetud, lahutatud; hark-, harali- ◇ **to ~ hairs** juuksekarvu lõhestama; **to ~ one's sides** ennast lõhki naerma; **to ~ the atom** *füüs. fam.* aatomit lõhustama; **to ~ the difference** (*kahe pakkumuse jms.*) vahet pooleks tegema; **to ~ on** *sl.* (*oma kaaslast*) üles andma, reetma; **-tting headache** äge peavalu; **~ infinitive** *lgv.* (*partiklist* **to**) lahutatud infinitiiv (*näit.* **to really understand**);

~ peas(e) kooritud ning lõhestatud herned; **~ personality** *psühh.* kahestunud isiksus; **~ pin** *tehn.* lõhis(pulk), splint; **~ ring** *tehn.* lõhirõngas, *er.* (lõhestatud) võtmerõngas; **~ second** sekundi murdosa; **~ ticket** *Am. pol.* hääletussedel rohkem kui ühe kandidaadi nimega

splodge [splɔdʒ], **splotch** [splɔtʃ] *s.* (*värvi, tindi jms.*) laik, larakas, (suur) plekk

splodgy ['splɔdʒi], **splotchy** ['splɔtʃi] *a.* (**-ier, -iest; -ily, -iness**) laiguline, plekiline

splurge [splə:dʒ] *fam. peam. Am.* **1.** *s.* uhkeldus, suurustlemine; pillav toredus, laiutamine; **2.** *v. i.* uhkeldama, suurustlema; pillavalt toretsema, laiutama

splutter ['splʌtə] = **sputter**

Spode [spoud] **1.** *pn.*; **2.** *s.* spoodportselan, (*väärtuslik vana*) inglise portselankaup (= **~-ware**)

spoil [spɔil] **1.** *s. sg. või pl.* sõja- *või* röövsaak; *pl. er. Am.* poliitilised saamavõimalused, saagitsus(võimalused); **2.** *v. t. & i.* (*pret. & p. p.* **spoilt** [spɔilt], **~ed**) saagitsema, röövima, riisuma, rüüstama, (*millestki*) paljaks röövima (**of**; *selles van. või lit. tähenduses on pret. ja p. p.* **~ed**); rikkuma, raisku (*või* rikki, nurja) ajama; ära hellitama; rikunduma, riknema, rikki minema; *sl.* vigastama *või* surmama ◇ **~s system** (*er. Am. Üh-des valitsev*) poliitiline kohtadejagamine võimuloleva partei meeste vahel; **to ~ the Egyptians** vaenlasi enese rikastamiseks ära kasutama (*piiblist laenatud kõnekäänd*); **to ~ smb.'s beauty (for him)** kellegi silma siniseks lööma *või* nägu ära moonutama; **to be ~ing for a fight** *sl.* sõjakas tujus olema, võitlema (*või* kaklema) kippuma, tüli norima

spoilage ['spɔilidʒ] *s.* praak, praaktoode, -kaup; *er.* makulatuur, praaktrükk

spoiler ['spɔilə] *s.* röövija, rüüstaja; rikkuja; *tehn.* (*auto*) spoiler; *av.* pidurklapp, intertseptor ◇ **front ~** *tehn.* (*auto*) esispoiler, tuuletamm; **rear ~** *tehn.* (*auto*) tagaspoiler, nurjats

spoilsman ['spɔilzmən] *s.* (*pl.* **-men**) *Am.* poliitiline saamamees

spoil-sport ['spɔilspɔ:t] *s.* naljarikkuja, tujurikkuja

spoilt [spɔilt] *vt.* **spoil**

Spokane [spo(u)'kæn] *pn.*

spoke I [spouk] *s.* kodar; (*rooliratta*) käepide; (redeli)pulk ◇ **to put a ~ in smb.'s wheel** *piltl.* kellelegi kaikaid kodaraisse loopima; **~ wheel** *tehn.* kodarratas

spoke II [spouk] *vt.* **speak**

spoke-bone ['spoukboun] *s. anat.* kodarluu (= **radius**)

spoken ['spouk(ə)n] **1.** *p. p., vt.* **speak**; **2.** *a.* räägitud, öeldud; kõne- ◇ **the ~ language** kõnekeel

spoke-shave ['spouk∫eiv] *s. tehn.* kaabitshöövel; *ka* liimeister

spokesman ['spouksmən] *s.* (*pl.* **-men**) eesträäkija, -kõneleja, (*ühiste huvide*) esindaja

spoliation [spouli'ei∫(ə)n] *s.* riisumine, (paljaks)röövimine; *er.* neutraalse kaubalaeva paljaksröövimine sõdiva riigi poolt; *jur.* (*tõendava dokumendi*) hävitamine, rikkumine

spondaic [spɔn'deiik] *a.* (**-ically**) *pros.* spondeiline

spondee ['spɔndi(:)] *s. pros.* spondeus

spondulicks, -lix [spɔn'dju:liks] *s. Am. sl.* nodi, puru, raha

sponge [spʌndʒ] **1.** *s. zool.* käsn(loom); pesu- *või* pühkimiskäsn; (*suurtükitoru*) puhastusnuustik; käsnollus (*ka anat.*); midagi käsnjat; *kok.* kerkinud taigen; *ka* = **sponger**; käsnaga ületõmbamine *või* pesemine; **2.** *v. t. & i.* (**-geable**) käsnaga niisutama *või* puhastama *või* üle tõmbama (**down, over, etc.**); (*vett*) käsnaga üles võtma (**up**); (*värvilaiku jms.*) välja võtma (**out**); käsnana imema; (*kellegi*) kulul elama (**on**) ◇ **to throw** (*or* **chuck**) **up the ~** ennast lööduks tunnistama; **to pass the ~ over** *piltl.* kustutama; **to ~ on smb. for smth.** kelleltki midagi välja nuruma

sponge-cake ['spʌndʒkeik] *s. kok.* biskviitkook

sponge-down ['spʌndʒdaun] *s.* (*keha*) ülehõõrumine niiske käsnaga

sponger ['spʌndʒə] *s. er.* teiste kulul elaja, rahanuruja, parasiit

sponge-rubber ['spʌndʒrʌbə] *s. tehn.* käsnkummi, urbne kummi

sponging-house ['spʌndʒiŋhaus] *s. aj.* võlgnikkude eelvangistusmaja

spongy [ˈspʌndʒi] *a.* **(-ier, -iest; -ily, -iness)** käsnjas, käsnataoline, urbne

sponsion [ˈspɔnʃən] *s. jur.* käendamine, toetamine, käendus, toetus

sponsor [ˈspɔnsə] **1.** *s.* ristivanem, vader (*ka piltl.*); (*mingi asja*) esitaja; (*kellegi, millegi*) käendaja, toetaja, sponsor, patroneerija; **2.** *v. t.* (*kellelegi*) ristivanemaks olema, (*mingi asja*) «vaderiks» *või* esitajaks olema; esitama; käendama, toetama, sponsoriks olema, patroneerima

sponsorial [spɔnˈsɔ:riəl] *a.* **(-lly)** vaderlik, vaderi-

sponsorship [ˈspɔnsəʃip] *s.* vaderlus, vaderiks-olemine (*ka piltl.*); (*mingi asja*) esitamine; käendamine, toetamine, patronaaž

spontaneity [spɔntəˈni:iti] *s.* spontaansus, isetekkivus; iseeneslikkus, sundimatus

spontaneous [spɔnˈteiniəs] *a.* spontaanne, isetekkiv; iseeneslik, sundimatu ◇ **~ combustion** isesüttimine; **~ generation** (elu) isetärkamine (*teatav bioloogiline hüpotees*)

spoof [spu:f] *sl.* **1.** *s.* narritamine, sissevedamine, (naljaks) tüssamine, ninapidivedamine; **2.** *v. t.* narritama, sisse vedama, (naljaks) tüssama, ninapidi vedama

spook [spu:k] **1.** *s. peam. humor.* kummitus, tont; **2.** *v. t. & i. haruld.* kummitama; *Am.* hirmutama, heidutama; hirmuma (*millegi üle* **at**)

spooky [ˈspu:ki] *a.* **(-ier, -iest; -ily, -iness)** kummituslik, tontlik, õudne

spool [spu:l] **1.** *s.* pool (-i), rull; **2.** *v. t.* poolile (*või* rullile) kerima ◇ **~ of thread** *Am.* niidirull (= **reel of cotton**)

spoon I [spu:n] **1.** *s.* lusikas; (õõnsa peaga) golfinui; = **spoon-bait**; **2.** *v. t. & i.* lusikaga tõstma *või* jagama **(up, out)**; lusikaga kraapima (*välja* **out**); (*kriketipalli*) veidi ülespoole lööma **(up)**

spoon II [spu:n] *sl.* **1.** *s.* tobuke, narrike; *er.* narruseni armunu; kurameerimine; **2.** *v. i. & t.* kurameerima ◇ **to be ~s on** (*kellessegi*) armunud olema; **on the ~** kurameerimas

spoon-bait [ˈspu:nbeit] *s.* lusiklant

spoonbill [ˈspu:nbil] *s. zool.* valgeluitsik, luitsnokk-iibis; *ka* = **~ duck** ◇ **~ duck** luitsnokk(-part), koostnokk (= **shoveller**)

spoon-drift [ˈspu:ndrift] = **spindrift**

Spooner [ˈspu:nə] *pn.*

spoonerism [ˈspu:nərizm] *s. lgv.* spuunerism (*lähestikku asetsevate sõnade algushäälikute kogemata äravahetamine, er. kui tulemuseks on midagi naljakat, näit.* **two rugs and a bag** *asemel* **two bugs and a rag**)

spooney [ˈspu:ni] = **spoony**

spoonfeed [ˈspu:nfi:d] *v. t.* (*pret. & p. p.* **-fed** [-fed]) lusikast toitma; *piltl.* poputama, hellitama; (nagu) valmis pudina suhu pistma (*er. piltl.*)

spoonfed [ˈspu:nfed] *a.* lusikast toidetav; *piltl.* poputatav, hellitatav

spoonful [ˈspu:nful] *s.* (*pl.* **-ls**) lusikatäis

spoon-meat [ˈspu:nmi:t] *s.* lusikaga söödav (vedel) toit, (*laste*) pudi

spoony [ˈspu:ni] *sl.* **1.** *a.* **(-ier, -iest; -ily, -iness)** (narruseni) armunud (*kellessegi* **on**); **2.** *s.* (armunud) narr, tola

spoor [spuə] *s.* (*metslooma*) jälg, jäljed

sporadic [spoˈrædik] *a.* **(-ically)** sporaadiline, juhuslikult (*või* harva) esinev, üksitine, paigutine, kohatine

sporangium [spəˈrændʒiəm] *s.* (*pl.* **-ia** [-iə]) *bot.* eospesa, eosla, sporangium

spore [spɔ:] *s. biol.* eos, spoor

sporophyll [ˈspɔ:rəfil] *s. bot.* sporofüll

sporophyte [ˈspɔ:rəfait] *s. bot.* sporofüüt

sporran [ˈspɔr(ə)n] *s.* (*mägišotlaste vöö küljes rippuv*) ilustatud nahkpaun

sport [spɔ:t] **1.** *s.* meelelahutus; vabaõhumeelelahutus, *er.* küttimine, kalastus; sport; *pl.* spordialad; *pl.* sportlikud mängud *või* võistlused; *atrib. pl. või sg.* spordi-; nali, naljatlus; pilge, mõnitus; (*millegi, kellegi*) mängukann; pilkealune, -märklaud; *biol. van.* «looduse mäng», kõrvalekalle normaaltüübist; *fam.* tubli mees (*või* poiss, tüdruk), naljast arusaaja (*vrd.* **sportsman**); *Am. sl.* hasartmängija; elumees, kehk; **2.** *v. i. & t.* mänglema, kepsutama (*lapse või looma kohta*); mängima, naljatlema, vallatlema (*kellegagi* **with**); (*looma- või taimeliigi kohta*) normaaltüübist kõrvale kalduma; *haruld.* sportima, *er.* küttima *või* kalastama; *fam.* uhkusega näitama *või* kandma, uhkeldavalt nähtavale tooma ◇ **what ~!** kui naljakas!; **in** (*or* **for**) **~** naljaks; **to make ~ of** naeruvääris-

tama; **the ~ of fortune (of the waves, etc.)** saatuse (lainete jne.) mängukann; **to have good ~** head jahisaaki (*või* kalastussaaki) saama; **~(s) car** spordiauto; **~(s) coat (jacket, shirt, etc.)** spordikuub (-jakk, -särk jne.); **he was ~ing all his medals** ta kandis kõiki oma medaleid, ta oli kõik oma medalid rinda pannud; **to ~ one's oak** *vt.* **oak**

sport-fishing [ˈspɔ:tfiʃiŋ] *s.* sportlik kalapüük

sporting [ˈspɔ:tiŋ] **1.** *a.* sportiv, sportlik; spordi-; sportlaslik, -aus ja õiglane; *fam.* tubli; **2.** *s.* sportimine, *er.* küttimine *või* kalastus; meelelahutus, lõbustus ◇ **a ~ chance** riskantne, kuid siiski lootusi andev šanss; **~ goods** *Am.* sporditarbed; **~ gun** jahipüss; **~ house** *Am.* (hasart)mängumaja; *ka* lõbumaja

sportive [ˈspɔ:tiv] *a.* mänglev, naljatlev; ülemeelik, vallatu

sportsman [ˈspɔ:tsmən] *s.* (*pl.* **-men**; *fem.* **-woman** [-wumən], *pl.* **-women** [-wimin]) sportlane, *er.* jahi- *või* kalasportlane, spordiharrastaja; ausa mängu mängija, õiglane isik; *fam.* tubli mees, täitsamees

sportsmanlike [ˈspɔ:tsmənlaik] *a.* sportlaslik; (sportlaslikult) aus ning õiglane

sportsmanship [ˈspɔ:tsmənʃip] *s.* spordiosavus; sportlaslikkus, (sportlaslikult) aus mäng

sportswear [ˈspɔ:tsweə] *s.* spordirõivastus

sportswoman [ˈspɔ:tswumən] *vt.* **sportsman**

sporty [ˈspɔ:ti] *a.* **(-ier, -iest; -ily, -iness)** sportlaslik; sporti harrastav; lõbuhimuline, uljas; (*riietuse kohta*) moodsalõikeline, -maitseline

spot [spɔt] **1.** *s.* täpp, tähn, laik, plekk; määrdeplekk (*ka piltl.*); koht, paik; *fam.* natuke, ivake (*midagi* **of**); *fam.* valik, väljavalitu; *teatr.* = **spotlight**; **2.** *v. t. & i.* **(-tt-)** täpistama, tähnistama, plekitama, plekiliseks tegema; plekke kõrvaldama (**out**); täpistuma, tähnistuma, plekiliseks muutuma; märgistama, ära märkima; *fam.* välja valima, üles leidma, märkama, avastama; *mil.* vaatlema, tulistustabamusi märkima, *er.* suurtükituld korrigeerima ◇ **on the ~** kohapeal, jalamaid; *sl.* täbaras (*või* ohtlikus) olukorras (*ka* **in a ~**); **to be on the ~** kohal olema; **to put smb. on the ~** *Am. sl.* kedagi mõrvaohvriks määrama, kedagi mõrvama; **without a ~ on his reputation** ilma vähimagi varjuta ta heal nimel; **tender ~** hell (*või* tundlik, valus) koht; **a ~ of lunch** *fam.* natuke suupistet; **~ cash (price)** otsekohe (sularahas) maksmine (hind kohemaksmisel); **~ check** huupiproov; **~ welding** *tehn.* punktkeevitus; **to ~ the winners** (tulevasi) võitjaid ette ära aimama; **he -tted me at once as an Estonian** ta tundis minus kohe eestlase ära

spotless [ˈspɔtlis] *a.* täpita, plekita, määrdumata, laitmatult puhas

spotlight [ˈspɔtlait] **1.** *s. teatr.* valgusvihk, helgiheitjavalgus; helgiheitja, prožektor; *Am.* avaliku huvi koondumine, varjamatu avalikkus (= **limelight**); (*auto*) otsilatern; **2.** *v. t.* (*kellelegi, millelegi*) prožektori valgust suunama, *piltl.* heledat valgust heitma ◇ **to be in the ~** *piltl.* avaliku tähelepanu keskpunktis olema

spotted [ˈspɔtid] *a.* täpiline, tähniline, plekiline ◇ **~ fever** *med.* ajukelmepõletik, meningiit; plekiline (*e.* tähniline) soetõbi *e.* tüüfus

spotter [ˈspɔtə] *s. mil.* vaatleja, *er.* suurtükitule korrigeerija

spotter-plane [ˈspɔtəplein] *s. mil.* korrektorlennuk, korrigeerlennuk

spotty [ˈspɔti] *a.* **(-ier, -iest; -ily, -iness)** täpiline, tähniline, laiguline, plekiline; ebaühtlane

spousal [ˈspauz(ə)l] *arh.* **1.** *s. sg. või pl.* abiellumine, pulmad; **2.** *a.* abielu-, abiellumis-

spouse [spauz] *s. peam. arh. poeet.* abikaasa; *pl.* abielupaar

spout [spaut] **1.** *s.* (*kannu, kruusi jms.*) nokk, tila; (*lehtri*) toru(ots); renn, väljavoolutoru; vihmaveetoru; veejuga, (*er. vaala hingamisavast ülestõusev*) veepurse, fontään; *ka* = **~-hole**; *vrd.* **water-spout**; **2.** *v. t. & i.* joana purskama *või* purskuma; pritsima, pritsuma; *fam.* deklameerima, retoorilises (*või* ülespuhutud) toonis ette kandma *või* rääkima; *sl.* pantima, pandimajja viima ◇ **up the ~** *sl.* pandimajas

spout-cup [ˈspautkʌp] *s.* (*haigete*) joogikann

spout-hole [ˈspauthoul] *s. zool.* (*vaala*) hingamisava, hingats

sprag [spræg] *s.* pidurduskang, -kaigas; *mäend.* tugiteivas

sprain [sprein] **1.** *v. t.* nikastama; **2.** *s.* nikastus

sprang [spræŋ] *vt.* **spring**

sprat [spræt] *s.* kilu, (*õlis sissetehtult*) sprott; (*üldistavalt*) pisikala; *piltl.* põngerjas, kõhetu laps; *põlgl.* tähtsusetu isik ◇ **to throw a ~ to catch a herring** (*or* **whale**) vähesega riskima, et palju võita

Spratt [spræt] *pn.*

sprawl [sprɔ:l] **1.** *v. i. & t.* siruli kukkuma *või* lamasklema, (ennast) siruli heitma, siruli olema; lösutama, lösakil olema; (*kirjutise kohta*) korrapäratult laiutama; (*taime kohta*) vohama; laiutama, laiali valguma; **2.** *s.* siruliolek; lösutus, lohakas poos; (*taime*) vohamine; laiutamine, laialivalgumine

spray I [sprei] *s.* oks (ühes lehtede ning õitega), lehis(oks) (*er. lillekimbuna*); oksakujuline ehteasi (*näit.* **a ~ of diamond**)

spray II [sprei] **1.** *s.* (vee)pihu, veetolm; pritse, pritsmed, pihustatud vedelik, piisavalang; (*lainete*) piserdusvesi; pritsimisvedelik, -lahus; pihusti (= **sprayer**); **2.** *v. t.* (vee)pihuga üle valama; pihustama, (*vedelikku*) pihuks muutma; piserdama, pritsima ◇ **~ drying** *tehn.* pihustuskuivatus; **~ nozzle** *tehn.* pihustusotsak

sprayer ['spre(i)ə] *s.* pihustaja, pritsija; *tehn.* pihusti, pulverisaator, pihustusseadis

spread [spred] **1.** *v. t. & i.* (*pret. & p. p.* **~**) laotama, levitama, laiali asetama; laiali sirutama; võidma (*millegagi* **with**); peale määrima; (*lauda*) katma; *sl.* rikkalikku söömaaega andma; laotuma, levima, laiuma; **2.** *s.* ulatus; levik; (*tiibade*) siruulatus; (*laua, voodi*) kate; *sl.* lauale asetatud toit, (rikkalik) söömaaeg, bankett; *Am. trük.* üle kahe leheküle laiuv pilt *või* suur kiri, *er.* luksusreklaam (*pildiajakirjas*) ◇ **to ~ butter on a slice of bread** (*or* **a slice of bread with butter**) võid leivaviilukale määrima; **to ~ knowledge (rumours, disease, etc.)** teadmisi (kuulujutte, haigust jne.) levitama; **to ~ oneself** *sl.* ennast laiutama, laiutavalt kõnelema; **to ~ out** laiali laotama *või* laotuma; (*sõrmi*) harali (*või* hajali, laiali) ajama; **the branches ~ like a fan** oksad laiuvad lehvikuna; **~ eagle** *herald.* laialilaotatud tiibadega kotkas (*vapiloomana; er. Am. Üh-de rahvusluse sümbol*); *sport* teatav uisutamisfiguur (*haraliaetud käte ning jalgadega*)

spread-eagle ['spredi:gl] **1.** *a. fam.* uhkeldavalt rahvuslik, marurahvuslik (*ameeriklase kohta*); **2.** *v. i. & t. Am.* käed-jalad haralisirutatult lamama (*näit. päevitades*)

spread-eaglism ['spredi:glizm] *s. pol.* (ameerika) marurahvuslus, hurraapatriotism

spreader ['spredə] *s.* laotaja, levitaja; levija; *tehn.* laoti, laotur ◇ **manure ~** sõnnikulaotur

spree [spri:] **1.** *s.* lullitamine, lustlik oleng, lõbutsus; lõbus väljasõit *või* pummelung; **2.** *v. i.* lullitama, lulli lööma ◇ **on the ~** pummeldamas

sprig [sprig] **1.** *s.* tihvt, (lapik) peata nael; oksake, võsu (*ka piltl.*); oksakujuline kaunistus; **2.** *v. t.* **(-gg-)** tihvtidega kinnitama (**on, down, etc.**); oksakestega (*või* oksakujulise ornamendiga) ilustama

sprightly ['spraitli] *a.* **(-ier, -iest; -iness)** reibas, elav, erk, väle

spring I [spriŋ] *v. i. & t.* (*pret.* **sprang** [spræŋ], *p. p.* **sprung** [sprʌŋ]) hüppama, kargama; esile tõusma, tärkama, puhkema; hoovama, uhkama; lähtuma, algama, tulenema (*millestki* **from**); põlvnema, pärinema (*millestki, kellestki* **of, from**); vetruma, vedrutama; (*vedru toimel*) kargama (*tagasi* **back**; *üles* **up**; *kinni* **to**); (*vedrut, lõksu jms.*) lahti laskma; (*laengut, miini jms.*) plahvatama panema; lõhastama, lõhki ajama; ◇ **to ~ a leak** lekkima hakkama; **to ~ smth. upon smb.** kedagi millegagi (*er. ebameeldivaga*) üllatama; **to ~ surprises (up)on** (*kellelegi*) üllatusi valmistama; **to ~ at** (*kellelegi, millelegi*) kallale hüppama; **to ~ to attention** valveseisangusse (püsti) hüppama; **to ~ up** püsti hüppama; esile kerkima, tärkama; (*tuule kohta*) tõusma

spring II [spriŋ] *s.* hüpe; *atrib.* hüppe-, hüpik-; allikas, läte (*ka piltl.*); *atrib.* allik(a)-, lätte-; veesoon (= **~ of water**); *mer.* = **~ tide**; kevad; *atrib.* kevad(e)-; vedru; vetruvus; *atrib.* vedru-, vetruv ◇ **to rise with a ~** (ühe) hüppega tõusma; **the ~s of life** elu lätted; **in (the) ~** kevadel; **this ball has lost its ~** see pall on kaotanud vetruvuse; **~ balance** vedrukaal(ud); **~ corn** *põll.* tõuvili, suvi(tera)vili; **~ bed (mattress)** vedruvoodi (-madrats); **~ chicken** *Am.* noor tibu; *sl.,* lihtsameelne (*või* lapsik) isik (*er.* naine); **~ flood** kevadsuurvesi; **~ gun** (*teatava eseme puudutamisel*) automaatselt tulistav vedrupüss; **~ steel** *tehn.* vedruteras; **~ tide** *mer.* süsüügialooded (*noor- ja täiskuu ajal*); *ka* tohutu tõusulaine veealuse maavärina puhul (*vt.* **tsunami**); **~ water** allikavesi

spring-board ['spriŋbɔ:d] *s.* hüppelaud; *sport* hoolaud, trampliin; *mil.* tugiala, platsdarm

springbok ['spriŋbɔk] *s. zool.* (*L.-Aafrikas elutsev*) hüpikgasell; **(S-s)** lõuna-aafriklased (*er. spordimeeskonnana*)

spring-cleaning ['spriŋkli:niŋ] *s.* (kevadine) põhjalik korteripuhastus, suurpuhastus (*ka piltl.*)

springe [sprindʒ] *s. arh.* püünispael, ling, silmus (= **snare, noose**)

springer ['spriŋə] *s.* hüppaja, kargaja *jne.* (*vt.* **spring** II); *arhit.* (*kaare, võlvi*) talum, kand; teatavat tõugu spanjel (= **spaniel**); = **springbok**

Springfield ['spriŋfi:ld] *pn.*

spring-halt ['spriŋhɔ:lt] *s. vet.* kukesamm, -aste (*haiglane kõnnak hobusel, ka* **string-halt**)

springhead ['spriŋhed] *s. peam. Am.* algallikas, algläte (= **fountain-head**)

springlet ['spriŋlit] *s.* allikake, lätteke; *ka* veenire, ojake (= **streamlet**)

springtail ['spriŋteil] *s. zool.* hooghänd (*putukas*)

spring-tide ['spriŋtaid] *s. poeet.* = *järgm.; vrd.* **spring tide, spring** *vt.* **spring** II

spring-time ['spriŋtaim] *s.* kevadine aeg, kevad

springy ['spriŋi] *a.* **(-ier, -iest; -ily, -iness)** vedrujas; vetruv; kerkne, elastne; *haruld.* allikaline, allikarikas

sprinkle ['spriŋkl] **1.** *v. t.* piserdama, piisutama, ripsima; (*pipart, soola jms.*) riputama, raputama; üle piserdama (*millegagi* **with**); **2.** *s.* piserdus, piisutus; mõni tilk (*midagi* **of**)

sprinkler ['spriŋklə] *s.* piserdaja, piisutaja; piserdi, piisuti; *põll.* vihmuti; *tehn.* sprinkler ◇ **~ irrigation** *põll.* vihmutus

sprinkling ['spriŋkliŋ] *s.* piserdamine, piserdus; *er.* vähene lisandus, natuke (*midagi* **of**)

sprint [sprint] **1.** *s.* (lühike ja võimalikult kiire) jooks; *sport* sprint, lühimaajooks; **2.** *v. i.* täie kiirusega (lühikest maad) jooksma; *sport* sprintima, lühimaajooksu jooksma

sprinter ['sprintə] *s. sport* sprinter, lühimaajooksja

sprit [sprit] *s. mer.* priit, pirk; *vrd.* **bowsprit**

sprite [sprait] *s. folkl.* haldjas, (*metsa, õhu, maa jms.*) vaim

sprit-sail ['sprits(ei)l] *s. mer.* priitpuri, pirkpuri

sprocket ['sprɔkit] *s. tehn.* ketiratta hammas; *ka* ketiratas (= **~-wheel**) ◇ **~ chain** *tehn.* liigendkett

sprout [spraut] **1.** *v. i. & t.* võrsuma, tärkama; võrsutama, võrsuma (*või* tärkama) panema; **2.** *s.* võrse; *pl.* rooskapsas, brüsseli kapsas (= **Brussels ~s**)

spruce I [spru:s] **1.** *a.* korralik, kena; **2.** *v. t.* korralikuks ning kenaks tegema, kenitama, kenastama, mukkima (**up**)

spruce II [spru:s] *s. bot.* kuusk (*ka* **~ fir**) ◇ **Douglas ~** ebatsuuga; **Norway ~** harilik kuusk; **red ~** punane kuusk; **white ~** (*sinakasroheliste okastega*) valge kuusk, kanada kuusk (*ka* **pine ~**); **~ beer** kuusevõrseist tehtav ravimjook

sprung [sprʌŋ] **1.** *p. p., vt.* **spring** I; **2.** *a.* lõhkine, purunenud; *Am. sl.* nokastanud, pisut purjus

spry [sprai] *a.* **(-yer, -yest)** vilgas, kärme, elav ◇ **look ~!** tee kähku!

spt. *lüh.* = **seaport**

spud [spʌd] **1.** *s.* (kitsas) rohimislabidas *või* kõblas; (peitlitaoline) puidukoorel; *sl.* kartul; **2.** *v. t.* (*labidaga, kõplaga*) rohima, kõplama

spuddle ['spʌdl] *v. t. & i.* songima, väikest viisi kaevama, kablima

spue [spju:] = **spew**

spume [spju:m] *lit.* **1.** *s.* vaht (-hu), kobrutis; **2.** *v. i.* vahutama, kobrutama

spumy ['spju:mi] *a.* **(-ier, -iest; -ily, -iness)** vahuline, vahutav, kobrutav

spun [spʌn] **1.** *pret. & p. p. vt.* **spin**; **2.** *a.* ked-

ratud ◇ ~ **glass** *tekst.* klaaslõng; ~ **gold** *tekst.* kuldlõng; ~ **silk** *tekst.* odav (lühikestest kiududest kedratud) siidlõng

spunk [spʌŋk] *s. arh.* (tule)tael (= **tinder**); *fam.* südikus, vahvus, tragidus; särtsakus

spunky ['spʌŋki] *a. fam.* südi(kas), vahva, tragi; särtsakas

spur [spə:] **1.** *s.* kannus (*ka zool., bot.*); *piltl.* kannustus, ergutus; (kannusetaoliselt väljaulatuv) kalju, mäestiku- *või* (*Am.*) raudteeharu; *bot., põll. ka* tungaltera (= **ergot**); *bot. ka* lühivõrse; **2.** *v. t. & i.* (**-rr-**) kannustama, ergutama; tagant sundima, edasi kihutama (**on**); kannustega varustama; *poeet.* kiiresti ratsutama ◇ **to put** (*or* **set**) ~**s to** kannustama, kannustega torkama; **to win one's** ~**s** kannuseid teenima (*ka piltl.*); **on the** ~ **of the moment** jalamaid, pikema järelmõtlemiseta, improviseeritult, eksprompt; ~ **gear,** ~ **wheel** *tehn.* sirghammastega silinderhammasratas; **to** ~ **a willing horse** (kedagi isegi püüdlikku) tarbetult tagant sundima

spurge [spə:dʒ] *s. bot.* piimalill ◇ ~ **laurel** näsiniin, *er.* loorber-näsiniin

Spurgeon ['spə:dʒ(ə)n] *pn.*

spurious ['spjuəriəs] *a.* võlts, (võltsitud, ebaehtne, eba-, vale-

spurn [spə:n] **1.** *v. t.* jalaga eemale tõukama (*otseses tähenduses haruld.*); põlglikult tagasi lükkama, põlastama; **2.** *s. haruld.* jalahoop, -tõuge; põlglik eemaletõukamine *või* tagasilükkamine

spurred [spə:d] *a.* kannustatud, kannusega (*või* kannustega) varustatud; *bot.* kannus- ◇ ~ **rye** *põll.* tungalterane rukis

spurr(e)y ['spʌri] *s. bot.* nälghein, hatikas; *ka* sõlmhein

spurt, spirt [spə:t] **1.** *v. i. & t.* virtsuma, pritsuma, joana purskuma (**up, out, down, etc.**); virtsutama, pritsima, purskama; *sport* (*ainult* **spurt**) spurtima; **2.** *s.* virtsutus, pritsutus, purskuv juga; *sport* (*ainult* **spurt**) spurt

sputnik ['sputnik, 'spʌt-] *s.* sputnik, (Maa) tehiskaaslane

sputter ['spʌtə] **1.** *v. i. & t.* puristama; puristades välja sülitama (**out**); podisema, särisema; putrama, segaselt rääkima; (*sule kohta*) pritsima; **2.** *s.* purin, podin, särin; putramine; (tindi)pritsimine

sputum ['spju:təm] *s.* (*pl.* **-ta** [-tə]) (väljaaetav) sülg, rõga

spy [spai] **1.** *s.* salakuulaja, spioon, salaagent; luuraja; **2.** *v. i. & t.* (**-ier**) luurama, piidlema, valvama (*kedagi* **upon, on**); järele uurima (*midagi* **into**); salakuulama, spioonima, spioneerima; silmama, nägema, (luurates) avastama (**out**)

spyglass ['spaiglɑ:s] *s.* pikksilm, kiiker

spyhole ['spaihoul] = **peep-hole**

sq. *lüh.* = **square**

squab [skwɔb] **1.** *s.* sulitumata linnu- (*er.* tuvi-) poeg; pontsakas (*või* tõntsakas) isik; sohvapadi; pehme sohva; **2.** *a.* pontsakas, tõntsakas, lühike ja paks; sulitumata ◇ ~ **pie** *kok.* pirukas lambalihast, sealihast, õuntest ning sibulaist

squabble ['skwɔbl] **1.** *s.* nääklus, riid; **2.** *v. i.* nääklema, jagelema, riidlema

squad [skwɔd] *s. mil.* jagu, (väike) sõjaväe- *või* politseisalk, (väike) koos harjutavate (*või* töötavate) sõdurite salk; *Am. sport* meeskond (= **team**) ◇ ~**-car** *Am.* (politsei) patrullauto; ~**-drill** *mil.* (noorsõdurite) riviõppus, -drill

squadron ['skwɔdr(ə)n] *s.* (*ratsaväe*) eskadron; (*mereväe või lennuväe*) eskaader ◇ ~**-leader** (*Briti*) lennuväemajor

squails [skweilz] *s. pl.* nipsutusmäng (*kirbumängutaoline inglise lauamäng*); *vrd.* **tiddly-winks**; *sg.* (puust) mängukettake

squalid ['skwɔlid] *a.* (~**est**) räpane, must, rüve; vilets, armetu

squall I [skwɔ:l] **1.** *v. i. & t.* kisama (*er. laste või naiste kohta*); **2.** *s.* kisa, *er.* valu- *või* hirmukisa

squall II [skwɔ:l] *s.* iil, iiling, (äkiline) tuulepuhang, pugi, pagi(n); *piltl. er. Am.* (ootamatu) tüli *või* rahutus ◇ **look out for** ~**s!** ettevaatust!, on oodata äikest (*piltl.*); ~ **cloud** *meteor.* pugipilv; ~ **line** *meteor.* pugijoon

squally ['skwɔ:li] *a.* (**-iness**) iilinguline, tuulepuhanguline, pugine, pagine (*ilma kohta*)

squalor ['skwɔlə] *s.* räpasus, mustus, rüvedus; viletsus, armetus

squama ['skweimə] *s.* (*pl.* **-mae** [-mi:]) *zool., bot.* soomus

squamous ['skweimәs] *a. zool., bot.* soomuseline, soomusjas, soomus- ◇ ~ **bone** *anat.* soomusluu (*kõrvas*)

squander ['skwɔndə] *v. t.* raiskama, pillama

squandermania ['skwɔndə'meiniə] *s.* (*er. pärastsõjaaegne riiklik*) pillavus, pillamishullus

square [skwɛə] **1.** *a.* (**-rish; ~ly, ~ness**) (täisnurkselt) nelinurkne, ruutjas, kvadraatne, kvadraat-, ruut- (*ka mat.*); täisnurkne, täisnurgi asetsev (*millegagi* **with, to**); tasaolev, sobiv (*millegagi* **with**); otsene, korralik, aus; *sl.* vanamoeline, ajast mahajäänud (*isiku kohta*); *ka* = ~**-built**; **2.** *adv. fam.* (*tarvit. verbi järel*) otse; korralikult, ausalt; **3.** *s.* ruut, kvadraat; *mat.* ruut, teine aste; skväär, nelinurkne väljak; (*linna*) kvartal, tänavavahe (= *Am.* **block**); karree (*er. tantsus; ka mil.*); nurgik, nurklaud, vinkel, ekker; *Am.* = ~ **meal**; *sl.* vanamoeline (*või* vanamaitseline) isik; **4.** *v. t. & i.* (**-rable**) nelinurkseks (ja täisnurkseks) tegema; (*lauda*) servima; ruudustama, ruutudeks jagama, ruuduliseks tegema; *mat.* ruutima, (*arvu*) teist astet leidma; tasandama, sobitama, kooskõlastama (*millegagi* **with**); sobima (*millegagi* **with**); (*arveid, võlga*) õiendama (*ka piltl.*); *sl.* «määrima», altkäemaksuga (*või mõnel muul teel*) lepitama *või* enese poole võitma ◇ ~ **foot** (**metre, mile, etc.**) ruutjalg (-meeter, -miil jne.); **four** ~ **feet** neli ruutjalga; **four feet** ~ ruut, mille üks külg on neli jalga pikk, *s. o.* (4×4) kuusteist ruutjalga pinda; **to get things** ~ *fam.* asju joonde ajama *või* korda seadma; **a** ~ **deal** aus tehing; **to get a** ~ **deal** ausa kohtlemise osaliseks saama; **on the** ~ ausalt, pettuseta; **he does not play** ~ ta ei mängi ausalt; **I hit him** ~ **between the eyes** ma tabasin teda otse silmade vahele; ~ **dance** kadrill; *Am.* teatav rahvatants (*kus tantsijate read moodustavad karree*); ~ **knot** *mer.* õigesõlm, rehvisõlm (= **reef-knot**); ~ **leg** (*kriketimängus*) väravakaitsjaga otsejoonel paremal pool asuv pallipüüdja (*vrd.* **leg**); ~ **meal** tubli söömaaeg, hea kõhutäis; ~ **measure** ruutmõõt; ~ **number** *mat.* täisruut, ruutarv; ~ **paper** millimeetripaber; ~ **root** *mat.* ruutjuur; ~ **sail** *mer.* (nelinurkne) raapuri; **to** ~ **accounts** arveid õiendama (*ka piltl.; kellegagi* **with**); **to** ~ **the circle** ringi kvadraatima (*lahendamatu ülesandega tegelema*); **to** ~ **away** *peam. Am.* (*purjesid*) pärituult sõiduks korda seadma; *piltl.* asju joonde ajama; võitluseks valmistuma; **to** ~ **up** (*arveid*) õiendama; (*asju*) joonde ajama; poksiasendit võtma

square-built ['skwɛəbilt] *a.* tüseda (keha)ehitusega, jässakas

squarehead ['skwɛəhed] *s. Am. sl.* skandinaavlane *või* sakslane (*pilkenimena*); jonnakas puupea

square-rigged ['skwɛərigd] *a. mer.* (peamiselt) raapurjedega varustatud, raataglasega

square-rigger ['skwɛərigə] *s. mer.* raalaev

square-toed ['skwɛətoud] *a.* (*jalatsi kohta*) laia- ning tömbininaline; *fam.* (*isiku kohta*) vanamoeliselt nõudlik ning täpne, pedantne, formalistlik

square-toes ['skwɛətouz] *s. fam.* vanamoeline tähenärija, pedant, formalist

squarson ['skwɑ:sn] *s. nalj.* mõisnik-pastor, mõisnik ja kirikuõpetaja samas isikus (**squire + parson**)

squash I [skwɔ∫] **1.** *v. t. & i.* lömastama, (puruks *või* lamedaks) muljuma; (kokku *või* vahele) pigistama; rutjuma; (*kellegi*) suud kinni panema, (*kedagi, midagi*) summutama, maha suruma; **2.** *s.* lömastus; löma, (vedel) puder, sodi, lödi; (väljapigistatud) puuviljamahl, -jook (*näit.* **lemon** ~, **orange** ~); pigistus; kokkupigistatud olek; *sport* pehme palliga mängitav tennisetaoline mäng (= ~ **rackets**) ◇ ~ **hat** pehme viltkübar

squash II [skwɔ∫] *s. aiand.* (melon)kõrvits, kabatšokk, patisson (= ~ **gourd,** ~ **melon,** ~ **pumpkin**)

squashy ['skwɔ∫i] *a.* kergesti lömastatav, pehme; lömane, sodine, lödine

squat [skwɔt] **1.** *v. i.* (**-tt-**) kükitama, kükkima; *Am.* ilma seadusliku õiguseta teatavale maatükile elama asuma; **2.** *a.* jässakas, tõntsakas, masajas; **3.** *s.* kükk(asend), kükitus; (*metsloomа*) kükituspesa, -varjend ◇ **to** ~ **down** kükakile laskuma

squatter ['skwɔtə] *s.* kükitaja; *ka* ilma seadusliku õiguseta võõrale maatükile (*või*

tühjaksjäetud hoonesse) asunu; *er. Am. ja Austr.* skvotter (*uudismaad hariv kolonist; Austr. ka suurfarmi, er. lambafarmi omanik*)

squatty ['skwɔti] *Am.* = **squat (2.)**

squaw [skwɔ:] *s.* skvoo, indiaanlanna, *er.* indiaani (abielu)naine; *Am. fam.* naine (*veidi põlgl.*)

squawk [skwɔ:k] **1.** *s.* kraaksatus; vaakumine; **2.** *v. i.* kraaksuma; vaakuma (*ka piltl.*)

squaw-man ['skwɔ:mæn] *s.* (*pl.* **-men** [-men]) indiaanlannaga abiellunud (valge) mees

squeak [skwi:k] **1.** *s.* piiksatus, piuksatus; kriuksatus, krääksatus; *sl.* hädavaevu pääsemine; **2.** *v. i.* piiksuma, piuksuma; kriuksuma, krääksuma; *sl.* kaassüüdlasi üles andma ◇ **to have a narrow** ~ *fam.* üle noatera pääsema

squeaker ['skwi:kə] *s.* piiksuja, piuksuja; *er.* linnupoeg; *sl.* kaassüüdlaste (politseile) ülesandja

squeaky ['skwi:ki] *a.* piiksuv, piuksuv; kriuksuv, krääksuv

squeal [skwi:l] **1.** *s.* kiunumine, kriunumine; vingumine; **2.** *v. i.* kiunuma, kriunuma; *sl. ka* kaassüüdlasi üles andma (= **squeak**) ◇ **to make smb.** ~ *sl.* kelleltki midagi välja pigistama

squeamish ['skwi:miʃ] *a.* kergesti jälkust tundev, hell; nõudlik ning valiv, peps

squeegee ['skwi:'dʒi:] *s.* (kummist äärega) kaabits (*märja põranda, laevateki jms. kuivatamiseks*); *fot.* kuivatusrull (= **roller-**~); *trük.* raakel (*sõeltrükis*)

Squeers [skwiəz] *pn.*

squeezable ['skwi:zəbl] *a.* (hõlpsasti) pigistatav, pigistusele järeleandlik (*ka piltl.*)

squeeze [skwi:z] **1.** *v. t. & i.* pigistama (*ka piltl.*); välja pigistama *või* pressima (**out of, from, out**); litsuma, toppima, pigistades ajama (**in, into, past, through, etc.**); (tugevasti) kaisutama; pigistuma, pigistades kokku minema; pugema (*sisse* **in**; *läbi* **through**); **2.** *s.* pigistus; kokkupigistatud olek; kitsikus; *er.* rahakitsikus; (*raha*) väljapressimine; surve (*ka piltl.*) ◇ **to** ~ **out a tear** pisarat välja pigistama, tehtult nutma; **he is -ed by his creditors** ta võlausaldajad avaldavad talle survet; **to** ~ **smb.'s hand** (paljutähendavalt) kellegi kätt pigistama; **-ed orange** *piltl.* «väljapigistatud sidrun»; **to give smb. a** ~ kedagi tugevasti kaisutama

squeezer ['skwi:zə] *s.* pigistaja, pigistusriist, -press (*näit.* **lemon-**~ sidrunipress)

squelch [skweltʃ] *fam.* **1.** *v. i. & t.* lirtsuma, lörtsuma; lirtsutama, lörtsutama; (*ettepanekut, katsetust jms.*) summutama, maha suruma; **2.** *s.* lirtsutus, lörtsutus; *er. Am.* lörtsuv hoop; *piltl.* hävitav vastus

squib [skwib] **1.** *s.* tulikonn, purtsutaja (*teatav väike tulevärk*); süütelaeng (*lõhkamisel*); terav pilkekirjutis, paskvill; **2.** *v. i. & t.* (**-bb-**) paskville sepitsema, pilkekirjutistega narritama

squid [skwid] *s. zool.* kalmaar; kalmaarikujuline (kunstlik) kalasööt

squiffed [skwift] = **squiffy**

squiffer ['skwifə] *s. sl.* löötspill, harmoonika

squiffy ['skwifi] *a. sl.* vintis, pisut purjus

squiggle ['skwigl] *fam.* **1.** *v. i.* vingerdama, vinka-vonka käänlema; **2.** *s.* vingerdus, vinka-vonkaline käänlus; käänlev kriipsutus *või* kritseldus

squilgee ['skwil'dʒi:] = **squeegee**

squill [skwil] *s. bot.* siniliilia, stsilla (= **scilla**); *ka* merisibul (= **sea** ~, **sea onion**); *zool.* ritsikvähk

squinch I [skwintʃ] *v. i. & t. er. Am. & Austr.* (*silmi*) vidutama, kissitama; *ka* kõõritama (= **squint**)

squinch II [skwintʃ] *s. arhit.* tromp, nišš võlv

squint [skwint] **1.** *v. i.* kõõritama, kõõrsilmsuse all kannatama; kõõritama, kõõrdi vaatama (**at**); piiluma (**through**); *Am.* kaudselt vihjama; **2.** *s.* kõõritus, kõõrsilmsus; kõõrpilk; *fam.* pilk; *Am.* kaudne vihje; *arhit.* hagioskoop (*viltune avaus kirikuseinas*) ◇ ~**-eyed** kõõrsilmaline, -silmne; *piltl.* kadedapilguline, vimmane, pahatahtlik

squirarchy ['skwaiərɑ:ki] = **squirearchy**

squire ['skwaiə] **1.** *s.* (inglise) mõisnik, mõisahärra, junkur, skvaier; *Am.* maarahukohtunik *või* (mõni silmapaistev) maaomanik; saks; *aj.* kilbikandja (*vrd.* **esquire**); (*daami*) kavaler; **2.** *v. t.* (*daami*) saatma, (*daamile*) kavaleriks olema ◇ ~ **of dames** naistekütt, salongilõvi

squirearchy ['skwaiərɑ:ki] *s.* suurmaaomanikkond, mõisnikkond, junkrud; mõisnikkonnavalitsus, junkruvalitsus

squireen [skwaiə'ri:n] *s.* väikemaaomanik (*er. Iirimaal*)

squirm [skwə:m] **1.** *v. i. fam.* vingerdama (*ka piltl.*); nihelema; **2.** *s.* vingerdus; nihelus

squirrel ['skwir(ə)l] *s.* orav; oravanahk ◇ **barking** ~ *zool.* rohtlahaukur; ~ **cage** oravapuur; *el.* oravikmähis (*asünkroonmasinal*)

squirt [skwə:t] **1.** *v. t. & i.* (joana) pritsima *või* pritsuma; sirtsama; pritsijuga laskma (*kellegi pihta* **at**), pritsijoaga üle laskma (**with**); **2.** *s.* prits; (pritsi)juga, sirts, sirtsak (*midagi* **of**); *sl.* põnn, plõnn, tähtsusetu (aga iseennast täis) isik; *av. sl. põlgl.* reaktiivlennuk (*ka* ~**-job**)

squish [skwiʃ] *fam. er. Am.* **1.** *v. t. & i.* lömastama (= **squash**); lirtsutama; lirtsuma; **2.** *s.* löma, lödi, (pehme) sodi; lirtsatus; *sl.* marmelaad, moos

S.R. *lüh.* = **Southern Railway**

Sr *keem.* = **strontium**

Sr(.) *lüh.* = **senior**

Sri Lanka ['sri: 'læŋkə] *pn.* (*endise nimega* **Ceylon** Tseilon)

Srinagar [sri(:)'nʌgə, -'nɑ:gə] *pn.*

S.S., s.s. ['es'es] *lüh.* = **1. steamship; 2. screw steamer; 3. Secretary of State**

S.S.E. *lüh.* = **south-south-east**

S.S.R. ['eses'ɑ:] *lüh.* = **Soviet Socialist Republic**

S.S.W. *lüh.* = **south-south-west**

st. I *lüh.* = **1. stone** (*kaaluühik*); **2. street** (*nime järel sag. ka* **St.**); **3.** *Am.*, **(St.) State** (*osariik*)

St. II [s(ə)nt, sint, s(ə)n, sin] *lüh.* = **Saint** Püha (*tarvit. prefiksina pärisnimede ees; hääldamisel kuuldub* t, *kui nimi algab vokaaliga, vastasel korral jääb see enamasti hääldamata; kuigi mõned autoriteetsed sõnaraamatud soovitavad kirjutada ilma punktita* **St**, *on kuju* **St.** *siiski üldiselt tarvitusel;* **St.-'s** *tähendab tavaliselt kirikut või linna, mõnikord mingit hospidali või muud avalikku hoonet; alljärgnevalt on antud vaid tähtsamad Inglise ja Ameerika nimeühendid, kuna muidu tavalise pühakunime puhul tuleb otsida sõnaraamatust nime ilma eesliiteta* **St.**) ◇ ~ **Anthony's** ['æntəniz] **fire** *med.* roos (= **erysipelas**); ~ **Augustine 1.** [ɔ:'gʌstin] Püha Augustinus (*kirikuisa või anglosakside apostel*); **2.** ['ɔ:gʌsti:n] linn Am. Üh-des; ~ **Bartholomew** [bɑ:'θɔləmju:] Püha Partolomeus; *aj.* Pärtliöö (*massiline hugenottide tapmine a. 1572*); ~ **Bartholomew's** (*lüh.* **Bart's**) tuntud Londoni hospidal; ~ **Bernard** ['bə:nəd] (*mäekuru*) Sankt Bernhard; (*koer*) bernhardiin; ~ **Elmo's** ['elmouz] **fire** Elmo tuled (*õhuelektriline valgusnähtus*); ~ **George** [dʒɔ:dʒ] Püha Georgius, Püha Jüri (*Inglismaa kaitsepühak*); ~ **Gotthard** ['gɔtəd, 'gɔəəd] Sankt Gotthard (*mäekuru Alpides*); ~ **Helena** [(h)i'li:nə] saar Atlandi ookeanis, kus suri Napoleon; ~ **James's** ['dʒemziz] kuninglik palee Londonis, *piltl.* Briti kuninglik õu (*kelle juurde on läkitatud teiste riikide saadikud*); ~**-(-)John's(-)wort** ['dʒɔnz'wə:t] *bot.* naistepuna, viinalill; **(the)** ~ **Leger** ['ledʒə] (kolmeaastaste) hobuste võiduajamine septembrikuus Doncasteris Inglismaal; ~ **Monday** ['mʌndi] *fam.* «sinine esmaspäev»; ~ **Paul's** [pɔ:lz] Püha Pauluse katedraal Londonis; ~ **Peter's** ['pi:təz] Püha Peetruse kirik Roomas; ~ **Stephen's** ['sti:vnz] Inglise parlament (*ta endise koosolekusaali nime järgi*); ~ **Vitus's** ['vaitəsiz] **dance** *med.* tantstõbi, Veiti tants, korea

stab [stæb] **1.** *s.* piste, torge (*ka piltl.*); pistee. torkehaav; torkav valu, (valu)vahk, (-)sööst; *fam.* katse; **2.** *v. t. & i.* (**-bb-**) läbi pistma, pussitama; pistma, torkama, torkima; pistehoope tegema (**at**) ◇ **a** ~ **in the back** noahoop selga (*ka piltl.*); **to have** (*or* **make**) **a** ~ **at** (*midagi*) teha katsuma

stability [stə'biliti] *s.* stabiilsus, püsikindlus, püsivus

stabilization [stæbil(a)i'zeiʃ(ə)n, stei-] *s.* stabiliseerimine, stabilisatsioon, püsikindlaks muutmine, püsistamine, kindlustamine

stabilize ['stæbilaiz, 'stei-] *v. t.* stabiliseerima, püsikindlaks muutma, püsistama, kindlustama

stabilizer ['stæbilaizə, 'stei-] *s.* stabiliseerija; *tehn.* stabilisaator (*er. av.*)

stable I ['steibl] *a.* (**-bly**) stabiilne, püsikindel, püsiv, kindel

stable II ['steibl] **1.** *s.* tall (-i); *haruld.* (lehma)laut; ühest ning samast tallist (*s. o. ühe omaniku, ühise treeningu saanud*) võidusõiduhobused; *piltl.* ühise treeningu saanud (sportlas)rühm; **2.** *v. t.* tallistama, talli (*või* lauta) asetama, tallis (*või* laudas) pidama ◇ **straight from the** ~ *fam.* hästiinformeeritud allikast

stable-boy ['steiblbɔi] *s.* tallipoiss

stable-companion ['steiblkəmpænjən] *s.* tallikaaslane, sama talli hobune; *piltl.* sama rühma (*või* kooli, klubi *jne.*) liige

stable-man ['steiblmən] *s.* (*pl.* **-men** [-men, -mən]) tallimees

stabling ['steibliŋ] *s.* tallistus; tall, tallid, talliruum(id)

stablish ['stæbliʃ] *v. t. arh.* = **establish**

staccato [stə'kɑ:tou] *adv., a. & s. muus.* staccato, katkestatult

stack [stæk] **1.** *s.* (heina-, vilja-, õle)kuhi; (puu)riit (*mõõduühikuna = 4 kuupjardi = 108 kuupjalga = 3,05 m³*); (paberi)virn; *mil.* (püssidest) hakk, püramiid; korsten (= **smoke-**~); *Am.* raamaturiiulite kogum, stellaaž (*raamatukogus*); **2.** *v. t.* kuhja (*või* riita, virna, hakki) seadma; (*mängukaarte*) võltsmänguks segama, pettuslikult teatavasse järjekorda seadma (*ka piltl.*) ◇ ~ **gas** *tehn.* suitsugaas; ~ **arms!** *mil.* relvad hakki!

stadium ['steidiəm] *s.* (*pl.* **-ia, -ums**) staadion (*antiikaegne jooksurada; moodne spordiväljak; vanakreeka pikkusmõõt, = 185 m*); staadium, arengujärk (*er. biol., med.*)

staff I [stɑ:f] **1.** *s.* (*pl.* ~**s**, *arh. & muus.* **staves** [steivz]) kepp, teivas, latt, (*lipu*) varras; ametikepp, (*piiskopi*) sau; *piltl.* tugi; *muus.* (*ka* **stave** [steiv]) noodijoonestik; *mil.* staap; personal, isikkond, isikkoosseis, teenistujaskond, (*käitise*) ametnikkond; (*õppeasutuse*) õpetajaskond; (*ajalehe*) toimetus koos (ajalatise) kaastööliskonnaga; **2.** *v. t.* personaliga varustama, (koosseisu) komplekteerima ◇ **you will be the** ~ **of my old age** sa oled mulle mu vanas eas kepiks ning toeks; **the** ~ **of life** *ret.* peatoidus, *er.* leib; **pastoral** ~ *kirikl.* hingekarjase (*er.* piiskopi) sau; **Jacob's** ~ *vt.* **Jacob**; **editorial** ~ (*ajalehe, ajakirja*) toimetus; **general** ~ *mil.* kindralstaap; **managerial** ~ (*käitise*) juhtkond; **to be on the** ~ koosseisuline töötaja olema; ~ **college** *mil.* kõrgem sõjakool, staabiohvitsere ettevalmistav sõjakool; ~ **notation** *muus.* graafiline noodikiri; ~ **officer** *mil.* staabiohvitser; ~ **room** õpetajate (*või* õppejõudude) tuba

staff II [stɑ:f] *s. ehit.* (kips)krohv; krohvkaunistus

Stafford ['stæfəd] *pn.*

Staffordshire ['stæfədʃ(i)ə] *pn.*

Staffs. *lüh.* = *eelm.*

stag [stæg] **1.** *s.* hirvesokk, isahirv; *Am. fam.* (ilma naiskaaslasteta) mees (*er. seltskondlikul koosviibimisel*); (*börsižargoonis*) aktsiaspekulant; **2.** *v. i.* aktsiatega spekuleerima; *Am. fam.* ilma naiskaaslaseta seltskondlikule koosviibimisele minema (**to** ~ **it**) ◇ ~ **party** *fam.* meeste koosviibimine

stag-beetle ['stægbi:tl] *s. zool.* põderpõrnikas

stage [steidʒ] **1.** *s.* lava; näitelava, teater; näitekunst; tegevuspaik; *ehit.* telling, tellingulaudis, töölava; *mer.* talas; järk, aste, staadium; *geol.* ladejärk; *er. raad.* aste; (*reisi*) jaamavahe; vahemaa, etapp; peatus, peatuskoht; = ~**-coach; 2.** *v. t. & i.* (**-geable**) lavastama, instseneerima (*ka piltl.*); (*näidendi kohta*) lavale sobima ◇ **to go on the** ~ näitlejaks hakkama; **at this** ~ sellel (arenemis)astmel; **it is in its first -es** see on (veel) algastmel; **to travel by short -es** lühikeste etappide kaupa reisima; ~ **direction** lavamärkus; ~ **director** *peam. Am.* näitejuht, režissöör (*vrd.* ~ **manager**); ~ **door** teatri tagauks, sissekäik näitlejate ja lavatööliste jaoks; ~ **effect** lavaefekt; ~ **fever** iha näitlejaks hakata; ~ **fright** lava- *e.* rambipalavik (*näitleja närvitsemine*); ~ **manager** näitejuhi abi, lavakorraldaja, inspitsient; *ka* näitejuht (*vrd.* ~ **director**); ~ **play** näitemäng, näidend; ~ **whisper** lavasosin, kõigile selgesti kuuldav sosin; **the play -es well (badly)** näidend on (ei ole) lavaline; **hanging** ~ ripptelling, kiiktelling, kiiktöölava; **input** ~ *el.* sisendaste; **output** ~ *el.* väljundaste

stage-coach ['steidʒkouʧ] *s. aj.* postitõld

stagecraft ['steidʒkrɑ:ft] *s. teatr.* lavakunst

stager ['steidʒə] *s.* kogenud isik (*tarvit. er. väljendis* **old** ~ vana vilunud tegelane)

stage-struck ['steidʒstrʌk] *a.* lavahull, näitlejakutsest unistav

stagger ['stægə] **1.** *v. i. & t.* vaaruma, taaruma, tuikuma, tukerdama; vappuma; vaarutama, taarutama, vaaruma (*või* taaruma) panema; vapustama; *tehn.* siksakiliselt (*või* otsakuti üleulatuvalt) asetama; sügavuti järgustama, ešeloneerima (*er. mil.*); (ajalt) järgustama, järgukaupa jaotama (*näit. töötunde, puhkeaega jms.*); plaanipäraselt hajutama; *maj.* (*maksutähtaegu*) ajatama; **2.** *s.* vaarumine, taarumine, tuikumine, tukerdamine; vappumine; *pl.* pööritus(hoog); *pl. vet.* pöörlemistõbi (*ka* **blind** ~**s**); *tehn.* siksakiline (*või* otsakuti üleulatuv) asetus ◇ ~**(ed) formation** *mil., av.* ešeloneeritud rivistus

staggerer ['stægərə] *s.* vaaruja, taaruja, tuikuja, tukerdaja; vaaruma- *või* taarumapanija, *er.* vapustav (*või* hämmastav) sündmus *või* väide

stag-horn ['stæghɔ:n] *s.* hirvesarv; *bot.* karukold (= ~ **moss**); sarvsõnajalg (= ~ **fern**); *zool.* hirvesarv (*kivikoralliline*, = ~ **coral**)

stag-hound ['stæghaund] = **deer-hound**

staging ['steidʒiŋ] *s. teatr.* lavastus, instseneering (*vt.* **stage**); *ehit.* (ajutine) telling, lava, laudis; *mil., av.* vahepeatus, peatuskoht, etapp ◇ ~ **area** *mil., av.* vahepeatus, koondusala (*uue operatsiooni lähtealana*)

Stagirite ['stædʒirait] *s.* stageiralane, (*Vana-Kreeka linna*) Stageira elanik; *er.* (**the** ~) Aristoteles

stagnant ['stægnənt] *a.* (*vee kohta*) seiskuv, seisev, seisu-, liikumatu, seismisest roiskunud; *piltl.* stagneeruv, seiskuv, tardunud, panetunud, loid

stagnate [stæg'neit] *v. i.* seiskuma, liikumatult seisma; stagneeruma, panetuma, loiuks muutuma; soikuma

stagnation [stæg'neiʃ(ə)n] *s.* seiskumine, seisak; tardumus, panetumine, loidus, stagneerumine, stagnatsioon; soikeseisund

stagy ['steidʒi] *a.* (**-ier, -iest; -ily, -iness**) lavaline, teaterlik; teatraalne, kunstlikult mõju taotlev

staid [steid] **1.** *a.* tasakaalukas, rahulik; **2.** *arh.* = **stayed** (*vt.* **stay**)

stain [stein] **1.** *v. t. & i.* plekitama, plekiliseks tegema, määrima; plekituma, määrduma; peitsima, prisseldama; värvima; **2.** *s.* (*värvi, tindi jms.*) plekk, laik; *piltl.* häbiplekk; peits, prissel; värvaine ◇ ~**ed glass** värviline klaas; *kunst* klaasmaal(ing); ~**ed (-glass) windows** klaasmaalingutega aknad

Stainer ['steinə] *pn.*

Staines [steinz] *pn.*

stainless ['steinlis] *a.* plekitu, määrdumatu, puhas; pahetu, laitmatu, veatu ◇ ~ **steel** roostekindel teras

stair [stɛə] *s.* trepiaste; *ka* trepp (= ~**s**); *pl.* trepp ◇ **flight** (*or* **pair**) **of** ~**s** *ehit.* trepikäik, -järk; **below** ~**s** all, (pool)keldrikorrusel; *vt. ka* **downstairs, upstairs**

stair-carpet ['stɛəkɑ:pit] *s.* trepivaip

staircase ['stɛəkeis] *s.* trepp, trepistik; trepikoda ◇ **winding** ~ keerdtrepp; ~ **reaction** *keem., tehn.* astmeline reaktsioon

stair-rod ['stɛərɔd] *s.* trepivaibavarb

stairway ['stɛəwei] *Am.* = **staircase**

stake [steik] **1.** *s.* tulp, vai, post; tähis, viit, märktulp; (**the** ~) tuleriit, -surm, märtrisurm; *tehn.* (*väike tööpingile kinnitatav*) varrega alasi; panus, mängupandud rahasumma (*või mingi muu ese*); kaalulolev huvi; *pl.* kogupanus, (*võistlusel, hasartmängus jne.*) mängusolev üldsumma; *pl.* (hobuste) võidusõit (*auhindadele*); *Am.* (kokkuhoitud) rahasumma; **2.** *v. t.* (**-kable**) tulpadega (*või* vaiadega, postidega) märgistama (**out, off, in**); tulba (*või* vaia, posti) külge (*või* abil) kinnitama; panustama, mängu (*või* kaalule) panema, riskima (*millelegi* **on**); *Am. sl.* rahaga varustama, rahaliselt toetama ◇ **to be at** ~ kaalul olema; **he has a** ~ **in the country** ta on maast otseselt huvitatud (olles ise maaomanik); **to sweep the** ~**s** kogu panust võitma (*ka piltl.*); **to** ~ **everything on one throw** kõike ühele täringuviskele panustama; *piltl.* kõike mängu panema; **to** ~ **out a claim** omaksnõueldavat maatükki ära tähistama; *piltl.* oma nõudlusi esitama

stalactite ['stæləktait] *s. geol.* stalaktiit (*koopa laest rippuv tilkekivipurikas*) ◇ ~ **vault** *arhit.* stalaktiitvõlv

stalagmite ['stæləgmait] *s. geol.* stalagmiit (*koopa põhja tekkinud tilkekivihunnik*)

stale I [steil] **1.** *a.* seiskunud, jäänud, liisunud, (kauasest seismisest) vanaks- *või* halvaksläinud, värskuse kaotanud; (*leiva kohta ka*) tahke; kopitanud, kolkunud; (*nalja kohta*) iganenud, kulunud; (*sportlase või ratsahobuse kohta*) ülepingutanud; **2.** *v. t. & i.* **(-lable)** seiskunuks (*või* jäänuks, kopitanuks, kolkunuks, iganenuks, ärakulunuks) tegema; seiskuma, jäänima, liisuma; kopitama, kolkuma; (*nalja kohta*) iganema, ära kuluma

stale II [steil] **1.** *v. i.* (*hobuste või veiste kohta*) kusema; **2.** *s.* (*hobuste või veiste*) kusi

stalemate ['steil'meit] **1.** *s.* (*malemängus*) patt *e.* suits(usolek); *piltl.* surnud seisund, väljapääsmatu seisund, ummik; **2.** *v. t.* (*malemängus vastasmängijat*) patti (*e.* suitsu) seadma; *piltl.* surnud seisundisse viima, ummikusse ajama

stalk I [stɔ:k] *s.* vars; kõrs; varb; võsu; (lehe)roots, (kapsa)juurikas; (õie)raag; (*viinaklaasi*) jalg; (*kõrge, peenike*) (vabriku)korsten

stalk II [stɔ:k] **1.** *v. t. & i.* (*jahisaagile*) lähedale hiilima, (*jahilooma*) noidlema; väärikalt (*või* kõrgilt, vihaselt) sammuma, aeglasel sammul kõndima; **2.** *s.* (*jahisaagile*) juurdehiilimine, (*jahilooma*) noidlemine; väärikas (*või* kõrk, vihane, aeglane) kõnnak *või* samm

stalking-horse ['stɔ:kiŋhɔ:s] *s.* (*jahimehe*) hobune, kelle varjul jahiloomale ligi hiilitakse; *piltl.* peitevahend, pete, ettekääne

Stalky ['stɔ:ki, 'stɔ(:)lki] *pn.*

stall I [stɔ:l] **1.** *s.* latter; kaitsetupp, *er.* sõrmekaitsetupp (= **finger-~**); müügiputka, -kiosk, -laud *või* -lett; *teatr.* tugitool- *või* parketiiste, parteri esikohaiste; (*kirikus*) kooriiste, -tool; *mäend.* esi, murrukoht; (*lennuki*) kiirusekaotus; **2.** *v. t. & i.* talli(latrisse) asetama *või* talli(latri)s pidama; (*hoonet*) latritega varustama; (*sõidukit*) kinni ajama (*näit. porri*); (*mootorit*) välja suretama; (*mootori kohta*) välja surema, seiskuma; *av.* kiirust kaotama (*er. mootorlrikke tõttu*), kiiruse kaotuse tõttu tasakaalutuks muutuma ◇ **to be** (*or* **get**) **~ed in the mud** porri kinni jääma

stall II [stɔ:l] *sl.* **1.** *s.* taskuvarga abiline; kaval viivitustrikk, tähelepanu kõrvalejuhtimine, ettekääne; **2.** *v. i. & t.* kõrvale puiklema, ettekäänetega aega võitma; nõksude abil takistama *või* edasi lükkama, kõrvale juhtima **(off)**

stall-feed ['stɔ:lfi:d] *v. t.* (*pret. & p. p.* **-fed** [-fed]) *põll.* (lauda)latris söötma, (*karilooma*) nuumsöödale panema

stallion ['stæljən] *s.* täkk

stalwart ['stɔ:lwət] **1.** *a.* tugev, tüse, kindel; vapper; ustav, usaldatav; **2.** *s.* tugev ning terve inimene; *er. pol.* usaldatav poolehoidja, ustav parteiliige

Stalybridge ['steilibridʒ] *pn.*

Stamboul [stæm'bu:l] *pn. aj.* Stambul (= **Istanbul**)

stamen ['steimen] *s. bot.* tolmukas

Stamford ['stæmfəd] *pn.*

stamina ['stæminə] *s.* vastupidavus, visadus; sitkus

stammer ['stæmə] **1.** *v. i. & t.* kogelema, kokutama; kogeldes ütlema **(out)**; **2.** *s.* kogelus, kokutus

stammerer ['stæmərə] *s.* kogeleja, kokutaja

stamp [stæmp] **1.** *v. t. & i.* tampima; trampima, sõtkuma (*millelgi* **on**); tembeldama, tempiiga (*või* pitserimärgiga) varustama, stampima, vermima; stantsima; märgistama, iseloomustama (*millenagi, kellenagi* **as**); margistama, tempel- *või* postmargiga varustama; **2.** *s.* tamp, tampimine; trampimine, sõtkumine; tambits, tampimisvahend; *tehn. ka* = **~-mill**; tempel, stamp, pitsat; pitser, märk, tunnus; postmark (= **postage-~**); tempelmark ◇ **to ~ down** maha sõtkuma (*ka piltl.*); **to ~ out** (*tuld, mässu, taudi*) energiliselt maha suruma; **this work bears the ~ of genius** see teos kannab suurvaimu pitserit; **men of that ~** toda liiki mehed; **~(ed) paper** tempelpaber, tempelmargiga varustatud paber; **~ tax** *Am.* = **stamp-duty**

stamp-collector ['stæmpkəlektə] *s.* margikoguja

stamp-duty ['stæmpdju:ti] *s.* tempelmaks

stampede [stæm'pi:d] **1.** *s.* (*veise-, hobuse- või inimkarja*) meeletu tormamine; **2.** *v. i. & t.* **(-dable)** karjana meeletult tormama; tormama panema

stamp-mill ['stæmpmil] *s. tehn.* tambiveski, rõmmimisveski (*er. maagi peenendamiseks*)

stance [stæns] *s.* (*golfi- või kriketimängija*) seisang, löögiasend

stanch I [stɑ:nt∫], *ka* **staunch** [stɔ:nt∫] *v. t.* (*vere*) jooksu peatama, (*voolu*) tõkestama

stanch II [stɑ:nt∫] = **staunch** I

stanchion ['stɑ:n∫(ə)n, *Am.* 'stæn-] *s.* tugipost, tugi(puu), tits; *mer.* piller

stand [stænd] **1.** *v. i. & t.* (*pret. & p. p.* **stood** [stud]) seisma; püsti seisma, üles tõusma **(up)**; seisatama, seisma jääma (= **~ still**); asuma, asetsema, (*teatavas olukorras*) olema; (*püsti olles*) ulatuma; püsima, jääma; (*laeva kohta*) kurssi hoidma, suunduma; seisma panema, püsti asetama; taluma, välja kannatama; *fam.* (*kaaslase eest*) välja maksma, (*kaaslasele*) välja ostma, välja tegema; **2.** *s.* seisak; seisukoht, suhtumine, hoiak (*kellegi või millegi suhtes* **towards**); vastupanu; alus, tugi, (*aparaadi*) jaland, statiiv; püstalus, stend; lava, tribüün; müügiputka, -laud (= **stall**); *Am.* tunnistajapult, -pink (= **witness-box**); metsaistandik, puistu (*ka* **forest ~**); *põll.* (alles) lõikamata põlluvili (*näit.* **a good ~ of rye** kõrgesaagiline rukkipõld) ◇ **to ~ in danger of one's life** elule ohtlikus olukorras asuma; **he ~s convicted of** ta on (*milleski*) süüdi leitud olevat; **to ~ corrected** oma eksitust möönma, ennast eksituses süüdi tunnistama; **he ~s six feet (in his stockings)** ta on (ilma kingadeta) 6 jalga pikk; **he stood his umbrella against the wall** ta pani oma vihmavarju vastu seina seisma; **I cannot ~ his jokes** ma ei suuda taluda ta nalju; **he stood us a bottle of beer each** ta tegi meile igaühele pudeli õlut välja; **to ~ a fair (poor) chance** häid (viletsaid) väljavaateid omama (*näit. millegi võitmiseks*); **to ~ aside** kõrval seisma; kõrvale astuma; **to ~ at ease** *mil.* vabalt seisma; **to ~ away** (*or* **back**) tagasi astuma, taganema; **to ~ by** pealtvaatajaks (*või* juures) olema; abivalmis olema, aitama; (*sõna, tõotust jms.*) pidama; tegevusvalmis olema (*millekski* **for**); **~ by!** *er. mer.* valmis olla! (*vrd.* **~-by**); **to ~ down** (*kohtus*) tunnistajapuldilt alla astuma; (*ametikohalt*) tagasi astuma, (*kandideerimisest*) loobuma; **~ easy!** *mil.* vabalt!; **to ~ for** kujutama, tähendama, esindama; (*kellegi, millegi*) eest seisma, poolt olema; (*teatavale kohale*) kandideerima; *fam. er. Am.* taluma, välja kannatama; **I've often stood his friend** ma olen talle sageli sõbrateeneid osutanud *või* kasulikuks sõbraks osutunud; **to ~ good** maksvusel püsima, maksvaks jääma; **to ~ one's ground** mitte järele andma; **to ~ in for smb.** *er. Am.* kellegi aset täitma; *teatr.* kellegi osa dubleerima; **to ~ in with smb.** *fam.* kellegagi lähedases vahekorras olema; **to ~ in awe of** (*kellegi või millegi*) ees aukartust tundma; **to ~ smb. in good stead** kellelegi kasulikuks osutuma; **to ~ in need of** (*midagi*) vajama; **to ~ off** eemale jääma; *Am.* eemale hoidma, tagasi tõrjuma; **to ~ out** välja ulatuma, silma paistma; (püsivalt) edasi võitlema, vastu pidama **(against)**; **to ~ over** õiendamata jääma; **to ~ pat** (*pokkerimängus*) jagamisel saadud kaartide juurde jääma; *Am. piltl.* olemasolevaga rahul olema, muutuste vastu olema (*vrd.* **standpatter**); **to ~ to** (*tingimuste, lubaduse*) juurde jääma, kindlalt väitma; tegevusvalmilt asetuma; **it ~s to reason** on ilmne (*et* **that**); **to ~ treat** lõbustuse kulusid kandma; **to ~ up** püsti tõusma; sirgelt seisma; (ümbritsevast üle) silma paistma; *vrd.* **~-up**); **to ~ up for** (*kellegi, millegi*) poolt olema, (*kedagi, midagi*) toetama, kaitsma; **to ~ up to** (*kellelegi või millelegi*) vastu panema; **to ~ well with** (*kellegi juures*) heas lugupidamises olema; **to come to a ~** seisatama, seiskuma, peatuma; **to bring to a ~** seiskama, peatama; **to make a ~** vastu panema, võitlema **(against, for)**; **to take one's ~** asetuma, (teatavale) seisukohale asuma, (*väitlusel*) tuginema (*millelegi* **on, upon**); **~ of arms** *mil.* (ühe sõduri) relvakomplekt; **~ of colours** *mil.* polgu (*või* rügemendi) lipud

standard ['stændəd] *s.* standart, (*er. ratsaväe*) lipp; võitluslipp (*ka piltl.*); standard, norm, eeskuju, etalon; normatiiv; normaalmõõt; normaaltase; (*koolis*) klassitase, (*er. algkooli*) klass; (raha)vääring; *mets.* standard (*teatav metsamaterjali-*

mõõt, = 165 kuupjalga); sirge puutüvi (*er. roosi*) pookimisalusena, pikale alusele poogitud roos *või* puu; (*pikk, er. metallist*) post; *bot.* (*liblikõie*) puri; *atrib.* standard-ne, standard-, normaal- ◇ **to be** (*or* **come**) **up to (the)** ~ kõiki nõudeid rahuldama; **the gold** ~ kuldvääring; **the** ~ **book on the subject** peateos (*või* põhjapanev teos) omal alal; ~ **candle** *füüs. van.* normaalküünal; ~ **English** briti ühiskeel; ~ **lamp** üldtarbelamp; *el.* etalonlamp; *ka* põrandalamp (= **floor lamp**); ~ **of life** (*or* **living**) elatustase; ~ **time** ühtlusaeg

standard-bearer ['stændədbɛərə] *s.* lippur, lipukandja (*ka piltl.*)

standardization ['stændəd(a)i'zeiʃ(ə)n] *s.* standardi(seeri)mine, standardisatsioon, norm(eer)imine

standardize ['stændədaiz] *v. t.* (**-zable**) standardi(seeri)ma, norm(eer)ima

stand-by ['stændbai] *s.* tugi, toetus; (hädakorraks varutud) abi *või* tagavara; *mer.* valmisolekusignaal ◇ ~ **order** *mil.* valmisolekukäsk; ~ **pump** varupump

standee [stæn'di:] *s. Am. fam.* istekohata isik, seisja (*koosolekul, teatris, rongis jne.*)

stander ['stændə] *s.* seisja ◇ ~**-by** *haruld.* = **bystander**

stand-in ['stænd'in] *s. er. Am.* asetäitja, asemik; *er. teatr., kino* dublant, dubleerija

standing ['stændiŋ] **1.** *a.* seisev; püsiv, alatine, alaline; **2.** *s.* seismine; kestus, vältus; omandatud (lugupeetav) seisukoht *või* kuulsus, (ühiskondlik) seisund; *atrib.* seismis-, seisu- ◇ ~ **army** regulaararmee; ~ **body** alaline organ; ~ **dish** valveroog; *piltl.* tüütuseni korduv asi; ~ **jest** alatine pilkeobjekt; ~ **order** tellimus pidevaks varustamiseks; **the** ~ **orders** pidevalt kehtivad sisemäärused; *er.* parlamendi kodukord; ~ **wave** seisulaine; **a quarrel of long** ~ kauakestnud tüli; **people of (high)** ~ üldiselt lugupeetavad inimesed; **financial** ~ rahanduslik seisund

standing-room ['stændiŋrum] *s.* seisu- *e.* seismisruum, seisukohad (*teatris, bussis jne.*)

standish ['stændiʃ] *s. arh.* kirjutuslaua garnituur, tindipotialus (ühes juurdekuuluvaga) (= **inkstand**)

stand-off ['stændɔ:f] *s. sport peam. Am.* null-null, viik, mitte kummagi võit (*ka piltl.*)

stand-offish ['stænd'ɔ(:)fiʃ] *a.* eemalehoidev, külm

standpatter ['stændpætə] *s. Am. pol.* muutuste vastane, parteiprogrammist rangelt kinnipidaja (*er. tolliküsimuses*)

standpipe ['stændpaip] *s. tehn.* püstik, püsttoru; rõhutoru; vesik, hüdrant

standpoint ['stændpɔint] *s.* vaatepunkt

standstill ['stæn(d)stil] *s.* seisak; vaikseisund; soikujäämine, soikumus ◇ **to be at a** ~ paigal seisma; soikus olema; **to bring to a** ~ seiskama, seisma panema; **to come to a** ~ seisatama, seisma jääma; *piltl.* soiku jääma, soikuma

stand-up ['stænd'ʌp] *a.* püst-, püsti-; püstijala- ◇ ~ **bar** püstijalabaar; ~ **collar** püstkrae; ~ **lunch** püstijalaeine; ~ **fight** reeglipärane võitlus, kibe võitlus (*ka piltl.*)

Stanfield ['stænfi:ld] *pn.*

Stanford ['stænfəd] *pn.*

Stanhope ['stænəp] **1.** *pn.*; **2.** *s.* (s-) teatav kerge lahtine tõld

Stanislas ['stænisləs, -lɑ:s] *pn.*

Stanislaus ['stænislɔ:s] *pn.*

stank [stæŋk] *vt.* **stink**

Stanley ['stænli] *pn.*

stannary ['stænəri] *s.* (inglis)tinakaevandus; tinakaevanduspiirkond

stannate ['stæneit] *s. keem.* stannaat (*tinahappesool*)

stannic ['stænik] *a. keem.* (inglis)tina- ◇ ~ **acid** tinahape; ~ **chloride** tina(IV)kloriid, tinatetrakloriid

Stanton ['stɑ:ntən, 'stæn-] *pn.*

stanniferous [stæ'nifərəs] *a. keem.* (inglis)tina sisaldav

stannum ['stænəm] *keem.* = **tin**

stanza ['stænzə] *s.* stroof, salm; *kirj.* stants (*erilise ehitusega stroof*)

-stanza'd [stænzəd] *a.* (*teatava arvu*) -stroofiline (*näit.* **eight-**~ kaheksastroofiline, -salmiline)

staphylococcus [stæfilo(u)'kɔkəs] *s.* (*pl.* **-cocci** [-'kɔksai]) *med.* stafülokokk, kobarkokk

staple I ['steipl] **1.** *s.* obadus, kramp; klamber; sang; **2.** *v. t.* obadusega (*või* krambiga, klambriga, sangaga) varustama *või* kinnitama

staple II ['steipl] **1.** *s.* tähtsaim toode *või* kaubaartikkel, peatoode; (*millegi*) peaaine, peaosis (*ka piltl.*); peamine toiduaine (= ~ **food**); (*tööstuslik või kaubanduslik*) tooraine; *tekst.* (*villa, lina või puuvilla*) kiud, kiupikkus, -kvaliteet; *arh.* (tähtis) turg, kaubaladu; **2.** *a.* tähtsaim, peamine, pea-; **3.** *v. t. tekst.* (*villa, lina, puuvilla*) kiupikkuse järgi sort(eer)ima ◇ ~ **fibre** (*Am.* **fiber**) *tekst.* puuvillakiud, *er.* (kunstsiidiks *või* kunstvillaks) töödeldud puuvillakiud, staapelkiud

Stapleton ['steipltən] *pn.*

star [stɑ:] **1.** *s.* (taeva)täht; autäht; tähtmärk, tärn; lava- *või* filmitäht, staar; *pl.* (oletatav) tähtede mõju, tähtedest määratav saatus; **2.** *v. t. & i.* (**-rr-**) tähtedega ehtima; tähtmärgiga märkima; *teatr., kino* staarina esinema, peaosa mängima; peaosas esitama ◇ **S- Chamber** *aj.* Tähekoda (*Inglismaal 1487—1641 tegutsenud kurikuulus erikohus*); ~ **jelly** *bot.* pilvvetikas; ~ **of Bethlehem** *bot.* linnupiim; **S- of India** India Tähe ordu; ~ **of Jerusalem** *bot.* aedpiimjuur; ~**s and stripes** «tähed ja triibud», Am. Üh-de lipp

starboard ['stɑ:bəd, -bɔ:d] *mer.* **1.** *s.* tüürpoord, paremparras; *atrib.* tüürpoordi-, parempoolne; **2.** *v. t.* (*rooli*) paremale pöörama ◇ ~ **the helm!** rool paremale!

starch [stɑ:tʃ] **1.** *s.* tärklis; *piltl.* jäikus, paindumatus; **2.** *v. t.* tärgeldama

starchy ['stɑ:tʃi] *a.* (**-ier, -iest; -ily, -iness**) tärklisene; tärkliserikas; jäik, paindumatu, kange

star-crossed ['stɑ:krɔst] *a.* «õnnetu tähe all olev», ebasoodsa saatuse all kannatav

stardom ['stɑ:dəm] *s.* lava- *või* filmitäheks olemine; lava- ning filmitähed

stardust ['stɑ:dʌst] *s.* taevalik romantika, ebamaine õndsustunne

stare [stɛə] **1.** *v. i. & t.* (**-rable**) ainiti vahtima, jõllitama, põrnitsema; (*silmade kohta*) pärani lahti olema; pärani silmi vahtima, silmi pärani ajama (*millegi või kellegi peale* **at**; *millegi pärast* **with**); **2.** *s.* ainitine (*või* trotsivalt külm) pilk; jõllitus, põrnitsus ◇ **to** ~ **down** (*or* **out of countenance**) trotsiva pilguga hämmeldama; **to** ~ **smb. in the face** kellelegi trotsivalt otsa vaatama; (*asja kohta*) kellelegi selgelt silma paistma; (*õnnetuse kohta*) kedagi ilmselt ähvardama

starfish ['stɑ:fiʃ] *s. zool.* meritäht

star-flower ['stɑ:flauə] *s. bot.* laanelill; *ka* linnupiim (*või mõni muu tähtjate õitega taim*)

star-gazer ['stɑ:geizə] *s. fam.* tähevahtija, -teadlane; *põlgl.* astronoom *või* astroloog; *piltl.* unistaja, idealist, teoreetik

staring ['stɛəriŋ] *a.* ainiti vahtiv, jõllitav; (*värvi kohta*) ere, silmatorkav

stark [stɑ:k] **1.** *a.* jäik, kange; (*hulluse, rumaluse jms. kohta*) ilmne, äärmine, täielik; *arh.* tugev, kange, kangekaelne; *ka* ihualasti (= ~ **naked**); **2.** *adv.* lausa, täitsa ◇ ~ **mad** püstihull; ~ **naked** ihualasti

starless ['stɑ:lis] *a.* tähtedeta, tähitu (*taeva kohta*)

starlet ['stɑ:lit] *s.* täheke; *kino* andekas noor näitlejatar, tulevane filmitäht; *ka* teisejärguline filmitäht

starlight ['stɑ:lait] **1.** *s.* tähevalgus; **2.** *a.* tähevalge (*taeva kohta*)

starling ['stɑ:liŋ] *s.* kuldnokk

starlit ['stɑ:lit] *a.* tähtedest valgustatud, tähevalge

star-map ['stɑ:mæp] *s. astr.* tähekaart

Starr [stɑ:] *pn.*

starred [stɑ:d] *a.* tähtedega (*või* tärnidega) ilustatud; filmi- *või* lavatähena esitatud (*milleski* **in**); *vrd.* **ill-**~

starry ['stɑ:ri] *a.* (**-iest; -ily, -iness**) tähine, tähis-; tähetaoline, särav; tähekujuline ◇ ~**-eyed** särasilmne

star-shell ['stɑ:ʃel] *s. mil.* valgustusmürsk

star-spangled ['stɑ:spæŋgld] *a.* tähelitritega kaetud (*vrd.* **spangle**), tähtedega tikitud ◇ **the** ~ **banner** «tähelipp», Am. Üh-de lipp

start [stɑ:t] **1.** *v. i. & t.* võpatama, värа(h)tama (*millegi juures* **at**; *millegi pärast* **with**); (äkki) hüppama (*üles* **up**; *kõrvale* **aside**; *tagasi* **back**; *ettepoole* **forward**); teele asuma, lähtuma (*kuskilt* **from**; *millegi suunas* **for**); peale hakkama, alustama (*midagi* **on**; *millegagi* **with**; *midagi tegema* **doing**); *sport* startima, väljuma, (*jooksu, sõitu jms.*) alustama; lähetama; (*masinat*) käivitama, käima panema; (*masina kohta*) käivituma,

käima minema (**up**); liikuma panema, algatama; **2.** *s.* võpatus, värа(h)tus; teeleasumine, lähtumine; *sport* start, lähe; *ka* ede, etteantud vahemaa *või* aeg (*näit. võidujooksus*); *piltl.* paremus, soodustus; käivitus, käimapanek; (*tegevuse*) algus ◇ **to ~ smb. in a trade** kedagi teatavasse ametisse sisse seadma; **to ~ in** (*or* **out**) *Am.* peale hakkama; **to ~ a family** perekonda soetama; **to ~ another hare** (*jahil*) uut jänest peidupaigast välja hirmutama; *piltl.* uut kõneainet tõstatama; **to ~ with** kõigepealt, esiteks olgu öeldud; alguseks, alguses; **by fits and ~s** hooti; **to give smb. a ~** kedagi ehmatama; **to make an early ~** vara teele asuma; **to make a good ~** hästi peale hakkama; **to get the ~ of** (*kellestki*) ette jõudma, (*kedagi*) ennetama

starter ['stɑ:tə] *s. sport* starter, lähetaja; startija, stardist osavõtja; *tehn.* starter, käiviti

starting ['stɑ:tiŋ] *s. er.* lähtumine (*vt.* **start**); *sport* startimine; *tehn.* käivitamine; *atrib.* lähte-, stardi-, käivitus- ◇ **~-gate** *sport* starditõke, -barjäär (*võiduajamiste stardipaigas*); **~-lever** *tehn.* käivitushoob; **~-point** lähtepunkt; **~-post** *sport* starditulp

startle ['stɑ:tl] **1.** *v. t.* jahmatama, (üles) ehmatama; **2.** *s.* jahmatus, ehmatus

startler ['stɑ:tlə] *s. er. fam.* midagi jahmatamapanevat *või* hämmastavat *või* jalustrabavat

startling ['stɑ:tliŋ] *a.* jahmatamapanev, hämmastav, jalustrabav

starvation [stɑ:'veiʃ(ə)n] *s.* nälgimine, nälgus (*ka med.*); nälgasuremine; näljutamine ◇ **~ wages** näljapalk

starve [stɑ:v] *v. i. & t.* **(-vable)** nälgima, nälga surema, nälga *või* (*arh.*) külma kannatama; *piltl.* nälga tundma (*millegi järele* **for**); näljutama; näljaga sundima (*millelegi* **into**) ◇ **I am -ving** *fam.* mа olen näljane; **to ~ to death** nälga surema; surnuks näljutama

starveling ['stɑ:vliŋ] *s.* nälgija; näljavares, nälginud välimusega isik *või* loom; *atrib.* nälgiv

stash [stæʃ] *v. t. & i. peam. Am., sl.* kõrvale panema, varuks peitma (*ka* **~ away**); *haruld.* lakkama, järele jätma

state [steit] **1.** *s.* seisund, seisukord, olund, olukord, olek; staatus; (elu)seisus; pidulikkus, toredus; riik; *Am.* osariik; *atrib.* riiklik, riigi-; *er. Am.* osariiklik, osariigi-; **2.** *v. t.* **(-table)** teatama, nentima, sedastama, väitma, konstateerima; (*sõnul*) väljendama, sõnastama; (ette) kindlaks määrama ◇ **to keep ~** suurel jalal elama, suurejoonelisest pidulikkusest kinni pidama; **in ~** (suure) pidulikkusega, tseremoniaalselt; **to lie in ~** (*surnu kohta*) avalikuks auavalduseks kirstus lamama, pidulikult laudsil olema; **in solid (colloidal, fluid, etc.) ~** *füüs.* tahkes (kolloid-, vedelas jne.) olekus; **~ of mind** psüühiline seisund; **~ of weightlessness** *füüs.* kaaluta olek; **~ of war** *jur.* sõjaseisukord; **the S-s = the United States of America; S- Department** *Am.* riigidepartemang, välisministeerium; **S-s General** *aj.* generaalstaadid; **~ carriage** (*or* **coach**) pidulik (*või* tseremoniaalne) ametitõld; **~ farm** *maj.* riiklik suurfarm, (*N.L.-us*) sovhoos; **~ university** riiklik ülikool

statecraft ['steitkrɑ:ft] *s.* riigivalitsemis- *või* riigimehekunst

stated ['steitid] *a.* (ette) kindlaksmääratud; *Am.* reeglipärane, korrapärane

statehood ['steithud] *s.* (oma)riiklus

State-house ['steithaus] *s. Am.* osariigi seadusandliku koja hoone

stateliness ['steitlinis] *s.* väärikus, ülev mõjukus, suursugusus

stately ['steitli] *a.* **(-ier, -iest)** väärikas, ülevalt mõjukas, suursugune

statement ['steitmənt] *s.* nentimine, sedastamine; teadaanne, teade, avaldus; väide; otsustus; aruanne; (*tunnistaja*) ütlus ◇ **to issue a ~** (ametlikku) teadaannet avaldama; **to make a ~** avaldama, avaldust tegema, väitma; **~ of accounts** *maj.* (kokkuvõetud) arvete seis, bilanss

Staten ['stæt(ə)n] *pn.* ◇ **~ Island** (*osa New Yorgi linnast*)

stateroom ['steitrum] *s.* paraadsaal; (*laeva*) erakajut, luksuskajut; *Am.* erakupee (*vagunis*)

stateside, *ka* **S-** ['steitsaid] *Am. fam.* **1.** *a.* Ühendriikide, kodu-; **2.** *adv.* Ühendriikides, kodus; Ühendriikidesse, koju (*er. väl-*

jaspool kodumandrit teeniva sõduri vaatepunktist)

statesman ['steitsmən] *s.* (*pl.* **-men**) riigimees

statesmanlike ['steitsmənlaik] *a.* riigimehelik

statesmanship ['steitsmənʃip] *s.* riigimehelikkus, riigimeheanne, -oskus

static ['stætik] *a.* **(-ically)** *füüs.* staatiline ◇ **~ electricity** staatiline elekter; **~ friction** *tehn.* seisuhõõrdumine; **~ pressure** *tehn.* staatiline rõhk

statical ['stætikəl] = *eelm.*

statics ['stætiks] *s. pl.* (*tarvit. sg-na*) staatika, tasakaaluõpetus; *raad.* atmosfäärihäired (= **atmospherics**)

station ['steiʃ(ə)n] **1.** *s.* seisu- *või* peatuskoht, jaam; (vaatlus- *või* jaotus)punkt; (politsei)jaoskond; (sõjaväeline) vahtkond; (elu)seisus, ühiskondlik koht, positsioon; *haruld.* seis; **2.** *v. t.* paigutama, asetama ◇ **to take one's ~** asetuma, paigutuma; **people of high ~** kõrgest seisusest isikud; **~ house** *Am.* politseijaoskond (= **police-~**); **in motion or in ~** *haruld.* liikvel või paigal

station-agent ['steiʃ(ə)neidʒənt] *s. Am.* jaamaülem (= **station-master**)

stationary ['steiʃ(ə)nəri] *a.* **(-ily, -iness)** paigalpüsiv, seisev, seisu-, liikumatu, muutumatu, statsionaarne, statsionaar- ◇ **~ field** *el.* statsionaarväli; **~ state** *füüs.* statsionaarne olek; **~ wave** *füüs.* seisulaine

stationer ['steiʃ(ə)nə] *s.* kirjutusmaterjalikaupmees ◇ **S-s' Hall** (Londoni ametlik) raamatukaupmeeste gildihoone (*kus tuleb registreerida kõik trükised kirjandusliku omandiõiguse kindlustamiseks*)

stationery ['steiʃ(ə)nəri] *s.* kirjutustarbed, kantseleitarbed; *er.* kirjapaber (ning ümbrikud)

station-house ['steiʃ(ə)nhaus] *s.* politseijaoskonna hoone, politseijaoskond

station-master ['steiʃ(ə)nmɑ:stə] *s.* jaamaülem (*raudteel*)

station-wagon ['steiʃ(ə)nwægən] *s.* universaalauto (= **estate car**)

statist ['steitist] *s. haruld.* statistik (= **statistician**); *arh.* riigimees (= **statesman, politician**)

statistical [stə'tistik(ə)l] *a.* **(-lly)** statistiline, statistika- ◇ **~ analysis** *mat.* statistiline analüüs

statistician [stætis'tiʃ(ə)n] *s.* statistik, statistikateadlane

statistics [stə'tistiks] *s. pl.* statistika, arvustik, arvustikulised andmed; (*tarvit. sg-na*) statistika, arvustikuteadus

stator ['steitə] *s. el.* staator

statuary ['stætjuəri] **1.** *a.* kujuvalmistamis-, kujuraiumis-, raid-; **2.** *s.* kujuvalmistamiskunst, kujuraiumiskunst, raidkunst; kujuraiuja, kujur; (raid)kujud, skulptuurteosed

statue ['stætju:] *s.* (raid)kuju, staatua

statuesque [stætju'esk] *a.* (raid)kujutaoline; (raidkujutaoliselt) väärikas *või* aukartustäratav; (raid)kujutaoliselt liikumatu

statuette [stætju'et] *s.* statuett, väike (raid)kuju, kujuke

stature ['stætjə, 'stætʃə] *s. lit.* (*inimkeha*) pikkus, kasv, statuur; *piltl.* vaimne (*või* moraalne) suurus ◇ **of small ~** väikest kasvu; **a statesman of ~** täiemõõduline riigimees

status ['steitəs] *s.* staatus, seisund, olukord; (ühiskondlik *või* varanduslik) seis ◇ **~ quo** [kwou] (*or* **~ quo ante** ['ænti]) endine seisund

statutable ['stætju:təbl] *a.* seadusnormidele vastav

statute ['stætju:t] *s.* seadusmäärus, (*Inglismaal*) parlamendi poolt väljaantud seadus; põhikorda määrav seadus, statuut; *pl.* põhikiri; *atrib.* seadusega (kindlaks)määratud (*er. mõõtühikute kohta*) ◇ **~ law** (*Inglismaal*) parlamendiaktidel põhinev seadus (*vast.* **common law** tavaõigus)

statutory ['stætjut(ə)ri] *a.* **(-ily)** seadusmääruse-; seaduses ettenähtud, seadusega kindlaksmääratud, seadusmäärusele vastav; statuudikohane

staunch I [stɔ:ntʃ], *ka* **stanch** [stɑ:ntʃ] *a.* kindel, kõigutamatu, ustav; *haruld.* veekindel, õhukindel

staunch II [stɔ:ntʃ] = **stanch** I

Staunton ['stɔ:ntən, 'stɑ:n-] *pn.*

staurolite ['stɔ:rəlait] *s. min.* stauroliit

stave I [steiv] *s.* (*püti, vaadi, tünni*) laud; kepike (= **staff**); värss; salm, stroof; *muus.*

noodijoonestik (= **staff**) ◇ ~ **church** *ehit.* püstpalkkirik

stave II [steiv] *v. t.* (*pret. & p. p.* **-ed**, *mer.* **stove** [stouv]) küljelauda sisse lööma *või* purustama (**in**); (*vaadile, paadile*) auku sisse lööma; (*kübarat, karpi*) lossi lööma; (püti-, vaadi-, tünni)laudadega varustama ◇ **to** ~ **off** (*suuri vaevu või ajutiseks*) eemale tõrjuma, (*mingit õnnetust*) edasi lükkama, ära hoidma

staves [steivz] *vt.* **staff**

stay I [stei] **1.** *s.* peatus, viibimine, viivitus; tõkestus; pidu, pidamine, püsi, vastupidavus; tugi; *pl.* toestik; *pl. er.* (vanamoeline) korsett (= **pair of** ~s); **2.** *v. t. & i. lit., arh.* peatama, seiskama, tõkestama, takistama; toetama (**up**); peatuma, viibima, viivitama, jääma (*millekski* **for**; *et midagi teha* **to do**); püsima; (ajutiselt) elama (*kuskil* **in, at**; *kellegi pool* **with**); *arh.* ootama ◇ **he is the** ~ **of my old age** ta on mu vanade päevade tugi; **you are to be** (*or* **to put**) **a** ~ **on his impetuosity** te peate taltsutama ta tormakust; **to make a short (some, a week's, etc.)** ~ lühikeseks ajaks (mõneks ajaks, nädalaks jne.) peatuma; ~ **of execution** *jur.* kohtuotsuse täidesaatmise seiskamine *e.* peatamine; **he has no** ~ tal ei ole püsivust; **he is** ~**ed** (*or* ~**ed up**) **by hope** ta leiab lootusest tuge; ~**!** pea (kinni)!, pidage!; **this has come to** ~ *fam.* see on muutunud püsivaks (asjaks, nähtuseks), seda tuleb pidada jäädavaks; **to** ~ **away** eemale jääma, mitte (kohale) ilmuma; **to** ~ **calm (indifferent, etc.)** rahulikuks (ükskõikseks jne.) jääma; **to** ~ **home** (*or* **in**) koju jääma, (püsivalt) kodus olema; **to** ~ **in after school** pärast tunde (kooli) jääma; **to** ~ **on** edasi jääma *või* viibima; **to** ~ **over** *Am.* ööseks jääma; **to** ~ **out** mitte koju tulema; (*teistest*) kauem viibima (= **outstay**); **to** ~ **put** *Am.* kohale jääma, kohal püsima; **to** ~ **one's steps** *lit.* peatuma, seisatama; **to** ~ **one's stomach** nälga kustutama, pisut toitu võtma

stay II [stei] *mer.* **1.** *s.* taak, staag; **2.** *v. t.* taagiga (*või* taakidega) kinnitama *või* toetama; (*purjekat*) teisele halsile pöörama, pautima

stay-at-home ['steiəthoum] **1.** *a.* (alaliselt) kodus viibiv, vähe väljas käiv *või* reisiv; **2.** *s.* kodusistuja, -konutaja

staybolt ['steiboult] *s. tehn.* ankurpolt; vundamendipolt

stayer ['ste(i)ə] *s.* viibija, püsija, jääja (*vt.* **stay** I); *er. sport* staier

staying-power ['steiiŋpauə] *s.* vastupidavus, visadus (*er. võistlusel*)

stay-lace ['steileis] *s.* korsetipael, -nöör

staysail ['steis(ei)l] *s. mer.* taaksel, taakpuri

stead [sted] *s. lit.* koht, ase (*tarvit. ainult teatavais ühendeis*) ◇ **in smb.'s** ~ *lit.* kellegi asemel (= **instead of smb.**); **to stand smb. in good** ~ kellelegi kasulikuks osutuma

steadfast ['stedfəst] *a.* kindel, püsiv; muutumatu, kõrvalekaldumatu, vankumatu

steadily ['stedili] *adv.* püsivalt, ühtesoodu, vankumatult, muutumatult; kindlalt, rahulikult, tasakaalukalt

steadiness ['stedinis] *s.* püsivus, vankumatus, muutumatus; kindlus, rahulikkus, tasakaalukus

steading ['stediŋ] *s. Š.* taluhoonestik, *er.* kõrvalhooned; *ka* talukoht (= **farmstead**)

steady ['stedi] **1.** *a.* (**-ier, -iest**) püsiv, ühesoodne, vankumatu, muutumatu; kindel, rahulik, tasakaalukas; **2.** *s. Am. sl.* kindel kavaler, kihlatu; **3.** *v. t. & i.* (**-iable**) püsivaks tegema, tasakaalustama; püsivaks muutuma, tasakaalustuma; **4.** *adv.* = **steadily** ◇ ~**!** tasa!, ettevaatust!; *mer.* otse!; ~ **so!** *mer.* nii hoida!; **to go** ~ *Am. fam.* kindla armastajapaarina koos käima

steady-going ['stedigo(u)iŋ] *a.* püsikindel, muutumatu; *fam.* tasakaalukas, usaldatav, soliidne

steak [steik] *s. kok.* praad, liha- *või* kalalõik praadimiseks (*tarvit. er. ühendeis* **beef, salmon, cod, etc.** -~)

steal [sti:l] **1.** *v. t. & i.* (*pret.* **stole** [stoul], *p. p.* **stolen** ['stoul(ə)n]) varastama; vargsi (*või* märkamatult, salaja) liikuma, hiilima (*sisse* **in**; *välja* **out**; *mööda* **past**; **etc.**); **2.** *s. Am.* vargus (= **theft**); varastatud asi ◇ **to** ~ **a glance** (*or* **look**) vargsi pilku heitma (*kellelegi, millelegi* **at**); **to** ~ **a march on** (*kellestki*) vargsi (*või* kavalusega) ette jõudma; **to** ~ **a ride** jänest sõitma

stealth [stelθ] *s.* varglikkus, hiilivus, salajasus ◇ **by** ~ vargsi

stealthily ['steləili] *adv.* vargsi, hiilivalt, salaja

stealthy ['steləi] *a.* (**-ier, -iest; -iness**) vargne, varglik, hiiliv, salajane

steam [sti:m] **1.** *s.* aur; toss; *piltl.* «aur», kogutud energia; *atrib.* auru-; **2.** *v. t. & i.* aurutama; aurama; tossama; (*laeva kohta*) tossutama, (*aurujõul*) sõitma (*ka piltl.*) ◇ **to get up** ~ aurukatelt (auru kogumiseks) kütma; *piltl.* energiat koguma; **to let off** ~ auru laskma; *piltl.* südant kergitama (*näit. kirumisega*); ~ **crane** aurukraana; ~ **hammer** auruhaamer; *piltl.* vastupandamatu (purustav) jõud; ~ **navvy** (*aurujõul töötav*) kaevamismasin, ekskavaator; ~ **radio** *sl.* (tavaline) raadio(saade) (*vastandina televisioonile*); ~ **shovel** = ~ **navvy**; ~ **turbine** auruturbiin; **to** ~ **along** (*or* **ahead**) täie auruga edasi sõitma (*ka piltl.*); **to** ~ **away** minema tossutama, tubli kiirusega kihutama *või* töötama; *haruld.* ära aurama *või* aurutama; **to** ~ **up** *sl. er. Am.* vihale ajama, vihaseks minema; ärritama, ärrituma; purju jootma, purju jooma (*tarvit. er. p. p.* ~**ed up** vihane, ärritunud, purjus)

steamboat ['sti:mbout] *s.* aurupaat, (jõe- *või* rannasõidu)aurik

steam-boiler ['sti:mbɔilə] *s.* aurukatel

steam-coal ['sti:mkoul] *s.* aurukatlasüsi, katlakütmiseks sobiv kivisüsi

steam-engine ['sti:mendʒin] *s.* aurumasin, aurumootor

steamer ['sti:mə] *s.* aurik, aurulaev; auruti

steam-heat ['sti:mhi:t] *s. füüs.* aurustumissoojus; *ka* kondensatsioonisoojus

steaming ['sti:miŋ] *a.* aurav, tossav; *Am. sl.* ärritunud ◇ ~ **hot** auravalt kuum, tulikuum

steam-iron ['sti:m'aiən] *s.* aurutriikraud

steam-jacket ['sti:mdʒækit] *s. tehn.* aurusärk (*silindri ümber*)

steam-roller ['sti:mroulə] *s.* aururull (*teerullimiseks*); *piltl.* purustav jõud

steamship ['sti:mʃip] *s.* (*lüh. er. laeva nime ees* **s.s.**) aurulaev, aurik

steam-tight ['sti:mtait] *a.* aurutihe

steamy ['sti:mi] *a.* (**-ier, -iest; -ily, -iness**) aurune, aurjas, aurutaoline; aurav; aurust ähmane

steapsin [sti'æpsin] *s. füsiol.* steapsiin

stearic [sti'ærik] *a. keem.* steariin(i)- ◇ ~ **acid** stear(iin)hape

stearin ['sti(:)ərin] *s. keem.* steariin

steatite ['stiətait] *s. min.* steatiit

steatopygia [sti(:)ətɔ'paidʒiə, -pidʒiə] *s. med.* steatopüügia, rasvtuharus

steatosis [sti(:)ə'tousis] *s. med.* steatoos, rasvastu(mu)s

stedfast ['stedfəst] = **steadfast**

steed [sti:d] *s. poeet., ret.* hobu, ratsu, *er.* lahinguratsu

steel [sti:l] **1.** *s.* teras; *piltl.* terasrelv, mõõk, tääk; teraspulk (*nugade teritamiseks*), terasriba (*korsetitoesena*), tuleraud *jms.*; *atrib.* terasest, teras-; **2.** *v. t.* teraskõvaks tegema, karastama (*oma südant* **one's heart**; *ennast* **oneself**; *millegi vastu* **against**; *millekski* **to**) ◇ ~**-blue** terassinine, terasekarva sinakashall; ~**-clad** soomusrüütatud, pantserdatud

Steele [sti:l] *pn.*

steel-plated ['sti:lpleitid] *a.* terassoomustatud, terasplaatidega kaetud

steelwork ['sti:lwə:k] *s.* terastooted; terasosad, (*hoone*) terassõrestik; teraskonstruktsioon, -tarind; *pl.* (*tarvit. ka sg-na*) terase(valamis)tehas

steely ['sti:li] *a.* (**-ier, -iest; -iness**) teraskõva (*er. piltl.*)

steelyard ['sti:ljɑ:d, *Am. ka* 'stil-] *s.* margapuu, päsmer

steenbok ['sti:nbɔk, 'stein-] *s. zool.* kaljupukk

steening ['sti:niŋ] *s.* (*kaevu*) kivivooderdis

steep I [sti:p] **1.** *v. t. & i.* leotama, immutama (*ka piltl.*); leotuma, imbuma; (*tee või kohvi kohta*) tõmbama; **2.** *s.* leotus, immutus; leosolek; leotusvesi ◇ ~**ed in prejudice** (**Latin, etc.**) eelarvamustega (ladina keelega jne.) küllastatud

steep II [sti:p] **1.** *a.* järsk, jääras; *fam.* liialdatud, kõrge (*nõudmise kohta*); väheusutav, uskumatu (*loo kohta*); **2.** *s. poeet.* järsak, jäärak

steepen ['sti:p(ə)n] *v. i. & t.* järskuma, järsuks (*või* järsemaks) muutuma; järsendama, järsuks (*või* järsemaks) muutma

steeple ['sti:pl] *s.* (kiriku)torn, teravtorn

steeplechase ['sti:pltʃeis] *s. sport* takistussõit; takistusjooks; (*hobuste*) jahivõidusõit
steeplejack ['sti:pldʒæk] *s.* kõrgehitustööline, kõrgehitaja (*kirikutornide, kõrgete korstnate jms. ehitaja ning remontija*)
steer I [stiə] *s.* värss, härik, noor härg; *Am.* nuumhärg
steer II [stiə] *v. t. & i.* tüürima, roolima, juhtima (*ka piltl.*) ◇ **to ~ clear of** (*millegagi, kellegagi*) kokkupuutumist vältima
steerage ['stiəridʒ] *s.* tüürimine, roolimine, juhtimine (*ka piltl.*); tüüritavus, roolitavus, juhitavus; *mer.* vahetekk, vahetekiruumid (*odavaimad kohad reisilaeva päraosas*) ◇ **the boat went with easy ~** *mer.* laeva oli kerge roolida; **~ passenger** vahetekireisija
steerage-way ['stiəridʒwei] *s. mer.* väikseim roolimiskiirus (*roolimist võimaldav väikseim kiirus*)
steering ['stiəriŋ] **1.** *a.* tüüriv, rooliv, juhtiv; **2.** *s.* tüürimine, roolimine, juhtimine ◇ **~ committee** korraldav komitee, töötamiskorda määrav komitee, organiseeriv komitee
steering-column ['stiəriŋkələm] *s.* roolisammas
steering-gear ['stiəriŋgiə] *s. tehn.* rooliseade
steering-wheel ['stiəriŋwi:l] *s.* tüüriratas, roolratas
steersman ['stiəzmən] *s.* (*pl.* **-men**) roolimees, tüürimees, tüürija, (parajasti) tüüril asuv mees
Steevens ['sti:vnz] *pn.*
stein [stain] *s. er. Am.* (savist) õllekann; kannutäis õlut
Steinbeck ['stainbek] *pn.*
steinbock ['stainbɔk] *s. zool.* (alpi) kaljukits; *vrd.* **steenbok**
Steinway ['steinwei] **1.** *pn.*; **2.** *s.* Steinway klaver
stela ['sti:lə] = *järgm.*
stele ['sti:li(:)] *s.* (*pl.* **-lae** [-li:]) *arheol.* steel (*antiikaegne neljakandiline kivisammas*); *bot.* steel, kesksilinder (*juure ja varre keskosa*)
Stella ['stelə] *pn.*
stellar ['stelə] *a. astr.* tähe-, täht-, stellaarne, stellaar-; *haruld. ka* filmi- *või* lavatähe-, staari- ◇ **~ vault** *arhit.* tähtvõlv
stellate ['stel(e)it] *a.* tähtjas, tähekujuline, täht-
stem I [stem] **1.** *s.* (*taime, piibu, viinaklaasi jms.*) vars; (*puu*) tüvi; (*samba*) tüves; *lgv.* (sõna)tüvi; *mer.* vöörtääv, eestääv; **2.** *v. t. & er. Am. i.* **(-mm-)** (*lehtedelt, viljalt jms.*) varsi kõrvaldama; *er. Am.* põlvnema, pärinema, tulenema, võrsuma **(from, out of)**
stem II [stem] *v. t.* **(-mm-)** tõkestama, tammistama (*ka piltl.*); (*vastuvoolu*) edasi liikuma, (*voolule*) vastu seisma (*ka piltl.*) ◇ **to ~ the current** (*or* **tide**) vastuvoolu edasi liikuma (*ka piltl.*)
stem-winder ['stemwaində] *s. Am.* võtmeta üleskeeratav (tasku)kell, üleskeeramisnupuga (tasku)kell
Sten [sten] *s. mil.* (*teatavat tüüpi briti*) püstolkuulipilduja (*ka* **~ gun**)
stench [stentʃ] *s.* hais, lehk
stencil ['stens(i)l] **1.** *s.* šabloon, vormlaud; trafarett (*ka piltl.*); šabloonkiri, -joonis; trafarettkiri; **2.** *v. t.* **(-ll-)** šablooni (*või* trafareti) abil paljundama; šabloonkirjaga (*või* -joonistega) katma ◇ **~ paper** vahaleht (*paljundamisvahend*); **~ printing** sõeltrükk, trafarett-trükk
steno ['stenou] *s.* (*pl.* **-os**) *fam.* = **stenographer; stenography**
stenographer [sti'nɔgrəfə] *s.* kiirkirjutaja, stenografist
stenographic [stenə'græfik] *a.* **(-ically)** kiirkirjaline, stenograafiline
stenography [sti'nɔgrəfi] *s. haruld.* kiirkiri, stenograafia (= **shorthand**)
Stentor ['stentə] **1.** *pn.* (*kreeklaste heeroldi nimi «Iliases»*); **2.** *s.* mürisevalt valju häälega isik
stentorian [sten'tɔ:riən] *a.* stentorlik, (*hääle kohta*) mürisev; (*isiku kohta*) mürisevalt valjuhäälne
step [step] **1.** *v. i. & t.* **(-pp-)** astuma, sammuma; *er. Am.* (sammu) kiirendama **(up)** *või* aeglustama **(down)**; *el.* transformeerima, (*pinget*) transformaatori abil tõstma **(up)** *või* madaldama **(down)**; (*tantsus*) steppima; *mer.* (*masti*) püstitama (*mastipesasse*); **2.** *s.* aste, samm (*ka piltl.*); astumisviis, kõnnak; tantsusamm, astak; trepiaste; *pl.* lühike trepp (*ka* **pair of ~s**); *mer.* mastipesa, -steps (= **mast ~**); ◇ **to ~ aside** kõrvale astuma; **to ~ down** (*sõidukist*) välja astuma; (*kõrgelt kohalt*) lahkuma; *el.* (*pinget*) madaldama; **to ~ in** sisse astuma; (asjasse) sekkuma, vahele segama; **please ~ in (this way)**! palun astuge sisse (siiapoole)! (*vrd.* **~-ins**); **~ lively**! *Am.* rutemini! (= **hurry up!**); **to ~ off** *mil.* marssima hakkama; *Am. sl.* väärsammu tegema; *Am. sl.* vedru välja viskama, surema; **to ~ on it** (*or* **on the gas**) *sl.* kiirust juurde panema, kiirustama; **to ~ out** välja astuma; sammu pikendama, kiirustama; *Am.* seltskonnas liikuma *või* külalisi vastu võtma; **to ~ up** üles astuma; *er. Am.* sammu kiirendama, hoogsamaks (*või* jõulisemaks) tegema, (järk-järgult) suurendama, tõstma; *el.* (pinget) tõstma (*vrd.* **~-up**); **to ~ up to** (*millegi või kellegi juurde*) astuma; **~ by ~** samm-sammult; **in (out of) ~** ühes (mitte ühes) taktis (*kellegagi* **with**); **to keep ~** sammu pidama (*kellegagi* **with**); **to take ~s** samme astuma (*et midagi teha* **to do**); **to get one's ~** ametikõrgendust saama
step- [step] *ühendeis* (*tarvit. sugulusnimetustes*) pool-, võõras-
stepbrother ['stepbrʌðə] *s.* poolvend
stepchild ['steptʃaild] *s.* võõraslaps
step-dance ['stepdɑ:ns] *s.* steppimine, steppimistants (*kontsa ning tallaga rütmi klõbistav üksiktants*)
stepdaughter ['stepdɔ:tə] *s.* võõrastütar
step-down ['stepdaun] *s. er. el.* pinge madaldamine, pingemadaldus (*vt.* **step down**) ◇ **~ transformer** *el.* pingemadaldustrafo
stepfather ['stepfɑ:ðə] *s.* võõrasisa
Stephen ['sti:vn] *pn.*
Stephenson ['sti:vnsn] *pn.*
step-ins ['stepinz] *s. pl.* vuplid, lühikesed (avarad) naiste aluspüksid; *ka* kapita kingad *või* tuhvlid
step-ladder ['steplædə] *s.* treppredel
stepmother ['stepmʌðə] *s.* võõrasema
stepmotherly ['stepmʌðəli] *a.* võõrasemalik, (võõrasemataoliselt) ebalahke
Stepney ['stepni] **1.** *pn.*; **2** *s.* **(s-)** *van.* (*auto*) tagavararatas
step-parent ['steppɛərənt] *s.* võõrasvanem
steppe [step] *s. geogr.* stepp, rohtla
stepping-stone ['stepiŋstoun] *s.* astumiskivi, jalgkivi (*er. ojast jms. üleminekuks*); *piltl.* jalatugi, vahend (*millegi saavutamiseks*), vaheaste (*millekski* **to**)
stepsister ['stepsistə] *s.* poolõde
stepson ['stepsʌn] *s.* võõraspoeg
step-up ['stepʌp] *s. er. el.* pinge tõstmine, pingekõrgendus ◇ **~ transformer** *el.* pingekõrgendustrafo
stereo ['steriou, 'stiər-] *lüh. fam.* **1.** *s.* (*pl.* **-os**) = **stereoscope; stereotype; 2.** *a.* = **stereoscopic; stereotype(d); stereophonic**
stereo- ['steriou, 'stiər-] *pref.* keha-, ruumi-, (*võõrsõnades*) stereo-
stereobate ['stiəriəbeit] *s. arhit.* stereobaat, vundament
stereochemistry ['steriou'kemistri] *s.* stereokeemia
stereographic [steriə'græfik, stiər-] *a.* **(-ically)** stereograafiline
stereography [steri'ɔgrəfi, stiər-] *s.* stereograafia
stereometry [steri'ɔmitri] *s. mat. haruld.* stereomeetria (= **solid geometry**)
stereophonic [steriə'fɔnik, stiər-] *a.* stereofooniline
stereophony [steri'ɔfəni, stiər-] *s.* stereofoonia
stereoscope ['steriəskoup, 'stiər-] *s.* stereoskoop
stereoscopic [steriə'skɔpik, stiər-] *a.* **(-ically)** stereoskoopiline, stereoskoop-
stereotelescope [steriə'teliskoup, stiər-] stereopikksilm, käärpikksilm
stereotype ['steriətaip, 'stiər-] **1.** *s. trük.* stereotüüp; *piltl.* kindlakskujunenud mõiste *või* väljend, klišee; *atrib.* stereotüüp(ili)ne (*ka piltl.*) **2.** *v. t. trük.* stereotüüpima, stereotüpeerima; *piltl.* kindlakujuliseks ning muutumatuks tegema ◇ **~ plate** (*or* **block**) *trük.* klišee; **~ printing** stereotüüptrükk
stereotyped ['steriətaipt, 'stiər-] *a.* stereotüübitud, -tüpeeritud; stereotüüp(ili)ne, kindlakujuliseks muutunud, kivinenud, muutumatu
steric ['sterik, 'stiə-] *a. füüs., keem.* steeriline, ruumiline, ruum- ◇ **~ hindrance** *keem.* steeriline takistus
sterile ['ster(a)il] *a.* sigimatu, aher, steriilne;

viljatu, tagajärjetu (*millegi suhtes* **of**); *med.* steriilne, haigusidutu

sterility [ste'riliti] *s.* sigimatus, ahtrus, steriilsus, viljatus, tagajärjetus; *med.* steriilsus, haigusidutus

sterilization [steril(a)i'zeiʃ(ə)n] *s.* steriliseerimine, sterilisatsioon, sigitusvõimetuks (*või* haigusidutuks) tegemine, idutustamine

sterilize ['sterilaiz] *v. t.* (**-zable**) steriliseerima, sigitusvõimetuks (*või* haigusidutuks) tegema, idutustama

sterlet ['stə:lit] *s. zool.* sterlet

sterling ['stə:liŋ] **I.** *a.* (*raha kohta*) täisväärtuslik, (briti) normaalväärtuses; (*kulla või hõbeda kohta*) normaalpuhtuses, proovitud väärtuses; (*vääringunimetusele lisandatult, lüh.* **stg**) -sterling; (*iseloomu, isiku või eseme väärtuse kohta*) eht(ne), usaldatav, tubli, soliidne; **2.** *s. aj.* sterling (*vanaaegne inglise hõbepenn*) ◇ **the ~ area** sterlingitsoon

stern I [stə:n] *a.* (**-nness**) vali, kuri, karm; pahane, tõre

stern II [stə:n] *s.* ahter, (laeva)pära, hekk; (*looma*) tagumik; (*er. jahikoera*) saba; *av.* (*lennuki*) sabaosa ◇ **down by the ~** *mer.* ahter liiga sügavalt vees; **~ chase** *mer.* laevale otse tagant järelekihutamine

sterna ['stə:nə] *vt.* **sternum**

Sterne [stə:n] *pn.*

sternmost ['stə:nmoust] *a. mer.* ahtri- (*või* pära-, heki)poolseim

sternpost ['stə:npoust] *s.* ahtertääv, päratääv

sternson ['stə:nsən] *s. mer.* ahtertäävi põlvik

sternum ['stə:nəm] *s.* (*pl.* **-na**) *anat.* rinnak, sternum; (*linnu*) mälv

sternutation [stə:nju'teiʃ(ə)n] *s. med. pedant. või humor.* aevastamine, aevastus (= **sneezing, sneeze**)

sternway ['stə:nwei] *s. mer.* tagasikäik ◇ **to make ~** tagurpidi liikuma

stertorous ['stə:tərəs] *a.* norisev, narisev (*er. hingamise kohta*)

stet [stet] *lad.* seisku, jäägu; *trük.* jätta parandamata (*märkus käsikirjas või korrektuurpoognal, et tuleb tähele panemata jätta eksikombel tehtud parandus*)

stethoscope ['steθəskoup] *med.* **1.** *s.* stetoskoop, kuulatlustoru; **2.** *v. t.* stetoskoopima, (stetoskoobiga) kuulatlema

stethoscopy ['steθəskoupi] *s. med.* stetoskoopia, kuulatlemine (stetoskoobiga)

Stetson ['stetsən] **1.** *pn.*; **2.** *s.* (**s-**) *Am.* laiaääreline kõrge viltkübar, «kauboikübar» (= **~ hat**)

stevedore ['sti:vidɔ:] *s. mer.* stividor, (laeva)lastija

Stevens ['sti:vnz] *pn.*

Stevenson ['sti:vnsn] *pn.*

stew I [stju:] **1.** *v. t. & i.* hautama, (haududes) küpsetama, moorima; stoovima; hauduma, (haududes) küpsema, moorima; *piltl.* kuumusest lämbuma, «praadima»; *sl.* tuupima, vaevaga õppima; **2.** *s.* hautatud liha, moorliha, -praad; *ka* ühepajaroog; *sl.* ärritatus, ärevus, ähm ◇ **to ~ in one's own juice** (*or* **grease**) omaenda rasvas praadima, endakeedetud suppi sööma, oma rumaluse tagajärgede all kannatama; **tea is ~ed** tee on liiga palju tõmbunud (*vt. ka* **stewed**); **in a ~** *sl.* ähmi täis

stew II [stju:] *s. arh. haril. pl.* lõbumaja; *ka* saun; *er. pl.* (**the ~s**) lõbumajade kvartal

stew III [stju:] *s.* bassein (*või* tiik) eluskalade säilitamiseks; (kunstlik) austrikasvandus

steward ['stjuəd] *s.* mõisa- *või* lossivalitseja; majavalitseja; (*klubi, kolledži jms.*) majandusülem; (*koosoleku, etenduse jms.*) korraldaja, korrapidaja; *mer., av.* stjuuard; *vt. ka* **shop-~** ◇ **Lord High S- (of England)** eriülesandeline kõrge riigiametnik, *er.* kroonimistoimingu ülemkorraldaja *või* peeride kohtu eesistuja; **Lord S- of the Household** (Inglise) kuningakoja ülemkammerhärra

stewardess ['stjuədis] *s.* naismajavalitseja; *mer., av.* stjuardess

stewardship ['stjuədʃip] *s.* majavalitsejaamet; *er.* usaldatud hooldusülesanne ◇ **to give an account of one's ~** *piltl.* oma majapidamisest aru andma

Stewart ['stjuət] *pn.*

stewed [stju:d] *p. p. & a.* hautatud (*vt.* **stew** I); *sl., er. Am.* ärritatud, ärevuses, ähmi täis; vihane, raevune (*ka* **~ up**); purjus ◇ **~ to the ears** (*or* **gills**) täis kui tint

stew-pan ['stju:pæn] *s.* moorimis- *e.* (liha)hautamispann

stew-pot ['stju:pɔt] *s.* moorimis- *e.* (liha)hautamispada

St.Ex. *lüh.* = **Stock Exchange**

Steyne [sti:n] *pn.*

stg. *lüh.* = **sterling**

stibine ['stibi:n] *s. keem.* stibiin (*teatav mürgine gaas*)

stibium ['stibiəm] *s. keem. lad.* antimon (= **antimony**, *sümbol* **Sb**)

stibnite ['stibnait] *s. keem., min.* antimoniit

stick I [stik] *v. t. & i.* (*pret. & p. p.* **stuck** [stʌk]) pistma, torkama (*millegi otsa* **on**; *millessegi* **into, in**); (*siga*) veristama, tapma; täis tippima (*millegagi* **with**); kinni jääma *või* kleepuma, nakkuma, külge hakkama (*millelegi* **to**); *tehn.* söövbima; kokku jääma (**together**); külge kinnitama *või* kleepima (**down, in, to, on, etc.**); *fam.* taluma, välja kannatama; esile (*või* välja) ulatuma (**out, up**) ◇ **to ~ at** (*millestki*) visalt kinni pidama, (*midagi*) visalt jätkama; (*millegi eest*) tagasi põrkama (*näit.* **he ~s at nothing** ta ei põrka mitte millegi eest tagasi); **to ~ at home** kodus konutama; **to ~ bills** kuulutusplakateid üles kleepima; **to ~ down** *fam.* kirja panema; **to ~ fast** kõvasti kinni jääma; **to ~ in** *fam.* sisse pistma (*er. midagi kirjutisse*); koju jääma; **to ~ in one's throat** kõrisse kinni jääma (*ka piltl.*); **to ~ in the mud** porri kinni jääma, poris kinni olema; *piltl.* kohale tarduma, mitte edasi jõudma; **to ~ on** küljes püsima; *er.* hobuse seljas püsima; peale kleepima; **to ~ it on** *sl.* (*arves*) hindu üles kruvima; (*jutustuses*) liialdama; **to ~ out** välja ulatuma; välja kannatama; (*millelegi*) vastu seisma; **to ~ out for** visalt nõudma; **to ~ to** (*millegi*) külge jääma *või* kleepuma; *fam.* (*millestki*) visalt kinni pidama; **to ~ to it** visalt püsima; **to ~ up** (*v. i.*) esile ulatuma; püsti seisma, turritama, turris olema; (*v. t.*) püsti seisma panema, turri ajama; *sl.* (relvaga) ära hirmutama, *er.* (*röövli kohta*) tulirelvaga ähvardades peatama (*vrd.* **stick-up, stuck-up**); **~'em up!** käed üles!; **to ~ up for** *fam.* (*kellegi*) eest seisma, (*kedagi*) tarmukalt kaitsma (*er. eemalolijat*); **to ~ up to** *fam.* (*kellelegi*) visalt vastu panema

stick II [stik] *s.* kepp, tokk; pulk, kepike, tahvlike, kangike (*midagi* **of**); kaigas; vars; *tehn.* juhtimiskang, -hoob (= **control ~**); *mil., av.* pommiseeria (*sari üheskoos heidetavaid pomme*); *muus. fam.* taktikepp; *trük.* rivik (= **composing ~**); *fam.* «nui», tuiam, mühkam; (**the ~s**) *Am. fam.* (metsa)kolgas ◇ **he wants the ~** talle kuluks keppi ära; **a few ~s of furniture** *fam.* mõned (lihtsad) mööblitükid; **he is a hick from the ~s** *Am.* ta on tahumatu maamats; **~ bombing** *mil.* seeriapommitamine; **~ grenade** *mil.* kaigasgranaat (*varrega käsigranaat*)

sticker ['stikə] *s.* pistja, torkaja (*vt.* **stick** I); (*millestki*) visalt kinnipidaja, visa jätkaja (**at**); *Am.* (kleebitav) reklaamplakat *või* sedel; *ka* reklaamplakatite üleskleepija (= **bill-~**)

stickiness ['stikinis] *s.* kleepivus

sticking ['stikiŋ] **1.** *a.* külge- *või* kinnijääv; kleepuv; **2.** *s.* külge- *või* kinnijäämine, kleepumine; *tehn.* söövbimine ◇ **~-place** (*er. kruvi*) kinnihoidmis- *või* kinnijäämiskoht; **~-plaster** kleepplaaster

stick-insect ['stikinsekt] *s. zool.* raagritsikas

stick-in-the-mud ['stik(i)nðəmʌd] *s.* unimüts, loiult paigalseisev (*või* eduvastane) isik ◇ **Mr. S-** *põlgl.* kuidas-ta-nimi-nüüdoligi (*vrd.* **what's-his-name**)

stickjaw ['stikdʒɔ:] *s. sl.* nätske kleepuv maiustis, *er.* (koore)venis

stickle ['stikl] *v. i. haruld., van.* jonnakalt (ning põhjendamatult) võitlema, (*millegi*) eest seisma (**for**); väiklaselt norima (**against**); kõhelema

stickleback ['stiklbæk] *s. zool.* ogalik; *ka* raudkiisk; luukarits

stickler ['stiklə] *s.* (*tühiasjast*) liigselt kinnipidaja, (*välise vormilisuse*) liialdaselt rõhutaja (**for**), tähenärija; *Am. fam.* kõva pähkel, peadmurdev ülesanne *või* küsimus

stickpin ['stikpin] *s. Am.* lipsunõel

stickseed ['stiksi:d] *s. bot.* takelrohi

stick-up ['stikʌp] *s.* püstkrae (= **~ collar**); *Am. fam.* tulirelvaga ähvardades inimesi peatav röövel *või* tulirelva ähvardusel röövimine

sticky ['stiki] *a.* (**-ier, -iest; -ily**) kleepjas, kleepuv; (*ilma kohta*) lämbelt niiske; (*isiku kohta*) vastutulematu; *sl.* täbar, raske; ebameeldiv ◇ **he'll come to a ~ end** *sl.* ega ta asjad hästi ei lõpe

stiff [stif] **1.** *a.* jäik, paindumatu, kange (*ka piltl.*); (*tuule, viina jms. kohta*) kange, kõva; (*küsimuse, eksami jms. kohta*) raske; **2.** *s. sl.* laip, surnukeha; *Am. sl.* mehekolakas, mühkam; pätt; töömees (*ka* **working ~**) ◇ **~ dose** tubli annus, kõva portsjon; **~ price** soolane hind; **~ neck** *med.* reumaatiline kaelakangestus; **to keep a ~ upper lip** meelekindlust üles näitama; **to bore smb. ~** kedagi pööraselt ära tüütama; **to scare smb. ~** kellelegi surmahirmu peale ajama

stiffen ['stifn] *v. t. & i.* jäigastama, kangestama, kõvastama; jäigastuma, jäikuma, kangestuma, kanguma, kangenema, kõvenema

stiffish ['stifiʃ] *a.* jäiga- *või* kangevõitu; kaunis kange *või* kõva

stiff-necked ['stifnekt] *a.* kangekaelne, jonnakas

stiffness ['stifnis] *s.* jäikus, paindumatus, kangus (*ka piltl.*); kõvadus

stifle I ['staifl] *v. t. & i.* lämmatama (*ka piltl.*); lämbuma (*ka piltl.*)

stifle II ['staifl] *s. vet.* põlveliiges (= **~-joint**); *ka* põlveliigesepõletik ◇ **~-bone** *vet.* põlvekeder

stifling ['staifliŋ] *a.* lämmatav, lämbe ◇ **~ hot** lämmatavalt kuum

stigma ['stigmə] *s.* (*pl.* **-as**) häbimärk, -plekk; *kirikl.* (*pl.* **-ata**) stigma; *zool.* (*pl.* **-as, -ata**) stigma, (*putuka*) tiivatähn; (*putuka*) hingeava; *bot.* (*õie*) emakasuue; *med.* stigma (*varjatud haiguse väline märk*) ◇ **to affix a ~ to** häbimärgistama, häbimärgiga varustama; **no ~ rests on** (*or* **attaches to**) mingit häbiplekki ei jää (*kellegi*) heale kuulsusele

stigmatic [stig'mætik] *a.* märgi-, tähni-; häbimärgi(-); häbimärgistatud, häbimärgiga varustatud; *vrd.* **astigmatic**

stigmatize ['stigmətaiz] *v. t.* (**-zable**) häbimärgistama, teotama, teotavalt nimetama (*kellenagi* **as**)

stilb ['stilb] *s. füüs.* stilb (*heledusühik*)

stile I [stail] *s.* (*tara või heki*) ülekäigutrepp; *vrd.* **turnstile**

stile II [stail] *s. ehit.* (*ukse või aknaraami*) külgpuu

stiletto [sti'letou] *s.* (*pl.* **-os**) stilett (*peene teramikuga pistoda*); (*õmbleja*) augutorkeora ◇ **~ heels** (*naistekingade*) tikkkontsad

still I [stil] **1.** *a.* vaikne, vaiktasane, tüün; liikumatu, rahulik; (*veini kohta*) mittekobrutav; **2.** *s. poeet.* vaikus, tasasus, tüünus; liikumatus, rahulikkus; *kino* kaader, üksikvõte, staatiline võte; **3.** *v. t. & i.* vaigistama, rahustama; *haruld.* vaikima, rahunema; **4.** *adv. & konj.* veel, veelgi, siiski; ikkagi, ikka veel, alles; ometi; *arh.* üha, ühtelugu, lakkamatult ◇ **~ birth** surnultsündimine; **~ hunt** *Am.* jahisaagile varitsedes lähenemine (= **stalking**); **~ life** (*pl.* **lifes**) *kunst* vaikelu, natüürmort; **~ small voice** «vaikne tasane hääl», sisetunde hääl; **~ waters run deep** *vanas.* vaga vesi, sügav põhi; **to sit (stand) ~** vaikselt (*või* liikumatult) istuma (seisma); **in the ~ of the night** *poeet.* öövaikuses; **an exhibition of old movie ~s** vanade kinokaadrite näitus; **to ~ a crying child** nutvat last vaigistama; **to ~ one's hunger** nälga kustutama; **I'm ~ hungry** ma olen veel(gi) näljane; **~ more (less)** veel(gi) rohkem (vähem); **they ~ live in that old house** nad elavad ikka veel tolles vanas majas

still II [stil] **1.** *s.* destillaator, destillatsiooniaparaat, -seadis, -nõu; *haruld.* viinavabrik (= **distillery**); **2.** *v. t. poeet.* destilleerima (= **distil**)

still-born ['stilbɔ:n] *a.* surnultsündinud

stillness ['stilnis] *s.* vaikus, tasasus, tüünus; liikumatus, rahulikkus

still-room ['stilrum] *s.* destilleerimisruum, viinaajamisruum (*vt.* **still** II); tagavara- *või* toidumoonakamber

stilly **1.** ['stilli] *adv.* vaikselt, tasaselt, tüünelt; salajas südames; **2.** ['stili] *a. poeet.* vaikne, hääletu, tüün (*er. öö kohta*)

stilt [stilt] *s.* kark, kõmp; *zool.* karkjalg (*kurvitsaline*) ◇ **on ~s** karkudel; *piltl.* ülespuhutud (kõnega)

stilted ['stiltid] *a.* (*stiili kohta*) ülespuhutud, paindumatult suuresõnaline; *arhit.* (*kaare kohta*) külgsambaile toetuv

Stilton ['stiltn] **1.** *pn.*; **2.** *s.* teatav (inglise) juustusort (= **~ cheese**)

stimulant ['stimjulənt] **1.** *a.* ergutav, ergastav, virgutav, stimuleeriv; **2.** *s.* ergutus- *või* ergastusvahend, virguti, stimulant; *er.* alkohoolne jook

stimulate ['stimjuleit] *v. t.* (**-lable, -tor**) ergutama, ergastama, virgutama, stimuleerima (*millekski* **to**)

stimulation [stimju'leiʃ(ə)n] *s.* ergutus, ergastus, virgutus, stimuleerimine, stimulatsioon

stimulative ['stimjuleitiv] *a.* ergutav, ergastav, virgutav, stimuleeriv

stimulus ['stimjuləs] *s.* (*pl.* **-li** [-lai]) stiimul, ergutis, virgutis, ärritus, tõuge ◇ **under the ~ of** (*millegi*) ergutusel, kihutusel; **to react to a ~** (teatavale) ärritusele reageerima

stimy ['staimi] = **stymie**

sting [stiŋ] **1.** *s.* (*mesilase, herilase jms.*) astel, nõel; astla- *või* nõelapiste; (*mao*) nõelamine, hammustus; *bot.* kõrvekarv, -rakk; torkav valu; (*nõgese*) kõrvetus; torkavus, salvavus; (peidetud) torge; **2.** *v. t. & i.* (*pret. & p. p.* **stung** [stʌŋ]) nõelama; (*nõgese kohta*) kõrvetama; torkama, pistma, salvama; *sl.* (*kelleltki*) raha välja petma (*või* pressima, sunniviisil laenama) (*tarvit. peam. pass.*); tagant kihutama, õhutama; (*kehaosa kohta*) kipitama ◇ **the ~ of hunger** nälja näpistus; **this joke has a ~ in it** selles naljas on peidetud torge; **he was stung for a fiver** *sl.* temalt peteti (*või* pressiti) üks viienaelane (raha) välja

stingaree [stiŋgə'ri:] *Am., Austr.* = **sting-ray**

sting-bull ['stiŋbul] = **sting-fish**

stinger ['stiŋə] *s.* nõelaja, kõrvetaja, torkaja (*vt.* **sting**); *er. fam.* valus hoop

sting-fish ['stiŋfiʃ] *s. zool.* merilohe (= **weever**)

stingily ['stindʒili] *adv.* ihnelt, kitsilt

stinginess ['stindʒinis] *s.* ihnsus, kitsidus

sting(ing)-nettle ['stiŋ(iŋ)netl] *s. bot.* kõrvenõges; *ka* raudnõges

stingo ['stiŋgou] *s. arh., sl.* kange õlu

sting-ray ['stiŋrei] *s. zool.* astelrai

stingy ['stindʒi] *a.* (**-ier, -iest**) ihne, kitsi; napp, kasin, piskune

stink [stiŋk] **1.** *v. i. & t.* (*pret.* **stank** [stæŋk] *või* **stunk** [stʌŋk]; *p. p.* **stunk**) haisema, lehkama, vinama (*millegi järele* **of**); haisutama; *sl.* haistma; **2.** *s.* hais, lehk, vina; *pl. sl.* keemia (*õppeainena*) ◇ **to ~ in the nostrils of** (*kellelegi*) jäletuseks olema; **to ~ of money** *sl.* pururikas olema; **to ~ out** välja haisutama, haisuga välja ajama; **to make** (*or* **raise**) **a ~** *Am. sl.* skandaali tegema

stinkard ['stiŋkəd] *s. dial., arh.* haiseja, haisutaja (= **stinker**); (*mingi*) haisev loom; *piltl.* närukael

stink-ball ['stiŋkbɔ:l], **-pot** [-pɔt] *s.* haisupomm; *ka* (vastik) närukael

stinker ['stiŋkə] *s.* haiseja, haisutaja; (*mingi*) haisev loom *või* lind; *er. zool.* hiidmarukas; *sl.* sigaret; *sl.* midagi närust *või* viletsat; *Am. sl.* närukael, närune (*või* vastik) isik

stink-horn ['stiŋkhɔ:n] *s. bot.* tanuseen (*või* mõni muu lehkav seen)

stinking ['stiŋkiŋ] *a.* haisev, lehkav; *sl.* närune, vastik

stinko ['stiŋkou] *a. Am. sl.* purujoobnud, lakku täis

stinkpot ['stiŋkpɔt] = **stink-ball**

stinky ['stiŋki] *a.* (**-ier, -iest**) haisev, lehkav, vinav

stint I [stint] **1.** *v. t. & i.* (*midagi*) napilt andma, piirama, (*kedagi*) napilt varustama (*millegagi* **in, of**); koonerdama, ihnutsema; **2.** *s.* piiratus, nappus, napilt andmine; (määratud) tööülesanne ◇ **without ~** piiramatult, ohtralt; **to do one's (daily) ~** oma tööülesannet täitma

stint II [stint] *s. zool.* väikerisla; värbrisla

stipend ['staipend] *s.* palk, kindel (*er. väike*) töötasu; (abi)kirikuõpetaja palk

stipendiary [st(a)i'pendiəri] **1.** *a.* (kindla)palgaline; **2.** *s.* palgaline politseikohtunik (= **~ magistrate**) *või* (abi)kirikuõpetaja

stipple ['stipl] **1.** *v. i. & t.* punkt(eer)ima, punktgraveerima; **2.** *s.* punkt(iir)gravüür (= **~ engraving**)

stipulate ['stipjuleit] *v. t. & i.* (**-tor**) tingimuseks seadma; tingimusena nõudma (*et* **that**), kokku leppima, kindlaks määrama, stipuleerima ◇ **to ~ for** (kindla) tingimusena nõudma, välja tingima; **of the -ed quality** nõutud (*või* kokkulepitud) kvaliteedis

stipulation [stipju'leiʃ(ə)n] *s.* (kokku)lepe, stipulatsioon; *er.* (oluline) eritingimus, piirav tingimus, klausel

stipule ['stipju:l] *s. bot.* abileht

stir I [stə:] **1.** *v. t. & i.* (**-rr-**) liigutama (*ka piltl.*); ergutama, õhutama (**up**); ümber liigutama, segama; liikuma, liigatama; **2.** *s.* liigatus, liigutus, liikumine; erutus, ärevus ◇ **~ your stumps!** *fam.* liiguta jalgu!, käi kiiremini!; **I cannot ~ him from his resolve** ma ei suuda teda ta otsuses kõigutada; **to ~ the fire** tuld kohendama; **to ~ the blood** meeli ergutama, innustama, vaimustust tekitama; **to ~ about** jalul olema, askeldama (*vrd.* **~-about**); **to ~ up sedition** ülestõusu õhutama; **he never ~s out of the house** ta ei tõsta jalgagi majast välja; **give it a ~** liiguta seda veidi; **to make a great ~** suurt ärevust tekitama

stir II [stə:] *s. sl.* pogri, «soolaputka», vangla

stir-about ['stə:rəbaut] **1.** *s.* kaera- *või* maisijahupuder; *ka* askeldus; askeldaja; **2.** *a.* askeldav, toimekas

Stirling ['stə:liŋ] *pn.*

Stirlingshire ['stə:liŋʃ(i)ə] *pn.*

stirring ['stə:riŋ] *a.* erutav, liigutav, ärev

stirrup ['stirəp] *s.* jalus (*sadulal*) ◇ **to be firm in one's ~s** kindlalt sadulas istuma (*ka piltl.*)

stirrup-bone ['stirəpboun] *s. anat.* jalus (*kuulmeluukene keskkõrvas*)

stirrup-cup ['stirəpkʌp] *s.* (*ratsanikule ulatatav*) jumalagajätupeeker

stirrup-leather ['stirəpleðə], **-strap** [-stræp] *s.* jaluserihm

stitch [stitʃ] **1.** *s.* piste; torkav valu (*küljes*); *tekst.* nõela- *või* tikkimispiste; (*kudumi*) silm, aas; **2.** *v. t. & i.* (pistetega) õmblema, tikkima, teppima ◇ **to drop a ~** (*kudumisel*) silma maha laskma; **to take up a ~** (*kudumisel*) silma üles võtma; **he has not a ~ on** tal pole hilpugi seljas; **he has not a dry ~ on (him)** ta on läbimärg; **to take the ~es out of a wound** haavast (õmblus)niite kõrvaldama; **a ~ in time saves nine** *vanas.* väike töö, mis tehtud õigel ajal, säästab palju vaeva tulevikus

stitchwort ['stitʃwə:t] *s. bot.* tähthein (*teatavad liigid*)

stithy ['stiði] *s. arh. poeet.* alasi (= **anvil**); sepikoda (= **forge**)

stiver ['staivə] *s.* kross, pisimünt ◇ **not worth a ~** pole krossigi väärt

stn. *lüh.* = **station**

stoat I [stout] *s. zool.* kärp, lahits, suur nirk (*er. pruunis suvekuues); vrd.* **ermine**

stoat II [stout] *v. t.* peitnõeluma, (*rebendit, riideääri jne.*) nähtamatute pistetega kokku õmblema

stochastic [stɔ'kæstik] *a. mat.* stohhastiline, tõenäone, juhuslik ◇ **~ independence** stohhastiline sõltumatus, statistiline sõltumatus; **~ process** stohhastiline protsess, juhuslik protsess; **~ programming** stohhastiline plaanimine

stock [stɔk] **1.** *s.* tüvi (*ka piltl.*); tüvik, tüves; *van.* känd; tüvikond, tõug, sugukond; *aiand.* pookealus; *aiand.* levkoi (= **~ gilliflower**); *bot.* (lühike) risoom (= **rootstock**); (vanamoeline) kõva krae, *er.* (meeste) vormikaelus; (*tööriista*) vars; (*püssi*) laad; (*ankru*) tugi, tokk; *pl.* (*ehitusel oleva laeva*) tugipakud; *pl. mer. ka* staapel; *pl. aj.* jalapakud (*vanaaegne karistusriist*); varu, tagavara, ladu; põhivaru; tarbevara, (*er. põllumajanduslik*) inventar; elusinventar, kariloomad, veised; *kok.* fond, põhipuljong (*supi või kastme valmistamiseks*); *maj.* fond, põhivara, tagavarakapital; aktsiakapital, *Am.* aktsia (= **share**); **(the ~s)** *maj.* fundeeritud riigivõlg; *atrib.* varu-, varuks olev, tagavara-, laos olev; põhi-; *piltl.* tavaline, (*nalja kohta*) kulunud; **2.** *v. t.* põhi- *või* tarbevaraga varustama (**with**); tagavaraks (*või* laos) pidama ◇ **to be on the ~s** *mer.* (*laeva kohta*) staaplis olema, ehitusel olema; *piltl.* ettevalmistusel olema; **~s and stones** kivid ja kännud, eluta esemed; *piltl.* tuimad inimesed; **in ~** laos, tagavaraks; **out of ~** laost otsas, läbimüüdud; **~ in hand** käepärast olev tagavara, müügil olev tagavara (*vrd.* **~-in-trade**); **to set great ~ by** (*millestki*) suuresti lugu pidama, (*millelegi*) suurt tähtsust omistama; **to take ~ of** (*millegi*) inventuuri tegema; *piltl.* takseerima, hindama, (hindavalt) vaatlema, ülevaadet andma; **to take ~ in** (*millegi*) aktsiaid ostma; *piltl.* (*millestki*) huvitatud olema; **~ company** *maj. er. Am.* aktsiaselts (= **joint-~ company**); *teatr.* põhinäitetrupp, (*teatava teatri*) alaline näitetrupp; **~ exchange** *maj.* fondibörs, väärtpaberite

börs; *er.* **the S- Exchange** Londoni fondibörs; **rolling ~** veerem, veerev koosseis

stockade [stɔ'keid] **1.** *s.* palkaed, -tara; *mil.* estakaad, vaitõke; **2.** *v. t.* **(-dable)** palkaiaga kindlustama

stock-breeder ['stɔkbri:də] *s. põll.* loomakasvataja

stockbroker ['stɔkbroukə] *s.* börsimaakler

stockdove ['stɔkdʌv] *s. zool.* õõnetuvi, melekas

stock-farm ['stɔkfɑ:m] *s.* looma(kasvatus)farm, karja(kasvatus)farm, -majand

stock-farmer ['stɔkfɑ:mə] = **stock-breeder**

stockfish ['stɔkfiʃ] *s.* (*päikese käes*) kuivatatud tursk (*või mõni muu kala*), rahnkala, rootskäär

stockholder ['stɔkhouldə] *s. Am.* aktsionär (= **shareholder**); *Austr.* karja(kasvatus)farmi omanik

Stockholm ['stɔkhoum, -houlm] *pn.*

stockinet ['stɔkinet] *s. tekst.* stokinett (*teatav trikooriie, er. aluspesu jaoks*)

stocking ['stɔkiŋ] *s.* sukk ◇ **in one's ~s** (*or* **~-feet**) sukis, sukaväel; **horse with a white ~** valge alasäärega hobune

stockinged ['stɔkiŋd] *a.* sukastatud, sukkadega varustatud

stock-in-trade ['stɔkin'treid] *s.* (kauba)tagavara, kaubavaru, laos olevad kaubad (*ka piltl.*)

stockist ['stɔkist] *s. maj.* angrookaupmees (*teataval erialal*)

stock-jobber ['stɔkdʒɔbə] *s.* börsispekulant; *Am.* börsimaakler (= **stockbroker**)

stock-market ['stɔkmɑ:kit] *s.* väärtpaberite (*või* aktsiate) turg; börsitehingud

stockpile ['stɔkpail] **1.** *s.* (suurem) tagavara, reserv, varu; **2.** *v. t.* (tagavaraks) varuma, (suuremaid) varusid soetama ◇ **arms ~s** relvavarud

Stockport ['stɔkpɔ:t] *pn.*

stock-pot ['stɔkpɔt] *s. kok.* pada (*või* kastrul) põhipuljongi keetmiseks

stock-raising ['stɔkreiziŋ] *s.* karjakasvatus, *er.* veisekasvatus

stockrider ['stɔkraidə] *s. Austr.* ratsakarjus

stock-still ['stɔk'stil] *a. & adv.* (täiesti) liikumatu(lt)

stock-taking ['stɔkteikiŋ] *s.* inventuur, inventuuritegemine; *piltl.* hindav vaatlus *või* ülevaade

Stockton ['stɔktən] *pn.*

Stockwell ['stɔkw(e)l] *pn.*

stock-whip ['stɔk(h)wip] *s.* (lühivarreline) nuut, kantsik

stocky ['stɔki] *a.* **(-ier, -iest; -ily, -iness)** jässakas, jändrik, töntsakas

stock-yard ['stɔkjɑ:d] *s.* karjaõu; *Am. er.* tapamaja karjatarandik

Stoddard ['stɔdəd] *pn.*

stodge [stɔdʒ] *õpil. sl.* **1.** *s.* koormav kõhutäis, raskesti seeditav toit; **2.** *v. t.* pugima, vohmerdama, ahnelt õgima

stogdy ['stɔdʒi] *a.* **(-ier, -iest; -ily, -iness)** (*toidu kohta*) raske, raskesti seeditav; (*stiili kohta*) ülekoormatud, raskepärane, kohmakas, igav

stoep [stu:p] *s. L.-Aafr.* (*maja ukse ees asetsev*) treppveranda; *vrd.* **stoop** II

stogy, -gie ['stougi] *s. Am.* (*teatavat liiki*) raske poolsaabas; odav (pikk ning peenike) sigar

stoic ['sto(u)ik] **1.** *s.* stoik; **2.** *a.* stoiline; *filos.* (S-) stoikule (*või* stoitsismile) omane; = *järgm.*

stoical ['sto(u)ik(ə)l] *a.* **(-lly)** stoiline, kindlameelne, külmavereliselt rahulik

stoichiometry ['stɔiki'ɔmitri] *s. keem.* stöhhiomeetria

Stoicism ['sto(u)isizm] *s. filos.* stoitsism, stoikute õpetus; (s-) stoilisus, kindlameelsus, külmavereline rahu

stoke I [stouk] *v. t. & i.* (*tuld*) kohendama, (*aurukatelt*) kütma, (katla)kütjaks olema, (kâtla)kütjana töötama; *fam.* töövaheajal sööma

Stoke II [stouk] *pn.*

stoke-hold ['stoukhould] *s.* (*auriku*) katla-(kütmis)ruum

stoke-hole ['stoukhoul] *s.* katla(kütmis)-ruum (= **stoke-hold**); (*aurukatla*) koldeava

stoker ['stoukə] *s.* (katla)kütja; *tehn.* stooker, koldetäitur

Stokes [stouks] *pn.*

stole I [stoul] *s.* stoola (*r.-kat. või anglikaani vaimuliku õlavöö*); kitsas pikk naistesall

stole II [stoul] *vt.* **steal**

stole III [stoul] = **stolon**

stolen ['stoul(ə)n] *vt.* **steal**

stolid ['stɔlid] *a.* (**~er, ~est**) tuim, pikatoimeline, raskepärane; vankumatult rahulik

stolidity [stɔ'liditi] *s.* tuimus, pikatoimelisus, raskepärasus, aeglus; vankumatu rahulikkus

stolon ['stoulɔn], **stole** [stoul] *bot.* võsund, stoolon

stoma ['stoumə] *s.* (*pl.* **-mata**) *bot.* õhulõhe

stomach ['stʌmək] **1.** *s.* magu, kõht; isu, kalduvus, lust (*millekski* **for**); **2.** *v. t.* (*toitu*) sallima, neelata ning seedida suutma; *piltl.* välja kannatama, taluma, ilgema ◇ **to turn smb.'s ~** kedagi oksele ajama; **I have no ~ for** mul ei ole (*millekski*) vähimatki lusti; **proud** (*or* **high**) **~** *arh.* uhkus, upsakus; **I cannot ~ this** ma ei suuda seda seedida, ma ei suuda sellega leppida

stomach-ache ['stʌməkeik] *s.* kõhuvalu

stomacher ['stʌməkə] *s. aj.* (*naistepihiku sageli kalliskividega kaunistatud kolmnurkne*) esilapp; (*sellise esilapiga*) pihik

stomachic [stə'mækik] **1.** *a.* (**-ically**) mao-, kõhu-, seedimis-, isu-; **2.** *s.* kõhurohi

stomach-pump ['stʌməkpʌmp] *s.* maopump, maosond, maosifoon

stomatitis [stoumə'taitis] *s. med.* suupõletik, stomatiit

stomatology [stoumə'tɔlədʒi] *s. med.* stomatoloogia

stomp [stɔmp] *Am.* **1.** *v. i.* tampima, trampima (= **stamp**); **2.** *s.* tampimine, trampimine; *er. fam.* trampiv džäss(tants)

stone [stoun] **1.** *s.* kivi (*ka med. ja piltl.*); (*luuviljalise taime*) luu, kivi, luuseeme, (kõva) seeme; (rahe)tera; (*pl.* **~**; *lüh.* **st.**) stone (*inglise kaaluühik = 14 pounds = 6,35 kg*; *tarvit. er. kehakaalu mõõtmiseks*); *atrib.* kivist, kivi-; **2.** *v. t.* (**-nable**) kividega pilduma *või* surnuks viskama; kividega vooderdama *või* sillutama; (*puuviljast*) kive (*või* seemneid) kõrvaldama ◇ **to break ~s** kive purustama (*teetegemiseks; tarvit. sag. vaevarikka töö piltliku näitena*); **to leave no ~ unturned** kõike võimalikku tegema (*millekski* **to**); **to throw ~s at** kividega pilduma (*ka piltl.*); **a ~'s cast** (*or* **throw**) kiviviskekaugus; **within a ~'s throw** kiviviskekaugusel, üsna lähedal; **the S- Age** kiviaeg; **~ jug** *sl.* «soolaputka», vangla

stone-blind ['stoun'blaind] *a.* täitsa pime

stone-broke ['stounbrouk] *Am.* = **stony-broke**

stonechat ['stountʃæt] *s. zool.* kaelus-kadakatäks; *vrd.* **whinchat**

stone-cold ['stoun'kould] *a.* kivikülm, jääkülm

stone-crop ['stounkrɔp] *s. bot.* kukehari

stone-dead ['stoun'ded] *a.* täitsa surnud, surnud kui nott

stone-deaf ['stoun'def] *a.* umbkurt, päris kurt

stone-fly ['stounflai] *s. zool.* kevik

stone-fruit ['stounfru:t] *s. bot.* luuvili

Stonehaven ['stounheivn] *pn.*

Stonehenge ['stoun'hendʒ] *pn.*

stonemason ['stounmeisn] *s.* kiviraiuja, -raidur, -tahuja; (kivimüüre ehitav) müürsepp

stone-pine ['stounpain] *s. bot.* piinia, itaalia mänd; alpi seedermänd

stone-pit ['stounpit] *s.* kivimurd, kivikarjäär

stone-quarry ['stounkwɔri] = *eelm.*

stonewaller ['stounwɔ:lə] *s.* (*kriketimängus*) liialt ettevaatlik väravakaitsja, ainult kaitsemängu mängija; *piltl., er. Austr.* obstruktsioonitegija (*parlamendis*)

stoneware ['stounwɛə] *s.* kivinõud, (*ränimullasest savist põletatud*) savikaup

stonework ['stounwə:k] *s.* kivimüüritis

stonewort ['stounwə:t] *s. bot.* mändvetikas

stony ['stouni] *a.* (**-ier, -iest; -ily, -iness**) kivine; kivirikas, -rohke; kivikõva, kivistunud, tardunud; *sl.* = **~-broke** ◇ **~-broke** *sl.* täitsa pankrotis, täiesti rahatu; **~-hearted** kõvasüdameline

stood [stud] *vt.* **stand**

stooge I [stu:dʒ] **1.** *s. Am. sl.* pilkealune, narr, tola; (*kellegi*) pime tööriist, kuulekas käsilane; *ka* nuhk, provokaator (= **stool-pigeon**); **2.** *v. i.* pilkealusena (*või* tolana) toimima (*er. teatr.*); (*kellegi*) kuulekaks käsilaseks olema (**for**)

stooge II [stu:dʒ] *av. sl.* **1.** *s.* õpilaslendur; **2.** *v. i.* õppelende tegema, ringi lendlema (**about, around**)

stook [stuk] *Š., P.-Ingl.* **1.** *s.* (vilja)hakk (= **shock** I); **2.** *v. t.* (*vihke*) hakkidesse seadma

stool [stu:l] *s.* järg (-ri), iste, pink, taburett; öötool, (*toolisse asetatud*) ööpott (= **close-~, night-~**); *med.* roojamine, defekatsioon; väljaheited; võsusid ajav känd, ületalve püsiv taimeosa, juuremugul; *Am. sl.* = **~-pigeon** ◇ **~ of repentance** patukahetsejapink (*ka piltl.*); **to fall between two ~s** kahe tooli vahele istuma (*piltl.*)

stoolie ['stu:li] = *järgm.*

stool-pigeon ['stu:lpidʒ(ə)n] *s.* peibutustuvi; nuhk, provokaator

stoop I [stu:p] **1.** *v. i. & t.* küüruma, kühmuma, kummarduma, kummargil olema; küüru (*või* kühmu, kummargile) tõmbuma *või* tõmbama; küütsutama, küürus (*või* kühmus) käima *või* olema; alanduma (*millenigi* **to**; *et midagi teha* **to do**); *arh.* alla sööstma (*er. röövlinnu kohta*; = **swoop down**); **2.** *s.* küürus- (*või* kühmus-, küütsus)olek; *arh.* allasööst (= **swoop**) ◇ **to ~ to conquer** teatava enesealanduse abil võitu saavutama; **to have (walk with) a ~** kühmus olema (käima)

stoop II [stu:p] *s. Am.* (*maja ukse ees asetsev*) treppveranda; *vrd.* **stoep**

stoop III [stu:p] = **stoup**

stop [stɔp] **1.** *v. t. & i.* (**-pp-**) peatama, sulustama, kinni toppima (**up**); tõkestama, takistama (*midagi tegemast* **from doing**); seiskama, seisma panema; (*hammast*) plommima, plombeerima; *muus.* (*vastava klapi või registri abil*) helikõrgust (*või* helivärvingut) muutma; toppama, stoppama; peatuma, sulustuma; tõkestuma, takistuma; lakkama, järele jätma (*midagi tegemast* **doing**); *fam.* peatuma, viibima; **2.** *s.* peatus, toppamine; tõkestus, takistus, sulustus; *fon.* sulghäälik, klusiil (= **~ consonant**); seisak, paus; peatusmärk, kirjavahemärk; punkt (= **full ~**); *fot.* diafragma; (*puhkpilli*) ventiil, klapp, (*oreli*) register (*ka piltl.*) ◇ **I -pped** (*v. i.*) **to talk** ma peatusin (*või* jäin seisma), et juttu ajada; **I -pped** (*v. t.*) **talking** ma lakkasin rääkimast; **~ talking!** jäta (*või* jätke) jutuajamine!, ole (*või* olge) vait!; **to ~ at** (*millegi eest*) tagasi põrkama *või* kohkuma; **to ~ a bullet** (*or* **shell**) *sõd. sl.* surma (*või* haavata)saama; **to ~ by** (*or* **in**) *Am.* sisse astuma, külastama (= **to look in, to drop in**); **to ~ dead** järsku peatuma; **to ~ one's ears** oma kõrvu kinni toppima, mitte kuulama; **~, look, listen!** *Am.* hoia rongi eest! (*hoiatussilt, er. autosõitjaile*); **to ~ smb.'s mouth** kellegi suud kinni toppima (*ka piltl.*); **to ~ off** (*or* **over**) *Am.* reisi ajutiseks katkestama (*er. raudteel, selleks piletit tembeldada lastes*); **to ~ payment** maksmisest loobuma, ennast maksujõuetuks tunnistama; **to ~ short** järsku (enne lõppu) peatuma; **to ~ the way** teed sulgema, teel takistuseks olema; **~ thief!** võtke varas kinni!; **at a ~** (ajutiselt) peatatud, seisma pandud; **to bring (come) to a ~** seiskama, peatama (seiskuma, peatuma); **to put a ~ to** (*millelegi*) lõppu tegema

stop-(and-)go ['stɔp(ən)gou]: **~ sign** [sain] *s. Am. fam.* (valgus)foor (= **traffic signals**)

stop-cock ['stɔpkɔk] *s.* sulge(mis)kraan; *ka* sulge(mis)ventiil (= **stop-valve**)

stope [stoup] *mäend.* **1.** *s.* (koristus)esi; **2.** *v. t.* kaevandama ◇ **overhead ~** laeastmeline esi; **underhead ~** põhjaastmeline esi

Stopford ['stɔpfəd] *pn.*

stopgap ['stɔpgæp] *s.* ajutine *või* hädaasetäitja; hädaabinõu

stop-go ['stɔpgou] = **stop-and-go**

stop-light ['stɔplait] *s.* (*mootorsõiduki*) stopptuli; (*valgusfoori*) punane tuli

stopover ['stɔpouvə] *s. Am.* peatus reisil; peatusõigusega (raudtee)pilet (= **~ ticket**)

stoppage ['stɔpidʒ] *s.* peatus, toppamine, stopang; tööseisak, streik; tõkestus, ummistus; (*millegi*) peatamine, kinnipidamine (**of**)

stopper ['stɔpə] **1.** *s. er.* topp, punn, (klaas)kork; topend; *tehn.* põkats, pärss; *mer.* stopper, pidur; **2.** *v. t.* topistama, topiga (*või* punniga) varustama *või* sulgema; kinni korkima ◇ **to put a ~ on** *piltl.* (*millelegi*) punni ette panema, (*midagi*) tõkestama; **~ hitch** *mer.* stoppersõlm

stopping ['stɔpiŋ] *s.* toppamine, peatus *jne.* (*vt.* **stop**); topis; *er.* (hamba)plomm ◇ **~-place** peatuskoht

stopple ['stɔpl] *haruld.* **1.** *s.* topp, punn, kork (= **stopper**); **2.** *v. t.* topistama, kinni korkima

stop-press ['stɔppres] *s.* (*ajalehte trükkimise ajal vahelepandavad*) viimased uudised (=

~ **news**); *atrib.* trükkimise ajal vahelepandud

stop-valve ['stɔpvælv] *s. tehn.* sulge(mis)ventiil

stop-watch ['stɔpwɔtʃ] *s.* stopper(kell)

storage ['stɔ:ridʒ] *s.* ladustamine, ladustus, (*kauba*) ladustusviis; laoruum, ladu; hoiulolek; hoidla; laoraha; varumine, tääramine, talletamine, salvestamine, salvestus; salvestis; mälu(seade); *el.* akumuleerimine ◇ **cold** ~ külmutuskapis (*või* -ruumis) säilitamine; ~ **basin** vee(varu)hoidla, (vee)reservuaar; ~ **battery** *el.* aku(patarei), *er.* autoaku; ~ **cell** *el.* akuelement; ~ **item** säilik, säilitusüksus (*arhiivis jms.*); ~ **tank** kogumismahuti; ~ **yard** laoplats, lahtine (kauba)ladu

storax ['stɔ:ræks] *s. bot., keem.* stüüraks; ◇ **liquid** ~ *farm.* bensoepalsam

store [stɔ:] **1.** *s.* varu, tagavara, täär; *arh.* hulk (*midagi* **of**); (kauba)ladu; *pl.* kaubamaja, universaalkauplus; *Am.* kauplus, pood (= **shop**); *pl.* (*sõjaväe*) varustus, proviant; **2.** *v. t.* (**-rable**) varuma, täärama, talletama, tagavaraks koguma, salvestama (**up**); ladustama; (*millelegi*) (lao)ruumi andma, (*midagi*) mahutama; varustama (*millegagi* **with**) ◇ **department** ~ *er. Am.* kaubamaja, universaalkauplus; **in** ~ varuks, tagavaraks; **to be in** ~ **for smb.** kellegi jaoks tagavaraks olema, kellelgi üllatusena ees seisma; **to set (great)** ~ **by** (*or* **on**) kõrgelt hindama, tähtsaks pidama; ~ **cattle** *põll.* nuumamiseks varutav kari; ~ **clothes** *Am.* poeriided, valmisriided

storehouse ['stɔ:haus] *s.* laohoone, ait; varaait, varamu (*ka piltl.*); rikkalik allikas (*midagi* **of**)

storekeeper ['stɔ:ki:pə] *s.* laohoidja, aidamees; *Am.* poepidaja, poodnik (= **shopkeeper**)

store-room ['stɔ:rum] *s.* laoruum, (*tagavarade*) hoiuruum; panipaik

storeship ['stɔ:ʃip] *s. mer.* varustuslaev

storey, -ry ['stɔ:ri] *s.* korrus, (maja)kord ◇ **he is wrong in the upper** ~ *nalj.* tal ei ole ülemisel korral kõik korras, ta on peast põrunud

-storeyed, -storied I ['stɔ:rid] *a.* (*teatava arvu*) -korruseline, -kordne (*näit.* **a three-~ house** kolmekorruseline maja)

storied II ['stɔ:rid] *a.* lugudes (*er.* muinaslugudes) *või* ajaloos kuulus; legendaarne; *poeet.* ajalooliste piltidega kaunistatud; *vrd.* **story** II

storiette [stɔ:ri'et] *s. Am.* lühijutt, novellett

stork [stɔ:k] *s.* toonekurg ◇ **~'s-bill** *bot.* kurekael; *ka* pelargoon

storm [stɔ:m] **1.** *s.* torm, maru, raju (*ka piltl.*); pikseilm, äike; *Am.* äge vihmavaling *või* lumesadu; maruline (*kiiduavalduste, pahameele jms.*) puhang; tormijooks; **2.** *v. t. & i.* (*kindlust*) ründama, ründvallutama, tormijooksul võtma; tormama, tormitsema, marutsema; raevutsema (*kellegi peale* **at**); *Am.* rängalt vihma (*või* lund) sadama ◇ **to raise a** ~ lärmi tõstma; **to take by** ~ ründvallutama, tormijooksuga võtma; ~ **in a tea-cup** torm veeklaasis, tühine ärevus

storm-beaten ['stɔ:mbi:tn] *a.* tormist (*või* tormidest) piitsutatud (*ka piltl.*)

storm-bound ['stɔ:mbaund] *a.* tormivangis

storm-centre, *Am.* -ter ['stɔ:msentə] *s. meteor.* tormikese

storm-cloud ['stɔ:mklaud] *s.* äikese- *e.* kõuepilv (*ka piltl.*)

storm-cock ['stɔ:mkɔk] *s. zool.* hoburästas (= **missel-thrush**); *ka* hallrästas *või* roherähn

storm-lantern ['stɔmlæntən] *s.* tormilatern

Stormont ['stɔ:mənt] *pn.*

Stormonth ['stɔ:mʌnθ] *pn.*

storm-sail ['stɔ:mseil] *s. mer.* tormipuri

storm-tossed ['stɔ:mtɔst] *a.* tormist (*või* tormidest) vintsutatud *või* vintsutatav (*ka piltl.*)

storm-troops ['stɔ:mtru:ps] *s. pl. mil.* ründerühmad

stormy ['stɔ:mi] *a.* (**-ier, -iest; -ily, -iness**) tormine; tormiline; tormikas, marune, maruline (*ka piltl.*); äge; tormi- ◇ ~ **petrel** *zool.* tormipääsu

Stornoway ['stɔ:nəwei] *pn.*

stort(h)ing ['stɔ:tiŋ] *s.* storting (*Norra parlament*)

story I ['stɔ:ri] = **storey**

story II ['stɔ:ri] *s.* lugu; elu- *või* arenemislugu, (*teatava nähtuse*) ajalugu; jutt, jutustus; (*näidendi, pikema jutu jne.*) sündmustiku kokkuvõte; *Am.* uudisteade, raadio- *või* ajalehesõnum; kuuldus; *er. lastek.* väljamõeldis, vale ◇ **a land famed in** ~ rahvapärimuses (*või* muinaslugudes) kuulus maa; **according to his** ~ tema jutu järgi; **stories within a** ~ *kirj.* raamjutustus; **the** ~ **goes** räägitakse; **to make a long** ~ **short** lühidalt öeldes; **it is another** ~ **now** nüüd on asjad hoopis teisiti; **but that is another** ~ kuid too on hoopis iseasi; ~ **of philosophy (literature, etc.)** filosoofia (kirjanduse jne.) ajalugu

story-book ['stɔ:ribuk] *s.* (*er. laste*) juturaamat

story-teller ['stɔ:ritelə] *s.* (elukutseline) jutuvestja, juttude jutustaja (*er. idamail*); jutukirjanik; *er. lastek.* luiskaja, valetaja

Stothard ['stɔðəd] *pn.*

Stoughton ['stɔ:tn] *pn.*

stoup [stu:p] *s. arh.* suur peeker *või* joogikann; *kirikl.* pühitsetud vee vaagen

Stour [stuə] *pn.*

Stourbridge ['stuəbridʒ, 'stauə-] *pn.*

stout [staut] **1.** *a.* vapper, söakas, südakas, mehine; tugev, tüse, toekas; vastupidav; kehakas, lihav, turske; **2.** *s.* porter ◇ ~**-hearted** südikas, südi, südakas, söakas, vapper

stove I [stouv] *s.* ahi; *ka* pliit (= **cooking** ~); köetav triiphoone (= ~**-house**); kuivatusahi ◇ **electric** ~ elektripliit; ~ **heating** ahiküte, ahjuküte; ~ **plant** *aiand.* kasvuhoonetaim; ~ **tile** ahjupott, pottkivi

stove II [stouv] *vt.* **stave** II

stove-pipe ['stouvpaip] *s.* ahjutoru; *Am. fam.* torukübar, silinder (= ~ **hat**); *Am. sl.* reaktiivlennuk

stover ['stouvə] *s. er. Am.* kuivsööt, söödapõhk; maisivarred (*loomasöödana*)

stow [stou] *v. t.* tihedasti pakkima; *er. mer.* stoovima, (korrapäraselt) laadima, lastima; täis pakkima (*millegagi* **with**) ◇ ~ **that!** *sl.* jäta järele!; **to** ~ **away** ära pakkima, kõrvale (*või* varjule) panema; *ka* jänest sõitma; **to** ~ **the anchor** *mer.* ankrut kinnitama (*merekindlalt*)

stowage ['sto(u)idʒ] *s. mer.* stoovimine, laadimine, lastimine; laadimisruum; laadimismaks

stowaway ['sto(u)əwei] *s.* jänes, piletita sõitja (*er. laeval*)

Stowe [stou] *pn.*

strabismus [strə'bizməs] *s. med.* strabism, kõõritus (= **squinting**)

Strabo ['streibou] *pn.* Strabon

Strachey ['streitʃi] *pn.*

Strad [stræd] = **Stradivarius**

straddle ['strædl] **1.** *v. t. & i.* (*jalgu*) harki ajama; harkjalu seisma *või* kaksiratsa istuma; *piltl.* kahe vastaspoolega ühendust säilitama; *mil.* (*tulistamisel*) harki (*või* kahvlisse) võtma; **2.** *s.* harkjalu seis; kaksiratsa istumine ◇ **-ling vault** *sport* harkhüpe

Stradivarius [strædi'vɛəriəs] **1.** *pn.*; **2.** *s.* (*lüh.* **Strad**) stradivaarius, Stradivari (*e.* Stradivariuse) viiul

strafe [stra:f, *Am.* streif] *sõd. sl.; briti keelepruugis van.* **1.** *v. t.* raskesti pommitama *või* kuulipildujate tulega üle külvama; *piltl.* ränka peapesu tegema *või* karistama; **2.** *s.* raske pommitus *või* tulistus; *piltl.* ränk peapesu *või* karistus

Strafford ['stræfəd] *pn.*

straggle ['strægl] *v. i.* (*rühmast, salgast, rivist*) laiali valguma, teistest maha jääma; (*taime kohta*) korrapäratult laiali kasvama

straggler ['strægl ə] *s.* (*rühmast*) laialivalguja; teistest mahajäänu; *er.* rivist mahajäänud sõdur; (ümber)uitaja, hulkur; korrapäratult laialikasvav taim

straight [streit] **1.** *a.* (**ly**-*lõpuline adv. haruld.*) õgev, sirge, otse-, otsene; sirgjooneline; korras; otsekohene, avameelne, aus; *Am.* (*viina kohta*) lahjendamata (= **neat**); **2.** *adv.* õkva, sirgelt, otse, otsejoones; suisa, lausa; otsekoheselt, avameelselt; *arh.* kohe, jalamaid; **3.** *s.* (**the** ~) (*millegi*) sirgjooneline osa, *er. sport* lõpusirge; sirgjoones olek ◇ ~ **angle** *mat.* sirgnurk; ~ **arch** *ehit.* kiilsillus; ~ **line** sirgjoon, sirge (*ka mat.*); **to come** ~ joonde minema (*ka piltl.*); **to go** ~ ausalt elama, mitte enam kuritegusid (*või* kelmusi) tegema; **to put things** ~ asju korda seadma; **a** ~ **face** (tehtult) tõsine ning tundeid varjav näoilme; **a** ~ **race (fight, game, etc.)** kõigest jõust pingutades peetav võidujooks (võitlus, mäng jne.); ~ **fight** *Am.* otsene (poliitiline) võitlus (*kahe vastaskandidaadi vahel*); ~ **away** *fam.*

otsemaid, otsekohe, jalamaid (*vrd.* **straightaway**); ~ **off** jalamaid, ilma pikema järelemõtlemiseta; ~ **on** otse edasi; ~ **out** otsekoheselt, avameelselt; ~ **ticket** *Am.* parteiprogramm ilma vähemagi muudatuseta; ühe partei poolt esitatud kandidaatide nimekiri; ~ **tip** *sl.* nõuanne (*või* märguanne) hästiinformeeritud allikast; **on the** ~ sirgjoones, otsejoones; *sl.* aus, korralik; **out of the** ~ sirgjoonest väljas

straightaway ['streitəwei] *Am.* **1.** *a.* otsene, otsejooneline; otsekohene, viibimatu; **2.** *s.* sirgtee; **3.** *adv.* otsemaid, otsekohe, jalamaid (= **straight away**)

straight-edge ['streitedʒ] *s. tehn.* rihtlatt, -laud

straighten ['streitn] *v. t. & i.* õgvendama, sirgestama; sirgu ajama (**up**); joonde ajama, korda seadma; õgvenema, sirgestuma, sirgenema; joonde saama

straightforward [streit'fɔ:wəd] **1.** *a.* otsekohene, -meelne, avameelne, aval; **2.** *adv.* õkva, otse

straightway ['streitwei] *adv. arh.* otsemaid, otsekohe, jalamaid

strain I [strein] **1.** *v. t. & i.* pingutama, pinguldama, pinetama (*ka piltl.*); ülepingutusest vigastama, nikastama; pingutatult püüdlema (*midagi* **after**; *midagi teha* **to do**); suruma (*millegi vastu* **to**); kurnama, läbi kurna laskma, filtr(eer)ima; sundima, väänama, moonutama; **2.** *s.* pinge, pingutus, pinguldus; *tehn. ka* deformatsioon; nikastus; ◇ **to** ~ **at** (*millegi kallal*) sikutama, (*midagi*) kiskuma; **to** ~ **at a gnat** sääske kurnama; **to** ~ **oneself** ennast üle pingutama; **to** ~ **out** (*mustust*) välja kurnama; **nervous** ~ närvide ülepingutus; **working** ~ tööga ülekoormatus; ~ **gauge** *tehn.* tensomeeter; **this is** (*or* **puts**) **a great** ~ **on my resources** see kipub mul üle (rahalise) jõu käima

strain II [strein] *s. biol.* tüvi, tüvikond, liin; (iseloomustav) eritunnus, kalduvus, (loomu)laad; (*muusika või luule*) laad, viis; *er. pl.* viisid, muusika, värsid ◇ **in this** ~ selles toonis *või* laadis; **there is a** ~ **of madness in him** temas on kriipsuke hullumeelsust

strained [streind] **1.** *p. p.* pingutatud; nikastatud; kurnatud *jne.* (*vt.* **strain** I); **2.** *a.* pingutatud, pinev, sunnitud, ebaloomulik ◇ ~ **relations** terav vahekord; ~ **smile** sunnitud naeratus

strainer ['streinə] *s.* kurn, filter ◇ **suction** ~ imikurn

strait [streit] **1.** *a. arh.* ahas, kitsas (*tarvit. ainult teatavais ühendeis*); vali, range, karm; **2.** *s.* väin, merekitsus (*haril. pl.-is, er. pärisnime ees, näit.* **the S-s of Dover** Doveri väin); *pl.* kitsikus, raskus, häda ◇ **the** ~ **gate** *arh., piibl.* kitsas värav; ~ **jacket** (*or* **waistcoat**) hullusärk; **in great** ~**s** suures kitsikuses; **I am in** ~**s for money** ma olen rahapuuduses; **the S-s** Gibraltari väin (= **the S-s of Gibraltar**) *või er.* Malaka väin (= **the S-s of Malacca**); **S-s Settlements** *aj.* Malaka asundused

straiten ['streitn] *v. t. haruld.* kitsendama, piirama; kitsikusse viima ◇ **in** ~**ed circumstances** kitsastes oludes; **I am** ~**ed for money** mul on rahalisi raskusi

strait-laced ['streitleist] *a.* kitsalt (*või* kõvasti) kinninööritud; kitsarinnaliselt vali, ülirange

stramonium [strə'mouniəm] *s. bot.* ogaõun (= **thorn-apple**); *farm.* ogaõunaleht (*astmavastane ravim*)

strand I [strænd] **1.** *s. lit.* rand, rannik; (**the S-**) üks Londoni peatänavaid; **2.** *v. t. & i.* (*laeva*) randa kinni ajama; randuma, randa kinni jooksma ◇ ~**ed** *piltl.* väljapääsmatus seisukorras, kitsikuses

strand II [strænd] *s.* (*köie*) keere, säie, pune, kee; (juukse)salk; *piltl.* iseloomujoon

strange [streindʒ] *a.* võõras, tundmatu (*kellelegi* **to**); võõrapärane, võõrik, võõrastav, kummaline, imelik, veider; *pred.* mittekodune, mitteharjunud (*millegagi* **to**) ◇ **there is nothing** ~ **about that** tolles ei ole midagi imelikku; **he is** ~ **to the work** ta ei ole selle tööga harjunud; **I feel** ~ **here** ma tunnen ennast siin ebakoduselt; ~ **particle** *füüs.* veider osake

stranger ['streindʒə] *s.* võõras, tundmatu; (*mingi asjaga*) harjumatu isik (**to**) ◇ **the little** ~ uus maailmakodanik, vastsündinu; **a perfect** ~ täiesti tundmatu isik; **to make a** ~ **of** külmalt kohtlema; **he is a** ~ **to fear** hirm on talle tundmatu; **to become a** ~ **to** (*millestki, kellestki*) võõrduma; **you are quite a** ~ **here** teid saab siin üsna harva näha

strangle ['stræŋgl] *v. t.* kägistama; *piltl.* lämmatama, summutama; *Am. ka v. i.* lämbuma

stranglehold ['stræŋglhould] *s.* (*maadluses keelatud*) kägistav haare; *piltl.* surmav haare, võim (*kellegi*) kõri kinni pigistada (**on**)

strangles ['stræŋglz] *s. pl.* (*tarvit. sg-na*) *vet.* nõlg, nõletõbi

strangulate ['stræŋgjuleit] *v. t.* (**-lable**) kägistama; *med.* stranguleerima, (*mingit elundit*) kinni pitsitama

strangulation [strængju'leiʃ(ə)n] *s.* kägistus; *med.* strangulatsioon, pitsumus, (*mingi elundi*) kinnipitsitus

Stranraer [stræn'rɑ:ə] *pn.*

strap [stræp] **1.** *s.* rihm; (*riide, naha jms.*) riba; (*sõjaväelase*) õlapael (= **shoulder-**~); (*rõiva, saapa jms.*) tripp; (**the** ~) rihmamine, rihmaga peksmine; = **strop**; **2.** *v. t.* (**-pp-**) rihmaga kinnitama; rihmama, rihmaga peksma; *med.* plaastriribadega kinnitama (**up**); = **strop**

straphanger ['stræphæŋgə] *s. fam.* (rippuvast rihmast kinnihoidev) istekohata sõitja (*trammis, bussis*)

strap-oil ['stræpɔil] *s. sl.* rihmamine, nahutamine

strappado [strə'peidou] **1.** *s.* (*pl.* **-os**) kõie otsas jõnksutamine (*piinamisena*); *ka* jõnksutamisvõllas (*vanaaegne piinariist*); **2.** *v. t.* kõie otsas jõnksutamise teel piinama

strapping ['stræpiŋ] **1.** *a.* tugevakondiline, kopsakas, priske; **2.** *s.* (ribadeks lõigatud) kleepplaaster (*haavasideme kinnituseks*); rihmamine, rihmaga peksmine; *vrd.* **strap**

strass [stræs] *s. tehn.* strass, pliiklaas (*vääriskivide järeletegemiseks*)

strata ['streitə, 'strɑ:tə] *vt.* **stratum**

stratagem ['strætədʒim] *s.* sõjakavalus, strateegem (*ka piltl.*)

strategic [strə'ti:dʒik, -'tedʒik] *a.* (**-ically**) strateegiline

strategist ['strætidʒist] *s.* strateeg (*ka piltl.*)

strategy ['strætidʒi] *s.* strateegia

Stratford ['strætfəd] *pn.*

strath [stræθ] *s. Š.* lai mäestikujõe org

Strathcona [stræθ'kounə] *pn.*

Strathmore ['stræθ'mɔ:] *pn.*

Strathspey [stræθ'spei] **1.** *pn.*; **2.** *s.* (**s-**) teatav šoti tants

strati ['streitai] *vt.* **stratus**

stratification [strætifi'keiʃ(ə)n] *s.* kihi(s)tamine, kihi(s)tumine, kihi(s)tus, stratifikatsioon

stratify ['strætifai] *v. t. & i.* (**-fiable**) kihi(s)tama, kihtidena asetama, stratifitseerima; kihi(s)tuma, kihtidena asetuma, stratifitseeruma

stratosphere ['streitəsfiə] *s. meteor.* stratosfäär

stratum ['streitəm, 'strɑ:təm] *s.* (*pl.* **-ta** [-tə]) *geol.* kiht, kihind; lade; *piltl.* ühiskonnakiht

stratus ['streitəs] *s.* (*pl.* **-ti** [-tai]) *meteor.* kihtpilv

straw [strɔ:] *s.* õlg (-le); õled; õlekõrs; kõrs; õlgkübar (= ~ **hat**); *atrib.* õlest, õlg-, õle- ◇ **I do not care a** ~ (*or* **two** ~**s**) ma ei hooli põrmugi (*millestki* **about**); **the last** ~ viimane õlekõrs (*midagi tühist, mis teeb raske koorma talumatuks või paneb kannatuse katkema*); **to catch** (*or* **snatch**) **at a** ~ (*or* **at** ~**s**) *piltl.* õlekõrrest kinni haarama; **man of** ~ *vt.* **man**; ~ **vote** *Am.* mitteametlikud proovivalimised

strawberry ['strɔ:b(e)ri] *s.* maasikas, *er.* aedmaasikas ◇ **wild** ~ metsmaasikas; **crushed** ~ tuhmpunane värvus; ~ **leaves** maasikalehed; *piltl.* hertsogiseisus (*hertsogikrooni ümbritsevate lehtede tõttu*)

strawberry-mark ['strɔ:b(ə)rimɑ:k] *s.* punane sünnimärk

strawberry-tree ['strɔ:b(ə)ritri:] *s. bot.* maasikapuu (= **arbutus**)

strawboard ['strɔ:bɔ:d] *s.* õlgpapp, jäme papp

straw-coloured ['strɔ:kʌləd] *a.* õlekarva, õlgkollane

strawy ['strɔ:i] *a.* (**-iness**) õlgne, õlene, õlgedest, õlg-; õlemaiguline

stray [strei] **1.** *v. i.* ära eksima, hälbima (*millestki* **from**); eksiteele sattuma; ümber ekslema; **2.** *s.* äraeksinud loom *või* laps; **3.** *a.* (*komp. & sup. puud.*) äraeksinud, hälbinud; eksiteele sattunud; juhuslik, üksik, ird-

streak [stri:k] **1.** *s.* triip, viir, sõõn, jutt (-ti), vööt; (*välgu*) sähvatus; *piltl.* iseloomujoon; **2.** *v. t. & i.* triibustama, triibuliseks tegema, viirutama, viiruliseks tegema; sähvatama; välkkiirelt lippama; *er. Am. sl.* rahvarikkas kohas alasti ümber lippama (*publiku õrritamiseks*) ◇ **bacon with ~s of fat and lean** vaheldumisi peki- ja taikihtidega peekon; **he has a ~ of obstinacy in him** temas on kriipsuke jonnakust

streaker ['stri:kə] *s.* triibustaja, viirutaja (*vt.* **streak 2.**); *er. Am. sl.* rahvarikkas kohas alasti ümberlippaja

streaky ['stri:ki] *a.* **(-ier, -iest; -ily, -iness)** triibuline, viiruline, sõõnane, jutiline, vöödiline

stream [stri:m] **1.** *s.* vool(us), hoovus; voog; oja, jõgi; merehoovus; vooluveekogu; **2.** *v. t. & i.* voolama, hoovama; voogama; (*vedelikku*) jooksma; (*lipu jms. kohta*) lehvima; lehvitama ◇ **against (with) the ~** vastu- (päri-) voolu; **up (down) ~** vastu- (päri-) vett; **a ~** (*or* **~s**) **of people** voolav rahvamurd; **~ing eyes** pisaraist ülevoolavad silmad

stream-anchor ['stri:mæŋkə] *s. mer.* hoovuseankur

streamer ['stri:mə] *s.* vimpel, (kitsas pikk) laevaplagu; lehviv pael; transparent, loosung'lipp; (virmaliste) valguskiir; *Am. sl.* üle mitme veeru ulatuv pealkiri; (*ajalehes*)

streamlet ['stri:mlit] *s.* ojake, jõeke

streamline ['stri:mlain] **1.** *s.* voolujoon; *atrib.* voolujooneline, voolujoonekujuline; **2.** *v. t.* voolujooneliseks tegema (*ka piltl.*)

streamliner ['stri:mlainə] *s.* voolujooneline rong (*või* auto, lennuk *jms.*)

streamy ['stri:mi] *a. haruld.* voolune, voolav; ojarikas; (*lipu, juuste jms. kohta*) lehviv

Streatham ['stretəm] *pn.*

street [stri:t] *s.* tänav, uulits; *atrib.* tänava-, uulitsa- ◇ **the S-** = **Fleet S-** (*Londoni ajakirjanduskeskus*), *Am.* = **Wall S-** (*New Yorgi börsitänav*); **in (*Am.* on) the ~** tänavail; **the man in the ~** tavaline kodanik; **on the ~s** «tänavail», prostitutsioonist elatuv; **this is (not) up my ~** *fam.* see on (ei ole) minu eri- *või* huviala; **not in the same ~ with** *fam.* (*kellegagi*) mitte võrreldav, (*kellestki*) märksa allpool *või* halvem; **to be ~s ahead of** (*kellestki*) tublisti ees olema (*milleski* **in**); **~ arab, ~ urchin** uulitsapoiss; **~ cries** tänavakaubitsejate hüüud; **~ inlet** restkaev; **~ orderly** tänavapühkija

streetcar ['stri:tka:] *s. Am.* trammivagun, tramm

street-door ['stri:tdɔ:] *s.* eesuks, paraaduks

street-sweeper ['stri:tswi:pə] *s.* tänavapühkija, *er.* tänavapühkimismasin

street-walker ['stri:twɔ:kə] *s.* uulitsatüdruk, prostituut

strength [streŋθ] *s.* tugevus, kõvadus, vastupidavus, kindlus; jõud ◇ **on the ~ of** (*millegi*) varal, (*millelegi*) toetudes; **they came in (great) ~** nad tulid suurel arvul; **in full ~** täies koosseisus; **position of ~** *pol.* jõupositsioon; **~ of mind** meelekindlus; **~ of purpose** sihikindlus

strengthen ['streŋθ(ə)n] *v. t. & i.* tugevdama, jõutama; kindlustama; tugevnema, jõuduma; kindlustuma ◇ **to ~ smb.'s hand** kedagi energilisele tegevusele õhutama

strenuous ['strenjuəs] *a.* jõudupingutav, pingutust nõudev, pingeline, pingne; tarmukas

strep [strep] *lüh. med.* = **streptococcus** ◇ **~ throat** (äge) neelupõletik, farüngiit

streptococcus [streptə'kɔkəs] *s.* (*pl.* **-cocci** [-'kɔksai, -'kɔkai]) *med.* streptokokk, ahelkokk

streptomycine [strepto'maisi:n] *s. farm.* streptomütsiin

stress [stres] **1.** *s.* rõhk (*lgv., ka füüs.*); rõhumine, vajutus, surve, pinge; stress; pingelolek, pinevus; *med.* (haiguslik) ärritatus; **2.** *v. t.* rõhutama; esile tõstma, alla kriipsutama, markeerima; pingestama ◇ **times of ~** rasked ajad; **to lay ~ on** rõhutama (*ka piltl.*); **allowable ~** *tehn.* lubatav pinge; **bending ~** *tehn.* paindepinge; **critical ~** *tehn.* kriitiline pinge, kriispinge; **internal ~** *füüs.* sisepinge

stressor ['stresə] *s.* stressor (*stressi põhjustaja*)

stretch [stretʃ] **1.** *v. t. & i.* sirutama, venitama, pingutama (*ka piltl.*); pinguldama, pingule tõmbama, pinetama; ulatama; sirutuma, venima, pingutama; ulatuma; *sl.* üles pooma; **2.** *s.* sirutus, venitus, pingutus; ringutus; ulatus; (*teatava suurusega*) tükk maad *või* teed, *er.* (sirge) teelõik; (määratud) ajavahemik ◇ **to ~ out** välja sirutama *või* sirutuma, välja venitama *või* venima; **to ~ oneself** ennast sirutama; ringutama; **to ~ one's legs** jalgu sirutama; **to ~ the law** seadust (pisut) väänama (*kellegi kasuks*); **to ~ a point** (määruse) punktist veidi üle minema; **at a** (*or* **one**) **~** ühe jutiga, vahetpidamata, järjest; **on the ~** pinevil, pingul; **with a ~ of imagination** kujutlusvõimet pisut pingutades; **to do one's ~** *sl.* (määratud aega) vangis istuma; **~ stockings** venivad sukad

stretcher ['stretʃə] *s.* sirutaja, venitaja; siruti, veniti; *er.* kanderaam; (*sõudepaadi*) jalatugi; *ehit.* pikikivi ◇ **~-bearer** haigete (*või* haavatute) kandja, sanitar

strew [stru:] *v. t.* (*pret.* **~ed**; *p. p.* **strewn** [stru:n], **~ed**) puistama, laiali puistama; üle puistama (*millegagi* **with**)

stria ['straiə] *s.* (*pl.* **-iae** [-aii:]) *biol., geol.* jutt (-ti), triip, vööt; vagu

striated [strai'eitid] *a. biol., geol.* jutiline, triibuline, vöödiline, vaoline ◇ **~ muscle** *anat.* vöötlihas

stricken ['strik(ə)n] **1.** *p. p. arh.* = **struck** (*vt.* **strike**); **2.** *a.* löödud, tabatud, rabatud (*millestki* **with**); (*loodusõnnetusest*) kannatada saanud ◇ **~ in years** elatanud, vana; **a ~ field** *arh., ret.* lahinguväli; **~ out** *Am.* mahatõmmatud, kustutatud

Strickland ['strikland] *pn.*

strickle ['strikl] *s.* riibepuu, (*ääretasa täitmisel tarvitatav*) triikpuu; terituspulk *või* luisk

strict [strikt] *a.* täpne; range, vali, nõudlik

strictly ['strik(t)li] *adv.* täpselt; rangelt, valjult, nõudlikult ◇ **~ speaking** täpselt rääkides, rangelt võttes

strictness ['strik(t)nis] *s.* täpsus; rangus, valjus, nõudlikkus

stricture ['strikt|ə] *s. haril. pl.* arvustav (*või* halvustav) märge *või* märkus (*millegi puhul* **on, upon**); *med.* striktuur, ahend; kitsaskoht; kitsendus

strictured ['strikt|əd] *a. med.* (haiglaselt) ahendunud

stride [straid] **1.** *v. i. & t.* (*pret.* **strode** [stroud]; *p. p.* **stridden** ['stridn], *arh.* **strid** [strid]; **-dable**) (pikil sammel) sammuma; (*millestki*) üle (*või* läbi) astuma; *haruld.* = **bestride**; **2.** *s.* (pikk) samm; sammupikkus ◇ **to take an obstacle in one's ~** hariliku sammuga (*mitte hüpet tehes*) takistust ületama; *piltl.* raskusest ilma suurema pingutuseta üle saama; **to get into one's ~** *piltl.* hoogsat töötempot saavutama; **to make great (rapid) ~s** suuri (kiireid) edusamme tegema (*milleski* **in**)

strident ['straidnt] *a.* kime, läbilõikavalt terav, kriiskav

strife [straif] *s. lit.* võitlus, heitlus; riid, tüli, vaen ◇ **racial ~** rassivaen

strike [straik] **1.** *v. t. & i.* (*pret.* **struck** [strʌk]; *p. p.* **struck**, *arh.* **stricken** ['strik(ə)n]; **-kable**) lööma (*ka kella kohta*); taguma; (*raha*) lööma, müntima; (*tuld, sädet*) välja lööma (*millestki* **out of**), (*tikku*) tõmbama; (*tiku kohta*) tuld võtma; (*taime kohta*) juurt võtma, juurduma; (*kala*) õnge otsa naksama; (*lippu, purje, telki*) alla laskma; (*mõõtu*) ääretasa riibama, triiki tõmbama; (*tööd*) katkestama, streikima hakkama; streikima (*millegi pärast* **for**; *millegi vastu* **against**); tabama, rabama, hämmastama; (*hämmastusega, hirmuga jne.*) täitma (**with**); (*kellelegi*) muljet jätma, tunduma, meeldima; meenuma, pähe tulema; (*millelegi*) sattuma, (*midagi*) juhuslikult leidma; *Am.* (*kuhugi*) saabuma; (*kuhugi*) suunda võtma, liikuma hakkama (**to**), ära pöörduma, kõrvale kalduma (**into, out of**); (*teatavat poosi, tooni*) võtma, omandama; (*arvete seisu, summat jne.*) välja arvestama, kokku võtma; **2.** *s.* streik, töötõrge; löök, *er.* (*pesapallis kaitsjale lubatud*) (tõrje)löök (*üks kolmest*); *mil.* löök, äkkrünnak, *er.* õhurünnak; (*mõõdu*) riibamine; riibepuu (= **strickle**); triiki tõmmatud viljamõõt (= **~-measure**), *er.* topeltvakk (= *2 bushels = 72,7 l*); *peam. Am.* maavara leid *või* (juhuslik) avastus; *piltl.* õnnelik leid, ootamatu edu; *geol., mäend.* (**kihi, soone**) rõhtsiht, rõhtsihijoon; *atrib.* streigi-; löögi-; triiki- ◇ **the clock** (*or* **it**) **has struck six** kell on kuus löönud; **the hour has struck for** tund on (*millekski*) tulnud (*ka piltl.*); **how does this ~ you?** missugune on teie mulje sellest, kuidas see tei-

le näib?; **to ~ a balance** arvete kokkuvõtet tegema (*ka piltl.*); hoopi andma; **to ~ a blow for** (*millegi*) kasuks võitlema, (*midagi*) kaitsma; **to ~ aside** kõrvale lööma; **to ~ at** (*millegi*) suunas lööma, (*millelegi, kellelegi*) hoope jagama (*ka piltl.*); **to ~ at the root of** (*millelegi*) hävitavat hoopi andma; **to ~ back** vastu lööma; **to ~ dumb** tummaks lööma; **to ~ down** maha (*või* siruli) lööma, langetama; **to ~ hands** *arh.* käsi kokku lööma (*kokkuleppe märgiks*); **to ~ home** (hoobiga) märki tabama, mõjusat hoopi andma; **to ~ in** sekka lööma, vahele segama; **to ~ into** (*teatavale teele, kõneainele jms.*) ära pöörduma, (*uut teguviisi, kõneainet jms.*) alustama; **to ~ lucky** õnnelikule (maavara)leiule sattuma; *piltl.* õnne tabama; **to ~ off** ära lööma, (*pead*) maha raiuma; maha kriipsutama; *trük.* tõmmiseid tegema, ära trükkima; (*midagi*) kiiresti koostama, improviseerima (*näit.* **he struck off an epigram in five minutes** ta koostas epigrammi viie minuti jooksul); **to ~ oil** õliallikale sattuma; *piltl.* midagi hästitasuvat leidma *või* leiutama, õnne tabama (*ka* **to ~ it rich**); **to ~ out** maha kriipsutama; välja mõtlema; liikuma (*er.* ujuma) hakkama (*millegi suunas* **for**); (*kella kohta*) lõpuni lööma; *Am.* (*pesapallis kaitsjat*) välja lööma, (*kaitsja kohta*) välja langema; **to ~ out of** (*millestki*) kõrvale kalduma; **to ~ root** juurt võtma, juurduma; **to ~ the eye** silma torkama, silmatorkav olema; **to ~ to** (*millegi*) poole suunda võtma (*näit.* **after a mile ~ to the right** pärast ühte miili võtke suund paremale); **to ~ up** ülespoole lööma; (*laulma, mängima jne.*) hakkama; (*tutvust, kokkulepet jms.*) sõlmima; **~ while the iron is hot** *vanas.* tao rauda siis, kui raud kuum on; **to be (go) on ~** streikima (streikima hakkama); **general ~** üldstreik; **sympathetic ~** solidaarsusstreik; **~ movement** streigiliikumine; **~ pay** (*or* **benefit**) ametiühinglastele määratud toetusraha streigi puhul; **~ struggle** streigivõitlus

strike-breaker ['straikbreikə] *s.* streigimurdja

striked [straikt] *a.* riibatud, triiki tõmmatud (*mõõdu kohta*)

strike-measure ['straikmeʒə] *s.* riibe- *e.* triikmõõt

striker ['straikə] *s.* lööja; pealelööja (*sepa abiline*); *tehn.* löökur, löökraud (*ka mil.*); *er.* streikija

striking ['straikiŋ] **1.** *a.* löövˇ; streikiv *jne.* (*vt.* **strike**); *er.* tabav, rabav, silmatorkav, -paistev; **2.** *s.* löömine; streikimine ◇ **~-distance** löömiskaugus, löögiulatus

strikingly ['straikiŋli] *adv.* tabavalt, rabavalt, silmatorkavalt, -paistvalt

string [striŋ] **1.** *s.* nöör, pael; (pilli)keel; **(the ~s)** keelpillid; nööri- *või* paelatäis (*midagi* **of**); *piltl.* rida, sari, jada, ahelik (*midagi* **of**); **2.** *v. t. & i.* (*pret. & p. p.* **strung** [strʌŋ]) nööridega (*või* paeltega) varustama; (*pilli*) keelestama, keeltega varustama; lükkima, nööri taha ajama (*ka piltl.*); pingutama, pingule tõmbama (**up**); ahelikuna liikuma; *Am. sl.* tüssama, ninapidi vedama ◇ **he has two ~s to his bow** tal on mitu rauda tules; **to pull the ~s** niiditõmbajaks olema; **to touch the ~s** kandlel (*või* harfil *jms.*) mängima; **his proposition has a ~ tied to it** *Am.* tema ettepanekul on oma konks (*s. o.* raskendav tingimus) juures; **a loan with no ~s attached** laen ilma koormavate lisatingimusteta; **~ band** keelpilliorkester; **~ bean** *Am. aiand.* aeduba, türgi uba (= **French bean**); **~ correspondent** (*ajalehe*) koosseisuväline korrespondent (= **stringer**); **to ~ up** *sl.* üles pooma

string-bag ['striŋbæg] *s.* võrkkott, kandevõrk

string-course ['striŋkɔ:s] *s. arhit.* vööndsimss

stringed [striŋd] *a.* nööridega (*või* paeltega) varustatud; *er. muus.* keelestatud, keel- ◇ **~ instruments** keelpillid

stringency ['strindʒ(ə)nsi] *s.* rangus, valjus, täpsus; kitsendatus

stringendo [strin'dʒendou] *adv. a. & s. muus.* stringendo, ägestudes, rutates

stringent ['strindʒ(ə)nt] *a.* range, vali, täpne; kitsendatud

stringer ['striŋə] *s.* (*pilli*) keelestaja, keelte pealetõmbaja; *ehit.* põskpuu, kaldtala; vöötala, sildetala; *mer., av.* stringer; *Am. ka* pikiliiper (*pikuti asetsev raudteeliiper*); (*ajalehe*) koosseisuväline korrespondent ◇ **~ bridge** talasild

string-halt ['striŋhɔ:lt] = **spring-halt**

stringy ['striŋi] *a.* **(-ier, -iest; -ily, -iness)** kiudjas, kiudne, kiuline; sooni(li)ne, vintske (*liha kohta*); veniv (*vedeliku kohta*)

strip I [strip] **1.** *v. t. & i.* **(-pp-)** paljaks kiskuma, maha koorima *või* kitkuma, raasima (**off, from**), paljaks laastama (*millestki* **of**); *tehn.* vormist vabastama; lahti rakestama, demonteerima; (*kruvil, mutril*) keeret maha (*või* üle) keerama; *mer.* maha taglastama, (*taglast*) maha võtma; (ennast) alasti võtma; **2.** *s. Am. sl.* = **strip-tease** ◇ **to ~ a cow** *põll.* lehma udarat tühjaks lüpsma; **-pped to the skin** ihualasti

strip II [strip] *s.* riba; liistak, kild, laast; *vt. ka* **air-~, landing-~** ◇ **~ cartoon** (ribana esitatav jutustav) pildisari, pildiriba (*vrd.* **comic strips**)

stripe [straip] **1.** *s.* triip, vööt, jutt, viir; verme; *mil.* käisepael, aukraadipael; *arh.* piitsahoop; *Am.* iseloomujoon, tüüp, liik; **2.** *v. t.* triibustama, triibuliseks (*või* vöödiliseks, jutiliseks) tegema, viirutama, viiruliseks tegema ◇ **he is a man of the Don Juan ~** *Am.* ta on Don Juani tüüpi mees

striped [straipt] *a.* triibuline, vöödiline, jutiline, viiruline

stripling ['stripliŋ] *s.* (poisi)volask, (pikk ja peenike) poisikeseohtu noormees

strip-tease ['stripti:z] **1.** *s.* striptiis (*soolotants järkjärgulise alastivõtmisega*); **2.** *v. i.* striptiisi tantsima

strive [straiv] *v. i.* (*pret.* **strove** [strouv], *p. p.* **striven** ['strivn]) püüdma (*midagi teha* **to do**), püüdlema, taotlema, pürgima, pürglema, jõudu pingutama (*millekski* **for**), võitlema (*millegi pärast* **after**; *millegi vastu* **against**; *millegagi* **with**)

striven ['strivn] *vt. eelm.*

strobe [stroub] = **strobo**

strobile ['stroub(a)il, -bail, 'strɔb-] *s. bot.* käbi; stroobil

strobo ['stroubou] *lüh. tehn.* = **stroboscope**

stroboscope ['stroubəskoup, 'strɔbə-] *s. tehn.* stroboskoop

strode [stroud] *vt.* **stride**

stroke [strouk] **1.** *s.* löök, hoop; rabandus, *er. med.* ajurabandus; (õnnelik) pööre, juhus; (*masinaosa*) käik; (sule-, pintsli-, sõude*jms.*) tõmme; *sport* juhtiv sõudja, pärasõudja; silitus, paitus; kriips, kriipsuke, kriipsutus; jutt (juti); **2.** *v. t. & i.* silitama, paitama; *sport* (pärasõudjana) sõudetakti andma ◇ **at a ~** ühel hoobil, ühe jutiga; **on the ~ of five** täpselt kell viis; **a ~ of lightning** välgusähvatus; **piston ~** *tehn.* kolvikäik; **a lucky ~, a ~ of luck** õnnelik juhus; **a ~ of genius** geniaalne mõte; **a ~ of the pen** sulekriipsutus, allkiri; **he has not done a ~ of work** ta ei ole teinud kriipsuväärtki tööd; **to ~ smb.** (*or* **smb.'s hair) the wrong way** kedagi vastu karva silitama (*peam. piltl.*)

stroll [stroul] **1.** *v. i.* (aeglaselt) jalutama; lonkima, luusima; (*näitetrupi kohta*) ringi rändama; **2.** *s.* (aeglane) jalutus, jalutuskäik; lonkimine, luusimine, luusikäik ◇ **~ing players** rändnäitlejad

stroller ['stroulə] *s.* (aeglaselt) jalutaja; lonkija, luusija; *er.* rändnäitleja

stroma ['stroumə] *s.* (*pl.* **~ta** [-tə]) *biol.* strooma (*seeneniitide põimik; raku kloroplastide põhimass; näärme sidekoeline toestik*)

stromatolite [strou'mætəlait] *s. geol.* stromatoliit

Stromboli ['strɔmboli, strɔm'bou-] *pn.*

strong [strɔŋ] *a.* tugevˇ; kindel, kõva; (*hääle kohta*) kõva, vali; (*veini, lahuse jms. kohta*) kange; *lgv.* tugev, vokaaliastendust osutav (*verbi kohta*) ◇ **the battalion was a thousand ~** pataljonis oli tuhat meest; **a ~ delegation** suurekoosseisuline delegatsioon; **going ~** *sl.* täies jõus; **to be ~ for** *Am.* (*millestki*) vaimustatud olema, (*midagi*) vaimustatult pooldama; **~ drink** vägijook, alkohoolne jook; **with a ~ hand** kõva käega (*er. piltl.*); **~ interaction** *füüs.* tugev interaktsioon; **~ language** vägisõnad; **~ man** *er.* kõva käega administraator; **~ measures** mõjuvad abinõud; **~ meat** *arh.* raskesti seeditav toit; *piltl.* ainult küpsele mõistusele arusaadav (*või* vastuvõetav) õpetus; **~ situation** tugevalt haarav olukord (*näidendis*); **~ waters** *haruld.* «tulivesi», viin

strong-arm ['strɔŋɑ:m] *fam.* **1.** *a.* kõvakäeline, vägivaldne; **2.** *v. t.* (*kellegi kallal*) vägivalda tarvitama; *Am.* vägivaldselt röövima

strong-box ['strɔŋbɔks] *s.* teraskapp, seif

stronghold ['strɔŋhould] *s.* kindlus, kants (*ka piltl.*); tugipunkt ◇ **a ~ of peace** rahu kants
strong-minded ['strɔŋmaindid] *a.* kindlaloomuline
strong-room ['strɔŋrum] *s.* teraskamber, rahakamber, tresoor
strontia ['strɔnʃiə] *s. keem.* strontsiumoksiid; strontsiumhüdroksiid
strontium ['strɔnʃiəm] *s. keem.* strontsium (*sümbol* **Sr**)
strop [strɔp] **1.** *s.* liipimisrihm, (*habemenoa*) teritamisrihm; *mer.* tropp (*ümber ploki liikuv tross*); **2.** *v. t.* **(-pp-)** liipima, rihmal teritama; *mer.* troppima
strophanthin [strə'fænθein] *s. farm.* strofantiin
strophe ['stroufi] *s. pros.* stroof (*vanakreeka oodi esimene järk; vrd.* **antistrophe**); *haruld.* = **stanza**
Stroud [straud] *pn.*
strove [strouv] *vt.* **strive**
strow [strou, stru:] *arh.* = **strew**
struck [strʌk] **1.** *pret. & p. p., vt.* **strike**; **2.** *a. er. Am.* streigi tõttu suletud (*käitise kohta*) ◇ **~ on smth.** *Am. sl.* millestki sissevõetud; **~ on oneself** endast sissevõetud; **~ jury** *Am.* lõplikult valitud (24-liikmeline) vandekohus (*kui esialgselt nimetatud 48 kandidaadist kumbki pool on maha tõmmanud 12*)
structural ['strʌktʃ(ə)r(ə)l] *a.* **(-lly)** struktuuriline, strukturaalne, strukturaal-, koetislik, koetise- ◇ **~ element** *tehn.* konstruktsioonielement; **~ formula** *keem.* struktuurivalem; **~ iron (*or* steel)** *tehn.* konstruktsiooniteras; **~ linguistics** strukturaallingvistika; **~ mechanics** ehitusmehaanika
structuralism ['strʌktʃərəlizm] *s. lgv.* strukturalism
structure ['strʌktʃə] **1.** *s.* struktuur, koetis; põhikuju; ehitis; tarind; **2.** *v. t.* struktuurilt organiseerima *või* liigendama, struktureerima ◇ **sentence ~** *lgv.* lausestruktuur, -ehitus; **~ contour** *geol.* struktuuriline reljeef
strudel ['stru:dl] *s. Am. kok.* struudel (*teatav pirukas*)
struggle ['strʌgl] **1.** *v. i.* heitlema, rabelema (*millestki välja* **out of**; *läbi* **through**; **etc.**); võitlema (*millegi vastu* **against**; *millegi pärast* **for**; *millegagi* **with**); pingutuma (*et midagi teha* **to do**); **2.** *s.* heitlus, rabelus; võitlus ◇ **he -ed to his feet** ta ajas enese (vaevaga) jalule; **class ~** klassivõitlus; **~ for existence** olelusvõitlus, võitlus olemasolu eest; **~ for peace** rahuvõitlus
strum [strʌm] **1.** *v. i. & t.* klimberdama, trummeldama; **2.** *s.* klimberdus, trummeldus
strumpet ['strʌmpit] *s. arh., ret.* lirva, libu
strung [strʌŋ] **1.** *pret. & p. p., vt.* **string**; **2.** *a.* pinevil, pinguletõmmatud (*vrd.* **high-~**)
strut I [strʌt] **1.** *v. i.* **(-tt-)** uhkeldavalt kõndima, ülespuhutud väärikusega astuma; **2.** *s.* uhkeldav kõnnak, ülespuhutult väärikas sammumine
strut II [strʌt] **1.** *s.* (tugi)post, tugi; (sõrestiku)varras; *av.* (*teliku*) jalg; **2.** *v. t.* **(-tt-)** tugipostiga (*või* -postidega) tugevdama
strychnine ['strikni(:)n, -nain] *s. keem., farm.* strühniin
Stuart ['stjuət] *pn.* ◇ **the ~s** = **the House of ~** *aj.* Stuartite dünastia
stub [stʌb] **1.** *s.* tüügas, känd; hambatüügas; (*sigari, pliiatsi jms.*) jupp, koni; *Am.* piletikonts (= **counterfoil**); **2.** *v. t.* **(-bb-)** tüügastest (*või* kändudest) puhastama; välja juurima (**up**); (*varvast*) lööma, tõukama (*millegi vastu* **against**); (*suitsuotsa*) kustutama (*millegi vastu* **against**)
stubble ['stʌbl] *s.* tüü, (kõrre)tüügastik, kõrrepõld; *piltl.* karvatüükad, habemetüükad
stubbly ['stʌbli] *a.* **(-ier, -iest; -iness)** tüüka(li)ne
stubborn ['stʌbən] *a.* **(-nness)** kangekaelne, paindumatu, tõrges, nõnge; visa
Stubbs [stʌbz] *pn.*
stubby ['stʌbi] *a.* **(-ier, -iest; -iness)** tüükataoline, jässakas, tömp, lühike ning paks
stucco ['stʌkou] **1.** *s.* (*pl.* **-oes**) krohv, stukatuur, sikatuur; *er.* stukk, kipskrohv; **2.** *v. t.* krohvima, sikatuurima
stuck [stʌk] **1.** *pret. & p. p., vt.* **stick** I; **2.** *a. Am. sl.* (*kellestki*) sissevõetud, (*kellessegi*) armunud (**on**)
stuck-up ['stʌk'ʌp] *a.* upsakas, kõrk, suureline
stud I [stʌd] **1.** *s.* laiapealine (ehis)nael *või* nupp; tikkpolt (= **~-bolt**); krae- *või* särginööp (= **collar-~, shirt-~**); *ehit.* (sõrestiku)post, (sõrestiku)varras; **2.** *v. t.* **(-dd-)** laiapealiste (ehis)naeltega (*või* nuppudega) üle lööma; üleni tippima (*millegagi* **with**); üle külvama

stud II [stʌd] *s.* kari (*või* tallitäis) tõuhobuseid; hobusekasvandus; *Am. ka* sugutäkk (= **~-horse**) ◇ **~ farm** hobusekasvandus
stud-bolt ['stʌdboult] *s.* tikkpolt
stud-book ['stʌdbuk] *s.* hobuste tõuraamat
studding-sail ['stʌdiŋseil, 'stʌnsl] *s. mer.* leipuri
Studebaker ['stu:dəbeikə] *pn.*
student ['stju:d(ə)nt] *s.* õpilane; *er.* üliõpilane, student; (*millegi*) uurija (**of**); (*mõnes Inglise kolledžis*) stipendiaat; *pl.* koolinoored
stud-horse ['stʌdhɔ:s] *s.* sugutäkk
studied ['stʌdid] *a.* läbimõeldud, plaanitsetud, (ette)kavatsetud; meelega tehtud, tahtlik, otsitud
studio ['stju:diou] *s.* (*pl.* **-os**) stuudio; ateljee; *kino ka* võttepaviljon ◇ **film ~** filmistuudio; **~ apartment** *Am.* ühest suurest toast, köögist *või* kööginišist ja vannitoast koosnev korter; *kunst* ateljeekorter; **~ couch** diivanvoodi
studious ['stju:diəs] *a.* hoolas, usin, virk, püüdlik; hoolikas; otsitud; innukas (*midagi tegema* **to do**) ◇ **to be ~ of** (*millegi eest*) hoolitsema
study ['stʌdi] **1.** *s.* õping, uurimine, stuudium; uurimus; uuring; *arh.* mõtiskelu; uurimisese, lähemat vaatlust vääriv ese; *arh.* püüd(lus), taotlus; etüüd (*er. muus.*); eskiis, (kunstiline) visand; kabinet, töötuba; (*koolis, ühiselamus*) õppimisruum; *atrib.* õppimis-, õppe-; **2.** *v. t. & i.* **(-iable)** õppima, uurima, stuudeerima; uurivalt vaatlema; *lit.* hoolikalt püüdma (*midagi teha* **to do**); *vrd.* **studied** ◇ **much given to ~** õpinguid (*või* uurimist) harrastav; **brown ~** sünge mõtiskelu; **humane -dies** humanitaarained, -teadused; **his face was a ~** ta nägu oli midagi vaatamisväärset; **my constant ~ is to please you** *lit.* mu alatiseks püüdluseks on teile meelepärast olla; **he is ~ing an examination (for the bar, etc.)** ta valmistub eksamiks (advokaadikutseks jne.); **to ~ one's own interests** *lit.* iseenda huvide eest hoolitsema
stuff [stʌf] **1.** *s.* aine, ained, materjal (*ka piltl.*); *fam.* (söögi-, joogi- *jms.*) kraam, asjandus, värk; *tekst.* (villane) riie (*er. vastandatuna siid-, puuvillasele või linasele riidele*); *tehn.* toppematerjal, täitematerjal, topend; sodi, praht, rämps; (vana) kraam, koli; *sl.* raha, varastatud kraam, salakaup; **2.** *v. t. & i.* toppima (*millessegi* **into, in**), täis toppima, liialt täitma (*millegagi* **with**); (*hakitud lihaga jms.*) täitma; (*mööblit*) polsterdama; sulustama, ummistama; *fam.* toiduga toppima, liialt söötma (*millegagi* **with**); liialt sööma, pugima; *fam.* ninapidi vedama, hullutama ◇ **doctor's ~** *fam.* arstirohud; **garden ~, green ~** aedvili, roheline (kraam), köögivili; **where do you get such ~** kust sa sellist kraami (*või* värki) võtad?; **I can't eat such ~** ma ei saa süüa säärast sodi; **he is made of proper ~** temas on õiget tublidust; **that picture is poor ~** too pilt on vilets soperdis; **that's the ~ to give 'em!** see kulub neile ära!; **~ and nonsense!** lollus puha!; **~ed animal (bird)** topistatud loom (lind), topis, kaavik; **~ed shirt** *Am. sl.* iseennast täis (*või* jäik) isik
stuffing ['stʌfiŋ] *s. er.* täidis, täitematerjal; topend; polsterdus, polsterdusmaterjal ◇ **~-box** *tehn.* tihendikarp; karptihend, topendtihend
stuffy ['stʌfi] *a.* **(-ier, -iest; -ily, -iness)** umbne, sumbunud, lämbe; kitsarinnaline; igav, puine; *sl.* vihane
stultification [stʌltifi'kei∫(ə)n] *s.* rumaldamine; rumalaks (*või* lolliks, mõttetuks) tegemine; narriks tegemine
stultify ['stʌltifai] *v. t.* **(-fiable)** rumaldama, rumalaks (*või* lolliks, mõttetuks) tegema; narriks tegema
stum [stʌm] **1.** *s.* käärimata viinamarjamahl, veinivirre; **2.** *v. t.* **(-mm-)** (*viinamarjamahla*) käärimast takistama; (*veini*) edasikäärimist peatama
stumble ['stʌmbl] **1.** *v. i.* komistama (*ka piltl.*); vääratama; **2.** *s.* komistus; vääratus ◇ **the child -ed and fell** laps komistas ja kukkus; **to ~ in one's speech** kõnes takerduma; **to ~ along** komistades (edasi) komberdama; **to ~ at** (*millegi üle*) sisetunde-

piina (*või* kahtlusi) tundma; **to ~ (up)on** (*milleleĝi*) juhuslikult sattuma

stumble-bum ['stʌmblbʌm] *s. Am. sl.* vilets poksija; käpard, käperdis

stumbling-block ['stʌmbliŋblɔk] *s.* komistuskivi

stumer ['stju:mə] *s. sl.* väärtusetu (*või* võltsitud) tšekk *või* pangatäht; valeraha; midagi kõlbmatut; *ka* kõlbmatu isik

stump [stʌmp] **1.** *s.* känd, konts, tüvik, tüügas, jupp; könt, tömp otsajupp; puupakk (*kihutuskõneleja* ˌ *kõnelavana*); (*kriketimängus*) väravapost; puujalg; *pl. fam.* koivad, jalad; **2.** *v. i. & t.* kõmpima, raskelt (*või* kohmakalt) kõndima; (*kriketimängus kaitsjat*) mäŋgust välja lööma; *fam.* (*raske küsimusega või ülesandega*) hämmeldama, jänni (*või* ummikusse) ajama; *Am.* trotsima, välja kutsuma; *Am.* (*varvast*) kogemata lööma (*millegi vastu* **against**); poliitiliste kihutuskõnedega ringi reisima ◇ **to stir one's ~s** jalgadele valu andma; **on the ~** poliitilisel agitatsioonireisil; **~ orator** poliitiline agitaator; **~ed for an answer** vastusega jännis *või* ummikus; **to ~ up** *sl.* kinni maksma, välja maksma

stumper ['stʌmpə] *s. er. fam.* raske küsimus *või* ülesanne; (*kriketimängus*) otse värava taga asuv tormaja

stumpy ['stʌmpi] *a.* **(-ier, -iest; -ily, -iness)** jässakas, töntsakas, tõbi; *Am.* kännuline, tüükaline

stun [stʌn] *v. t.* **(-nn-)** uimaseks (*või* oimetuks) lööma; äärmiselt hämmastama, rabama

stung [stʌŋ] *vt.* **sting**

stunk [stʌŋk] *vt.* **stink**

stunner ['stʌnə] *s. sl.* midagi (*või* kedagi) suurepärast *või* oivalist

stunning ['stʌniŋ] *a.* uimaseks (*või* oimetuks) löövv; *fam.* jalustrabav, suurepärane, oivaline

stunsail, stuns'l ['stʌnsl] *mer.* = **studding-sail**

stunt I [stʌnt] *v. t.* kängu (*või* könni) jätma, kiduraks (*või* kääbuseks) tegema (*tarvit. peam. p. p.; vt.* **stunted**)

stunt II [stʌnt] *fam.* **1.** *s.* kunsttükk, löögknumber; *er.* (akrobaatiline) trikk; reklaami- *või* propagandanumber; *av.* vigurlend; **2.** *v. i.* kunsttükke tegema; (*er.* akrobaatilisi trikke näitama); *av.* vigurlende sooritama

stunted ['stʌntid] *a.* kängus, könnis, kidur, kääbuslik

stupe I [stju:p] *s. med.* hautis, hautamiskompress, kuum mähis

stupe II [stju:p] *s. sl.* tobu, tola (= **stupid**)

stupefaction [stju:pi'fækʃ(ə)n] *s.* juhmistus, tuimastus

stupefy ['stjupifai] *v. t.* **(-iable)** juhmistama, juhmiks tegema, tuimastama (*millegagi* **with**)

stupendous [stju(:)'pendəs] *a.* hämmastav; tohutu

stupid ['stju:pid] **1.** *a.* **(~er, ~est)** juhm, tönts, nürimeelne, rumal, totter; igav; **2.** *s. fam.* juhmard, tobu, tola

stupidity [stju(:)'piditi] *s.* juhmus, tõntsus, nürimeelsus, rumalus, totrus; igavus

stupor ['stju:pə] *s.* tardumus, uimasus; *med.* stuupor, kohmetu(mu)s; nürimeelne hämmastus

stuporous ['stju:pərəs] *a.* tardunud, uimane, nürimeelne; *med.* stuporoosne, stuporoos-, kohmetunud

Sturdee ['stə:di] *pn.*

sturdy I ['stə:di] *a.* **(-ier, -iest; -ily, -iness)** tugev, toekas; turske; tubli; visa

sturdy II ['stə:di] *s. vet.* (lammaste) pöörlemistõbi

sturgeon ['stə:dʒ(ə)n] *s. zool.* tuur(akala), samb ◇ **great ~** beluuga; **Russian ~** vene tuur; **small** (*or* **Ruthenian**) **~** sterlet

stutter ['stʌtə] **1.** *v. t. & i.* kokutama, kogelema, ökitama; **2.** *s.* kokutus, kogelus, ökitus

stutterer ['stʌtərə] *s.* kokutaja, kogeleja, ökitaja

sty I [stai] *s.* sealaut (= **pigsty**; *ka piltl.*)

sty II, **stye** [stai] *s. med.* odraiva (*silmalau rasunäärme mädapõletik*, = **~ in the eye**)

Stygian ['stidʒiən] *a.* stüügiline, (*manalajõe*) Styxi; manala-, allmaailma-; õudselt pime, sünge

style I [stail] **1.** *s. aj.* stilus, (vanaroomlaste) (kirjutamis)krihvel; graveernõel *või* kirurginõel; *poeet.* sulg *või* pliiats; stiil, viis, laad, (kunstiline) väljenduslaad; (riide)mood, fassong; tituleerimis- *või* kõnetamisviis, tiitel; ajaarvamisviis, kalender;

2. *v. t.* nimetama, tituleerima; (*riidemoode*) modelleerima, mudeldama, (*fassonge*) looma ◇ **in ~** (*or* **in fine ~**) stiilselt, toredasti, uhkelt, nooblilt; **old ~** (*lüh.* **O.S.**) vana (*e.* juuliuse) kalender (= **Julian calendar**); **new ~** (*lüh.* **N.S.**) uus (*e.* gregooriuse) kalender (= **Gregorian calendar**)

style II [stail] *s. bot.* emakakael

stylet ['stailit] *s. haruld.* stilett (= **stiletto**); *med.* (kirurgiline) sond

stylish ['stailiʃ] *a.* stiilne, stiilinõudeile vastav; stiilikas, moodne, uhke, tore

stylist ['stailist] *s.* stilist, stiilimeister, -taotleja; (*riidemoe*) modell(eer)ija, mudeldaja, (rõiva)kavandaja

stylistic [stai'listik] **1.** *a.* **(-ically)** stiililine, stiili-, stilistiline; **2.** *s. pl.* (*tarvit. sg-na*) stilistika, stiiliõpetus

stylite ['stailait] *s. kirikl.* stüliit, sambapühak

stylize ['stailaiz] *v. t. kunst* stiliseerima

stylo ['stailou] = *järgm.*

stylograph ['stailəgrɑ:f, -græf] *s.* stülograaf (*nüüd vananenud tüüpi täitesulepea, pastapliiatsi eelkäija*)

stylolite ['stailəlait] *s. geol.* stüloliit

stylus ['stailəs] *s. aj.* stilus (*kirjutusriist*); *bot.* = **style** II; *tehn.* grammofoninõel

stymie, stimy ['staimi] (*golfimängus*) **1.** *s.* vastasmängija ja palli (otsejoones) asetsemine löödava palli ja augu vahel; *piltl.* takistus, tõke; **2.** *v. t.* (*vastasmängija palli*) oma palliga tõkestama; *piltl.* (*kellegi plaane*) tõkestama, takistama, nurja ajama

styptic ['stiptik] **1.** *a.* **(-ically)** verdtõkestav, verejooksu tõkestav; **2.** *s.* veretõkesti, verejooksu tõkestav vahend, stüptikum

styrax ['staiəræks] = **storax**

styrene ['staiəri:n] *s. keem., tehn.* stüreen, stürool, fenüületeen ◇ **~ resin** polüstüreen, -stürool

Styria ['stiriə] *pn.* Steiermark

Styx [stiks] *s.* Styx (*manalajõgi kreeka mütoloogias*) ◇ **to cross the ~** surema

suable ['sju(:)əbl] *a. jur.* hagetav, kohtussekaevatav; kohtu alla käiv; *vrd.* **sue** I

suasion ['sweiʒ(ə)n] *s.* veenmine, keelitamine ◇ **moral ~** manitsev keelitamine, moraalne surve

suave [swɑ:v, *haruld.* sweiv] *a.* leebe, mahe, pehme; libedalt viisakas

suavity ['swɑ:vəti, *haruld.* 'sweiv-] *s.* leebus, mahedus, pehmus; libe viisakus

sub I [sʌb] **1.** *s. fam.* = **subaltern; sublieutenant; submarine; subscription; substitute; 2.** *v. i.* **(-bb-)** *fam.* asendama, (*kellegi*) asetäitjaks olema **(for)**

sub II [sʌb] *prep. lad.* all ◇ **~ judice** ['dzu:disi] kohtus veel otsustamata, alles kohtus otsustamisel; **~ rosa** [ˌ ˈ ˈzɔ] saladuse katte all, salajas

sub- [sʌb] *pref.* (*ladina keelest laenatud sõnades ka* **suc-, suf-, sug-, sum-, sup-, sur-, sus-,** *vastavalt järgnevale konsonandile*) all-, alam-, ala-, lähis-, (*võõrsõnades*) sub-

subacid [sʌb'æsid] *a.* hapukas, hapuvõitu; *piltl.* kibedavõitu; *keem.* alahappeline

subacute ['sʌbə'kju:t] *a. med.* subakuutne, subakuut-, alaäge

subahdar [su:bə'dɑ:] *s. Anglo-Ind.* subadaar, pärismaalasest kompaniiülem (*end. Briti Indias*)

subalpine ['sʌb'ælpain] *a. geogr.* subalpiinne

subaltern ['sʌb(ə)ltən, sʌb'ɔ:ltən] **1.** *a.* alluv, subalternne; **2.** *s. mil.* nooremohvitser, kaptenist alam ohvitser, rühmaülem (*Inglise sõjaväes*)

subantarctic ['sʌbænt'ɑ:ktik] *a. geol.* subantarktiline, lähisantarktiline

subaquatic ['sʌbə'kwætik] = *järgm.*

subaqueous [sʌb'ækwiəs, -'eik-] *a.* veealune, allvee- ◇ **~ pump** *tehn.* sukelpump; **~ spring** põhjaallikas

subarctic [sʌb'ɑ:ktik] *a. geol.* subarktiline, lähisarktiline

subatomic [sʌbə'tɔmik] *a. füüs.* subatomaarne, aatomisisene

subaudition [sʌbɔ:'di∫(ə)n] *s.* (*väljajäetu või otseselt väljendamata jäetu*) juurdemõtlemine; juurdemõeldu, alltekst

subclass ['sʌb'klɑ:s] *s. zool., bot.* alamklass

subcommittee ['sʌbkə'miti] *s.* allkomisjon

subconscious [sʌb'kɔn∫əs] *a.* alateadlik; alateadvuslik ◇ **the ~** *psühh. haruld.* alateadvus, alateadlikud (aju)funktsioonid

subconsciousness [sʌb'kɔn∫əsnis] *s.* alateadvus

subcontinent ['sʌb'kɔntinənt] *s.* subkonti-

nent, alakontinent, -manner (*tarvit. er. India kohta*)

subcontract 1. ['sʌb'kɔntrækt] *s.* all- või kõrvalleping; 2. [sʌbkən'trækt] *v. i.* **(-tor)** all-lepingut sõlmima

subcontractor ['sʌbkən'træktə] *s.* allettevõtja

subcutaneous [sʌbkju(:)'teiniəs] *a. anat., med.* subkutaanne, subkutaar-, nahaalune

subdivide ['sʌbdi'vaid] *v. t. & i.* alajaotama; alajaotuma

subdivisible ['sʌbdi'vizibl] *a.* alajaotatav

subdivision ['sʌbdi'viʒ(ə)n] *s.* alajaotus, alljaotus

subdominant ['sʌb'dɔminənt] *s. muus.* subdominant

subdual [səb'dju(:)əl] *s.* alistamine, allaheitmine, -surumine

subdue [səb'dju:] *v. t.* **(-able)** alistama, alla heitma; maha (*või* alla) suruma (*ka piltl.*); tasandama, pehmendama

subedit ['sʌb'edit] *v. t.* (*ajalehte või selle osakonda*) abitoimetajana toimetama

subeditor ['sʌb'editə] *s.* abitoimetaja

suberin ['sju:bərin] *s. keem., bot.* suberiin, korkaine

subfamily ['sʌb'fæmili] *s. zool., bot.* alamsugukond

subfusc ['sʌbfʌsk] *a. haruld.* tuhmivärviline

subgenus ['sʌb'dʒi:nəs] *s. zool., bot.* alamperekond

subgrade ['sʌbgreid] *s. tehn.* (teekatte) alus

subhead(ing) ['sʌb'hed(iŋ)] *s.* alapealkiri

subhuman ['sʌb'hju:mən] *a.* alajnimlik, vaevalt inimlik

subirrigation ['sʌbiri'geiʃ(ə)n] *s. põll.* altniisutus

subjacent [sʌb'dʒeis(ə)nt] *a.* all-lamav, -asetsev

subject I ['sʌbdʒikt] 1. *a.* alluv, alistuv, alistatud (*millelegi, kellelegi* **to**); aldis, kergesti vastuvõtlik (*millelegi* **to**); 2. *adv.* (*tarvit. ainult ühendis* **~ to**) olenevalt, tingitult (*millestki*); 3. *s.* (riigi)alam; *loog., lgv.* subjekt, alus; *filos.* subjekt; *pop.* subjekt, isik; (aine)ala, (*kõne-, õppe- jms.*) aine; põhjustav asjaolu (*millekski* **for, of**) ◇ **to be ~ to** (*millelegi*) alluma, alistuma, aldis olema; **~ to your consent (approval, etc.)** tingimusel, et teie nõus olete (heaks kiidate jne.); **~ to duty** tolli- (*või* lõivu-) alune, lõivustatav; **to change the ~** kõneainet muutma; **to wander from the ~** (kõne)ainest kõrvale kalduma; **he is a hysterical ~** *fam.* ta on hüsteeriline isik; **~ catalogue** *bibl.* ainekataloog, märksõnakataloog; **~ index** *bibl.* aineregister, märksõnaregister; **~ library** erialaraamatukogu; **~ matter** ainestik, sisu

subject II [səb'dʒekt] *v. t.* alistama, allutama, alla heitma; (*midagi*) osaks saada laskma (**to**) ◇ **he was ~ed to torture (insult, cross-examination, etc.)** teda piinati (solvati, ristküsitleti jne.)

subjection [səb'dʒekʃ(ə)n] *s.* alistus, allutus, allaheitmine; alluvus (*kellelegi, millelegi* **to**); sõltuvus (*kellestki, millestki* **to**)

subjective [səb'dʒektiv] *a.* subjektiivne, subjektile omane; isikupärane, isiklik; *lgv.* subjekti-, aluse-, (lause)aluslik ◇ **~ case** *lgv.* alusekääne, nominatiiv

subjectivism [səb'dʒektivizm] *s. filos.* subjektivism

subjectivity [sʌbdʒek'tiviti] *s.* subjektiivsus

subject-matter ['sʌbdʒiktmætə] *s.* ainestik, sisu, teema

subjoin [sʌb'dʒɔin] *v. t.* lisandama, (lõpus) juurde lisama

subjugate ['sʌbdʒugeit] *v. t.* **(-gable, -tor)** ikestama, orjastama

subjugation [sʌbdʒu'geiʃ(ə)n] *s.* ikestus, orjastus

subjunctive [səb'dʒʌŋ(k)tiv] *lgv.* 1. *a.* subjunktiivne, konjunktiivne; 2. *s.* subjunktiiv, konjunktiiv, tingiv kõneviis (= **~ mood**)

subkingdom ['sʌb'kiŋdəm] *s. biol.* alamriik

sublanguage ['sʌb'læŋgwidʒ] *s. lgv.* allkeel

sublease 1. ['sʌbli:s] *s.* allrent, -rentimine; 2. [sʌb'li:s] *v. t.* **(-sable)** allrentima, edasi rentima

sublessee [sʌble'si:] *s.* allrentnik

sublessor [sʌb'lesə, sʌble'sɔ:] *s.* all- *või* edasirentija

sublet [sʌb'let] *v. t.* (*pret. & p. p.* **~**; **-tt-**) allüürima, edasi üürima, allrentima, edasi rentima

sublieutenant [sʌbl(j)u:'tenənt, -lef-] *s.* (mereväe) nooremleitnant

sublimate 1. ['sʌblimit] *s. keem.* sublimaat, sublimatsiooni saadus; *er.* sublimaat, elavhõbekloriid (= **corrosive ~**); 2. ['sʌblimeit] *v. t.* **(-mable)** *keem.* sublimeerima; *piltl., haruld.* = **sublime**

sublimation [sʌbli'meiʃ(ə)n] *s. keem.* sublimatsioon, sublimeerimine, sublimeerumine; *piltl.* puhastus, õilistus

sublime [səb'laim] 1. *a.* **(-er, -est)** ülev, subliimne; *fam. ka* üleolev, kõrk; 2. *v. t.* **(-mable)** ülevaks tegema, sublimeerima, puhastama, puhastuse teel muutma (*millekski* **into**); *vrd.* **sublimate** ◇ **~ indifference** üleolev (*või* äärmine) ükskõiksus; **the ~** (kõik) ülev, ülevus

subliminal [sʌb'limin(ə)l] *a. psühh.* sublimaalne, allpool teadvuse läve asetsev, alateadlik

sublimity [səb'limiti] *s.* ülevus, subliimsus

sublunary [sʌb'l(j)u:nəri, 'sʌbl(j)u(:)n-] *a.* kuualune, maine, siitmaailma

sub-machine-gun [sʌbmə'ʃi:ngʌn] *s. mil.* püstolkuulipilduja, automaat(püss)

submarine ['sʌbmə'ri:n] 1. *a.* mere- *või* veealune, allvee-, submariinne; 2. *s.* allveelaev; 3. *v. t.* allveelaevalt ründama, *er.* (allveelaevalt) torpedeerima

submerge [sʌb'mə:dʒ] *v. t. & i.* üle ujutama, vee alla vajutama *või* asetama; üle uputama (*ka piltl.*); sukeldama; (*allveelaeva kohta*) sukelduma, vee alla laskuma ◇ **the -ed tenth** vaeseim rahvakiht

submergence [sʌb'mə:dʒ(ə)ns] *s.* üleujutatus, -uputatus (*ka piltl.*); *vrd.* **submersion**

submersed [sʌb'mə:st] *a. bot.* vee all kasvav

submersible [sʌb'mə:sibl] *a.* sukeldusvõimeline (*er. allveelaeva kohta*) ◇ **~ pump** *tehn.* sukelpump

submersion [sʌb'mə:ʃ(ə)n] *s.* üleujutus, -uputus; sukeldus; *vrd.* **submergence**

submission [səb'miʃ(ə)n] *s.* alistus, alistumine, allaheitmine (*kellelegi, millelegi* **to**); *haruld.* alistuvus, alandlikkus, allaheitlikkus; esitus, esitis, ettepanek; *jur.* nõustumine vahekohtu otsusega leppida

submissive [səb'misiv] *a.* alistuv, järeleandlik, alandlik; allaheitlik

submit [səb'mit] *v. i. & t.* **(-tt-)** alistuma (*ka* **~ oneself**), järele andma (*kellelegi, millelegi* **to**); *haruld.* alistama, alla heitma; (*dokumenti, ettepanekut jms.*) esitama, sisse andma; (aupaklikult) väitma

submultiple ['sʌb'mʌltipl] *s. mat.* tegur, faktor

subnormal ['sʌb'nɔ:m(ə)l] 1. *a.* **(-lly)** alanormaalne; 2. *s. mat.* normaali alus

suborder ['sʌb'ɔ:də] *s. zool., bot.* alamselts

subordinate 1. [sə'bɔ:d(i)nit] *a.* alluv, alistuv (*kellelegi* **to**); alam, teisejärguline; *lgv.* kõrval-, all-; 2. [sə'bɔ:d(i)nit] *s.* alluv (isik); 3. [sə'bɔ:dineit] *v. t.* **(-nable)** alistama, allutama, allumusvahekorda seadma, subordineerima (*kellelegi, millelegi* **to**) ◇ **~ clause** *lgv.* kõrvallause; **~ part** *teatr.* kõrvalosa

subordination [səbɔ:di'neiʃ(ə)n] *s.* allumus, alistumus, subordinatsioon

subordinative [sə'bɔ:d(i)nətiv] *a.* alistav, subordineeriv ◇ **~ conjunction** *lgv.* subordineeriv konjunktsioon, alistav sidesõna

suborn [sə'bɔ:n] *v. t.* (*altkäemaksuga või muu vahendiga*) kihutama, (*er. valevandele*) võrgutama, kallutama (*midagi tegema* **to do**); ära ostma

subornation [sʌbɔ:'neiʃ(ə)n] *s.* kihutus, võrgutus, (kuriteole) kallutus; äraostmine

subpoena, *Am.* **-pena** [səb'pi:nə] 1. *s.* (ametlik, trahviähvardusega seotud) kohtukutse; 2. *v. t.* **(-naed)** (ametliku kutsega) kohtusse kutsuma

subpolar ['sʌb'poulə] *a. geol.* subpolaarne, lähispolaarne

subprogram(me) ['sʌb'prougræm] *s.* alamprogramm

subscribe [səb'skraib] *v. t. & i.* **(-bable)** alla kirjutama (*ka piltl.; millelegi* **to**); nõusolekut (*või* päriolekut) väljendama (*millegagi* **to**); (*rahasummaga*) toetama (*midagi* **to**), toetust lubama (*millekski* **for**); (*ajalehte, ajakirja*) tellima, aboneerima **(to, for)**; (*raamatut, väärtpabereid jms.*) ette tellima, subskribeerima **(for)**

subscriber [səb'skraibə] *s.* allakirjutaja; *er.* tellija, abonent, ettetellija, subskribent

subscription [səb'skripʃ(ə)n] *s.* allakirjutus (*ka piltl.*); (*rahaline*) toetus, toetussumma; (*ajalehe*) tellimine, aboneerimine; (*raamatu, väärtpaberite jms.*) ettetellimine, subskriptsioon; eeltellimus, abonement

subsection ['sʌb'sekʃ(ə)n] *s.* alalõik, -jaotus; alaosakond, -sektsioon

subsequence ['sʌbsikwəns] *s.* pärastisus, järgnevus; *mat.* osajada, alamjada

subsequent ['sʌbsikwənt] *a.* pärastine, järgnev (*millelegi* **to**), pärastpoolne

subsequently ['sʌbsikwəntli] *adv.* pärastiselt, järgnevalt, pärast(poole)

subserve [səb'sə:v] *v. t.* **(-vable)** (*millekski*) kaasa aitama, (*midagi*) edendama, jõutama

subservience [səb'sə:viəns], **-ncy** [-nsi] *s.* kaasaaitavus, kaşulikkus (*millekski* **to**); alluvus, sõltuvus; orjalikkus, orjalik alistuvus

subservient [səb'sə:viənt] *a.* kaasaaitav, kasulik (*millekski* **to**), edendav, jõutav; alluv, sõltuv; orjalik, orjalikult alistuv

subside [səb'said] *v. i.* settima, sadestuma, (põhja) vajuma; laskuma; madalale (*või* kokku) vajuma; vaibuma, raugema, alanema, rahunema ◇ **to ~ into a chair** toolile vajuma

subsidence ['sʌbsid(ə)ns, səb'said-] *s.* settimine, sadestumine; põhja- *või* madalamale- *või* kokkuvajumine; laskumine; vaibumine, raugemine, alanemine, rahunemine

subsidiary [səb'sidiəri] **1.** *a.* **(-ily, -iness)** toetav, toetus(e)-, abistav, abi-, subsidiaarne; lisa-, lisaks olev (*millelegi* **to**); toetust saav; **2.** *s. haruld., haril. pl.* toetus, abi, lisa; *maj.* filiaal, haruosakond (= **~ company**)

subsidize ['sʌbsidaiz] *v. t.* **(-zable)** (rahaliselt) toetama, abistama, subsideerima

subsidy ['sʌbsidi] *s.* toetus(raha), abiraha, subsiidium

subsist [səb'sist] *v. i. & t.* olelema, eksisteerima, elus püsima; elatusvahendeid omama; elatuma, toituma (*mingist toidust* **on**; *mingist tegevusest* **by**); elatama, elatusvahenditega varustama, ülal pidama

subsistence [səb'sist(ə)ns] *s.* olelus, elus püsimine, subsisteerimine; elatis, elatusvahend, peatoidus, subsistents ◇ **~ farming** *põll.* (ainult) elatust andev põllupidamine, isemajandav põllupidamine

subsoil ['sʌbsɔil] *s.* aluspinnas, alusmuld, mulla aluskiht

subsonic ['sʌb'sɔnik] *a. av.* helikiirust mitteületav, eelhelikiirusega, eelheli- (*vast.* **supersonic**) ◇ **~ speed** eelhelikiirus

subspecies ['sʌb'spi:ʃ(i)i:z] *s. zool., bot.* alamliik

substance ['sʌbst(ə)ns] *s.* substants, ollus, aine, aines; põhiolu, olemus, tõelisus; (tõeline) sisu, tähendus; omandus, varandus ◇ **in ~** oluliselt, peaasjalikult, põhiliselt; **the rumour has no ~** kuulujutt on aluseta; **a man of ~** jõukas mees; **to waste one's ~** (varandust) pillama

substandard ['sʌb'stændəd] *a.* standardist (*või* normist) puudujääv, standardile (*või* normile) mittevastav, ebastandardne, ülesseatud tingimusi mitterahuldav

substantial [səb'stænʃ(ə)l] **1.** *a.* **(-lly)** aineline; oluline; olemuslik; tõeline, substantsiaalne; kindel, tugev; tunduv; toitev; jõukas; **2.** *s. pl.* olulised asjaolud

substantiality [səbstænʃi'æliti] *s.* ainelisus; olulisus, olemuslikkus; tõelisus, substantsiaalsus

substantiate [səb'stænʃieit] *v. t.* **(-tiable, -tiator)** tõestama, tõendama, tõepärasust kinnitama; põhjendama; *jur.* põhistama; *haruld.* tõeliseks tegema, kehastama

substantiation [səbstænʃi'eiʃ(ə)n] *s.* tõestus, tõendus, tõepärasuse kinnitus; põhjendus; *jur.* põhistus; *haruld.* tõeliseks tegemine, kehastamine

substantival [sʌbst(ə)n'taiv(ə)l] *a.* **(-lly)** *lgv.* substantiivne, nimisõnaline

substantive ['sʌbst(ə)ntiv] **1.** *a.* substantsiline, substantsi (*või* olelust, olemust) väljendav; olemuslik, oluline (*selles tähenduses on adjektiivi ~ hääldus sageli eelistatavalt* [səb'stæntiv]); **2.** *s. lgv.* substantiiv, nimisõna (= **noun ~**) ◇ **the ~ verb** *lgv.* verb «olema» (= **to be**); **~ law** *jur.* materiaalõigus; **~ issues (matters, etc.)** olulised küsimused (asjad jne.); **~ motion** oluline (*või* reaalne) ettepanek

substation ['sʌbstei∫(ə)n] *s. el.* alajaam

substitute ['sʌbstitju:t] **1.** *s.* asemik, asetäitja; aseaine, substituut; **2.** *v. t. & Am. i.* **(-tutable, -tutor)** asendama, substituteerima, (*millegi või kellegi*) asemele panema *või* asemel tarvitama (**for**); *Am.* asemikuks (*või* asetäitjaks) olema (**for**)

substitution [sʌbsti'tju:ʃ(ə)n] *s.* asendamine, asendus, substitutsioon

substratum ['sʌb'strɑ:təm, -'strei-] *s.* (*pl.* **-ta**) alus, aluspind, substraat ◇ **there is a ~ of truth in it** sellel on tõealus

substruction ['sʌb'strʌkʃ(ə)n] = *järgm.*

substructure ['sʌb'strʌktʃə] *s.* alusehitis, alusmüür

subsume [sʌb'sju:m] *v. t.* (*mingi liigi või mõiste*) alla viima, subsumeerima

subsumption [sʌb'sʌmʃən] *s. loog.* subsumptsioon, subsumeerimine

subsurface ['sʌbsə:fis] **1.** *s.* pinnaalune kiht; **2.** *a.* pinnaalune ◇ **~ irrigation** *põll.* altniisutus (= **subirrigation**); **~ water** maasisene vesi

subsystem ['sʌbsistim] *s.* allsüsteem, alamsüsteem

subtenant ['sʌb'tenənt] *s.* allrentnik

subtend [səb'tend] *v. t. mat.* (*nurga või kaare*) vastas asetsema (*sirglõigu kohta*), toetuma (*kaare kohta*)

subtense [səb'tens] *s. mat.* kõõl (= **chord**)

subterfuge ['sʌbtəfju:dʒ] *s.* puige, puiklus, riugas; ettekääne

subterranean [sʌbtə'reiniən] *a.* maa-alune, allmaa- ◇ **~ water** maasisene vesi (= **subsurface water**)

subtext ['sʌbtekst] *s.* alltekst

subtile ['sʌ(b)til, 'sʌtl] *arh.* = **subtle**

subtilize ['sʌ(b)tilaiz] *v. t. & i.* **(-zable)** peenendama, subtiliseerima; (peenelt) targutama, targutlema

subtilty ['sʌ(b)tilti, 'sʌtlti] *arh.* = **subtlety**

subtitle ['sʌb'taitl] *s.* alapealkiri; *kino* subtiiter (*seletav tekst*)

subtle ['sʌtl] *a.* **(-er, -est; -tly)** peen, õrn, subtiilne; *arh.* (*ka* **subtile**) hõre; peenutsev, teravmeelne; osav, kaval

subtlety ['sʌtlti] *s.* peenus, õrnus, subtiilsus; peenutsus, teravmeelsus; peenutsev vahetegemine; osavus, kavalus

subtopia [sʌb'toupiə] *s. fam. peam. põlgl.* «subtoopia», «aguliutoopia», erinevuse kadumine linna ja maa vahel (*er. suurlinna lähistel*)

subtorrid [sʌb'tɔrid] *lit.* = **subtropical**

subtract [səb'trækt] *v. t.* maha arvama; *mat.* lahutama, subtraheerima (*millestki* **from**)

subtraction [səb'træk∫(ə)n] *s.* mahaarvamine; *mat.* lahutamine, subtraktsioon

subtrahend ['sʌbtrəhend] *s. mat.* lahutatav, vähendaja, subtrahend

subtropical ['sʌb'trɔpik(ə)l] *a.* lähistroopiline, subtroopiline

subulate ['sju:bjulit, -leit] *a. er. bot.* naaskeljas

suburb ['sʌbə:b] *s.* eeslinn, agul

suburban [sə'bə:b(ə)n] **1.** *a.* eeslinna-, aguli-; *piltl.* agullik, väikekodanlik, kitsarinnaline, piiratud silmaringiga; **2.** *s.* = *järgm.*

suburbanite [sə'bə:bənait] *s.* eeslinlane, agulielanik

suburbia [sə'bə:biə] *s.* (suurlinna) agulipiirkond, agulite maailm; *er.* **(S-)** Londoni agulid ning nende elanikkond

subvention [səb'ven∫(ə)n] *s.* (riiklik) toetus, toetusraha, subventsioon

subversion [səb'və:ʃ(ə)n] *s.* kukutus, kummutus, õõnestus

subversive [səb'və:siv] **1.** *a.* kukutav, kummutav, (*midagi*) õõnestav (**of**); **2.** *s. pol.* (riigi)õõnestaja, õõnestustöö tegija ◇ **~ activities** *pol.* õõnestustöö

subvert [səb'və:t] *v. t.* kukutama, kummutama, ümber lükkama, õõnestama (*er. pol.*)

subway ['sʌbwei] *s.* allmaakäik, maa-alune käigutee, tunnel (*er. jalakäijate jaoks*); *Am.* allmaaraudtee, metroo (= **underground**)

subzero ['sʌb'ziərou] *a.* (*temperatuuri kohta*) allpool nulli (*s.o. Fahrenheiti kraadiklaasi järgi, kus null on ca -18 °C*) ◇ **~ temperatures** paarkümmend või enam kraadi külma (*Celsiuse kraadiklaasi järgi*)

suc- [sʌk, sək] *vt.* **sub-**

succeed [sək'si:d] *v. t. & i.* järgnema, järglaseks olema (*kellelegi* **to**); menu omama, edu saavutama (*milleski* **in**; *millegi tegemisel* **in doing**); korda minema, õnnestuma; menukas (*või* edukas) olema ◇ **to ~ oneself** *Am.* uuesti (ametisse) valitama; **the generations that ~ us** (*or* **to us**) meile järgnevad sugupõlved; **to ~ to the throne (office, honour, etc.)** trooni- (ameti-, aujne.) järglaseks saama; **I ~ to a hard task** ma pärin raske ülesande; **I ~ed in carrying out my plan** mul õnnestus oma plaani teostada; **my plan ~ed** mu plaan õnnes-

tus; **he has ~ed in his profession** ta on oma elukutses edu saavutanud

succès ['suksei] *s. pr.* menu, edu ◇ **~ d'estime** [des'ti:m] lugupidavust väljendav, kuid jahe menu; **~ fou** ['fu:] pöörane menu

success [sək'ses] *s.* edu, menu, õnnestumine, kordaminek; edukus, edusamm(ud); edu (*või* menu) saavutanud isik *või* asi ◇ **to have ~** edu (*või* menu) omama; **to pull off a ~** (pingutusega) edu saavutama; **to be a ~** edu (*või* menu) omama, suurt tähelepanu äratama, (hästi) õnnestuma; **nothing succeeds like ~** edu toob uut edu kaasa

successful [sək'sesf(u)l] *a.* **(-lly)** edukas, menukas; õnnestunud, kordaläinud, tagajärjekas ◇ **to be ~** edukas olema, edu saavutama (*milleski* **in**)

succession [sək'seʃ(ə)n] *s.* järgnemine; järjestus; järgnevus, järjestik; järjestikkus; järglus, *er. jur.* õigusjärglus, suktsessioon; pärimisõigus (*millelegi* **to**) ◇ **in ~** järjest; **geological ~** geoloogiline järjestus; **law of ~** pärilusseadus; **right of ~** pärimisõigus; **~ duties** pärandilõiv(ud), pärandimaks; **the S- States** *aj.* suktsessioonriigid (*endise Austria-Ungari lagunemisel a. 1918 moodustatud riigid*)

successional [sək'seʃ(ə)n(ə)l] *a.* **(-lly)** järgluslik, päriluslik, suktsessiooniline

successive [sək'sesiv] *a.* (pidevalt) järgnev, järjestikune, suktsessiivne; (*numeratsiooni kohta*) läbiv, jooksev ◇ **three ~ days** kolm päeva järgemööda; **~ approximation** *mat.* järkjärguline lähendamine

successor [sək'sesə] *s.* järglane, järeltulija **(to, of)**

succinct [sək'siŋkt] *a.* kokkusurutud, lühike, sisutihe; *arh., poeet.* vööga üles kinnitatud, tihedalt vöötatud (*rõiva kohta*)

succory ['sʌkəri] = **chicory**

succour, *Am.* **-or** ['sʌkə] **1.** *v. t.* abistama, aitama; **2.** *s.* abi, *er.* hädaabi; *pl. arh.* abiväed

succulence ['sʌkjuləns] *s.* mahlakus, sukulents(us)

succulent ['sʌkjulənt] **1.** *a.* mahlakas, lihakas, sukulentne; **2.** *s. bot.* sukulent, lihaktaim

succumb [sə'kʌm] *v. i.* alistuma, alla andma, (*võitluses*) alla jääma (*millelegi, kellelegi* **to**); kokku varisema (*millegi all* **to**); hukkuma, surema

such [sʌtʃ] **1.** *a.* (*komp. & sup. puud.*) säärane, niisugune, selline, (selle-, tolle)taoline; **2.** *pron.* säärane, niisugune, selline (*asi või isik*); too, nood, see, need ◇ **~ a man (~ men)** säärane mees (säärased mehed); **~ a good man** *fam.* nii hea mees (= **so good a man**); **don't be in ~ a hurry** ärge nii väga rutake; **he had ~ a fright he fainted** ta oli nii kohkunud, et minestas; **~ books as these are very useful** säärased raamatud nagu need on väga kasulikud; **his illness was ~ as to cause anxiety** ta haigus oli selline, et põhjustas ärevust; **all ~** kõik tolletaolised; **as ~** sellisena; **no ~ thing** mitte midagi taolist; **~ a(n) one** selline isik *või* asi; *arh.* teatav isik, keegi; **~ as it is** nii hea-kuri kui see on; **~ as** *arh., poeet., ret.* kõik kes; **~ master, ~ servant** *vanas.* kuidas peremees, nõnda sulane

such-and-such ['sʌtʃ(ə)nsʌtʃ] *a.* see ja see, teatav ◇ **he spoke about ~ a man, whose name I have forgotten** ta rääkis teatavast isikust, kelle nime ma ei mäleta

suchlike ['sʌtʃlaik] *vulg.* **1.** *a.* säherdune, selletaoline; **2.** *s.* (teised) selletaolised asjad

suck [sʌk] **1.** *v. t. & i.* imema, lutsima; **2.** *s.* imemine, lutsimine; *sl.* sissevedamine, ninapidivedamine; *pl. sl.* kompvekid ◇ **to ~ in** sisse imema, alla neelama (*ka piltl.*); *sl.* sisse (*või* ninapidi) vedama; **to ~ up** (*v. t.*) ära (*või* sisse) imema; (*v. t.*) *õpil. sl.* pugema, meeldida püüdma (*kellelegi* **to**); **to give ~** imetama, emapiima (*või* rinda) andma; **what a ~!** *sl.* milline sissekukkumine!

sucker ['sʌkə] *s.* imeja; *zool.* iminapp; *bot.* juurevõsu; *tehn.* imikolb; imitoru, imiketas; *jms.*; *ka* = **sucking-fish**; lutsimiskompvek; *Am. sl.* kollanokk, «hani», kergesti tüssatav isik ◇ **shark ~** *zool.* haihoidja (*kala*)

suck-fish ['sʌkfiʃ] *s. zool.* imikala

sucking ['sʌkiŋ] **1.** *a.* imev, lutsiv; *piltl.* noor, kogemusteta; **2.** *s.* imemine; *atrib.* imemis-, imi- ◇ **~-fish** *haruld.* silm (-u), sutt (= **lamprey**); *ka* imikala (= **suck-fish**); **~-pig** imikpõrsas

suckle ['sʌkl] *v. t.* imetama, rinda andma

suckling ['sʌkliŋ] *s.* imik, rinnalaps; *ka* imikloom, *er.* imikpõrsas *või* -tall

suck-up ['sʌkʌp] *s. õpil. sl.* pugeja

sucrase ['sju:kreis] *s. keem.* sahharaas, invertaas

sucrose ['sju:krous] *s. keem.* sahharoos

suction ['sʌkʃ(ə)n] *s.* imemine; *atrib.* imemis-, imi- ◇ **~ dredge** *tehn.* pinnasepump; **~ filter** *tehn.* vaakumfilter; **~ gauge** *füüs.* vaakummeeter

suction-pipe ['sʌkʃ(ə)npaip] *s.* imitoru

suction-pump ['sʌkʃ(ə)npʌmp] *s.* imipump

suctorial [sʌk'tɔ:riəl] *a. zool.* imemis-, imi-

Sudan [su(:)'dæn, -'dɑ:n] = **Soudan**

Sudanese [su(:)də'ni:z] = **Soudanese**

sudatorium [sju(:)də'tɔ:riəm] *s.* (*pl.* **-ria** [-riə]) higistusruum, -kamber; leiliruum

sudden ['sʌdn] *a.* **(-nness)** äkiline ◇ **on a (or of a, all of a) ~** äkki, äkitselt, ühtäkki

suddenly ['sʌdnli] *adv.* äkitselt, äkki

sudorific [sju:də'rifik] **1.** *a.* **(-ically)** higileajav; **2.** *s. med.* higisti, higileajav vahend

suds [sʌdz] *s. pl.* seebivaht; seebivesi (= **soap-~**)

sue I [sju:] *v. t. & i.* **(-uable)** hagema, kohtusse kaebama (*millegi pärast* **for**); paluma (*midagi* **for**), palvega pöörduma (*kellegi poole* **to**) ◇ **to ~ out** kohtussekaebamise teel saavutama

Sue II [s(j)u:] *pn.* (= **Susanna**)

suede, suède [sweid] *s.* (rootsi) seemis(nahk) ◇ **~ gloves** seemiskindad

suet ['sju(:)it, suit] *s.* ploomirasv, (*veise või lamba*) neerurasv

Suetonius [swi:'touniəs] *pn.*

Suez ['s(j)u(:)iz, *Am.* su(:)'ez] *pn.* Suess ◇ **~ Canal** Suessi kanal

suf- [sʌf, səf] *vt.* **sub-**

suffer ['sʌfə] *v. t. & i.* kannatama (*millegi pärast või millegi all* **for**); (*mingit haigust*) põdema (**from**); sallima, lubama (*midagi teha* **to do**); *arh.* taluma, välja kannatama ◇ **to ~ losses** kaotusi kandma; **to ~ defeat** lüüa saama

sufferance ['sʌf(ə)r(ə)ns] *s.* kannatlikkus; sallimine, vaikne nõusolek ◇ **on ~** sallimisi, (vaevalt) sallitavalt, armu pärast

sufferer ['sʌf(ə)rə] *s.* kannataja, kannatanu ◇ **fellow-~** kaaskannataja

suffering ['sʌf(ə)riŋ] **1.** *a.* kannatav; **2.** *s.* kannatamine, kannatus

suffice [sə'fais] *v. i. & t.* **(-ceable)** piisama, jätkuma, mõikama, küllaldane olema (*millekski* **for**; *et midagi teha* **to do**); (*kellegi*) vajadusi rahuldama ◇ **~ it to say** piisab sellest, kui öelda

sufficiency [s(ə)'fiʃ(ə)nsi] *s.* piisavus, küllaldus, jagusus, küllaldane tagavara (*midagi* **of**); küllus, ohtrus; *arh.* võime, pädevus ◇ **in ~** külluses, ohtralt

sufficient [s(ə)'fiʃ(ə)nt] **1.** *a.* küllaldane, piisav, jagus, jätkuv (*millekski* **for**; *kellelegi* **for**); *arh.* võimeline, pädev; **2.** *s. arh., vulg.* küllaldane hulk ◇ **~ unto the day is the evil thereof** igal päeval oma mured

suffix **1.** ['sʌfiks] *s. lgv.* sufiks, järelliide; **2.** [sə'fiks] *v. t. lgv.* (sufiksina) sõnalõppu liitma

suffocate ['sʌfəkeit] *v. t. & i.* **(-cable, -tor)** lämmatama; lämbuma

suffocation [sʌfə'keiʃ(ə)n] *s.* lämmatamine, lämmatus; lämbumine, lämbus, *med.* sufokatsioon

Suffolk ['sʌfək] *pn.* ◇ **~ punch** teatavat tõugu tüse inglise veohobune

suffragan ['sʌfrəgən] *s. kirikl.* sufragaan, abipiiskop, vikaarpiiskop (= **~ bishop**)

suffrage ['sʌfridʒ] *s.* (valimis)hääl, *er.* (*kellegi heaks*) antud hääl; hääle(tamis)õigus, valimisõigus; *kirikl. haril. pl.* eestpalve(d)

suffragette [sʌfrə'dʒet] *s. pol.* sufražett, naisõiguslane

suffragist ['sʌfrədʒist] *s.* sufražist, hääleõiguse eest võitleja, *er.* naisõiguslane, naiste hääleõiguse pooldaja

suffuse [sə'fju:z] *v. t.* üle valama *või* valguma, üle ujutama, ülevoolavalt täitma (*ka piltl.*), üleni katma ◇ **-ed with tears** pisaraist ülevoolav

suffusion [sə'fju:ʒ(ə)n] *s.* ülevalamine, -ujutamine; ülevalgumine; värvuse- *või* punastusevalang; *med.* sufusioon, nahaalune verevalum

sufi ['su:fi] *s.* (*pl.* **-is**) suufi (*teatava muhamedi usulahu liige*)

sugar ['ʃugə] **1.** *s.* suhkur; *piltl.* magusad (*või* meelitavad) sõnad; **2.** *v. t. & i.* suhkurdama, (suhkruga) magusaks tegema, suhkruga katma; *Am.* suhkrustuma, suhkrut

moodustama, suhkru(taolise)ks muutuma; *sl.* «siidi vedama», (*er. sõudmisel*) mitte-küllaldaselt pingutuma ◇ **crude** ~ toor-suhkur; **refined** ~ rafinaad(suhkur); **granulated** ~ peensuhkur; **loaf** ~ peasuhkur; **lump** ~ tükksuhkur; ~ **of lead** *keem.* pliisuhkur, pliietanaattrihüdraat, pliiatsetaattrihüdraat

sugar-basin ['ʃugəbeisn] *s.* suhkrutoos

sugar-beet ['ʃugəbi:t] *s.* suhkrupeet

sugar-bowl ['ʃugəboul] *peam. Am.* = **sugar-basin**

sugar-candy ['ʃugəkændi] *s.* (kristalliseeritud suhkrust) kompvek, klaaskompvek

sugar-cane ['ʃugəkein] *s. bot.* suhkruroog

sugar-coat ['ʃugəkout] *v. t. kok.* suhkruglasuuriga katma; *piltl.* ilustama

sugar-daddy ['ʃugədædi] *s. Am. sl.* «suhkrupapi», heldekäeline rikas vanamees noore naise ülalpidajana

sugared ['ʃugəd] *a.* suhkurdatud, suhkurmagusaks tehtud; *piltl.* suhkurmagus, mesimagus (*näit.* ~ **words** mesimagusad sõnad)

sugar-loaf ['ʃugəlouf] *s.* (*pl.* **-ves** [-vz]) suhkrupea; *piltl.* kuhik, kuhikukujuline mägi

sugar-maple ['ʃugəmeipl] *s. bot.* suhkruvaher

sugar-plum ['ʃugəplʌm] *s.* ümmargune (*või* ovaalne) kompvek; *piltl.* meelitus; meelehea

sugar-tongs ['ʃugətɔŋz] *s. pl.* suhkrutangid

sugary ['ʃugəri] *a.* **(-iness)** suhkrune, suhkurmagus; läägemagus (*ka piltl.*)

suggest [sə'dʒest] *v. t.* sisendama, sugereerima; ette panema, soovitama (*kellelegi* **to**); arvamusena (*või* oletusena) esitama; vihjama, tähendama ◇ **I** ~ **going to the cinema** ma soovitaksin kinno minna; **a simple solution** ~**ed itself to me** mulle pakundus (*või* tuli mõttesse) lihtne lahendus; **it will not be** ~**ed that you were drunk** sellega ei taheta öelda, et te purjus olite

suggestible [sə'dʒestibl] *a.* sugereeritav, sugestioonile (*e.* sisendusele) vastuvõtlik

suggestio falsi [sə'dʒestiou 'fælsai] *s. lad.* kaudselt valeandmete esitamine, kaudne vale(tamine)

suggestion [sə'dʒestʃ(ə)n] *s.* sisendus, sugestioon; ettepanek, soovitus; vihje, tähendus ◇ **full of** ~ mõtteid virgutav; **at** (*or* **on**) **his** ~ tema ettepanekul *või* algatusel; **to make a** ~ mõtet andma, ettepanekut tegema

suggestive [sə'dʒestiv] *a.* sisendav, sugestiivne; mõistaandev, (*millelegi*) vihjav **(of)**; paljuütlev, kahemõtteline

sui ['sju:ai] *lad.* enese, enda ◇ ~ **generis** ['dʒenəris] omapärane, ainulaadne; ~ **juris** ['dʒuəris] juriidiliselt iseseisev (*täisealine ja täieõiguslik*)

suicidal [sju(:)i'said(ə)l] *a.* **(-lly)** enesetaplik; ennasthävitav

suicide ['sju(:)isaid] *s.* enesetapja; enesetapp, -tapmine ◇ **to commit** ~ ennast tapma, enesetapu teel elu lõpetama

suint [swint, *Am. ka* 's(j)u:int] *s.* rasuhigi (*lammastel*)

suit [sju:t] **1.** *s.* palve, taotlus; kosimine; kohtuasi, õigustüli, hagi; kohtuprotsess (*vrd.* **law** ~); (kaardi)mast; ülikond (= ~ **of clothes**); *ka* kostüüm (= **costume**); **2.** *v. t. & i.* sobitama, kohandama, sobivaks (*või* kohaseks) tegema (*millelegi* **to**; *kellegi jaoks* **for**); sobima, passima; rahuldama, meelepärast olema ◇ **to make** ~ (alandlikult) paluma; **to grant smb.'s** ~ kellegi palvet (*või* taotlust) rahuldama; **to press** (*or* **push**) **one's** ~ tungivalt kosima (*kedagi* **on**); **to bring a** ~ **against** kohtusse kaebama; **to follow** ~ (sama) masti käima; *piltl.* (*eeltehtut*) järele tegema, sama tegema; **long** ~ (*kaardimängus*) «kõva käsi», palju kaarte samast mastist; *piltl.* (*kellegi*) tugev külg; **dress** ~ (pidulik) õhtuülikond, frakkülikond; **in one's birthday** ~ aadamaülikonnas, ihualasti; **to** ~ **the action the word** oma sõnu (*er. ähvardust*) tegudega kinnitama; **it** ~**s me** (*or* **my book**) on minu huvides (*midagi teha* **to do**); **a red hat** ~**s her** (**her complexion** *or* **with her complexion**) punane kübar sobib talle (tema näojumega); **to** ~ **oneself** oma maitse järgi võtma, oma heaksarvamise järgi toimima; **this man is not** ~**ed to be an actor** see mees ei kõlba näitlejaks

suitability [sju:tə'biliti] *s.* sobivus, sobilikkus, kohasus, sündsus; vastavus

suitable ['sju:təbl] *a.* **(-bly)** sobiv, sobilik, kohane, sünnis (*millekski* **for**); vastav (*millelegi* **to**) ◇ **to be** ~ sobima (*millekski* **for**)

suitcase ['sju:tkeis] *s.* (käsi)kohver; *ka* reisikohver, sumadan (= **trunk**)

suite [swi:t] *s.* saatjaskond, kaaskond; rida kokkukuuluvaid tube, apartement, tubade rida, anfilaad (= ~ **of rooms**); garnituur, komplekt (*midagi* **of**); *muus.* süit

suited ['sju:tid] *p. p., a.* sobitatud; sobiv, kohane **(for, to)**; *vrd.* **suitable** ◇ **well** ~ hästi sobiv

suiting ['sju:tiŋ] *s. tekst.* ülikonnariie

suitor ['sju:tə] *s.* kosija, kosilane; hageja, nõudja (*kohtuprotsessis*); *arh.* paluja

Sukhumi [su'ku:mi] *pn.* Suhhumi

Sulawesi ['sju:ləweisi] *pn.*

Suleiman ['su:leimɑ:n] *pn.*

sulf- *er. Am.* = **sulph-**

sulfa ['sʌlfə] = **sulpha**

sulfur ['sʌlfə] = **sulphur**

sulk [sʌlk] **1.** *v. t.* tusatsema, mossitama; **2.** *s. haril. pl.* tusatsus, mossitus; tusatuju ◇ **in the** ~**s** tusane, mossis

sulky ['sʌlki] **1.** *a.* **(-ily, -iness)** tusane, mossis; **2.** *s. peam. Am.* kerge kaherattaline kaarik

Sulla ['sʌlə] *pn.*

sullen ['sʌlən] *a.* **(-nness)** pahur, tusane, tusameelne; trotslik; sünge, morn ◇ **the** ~**s** *haruld.* pahur tuju, tusatsus (= **the sulks**)

Sullivan ['sʌlivən] *pn.*

sully ['sʌli] *v. t.* **(-iable)** räpastama, reostama, rüvetama, määrima (*ka piltl.*)

sulpha, sulfa *Am.* **-fa** ['sʌlfə] *a. farm.* sulfa- ◇ ~ **drugs** *farm.* sulfoonamiidid

sulphaminic, sulfaminic *Am.* **-f-** [sʌlfə'minik] *a. keem.* sulfamiin- ◇ ~ **acid** sulfamiinhape

sulphanilamide, sulfanilamide *Am.* **-f-** [sʌlfə'niləm(a)id] *farm.* sulfaniilamiid

sulphanilic, sulfanilic *Am.* **-f-** [sʌlfə'nilik] *a. keem.* sulfaniil- ◇ ~ **acid** sulfaniilhape

sulphate, sulfate *Am.* **-f-** ['sʌlf(e)it] *s. keem.* sulfaat ◇ **sodium** ~ naatriumsulfaat, glaubrisool; ~ **of ammonia** ammooniumsulfaat

sulphide, sulfide *Am.* **-f-** ['sʌlfaid] *s. keem.* sulfiid ◇ **hydrogen** ~ vesiniksulfiid

sulphite, sulfite *Am.* **-f-** ['sʌlfait] *s. keem.* sulfit

sulpho-, sulfo- *Am.* **sulfo-** ['sʌlfo(u)] *ühendeis, keem., tehn.* sulfo-

sulphonal, sulfonal *Am.* **-f-** ['sʌlfənæl] *s. farm.* sulfonaal

sulphur, sulfur *Am.* **-f-** ['sʌlfə] **1.** *s.* väävel (*ka keem.; sümbol* **S**); *atrib.* väävelkollane; *zool.* lapsu- *e.* võiliblikas (= ~ **butterfly**); **2.** *v. t.* vääveldama, väävliga menetlema ◇ **flowers of** ~ *keem.* väävliõis; **milk of** ~ *keem.* väävlipiim; ~ **bacterium** *biol.* väävlibakter; ~ **dioxide** *keem.* vääveldioksiid; ~ **ore** *min.* väävlimaak

sulphurate, sulfurate *Am.* **-f-** ['sʌlfjureit] *v. t.* **(-tor)** sulfureerima, väävliga impregneerima *või* ühendama; väävliga pleegitama

sulphureous, sulfureous *Am.* **-f-** [sʌl'fjuəriəs] *a.* väävline, väävlitaoline

sulphuretted, sulfuretted *Am.* **-f-** ['sʌlfjuretid] *a. keem., tehn.* sulfoonitud ◇ ~ **hydrogen** vesiniksulfiid

sulphuric, sulfuric *Am.* **-f-** [sʌl'fjuərik] *a. keem.* väävel- ◇ ~ **acid** väävelhape; ~ **ether** etoksüetaan, etüüleeter

sulphurize, sulfurize *Am.* **-f-** ['sʌlfjuraiz] = **sulphurate**

sulphurous, sulfurous *Am.* **-f-** ['sʌlfjurəs] *a. keem.* väävlis-; = **sulphureous** ◇ ~ **acid** väävlishape

sulphury, sulfury *Am.* **-f-** ['sʌlfəri] *a.* väävline, väävlitaoline; väävlikarva

sultan ['sʌlt(ə)n] *s.* sultan; *er.* **(the S-)** *aj.* Türgi sultan; *zool.* purpurlauk; *ka* sultankana (*teatav valge türgi kanatõug*) ◇ **sweet** ~ *bot.* muskusjumikas

sultana [səl'tɑ:nə] *s.* sultanitar, sultani naine *või* ema *või* tütar; *ka* kuninga (*või* mõne teise vürstliku isiku) favoriit; smürna rosin (*seemneteta rosinasort); zool.* purpurlauk (= *eelm.*)

sultanate ['sʌltənit] *s.* sultanaat, sultani võim, sultaniriik

sultry ['sʌltri] *a.* **(-ier, -iest; -ily, -iness)** lämbe, lämmatavalt soe *või* kuum; haudjas; (*meelelaadi kohta*) kirglik, keevaline

sum [sʌm] **1.** *s.* summa; arvutusülesanne; **2.** *v. t. & i.* **(-mm-)** summeerima, kokku arvama, kokku võtma **(up)** ◇ **in** ~ (lühidalt) kokkuvõttes, mõne sõnaga öeldes; **to do** ~**s** arvutama, arvutusülesandeid lahendama

ma; ~ **and substance** (asja) oluline kokkuvõte; ~ **total** kogusumma

sumac(h) [ˈsu:mæk, ˈʃu:-] *s. bot.* sumahh ◇ **poison** ~ soo-mürgipuu; **staghorn** ~ harilik sumahh, äädikapuu

Sumatra [s(j)u(:)ˈmɑ:trə] *pn.*

Sumer [ˈs(j)u:mə] *pn., aj.*

Sumerian [s(j)u(:)ˈmiəriən] **1.** *a.* sumeri; **2.** *s.* sumer(lane); sumeri keel

summarily [ˈsʌmərili] *adv.* lühidalt, viivitamatult, ilma pikema jututa, jalamaid

summarize [ˈsʌməraiz] *v. t.* **(-zable)** kokku võtma, lühidalt väljendama, summeerima

summary [ˈsʌməri] **1.** *a.* **(-iness)** kokkuvõtlik, ülevaatlik, lühike, summaarne; viivitamatu, ilma pikema jututa (*või* jalamaid) tehtud; **2.** *s.* (lühi)kokkuvõte; konspekt, resümee ◇ ~ **punishment** distsiplinaarkaristus

summation [sʌˈmeiʃ(ə)n] *s.* summeerimine, summatsioon, (kogu)summaks kokkuarvamine, kokkuvõte ◇ ~ **sign** *mat.* summamärk

summer I [ˈsʌmə] **1.** *s.* suvi; *poeet.* (elu)aasta; *atrib.* suvine, suve-, suvi-; **2.** *v. i. & t.* suvitama; (*karja*) suvel karjatama ◇ **a child of ten** ~**s** *poeet.* kümneaastane laps; ~ **lightning** pälk, põuavälk; ~ **resort** suvituskoht; ~ **school** suvekursus(ed); ~ **time** suvine kellaaeg (*vrd.* **summertime**)

summer II [ˈsʌmə] *s. arhit.* kandetala, põiktala (*ka* ~**-tree**)

Summerfield [ˈsʌməfi:ld] *pn.*

summer-house [ˈsʌməhaus] *s.* suve- *või* aiamaja

summerly [ˈsʌməli] *a.* suvine, suvetaoline

summersault [ˈsʌməsɔ:lt], **-set** [-sit] = **somersault**

summertime, summer-time [ˈsʌmətaim] *s.* suveaeg, suvi (*vrd.* **summer time**)

Summerville [ˈsʌməvil] *pn.*

summery [ˈsʌməri] = **summerly**

summing-up [ˈsʌmiŋ ˈʌp] *s.* (lõpp)kokkuvõte; *er.* kohtuniku lõppkokkuvõte enne vandekohtunike otsusetegemist

summit [ˈsʌmit] *s.* tipp; mäetipp; kõrgus- *või* haripunkt; *atrib.* tipp- ◇ **at the** ~ **of power** võimu tipul; **at** ~ **level** *pol.* tipptasemel, kõrgeimal tasemel; ~ **conference** *pol.* tippkonverents, valitsusjuhtide nõupidamine; ~ **meeting** *pol.* tippkohtumine, valitsusjuhtide kohtumine; ~ **talks** tippläbirääkimised, valitsusjuhtide läbirääkimised

summiteer [sʌmiˈtiə] *s. pol.* tippnõupidamiste pooldaja *või* propageerija

summitry [ˈsʌmitri] *s. pol.* tippnõupidamiste propageerimine

summon [ˈsʌmən] *v. t.* (ette) kutsuma; kokku kutsuma; (*julgust*) kokku võtma, koguma (**up**; *millekski* **for**; *et midagi teha* **to do**) ◇ **to** ~ **a witness** tunnistajat välja kutsuma

summons [ˈsʌmənz] **1.** *s.* (*pl.* **-ses**) ametlik kutse, kohtukutse, käskiv kutse; **2.** *v. t.* (*ametliku kutsega või kohtukutsega*) ette kutsuma

summum bonum [ˈsʌməm ˈbounəm] *s. lad.* ülim hüve

Sumner [ˈsʌmnə] *pn.*

sump [sʌmp] *s.* veekogumiskaevus, -auk; *mäend.* sumpf, kaev; *tehn.* õlikogumisnõu, -vann, õlikogur; (*mootori*) õlivann

sumpter [ˈsʌm(p)tə] *s.* (*tarvit. haril. ühendeis*) koormakandja(loom), kandeloom ◇ ~**-horse** kandehobune; ~**-mule** kandemuul

sumptuary [ˈsʌm(p)tjuəri] *a.* kulutusi piirav ◇ ~ **laws** liigse kulutuse (*või* luksuse) vastased seadused

sumptuous [ˈsʌm(p)tjuəs] *a.* toreduslik, luksuslik, uhke, kallis

sun [sʌn] **1.** *s.* päike (*ka piltl.*); päikesepaiste, -valgus; **2.** *v. t. & i.* päikesepaistele asetama, päikesepaistel kiiritama; päevitama (*ka* ~ **oneself**) ◇ **to rise with the** ~ päikesetõusul magamast tõusma; **to hail the rising** ~ tõusvat päikest tervitama; *piltl.* uue võimu poolehoidu püüdlema; **to see the** ~ *poeet.* päevavalget nägema, elus olema; **to take the** ~ päikest (*või* päikesevanni) võtma, päevitama; **in the** ~ päikesepaistel; **a place in the** ~ *piltl.* soodsad elamistingimused; **under the** ~ päikese all, maailmas; **with (against) the** ~ päri- (vastu-) päeva; **the** ~ **drawing water** (*or* **the** ~**'s eyelashes**) «päikese jalad», läbi pilvealuse maani ulatuvad päikesekiirte kimbud; ~ **vizor** (*auto*) päikesesirm

Sun. *lüh.* = **Sunday**

sun-bath [ˈsʌnbɑ:θ] *s.* päikesevann

sun-bathe [ˈsʌnbeið] *v. i.* päikesevanni võtma, päevitama

sunbeam [ˈsʌnbi:m] *s.* päikesekiir

sunbird [ˈsʌnbə:d] *s. zool.* nektarilind

sun-blind [ˈsʌnblaind] *s.* (*kaupluseakna*) päikesevari, markiis

sun-bonnet [ˈsʌnbɔnit] *s.* suur (ka põski ning kaela varjav) naistekübar, rannakübar

sunburn [ˈsʌnbə:n] **1.** *s.* päevitus, päikesest pruunistumine; *med.* päikesepõletus; **2.** *v. t. & i.* (*pret. & p. p.* **-burnt** *or* **-burned**) pruuniks päevitama *või* päevituma

sunburnt [ˈsʌnbə:nt] *a.* päevitunud, päikesest pruunistunud ◇ **to get** ~ (pruuniks) päevituma

sunburst [ˈsʌnbə:st] *s. Am.* päikesekiirtevihk (*pilvede tagant*); *ka* kiirtepärjaga päikest imiteeriv juveel *või* tulevärk

Sunbury [ˈsʌnb(ə)ri] *pn.*

Sunda [ˈsʌndə] *pn.*

sundae [ˈsʌnd(e)i] *s. kok.* plombiir (*puuvilja-, pähkli- jms. tükikestega segatud koorejäätis*)

Sunday [ˈsʌndi] *s.* pühapäev ◇ **a week** (*or* **month**) **of** ~**s** pikk aeg; ~ **best** pühapäevarõivad, parimad rõivad

Sundays [ˈsʌndiz] *adv.* pühapäeviti

Sunday-school [ˈsandisku:l] *s.* pühapäevakool

sunder [ˈsʌndə] *v. t. & haruld. i. arh., ret., poeet.* lahutama, lahku ajama; lahus pidama; *haruld.* lahku hoiduma

Sunderland [ˈsʌndələnd] *pn.*

sundew [ˈsʌndju:] *s. bot.* (ümaralehine) huulhein

sun-dial [ˈsʌndaiəl] *s.* päikesekell

sun-dog [ˈsʌndɔg] *s. astr.* päikesesapp, kõrvalpäike (= **parhelion**)

sundown [ˈsʌndaun] *s.* päikeseloojak (= **sunset**)

sundowner [ˈsʌndaunə] *s. sl.* õhtune (enne magamaminekut joodav) naps; *Austr. fam.* õhtul farmi ilmuv (öömaja otsiv) hulkurmees

sun-dried [ˈsʌndraid] *a.* päikese käes kuivatatud

sundries [ˈsʌndriz] *s. pl.* mitmesugused (vähemad) asjad; vähemad kaubaartiklid *või* kulud

sundry [ˈsʌndri] *a. arh., nalj.* mitmesugused, mitmed erilised ◇ **all and** ~ igaüks, kõik

sunfish [ˈsʌnfiʃ] *s. zool.* kuukala (*Am. ka mitme teise kala nimetus*)

sunflower [ˈsʌnflauə] *s. bot.* päevalill; *atrib.* päevalille- ◇ ~ **seeds** päevalilleseemned; ~ **(seed) oil** päevalilleõli; **the S- State** *Am.* = **Kansas**

sung [sʌŋ] *vt.* **sing**

sun-glasses [ˈsʌnglɑ:siz] *s. pl.* päikeseprillid

sun-god [ˈsʌngɔd] *s. müt.* päikesejumal

sun-helmet [ˈsʌnhelmit] *s.* troopikakiiver

sunk [sʌŋk] *vt.* **sink**

sunken [ˈsʌŋk(ə)n] **1.** *p. p. arh.* = **sunk** (*vt.* **sink**); **2.** *a.* põhjavajunud; veealune; (*põskede kohta*) sissevajunud, aukus ◇ ~ **rock** veealune kalju

sun-lamp [ˈsʌnlæmp] *s. el.* jupiterlamp (*või mõni muu ultraviolettkiiri andev lamp*), kõrgustikupäike

sunless [ˈsʌnlis] *a.* päikesetu, päikesepaistetu

sunlight [ˈsʌnlait] *s.* päikesevalgus

sunlit [ˈsʌnlit] *a.* päikesest valgustatud

sun-lounge [ˈsʌnlaundʒ] = **sun-parlour**

sunny [ˈsʌni] *a.* **(-ier, -iest; -ily, -iness)** päikesepaisteline, -küllane; päikeseline; heatujuline, rõõmsameelne

sun-parlour, *Am.* **-lor** [ˈsʌnpɑ:lə], *ka* **sun-porch** [ˈsʌnpɔ:tʃ] *s.* suurte päikesepoolsete akendega saal või rõdu (*kus saab päikesevanne võtta*), solaarium

sunrise [ˈsʌnraiz] *s.* päikesetõus

sun-rose [ˈsʌnrouz] *s. bot.* kuldkann

sunset [ˈsʌnset] *s.* päikeseloojak, -loojang

sunshade [ˈsʌnʃeid] *s.* päikesevari; päevavari

sunshine [ˈsʌnʃain] *s.* päikesepaiste; hiilgus, sära; *piltl.* heatujulisus, rõõmsameelsus

sunshiny [ˈsʌnʃaini] *a.* päikesepaisteline (*ka piltl.*)

sun-spot [ˈsʌnspɔt] *s. astr.* päikeselaik, -plekk

sunstone [ˈsʌnstoun] *s. min.* päevakivi (*mitme erineva mineraali nimetus*)

sunstroke [ˈsʌnstrouk] *s.* päikesepiste

sun-tan [ˈsʌntæn] *s.* (helepruun) päevitus

sunup [ˈsʌnʌp] *dial., Am.* = **sunrise**

sunward [ˈsʌnwəd] **1.** *a.* päikesepoolne; **2.** *adv.* = *järgm.*

sunwards [ˈsʌnwədz] *adv.* päikese poole

sunwise [ˈsʌnwaiz] *adv.* päripäeva

sun-worship ['sʌnwə:ʃip] *s.* päikesejumaldus, -kummardus
sun-worshipper ['sʌnwə:ʃipə] *s.* päikesejumaldaja, -kummardaja
sup I [sʌp] *arh. & dial.* **1.** *v. t. & i.* **(-pp-)** rüüpama, vähehaaval jooma *või* (lusikaga) helpima; **2.** *s.* lonks, suutäis (*vedelikku*) ◇ **he needs a long spoon that ~s with the devil** *vanas.* petisega asju ajades tuleb ettevaatlik olla; **neither bit(e) nor ~** ei suutäit süüa ega lonksukest juua
sup II [sʌp] *v. i. & t.* **(-pp-)** õhtustama, õhtust sööma; õhtusöögiga kostitama ◇ **to ~ off** (*or* **on**) (*mingit toitu*) õhtuks sööma
sup- [sʌp, səp] *vt.* **sub-**
super ['sju:pə] *lüh., fam. või sl.* **1.** *s. teatr.* statist (= **supernumerary actor**); *Am.* = **superintendent**; **2.** *a.* pinnamõõdus, ruut- (= **superficial**; *tarvit. haril. substantiivi järel, näit.* **fifty feet ~** viiskümmend ruutjalga); *fam.* suurepärane, tore; *fam. ka* = **superfine**
super- ['sju:pə] *pref.* üle-, peal-, ülem-, üli-, liig-, (*võõrsõnades*) super-
superable ['sju:p(ə)rəbl] *a. haruld.* ületatav
superabundance [sju:p(ə)rə'bʌndəns] *s.* üliküllus
superabundant [sju:p(ə)rə'bʌndənt] *a.* üliküllane
superadd [sju:pə'ræd] *v. t.* veelgi lisandama
superannuate [sju:pə'rænjueit] *v. t.* **(-uable)** vanaduse tõttu teenistuskõlbmatuks tunnistama, (*väljateeninuna või iganenuna*) teenistusest kõrvaldama, pensionile saatma
superannuated [sju:pə'rænjueitid] *a.* vanadusest teenistuskõlbmatu; väljateeninud; ajast ning arust läinud ◇ **the ~ class** vanaduspensionäride klass
superannuation [sju:pərænju'eiʃ(ə)n] *s.* vanadusest teenistuskõlbmatuks muutumine; (*teenistuja*) väljateenitus, väljateenituna pensionile saatmine; vanaduspension ◇ **~ fund** pensionikapital
superb [sju(:)'pə:b, su-] *a.* tore, suurepärane
supercargo ['sju:pəkɑ:gou] *s.* **(***pl.* **-oes)** *mer.* laadungiülem (*lastiomaniku volinikuna kaubalaeval kaasasõitev isik*)
supercharge ['sju:pə'tʃɑ:dʒ] *v. t. tehn.* ülekoormama
superciliary [sju(:)pə'siliəri] *a. anat.* kulmu-
supercilious [sju(:)pə'siliəs] *a.* kõrk, upsakalt üleolev
superconductivity [sju(:)pəkəndək'tiviti] *s. füüs.* ülijuhtivus
superdreadnought ['sju:pə'drednɔ:t] *s. mer.* ülidrednoot
super-duper ['sju:pə'dju:pə] *a. sl.* «ekstra oivaline», eriti suurepärane, ülihea
super-ego ['sju:pə'regou, *Am.* -'ri:gou] *s. psühh.* «ülimina», (isiksust määrav) alateadlik «mina»
supererogation [sju:pərero'geiʃ(ə)n] *s.* kohustusliku määra ületamine (*er. heategudes*)
supererogatory [sju:pəre'rɔgət(ə)ri] *a.* **(-ily, -iness)** kohustuslikku määra ületav; ülemäärane
superficial [sju(:)pə'fiʃ(ə)l] *a.* **(-lly)** pindmine, pinna-; pinnapealne, pinnaline, pealiskaudne ◇ **~ measure** pinnamõõt
superficiality [sju:pəfiʃi'æliti] *s.* pinnapealsus, pinnalisus, pealiskaudsus
superficies [sju(:)pə'fiʃ(i)i:z] *s.* (*pl.* **~**) pind, pindala
superfine ['sju:pəfain] *a.* ülipeen, -peenutsev; *kaub.* ülihea, ekstrahea, esmaklassiline
superfluidity [sju:pəflu'iditi] *s. füüs.* ülivoolavus
superfluity [sju:pə'fluiti] *s.* üleliigsus, -arusus; liiasus, üliküllus, -küllasus
superfluous [sju(:)'pə:fluəs, su-] *a.* üleliigne, -arune; liiane
Superfort(ress) ['sju:pə'fɔ:t(ris)] *s. Am. mil.* ülivõimsat tüüpi «lendav kindlus» (*lennuk*)
superheat [sju:pə'hi:t] *v. t.* ülekuumendama ◇ **~ed steam** ülekuumendatud aur
superheterodyne [sju:pə'het(ə)rədain] *a. & s. raad.* superheterodüün ◇ **~ receiver** superheterodüünvastuvõtja
superhighway [sju:pə'haiwei] *s. Am.* kiirtee
superhuman [sju:pə'hju:mən] *a.* üliinimlik; üleinimlik
superimpose [sju:pərim'pouz] *v. t.* (lisaks) peale panema (**millelegi on, upon**)
superinduce [sju:pərin'dju:s] *v. t.* **(-cible)** välisel mõjul esile kutsuma (*näit. und*); lisaks esile kutsuma

superintend [sju:p(ə)rin'tend] *v. t. & i.* järele vaatama, järelevaatajana juhtima; järelevaatajaks olema
superintendence [sju:p(ə)rin'tendəns] *s.* (*töö*) järelevaatamine *või* juhtimine
superintendency [sju:p(ə)rin'tendənsi] *s.* järelevaataja amet; superintendendi (*või* inspektori) amet *või* ametipiirkond
superintendent [sju:p(ə)rin'tendənt] *s.* järelevaataja, -valveametnik; *Am.* (*koolide*) inspektor; *kirikl.* superintendent
superior [sju(:)'piəriə, su-] **1.** *a.* ülem, kõrgem, kõrgemalseisev; kõrgekvaliteediline, kvaliteetne; üleolev, parem (*kellestki, millestki* **to**; *millegi suhtes* **in**); ülekaalukas; üleoletsev, upsakas; **2.** *s.* ülem, ülemalseisja, ülemus; **(S-)** (*kloostri*) ülem ◇ **to be ~ to** (*millestki, kellestki*) kõrgemal seisma, üle olema; **~ conjunction** *astr.* ülemine ühendus *e.* konjunktsioon; **~ figure (letter)** *trük.* reapealne (viite)number (-täht); **~ forces** ülekaalukad jõud; **~ numbers** arvuline ülekaal; **~ person** üleolev isik (*ka iroon.*); **~ wings** *zool.* (*putuka*) kattetiivad; **he is my ~** ta on minu ülemus; ta on minust üle (*millegi poolest* **in**); **Father (Mother) S-** mees- (nais-) kloostriülem; **Lake S-** Ülemjärv (*suurim järv P.-Ameerikas*)
superiority [sju(:)piəri'ɔriti, su-] *s.* üleolek; ülekaal(ukus), ülekaalusolek
superlative [sju(:)'pə:lətiv, su-] **1.** *a.* ülim, üli-, superlatiivne; **2.** *s. lgv.* superlatiiv, ülivõrre (= **~ degree**)
superman ['sju:pəmən] *s.* (*pl.* **-men**) üliinimene
supermarket [sju:pə'mɑ:kit] *s.* (suur) selvekauplus, kaubahall
supermundane [sju:pə'mʌndein] *a.* ülemaine
supernal [sju(:)'pə:n(ə)l] *a.* **(-lly)** *poeet., ret.* taevane, taevalik, taeva-; kõrge
supernatural [sju:pə'nætʃ(ə)r(ə)l] *a.* **(-lly)** üleloomulik
supernaturalism [sju:pə'nætʃ(ə)rəlizm] *s.* üleloomulikkus; usk üleloomulikusse
supernova [sju:pə'nouvə] *s.* (*pl.* **-vae** [-vi:]) *astr.* supernoova
supernumerary [sju:pə'nju:m(ə)rəri] **1.** *a.* ülearvuline, -määraline; **2.** *s.* ülemääraline (*või* mittekoosseisuline) töötaja; *teatr.* statist (*lüh.* **super**)
superphosphate [sju:pə'fɔsf(e)it] *s.* superfosfaat
superpose ['sju:pə'pouz] *v. t.* peale panema (*millelegi* **on, upon**); üle asetama
superposition ['sju:pəpə'ziʃ(ə)n] *s.* pealepanek, üleasetus; *mat., füüs.* superpositsioon
superpower ['sju:pəpauə] *s. pol.* ülemaailmse tähtsusega suurriik
superprofit ['sju:pəprɔfit] *s. maj.* ülikasum
superrealism [sju:pə'riəlizm] = **surrealism**
supersaturate [sju:pə'sætʃəreit] *v. t. keem.* üleküllastama
supersaturation [sju:pəsætʃə'reiʃ(ə)n] *s. keem.* üleküllastus, üleküllastamine, üleküllastumine
superscribe ['sju:pə'skraib] *v. t.* pealiskirjaga (*või* pealdisega) varustama
superscription [sju:pə'skripʃ(ə)n] *s.* pealiskiri, pealdis; *arh.* lähetusjuhis, aadress
supersede [sju(:)pə'si:d] *v. t.* **(-dable)** välja (*või* kõrvale) tõrjuma, asendama, tarbetuks tegema, (*kellegi*) asemele astuma
supersedure [sju(:)pə'si:dʒə] *peam. Am.* = *järgm.*
supersession [sju(:)pə'seʃ(ə)n] *s.* välja- *või* kõrvaletõrjumine, asendamine, asemeleastumine
supersonic ['sju:pə'sɔnik] *a. füüs., av.* helikiirust ületav, ülehelikiirusega, ülehelis ◇ **~ fighter** *av.* ülehelikiirusega hävitaja, ülehelikiirushävitaja; **~ speed** ülehelikiirus
superstition [sju(:)pə'stiʃ(ə)n] *s.* ebausk
superstitious [sju(:)pə'stiʃəs] *a.* ebausklik
superstructure ['sju:pəstrʌktʃə] *s.* pealisehitus (*ka piltl.*)
supertax ['sju:pətæks] *s. maj.* lisamaks, lisatulumaks; *vrd.* **surtax**
supervene [sju(:)pə'vi:n] *v. i.* vahele tulema *või* juhtuma; (*millelegi*) lisaks juhtuma (**upon**)
supervention [sju(:)pə'venʃ(ə)n] *s.* vaheletulek, -juhtumine; lisaksjuhtumine
supervise ['sju:pəvaiz, -'vaiz] *v. t.* **(-sable)** järele vaatama *või* valvama, (järelevaatajana) juhtima *või* juhendama
supervision [sju(:)pə'viʒ(ə)n] *s.* järelevaatus,

-valve, ülevalve ◇ **under the ~ of** (*kellegi*) järelevalve all

supervisor [sju(:)pə'vaizə, 'sju:pəvaizə] *s.* järelevaataja, -valvaja, -valveametnik; *Am.* (*koolide*) inspektor; (*akadeemilise töö*) juhendaja; (*arvuti*) haldur, superviisor

supine I [sju:'pain] *a.* selili lamav (*vrd.* **prone**); loid, tegevusetu

supine II ['sju:pain] *s. lgv.* supiinum (*teatav verbaalnoomen, er. ladina keeles*)

supper ['sʌpə] *s.* õhtusöök, -eine, õhtuline; *kirikl.* õhtusöömaaeg ◇ = **the Lord's S-** püha õhtusöömaaeg

supplant [sə'plɑ:nt] *v. t.* välja (*või* kõrvale) tõrjuma, (välja tõrjudes) asendama; (*kavalusega*) välja sööma

supple ['sʌpl] **1.** *a.* **(-er, -est)** nõtke, painduv; paindlik, järeleandlik; **2.** *v. t.* nõtkeks (*või* painduvaks, paindlikuks) tegema

supplement 1. ['sʌplimənt] *s.* täiend, (täiendus)lisa, kaasanne, suplement; **2.** ['sʌpli'ment] *v. t.* täiendama, (*millelegi*) täiendavalt lisama

supplemental ['sʌpli'ment(ə)l] = *järgm.*

supplementary [sʌpli'ment(ə)ri] *a.* täiendav, täiendus-, lisa- ◇ **~ reading** lisalektüür; **~ sheet** (*raamatu*) vaheleht; **~ volume** täiendusköide

suppletive ['sʌplitiv] *a. lgv.* supletiivne, erituveline

suppliance ['sʌpliəns] *haruld., poeet.* = **supplication**

suppliant ['sʌpliənt] **1.** *a.* anuv, härdalt paluv; **2.** *s.* anuja, härdalt paluja

supplicate ['sʌplikeit] *v. i. & t.* **(-cable)** anuma, härdalt paluma; hätda palvega pöörduma (*kellegi poole* **to**; *millegi pärast* **for**)

supplication [sʌpli'keiʃ(ə)n] *s.* anumine, härdalt palumine; (härras) palve; *jur.* palvekiri; supliik

supplicatory ['sʌplikeit(ə)ri] *a.* anuv, härdalt paluv

supply I [sə'plai] **1.** *v. t.* **(-ier, -iable)** varustama (*millegagi* **with**); hankima, tarnima; muretsema; (*vajadust*) rahuldama; asendama, (*millegi, kellegi*) aset täitma; *tehn.* toitma, ette andma; **2.** *s.* varustus; hange, tarne; varu, tagavara; *maj.* pakkumine; *ka* (ajutine) asetäitja, asendaja (*er. õpetaja või kirikuõpetaja kohta*); *tehn.* toide, ettevalmistus; *pl.* andmine, -anne; *pl. er.* sõjavarustus; *pl.* valitsuskuludeks (eelarves) määratavad summad ◇ **to ~ the place of** (*kedagi*) asendama; **Committee of S-** (riigi) eelarvekomisjon; **~ and demand** *maj.* pakkumine ja nõudmine; **goods in short** (*or* **low**) **~** *kaub.* defitsiitkaubad, vajakkaubad; **school -ies** koolivarustus, -tarbed; **air ~** sissepuhe; **fuel ~** kütuse etteandmine; **mains ~** *el.* võrgutoide; **water ~** *tehn.* veevarustus

supply II ['sʌpli], *Am. ka* **supplely** ['sʌplili] *adv.* nõtkelt, painduvalt; paindlikult, järeleandlikult

support [sə'pɔ:t] **1.** *v. t.* toetama; püsti hoidma; ülal pidama; taluma, välja kannatama; (*millestki*) vääramatult kinni pidama; *teatr.* sekundeerima, toetavalt kaasa mängima; **2.** *s.* toetus, tugi (*ka piltl.*); *tehn.* tugi, tugisammas, turv; tugiosa, toend, kandealus, suport ◇ **to give ~ to** toetama; **to speak in ~ of** (*millegi*) kasuks kõnelema; **~ line** *mat.* tugisirge; **~ position** *sport* toeng

supporter [sə'pɔ:tə] *s.* toetaja, tugi; *herald.* vappkilbihoidja

suppose [sə'pouz] *v. t.* **(-sable)** oletama, arvama; eeldama; (*imperat., tarvit. konjunktsioonina*) oletades et (= **supposing**) ◇ **~** (*or* **-sing**) **it were true** oletades, et see on tõsi (*või* kui see tõsi peaks olema); **~ we go to bed** kui me õige magama läheks; **it is -ed to be correct** seda arvatakse õige olevat; **he is -ed to do all the work** temalt oodatakse, et ta teeks kogu töö ära; **I am not -ed to know that** õieti peab see mulle saladuseks olema; **his -ed generosity** tema oletatav (*või* arvatav) suuremeelsus

supposedly [sə'pouzidli] *adv.* oletatavasti, arvatavasti, eeldatavasti

supposing [sə'pouziŋ] *konj.* oletades et, kui ◇ **~** (*or* **~ that**) **it were true** oletades, et see on tõsi (*või* kui see peaks tõsi olema)

supposition [sʌpə'ziʃ(ə)n] *s.* oletamine, oletus, arvamine, arvamus; eeldamine, eeldus ◇ **on the ~ that . . .** oletusel, et . . .

suppositious [səpɔzi'tiʃəs] *a.* ebaeht(ne), võlts, (pettuseks) äravahetatud

suppository [sə'pɔzit(ə)ri] *s. med.* suposi-toor, suposiit, ravimküünal

suppress [sə'pres] *v. t.* **(~ible)** maha (*või* alla) suruma, summutama; tagasi hoidma; (*teadet*) maha (*või* surnuks) vaikima, varjama; (*mingile organisatsioonile*) lõppu tegema, (*ajalehte*) sulgema; (*osa tekstist*) välja jätma

suppression [sə'preʃ(ə)n] *s.* maha- *või* allasurumine, summutamine; tagasihoidmine; maha- *või* surnuksvaikimine; lõputegemine; (*tekstiosa*) väljajätt

suppressio veri [sə'presiou 'viərai] *s. lad.* tõe maha- *või* surnuksvaikimine *või* varjamine

suppressor [sə'presə] *s.* maha- *või* allasuruja, summutaja; (*teate*) maha- *või* surnuksvaikija, varjaja

suppurate ['sʌpju(ə)reit] *v. i. med.* mädanema, mäda jooksma

suppuration [sʌpju(ə)'reiʃ(ə)n] *s. med.* mädanemine, mädajooks

supra ['sju:prə] *adv. lad.* ülal, ülalpool; (*tekstis*) ülal, eespool

supra- ['sju:prə] *pref.* ülal-, ülalpool, üle; (*võõrsõnades*) supra-

supranational ['sju:prə'næʃənəl] *a. pol.* üksikutest (rahvus)riikidest kõrgemal seisev, rahvusülene, supranatsionaalne (*näit. lepingu või kohtu kohta*)

suprarenal ['sju:prə'ri:n(ə)l] *a. anat.* neerupealne ◇ **~ gland** (*or* **body, capsule**) neerupealis

supremacy [sju(:)'preməsi, su-] *s.* ülemvõim, ülim võim, supremaat; ülevõim, -olek, -kaal

suprematism [sju(:)'premətizm] *s. kunst* suprematism

supreme [sju(:)'pri:m, su-] *a.* ülim, kõrgeim; ülem- ◇ **S- Council** ülemnõukogu; **S- Court** ülemkohus; **the ~ sacrifice** ülim ohver, oma elu ohvrikstoomine; **the S- Soviet of the U.S.S.R.** NSV Liidu Ülemnõukogu

supremum [sju(:)'priməm] *s. mat.* supreemum, ülemraja

Supt. *lüh.* = **superintendent**

sur- I [sə(:)] *vt.* **sub-**

sur- II [sə:] *pref.* üle-, üli- (= **super-**)

Surbiton ['sə:bitn] *pn.*

surcease [sə(:)'si:s] *arh.* **1.** *v. i.* lakkama (= **cease**); **2.** *s.* lakkamine (= **cessation**) ◇ **without ~** *arh.* lakkamatult

surcharge 1. ['sə:tʃɑ:dʒ] *s.* üle- *või* liigkoormus (*ka* **~ load**); *el.* liiglaadimine; üle- *või* lisamaks, lisataks; ülekulutus; trahvimaks; **2.** [sə(:)'tʃɑ:dʒ] *v. t.* **(-geable)** üle koormama, liigkoormama; *el.* üle (*või* liialt) laadima; üle- *või* lisamaksustama; lisamaksuga trahvima

surcingle ['sə:siŋgl] *s.* sedelgavöö; sadulavöö

surcoat ['sə:kout] *s. aj.* (*turvistiku peal kantav*) ülekuub *või* mantel

surd [sə:d] **1.** *a. mat.* irratsionaalne, irratsionaal- (= **irrational**); *fon.* helitu; **2.** *s. mat.* irratsionaalarv (= **~ number**); *fon.* helitu häälik

sure [ʃuə, ʃɔ:] **1.** *a.* kindel; veendunud (*milleski* **of**; *et* **that**); **2.** *adv. arh., Am.* kindlasti, muidugi ◇ **he is ~ to come** ta tuleb kindlasti; **be ~ and don't forget** vaata, et sa ei unusta; **I'm ~ I don't know** ma tõesti ei tea; **well, I'm ~!** noh, see on alles!; **to be ~ she has her faults** muidugi (*või* loomulikult) on tal oma vead; **so it is, to be ~!** nii see on, õige küll; **for ~** kindlasti; **to make ~** kindlustama, kindlaks tegema, kindlasti veenduma (*milleski* **of**); **as ~ as death** (*or* **as a gun**, *fam.* **as eggs is eggs**) surmkindlalt; **~ enough** tõepoolest; **~ thing** *Am.* muidugi, loomulikult

sure-fire ['ʃuəfaiə] *a. Am., fam.* kindel, eksimatu, usaldusväärne

sure-footed ['ʃuəfutid, 'ʃɔ:-] *a.* kindlasammuline, mittekomistav

surely ['ʃuəli, 'ʃɔ:-] *adv.* kindlasti; muidugi; vist küll, küllap vist

sureness ['ʃuənis, 'ʃɔ:-] *s.* kindlus, kindelolek

surety ['ʃuəti, 'ʃɔ:-] *s.* kindlustis, tagatis, kindel pant; käendaja, käemees, käsinik; *arh.* kindlus, kindelolek (*tarvit. peam. ühendis* **of a ~** kindlasti) ◇ **to stand ~** käendajaks olema (*kellegi eest* **for**)

surf [sə:f] **1.** *s.* murdlainetus, murdlus, lainemurd; **2.** *v. i. sport* lainelauaga sõitma, murdlaineil liuglema

surface ['sə:fis] **1.** *s.* pind (-nna) (*ka mat.*); pindmik; välispind, -külg; *atrib.* pindmine, väline, pinna-, pind-; **2.** *v. t. & i.* pindama, (*millegi*) pinda tasandama *või* töötlema; (*allveelaeva*) veepinnale tõusma sundima; (*allveelaeva kohta*) veepinnale tõusma ◇

on the ~ väliselt, pealiskaudsel vaatlemisel; **he looks at the** ~ **only** ta vaatleb ainult asja välist külge; **plane** ~ *mat.* tasapind; ~ **car** *Am.* (tänavapinnal liikuv) trammivagun (*vastandina allmaa- ja õhuraudtee sõidukeile*); ~ **effect** *el.* pinnaefekt; ~ **integral** *mat.* pindintegraal; ~ **politeness** väline viisakus; ~ **ship** pealveelaev; ~ **tension** *füüs.* pindpinevus

surface-active ['sə:fisæktiv] *a. keem.* pindaktiivne ◇ ~ **agent** pindaktiivne aine

surface-man ['sə:fismən] *s.* (*pl.* **-men**) raudteevaht; *mäend.* pealmaatööline

surface-water ['sə:fiswɔ:tə] *s.* pinnavesi

surfboard ['sə:fbɔ:d] *s. sport* lainelaud (*laud murdlaineil liuglemiseks*)

surfeit ['sə:fit] **1.** *s.* liigitus (*er. toidu kohta*); üleküllastus, tülgastus; **2.** *v. t. & i.* liigselt toitma *või* toituma (*millestki* **on**); küllastama, küllastuma (**with**); tülgastama, tülgastuma

surfer ['sə:fə] *s. sport* lainelaudur

surfing ['sə:fiŋ] *s. sport* lainelauasõit

surf-ride ['sə:fraid] *v. i. sport* lainelauaga sõitma (= **surf**)

surf-riding ['sə:fraidiŋ] = **surfing**

surfy ['sə:fi] *a.* murdlaineline

surge [sə:dʒ] **1.** *v. i. & t.* voogama, tõusma ning mõõnama, lainetama (*ka piltl.*); voogama panema; **2.** *s.* voog; voogamine, lainetus; ummiklaine(tus)

surgeon ['sə:dʒ(ə)n] *s.* kirurg; sõjaväearst; laevaarst

surgery ['sə:dʒ(ə)ri] *s.* kirurgia; arstikabinet; (*haigete*) vastuvõtutuba

surgical ['sə:dʒik(ə)l] *a.* **(-lly)** kirurgiline; kirurgi- ◇ ~ **bag** *mil.* sanitaarpaun; ~ **boot** *med.* ortopeediline saabas; ~ **fever** *med.* traumaatiline palavik

Surinam [s(j)uəri'næm] *pn.*

surly ['sə:li] *a.* **(-ier, -iest; -ily, -iness)** tõre, toriseja, pahur; tusane, torsakas, turtsakas

surmise [sə(:)'maiz] **1.** *s.* oletus; kahtlustus, aim(d)us; **2.** *v. t. & i.* oletama; kahtlustama, aimama

surmount [sə(:)'maunt] *v. t.* ületama, (*millestki*) üle jõudma; (*millegi*) tipus asetsema, (*midagi*) kroonima, pealt katma (*millegagi* **by, with**; *tarvit. peam. pass.*) ◇ **the column was** ~**ed by a statue** samba otsas asetses raidkuju; **peaks** ~**ed with snow** lumega kaetud mäetipud

surname ['sə:neim] **1.** *s.* lisanimi; perekonnae. liignimi; **2.** *v. t.* **(-mable)** lisanimega nimetama, (*kellelegi*) lisanimeks andma

surpass [sə(:)'pɑ:s] *v. t.* ületama, (*kellestki, millestki*) üle (*või* tublim, parem) olema

surpassing [sə(:)'pɑ:siŋ] *a.* (teisi) ületav, erakordne

surplice ['sə:plis] *s. kirikl.* koorirüü

surpliced ['sə:plist] *a.* koorirüüsse rõivastatud

surplus ['sə:pləs] *s.* ülemäär, liigmäär, ülejääk; *atrib.* ülemääraline, ülearune; lisa- ◇ ~ **population** liigrahvastik; ~ **value** *maj.* lisaväärtus

surplusage ['sə:pləsidʒ] *s.* liigsus, ülemäärasus; *jur.* ülearusus

surprisal [sə(:)'praiz(ə)l] *s. haruld.* üllatus (= *järgm.*)

surprise [sə'praiz] **1.** *s.* üllatus, ootamatus, sürpriis; *mil.* ootamatu rünnak *või* vallutus; *atrib.* üllatus(e)-, ootamatu, äkiline, äkk-; **2.** *v. t.* **(-sable)** üllatama; ootamatult ründama *või* vallutama; üllatuse teel juhtima *või* viima (*millenigi* **into**) ◇ **to spring a** ~ üllatust valmistama (*kellelegi* **on**), ootamatu teoga toime tulema; **to take by** ~ üllatama, ootamatult vallutama; **to my** ~ minu üllatuseks; **he showed great** ~ **at the news** ta näitas suurt üllatust selle teate puhul; ~ **attack** äkkrünnak; ~ **visit** etteteatamata külaskäik; **to** ~ **smb. in the act** kedagi teo pealt tabama; **to be -ed** üllatuma, üllatunud olema (*millegi üle* **at**; *millestki* **by**)

surprising [sə'praiziŋ] *a.* üllatav, üllatuslik; ootamatu

surrealism [sə'riəlizm] *s. kunst, kirj.* sürrealism

surrejoinder [sʌri'dʒɔində] *s. jur.* tripliik (*kostja repliigile järgnev hageja vastus*); *vrd.* **rejoinder**

surrender [sə'rendə] **1.** *v. t. & i.* loovutama, (*millestki*) loobuma; üle andma; alla andma, alistuma; **2.** *s.* loovutus, loobumine; ülendamine; allaandmine, alistumine ◇ **to** ~ **oneself** anduma (*millelegi* **to**); **to** ~ **to one's bail** *jur.* kautsjoni vastu vabastamise

järel uuesti kohtu ette ilmuma; ~ **value** (*kindlustuspoliisi*) tagasiostuväärtus

surreptitious [sʌrep'tiʃəs] *a.* varglik, salajane

surreptitiously [sʌrep'tiʃəsli] *adv.* vargsi, salamahti, salamisi, salaja

Surrey ['sʌri] **1.** *pn.*; **2.** *s.* **(s-)** *Am.* kerge neljarattaline ning kaheistmeline lõbusõidutõld, kaless

surrogate ['sʌrogit] *s.* asemik, asetäitja; *er. kirikl.* asepiiskop *või* piiskopliku kantselei abijuhataja; *Am. jur.* pärusvarakohtunik (= **probate judge**); *haruld.* aseaine, surrogaat (*er. psühh.*)

surround [sə'raund] *v. t.* ümbritsema; ümber piirama

surroundings [sə'raundiŋz] *s. pl.* ümbrus, ümbruskond; *ka* keskkond ◇ **natural** ~ looduslik keskkond

surtax ['sə:tæks] **1.** *s.* lisamaks, -taks; *er.* lisatulumaks; **2.** *v. t.* lisamaksustama

Surtees ['sə:ti:z] *pn.*

surtout ['sə:tu:] *s. van.* saterkuub, (põlvini ulatuv) pikk-kuub

surveillance [sə:'veil(j)ənsˌ] *s.* järelevalve ◇ **under** ~ järelevalve all

survey 1. [sə:'vei] *v. t.* vaatlema, silmitsema; üle vaatama; (*maad*) mõõtma, mõõdistama, plaanistama, kaardistama; **2.** ['sə:vei] *s.* vaatlus, silmitsus; ülevaatus, -vaade; maamõõtmine

surveyor [sə(:)'ve(i)ə] *s.* maamõõtja; (*millegi*) ülevaataja (**of**) ◇ **mine** ~, ~ **of the mines** *mäend.* markšeider

survival [sə(:)'vaiv(ə)l] *s.* üleelamine, edasielamine, elumine, ellu- *või* püsimajäämine; elumus; üleelanik, ellujäänu; jäänuktava(nd); igand ◇ ~ **of the fittest** enamkohastunu püsimajäämine (*olelusvõitluses*); ~ **rate** elumusaste

survive [sə(:)'vaiv] *v. t. & i.* **(-vable)** üle elama, välja kannatama, taluma; (*kellestki*) kauem elama; eluma, ellu jääma, elusana pääsema, elavana säilima

survivor [sə(:)'vaivə] *s.* ellujäänu, eluga pääsenu

sus- [sʌs, səs] *vt.* **sub-**

Susan ['su:zn] *pn.*

Susanna [su(:)'zænə] *pn.*

susceptibility [səsepti'biliti] *s.* vastuvõtlikkus, tundlikkus; *füüs., keem.* sustseptiiblus; *pl.* õrnatundelisus, hellus, haavuvus, solvuvus

susceptible [sə'septibl] *a.* **(-bly)** vastuvõtlik, tundlik (*millelegi* **to**, *arh.* **of**); *füüs., keem.* sustseptiibel; õrnatundeline, hell; *pred.* võimaldav (*midagi* **of**) ◇ **this is** ~ **of another interpretation** see võimaldab (ka) teist tõlgitsust

susceptive [sə'septiv] *a. haruld.* vastuvõtlik, tundlik (*millegi suhtes* **of**)

suspect 1. [səs'pekt] *v. t. & i.* kahtlustama (*milleski* **of**), kahtlevalt arvama *või* oletama, aimama; kahtlaseks pidama; **2.** ['sʌspekt] *pred. a.* kahtlane; **3.** ['sʌspekt] *s.* kahtlusalune ◇ **I** ~ **him to be mad** ma kaldun arvama, et ta on hull; **the boy was** ~**ed of lying** poissi kahtlustati valetamises; **the accuracy of this observation is rather** ~ selle vaatluse täpsus on üsna kahtlane

suspend [səs'pend] *v. t.* riputama, (alla) rippuda laskma (*millestki* **from**); heljutama, heljuvana (*või* rippuvana) hoidma; *keem.* heljundama, suspendeerima; seiskama, seistama, edasi lükkama, ajutiselt katkestama *või* (ametist) kõrvaldama, suspendeerima ◇ **to** ~ **judgement** otsustamisest keelduma; **to** ~ **payment** (maksujõuetuse tõttu) maksmisi lõpetama

suspended [səs'pendid] *a.* rippuv, ripp-; (*vedelikus või õhus*) heljuv; (ajutiselt) katkestatud ◇ ~ **animation** *med.* varjusurm; ~ **ceiling** *arhit.* ripplagi; ~ **matter** *keem.* heljum; ~ **water** *põll.* rippvesi

suspender-belt [səs'pendəbelt] *s.* (*naiste*) sukahoidja (*vöö*)

suspenders [səs'pendəz] *s. pl.* suka- *või* sokihoidjad; *peam. Am.* traksid (= **braces**)

suspense [səs'pens] *s.* otsustamatus, otsustamata olek; kahevahelolek; (ärev) teadmatus, pinev ootus; *jur.* (*õiguse*) ajutine seiskamine ◇ **to keep smb. in** ~ kedagi ärevas teadmatuses pidama

suspension [səs'penʃ(ə)n] *s.* rippumine; riputus; rippuvus; *keem.* heljuvus, heljum, suspensioon; seiskamine, seistamine, edasilükkamine, ajutine katkestus *või* kõrvaldamine, suspendeerimine, suspensioon ◇ ~ **bridge** rippsild; ~ **of hostilities** (*or* **arms**) *mil.* ajutine vaherahu

suspensive [səs'pensiv] *a.* seiskav, seistav, edasilükkav, suspensiivne ◇ ~ **veto** *pol.* suspensiivne (*või* edasilükkav) veto

suspensor [səs'pensə] *s. bot.* kandur, suspensor

suspensory [səs'pensəri] *a.* ripp-; = **suspensive** ◇ ~ **bandage** *med.* ripp- *e.* kandeköidis, suspensoorium

suspicion [səs'piʃ(ə)n] **1.** *s.* kahtlustus, kahtlus; kriipsuke, terake, väike annus (*midagi* **of**); *vrd.* **soupçon**; **2.** *v. t. dial., haruld.* kahtlustama, kahtlevalt arvama (= **suspect**) ◇ **above** ~ väljaspool (igasugust) kahtlustust

suspicious [səs'piʃəs] *a.* kahtlustav, umbusklik; kahtlane, kahtlustäratav

suspire [səs'paiə] *v. i. poeet.* õhkama, ohkama (= **sigh**); hingama (= **breathe**)

Sussex ['sʌsiks] *pn.*

sustain [səs'tein] *v. t.* ülal hoidma *või* pidama; *muus.* (*nooti*) välja pidama; toetama, kinnitama; kandma; välja (*või* vastu) pidama, välja kannatama, taluma ◇ **to** ~ **casualties** (*or* **losses**) *mil.* kaotusi kandma; ~**ing food** kosutav toit; ~**ed effort** pidev jõupingutus

sustenance ['sʌstinəns] *s.* ülalpidamine, toitmine; toitvus; peatoidus, toit (*ka piltl.*)

sustentation [sʌsten'teiʃ(ə)n] *s. haruld.* elu-ülalpidamine, elatus; toetamine, toetus ◇ ~ **fund** *kirikl.* vaesunud kirikuõpetajate toetusfond

Sutherland ['sʌðələnd] *pn.*

sutler ['sʌtlə] *s. aj.* markitant (*sõjaväega kaasaskäiv kaubitseja*)

Sutra ['su:trə] *s. kirj.* suutra (*kogumik vanahindu õpetussõnu*)

suttee, sati ['sʌti:, sʌ'ti:] *s. Anglo-Ind.* sati (*endine hindu lesknaiste põletamistava; lesknaine, kes ennast koos mehe laibaga laskis vabatahtlikult ära põletada*)

Sutton ['sʌtn] *pn.*

sutural ['sju:tʃər(ə)l] *a. anat., med., geol., bot.* õmblus(e)-, suturaalne, suturaal-

suture ['sju:tʃə] **1.** *s. anat., med., geol., bot.* õmblus, sutuur; **2.** *v. t.* (**-rable**) kokku õmblema (*haava*)

suzerain ['s(j)u:zərein] *s. aj.* süserään, kõrgem feodaal; sõltuva riigi üle kontrollvõimu omav riik *või* riigivalitseja

suzerainty ['s(j)u:zəreinti] *s. aj.* süseräänsus, kõrgem feodaalvõim

svelte [svelt] *a. pr.* sale, sihvakas, nõtke (*er. naise kohta*)

S.W. *lüh.* = **south-west** (*ilmakaarena või postipiirkonnana märkimisel*)

swab [swɔb] **1.** *s.* küürimisnuustik, -kalts; *med.* (pühis)topp, tups, tampoon; tupsuga võetud limaproov; *mer. sl.* mereväeohvitseri õlak; *sl.* kalts, juhkam; *Am. sl. ka* mereväelane, *er.* mereväekadett (= **swabbie, swabby**); **2.** *v. t.* (**-bb-**) küürima, nuustikuga pühkima; nuustikuga (niiskust) üles võtma (**up**); *med.* tampooniga pühkima

swabber ['swɔbə] *s. mer.* tekiküürija; *sl.* kalts, juhkam

swabbie, -bby ['swɔbi] *s. Am. sl. mer.* mereväelane, *er.* mereväekadett

Swabia ['sweibiə] *pn.* Švaabimaa

swaddle ['swɔdl] *v. t.* (*last*) mähkima, mässima

swaddling-bands ['swɔdliŋbændz] = *järgm.*

swaddling-clothes ['swɔdliŋklouðz] *s. pl.* (lapse)mähkmed (*ka piltl.*) ◇ **still in one's** ~ alles lapsemähkmeis (*haril. piltl.*)

swag [swæg] *s. sl.* noos, (*varga*) saak; *Austr. er.* (*hulkuri*) pamp, (seljaskantav) komps; *haruld.* (rippuv) vanik, girland

swage [sweidʒ] *tehn.* **1.** *s.* stants(imis)vasar (= ~ **hammer**); sepistusstants; vormraud, -pinn; **2.** *v. t.* (*kuuma metalli*) stantsima

swagger ['swægə] **1.** *v. i.* uhkeldavalt käima (**about**), uhkel kõnnakul sisse (**in**) *või* välja (**out**) sammuma; uhkeldama, kelkima, kemplema, ärplema; **2.** *s.* uhkeldus, kelkimine, kemplemine, ärplemine; uhkeldav (*või* kelkiv) kõnnak *või* käitumine; **3.** *a. fam.* uhke, uhkeldav, tore (*er. rõivastuse kohta*)

swagger-cane ['swægəkein], **-stick** [-stik] *s. mil.* (*inglise sõduri*) lühike jalutuskepp

swagman ['swægmən] *s.* (*pl.* **-men**) *Austr.* pambumees; hulkur; rändtööline *või* rändkaupmees

Swahili [swɑ:'hi:li] *s.* (*pl.* ~, ~s) suahiili; suahiili keel

swain [swein] *s. arh., poeet.* maapoiss, -noormees; (*pastoraalses luules*) peig, armunud noormees; *nalj.* kosilane, armunu

swale [sweil] *s. Am.* soine madalik

swallow I ['swɔlou] **1.** *v. t. & i.* neelama, neelatama; *piltl.* ära neelama (**up**); (*õeldut*) puhta tõena võtma; (*solvangut*) vaikselt ära kannatama; (*õeldud sõnu*) tagasi võtma; **2.** *s.* neel; neelatus

swallow II ['swɔlou] *s.* pääsuke; *peam. pl. fam.* «pääsusaba», sabakuub, frakk (= **swallowtailed coat**) ◇ **one** ~ **does not make a summer** *vanas.* üks pääsuke ei too veel suve; ~ **dive** *sport* pääsuhüpe, «pääsuke» (*sukeldumisel*)

swallow-hole ['swɔlouhoul] *s. geol.* kurisu, karstilehter

swallowtail ['swɔlouteil] *s. zool.* pääsusaba (*liblikas*); lippsaba-koolibri; sabakuub, frakk

swallowtailed ['swɔlouteild] *a.* pääsusabaline, harksabaline ◇ ~ **coat** sabakuub, frakk

swallow-wort ['swɔlouwə:t] *s. bot.* angervars; *ka* vereurmarohi (= **celandine**)

swam [swæm] *vt.* **swim**

swami ['swɑ:mi] *s.* svaami, hindu (usuline) õpetaja; (*tarvit. er. tiitlina brahmaani kõnetades*) kõrgeauline isand

swamp [swɔmp] **1.** *s.* soo, madalsoo; mülgas (*ka piltl.*); **2.** *v. t. & i.* üle ujutama, uputama, põhja vajutama (*ka piltl.*); *haruld.* põhja vajuma, uppuma (= **to be** ~**ed**) ◇ **he was** ~**ed with applications** ta ujutati palvekirjadega üle

swamp-fever ['swɔmpfi:və] *s. med.* soopalavik, paludism; *er.* halltõbi, malaaria (*vt.* **malaria**)

swamp-hare ['swɔmphɛə] *s. zool. Am.* sooküülik

swampy ['swɔmpi] *a.* (**-ier, -iest; -ily, -iness**) soine, soostunud

swan [swɔn] *s.* luik; (**S-**) *astr.* Luik (*tähtkuju*); *piltl.* laulik, luuletaja ◇ **the S- of Avon** = **Shakespeare**; ~ **song** *piltl.* luigelaul

Swanage ['swɔnidʒ] *pn.*

Swanee ['swɔni] *pn.*

swank [swæŋk] *sl.* **1.** *s.* kelkimine, ärplemine, hooplus; **2.** *v. i.* kelkima, ärplema, hoopleema; **3.** *a.* = *järgm.*

swanky ['swæŋki] *a. sl.* kelkiv, ärplev, hooplev; toretsev; tore, uhke, šikk

swannery ['swɔnəri] *s.* luigetiik; luigekasvandus

swan's-down ['swɔnzdaun] *s.* luige udusuled; *tekst.* teatav puuvillflanell *või* paks pehme villane riie

Swansea ['swɔnzi, -si] *pn.*

swan-shot ['swɔnʃɔt] *s.* jämedad haavlid

swan-upping ['swɔnʌpiŋ] *s.* (iga-aastane ametlik) luikede loendus ning märgistamine Thamesi jõel

swap, swop [swɔp] *sl.* **1.** *v. t. & i.* (**-pp-**) (vastastikku) vahetama; vahetuskaupa tegema; **2.** *s.* (vastastikune) vahetus; vahetuskaup ◇ **to** ~ **places (stamps, etc.)** kohti (postmarke jne.) vahetama; **to** ~ **anecdotes** teineteisele anekdoote jutustama; **to** ~ **horses while crossing the stream** ebasündsal hetkel põhjalikke muutusi ette võtma; **to do a** ~ vahetuskaupa tegema

SWAPO ['swɔpou] *lüh.* = **South-West African People's Organization**

Swaraj [swɑ:'rɑ:dʒ] *s. aj.* svaradž (*India rahvuslik liikumine või selle lipukirjaga poliitiline partei*)

Swarajist [swɑ:'rɑ:dʒist] *s. aj.* svaradžist

sward [swɔ:d] *s. lit.* muru (= **lawn**); murukamar, rohukamar (= **turf**)

sware [swɛə] *arh.* = **swore**; *vt.* **swear**

swarf [swɔ:f, swɑ:f] *s.* viilmed, viilipuru

swarm I [swɔ:m] **1.** *s.* (kihav) parv, trobikond; sülem, mesilasparv, -pere; *pl.* suur hulk (*midagi* **of**); **2.** *v. i.* parvlema, parves liikuma, (*mesilaste kohta*) sülemlema, peret heitma; (*sääskede kohta*) suruma; kihama, kubisema (*kellestki, millestki* **with**)

swarm II [swɔ:m] *v. i. & t.* üles ronima, (käte ning jalgade abil) otsa ronima (**up**)

swart [swɔ:t] *arh.* = *järgm.*

swarthy ['swɔ:ði, -θi] *a.* (**-ier, -iest; -ily, -iness**) tõmmu, tõmmunahaline

swash [swɔʃ] **1.** *v. i. & t.* laksuma, loksuma, laksatama; *arh.* laksatades lööma; **2.** *s.* laksatus, laksutus; veest üleujutatud madalik ◇ **a** ~**ing blow** laksuv hoop

swashbuckler ['swɔʃbʌklə] *s.* hooplev sõdur, kelkija, suurustleja, kiidukukk

swastika ['swæstikə, 'swɔs-] *s.* haakrist, svastika

swat [swɔt] **1.** *v. t.* (**-tt-**) lööma, löögiga lõmastama (*er. kärbest*); **2.** *s.* terav hoop

swatch [swɔtʃ] *s. Am.* riide- (*või* naha)lapp, proovilapp

swath [swɔ:ɵ] *s.* (*pl.* **-ths** [-ðz]) *põll.* loog, (niidu)kaar

swathe I [sweið] **1.** *v. t.* (**-thable**) mähkima, mähkmesse (*või* mähisesse) siduma; **2.** *s. haruld.* mähis, mähe; *vrd.* **swaddle**

swathe II [sweið] *haruld.* = **swath**

swatter [ˈswɔtə] *s.* (*haril.* **fly-~**) kärbselapats

sway [swei] **1.** *v. i. & t.* õõtsuma, kõikuma; õõtsutama, kõigutama, viibutama; kallutama, mõju(s)tama; valitsema; **2.** *s.* õõtsutus, kõigutus, viibutus; valitsus, võim ◇ **to ~ the sceptre** valitsusvõimu omama, valitsema; **under his ~** tema (valitsus)võimu all; **to have** (*or* **bear, hold**) **~ over** (*millegi või kellegi üle*) valitsema

sway-back [ˈsweibæk] *s.* nõgusselg; *er.* nõgusselgne hobune

sway-backed [ˈsweibækt] *a.* nõgusselgne ◇ **~ horse** nõgusselgne hobune

Swaziland [ˈswɑ:zilænd] *pn.* Svaasimaa (*Briti protektoraat L.-Aafrikas, alates 1968. a. kuulutatud iseseisvaks*)

swear [swɛə] **1.** *v. t. & i.* (*pret.* **swore** [swɔ:], *arh.* **sware** [swɛə]; *p. p.* **sworn** [swɔ:n]) vanduma, vandega kinnitama *või* tõotama, vannet andma (*millegi peale* **to**); vanduma, kiruma; vannutama, vandetõotusega siduma (*millekski* **to**); **2.** *s.* vandumine, kirumine; *fam.* vandesõna (= **~-word**) ◇ **will you ~** (*or* **~ it, ~ to it**) **you** (*or* **that you**) **were not there?** kas võite vanduda, et te seal ei olnud?; **he had sworn** (*or* **sworn an oath**) **not to return** ta oli vandunud mitte tagasi tulla; **to ~ at** kiruma, vandesõnadega üle külvama; **to ~ by** (*millegi, kellegi*) juures vanduma; **to ~ in** ametisse vannutama; **to ~ smb. to secrecy** kelleltki vaikimisvannet võtma; **to ~ to a statement** avaldust vandega kinnitama; *vrd.* **sworn**

swear-word [ˈswɛəwə:d] *s.* vandesõna

sweat [swet] **1.** *s.* higi; higistus; *fam.* raske töö *või* vaev; *sl.* (vana) sõdur (*haril.* **old ~**); **2.** *v. i. & t.* higistama, higiseks tõmbuma; higistama, rasket tööd tegema; higistama panema *või* ajama; raske tööga vaevama, *er.* (*töölisi*) ekspluateerima, (*viletsa palga juures*) tööga kurnama; *tehn.* keevitama, šveissima, (keevitusmetalli abil) sisse (**in**) *või* külge (**on**) kinnitama ◇ **in** (*or* **by**) **the ~ of one's brow** palehigi sees; **~ pants** treening(u)püksid; **~ shirt** puuvillane spordikampsun; **~ suit** treening(u)ülikond

sweat-band [ˈswetbænd] *s.* (*meestekübara*) sisepael, higipael

sweat-cloth [ˈswetklɔɵ] *s.* higisõba

sweater [ˈswetə] *s.* higistaja; higileajaja; *er.* «higiväljapressija», töölistekurnaja, ekspluataator; *tekst.* sviiter, (paks villane) kampsun

sweat-gland [ˈswetglænd] *s. anat.* higinääre

sweating [ˈsweting] *s.* higistamine; *er.* «higiväljapressimine», töölistekurnamine ◇ **~ system** (kapitalistlik) higiväljapressimissüsteem, tööliste ekspluateerimissüsteem

sweat-shop [ˈswetʃɔp] *s.* töölisi kurnav tööstuskäitis

sweaty [ˈsweti] *a.* (**-ier, -iest; -ily, -iness**) higine; higistamapanev

Swede [swi:d] *s.* rootslane; (**s-**) kaalikas (= **Swedish turnip**)

Sweden [ˈswi:dn] *pn.* Rootsi(maa)

Swedish [ˈswi:diʃ] **1.** *a.* rootsi; **2.** *s.* rootsi keel ◇ **~fly** *zool.* rootsikärbes (= **frit fly**)

sweeny [ˈswi:ni] *s. Am. vet.* (õla)lihasekõhetus (*hobustel*)

sweep [swi:p] **1.** *v. i. & t.* (*pret. & p. p.* **swept** [swept]) pühkima; äigama; vuhinal liikuma, lippama, liduma (**along, away, down, off, etc.**); (kaares) ulatuma; riivama; (hoogsalt) kaasa haarama; (*lotja*) pika mõlaga sõudes edasi ajama; **2.** *s.* pühkimine, pühe; äie; ulatus(piirkond); kaar, looge; pikk mõla (*püstisõudmiseks*); kaevukook, -vinn; = **chimney-~**; *fam.* = **sweepstake** ◇ **she swept from the room** (**by us**) ta sammus uhkeldavalt toast välja (meist mööda); **to ~ all obstacles from one's path** kõiki takistusi teelt kõrvaldama; **to ~ the horizon** (silmadega) silmapiiri läbi otsima; **to ~ the strings** hoogsalt kandlekeeli lööma; **to ~ a constituency** valimisringkonnas suurt häälteenamust saavutama; **beyond the ~ of** väljaspool (*millegi*) ulatust; **to make a clean ~ of** täiesti kõrvaldama

sweep-back [ˈswi:pbæk] *s. av.* (*lennukitiibade*) noolekujulisus, nooljus

sweeper [ˈswi:pə] *s.* pühkija, pühkur; (tänava)pühkimismasin

sweeping [ˈswi:piŋ] **1.** *a.* laiaulatuslik,

-haardeline, -kaareline; julgejooneline; põhjalik; **2.** *s.* pühkimine; *pl.* pühkmed ◇ **~ victory** täielik võit; **~ changes** põhjalikud muudatused; **~ statement** (**generalization, remark, etc.**) julge väide (üldistus, märkus jne.)

sweepstake(s) [ˈswi:psteik(s)] *s.* võiduajamistega seotud loterii (*kus kihlveopanuste kogusumma võib langeda ühele võiduloosile*); (*sellisel loteriil*) võidetud summa

sweet [swi:t] **1.** *a.* magus; magusa- *või* healõhnaline; armas, kaunis, kena, meeldiv, sulnis; mahe, leebe; (*hapu, soolase või mõru vastandina*) mage; värske; (*piima või koore kohta*) rõõsk; **2.** *s.* maiustis, kompvek; *pl.* magustoit; *pl.* (*millegi*) mõnusused, meeldivused (**of**); (*üttena*) kullake, kallike ◇ **to be ~ on** (*or* **upon**) (*kellessegi*) armunud olema; **~ one** (*üttena*) kullake, kallike; **a ~ one** *sl.* valus (rusika)hoop; **at one's own ~ will** iseenda tuju järgi; **~ almonds** magusmandlid (*ka farm.*); **~ butter** rõõsakoorevõi; **~ cicely** *bot.* mesiputk; **~ clover** *bot.* mesikas; **~ corn** *Am.* suhkrumais; **~ flag** *bot.* kalmus (= **calamus**); **~ grass** *bot.* parthein; lõhnhein; **~ gum** *bot.* ameerika ambrapuu; **~ milk** rõõsk piim; **~ music** mahe ning sentimentaalne muusika, *er.* meloodiline džässmuusika (*vast.* **hot music** kärtsakas džässmuusika); **~ oil** oliiviõli; **~ pea** lillhernes; **~ potato** *bot.* bataat, maguskartul; **~ sultan** *bot.* muskusjumikas; **to have a ~ tooth** maiasmokk olema; **~ water** mage (joomiskõlvuline) vesi; **~ wort** käärimata (õlle)virre

sweetbread [ˈswi:tbred] *s. kok.* piimaliha (*er. vasika kõhunääre või harknääre toiduks tarvitatuna*)

sweetbrier, -ar [ˈswi:tbraiə] *s. bot.* näärmekas kibuvits

sweeten [ˈswi:tn] *v. t. & i.* magustama, magusaks tegema; magustuma, magusaks muutuma

sweetheart [ˈswi:thɑ:t] *s.* armastatu, armsam; (*üttena*) kallike, kullake

sweetie [ˈswi:ti] *s.* kallike, kullake (= *eelm.*); *ka* kompvek (= **sweety**)

sweeting [ˈswi:tiŋ] *s.* teatav magus õunasort

sweetish [ˈswi:tiʃ] *a.* magusavõitu

sweetleg [ˈswi:tleg] *s. med.* (*naise*) sünnitusjärgne vaagna ja kintsuveenide trombofleebiit; *vet.* (*mära*) tagajalgade tõmbsoonepõletik

sweetly [ˈswi:tli] *adv.* magusasti, magusalt; armsasti; mahedalt, leebelt

sweetmeat [ˈswi:tmi:t] *s.* kompvek; *pl.* maiustised

sweetness [ˈswi:tnis] *s.* magusus; magusalõhnalisus; armsus, meeldivus; mahedus, leebus

sweet-root [ˈswi:tru:t] *s.* lagrits, lagritsajuur (= **liquorice**)

sweet-scented [ˈswi:tˈsentid] *a.* magusa- *või* healõhnaline

sweet-shop [ˈswi:tʃɔp] *s.* kondiitriäri

sweet-smelling [ˈswi:tˈsmeliŋ] = **sweet-scented**

sweet-talk [ˈswi:tɔ:k] *v. t. & i. Am. fam.* (magusate sõnadega) meelitama; keelitama; auku pähe rääkima (*kellelegi* **to**)

sweet-tempered [ˈswi:tˈtempəd] *a.* lahkeloomuline, leebe, mahe

sweet-william [ˈswi:twiljəm] *s. bot.* habenelk

sweety [ˈswi:ti] *s. lastek.* = **sweetmeat**

swell [swel] **1.** *v. i. & t.* (*pret.* **~ed**; *p. p.* **~ed, swollen** [ˈswoul(ə)n]) paisuma; puhetuma, puhevile minema; paistetama; paisutama; suureks puhuma (**out, up**); **2.** *s.* paisutus, paisumine; mõhn, kumerus; *mer.* ummiklainetus, ummiklaine; mere voogamine pärast tormi; *muus.* paisutus (*crescendo*), paisutusmärk; paisuti, (oreli)paisutusseade; *fam.* tähtis (*või* uhkesti rõivastatud) isik; **3.** *a. fam.* uhke, tore, «maru», suurepärane; peen ◇ **swollen estimates** suureks paisutatud (*või* ülespuhutud) eelarve; **swollen with pride** uhkusest ülespuhutud; **~ed head** *sl.* iseennast täis olemine, upsakus; **~ box** (*oreli*) paisutuskapp; **~ mob** *sl.* peenelt rõivastatud (tasku)vargad, peenemad kelmid

swelldom [ˈsweldəm] *s. sl.* peen seltskond

swelling [ˈsweliŋ] **1.** *a.* paisuv, puhetuv, puhev; **2.** *s.* paisumine; *er.* paistetus; paistetusmuhk

swelter [ˈweltə] **1.** *v. i.* lämmatavalt kuum olema; kuumusest lämbuma *või* nõrkema; **2.** *s. fam.* lämmatav kuumus; *Am. ka* =

welter I (*s.*) ◇ **to be in a** ~ *fam.* higist nõretama

sweltering ['swelt(ə)riŋ], *Am. ka* **sweltry** ['sweltri] *a.* lämmatav, lämmatavalt kuum, lämbe; higist nõretav

swept [swept] *vt.* **sweep**

swept-back ['sweptbæk] *a. av.* nooljas, noolekujuline

swept-wing ['sweptwiŋ] *a. av.* nooljatiivaline

swerve [swə:v] **1.** *v. i. & t.* **(-vable)** kõrvale põikama (*millestki* **from**); kõrvale kallutama; **2.** *s.* kõrvalepõige; kõrvalekalle, -kallutus

swift [swift] **1.** *a.* kiire, kärmas, kärme; **2.** *adv.* **(~er, ~est)** kiiresti, kärmesti (= **swiftly**); **3.** *s. zool.* piiritaja, piir- *e.* torni- *e.* müüripääsuke; taraiguaan; *dial.* vesilik (= **newt**); *tekst.* kerilauad ◇ **~ of foot** kärmejalgne; **~ to anger (to hear, etc.)** kärme vihastuma (kuulma jne.); **chimney ~** *zool.* korstna-kammsaba

swig [swig] *sl.* **1.** *v. t. & i.* **(-gg-)** suurte sõõmudega jooma, rüüpama (*millestki* **at**); **2.** *s.* suur sõõm, tubli lonks, rüübe ◇ **in two ~s** kahe rüüpega

swill [swil] **1.** *v. t. & i.* loputama, (välja) uhtma **(out)**; ahnelt jooma, (*viina*) lakkuma, kaanima; **2.** *s.* loputus; loputusvesi, uhtevesi, solk; lake, vilets jook

swim [swim] **1.** *v. i. & t.* (*pret.* **swam** [swæm], *p. p.* **swum** [swʌm]; **-mm-**) ujuma (*ka piltl.*); suplema; ujutama; üle ujutatud olema, tulvama, üle voolama (*millestki* **with**); (*silmade ees*) virvendama; (*pea kohta*) pööritama; **2.** *s.* ujumine; suplus; **(the ~)** üldine eluvool, asjade käik ◇ **to ~ the Channel** üle (Inglise) Kanali ujuma; **to ~ to the bottom** (*or* **like a stone**) *nalj.* nagu kirves ujuma (*s. o. põhja vajuma*); **my head ~s** mu pea pööritab; **the room swam before my eyes** tuba näis ringi käivat, tuba virvendas silmade ees; **to go -mming, to go for a** ~ ujuma (*või* suplema) minema; **to be in (out of) the** ~ asjade käiguga kursis (mitte kursis) olema

swimbladder ['swimblædə] = **swimming-bladder**

swimmer ['swimə] *s.* ujuja

swimmeret ['swimərət] *s. zool.* ujujalg

swimming ['swimiŋ] *s.* ujumine; suplemine; (pea)pööritus; *atrib.* ujumis-, uju- ◇ **~-bath** ujumisbassein, supelbassein, supelbasseiniga saun; **~-belt** ujumisvöö; **~-bladder** *zool.* ujupõis

swimmingly ['swimiŋli] *adv.* libedasti, ladusasti ◇ **things went ~** kõik läks nagu lepase reega

swimming-pool ['swimiŋpu:l] *s.* ujumisbassein, supelbassein

swimsuit ['swimsju:t] *s. peam. Am.* supelkostüüm, -ülikond, -trikoo (= **bathing-suit**)

Swinburne ['swinbə:n] *pn.*

swindle ['swindl] **1.** *v. t. & i.* tüssama, petma; **2.** *s.* tüssamine, pettus; pettuskaup ◇ **to ~ smb. out of smth.** (*or* **smth. out of smb.**) kellegi käest midagi välja petma; **it was a regular** ~ see oli lausa pettus

swindler ['swindlə] *s.* pettur, petis, tüssaja

Swindon ['swindən] *pn.*

swine [swain] *s.* (*pl.* ~) siga (*tarvit. nüüd loodusteadusliku nimetusena või kõrgemas stiilis, ka sõimusõnana; kodulooma tavalisem nimetus on* **pig**, *Am.* **hog**) ◇ **~-bread** *bot.* trühvel (= **truffle**); *ka* = **sow-bread**; **~-fever** *vet.* sigade punataud; **~-grass** *bot.* linnurohi (= **knotgrass**); **~-herd** seakarjus, -karjane

swinery ['swainəri] *haruld.* = **piggery**

swing [swiŋ] **1.** *v. i. & t.* (*pret. & p. p.* **swung** [swʌŋ]) kiikuma, õõtsuma, viipuma, kõlkuma; kiigutama, õõtsutama, kõlgutama; viibutama; *sport* hooglema; õõtsuvalt (*või* viipudes) liikuma **(along, by, past, etc.)**; kaares pöörama *või* pöörduma; *Am.* juhtima, mõju(s)tama, korraldama; *muus.* svingi mängima *või* tantsima; **2.** *s.* kiik; kiige, kiigutus, õõtse, viibutus; *sport* hooglemine; hoog, hoogne käik; (hoogne) rütm; *muus.* sving (*teatavat liiki džäss, hoogsa rütmi ja improviseeritud variatsioonidega*); *sport* (*poksis*) hoovõtuga kõrvaltlöök, svinglöök ◇ **to ~ for** (*millegi eest*) võllas kõlkuma; **to ~ to and fro** edasi-tagasi kõikuma, pendeldama; **public opinion swung back** (*or* **around**) avalik arvamus muutus järsku; **to ~ oneself into the saddle** hoogsa hüppega sadulasse istuma; **to ~ open** lahti paiskama *või* paiskuma; **to ~ the lead** *sõd. sl.* «nahka vedama», kohusetäitmisest kõrvale hiilima; **in full ~** täies hoos; **to get into the ~ of things** (hoogsaks tegutsemiseks) asjaoludega lähemalt tutvuma; **(to go) with a ~** hoogsalt (käima); **the ~ of the pendulum** pendli õõtse; *piltl.* pööre vastupidises suunas

swing(-)bridge ['swiŋ(')bridʒ] *s.* pöördsild

swing-door ['swiŋdɔ:] *s.* pöörduks

swinge [swindʒ] *v. t. arh.* lööma, (rasket) hoopi andma, rängalt rabama

swingeing ['swindʒiŋ] *a. fam.* ränk; jalustrabav, tohutu (suur); *sl. ka* «maru», tore, suurepärane

swinging I ['swiŋiŋ] *a.* kiikuv, õõtsuv, viipuv *jne.* (*vt.* **swing**); *tehn.* pöörd-; *fam.* hoogne, elav; rütmikas ◇ **~ door** *Am.* pöörduks (= **swing-door**)

swinging II ['swindʒiŋ] *haruld.* = **swingeing**

swingle ['swiŋgl] **1.** *s.* koodinui; roobits, ropsimõõk; **2.** *v. t.* (*linu*) ropsima

swingletree ['swiŋgltri:] *s.* (*vankri või adra*) kolk

swing-music ['swiŋ'mju:zik] *s.* svingmuusika

swing-tree ['swiŋtri:] = **swingletree**

swing-wing ['swiŋwiŋ] *a. av.* muutuva tiivakonfiguratsiooniga (*lennuki kohta*)

swinish ['swainiʃ] *a.* sealik, seamoeline, sealikult ropp *või* ahne

swink [swiŋk] *arh.* **1.** *v. i.* vaeva nägema, orjama; **2.** *s.* vaev, raske töö

Swinnerton ['swinət(ə)n] *pn.*

swipe [swaip] **1.** *v. i. & t.* tugevasti lööma (*er. kriketipalli*); *sl., peam. Am.* sisse vehkima, sisse tegema, (ära) näppama; **2.** *s.* tugev (palli)löök; (kaevu)kook (= **sweep**)

swipes [swaips] *s. pl. sl.* lake, (vilets, lahja, kolkunud) õlu

swirl [swə:l] **1.** *s.* keeris, (vee)pööris; **2.** *v. i.* keerlema, pöörlema

swish [swiʃ] **1.** *v. i. & t.* vihisema, vuhisema; vihistama, vuhistama (*millegagi* **with**), vihinal (*või* vuhinal) lööma; (kasevitstega) peksma; **2.** *s.* vihin, vuhin

Swiss [swis] **1.** *a.* šveitsi; **2.** *s.* (*pl.* ~) šveitslane ◇ **~ cake** (*or* **roll**) moosiga rullbiskviit

switch [switʃ] **1.** *s.* vibalik, vits; palmik võltsjuukseid, kunstlik juuksepats; *tehn.* (raudtee)pöörang, pööre (-rme); *Am.* pöörmesulg (= **point**); *tehn.* lüliti, kommutaator; **2.** *v. t. & i.* vibalikuga (*või* vitsaga) peksma, sabaga peksma *või* lööma; (*rongi*) teisele teele juhtima, *Am.* (*rongi*) manööverdama (= **shunt**); vahetama, üle viima, ümber lülitama *või* lülituma (= **~ over**; *millelegi* **to**) (*ka piltl.*); *tehn.* lülitama ◇ **change-over ~** *el.* ümberlüliti; **disconnecting ~** *el.* lahklüliti; **float ~** *el.* ujuklüliti; **knife ~** *el.* vinnaklüliti; **main ~** *el.* pealüliti; **to ~ off** välja lülitama; **to ~ on** sisse lülitama; **to ~ over** ümber lülitama (*tehn. ja piltl.*)

switchback ['switʃbæk] *s.* lihke(raud)tee; rullikvagonettides tehismäest siksakiliselt allasõitmine (*lõbustusena*) (*ka* **~ railway**)

switch-board ['switʃbɔ:d] *s. el.* lülituskilp, -tahvel, -paneel; jaotuskilp, -tahvel, -paneel

switchman ['switʃmən] *peam. Am.* = **pointsman**

Swithin ['swiðin, -iə-] *pn.*

Switzer ['switsə] *s. arh.* šveitslane (= **Swiss**); *aj.* šveitsi palgasõdur

Switzerland ['switsələnd] *pn.* Šveits

swivel ['swiv(ə)l] **1.** *s.* pöörel (*er. tehn.*); *atrib.* pöörel-, pöörd-; **2.** *v. i. & t.* **(-ll-)** (*tapil*) pöörlema; pöörama ◇ **~-bridge** pöördsild; **~-chain** *tehn.* pöörellüliga kett; **~-chair** pöördtool; **~-eyed** *fam.* kõõrdsilmne; **~-joint** *tehn.* pöörellüli; **~-plough** (*Am.* **-plow**) *põll.* pöördader

swivelled ['swiv(ə)ld] *a.* pöörlaga varustatud, pöörel-

swivet ['swivət] *s. Am., fam.* kimpusolek, hädasolek ◇ **to be in a ~** kimpus (*või* hädas, pigis) olema

swizzle ['swizl] **1.** *s.* (kokteilitaoline) segajook; **2.** *v. i. fam., er. Am.* (liialt) jooma

swob [swɔb] = **swab**

swollen ['swoul(ə)n] *vt.* **swell**

swoln ['swouln] *arh.* = **swollen**

swoon [swu:n] **1.** *v. i.* minestama; **2.** *s.* minestus

swoop [swu:p] **1.** *v. i.* (alla) sööstma, sööstlennul langema; kallale sööstma *või* tormama (*kellelegi* **down on, down upon**); **2.** *s.* (alla-, kallale-) sööst ◇ **with a ~** äkilise

sööstuga; **at one fell ~** *poeet.* ühe hävitava hoobiga, ühel (kohutaval) hoobil

swoosh [swu:ʃ] *peam. Am.* **1.** *s.* vuhin; **2.** *v. t. & i.* vuhistama; vuhisema (*vrd.* **swish**); **3.** *interj.* vuhh!

swop [swɔp] = **swap**

sword [sɔ:d] *s.* mõõk; **(the ~)** *piltl.* mõõgavõim, sõjaline võim ◇ **to cross (*or* measure) ~s** võitlusse astuma (*kellegagi* **with**); **to draw (sheathe) the ~** mõõka tõmbama (tuppe pistma) (*ka piltl.*); **to put to the ~** maha tapma; **at the point of the ~** sõjalise vägivallaga; **the ~ of justice** õigusemõistmise mõõk, kohtuvõim; **the ~ of the spirit** vaimumõõk

sword-arm ['sɔ:dɑ:m] *s. van., poeet.* parem käsi

sword-belt ['sɔ:dbelt] *s.* mõõgavöö, -rihm

swordbill ['sɔ:dbil] *s. zool.* mõõknokk (*koolibri*)

sword-blade ['sɔ:dbleid] *s.* mõõgatera

sword-cane ['sɔ:dkein] *s.* keppmõõk, peidetud mõõgateraga jalutuskepp

sword-dance ['sɔ:ddɑ:ns] *s.* mõõgatants

sword-fish ['sɔ:dfiʃ] *s. zool.* mõõkkala

sword-flag ['sɔ:dflæg] *s. bot.* (kollane) võhumõõk (= **iris**)

sword-grass ['sɔ:dgrɑ:s] *s. bot.* kuremõõk (= **gladiolus**); tarn (= **sedge**) (*või mõni muu mõõklehine taim*)

sword-guard ['sɔ:dgɑ:d] *s.* mõõgapea käekaitse

sword-hilt ['sɔ:dhilt] *s.* mõõgapide

sword-knot ['sɔ:dnɔt] *s.* mõõgatutt, -tups

sword-lily ['sɔ:dlili] *s. bot.* kuremõõk (= **gladiolus**)

sword-play ['sɔ:dplei] *s.* mõõklemine, vehklemine; *piltl.* teravmeelne vaidlus

swordsman ['sɔ:dzmən] *s.* (*pl.* **-men**) mõõgavõitleja, vehkleja

swordsmanship ['sɔ:dzmənʃip] *s.* mõõgavõitlus- *või* vehklemiskunst

sword-stick ['sɔ:dstik] = **sword-cane**

swore [swɔ:] *vt.* **swear**

sworn [swɔ:n] **1.** *p. p., vt.* **swear**; **2.** *a.* vannutatud, vande- ◇ **~ brothers** lähedased sõbrad; **~ broker** vannutatud maakler; **~ enemies** verivaenlased; **~ evidence** vande all antud tunnistus

swot [swɔt] *õpil. sl.* **1.** *v. i. & t.* **(-tt-)** töö kallal higistama, tuupima; **2.** *s.* raske õppimine, tuupimine; raske tööülesanne; tuupur, tuupija ◇ **to ~ up** pähe tuupima, suure vaevaga ära õppima

swum [swʌm] *vt.* **swim**

swung [swʌŋ] *vt.* **swing**

Sybaris ['sibəris] *pn.*

sybarite ['sibərait] *s.* sübariit, lodev elunautleja

sybaritic [sibə'ritik] *a.* **(-ically)** sübariitlik, lodevalt elunautlev

sybaritism ['sibəritizm] *s.* sübariitlus

sybil ['sibil] = **sibyl**

sycamine ['sikəm(a)in] *s. piibl.* «metsviigipuu», (must) mooruspuu

sycamore ['sikəmɔ:] *s. bot.* mägivaher (= **~ maple**); *Am.* lääneplaatan (= **buttonwood**); sükomor-viigipuu (= **~-fig**)

syce [sais] = **sice** II

sycophancy ['sikofənsi] *s.* orjameelne meelitus, omakasupüüdlik roomavus

sycophant ['sikofənt] *s.* orjameelne meelitaja, omakasupüüdlik roomaja

sycophantic [siko'fæntik] *a.* **(-ically)** orjameelselt meelitav, omakasupüüdlikult roomav

Sycorax ['sikəræks] *pn.*

sycosis [sai'kousis] *s. med.* sükoos, karvanääpsupõletik

Sydenham ['sidnəm] *pn.*

Sydney ['sidni] *pn.*

syenite ['saiinait] *s. min.* süeniit

Sykes [saiks] *pn.*

syl- [sil] *vt.* **syn-**

syllabi ['siləbai] *vt.* **syllabus**

syllabic [si'læbik] *a.* **(-ically)** silbiline, silp-, süllaabiline ◇ **~ script** *lgv.* silpkiri

syllabicate [si'læbikeit] = **syllabize**

syllabication [silæbi'keiʃ(ə)n], **syllabification** [silæbifi'keiʃ(ə)n] *s.* silbitamine, silbitus, silpidesse jaotamine, silpidena hääldamine, süllabeerimine

syllabify [si'læbifai] = *järgm.*

syllabize ['siləbaiz] *v. t.* silbitama, silpidesse jaotama, silpidena hääldama, süllabeerima

syllable ['siləbl] **1.** *s.* silp; **2.** *v. t. poeet.* hääldama, kuuldavale tooma ◇ **not a ~!** mitte sõnakestki!

(-)syllabled ['siləbld] *a.* (-)silbiline (*näit.* **four-~** neljasilbiline)

syllabub ['siləbʌb] = **sillabub**

syllabus ['siləbəs] *s.* (*pl.* **-bi** [-bai], **-buses**) lühike kokkuvõte; õppekava

syllogism ['silədʒism] *s. loog.* süllogism

syllogistic [silə'dʒistik] *a.* **(-ically)** süllogistlik

syllogize ['silədʒaiz] *v. i. & t.* **(-zable)** süllogisme tarvitama, süllogismides järeldusi tegema, (järeldust) süllogismikujuliselt kujundama

sylph [silf] *s.* sülf, õhuvaim; *piltl.* õhuline naisolend, sale tütarlaps

sylvan ['silvən] = **silvan**

Sylvester [sil'vestə] *pn.*

Sylvia ['silviə] *pn.*

sym- [sim] *vt.* **syn-**

symbiont ['simbiɔnt] *s. biol.* sümbiont (*sümbioosist osavõtja*)

symbiosis [simb(a)i'ousis] *s. biol.* sümbioos, tulukooslus

symbol ['simb(ə)l] *s.* sümbol; tingmärk, leppemärk; *teol.* usutunnistus

symbolic(al) [sim'bɔlik(əl)] *a.* **(-ically)** sümboolne, võrdkujuline

symbolics [sim'bɔliks] *s. pl.* (*tarvit. sg-na*) sümboolika

symbolism ['simbəlizm] *s.* sümboolika (= *eelm.*); sümboolsus, sümboolne tähendus; *kirj., kunst* sümbolism

symbolize ['simbəlaiz] *v. t.* **(-zable)** sümboliseerima

Syme [saim] *pn.*

symmetric [si'metrik] *haruld.* = *järgm.*

symmetrical [si'metrik(ə)l] *a.* **(-lly)** sümmeetriline

symmetrize ['simitraiz] *v. t.* **(-zable)** sümmeetriliseks tegema

symmetry ['simitri] *s.* sümmeetria ◇ **axis of ~** *mat.* sümmeetriatelg; **centre of ~** *mat.* sümmeetriakese, -keskpunkt; **plane of ~** *mat.* sümmeetriatasand

Symonds ['s(a)imən(d)z] *pn.*

Symons ['s(a)imənz] *pn.*

sympathetic [simpə'θetik] *a.* **(-ically)** kaasatundev, kaasaelav, osavõtlik; kaastunde-, sümpaatia-; *anat., med.* sümpaatiline; (*tindi kohta*) sümpateetiline, sala- ◇ **~ strike** solidaarsusstreik; **~ nervous system** *anat.* sümpaatiline närvisüsteem; **~ ink** sümpateetiline tint, salatint

sympathize ['simpəθaiz] *v. i.* kaasa tundma *või* elama, sümpatiseerima (*kellelegi, millelegi* **with**; *milleski* **in**)

sympathy ['simpəθi] *s.* kaasa- *või* koostunne, osavõtlikkus, sümpaatia, kaasaelamine (*kellegagi* **with**); kaastunne, kaastundmus (*kellegi vastu* **for**) ◇ **to be in ~ with** (*kellegagi, millegagi*) hingelises kooskõlas olema; **~ strike** solidaarsusstreik (= **sympathetic strike**)

symphonic [sim'fɔnik] *a.* **(-ically)** sümfooniline, sümfoonia-

symphony ['simfəni] *s. arh., poeet.* koos- *e.* kokkukõla; *muus.* sümfoonia ◇ **~ orchestra** *muus.* sümfooniaorkester

symphysis ['simfisis] *s.* (*pl.* **-physes** [-fisi:z]) *anat.* sümfüüs, liidus

symposium [sim'pouziəm, -'pɔz-] *s.* (*pl.* **-ia, ~s**) sümpoosion; *ka* artiklite kogu (*mitmelt autorilt samale ainele*)

symptom ['sim(p)təm] *s.* sümpto(o)m, tunnus; *er. med.* (haigus)näht

symptomatic [sim(p)tə'mætik] *a.* **(-ically)** sümptomaatiline, tunnuseline, (*millegi*) tunnuseks olev (**of**)

syn- [sin] *pref.* (**l-***i ees* **syl-**; **b, m** *ja* **p** *ees* **sym-**; **s-***i ees* **sys-** *või* **sy-**) koos-, kaas-, ühis-, (*võõrsõnades*) sün-, sül-, süm-, süs-

synagogue ['sinəgɔg] *s.* sünagoog

synapse [si'næps] *s. anat.* sünaps

synchronism ['siŋkrənizm] *s.* sünkronism, samaaegsus

synchronization [siŋkrənai'zeiʃ(ə)n] *s.* sünkroniseerimine, sünkronisatsioon

synchronize ['siŋkrənaiz] *v. i. & t.* **(-zable)** sünkroniseeruma, (ajaliselt) ühtima, (ajaliselt) kokku sattuma (*millegagi* **with**); sünkroniseerima, (ajaliselt) ühtlustama

synchronizer ['siŋkrənaizə] *s. tehn.* sünkronisaator

synchronous ['siŋkrənəs] *a.* sünkrooniline, sünkroonne, sünkroon-, samaaegne ◇ **~ computer** sünkroonarvuti; **~ translation** sünkroontõlge

synchrotron ['siŋkro(u)trɔn] *s. füüs.* sünkrotron ◇ **~ radiation** sünkrotronkiirgus

synclinal [siŋ'klainəl] *a. geol.* sünklinaalne, vaondlik, vaondi-

syncline ['siŋklain] *s. geol.* sünklinaal, vaond
syncopate ['sinkəpeit, 'siŋ-] *v. t. lgv., muus.* sünkopeerima
syncopation [sinkə'peiʃ(ə)n, siŋ-] *s. lgv., muus.* sünkopeerimine, sünkopatsioon
syncope ['sinkəpi, 'siŋ-] *s. lgv., muus.* sünkoop; *med.* sügav minestus, varjusurm, sünkoop
syncretism ['siŋkritizm] *s. filos.* sünkretism
syndic ['sindik] *s.* sündik
syndicalism ['sindikəlizm] *s. pol.* sündikalism
syndicalist ['sindikəlist] *s. pol.* sündikalist
syndicate **1.** ['sindikit] *s. maj.* sündikaat; **2.** ['sindikeit] *v. t.* **(-cable)** sündikaadiks ühendama; (*ettevõtet*) sündikaadi kaudu juhtima; *Am.* sündikaadiks ühinenud ajakirjades samaaegselt avaldama
syndrome ['sindroum] *s. med.* sündroom
syne [sain] *adv. Š.* = **since** (*vrd.* **auld lang syne**)
synecdoche [si'nekdəki] *s. kirj.* sünekdohh
synecology [sini'kɔlədʒi] *s. biol.* sünökoloogia, elukoosluse-ökoloogia, biotsönoosi-ökoloogia
synergism ['sinədʒizm] *s. biol., med.* sünergism, sünergia, koostoime, koostoimlus
synergy ['sinədʒi] = *eelm.*
syngamy ['siŋgəmi] *s. biol.* süngaamia, viljastumine
Synge [siŋ] *pn.*
synod ['sinəd] *s. kirikl.* sinod, kirikukogu
synodal ['sinəd(ə)l] *a. kirikl.* sinodaalne, sinodi-
synodic(al) [si'nɔdik(əl)] *a. astr.* sünoodiline; *kirikl.* = **synodal** ◇ ~ **month** *astr.* sünoodiline kuu
synonym ['sinənim] *s. lgv.* sünonüüm
synonymity [sinə'nimiti] *s.* sünonüümsus, (*sõnade*) samatähenduslikkus *või* (lähedane) mõistesugulus
synonymous [si'nɔniməs] *a.* sünonüümne, samatähenduslik *või* (lähedalt) mõistesugulane (*millegagi* **with**)
synonymy [si'nɔnimi] *s.* sünonüümia, sünonüümide tarvitus (*er. retoorilise võttena*); sünonüümistik, sünonüümide kogu; *ka* = **synonymity**
synopsis [si'nɔpsis] *s.* (*pl.* **-pses** [-psi:z]) (lühike) ülevaade, kokkuvõte, konspekt, sünopsis
synoptic(al) [si'nɔptik(əl)] *a.* **(-ically)** ülevaatlik, kokkuvõtlik, sünoptiline ◇ ~ **chart** *meteor.* sünoptiline kaart, ilmakaart
synovia [s(a)i'nouviə] *s. füsiol.* sünoovia, liigesevõie
synovial [s(a)i'nouviəl] *a. füsiol.* sünoviaalne, sünoviaal- ◇ ~ **membrane** *anat.* sünoviaalmembraan, -kile
synovitis [s(a)inə'vaitis] *s. med.* sünoviit, sünoviaalkestapõletik
syntactic [sin'tæktik] *a.* **(-ically)** *lgv.* süntaktiline, lauseõpetuslik
syntagma [sin'tægmə] *s.* (*pl.* **~ta, ~s**) *lgv.* süntagma
syntax ['sintæks] *s. lgv.* süntaks, lauseõpetus
synthesis ['sinəisis] *s.* (*pl.* **-eses** [-isi:z]) süntees
synthesize ['sinəisaiz], **-tize** [-taiz] *v. t. & i.* sünteesima
synthesizer ['sinəisaizə] *s. tehn.* süntesaator
synthetic [sin'θetik] **1.** *a.* **(-ically)** sünteetiline; (keemilise) sünteesi teel saadud, kunstlik, kunst-, tehis-; **2.** *s. haril. pl.* kunst- *e.* tehismaterjalid, *er.* kunst- *e.* tehiskiud ◇ ~ **cubism** *kunst* sünteetiline kubism; ~ **languages** *lgv.* sünteetilised keeled; ~ **rubber** *keem.* sünteeskautšuk; ~ **survey** sünteesülevaade
syntonic [sin'tɔnik] *a. füüs., raad.* süntooniline (*samale lainepikkusele häälestatud*)
syntonize ['sintənaiz] *v. t. füüs., raad.* süntoniseerima (*samale lainepikkusele häälestama;* **to**)
syntony ['sintəni] *s. füüs., raad.* süntoonia (*samale lainepikkusele häälestatus*)
syphilis ['sifilis] *s. med.* süüfilis
syphilitic [sifi'litik] **1.** *a.* **(-ically)** süfiliitiline; **2.** *s.* süfiliitik, süüfilishaige (isik)
syphon ['saif(ə)n] = **siphon**
Syracuse **1.** ['sirəkju:s] *pn.* Syracuse (*linn Ameerikas*); **2.** ['s(a)irəkju:z] *pn.* Siracusa (*linn ja provints Sitsiilias*)
syren ['saiərin] = **siren**
Syria ['siriə] *pn.* Süüria
Syriac ['siriæk] **1.** *s.* vanasüüria keel; **2.** *a.* vanasüüriakeelne
Syrian ['siriən] **1.** *a.* süüria; **2.** *s.* süürlane
syringa [si'riŋgə] *s. aiand.* ebajasmiin; *haruld.* sirel (*tarvit. vaid botaanilise nimena kogu perekonna kohta; vrd.* **lilac**)

syringe ['sirindʒ, *Am. ka* si'rindʒ] **1.** *s.* prits; *er.* süstal, injektsiooniprits; **2.** *v. t.* pritsima; (*injektsioonipritsiga*) süstima
syringitis [sirin'dʒaitis] *s. med.* Eustachi tõrve põletik
syrinx ['siriŋks] *s. aj.* paanivile, karjasevile; *zool.* (*linnu*) laulukõri; *anat.* Eustachi tõri; *med.* uuris, fistul
Syro- ['saiərou] *ühendeis* Süüro-, Süüria-
Syrtis ['sə:tis] *pn.* Syrt ◇ ~ **Major** *geogr.* Suur Syrt; ~ **Minor** Väike Syrt
syrup ['sirəp] *s.* siirup
syrupy ['sirəpi] *a.* siirupjas, siirupitaoline; siirupine
systaltic [sis'tæltik] *a.* **(-ically)** *füsiol.* süstaltiline, kokkutõmbuv (*südameliigutuse kohta*); vaheldumisi kokkutõmbuv ning lõdvenev; *vrd.* **systole**
system ['sistim] *s.* süsteem; *geol.* ladestu, formatsioon, süsteem; **(the ~)** keha (*koostöötava tervikuna*) ◇ **digestive** ~ seedeelundkond; **nervous** ~ *anat.* närvikava, -süsteem; **the socialist** ~ sotsialistlik (riigi)kord; **solar** ~ *astr.* päikesesüsteem; **railway** ~ raudteevõrk; ~ **of philosophy** filosoofiline süsteem; ~ **of reference** *füüs.* taustsüsteem; **the poison has passed into the** (*or* **his, etc.**) ~ mürk on tunginud (tema jne.) kehasse; ~ **analysis** *maj.* süsteemianalüüs; ~ **analyst** *maj.* süsteemianalüütik, -kujundaja
systematic [sisti'mætik] *a.* **(-ically)** süstemaatiline, süsteemipärane, kava- *või* järjekindel ◇ ~ **economy** plaanimajandus (= **planned economy**)
systematics [sisti'mætiks] *s. pl.* (*tarvit. sg-na*) süstemaatika
systematization [sistimət(a)i'zeiʃ(ə)n] *s.* süstematiseerimine, süsteemimine
systematize ['sistimətaiz] *v. t.* **(-zable)** süstematiseerima, süsteemima
systemization [sistim(a)i'zeiʃ(ə)n] = **systematization**
systemize ['sistimaiz] = **systematize**
systole ['sistəli] *s. füsiol.* süstol, südamekoone (*vast.* **diastole**)
systolic [sis'tɔlik] *a. füsiol.* süstoolne, süstool-, südamekoondeline
syzygy ['sizidʒi] *s. astr.* süsüügia (*ühine nimetus taevakehade konjunktsiooni ja opositsiooni kohta*); *er.* täiskuu- *või* noorkuupunkt

T

T, t [ti:] *s.* (*pl.* **Ts, T's**); (*kirjatäht*) t; midagi T-kujulist (*vrd.* **tee II**) ◇ **to dot the i's and cross the t's** *piltl.* mõtet selgelt ning täpselt väljendama; **to a T** karvapealt, täpipealt, täpselt; **model T** *Am. fam.* vanamoodne fordauto (= **Tin Lizzie**)
t. *lüh.* = **1. temperature; 2. territory; 3. time; 4. ton; 5. town; 6. transitive**
't *lüh. poeet.* = **it** (*tarvit. er. ühendeis* **'tis** = **it is; on't** = **on it**, *etc.*)
ta [tɑ:] *interj. lastek., nalj.* aitäh!, tänan! (= **thank you!**); *vrd.* **ta-ta**
Ta *keem.* = **tantalum**
taal, *ka* **T-** [tɑ:l] *s.* **(the ~)** *aj.* (varajane) L.-Aafrika hollandi keelemurre (*praegu* **Afrikaans**)
tab [tæb] **1.** *s.* lapats; (rips)pael; tripp, sõltus; (*tasku*) pealislapp, (*mütsi*) kõrvalapp; lipik (= **tag**); (*sõjaväelase*) kaelusemärk, lõke; *Am.* kontroll, järelevalve; **2.** *v. t.* **(-bb-)** *fam.* lapatsiga (*või* tripiga, lapiga *jms.*) varustama; lipikuga märgistama (*ka piltl.*); registreerima; *ka* = **tabulate** ◇ **red** ~ (staabiohvitseri) punane kaelusemärk; *piltl.* staabiohvitser; **to keep a** ~ (*or* **~s**) **on** *fam. er. Am.* kontrollima, järele valvama
tabard ['tæbəd] *s.* heeroldikuub; *aj.* turvistiku peal kantav rüütlikuub
tabby ['tæbi] **1.** *s. tekst.* muaree; tiigrikarva (vöödiline) kass (= **~-cat**); emane kass; *piltl.* vanatüdruk *või* keelepeksja naine; **2.**

a. vöödiline, vöödilise mustriga; *tekst.* muaree-; **3.** *v. t. tekst.* muareerima ◇ **~ weave** *tekst.* labane kude

tabernacle ['tæbə(:)nækl] *s. piibl.* seaduse- *e.* kogudusetelk; ajutine elamu; *piltl.* ihu, keha (*vaimutemplina*); (*lahkusuliste*) palvela, palvemaja; *kirikl., er. r.-kat.* tabernaakel ◇ **Feast of T-s** (*juutide*) lehtmajapüha

tabes ['teibi:z] *s. med.* taabes, kuive ◇ **dorsal ~** seljakuive

tabetic [tə'betik] *med.* **1.** *a.* tabeet(ili)ne, taabiline, tabeet-, seljakuiveline; **2.** *s.* tabeetik, taabesehaige

Tabitha ['tæbiəə] *pn.*

tablature ['tæblətʃə] *s. muus.* tabulatuur (*teatav vanaaegne noodikiri*)

table ['teibl] **1.** *s.* laud; *er.* söögilaud; söök; laudkond; *tehn.* tahvel, plaat; plaanseib; *arhit.* väli; *geogr.* lava, kiltmaa (= **~-land**); tabel; *pl. piibl.* (**the ~s**) käsu- *või* seaduselauad (= **the two ~s, the ~s of the law**); *atrib.* laua-; **2.** *v. t.* lauale asetama; (koosoleku) päevakorda võtma; *Am.* kalevi alla panema, määramata ajaks edasi lükkama; *haruld.* = **tabulate** ◇ **at ~** (söögi)lauas; **under the ~** laua all; *ka* 'purujoobnud; **to keep a good ~** hästi sööma; **to keep the ~ amused** laudkonda lõbustama; **to lay the cards (papers, etc.) on the ~** kaarte (pabereid jne.) avalikult lauale panema (*ka piltl.*); **to turn the ~s on** (*kedagi*) ta enda väidetega lööma, (*kellegi*) süüdistusi ta enese vastu pöörama; **the ~s are turned** asi on võtnud hoopis vastupidise pöörde; **the multiplication ~** ükskordüks; **~ of contents** sisukord; **~s of weights and measures** kaalude ja mõõtude tabelid; **~ manners** lauakombed; **~ tennis** lauatennis (= **ping-pong**); **~ tomb** *arheol.* kiviplaadiga kaetud kalme

tableau ['tæblou] *s.* (*pl.* **-eaux** [-ouz]) dramaatiline pilt, maaliline stseen; elav pilt (= **~ vivant** ['vi:vɑ:ŋ])

table-cloth ['teiblklɔ(:)θ] *s.* laudlina

table-d'hôte ['tɑ:bl'dout] *s.* ühine (*samadest roogadest koosnev ning samahinnaline*) lõunasöök *või* eine (*võõrastemajas, pansionis*)

table-knife ['teiblnaif] *s.* (*pl.* **-ves** [-vz]) lauanuga

table-land ['teibllænd] *s. geogr.* kiltmaa, kõrglava, platoo

table-linen ['teibllinin] *s.* lauapesu

table-napkin ['teiblnæpkin] *s.* salvrätik, salvrätt, suurätik, servjett

table-spoon ['teiblspu:n] *s.* supilusikas

tablespoonful ['teiblspu:nful] *s.* (*pl.* **-ls**) supilusikatäis

tablestone ['teiblstoun] *s. arheol.* dolmen (= **dolmen**)

tablet ['tæblit] *s.* mälestustahvel; tahvlike; *pl.* märkmik; (lapik) tükk (*midagi* **of**); tablett, ravimkoogike

table-talk ['teibltɔ:k] *s.* lauavestlus, -kõne, (*er. nimeka isiku kirjapandud*) lauakõnelused

table-ware ['teiblwɛə] *s.* lauanõud

tabloid ['tæblɔid] **1.** *s.* ravimkoogike, tablett; *Am.* väikeseformaadiline (peamiselt pilte sisaldav) kõmuleht; **2.** *a. Am.* kokkusurutud, suupäraseks tehtud, lühendatud

taboo, -bu [tə'bu:] **1.** *s.* tabu, puutumatus, keeld (*ka piltl.*); **2.** *a.* tabuks (*või* puutumatuks, keelatuks) peetav; **3.** *v. t.* tabu alla panema, keelustama

tabor ['teibɔ:] *s. arh.* väike käsitrumm; *vrd.* **tambour**

tabouret ['tæbərit] *s.* taburet; *tekst.* õmblusraam, tikkimisraam

tabu [tə'bu:] = **taboo**

tabula ['tæbjulə] *s. lad.* lauake, tahvlike, *er.* vanaroomlaste kirjutustahvlike ◇ **~ rasa** ['reisə] «puhas tahvel», *piltl.* puhas leht; *er. filos.* inimese teadvus enne esimeste kogemuste tekkimist

tabular ['tæbjulə] *a.* laua- *või* tahvlikujuline; tabelikujuline, tabellaarne, tabel-

tabulate ['tæbjuleit] *v. t.* (**-lable, -tor**) tabuleerima, tabeldama

tabulation [tæbju'leiʃ(ə)n] *s.* tabuleerimine, tabeldamine, tabeldus

tabulator ['tæbjuleitə] *s.* tabulaator

tace ['teisi:] *v. imperat. lad.* vaiki! ◇ **~ is Latin for a candle!** pea suu!, mitte sõnakestki!

tacet ['teiset] *lad.* vaikib (*märksõna helitöös vastava hääle või pilli vaikimiseks*)

tach(e) [tætʃ] *s. arh.* haak, pannal

tachisme ['tæʃizm] *s. kunst* tašism (*kunstivool*)

tachograph ['tækəgrɑ:f] *s. tehn.* tahhograaf, pöördemeerik

tachometer [tæ'kɔmitə] *s. tehn.* tahhomeeter, pöördeloendur

tachycardia [tæki'kɑ:diə] *s. pat.* tahhükardia, südamepekslemine, südameruttus

tachylite, -lyte ['tækilait] *s. min.* basaltklaas

tachymeter [tæ'kimitə] *s.* tahhümeeter (*geodeesiariist*); = **tachometer**

tacit ['tæsit] *a.* vaikiv; sõnamatu, väljendamatu ◇ **~ consent** vaikiv nõusolek

taciturn ['tæsitə:n] *a.* vaikiv, sõnaaher, jutukehv, tohe

taciturnity [tæsi'tə:niti] *s.* vaikivus, sõnaahtrus, tohedus

Tacitus ['tæsitəs] *pn.*

tack I [tæk] **1.** *s.* (laiapealine) nael *või* tihvt (*vrd.* **thumb-~**); traagelduspiste; *pl.* traageldus, traagelniidid; *mer.* halss; halsinurk; halssimine, loovimine, pautimine; *piltl.* tegevussuund; kleepuvus (*vrd.* **tacky**); **2.** *v. t. & i.* (laiapealiste) naeltega (*või* tihvtidega) kinnitama (**down, together, etc.**); (*kokku, külge jne.*) traageldama (**together, to, etc.**); kinnitama (*millegi külge* **to, on, on to**); *mer.* halssima, loovima, pautima; *piltl.* laveerima, suunda muutma ◇ **to come** (*or* **get**) **down to brass ~s** tõeliselt asja juurde asuma; **on the port** (**starboard**) **~** vasak- (parem-) halsil; **I am on the wrong ~** ma olen eksiteel

tack II [tæk] *s. mer. sl.* toit ◇ **hard ~** laevakuivikud; **soft ~** leib (ja muu hea toit)

tackle ['tækl] **1.** *s.* tarbevarustus; kalastustarbed; rakmed; *mer.* jooksevtaglas, taglasetrossid, tõstenööristik (*vrd.* **rigging**); *tehn.* (*ka* [teikl]) tali, liitplokk; (*jalgpallis*) palliööja kinnihoidmine (*jõõgi takistuseks*); **2.** *v. t.* käsile võtma, lahendada püüdma, (*ülesandega, raskusega*) maadlema; (*jalgpallis*) kinni hoidma (*pallilööjat*)

tacky ['tæki] *a.* (**-iness**) (pinnalt) kleepuv, mitte täiesti kuiv (*värvitud eseme jms. kohta*); *Am. sl.* vilets, närune; maotult (*või* koomiliselt) rõivastatud ◇ **~ party** *Am.* seltskondlik koosviibimine, kus osavõtjad võistlevad oma koomilise rõivastusega

Tacoma [tə'koumə] *pn.*

tact [tækt] *s.* takt(itunne), taktilisus, peenetundelisus

tactful ['tæktf(u)l] *a.* (**-lly**) taktiline, taktitundeline, peenetundeline

tactical ['tæktik(ə)l] *a.* (**-lly**) taktikaline, taktika-; osav

tactician [tæk'tiʃ(ə)n] *s.* taktik (*ka piltl.*)

tactics ['tæktiks] *s. pl.* (*tarvit. sg-na*) taktika (*ka piltl.*)

tactile ['tæktail] *a.* taktiilne, puute-, kompe-, kompimis-; kombitav, kompimismeele varal tajutav ◇ **~ corpuscle** *anat.* kompimiskehake; **~ sensation** *psühh.* puuteaisting; **~ sense** kompimismeel

tactility [tæk'tiliti] *s.* taktiilsus, kombitavus

tactless ['tæktlis] *a.* taktitu, taktivaene, taktitundetu

tactual ['tæktju(ə)l] *a.* (**-lly**) kompimis-, kompimismeele- (= **tactile**)

tad [tæd] *s. Am. fam.* jõnglane, *er.* jõngermann, poisihakatis

Tadema ['tædimə] *pn.*

Tadjik ['tɑ:dʒik, -'dʒik] **1.** *s.* tadžikk; tadžiki keel; **2.** *a.* tadžiki ◇ **~ Soviet Socialist Republic** Tadžiki Nõukogude Sotsialistlik Vabariik

tadpole ['tædpoul] *s.* kulles, konnapoeg; (**T-**) *Am. sl.* Mississippi osariigi elanik

Tadzhik ['tɑ:dʒik, -'dʒik] = **Tadjik**

tael [teil, 'teiəl] *s.* tael (*hiina kaaluühik ja hõbemünt*)

ta'en [tein] *poeet.* = **taken**

Taff [tæf] *pn.*

tafferel ['tæfril] = **taffrail**

taffeta ['tæfitə] *s. tekst.* taft

taffrail ['tæfreil, -ril] *s. mer.* ahtrireeling

Taffy I ['tæfi] *s. fam.* uelslane (*pilkenimetusena*)

taffy II ['tæfi] *s. Š., Am.* = **toffee**; *Am. sl.* meelitus

Taft [tæft, tɑ:ft] *pn.*

tag I [tæg] **1.** *s.* (*paela, nööri, traadi jms.*) otsak; ripats; lipik, silt; märgis; märksõna; märgend (*infotöötluses*); kulunud kõnekäänd; **2.** *v. t. & i.* (**-gg-**) otsikuga (*või* ripatsiga, sildiga *jms.*) varustama; märgistama; külge kinnitama (**on**; *millelegi* **to**); (*värsse*) riimlõppudega varustama; (*kedagi*) jälitama; (*kellegi*) kannul käima (**after**) ◇ **price ~** hinnalipik; **~ day** *Am.* märgi-

müümispäev, tänavakorjanduspäev (= **flag day**); **question ~** *or* **~ question** *lgv.* küsiv «lauseripats», lühike lisaküsimus (*näit.* **he smokes, doesn't he?** ta suitsetab, eks ole?; **you aren't ill, are you?** te pole ometi haige, ega ju?); **to have smb. -gged** kedagi (pidevalt) jälitada laskma

tag II [tæg] **1.** *s.* (laste) kullimäng; **2.** *v. t.* (**-gg-**) kulliks lööma

Tagalog [tɑ:'gɑ:lɔg] *s.* (*pl.* **~** *or* **~s**) tagal, tagalid (*Filipiinide suuremaid rahvaid*); tagali (*e.* tagalogi) keel (*Filipiinide riigikeel*)

Tagore [tə'gɔ:] *pn.*

tag-rag ['tægræg] = **rag-tag**

Tagus ['teigəs] *pn.* Tajo

Tahiti [tɑ:'hi:ti] *pn.*

tail I [teil] **1.** *s.* saba (*ka piltl.*); pära, päraosa; *haril. pl.* (*mündi, medali*) tagakülg, revers; *pl.* = **tailcoat**; *atrib.* saba-, pära-, taga-; **2.** *v. t. & i.* sabaga varustama; saba maha võtma; (sabana) juurde lisama (**to, on to**); kahanema, vähenema (**away, off**); *fam.* (*kellelegi*) «sabaks olema», jälitama, jälgima ◇ **with his ~ between his legs** saba jalge vahel (*ka piltl.*); **heads or ~s?** kull või kiri? (*küsimus mündi õhkuviskamisel*); **I can't make head or ~ of it** ma ei saa sellest põrmugi aru; **~ of the eye** silma välisnurk; **he watched me out of** (*or* **with**) **the ~ of his eye** ta vahtis mind silmanurgast *või* kõrvalpilguga; **to turn ~** plehku panema; **~ end** saba- *või* pära- *või* lõpposa; **~ margin** (*leheküljе*) allveeris; **~ up** saba püsti; *piltl.* heas tujus

tail II [teil] *jur.* **1.** *s.* omandi- *või* pärimisõiguse piiratus, fideikomiss; **2.** *a.* (eritingimustega) piiratud ◇ **in ~** piiratud valduses, piiratud omandi- *või* pärimisõigusega; *vrd.* **entail**

tail-board ['teilbɔ:d] *s.* (*vankri*) päralaud; (*veoauto*) tagaluuk

tailcoat ['teil'kout] *s.* sabakuub, frakk

tailings ['teiliŋz] *s. pl.* jäätmed, pära; *mäend.* aheraine

tail-light ['teillait] *s.* (*auto, rongi*) tagatuli

tailor ['teilə] **1.** *s.* rätsep; **2.** *v. i. & t.* rätsepatööd tegema; (*ülikonda*) tegema, õmblema; *piltl.* sobivaks tegema, kohandama; meisterdama ◇ **well ~ed** (*ülikonna kohta*) hästi õmmeldud, (*isiku kohta*) hästi rõivastatud

tailor-bird ['teiləbə:d] *s. zool.* rätseplind

tailor-made ['teiləmeid] **1.** *a.* rätsepa tehtud (*er. naistekostüümi kohta*); *piltl.* hästi sobitatud, spetsiaalselt tehtud; **2.** *s.* (naiste)kostüüm, kostüümkleit; *Am. fam.* vabrikus valmistatud sigaret

tailpiece ['teilpi:s] *s.* lõpp- *või* päraosa; (*viiuli*) keeltehoidik; *trük.* lõpuvinjett

tail-plane ['teilplein] *s. av.* stabilisaator

tail-race ['teilreis] *s.* (*vee*) äravoolurenn, -kanal (*vesiveskis jm.*)

tail-spin ['teilspin] *s. av.* pööris; *piltl.* paanika(olukord)

taint [teint] **1.** *s.* (rüvetav) plekk, rüvetus; puue, viga, rike; salajane haigus; riknemine, rikundus (*ka piltl.*); **2.** *v. t. & i.* rüvetama, rikundama; (*haigusega*) nakatama; rikunduma, riknema, rikki minema; näbrastama ◇ **~ed meat** halvaksläinud liha; **~ed goods** (*ametiühingusse kuuluvate tööliste poolt*) boikoteeritav kaup; **~ed money** «haisev» (*või* räpane, ebapuhas) raha

taintless ['teintlis] *a.* rüvetamatu, puhas

Taiwan [tai'wɑ:n] *pn.* Taivan

Tajik ['tɑ:dʒik, -'dʒik] = **Tadjik**

Taj Mahal ['tɑ:dʒ mə'hɑ:l] *pn.*

take [teik] **1.** *v. t. & i.* (*pret.* **took** [tuk], *p. p.* **taken** ['teik(ə)n]; **-kable**) võtma; kinni (*või* vangi, sisse, endale, ära *jms.*) võtma; üles võtma, pilti võtma, pildistama; (*haigust, külmetust jms.*) saama; (*mõtet, tähendust*) taipama; arvama, uskuma (*olevat* **to be**); viima; (ära) koristama (**away**); (*rongile, bussile, laevale jms.*) minema; (*lavale jms.*) ilmuma; (*pooke kohta*) külge hakkama, õnnestuma; (*taime kohta*) juurduma, juurt võtma; (*pildil*) välja tulema, pildistuma (*hästi* **well**; *halvasti* **badly**); meeldima, meelepäraseks osutuma; **2.** *s.* võtt, võtis, sissevõetud hulk; sissevõetud rahasumma; *kal.* saak, loomus; *trük.* ladumisvõtis; *kino* filmikaader, *ka* katsevõte; (*pooke*) külgehakkamine, õnnestumine ◇ **it took me a week to do** selle tegemine võttis mul nädal aega; **it would ~ me too long** see võtaks mul liiga palju aega; **~ these letters to the post** viige need kirjad posti; **he took little by it** ta sai sest vähe kasu; **he was taken ill** ta haigestus; **to ~ aback** hämmastama; **to ~ a back seat** *sl.* silmapaistvat seisukohta kaotama, tahaplaanile tõrjutama; **to ~ account of** arvesse võtma, arvestama; **to ~ advantage of** ära kasutama; **to ~ after** (*kellessegi*) minema, (*kellegagi*) sarnanema; **to ~ amiss** pahaks panema; **to ~ at a disadvantage** ebasoodsal hetkel tabama; **to ~ by surprise** üllatama; **to ~ captive** vangistama; **to ~ down** alla võtma; (*ülesehitatut, seadeldist, masinat*) tükkideks lahti võtma, lammutama; (*uhkust*) alandama; üles märkima *või* kirjutama; **to ~ earth** (*rebase kohta*) urgu varjule pugema; **to ~ fire** süttima; **to ~ for** (*kellekski, millekski*) pidama; **to ~ for granted** eeldatuna võtma; **to ~ from** (*millestki*) ära võtma, maha arvama; **to ~ hold** kinni haarama (*millestki* **of**); **to ~ ill** pahaks panema; **to ~ in** sisse võtma; (*rõivaid*) kitsamaks tegema; vastu võtma; (*üürnikku*) majja võtma; (*daami*) lauakaaslasena söögituppa juhtima; (*ajalehte*) reeglipäraselt ostma; (*midagi, kedagi*) hoolikalt vaatlema *või* silmitsema; (*millegi tähendust*) taipama; (*kedagi*) sisse (*või* alt) vedama, tüssama; **to ~ in hand** käsile võtma; **to ~ into account** arvesse võtma, arvestama; **to ~ into one's head** pähe võtma (*et* **that**; *midagi teha* **to do**); **to ~ it** (**that**) arvama, oletama (et); **I ~ it you'll be leaving tomorrow** nagu ma aru saan, te sõidate homme ära; **I can take it** *fam.* mina suudan kõike välja kannatada, mina juba alla ei vannu; **~ it from me!** uskuge mind!; **to ~ it easy** mitte ruttama, mitte pingutama; **to ~ it lying down** *fam.* alandlikult ning vastupanuta taluma; **to ~ it out of** (*kedagi*) ära kurnama; (*kellelegi*) kätte maksma; **to ~ it out on** *fam.* (*kellegi peale*) oma viha (*või* pahameelt) välja valama; **to ~ leave of** (*kellegagi*) hüvasti jätma; (*millestki*) lahkuma; **to ~ no for an answer** eitava vastusega rahulduma; **to ~ notice of** tähele panema; **to ~ oath** (vannet) vanduma, vannet andma; **to ~ off** ära võtma, seljast (*või* jalast *või* peast *jne.*) võtma; maha arvama; järele ahvima; (*hüppeks või lennuks*) õhku tõusma (*kuskilt* **at, from**); lähtuma (*millestki* **from**); **to ~ a day off** üht päeva (töölt) vabaks võtma; **to ~ on** ette võtma, enese peale võtma; tööle palkama; *fam.* kurbust (*või* pahameelt) ilmutama (*millegi üle* **about, over**); **to ~ out** välja võtma (*ka plekki, dokumente jms.*); jalutuskäiguks välja viima; *Am.* (*daami*) lauakaaslasena söögituppa juhtima (= **to ~ in**); **to ~ over** üle võtma; **to ~ place** aset leidma, toimuma, juhtuma; **to ~ the cake** (*or* **bun, biscuit**) *fam.* esimest auhinda saavutama; *piltl.* kõiki üle trumpama; **to ~ the nonsense out of** (*kellelegi*) mõistust pähe panema; **to ~ to** armastama hakkama, (*kellessegi, millessegi*) kiinduma; (*harjumust*) omaks võtma; (*kuhugi*) varjule minema *või* põgenema; **to ~ to heart** südamesse võtma; **to ~ to one's heels** plehku panema; **to ~ to task** peapesu tegema, läbi noomima; **to ~ too much** liialt jooma; **to ~ up** üles võtma; üles tõstma *või* viima; (*vedelikku*) imama; (*ruumi või aega*) võtma; vahistama; (*kõnelejat*) katkestama; oma kaitse alla võtma; (*mingile tegevusele*) anduma; (*vekslit*) aktsepteerima *või* välja maksma; *Am.* peale hakkama, ette võtma; **to ~ up with** (*kellegagi*) lähemasse läbikäimisse astuma; **to ~ upon oneself** enese peale võtma; **to ~ smb. with one** kedagi enesega (kaasa) võtma *või* viima; *piltl.* kedagi veenma; **to be taken with** *Am. fam.* (*kellestki, millestki*) sissevõetud olema, (*kellessegi, millessegi*) kiindunud olema

take-down ['teikdaun] *s.* alandus; (koost) lahtivõtmine; *atrib.* (*osadeks, tükkideks*) lahtivõetav

take-in ['teik'in] *s.* sissevedamine, pettus

taken ['teik(ə)n] *vt.* **take**

take-off ['teik'ɔ(:)f] *s.* järeleahvimine, paroodia; lendutõus, õhkutõus (*er. av.*); hüppe- *või* lendutõusukoht; *sport ka* hoojooks (= **run-up**); äratõuge ◇ **~ board** *sport* äratõukepakk, hüppepakk; **~ foot** *sport* tõukejalg; **~ step** *sport* äratõukesamm; **~ speed** *av.* startimiskiirus; **~ spot** *sport* äratõukekoht

take-over ['teikouvə] *s.* ülevõtmine

taking ['teikiŋ] **1.** *a.* veetlev, meeldiv; nakkav, külgehakkav; **2.** *s.* võtmine; (üles)võte; ärevus, erutus; *pl.* sissetulnud raha, laekunud

raha, tulem(id) ◇ **~-off** *av.* lendutõus, õhkutõus (= **take-off**)

Talbot ['tɔ(:)lbət] *pn.* ◇ **~ House** = **Toc H**

talc [tælk] *s. min.* talk; *ka* steatiit (= **steatite**) *või* vilgukivi (= **mica**)

talcum ['tælkəm] *s.* talkpuuder (= **~ powder**); = **talc**

tale [teil] *s.* jutt, jutustus, lugu; muinaslugu, luulelugu, väljamõeldis; keelepeksujutt, kuulujutt; *arh., poeet.* koguarv ◇ **the thing tells its own ~** asi räägib iseenda eest; **to tell ~s** kuulujutte rääkima, keelt peksma; **to tell ~s out of school** saladusi välja rääkima; peale kaebama; **to tell the ~ of** *arh.* loendama, (arvult) ära lugema; **the ~ is complete** arv on täis, kõik on kohal

talebearer ['teilbeərə] *s.* (salajane) pealekaebaja, keelepeksja

talebearing ['teilbeəriŋ] *s.* (salajane) pealekaebamine, keelepeks(mine)

talent ['tælənt] *s.* talent, loomuanne, (vaimu)anne, andekus (*millekski* **for**); (**the ~**) andekad isikud; *aj.* talent (*antiikaegne kaalu- ja rahaühik*)

talented ['tæləntid] *a.* andekas, talendikas

talent-money ['tæləntmʌni] *s.* (*silmapaistvale sportlasele, er. kriketimängijale antav*) ergutusraha

talesman ['teil(i:)zmən] *s.* (*pl.* **-men**) *jur.* asevandekohtunik, vandekohtuniku asemik

tale-teller ['teiltelə] *s.* **1.** jutuvestja; **2.** = **talebearer**

Talfourd ['tælfəd, 'tɔ(:)l-] *pn.*

tali ['teilai] *vt.* **talus**

talion ['tæliən] *s. jur., aj.* talioon, samavaste (*karistuse põhimõte: võrdne tasutakse võrdsega*)

taliped ['tæliped] *med.* **1.** *a.* kompjalgne; **2.** *s.* kompjalgne isik

talipes ['tælipi:z] *s. med.* kompjalg; kompjalgsus

talisman ['tælizmən, -ism-] *s.* (*pl.* **~s**) talisman

talk [tɔ:k] **1.** *v. i. & t.* kõnelema, jutlema, rääkima (*kellegagi* **to, with**; *millegi üle* **about, of, over**); vestma, vestlema, keskustlema, juttu ajama; arutlema; **2.** *s.* kõnelus, jutuajamine; vestlus, keskustelu; rääkimine; *ka* tühi rääkimine, keelepeks; *pl.* läbirääkimised ◇ **to ~ at** (*kellegi*) pihta (*või* aadressil) rääkima, (*kedagi*) kõnes riivama; **to ~ back** vastu lõmpsima, vastu haukuma, (häbematult) vastu rääkima; **to ~ big** suurustlema; **to ~ down** (*valjemal häälel rääkides*) vaikusele sundima; **to ~ smb. into (out of) doing** kellelegi auku pähe rääkima, et ta teeks (tegemata jätaks); **to ~ of** (*millestki*) rääkima, (*midagi*) mainima; **~ing of ...** parajasti -st rääkides ..., kuna jutt on parajasti -st ...; **~ of the devil!** kus hundist räägitakse, seal ta ongi!; **to ~ out** *parl.* läbirääkimiste tahtlikult pikaksvenitamisega (eelnõu) hääletuselepanekut takistama; **to ~ smth. over** midagi läbi rääkima *või* koos läbi arutama; **to ~ smb. over** kedagi enda poole keelitama, kellelegi auku pähe rääkima; **to ~ tall** liialdama, suurustlevalt rääkima; **to ~ through one's hat** *sl.* (teistele puru silmapuistamiseks) lollust rääkima, liialdama; **to ~ to** (*kellegagi*) rääkima, (*kedagi*) noomima; **to ~ turkey**, *vt.* **turkey** II; **now you're ~ing** *sl.* nüüd räägid sa juba mõistlikku juttu, nüüd on su ettepanek juba vastuvõetav; **it is the ~ of the town** kogu linn räägib sellest; **it will end in ~** see jääb ainult sõnadeks

talkathon ['tɔ:kəəən] *s. Am. sl.* «maratonkõne», ilmatu pikk kõne *või* vaidlus

talkative ['tɔ:kətiv] *a.* jutukas, kõnelemishimuline, suulas

talkee-talkee ['tɔ:ki'tɔ:ki] *s.* loba, lobisemine, vatramine; rikutud inglise keel, segažargoon

talker ['tɔ:kə] *s.* kõneleja, vestleja, jutleja

talkie ['tɔ:ki] *s. fam.* helifilm (= **sound film**; *vrd.* **movie**)

talk-in ['tɔ:kin] *s. peam. Am.* ühisrääkimine, massiline protestikoosolek (*vrd.* **sit-in, teach-in**)

talking ['tɔ:kiŋ] **1.** *a.* kõnelev, rääkiv; **2.** *s.* kõnelemine, rääkimine ◇ **~ film** (*or* **picture**) helifilm

talking-point ['tɔ:kiŋpɔint] *s.* avalikku arutlust vääriv küsimus, päevakajaküsimus

talking-shop ['tɔ:kiŋʃɔp] *s. sl.* «lobakoda» (*põlgl. parlamendi või vaidlusklubi kohta*)

talking-to ['tɔ:kiŋ'tu:] *s. fam.* peapesu, noomitus

talky ['tɔ:ki] *a. Am.* jutukas, kõnelemishimuline (= **talkative**) ◇ **~-talk** *fam.* tühi loba

tall [tɔ:l] **1.** *a.* (*adv. puud.*) (kasvult) pikk, kõrge, pikakasvuline, (pikkuselt) suur; *sl.* liialdatud, suurustlev; **2.** *adv.* liialdatult, suurustlevalt (*tarvit. ühendis* **to talk ~**) ◇ **a ~ man** pikk mees; **~ steeple (chimney)** kõrge torn (korsten); **how ~ are you?** kui pikk te olete?; **I am ~er than you** ma olen teist pikem; **~ talk** suurustlev kõne; **a ~ story** liialdatud (*või* väheusutav) lugu; **a ~ order** liialdatud nõue, raske ülesanne

Tallahassee [tælə'hæsi(:)] *pn.*

tallboy ['tɔ:lbɔi] *s.* kõrge (*tihti laual asetsev*) kummut; *haruld.* kõrge jalaga veiniklaas

Tallinn ['tɑ:lin, 'tæl-] *pn.*

Tallis ['tælis] *pn.*

tallness ['tɔ:lnis] *s.* pikkus, kõrgus; pikakasvulisus

tallow ['tælou] **1.** *s.* rasv, *er.* küünla- *või* seebirasv; määrderasv; **2.** *v. t.* rasvatama, rasvaga võidma *või* määrima; (rasvaseks) nuumama (*er. lambaid*)

tallow-chandler ['tæloutʃændlə] *s.* rasvaküünalde tegija ning müüja

tallow-face ['tæloufeis] *s.* kahvatukollaka näoga isik

tallow-shrub ['tælouʃrʌb] *s. bot.* vahaporss

tallow-tree ['tæloutri:] *s. bot.* harilik võipuu; saapium, *er.* rasvasaapium

tallowy ['tæloui] *a.* rasvataoline; rasvane

tally ['tæli] **1.** *s.* pügalpulk, -puu; lipats, puulipik; (*millegi*) paarik, dublikaat (**of**); pügalpulga abil peetav arve; (pügalpulgal tehtav) täke; **2.** *v. i. & haruld. t.* (täpselt) vastama, kooskõlas olema (*millegagi* **with**); *Am.* vastavuselt võrdlema; *haruld.* pügaldama, pügalais märkima

tally-ho ['tæli'hou] **1.** *interj.* hõissa!; **2.** *s.* (*jahimehe*) võta-hüüatus (*koertele, rebase silmamisel*); *arh.* suur neljahobusetõld (= **~ coach**); **3.** *v. i. & t.* «võta!» hüüdma, (*jahikoeri*) võta-hüüdega tagant kihutama

tallyman ['tælimən] *s.* (*pl.* **-men**) järelmaksuga müüv kaupmees; *mer.* talimees (*ka* **talman**), kaubalugeja, -kaaluja ning -kontrollija

tally-shop ['tæliʃɔp] *s.* järelmaksuga müüv kauplus

talmi(gold) ['tælmi(gould)] *s.* talmi(kuld), prantsuse messing (*kullataoline valgevask, messingi legeering*)

Talmud ['tælmʌd, -mud] *s.* talmud

talon ['tælən] *s. haril. pl.* küünis, (*er. röövlinnu*) küüs; *arhit.* teravkaare karniis; (pärast jagamist) laualejääv kaardipakk; *haruld.* talong (= **counterfoil**, *Am.* **stub**)

talus I ['teiləs] *s.* (*pl.* **-li** [-lai]) *anat.* kontsluu

talus II ['teiləs] *s. geol.* rusukalle; nõlv, nõlvak

tam [tæm] = **tam-o'-shanter**

tamable ['teiməbl] *a.* taltsutatav

Tamar ['teimə] *pn.*

tamarack ['tæməræk] *s. bot.* ameerika lehis ◇ **~ pine** keerdokkaline mänd

tamarind ['tæmərind] *s. bot.* tamarindipuu; tamarindipuu vili

tamarisk ['tæmərisk] *s. bot.* tamarisk

tamber ['tæmbə] = **timbre**

tambour ['tæmbuə, -bɔ:] **1.** *s.* tambu(u)r, (väike) trumm; *tekst.* brodeerimistrummel; *arhit.* tambu(u)r; *mil.* (väike) palissaadkindlustus; **2.** *v. t. & i. tekst.* trumlil brodeerima; broderiid õmblema

tambourine [tæmbə'ri:n] *s.* tamburiin, (väike kuljustega) käsitrumm

tame [teim] **1.** *a.* taltsas; taltunud, loid, igav; **2.** *v. t. & i.* taltsutama; taltuma (*haril.* **~ down**; *ka piltl.*)

tameless ['teimlis] *a.* taltsutamatu

tameness ['teimnis] *s.* taltsus, taltsutatus

tamer ['teimə] *s.* taltsutaja (*näit.* **lion-~** lõvitaltsutaja)

Tamerlane ['tæmə(:)lein] *pn.* Tamerlan *e.* Timurlenk

Tamil ['tæmil] *s.* tamil; tamili keel

Tammany ['tæməni] *pn.* ◇ **~ (Society)** *Am. pol.* demokraatliku partei koondis New Yorgis; **~ Hall** *Am. pol.* demokraatliku partei koondise peakorter

tammy ['tæmi] *fam.* = *järgm.*

tam-o'-shanter [tæmə'ʃæntə] *s.* (baretitaoline) villane šoti müts (tutiga pealael)

tamp [tæmp] *v. t.* tampima, topistama; *er. tehn.* (*lõhkeauku saviga või liivaga*) topistama, kinni (*või* täis) toppima; (kergelt) rammima ◇ **to ~ down the tobacco in one's pipe** (oma) piibus tubakat kinni tampima

Tampa ['tæmpə] *pn.*
tampala ['tæmpələ] *s. bot.* kolmevärviline rebashein
tampan ['tæmpæn] *s. zool.* (mürgine) lõunaaafrika puuk
tamper I ['tæmpə] *s.* tampija; *tehn.* tambits, tampnui, -seadis
tamper II ['tæmpə] *v. i.* jändama, oskamatult (*või* lubamatult) nokitsema, surkima (*millegi kallal* **with**); (*dokumenti*) lubamatult muutma, võltsima (**with**); (*kirja*) omavoliliselt avama (**with**); (*kedagi*) salaja mõju(s)tama *või* ära ostma (**with**)
tampion ['tæmplən] *s. mil.* (*suurtükitoru*) otsatopp
tampon ['tæmpən] *med.* **1.** *s.* tampoon, (haava)tropp; **2.** *v. t.* tamponeerima, tampoonima
tam-tam ['tæmtæm] = **tomtom**
Tamworth ['tæmwə(:)θ] *pn.*
tan I [tæn] **1.** *s.* (naha)park, parkkoor; punakaspruun värv(us); päevituspruun; **2.** *a.* (*komp. ja sup. puud.*) punakaspruun, ruske; **3.** *v. t. & i.* **(-nn-)** parkima, parkuma; (päikese käes) pruunistama *või* pruunistuma; *sl.* «nahka parkima», naha peale andma, peksma
tan II *mat. lüh.* = **tangent**
tanager ['tænədʒə] *s. zool.* tangar (*eredavärviline Am. lind*)
tan-bark ['tænbɑ:k] *s.* parkkoor
tandem ['tændəm] **1.** *adv.* üksteise ette rakendatud hobustega; **2.** *s.* tandem (*kerge sõiduk üksteise ette rakendatud hobustega; kahe- või enamaistmeline jalgratas*) ◇ ~ **engine** *tehn.* tandemmasin
tang I [tæŋ] *s.* (*tööriista*) roob, (*peasse ulatuv*) saba; (*millegi*) tugev kõrvalmaik (**of**)
tang II [tæŋ] *s.* adru (*ka* **sea-**~); *vrd.* **tangle** II
tang III [tæŋ] **1.** *v. t. & i.* kõmistama, kõlistama; kõmisema, kõlisema; **2.** *s.* kõmin, kõlin
Tanganyika [tæŋgæn'ji:kə] *pn.* Tanganjika
tangency ['tændʒinsi] *s. mat.* puutumine, puude
tangent ['tændʒ(ə)nt] *mat.* **1.** *a.* puutuv, puute-; **2.** *s.* puutuja, puutejoon; (*trigonomeetrias*) tangens ◇ **to fly** (*or* **go**) **off at a** ~ *piltl.* äkki kõrvale põikama
tangential [tæn'dʒenʃ(ə)l] *a.* **(-lly)** *mat.* tangentsiaalne, tangentsiaal-, puutujasihiline; *piltl.* vaevu riivav, kõrvalepõikav ◇ ~ **acceleration** *füüs.* tangentsiaalkiirendus, puutekiirendus; ~ **force** *füüs.* tangentsiaaljõud; ~ **plane** *mat.* puutujatasand, puutetasand
Tangerine ['tændʒ(ə)'ri:n] **1.** *a.* tandža, tangeri; **2.** *s.* tandžalane, tangerlane; **(t-)** tandža apelsin, mandariin (= ~ **orange**); mandariinipuu
tangibility [tændʒi'biliti] *s.* kombatavus, kombitavus; käegakatsutavus, tõelisus
tangible ['tændʒəbl, 'tændʒibl] *a.* **(-bly)** kombatav, kombitav; käegakatsutav, tõeline
Tangier [tæn'dʒiə] *pn.* Tandža, Tanger
tangle I ['tæŋgl] **1.** *s.* sassing, sassisolek, sassumus; sasimik, sasipundar; segadik, vassing; **2.** *v. t. & i.* sassi ajama, vassima; sassuma, sassi minema ◇ **in a** ~ sassis; **to get -ed up** sassi minema (*ka piltl.*); **to** ~ **with** *sl. er. Am.* ennast (*millessegi*) sisse mässima, (*millegagi*) raskustesse sattuma
tangle II ['tæŋgl] *s. bot.* lehtadru (*ka* **sea-**~)
tangleberry ['tæŋglberi] *s. bot.* sinine ebamustikas
tanglefoot ['tæŋglfut] *s. Am. sl.* viski, kange viin
Tanglewood ['tæŋglwud] *pn.*
tangly ['tæŋgli] *a.* sassis
tango ['tæŋgou] *s.* (*pl.* **-os**) tango
tank [tæŋk] **1.** *s.* (suur) vedelikumahuti, paak, reservuaar, tsistern; *haruld., Am.* tiik; *tehn. er.* (õli)tank; *mil.* tank; **2.** *v. t. & i.* tankima ◇ **to** ~ **up** täis tankima, *er.* (*auto*) bensiinipaaki täitma; *sl.* ennast purju jooma
tanka ['tæŋkə] *s. kirj.* tanka (*jaapani klassikaline luulevorm*)
tankage ['tæŋkidʒ] *s.* vedelikumahutite kogum *või* kogumaht; vedelikumahutites säilitamine; säilitusmaks
tankard ['tæŋkəd] *s.* (suur kaanega) joogi*või* õllekann
tanker ['tæŋkə] *s.* tanker, tanklaev, tsisternlaev, õlilaev; tsisternvagun, paakvagun; tsisternauto, paakauto; tankurlennuk, tankimislennuk; *haruld.* = *järgm.*

tankman ['tæŋkmən] *s.* (*pl.* **-men**) *mil.* tankist
tank-waggon ['tæŋkwægən] *s.* paakvagun, tsisternvagun
tanner I ['tænə] *s.* parkal, parksepp, (naha)parkija
tanner II ['tænə] *s. sl.* kuuepennine (inglise) hõbemünt (= **sixpence**)
tannery ['tænəri] *s.* parkimistöökoda, parkalitöökoda
tannic ['tænik] *a. keem.* park- ◇ ~ **acid** parkhape; *vrd. järgm.*
tannin ['tænin] *s. keem., farm., tehn.* tanniin, parkhape; parkaine
tansy ['tænzi] *s. bot.* soolikarohi, reinvars; *ka* hanijalg
tantalate ['tæntəleit] *s. keem.* tantalaat
tantalite ['tæntəlait] *s. min.* tantaliit
tantalize ['tæntəlaiz] *v. t.* **(-zable)** tantaliseerima, (kättesaamatute lootustega) piinama, korduvalt valusat pettumust valmistama, ahvatledes õrritama
tantalum ['tæntələm] *s. keem.* tantaal (*sümbol* **Ta**)
Tantalus ['tæntələs] **1.** *pn. müt.* Tantalos; **2.** *s.* **(t-)** lukustatava põikvarvaga alus viinakarahvinide jaoks (*mis teeb joogi ilma võtmeta kättesaamatuks*)
tantamount ['tæntəmaunt] *pred. a.* võrduv, võrdne, samaväärne (*millegagi* **to**)
tantara [tæn'tɑ:rə] **1.** *s.* pasunatuututus; **2.** *interj.* trararaa!
tantivy [tæn'tivi] *arh.* **1.** *s.* ratsajahimeeste juhheihüüe; tuhatnelja kihutamine, kiirgalopp; **2.** *adv.* tuhatnelja
tantrum ['tæntrəm] *s. haril. pl.* turtsakus, pahur tuju ◇ **she is in her** ~s ta on pahuras tujus
tan-yard ['tænjɑ:d] *s.* parkimistöökoda
Tanzania [tænzə'ni:ə, *ka* tæn'zɑ:niə] *pn.* Tansaania
Taoism ['tɑ:o(u)izm, 'tau-] *s. filos.* taoism
tap I [tæp] **1.** *s.* naga, kraan; prunt, punn; *tehn.* keermepuur; *el.* harund, harundamine; = ~**-room**; **2.** *v. t.* **(-pp-)** tikkama, (*vaadisse kraani jaoks*) auku puurima, jooksetama; (*vedeliku laskmiseks*) torget tegema, (*puust*) mahla laskma; *med.* punkteerima, (süstla abil) vedelikku välja võtma; *tehn.* (*sulametalli*) välja laskma (**off**); (*kelleltki*) raha (*või* teateid) välja pinnima; (*loodusvarasid*) kättesaadavaks tegema ◇ **on** ~ (*õlle, veini jms. kohta*) vaadist antav, vaadi-; (*vaadi kohta*) kraaniga varustatud; *fam.* vabalt saadaval; ~ **cock** *tehn.* proovivõtmiskraan; ~ **pipe** *tehn.* (*sulametalli*) väljalaskmistoru; **to** ~ **the natural resources** loodusvarasid kasutamiseks avama; **to** ~ **the wires** (*salajase harundamise teel*) telegrammi (*või* telefonikõnet) pealt kuulama
tap II [tæp] **1.** *v. i. & t.* **(-pp-)** kergelt koputama (*millelegi* **at, on**); toksama, toksima; kõksama, kõksutama; (*kontsale või tallale*) rupsikut alla lööma; **2.** *s.* kerge koputus; kõksatus; kontsa- *või* tallalapp, rupsik, rupski; *pl. Am.* sõjaväeline signaal (õhtul) tulede kustutamiseks (*tarvit. ka sõduri matusel*), öörahusignaal ◇ ~**-dance,** ~**-dancing** steppimistants, «klõbistustants»
tape [teip] **1.** *s.* (kitsas) pael, lint; pesupael; *er.* telegraafilint (= **telegraphic** ~, **ticker-**~); magnetofonilint, helilint (= **magnetic** ~); *sport* finišilint (= **finishing** ~); *el.* isoleerpael (= **insulating** ~); mõõdulint (= ~**-line**); **2.** *v. t.* paelaga (*või* lindiga) varustama *või* siduma; (*akte, trükipoognaid jms.*) õmblema; (heli)lindistama; *el.* isoleerpaelaga mähkima; (mõõdu)lindiga mõõtma ◇ ~ **recorder** *tehn.* magnetofon; **red** ~ *piltl.* liigne paberlikkus asjaajamises, bürokraatlikkus; **to breast the** ~ *sport* finišilinti rinnaga puudutama, võidujooksu võitma; **to have smb. (smth.) -ed** *sl.* kedagi (midagi) täiesti mõistma
tape-line ['teiplain], **-measure** [-meʒə] *s.* mõõdulint
taper ['teipə] **1.** *s.* peenike (vaha)küünal; *arh.* küünal; *ret., poeet.* nõrk valgus; **2.** *a.* otsast teravnev; koonusjas, koonusekujuline; **3.** *v. i. & t.* otsast teravnema *või* teravamaks tegema, otsast kahanema *või* kahandama (*ka* ~ **off, away, down**) ◇ ~**(ing) fingers** peeneotsalised sõrmed
tapering ['teipəriŋ] *a.* otsast teravnev *või* peenenev; koonusjas, koonusetaoline
tapestried ['tæpistrid] *a.* seinavaipadega kaetud, riidega tapetseeritud

tapestry ['tæpistri] *s.* (kootud) seinavaip, tapisserii, gobelään; *ka* mööbliriie
tapeworm ['teipwə:m] *s. zool.* paeluss, laiuss; (*er. inimesel*) nookpaeluss
tapioca [tæpi'oukə] *s.* tapiokk, maniokitärklis
tapir ['teipə] *s. zool.* taapir
tapis ['tæpi:, -is] *s. pr.* lauavaip (*tarvit. ainult väljendis* **on the** ~ arutusel, kõne all)
tappet ['tæpit] *s. tehn.* nukk (nuki); tõukur (*klapil*) ◇ ~ **rod** *tehn.* tõukurivarras
taproom ['tæprum] *s.* kõrtsituba, (kõrtsi) joogituba
tap-root ['tæpru:t] *s. bot.* sammasjuur, peajuur
tapster ['tæpstə] *s.* õlle- *või* veinilaskja, kõrtsikelner
tap-water ['tæpwɔ:tə] *s.* kraanivesi, veevärgivesi
tar I [tɑ:] **1.** *s.* tõrv; *ka* gudroon; tõkat (= **birch** ~, **oil** ~); **2.** *v. t.* **(-rr-)** tõrvama ◇ ~ **boilers** *Am. sl.* «tõrvakeetjad», Põhja-Carolina osariigi elanikud; **T- State** *Am. sl.* = **North Carolina**; ~ **macadam** *tehn.* = **tarmac**; ~ **paper** *ehit.* tõrvapapp; **to** ~ **and feather** tõrvaga määrima ja sulgedega katma (*omakohtuliku karistusena*); **they are -rred with the same brush** nad on sama vitsaga löödud *või* sama veega ristitud
tar II [tɑ:] *s. fam.* meremees, madrus
taradiddle ['tærədidl] *s. sl.* luiskejutt, vale
tarantella [tær(ə)n'telə] *s.* tarantella (*kiiretempoline itaalia rahvatants*)
tarantism [tə'ræntizm] *s. med.* tarantism (*epideemiline tantstõbi*)
tarantula [tə'ræntjulə] *s. zool.* tarantel
taraxacum [tə'ræksəkəm] *s. farm.* võilillejuur (*droogina*); *haruld.* võilill (= **dandelion**)
tarboosh [tɑ:'bu:ʃ] *s.* fess (= **fez**) *või* fessitaoline muhamedlaste peakate
tar-brush ['tɑ:brʌʃ] *s.* tõrvapintsel ◇ **he has a touch** (*or* **shows signs**) **of the** ~ *Am.* ta ilmutab vähesel määral neegri päritolu tunnuseid
tardigrade ['tɑ:digreid] *s. zool.* loimur
tardy ['tɑ:di] *a.* **(-ier, -iest; -ily, -iness)** pikaldane, aeglane; pikatoimeline; *Am.* hilistunud
tare I [tɛə] *s. bot.* hiirehernes (= **vetch**), *er.* suvivikk, kurehernes; *pl. piibl.* umbrohi (*ka piltl.*)
tare II [tɛə] **1.** *s.* taara, (*kauba*) pakend; pakendikaal; **2.** *v. t.* tareerima, taara kaalu kindlaks määrama ◇ ~ **and tret** *kaub. van.* pakendikaalu, veokao *jms.* arvestamine
targe [tɑ:dʒ] *s. arh.* tartš, väike ümarkilp
target ['tɑ:git] **1.** *s.* märklaud, sihtmärk (*ka piltl.; millekski* **for**); ülesseatud eesmärk *või* töönorm; *haruld.* = **targe**; signaalketas (*raudteel*); *el.* (*röntgenitoru*) antikatood; **2.** *v. t.* sihtmärgina (*või* eesmärgina) üles seadma *või* plaanima ◇ **military** ~ sõjaline sihtmärk; ~ **figure** *maj.* (eesmärgina) planeeritud arv, kontrollarv; ~ **language** tulemkeel (*keel, millesse tõlgitakse*); objektkeel (*mingis teises keeles kirjeldatav keel*); ~ **practice** *mil.* märkilaskmispraktika
Tar-heel ['tɑ:hi:l] *s. Am. fam.* Põhja-Carolina osariigi elanik
tariff ['tærif] **1.** *s.* tariif, kindlaksmääratud hind *või* maks; *er.* toll, tollimaks; **2.** *v. t. maj.* tarifitseerima, tariife (kindlaks) määrama ◇ ~ **reform** *er.* kaitsetollide sisseseadmine *või* kaitsetollide pooldamine (*majanduspoliitilise vooluna Inglismaal*); *Am.* kaitsetollide kaotamine
tarlatan ['tɑ:lətən] *s. tekst.* tarlataan (*teatav hõre puuvillriie*)
tarmac ['tɑ:mək] *s. tehn.* gudroon(killustik)tee (= **tar macadam**)
tarn I [tɑ:n] *s.* (väike) mäestikujärv
tarn II [tɑ:n] *dial.* = **tern** I
tarnation [tɑ:'neiʃ(ə)n] *Am. sl.* = **damnation** (*kirumissõnana*)
tarnish ['tɑ:niʃ] **1.** *v. t. & i.* tuhmistama; tuhm(ist)uma; *piltl.* rüvetama; **2.** *s.* tuhmistus, tuhmus; tuhm pealiskord; *piltl.* rüvetus
taro ['tɑ:rou] *s.* (*pl.* **-os**) *bot.* taro (*troopiline taim või selle söödav juurmugul*)
tarp [tɑ:p] *Am.* = **tarpaulin**
tarpan ['tɑ:pæn] *s. zool.* tarpan, (väljasurnud) metshobune
tarpaulin [tɑ:'pɔ:lin] *s.* present, veekindel puldan; presendist meremehemüts; *arh.* meremees; *vrd.* **tar** II
tarpon ['tɑ:pən] *s. zool.* tarpoon (*kala*)

Tarquin ['tɑ:kwin], **Tarquinius** [tɑ:'kwiniəs] *pn.* Tarquinius
tarragon ['tærəgən] *s. bot.* estragon, estragonpuju (*vürtsitaim*) ◇ ~ **vinegar** estragonpujuga vürtsitatud äädikas
Tarragona [tærə'gounə] **1.** *pn.*; **2.** *s.* **(t-)** tarragoona (vein)
tarry I ['tɑ:ri] *a.* **(-iest; -iness)** tõrvane (*vrd.* **tar** I)
tarry II ['tæri] *v. i. lit.* viivitama, viivlema, viibima; aeglema
tarsal ['tɑ:səl] *a. anat.* põiapära-; lauplaadi-, laukõhre-
tarsi ['tɑ:sai] *vt.* **tarsus**
tarsia ['tɑ:siə] *s. kunst* intarsia, puumosaiik
tarsier ['tɑ:siə] *s. zool.* kandlane ◇ **eastern** ~ tontkandlane
tarsus ['tɑ:səs] *s.* (*pl.* **-si** [-sai]) *anat.* põiapära; lauplaat, laukõhr
tart I [tɑ:t] *a.* hapukas, kirbe; kibestunud, terav, salvav
tart II [tɑ:t] *s. kok.* tort; puuviljapirukas
tart III [tɑ:t] *sl.* **1.** *s.* lirva, libu; *er. Am. ka* «tots», tüdruk; **2.** *v. t. & i.* vurhvi (*või* üles) lööma, uhkelt rõivastama *või* rõivastuma (*haril.* ~ **up**)
tartan ['tɑ:t(ə)n] *s. tekst.* tartan (*ruudulise mustriga šoti villane riie; mingile šoti klannile iseloomulik ruuduline riidemuster*); šoti mustriga pleed
tartar I ['tɑ:tə] *s. keem.* viinakivi, kaaliumvesiniktartraat, kremotartar; *ka* hambakivi ◇ ~ **emetic** *keem.* oksekivi, kaaliumantimonotartraat
Tartar II, **Tatar** ['tɑ:tə] *s.* tatarlane; tatari keel; *atrib.* tatari; tõrges (*või* pahur) isik ◇ **young** ~ pahur laps; **to catch a** ~ ootamatult tugevale vastasele sattuma
Tartarean [tɑ:'teəriən] *a.* tartaroslik, Tartarose, manala-, põrgu-
Tartarian [tɑ:'teəriən] *a.* tatari
tartaric [tɑ:'tærik] *a.* viinakivi- ◇ ~ **acid** *keem.* viinhape
Tartarus ['tɑ:tərəs] *s. müt.* Tartaros (*manala kreeka mütoloogias*)
tartlet ['tɑ:tlit] *s.* väike (*ühe isiku söögiportsjoniks määratud*) tort *või* puuviljapirukas
tartrate ['tɑ:treit] *s. keem.* tartraat
tartronic [tɑ:'trɔnik] *a. keem.* tartroon- ◇ ~ **acid** tartroonhape
Tartuffe, -ufe ['tɑ:tuf] **1.** *pn.*; **2.** *s.* (*ka* **t-**) silmakirjalik vagatseja
Tashkent [tæʃ'kent], **-kend** [-'kend] *pn.* Taškent
task [tɑ:sk] **1.** *s.* (töö)ülesanne; **2.** *v. t.* (*kellelegi*) ülesandeks tegema, (*kedagi*) ülesandega koormama; (*töö kohta*) pingutust nõudma ◇ **to take to** ~ läbi noomima; ~ **force** *mil., peam. Am.* eriülesandeline komando, operatiivgrupp
taskmaster ['tɑ:skmɑ:stə] *s.* (*fem.* **-mistress** [-mistris]) töönõudja, töölesundija; kubjas; (raske) tööga koormaja (*ka piltl.*)
task-work ['tɑ:skwə:k] *s.* akordtöö; *ka* tükitöö (= **piece-work**)
Tasman ['tæzmən] *pn.*
Tasmania [tæz'meiniə] *pn.* Tasmaania
Tasmanian [tæz'meiniən] **1.** *a.* tasmaania; **2.** *s.* tasmaanlane ◇ ~ **devil** *zool.* kukkurkurat; ~ **wolf** *zool.* kukkurhunt
tassel ['tæs(ə)l] **1.** *s.* tutt, tups; nutt (nuti); *bot.* pööris (*õisik*); *er.* (*maisi*) isasõisik, «sultan»; *bibl.* järjepael; **2.** *v. t. & i.* tuttidega (*või* tupsudega) ilustama; *bot.* pööri-sesse minema, pöörist looma; pööriseid eemaldama ◇ ~ **grass** *bot.* heinmuda
tasselled ['tæs(ə)ld] *a.* tutiline, tupsuline, tuttidega (*või* tupsudega) varustatud
taste [teist] **1.** *s.* maitse (*ka piltl.*); *fam. ka* mekk; (*millegi*) maik (**of**); eelistus, isu (*millegi suhtes* **for**); natuke, pisut (*midagi* **of**); **2.** *v. t. & i.* **(-table)** maitsma; *fam. ka* mekkima; (*millegi järele*) maitsma, maiku omama (**of**); maitsele tunduma; (*millestki*) natuke võtma (**of**); degusteerima, (*toitu, jooki*) maitselt proovima ◇ **this is not to my** ~ see ei ole minu maitse järgi; **he has a sweet** ~ (*or* **a** ~ **for sweets**) ta armastab maiustusi; **in good (bad)** ~ heast (halvast) maitsest tunnistust andev, maitsekas (maitsevaene); **to** ~ **bitter** maitsele mõru tunduma
tasteful ['teistf(u)l] *a.* **(-lly)** maitse(ri)kas; maitsev, heamaitseline; *fam.* meklik
tasteless ['teistlis] *s.* maitsetu, maigutu, maotu
taster ['teistə] *s.* maitsja; *er.* maitseproovija, degustaator; *ka* (*veini*) degusteerimispeeker
tasty ['teisti] *a.* **(-ier, -iest; -ily, -iness)** mait-

sev, heamaitseline, suupärane; *vulg.* maitsekas, peenemaitseline, šikk

tat [tæt] *v. i. & t.* **(-tt-)** *tekst.* süstikpitse tegema, süstikpitsina kuduma; *vrd.* **tatting**

ta-ta [tæ'tɑ:] *interj. lastek. või nalj.* adah!, hüvasti!, jumalaga!

Tatar ['tɑ:tə] *s.* tatarlane; tatari keel (= **Tartar II**); *atrib.* tatari ◇ **~ Autonomous Soviet Socialist Republic** Tatari Autonoomne Nõukogude Sotsialistlik Vabariik

Tate [teit] *pn.* ◇ **~ Gallery** tuntud kunstigalerii Londonis

tater ['teitə] *s. sl.* kartul (= **potato**)

tatter ['tætə] **1.** *s. haril. pl.* räbal, narts, kalts; **2.** *v. t. haruld.* räbaldama, räbalaiks rebima *või* kulutama ◇ **in ~s** räbalais; **to tear to ~s** räbalaiks rebima

tatterdemalion [tætədi'meiliən, -'mæl-] *s.* kaltskaabakas

tattered ['tætəd] *a.* räbaldunud, räbaldunud rõivais; räbalaiks rebitud ◇ **~ clouds** *meteor.* kiudpilved; **~ books** *fam.* «kapsastunud» raamatud

Tattersall ['tætəsɔ:l, -s(ə)l] *pn.* ◇ **~'s** *aj.* tuntud asutus (koos suure turuplatsiga) Londonis ratsahobustega kauplemiseks ja ratsutusvõistluste puhul kihlvedudeks

tatting ['tætiŋ] *s. tekst.* süstikpitsikudumine; süstikpits, frivolitee

tattle ['tætl] **1.** *v. i.* lobisema; keelt peksma; **2.** *s.* loba; keelepeks

tattler ['tætlə] *s.* lobiseja, lobamokk; keelepeksja; *zool.* punajalg-tilder; *ka* tüll

tattletale ['tætlteil] *s. Am.* lobiseja, lobamokk; keelepeksja; *ka* öördaja, pealekaebaja

tattoo I [tə'tu:] **1.** *s.* trummipõristus; (*trummiga või sarvega antav*) ehasignaal; sõjaväeline paraadrongkäik (*er. öösi, tõrvikute valgel*); **2.** *v. i.* trummeldama, (*trummil või sõrmedega*) põristama ◇ **the devil's ~** sõrmedega (*või* jalgadega) trummeldamine

tattoo II [tæ'tu:, tə't-] **1.** *v. t.* tätoveerima; **2.** *s.* tätoveering

tatty I ['tæti] *s. Anglo-Ind.* (akna- *või* ukseavasse riputatav) punutud rohumatt (*mida õhuvärskendamiseks niisutatakse*)

tatty II ['tæti] *a. fam.* **(-ily, -iness)** lohakalt (*või* pilla-palla) tehtud; kokkukraabitud, kribukrabuline; vilets, närune

tau [tɔ:, tau] *s.* tau (*kreeka tähestiku 19. täht, vastab ladina t-le*) ◇ **~ cross** Antoniuse rist (T)

Tauchnitz ['tauknits, 'taux-] *pn.*

taught [tɔ:t] *vt.* **teach**

taunt [tɔ:nt] **1.** *s.* mõnitus, irve, pilge; näägutus; **2.** *v. t.* mõnitama, pilkama; solvavalt narritama, näägutama (*millegagi* **with**)

Taunton ['tɔ:ntən, 'tɑ:n-] *pn.*

taurine ['tɔ:rain] *a.* sõnni-, pulli-, härja-; sõnnitaoline

tauromachy [tɔ:'rɔməki] *s. haruld.* (*er. antiikaegne*) härjavõitlus (= **bull-fighting**)

Taurus ['tɔ:rəs] *s. astr.* Sõnn (*tähtkuju,* = **the Bull**)

taut [tɔ:t] *a.* pinguletõmmatud, pingulolev; *mer.* heas korras (*laeva kohta*)

tauten ['tɔ:tn] *v. t. & i.* pinguldama, pingule tõmbama; pingulduma, pingule tõmbuma

tautological [tɔ:tə'lɔdʒik(ə)l] *a.* **(-lly)** tautoloogiline, (seda)sama ütlev, tarbetult korratud

tautology [tɔ:'tɔlədʒi] *s.* tautoloogia, (asjatu) sama mõtte kordamine

tavern ['tævən] *s.* kõrts, tavern

Tavistock ['tævistɔk] *pn.*

taw I [tɔ:] *v. t.* (*toornahka*) valgeparkimise teel töötlema, ševroo- *või* glasseenahaks valmistama

taw II [tɔ:] *s.* (*laste*) viskekivike, kivikuulike; kivikuulikestemäng (= **marbles**); viskejoon kivikuulikeste mängus

tawdry ['tɔ:dri] *a.* **(-ier, -iest; -ily, -iness)** kassikullane, odavalt tore, laadakaubaña hiilgav; labane

tawny ['tɔ:ni] *a.* **(-ier, -iest; -ily, -iness)** parknahavärvi, kollakaspruun ◇ **~ owl** *zool.* kodukakk (*öökull*)

taws(e) [tɔ:z] *s. Š.* (*sg. või pl.*) mitmeks ribaks lõhestatud nahkrihm (*er. laste karistamiseks*)

tax [tæks] **1.** *s.* (riigi)maks; koormis; koormav nõue, (*millelgi või kellelgi lasuv*) koorem, koormus, pingutus **(on, upon)**; **2.** *v. t.* maksustama; *van., jur.* takseerima, hinda (*või* kulu) määrama; üle koormama; avalikult süüdistama (*milleski* **with**) ◇ **direct (indirect) ~es** otsesed (kaudsed) maksud; **it will be a great ~ upon his time** see nõuab talt liiga palju aega; **climbing high stairs is a ~ on his weak heart** kõrgeist treppidest ülesronimine on koormav ta nõrgale südamele; **I cannot ~ my memory** ma ei suuda kõike meelde tuletada; **he ~ed me with ingratitude** ta süüdistas mind tänamatuses

taxability [tæksə'biliti] *s.* maksustatavus

taxable ['tæksəbl] *a.* **(-bly)** maksustatav

taxation [tæk'seiʃ(ə)n] *s.* maksustamine, maksustus; maksukoorem; *van., jur.* takseering

tax-collector ['tækskə'lektə] *s.* maksukoguja

tax-farmer ['tæksfɑ:mə] *s. aj.* maksurentnik

taxi ['tæksi] **1.** *s.* takso, taksiauto (= **~-cab**); **2.** *v. i. & t.* **(-ied)** taksoga sõitma *või* vedama; *av.* (*maapinnal*) ruleerima, ratastel veerema; (*veepinnal*) libisema *või* libistama ◇ **~ dancer** partneriks üüritav daam (*tantsulokaalis*)

taxi-cab ['tæksikæb] *s.* taksiauto

taxidermist ['tæksidə:mist] *s.* taksidermist, (loomade) topistaja, kaavikutevalmistaja

taxidermy ['tæksidə:mi] *s.* taksidermia, (loomade) topistamine, kaavikute valmistamine

taxi-driver ['tæksidraivə] *s.* taksojuht

taxi-man ['tæksimən] *s.* (*pl.* **-men**) = *eelm.*

taximeter [tæk'simitə] *s. tehn.* taksomeeter

taxi-rank ['tæksiræŋk], *Am.* **-stand** [-stænd] *s.* taksopeatus

taxis ['tæksis] *s.* (*pl.* **-xes**) [-ksi:z]) *biol.* taksis, suundliikumine, suundus

taxiway ['tæksiwei] *s. av.* ruleerimisrada (*lennuväljal*)

taxon ['tæksɔn] *s. biol.* takson

taxonomy [tæk'sɔnəmi] *s.* taksonoomia, süstemaatika

taxpayer ['tækspe(i)ə] *s.* maksumaksja, -kohustuslane

Tay [tei] *pn.*

Taylor ['teilə] *pn.* ◇ **~ system** *maj.* teilorism

Tb *keem.* = **terbium**

T.B. ['ti:'bi:] *lüh.* = **1. tuberculosis; 2. torpedo-boat**

T-bandage ['ti:'bændidʒ] *s. med.* T-kujuline köidis

Tbilisi [tbi'li:si; -'si:] *pn.*

Tc *keem.* = **technetium**

T.C. ['ti:'si:] *lüh.* = **1. Tank Corps; 2. temporary constable**

tchick [tʃik] *interj.* tj! (*kärsitust väljendav või hobuse edasiajamiseks kasutatav häälitsus*); *vrd.* **tut**

Te *keem.* = **tellurium**

tea [ti:] *s.* tee; *ka* teejoomine, teeõhtu; *Am. sl.* = **marijuana** ◇ **black (green) ~** must (roheline) tee; **cup of ~** *vt.* **cup**; **early ~** hommikune tee; **afternoon** (*or* **five o'clock**) **~** õhtupoolne tee *e.* kellaviietee; **high** (*or* **meat**) **~** õhtusöök teega; **to take ~ with** (*kellegagi*) teed jooma; **to come (to go) to ~ with** (*kellegi poole*) teed jooma tulema (minema)

tea-caddy ['ti:kædi] *s.* teetoos

tea-cake ['ti:keik] *s.* teesaiake, teekook, *ka* keeks

teach [ti:tʃ] *v. t. & i.* (*pret. & p. p.* **taught** [tɔ:t]) õpetama ◇ **he ~es English** ta õpetab inglise keelt; **he ~es us English (swimming, to swim, how to swim)** ta õpetab meile inglise keelt (ujumist); **I will ~ you to contradict me** *fam.* küll ma sulle näitan, mis tähendab mulle vastu rääkida; **I taught him a good lesson** ma andsin talle hea õppetunni; **to ~ school** *Am.* õpetajaks olema (= **to be a teacher**)

teachability [ti:tʃə'biliti] *s.* õplikkus, õpetatavus

teachable ['ti:tʃəbl] *a.* **(-bly)** õplik, kergesti õpetatav, sõnavõtlik

teacher ['ti:tʃə] *s.* õpetaja

teach-in ['ti:tʃin] *s. peam. Am.* arutlusseminar, organiseeritud arutluskoosolekute sari (*er. mingil ühiskondlik-poliitilisel teemal*)

teaching ['ti:tʃiŋ] *s.* õpetamine, õpetus, õppus, õppetöö ◇ **to take up ~** õpetajaks hakkama; **~ machine** õpimasin; **~ profession** õpetajakutse, -amet

tea-cosy ['ti:kouzi] *s.* teekannukate

tea-cup ['ti:kʌp] *s.* teetass

tea-fight ['ti:fait] *sl.* = **tea-party**

tea-gown ['ti:gaun] *s.* pealelõunane kleit, kodukleit

tea-house ['ti:haus] *s.* teemaja

teak [ti:k] *s. bot.* tiikpuu, *van.* tekapuu; *tehn.* tiikpuit

tea-kettle ['ti:ketl] *s.* teekatel

teal [ti:l] *s.* (*kollekt. sg. tarvit. pl-i asemel*) piil- *e.* prikspart, lasn, piilak; *ka* räga- *e.* muda- *e.* piripart

team [ti:m] **1.** *s.* rakend; *Am.* sõiduk ühes rakendiga (= **turn-out**); *sport* meeskond; (töölis)brigaad, artell; **2.** *v. t. & i.* (*veoloomi*) ette (*või* ühte) rakendama; *Am.* rakendit ajama ◇ **~ games** *sport* meeskonnamängud; **to ~ up with** *Am.* (*kellegagi*) koostöötamiseks ühinema

teamster ['ti:mstə] *s.* (rakendit ajav) voorimees; *Am. ka* veoautojuht

team-work ['ti:mwə:k] *s.* rakenditöö; kollektiivne töö, ühis- *või* koostöö; brigaaditöö; *teatr.* koosmäng, ansamblimäng

tea-party ['ti:pɑ:ti] *s.* teeseltskond, -külaliskond

tea-plant ['ti:plɑ:nt] *s. bot.* teepõõsas, -kameelia; *ka* kanada lodjapuu

tea-pot ['ti:pɔt] *s.* teekann

tear I [teə] **1.** *v. t. & i.* (*pret.* **tore** [tɔ:], *p. p.* **torn** [tɔ:n]) rebima, rebestama; käristama; kiskuma; rebenema, rebestuma; edasi kihutama, tormama (**along**); **2.** *s.* rebimine; rebend, rebestus; *Am. sl.* pummelung ◇ **to ~ in two (in half)** kaheks (pooleks) rebima; **to ~ in** (*or* **to**) **pieces** tükkideks rebima *või* kiskuma; **to ~ away (down, from, off, out, up)** ära (alla, küljest, ära, välja, üles) kiskuma; **to ~ at** (*millegi kallal*) kiskuma, sikutama; **to ~ up** üles kiskuma; tükkideks rebima; **to ~ oneself away** ennast lahti kiskuma *või* minekule sundima; **to ~ one's hair** enesel juukseid peast kitkuma; **to go on the ~** *Am. sl.* pummeldama hakkama

tear II [tiə] *s.* pisar ◇ **in ~s** pisarais, nutmas; **to shed ~s** pisaraid valama

tear-away ['teərəwei] *a.* tormakas

tear-drop ['tiədrɔp] *s.* (silma)pisar

tear-duct ['tiədʌkt] *s. anat.* pisarakanalike

tearful ['tiəf(u)l] *a.* (**-lly**) pisararohke, pisarsilmine, nuttev, (ohtrasti) pisaraid valav; nutmapanev

tear-gas ['tiəgæs] *s.* pisargaas

tearing ['teəriŋ] *a.* kihutav, tormav, äge

tear-jerker ['tiədʒə:kə] *s. fam.* (nutmaajavalt) sentimentaalne laul (*või* jutt, film *jms.*); *Am. sl. ka* nutuleenu

tearless ['tiəlis] *a.* pisarateta

tea-room ['ti:ru(:)m] *s.* teerestoran, kohvik-kondiitriäri

tea-rose ['ti:rouz] *s. bot.* teeroos

tease [ti:z] **1.** *v. t. & i.* (**-sable**) nokkima, nöökama, narritama, õrritama; *Am.* norima, nuruma, manguma (*midagi* **for**); (*villa*) kraasima; (*riide pinda*) karestama, karedaks tegema; **2.** *s.* nokkija, nöökaja, narritaja, õrritaja

teasel, -zel, -zle ['ti:zl] **1.** *s. bot.* uniohakas; uniohakanupp, -vilikond (*tarvitatakse riide pinna karvastamiseks*); *ka* riidekarvastusmasin; **2.** *v. t.* (*riiet*) karvastama, hatustama

teaser ['ti:zə] *s.* nokkija, nöökaja, narritaja, õrritaja; õrriti; *sl.* «kõva pähkel», raske küsimus *või* ülesanne

tea-service ['ti:sə:vis], **tea-set** ['ti:set] *s.* teeserviis

tea-spoon ['ti:spu:n] *s.* teelusikas

teat [ti:t] *s.* nisa, nisanibu, tiss; *ka* lutt

tea-table ['ti:teibl] *s.* teelaud

tea-things ['ti:θiŋz] *s. pl.* teeserviis (= **tea-service**)

tea-tray ['ti:trei] *s.* teekandik

tea-urn ['ti:ə:n] *s.* teemasin

teazel, -zle ['ti:zl] = **teasel**

(')tec [tek] *s. sl.* salapolitseinik (= **detective**)

tech, T- [tek] *s. Am. fam. lüh.* = **Technological** (*or* **Technical**) **Institute** (*or* **College**), **Institute** (*or* **College**) **of Technology**

teched [tetʃt] = **tetched**

technetium [tek'ni:ʃiəm] *s. keem.* tehneetsium (*sümbol* **Tc**)

technic ['teknik] **1.** *s.* = **technique**; *vrd.* **technics**; **2.** *a. haruld.* = *järgm.*

technical ['teknik(ə)l] *a.* (**-lly**) tehniline, tehnika- ◇ **~ information** tehnikainformatsioon; **~ terms** oskussõnad

technicality [teknɪ'kæliti] *s.* tehnilisus; tehniline üksikasi; erialane sõna *või* väljend

technician [tek'niʃ(ə)n], **technicist** ['teknisist] *s.* tehnik, (*mingi ala*) tehnikameister

Technicolor ['teknikʌlə] *s.* (*teatavat tüüpi*) värviline foto, *er.* värviline kinofilm; *piltl.* (**t-**) ere värvilisus, kunstlik värvisära

technics ['tekniks] *s. pl.* (*tarvit. sg-na*) tehnika, töötlusviisid; *vrd.* **technique**

technique [tek'ni:k] *s.* tehnika, kunstipärane oskus *või* mehaaniline osavus; tehnilised võtted; menetlusviis

technocracy [tek'nɔkrəsi] *s.* tehnokraatia,

(propageeritav) tehniliste asjatundjate valitsus (majanduses)

technological [teknə'lɔdʒik(ə)l] *a.* tehnoloogiline, tehnoloogia-; tehnika- ◇ **~ dictionary** tehnikasõnaraamat

technologist [tek'nɔlədʒist] *s.* tehnoloog

technology [tek'nɔlədʒi] *s.* tehnoloogia; tehnika

techy ['tetʃi] = **tetchy**

tectonic [tek'tɔnik] **1.** *a. arhit., tehn.* tektooniline, struktuuriline; *geol.* tektooniline; **2.** *s. pl.* (*tarvit. sg-na*) *arhit., tehn., geol.* tektoonika

ted I [ted] *v. t.* (**-dd-**) *põll.* kaarutama

Ted II [ted] **1.** *pn.* (= **Edward**; **Theodore**); **2.** *s. sl.* = **Teddy-boy**

tedder ['tedə] *s. põll.* kaarutaja; kaaruti, kaarutusmasin

Teddington ['tediŋtən] *pn.*

Teddy ['tedi] **1.** *pn. dim.* (= **Ted**); **2.** *s.* = **~ bear** ◇ **~ bear** (*laste*) mängukaru, kaisukaru, karunukk

Teddy-boy ['tedibɔi] *s. sl.* lõngus, *er.* inglise lõngus 1950-ndail aastail

Te Deum [ti:'di(:)əm] *s. muus.* (*vaimulik hümn*) Sind, Jumal, kiidame

tedious ['ti:diəs] *a.* igav, tüütu, tüütav

tedium ['ti:diəm] *s.* tüütus, tüütavus; tüdimus

tee I [ti:] *sport* **1.** *s.* palliküngas (*väike mullakünkake, millelt golfimängus esimene pallilöök antakse*); (*mõnes muus pallimängus*) märktulp *või* -küngas; **2.** *v. t. & i.* (*golfipalli*) väljalöögiks kohale asetama ◇ **to ~ off** (*golfimängus*) esimest lööki andma; *piltl.* tegevust (*või* arutlust) alustama (*millegagi* **with**)

tee II [ti:] *s.* (*kirjatäht*) t, T; midagi T-kujulist ◇ **~ shirt** = **T-shirt**

tee-hee ['ti:'hi:] = **tehee**

teem I [ti:m] *v. i.* kihama, kubisema (*millestki* **with**)

teem II [ti:m] *v. t. dial., tehn.* tühjendama, välja valama *või* kallama

teeming ['ti:miŋ] *a.* viljakas, sigilik, sigivusrikas; tiine (*ka piltl.*); kubisev, kihav (*millestki* **with**)

teen I [ti:n] *s. arh.* kurvastus, mure, meelehärm

teen II [ti:n] *Am. sl.* = **teenager**

-teen [ti:n] *suf.* -teist(kümmend) (*tuletab arvsõnu 13—19*)

teenage ['ti:neidʒ] *a.* teismeline, noorukiealine (*vt.* **teens**); (*rõivastuse jms. kohta*) teismelistele määratud; noorukiea-; plikaea-

teenager ['ti:neidʒə] *s.* teismeline (*13—19-aastane nooruk või plika*)

teens [ti:nz] *s. pl.* teismelise iga (*eluaastad 13—19*), noorukiaastad, noorukiiga ◇ **to be in one's ~** teismelise eas olema

teeny ['ti:ni], **teeny-weeny** ['ti:ni'wi:ni] *a. lastek.* (pisi)tilluke (= **tiny**)

teepee ['ti:pi:] = **tepee**

Tees [ti:z] *pn.*

Teesdale ['ti:zdeil] *pn.*

teeter ['ti:tə] *peam. Am.* **1.** *v. t.* üles-alla kiikuma *või* kõikuma (= **seesaw**); vaaruma, taaruma; **2.** *s.* üles-alla kiikumine *või* kõikumine; kiikumislaud (= **~-board**); vaarumine, taarumine

teeth [ti:θ] *vt.* **tooth**

teethe [ti:ð] *v. i.* hammastuma, hambaid saama (*lapse kohta*)

teetotal [ti:'tout(ə)l] *a.* täiskarske, -karskuslik

teetotalism [ti:'tout(ə)lizm] *s.* täiskarskus

teetotaller [ti:'tout(ə)lə] *s.* täiskarsklane

teetotum [ti:'toutəm] *s.* (*teatavas laste õnnemängus tarvitatav*) neljakandiline vurrtäring ◇ **like a ~** vurrina keerlev

tegument ['tegjumənt] *haruld.* **integument**

tehee ['ti:'hi:] **1.** *interj.* ihhii; **2.** *s.* itsitus; **3.** *v. i.* itsitama

Teheran [tiə'rɑ:n, tehə-] *pn.*

Teignmouth ['tinməθ] *pn.*

tel. *lüh.* = **1. telephone; 2. telegraph, -gram**

tele ['teli] = **telly**

tele- ['teli] *pref.* kaug(e)-, (*võõrsõnades*) tele-

telecamera ['telikæm(ə)rə] *s.* tele(visiooni)kaamera

telecast ['telikɑ:st] **1.** *s.* tele(visiooni)saade; **2.** *v. t.* (*pref. & p. p.* **~**, *ka* **~ed**) televisiooni teel saatma *või* edastama

telecommunication ['telikəmju:ni'keiʃ(ə)n] *s. haril. pl.* kaugside; kaugühendus ◇ **~ satellite** sidesatelliit

teledu ['telidu:] *s. zool.* teledu (*kärplane*)

telefax ['telifæks] *s.* telefaks

telefilm ['telifilm] *s.* tele(visiooni)film

telegram ['teligræm] *s.* telegramm

telegraph ['teligrɑ:f, -græf] **1.** *s.* telegraaf; *atrib.* telegraafi-; **2.** *v. i. & t.* telegrafeerima; signaliseerima, signaalima
telegrapher [ti'legrəfə] *Am.* = **telegraphist**
telegraphese [teligrə'fi:z] *s.* telegrammikeel, -stiil
telegraphic [teli'græfik] *a.* **(-ically)** telegraafiline, telegraafi-; *(stiili kohta)* lühisõnaline
telegraphist [ti'legrəfist] *s.* telegrafist
telegraphy [ti'legrəfi] *s.* telegraafia, telegraafiasjandus, -tehnika ◇ **wireless** ~ traadita telegraaf, raadiotelegraaf
Telemachus [ti'leməkəs] *pn.* Telemachos
telemechanics [telimi'kæniks] *s. pl.* *(tarvit. sg-na)* *tehn.* telemehaanika
telemeter ['telimi:tə] *s. füüs.* telemeeter, kaugusmõõtur
telemetry ['telimi:tri, *haruld.* ti'lemitri] *s. füüs.* telemeetria, kaugmõõtmine
teleological [teliə'lɔdʒik(ə)l] *a.* **(-lly)** *filos.* teleoloogiline
teleology [teli'ɔlədʒi] *s. filos.* teleoloogia
telepathic [teli'pæθik] *a.* **(-ically)** telepaatiline
telepathy [ti'lepəθi] *s.* telepaatia
telephone ['telifoun] **1.** *s.* telefon; *atrib.* telefoni-; **2.** *v. i. & t.* telefoneerima, telefoonima ◇ **you are wanted on the** ~ teid palutakse telefoni juurde; ~ **book** *(or* **directory)** telefoniraamat; ~ **call** telefonikõne; ~ **exchange** telefonikeskjaam
telephonic [teli'fɔnik] *a.* **(-ically)** telefoniline, telefoni-
telephonist [ti'lefənist, 'telifounist] *s.* telefonist
telephony [ti'lefəni] *s.* telefoonia, telefoniasjandus, -tehnika
telephotography [telifə'tɔgrəfi] *s.* telefotograafia, kaugpildistamine
teleprinter ['teliprintə] *s. el.* teleprinter *(tähti kirjutav telegraafiaparaat)*; *vrd.* **teletype**
telescope ['teliskoup] **1.** *s.* pikksilm, teleskoop; **2.** *v. t. & i.* (pikksilmana) kokku suruma *või* välja venitama, kokku käima *või* välja venima ◇ **to be -ed** *(raudteevagunite jms. kohta)* (kokkupõrkamisel) teineteise sisse jooksma
telescopic [telis'kɔpik] *a.* **(-ically)** teleskoopiline, teleskoop-; teleskoobi abil nähtav; pikksilmataoline, pikksilmana kokkukäiv ning pikaksvenitatav
teletype ['telitaip] *s.* teletaip *(kaugkirjuti)*
teletypewriter ['telitaipraitə] *s. Am.* = **teletype**; *ka* = **teleprinter**
teleview ['telivju:] *v. i.* tele(visiooni)saadet vaatama
televiewer ['telivjuə] *s.* tele(visiooni)vaataja
televise ['telivaiz] *v. t.* televisioonis näitama
television ['teliviʒ(ə)n, -'viʒ(ə)n] *s. (lüh.* **T(.)V(.)** ['ti:'vi:]) televisioon; *ka* televisiooniaparaat; *atrib.* televisiooni- ◇ ~ **broadcasting** televisioonisaade; ~ **camera** televisioonikaamera; ~ **channel** televisioonikanal; ~ **receiver** *(or* **set)** televiisor; ~ **tower** televisioonitorn; ~ **tube** televiisoritoru, kineskoop
televisor ['telivaizə] *s.* televiisor
telex ['teliks] *s. el.* teleks
telfer ['telfə] *peam. Am.* = **telpher**
teliospore ['ti:liə'spɔ:] *s. bot.* talieos, teliospoor
tell [tel] *v. t. & i.* *(pret. & p. p.* **told** [tould]) jutustama, vestma; ütlema, rääkima; *(kedagi)* käskima *(midagi teha* **to do)**; teatama, ära rääkima; *(saladust)* välja andma, reetma; kaebama *(kellegi peale* **on)**; ära tundma *(millestki* **by)**, vahet tegema, eristama *(millestki, kellestki* **from)**; mõjuma, nähtavat mõju avaldama *(millelegi, kellelegi* **on)**; *arh.* loendama, (arvult) lugema, *(parlamendis)* hääli lugema ◇ ~ **me a tale** *(or* **a story)** jutustage mulle üks lugu; ~ **me your name (what you want, what to do)** öelge mulle oma nimi (mida te vajate, mida teha); **to** ~ **a lie** *(or* **lies)** valetama; **to** ~ **the truth** tõtt rääkima; **I am told that** ... (mulle) räägitakse, et ...; **I was told to come at nine** mul kästi tulla kell üheksa; **I can't** ~ **the difference** ma ei oska vahet teha; **every little** ~**s** iga vähimgi asi loeb, igal vähimalgi asjal on oma mõju; **how can you** ~**?** kust te võite seda teada?; **you never can** ~ kunagi ei või kindel olla; **I told you so!** eks ma öelnud!; **to** ~ **apart** *(millegi vahel)* vahet tegema; **to** ~ **one's beads** roosikrantsil (palvehelmestel) palveid lugema; **to** ~ **smb.'s fortune** kellegi tulevikku ennustama; **to** ~ **off** (arvult) ära lugema; teiste hulgast eraldama *(millekski*

for; *millegi tegemiseks* **to do)**; *sl.* läbi hurjutama; **to** ~ **on smb.** *fam.* kellegi peale kaebama; **to** ~ **over** üle lugema; **to** ~ **one from the other** üht teisest eristama, ühe ja teise vahel vahet tegema; **to** ~ **tales** kuulujutte rääkima, keelt peksma; peale kaebama; juhtunust tunnistust andma; **you're** ~**ing me!** *sl.* mulle pole vaja seda öeldagi!, tean seda isegi!; ~ **that to the marines** *(or* **horse-marines, Yews)**! ära luiska!; **I'll** ~ **the world!** *Am.* noh, seda pean ma küll ütlema!, jumala eest!
teller ['telə] *s.* jutustaja, vestja *(vrd.* **story-**~); *parl.* häältelugeja; rahvaloendaja; *Am.* *(panga)* laekur, kassiir
telling ['teliŋ] *a.* mõjuv, mõjus; mõjukas, tõhus, kaalukas; ilmekas, paljuütlev
telltale ['telteil] *s.* pealekaebaja, saladuste reetja; automaatregistraator *või* -indikaator; *atrib.* pealekaebav, reetev ◇ ~ **compass** *mer.* kontrollkompass; rippkompass; ~ **lamp** kontroll-lamp, signaallamp
tellurian [te'ljuəriən] **1.** *s.* Maa elanik *või* asukas; *Am. ka* = **tellurion**; **2.** *a.* maakera-, maa-
telluric [te'ljurik] *a. keem.* telluur-; *ka (vanemas tähenduses)* maakera-, maa- (= **tellurian, terrestrial)** ◇ ~ **acid** *keem.* ortotelluurhape; ~ **silver** *min.* hõbetelluriid
tellurion, *Am. ka* -rian [te'ljuəriən] *s. astr.* telluurium *(teatav instrument)*
tellurium [te'ljuəriəm] *s. keem.* telluur *(sümbol* **Te)**
telly ['teli] *s. fam.* telekas, teler, televiisor *või* televisioon (= **television, T.V.)**
telpher ['telfə] *tehn.* **1.** *s.* telfer; **2.** *a.* telfer- ◇ ~ **line** ripptee, rööbas- *või* köistee
telpherage ['telfəridʒ] *s. tehn.* telfersüsteem; telferseade; ripptee
temblor ['temblɔ:, -'blɔ:] *s. Am.* maavärin (= **earthquake)**
temerarious [temə'reəriəs] *a. lit.* hulljulge
temerity [ti'meriti] *s. lit.* hulljulgus
temp. [temp] *lüh. lad.* (= **tempore)** ajal *(tarvit. prepositsioonina, näit.* ~ **Henry VIII** = **in the time of Henry VIII** Henry VIII valitsuse ajal)
temper ['tempə] **1.** *v. t.* *(metalli, klaasi)* karastama; *tehn. ka* temperdama, sitkendama; leevendama, mahendama, mõõdukamaks muutma, tempereerima; leevendamiseks *(või* mahendamiseks) segama *(millegagi* **with)**; *muus.* tempereerima; **2.** *s.* *(metalli, klaasi)* karastuskraad, kõvadus; meelerahu, mald, kärsimus; meelelaad, meeleolu; tuju; pahameel, ärritus ◇ **of the finest** ~ kõige paremini karastatud; **to keep (lose) one's** ~ meelerahu säilitama (kaotama); **out of** ~ tujust ära, ärritatud *või* pahane; **in a good (bad, forgiving, etc.)** ~ heas (halvas, andestavas jne.) tujus; **he is in a** ~ ta on ärritatud *või* pahane; **to show** ~ pahast tuju välja näitama; **to try smb.'s** ~ kellegi kannatust proovile panema; **my** ~ **begins to fray** mu kannatus hakkab katkema
tempera ['tempərə] *s. kunst* tempera; *vrd.* **distemper**
temperament ['temp(ə)rəment] *s.* temperament, loomulaad; *muus.* *(klaveri, oreli jms.)* häälestussüsteem, *er.* tasahäälestus, puhashäälestus (= **equal** ~)
temperamental [temp(ə)rə'ment(ə)l] *a.* **(-lly)** temperamendikas, temperamentne; tuline, äge, kirgliku loomu(laadi)ga
temperance ['temp(ə)r(ə)ns] *s.* mõõdukus, parajus; karskus; *atrib.* karskus(e)- ◇ ~ **association (society, movement)** karskusühing (-selts, -liikumine); ~ **hotel** alkoholita võõrastemaja
temperate ['temp(ə)rit] *a.* mõõdukas, parajuslik, paras ◇ ~ **climate** *geogr.* paraskliima; ~ **zone** *geogr.* parasvööde
temperature ['temp(ə)rətʃə] *s.* temperatuur; *fam. ka* kõrge temperatuur, palavik ◇ **to have** *(or* **run) a** ~ normaalsest kõrgema temperatuuriga olema, palavikus olema; **to take one's (smb.'s)** ~ oma (kellegi) kehasoojust mõõtma, ennast (kedagi) kraadima
-tempered ['tempəd] *a.* -loomuline, -tujuline
Temperley ['tempəli] *pn.*
tempest ['tempist] *s.* torm, maru, raju
tempestuous [tem'pestjuəs] *a.* tormi(li)ne, maru(li)ne, rajune; tormitsev, tormakas, äge
tempi ['tempi:] *vt.* **tempo**
Templar ['templə] *s. aj.* templirüütel, templiordu liige; jurist, kelle ametikorter asetseb Londoni Temple'is *(vt.* **temple)**

template ['templ(e)it] = **templet**

temple I ['templ] *s.* tempel, pühakoda; *er.* (**the T-**) endine juutide tempel Jeruusalemmas ◇ **the Inner (Middle) T-** kahe Londoni advokaatide kutseühingu nimi (*vt.* **Inns of Court**); **T- Bar** endine (a. 1879 kõrvaldatud) Londoni värav, Londoni City läänepoolne piiritähis

temple II ['templ] *s. anat.* oimukoht, meelekoht

temple III ['templ] *s. tekst.* (kanga)sõlg, (kanga)tempel

templet ['templit], **-plate** [-pl(e)it] *s. tehn.* šabloon; trafarett; lekaal

tempo ['tempou] *s.* (*pl.* **-pos**, *muus.* **-pi** [-pi:]) *muus.* tempo; *piltl.* tempo, kiirus, rütm (*inglise keelepruugis haruldasem kui meil*)

temporal I ['temp(ə)r(ə)l] *a.* (**-lly**) ajaline, aja-, temporaalne; ajalik, ilm(a)lik ◇ ~ **conjunctions** *lgv.* temporaalkonjunktsioonid, ajasidesõnad; ~ **affairs** ilm(a)likud (*või* maised) asjad; ~ **peers, lords** ~ ilmikpeerid, -lordid (*mittevaimulikud Inglise ülemkojaliikmed*)

temporal II ['temp(ə)r(ə)l] *a. anat.* oimu-, meelekoha- ◇ ~ **bone** oimuluu

temporality [tempə'ræliti] *s.* ajalikkus, ilm(a)likkus; *pl.* ilm(a)likud varad, (*er. usuühingu*) ilm(a)likud omandid

temporary ['temp(ə)rəri] *a.* (**-ily, -iness**) ajutine

tempore ['tempəri:] *vt.* **temp.**

temporize ['tempəraiz] *v. i.* ajavõitmiseks viivitama, ära ootama, aega võita püüdma; aega viites (*kedagi*) kohtlema *või* (*kellegagi*) läbirääkimisi pidama (**with**); (ettevaatlikult) ajanõudeid arvestama

tempt [tem(p)t] *v. t.* kiusama, kiusatusse viima, ahvatlema (*millelegi* **to, into**; *midagi tegema* **to do**)

temptation [tem(p)'tei∫(ə)n] *s.* kiusatus, ahvatlus ◇ **to lead into** ~ kiusatusse viima

tempter ['tem(p)tə] *s.* kiusaja, ahvatleja

tempting ['tem(p)tiŋ] *a.* kiusatusse viiv, ahvatlev

temptress ['tem(p)tris] *s.* kiusajanna, ahvatlejanna

ten [ten] *a. & s.* kümme ◇ **(the chances are)** ~ **to one** (šansid on) kümme ühe vastu; ~ **times as easy (difficult)** kümme korda kergem (raskem); **the upper** ~, *vt.* **upper; in** ~**s** kümnekaupa

tenable ['tenəbl] *a.* (kinni)peetav, kaitstav, säilitatav; (*arvamuse, teooria jms. kohta*) paikapidav, kehtiv

tenacious [ti'nei∫əs] *a.* visalt kinnihoidev (*millestki* **of**), tugevasti ühtekuuluv; visa, sitke; kleepjas, (külge)kleepuv ◇ ~ **memory** ustav mälu; ~ **of life** visa eluga

tenacity [ti'næsiti] *s.* visadus, sitkus; (*osade*) ühtekuuluvus; (külge)kleepuvus

tenancy ['tenənsi] *s.* rentnikuks (*või* üürnikuks) olemine, rendi- (*või* üüri-) valdus; rendikoht, renditud (maa)koht

tenant ['tenənt] **1.** *s.* rentnik, üürnik; *piltl.* asunik, elanik; **2.** *v. t.* rentnikuna pidama *või* valdama ◇ ~ **farmer** rentniktalupoeg, rendikohapidaja; ~ **right** rendiõigus

tenantless ['tenəntlis] *a.* rentnikuta; elanikuta, tühi

tenantry ['tenəntri] *s.* rentnikkond; *haruld.* = **tenancy**

Tenbury ['tenb(ə)ri] *pn.*

Tenby ['tenbi] *pn.*

tench [ten∫] *s. zool.* linask

tend I [tend] *v. i.* suunitlema, püüdlema, suunduma (*millegi poole* **to, towards**), kalduma, tendeerima, kalduvust omama (*midagi teha* **to do**)

tend II [tend] *v. t.* teenindama, talitama, korras hoidma, hooldama, (*millegi eest*) hoolitsema

tendance ['tendəns] *s.* teenindus, talitus, hooldus, hoolitsus

tendency ['tendənsi] *s.* tendents, suunitlus, püüdlus, kallak, kalduvus (*millegi poole* **towards, to**; *midagi teha* **to do**); ◇ ~ **of art** kunstivool

tendentious [ten'den∫əs] *a.* tendentslik, tendentsikas, tendentsioosne

tender I ['tendə] **1.** *v. t. & i.* pakkuma; pakkumust tegema (*millegi suhtes* **for**); **2.** *s.* pakkumus (*er. mingiks lepinguliseks tööetevõtteks*); pakutav (*või* sissemakstud) rahasumma; rahatšekk ◇ **to** ~ **one's resignation** lahkumispalvet esitama; **to** ~ **one's thanks** *peam. Am.* tänu avaldama; **he was** ~**ed a banquet** *Am.* tema auks korraldati bankett; **legal** ~ *jur.* seaduslik maksevahend

tender II ['tendə] *s.* teenindaja, talitaja, hooldaja, hoolitseja; *mer.* saatelaev; abilaev; emalaev, baaslaev; (*raudteel*) tender ◇ **aircraft** ~ *mil.* vesilennukite baaslaev; **submarine** ~ *mil.* allveelaevade emalaev

tender III ['tendə] *a.* (**-er, -est**) õrn, hell; hellik; (*liha kohta*) pehme, mure; *mer.* kipakas, kergesti ümberminev ◇ **of** ~ **age** (*or* **years**) õrnas eas, noor; **to be** ~ **of** (*kellegi eest*) hellalt hoolitsema

tenderfoot ['tendəfut] *s.* (*pl.* **-foots, -feet**) *sl. peam. Am.* hellik, õrnakene (isik); uustulnuk(as), kollanokk, algaja

tender-hearted ['tendə'hɑ:tid] *a.* õrnasüdameline, -tundeline

tenderling ['tendəliŋ] *s.* hellik

tenderloin ['tendəlɔin] *s. Am.* pehme puusalihatükk (*vrd.* **sirloin**) ◇ **the T-** New Yorgi (*või mõne muu Ameerika linna*) kahtlase kuulsusega lõbustustelinnaosa

tenderness ['tendənis] *s.* õrnus, hellus; pehmus, muredus; *mer.* kipakus ◇ ~ **ratio** kipakustegur

tendinous ['tendinəs] *a.* kõõlus(e)-; kõõluse-(li)ne, kõõlusetaoline; soonine, vintske ◇ ~ **arch** *anat.* kõõluskaar

tendon ['tendən] *s. anat.* kõõlus ◇ ~ **of Achilles** *or* **Achilles** ~ Achilleuse kõõlus, kannakõõlus; ~ **cell** kõõlusrakk; ~ **sheath** kõõlusetupp

tendril ['tendril] *s. bot.* köitraag, väänel

ten-eighty, 1080 ['ten'eiti] *s. Am. farm.* naatriumfluoroetanaat (*kasutatakse rotimürgina*)

tenement ['teniмənt] *s.* üürikorter *või* (odav) üürimaja; *haruld. jur.* kinnisomand, -vara ◇ ~ **house** (odavaiks) üürikortereiks jaotatud maja, *põlgl.* üürikasarm

Tenerif(f)e [tenə'ri:f] *pn.* Tenerife

tenet ['tenit, 'ti:net] *s.* (dogmaatiline) tõekspidamine, õpetus; uskumus, arvamus

tenfold ['tenfould] **1.** *a.* kümnekordne; **2.** *adv.* kümnekordselt

ten-gallon ['tengælən] *a.* kümnegalloniline ◇ ~ **hat** *Am. sl.* (suur) kauboikübar

Teniers ['teniəz] *pn.*

Tenison ['tenisn] *pn.*

Tenn. *lüh.* = **Tennessee**

Tennant ['tenənt] *pn.*

tenner ['tenə] *s. fam.* «kümneline», kümnenaelane (*Am.* kümnedollariline) pangatäht

Tennessee [tene'si:] *pn.* ◇ ~ **Valley Authority** (*lüh.* **TVA**) Am. Üh-de kongressi poolt eri seadusega (a. 1933) rajatud erakordsete volitustega korporatsioon kogu Tennessee jõgikonna loodusvarade kasutamiseks üldriiklikes huvides

Tenniel ['teniəl] *pn.*

tennis ['tenis] *s. sport* tennis(emäng); *vrd.* **lawn** ~ ◇ ~**-ball** tennisepall; ~**-court** tenniseväljak; ~**-player** tennisemängija, tennisist

Tennyson ['tenisn] *pn.*

tenon ['tenən] **1.** *s.* tapp (*puiduseotises*); **2.** *v. t.* tappima, tappidega varustama *või* tappide abil ühendama ◇ ~ **auger** tapipuur; ~ **saw** tapisaag

tenor I ['tenə] *s.* (*millegi*) kulg, käik, üldsuund (**of**); (*dokumendi, kõne jms.*) üldsisu, mõte, (kokkuvõtlik) tähendus (**of**); *jur.* täpne tekst *või* teksti täpne tähendus, täpne sõnastus

tenor II ['tenə] *s. muus.* tenor; tenorilaulja; *atrib.* tenori-

tenpins ['tenpinz] *s. pl.* (*tarvit. sg-na*) ameerika keegli- e. veeremäng; *vrd.* **ninepins**

tense I [tens] *s. lgv.* ajavorm, tempus ◇ **present (past, future)** ~ olevik (minevik, tulevik); **perfect** (*or* **present perfect**) ~ perfekt, täisminevik

tense II [tens] **1.** *a.* pingne, pingulolev, pinev, pingeline; **2.** *v. t.* pinguldama, pinetama, pingule tõmbama (**up**); pingulduma, pingule tõmbuma (**up**)

tensile ['tens(a)il] *a.* pinguldatav, pinetatav; *tehn.* tõmbe- ◇ ~ **strength** *tehn.* tõmbetugevus; ~ **stress** *tehn.* tõmbepinge

tensility [ten'siliti] *s.* pinguldatavus, pinetatavus; venitatavus

tension ['ten∫(ə)n] **1.** *s.* pinevus, pingelisus (*ka piltl.*); pingus, pingulolek, tensioon; pinge (*ka el.*); *tehn.* tõmme; (*gaasi, auru*) rõhk; **2.** *v. t.* pingestama, pinge alla panema ◇ **high (low)** ~ kõrge- (madal-) pinge; **surface** ~ *füüs.* pindpinevus; **to ease** (*or* **reduce**) ~ pinevust (*või* pinget) vähendama; **to relax** ~ pinevust (*või* pinget) lõdvendama; ~ **test** *tehn.* tõmbeproov, -teim

tensity ['tensiti] *s. haruld.* pingsus, pingul- *või* pinevilolek
tensor ['tensə] *s. anat.* pingutaja(lihas); *mat.* tensor ◇ ~ **calculus** *mat.* tensorarvutus
ten-spot ['tenspɔt] *s. Am. sl.* «kümneline», kümnedollarine pangatäht; (*kaardimängus või täringute viskamisel*) kümme
ten-strike ['tenstraik] *s. Am.* kõikide nuiade ümberpaiskamine ühe viskega (*keeglimängus*); *piltl.* hea äritehing *või* õnnejuhus
tent I [tent] **1.** *s.* telk; *mer.* tent, varikatus (*laevalael*); **2.** *v. i. & t.* telgis (*või* telkides) asuma; telki (*või* telkidesse) majutama ◇ **to pitch one's** ~ telki üles lööma; *piltl.* (*kuhugi*) elama asuma, ennast koduselt sisse seadma; **to strike one's** ~ telki maha võtma; **oxygen** ~ *med.* hapnikutelk (*riidest varikatus haigevoodi kohal hapniku andmisel*); **to** ~ **over** (nagu) telgina katma
tent II [tent] *med.* **1.** *s.* (riidest) rulltopp, -tampoon (*haava puhastamiseks*); **2.** *v. t.* (*haava*) rulltopiga puhastama *või* lahtisena hoidma
tent III [tent] *s.* tintovein (*sügavpunane hispaania vein*)
tentacle ['tentəkl] *s. zool.* kombits, tentaakel; *bot.* näärmekarv (*putuktoidulistel taimedel*)
tentacled ['tentəkld] *a. zool.* kombitsatega varustatud
tentacular [ten'tækjulə] *a. zool.* kombitsaline, kombitsa-; kombitsataoline
tentative ['tentətiv] **1.** *a.* katseline, katse-, esialgne, ajutine; **2.** *s.* katse, katsetus; proov
tenter ['tentə] *s.* (riide)pingutusraam
tenterhooks ['tentəhuks] *s. pl.* (riidepingutusraami) kinnituskonksud ◇ **to be on** ~ nagu piinapingil olema, pinevas ootuses piinlema
tenth [tenθ] **1.** *a.* kümnes; **2.** *s.* kümnendik; kümnis; *muus.* deetsim
tenthly ['tenθli] *adv.* kümnendaks, kümnendana
tent-peg ['tentpeg] *s.* telgitikk, -vai
tent-pole ['tentpoul] *s.* telgiritv, telgi tugiritv
tenuis ['tenjuis] *s.* (*pl.* **-nues** [-njui:z]) *lgv.* teenuis, helitu sulghäälik
tenuity [te'nju:iti] *s.* hõredus; kasinus, vähesus
tenuous ['tenjuəs] *a.* hõre; kasin, vähene
tenure ['tenjə, -juə] *s.* (*ameti, koha*) pidamine, (*omandi*) valdamine; ameti- *või* valdusaeg; pidamis- *või* valdamisviis
tenuto [ti'nu:tou] *adv., a. & s. muus.* tenuto, täies pikkuses välja pidades (*vast.* **staccato**)
tepee, teepee ['ti:pi:] *s.* tipi (*indiaanlaste püstkoda*)
tepefy ['tepifai] *v. t. & i.* leigendama, leigeks tegema; leigenema, leiguma, leigeks minema
tephrite ['tefrait] *s. geol.* tefriit (*basalditaoline kivim*)
tepid ['tepid] *a.* (~**est**) leige
tepidity [ti'piditi] *s.* leigus
ter [tə:] *adv. lad.* kolm korda
teratogenesis [terətɔ(u)'dʒenisis] *s. biol.* teratogenees, soerdareng
teratology [terə'tɔlədʒi] *s. biol.* teratoloogia (*õpetus organismide väärarendeist*)
terbium ['tə:biəm] *s. keem.* terbium (*sümbol* **Tb**)
tercel ['tə:s(ə)l] *s.* isane (jahi)kull
tercentenary [tə:sen'ti:nəri, -'sentin-] **1.** *a.* kolmesaja-, kolmesaja aasta; **2.** *s.* kolmesaja aasta juubel, kolmesajas aastapäev
tercentennial [tə:sen'teniəl] = *eelm.*
tercet ['tə:sit] *s. pros.* tertsett, kolmerealine stroof; *muus.* triool (= **triplet**)
terebene ['teribi:n] *s. farm.* terebeen (*teatav tärpentiniõlist valmistatav desinfektsioonivedelik*); *vrd.* **terpene**
terebinth ['teribinθ] *s. bot.* tärpentinipistaatsia; *ka* tõmbilehine pistaatsia
teredo [tə'ri:dou] *s.* (*pl.* **-os**) *zool.* laevaoherdi
Terence ['ter(ə)ns] *pn.* (*rooma kirjanik*) Terentius; (*praeguse mehenimena*) Terence
Teresa [tə'ri:zə] *pn.*
tergiversate ['tə:dʒivə:seit] *v. i.* (**-sator** [-'seitə]) *haruld.* (*oma endistele vaadetele*) selga pöörama, (*oma vaateist*) taganema; kõrvale puiklema
tergiversation [tə:dʒivə:'sei∫(ə)n] *s.* (*oma endistele vaadetele*) seljapööramine, (*oma vaateist*) taganemine; kõrvalepuiklemine
term [tə:m] **1.** *s.* piir; tähtaeg, -päev, tärmin, kestus(aeg); *lgv.* termin, oskussõna; semester; *jur.* istungjärk; *pl.* tingimused, maksu- *või* hinnatingimused; *pl.* kokkulepe; *pl.* va-

hekord; (*matemaatilise avaldise, loogilise otsustuse*) liige, term; *pl.* sõnastus, väljendusviis, sõnad; **2.** *v. t.* nimetama ◇ **to set a** ~ **to** piirama; ~ **of office** ametisoleku aeg, ametiaeg; **for a** ~ **of years** kindlaksmääratud ajavahemikuks; **on those** ~**s** noil tingimusil; **to come to** (*or* **make**) ~**s** kokkuleppele jõudma; **to be on good** ~**s** heas vahekorras olema (*kellegagi* **with**); **they are not on speaking** ~**s** nad ei räägigi teineteisega; **a technical (law, golf, etc.)** ~ tehniline (juriidiline, golfi- jne.) termin *e.* oskussõna; **to speak in flattering** ~**s** kiitvalt rääkima (*kellestki, millestki* **of**); **in the simplest** ~**s** lihtsaimas sõnastuses; **contradiction in** ~**s** (loogiline) vasturääkivus väljendi sõnastuses; ~**s of reference** *pol.* (*mingile uurimiskomisjonile antud*) kindlaksmääratud juhendid ning volitused
termagant ['tə:məgənt] *s.* «tulehark», «tuhalabidas», tülitsev (*või* tige) naine; *atrib.* tülitsev, tige
terminable ['tə:minəbl] *a.* (**-bly**) tähtajaga piiratud, (tähtpäeval) lõpetatav *või* lõppev; termineeritav
terminal ['tə:min(ə)l] **1.** *a.* (**-lly**) piir(i)-, otsa-, ots-, lõpu-, lõpp-, terminaalne; semestri-, semestrilõpu-; **2.** *s.* (lõpp)ots; terminal, otspunkt, lõpp-punkt; terminaal(seade), lõppseade; *el.* sisestus- *või* väljastusklemm; (*kaabli*) otsmuhv; *Am.* lõppjaam (= **terminus**); *haruld.* (sõna)lõpp (= **termination**) ◇ ~ **examination** semestri (lõpu)eksam; ~ **moraine** *geol.* otsamoreen; ~ **velocity** lõppkiirus; ~ **voltage** *el.* klemmipinge
terminate ['tə:mineit] *v. t. & i.* (**-tor**) tähtpäevaga piirama, lõpetama, termineerima; lõppema (*millegagi* **in**)
termination [tə:mi'nei∫(ə)n] *s.* lõpetamine; lõppemine; lõpposa; *lgv.* (sõna)lõpp
termini ['tə:minai] *vt.* **terminus**
terminological [tə:minə'lɔdʒik(ə)l] *a.* (**-lly**) terminoloogiline, terminoloogia-, oskussõnaline ◇ ~ **dictionary** oskussõnastik, terminoloogiasõnastik; ~ **inexactitude** terminoloogiline ebatäpsus, *iroon.* sihilik vale
terminology [tə:mi'nɔlədʒi] *s.* terminoloogia, oskussõnavara
terminus ['tə:minəs] *s.* (*pl.* ~**es, -ni** [-nai]) (raudtee) lõppjaam, lõpp-peatus; *haruld.* piiritähis, piir; lähte- *või* lõpp-punkt ◇ ~ **ad quem** [æd'kwem] *lad.* siht- *või* lõpppunkt (*näit. arutluses*); ~ **a quo** [ei'kwou] *lad.* lähtepunkt (*arutluses*)
termite ['tə:mait] *s. zool.* termiit
tern I [tə:n] *s. zool.* tiir ◇ **Arctic** ~ randtiir; **black** ~ mustviires; **common** ~ jõgitiir; **white** ~ haldjatiir
tern II [tə:n] *s.* kolmik, kolmest koosnev kogumik; *er.* kolm kokkukuuluvat võiduloosinumbrit (*mis annavad peavõidu*)
ternary ['tə:nəri] *a.* kolmetine, kolmik-, kolmend-, kolmekordne, ternaarne, ternaar- ◇ ~ **number** *mat.* kolmendnumber, ternaarnumber; ~ **system** *keem.* kolmiksüsteem, ternaarne süsteem
terpene ['tə:pi:n] *s. keem.* terpeen
Terpsichore [tə:p'sikəri] *s. müt.* Terpsichore (*tantsukunsti muusa*)
Terpsichorean [tə:psiko'ri(:)ən] *a. poeet.* tantsukunsti-, tantsu- ◇ ~**art** tantsukunst
terra ['terə] *s. lad.* maa, muld ◇ ~ **firma** ['fə:mə] kindel maa, kuiv maa; ~ **incognita** [in'kɔgnitə] tundmatu maa
terrace ['terəs] *s.* terrass, astang; majade rida (nõlvakulisel pinnal) ◇ ~ **house** ridamaja
terraced ['terəst] *a.* terrassiline, astanguline; terrassi(de)ga varustatud ◇ ~ **house** terrassmaja
terracotta [terə'kɔtə] *s. kunst* terrakota; *ka* pruunikaspunane värv(us); *atrib.* pruunikaspunane
terrain [te'rein] *s.* terrään, maastik *või* maala (*er. füüsilise geograafia või sõjataktika vaatepunktist*)
terramycin [terə'maisin] *s. farm.* terramütsiin (*teatav antibiootikum*)
terrapin ['terəpin] *s. zool.* karpkilpkonn
terraqueous [te'reikwiəs, tə'ræ-] *a.* maaning vee-, maa- ning mere-
terrene [te'ri:n] *a.* maa-, mulla-; *haruld.* maine (= *järgm.*)
terrestrial [te'restriəl] **1.** *a.* (**-lly**) maa-, maasse puutuv, terrestriline; maismaa-; maine; **2.** *s.* maaelanik, maine olend ◇ ~ **globe** maakera; ~ **magnetism** *füüs.* maamagnetism; ~ **birds** *zool.* maismaalinnud
terret ['terit] *s.* sedelgarõngas

terrible ['terəbl] *a.* kohutav, hirmuäratav; *fam.* kole (suur), ilmatu suur
terribly ['terəbli] *adv.* kohutavalt; *fam.* koledasti, üliväga
terrier I ['teriə] *s.* terjer (*teatavat tõugu koer*); *nalj.* maakaitseväelane (= **territorial**)
terrier II ['teriə] *s. aj., jur.* krundiregister, krundi- *või* krepostiraamat
terrific [tə'rifik] *a.* **(-ically)** kohutav, kole; hirmus; *fam.* suurepärane, oivaline
terrify ['terifai] *v. t.* **(-iable)** kohutama, hirmutama ◇ **to be -fied** (kabu)hirmu tundma, (pööraselt) kartma (*midagi, kedagi* **of**); **a ~ing experience** kohutav elamus
terrigenous [te'ridʒinəs] *a. geol.* terrigeenne, mandritekkeline ◇ **~ sediment** terrigeenne sete
terrine [te'ri:n] *s.* väike savipotike *või* potikeses müüdav lihatoit (*näit. maksapasteet*); *arh.* = **tureen**
territorial [teri'tɔ:riəl] **1.** *a.* **(-lly)** territoriaalne, territoriaal-, maa-alane; **2.** *s.* (inglise) maakaitseväelane ◇ **T- Army** (*or* **Force**) maakaitsevägi; **~ seas** (*or* **waters**) territoriaalmered, -veed, rannaveed
territory ['terit(ə)ri] *s.* territoorium, maa-ala (*ka piltl.*); *Am.* osariigiõigusteta maa-ala
terror ['terə] *s.* (kabu)hirm, õudus, koledus; hirmuvalitsus, terror; hirmuäratav isik *või* asi ◇ **in ~** (kabu)hirmus; **he is a ~** *sl.* ta on midagi võimatut; **holy ~** *vt.* **holy**; **to strike with ~** hirmuga täitma
terrorism ['terərizm] *s.* terrorism
terrorist ['terərist] *s.* terrorist
terrorization [terər(a)i'zeiʃ(ə)n] *s.* terroriseerimine
terrorize ['terəraiz] *v. t.* **(-zable)** terroriseerima
terror-stricken ['terəstrik(ə)n], **-struck** [-strʌk] *a.* hirmust rabatud, hirmuga täidetud
terry ['teri] *tekst.* **1.** *a.* lahtilõikamata lõimesilmustega (*sametitaolise riide kohta*); *ka* frotee-; **2.** *s.* lahtilõikamata lõimesilmustega samet (= **~ velvet**); *ka* frotee(riie) (= **~-cloth**)
terse [tə:s] *a.* napisõnaline, kokkusurutult täpne; tuumakas, mõttetihe
tertian ['tə:ʃ(ə)n] *med.* **1.** *a.* tertsiaanne, tertsiaan-, kolmandapäevitine; **2.** *s.* tertsiaanpalavik, kolmandapäevitine palavik (= **~ fever**)
tertiary ['tə:ʃəri] **1.** *a.* tertsiaarne, tertsiaar-, kolmandane; *geol.* tertsiaari(-); **2.** *s. geol.* tertsiaar, tertsiaari ajastu *või* ladestu ◇ **~ base** *keem.* tertsiaarne alus; **~ colours** *kunst* tertsiaarvärvid; **~ syphilis** *med.* tertsiaarsüüfilis, kolmandane süüfilis
tertio ['tə:ʃiou] *adv. lad.* (*haril. kirjutatakse* 3°) kolmandaks
tertium quid ['tə:ʃiəm'kwid] *s. lad.* mingi kolmas (võimalus), midagi vahelmist kahe äärmuse vahel
tertius ['tə:ʃəs] *a. lad.* kolmas (*tarvit. Inglise koolides koolipoisi nime järel, et teda eristada teistest, samanimelistest; vrd.* **primus**)
Tertullian [tə:'tʌliən] *pn.* Tertullianus
terylene ['terili:n] *s. keem., tehn.* terüleen; *tekst.* lavsaan (*teatav tehiskiud*)
terza rima ['tɛətsə 'ri:mə] *s. it. pros.* (*pl.* **terze rime** ['tɛətsei 'ri:mei]) tertsiin
terzetto [tə:t'setou] *s. muus.* tertsett
tesla I ['tezlə, -s-] *s. füüs.* tesla (*magnetilise induktsiooni mõõtühik*)
Tesla II ['tezlə, -s-] *pn.* ◇ **~ currents** *füüs.* Tesla voolud; **~ transformer** (*or* **coil**) *el.* Tesla trafo
tessellated ['tesileitid] *a.* ruutmosaiigiline, mosaiiktahvlikestega kaetud; *bot., zool.* malemustriline
tessellation ['tesi'leiʃ(ə)n] *s.* ruutmosaiik
tessera ['tesərə] *s.* (*pl.* **-ae** [-i:]) tessera, nelinurkne (mosaiik)tahvlike *või* mosaiikplokk
test I [test] **1.** *s.* katse, katsetus, kontroll(katse), proov, test; *piltl.* otsustamisalus, mõõdupuu (*millegi jaoks* **of, for**); *tehn.* teim; *keem. er.* reagent, reaktiiv; *atrib.* katse-, proovi-; *keem. ka* reagent-; **2.** *v. t.* (järele *või* läbi) katsuma, proovima, proovile panema, kontrollima, testima, testi (*või* teste) korraldama (*mingis aines* **in**); *tehn.* teimima ◇ **to put to the ~** proovile panema; **to stand the ~** proovi välja kannatama; **a ~ in English** kontrolltöö (*või* test) inglise keelest; **bending ~** *tehn.* paindeteim, paindeproov; **blood ~** *med.* vereproov; **intelligence ~** *psühh.* intelligentsustest; **nuclear ~** *mil.* tuumarelva katsetus; **(nuclear) ~ ban** *pol.* tuumarelva katsetuste keelustus; **~ circuit** *el.* teimiahel, katseahel; **~ cock** *tehn.* proovikraan; **~ flight** (*or* **hop**) *av.* proovilend; **~ run** *tehn.* (*seadeldise, masina jms.*) testkäitus, käituskatse; (*auto jms.*) proovisõit, katsesõit

test II [test] *s. zool.* (lubi)koor, koda, kest; *bot.* seemnekest
testacean [tes'teiʃ(ə)n] *s. zool.* kodaamööbiline
testacy ['testəsi] *s. jur.* testamendi (*või* testamentliku korralduse) järelejätmine
testament ['testəmənt] *s. jur.* testament (*korraldus pärandi kohta*); *kirikl.* testament (*üks kahest piibli peaosast*) ◇ **Old (New) T-** *kirikl.* Vana (Uus) Testament
testamentary [testə'mentəri] *a. jur.* testamendi-, testamentlik, testamentaarne
testamur [tes'teimə] *s.* (*Inglise ülikooli*) tunnistus eksami sooritamise kohta
testate ['testeit] **1.** *a. jur.* testamendi järelejätnud; **2.** *s.* testamendi järelejätnud surnu ◇ **to die ~** surema testamenti järele jättes
testator [tes'teitə] *s.* (*fem.* **testatrix** [tes'teitriks]) *jur.* testamenditegija, testaator
tester I ['testə] *s.* (järele- *või* läbi-) katsuja, proovija, kontrollija, testija, teimija (*vt.* **test** I); *er. el.* tester (*universaalne kontrollmõõteriist*)
tester II ['testə] *s.* voodibaldahhiin
test-glass ['testglɑ:s] = **test-tube**
testicle ['testikl] *s. anat.* munand, testiikul
testification [testifi'keiʃ(ə)n] *s.* tunnistamine, tunnistajaks olemine, tunnistuse andmine; tunnistus
testify ['testifai] *v. i. & t.* **(-fiable)** tunnistama, (*millegi*) tunnistajaks olema (**to**), tunnistust andma (*millegi poolt* **for**; *vastu* **against**; *et* **that**); (*nõusolekut, kurbust jms.*) avaldama, ilmutama, välja näitama
testimonial [testi'mouniəl] *s.* (kirjalik) tunnistus, atestaat; mälestuskink, (austusavaldusena antav) avalik kink
testimony ['testiməni] *s.* tunnistus, (vande all antud suuline *või* kirjalik) avaldus (*millegi tõenduseks* **to**; *vastu* **against**) ◇ **to bear ~** tunnistama (*millegi poolt* **to**; *vastu* **against**); **in ~ whereof** *jur.* mille tõenduseks
test-match ['testmætʃ] *s. sport* otsustav katsevõistlus (*er. kriketimängus kahe maa esindusmeeskondade vahel*)
test-paper ['testpeipə] *s. keem.* reaktiivpaber, indikaatorpaber; *Am. jur.* käekirjaproovina esitatav dokument; eeleksamina antav kirjatöö
test-pilot ['testpailət] *s. av.* katselendur
test-tube ['testtju:b] *s. keem.* katseklaas
testudo [tes'tju:dou] *s.* (*pl.* **-os**) *aj.* «kilpkonn», (*vanaroomlaste linnapiiramisel kasutatud*) lahingurivistus pea kohal katteks hoitavate kilpidega; *ka* (*katusega kaetud*) piiramismasin
testy ['testi] *a.* **(-ier, -iest; -ily, -iness)** kergesti ärrituv *või* haavuv; turtsakas
tetanus ['tetənəs] *s. med.* kangestuskrambtõbi, teetanus
tetany ['tetəni] s. *med., vet.* tetaania, kangestuskramplikkus
tetched [tetʃt] *a. dial. ka hum.* puudutatud; põrunud (= **touched**) ◇ **~ in the head** peast põrunud
tetchy ['tetʃi] *a.* **(-ier, -iest; -ily, -iness)** pirtsakas, pahur, tujukas; (*kõneaine kohta*) täbar, hell
tête-à-tête ['teitɑ:'teit] **1.** *s.* kõnelus nelja silma all; *atrib.* nelja silma all peetav; **2.** *adv.* nelja silma all
tether ['teðə] **1.** *s.* lõõg, (*er. karjatatava looma*) sidumisköis, köidik, kütke; *piltl.* tegevuspiir, teadmiste piir; **2.** *v. t.* (*looma*) köietama, (*lõaga, köiega*) siduma (*millegi külge* **to**); *piltl.* kitsendama, kitsendavalt siduma (*millegi külge* **to**) ◇ **he is at the end** (*or* **length**) **of his ~** ta ei tea (*või* suuda) enam midagi peale hakata
tetra- ['tetrə] *ühendeis* neli-, nelja-, (*võõrsõnades*) tetra-
tetrachord ['tetrəkɔ:d] *s. muus.* tetrakord
tetracycline [tetrə'saikli:n] *s. farm.* tetratsükliin (*teatav antibiootikum*)
tetrad ['tetrəd] *s.* tetraad, nelik; *keem.* neljavalentne element *või* radikaal; *biol., er. bot.* tetraad
tetragon ['tetrəgən] *s. mat.* nelinurk
tetragonal [ti'trægən(ə)l] *a. mat., min.* **(-lly)** nelinurkne, tetragonaalne
tetrahedral [tetrə'hi:drəl, -'hed-] *a. mat., min.* **(-lly)** neljatahuline, tetraeedriline ◇ **~ angle** neljatahuline nurk

tetrahedrite [tetrə'hi:drait, -'hed-] *s. min.* tetraedriit (*teatav vasemaak*)
tetrahedron [tetrə'hi:drən, -'hed-] *s.* (*pl.* **-ra, -rons**) nelitahukas, tetraeeder
tetralogy [te'trælədʒi] *s. kirj.* tetraloogia
tetramer ['tetrəmə] *s. keem.* tetrameer
tetrameter [te'træmitə] *s. pros.* tetrameeter
tetramorph ['tetrəmɔ:f] *s. kunst* tetramorf
tetrarch ['tetrɑ:k, 'ti:t-] *s. aj.* tetrarh; *piibl.* nelivürst
tetrarchy ['tetrɑ:ki, 'ti:t-] *s. aj.* tetrarhia
tetrastyle ['tetrəstail] *s. arhit.* tetrastüül (*neljasambaline portikus*)
tetrasyllable ['tetrə'siləbl] = **quadrisyllable**
tetravalent ['tetrə'veilənt] = **quadrivalent**
tetrode ['tetroud] *s. el.* tetrood
tetroxide [te'trɔksaid] *s. keem.* tetraoksiid
tetryl ['tetril] *s. keem.* tetrüül
tetter ['tetə] *s.* sammaspool (= **eczema**), ohatis (= **herpes**) (*või mõni muu selletaoline nahahaigus*)
Teucer ['tju:sə] *pn.* Teukros
Teuton ['tju:t(ə)n] *s.* teutoon, germaanlane; sakslane
Teutonic [tju(:)'tɔnik] **1.** *a.* (**-ically**) teutooni, germaani; saksa; **2.** *s. lgv.* (ühis)germaani keel ◇ ~ **Order** *aj.* Teutooni (*e.* Saksa) ordu
Teviot(dale) ['ti:viət(deil), 'tev-] *pn.*
Tewkesbury ['tju:ksb(ə)ri] *pn.*
tex [teks] *s.* teks (*kiu jämeduse ühik*)
Tex. *lüh.* = *järgm.*
Texas ['teksəs, -sæs] *pn.* ◇ ~ **fever** *vet.* (veiste) punakusesus, piroplasmoos
text [tekst] *s.* tekst; *kirikl.* jutluse aluseks võetud piiblisalm; *piltl.* kõneluse aluseks võetud mõtteavaldus, kõne teema *või* peasisu ◇ **to stick to the** ~ kõneainest kinni pidama; ~ **hand** suur ümmargune käekirjaliik
textbook ['tekstbuk] *s.* õpperaamat, õpik, käsiraamat
textile ['tekst(a)il] **1.** *a.* tekstiil(i)-; **2.** *s. haril. pl.* tekstiil, kudumistooted ◇ ~ **art** tekstiilikunst; ~ **fabrics** tekstiiltooted, riidekaubad; ~ **industry** tekstiilitööstus
textual ['tekstju(ə)l] *a.* (**-lly**) tekstiline, tekstiliselt ◇ ~ **criticism** tekstikriitika
textural ['tekstʃərəl, -tjuər-] *a.* (**-lly**) tekstuuriline, koetislik, koetis(e)-, toimetoim (*ka geol.*); *põll.* (*mulla*) lõimis; *biol.* (*kudede*) struktuur ◇ **of fine (coarse, etc.)** ~ peene- (jämeda- jne.) toimeline *või* koeline; ~ **etching** *kunst* tekstuuretsing
texture ['tekstʃə] *s.* tekstuur, koetis, kude,
T.F. ['ti:'ef] *lüh.* = **Territorial Force**
Th *keem.* = **thorium**
-th I [ɵ] *suf.* -as, -es (*tuletab põhiarvudest järgarve, alates* **fourth** neljas); -ndik (*tuletab samadele arvudele vastavaid murrunimetusi, näit.* **one fifth, two fifths, etc.** üks viiendik, kaks viiendikku jne.)
-th II [ɵ], **-eth** [eɵ, iɵ] *suf. arh.* = **-s** II (*tuletab arhailises keeles verbide preesensi kolmanda pöörde, näit.* **saith** = **says; speaketh** = **speaks**)
Thackeray ['ɵækəri] *pn.*
Thaddeus [ɵæ'di(:)əs] *pn.*
Thai [tai] **1.** *a.* tai, (*endise nimetusega*) siiami; **2.** *s.* tailane, siiamlane; tai keel
Thailand ['tailənd] *pn.* Tai (*riik Indo-Hiinas, endine Siiam*)
thalamus ['ɵæləməs] *s.* (*pl.* **-mi** [-mai]) *anat.* nägemiskühm; *bot.* õiepõhi
thaler ['tɑ:lə] *s. aj.* taaler (*endine Saksa hõbemünt*)
Thales ['ɵeili:z] *pn.*
Thalia [ɵə'laiə] *s. müt.* Thaleia (*komöödia muusa*)
thallium ['ɵæliəm] *s. keem.* tallium (*sümbol* **Tl**)
thallophyte ['ɵælo(u)fait] *s. bot.* rakistaim, tallofüüt
thallus ['ɵæləs] *s. bot.* rakis, tallus
Thames [temz] *pn.*
than [ðæn, ð(ə)n] *konj.* (*tarvit. ka prepositsioonina teatavais lauseühendeis*) kui ◇ **you are older** ~ **I am** (*or* ~ **I,** *fam.* ~ **me**) te olete minust vanem; **I know you better** ~ **he does** (*or* ~ **he**) ma tunnen teid paremini kui tema; **I know you better** ~ **him** ma tunnen teid paremini kui teda; **I am wiser** ~ **to believe that** ma olen liiga tark selleks, et seda uskuda; **a man** ~ **whom no one can do more** mees, kellest keegi ei suuda rohkem teha
thane [ɵein] *s. aj.* taan (*anglosaksi aadlikust maaomanik*)
Thanet ['ɵænit] *pn.*
thank [ɵæŋk] **1.** *v. t.* tänama (*millegi eest* **for**); **2.** *s.* (*sg. esineb ainult liitsõnades*) *vt.*

thanks ◇ ~ **you!** (*haruld.* **I** ~ **you!**) tänan!; ~ **you very much!** tänan väga!, suur tänu!, suur aitäh!; **no,** ~ **you!** tänan, ei!; ~ **you for nothing!** tänan, ei hooligi! (*põlglik keeldumine*); **I will** ~ **you to shut the door** oleks kena, kui te ukse suleksite (*etteheitvalt öeldud*); **I will** ~ **you to leave me alone** paluksin teid mind rahule jätta; **you may** (*or* **have to**) ~ **yourself for that** võlgnete seda iseendale, olete selles ise süüdi
thankee ['ɵæŋki:] *interj., fam.* aitäh!, tänan! (= **thank you!**)
thankful ['ɵæŋkf(u)l] *a.* (**-lly**) tänulik (*millegi eest* **for**; *et* **that**); tänumeelne
thankless ['ɵæŋklis] *a.* tänamatu
thank-offering ['ɵæŋkɔfəriŋ] *s.* tänuohver, tänuohvriand
thanks [ɵæŋks] *s. pl.* tänu ◇ ~! tänan!; **a thousand (my best)** ~! tuhat (mu parim) tänu!; **to give** ~ tänama; **to owe (get, receive, etc.)** ~ tänu võlgnema (saama jne.); ~ **to** tänu (*kellelegi, millelegi*), (*kellegi, millegi*) kaasabil; **no** ~ **to** ilma (*kellegi, millegi*) kaasabita
thanksgiving ['ɵæŋks'giviŋ] *s.* tänuavaldus, *er.* tänujumalateenistus; (**T-**) *Am.* Tänupüha (= **T- Day,** *teatav üldriiklik püha, haril. viimane neljapäev novembris; Kanadas esimene esmaspäev oktoobris*)
thankworthy ['ɵæŋkwə:ði] *a.* tänuväärne
that **1.** [ðæt] *a.* (*pl.* **those** [ðouz]) too, see seal, selline; **2.** [ðæt] *demonstratiivne pron.* (*pl.* **those**) too, see seal; **3.** [ðæt] *adv.* nii, selliselt, sedavõrd; **4.** [ðət, ðt] *relatiivne pron.* (*pl.* ~) mis, kes, milline; **5.** [ðæt, ðət] *konj.* et ◇ **give me** ~ **book (those books)** andke mulle too raamat (nood raamatud); **he was angry to** ~ **degree** ~ **he foamed at the mouth** ta oli sellisel määral vihane, et ta suust vahtu välja ajas; **I know** ~ ma tean seda; ~ **is true** see on õige; **those who come early will get the best places** need, kes tulevad vara,, saavad parimad kohad; **our climate is like** ~ **of England** meie kliima on nagu Inglismaa oma; ~**is** (*lüh.* **i.e.**) see on; ~ **is to say** see tähendab, teiste sõnadega; ~**'s it!** nii see on!, seep see on!; ~**'s right!** õige!, nii jah! **(and)** ~**'s** ~! (ja) asi on korras, *fam.* (ja) asi (on) ants!; **so** ~**'s** ~ niisiis on sellega asjal lõpp; **and all** ~ *fam.* ja kõike muud selletaolist, ja nõnda edasi; **at** ~ pealegi; ~ **far (much)** nii kaugele (palju); **the book** ~ **you** (*or* **the book you**) **lent me** raamat, mille te mulle laenasite; **those** ~ **love us** need, kes meid armastavad; **he said** ~ (*or* **said**) **he would come** ta ütles, et ta tuleb; **I am so tired** ~ (*or* **so tired**) **I cannot go on** ma olen nii väsinud, et ma ei suuda jätkata; **we eat** ~ **we may live** me sööme (selleks), et elada
thataway ['ɵætəwei] *adv. Am. sl.* sedapsi, sedasi, sedaviisi
thatch [ɵætʃ] **1.** *s.* katuseõled, -(pilli)roog; õlg- *või* (pilli)roogkatus; **2.** *v. t.* (*katust*) õlgedega *või* (pilli)rooga katma ◇ ~**ed roof** õlgkatus, (pilli)roogkatus
thaumaturge ['ɵɔ:mətə:dʒ] *s.* imetegude tegija, taumaturg
thaumaturgic [ɵɔ:mə'tə:dʒik] *a.* (**-ically**) imeteoline, imeteo-, taumaturgiline
thaumaturgy ['ɵɔ:mətə:dʒi] *s.* imetegude tegemine, taumaturgia
thaw [ɵɔ:] **1.** *v. i. & t.* sulama (*külmunu või ilma kohta*), pakasest (*või* tardumusest) vabanema; üles (*või* lahti) sulama; üles (*või* lahti) sulatama; **2.** *s.* sula, sulailm ◇ **it is** ~**ing** (ilm) on sula; **after dinner the guests began to** ~ pärast lõunasööki hakkasid külalised vabanema esialgsest tardumusest; **to** ~ **out the frozen radiator** kinnikülmunud radiaatorit lahti sulatama; **the** ~ **is setting in** ilm hakkab sulale minema
the [*rõhutatult* ði:; *tavaliselt* ði *vokaaliga ja* ðə *konsonandiga algava sõna ees*] **1.** *a., definiitne artikkel* (*eestikeelne tõlkevaste puudub*); **2.** *adv.* seda, sedavõrd; (~ ... ~) mida ... seda ◇ **he is** ~ **man for that job** (*artiklit rõhutades*) ta on just paras mees selleks tööks; **I met Mr. Shaw at a dinner. — Do you mean** ~ **Shaw?** (*artiklit rõhutades*) Ma kohtasin ühel dineel mr. Shaw'd. — Kas mõtlete kuulsat (tuntud kirjanikku) Shaw'd?; **this is** ~ **book you gave me** see on raamat, mille te mulle andsite; **I do not like** ~ **book** mulle see raamat ei meeldi; ~ **dog is a domestic animal** koer on koduloom; **Charles** ~ **First** Charles esimene; ~ **rich are selfish** rikkad on isekad;

~ **English (Irish, French)** inglased (iirlased, prantslased); ~ **sooner ~ better** mida varem, seda parem; ~ **more ~ merrier** mida rohkem (inimesi), seda lõbusam; **I shall be ~ better pleased ~ oftener you come** mul on seda parem meel, mida sagedamini te tulete; **if you bring a friend, so much ~ better** kui te toote sõbra kaasa, seda parem; **I do not like him ~ more on that account** ta ei meeldi mulle selle tõttu sugugi rohkem; **I am none ~ worse for that** mulle ei ole see põrmugi paha teinud

theatre, *Am.* **-ter** [ˈθiətə] *s.* teater; *ka* kino (= **picture ~**); (**the ~**) teatri- *või* lavakunst; ringauditoorium *või* ringikujuline operatsioonisaal; (*millegi*) tegevuskoht, -väli (**of**) ◇ **to go to the ~** teatris käima; **the ~ of war** sõjatander; **the play is good ~** näidend on (hästi) lavaline

theatre-goer [ˈθiətəgo(u)ə] *s.* teatriskäija, teatrikülastaja

theatre-going [ˈθiətəgo(u)iŋ] *s.* teatriskäimine, teatrikülastamine

theatrical [θiˈætrik(ə)l] **1.** *a.* **(-lly)** teaterlik, teatriline; teatraalne, otsitult liialdatud, ebaloomulik; **2.** *s. pl.* (asjaarmastajate) teatrietendus(ed); teatritegevus, *er.* isetegevuslik teatriharrastus (= **private ~s**)

theatricality [θiætriˈkæliti] *s.* teatraalsus, otsitud liialdus, (teatripärane) ebaloomulikkus

theatrics [θiˈætriks] *s. pl.* lavaefektid, teatraalsed võtted

Thebes [θi:bz] *pn.* Teebai

thé dansant [ˈtei dɑ:ŋˈsɑ:ŋ] *s. pr.* (pärastlõunane) teejoomine tantsuga

thee [ði:] *vt.* **thou**

theft [θeft] *s.* vargus

thegn [θein] *arh.* = **thane**

theine [ˈθi:(a)in] *s. keem.* teiin, kofeiin (= **caffeine**)

their [ðɛə] *poss. a.* (*tarvit. ainult atributiivselt, substantiivi ees*) nende, (nende) oma; *vrd.* **theirs & they**

theirs [ðɛəz] **1.** *pron.* nende oma(d); nende omaksed; **2.** *poss. a.* (*tarvit. ainult predikatiivselt*) nende, nende oma(d), nende päralt; *vrd.* **their & they**

theism [ˈθi:izm] *s. filos.* teism

theist [ˈθi:ist] *s. filos.* teist

theistic [θi(:)ˈistik] *a.* **(-ically)** *filos.* teistlik

them [ðem, ð(ə)m] *pron.* (*objektikääne sõnast* **they**) neid; nendele, neile; *fam.* nemad, nad (*nominatiivi asemel, näit.* **it's ~** need on nemad); *vulg.* nood (= **those**)

thematic [θiˈmætik] *a.* **(-ically)** temaatiline, (*er.* muusikalisse) teemasse puutuv

theme [θi:m] *s.* teema, (käsitletav) peamõte, juhtmõte, (*kirjatöö või kõneluse*) aine **(of)**; *er. Am.* kirjatöö, kirjand; *muus.* teema (*helitöö aluseks olev põhimotiiv*)

Themis [ˈθemis] *s.* Themis (*õiguse jumalanna kreeka mütoloogias*)

Themistocles [θiˈmistəkli:z] *pn.* Themistokles

themselves [ð(ə)mˈselvz] *pron.* **1.** *emf.* nemad ise; **2.** *refl.* (neid) ennast, end, endid; *vrd.* **them & they**

then [ðen] **1.** *adv.* siis; **2.** *konj.* niisiis, sel juhul siis; (siis) pealegi; **3.** *s.* too aeg (*tarvit. ainult teatavais prepositsionaalseis ühendeis*); **4.** *a.* tolleaegne ◇ **he stopped and ~ turned back again** ta peatus ja siis pöördus tagasi; ~ **it is useless to go on** sellisel juhul on asjatu jätkata; ~ **you mean to say you do not believe me?** niisiis tahate öelda, et te mind ei usu?; **have it your own way, ~** noh, olgu siis (pealegi) teie soovi järgi; **I have no time to read this book, and ~ I do not think it is interesting enough** mul ei ole aega seda raamatut lugeda, ja pealegi ma ei usu, et ta oleks küllalt huvitav; **well, ~, you should have told me** te oleksite pidanud mulle ütlema; ~ **and there** kohapeal; **before ~** enne toda aega; **by ~** tolleks ajaks; **since ~** tollest ajast peale; **till ~** tolle ajani; **not till ~** alles siis; **the ~ king** tolleaegne kuningas

thence [ðens] *adv. arh., lit.* sealt (= **from there**); tollest; *vrd.* **hence** ◇ **the evils ~ resulting** sealt (*või* tollest) tulevad pahed; **it ~ appears** sealt (*või* tollest) nähtub

thenceforth [ðensˈfɔ:θ], **-forward** [-ˈfɔ:wəd] *adv.* sealtpeale, tollest (ajast) peale

Theo [ˈθi:ou] *pn.* (= **Theodora; Theodore; Theodosius; Theophilus**)

theo- [ˈθi(:)o(u)] *ühendeis* jumala-, (*võõrsõnades*) teo-

Theobald [ˈθiəbɔ:ld] *pn.*

theobroma [θi(:)oˈbroumə] *s. bot.* kakaopuu ◇ ~ **butter** kakaovõi

theobromine [θi(:)oˈbroumi(:)n] *s. keem., farm.* teobromiin (*kakaoseemneis sisalduv alkaloid*)

theocracy [θiˈɔkrəsi] *s.* teokraatia

theocratic [θioˈkrætik] *a.* **(-ically)** teokraatiline, teokraatlik

Theocritus [θiˈɔkritəs] *pn.* Theokritos

theodolite [θiˈɔdəlait] *s.* teodoliit (*geodeetiline nurgamõõteriist*)

Theodora [θiəˈdɔ:rə] *pn.*

Theodore [ˈθiədɔ:] *pn.*

Theodoric [θiˈɔdərik] *pn. aj.* (*idagootide kuningas*) Theoderich e. Theodorich

Theodosia [θiəˈdousiə] *pn.*

Theodosius [θiəˈdousiəs] *pn.* Theodosios

theogony [θiˈɔgəni] *s.* teogoonia

theologian [θi(:)əˈloudʒiən] *s.* teoloog, usuteadlane

theological [θi(:)əˈlɔdʒik(ə)l] *a.* **(-lly)** teoloogiline, teoloogia-, usuteaduslik

theology [θiˈɔlədʒi] *s.* teoloogia, usuteadus

Theophilus [θiˈɔfiləs] *pn.* Theophilos

Theophrastus [θioˈfræstəs] *pn.* Theophrastos

theophylline [θi(:)oˈfili(:)n] *s. keem., farm.* teofülliin

theorbo [θiˈɔ:bou] *s.* (*pl.* **-os**) *muus.* teorb (*vanaaegne lautotaoline keelpill*)

theorem [ˈθi(:)ərem] *s. mat.* teoreem

theoretic(al) [θi(:)əˈretik(əl)] *a.* **(-ically)** teoreetiline

theoretician [θi(:)o(u)reˈtiʃ(ə)n] = **theorist**

theoretics [θi(:)əˈretiks] *s. pl.* (*tarvit. sg-na*) teoreetika (*teaduse teoreetiline osa või külg*)

theorist [ˈθi(:)ərist] *s.* teoreetik

theorize [ˈθi(:)əraiz] *i.* teoretiseerima

theory [ˈθiəri] *s.* teooria; *fam.* väide, arvamus ◇ **it is very well in ~, but will it work?** see on teoorias väga kena, aga kas see on ka tegelikult läbiviidav?; **the ~ of evolution** *biol.* evolutsiooniteooria, -õpetus; **the ~ of music** muusikateooria; **on his own ~** *fam.* ta enda väite järgi; **he has a ~ that ...** *fam.* tal on (veider) arvamus, et ...; **my own ~ is that he is mad** *fam.* minu enda arvamus on, et ta on hull

theosophic(al) [θi(:)əˈsɔfik(əl)] *a.* **(-ically)** teosoofiline

theosophist [θiˈɔsəfist] *s.* teosoof

theosophy [θiˈɔsəfi] *s.* teosoofia

therapeutic [θerəˈpju:tik] *a.* **(-ically)** *med.* terapeutiline, teraapiline, teraapia-, ravi-

therapeutics [θerəˈpju:tiks] *s. pl.* (*tarvit sg-na*) *med.* terapeutika, ravimisõpetus

therapeutist [θerəˈpju:tist] *s. med.* terapeut

therapy [ˈθerəpi] *s. med.* teraapia, ravi(mine), ravimenetlus ◇ **occupational ~** tööteraapia, -ravi

there [ðɛə] **1.** *adv.* seal; sinna; **2.** *s.* (*tarvit. ainult prep-de järel*) sealne koht; **3.** *interj.* noh!; **4.** [*ka* ðə] *partikkel* (*eestikeelne tõlkevaste puudub; tarvit. teatavate verbide eelsubjektina lauses, kus loogiline subjekt järgneb verbile, näit.* ~ **is no one here** siin ei ole kedagi); **5.** *ühendeis* selle-, see- ◇ **he is still ~** ta on veelgi seal; **I shall not go ~ again** ma ei lähe enam sinna; ~**'s a good boy!** tubli poiss!, ole tubli poiss!; ~**'s a dear!** ole pai!; **to get ~** *sl.* edu saavutama; **you only turn the page and ~ you are** pöörake ainult lehekülge ja ongi käes; **(lend me your knife, please —) ~ you are!** (palun laenake mulle oma nuga —) sähke!, palun (võtke)!; **from ~** sealt; **up to ~** sinnani; **he lives near ~** ta elab seal ligidal; **he is not quite (or all) ~** *fam.* tal ei ole peas kõik korras; ~**!** ~**!** nonoh!, pole viga!; ~ **was a time when** ... oli aeg, kui ...; ~ **comes a time when** ... tuleb aeg, kui ...; ~ **are who think** *arh.* on neid, kes arvavad

thereabout(s) [ˈðɛərəˈbaut(s)] *adv.* selle ligidal, selle ümber

thereafter [ðɛərˈɑ:ftə] *adv.* selle järel(e)

thereanent [ðɛərəˈnent] *adv. Š.* ses suhtes, ses punktis

thereat [ðɛərˈæt] *adv. arh.* selle juures, seejuures, selle üle, seeüle, selle peale, seepeale *jne.* (*vt.* **at**)

thereby [ðɛəˈbai] *adv.* seeläbi, se(ll)ega, selle abil; *arh.* selle ligidal, sealjuures ◇ ~ **hangs a tale** sellega ühenduses on üks lugu

therefor [ðɛəˈfɔ:] *adv. arh.* selle jaoks, selleks (= **for that, for it**); *vrd. järgm.*

therefore [ˈðɛəfɔ:] *adv. & konj.* sellepärast, seetõttu, seepärast, järelikult, sestap

therefrom [ðɛəˈfrɔm] *adv. arh.* sellest

therein [ðɛər′in] *adv. arh.* selles
thereinto [ðɛər′intu(:)] *adv. arh.* sellesse
thereof [ðɛər′ɔv, -ɔf] *adv. arh., nalj.* sellest
thereon [ðɛər′ɔn] *adv. arh.* sellel, selle peal; selle peale, selle järel(e)
there's [ðɛəz, ðəz] = **there is; there has**
Theresa [tə′ri:zə, -sə] *pn.*
thereto [ðɛə′tu:] *adv. arh.* selle juurde, sellele; peale selle, lisaks
thereunder [ðɛər′ʌndə] *adv. arh.* selle alt; sellest vähem
thereunto [ðɛər′ʌntu(:)] *adv. arh.* selle juurde, sellele
thereupon [′ðɛərə′pɔn] *adv.* seepeale, seejärel, siis; *arh.* selle peal, selle peale
therewith [′ðɛə′wiθ, -′wið] *adv. arh.* sellega, sellega kaasa(s); seepeale, siis
therewithal [ðɛəwi′ðɔ:l] *adv. arh.* liiatigi, pealegi
theriomorphic [θiəriɔ(u)′mɔ:fik] *a.* loomakujuline, elajakujuline
therm [θə:m] *s. füüs.* soojushulga ühik (= **calory**); (*Inglismaal peam.*) valgustusgaasi mõõduühik (= *25 200 kilokalorit*)
thermae [′θə:mi:] *s. pl. lad.* kuumaveeallikad; *aj.* termid, (antiikaegne) avalik saun
thermal [′θə:m(ə)l] *a.* **(-lly)** termiline, soojus(e)-; kuumaveeallikate ◇ ~ **baths** kuumaveeallikais kümblemine; ~ **capacity** *füüs.* soojusmahutavus; ~ **couple** *el.* = **thermocouple**; ~ **springs** (*or* **waters**) kuumaveeallikad; ~ **unit** *füüs.* soojushulga ühik (= **therm**); **British** ~ **unit** (*lüh.* **B.T.U., B.t.u.**) briti soojushulgaühik (= *0,252 kilokalorit*); ~ **value** küttevääртus
thermic [′θə:mik] *a.* **(-ically)** termiline, soojus(e)- (= **thermal**)
Thermidor [′θə:midɔ:] *s. aj.* termidoor (*prantsuse revolutsioonikalendri 11. kuu, = juuli-august*)
thermionic [θə:mi′ɔnik] *a. el.* termioooniline, termioon- ◇ ~ **generator** termioongeneraator; ~ **valve** termioonventiil, elektronlamp, raadiolamp
thermite [′θə:mait], *Am.* **-mit** [-mit] *s. keem.* termiit (*põlemisel kõrget kuumust andev segu*)
thermo- [′θə:mo(u)] *ühendeis* sooja-, soojus(e)-, (*võõrsõnades*) termo-
thermochemistry [′θə:mo(u)′kemistri] *s. keem.* termokeemia
thermocouple [′θə:mo(u)kʌpl] *s. el.* termopaar, termoelement
thermodynamics [θə:mo(u)dai′næmiks] *s. pl.* (*tarvit. sg-na*) *füüs.* termodünaamika
thermo-electric [θə:mo(u):i′lektrik] *a. füüs.* termoelektriline ◇ ~ **couple** = **thermocouple**; ~ **pile** = **thermopile**
thermo-electricity [θə:mo(u)ilek′trisiti] *s. füüs.* termoelekter
thermometer [θə′mɔmitə] *s.* termomeeter, kraadiklaas ◇ **clinical** ~ kliiniline termomeeter, kehasoojamõõtja; **maximum** ~ maksimaaltermomeeter
thermometric(al) [θə:mə′metrik(əl)] *a.* **(-ically)** *füüs.* termomeetriline
thermometry [θə:′mɔmitri] *s. füüs.* termomeetria
thermo-nuclear [′θə:mo(u)′nju:kliə] *a. füüs.* termonukleaarne, termotuuma- ◇ ~ **bomb** *mil.* vesinikupomm; ~ **reaction** *füüs.* termotuumareaktsioon; ~ **weapon** *mil.* termotuumarelv
thermophilic [θə:mo(u)′filik] *a. biol.* termofiilne, soojalembene ◇ ~ **fermentation** termofiilne käärimine
thermopile [′θə:mo(u)pail] *s. el.* termopatarei, -sammas; termomuundur
thermoplastic [θə:mo(u)′plæstik] *tehn.* **1.** *a.* termoplastiline, -plastne; **2.** *s.* termoplast (*jahtudes kõvaks tarduv plastmass*)
Thermopylae [θə(:)′mɔpili:] *pn.* Thermopylai *e.* Termopüülid
thermos [′θə:mɔs] *s.* termos(pudel) (= ~ **flask**, ~ **bottle**)
thermosphere [′θə:mo(u)sfiə] *s. meteor.* termosfäär
thermostat [′θə:məstæt] *s. tehn.* termostaat
Thersites [θə:′saiti:z] *pn.*
thesaurus [θi(:)′sɔ:rəs] *s.* (*pl.* **-ri** [-rai]) varaait, -kamber, -salv (*peam. piltl.*); tesaurus (*sõnaraamat või mõni muu teatmeteos*)
these [ði:z] *vt.* **this**
theses [′θi:si:z] *vt.* **thesis**
Theseus [′θi:sju:s, -siəs] *pn.*
thesis [′θi:sis, ′θes-] *s.* (*pl.* **theses** [′θi:si:z]) tees, (tõestatav) väide; väitekiri; *pros.* teesis, lang (*värsijala rõhutu osa*); *vast.* **arsis**

◇ **to uphold** (*or* **maintain**) **a** ~ väidet (*või* väitekirja) kaitsma
Thespian [′θespiən] *poeet., ret., nalj.* **1.** *a.* thespiline, Thespise, (kreeka traagikule) Thespisele omane; *piltl.* näitekunstile omane; **2.** *s.* näitleja
Thespis [′θespis] *pn.*
Thessalonian [θesə′louniən] **1.** *a.* tessalooonika; **2.** *s.* tessalooniklane
Thessalonica [θesələ′naikə] *pn. aj.* Thessalonike (= **Salonika**)
Thessaly [′θesəli] *pn.* Tessaalia
theta [′θi:tə] *s.* teeta (*kreeka tähestiku 8. täht, vastab ladina th-le*)
thews [θju:z] *s. pl.* kõõlused ning musklid, sooned ning lihased; kehajõud; *piltl.* (vaimne) jõud, sitkus
thewy [′θju:i] *a.* lihaseline, tugev
they [ðei] *pron.* (*objektikääne* **them** [ðem, ð(ə)m], *possessiiv* **their** [ðɛə]) nemad, nad ◇ ~ **who** (*or* **that**) need kes; ~ **say** räägitakse
they'd [ðeid] = **1. they had; 2. they would**
they'll [ðeil] = **they will**
they're [′ðe(i)ə] = **they are**
they've [ðeiv] = **they have**
thiamin(e) [′θaiəmi(:)n] *s. keem., farm.* tiamiin, vitamiin B_1
Thibet [ti′bet] = **Tibet**
thick [θik] **1.** *a.* paks, jäme; tihe; tihke; tihedalt täis (*midagi* **with**); (*vedeliku kohta*) püdel; (*supi kohta*) sagune; (*hääle kohta*) tuhmikõlaline, räme, tuim; (*ilma kohta*) sombune, sume; *sl.* (*ainult pred.*) lähimas sõpruses, lahutamatult seotud (*kellegagi* **with**); tuhm, rumal (= ~**-headed**); **2.** *s.* (*millegi*) paksem (*või* tihedam) osa, paks, sagu (**of**); *sl.* puupea; **3.** *adv.* paksult, jämedalt; tihedalt; tuhmikõlalisel ning tuimal häälel (*näit.* **to talk** ~) ◇ **to lay it on** ~ *sl.* liiga paksult peale määrima; (*meelitusi*) liiga heldelt puistama; **this is too** (*or* **a bit**) ~ *sl.* see läheb juba veidi liiale; **the blows fell** ~ **and fast** hoope sadas kui rahet; **these two are very** ~ (*or* **as** ~ **as thieves**) need kahekesi on lahutamatud sõbrad; **in the** ~ **of the fight** (*or* **of it**) kõige ägedamas võitlusmõllus; **to go through** ~ **and thin** tulest ning veest läbi minema
thicken [′θik(ə)n] *v. t. & i.* paksendama, tihkendama, püdeldama; paksenema, tihkenema, püdelduma ◇ **the plot** ~**s** sündmustik läheb keerulisemaks
thicket [′θikit] *s.* tihnik, padrik
thick-head [′θikhed] *s.* puupea, tobu
thick-headed [′θikhedid] *a.* puupäine, rumal
thickish [′θikiʃ] *a.* paksuvõitu; tihedavõitu; (*ilma kohta*) veidi sombune, hägune
thickly [′θikli] *adv.* paksult; tihedalt
thickness [′θiknis] *s.* paksus; tihedus; (*supi*) sagusus; (*ilma*) sombusus, sumedus; (*hääle*) tuhm kõla, rämedus; (*millegi*) (paksus)kiht (**of**)
thickset **1.** *a.* [*pred.* ′θik′set; *atrib.* ′θikset] tihedalt istutatud; tihe; (*isiku kohta*) jässakas, töntsakas; **2.** *s.* [′θikset] *tekst.* liik tihedat inglise parhi; tihe hekk (= ~ **hedge**)
thick-skinned [′θik′skind] *a.* paksunahaline (*ka piltl.*)
thick-skulled [′θik′skʌld] *a.* paksukolbaline, paksu pealuuga; *piltl.* kõva peaga, rumal
thick-witted [′θik′witid] *a.* tuhmimõistuseline, rumal, juhm
thief [θi:f] *s.* (*pl.* **-ves** [-vz]) varas; *piibl.* röövel ◇ **thieves' Latin** varaste salakeel
thieve [θi:v] *v. i. & haruld. t.* varastama, vargil käima
thievery [′θi:vəri] *s.* varastamine, vargilkäimine; vargus
thieves [θi:vz] *vt.* **thief**
thievish [′θi:viʃ] *a.* vargusele kalduv; vargalik, vargataoline
thigh [θai] *s.* reis (reie) ◇ ~**-bone** *anat.* reieluu
thill [θil] *s.* ais, vehmer ◇ ~**-horse** aisahobune
thimble [′θimbl] *s.* sõrmkübar; *tehn.* otsak, muhv; *mer.* trossisilm, kouss ◇ ~ **knight** *Am. sl.* «nõelarüütel», rätsep
thimble-berry [′θimblberi] *s. bot.* lõhnav vaarikas
thimbleful [′θimblful] *s.* (*pl.* **-ls**) sõrmkübaratäis; *piltl.* väike klaasitäis (*napsi*)
thimblerig [′θimblrig] **1.** *s.* sõrmkübaramäng (*kolme sõrmkübaraga ja ühe herneteraga mängitav tüssamistrikk, er. laadamängu-na*); **2.** *v. t.* **(-gg-)** (osavustrikiga) tüssama
thin [θin] **1.** *a.* **(-nn-; -nness)** õhuke, õhe; peen(ike); hõre; kõhetu, kõhn, lahja; (*supi kohta*) vesine, vedel, lahja; (*hääle kohta*)

peen(ike), nõrk; **2.** *v. t. & i.* **(-nn-)** õhendama, peenendama, hõrendama; lahjendama; harvendama; õhenema, peenenema, hõrenema ◇ **as ~ as a lath** (*or* **rake, shadow**) peenike kui piitsavars; **~ beer** lahja õlu; **my hair is getting ~ on top** mu juuksed hakkavad pealael hõrenema; **a ~ house** *teatr.* vähene kuulajaskond; **to have a ~ time** *fam.* rasket aega läbi elama; **a ~ excuse** liiga läbipaistev (*või* ebausutav) ettekääne; **that is too ~** *sl.* sellest näeb igaüks läbi, seda ei usu keegi; **to ~ down** otsast peenenema; **to ~ out** (*v. t.*) hõrendama, harvendama; (*v. i.*) hõrenema, harvenema

thine [ðain] *arh., poeet.* **1.** *pron.* sinu oma(d); sinu omaksed; **2.** *poss. a.* (*tarvit. predikatiivselt*) sinu, sinu oma(d), sinu päralt; (*vokaaliga või h-ga algava sõna ees*) = **thy**; *vrd.* **thou**

thing [θiŋ] *s.* asi, ese; (*tunderõhuliselt ka*) olend; **(the ~)** õige (*või* sobiv) asi; *pl.* (isiklikud) asjad, *er.* rõivastusesemed; *pl.* asjad, asjaolud ◇ **he says and does foolish ~s** ta räägib ja teeb rumalusi; **she, poor ~, works very hard** ta vaeneke töötab väga kõvasti; **take off your ~s** võtke oma (pealis)rõivad ära; **to know a ~ or two** *fam.* elukogenud olema; **to make a good ~ of** hästi ära kasutama; **the correct (proper, only, etc.) ~ to do** õige (sobiv, ainus õige jne.) teguviis; **the ~** (*or* **the great ~**) **is to make a start** tähtis on algust teha; **not quite the ~** mitte päris õige asi *või* teguviis; **I am not the ~ today** ma ei ole täna päris terve; **not a ~** *fam.* mitte kui midagi, mitte mõhkugi; **~s political** poliitikaasjad; **to see ~s** viirastusi nägema (*ka piltl.*); **... and ~s** ... ja muid selletaolisi asju, ... ja nõnda edasi

thingamy ['θiŋəmi], **thingum(a)bob** ['θiŋəm(ə)bɔb], **thingummajig** ['θiŋəmədʒig], **thingummy** ['θiŋəmi] *s. fam.* «mis-ta-n'd-oligi» (*nimetus kellegi või millegi kohta, kelle või mille nimi on meelest läinud*)

think [θiŋk] **1.** *v. i. & t.* (*pret. & p. p.* **thought** [θɔ:t]) mõtlema; arvama; pidama (*millekski, kellekski*); **2.** *s. fam.* järelemõtlemine (*tarvit. er. väljendis* **to have a ~** järele mõtlema) ◇ **let me ~ a minute** las ma mõtlen veidi järele; **give me time to ~** andke mulle (pisut) aega mõtelda *või* mõtlemiseks; **to ~ that ...** kui mõelda, et ...; **only ~!** mõelge ometi!; **as I ~** minu arvates; **I can't ~ how you came to do it (what he wants, etc.)** ma ei suuda mõista, kuidas te sellega hakkama saite, et seda teha (mida ta tahab jne.); **he thought to deceive me** ta mõtles mind petta; **I ~ it** (*or* **it is, it to be**) **true** ma arvan, et see on õige, ma pean seda õigeks; **to ~ about** (*millegi üle*) järele mõtlema, (*midagi*) kaalutlema; **to ~ again** uuesti läbi mõtlema, taas järele kaaluma (*midagi* **on**); **to ~ aloud** valjusti mõtlema; **to ~ better of** (*midagi*) ümber mõtlema, (*millestki*) järele mõeldes loobuma; **to ~ fit** (*or* **good**) heaks arvama, suvatsema (*midagi teha* **to do**); **to ~ hard** põhjalikult järele mõtlema (*midagi* **on**); **to ~ little** (*or* **nothing**) **of doing** ilma pikema jututa tegema; **to ~ no small beer of** (*millestki, kellestki*) suurt lugu pidama, (*millelegi, kellelegi*) uhke olema; **to ~ of** (*millelegi, kellelegi, millestki, kellestki*) mõtlema, (*midagi*) järele mõtlema; **to ~ of doing** teha mõtlema *või* kavatsema; **to ~ on** *er. Am.* (*millegi üle*) järele mõtlema; **to ~ out** põhjalikult (*või* lõpuni) läbi mõtlema, välja mõtlema; **to ~ over** uuesti järele mõtlema, uuesti järele kaaluma; **to ~ twice** mitu korda (enne otsuse langetamist) läbi mõtlema, kõhklema, kõhelema; **to ~ up** *er. Am., fam.* välja mõtlema *või* nuputama; leiutama; **he went home and had a good ~** *fam.* ta läks koju ja mõtles hästi järele

thinkable ['θiŋkəbl] *a.* mõeldav

thinker ['θiŋkə] *s.* mõtleja, *er.* mõttetark, filosoof

thinking ['θiŋkiŋ] **1.** *a.* mõtlev, *er.* iseseisvalt mõtlev; **2.** *s.* mõtlemine; arvamus ◇ **all ~ men** kõik vähegi iseseisvalt mõtlevad inimesed; **to my ~** minu arvates

thinner ['θinə] *s.* vedeldi (*vedeldav aine*)

thinnish ['θiniʃ] *a.* õhukese- (*või* peenikese-, hõreda- *jne.*) võitu (*vt.* **thin**)

thin-skinned ['θin'skind] *a.* õhukesenahaline; *piltl.* tundlik, hell

thio- ['θaio(u)] *ühendeis, keem.* tio-

thio-acid ['θaio(u)æsid] *s. keem.* tiohape

thiocyanate ['θaio(u)'saiən(e)it] *s. keem.* tiotsüanaat

thiocyanic [θaio(u)sai'ænik] *a. keem.* tiotsüaan- ◇ **~ acid** tiotsüaanhape

thiokol, *ka* T- ['θaiəkɔl, -koul] *s. farm., tehn.* tiokool

thiosulphate, -sulf- ['θaio(u)'sʌlf(e)it] *s. keem.* tiosulfaat ◇ **~ of soda** naatriumtiosulfaat

third [θə:d] **1.** *a.* kolmas; **2.** *s.* kolmandik; *muus.* terts ◇ **~ degree** *Am.* «kolmas kraad», vangistatu pinnimine (*või* piinamine) politsei poolt; **~ party** *jur.* kolmas (mitteasjaosaline) isik; **~ person** kolmas isik; *lgv.* kolmas pööre

thirdly ['θə:dli] *adv.* kolmandaks, kolmandana

third-rate ['θə:d'reit] *a.* kolmandajärguline; alaväärtuslik, vilets

thirst [θə:st] **1.** *s.* janu (*ka piltl.; millegi järele* **for, of**); **2.** *v. i.* janu(ne)ma (*millegi järele* **for, after**) ◇ **to have a ~** *fam.* juua tahtma

thirsty ['θə:sti] *a.* **(-ier, -iest; -ily, -iness)** janune, janunev, januv (*ka piltl.; millegi järele* **for**); kuiv, põuane, põudne; (töö kohta) janu tekitav ◇ **I am** (*or* **feel**) **~** mul on janu

thirteen ['θə:'ti:n] *a. & s.* kolmteist(kümmend)

thirteenth ['θə:'ti:nθ] **1.** *a.* kolmeteistkümnes; **2.** *s.* kolmeteistkümnendik ◇ **~ juryman** *Am. sl.* eelarvamustega (*või* erapoolik) kohtunik

thirtieth ['θə:tiiθ] **1.** *a.* kolmekümnes; **2.** *s.* kolmekümnendik

thirty ['θə:ti] *a. & s.* kolmkümmend ◇ **the T-Years' War** *aj.* Kolmekümneaastane sõda; **the -ties** kolmekümnendad aastad

thirty-twomo, 32mo [θə:ti'tu:mou] *s. bibl.* kolmekümnekahendikkaust

this [ðis] **1.** *a. & demonstratiivne pron.* (*pl.* **these** [ði:z]) see; **2.** *adv. fam.* nii, sedavõrd (*vrd.* **that 3.**) ◇ **~ book** see raamat; **~ country** meie maa; **~ day** täna; **these times** praegune aeg; **answer me ~** vasta mulle sellele (küsimusele); **who are these?** kes need on?; **long before ~** kaua (*või* ammu) enne praegust aega; **like ~** sedaviisi, niiviisi; **~, that, and the other** kõiksuguseid asju; **~ much** niipalju, niivõrd; **it's ~ simple** see on nii lihtne

Thisbe ['θizbi] *pn.*

thistle ['θisl] *s. bot.* karuohakas (*Šoti rahvusembleem*); (*üldistavalt*) ohakas ◇ **Order of the T-** Karuohakaordu (*Šoti rüütliordu*); **blessed ~** kibeohakas; **bull ~** *Am.* tuliohakas; **corn** (*or* **creeping**, *Am.* **Canada**) **~** põldohakas; **cotton ~** kroonohakas; **globe ~** mesiohakas; **holy ~** kibeohakas; maarjaohakas; **milk ~** piimohakas; *ka* maarjaohakas; **Scotch ~** kroonohakas; **~ butterfly** *zool.* ohakaliblikas

thistledown ['θisldaun] *s.* ohakavill ◇ **as light as ~** kerge kui udusulg

thistle-finch ['θislfin(t)ʃ] *s. zool.* ohakalind

thistly ['θisli] *a.* ohakane, täis ohakaid

thither ['ðiðə] *adv. arh.* tänna, sinna kohta ◇ **hither and ~** sinna-tänna

tho(') [ðou] = **though**

thole [θoul] *s.* (*paadi*) tull, aerutugi (*ka* **~-pin**)

Thomas ['tɔməs] *pn.* Toomas ◇ **Doubting ~** uskmatu Toomas

Thompson ['tɔm(p)sn] *pn.*

Thomson ['tɔmsn] *pn.*

thong [θɔŋ] *s.* nahkrihm; piitsarihm, nahast (piitsa)piug

Thor [θɔ:] *s. müt.* Thor (*skandinaavia piksejumal*)

thoracic [θo'ræsik] *a. anat., zool.* rindmiku-, rindkere-, tooraksi- ◇ **~ cavity** *anat.* rinnaõõs, rindkereõõs

thorax ['θɔ:ræks] *s. anat., zool.* rindmik, rindkere, tooraks

Thoreau ['θɔ:rou] *pn.*

thoria ['θɔ:riə] *s. keem., tehn.* toorium(di)oksiid (= **thorium oxide, thorium dioxide**)

thorite ['θɔ:rait] *s. min.* toriit

thorium ['θɔ:riəm] *s. keem.* toorium (*sümbol* **Th**) ◇ **~ oxide** toorium(di)oksiid

thorn [θɔ:n] *s.* okas, oga; astel; torkpõõsas, *er.* viirpuu (= **haw ~, white ~**) *või* laukapuu (= **black ~**); *lgv.* vana-inglise ruunitäht (*vastab praegusele th-le*) ◇ **a ~ in one's side** (*or* **in the flesh**) okas silmas, alaline pahandus; **to be on ~s** nagu nõeltel istuma

thorn-apple ['θɔ:næpl] *s. bot.* ogaõun

thornback ['θɔ:nbæk] *s. zool.* ogarai; *ka* ämblikkrabi (= **spider crab**)
thorn-bush ['θɔ:nbuʃ] *s.* torkpõõsas (*viirpuu, laukapuu, kibuvits jms.*)
Thorndike ['θɔ:ndaik] *pn.*
Thorn(e)ycroft ['θɔ:nikrɔ(:)ft] *pn.*
Thornhill ['θɔ:nhil] *pn.*
Thornton ['θɔ:ntən] *pn.*
thorny ['θɔ:ni] *a.* **(-ier, -iest; -ily, -iness)** okkaline, ogaline; astlaline; torkpõõsastesse kasvanud; *piltl.* vaevaline, raske
thorough, *Am. ka* **thoro** ['θʌrə] **1.** *a.* põhjalik, täielik; läbine, läbini(sti); **2.** *adv. & prep. arh.* läbi (= **through**) ◇ **his knowledge of English is not very** ~ ta inglise keele oskus ei ole kuigi põhjalik *või* täielik; **I gave my room a** ~ **cleaning** ma puhastasin oma tuba (õige) põhjalikult; **a** ~ **scoundrel** läbini(sti) kaabakas, läbi ja läbi kaabakas
thorough-bass ['θʌrə'beis] *s. muus.* generaalbass, nummerdatud bass; *haruld. ka* harmooniaõpetus
thoroughbred ['θʌrəbred] **1.** *a.* täisverd, täisvereline, puhastverd, puhtavereline (*ka piltl.*); **2.** *s.* puhastverd loom, *er.* täisverd hobune; hästikasvatatud isik
thoroughfare ['θʌrəfɛə] *s.* läbikäik, -sõit, -sõidukoht; läbikäigu- *või* läbisõiduõigus; elava liiklusega tänav, peatänav; ◇ **no** ~ läbikäik (*või* -sõit) keelatud
thoroughgoing ['θʌrəgo(u)iŋ] *a.* põhjalik
thoroughly ['θʌrəli] *adv.* läbini, läbinisti, põhjalikult, täielikult, läbi ja läbi
thoroughness ['θʌrənis] *s.* põhjalikkus, täielikkus
thoroughpaced ['θʌrəpeist] *a.* (*hobuse kohta*) hästi väljaõpetatud; *piltl.* hästikogenud, vilunud ◇ **a** ~ **liar** vilunud luiskaja
thoroughwax ['θʌrəwæks] *s. bot.* jänesekõrv, *er.* ümaralehine jänesekõrv (= **hare's-ear**)
thorp [θɔ:p] *s. arh.* küla (*esineb paljude kohanimede lõpuna*)
Thorpe [θɔ:p] *pn.*
Thos. *lüh.* = **Thomas**
those [ðouz] *vt.* **that**
thou [ðau] *pron. arh., poeet.* (*objektikääne* **thee** [ði:], *possessiiv* **thy** [ðai]) sina, sa (*tavalises keeles asendatakse sõnaga* **you**)
◇ ~ **shalt not** ... *piibl.* sa ei pea mitte ...
though [ðou] **1.** *adv.* ometi(gi), siiski, aga (*tarvit. lause lõpul või keskel ja enamasti muust lauseosast komaga lahutatult*); **2.** *konj.* ehkki, ehk küll, kuigi, olgugi et (= **although**) ◇ **it was quite true,** ~ ometigi oli see täiesti õige; **the grapes,** ~**, may be sour** viinamarjad aga võivad ehk hapud olla; **he didn't come,** ~ **he had promised he would** ta ei tulnud, kuigi oli lubanud tulla; **as** ~ just nagu (= **as if**); **even** ~ isegi kui; **what** ~ ...**?** mis sellest, kui ...?
thought I [θɔ:t] *pret. & p. p., vt.* **think**
thought II [θɔ:t] *s.* mõte; mõtlemine; mõtisklus, mõtiskelu; järelemõtlemine, -kaalumine; hool, hoolitsus; (**a** ~) *fam.* (*tarvit. adverbina*) natuke, pisut, tsipake ◇ **his one** ~ **is** ... ta ainsaks mõtteks on ...; **(lost) in** ~ mõtteisse (*või* mõtisklusse) vajunud; **after much (without a moment's)** ~ pärast pikka järelemõtlemist (silmapilkugi järele mõtlemata); **to give** ~ **to** (*millegi üle*) järele mõtlema; **I didn't give it a** ~ ma ei mõelnudki sellele; **to take** ~ järele mõtlema, hoolt kandma (*millegi eest* **for**); **he has no** ~ **(has had** ~**s) of resigning** tal ei ole mõtetki (ta on mõelnud) kohast loobuda; **to collect** (*or* **compose) one's** ~**s** mõtteid koguma, ennast kokku võtma; **to read smb.'s** ~**s** kellegi mõtteid lugema; **on second** ~**s** pärast (veelkordset) järelemõtlemist; **second** ~**s are best** *vanas.* veelkord mõeldud, hästi mõeldud; **quick as** ~ välkkiire; **hold your head a** ~ **higher, please** palun hoidke oma pead veidi kõrgemal; **a** ~ **too sweet** natuke ülearu magus
thoughtful ['θɔ:tf(u)l] *a.* **(-lly)** mõtlik; mõtte(ri)kas; järelemõtlik, hoolitsev, hooliv (*kellestki* **of**)
thoughtless ['θɔ:tlis] *a.* mõtlematu; järelemõtlematu, hoolimatu (*kellegi vastu* **of**)
thought-reading ['θɔ:tri:diŋ] *s.* mõtetelugemine
thought-transference ['θɔ:t'trænsfərəns] *s.* mõtete ülekand(u)mine, telepaatia
thousand ['θauz(ə)nd] *s. & a.* tuhat ◇ **a** (*or* **one)** ~ **men** tuhat meest; **two (three, several, etc.)** ~ **men** kaks (kolm, mitu jne.) tuhat meest; ~**s of men** tuhandeid mehi; **one**

in a ~ üks tuhande hulgast; **a** ~ **thanks (pardons, etc.)** tuhat tänu (vabandust jne.); **a** ~ **and one details** loendamatuid üksikasju
thousandfold ['θauz(ə)ndfould] **1.** *a.* tuhandekordne; **2.** *adv.* tuhandekordselt
thousandth ['θauz(ə)ndθ] **1.** *a.* tuhandes; **2.** *s.* tuhandik
Thrace [θreis] *pn.* Traakia
thraldom ['θrɔ:ldəm] *s. ret., poeet.* orjus, orjapõli, orjastus
thrall [θrɔ:l] *s. ret., poeet.* ori, pärisori; *aj.* trääl; orjus, orjapõli; ◇ **in** ~ orjuses; **in** ~ **to** (*kellegi*) orjuses, võimuses (*ka piltl.*)
thrash [θræʃ] *v. t. & i.* (*vilja*) peksma (= **thresh**); hudima, hutjama, peksma, kolkima, peksa andma, nahutama; *fam.* lööma (*võitluses, võistluses*)
thrasher I ['θræʃə] *s.* peksja; (rehe)peksumasin (= **thresher**); *zool.* rebashai (= ~**-fish,** ~**-shark**)
thrasher II ['θræʃə] *s. Am.* pilalind (*rästataoline värvuline*)
thrashing ['θræʃiŋ] *s.* peksmine, nahutamine, naha- *e.* keretäis; *vrd.* **threshing** ◇ **to give smb. a** ~ kedagi läbi peksma
thrasonical [θrei'sɔnik(ə)l, θrə's-] *a. lit.* kemplev, (vahvusega) suurustlev, hooplev
thread [θred] **1.** *s.* niit, lõng (*ka piltl.*); *tehn.* (kruvi)keere, keermestik, keermestus, vint; *el.* (*juhtme*) soon; *pl. Am. sl.* hilbud, rõivad; **2.** *v. t.* (*nõelale*) niiti taha ajama; (*helmeid jms.*) niidi otsa lükkima; *tehn.* keerme(s)tama, keeret (*või* keermeid) lõikama; (*rägastikust, rahvahulgast jms.*) loogeldes läbi tungima ◇ **to cut smb.'s mortal** ~ kellegi elulõnga katkestama; **hanging by a** ~ juuksekarva otsas rippuv; **she has** ~**s of silver in her hair** tal on juba hõbehalle juukseid peas; **he quite lost the** ~ **of his argument** ta kaotas sootuks oma arutluste lõnga; ~ **of life** elulõng; **to** ~ **one's way** endale loogeldes teed otsima
threadbare ['θredbɛə] *a.* nähtavale kulunud lõimelõngadega, vile, (lõimeni) kulunud, ärakantud (*riide kohta*); *piltl.* kulunud
thread-mark ['θredmɑ:k] *s.* (peen loogeline) vesimärk (*näit. rahapaberil*)
thread-needle ['θred'ni:dl] *s.* ülestõstetud ühendatud kätepaaride alt läbipugemine (*ringmängus või tantsus*)
Threadneedle Street ['θredni:dl 'stri:t] *pn.* (*tänav Londonis, Inglise Panga asukoht*) ◇ **the Old Lady of** ~ Inglise Pank (= **the Bank of England**)
threadworm ['θredwə:m] *s. zool.* niituss; *ka* naaskelsaba, maatuss (= **pinworm**)
thready ['θredi] *a.* niitjas, niidi- *või* lõngataoline; peenike, nõrk
threat [θret] *s.* ähvardus; ähvardav (häda)oht ◇ **there is a** ~ **of rain** ähvardab vihma tulla; **a** ~ **to peace** oht rahule
threaten ['θretn] *v. t. & i.* ähvardama (*millegagi* **with**; *midagi teha* **to do**)
three [θri:] *a. & s.* kolm ◇ **the** ~ **R's** lugemine, kirjutamine ning arvutamine (= **reading, writing, arithmetic,** *alghariduse miinimumina*); ~ **times** ~ **(cheers)** kolmekordne hurraahüüe kolm korda korratuna
three-cornered ['θri:'kɔ:nəd] *a.* kolmnurkne; (*mängu, võistluse jms. kohta*) kolme osavõtjaga
three-decker ['θri:'dekə] *s.* kolmetekiline (laev); (vanaaegne) kolmekordne kantsel; *Am.* kolmekihiline võileib; kolmeköiteline romaan
three-dimensional ['θri:di'menʃənəl] *a.* kolmedimensiooniline, -mõõtmeline ◇ ~ **film** *kino* stereoskoopiline film, stereofilm
threefold ['θri:'fould] **1.** *a.* kolmekordne; **2.** *adv.* kolmekordselt
three-handed ['θri:'hændid] *a.* (*kaardimängu kohta*) kolmekäeline, kolmele isikule määratud
three-ha'pence, -halfpence [θri:'heipəns] *s.* poolteist (Inglise) penni (*ka vanaaegne hõbemünt selles väärtuses*)
three-legged ['θri:'legd] *a.* kolmejalgne (*näit. laua või istme kohta*) ◇ ~ **race** *sport* paarisvõidujooks, kus igal paaril on kõrvuasetsevad jalad kokku seotud
three-masted ['θri:'mɑ:stid] *a. mer.* kolmemastiline
three-master ['θri:'mɑ:stə] *s. mer.* kolmemastiline (laev)
threepence ['θrepəns, 'θrip-, 'θrup-] *s.* kolm (Inglise) penni; kolmepennine münt
threepenny ['θrepəni, 'θrip-] *a.* kolmepenni-

ne; *piltl.* odav, väärtusetu ◇ ~ **bit** (*or* **piece**) kolmepennine (Inglise) hõbemünt

three-per-cent [ˈθri:pəˈsent] **1.** *a.* kolmeprotsendiline; **2.** *s. pl.* kolmeprotsendilised (Inglise) riigilaenupaberid

three-ply [ˈθri:ˈplai] **1.** *a.* kolmekordne, -kihiline, -paksuseline; kolmekeermeline; **2.** *s.* kolmekihiline vineer (= ~ **wood**; *vrd.* **plywood**)

three-quarter [ˈθri:ˈkwɔ:tə] **1.** *a.* kolmveerandi(li)ne, kolmveerand-; (*portree kohta*) kolmveerandit kehapikkust (*või* nägu) poolprofiilis kujutav; **2.** *s. sport* poolkaitsja ja kaitsja vahel asetsev mängija (*ragbis*) ◇ ~ **column** *arhit.* kolmveerandsammas

threescore [ˈθri:ˈskɔ:] *a. & s.* kuuskümmend (*tarvit. er. vanusest rääkides*) ◇ ~ **and ten** seitsekümmend (aastat), tavaline inimese eluiga (*piibli järgi*)

threesome [ˈθri:səm] **1.** *a.* kolmest koosnev, kolmekordne; **2.** *s.* (*golfis*) mäng kolme isiku vahel (*kusjuures üks mängib kahe vastu*)

three-square [ˈθri:skweə] *a.* kolmekandiline, kolmkant- ◇ ~ **file** *tehn.* kolmkantviil

three-wheeler [ˈθri:ˈwi:lə] *s.* kolmerattaline sõiduk

threnode [ˈθri:noud, ˈθren-] = *järgm.*

threnody [ˈθri:nədi, ˈθren-] *s.* kaebelaul, *er.* (antiikaegne) matuselaul

thresh [θreʃ] *v. t. & i.* (*vilja*) peksma, reht(e)peksma; nagu koodiga peksma, taguma; *vrd.* **thrash** ◇ **to** ~ **out a question** küsimust hästi läbi sõeluma

thresher [ˈθreʃə] *s.* rehepeksja; (rehe)peksumasin; *vrd.* **thrasher** I

threshing [ˈθreʃiŋ] *s.* vilja-*le.* rehepeksmine ◇ ~**-floor** rehepõrand, -alune; ~**-machine** rehepeksumasin

threshold [ˈθreʃould] *s.* lävi, künnis (*ka piltl.*) ◇ **to cross smb.'s** ~ üle kellegi läve astuma; **on the** ~ **of** (*millegi*) lävel; ~ **value** *füsiol.* läviväärtus, ärrituslävi

threw [θru:] *vt.* **throw**

thrice [θrais] *adv. lit.* kolm korda (= **three times**); (*ühendeis*) kolmekordselt; *piltl.* ülimal määral, üli- ◇ ~ **happy** üliõnnelik

thrift [θrift] *s.* kokkuhoid(likkus); *bot.* merikann (= **sea-pink**)

thriftless [ˈθriftlis] *a.* raiskav, pillav

thrifty [ˈθrifti] *a.* (**-ier, -iest; -ily, -iness**) kokkuhoidlik; *er. Am.* hästi edenev, laabuv; *mets.* jõudsalt kasvav (*puu kohta*)

thrill [θri:l] **1.** *s.* tundevärin, -võbin; erutus*või* põnevushoog; *sl.* põnevusjutt (= **thriller**); **2.** *v. i. & t.* (*tundeliigutusest*) värisema (*millegi pärast* **with**); (*kelleski*) tundevärinaid (*või* põnevust) tekitama, (*kedagi*) haarama, erutama; (*tundevärinana*) tuikama (**along, in, through, over, etc.**)

thriller [ˈθrilə] *s. er.* põnevusjutt, -romaan, -näidend, -film; midagi meelihaaravat

thrips [θrips] *s. zool.* ripstiib(lane) (*putukas*) ◇ **corn** ~ timutiripslane; **onion** ~ tubakaripslane

thrive [θraiv] *v. i.* (*pret.* **throve** [θrouv], **-ed**; *p. p.* **thriven** [ˈθrivn], **-ed**) hästi edenema, laabuma; õnnelikult elama; (*taime kohta*) jõudsalt kasvama

thro' [θru:] *Am.* = **through**

throat [θrout] *s.* kõri; kurk (-rgu); neel; lõõr, kitsas avaus *või* läbikäik, ahend, kitsend ◇ **to take by the** ~ kõrist kinni haarama; **to spring at the** ~ **of** (*kellegi*) kõri kallale hüppama; **to cut the** ~ **of** (*kellegi*) kõri maha lõikama (*ka piltl.*); **to pour down one's** ~ kõrist alla kallama; **full to the** ~ kõrini täis; **to thrust** (*or* **force**) **smth. down smb.'s** ~ *piltl.* midagi kellelegi vägisi peale sundima; **to clear one's** ~ (enne kõnelema hakkamist) köhatama, häält puhtaks köhatama; **to lie in smb.'s** ~ kellelegi suudsilmad täis valetama; **to give smb. the lie in his** ~ kedagi häbematus vales paljastama; **it sticks in my** ~ see ei lähe mul kõrist alla (*ka piltl.*); **a** ~ **of brass** «vaskne kõri», vali hääl; **sore** ~ valus kurk, kurguvalu

throaty [ˈθrouti] *a.* (**-ier, -iest; -ily, -iness**) kurgu-, kurgukõlaline (*hääle kohta*)

throb [θrɔb] **1.** *v. i.* (**-bb-**) tuksuma, tukslema, põksuma; tuikama ◇ **to** ~ **with pain** valusalt tuikama, kirvendama; **2.** *s.* tukse, tukslus, põks(atus); tuige

throe [θrou] *s. haril. pl.* valuhoog; *er. pl.* tuhud, sünnitusvalud (*ka piltl.*)

Throgmorton [θrɔgˈmɔ:tn] *pn.* ◇ ~ **Street** tänav Londonis, börsi (**Stock Exchange**) asukoht

thrombin [ˈθrɔmbin] *s. füsiol., keem.* trombiin

thrombocyte [ˈθrɔmbo(u)sait] *s. anat.* trombotsüüt, vereliistak

thrombosis [θrɔmˈbousis] *s. med.* tromboos

thrombus [ˈθrɔmbəs] *s.* (*pl.* **-bi** [-bai]) *med.* tromb, hüüvis

throne [θroun] **1.** *s.* troon; **2.** *v. t. poeet.* troonile asetama (= **enthrone**) ◇ **to come to** (*or* **mount**) **the** ~ troonile astuma; ~ **of grace** *kunst* armutroon

throng [θrɔŋ] **1.** *s.* tunglus, rahvatung; rüsin; **2.** *v. i. & t.* tunglema; rüsima; kubisema (*millestki, kellestki* **with**); tungeldes täitma

throstle [ˈθrɔsl] *s. poeet.* rästas, *er.* laulurästas (= **song-thrush**); *tehn.* kammlõngaketrusmasin

throttle [ˈθrɔtl] **1.** *v. t.* kägistama; *tehn.* drosseldama; **2.** *s.* kõri; hingetoru, -kõri (= **throat**); *tehn.* drossel, ahendusklapp ◇ **to** ~ **down** *tehn.* gaasi vähendama; **at full** ~ täie gaasiga

through [θru:] **1.** *prep.* (*millestki*) läbi *või* läbi (*millegi*); (*millegi, kellegi*) läbi, kaudu, tõttu; **2.** *adv.* läbi; **3.** *a. atrib.* läbiv, läbi-; otse(ühendus)-; *pred., Am.* lõpetanud, lõpule jõudnud (*millegagi* **with**) ◇ **we drove** ~ **a forest** me sõitsime läbi metsa *või* metsast läbi; **all** ~ **the night** kogu öö läbi; **to go** ~ **a crisis** kriisi läbi tegema *või* elama; **we lost the game** ~ **you** me kaotasime mängu teie tõttu; **he made this mistake** ~ **carelessness** ta tegi selle vea hooletusest; **we talked** ~ **an interpreter** me vestlesime tõlgi kaudu *või* abil; **to read a book** ~ raamatut läbi lugema; **he is wet** ~ ta on läbimärg; **is he** ~**?** kas ta sai (eksamil) läbi?; **to get** ~ (*telefonil*) ühendust saama (*kellegagi* **to**); **to put** ~ (*telefonil*) ühendust andma (*kellegagi* **to**); **a** ~ **train** (**carriage, etc.**) otserong (-vagun jne.); ~ **passage** läbikäik; ~ **street** läbisõidutänav; **no** ~ **road!** umbtee!, umbtänav!; **I am** ~ **with politics** *Am.* ma olen poliitikaga läbi, ma ei tegele enam poliitikaga; **I am** ~ **with my work** *Am.* mu töö on lõpetatud

throughly [ˈθru:li] *adv. arh., er. piibl.* = **thoroughly**

throughout [θru(:)ˈaut] **1.** *adv.* läbi ja läbi, läbini, kõigis osades, igas suhtes; **2.** *prep.* läbi kogu (*millegi*), kõikjal (*millegi*) piirides *või* kestel ◇ **this apple is rotten** ~ see õun on läbini mäda; **today has been fine** ~ täna on kogu päev ilus ilm olnud; ~ **England** igas Inglismaa osas, kogu Inglismaal; ~ **the 19th century** kogu XIX saj. kestel

through-put [ˈθru:put] *s. tehn.* läbilaskevõime, läbilaskvus

throughway [ˈθru:wei] *s. er. Am.* (*läbisõiduks määratud*) kiirsõidutee

throve [θrouv] *vt.* **thrive**

throw [θrou] **1.** *v. t. & i.* (*pret.* **threw** [θru:], *p. p.* **thrown** [θroun]) viskama; heitma; paiskama; pilduma, loopima; (*kiudu, er. siidi*) lõngaks keerutama, ketrama *või* korrutama; (*savinõu*) (pottsepa)kedral vormima; (*kodulooma kohta*) poegima, sünnitama; **2.** *s.* vise; heide, heit ◇ **she threw her eyes to the ground** ta pööras silmad maha; **to** ~ **a glance at** (*millelegi*) pilku heitma; **to** ~ **a party** (**a dance**) *sl.* peoõhtut (tantsupidu) korraldama; **to** ~ **a fit** *sl.* nutukrampidesse (*või* hüsteerikasse) sattuma (*er. teeseldes*); **to** ~ **about** (*v. t.*) sinnatänna loopima; (*v. i.*) visklema, viseldes (*või* rahutult) otsima (*midagi* **for**); **to** ~ **aside** kõrvale heitma; **to** ~ **oneself at smb.** kellegi kallale viskuma *või* sööstma; kellelegi ennast peale sundima; **to** ~ **oneself (one's daughter) at the head of** ennast (oma tütart) (*kellelegi*) naiseks pakkuma; **to** ~ **away** ära viskama, kõrvale heitma, kasutamata jätma, raiskama (*kellegi või millegi peale* **upon**); **to** ~ **back** (*v. t.*) tagasi viskama; (*v. i.*) *biol.* esivanemate omadusi taasilmutama, atavismi osutama (*vt.* ~**-back**); **to** ~ **down** maha viskama; ümber paiskama; *Am.* tagasi lükkama; **to** ~ **in** peale(kauba) andma, juurde lisama; (*märkust*) vahele pistma; **to** ~ **in one's hand** (*kaarte lauale visates*) mängust loobuma (*ka piltl.*); **to** ~ **in one's lot** (*Am.* **to** ~ **in**) **with** (*kellegi*) saatust vabatahtlikult jagama; **to** ~ **into confusion** segadusse paiskama; **to** ~ **into the street** tänavale viskama (*ka piltl.*); **to** ~ **off** ära viskama, kõrvale heitma; (*millestki*) vabanema; kiiruga koostama, *er.* paberile viskama; **to** ~ **oneself on** (*or* **upon**) **smb.'s mercy** ennast kellegi halastuse hoolde jätma; **to** ~ **open** lahti paiskama, kõigile (*või kellelegi* **to**) kättesaadavaks tegema; **to** ~ **out** välja

viskama *või* heitma; (*mõtet, ettepanekut*) katseks väljendama *või* esitama; (*sõjaväelist eelpõsti*) välja saatma; (*kõrvalehitist*) majale juurde ehitama; (*kriketimängus või pesapallis kaitsjat*) mängust välja lööma; (*kõnelejat vahelesegamistega*) segadusse viima; **to ~ out one's chest** (*or* **to ~ a chest**) *sl.* rinda (uhkeldades) ette ajama, uhkeldama; **to ~ over** kõrvale heitma, maha jätma, (*millestki, kellestki*) loobuma; **to ~ overboard** üle parda heitma (*ka piltl.*); **to ~ stones at** (*kellegi pihta*) kive pilduma (*ka piltl.*); **to ~ up** üles viskama; esile tooma; oksendama; (*millestki*) loobuma; **to ~ up one's heel taps** (*or* **toe-nails**) *Am. sl.* oksendama; **to ~ up the sponge** *Am. sl.* ennast võidetuks tunnistama, alla andma; **at a stone's ~** kiviviske kaugusel (*millestki* **from**), üsna lähedal

throwaway ['θrouəwei] *s. Am. fam.* (hinnata väljajagatav) reklaambrošüür *või* -leht

throw-back ['θroubæk] *s.* tagasilangus; *er.* esivanemate omaduste taasilmumine järglastel, atavism

thrower ['θrouə] *s.* viskaja, heitja; pilduja, loopija

thrown [θroun] *vt.* **throw**

thru [θru:] *Am.* = **through**

thrum I [θrʌm] *s.* (kanga ots)narmas; narmastik, narmasääris

thrum II [θrʌm] **1.** *v. t. & i.* **(-mm-)** klimberdama, põnistama, tinistama, plõksutama; põnisema, tinisema, plõnksuma; **2.** *s.* klimberdus, põnistus, tinistus, plõnksutus

thrush I [θrʌʃ] *s.* rästas, *er.* laulurästas (= **song-~**) ◇ **mistletoe ~** (*or* **missel-~**) hoburästas (= **missel**)

thrush II [θrʌʃ] *s. med.* suuvalge, soor (*teatav suuhaigus*); kiilumädanik (*teatav kabjahaigus*)

thrust [θrʌst] **1.** *v. t. & i.* (*pret. & p. p.* ~) pistma, torkama (*millessegi* **into**; *läbi* **through**); *lit.* tõukama (= **push**); (*kellelegi*) peale sundima (**upon**); peale suruma; **2.** *s.* piste, torge; *lit.* tõuge (= **push**); *mil.* tugev surve, pealesurumine; *geol.* pealenihe; *tehn.* telgkoormus ◇ **to ~ oneself forward** ette trügima; **a home ~** tabav (vehklemis)torge; *piltl.* valusalt tabav märkus

thruster ['θrʌstə] *s.* pistja, torkaja; tõukaja; *er.* (*jahimeeste sl.*) hoolimatult ettetükkiv kütt (*rebasejahil*); hoolimatu ettetrügija, jõhker tegelinski

Thucydides [θju(:)'sididi:z] *pn.* Thukydides

thud [θʌd] **1.** *s.* müdin, müts(atus); tümin; **2.** *v. i.* **(-dd-)** müdisema, mütsuma; tümisema

thug [θʌg] *s. aj.* thag (*teatava usulis-fanaatilise mõrvariteühingu liige Indias*), röövel-kägistaja; *er. Am.* kõrilõikaja

thuggee [θʌ'gi:], **thuggery** ['θʌgəri], **thuggism** ['θʌgizm] *s. aj.* thagism, (röövimine ning) kägistamine

thuja ['θju:dʒə] *s. bot.* elupuu (= **arbor vitae**)

Thule ['θju:li(:)] *pn.*

thulia ['θju:liə] *s. keem.* tuuliumoksiid

thulium ['θju:liəm] *s. keem.* tuulium (*sümbol* **Tm**)

thumb [θʌm] **1.** *s.* pöial; **2.** *v. t.* (*raamatut, dokumenti jms.*) sõrmejälgedega määrima *või* hoolimatu lehitsemisega rikkuma; (pöidlaga) sõrmitsema, lehitsema ◇ **under smb.'s ~** kellegi päka all *või* võimuses; **his fingers are all ~s** ta on väga kohmakas; **(put your) ~s up!** *sl.* ära nukrutse!; **to ~ one's nose at** (*kellelegi*) pikka nina näitama; **to ~ a ride** (*or* **lift**) *fam. er. Am.* (pöialt tõstes) möödasõitvalt autojuhilt (kaasa)sõitu paluma, «hääletama»

thumb-index ['θʌmindeks] *s.* tähtindeks (*raamatu, er. teatmeteose esiserval*)

thumb-mark ['θʌmmɑ:k] *s.* pöidla- *või* sõrmejälg (*raamatus, dokumendil*)

thumb-nail ['θʌmneil] *s.* pöidlaküüs; *Am. sl.* dollar; *atrib.* pöidlaküüne-suurune, väike ◇ **a ~ sketch** väike visand *või* pilt, visandlik kirjeldus

thumb-nut ['θʌmnʌt] *s. tehn.* tiibmutter

thumb-print ['θʌmprint] *s.* pöidlajälg (*isiku kindlakstegemise vahendina*); *vrd.* **fingerprint**

thumbscrew ['θʌmskru:] *s. aj.* pöidlakruvi (*vanaaegne piinariist*); *tehn.* tiib(pea)kruvi

thumb-tack ['θʌmtæk] *s. er. Am.* rõhknael, knopka, nõpsik (= **drawing-pin**)

thump [θʌmp] **1.** *v. t. & i.* kolksutama, kolkima, mütsutama, mütsudes taguma; põntsatama; kõlksutama; **2.** *s.* kõlks(atus), müts(atus); põntsakas, sumakas; *pl. Am. sl.* südamekloppimine ◇ **to ~ the cushion** (*or* **the pulpit**) rusikatega vastu kantslit taguma (*jutlustaja kohta*)

thumper ['θʌmpə] *s. sl.* kolakas, mürakas; midagi suurt; jultunud vale

thumping ['θʌmpiŋ] *a. sl.* päratu suur, tohutu (*näit.* **a ~ majority, lie, etc.**)

thunder ['θʌndə] **1.** *s.* kõu, piksemürin, müristamine; kõmin, mürin; *pl. poeet.* piksenooled; *pl. piltl.* kärkimised, ähvardused; **2.** *v. i. & t.* müristama (*ka piltl.*); kõmisema; kõuehäälel väljendama (**out**), ägedalt (*või* ähvardavalt) rääkima (*millegi vastu* **against**) ◇ **clap** (*or* **peal**) **of ~** kõuekärgatus, pikseraksatus; **to steal smb.'s ~** kellegi kavatsetud rabavat efekti nurja ajama, ise sellega ette jõudes; **it ~s** müristab; **to ~ out one's indignation** oma pahameelt välja müristama

thunderbolt ['θʌndəboult] *s.* piksenool (*ka piltl.*)

thunderclap ['θʌndəklæp] *s.* kõuekärgatus, -raksatus, pikselöök (*ka piltl.*)

thundercloud ['θʌndəklaud] *s.* äikesepilv

thunderer ['θʌndərə] *s.* müristaja; *er.* **(the T-)** piksejumal, Jupiter

thundering ['θʌndəriŋ] **1.** *a.* müristav, müriSev; *sl.* kole(tu) suur, tohutu; **2.** *adv. sl.* üliväga

thunderous ['θʌnd(ə)rəs] *a.* müriSev; kõueline, kõuehäälne

thunderstorm ['θʌndəstɔ:m] *s.* äike, äikeseilm; pikne

thunderstruck ['θʌndəstrʌk] *a.* (nagu) piksest rabatud, äärmiselt hämmeldunud, jahmunud

thundery ['θʌndəri] *a.* äikese(li)ne, piksene, äikese-eelselt lämmatav (*ilma kohta*)

Thur. *lüh.* = **Thursday**

thurible ['θjuəribl] *s. kirik.* suitsutusastja, viirukipann (= **censer**)

Thuringia [θjuə'rindʒiə] *pn.* Tüüringi

Thurlow ['θə:lou] *pn.*

Thurs. *lüh.* = *järgm.*

Thursday ['θə:zdi] *s.* neljapäev

Thurso ['θə:sou] *pn.*

Thurston ['θə:st(ə)n] *pn.*

thus [ðʌs] *adv.* nõnda, nii; nõndaviisi, niiviisi; niisiis, järelikult ◇ **~ far** siiani, siiamaani; **~ much** *fam.* niipalju

thusly ['θʌsli] *adv. Am. sl.* nõndamoodi, niimoodi

thwack [θwæk] = **whack**

thwart [θwɔ:t] **1.** *v. t.* nurjama, nurja ajama, (*kellelegi, millelegi*) takistavalt vastu astuma; **2.** *s. mer.* pink, piit (*paadis*); **3.** *adv. & prep. arh.* põiki, risti (= **athwart**) ◇ **rowing ~** sõudepink, -piit

thy [ðai] *poss. a. arh., poeet.* (*tarvit. ainult atributiivselt, substantiivi ees*) sinu, (sinu) oma; *vrd.* **thine & thou** ◇ **~ will be done** *kirikl.* sinu tahtmine sündigu

thyme [taim] *s. bot.* liivatee, kaetisrohi, *er.* aed-liivatee, tüümian (= **garden ~**) ◇ **water ~** kanada vesikate (*veetaim*); **wild** (*or* **shepherd's, creeping**) **~** nõmm-liivatee; **oil of ~** tüümianiõli; **~ camphor** tüümianikamper, tümool (= *järgm.*)

thymin(e) ['θaimi(:)n] *s. keem.* tümiin

thymol ['θaimɔl, 'taim-] *s. farm.* tümool

thymus ['θaimәs] *s. anat.* harknääre, -elund, tüümus (= **~ gland**)

thymy ['taimi] *a.* tüümianine; tüümianilõhnaline; tüümianirohke

thyratron ['θai(ə)rətrɔn] *s. el., raad.* türatron (*ioonseadis*)

thyristor [θai'ristə] *s. el.* türistor

thyroid ['θai(ə)rɔid] *anat.* **1.** *a.* kilp-; kilpkõhre-, kilpnäärme-; **2.** *s.* = **~ cartilage, ~ gland** ◇ **~ cartilage** kilpkõhr; **~ gland** (*or* **body**) kilpnääre

thyrsus ['θə:sәs] *s.* (*pl.* **-si** [-sai]) *müt.* türsos (*Bakchose või bakhantide luuderohuokstega kaetud kepp*)

thyself [ðai'self] *pron. arh., poeet.* **1.** *emf.* (sina) ise; **2.** *refl.* (sind) ennast; *vrd.* **thou**

ti [ti:] *Am., muus.* = **si**

Ti *keem.* = **titanium**

tiar ['taiə] *poeet.* = *järgm.*

tiara [ti'ɑ:rə, *Am.* tai'ɛərə] *s.* tiaara; *ka* (tiaarakujuline) kõrge kalliskividega ehitud naiste peaehe

tiara'd [ti'ɑ:rəd, *Am.* tai'ɛərəd] *a.* tiaaraga ehitud

Tiber ['taibə] *pn.*

Tiberias [tai'biəriæs] *pn.* ◇ **Sea of ~** Tiberias, Geneetsareti järv

Tiberius [tai'biəriəs] *pn.*

Tibet [ti'bet] *pn.* Tiibet

Tibetan [ti'bet(ə)n] **1.** *a.* tiibeti; **2.** *s.* tiibetlane; tiibeti keel
tibia ['tibiə] *s.* (*pl.* **-iae** [-i:]) *anat.* sääreluu
Tibullus [ti'bʌləs] *pn.*
tic [tik] *s.* kramplik lihastetõmblus; *er.* näolihaste neuralgiline tõmblus (= **~ douloureux** [dɔlə'ru:])
Tichborne ['titʃbɔ:n, -bən] *pn.*
tick I [tik] **1.** *s.* tiks(atus); väike kriipsuke, konksuke, (*mingi nimestiku kontrollimisel üksiku punkti vastu tehtav*) märgike, «linnuke» (v); **2.** *v. i. & t.* tiksuma; tiksutama; kriipsukesega märkima, (*üksikuid punkte*) kontrollituna märkima **(off)** ◇ **in a ~** (*ka* **in half a ~, in two ~s**) *fam.* silmapilk; **to** (*or* **on**) **the ~** täpipealt, täpselt; **what makes it ~?** mis paneb selle tiksuma?; *piltl.* kuidas see värk töötab?, mis on selle sisemiseks tõukejõuks *või* ajendiks?; **to ~ off** «linnukesega» ära märkima; *sl.* (*kellelegi*) peapesu tegema; **to ~ out** (*telegraafiaparaadil*) välja tiksutama *või* klõpsutama; **to ~ over** (*automootori kohta*) tasasel tühikäigul töötama, tasakesi tuksuma (*ka piltl.*)
tick II [tik] *s. zool.* puuk; *sl.* närukael
tick III [tik] *s. tekst.* madratsi- *või* polstrikott; madratsiriie (= **ticking**)
'tick IV [tik] *sl.* **1.** *s.* võlguandmine, võlaksmärkimine, võlaarve; **2.** *v. i. & t.* võlgu võtma *või* andma, võlgu ostma *või* müüma ◇ **on ~** võlgu; **to go (on) ~** võlgu jääma
ticker ['tikə] *s. sl.* «tiksuja», taskukell; *humor.* süda; *peam. Am.* telegraafiaparaat, *er.* börsitelegraaf ◇ **~-tape** telegraafilint; *ka* serpentiin(lint)
ticket ['tikit] **1.** *s.* pilet; sedel; nime- *või* hinnasedel, etikett; **(the ~)** *sl.* õige asi, just vajalik asi; *Am. pol.* (partei) kandidaatide nimestik; parteiprogramm; **2.** *v. t.* sedeliga varustama *või* märgistama ◇ **that's the ~!** *sl.* see on õige asi!; **to get one's ~** *sõd. sl.* valget passi saama, sõjaväest vabanema; **to vote straight ~** *Am.* kogu nimestiku poolt hääletama; **~ of leave** (*sunnitöölise*) ennetähtaegse vabastamise pilet
ticket-of-leave ['tikitəv'li:v] *a.*: **~ man** enne tähtaega vangist vabastatu, tingimisi vabastatu
ticking ['tikiŋ] *s. tekst.* madratsiriie; *vrd.* **tick** III
tickle ['tikl] **1.** *v. i. & t.* kõdi(s)tama (*ka piltl.*); *kal.* (paljaste) kätega püüdma (*er. forelle*); **2.** *s.* kõdi, kõdi(s)tus ◇ **he was greatly -ed at the notion** talle tegi see mõte palju nalja; **he was -ed to death** (*or* **to pieces, pink, silly**) **to see** *Am. sl.* talle tegi koledasti nalja (*või* tal oli väga suur heameel) nähä; **to ~ the ivories** *Am. sl.* «klahve klõbistama», klaverit mängima
ticklish ['tikliʃ] *a.* kõdikartev; hell, õrn, täbar
tickseed ['tiksi:d] *s. bot.* neiusilm (*ilutaim*); *ka* lurssvili; ruse
tick-tack ['tiktæk] *s.* tikk-takk, (*kella*) tiksumine; (*südame*) põksumine; *sl.* teatav kätega signaliseerimissüsteem (*kihlvedudega võiduajamistel*)
tick-tack-toe ['tiktæk'tou, 'titə'tou] *s. Am.* tripstrapstrull, risti- ja nullimäng
tick-tock ['tiktɔk] = **tick-tack**
tic-tac ['tiktæk] *Am.* = **tick-tack**
tidal ['taid(ə)l] *a.* **(-lly)** (*merevee*) tõusu ja mõõna, kallutus(e)-, loode-, tõusuvee- ◇ **~ breath** ühel hingetõmbel kopsudes vahelduv õhuhulk; **~ harbour** kallutussadam, (ainult) tõusu ajal juurdepääsetav sadam; **~ river (stream)** kallutus- *e.* tõusujõgi (-hoovus); **~ wave** kallutus- *e.* tõusulaine; *piltl.* tunde- *või* innustuspuhang; *pop. ka* seismiline merelaine (*vrd.* **tsunami**)
tidbit ['tidbit] = **titbit**
tiddledy-winks ['tidldiwiŋks] *Am.* = **tiddly-winks**
tiddler ['tidlə] *s. lastek.* pisikala, *er.* ogalik (= **stickleback**); *piltl.* tähtsusetu isik
tiddly-winks ['tidliwiŋks] *s.* «kirbumäng» (*kettakeste nipsutamine lauamänguna*)
tide [taid] **1.** *s.* (*merevee*) tõus ja mõõn, kallutus, looded; *piltl.* voog, voogus, hoovus; *arh.* aeg (*tarvit. peam. ühendeis, näit.* **noon~, spring~, Christmas~**); **2.** *v. i. & t.* tõusust aetuna liikuma; tõusuveega ajama; *arh.* = **betide** ◇ **flood** (*or* **flowing, high**) **~** tõus; **ebb** (*or* **low**) **~** mõõn; **to go with the ~** üldise vooluga kaasa minema; **the ~ turns** *piltl.* asjakäik võtab uue pööre; **to ~ over a difficulty** raskust ületama; *haruld.* raskusest üle aitama

tide-gauge, *Am.* -gage ['taidgeidʒ] *s.* (*merevee*) loodemeerik
tide-waiter ['taidweitə] *s.* sadama tolliinspektor
tidewater ['taidwɔ:tə] *s.* tõusuvesi; *Am. ka* loodeveekogu, tõusu ning mõõna omav veekogu; *Am. ka* tõusuveest üleujutatav kaldaäärne maa (= **~ land**); *atrib.* tõusuvee-
tideway ['taidwei] *s.* kallutushoovuse (*või* tõusuvee) voolusäng, tõususäng
tidings ['taidiŋz] *s. pl.* (*tarvit. sg-na või pl-na*) *lit.* sõnum(id), teade, teated ◇ **the ~ comes** (*or* **come**) **too late** teade tuleb (*või* teated tulevad) liiga hilja
tidy ['taidi] **1.** *a.* **(-ier, -iest; -ily, -iness)** korralik, puhas; *fam.* kena(kene), kaunis suur (*rahasumma kohta*); **2.** *s.* (*tooli või mõne muu mööblieseme*) seljatoe kaitsekate, leenikaitse; **3.** *v. t.* korrastama, koristama; korda seadma **(up)**
tie [tai] **1.** *v. t. & i.* **(tying)** siduma (*ka piltl.*); sidestama; *sport* ühepalju punkte saama, võrdselt (*või* viiki) mängima (*kellegagi* **with**; *teatava koha või auhinna suhtes* **for**); **2.** *s.* side (*ka piltl.*); kaelaside, lips; sidelatt, -palk *jms.*; *tehn. ka* ankur; *muus.* sidekaar; *Am.* liiper (= **sleeper**); *Am.* (*haril. pl.*) paeltega king; *sport* viik, punktide võrdsus *või* samale kohale jõudmine; võistlus eelmistes võistlustes võitjate vahel, otsustav võistlus ◇ **my tongue is tied** ma ei tohi (vabalt) rääkida; **I am much tied** ma olen (tegevusega) väga seotud; **to ~ smb. down** kedagi siduma *või* tingimustega kitsendama; **to ~ in** *Am.* (*v. t.*) sidestama, seostama; (*v. i.*) sidestuma, seostuma (*millegagi* **with**); **to ~ into** *Am. fam.* (*millegi*) kallale asuma; **to ~ the knot** *piltl.* abielusõlme siduma, laulatama; **to ~ to** (*or* **~ up to, ~ up with**) *Am.* (*kellegagi*) ühinema (= **join forces with**); **tied to time** (kindlaksmääratud) ajaga seotud; **to ~ up** (*paela, pakki jms.*) kinni sidumä; (*laeva*) kai külge kinnitama; (*pärandit, varanduse kasutamist jms.*) juurdelisatud tingimustega kitsendama; *Am.* tõkestama, takistama; paari panema, laulatama; **to ~ up one's capital** *maj.* kapitali kinnisvarasse paigutama; **to be tied up for time** ajapuuduse all kannatama
tie-beam ['taibi:m] *s. ehit.* ankurtala; penn (*sarikapaari ühendav rõhtpuu*)
tie-in ['taiin] *s. Am.* sidestus, seostus; seos; side
tie-pin ['taipin] *s.* lipsunõel
tie-plate ['taipleit] *s. ehit.* ankruplaat; *er. Am.* (*liipri*) alusplaat
tier I ['taiə] *s.* siduja; *Am.* (*lapse*) põlleke
tier II [tiə] *s.* (*astanguliselt tõusvate istmete jms.*) rida, trepprõdu, trepplava; (*müürilao*) kiht, kord ◇ **arranged in ~s** (astanguliselt) tõusvate ridadena korraldatud
tierce [tiəs] *s. sport* terts, kolmas vehklemisasend; kolme samast mastist kaardi järjekord; keskmises suuruses (umbes 42 galloni suurune) veinivaat; *muus. haruld.* terts (= **third**) ◇ **~ and quart** vehklemine
tiercel ['tiəs(ə)l] = **tercel**
tie-up ['taiʌp] *s. Am.* takistus, tõkestus; liiklemis- *või* tööseisak, streik; (tihe) side, lähedased sidemed *või* vahekorrad
tiff I [tif] **1.** *s.* nääklus, väike tüli (*sõprade vahel*); **2.** *v. i.* nääklema
tiff II [tif] **1.** *s.* lonks viina; **2.** *v. t.* (*viina*) rüüpama
tiff III [tif] = **tiffin**
tiffany ['tifəni] *s. tekst.* siidloor *või* gaasriie
tiffin ['tifin] *s. Anglo-Ind.* kerge (keskpäevane) eine (= **lunch**)
Tiflis ['tiflis] *pn.* (= **Tbilisi**)
tig [tig] = **tag** II
tiger ['taigə] *s.* tiiger; *sport sl.* tugev vastane (*mängus*), esmaklassiline (*tennise-, golfijms.*) mängija; *sl.* jõhker huligaan; *Am. sl.* järelkisa kolmele hurraahüüdele; *Am.* **(the T-)** Princetoni ülikool *või* Tammany Hall ◇ **to work like a ~** pöörase hooga töötama; **three cheers and a ~** *Am.* kolmekordne hurraa ühes järelkisaga; **blind ~** *Am. sl.* salakõrts; **~ milk** (*or* **sweat, piss**) *Am. sl.* viski (*er. keeluseadusaegses žargoonis*)
tiger-beetle ['taigəbi:tl] *s. zool.* liivikas
tiger-cat ['taigəkæt] *s. zool.* tiigerkass (*mitmesuguste tiigritaoliste kiskjaliste nimetus*), *er.* otselot; *ka* kukkurnugis
tigerish ['taigəriʃ] *a.* tiigerjas, tiigritaoline; metsik, julm
tiger-lily ['taigəlili] *s. aiand.* tiigerliilia

tiger-moth ['taigəmɔθ] *s. zool.* päevakoer (*teatav liblikas*)
tiger's-eye ['taigəzai] *s. min.* tiigrisilm
Tighe [tai] *pn.*
tight [tait] **1.** *a.* pingul(ine), pinevil(olev); (*rõiva kohta*) kitsas, pigistav; tihe, läbitungimatu, kindel (*er. ühendeis, näit.* **water ~, air ~**); napp, raskesti muretsetav; *Am.* kitsi, ihne; *sl.* purjus, joobnud; **2.** *adv.* kõvasti, kindlalt (*näit.* **to hold ~**); **3.** *s., vt.* **tights** ◇ **in a ~ place** *sl.* kitsikuses; **~ lacing** (kitsa korsetiga) kinninööritmine
tighten ['taitn] *v. t. & i.* pinguldama, pingule tõmbama; kitsendama, tihendama; pingulduma, pingule tõmbuma; kitsenema, tihenduma ◇ **to ~ one's belt** püksirihma pingutama, nälgima
tight-fisted ['taitfistid] *a.* kitsi, ihne
tight-laced ['taitleist] *a.* (kitsa korsetiga) kinninööritud; *piltl.* kitsarinnaline
tight-lipped ['taitlipt] *a.* kinnipigistatud huultega; *piltl.* vaikiv
tightness ['taitnis] *s.* pingulolek; tihedus
tightrope ['taitroup] *s.* (*kõietantsija etenduseks*) pingule tõmmatud (traat)köis ◇ **~ dancer** kõietantsija
tights [taits] *s. pl.* trikoorõivad, (*akrobaatide*) trikoopüksid; sukkpüksid
tightwad ['taitwɔd] *s. Am. sl.* kitsipung, ihnuskoi, ihnur
tig(l)on ['taig(l)ən] *s.* (isa)tiigri ja (ema)lõvi värd (< **tiger+lion**)
tigress ['taigris] *s.* emane tiiger
Tigris ['taigris] *pn.*
tike [taik] = **tyke**
Tilbury ['tilb(ə)ri] **1.** *pn.*; **2.** *s.*, **(t-)** teatavat tüüpi kerge kaherattaline vanker
tilde ['tild(e)i, tild] *s. trük.* tilde
tile [tail] **1.** *s.* katuse- *või* põrandakivi; kahhel(kivi); (ahju)pott (= **stove ~**); (ehitus)plaat, tahvel; (maa)kuivendustoru (= **~ pipe**); *sl.* kübar; **2.** *v. t.* **(-lable)** katuse- (*või* põranda-, kahhel)kividega katma ◇ **he has a ~ loose** *sl.* tal mõni kruvi peas logiseb; **~ tea** (tahvliks) pressitud tee (*ka* **brick tea**)
tiler ['tailə] *s.* katuse- (*või* põranda-, kahhel)kivide valmistaja; (kivi)katusetegija
tiling ['tailiŋ] *s.* katusekivid; kivikatus; kahhel(kivi)kate
till I [til] **1.** *prep.* kuni (*teatava ajani*), -ni; **2.** *konj.* kuni, seni kui ◇ **~ tomorrow** homseni; **true ~ death** ustav surmani; **he did not come ~ ten o'clock** ta tuli alles kell kümme; **~ now (then)** senini (tolle ajani); **please wait ~ I come** palun oodake, kuni ma tulen
till II [til] *s.* rahasahtel, poelaegas, kassa ◇ **~ money** (kassas olev) sularaha
till III [til] *v. t.* (*maad*) harima, viljelema
till IV [til] *s. geol.* (savi- ja kruusasegune) moreensete
tillage ['tilidʒ] *s.* maa- *või* põlluharimine, maaviljelus; haritud maa, põllumaa
tiller I ['tilə] *s.* maa- *või* põlluharija, maaviljeleja, -viljur
tiller II ['tilə] *s. mer.* (rooli)pinn, rumpel
tiller III ['tilə] *bot.* **1.** *s.* võsu, võrse; **2.** *v. i.* võsuma, võsusid ajama, võrsuma, võrseid ajama
Tillotson ['tilətsn] *pn.*
tilt I [tilt] **1.** *s.* kallak(us), vildakus, viltusus; piigitorge; piigivõitlus, -murdmine (*ka piltl.*); **2.** *v. i. & t.* kallutuma, kallakile (*või* viltu) asetuma *või* langema; kallutama, kallakile (*või* viltu) asetama; *aj.* (*rüütlite kohta*) piigivõitlust pidama, piike murdma; piigitorget juhtima (*millegi pihta* **at**; *ka piltl.*) ◇ **on the ~** kallakil(e); **(at) full ~** täie hooga; **to go (run, etc.) full ~** täie hooga tormama (jooksma jne.); **to have a ~ at** (*vastuväidetega, pilkega jms.*) ründama; **to ~ at** (*or* **against**) (*kellegagi*) piike murdma, (*kellegi vastu*) sihtima
tilt II [tilt] *s.* (*vankri või paadi*) kate, *er.* presentkate
tilth [tilθ] *s. lit.* maa- *või* põlluharimine, maaviljelus (= **tillage**); ülesharitud mullakiht, künnikiht
tilt-hammer ['tilthæmə] *s.* (mehaaniline) hoobvasar
tiltyard ['tiltjɑ:d] *s. aj.* rüütlivõistluste väljak, turniiriväljak
Tim [tim] *pn.* (= **Timothy**)
timbal ['timb(ə)l] *s. muus., aj.* litaur (= **kettle-drum**)
timber ['timbə] **1.** *s.* ehituspuit, tarbepuit; palk (-gi), puutala, pruss; *mer.* (laeva)kaar; metsamaterjal, (kasvav) mets; *Am.* inimmaterjal, (ametialane) isiklik tublidus; (*ja-*

himeeste sl.) tarad ning väravad, (*kriketimängu sl.*) värav (= **~-yard**); **2.** *v. t. mäend.* (tugipalkidega) toestama (**up**); toestikuga varustama; *arh.* puidust ehitama
timbered ['timbəd] *a.* puust ehitatud, puit-, puidu-, puu-; (*maastiku kohta*) metsaga kaetud
timber-headed ['timbəhedid] *a. sl.* puupäine
timberman ['timbəmən] *s.* (*pl.* **-men**) *mäend.* toestaja
timbertoes ['timbətouz] *s. sl.* «puujalg», puujalaga (*või* raske kõnnakuga) isik
timber-yard ['timbəjɑ:d] *s.* (ehitus-, tarbe)puuõu, ehitusmaterjaliladu; *sl.* kriketimängu värav
timbre ['tæmbə, 'tim-] *s.* tämber, kõlavärving
timbrel ['timbr(ə)l] *s. arh.* (*väike kuljustega*) käsitrumm (= **tambourine**)
Timbuctoo ['timbʌk'tu:] *pn.* Timbuktu
time [taim] **1.** *s.* aeg; (aja)kestus; tähtaeg; kellaaeg; kord, puhk; ajamõõt, takt, tempo; **2.** *v. t. & i.* **(-mable)** ajalt kohandama, (õiget) aega valima *või* määrama; aega reguleerima; (*kella*) seadma; *sport* ajastama; (*võistlustel*) aega mõõtma *või* märkima ◇ **in ~** õigel ajal (*millekski* **for**), peagi, varsti; **in good ~** aegsasti; **on ~** õigel ajal, täpselt; **at one ~** kunagi, üksvahe; **at no ~** mitte kunagi; **at the same ~** samal ajal; **at a ~ like this** niisugusel ajal; **at this ~ of day** praegusel ajal; **what ~ is it** (*or* **what is the ~**)? mis kell on?; **can you tell the ~**? kas tunnete kella?, kas oskate kellaaega lugeda?; **give me ~** andke mulle aega; **~ is up** vaheaeg (*või* puhkuseaeg) on läbi; **~'s up!** puhkus läbi, alustada! (*er. poksis*); **to work against ~** kiirustades töötama (et õigeks ajaks lõpetada); **in no ~** silmapilk; **to ~** tähtajaks; **with ~** ajakestel, ajapikku; **to have a good ~** lõbutsema, lõbu tundma; **to have the ~ of one's life** rohkem kui kunagi varemalt lõbutsema; **to take one's ~** enesele aega võtma, ruttamata ning rahulikult toimima; **take your ~!** ärge rutake!; **at a ~** korraga, koos; **at ~s** (*or* **from ~ to ~**) mõnikord, vahetevahel, taoti, aeg-ajalt; **many a ~** tihti; **the only ~** ainuke kord; **three (four, five, etc.) ~s** kolm (neli, viis jne.) korda; **for that ~** tolleks korraks; **for the ~ being** käesolevaks korraks, seks korraks *või* puhuks; **in slow (true, etc.) ~** aeglases (õiges jne.) taktis *või* tempos; **in ~ with** (*millegagi*) taktis; **~ after ~** korduvalt; **~ and again** ikka ja jälle; **from ~ immemorial** igivanast ajast peale; **~ out of mind** nii kaugele kui mälu tagasi ulatub; **the remark was not well -ed** märkus ei olnud ajalt hästi valitud; **the train is -ed to arrive at 5 o'clock** rong peab saabuma kell 5
time-bomb ['taimbɔm] *s. mil.* viitsütikuga pomm
time-clock ['taimklɔk] *s.* (*tööleilmumist registreeriv*) kontrollkell
time-fuse ['taimfju:z] *s.* viitsüütenöör, viitsütik
time-honoured ['taimɔnəd] *a.* auväärselt vana *või* põline
timekeeper ['taimki:pə] *s.* ajanäitaja, kell; (*käitise*) ajamärkija, tabelipidaja; *sport* ajamõõtja, -märkija ◇ **a good (bad) ~** täpne (ebatäpne) kell
time-lag ['taimlæg] *s.* ajaline mahajäävus, viivitusmoment; viive; hilinemus; *el.* viivitus
timeless ['taimlis] *a.* ajatu, ajaga piiramata, igavene; ajast (*või* ajastust) sõltumatu
timely ['taimli] *a.* **(-ier, -iest; -iness)** ajaldine, õigeaegne; ajakohane
time-out ['taimaut] *s. sport* (lühike) vaheaeg (*või* puhkuspaus) võistlusmängus, «aeg maha»
timepiece ['taimpi:s] *s.* ajanäitaja, tunnikell
timer ['taimə] *s.* ajamääraja, -kontrollija; ajareguleerija; ajamärkija; *sport* ajamõõtja, -märkija (= **timekeeper**); *el.* ajarelee; ajaldi, taimer; süütejaotur (= **ignition ~**) ◇ **old ~** *fam.* «vana olija», vilunud isik
Times [taimz] *pn.* **(the ~)** tuntud Londoni ajaleht
time-saving ['taimseiviŋ] *a.* aegasäästev
time-server ['taimsə:və] *s.* «tuulelipp», omakasupüüdlik oportunist
time-serving ['taimsə:viŋ] **1.** *a.* omakasupüüdlikult paindlik; **2.** *s.* tuulelipupoliitika, omakasupüüdlik oportunism
time-signal ['taimsign(ə)l] *s.* ajasignaal

time-table ['taimteibl] *s.* tunniplaan; sõiduplaan; ajaplaan
time-work ['taimwə:k] *s.* tunnitöö, aja järgi tasutav töö
timid ['timid] *a.* (~**est**) kartlik, pelglik, uje, kohklik
timidity [ti'miditi] *s.* kartlikkus, pelglikkus, ujedus, kohklikkus
timing ['taimiŋ] *s.* ajamääramine, -valimine, ajaline jaotus; (*süüte*) ajaldamine; *sport* ajastamine, ajastus
Timon ['taimən, -mən] *pn.*
Timor ['ti:mɔ:], *pn.*
timorous ['timərəs] *a.* kartlik, arglik, kohklik
timothy I ['timəθi] *s.* timut, *er.* harilik timut, põldtimut (= ~ **grass**)
Timothy II ['timəθi] *pn.* Timoteos
timpano ['timpənou] *s.* (*pl.* **-ni** [-ni:]) *muus. it.* litaur, timpan (= **kettledrum**)
tin [tin] **1.** *s.* tina (*ka keem.; sümbol* **Sn**, *lad.* **stannum**); tinatatud plekk, valgeplekk; plekktoos; *sl.* raha; *atrib.* tinast, tina-, plekist, plekk-; **2.** *v. t.* **(-nn-)** tinatama, tinaga katma; (plekktoosidesse) konserv(eer)ima ◇ **cake** ~ koogivorm; ~ **fish** *mer. sl.* torpeedo; ~ **foil** = **tinfoil**; ~ **pan** plekkpann (*vrd.* ~**-pan**); ~ **god** asjatundlt jumaldatav isik *või* asi; ~ **hat** *sl.* (*sõduri*) teraskiiver; ~ **Lizzie** *sl.* fordauto
tinamou ['tinə'mu:] *s. zool.* tinamu (*kanasarnane lind*)
tinct [tiŋkt] *arh., poeet.* **1.** *a.* värvitud (= **tinged**); **2.** *s.* värving, värvivarjund (= **tincture, tint**)
tinctorial [tiŋk'tɔ:riəl] *a.* **(-ly)** värvimis-
tincture ['tiŋ(k)tʃə] **1.** *s.* värv, värving, värvus, (*millegi*) kõrvalvärving **(of)**; *farm.* tinktuur; **2.** *v. t.* **(-rable)** värvustama, (*millelegi*) kõrvalvärvingut andma, (*vähesel määral*) immutama (*millegagi* **with**)
Tindal(e) ['tind(ə)l] *pn.*
Tindall ['tind(ə)l] *pn.*
tinder ['tində] *s.* süütis, tulehakatis; *er.* (vanasti kasutusel olnud) salpeetriga immutatud riidelapp tuletegemiseks; *ka* (tule)tael, tulekäsn (= **German** ~, **amadou**) ◇ ~**-box** karp tuletaela (ja tuleraua ning tulekivi) jaoks; *piltl.* midagi kergesti süttivat; kergesti süttiv (*või* keevaline) isik
tindery ['tində'ri] *a.* **(-iness)** tuldvõttev, kergesti süttiv
tine [tain] *s.* (*kahvli jms.*) haru, (*kammi jms.*) pii, hammas; pulk (*näit. äkkel*)
tinfoil ['tinfɔil] *s.* tinapaber, stanniol; *ka* hõbepaber
ting [tiŋ] **1.** *s.* tilin; **2.** *v. t. & i.* tilistama; tilisema
tinge [tindʒ] **1.** *v. t.* **(-geable)** värvustama, (kergelt) värvima (*millegagi* **with**); **2.** *s.* (kerge) värving, (värvi-, heli-) varjund; *piltl.* kõrvalmaik, väike lisand(us) (*midagi* **of**)
tingle ['tiŋgl] **1.** *v. i.* kihelema, kirvendama, pakitsema; *haruld.* = **tinkle**; **2.** *s.* kihelus, kirvendus, pakitsus
tinhorn ['tinhɔ:n] *s. Am. sl.* kehkleja, kempleja, kehkenpüks; *atrib.* kehklev, kemplev, tühine
tinker ['tiŋkə] **1.** *s.* (rändav) katlapaikaja, -lappija; *dial. ka* mustlane; *piltl.* vusserdaja, käpard; **2.** *v. i. & t.* katlapaikajana töötama; vusserdama, oskamatult nokitsema (*millegi kallal* **at, with**); lappima, paikama **(up)**
tinkle ['tiŋkl] **1.** *s.* kõlin, tilin; klirin; **2.** *v. i. & t.* kõlisema, tilisema; klirisema; kõlistama, tilistama; kliristama
tinkler I ['tiŋklə] *s. er.* kelluke, kuljus
tinkler II ['tiŋklə] *Š.* = **tinker**
tinman ['tinmən] *s.* (*pl.* **-men**) = **tinsmith**
tinnitus [ti'naitəs] *s. med.* kõrvade kumisemine *või* tinisemine
tinny ['tini] *a.* **(-iest; -iness)** tinane, tina sisaldav; *er.* plekine, plekikõlaline; *sl.* rahakas, rikas
tin-opener ['tinoup(ə)nə] *s.* konservi(karbi)avaja
tin-pan ['tinpæn] *a.* plekkpannikõlaline, plekikõlaline ◇ ~ **alley** (*ka* **Tin Pan Alley**) «plärtsmuusika maailm», kerge ajaviitemuusika loojad ning kirjastajad
tinplate ['tinpleit] **1.** *s.* tinatatud plekk, valgeplekk; **2.** *v. t.* tinatama, tinaga katma
tinpot ['tinpɔt] *a. fam.* odav, vilets, alaväärtuslik
tinsel ['tins(ə)l] **1.** *s.* läikivast lehtmetallist paelad *või* lõngad (*ehtena*); kassikuld (*ka piltl.*); *atrib.* kassikullane, väärtusetult sä-

rav; **2.** *v. t.* **(-ll-)** kassikullaga ehtima *või* katma **(over)**
tinsmith ['tinsmiθ] s. plekissepp, plekksepp
tinstone ['tinstoun] *s. min.* kassiteriit (*tinamaak*)
tint [tint] **1.** *s.* (värvi)varjund, (värvi)toon; (õrn, kahvatu) värving; **2.** *v. t.* õrnalt värvima, värviliselt varjundama ◇ ~**ed drawing** *kunst* koloreeritud joonistus
tintack ['tintæk] *s.* tinatatud naelake (*vt.* **tack**) ◇ **to come down to** ~**s** asja juurde asuma
Tintagel [tin'tædʒ(ə)l] *pn.*
Tintern ['tintə(:)n] *pn.*
tintinnabulation [tintinæbju'leiʃ(ə)n] *s. pedant.* tilin, kõlin
tintometer [tin'tɔmitə] *s. tehn.* (teatavat tüüpi) kolorimeeter (*riist värvivarjundite eristamiseks*)
tintype ['tintaip] *s. fot.* ferrotüüpia
tinware ['tinwɛə] *s.* (tinatatud) plekknõud
tiny ['taini] *a.* **(-ier, -iest)** tilluke, pisike ◇ ~ **little** (*or* **little** ~) *fam.* pisitilluke, tibatilluke
-tion [ʃ(ə)n] *vt.* **-ion**
tip I [tip] **1.** *s.* (peenem, teravam) ots, otsak; teravik, tipp; **2.** *v. t.* **(-pp-)** otsaga (*või* teravikuga) varustama, otsast katma (*millegagi* **with**); otstest kärpima *või* pügama ◇ **it was on the** ~ **of my tongue** see oli mul keele peal; **on the** ~**s of one's toes** kikivarvul (*vrd.* **tiptoe**)
tip II [tip] **1.** *s.* (kerge) tõuge *või* löök; kallutus; mahakallutamiskoht; *er.* prahi (*või* prügi) mahapanekukoht (= **refuse** ~); **2.** *v. t. & i.* **(-pp-)** kergelt tõukama *või* lööma; kallutama, kummutama, kaadama, ümber paiskama; (*vankrilt, laualt jms.*) kallutades (*või* kummutades) libistama, kallama, puistama ◇ **to** ~ **the scales** vaekaussi üles kaaluma (*ka piltl.*); **to** ~ **one's hat to smb.** kellegi tervituseks kübarat (kergelt) puudutama; **to** ~ **out** välja kallutama *või* puistama; **to** ~ **up a barrel** vaati põhjale püsti upitama; **to** ~ **the table (up)** lauda ühe otsaga üles kaaluma; **the table -pped up** laud kerkis ühe otsaga üles
tip III [tip] **1.** *s.* jootraha; asjatundlik nõuanne *või* näpunäide (*millekski* **for**); **2.** *v. t. & i.* **(-pp-)** jootraha andma; asjatundlikku näpunäidet (*või* nõu) andma (*ka* ~ **off**) ◇ **the straight** ~ usaldusväärne näpunäide; **I -pped the porter (-pped him a shilling)** ma andsin pakikandjale jootraha (andsin talle ühe šillingi jootraha); **to** ~ **smb. the** (*or* **a**) **wink** *sl.* kedagi salaja hoiatama; **to** ~ **fives** *Am. sl.* «viis sõrme pihku pistma», kätt raputama
tip-cart ['tipkɑ:t] *s.* kallurvanker, -vagonett
tipcat ['tipkæt] *s.* tikspulk (*teatav kepimäng, kus teravaotsaline puupulk õhku lüüakse ja siis õhus kepiga tabada püütakse*)
tip-lorry ['tipləri] *s.* kallur(auto)
tip-off ['tipɔ(:)f] *s. fam.* vihje, mõistaandmine
tipper ['tipə] *s. tehn.* kalluti, kaadur; *er.* kallur(auto) (= **tip-lorry**)
Tipperary [tipə'rɛəri] *pn.* (*krahvkond ja linn Iirimaal; ka populaarne inglise sõdurilaul*)
tippet ['tipit] *s.* rippuvate otstega (karusnahkne) krae; (*teatavat tüüpi*) õlalint *või* särp (*er. vaimuliku mantlil*)
tipple ['tipl] **1.** *v. i. & t.* tipsutama, napsitama, purjutama, (liialt) jooma; **2.** *s.* joovastav jook
tipstaff ['tipstɑ:f] *s.* šerifi (*krahvkonna ülema*) abiline; kohtuteener; *haruld.* metallotsakuga ametikepp
tipster ['tipstə] *s.* (elukutseline) asjatundlike näpunäidete andja (*er. võiduajamistel tulemusi ennustades*)
tipsy ['tipsi] *a.* **(-ier, -iest; -ily, -iness)** *fam.* vintis, nokastanud, purjus ◇ ~**-cake** *kok.* veinipuding; *ka* rummikook, -biskviit
tip-tilted ['tiptiltid] *a.* (*nina kohta*) üleskeeratud otsaga, nõsu-, nosu-
tiptoe ['tiptou] **1.** *s.* varbaots(ad) (*tarvit. peam. ühendis* **on** ~ kikivarvul); **2.** *adv. & a.* kikivarvul (olev) (*ka piltl.*); **3.** *v. i.* kikivarvul kõndima; kikivarvule tõusma ◇ **to be (on)** ~ **with expectation** ootusest ärevil olema; **to stand (on)** ~ (*haruld.* **on one's** ~**s**) kikivarvul seisma; **to keep smb. on** ~ *piltl.* kellelegi sõitu tegema; ~ **steps** kikivarvul sammud
tip-top ['tip'tɔp] **1.** *s.* kõrgeim tipp; **2.** *a.* ülihea, esmajärguline, tipp-topp
tip-up ['tipʌp] *a.* üleskallutatav, (otsaga) üleskerkiv ◇ ~ **seats** klappistmed

tirade [ti'reid, -'rɑ:d] *s.* tiraad, (pikk äge) sõnavaling
tirailleur [tirə'lə:, ti(:)rai'jə:] *s. pr.* täpsuslaskur
tire I, tyre ['taiə] **1.** *s.* (ratta)rehv, (-)vits; (ratta)kumm, *er.* väliskumm; *vrd.* **pneumatic ~**; **2.** *v. t.* rehviga (*või* rattakummiga) varustama
tire II ['taiə] *arh.* **1.** *s.* (*naiste*) peaehe; *ka* rõivastus (= **attire**); **2.** *v. t.* ehtima; rõivastama (= **attire**)
tire III ['taiə] *v. t. & i.* väsitama, roiutama; tüütama; ·väsima, roiduma; tüdi(ne)ma (*millestki* **of**) ◇ **to ~ out** lõplikult ära väsitama
tired ['taiəd] *a.* väsinud, roidunud (*millestki* **with**); tüdi(ne)nud (*millestki* **of**) ◇ **~ out** üliväsinud, ärakurnatud; **T- Tim** tüüpilise pätistunud tööpõlguri nimetus inglise naljades (*vrd.* **Weary Willie**)
tireless ['taiəlis] *a.* väsimatu; tüdimatu
tiresome ['taiəsəm] *a.* väsitav, roiutav; tüütav, tüütu
tiro, tyro ['taiərou] *s.* (*pl.* **-os**) vilumatu algaja
Tirzah ['tə:zə] *pn.*
'tis [tiz] = **it is**
tisane [ti(:)'zæn] = **ptisan**
tissue ['tisju:, -ʃ(j)u:] *s.* kude (*ka anat. ja piltl.*); koestik; kudum, koetis, koetus; kergekoeline riie; = **~-paper** ◇ **a ~ of lies** valede võrk; **toilet ~** tualettpaber, (pehme) klosetipaber; **~ culture** *biol.* koekultuur; **~ fluid** *füsiol.* koemahl
tissue-paper ['tisju:peipə, -ʃ(j)u:-] *s.* siidpaber; sigaretipaber
tit I [tit] *s.* tihane (= **titmouse**); kiur (= **titlark**); *arh.* väike hobune; *arh.* plika(tirts), tüdruk(utirts)
tit II [tit] *s. dial.* koputus, löök ◇ **~ for tat** «vorst vorsti vastu», sellesamaga tagasimaksmine
tit III [tit] *s. fam.* tiss (= **teat**)
Titan ['tait(ə)n] *s.* (*fem.* **-ness**) *müt.* Titaan; **(t-)** titaan, hiiglane (*ka piltl.*); *poeet.* päike; *atrib.* titaanlik, hiiglaslik ◇ **the weary ~** *müt.* (*oma turjal taevalage kandev*) hiiglane Atlas; *piltl.* (*er. iroon.*) Suurbritannia
titanate ['taitən(e)it] *s. keem.* titanaat
Titania I [ti'tɑ:niə, *haruld.* -'tein-] *pn.* (*haldjate kuninganna*); *vrd.* **Oberon**
titania II [t(a)i'teiniə] *s. keem. tehn.* titaandioksiid, titaanvalge (= **titanium white**)
titanic I [t(a)i'tænik] *a.* **(-ically)** titaaniline, hiiglaslik
titanic II [t(a)i'tænik] *a. keem.* titaan- ◇ **~ acid** titaanhape
titanite ['taitənait] *s. min.* titaniit
titanium [t(a)i'teiniəm] *s. keem.* titaan (*sümbol* **Ti**) ◇ **~ white** titaanvalge, -dioksiid (= **~ dioxide**)
titbit ['titbit], *Am. haril.* **tidbit** ['tidbit] *s.* maiuspala (*ka piltl.*); (*ajalehes*) eriline lühisõnum *või* kõditav teade; *pl.* seda ja teist, mitmesugust mitmelt poolt
titer ['ti:tə] = **titre**
tithe [taið] **1.** *s. lit.* kümnendik, kümnes osa (= **tenth**); *aj.* kümnis, kümnismaks; **2.** *v. t.* **(-thable)** *aj.* (*milleltki*) kümnist võtma, kümnisega maksustama
Titian ['ti∫(i)ən] *pn.* Tizian
titillate ['titileit] *v. t.* **(-lable, -tor)** kõdi(s)tama (*peam. piltl.*)
titillation [titi'lei∫(ə)n] *s.* kõdi(s)tus, kõdi (*peam. piltl.*)
titivate ['titiveit] *v. t. & i. fam.* vurhvima, vurhvi lööma, välimuselt korda seadma; ennast vurhvima *või* korda seadma
titlark ['titlɑ:k] *s. zool.* kiur, *er.* sookiur
title ['taitl] **1.** *s.* tiitel, (*teose*) pealkiri; *kino ka* tiiter (*vrd.* **caption**); (*isiku*) au- *või* ametinimetus; valdusõigus, õigusalus, õigus (*millelegi* **to**); **2.** *v. t.* tituleerima, tiitliga varustama, nimetama; *kino* (*filmi*) tiitritega varustama
titled ['taitld] *a.* (aadli)tiitlit omav, aadliseisusest ◇ **~ film** *kino* tiitritega varustatud (võõrkeelne) film
title-deed ['taitldi:d] *s. jur.* valdusõigust tõestav ürik
title-page ['taitlpeidʒ] *s.* tiitelleht
title-role ['taitlroul] *s. teatr.* nimiosa
Titmarsh ['titmɑ:∫] *pn.*
titmouse ['titmaus] *s.* (*pl.* **-mice** [-mais]) tihane (= **tit I**) ◇ **great ~** rasvatihane; **blue ~** sinitihane; **coal ~** musttihane; **crested ~** tutt-tihane; **long-tailed ~** sabatihane; **marsh ~** sootihane
titrate ['t(a)itreit] *v. t. keem.* tiitrima

titration [t(a)it'rei∫(ə)n] *s. keem.* tiitrimine
titre, *Am.* titer ['ti:tə] *s. keem.* tiiter
titter ['titə] **1.** *v. i.* (naeru) kihistama, itsitama, kõkutama; **2.** *s.* naerukihin, itsitus, kõkutus
tittle ['titl] *s.* täpike, kriipsuke (*ka piltl.*) ◇ **to a ~** täpipealt
tittlebat ['titlbæt] = **stickleback**
tittle-tattle ['titltætl] **1.** *s.* loba, keelepeks; **2.** *v. i.* lobisema, keelt peksma
tittup ['titəp] **1.** *v. i.* **(-pp-)** kepslema, hüplema; **2.** *s.* kepsatus, hüpatus; kepslev kõnnak
titular ['titjulə] **1.** *a.* titulaarne, titulaar-, nimi-, nominaalne; tiitlit andev, tiitliks olev; **2.** *s.* titulaar (*ainult nime järgi teatavat ametit omav isik*) ◇ **~ church** *arhit.* tiitelkirik
Titus ['taitəs] *pn.*
Tiverton ['tivətən] *pn.*
Tivoli ['tivəli] *pn.*
tizzy I ['tizi] *s. sl.* kuuepennine hõbemünt (= **sixpence**)
tizzy II ['tizi] *s. sl.* pöörane ärevus, (ärritus)pabin, ähm ◇ **to be in a ~** ähmi täis olema; **to get into a ~** pööraselt ärrituma
Tl *keem.* = **thallium**
Tm *keem.* = **thulium**
tmesis ['tmi:sis] *s. lgv.* tmeesis (*mingi keelendi tungimine liitsõna elementide vahele, näit.* **what things soever** = **whatsoever things**)
T.N.T. ['ti:en'ti] *lüh.* = **trinitrotoluene**
to 1. [*fraasi lõpul* tu:, *tavaliselt* tu *vokaaliga ja* tə *konsonandiga algava sõna ees*] *prep.* -le, -ni, -ks, -sse, juurde, kuni, vastu, külge; **2.** [tu, tə] *partikkel infinitiivi ees* (*ka asendab juurdemõeldud infinitiivi, et vältida sama verbivormi kordamist*) -ma, -(d)a, (selleks) et -(d)a; **3.** [tu:] *adv.* kinni, kohale, paigale, endisse seisundisse ◇ **I explained it ~ him** ma seletasin selle temale; **~ the right** paremale; **~ the end** lõpuni; **~ my sorrow** mu kurvastuseks; **five minutes ~ seven** viie minuti pärast seitse; **open ~ the public** publikule avatud; **kind ~ smb.** kellegi vastu lahke; **key ~ the door** ukse võti; **made ~ order** tellimise peale tehtud; **ten ~ one** kümme ühe vastu (*näit. kihlveos*); **he hummed ~ the music** ta ümises muusikaga kaasa; **that's all there is ~ it** see on kõik, mis selle kohta on öelda; **back ~ back** selg selja vastu; **face ~ face** palgest palgesse, silm silma vastu; **~ be or not to be** olla või mitte olla; **~ err is human** eksida (eksimine) on inimlik; **I expect him ~ come soon** ma loodan, et ta peagi tuleb; **we have no time ~ lose** meil ei ole aega raisata; **what are we ~ do?** mida me peaksime tegema?; **we eat ~ live** me sööme selleks, et elada; **he did not come, though he promised ~** (= **~ come**) ta ei tulnud, kuigi ta oli lubanud (tulla); **I ought ~ go, but I don't want ~** (= **~ go**) ma peaksin minema, kuid ma ei tahaks seda teha; **is the door ~?** kas uks on kinni?; **(after fainting) she came ~** (pärast minestust) ta toibus; **we fell ~** me hakkasime (söömisega) pihta; **~ and fro** edasi-tagasi
toad [toud] *s.* kärnkonn (*ka piltl., er. sõimusõnana*) ◇ **to eat smb.'s ~** *sl.* kellegi ilalakkujaks olema (= **to toady**); **~ in the (*or* a) hole** *kok.* taignas küpsetatud veiselihatükk *või* vorstike
T.O. *lüh.* = **1. turn over; 2. Telegraph Office**
toad-eater ['toudi:tə] = **toady (1.)**
toadflax ['toudflæks] *s. bot.* käokannus ◇ **bastard ~** linalehik
toadflower ['toudflauə] *s. bot.* kirju stapeelia
toadrush ['toudrʌ∫] *s. bot.* kraavluga
toadstool ['toudstu:l] *s.* lihakas kübarseen, *er.* mittesöödav seen, *pop.* sitaseen ◇ **mushrooms and ~s** söödavad ja mittesöödavad seened
toady ['toudi] **1.** *s.* ilalakkuja, alatu lipitseja, pugeja; **2.** *v. t. & i.* (*kellegi*) ilalakkujaks olema, orjalikult meelitama, alatult lipitsema (*kedagi* **to**)
toadyism ['toudiizm] *s.* ilalakkumine, alatu lipitsus, pugemine
toast [toust] **1.** *s.* röstitud (*või* praetud) saia-(*või* leiva)viilukas; toost, tervisejoomine, (lühike) lauakõne; isik, kelle terviseks juuakse; **2.** *v. t. & i.* röstima, tulel pruunistama; (tulepaistel) pruunistuma; *piltl.* tulepaistel soojendama (*iseennast* **oneself**); (*kellegi*) terviseks jooma, (*kellegi auks*) klaasi tõstma ◇ **to have smb. on ~** *sl.* kedagi täiesti oma pihus hoidma; **as warm as a ~** mõnusasti soe

toaster ['toustə] *s.* (*saia, leiva*) röstija; *er.* röster, (elektri)röst; *haruld.* tervisejooja
toasting-fork ['toustiŋfɔ:k] *s.* (pikk) röstimiskahvel, -hark; *nalj.* mõõk
toast-master ['toustmɑ:stə] *s.* toostimeister, (lauakõnede ja) tervisejoomiste korraldaja (*banketil*)
toast-rack ['toustræk] *s.* röstleiva (*või* -saia) alus (*söögilaual*)
tobacco [tə'bækou] *s.* (*pl.* **-os**) tubakas (*ka bot.* = **~-plant**); *atrib.* tubaka- ◇ **~ heart** *med.* nikotiinimürgi(s)tusest tekkinud südamerike; **T- Road** *Am.* tubakaistandike piirkond lõunaosariikides; **Indian** (*or* **wild**) **~** *bot.* põisjas lobeelia
tobacconist [tə'bækənist] *s.* tubakakaupmees ◇ **the ~'s (shop)** tubakakauplus
tobacco-pipe [tə'bæko(u)paip] *s.* piip
tobacco-pouch [tə'bæko(u)pautʃ] *s.* tubakakott
Tobago [to'beigou] *pn.*
to-be [tə'bi:] **1.** *s.* (**the ~**) tulevik; **2.** *a.* tulevane (*tarvit. substantiivi järel*) ◇ **my wife ~** mu tulevane (naine)
Tobias [to'baiəs] *pn.*
Tobit ['toubit] *pn.*
toboggan [tə'bɔg(ə)n] **1.** *s.* tobogan, liuglemiskelk, spordikelk; **2.** *v. i.* liuglemiskelgul sõitma, kelgutama ◇ **~-shoot** (*or* **-chute**), **~-slide** kelgumägi
Tobruch ['toubrʌk, -bruk] *pn.*
Toby I ['toubi] **1.** *pn.; (tavaline õpetatud koera nimi inglise nukuteatris*); **2.** *s.* **(t-)** istuva vanamehe kujuline joogikruus (= **~ jug**) ◇ **~ collar** krookeline kaelus
toby II ['toubi] *Am. sl.* **1.** *s.* maantee; rööv imine maanteel; *ka* (pikk) odav sigar; **2.** *v. i.* maanteel röövima, teeröövlina tegutsema ◇ **to be on the ~** (kodutu) pätina ümber hulkuma
toccata [tə'kɑ:tə] *s. muus.* tokaata
Toc H ['tɔk 'eitʃ] *s.* (*lüh. nimest* **Talbot House**) teatav (I maailmasõja ajal asutatud sõduriteklubist arenenud) Inglise sõjaveteranide ühing
toco ['toukou] *s. sl.* nahatäis, peks ◇ **give him ~** tee talle tuupi
tocology [tɔ'kɔlədʒi] *s. med.* tokoloogia, sünnitusabiõpetus
tocsin ['tɔksin] *s.* häda- *või* häirekell
tod [tɔd] *s. dial.* rebane (= **fox**)
today [tə'dei, tu'd-] **1.** *adv.* täna; **2.** *s.* tänapäev, tänane päev
Todd [tɔd] *pn.*
toddle ['tɔdl] **1.** *v. i.* vantsima, vänderdama, ebakindlate sammudega astuma; *fam.* kõndima, jalutama; **2.** *s.* vantsimine, vänderdus; *fam.* jalutus; *fam. ka* esimesi samme astuv laps (= *järgm.*)
toddler ['tɔdlə] *s.* väikelaps, kõndima õppiv laps, (väike) põngerjas
toddy ['tɔdi] *s.* todi (*liik palmiviina*); *ka* punšitaoline segajook (*kuuma vee ja suhkruga*)
to-do [tə'du:, tu'd-] *s.* askeldus, segelus
toe [tou] **1.** *s.* varvas; (*kinga, suka jms.*) nina; *tehn.* jalam, alus; **2.** *v. t.* varvastega puutuma; *sl.* põtkama, jalaga lööma; (*golfimängus*) (kepi)otsaga lööma; (*kinga, sukka jms.*) uue ninaga varustama ◇ **the light fantastic ~** *humor.* tants; **to tread on smb.'s ~s** kellelegi varvastele astuma (*ka piltl.*); **to be (up) on one's ~s** *fam.* ärksalt valvel (*või* reipalt tegevuses) olema; **to keep smb. on his ~s** *fam.* kellelegi sõitu tegema; **to turn up one's ~s** *sl.* koibi välja sirutama, ära surema; **from top to ~** *vt.* **top I**; **to ~ the line** (*or* **mark, scratch**) *sport* stardijoonele asuma; **to ~ the line** *piltl.* ühisrinde järgi joonduma, (*kollektiivi, er. partei*) nõudeile alluma
toe-cap ['toukæp] *s.* (*kinga*) ninakapp
-toed [toud] *a.* -varbaline
toe-nail ['touneil] *s.* varbaküüs
toff [tɔf] *s. sl.* saks, härrasmehena rõivastatud isik ◇ **the ~s** saksad, peenem rahvas
toffee ['tɔfi] *s.* (pruunistatud suhkrust ja võist tehtav) veniv kompvek; *vrd.* **taffy II**
tog [tɔg] *v. t.* **(-gg-)** *sl.* rõivastama, rõivastega varustama **(out)**; *vrd.* **togs** ◇ **to ~ oneself out** (*or* **up**) ennast uhketesse rõivastesse panema, ennast vurhvi lööma
toga ['tougə] *s. aj.* tooga; *Am. fam.* (*kohtuniku, senaatori või mõne muu tähtsa riigiametniku*) ametirüü, talaar
togaed ['tougəd] *a.* toogasse rõivastatud
together [tə'geðə] *adv.* koos, kokku; ühes(koos), ühte(kokku) ◇ **to get ~** kokku koguma *või* kogunema; **he reads for days ~** ta loeb päevade viisi järjest; **~ with** (*millegagi, kellegagi*) koos, ühes(koos)

togetherness [tə'geðənis] *s.* kokku- *või* ühtekuuluvus; ühtekuuluvustunne
toggery ['tɔgəri] *s. sl.* rõivastus, rõivad (= **togs**); *Am. sl. ka* rõivapood, valmisriieteäri
toggle ['tɔgl] **1.** *s.* (puu)pöör; kinnitus- *või* pingulduspöör; *el.* kipplüliti, tumbler (= **~ switch**); **2.** *v. t.* kinnituspööraga varustama *või* kinnitama
Togo(land) ['tougou(lənd)] *pn.* Togo
togs [tɔgz] *s. pl. sl.* rõivad, (*er. parimad*) riided
toil I [tɔil] **1.** *v. i.* rügama, rühmama, rassima, vaevaga töötama, vaeva nägema (*millegi kallal* **at**; *millekski* **for**); vaevaga ning aeglaselt liikuma **(up, through, along, etc.)**; **2.** *s.* rügamine, rühmamine, rassimine; töövaev, raske töö
toil II [tɔil] *vt.* **toils**
toiler ['tɔilə] *s.* rügaja, rühmaja, rassija; ränga töö tegija, vaevanägija; tööinimene, töötaja
toilet ['tɔilit] *s.* tualett; *peam. Am. ka* **= ~-room**; *atrib.* tualett- ◇ **to make one's ~** tualetti tegema, rõivastuma; **~ bowl** klosetipott; **~ glass** tualettpeegel; **~ soap** tualettseep; **~ vinegar** tualettäädikas; **~ water** tualettvesi
toilet-paper ['tɔilitpeipə] *s.* tualettpaber
toilet-room ['tɔilitrum] *s.* rõivastusruum; *peam. Am.* klosett ja pesemisruum (= **lavatory**)
toiletry ['tɔilitri] *s. Am.* tualetiks vajalik ese; *haril. pl.* tualett-tarbed
toilet-table ['tɔilitteibl] *s.* tualettlaud
toilette [twɑ:'let] *s. pr.* (naiste) tualett, (*moodne või stiilne*) rõivastumine *või* rõivas
toilless ['tɔilis] *a.* raske tööta; vaevata
toils [tɔilz] *s. pl.* (*sg. haruld.*) võrk, püügivõrk, -paelad, püünis (*er. piltl.*) ◇ **taken** (*or* **caught**) **in the ~ of** (*kellegi*) võrku langenud
toilsome ['tɔilsəm] *a.* vaevaline, vaevarikas
toilworn ['tɔilwɔ:n] *a.* raskest tööst kurnatud
Tokay [tou'kei] **1.** *pn.* Tokaj; **2.** *s.* tokai (*veinisort*)
token ['touk(ə)n] *s.* märk (-rgi); tinglik märk, sümbol; mälestusmärk, -ese, mälestis; väärtus- *või* rahamärk; (raha asendav) mark *või* žetoon; *atrib.* puhtvormiline, sümboolne ◇ **in ~ of** (*millegi*) märgiks; **by the same** (*or* **more by**) **~** liiatigi, pealegi veel; **it gives ~ of intelligence** see tunnistab intelligentsusest; **~ money** rahamärgid, (raha vastu ümbervahetatav) aseraha; **~ payment** *pol.* vormiline (*võla tunnustamiseks*) minimaalne tagasimaksmine; **~ strike** sümboolne streik, hoiatusstreik; **~ vote** *parl.* ainult umbkaudse (mitte siduva) summaga eelarve vastuvõtmine
Tokyo, Tokio ['toukjou, -kiou] *pn.* Tokio
told [tould] *vt.* **tell**
Toledo [tɔ'li:dou, -'leid-] **1.** *pn.*; **2.** *s.* (*pl.* **-os**) toleedo mõõk *või* (eriliselt karastatud) mõõgatera
tolerable ['tɔl(ə)rəbl] *a.* **(-bly)** talutav; vastuvõetav, mitte just halb, kaunis hea; *pred.* kaunis hea tervise juures
tolerance ['tɔlər(ə)ns] *s.* sallimus, sallivus, leplikkus, tolerantsus; *füsiol., med.* tolerants, taluvus, talumis- *või* vastupanujõud; *tehn.* tolerants, (lubatav) hälve
tolerant ['tɔlər(ə)nt] *a.* salliv, leplik, tolerantne; taluv, väljakannatav (*midagi, kedagi* **of**)
tolerate ['tɔləreit] *v. t.* **(-tor)** sallima, lubama; taluma, välja kannatama, tolereerima
toleration [tɔlə'reiʃ(ə)n] *s.* sallimine, lubamine, sallimus; talumine, tolereerimine
toll I [toul] *s.* toll, tollimaks, -lõiv; *aj.* (*möldri*) matt, mativili ◇ **to take ~ of** (*millelteki*) matti võtma (*ka piltl.*); (tunduvat) kahju (*mil.* kaotusi) tekitama; **~ call** *Am.* kaugekõne
toll II [toul] **1.** *v. t. & i.* (aeglaselt ning pühalikult) kirikukella lööma, *er.* hingekella lööma (*kellelegi* **for**); (*kirikukella kohta*) lööma, helisema; **2.** *s.* kirikukella helin *või* (üksik) löök
toll-bar ['toulbɑ:] *s. aj.* tollivaldas (*valdas teemaksu võtmise otstarbel*)
toll-gate ['toulgeit] *s.* tollivärav (= *eelm.*)
tol-lol [tɔl'lɔl] *a. sl.* vastuvõetav, kaunis hea (= **tolerable**)
tolu [tɔ'lju:, 'toulju:] *s. tehn., farm.* tolu palsam (= **~ balsam, balsam of T-**) ◇ **~ tree** *bot.* harilik palsamipuu

toluene ['touljui:n], **toluol** ['tɔljuɔl] *s. keem.* tolueen, metüülbenseen

Tom [tɔm] **1.** *pn.* (= **Thomas**; *paljudes fraasides ja ühendeis esineb tüüpilise mehenimena, umbes nagu eesti* Juss *või* Ants); **2.** *s.* **(t-)** isane kass (= **tom-cat**) ◇ **~, Dick and Harry** tavalised inimesed; **~ Thumb** pöialpoiss, päkapikk, -pikumees; kääbus; **~ Tiddler's ground** teatav lastemäng (*kus joostakse üle joonega piiratud maa-ala, sealt «kulda noppides»*); *piltl.* koht, kus võib kergesti raha kokku ajada

tomahawk ['tɔməhɔ:k] **1.** *s.* tomahook, (indiaanlaste) sõjakirves; **2.** *v. t.* tomahoogiga tapma *või* haavama; *piltl.* armutult arvustama *või* maha tegema

tomato [tə'mɑ:tou, *Am. ka* -'meit-] *s.* (*pl.* **-oes**) tomat; *atrib.* tomati-, tomat- ◇ **~ juice (paste, sauce, etc.)** *kok.* tomatimahl (-pasta, -kaste jne.); **~ tin** (*Am.* **can**) tomatikonserv(ikarp); **~ blight** *aiand.* tomatihaigus; **~ red** tomatpunane; **strawberry ~** *bot.* harilik füüsal, juudikirss

tomb [tu:m] *s.* (surnu)haud, hauakoobas *või* -küngas; kalm; *arheol.* kalme, (muistne) matmispaik; kalmeehitis; *arh.* = **tombstone**; *piltl.* (**the ~**) surm, surnud olek ◇ **the T-s** *Am.* New Yorgi linnavangla

tombac ['tɔmbæk] *s. tehn.* tombak

tombola ['tɔmbələ] *s.* tombola (*lotoga sarnanev õnnemäng*)

tomboy ['tɔmbɔi] *s.* poisilik tütarlaps, (poisitaoliselt) rühmeldada armastav plika

tombstone ['tu:mstoun] *s.* hauakivi

tom-cat, tomcat ['tɔmkæt] **1.** *s.* kõuts, isane kass, isakass (*ka piltl.*); **2.** *v. i.* **(-tt-)** *Am. sl.* amelema, naisi taga ajama ◇ **to ~ about** *Am. sl.* ümber aelema

tom-cod ['tɔmkɔd] *s. zool.* pisitursk

tome [toum] *s.* suur raamat, kogukas köide

tomentose [tə'mentous] *a. bot.* viltjas

tomfool ['tɔm'fu:l] **1.** *s.* narr, veiderdaja, tembutaja; **2.** *v. i.* narri mängima, veiderdama, tembutama

tomfoolery [tɔm'fu:ləri] *s.* narrus, veiderdus, tembutus

Tommy ['tɔmi] **1.** *pn. dim.* = **Tom, Thomas**; **2.** *s.* (*ka* **t-**) tüüpiline briti lihtsõdur (= **~ Atkins**), «sõdursass»; **(t-)** *sl.* toit, *er.* leib; **(t-)** *tehn.* seadetihvt; mutrivõti; *mer.* kepsli kang ◇ **t- rot** = **tommyrot**

tommy-gun ['tɔmigʌn] *s.* püstolkuulipilduja, automaatpüss

tommyrot ['tɔmirɔt] *s. fam.* lollus, jaburdus, mõttetus

tomorrow [tə'mɔrou, tu'm-] **1.** *adv.* homme; **2.** *s.* homne päev ◇ **~ morning (evening, afternoon, etc.)** homme hommikul (õhtul, pärast lõunat jne.); **the day after ~** ülehomme

tomtit ['tɔmtit] *s.* tihane, *er.* sinitihane (= **blue titmouse**)

tomtom ['tɔmtɔm] **1.** *s. etn., muus.* tamtamm; **2.** *v. i.* tamtammi lööma

ton [tʌn] *s.* tonn (*kaaluühik; laeva mahu- või veeväljasurveühik; lüh.* **t.**); *pl. fam.* suur hulk (*midagi* **of**) ◇ *kaaluühikuna*: **metric ~** = 1000 kg; **long** (*or* **gross**) **~** (*tarvitusel peam. Inglismaal*) = 2240 **pounds** = 1016 kg; **short ~** (*tarvitusel Am. Üh-des ja Kanadas*) = 2000 **pounds** = 907 kg; *mahuühikuna:* **register ~** = 100 **cubic feet** = 2,83 m^3; **freight ~** = 40 **cubic feet** = 1,12 m^3; *veeväljasurveühikuna*: **displacement ~** = 35 **cubic feet** = 0,98 m^3

tonal ['toun(ə)l] *a.* **(-lly)** *muus., lgv.* tonaalne ◇ **~ juncture** *lgv.* tonaalne junktuur

tonality [to(u)'næliti] *s. muus., lgv.* tonaalsus

Tonbridge ['tʌnbridʒ, 'tʌmb-] *pn.*

tone [toun] **1.** *s.* toon; häälekõla; tundetoon; valitsev vaimsus *või* üldilme; värvitoon; *füsiol., med.* toonus, pingus (*vt.* **tonus**); **2.** *v. t. & i.* **(-nable)** toonima, tooni andma *või* muutma; häälestama (*millegagi ühtlaselt* **to**); kooskõlas olema, sobima (*millegagi* **with**) ◇ **in an angry ~** vihasel häälel; **he took a high ~** ta rääkis käskival (*või* kõrgil) toonil; **major** (*or* **whole**) **~** *muus.* täistooniline intervall (*vrd.* **semitone**); **to lose (regain) ~** *med.* normaalset toonust kaotama (tagasi saama); **to ~ down** tooni madaldama *või* pehmendama, mahendama, (toonilt) pehmenema *või* mahenema; **to ~ up** tooni tõstma, jõulisemaks tegema *või* rõhutama

tone-arm ['tounɑ:m] *s.* (*grammofoni*) käpp

tong [tɔŋ] *s.* hiina salaühing

Tonga I ['tɔŋgə] *pn.*

tonga II ['tɔŋgə] *s. Anglo-Ind.* (kerge) sõidukaarik

tongs [tɔŋz] *s. pl.* tangid (*ka* **a pair of ~**); pihid (= **blacksmith's ~**) ◇ **I would not touch him (it) with a pair of ~** ma ei puudutaks teda (seda) kepi otsagagi (*s. o. ta on nii vastik*); **hammer and ~**, *vt.* **hammer**

tongue [tʌŋ] *s.* keel (*elund; kõnevõime*); *arh. & poeet.* = **language**; (pandla-, kaalu-, tule- *jms.*) keel; piklik riba (*midagi* **of**); *geogr.* maasäär; (*kinga*) lapats; (*kella*) kara, tila ◇ **furred** (*or* **dirty**) **~** *med.* katuga kaetud keel; **to put out one's ~** keelt näitama; **to speak with (one's) ~ in (one's) cheek** hoopis vastupidist mõeldes (*või* nöögates) rääkima (*vrd.* **~-in-cheek**); **to keep a civil ~ in one's head** ebaviisakusi vältima; **he has lost his ~** ta on (kohmetusest) keeletu; **he has a spiteful (venomous, bitter) ~** tal on tige (mürgine, sapine) keel; **ready ~** kõnevalmidus; **long ~** kõnekus; **to give ~** (*jahikoerte kohta*) jälgede avastamisel klähvima hakkama (*ka piltl.*); **mother ~** emakeel; **in the Hebrew (a foreign) ~** heebrea (võõras) keeles; **~ and groove joint** *ehit.* sulund(liide), punnseotis

(-)tongued [tʌŋd] *a.* (-)keeleline, (-)keelne, keelega varustatud ◇ **ill ~** kurjakeeleline

tongue-in-cheek ['tʌŋin'tʃi:k] *adv. & a.* mittetõsiselt (mõeldud), nöökavalt *või* teeseldult (mõeldud, öeldud), «pihku naerdes»

tongueless ['tʌŋlis] *a.* keeletu (*ka piltl.*)

tongue-tied ['tʌŋtaid] *a.* kidakeelne, tõkestatud kõnega; (kohmetusest) keeletu

tonic ['tɔnik] **1.** *a.* **(-ically)** ergutav, jõuduandev; *med.* toniseeriv; *muus.* tooniline, toonikaline, toonika-; **2.** *s. med.* toonikum (*toonust tõstev aine*); *muus.* toonika, põhiheli ◇ **~ spasm** *med.* tooniline spasm *e.* kramp; ping(s)uskramp; **~ stress** (*or* **accent**) *lgv.* intonatsiooniline silbirõhk; **~ sol-fa** *muus.* teatav (*er. lauluõpetusel tarvitatav*) solfedžeerimisviis

tonight [tə'nait, tu'n-] **1.** *adv.* täna õhtul *või* öösel; **2.** *s.* tänane õhtu *või* öö

tonk [tɔŋk] *v. t. sl.* kolkima

tonka bean ['tɔŋkə'bi:n] *s. bot.* tonkapuu; *farm.* tonka-uba (*teatav kumariini sisaldav puuseeme*)

tonnage ['tʌnidʒ] *s.* tonnaaž; tonnimaks, kaubaveomaks tonnilt (*vrd.* **ton**) ◇ **register(ed) ~** registertonnaaž; **~ and poundage** *aj.* vanaaegne tollimaks sisseveetavailt kaupadelt (*kusjuures ~ tähendab maksu veinitünnilt; vrd.* **tun**)

-tonner ['tʌnə] *s.* -tonnine laev (*näit.* **a thousand ~**)

tonsil ['tɔns(i)l] *s. anat.* tonsill, mandel

tonsillitis [tɔnsi'laitis] *s. med.* tonsilliit, mandlipõletik

tonsorial [tɔn'sɔ:riəl] *a.* **(-lly)** *nalj.* habemeajaja-, habemeajamis-

tonsure ['tɔnʃə] *kirikl.* **1.** *s.* tonsuur, pügam; **2.** *v. t.* (*kellegi*) lagipead paljaks pügama, (*kellelegi*) tonsuuri tegema

tontine [tɔn'ti:n, 'tɔnt-] *s. maj.* tontiin, tontiinsüsteem (*teatav elukindlustusfondi jagamise vorm*)

tonus ['tounəs] *s. füsiol., med.* toonus

Tony I ['touni] *pn.* = **Anthony**

tony II ['touni] *a. Am. fam.* peenetooniline, peen, moodne, tore

too [tu:] *adv.* ka, samuti (*selles tähenduses ei tarvitata esimese sõnana lauses, välja arvatud Ameerikas*); liiga, liigagi, liialt, ülearu; *fam.* üliväga, väga ◇ **take this one ~** võtke see ka; **he, ~, is against me** tema ka on minu vastu; **~ hot** liiga palav (*selleks et süüa* **to eat, to be eaten**; *minu jaoks* **for me**; *et mina võiksin süüa* **for me to eat**; *selleks et mugav olla* **for comfort**); **it was ~ much (they were ~ many) for him** *fam.* seda (neid) oli rohkem, kui ta suutis välja kannatada; **it is ~ kind of you** see on teist väga lahke; **I am only ~ glad to help you** ma aitan teid suurima heameelega; **that's ~ bad** *Am.* (sellest on) väga kahju (= **it's a great pity**); **none ~ pleasant (warm, etc.)** mitte just väga meeldiv (soe jne.); **it is ~ much of a good thing** see on talumatu *või* väljakannatamatu; **~ ~** üleliia, üliväga, (*afekteeritult*) ülikena, üliilus; **how ~ ~!** (*eputavalt*) kui ülikena!

toodle-oo ['tu:dl'u:] *interj.* adee!, aidaa! (= *nägemiseni*!)

took [tuk] *vt.* **take**

Tooke [tuk] *pn.*

tool [tu:l] **1.** *s.* riist, tööriist (*ka piltl.*); **2.** *v. t. & i.* tööriistaga töötlema; tööriista käsitse-

ma; (*kivi*) peitliga tahuma; (*raamatu kaanele*) templit vajutama; *sl.* vankrit ajama, vankris sõitma *või* sõidutama

Toole [tu:l] *pn.*

toot I [tu:t] **1.** *s.* tuututus; **2.** *v. i. & t.* tuututama ◇ **to ~ one's (own) horn** *Am. sl.* enesereklaami tegema, ennast ülistama

toot II [tu:t] *sl. er. Am.* **1.** *s.* pummelung; **2.** *v. i.* pummeldama ◇ **on** (*or* **at**) **a ~** pummeldamas

tooth [tu:ϴ] **1.** *s.* (*pl.* **teeth** [ti:ϴ]) hammas (*ka hammasratta hammas, kammi pii jms.*); **2.** *v. t. & i.* hammastama, hammastega varustama; *tehn.* hambuma, (*hammasratta*) hammastesse haarduma ◇ **in the teeth of** (*millestki*) hoolimata, (*millegi*) kiuste; **to cast** (*or* **throw**) **in smb.'s teeth** kellelegi ette heitma; **to fight ~ and nail** küünte ja hammastega (*või* kõigest jõust) võitlema

toothache ['tu:ϴeik] *s.* hambavalu

tooth-brush ['tu:ϴbrʌʃ] *s.* hambahari

tooth-comb ['tu:ϴkoum] *s.* tihe kamm, tihtkamm

toothed [tu:ϴt, -ðd] *a.* hambuline, hammastatud, hammastega (varustatud); sakiline

toothful ['tu:ϴful] *s. sl.* «hambatäis», tilgake, väike suutäis (*viina*)

toothing ['tu:ϴiŋ] *s. tehn.* hambumine

toothless ['tu:ϴlis] *a.* hambutu

tooth-paste ['tu:ϴpeist] *s.* hambapasta

toothpick ['tu:ϴpik] *s.* hambaork

tooth-powder ['tu:ϴpaudə] *s.* hambapulber

tooth-shell ['tu:ϴʃel] *s. zool.* merikihv (*lasnjalgne mollusk*)

toothsome ['tu:ϴsəm] *a.* suupärane, maitsev

toothwort ['tu:ϴwə:t] *s. bot.* hammasjuur; käopäkk

tootle ['tu:tl] **1.** *v. i. & t.* tuututama, (*pilli*) kääksutama; jorutama; **2.** *s.* tuututus, kääksutus; jorutus

toots [tu:ts] *haruld.* = *järgm.*

tootsie, tootsy ['tu:tsi] *s. lastek. er. Am.* tipa, tipake, jalake; *sl.* kullake, kallike (*er. tütarlapse kohta*)

tootsie-wootsie, tootsy-wootsy ['tu:tsi'wu:tsi] = *eelm.*

top I [tɔp] **1.** *s.* tipp, hari, latv, ülaosa, ülemine osa *või* ots; pealis (*ka jalatsil, vrd.* **upper**); *mer.* topp, mastitipp; *mer. ka* marsssaaling; *pl.* (*taime*) pealsed; *pl.* (*säärsaapa*) käänis; käänissaapad (= **top-boots**); **2.** *a.* tipp-, tipmine, pealmine, pealis-, üla-, ülemine, kõrgeim; **3.** *v. t. & i.* (**-pp-**) tipuna (*või* ladvana) katma, tipuks olema; kroonima (*millegagi* **with**), (*millegi*) tipul (*või* otsas) asuma; ületama; (*puul*) latva maha raiuma *või* kärpima ◇ **on (the) ~ of** (*millegi*) tipul, tagatipuks, (*millelegi*) lisaks, (*millegi*) peal(e); **at the ~ of the tree** puu ladvas; *piltl.* kõrgeimal astmel (*näit. oma erialal*); **at the ~ of one's lungs** (*or* **voice**) kõigest kõrist; **at the ~ of one's speed** suurima kiirusega; **from ~ to toe** pealaest jalatallani; **to take the ~ of the table** lauas esimesel kohal istuma, eesistujaks olema; **the ~ of the morning to you!** tere varahommikust!; **the ~ boy of the school** esimene poiss koolis; **~ brass** *mil. sl.* kõrgeim juhtkond; **~ dog** *sl.* võidukas pool; tähtsaim isik, ninamees; **~ hat** torukübar, silinder; **to give ~ priority to** (*midagi*) esmajärjekordseks (*või* eriti tähtsaks, pakiliseks) tunnistama, esmajärjekorras käsitlema; **~ secret** (*a.*) rangelt salajane; (*s.*) rangeimalt varjatav saladus; **at ~ level** kõrgeimal tasemel, *er. piltl.* tipptasemel; **to ~ off** *fam.* lõpetama, (*millelegi*) kroonivat lõppu tegema, *Am. sl. ka* surmama; **to ~ up with** *fam.* (*millegagi*) lõpetama (*näit.* **to ~ up one's dinner with a liqueur** lõunasööki klaasi likööriga lõpetama)

top II [tɔp] *s.* vurr, vurrkann ◇ **the ~ sleeps** (*or* **is asleep**) vurr keerleb ilma nähtava liikumiseta; **to sleep like a ~** magama nagu puunott; **old ~** *sl.* vana vennas

topaz ['toupæz] *s. min.* topaas

top-boots ['tɔp'bu:ts] *s. pl.* käänissaapad, mahakäänatud äärega säärsaapad

topcoat ['tɔp'kout] *s.* ülekuub, (kerge) mantel

top-drawer ['tɔpdrɔ(:)ə] *a. Am. sl.* kõrgemasse klassi kuuluv, esmaklassiline

top-dress ['tɔp'dres] *v. t. põll.* pealtväetama

tope I [toup] *s. zool.* supihai; *ka* kärphai

tope II [toup] *v. i. haruld.* purjutama, jooma; *vrd.* **toper**

topee [tou'pi:] = **topi**

Topeka [to'pi:kə] *pn.*

toper ['toupə] *s.* purjutaja, joodik

top-flight ['tɔpflait] *a. Am. sl.* esmajärguline, -klassiline, kõrgemasse klassi kuuluv

topgallant [tɔp'gælənt, tə'g-] *mer.* **1.** *a.* marsstengist (*või* -purjest) kõrgem; **2.** *s.* praamteng (= **~ mast**) *või* praampuri (= **~ sail**); *vrd.* **topmast, topsail**

toph [touf] = **tophus**

top-hamper ['tɔphæmpə] *s. mer.* mastikoormus, kõrgel asetsev (ja seega tasakaalu ohustav) koormus; *vrd. järgm.*

top-heavy ['tɔphevi] *a.* ülal koormatud, kergesti tasakaalu kaotav *või* ümberminev, kõrge raskuskeskmega; *piltl.* purjus

top-hole ['tɔp'houl] *a. fam.* esmajärguline, oivaline

tophus ['toufəs] *s.* (*pl.* **-phi** [-fai]) *med.* podagrasõlm (*liigesel*)

topi ['toupi(:)], **topee** [tou'pi:] *s.* troopikakiiver

topiary ['toupiəri] *aiand.* **1.** *a.* (ilupuude) pügamis(e)-; **2.** *s.* (ilupuude) pügamiskunst (= **~ art**); põetud ilupuudega aed (= **~ garden**)

topic ['tɔpik] *s.* jutu- *või* kõneaine, kõnealune asi; (*arutluse*) teema ◇ **~s of the day** päevaküsimused

topical ['tɔpik(ə)l] *a.* (**-lly**) kohalik, paikne; kohalikke olusid käsitlev; päevakajaline; aktuaalne; (jutu)aine-, teema- ◇ **~ allusion** vihje kohalikele oludele; **~ treatment** *med.* paikne (*või* lokaalne) ravi

topicality [tɔpi'kæliti] *s.* päevakajalisus, aktuaalsus

topknot ['tɔpnɔt] *s.* juukse- *või* suletutt; juuksesõlm pealael; pealaele sõlmeseotud juuksepael; *Am. sl.* pea(nutt)

top-level ['tɔplev(ə)l] *a.* tipptasemeline, kõrgeimal tasemel (peetav) ◇ **~ conference** *pol.* tippnõupidamine (= **summit conference**)

top-light ['tɔplait] *s. mer.* topituli

topmark ['tɔpmɑ:k] *s. mer.* topimärk

topmast ['tɔpməst, -mɑ:st] *s. mer.* (marss)teng

topmost ['tɔpmoust, -məst] *a.* tipmine, kõige ülemine, kõrgeim

top-notch ['tɔpnɔtʃ] *a. Am. fam.* esmajärguline, oivaline

topographer [tə'pɔgrəfə] *s.* topograaf

topographic(al) [tɔpə'græfik(əl)] *a.* (**-ically**) topograafiline, topograafia-

topography [tə'pɔgrəfi] *s.* topograafia

toponym ['tɔpənim] *s. lgv.* toponüüm, kohanimi

toponymy [tə'pɔnimi] *s. lgv.* toponüümia, toponüümika

topper ['tɔpə] *s. fam.* torukübar, silinder (= **top hat**); midagi (*või* kedagi) toredat; *tekst.* (kerge avar) naistemantel

topping ['tɔpiŋ] *a. sl.* oivaline, tore

topple ['tɔpl] *v. i. & t.* upakil (*või* ümberkukkumisel) olema; uperkuuti lendama *või* lööma, ümber kukkuma *või* tõukama (*haril.* **~ over, ~ down**); kippama; kummutama, kukutama

tops [tɔps] **1.** *s. pl., vt.* **top** I; **2.** *pred. a. sl.* oivaline, suurepärane (*ka* **the ~**)

topsail ['tɔpseil, -sl] *s. mer.* topsel, topipuri

top-sawyer ['tɔpsɔ:jə] *s.* (*palgisaagimisel*) ülemisel saeotsal saagija; *piltl.* tähtsamal (ameti)kohal asuja

topside ['tɔpsaid] **1.** *s.* (*millegi*) ülaosa; *pl. mer.* ülaparras, veepealne parras; **2.** *adv.* (*ka* **~s**) *mer.* ülapardal; *piltl.* juhtival kohal

topsoil ['tɔpsɔil] *s. põll.* künnikiht, pindmine mullakiht

topsyturvy ['tɔpsi'tə:vi] **1.** *adv.* pahupidi, alumine pool ülespidi, segamini; **2.** *a.* (**-iest; -ily, -iness**) pahupidine, segipaisatud

topsyturvydom ['tɔpsi'tə:vidəm] *s.* pahupidisus, segipaisatus, äärmine segadus

top-tip ['tɔptip] = **tip-top**

toque [touk] *s.* väike ümmargune (naiste)müts

tor [tɔ:] *s.* terav kaljune künkatipp

-tor [tə] *vt.* **-or**

torch [tɔ:tʃ] *s.* tõrvik, (tule)tungal (*ka piltl.*); *tehn.* leeklamp ◇ **electric ~** (silindriline) taskulamp; **to carry a ~ for smb.** kellessegi armunud olema (*er.* vastuarmastust leidmata); **to hand on the ~** (**of knowledge, etc.**) (teadmiste jne.) tõrvikut edasi andma

torch-bearer ['tɔ:tʃbeərə] *s.* tõrvikukandja (*ka piltl.*)

torch-fishing ['tɔ:tʃfiʃiŋ] *s. kal.* tulusel-käimine

torchlight ['tɔ:tʃlait] *s.* tõrvikuvalgus ◇ **~ procession** tõrvikrongkäik

torch-song ['tɔ:tʃsɔŋ] *s. Am. fam.* «armuvalulaul», sentimentaalne laul õnnetust armastusest
torch-thistle ['tɔ:tʃəisl] *s. bot.* sammaskaktus
tore [tɔ:] *vt.* **tear** I
toreador ['tɔ(:)riədɔ:] *s.* toreadoor, (ratsa)härjavõitleja
torero [tə'reərou] *s.* toreero, (jalgsi)härjavõitleja
tori ['tɔ:rai, 'tou-] *vt.* **torus**
torment 1. ['tɔ:ment] *s.* piin; **2.** [tɔ:'ment] *v. t.* piinama ◇ **in** ~ piinas; **this is a** ~ **to him** see on talle piinaks; **to suffer** ~**s** piinlema, piinu kannatama
tormentil ['tɔ:məntil] *s. bot.* tedremaran
tormentor [tɔ:'mentə] *s.* (*fem.* **-tress**) piinaja
torn [tɔ:n] *vt.* **tear** I
tornado [tɔ:'neidou] *s.* (*pl.* **-oes**) tornaado, (tugev) keeristorm; *piltl.* tormiline puhang (*midagi* **of**)
Toronto [tə'rɔntou] *pn.*
torpedo [tɔ:'pi:dou] **1.** *s.* (*pl.* **-oes**) torpeedo; *Am. ka* lõhkepadrun (*naftapuuraugu avause laiendamiseks*); paukpadrun, petardsignaal (*raudteel udusignaaliks*); (*mänguasjana*) paukhernes; *zool.* elektrirai (= ~**-fish, numb-fish**); torpeedokujulise kerega auto; **2.** *v. t. & i.* torpedeerima, torpeedosid panema, torpeedoga ründama *või* põhja laskma; *piltl.* nurja ajama (*ettevõtet jms.*) ◇ **aerial** ~ õhutorpeedo
torpedo-boat [tɔ:'pi:do(u)bout] *s.* torpeedopaat ◇ ~ **destroyer** (*lüh.* **T.B.D.**) = **destroyer**
torpedo-net [tɔ:'pi:do(u)net] *s.* (*laeva*) torpeedotõrjevõrk
torpedo-tube [tɔ:'pi:do(u)tju:b] *s.* torpeedo(laske)toru, -aparaat
torpid ['tɔ:pid] **1.** *a.* loid, oimetu, tuim, tardunud, pikaldane, raskepärane, torpiidne; **2.** *s. sl.* (*Oxfordi kolledžites*) varumeeskondade sõudepaat; *pl.* **(the T-s)** varakevadine kolledžite sõudevõistlus, millest ainult varumeeskonnad osa võtavad
torpidity [tɔ:'piditi] *s.* loidus, oimetus, tuimus
torpor ['tɔ:pə] *s.* tardumus, oimetus, tuimus
Torquay ['tɔ:'ki:] *pn.*
torque I [tɔ:k] *s. arheol.* (*muistsete keltide*) kaelakee
torque II [tɔ:k] *s. füüs., tehn.* pöördemoment; väändemoment
Torquemada [tɔ:kwə'mɑ:də] *pn.*
torrent ['tɔr(ə)nt] *s.* kärestikuline jõgi *või* oja, mägijõgi, -oja; äge vool *või* valang (*midagi* **of**) ◇ **it rained in** ~**s** vihma sadas kui oavarrest
torrential [tɔ'renʃ(ə)l] *a.* **(-lly)** (*jõe kohta*) kärestikuline; valanguline ◇ ~ **rain** suur vihmavaling, paduvihm
Torres ['tɔris, -iz] *pn.* ◇ ~ **Strait** Torrese väin
Torricelli [tɔri'tʃeli] *pn.*
Torricellian [tɔri'tʃeliən] *a.* (*itaalia füüsiku*) Torricelli ◇ ~ **experiment** *füüs.* Torricelli katse; ~ **tube** *füüs.* (esimene) elavhõbebaromeeter; ~ **vacuum** Torricelli tühik (*õhutühi ruum baromeetritoru otsas*)
torrid ['tɔrid] *a.* (kõrvetavalt) kuum, palav ◇ ~ **zone** *geogr.* palavvööde
Torrington ['tɔriŋtən] *pn.*
torsion ['tɔ:ʃ(ə)n] *s. füüs., tehn.* vääne, torsioon ◇ ~ **balance** torsioonkaal(ud)
torsional ['tɔ:ʃ(ə)n(ə)l] *a.* **(-lly)** *füüs., tehn.* väändeline, väände-
torso ['tɔ:sou] *s.* (*pl.* **-os**) *kunst* torso; (inimese) kere; *piltl.* lõpetamata jäetud (*või* osaliselt purustatud) teos, katkend
tort [tɔ:t] *s. jur.* õiguserikkumine, seadusvastane tegu, süütegu
tortilla [tɔ:'ti:jə] *s. Am.* (*mehhiklaste*) maisikarask, (õhuke) maisijahukakk
tortious ['tɔ:ʃəs] *a. jur.* ülekohtune
tortoise ['tɔ:təs, -is] *s. zool.* kilpkonn; *er.* maismaakilpkonn; *vrd.* **turtle** ◇ ~ **flower** *bot.* keloone
tortoise-beetle ['tɔ:təs'bi:tl] *s. zool.* kilpmardikas
tortoise-shell ['tɔ:təsʃel] *s.* kilpkonnakilp; kilbis; kilpkonnaluu ◇ ~ **butterfly** *zool.* väike koerliblikas; ~ **cat** kilpkonnakarva kass, musta-kollasekirju kass
tortricid ['tɔ:trisid] *s. zool.* mähkur
tortuosity [tɔ:tju'ɔsiti] *s.* looklevus, keermelisus, kõverus
tortuous ['tɔ:tjuəs] *a.* looklev, keermeline, väändunud, väänatud, kõver
torture ['tɔ:tʃə] **1.** *s.* piinamine, piinutus, tortuur; piin; **2.** *v. t.* **(-rable)** piinama, piinutama; (*mingit asja, lauset jms.*) väänama,

väänutama, moonutama (*endisest kujust* **out of its shape**; *millekski* **into**) ◇ **to put to the** ~ piinutama, piinapingile panema; **instruments of** ~ piinariistad
torturer ['tɔ:tʃərə] *s.* piinaja
torturous ['tɔ:tʃərəs] *a. haruld.* piinav, piinutav; väänav, moonutav
torus ['tɔ:rəs, 'tou-] *s.* (*pl.* **-ri** [-rai]) *arhit., anat.* mõigas; *bot.* õiepõhi (= **receptacle**)
Tory ['tɔ:ri] *s. pol.* toori, konservatiiv; *Am. aj.* Inglise valitsuse pooldaja iseseisvussõja ajal; *atrib.* toorilik, toori-
-tory [t(ə)ri] *vt.* **-ory**
toryism ['tɔ:riizm] *s. pol.* tooriism, konservatiivsus
tosh [tɔʃ] *s. sl.* pläma, lollus
tosher ['tɔʃə] *s. sl.* kolledžisse mittekuuluv üliõpilane, «metsik» üliõpilane, vabakuulaja
toss [tɔ(:)s] **1.** *v. t. & i.* pillutama, viskama, pilduma, loopima, vintsutama; visklema, pillutuma; üles viskama *või* pilduma (*ka* ~ **up**); (*liisuheitmiseks*) raha üles viskama (*ka* ~ **up**; *millegi otsustamiseks* **for**); **2.** *s.* vise, visang; ülesviskamine; (*liisuheitmiseks*) raha ülesviskamine *või* raha ülesviskamisega otsustatav küsimus; *piltl.* juhusest sõltuv asi (*ka* ~**-up**) ◇ **to** ~ **away** (**off, down, etc.**) ära (alla jne.) viskama; **to** ~ **off** (*or* **down**) (*viina*) ühe sõõmuga kõrist alla viskama; **to** ~ **smb. in a blanket** kedagi tekil lennutama *või* põrgatama; **to** ~ **one's head** (põlglikult) pead selga viskama; **to** ~ **oars** tervituseks aerud püsti tõstma; **to take a** ~ *sl.* hobuse seljast maha visatama; **to win (lose) the** ~ (*liisuheitmisel*) rahaviskamisega võitma (kaotama); **it is a** ~ (*or* ~**-up**) **which of us shall go** on täiesti otsustamata (*või* juhuse asi), kumb meist läheb; ~ **and catch** *Am.* = **pitch-and-toss**
toss-up ['tɔ(:)sʌp] *s.* rahaviskamine (*liisuheitmiseks*); *vt.* **toss**; *Am. sl. ka* võrdsed šansid; *sport* tasavägine mäng
-tost [tɔ(:)st] *a. poeet.* (-)pillutatud, (-)vintsutatud (= **-tossed**; *näit.* **storm-**~)
tot I [tɔt] *s. fam.* mudilane, tots, (väike) tüdu *või* poisu; tips, tipsuke, suutäis viina
tot II [tɔt] *fam.* **1.** *s.* kogusumma; kokkuarvatud summa; **2.** *v. t. & i.* **(-tt-)** (*arve*) kokku arvama (*haril.* ~ **up**); (*arvude või kulude kohta*) kokkuarvatult tunduvaks paisuma (**up**) *või* ulatuma (*millenigi* **up to**)
total ['tout(ə)l] **1.** *a.* **(-lly)** täielik, täis-, terviklik, kogu-, totaalne, totaal-; **2.** *s.* kogu*e.* totaalsumma; lõppkokkuvõte; **3.** *v. t. & i.* **(-ll-)** kogusummas ulatuma (*millenigi* **up to**), kogusummas välja tegema; kogusummat arvutama ◇ ~**eclipse** täielik varjutus; ~ **abstainer (abstinence)** täiskarsklane (-karskus); ~ **output** kogutoodang
totalitarian [toutæli'teəriən] *a. pol.* totalitaarne, totalitaar
totality [to(u)'tæliti] *s.* täielikkus, terviklus, terviklikkus, totaalsus
totalizator ['toutəlaizeitə] *s.* totalisaator
totalize ['toutəlaiz] *v. t.* totaliseerima, tervikuks ühendama
totalizer ['toutəlaizə] = **totalizator**
tote I [tout] *fam.* = **totalizator**
tote II [tout] *Am. fam.* **1.** *v. t.* kandma; vedama, tassima; **2.** *s. haruld.* kandam; *atrib.* kandmis-; vedamis-, tassimis- ◇ ~ **bag** kandekott; ~ **road** juurdeveotee (*näit. laagrisse*)
totem ['toutəm] *s. etn.* tootem
totemism ['toutəmizm] *s.* totemism, usk tootemisse, tootemiaustus
tother, t'other ['tʌðə] *s. & pron. arh., dial.* (*kahest*) teine (= **the other, that other**) ◇ **to tell** ~ **from which** *nalj.* ühe ja teise vahel vahet tegema (= **to tell one from the other**)
totidem verbis ['tɔtidem 'və:bis] *adv. lad.* just nendes sõnades
toties quoties ['touʃii:z 'kwouʃii:z] *adv. lad.* nii tihti kui vaja, vajaduse järgi korduvalt
Totnes ['tɔtnis] *pn.*
toto caelo ['toutou 'si:lou] *adv. lad.* «terve taeva võrra», diametraalselt, põhjalikult (*näit.* **to differ** ~ diametraalselt erinema)
Tottenham ['tɔt(ə)nəm] *pn.*
totter ['tɔtə] **1.** *v. i.* vankuma, tudisema; tuigerdama; **2.** *s.* vankumine, tudin; tuigerdus ◇ ~**-grass** = **quaking-grass**
Totteridge ['tɔtəridʒ] *pn.*
tottery ['tɔtəri] *a.* **(-iness)** vankuv, tudisev; tuigerdav
toucan ['tu:kæn, -kɑ:n] *s. zool.* tukaan, piprasööja (*lind*)

touch [tʌtʃ] **1.** *v. i. & t.* kokku puutuma, teineteist puudutama; puutuma, puudutama (*ka piltl.*); kompima; (*südant*) liigutama; (*külma kohta*) näpistama, veidi rikkuma; (*klaverit jms.*) mängima; (*värvitooniga, pintsli- või pliiatsitõmbega*) varjundama, värvindama, toonima (*ka piltl.; millegagi* **with**); **2.** *s.* puude, kokkupuude; puudutus; kompimine, kompimismeel; (*klaverimängus*) sõrme- *või* käelöök, tušee, (*maalimisel*) pintslitõmme; *piltl.* käsitlusviis; kriipsuke, (väike) kõrvaljooneke, varjund, annus, lisand (*midagi* **of**) ◇ **the two wires must not** ~ need kaks traati ei tohi kokku puutuda; **you must not** ~ **this wire** te ei tohi puudutada seda traati; **abuse does not** ~ **me** sõim ei puuduta mind; **this scene** ~**ed him (his heart)** see vaatepilt liigutas teda (ta südant); **the leaves are** ~**ed with frost** lehed on külmast näpistatud (*vt.* **touched**); **to** ~ **a harbour** sadamasse (lühikeseks peatuseks) sisse sõitma; **to** ~ **at** (*mingis kohas*) lühikeseks ajaks peatuma (*laeva kohta*); **to** ~ **bottom** põhja puudutama; *piltl.* jälle kindlat põhja leidma (*kahtluste või kahevahelolekuga järel*); kõige armetumasse seisundisse langema (*kust algab muutus paremuse poole*); **to** ~ **down** *sport* palliga värava taga maad puudutama; *mer.* maabuma, maale tulema; *av.* maanduma; **to** ~ **smb. for** (*mingis asjas*) kellelegi järele jõudma (*näit.* **nobody can** ~ **him for speed** ta on kiiruse poolest võrratu); *sl.* (*rahasummat*) kelleltki välja nuruma (*näit.* **he** ~**ed me for a fiver** ta nurus mult viienaelase välja); **to** ~ **one's hat** kübarat puudutades tervitama (*kedagi* **to**); **to** ~ **in** (*mingit üksikasja*) juurde joonistama, viimistluseks lisama; **to** ~ **off** mõne joonega visandama; **to** ~ **on** (*or* **upon**) lühidalt puudutama *või* käsitlema; **to** ~ **to the quick** valusasti puudutama; **to** ~ **the bell** kellanupule vajutama, helistama; **to** ~ **the spot** *fam.* naela pead tabama (*piltl.*); **to** ~ **up** (mõne kriipsuga) järele aitama, viimistlema, retuššima; (*piitsahoobiga, pilkega jms.*) elustama, ergutama; ~ **wood!** tüi-tüi-tüi!, mitte ära kaetada!; **at a** ~ (õrnemalgi) puudutusel; **soft (hard, cold, etc.) to the** ~ puudutusel pehme (kõva, külm jne.) tunduv; **in** ~ kokkupuutes, ühenduses, kontaktis (*millegagi, kellegagi* **with**); **to get in** ~ **with** (*kellegagi*) ühendusse (*või* kontakti) astuma; **a near** ~ *fam.* üle noatera pääsemine; **not to be a** ~ **on** *fam.* (*millegagi, kellegagi*) võrdlust mitte välja kannatama; **to put to the** ~ tegelikult ära proovima; **a** ~ **of brandy (irony, pain, etc.)** väike lisandus konjakit (irooniat, väike valuhoog jne.); **a** ~ **of nature** loomupärane iseloomujooneke, sümpaatiat äratav tundejooneke; ~ **system** kümnesõrmesüsteem (*kirjutusmasinal kirjutamiseks*)

touch-and-go ['tʌtʃən'gou] **1.** *s.* üle noatera pääsemine; ohtlik (*või* täbar) olukord; **2.** *a.* täbar, riskantne ◇ **it was just** ~ **with him** ta pääses hädavaevu terve nahaga

touch-down ['tʌtʃdaun] *s. sport* palliga värava taga maapuudutamine; *mer.* maabumine, maaletulek; *av.* maandumine

touché ['tu:ʃei] *interj.* sain pihta!, (see) tabas märki! (*tarvit. vehklemisel vastase punkti tunnustamiseks; piltl. vastase torke või nööke tabavuse tunnustamiseks; ka iroon.*)

touched [tʌtʃt] *a.* puudutatud; liigutatud, erutatud; *fam.* (veidi) peast põrunud, ogar, hull (*ka* ~ **in the wits, in the upper storey**) ◇ ~ **in the wind** hingeldav, rinnutu, astmaatiline

toucher ['tʌtʃə] *s.* puutuja, puudutaja ◇ **as near as a** ~ *sl.* väga ligilähedalt, peaaegu, karvapealt; **a near** ~ *sl.* üle noatera pääsemine

touch-hole ['tʌtʃhoul] *s.* (*vanaaegse tulirelva*) süüteava, -auk

touching ['tʌtʃiŋ] **1.** *a.* liigutav, südantliigutav; **2.** *prep. van.* mis puutub -sse, (*millegi, kellegi*) suhtes

touch-last ['tʌtʃlɑ:st] *s.* (*laste*) kullimäng

touch-line ['tʌtʃlain] *s. sport* (*jalgpalliväljaku*) külgjoon

touch-me-not ['tʌtʃmi'nɔt] *s. bot.* õrn lemmalts

touchstone ['tʌtʃstoun] *s. tehn.* proovikivi, katsekivi; *piltl.* otsustamisvahend

touch-type ['tʌtʃtaip] *v. t. & i.* kümnesõrmesüsteemi järgi (masinal) kirjutama

touchwood ['tʌtʃwud] *s.* «puupuudutamine» (*lastemäng, kus puu külge puudutaja on tagaajamisest vaba*); süütepuu, tuletaela-

taoline pehkinud puu; *ka* tuletael (= **tinder**)

touchy ['tʌtʃi] *a.* (**-ier, -iest; -ily, -iness**) hell, tundlik, kergesti solvuv *või* ärrituv; pirtsakas

tough [tʌf] **1.** *a.* sitke, vintske, kõva (*ka piltl.*); visa; tõrges; *Am. sl.* ulaklik, huligaanlik, kaabaklik; **2.** *s. Am. sl.* ulakas, huligaan, kaabakas ◇ ~ **nut** kõva pähkel (*ka piltl.*); ~ **problem** raske probleem; ~ **customer** tõrges isik; ~ **luck** *Am.* halb õnn; ~ **proposition** *Am.* raskesti lahendatav asi *või* raskesti koheldav isik; **to be in a** ~ **spot** ohtlikus kohas (*või* olukorras) olema

toughen ['tʌfn] *v. t. & i.* sitkestama, sitkeks (*või* vintskeks, visaks) tegema; kõvastama (*ka piltl.*); sitkuma, sitkenema, sitkeks (*või* vintskeks, visaks) muutuma, kõvastuma (*ka piltl.*)

toughie ['tʌfi] *s. Am. fam.* jõhkard, ulakas; «kõva pähkel», raske probleem

toughish ['tʌfiʃ] *a.* sitke- *või* vintske- *või* visavõitu

toupee ['tu:pi:, -pei, *ka* -'pi:] = *järgm.*

toupet ['tu:pei] *s. pr.* tupee, otsmikuparukas, väike parukas (*palja koha katteks*)

tour [tuə] **1.** *s.* ring- *või* huvireis, turnee; (pikem) matk *või* ekskursioon; *mil.* ringkäik, teenistuskäik; teenistuskord; **2.** *v. i. & t.* ringreisi tegema; ringreisil (*maad jne.*) läbi käima *või* sõitma ◇ **on** ~ ringreisil (*er. näitetrupi kohta*); **to go on a** ~ **of inspection** inspektsioonireisile sõitma; ~**ing exhibition** rändnäitus

tour de force [tuədə'fɔ:s] *s. pr.* (pingutust nõudev) trikk, erilist osavust (*või* jõupingutust) osutav tegu *või* saavutus

tourist ['tuərist] *s.* turist, huvireisija, matkaja; *atrib.* turisti(de)-, turismi-

tourmaline ['tuəməlin] *s. min.* turmaliin

tournament ['tuənəmənt, 'tə:n-] *s.* turniir (*keskaegne rüütlivõistlus; sportlikud võistlusmängud*)

tourney ['tuəni, 'tə:ni] *aj.* **1.** *s.* (*rüütlite*) turniir (=**tournament**); **2.** *v. i.* turniirist osa võtma, turniiril võistlema

tourniquet ['tuəniket, -kei] *s. med.* turnikee, žgutt, soonesulgur

tousle ['tauzl] **1.** *v. t.* (*juukseid*) sasima; **2.** *s.* sasipea; sasipundar (*ka piltl.*)

tout [taut] **1.** *v. t. & i.* sokutama, musteldama, (pealetükkivalt) kaela määrima; (*tellimisi, valijate hääli jms.*) hankima; (*midagi, kedagi*) üles kiitma **(for)**; **2.** *s.* sokutaja, musteldaja, pealetükkiv kaubaagent; *sl. ka* kihlvedude nõuandja (= **tipster**)

tout court [tu:'ku:r] *adv. pr.* üsna lühidalt, lihtsalt, ilma mingi lisanduseta

tout ensemble [tu:tɑ:ŋ'sɑ:ŋbl] *s. pr.* kogu- *või* üldmulje

tow I [tou] *s.* takud, paklad; taku- (*või* lina-, kanepi)koonal

tow II [tou] **1.** *v. t.* pukseerima, puulima, veoköies vedama (*ka piltl.*); **2.** *s.* pukseerimine; puksiirköis, -tross; pukseeritav laev *või* lodi *jms.* ◇ **to** ~ **a car** autot pukseerima *või* slepis vedama; **in** (*or* **on**) ~ puksiiris, slepis; **to give smb. a** ~ kedagi (*s. o. kellegi paati või autot*) puksiiri (*või* sleppi) võtma; **to take (have) in** ~ sleppi *või* puksiiri võtma (puksiiris *või* slepis vedama); *piltl.* enda juhtimisele võtma (juhtima)

towage ['touidʒ] *s.* pukseerimine, puulimine; pukseerimismaks

toward I ['touəd] *a. arh.* paljutõotav, lootusrikas (= **towardly**); *pred.* varsti juhtuv, otse eelseisev ◇ **there is a wedding** ~ *arh.* peatselt on üht pulma oodata

toward II [t(ə)'wɔ:d, tɔ:d] = **towards**

towardly ['touədli] *a. arh.* paljutõotav, lootusrikas; õppust võttev, kergesti juhitav

towards [t(ə)'wɔ:dz, tɔ:dz] *prep.* (*millegi, kellegi*) poole, suunas, vastu, suhtes, -ks; (*millegi*) paiku ◇ **to go (look, walk, etc.)** ~ **the door** ukse poole minema (vaatama, sammuma jne.); **it must be** ~ **midnight** peab olema ligi kesköö; **he is friendly** ~ **me** ta on sõbralik minu vastu; **you must do something** ~ **bringing it about** te peate midagi tegema selleks, et seda teostada

tow-boat ['toubout] *s. mer.* puksiir(laev), pukser, vedurlaev

Towcester ['toustə, 'tau-] *pn.*

towel ['tau(ə)l] **1.** *s.* käterätik, -rätt, kuivatusrätik, -rätt; **2.** *v. t.* **(-ll-)** käterätikuga kuivatama; *sl.* nahutama, kolkima ◇ ~**-horse** käteräti(ku)varn

towelling ['tau(ə)liŋ] *s.* käteräti(ku)riie, -materjal; *sl.* nahutus, keretäis (peksa)

tower ['tauə] **1.** *s.* torn; kindlustorn, kants

(*ka piltl.*); **2.** *v. i.* tornitsema, kõrguma, (kõrgena) üles sirutuma *või* ulatuma; üle ulatuma **(above, over)**, kõrgele tõusma; (*kotka kohta*) kõrgel lendlema ◇ **the T- (of London)** keskaegne linnus Londonis (*praegu arsenal ja muuseum*); ~ **of strength** *piltl.* kindel kants

tower-cress ['tauəkres] *s. bot.* lehmakapsas

towered ['tauəd] *a.* torni(de)ga varustatud

tower-house ['tauəhaus] *s. arhit.* tornelamu

towering ['tauəriŋ] *a.* tornitsev, kõrguv, (tornina) kõrgele ulatuv, kõrge; (*tunnete, er. viha kohta*) raevukas, raevune, äge ◇ **in a ~ rage** pöörases raevus

towery ['tauəri] *a.* torniline, tornitaoline, kõrge; tornidega varustatud

tow-headed ['tou'hedid] *a.* pakalpäine, linalakaline (*vt.* **tow** I)

towing ['touiŋ] *s.* pukseerimine, puulimine; *atrib.* pukseerimis-, puksiir- ◇ **~-line** (*or* **-rope**) puksiirköis, -tross; **~-path** pukseerimisrada (*jõe- või kanalikaldal*)

tow-line ['toulain] = **towing-line**

town [taun] *s.* linn; all-linn, siselinn; *er.* **(T-)** London; *üliõpilaste sl.* linnarahvas, pürjelid; *atrib.* linna- ◇ **in ~ (out of ~)** linnas (väljaspool linna); **to go to ~** linna minema; *sl.* pummeldama hakkama, hoolimatult raha loopima; *Am. sl.* edu saavutama, rikkaks minema, «linnasaksaks» muutuma; *Am. sl.* pöörasesse mängu *või* tantsuhoogu sattuma, metsikult džässi improviseerima; **go to ~!** *Am. sl.* tõmba!; ~ **and gown** (linna)pürjelid ja ülikoolirahvas (*er. Oxfordis või Cambridge'is*); ~ **clerk** linnasekretär; ~ **council** linnanõukogu; ~ **councillor** linnanõunik; ~ **hall** raekoda; ~ **house** linnamaja; *ka* raekoda (= ~ **hall**); **it (he) is the talk of the ~** sellest (temast) räägib kogu linn

townee [tau'ni:] *s. üliõpilaste sl.* pürjel, filister

townish ['tauniʃ] *a.* linnaline, linnapärane

Townsend ['taunzend] *pn.*

townsfolk ['taunzfouk] *s.* linnarahvas (= **townspeople**)

Townshend ['taunzend] *pn.*

township ['taunʃip] *s.* vald, külakogukond (*kihelkonna alajaotus Inglismaal; Am. maakonna alajaotus*); *Am.* 6×6-miiline maa-ala

townsman ['taunzmən] *s.* (*pl.* **-men**) linlane, linnaelanik; (*kellegi*) kaaslinlane

townspeople ['taunzpi:pl] *s.* linnarahvas

tow-path ['toupɑ:θ], **-rope** [-roup] = **towing-path, -rope**

towy ['toui] *a.* **(-iness)** takune, takutaoline (*ka juuste kohta*); *vrd.* **tow-headed**

toxaemia, *Am.* **-xem-** [tɔk'si:miə] *s. med.* tokseemia, mürkveresus, (toksiinidest põhjustatud) veremürgi(s)tus

toxic ['tɔksik] *a.* **(-ically)** toksiline, mürgine, mürgi-

toxicant ['tɔksikənt] *s.* mürk, mürkaine

toxicity [tɔk'sisiti] *s.* toksilisus, mürgisus

toxicological [tɔksikə'lɔdʒik(ə)l] *a.* **(-ically)** toksikoloogiline

toxicologist [tɔksi'kɔlədʒist] *s.* toksikoloog

toxicology [tɔksi'kɔlədʒi] *s.* toksikoloogia

toxicosis [tɔksi'kousis] *s. med.* toksikoos (*toksiinidest tekitatud haigus*)

toxin ['tɔksin] *s.* toksiin, (pisiku)mürk

toxophilite [tɔk'sɔfilait] *s. pedant.* vibusportlane, vibuspordi harrastaja

toxophily [tɔk'sɔfili] *s.* toksofiilia, vibuspordi harrastamine

toy [tɔi] **1.** *s.* lelu, mänguasi, -kann (*ka piltl.*); tühiasi; *atrib.* mängu-; **2.** *v. i.* mänglema, mängima (*ka piltl.*; *millegagi* **with**) ◇ ~ **soldier** (tinast) mängusõdur (*ka piltl.*); ~ **dog** (väike) sülekoer; *ka* (tehis)mängukoer

toyshop ['tɔiʃɔp] *s.* mänguasjade kauplus

Toynbee ['tɔinbi] *pn.*

Tozer ['touzə] *pn.*

tra- = **trans-**

trace I [treis] **1.** *s.* jälg, märk; tähistav liin, trass; kriipsuke, väike lisand(us) (*midagi* **of**); **2.** *v. t.* jälitama, (*kellegi, millegi*) jälile saama **(out)**; tagasi viima (*millelegi* **to**); (*jooni*) piiritlema, tõmbama; (*kuju*) äärjooni pidi jälgima *või* joonistama, läbi joonistama, kalkeerima, pausima; (*teed, suunda*) trasseerima, tähistama ◇ ~ **elements** *põll.* mikroelemendid

trace II [treis] *s.* treng, (*vankri*) veorihm ◇ **to kick over the -es** *piltl.* üle aisa lööma

traceability [treisə'biliti] *s.* jälitatavus

traceable ['treisəbl] *a.* **(-bly)** jälitatav

tracer I ['treisə] *s.* jälitaja; piiritleja; kalkeerija; trasseerija, *er. mil.* trasseeriv kuul, trasseerkuul (= ~ **bullet**) *või* trasseeriv mürsk, trasseermürsk (= ~ **shell**); *füüs., keem.* märgitud aatom (= ~ **atom**)

tracer II ['treisə] *s.* kõrvalrakendhobune

tracery ['treis(ə)ri] *s. arhit.* maasvärk, (ehis)raamistik (*geomeetrilistest kujunditest koostatud gooti ornament*)

trachea [trə'ki(:)ə, 'treikiə] *s.* (*pl.* **-cheae** [-kii:]) *anat.* hingetoru, -kõri, trahhea; *zool.* trahhee, õhusoon (*trahheeloomadel*); *bot.* trahhee, soon (*taime juhtkimbus*)

tracheid [trə'ki:id, 'treikiid] *s. bot.* trahheiid

tracheotomy [treiki'ɔtəmi, træk-] *s. med.* trahheotoomia, trahheaavamine (*hingetorusse avause tegemine*)

trachoma [trə'koumə] *s. med.* trahhoom, silmamarjad

tracing ['treisiŋ] *s.* jälitlemine; piiritlemine; läbijoonistamine, kalkeerimine, pausimine; kalkeerimise teel saadud koopia; trasseerimine ◇ ~ **paper** kalka, kalkapaber, pauspaber

track [træk] **1.** *s.* jälg, jäljed; rada, jalgtee, sissesõtkutud (*või* paljukäidud) tee (*ka piltl.*); *sport* (jooksu)rada; võidusõidutee, trekk; *peam. Am.* (*raudtee*) rööpmestik, rööbe; (*tanki, traktori*) veolint, roomik; **2.** *v. t. & i.* jälitama, (*kellegi*) jälile saama **(down, out)**; (*rataste kohta*) eelneva ratta rööpas jooksma; veolindiga (*või* roomikuga) varustama ◇ **on the ~ of** (*kellegi, millegi*) jälil; **in the ~ of** (*kellegi*) jalajälgedes (*ka piltl.*); **off the ~** õigelt teelt kõrval(e); *Am.* rööbastest välja(s); **to leave the ~** *Am.* rööbastest välja jooksma (= **to run off the line**); **to make ~s** *sl.* putkama, putku panema, jooksma (*millegi suunas* **for**); ~ **and field** *sport* kergejõustik; ~ **meet** *sport Am.* kergejõustikuvõistlused; ~ **race** *sport* trekisõit

track-and-field ['trækən(d)'fi:ld] *a. sport* kergejõustiku- ◇ ~ **athletics** kergejõustik; ~ **events** kergejõustikuvõistlused

tracker ['trækə] *s.* jälitaja; vedaja, tõmbaja; *er. muus.* abstrakt, traktuurvarb (*klahvistiku liigutusi edasiandev varb oreli mehhanismis*) ◇ **black ~** *Austr.* pärismaalasest roimaritejälitaja; ~ **dog** otsikoer, jälitajakoer

trackless ['træklis] *a.* teerajatu, läbikäimata; (*trammi kohta*) rööbasteta

tract I [trækt] *s.* maa- *või* mereala, ulatuslik maa- *või* merepind; *anat.* trakt, kulgla, kulgemistee ◇ **the digestive ~** *anat.* seedekanal, -trakt, -kulgla

tract II [trækt] *s.* (väike) traktaat, (*hinnata väljajagamiseks määratud*) brošüür *või* (*usulise sisuga*) lendleht

tractability [træktə'biliti] *s.* kergkäsitletavus, -juhitavus; kergtöödeldavus

tractable ['træktəbl] *a.* **(-bly)** kergesti käsitletav *või* juhitav; kergesti töödeldav

tractate ['trækteit] *arh.* = **treatise**

tractile ['træktail] *a. haruld.* venitatav

traction ['trækʃ(ə)n] *s.* vedamine, tõmbamine; vedu, veojõud; *Am.* kohalik transpordisüsteem, trammide ja kohalikkude raudteede võrk

tractor ['træktə] *s.* vedaja; *er.* traktor; veduk; *av.* eesasetseva propelleriga lennuk (*vast.* **pusher**)

Tracy ['treisi] *pn.*

trade [treid] **1.** *s.* kaubandus, kauplemine, kaubitsemine, äri(tegevus); amet, (elu)kutse, oskusamet; tööndus; **(the ~)** teataval kaubandusalal tegutsevad isikud, *er.* restoranipidajad; *mer.* = ~ **wind**; *atrib.* kaubanduslik, kauba-; ameti-; **2.** *v. i. & t.* **(-dable)** kauplema, kaubitsema, äritsema (*mingi kaubaga* **in**; *kellegagi* **with**); kaubareise tegema (*kuhugi* **to**); (*kaubana*) vahetama (*millegi vastu* **for**), vahetuseks ära andma **(away)** ◇ **good for ~** äritegevust soodustav; **to drive a roaring ~** head äri tegema; **this man is a butcher by ~** see mees on ametilt lihunik; ~ **bill** *maj.* kaubaveksel; ~ **mark** kauba- *või* vabrikumärk; ~ **name** *kaub.* kaubaartikli patenteeritud nimi; ~ **price** vabrikuhind (*edasimüüjatele müües*); **sold only to the ~** müüakse ainult angroo (*s. o. edasimüüjatele*); ~ **school** tööstuskool; ~ **union** *vt.* **~-union**; ~ **wind** *meteor.* passaat(tuul); **the ~ winds** *meteor.* passaat- ja antipassaattuuled (*vrd.* **anti-~**); **to ~ in** *Am.* (hinnavahet juurde makstes) äris ümber vahetama (*näit.* **he -ed in his Ford for a new Buick** ta vahetas autoäris oma Fordi uue Buicki vastu); **to ~ on** (*midagi*) oma-

kasupüüdlikult ära kasutama (*näit.* **he ~s on our credulity** ta kasutab kurjasti meie kergeusklikkust)

trade-off ['treidɔ(:)f] *s. pol. fam.* kompromiss

trader ['treidə] *s.* kaupleja, kaubitseja; kaubalaev

tradesman ['treidzmən] *s.* (*pl.* **-men**) kaupmees, poodnik; *dial., Am.* ametimees, käsitööline

tradespeople ['treidzpi:pl] *s. pl.* poepidajad, kaubitsejad, kaupmeesrahvas

trades-union ['treidz'ju:njən] = *järgm.*

trade(-)union ['treid'ju:njən] *s.* ametiühing, treidjuunion; *atrib.* ametiühingu- ◇ **Trade Union Congress** (*lüh.* **T.U.C.**) *pol.* Briti Ametiühingute Kongress (*asutatud 1868. a.*)

trade-unionism ['treid'ju:njənizm] *s. pol.* treidjunionism

trade-unionist ['treid'ju:njənist] *s.* ametiühinglane

tradition [trə'diʃ(ə)n] *s.* traditsioon, pärimus; pärandunud komme, põline tava

traditional [trə'diʃ(ə)n(ə)l] *a.* **(-lly)** traditsiooniline, traditsionaalne, pärimuslik; põline, tavapärane, tavaline

traditionary [trə'diʃ(ə)n(ə)ri] *a.* **(-ily)** = *eelm.*

traduce [trə'dju:s] *v. t.* **(-cible)** *lit., haruld.* laimama

traducement [trə'dju:smənt] *s. lit., haruld.* laimamine, laimdus

Trafalgar [trə'fælgə, *arh.* træfəl'gɑ:] *pn.*

traffic ['træfik] **1.** *v. i. & t.* **(-ck-)** kaubitsema (*mingi kaubaga* **in**; *kellegagi* **with**), äritsema, sahkerdama (*millegagi* **in**); (*au*) materiaalse kasu eest ohverdama **(away**; *millegi eest* **for**); **2.** *s.* kaubandus, kauplemine, kaubitsus (*millegagi* **in**); läbikäimine, suhtlemine (*kellegagi* **with**); transport; liiklemine, liiklus ◇ **~ jam** liiklusummistus; **~ lights** (*or* **signals**) (valgus)foor; **~ officer** (*fam.* **~ cop**) liikluspolitseinik

trafficator ['træfikeitə] *s. tehn.* (*auto*) suunatuli

trafficker ['træfikə] *s.* kaubitseja, äritseja; sahkerdaja (*millegagi* **in**)

tragacanth ['trægəkænθ] *s.* tragant, tragakant (*teatav kummivaik*); *ka bot.* kummihundihammas

tragedian [trə'dʒi:diən] *s. kirj., teatr.* traagik

tragedienne [trədʒi:di'en] *s. teatr.* (nais)traagik

tragedy ['trædʒidi] *s.* tragöödia, kurbmäng; traagika, kurbloolus; kurblugu, traagiline juhtum ◇ **~ king (queen)** *teatr.* kuninga (kuninganna) osa mängija tragöödias

tragic ['trædʒik] *a.* **(-ically)** traagiline, tragöödiale omane, tragöödias esinev; = *järgm.*

tragical ['trædʒik(ə)l] *a.* **(-lly)** traagiline, kurblooline, kurb

tragicomedy ['trædʒi'kɔmidi] *s. kirj.* tragikomöödia; *piltl.* halenaljakas lugu

tragicomic ['trædʒi'kɔmik] *a.* **(-ically)** tragikoomiline, kurbnaljakas, halenaljakas

trail [treil] **1.** *v. t. & i.* lohistama, järel vedama; lohisema; jalgu lohistades sammuma **(along, in, etc.)**; (*taime kohta*) roomama; *mil.* (*püssi*) ettekallutatult kandma; jälitama, jälgi mööda üles otsima (= **track**); **2.** *s.* lohisti, lohistatav (*või* lohisev) asi, (*millegi*) saba, vedik; (roomav) taimeväät; *mil.* lafetisahk, suurtükialuse sahk; rõhtjoones püssihoid; jälgede rodu, jälg(joon), jäljed; (tee)rada (*läbi metsiku maa-ala*) ◇ **to ~ behind** järel lohistama *või* lohisema; **~ arms!** *mil.* käele võtt!; **to ~ one's coat** *fam.* väljakutsuvalt käituma, tüli norima; **a ~ of dust (smoke, etc.)** (*sõiduki taga lohisev*) tolmu- (suitsu- jne.) juga *või* pilv; **we are on his ~** me oleme ta jälil

trail-blazer ['treilbleizə] *s.* (uue) sihi märkija, teerajaja, pioneer

trailer ['treilə] *s.* roomav taim; *tehn.* (järel)haagis, järelveok, treiler; *kino* rida reklaamkatkendeid peatselt linastatavast filmist ◇ **full ~** *tehn.* täishaagis

trail-net ['treilnet] *s. kal.* veonoot

train [trein] **1.** *v. t. & i.* treenima, (õpetuseks) harjutama, õpetama, (harjutuste varal) ette valmistama *või* valmistuma; (*looma*) dresseerima (*midagi tegema* **to do**; *millekski* **for**); (*taime*) kasvu juhtima **(up, along, etc.)**; *mil.* (*kahurit*) suunama, sihtima (*millelegi* **on, upon**); *fam.* rongis sõitma; **2.** *s.* (*rõiva*) saba, vedik, slepp; (*isiku*) kaaskond, saatjaskond; rodu, rida, voor; rong,

er. raudteerong; süütenöör (*ka piltl.*); *arh.* korrasolek, tegevusvalmidus (*tarvit. er. ühendis* **in** ~ korras, tegevusvalmis) ◇ **to ~ down** *sport* treeninguga kehakaalu vähendama; **war with pestilence in its ~** sõda katkuga tema jälgedes; **~ of thought** mõttejärjestik, -käik; **to go by ~** rongiga sõitma; **to catch** (*or* **make**) **the ~** rongile jõudma; **to miss the** (*or* **one's**) **~** rongist maha jääma; **a spark might fire the ~** ainus säde võiks süüdata süütenööri (*s. o.* võiks esile kutsuda plahvatuse, *ka piltl.*); **all is now in ~** kõik on nüüd tegevusvalmis *või* korras; **to set in(to) ~** tegevusvalmis (*või* korda) seadma

trainbands ['treinbændz] *s. pl. aj.* kodanikest miilitsavägi (*Inglismaal XVI—XVIII saj.*)

train-bearer ['treinbɛərə] *s.* slepikandja, (*rõiva*) sabakandja

trainee [trei'ni:] *s.* praktikant; *er.* õpetajaameti praktikant (= **~ teacher**)

trainer ['treinə] *s.* treenija, treener, võistlusteks ettevalmistaja; (*ratsahobuste*) dresseerija; *av.* õppelennuk

train-ferry ['trein'feri] *s.* rongiparvlaev, ronge vedav parvlaev

training ['treiniŋ] *s.* treening, treenimine, *fam.* trenn; väljaõpe; *er.* sportlik ettevalmistus ◇ **in (out of) ~** heas (halvas) vormis; **industrial ~** tootmisõpetus; **vocational ~** kutsealane ettevalmistus; **to go into ~** *sport* treeningut alustama

training-college ['treiniŋkɔlidʒ], **-school** [-sku:l] *s.* õpetajate seminar

training-ship ['treiniŋʃip] *s. mer.* õppelaev

train-oil ['treinɔil] *s.* traan, rääs, vaala- *või* hülgerasvaõli

traipse ['treips] = **trapes**

trait [trei, *peam. Am.* treit] *s.* (iseloomu)joon, (iseloomustav) tunnus; *pl. ka* näojooned

traitor ['treitə] *s.* äraandja, reetja, reetur (*kellegi või millegi suhtes* **to**)

traitorous ['treit(ə)rəs] *a.* reeturlik, äraandjalik, äraandlik, reetlik

traitress ['treitris] *s.* naisäraandja, -reetur

Trajan ['treidʒ(ə)n] *pn.* Traianus

trajectory [trə'dʒektəri, 'trædʒikt(ə)ri] *s. mat., füüs.* trajektoor

Tralee [trei'li:, trə'l-] *pn.*

tram [træm] **1.** *s.* tramm, trammivagun (= **~-car**); trammitee (= **tramway**); *mäend.* vagonett; **2.** *v. i.* **(-mm-)** trammiga sõitma ◇ **~-car** trammivagun; **~-line** trammiliin, -rööpmed

trammel ['træm(ə)l] **1.** *s.* noot (-da); linnuvõrk; *haril. pl.* kammits(ad), kütke(d); *tehn.* ellipsisirkel, ellipsograaf; *dial., Am.* (*kolde kohal asetsev*) katlakonks; **2.** *v. t.* **(-ll-)** kammitsema, kütkestama, tõkestama

tramp [træmp] **1.** *v. i. & t.* raskel sammul astuma; kõmpsima, kõmpima, matkama, jala käima; hulkuma, hulkurina elama; **2.** *s.* raskete sammude müdin; kõmpsimine, kõmpimine; jalamatk; hulkur, hulgus; hulkurielu; *mer.* tramplaev (*juhuvedusid sooritav kaubalaev*, = **ocean ~**) ◇ **to take a ~** (pikemat) jalamatka tegema; **on the ~** (sihitult) ümber hulkumas, hulkurielu elamas

trample ['træmpl] **1.** *v. t. & i.* trampima; jalgadega (*või* jalge alla) sõtkuma (*ka piltl.*); **2.** *s.* trampimine ◇ **to ~ to death** surnuks sõtkuma *või* tallama; **to ~ on** (*or* **upon**) hoolimatult jalge alla tallama (*ka piltl.*)

trampolin(e) ['træmpəli:n] *s. sport* batuut, hüppevõrk

tramway ['træmwei] *s.* trammitee, tänavaraudtee (*vt.* **tram**)

trance [trɑ:ns] *s.* transs, unetarretus

tranquil ['træŋkwil] *a.* **(-ller, -llest; -lly)** rahulik, vaikne, tüün; vagur

tranquillity [træŋ'kwiliti] *s.* rahulikkus, vaiksus, tüünus; vagurus

tranquillize ['træŋkwilaiz] *v. t.* rahustama, vaigistama

tranquillizer ['træŋkwilaizə] *s. med.* rahusti, rahustusvahend

trans- [træns-, trænz-, trɑ:ns-, trɑ:nz-] *pref.* üle-, taga-, läbi-, (*võõrsõnades*) trans-

transact [træn'zækt, trɑ:n-] *v. t.* **(-tor)** toimetama, (*äriasju*) ajama

transaction [træn'zækʃ(ə)n, trɑ:n-] *s.* (*millegi*) toimetamine **(of)**; (äri)toiming, tehing, transaktsioon; *pl.* toimetised

transalpine [trænz'ælpain, trɑ:n-] *a.* transalpiinne, Alpide-tagune (*Itaalia vaatepunktist arvates*)

transatlantic [trænzət'læntik, trɑ:n-] *a.* transatlantiline, Atlandi-tagune; Atlandi

ookeani ületav ◇ ~ **humour** ameerikalik huumor

Transcaucasia [trænzkɔ:'keiʒə, trɑ:n-, -s-] *pn.* Taga-Kaukaasia

transceiver [træn'si:və, trɑ:n-] *s. raad.* vastuvõtu-saatejaam, vasa

transcend [træn'send, trɑ:n-] *v. t.* ületama, (*millestki*) üle jõudma, üle käima

transcendence [træn'sendəns, trɑ:n-] *s.* transtsendentsus, ületavus

transcendent [træn'sendənt, trɑ:n-] *a.* transtsendentne, ületav, kõrgeim; *filos.* loodust (*või* inimmõistust) ületav

transcendental [trænsən'dent(ə)l, trɑ:n-] *a.* **(-lly)** *filos.* transtsendentaalne, aprioorsesse tunnetusse puutuv; *pop.* metafüüsiline, ülemõistuslik, -loomulik; *mat.* transtsendentne ◇ ~ **equation** *mat.* transtsendentne võrrand

transcendentalism [trænsen'dentəlizm, trɑ:n-] *s. filos.* transtsendentalism

transcontinental [trænzkɔnti'nent(ə)l, trɑ:n-, -s-] *a.* transkontinentaalne, üle mandri ulatuv; teisel pool mandrit asuv

transcribe [træns'kraib, trɑ:n-] *v. t.* transkribeerima, ümber kirjutama; *muus.* transkribeerima, (teisele muusikariistale) ümber seadma; *raad.* (heli)lindistama, salvestama

transcript ['trænskript, 'trɑ:n-] *s.* ümberkirjutis, ümberkirjutatud eksemplar, ärakiri, koopia; transkribeering, transkribeeritud eksemplar

transcription [træns'kripʃ(ə)n, trɑ:n-] *s.* transkriptsioon, ümberkirjutus; ümberkirjutis; *muus.* transkriptsioon, ümbersead(min)e; *raad.* (heli)lindistus, salvestus ◇ **phonetic** ~ *lgv.* foneetiline transkriptsioon; ~ **broadcast** *raad.* saade helilindilt *või* -plaadilt, salvestatud saade

transducer [trænz'dju:sə, trɑ:nz-] *s. el.* muundur, andur ◇ **pulse** ~ impulssandur

transductor [trænzʇdʌktə, trɑ:nz-] *s. el.* magnetvõimendi

transept ['trænsept, 'trɑ:n-] *s. arhit.* transept, ristlöövi

transfer 1. [træns'fə:, trɑ:n-] *v. t., Am. ka i.* **(-rr-)** üle viima *või* kandma (*kuskilt* **from**; *kuskile* **to**); teisaldama, teisale paigutama; *Am.* (*ühelt liiklusliinilt teisele*) ümber istuma; loovutama, üle andma, siirma, edastama, transfereerima (*kellelegi* **to**); **2.** ['trænsfə, 'trɑ:n-] *s.* üleviimine, -kanne, siire, edastus, transfert; *trük.* ülekanne; ülekandepilt; *jur.* loovutus, tsession; *Am.* ümberistumine, -istumispilet (= ~ **ticket**)

transferable [træns'fə:rəbl, trɑ:n-, 'trænsf(ə)rəbl, 'trɑ:n-] *a.* ülekantav, -antav, siirdatav, transfereeritav

transferee [trænsfə(:)'ri:, trɑ:n-] *s. jur.* ülekantava omandi (*loovutatud aktsiate või mõne muu loovutise*) saaja, tsessionaar

transference ['trænsf(ə)r(ə)ns, 'trɑ:n-] *s.* ülekandmine, -kanne, -andmine, siirmine, edastamine, transfereerimine

transferor ['trænsf(ə)rə, 'trɑ:n-] *s. jur.* omandi ülekandja, (*aktsiate või mõne muu omandi*) loovutaja, tsedent

transfiguration [trænsfigju(ə)'reiʃ(ə)n, trɑ:n-] *s.* muundus; *kirikl.* **(the T-)** (Kristuse) muutmine; Kristuse muutmise püha

transfigure [træns'figə, trɑ:n-, -gjuə] *v. t.* muundama, ümber kujundama; *er.* kirgastama, vaimsemaks (*või* ülevamaks) muutma

transfix [træns'fiks, trɑ:n-] *v. t.* läbi pistma *või* torkama; (*hirmu jms. kohta*) paigale naelutama

transform [træns'fɔ:m, trɑ:n-] *v. t.* muundama, ümber kujundama, teisendama, transformeerima

transformation [trænsfə'meiʃ(ə)n, trɑ:n-] *s.* muundus, ümberkujundus, teisendus, transformeerimine, transformeerumine, transformatsioon (*ka mat., el.*); *ka* (naiste)parukas

transformer [træns'fɔ:mə, trɑ:n-] *s.* muundaja, ümberkujundaja; *el.* transformaator, trafo, muundur

transfuse [træns'fju:z, trɑ:n-] *v. t.* ümber valama, ümber niristama; *piltl.* sisendama (*kellessegi* **into**); läbi immutama (*millegagi* **with**); *med.* (*verd*) siirdniristama, üle kandma

transfusion [træns'fju:ʒ(ə)n, trɑ:n-] *s.* ümbervalamine, -niristamine; *med.* transfusioon, siirdniristus, (vere)ülekanne

transgress [trænz'gres, trɑ:n-, -s-] *v. t. & i.* (*seadusest, seatud piiridest jms.*) üle astuma, patustama

transgression [trænz'greʃ(ə)n, trɑ:n-, -s-] *s.*

üleastumine, patustus; *geol.* transgressioon, (mere) pealetung

transgressor [træns'gresə, trɑ:n-, -s-] *s.* üleastuja, patustaja

tranship [træn'ʃip, trɑ:n-] = **trans-ship**

transience ['trænziəns, -siən-, -ʃ(i)ən-], **-ncy** [-nsi] *s.* mööduvus, põgusus, üüriksus, kaduvus, kaduvik

transient ['trænziənt, -siən-, -ʃ(i)ən-] **1.** *a.* mööduv, põgus, üürike, kaduv; *Am.* lühemat aega peatuv (*er. hotellikülastaja kohta*); **2.** *s. Am.* lühemat aega peatuv hotellikülaline

transistor [træn'zistə, trɑ:n-, -'sis-] *s. el.* transistor; *fam.* transistorraadio (= ~ **radio**)

transit ['trænsit, 'trɑ:n-, -z-] *s.* läbiminek, -vedu, transiit; *astr.* (*taevakeha*) läbiminek (meridiaanist); *Am. ka* (*teatavat tüüpi*) teodoliit (= ~**-theodolite** *or* ~**-compass**) ◇ **in** ~ läbiveol, transiidil; **lower** ~ *astr.* alumine kulminatsioon; **upper** ~ *astr.* ülemine kulminatsioon

transition [træn'siʒ(ə)n, trɑ:n-, -'ziʃ(ə)n, -'siʃ(ə)n] *s.* üleminek, siire, siirdumine; *muus.* modulatsioon, helistikuvahetus; *attrib.* ülemineku-, siirde-

transitional [træn'siʒ(ə)n(ə)l, trɑ:n-, -'ziʃ-] *a.* **(-lly)** üleminekuline, siirdeline, ülemineku-, siirde- ◇ ~ **bog** *geogr.* siirdesoo

transitive ['trænsitiv, 'trɑ:n-, -z-] **1.** *a.* transitiivne, siirduv; *lgv.* transitiivne, sihiline; **2.** *s. lgv. haruld.* transitiivne verb (= ~ **verb**)

transitory ['trænsit(ə)ri, 'trɑ:n-, -z-] *a.* **(-ily, -iness)** mööduv, ajutine; transitoorne, siirdeline, siirde-

translate [træns'leit, trɑ:n-, -z-] *v. t.* **(-table)** tõlkima, (*mingist keelest* **from**, *mingisse keelde* **into**); tõlgitsema, tõlgendama; tõlkimist võimaldama; tõlgitav olema, tõlkes (*hästi, halvasti*) välja tulema; *haruld.* üle kandma; *füüs.* transleerima, translatsiooni teostama; *kirikl.* teisaldama, (*er. piiskoppi*) teisele kohale üle viima

translation [træns'leiʃ(ə)n, trɑ:n-, -z-] *s.* tõlkimine, tõlge; ülekanne, *ka* raadioülekanne, translatsioon; *füüs.* translatsioon, translatoorne liikumine, kulgliikumine; *kirikl.* teisaldamine, (*er. piiskopi*) teisele kohale üleviimine ◇ **parallel** ~ *mat.* paralleellüke, rööplüke; ~ **of axes** *mat.* telgede paralleellüke *e.* rööplüke

translator [træns'leitə, trɑ:n-, -z-] *s.* tõlkija, tõlk; *el.* translaator

transliterate [trænz'litəreit, trɑ:n-, -s-] *v. t.* **(-tor)** translitereerima, ühest kirjasüsteemist (*või* tähestikust) teise üle kandma

transliteration [trænzlitə'reiʃ(ə)n, trɑ:n-, -s-] *s.* transliteratsioon, ülekanne ühest kirjasüsteemist (*või* tähestikust) teise

translucence [trænz'l(j)u:sns, trɑ:n-, -s-], **-ncy** [-nsi] *s.* läbikumavus, poolläbipaistvus

translucent [trænz'l(j)u:snt, trɑ:n-, -s-] *a.* läbikumav, poolläbipaistev ◇ ~ **enamel** *kunst* hõbeemail

transmarine [trænzmə'ri:n, trɑ:n-, -s-] *a.* meretagune, ülemere-

transmigrant ['trænzmigrənt, 'trɑ:n-, -s-] **1.** *a. haruld.* läbirändav; **2.** *s.* läbirändaja

transmigrate ['trænzm(a)igreit, 'trɑ:n-, -s-] *v. i. haruld.* läbi rändama

transmigration [trænzm(a)i'greiʃ(ə)n, trɑ:n-, -s-] *s. haruld.* läbirändamine

transmissible [trænz'misibl, trɑ:n-, -s-] *a.* ülekantav, -kanduv; edasiantav, -anduv

transmission [trænz'miʃ(ə)n, trɑ:n-, -s-] *s.* ülekandmine, -kanne, edastus, saade, transmissioon; *füüs.* (*valguse, soojuse jms.*) juhtivus; *tehn.* transmissioon, (jõu)ülekanne, ülekandeseade; *Am. ka* käigukast (= **gear-box**); (*saadetise*) edasitoimetamine; *biol.* (*omaduste, tunnuste*) edasiandumine, -kandumine

transmit [trænz'mit, trɑ:n-, -s-] *v. t.* **(-tt-)** üle kandma, edastama, edasi andma, edasi saatma *või* toimetama; *raad.* saatma

transmitter [trænz'mitə, trɑ:n-, -s-] *s.* ülekandja, edasiandja, edastaja; *er.* (telegraafi-, raadio)saatja, saateaparaat, transmitter, saatejaam; (*telefoni*) mikrofon ◇ **radio** ~ raadiosaatja

transmogrify [trænz'mɔgrifai, trɑ:n-, -s-] *v. t. fam.* ümber moonutama, (veidralt) muundama

transmutation [trænzmju:'teiʃ(ə)n, trɑ:n-, -s-] *s.* transmutatsioon, muundamine, ümber- (teiseks-) muutmine; muundumine ◇ ~ **of metals** (*alkeemikute poolt otsitud*) metallide muundamine (*er. kullaks muut-*

mine); ~ **of species** *biol.* liikide muundumine

transmute [trænz'mju:t, trɑ:n-, -s-] *v. t.* **(-table)** muundama, ümber muutma, teiseks muutma

transnational ['trænz'næʃən(ə)l] *a.* transnatsionaalne

transoceanic ['trænzouʃi'ænik, 'trɑ:n-, -s-] *a.* ookeanitagune, üle ookeani ulatuv

transom ['trænsəm] *s.* põik- *või* risttala, põik- *või* ristpuu (*er. ukse või akna kohal*); *mer.* (ahtri)peegel; *Am.* ukse kohal asetsev väike aken (= **fanlight**) ◇ ~ **bar** *ehit.* impost; ~ **window** *ehit.* framuug

transparence [træns'peər(ə)ns, trɑ:n-] *s. haruld.* = *järgm.*

transparency [træns'peər(ə)nsi, trɑ:n-] *s.* läbipaistvus, transparentsus; transparent(pilt) (*tagant valgustatav läbipaistev pilt*)

transparent [træns'peər(ə)nt, trɑ:n-] *a.* läbipaistev, transparentne; *piltl.* ilmne, selgesti nähtav; (*ettekääande kohta*) ilmselt ebausutav

transpiration [trænspi'reiʃ(ə)n, trɑ:n-] *s.* välja- *või* läbiauramine; aurumine, leitsemine; *anat., bot.* transpiratsioon

transpire [træns'paiə, trɑ:n-] *v. t. & i.* **(-rable)** välja hingama *või* aurama, leitsema, (*nahast*) läbi aurama; (*saladuse kohta*) välja immitsema, teatavaks saama; selguma; *vulg.* juhtuma, aset leidma

transplant 1. [træns'plɑ:nt, trɑ:n-] *v. t.* ümber istutama (*ka piltl.*); *med.* transplanteerima, siirdama, siirdistutama; **2.** ['trænsplɑ:nt, 'trɑ:n-] *s. med.* siirdistutus; transplantaat, siirik, siirdistutis; *aiand.* siiriktaim, istik ◇ **heart** ~ *med.* südame siirdistutus

transplantation [trænsplæn'teiʃ(ə)n, trɑ:n-, -plɑ:n-] *s.* ümberistutus (*ka piltl.*); *med.* transplantatsioon, siirdamine, siirdistutamine

transpontine [træns'pɔntain, trɑ:n-] *a.* sillatagune, teinepool silda asetsev; (*er. Londoni kohta*) Thamesi lõunakaldal asetsev ◇ ~ **drama** *teatr.* (*varem Londoni lõunaosa teatreis tavaline*) sensatsiooniline draama, väärtusetu melodraama

transport 1. [træns'pɔ:t, trɑ:n-] *v. t.* transportima, veondama, vedama; *aj.* sundasumisele saatma, deporteerima (= **deport**); *haril. pass.* kaasa kiskuma, joovastama, vaimustama (*millegagi* **with**); **2.** ['trænspɔ:t, 'trɑ:n-] *s.* transport, veondus, vedu; transpordilaev, (*sõjalaevastiku*) veolaev; *aj.* sundasumisele saadetu; (äge) tundepuhang, tundejoovastus ◇ ~**ed with joy** rõõmujoovastuses; **in** ~**s** tundejoovastuses; **Ministry of T-** (Briti) teedeministeerium; **T- Workers** (Briti) transporditööliste ametiühing

transportable [træns'pɔ:təbl, trɑ:n-] *a.* transportaabel, transporditav, veondatav

transportation [trænspɔ:'teiʃ(ə)n, trɑ:n-] *s. er. aj.* sundasumisele saatmine, deportatsioon; *peam. Am.* transportimine, transport, veondus, vedu (= **transport**); transpordivahendid; *Am.* transpordi- *e.* veokulu; *Am.* sõidupilet

transpose [træns'pouz, trɑ:n-] *v. t.* **(-sable)** ümber asetama, (*millegi*) kohti vahetama, transponeerima (*ka mat.*); *muus.* transponeerima, ühest helistikust teise üle kandma

transposition [trænspə'ziʃ(ə)n, trɑ:n-] *s.* ümberasetus, kohavahetus, transponeerimine, transpositsioon

trans-ship [træn'ʃip, trɑ:n-] *v. t. & i.* **(-pp-)** ümber laadima; *ka* (*ühelt laevalt või muult veokilt teisele*) ümber istuma; (*ühelt laevalt teisele*) ümber paigutama

trans-shipment [træn'ʃipmənt, trɑ:n-] *s.* ümberlaadimine; ümberistumine; ümberpaigutamine

transubstantiate [trænsəb'stænʃieit, trɑ:n-] *v. t.* substantsi ümber muutma (*peam. teol.*)

transubstantiation ['trænsəbstænsi'eiʃ(ə)n, 'trɑ:n-, -ʃi-] *s.* substantsi ümbermuutmine, transsubstantsiatsioon (*peam. teol.*)

transudation [trænsju(:)'deiʃ(ə)n, trɑ:n-] *s. füsiol., med.* transudatsioon

transuranic [trænsjuə'rænik, trɑ:n-] *a. keem.* transuraaniline ◇ ~ **elements** transuraanid (*vrd. järgm.*)

transuranium [trænsjuə'reiniəm, trɑ:n-] *s. keem.* transuraan

Transvaal ['trænzvɑ:l, 'trɑ:n-] *pn.*

transversal [trænz'və:s(ə)l, trɑ:n-] **1.** *a.* **(-lly)** põigitine, põik-, rist-, transversaalne, transversaal-; **2.** *s. mat.* transversaal

transverse ['trænzvə:s, trænz'və:s, trɑ:n-] **1.** *a.* transversaalne, transversaal-, põiki (*või* risti) kulgev *või* asetsev, põik-, rist-; **2.** *s.* risttelg (= ~ **axis**); ristlihas (= ~ **muscle**) ◇ ~ **acceleration** *füüs.* transversaalkiirendus; ~ **section** ristlõige, põiklõige

Transylvania [trænsil'veiniə, trɑ:n-] *pn.* Transilvaania

tranter ['træntə] *s. dial.* veovoorimees, hobusemees; hobusega kaubitseja

trap I [træp] **1.** *s.* lõks, püünis (*ka piltl.*); klapp, luuk; *sl. er. Am.* «molu», suu (*vrd.* **potato-** ~); *sl.* politseinik *või* «sala»; *tehn.* sifoonsulgur, vesilukk; *ehit.* trapp (*restiga kaetud avaus vee äranõrgumiseks*); kerge kaherattaline vedruvanker; **2.** *v. t.* **(-pp-)** lõksu püüdma (*ka piltl.*); (*loomadele*) lõkse seadma; *tehn.* (*roiskveetoru*) sifoonsulguriga (*või* vesilukuga) varustama ◇ **to set a** ~ lõksu seadma; **to fall into a** ~ lõksu langema; **to be -pped** lõksu langema, väljapääsmatusse olukorda sattuma

trap II [træp] *s. geol.* trapp (*basalditaoline tume purskekivim*)

trap III [træp] **1.** *v. t.* **(-pp-)** välja ehtima, ehetega varustama (*vrd.* **trappings**); **2.** *s.* (*tarvit. ainult pl.*) kraam, koli ◇ **to pack up one's** ~**s** oma koli kokku pakkima

trapdoor ['træpdɔ:] *s.* lange- *või* langetusluuk (*er. teatr.*); (katuse-, lae-, põranda)luuk; klapikujuline rebend riides ◇ ~ **spider** *zool.* voodrikämblik

trapan [trə'pæn] = **trepan** II

trapes, traipse, trapse [treips] *dial., fam.* **1.** *v. i.* lööberdama, lonkima; (*seeliku kohta*) lohisema; **2.** *s.* lööberdus, lonkimine; raske kõmpimine; *van.* räpakas naine

trapeze [trə'pi:z] *s. sport* trapets, rippkang

trapezium [trə'pi:ziəm] *s.* (*pl.* ~**s, -zia** [-ziə]) *mat.* trapets

trapezius [trə'pi:ziəs] *s. anat.* trapetslihas

trapezoid ['træpizɔid] **1.** *s. mat.* trapetsoid; *van., Am.* trapets (= **trapezium**); **2.** *a.* trapetsikujuline

trapper ['træpə] *s.* lõksuseadja; *er.* trapper, karusnahakütt

trappings ['træpiŋz] *s. pl.* toredad hobuserakmed *või* ehisvaip; välised ehted, (*millegi*) välised tunnusmärgid **(of)**

traps [træps] *vt.* **trap** III

trapse [treips] = **trapes**

trash [træʃ] *s.* praht, prügi, rämps, pahn (*peam. piltl.; Am. ka otseses mõttes*) ◇ **literary** ~ sopakirjandus; ~ **can** *Am.* prügikast (= **dustbin**); ~ **basket** *Am.* paberikorv

trashy ['træʃi] *a.* **(-ier, -iest; -ily, -iness)** vilets, väärtusetu

trass [træs] *s. geol.* trass (*vulkaaniline tuff*)

trauma ['trɔ:mə] *s. med.* trauma, vigastus, haav

travail ['træv(e)il] *arh., ret.* **1.** *s.* sünnitusvalud, tuhud; vaevarikas töö; **2.** *v. i.* sünnitusvaludes olema (= **to be in labour**); vaevlema, vaeva nägema

Travancore [træv(ə)ŋ'kɔ:] *pn.*

travel ['træv(ə)l] **1.** *v. i. & t.* **(-ll-)** reisima, rändama; läbi reisima; kaubareisijaks olema (*mingile ärile* **for**; *mingi kauba alal* **in**); *fam.* kiiresti kihutama; *tehn.* (*masina või masinaosa kohta*) liikuma, käima; **2.** *s.* reisimine, rändamine; reis, reisikirjeldus (*haril. pl.*); *tehn.* liikumine, käik ◇ **light** ~**s faster than sound** valgus levib kiiremini kui hääl; **his eye -lled over the room** ta pilk libises üle toa; **now he is -lling** *fam.* nüüd ta kihutab; **he is fond of** ~ (*or* **-lling**) ta armastab reisida

travelled ['træv(ə)ld] *a.* (palju)reisinud, kaugel reisinud

traveller ['træv(ə)lə] *s.* reisija, rändaja, rändur; kauba- *e.* proovireisija (= **commercial** ~); *tehn.* liikuv (*või* libisev) mehhanism; (*ketrusmasina*) jooksik; *mer.* soodilook, leivang ◇ ~**'s joy** *bot.* harilik elulõng (= **clematis**); ~**'s tale** kahtlase usutavusega lugu

travelling ['træv(ə)liŋ] **1.** *a.* reisiv, rändav; *tehn.* liikuv; **2.** *s.* reisimine; *atrib.* reisi- ◇ ~ **exhibition** rändnäitus; ~ **expenses** reisikulud; ~ **frame** *tehn.* liikuv raam; ~ **library** rändraamatukogu; ~ **salesman** *er. Am.* kaubareisija

travelling-bag ['træv(ə)liŋbæg] *s.* reisikott

travelogue ['trævəloug, -lɔg] *s.* reisikirjeldus (*illustreeritud loenguna*); reisifilm

Travers ['trævə(:)z] *pn.*

traverse ['trævə(:)s] **1.** *v. t. & i.* **(-sable)** põiki (*või* risti) läbima *või* läbi käima; (korduvalt) läbi mõtlema *või* arutama, hoolikalt kaaluma; *jur.* (*väitele*) vastu vaidlema, vastu väitma, eitama; (*plaane, kavatsusi*) nurjama; *tehn.* ristamisi (*või* ristakuti) hööveldama; (*kahurit sihtimisel*) külgsuunas nihutama; (*mäkkeronimisel*) küljetsi liikuma; **2.** *s. tehn.* traavers, rist- *või* põikpalk, rist- *või* põiktala; rist- *või* põikjoon; *jur.* vaie, vastuväide; küljetsi mäkketõus; *mil.* traavers; **3.** *a. haruld.* risti *või* põiki asetsev (= **transverse**)

travertine ['trævətin] *s. geol.* allikalubi, travertiin

travesty ['trævisti] **1.** *s.* travestia, naeruvääristav moondis, (*millegi*) moonutis, paroodia **(of)**; **2.** *v. t.* travesteerima, naeruvääristuseks moondama, moonutama, parodeerima

Travis ['trævis] *pn.*

trawl [trɔ:l] *kal., mil.* **1.** *s.* traal, traalnoot (= **~-net**); **2.** *v. i.* traalima ◇ **~ fishing** traalpüük

trawler ['trɔ:lə] *s. kal., mil.* traalija; traaler, traallaev

tray [trei] *s.* kandik; kandelaud, (lame) kandekast, -alus; (sissepandav ning väljavõetav) künakujuline põhjaalus; lame kastike (*või* korvike) kirjade jaoks ◇ **in ~** (*asutuse*) saabunud post; **out ~** saadetav post

treacherous ['tretʃ(ə)rəs] *a.* äraandlik, reetlik; (*mälu kohta*) ebausaldatav

treachery ['tretʃ(ə)ri] *s.* äraandlikkus, reetlikkus; äraandmine, reetmine

treacle ['tri:kl] *s.* (suhkru)siirup; ◇ **~-mustard** *bot.* põld-harakalatv; *ka* idasuitsrohi *või* põld-litterhein

treacly ['tri:kli] *a.* siirupine, siirupitaoline

tread [tred] **1.** *v. i. & t.* (*pret.* **trod** [trɔd], *p. p.* **trodden** ['trɔdn]) astuma, sammuma; sõtkuma, tallama; (*kuke kohta*) kabistama; **2.** *s.* aste, samm; trepiaste; (*ratta rehvi*) veerepind; (*kummirehvi*) protektor, turvis; (*raudteerööpa*) pealispind; kuketalles *e.* munasilm (*looteketas linnu munarebu pinnal*) ◇ **to ~ in smb.'s (foot)steps** kellegi jälgedes käima (*ka piltl.*); **to ~ lightly** *piltl.* taktiliselt toimima; **to ~ on air** *piltl.* nagu õhus hõljuma, ülevas meeleolus olema; **to ~ on smb.'s corns** kellegi konnasilmadele astuma (*ka piltl.*); **to ~ on eggs** *piltl.* täbarat asja käsitlema; **to ~ on the heels of** (*kellegi*) kannul tulema; **to ~ on smb.'s toes** kellegi varvastele astuma (*ka piltl.*); **to ~ the boards** näitlejaks olema; **to ~ under foot** jalge alla sõtkuma; **to ~ warily** ettevaatlikult astuma *või* toimima; **to ~ water** püstiseisangus (veepinnal püsimiseks) ujumisliigutusi tegema; **heavy (cautious, etc.) ~** raske (ettevaatlik jne.) samm *või* kõnnak

treadle ['tredl] **1.** *s.* sõtke- *või* tallalaud; (*jalgratta jms.*) pedaal; **2.** *v. i.* sõtkelauda (*või* tallalauda, pedaali) sõtkuma

treadmill ['tredmil] *s.* sõtkeveski (*er. selline, mida endisel ajal vangid karistustööna pidid ümber ajama*); *piltl.* üksluine töö, kohaltammumisena tunduv (raske) töö

treason ['tri:zn] *s.* reetmine; *er. jur.* riigireetmine (= **high ~**); reetmine, reetlikkus (*kellegi või mingi ürituse vastu* **to**) (= **treachery**)

treasonable ['tri:znəbl] *a.* **(-bly)** *jur.* (riigi)reetlik, (riigi)reetmiseks peetav, (riigi)reetmisse puutuv

treasonous ['tri:znəs] *a.* reetlik, (riigi)reetmises süüdi olev

treasure ['treʒə] **1.** *s.* aare, kallisvara (*ka piltl.*); kogutud vara; **2.** *v. t.* **(-rable)** kalliks pidama; (*kalli varana*) koguma, talletama **(up)**; hinge taga hoidma ◇ **buried ~** peitvara, peidetud aare; **this girl is a perfect ~** *fam.* see tüdruk on lausa kullatükk (*näit. teenija kohta*); **my ~** mu kullake; **to spend blood and ~** verd ja vara(ndust) kulutama; **art ~s** kunstiaarded; **~ trove** *arheol.* peitleid, aardeleid

treasure-house ['treʒəhaus] *s.* varakamber, varaait, varamu (*ka piltl.*)

treasurer ['treʒərə] *s.* laekur, laeka- *või* varahoidja; *arh.* varaülem ◇ **Lord High T-** *aj.* (endine) Inglise varakantsler

treasury ['treʒəri] *s.* varakamber (*arh.*, = **treasure-house**); (*riigi*) varaamet, riigikassa; (*asutuse, seltsi*) kassa, rahalised varad *või* sissetulekud ◇ **Lords of the T-** (Inglise) varaameti juhtivad ametnikud; **T- Board** (Inglise) varaameti juhatus, rahandusministeerium; **T- Department** *Am.* rahandusministeerium; **~ bench** ministritepink (*Inglise parlamendi alamkojas*); **~ bill** (lühiajaline) Inglise riigikassa võlatäht; **~ note** (= **currency note**) Inglise paberraha

treat [tri:t] **1.** *v. t. & i.* kohtlema; menetlema, käitlema, töötlema; ravima; käsitlema, arutlema; trakteerima, kostitama, võõrustama (*ka piltl. või iroon.; millegagi* **to**); (*valijaid*) kostitamise abil ära ostma; läbirääkimisi pidama (*kellegagi* **with**; *millegi saavutamiseks* **for**); **2.** *s.* nauding, suur lõbu, mõnu; kostitus; võõrustus ◇ **he has been badly ~ed** teda on halvasti koheldud; **how's the world ~ing you?** kuidas elu läheb?; **better ~ it as a joke** parem võtke seda naljana; **the wound was ~ed with iodine** haava määriti joodiga; **the patient was ~ed for measles** patsiendile anti leetrivastast ravi; **this subject has been ~ed of in the previous chapter** seda ainet on käsitletud eelmises peatükis; **he ~ed me to a good dinner** ta kostitas mind hea lõunasöögiga; **we will never ~ for peace with them** me ei hakka kunagi nendega rahuläbirääkimisi pidama; **it is a ~ to see you** on suureks lõbuks teid näha; **to give smb. a ~** kellelegi suurt rõõmu valmistama; **to stand ~** kostitust (*või* lõbustust) kinni maksma; **this is my ~** (*or* **I am standing ~**) mina teen välja, mina maksan kõigi eest kinni; **school ~** koolilastele korraldatud lõbusõit (*või muu erakorraline pidustus*)

treatise ['tri:tis, -tiz] *s.* traktaat, uurimuslik kirjutis, (kirjalik) uurimus

treatment ['tri:tmənt] *s.* kohtlemine; menetlus, käitlemine, töötlemine, töötlus; *med.* ravimenetlus; trakteering; ravimine, ravi ◇ **under ~** ravil; **course of ~** *med.* ravikuur; **cold ~** *tehn.* külmtöötlus; **heat** (*or* **thermal**) **~** *tehn., keem.* kuumtöötlus, termiline töötlemine, termotöötlus

treaty ['tri:ti] *s.* (*riikidevaheline*) leping, *jur.* traktaat; *haruld.* läbirääkimised (*tarvit. väljendis* **to be in ~ with smb.** kellegagi läbirääkimisi pidama) ◇ **peace ~** rahuleping; **~ of friendship** sõprusleping; **~ port** erilepingu alusel väliskaubanduseks avatud sadam

Trebarwith [tri'bɑ:wiθ] *pn.*

Trebizond ['trebizɔnd] *pn.* Trabzon, Trapezund

treble ['trebl] **1.** *a.* **(-bly)** kolmekordne; *muus.* tiiskandi-, soprani- (*er. poistekooris*); **2.** *s.* kolmekordne hulk (*midagi* **of**); *muus.* tiiskant, sopran (*er. poistekooris*); **3.** *v. t. & i.* kolmekordistama; kolmekordistuma ◇ **~ clef** *muus.* viiulivõti

trecento [trei'tʃentou] *s. kunst* trecento (*XIV sajand või sellele omane kunstistiil itaalia kunstiajaloos*)

Tredegar ['tredigə] *pn.*

tree [tri:] **1.** *s.* puu; *arh.* võllas (*vrd.* **Tyburn ~**); **(the ~)** *arh., kirikl.* ristipuu, (Kristuse) rist; *tehn.* võll (= **axle-~**); *ka* = **family ~**; *pl.* = **boot-~s**; *vrd. ka* **cross-~**, **roof-~**, **swingle-~** *jms.*; **2.** *v. t.* puu otsa ajama; *piltl.* kitsikusse ajama; (*saapaid*) liistule panema (*vrd.* **boot-~s**) ◇ **at the top of the ~** puu ladvas; *piltl.* silmapaistval kohal, oma ala tähtsaimate esindajate hulgas; **up a ~** (*nagu puu otsa aetud loom*) väljapääsmatus olukorras, kitsikuses; **to bark up the wrong ~** *Am. sl.* hoopis vale isikut süüdistama *või* kahtlustama; **family ~** sugupuu; **~ of heaven** *bot.* näärmeline jumalapuu; **~ of knowledge (of good and evil)** *piibl.* hea ja kurja tundmise puu; **~ of life** *piibl.* elupuu

tree-creeper ['tri:kri:pə] *s. zool.* porr

tree-fern ['tri:fə:n] *s. bot.* sõnajalgpuu (*üldnimetusena*)

tree-frog ['tri:frɔg] = **tree-toad**

treenail ['tri:neil, 'trenl] *s. tehn., er. mer.* naagel, puunael, ühenduspulk

tree-toad ['tri:toud] *s. zool.* lehekonn

trefoil ['trefɔil, 'tri:f-] *s. bot.* ristik(hein); kolmikleht (*ornamendina*) ◇ **tick ~** *bot.* desmoodium; **~ arch** *arhit.* ristikkaar

trefoiled ['trefɔild, 'tri:f-] *a.* kolmikleht-ornamendiga ilustatud

Treherne [tri'hə:n] *pn.*

trek [trek] *L.-Aafr.* **1.** *v. i. & t.* **(-kk-)** härjavankreis (killavoorina) rändama; härjavankrit (*või* härjavankris) vedama; *piltl.* pikka vaevalist reisi tegema; *Am. sl.* välja kolima, jalga laskma; **2.** *s.* härjavankreis ränd *või* rännujärk; härjavankreis killavoorina väljarändamine ◇ **on (the) ~** (härjavankreis) rännul

Trelawney [tri'lɔ:ni] *pn.*

trellis ['trelis] *s.* võre; *er.* lattvõrestik (*taimede jaoks*)

trellised ['trelist] *a.* võretatud, võrestikuga varustatud *või* toestatud

Treloar [tri'lo(u)ə] *pn.*

trematode ['tremətoud] *s. zool.* imiuss, trematood

tremble ['trembl] **1.** *v. i.* värisema, võbisema (*millegi pärast* **with**); hirmuvärinaid tundma (*millegi ees* **at**; *kellegi pärast* **for**; *midagi mõeldes* **to think** *or* **at the thought of**); **2.** *s.* värin, võbin ◇ **to ~ in the balance** parajasti vaekausil olema; **to be all of a ~** *fam.* üleni värisema

trembler ['tremblə] *s.* väriseja, võbiseja; *el.* (elektri)katkesti; *ka* (elektri)kõlisti, kell

tremendous [tri'mendəs] *a.* kohutav; *fam.* tohutu, hiiglasuur, ülitähtis; *sl.* üliasjatundlik *või* üliosav (*millegi suhtes* **on**)

tremolo ['treməlou] *s. muus.* tremolo

Tremont [tri'mɔnt] *pn.*

tremor ['tremə] *s.* värin, võbin, (tunde)väring; hääleväri; *med.* värisemine, värin, treemor

tremulous ['tremjuləs] *a.* värisev, võbisev, vabisev; erutatud, ärev

trenail ['trenl] = **treenail**

trench [trentʃ] **1.** *v. t. & i.* kraavitama, kraavidega (*või* kaevikutega) katma; kraave (*või* kaevikuid) kaevama; *piltl.* vagudega (*või* kortsudega) katma; (*millegi*) alale tungima, (*millegagi*) piirnema, (*millelegi*) lähedane olema **(on, upon)**; **2.** *s.* (sügav) kraav; *mil.* kaevik, tranšee, kaitse- *või* jooksukraav; *piltl.* vagu, korts ◇ **to search the ~es** kaevikuid šrapnelliga pommitama; **~ foot** *med.* kaevikpõid (*kauasest märjas kaevikus või vees seismisest tekkiv jalahaigus*); **~ mortar** *mil.* kaevikumortiir, miinipilduja

trenchancy ['trentʃ(ə)nsi] *s.* lõikavus, teravus, salvavus

trenchant ['trentʃ(ə)nt] *a.* lõikav, terav, salvav (*kõne jms. kohta*); *poeet.* vahe, terav (*mõõga jms. kohta*)

Trenchard ['trentʃəd] *pn.*

trench-coat ['trentʃkout] *s. mil.* lühike vihmamantel

trencher I ['trentʃə] *s.* lihalõikamis- *või* leivalõikamisalus, -laud; puutaldrik

trencher II ['trentʃə] *s.* kraavitaja, kraavi- *või* kaevikukaevaja; *ka* = **trench-coat**

trencher-cap ['trentʃəkæp] *s.* (lapiku põhjaga) akadeemiline müts (= **mortar-board**)

trencherman ['trentʃəmən] *s.* (*pl.* **-men**) sööja (*näit.* **good, stout, etc. ~** suur, tubli jne. sööja)

trench-ploughing ['trentʃplauiŋ] *s. põll.* rigoolimine, sügavkünd

trend [trend] **1.** *v. i.* suunduma, suunitlema, kalduma (*millegi suunas* **towards**; *millestki ära* **away from**); **2.** *s.* suundumus, suunitlus, kalduvus, kallak, hoiak

Trent [trent] *pn.* (*jõgi Inglismaal*) Trent; (*linn Itaalias*) Trento

trente-et-quarante ['trɑ:ŋtei'kærɑ:ŋt] *s. pr.* = **rouge-et-noir**

Trenton ['trent(ə)n] *pn.*

trepan I [tri'pæn] *med.* **1.** *s.* trepaan, koljupuur; **2.** *v. t.* **(-nn-)** trepaanima, trepaneerima, (*koljut*) avama, puurima

trepan II [tri'pæn] *v. t.* **(-nn-)** *haruld., van.* lõksu vedama, ahvatlema (*kuhugi* **into, to**; *midagi tegema* **to do**); välja petma (*kelleltki midagi* **smb. out of smth.**)

trepanation [trepə'neiʃ(ə)n] *s. med.* trepanatsioon, koljuavamine, -puurimine

trepang [tri'pæŋ] *s. zool.* trepang, söödav meripura (= **bêche-de-mer**)

trephine [tri'fi:n, -'fain] *med.* **1.** *s.* trefiin, pisitrepaan (*vrd.* **trepan** I); **2.** *v. t.* (trefiiniga) trepaanima, trepaneerima

trepidation [trepi'deiʃ(ə)n] *s.* hirmu- *või* meeleärevus; võbisemine, vabisemine

trespass ['trespəs] **1.** *v. i.* üle astuma, (*kellegi maa-alale*) lubamatult astuma **(on, upon)**; keelatud pinnal olema; *piltl.* üle haarama, õigustamatult vahele segama **(on, upon)**; (*kellegi aega, lahkust jms.*) liialt tarvitama, kuritarvitama **(on, upon)**; *arh.* patustama (*kellegi või millegi vastu* **against**); **2.** *s.* üleastumine, (*kellegi maa-alale*) lubamatult astumine; *arh.* patustus ◇ **to ~ on smb.'s preserves** kellegi jahialale tungima; *piltl.* kellelegi kuuluvale alale vahele segama; **I won't ~ (up)on your time (kindness, hospitality, etc.) any longer** ma ei taha kauem teie aega raisata (teie lahkust, külalislah-

kust jne. kuritarvitada); **no ~ing!** läbikäik keelatud!

trespasser ['trespəsə] *s.* üleastuja, (*kellegi maa-alale*) lubamatult astuja, (loata) sissetungija; *arh.* patustaja ◇ **~s will be prosecuted** läbikäijad (*või* loata sissetungijad) võetakse vastutusele, läbikäik (trahvi ähvardusel) keelatud

tress [tres] *s. peam. poeet., lit.* juuksekihar, -pats, -palmik; *pl.* juuksekiharad, lopsakalt kasvavad (*või* lainetavad) juuksed

(-)tressed [trest] *a.* (-)kiharaline, (-)palmikuline

trestle ['tresl] *s.* pukk, pukkalus, pukkjalg; (*silla jms.*) pukktoestik, estakaad ◇ **~-trees** *mer.* pikisaaling

tret [tret] *s. kaub. van.* refaktsioon, fusti (*varem ostja kasuks tehtav kaalualandus, 4 naela iga 104 naela pealt*); veokadu

Trevelyan [tri'veljən] *pn.*

Treves [tri:vz] *pn.* Trier

Trevisa [tri'vi:sə] *pn.*

Trevithick ['treviəik] *pn.*

trews [tru:z] *s. pl.* mägišotlaste (*või* teatavate šoti rügementide) erimustrilisest riidest püksid

trey [trei] *s.* kolm, kolm punkti (*täringul, kaardil, doominol jms.*)

T.R.H. *lüh.* = **Their Royal Highnesses**

tri- [trai] *pref.* kolm-, kolmik-, (*võõrsõnades*) tri-

triable ['traiəbl] *a.* katsetatav, proovitav, katsetusele (*või* proovile) kuuluv; kohtumõistmisele kuuluv, kohtu alla langev (*vt.* **try**)

triad ['traiəd] *s.* kolmik, triaad (*er. filos.*); *muus.* kolmkõla; *keem.* triaad ◇ **major (minor, diminished, augmented) ~** *muus.* mažoor- *e.* suur- (minoor- *e.* väike-, vähendatud, suurendatud) kolmkõla

trial ['traiəl] *s.* katse, proov; teim; (raske) katsumus, kannatuse proovilepanek; kohtulik arutamine, kohtuprotsess; *atrib.* katse-, proovi- ◇ **to make ~ of** järele proovima; **to give (smb., smth.) a ~** (kellegagi, millegagi) katset tegema; **on ~** katsel, proovil, katseks, prooviks; **by way of ~** katseks, prooviks; **this boy is a great ~ to his father** see poiss on oma isale ristiks; **he is on ~ for murder** ta üle mõistetakse kohut mõrva pärast; **to bring to** (*or* **put on**) **~** kohtu alla andma; **to stand one's ~** kohtu ees vastust andma; **~ match (trip, etc.)** proovivõistlus (proovisõit jne.)

triangle ['traiæŋgl] *s.* kolmnurk; *muus.* triangel ◇ **the eternal ~** kolmikarmusuhe, armastuskolmnurk

triangular [trai'æŋgjulə] *a.* kolmnurkne, kolmnurk-; kolmenurgeline; kolmepoolne ◇ **~ fight (talk, etc.)** võitlus (vestlus jne.) kolme isiku vahel; **~ agreement** kolmepoolne kokkulepe

triangularity [traiæŋgju'læriti] *s.* kolmnurksus

triangulate [trai'æŋgjuleit] *v. t. geogr.* trianguleerima

triangulation [traiæŋgju'leiʃ(ə)n] *s. geogr.* trianguleerimine, triangulatsioon

Trias ['traiæs] *s. geol.* triias (= **the Triassic**)

Triassic [trai'æsik] *geol.* **1.** *a.* triiase; **2.** *s.* (**the ~**) triias (= **the ~ system** *or* **period**)

triatic stay [trai'ætik 'stei] *s. mer.* vahetaak

triaxial [trai'æksiəl] *a. tehn.* kolmeteljeline

tribal ['traib(ə)l] *a.* **(-lly)** hõimu-, suguharu-

tribalism ['traibəlizm] *s.* traibalism, hõimkondlus, (ühiskonna) organiseeritus hõimudesse *või* suguharudesse; hõimkondlik kokkukuuluvus; «hõimupatriotism», oma hõimu huvide liialdatud taotlus

tribe [traib] *s.* hõim, suguharu; *aj.* (*vanarooma*) triibus; (*inimeste*) liik *või* tõug (*haril. põlgl.*); *biol.* triibus

tribesman ['traibzmən] *s.* (*pl.* **-men**) hõimu- *e.* suguharuliige; hõimu- *e.* suguharukaaslane

tribology [tr(a)i'bɔlədʒi] *s. tehn.* triboloogia, hõõrdumisteadus

tribrach ['tribræk] *s. pros.* tribrahh

tribulation [tribju'leiʃ(ə)n] *s.* ahistus, raske katsumus *või* kannatus

tribunal [tr(a)i'bju:n(ə)l] *s.* tribunal, kohtutool, kohus (*er. ret. ja piltl.*); rahvakohus, revolutsiooniline kohus; *aj.* (*Inglismaal I maailmasõja ajal*) kohalik komisjon väeteenistusest vabastamise küsimuste otsustamiseks ◇ **before the ~ of public opinion** avaliku arvamuse kohtu ees

tribunate ['tribjun(e)it] *s.* tribunaat, tribuuniamet (*vt.* **tribune** II)

tribune I ['tribju:n] *s.* tribüün; *kirikl.* piiskopitroon; *arhit.* tribüün (*kõrgendatud ap-*

siidipõrand varakristlikus kirikus) ◇ ~ **arch** *arhit.* tribüünkaar

tribune II ['tribju:n] *s. aj.* tribuun, rahvatribuun (= ~ **of the people**); *ka* sõjatribuun (= **military** ~)

tributary ['tribjut(ə)ri] **1.** *a.* (**-ily, -iness**) tributaarne, tribuuti maksev, maksukohustuslik (*riigi kohta*); tribuudilaadiline (*maksu kohta*); peajõkke suubuv, lisa- (*jõe kohta*); *piltl.* abi-, kõrval-; **2.** *s.* tributaar, maksukohustuslane, -alune (*riik või isik*); *geogr.* lisajõgi

tribute ['tribju:t] *s.* tribuut; (*võõrale riigile tasutav*) andam *või* maks; lugupidamis- (*või* austus-, kiidu)avaldus ◇ **to pay a** ~ **to** (*kellelegi*) tribuuti maksma; *piltl.* (*kellelegi*) lugupidamist (*või* austust, kiitust) avaldama; **a** ~ **of praise** kiiduavaldus; **floral** ~**s** lilleannetused, -kimbud (*austusavaldusena*)

tricar ['traikɑ:] *s.* kolmerattaline auto; *Am. ka* külgkorviga mootorratas (= **tricycle**)

trice I [trais] *v. t.* (**-ceable**) *mer.* üles vinnama, köiega üles kiskuma ning kinnitama (**up**)

trice II [trais] *s.* silmapilk, hetk (*tarvit. ainult väljendis* **in a** ~ silmapilk, otsekohe)

tricentenary [traisen'ti:nəri, -'sentin-] = **tercentenary**

triceps ['traiseps] *s. anat.* kolmpealihas, triitseps

trichina [tri'kainə] *s.* (*pl.* **-ae** [-i:]) *zool.* trihhiin, keeritsuss

trichiniasis [triki'naiəsis] = **trichinosis**

Trichinopoli, -ly [trit∫i'nɔpəli] **1.** *pn.*; **2.** *s.* (**t-**) tritsinoopoli sigar (*teatavat liiki india sigar,* = ~ **cigar**)

trichinosis [triki'nousis] *s. med., vet.* trihhinoos, trihhinelloos, keeritsusstõbi

trichord ['traikɔ:d] *muus.* **1.** *s.* trihord (*kolmekeeleline keelpill*); **2.** *a.* kolmekeeleline (*er. klaveri kohta, millel on kolm keelt iga klahvi kohta*)

trichotomy [tr(a)i'kɔtəmi] *s.* kolmikjaotus

trichromatic [traikrə'mætik] *a.* kolmevärviline, kolmevärvi- ◇ ~ **printing** kolmevärvitrükk

trick [trik] **1.** *s.* trikk, kaval võte, nüke, knihv, nõks; riugas; osavusnäide, kunsttükk; vemp, vembutus; iseäralik harjumus, veider komme; (*kaardimängus*) võte, tihi; **2.** *v. t.* petma, pettusega meelitama (*midagi tegema* **into doing**; *midagi käest ära* **out of smth.**); välja ehtima, mukkima (**out, up**) ◇ **I do not know** (*or* **have not got**) **the** ~ **of it** ma ei oska seda õieti teha; **to know a** ~ **worth two of that** tollest palju paremat plaani teadma; **to play smb. a silly (mean, dirty, scurvy, etc.)** ~ kellelegi rumalat (alatut, närust jne.) vingerpussi mängima; **to do the** ~ *sl.* eesmärki saavutama; **to be up to smb.'s** ~**s** kellegi vigureid tundma; **the odd** ~ (*kaardimängus*) võitu otsustav tihi

trickery ['trikəri] *s.* kavalad võtted, kavaldus, nükked; pettus, tüssamine

trickish ['trikiʃ] *a.* nükkeline, kaval, petlik

trickle ['trikl] **1.** *v. i. & t.* nirisema, nõrguma, igritsema; niristama, nõristama; **2.** *s.* nirin, nire, niristus, nõristus ◇ ~ **charger** *el.* järellaadur; ~ **irrigation** *põll.* tilkniisutus

trickster ['trikstə] *s.* kaval petis, suli

tricksy ['triksi] *a.* (**-ier, -iest; -ily, -iness**) vembukas, vallatu; *haruld.* väljaehitud, mukitud; = *järgm.*

tricky ['triki] *a.* (**-ier, -iest; -ily, -iness**) nükkeline, kaval, petlik; riukaline; (*ülesande kohta*) täbar, keeruline

triclinic [trai'klinik] *a. min.* trikliinne ◇ ~ **system** trikliinne süsteem

triclinium [tr(a)i'kliniəm] *s.* (*pl.* **-ia**) *aj.* trikliinium

tricoline ['trikəlin] *s. tekst.* trikoliin (*teatav siidi meenutav puuvillriie*)

tricolour, *Am.* -lor **1.** ['trikələ, 'traikʌlə] *s.* trikoloor, kolmevärviline lipp; **2.** ['traikʌlə] *a.* kolmevärviline (*ka* ~**ed**)

tricot ['trikou] *s. tekst.* trikoo(riie)

tricuspid [trai'kʌspid] *a. anat.* trikuspidaalne, trikuspidaal-, kolmhõlm- ◇ ~ **valve** *anat.* trikuspidaalklapp, kolmhõlmklapp (*südamel*)

tricycle ['traisikl] **1.** *s.* kolmratas, kolmerattaline jalgratas *või* mootorratas; **2.** *v. i.* kolmrattaga sõitma

trident ['traid(ə)nt] *s.* kolmikhark, kolmhark, -pii (*mütoloogilise merejumala embleem*)

Tridentine [tr(a)i'dentain] *a.* (*Itaalia linna*) Trentosse *või* Trento kirikukogusse puutuv ◇ ~ **Council** = **Council of Trent** *aj.* Trento kirikukogu (1545—1563)

tried [traid] **1.** *pret. & p. p., vt.* **try**; **2.** *a.* (järele)proovitud, usaldatav

triennial [trai'eniəl] **1.** *a.* (**-ily**) kolmeaastane, kolm aastat kestev; kolme aasta tagant korduv; **2.** *s.* kolmas aastapäev; *bot.* kolmeaastane taim, kolm aastat püsiv taim; kolme aasta tagant korduv sündmus

trier ['traiə] *s.* katsuja, proovija *jne.* (*vt.* **try**); (uurimis)kohtunik, *pl. aj.* eriliseks ülesandeks määratud uurimiskohtunikud

Trieste [tri(:)'est] *pn.*

trifle ['traifl] **1.** *s.* tühiasi, tühi-tähi, pisiasi; väike hulk; natuke raha; *kok.* veinis leotatud biskviitkoogist, vahukoorest ja munavalgest küpsetatud vormiroog; **2.** *v. i. & t.* mänglema, naljatlema, (kergemeelselt, hoolimatult) naljatama (*kellegagi, millegagi* **with**); tühiasjadega tegelema; (*millegagi*) pealiskaudselt tegelema (**with**); raiskama (**away**) ◇ **a** ~ natuke, pisut; **to** ~ **away** asjatult raiskama; **to** ~ **with smb.'s affections** kellegi tunnetega hoolimatult mängima; **he is not to be -ed with** ta ei lase endaga naljatada

trifler ['traiflə] *s.* mängleja, tühiasjadele ajaraiskaja

trifling ['traifliŋ] *a.* tühine, tähtsusetu; *Am.* kergemeelne

trifoliate [trai'fouliit] *a. bot., arhit.* kolmiklehine; *vrd.* **trefoil**

triforium [trai'fɔ:riəm] *s.* (*pl.* **-ia**) *arhit.* trifoorium (*kiriku kesklöövi, ristlöövi ja koori võlvide kohal asetsev kitsas galerii*)

trig I [trig] **1.** *a.* (**-gg-**) kena, ehitud; **2.** *v. t.* (**-gg-**) kenastama, ehtima (*sag.* ~ **up, out**)

trig II [trig] **1.** *v. t.* (**-gg-**) pidurdama, tõkestama (*er. ratast kiiluga*); kinnitama, toetama (*haril.* ~ **up**); **2.** *s.* pidurdus- *või* kinnituskiil *või* -klots

trig III [trig] *lüh., õpil. sl.* = **trigonometry**

trigger ['trigə] **1.** *s.* päästik, trikkel; *el.* triger; **2.** *v. t.* (*haril.* ~ **off**) valla päästma, vallandama, algtõuget andma ◇ **to have one's finger on the** ~ sõrme päästikul hoidma (*ka piltl.*); **quick** (*or* **easy**) **on the** ~ kärme tulistama; *piltl.* kergesti ärrituv *või* (väljakutsele) reageeriv, löömavalmis; **to pull the** ~ päästikule vajutama (*ka piltl.*); ~ **guard** *mil.* päästikukaitse; **to** ~ **off a rebellion** mässule algtõuget (*või* mässuks signaali) andma

trigger-happy ['trigəhæpi] *a. fam.* (hoolimatult) laskehimuline, laskehull, võitlushimuline

triglyph ['tr(a)iglif] *s. arhit.* triglüüf

trigonometric(al) [trigənə'metrik(əl)] *a.* (**-ically**) trigonomeetriline, trigonomeetria- ◇ ~ **function** trigonomeetriline funktsioon

trigonometry [trigə'nɔmitri] *s.* trigonomeetria

trigram(me) ['traigræm], **trigraph** ['traigrɑ:f] *s. lgv.* trigramm (*kolme tähe järjend*)

trijet ['traidʒet] *s.* kolmemootoriline reaktiivlennuk

trike [traik] *fam.* **1.** *s.* (*laste*) kolmerattaline jalgratas (= **tricycle**); **2.** *v. i.* kolmerattalisel jalgrattal sõitma

trilateral [trai'lætərəl] *a.* (**-ily**) kolmeküljeline; (*tehingu või leppe kohta*) kolmepoolne

trilby ['trilbi] *s.* pehme viltkübar (= ~ **hat**)

trilingual [trai'liŋgwəl] *a.* kolmekeelne, kolmes keeles kirjutatud, kolme keelt rääkiv

trill [tril] **1.** *s.* (*hääliku*) väristus; värihäälik; *muus.* triller (= **shake**); (*linnu*) lõõritus; **2.** *v. i. & t.* trillerdama; (*linnu kohta*) lõõritama; (*er. r-häälikut*) väristades hääldama

trillion ['triljən] *s.* triljon (*miljoni 3. aste, s. o. 1 kirjutatult 18 järgneva nulliga; Am. miljoni 2. aste, s. o. 1 kirjutatult 12 järgneva nulliga*)

trilobate [trai'loubeit] *a. anat., zool., bot.* kolmesagaraline, kolmehõlmaline

trilobite ['trailəbait] *s. paleont.* trilobiit

trilogy ['trilədʒi] *s. kirj.* triloogia

trim [trim] **1.** *a.* (**-mm-**) korralik, kohendatud, korrastatud, puhas, kena; **2.** *v. t. & i.* (**-mm-**) korda seadma, kohendama, korrastama; (*habet, pöösaid jms.*) äärtest lõikama, kärpima; (*oksi jms.*) ära lõikama (**off, away**); (*rõivast, toitu jms.*) garneerima, äärtest kaunistama; *mer.* (*laeva, paati, purjesid*) trimmima, tasakaalustama (*ka piltl.*); oludega kohanduma, arvamust muutma; *fam.* hurjutama, noomima; läbi kolkima, (võistlusel) lööma; **3.** *s.* korrasolek, (hea) kord; *mer.* trimm ◇ **to** ~ **one's course** oma kurssi vastavalt tuulele seadma (*ka piltl.*); **to** ~ **down** vähemaks kärpima

või pügama; **to ~ up** välja ehtima, mukkima; **in good (fighting) ~** heas korras, tegevuseks (võitluseks, võistluseks) valmis

trimaran ['traimərən] *s. mer.* trimaraan, kolmekereline laev

trimester [tr(a)i'mestə] *s.* trimester, veerand (õppe)aastat, kolm kuud

trimeter ['trimitə] *s. pros.* trimeeter (*kolmest kaksikvärsijalast koosnev värsirida antiikses värsikunstis*)

trimmer ['trimə] *s.* kordaseadja, kohendaja, kohastaja; kärpija; (*rõivaste, toidu*) garneerija; *mer.* (*laeva*) trimmija, *er.* trimmer, kütja abi; *av., raad., tehn.* trimmer

trimming ['trimiŋ] *s.* kordaseadmine, kohendamine, korrastamine; kärpimine; trimmimine (*vt.* **trim**); garneering; *pl.* posament, posument; *pl.* mahakärbitud osad

Trincomalee ['triŋko(u)mə'li:] *pn.*

trine [train] *haruld.* **1.** *a.* kolmekordne; **2.** *s.* kolmik

tringle ['triŋgl] *s.* eesriidevarb, kardinapuu, -liist (= **curtain-rod**); *arhit.* (nelinurkne) ehisliist

Trinidad ['trinidæd] *pn.*

Trinitarian [trini'teəriən] *kirikl.* **1.** *a.* kolmainsuslik; trinitaarlik, trinitaaridele omane; **2.** *s.* trinitaar, kolmainsuslane, kolmainsusse uskuja

trinitrotoluene [trainaitro(u)'tɔljui:n] *s.* (*lüh.* **T.N.T., trotyl**) *keem.* trinitrotolueen, trotüül

trinity ['triniti] *s.* kolmik, kolmiküksus; *er.* **(the T-)** *kirikl.* kolmainsus; **(T-) = T-Sunday** ◇ **T- College** ühe Cambridge'i ja ühe Oxfordi kolledži nimi; **T- House** Inglise laevandust (*er.* tuletornide ehitamist) reguleeriv ametlik lootside ühing Londonis (*mille juhatuse liikmeid nimetatakse* **T-Brethren** *või* **Elder Brethren**); **T- sittings** Inglise kõrgema kohtu varasuvine istungjärk; **T- Sunday** *kirikl.* kolmainu jumala püha; **T- term** (*Inglise ülikooli*) viimane (suvine) trimester; *ka* = **T- sittings**

trinket ['triŋkit] *s.* tühine ehteasi, nipsasi (*ka pilti.*)

trinomial [trai'noumiəl] **1.** *a.* **(-lly)** *mat.* trinoomiline, kolmliikmeline; *biol.* kolmeliikmeline, kolmenimeline, ternaarne (*nomenklatuuri kohta*); **2.** *s. mat.* trinoom, kolmliige

trio ['tri(:)ou] *s.* (*pl.* **-os**) *muus.* trio; (*esemete või isikute*) kolmik

triode ['traioud] *s. el.* triood

triolet ['traiəlit] *s. pros.* triolett

trip [trip] **1.** *v. i. & t.* **(-pp-)** tippama, tipsima, tippamisi käima; kergel sammul käima, kebima; komistama (*millelegi* **over, on**), *piltl.* vääratama; komistama panema, kukutama (*haril.* **~ up**); *mer.* (*ankrut*) põhjast lahti hiivama; **2.** *s.* välja- *või* lõbusõit, (laeva)sõit; reis, rännak, matk; *Am. sl.* narkootiline uim (= **drug ~**); *haruld.* tippav samm; komistus, vääratus; komistamapanek, jala tahapanek ◇ **to catch smb. -pping** kedagi eksituselt tabama; **to ~ smb. up** kellelegi jalga taha panema (*ka piltl.*); **to take a ~** väljasõitu (*või* reisi, matka) tegema; **to take a (drug) ~** *Am. sl.* ennast narkootikumi abil uimastama, narkoosiuimas unustust otsima; *vrd.* **tripping**

tripartite [trai'pɑ:tait] *a.* kolmeks jagunev, kolmejaoline; (*lepingu kohta*) kolmepoolne, kolmik-

tripe [traip] *s.* rupski(d), loomamagu (*toiduna*); *pl. arh.* sisikond; *sl.* praht, rämps, pahn

triphthong ['trifɔŋ] *s. fon.* triftong, kolmiktäishäälik

triplane ['traiplein] *s.* triplaan, (*vananenud tüüpi*) kolme kandepinnaga lennuk

triple ['tripl] **1.** *a.* kolmekordne, kolmik-; **2.** *v. t. haruld.* kolmekordistama (= **treble**) ◇ **T- Alliance** *aj.* Kolmikliit (*Saksamaa, Austria-Ungari ja Itaalia vahel enne I maailmasõda*); **T- Entente** *aj.* (Suur)Antant, Kolmikkokkulepe (*Inglise-Prantsuse-Vene liit enne I maailmasõda*); **the ~ jump** *sport* kolmikhüpe; **~ time** *muus.* kolmeosaline takt

triplet ['triplit] *s.* kolmik (*kogu kolmest ühetaolisest esemest*), *er. pros.* riimikolmik; *pl.* kolmikud (*lapsed*); *muus.* triool

triplex ['tr(a)ipleks] *haruld.* **1.** *a.* kolmekordne; **2.** *s.* midagi kolmekordset; *muus.* kolmeosaline takt (= **triple time**); (*ka* **T-**) *tehn.* triplekslaas (*liik purunemisel mittekillunevat klaasi*)

triplicate 1. ['triplikeit] *v. t.* kolmekordistama; **2.** ['triplikit] *a.* kolmekordne; **3.** ['triplikit] *s.* triplikaat, (*er. dokumendi*) kolmas eksemplar

triplication [tripli'keiʃ(ə)n] *s.* kolmekordistus; *jur. haruld.* tripliik (= **surrejoinder**)

tripod ['traipɔd] *s.* kolmjalg (*kolmejalgne toend, laud või iste*); (kolmejalgne) statiiv

Tripoli ['tripəli] **1.** *pn.*; **2.** *s.* **(t-)** treepel, triipel (*teatav poleerimispulbrina tarvitatav peen ränimuld*)

tripos ['traipɔs] *s.* lõpueksam Cambridge'i ülikoolis B. A. kraadi saamiseks (*er. matemaatikas*); kõrgeim kolmest klassist, milledesse jaotatakse lõpueksami sooritanud üliõpilased

tripper ['tripə] *s. er.* lõbu- *või* väljasõitja; turist, huvireisija (*vt.* **trip**)

tripping ['tripiŋ] *a.* tippav, tippamisi käiv (*vt.* **trip**); kergejalgne, kärmas, nobe

trippingly ['tripiŋli] *adv.* kergejalgselt, kärmesti, nobedasti; libedasti

triptych ['triptik] *s. kunst* triptühhon

trireme ['trai(ə)ri:m] *s. aj.* trireem

trisaccharide [trai'sækəraid] *s. keem.* trisahhariid

trisect [trai'sekt] *v. t.* kolmeks (võrdseks osaks) jagama (*er. joont, nurka jms.*)

trisection [trai'sekʃ(ə)n] *s.* (*joone, nurga jms.*) kolmeksjagamine, trisektsioon

Tristan ['tristən] *pn.* (*tuntud keskaegse traagilise saaga kangelane*)

Tristan da Cunha ['tristəndɑ:'ku:nə, tris'tɑ:n dɑ: 'ku:njə] *pn.*

tristful ['tristf(u)l] *a.* **(-lly)** *arh.* kurb, nukker (= **sad**)

Tristram ['tristrəm] *pn.* (= **Tristan**)

trisyllabic [traisi'læbik] *a.* **(-ically)** kolmesilbiline

trisyllable [trai'siləbl] *s.* kolmesilbiline sõna

trite [trait] *a.* kulunud, labasuseni tuttav (*kõnekäänu jms. kohta*)

tritium ['tritiəm] *s. keem.* triitium

Triton I ['traitn] *s. müt.* Triton (*alam merejumal kreeka mütoloogias*) ◇ **a ~ among the minnows** hiiglasena tunduv isik kääbuste hulgas

triton II ['traitn] *s. zool.* vesilik, triiton (= **newt**); lõitkodalane (*teatavat liiki kõhtjalgne*, = **~ -shell**)

triton III ['traitn] *s. keem.* triiton

triturate ['tritju(ə)reit] *v. t.* **(-rable, -tor)** pulbriks (*või* pudruks) hõõruma

trituration [tritjuə'reiʃ(ə)n] *s.* pulbriks (*või* pudruks) hõõrumine; purukshõõrutud mass (*er. arstirohtu*)

triumph ['traiəmf] **1.** *s.* triumf, võidupidustus, -rõõm, võidutsemine; võit (*millegi üle* **over**); suursaavutus (*mingil alal* **of**); **2.** *v. i.* triumfeerima, võidutsema, võidurõõmutsema (*millegi üle* **over**); võitu saavutama (*kellegi või millegi üle* **over**); võidule pääsema

triumphal [trai'ʌmf(ə)l] *a.* **(-lly)** triumfaalne, triumf(i)- ◇ **~ arch** triumfikaar, -värav, võidukaar, -värav; **~ column** võidusammas

triumphant [trai'ʌmfənt] *a.* triumfeeriv, võidutsev, võidurõõmus, võidukas

triumvir [trai'ʌmvə:] *s.* (*pl.* **-rs, -viri** [-virai]) *aj.* triumvir, triumviraadi liige

triumvirate [trai'ʌmvirit] *s. aj.* triumviraat

triune ['traiju:n] *a.* kolmainus; *vrd.* **trinity**

trivet ['trivit] *s.* kolmejalgne (raud)alus (*keedunõu jaoks*); *etn.* pajakook (-koogu) ◇ **right as a ~** *fam.* täitsa korras; **~ table** kolmejalgne laud

trivial ['triviəl] *a.* **(-lly)** triviaalne, triviaal-, tavaline, labane, tühine ◇ **~ name** triviaalnimetus

triviality [trivi'æliti] *s.* triviaalsus, tavalisus, labasus, tühisus; labane märkus

-trix [triks] *suf.* -(ja)nna (*tuletab feminiinseid substantiive, mis vastavad* **tor-***lõpulistele maskuliinsetele substantiividele, näit.* **administratrix, testatrix**)

trocar ['troukɑ:] *s. med., vet.* trokaar, truakaar (*õõnesnõel kehaõõnest vedeliku võtmiseks või väljalaskmiseks*)

trochaic [tro(u)'keiik] *pros.* **1.** *a.* trohheiline; **2.** *s. pl.* trohheilised värsid

troche [trouʃ, *peam. Am.* 'trouki:] *s. farm.* tablett, pastill

trochee ['trouki:] *s. pros.* trohheus

trod(den) ['trɔd(n)] *vt.* **tread**

troglodyte ['troglədait] *s.* troglodüüt, koopaelanik

trogon ['trougɔn] *s. zool.* järanokk (*troopiline puistulind*)

troika ['trɔikə] *s.* troika (*kolmehobuserakendiga sõiduk*)

Troilus ['tro(u)iləs] *pn.* Troilos
Trojan ['troudʒ(ə)n] **1.** *a.* trooja; **2.** *s.* troojalane; *fam.* tubli võitleja *või* töötaja ◇ **the ~ war** *aj.* Trooja sõda; **he worked like a ~** *fam.* ta töötas pöörase energiaga
troll I [troul] **1.** *v. t. & i.* trallitama, trallerdama, lustakalt laulma; ringlauluna laulma; *kal.* landiga (*või* vedeliga) kalastama; **2.** *s.* trallitus, trallerdus, lustakas laulmine; ringlaul; *kal.* lant, vedel, veoõng
troll II [troul] *s. folkl.* troll
trolley ['trɔli] *s.* (madal) vagonett; *er.* (madal) käsidresiin; käsikäru; (*rullidel veerev*) serveer(imis)laud (*ka* **~ -table**); *el.* trolli; *Am.* elektritramm (= **~ -car**) ◇ **~ -bus** *tehn.* trollibuss
trollop ['trɔləp] *s.* räpane eit; lirva, libu
Trollope ['trɔləp] *pn.*
trolly ['troli] = **trolley**
trombone [trɔm'boun, trɔm'b-] *s. muus.* tromboon
trommel ['trɔməl] *s. mäend.* trummelsõel
troop [tru:p] **1.** *s.* salk, rühmkond, trupp; *mil.* eskadron; *pl.* sõjasalgad, -vägi; *atrib.* sõjaväe-, ratsaväe-; **2.** *v. i. & t.* salka kogunema; salgas liikuma **(along, in, off, out, past, to, up)** ◇ **to get one's ~** *mil.* rittmeistriks (*või* ratsaväekapteniks) saama; **~ing the colour** (*or* **colours**) *mil.* lipu vastuvõtmise tseremoniaal
troop-carrier ['tru:pkæriə] *s. mil.* sõjaväetransportlaev *või* -lennuk
trooper ['tru:pə] *s.* ratsaväelane; *Am.* ratsapolitseinik; *ka* = **troop-horse** *või* **troopship**; *Am. ka* (mootorsõidukiga varustatud) politseinik ◇ **to swear like a ~** vanduma nagu voorimees
troop-horse ['tru:phɔ:s] *s.* ratsaväehobune
troopship ['tru:pʃip] *s.* sõjaväe-transpordilaev
tropaeolum [trɔ'pi:ələm] *s. bot.* mungalill
trope [troup] *s. kirj.* troop, piltlik väljend
trophic ['trɔfik] *a. füsiol.* troofiline, toiteline, toite-
trophy ['troufi] *s.* trofee (*ka piltl.*)
tropic ['tropik] **1.** *s.* pöörijoon; *pl.* **(the ~s)** troopika, palavvööde, troopikamaad; **2.** *a.* = *järgm.* ◇ **the ~ of Cancer** Vähi pöörijoon, põhjapöörijoon; **the ~ of Capricorn** Kaljukitse pöörijoon, lõunapöörijoon
tropical ['trɔpik(ə)l] *a.* **(-lly)** troopiline, troopika-
tropism ['trɔpizm, 'troup-] *s. biol.* tropism, suundus
troposphere ['trɔpəsfiə] *s. meteor.* troposfäär
troppo ['trɔpou] *adv. muus.* troppo, liialt, liiga ◇ **non ~** mitte liialt
trot [trɔt] **1.** *s.* traav; tasane jooks, sörk, sörkjooks; *fam.* tipalaps (*tipa-tapa astuv laps*); spikker (= **crib**); *Am. sl.* askeldus; **2.** *v. i. & t.* **(-tt-)** traavima; traavida laskma; sörkima, tasa jooksma; *nalj.* jala minema ◇ **to keep smb. on the ~** kellelegi «sõitu tegema», kellelegi mitte rahu andma; **to ~ about** rahutult sinna-tänna jooksma, askeldama; **to ~ smb. off his legs** kedagi ära väsitama; **to ~ out** (*hobust ostjale vaatamiseks*) traavil jooksutama; (*kedagi või midagi*) uhkustundega esile tooma
troth [trouθ, trɔ(:)θ] *s. arh.* ustavus, truudus; tõde (= **truth**) ◇ **to plight one's ~** truudust tõotama (*er. abieluks*); **in ~** *arh.* tõepoolest, tõesti
trotter ['trɔtə] *s.* traavel, (hea) traavijooksja hobune; *pl.* looma- (*er.* lamba-, sea-) jalad (*toiduna*); *pl. nalj.* (*inimese*) jalad
trotyl ['troutil] = **trinitrotoluene**
troubadour ['tru:bəduə] *s. aj.* trubaduur; *vrd.* **trouvère**
trouble ['trʌbl] **1.** *s.* tülin, segadus, rahutus; raskused, vaev, mure, häda; kitsikus; sekeldused, ebameeldivused; haigus; *tehn.* rikkisolek, häire(d), viga; **2.** *v. t. & i.* tülitama, tülinat (*või* raskusi) valmistama, vaevama, koormama; (*tülitades*) paluma (*midagi* **for**; *midagi teha* **to do**); *arh.* (*vett*) segama, segaseks tegema; vaevuma, vaevaks võtma (*midagi teha* **to do**) ◇ **what's the ~ (with you)?** mis (teil) viga on?; **to ask (or look) for ~** endale meelega ebameeldivusi tekitama, tüli norima; **to be in ~** hädas olema; **to borrow ~** endale (nagu meelega) tülinat (*või* muret) kaela tõmbama; **to get into ~** (*pahateolt*) sisse kukkuma, hätta jääma; **to get smb. into ~** kellelegi häda kaela saatma; **to give ~** tülinat (*või* muret) valmistama; **to take ~** vaeva nägema; **to take the ~** vaevaks võtma, vaevuma (*midagi teha*) **to do**); **technical ~** tehnilised häired *või* rikked; **~ man** *Am.* = **~shooter**; **may I ~ you for** (*or* **to pass**) **the salt?** palun ulatage mulle soolatoos; **I will ~ you to mind your own business** paluksin teid iseenda asjadega tegemist teha; **don't ~ to come to the door** ärge võtke vaevaks ukseni tulla

troubled ['trʌbld] *a.* murelik, rahutu; (*vee kohta*) segane, sogane; (*ajajärgu kohta*) segane, rahutu ◇ **to fish in ~ waters** segases vees kalu püüdma (*peam. piltl.*)
troublemaker ['trʌblmeikə] *s.* tülitegija; rahutuste tekitaja
troubleshooter ['trʌblʃu:tə] *s. Am.* avariimontöör (*tehniliste häirete kõrvaldamiseks*); *piltl.* rahusobitaja, lepitaja
troublesome ['trʌblsəm] *a.* tülikas, koormav
troublous ['trʌbləs] *a. arh., lit.* segane, rahutu (*näit.* **~ times**)
trough [trɔ(:)f] *s.* küna, mold; mõhk, leivaküna; *geol.* alang; *ka* moldorg, ruhiorg, troog (= **~ valley**); renn ◇ **~ of the sea** laineorg; **~ vault** *arhit.* moldvõlv
trounce [trauns] *v. t.* **(-ceable)** nüpeldama, kolkima, materdama (*ka piltl.*)
troupe [tru:p] *s.* (näite)trupp, salk näitlejaid *või* tsirkuseartiste
trouser ['trauzə] *s.* püks, püksiharu (*sg. tarvit. peam. liitsõnades, näit.* **~-button** püksinööp; **~-leg** püksisäär); *vt.* **trousers** ◇ **~ stripe** *mil.* lampass; **~ suit** pükskostüüm
trousered ['trauzəd] *a.* pükstega varustatud, pükse kandev
trousering ['trauzəriŋ] *s.* püksiriie
trousers ['trauzəz] *s. pl.* püksid (*ka* **a pair of ~**)
trousseau ['tru:sou] *s.* (*pl.* **~s, ~x** [-z]) veimevakk, pruudi (kaasavarana toodav) pesu- ja rõivavarustis
trout [traut] **1.** *s.* (*kollekt. sg. tarvit. pl-i asemel*) *zool.* forell, hõrnas, tähnik; **2.** *v. i.* forelle püüdma
trouvaille ['tru:vail] *s. pr.* õnnelik leid
trouvère [tru:'vɛə] *s. aj.* truväär; *vrd.* **troubadour**
trove [trouv] *s. haruld., jur.* leid, *er.* aardeleid (= **treasure ~**)
trover ['trouvə] *s. jur.* (*er. leitud asja*) õigustamatu omandamine; kohtuprotsess ülekohtuselt omandatu (*või* kinnipeetu) tagasisaamiseks (= **action of ~**)
trow [trou, trau] *v. t. arh.* arvama, mõtlema
Trowbridge ['traubridʒ, 'trou-] *pn.*
trowel ['trau(ə)l] *s.* kellu; (*aedniku*) käsilabidake, aialabidake, aiakühvel ◇ **to lay it on with a ~** *piltl.* ohtrasti kiitust jagama
troy I [trɔi] *s.* troikaal (*inglise kaalusüsteem kulla, hõbeda, kalliskivide jms. jaoks* = **~ weight**); *vrd.* **avoirdupois** ◇ **1 pound ~** = **12 ounces ~** = 373,242 g
Troy II [trɔi] *pn.* (*muistne linn Väike-Aasias*) Trooja; (*linn Am. Üh-des*) Troy
truancy ['tru(:)ənsi] *s.* popitegemine, laiskuse pärast koolist puudumine; kohustusest kõrvalehiilimine
truant ['tru(:)ənt] *s.* popitegija, logeleja; *nalj.* määratud kohtamisele mitteilmuja, kohustusest kõrvalehiilija; *atrib.* jõude ümberuitav, logelev ◇ **to play ~** poppi tegema, põhjuseta (koolist) puuduma
truce [tru:s] *s.* (ajutine) vaherahu, relvarahu; (ajutine) rahunemine, lakkamine (*millegi* **to**) ◇ **~ of God** *aj.* jumalarahu (*keskaegne ajutine vaenutegevuse katkestamine kiriku nõudel*) ◇ **~ talks** vaherahuläbirääkimised; **a ~ to talking!** jätkem jutud järele!, küllalt jutuvadast!
truck I [trʌk] **1.** *v. t. & i.* (*kaupu*) vahetama; tarbeainetes *või* natuuras (*er. toiduainetes*) tasuma; **2.** *s.* vahetuskaup; loonus- *e.* naturaaltasu; loonus- *e.* naturaalpalk; = **~ system**; *fam.* pudi-padi, praht, rämps; *Am.* müügiks kasvatatud köögivili (= **garden ~**) ◇ **to ~ one's soul for gold** oma hinge kulla eest ära müüma; **to have no ~ with** (*kellegagi*) mitte tegemist tegema; **to stand no ~** (*kokkuleppe tingimuste jms. üle*) kauplemast keelduma; **~ system** *maj.* naturaalpalgasüsteem, naturaaltasustamine
truck II [trʌk] **1.** *s.* platvormvagun, lahtine kaubavagun; veoplatvorm *või* -vagun (*raskete esemete jaoks*); pagasikäru (= **baggage ~**); veoauto, krusa; puurull *või* (väike tugev) puuratas; *mer.* maştinupp (= **mast ~**); **2.** *v. t. & i.* platvormvagunis (*või* pagasikärul, veoautol *jms.*) vedama; veoautot juhtima; veoautojuhina töötama ◇ **dump ~** kallur(auto)
truckle ['trʌkl] **1.** *s.* (vanaaegne madal) rullvoodi (*mida võib kõrgema voodi alla veeretada*, = **~-bed**); *haruld.* rull, rattake; **2.**

v. i. orjalikult alandlik olema, roomama, lömitama (*kellegi ees* **to**)

truckler ['trʌklə] *s. fam.* roomaja, lömitaja, pugeja

truck-trailer ['trʌktreilə] *s. tehn.* (veoauto) järelvanker; järelvankriga veoauto

truculence ['trʌkjuləns, 'tru(:)k-], **-ncy** [-nsi] *s.* metsikus, toorus, julmus

truculent ['trʌkjulənt, 'tru(:)k-] *a.* metsik, toores, julm

trudge [trʌdʒ] **1.** *v. i.* kõmpima, vaevaliselt (*või* väsinult) kõndima; **2.** *s.* kõmpimine, pikk ning väsitav käik

Trudgen ['trʌdʒən] **1.** *pn.*; **2.** *s.* **(t-)** *sport* tradženstiil (*ujumises*, = **t- stroke**)

true [tru:] **1.** *a.* tõene, õige, tõeline, tõelik; truu, ustav (*kellelegi* **to**); kooskõlasolev (*millegagi* **to**); **2.** *adv. haruld.* = **truly** (*näit.* **tell me ~** räägi mulle tõtt); **3.** *v. t.* õigesse asendisse seadma ◇ **a ~ story** tõestisündinud lugu; **the ~ heir** õige (*või* seaduslik) pärija; **~ fishes do not include whales** vaalad ei kuulu tõeliste kalade hulka; **to be ~** õige olema; **to come ~** täide minema; **to hold ~** kehtima; **the wheel (post, etc.) is not ~** ratas (post jne.) ei ole õiges asendis; **out of ~** viltu, mitte õiges asendis (*ratta, posti jms. kohta*); **~, but ...** õige küll, kuid ...; **~ bill** *jur.* eeluurimiskohtu **(grand jury)** otsus, et süüdistus on põhjendatud; **to bring in a ~ bill** *jur.* süüdistust põhjendatuks leidma ning asja kohtu arutada andma; **~ to oneself (one's word)** enda iseloomule (antud sõnale) ustav; **~ to type** normaaltüübile vastav

true-blue ['tru:'blu:] **1.** *a.* puhassinine; «pesueht», (*er. parteipõhimõtteile*) vääramatult ustav; 2. *s.* (*poliitilise partei jms.*) kaljukindel pooldaja, veendumustes kindel isik

true-born ['tru:bɔ:n] *a.* puhastverd; *piltl.* eht

true-hearted ['tru:hɑ:tid] *a.* ustav; *ka* siiras, puhtsüdamlik

true-love ['tru:'lʌv] *s.* kallike, armsaim; = **~ knot**; *bot.* ussilakk ◇ **~ (*or* true-lovers') knot** «armusõlm» (*kaks erilisel viisil kokkuseotud paela*)

trueness ['tru:nis] *s.* tõesus, õigsus, tõelisus, tõelus; truudus, ustavus

truffle ['trʌfl] *s. bot.* trühvel

truism ['tru(:)izm] *s.* aabitsatõde, mittemidagiütlev väide, truism

trull [trʌl] *s. arh.* lirva, libu

truly ['tru:li] *adv.* tõesti, tõeliselt, tõega, tõepoolest; tõetruult, ustavalt ◇ **I can ~ say** ma võin tõega öelda; **~ grateful** tõeliselt tänulik; **a ~ alarming report** tõesti kartust äratav teade; **Yours ~** austavalt Teie (*kirja lõppsõnad enne allkirja*); **yours ~** *nalj.* mina ise

trump I [trʌmp] **1.** *s.* trump (*ka piltl.*); *fam.* tubli inimene, tore poiss (*või* mees, tüdruk jne.); **2.** *v. t. & i.* (üle) trumpama, trumbiga lööma; trumpi käima ◇ **to turn up ~s** *fam.* ootamatult hästi välja kukkuma, paremaks osutuma, kui arvati; **~ card** trumpkaart (*ka piltl.*); **to ~ up** kokku sepitsema, välja mõtlema, fabritseerima (*er. süüdistust*); **a ~ed-up charge** valesüüdistus

trump II [trʌmp] *s. arh.* pasun (= **trumpet**); pasunahüüd ◇ **the last ~** viimsepäevapasun

trumpery ['trʌmpəri] **1.** *s.* tühine ehtekraam, kassikuld, väärtusetu rämps; kribu-krabu; mõttetus, lollus; **2.** *a.* **(-iness)** tühiselt hiilgav, väärtusetu, petlik

trumpet ['trʌmpit] **1.** *s.* trompet, pasun; pasunahüüd; lõit, kõne- *või* kuuldetoru (= **speaking-~, ear-~**); **2.** *v. i. & t.* pasundama, pasunat puhuma; (*elevandi kohta*) pasuna moodi häälitsema; *piltl.* välja pasundama, valjult kuulutama ◇ **~ major** ratsarügemendi peasignalist; **~ creeper** *bot.* trompetõis; **~ honeysuckle** *bot.* igihaljas kuslapuu

trumpet-call ['trʌmpitkɔ:l] *s.* trompeti- *või* pasunahüüd; *piltl.* üleskutse tegevuseks *või* võitluseks

trumpeter ['trʌmpitə] *s.* trompeti- *või* pasunapuhuja; signalist; *zool.* trompetlind (= **~ bird**); trompettuvi (*kodutuvitõug*); triibuline trompetkala ◇ **to be one's own ~** iseenesele pasunat puhuma, kiitlema

truncate 1. ['trʌŋkeit, trʌŋ'k-] *v. t.* **(-table)** ladvast kärpima, latva maha lõikama, tömbistama; *piltl.* (liialt) kärpima; **2.** ['trʌŋkeit] *a.* ladvast kärbitud, tömbistatud, otsast tömp (= **truncated**) ◇ **-ed cone** *mat.* tüvikoonus

truncation [trʌŋ'keiʃ(ə)n] *s.* ladvast kärpimine, ladva mahalõikamine, tömbistamine

truncheon ['trʌntʃ(ə)n] *s.* nui; *er.* (politseiniku) kumminui; (lühike) ametikepp, marssalikepp

trundle ['trʌndl] **1.** *s. haruld.* rullike, rattake; *ka* rullik, (madal lahtine) vagonett; **2.** *v. t. & i.* veeretama; veerema; *fam.* (kriketi)palli viskama ◇ **~-bed** (madal) rulljalgadel voodi (*vrd.* **truckle-bed**)

trunk [trʌŋk] *s.* (puu)tüvi; *mets., ehit.* tüves; kere, rümp; (*millegi*) peaosa; *atrib.* pea-, tähtsaim, magistraal-; (*elevandi*) lont; (reisi)kohver; *Am.* (*auto*) pakiruum (= **boot**); *pl. er. Am.* lühikesed spordipüksid, püksikud; *pl. arh.* = **~-hose** ◇ **~ drawers** põlvini ulatuvad (meeste) aluspüksid; **~ exchange** (*or* **office**) (telefoni)kaugejaam

trunk-call ['trʌŋkkɔ:l] *s.* väljakutse kaugekõneks; kaugekõne

trunkfish ['trʌŋkfiʃ] *s. zool.* kohverkala

trunk-hose ['trʌŋkhouz] *s.* (vanaaegsed) poole kintsuni ulatuvad (meeste) puhvpüksid

trunk-line ['trʌŋklain] *s.* (*raudtee, telefoni jms.*) magistraalliin, pealiin

trunk-road ['trʌŋkroud] *s.* magistraaltee, suurlinnade vahelmine (auto)sõidutee

trunnion ['trʌnjən] *s. tehn.* pöördetapp (*er. suurtükitoru pööramiseks*)

Truro ['truərou] *pn.*

Truron. *lüh.* = **of Truro** (*lad.* **Truronensis**)

truss [trʌs] **1.** *s.* kimp, pundar; *er.* heina- *või* õlekimp, (pressitud) heinapall, -pakk (*mõõduühikuna* = **56 pounds** = 25,4 kg); *ehit.* turvik, (sildav) sõrestik, ferm; *mer.* (kinnis)rakk (*raa tugiraud*); *med.* songavöö, bandaaž; **2.** *v. t.* kimbuks (*või* pakiks) siduma; (*kedagi*) käed külgedele surutult kinni nöörima **(up)**; *kok.* (*tapetud lindu*) küpsetamiseks tihedalt kokku nöörima; *ehit.* sõrestikkudega toetama

trust [trʌst] **1.** *s.* usaldus, kindel usk *või* lootus; võlausaldus, krediit; hooldus; hooldusel olev ese *või* vara; *maj.* trust; **2.** *v. t. & i.* usaldama (*kedagi* **smb.**; *kellelegi midagi* **smb. with smth.** *or* **smth. to smb.**); kindlasti uskuma *või* lootma (*et* **that**; *et keegi teeb* **smb. to do**); usaldavalt lubama *või* laskma (*kellelgi teha* **smb. to do**); usaldust (*või* lootust) panema (*kellelegi, millelegi* **to, in**) ◇ **to have (*or* put, repose) ~ in** (*kellelegi, millelegi*) kindlalt lootma; **you are my sole ~** teie olete mu ainuke lootus; **to take on ~** usaldavalt (järeleproovimata) tõena võtma, hea usu peale võtma; **to give goods on ~** kaupu võlgu andma; **position of ~** usaldust nõudev (*või* vastutav) koht; **I have fulfilled my ~** ma olen täitnud mulle usaldatud ülesande; **breach of ~** usalduse kuritarvitus; **~ territory** *pol.* hooldusterritoorium (*vrd.* **trusteeship**); **I ~ you** ma usaldan teid; **may I ~ in you?** kas ma võin teie peale kindlalt loota?; **he cannot be ~ed with this task** seda ülesannet ei või tema hooleks usaldada; **I didn't ~ myself to answer** ma ei söandanud vastata; **I ~ you are well** ma loodan, et te olete terve; **~ him for that!** võite kindel olla, et ta seda teeb!

trust-deed ['trʌstdi:d] *s. jur.* volikiri

trustee [trʌs'ti:] *s.* usaldusmees, volinik; eestkostja; hooldaja ◇ **~ in bankruptcy** maksujõuetuks tunnistatule kuuluva vara hooldaja

trusteeship [trʌs'ti:ʃip] *s.* usaldusmeheks (*või* volinikuks, hooldajaks) olemine; eestkoste; kuratеel; kuratoorium ◇ **~ territory** *pol.* = **trust territory**

trustful ['trʌstf(u)l] *a.* **(-lly)** usaldav, usaldusrikas, usaldava südamega; kergesti usaldav, kergeusklik

trusting ['trʌstiŋ] *a.* usaldav (= **trustful**)

trustworthy ['trʌstwə:ði] *a.* usaldusväärne

trusty ['trʌsti] **1.** *a.* **(-ier, -iest; -ily, -iness)** *arh., poeet.* usaldatav; ustav, truu; **2.** *s.* eeskujuliku käitumise pärast eesõigusi äratеeninud karistusvang

truth [tru:ɵ] *s.* (*pl.* **-ths** [-ðz]) tõde, tõsi; tõepärasus, õigsus ◇ **I doubt the ~ of it** ma kahtlen, kas see on õige *või* tõsi; **there is no ~ in him** ta on (läbini) valelik; **tell me the whole ~** rääkige mulle kogu lugu varjamatult ning võltsimatult; **fundamental ~s** põhitõed; **home ~s** (varjamatult näkkuöeldud) kibedad tõed; **to tell the ~** (*or* **~ to tell**) (kui) tõtt öelda; **in ~** tõepoolest, (kui) tõtt öelda, õigupoolest; **of a ~** *arh.* tõesti; **the ~ is that ...** tõsiasi on, et ...

truthful ['tru:ɵf(u)l] *a.* **(-lly)** tõearmastaja,

tõtt rääkiv; tõemeelne; tõepärane, -truu, õige

truthfulness ['tru:θf(u)lnis] *s.* tõearmastus; tõemeelsus; tõepärasus, -truudus

try [trai] **1.** *v. t. & i.* **(-ier, -iable)** katsuma, katsetama, püüdma; proovima; proovile panema; pingutama, koormama; jõudu pingutama, pingutuma (*millekski* **for**); (*millegi saamiseks*) katset tegema **(for)**; (*metalli, rasva jms.*) sulatamise abil puhastama, rafineerima; (*süütegu*) kohtulikult arutama, (*kellegi üle*) kohut mõistma (*millegi pärast* **for**); **2.** *s.* katse, katsetus, püüe; proov; (*ragbis*) palliga maapuudutamine vastase väravajoone taga (*annab 3 punkti ja õiguse väravalöömist katsetada*) ◇ ~ **this new cigarette** proovige seda uut sigaretti; **he tried (at) a somersault** ta katsus kukerpalli lasta; ~ **and walk (write, sing, etc.)** katsuge kõndida (kirjutada, laulda jne.); **men of tried courage** proovitud vaprusega mehed; **this small print tries my eyes** see peenike trükk pingutab liialt mu silmi; **this boy tries my patience** see poiss paneb mu kannatuse proovile; **to ~ smb. for his life** kellegi üle kohut mõistma asjas, milles süüdlast ähvardab surmanuhtlus; **to ~ experiments** katseid tegema; **to ~ one's hand at** (*mingis asjas*) oma oskust (*või* võimeid) proovima; **to ~ on** (*rõivast*) selga passima; **to ~ it on** *sl.* katsuma, kui kaugele asjaga (*pettusega jms.*) võib karistamatult minna; **to ~ out** (lõpuni *või* põhjalikult) järele proovima; (*metalli*) sulatamise abil puhastama, rafineerima; (*toorrasva*) üles sulatama; *Am.* katsealusena toimima, proovikandidaadiks olema; **to have a ~** katsetama, (korraks) katsuma (*midagi* **at**); **to give smth. a ~** midagi järele proovima

trying ['traiiŋ] *a.* pingutav, kannatust proovile panev, raskesti talutav, tüütu

try-on ['traiɔn] *s.* (*rõiva*) selgapassimine, -proovimine; *sl.* petmiskatse

Tryon ['traiən] *pn.*

try-out ['traiaut] *s.* järeleproovimine; (*näidendi*) proovietendus; *Am.* proovivõistlus

trypanosome ['tripənəsoum] *s. zool.* keerdviburlane, trüpanosoom

trypsin ['tripsin] *s. füsiol.* trüpsiin

trysail ['trais(ei)l] *s. mer.* triseil ◇ **storm ~** tormipuri

try-square ['traiskwɛə] *s. tehn.* nurgik (*täisnurkne nurgamõõteriist*)

tryst [tr(a)ist] *s. arh.* (*er. armastajate*) kohtamine, kohtamisaeg, -koht ◇ **to keep (break) ~** kohtamisele ilmuma (mitte ilmuma)

tsar [zɑ:, tsɑ:], **tsarina** [zɑ:'ri:nə, tsɑ:-] = **czar, czarina**

tsetse ['tsetsi, 'tetsi] *s. zool.* tsetsekärbes (= **~ fly**)

T-shirt ['ti:ʃə:t] *s. Am. tekst.* tennissärk; *ka* (lühikäiseline kraeta) kampsun

T-square ['ti:skwɛə] *s. tehn.* T-joonlaud, reissiin

tsunami [tsu:'nɑ:mi] *s.* tsunami (*merevärina tekitatud hiidlaine*)

Tsushima ['tsuʃimə] *pn.*

T.U. *lüh.* = **Trade Union**

tuatara [tu:ə'tɑ:rə] *s. zool.* tuataara (*sisalikutaoline roomaja*)

tub [tʌb] **1.** *s.* toober, (pesu)pali, vann; (madal lai) pütt; *fam.* kümblusvann, kümblus; *sl.* (lühike ning lai) laev *või* paat; **2.** *v. t. & i.* **(-bb-)** toobris (*või* vannis) pesema; *fam.* vannitama, vanni võtma; (*taime*) pütti istutama, (*võid*) pütti sisse soolama; *sl.* (*sõudjate meeskonda*) laias paadis harjutama ◇ **~ butter** pütivõi

tuba ['tju:bə] *s. muus.* tuuba

Tubal ['tju:b(ə)l] *pn.*

tubby ['tʌbi] *a.* **(-ier, -iest; -ily, -iness)** tõntsakas, lühike ning paks

tube [tju:b] **1.** *s.* toru; *anat.* tõri; tuub; (Londoni) allmaaraudtee (= **~ railway**); *Am.* raadiolamp (= **valve**); *bot.* (tupe-, krooni)putk; (**the ~**) *Am. fam.* televiisor, teler, telekas; **2.** *v. t.* toru(de)ga varustama; toru(de)sse sulgema ◇ **inner ~** (*jalgratta, auto*) sisekumm, lohv; **test ~** *keem.* katseklaas

tuber ['tju:bə] *s. bot.* mugul, mügar; *anat.* köber ◇ **~ crops** mugulviljad, -taimed

tubercle ['tju:bə(:)kl] *s. anat., med.* köbruke, tuberkul; *bot.* mugulake, mügar

tubercled ['tju:bə(:)kld] *a.* köbrukeseline, tuberkuleid sisaldav

tubercular [tju(:)'bə:kjulə] *a.* köbrukeseline, köbrukesetaoline; *med.* tuberkuloosne (= **tuberculous**)

tuberculosis [tju(:)bə:kju'lousis] *s.* tuberkuloos

tuberculous [tju(:)'bə:kjuləs] *a. med.* tuberkuloosne, tuberkuloos(i)-

tuberose 1. ['tju:bərous] *a.* = **tuberous**; **2.** ['tjub(ə)rouz] *s. bot.* poliantes, *er.* mugulpoliantes, tuberoos

tuberous ['tju:bərəs] *a.* muguljas, mugulaline, mugulakujuline; mugulatega kaetud *või* mugulaid kandev, mugul-

tubiform ['tju:bifɔ:m] *a.* torukujuline (= **tubular**)

tubing ['tju:biŋ] *s.* torustik; torumaterjal

tub-thumper ['tʌbθʌmpə] *s. põlgl.* äge jutlustaja *või* kõnemees

tub-thumping ['tʌbθʌmpiŋ] **1.** *a.* «kantslit põrutav», ägedalt jutlustav *või* kõnelev; **2.** *s.* «kantslipõrutamine», äge jutlustamine *või* kõnepidamine

tubular ['tju:bjulə] *a.* torujas, torukujuline, toru- ◇ **~ brick** *ehit.* õõnestellis; **~ furniture** torumööbel

T.U.C. ['ti:ju:'si:] *lüh.* = **Trade Union Congress**

tuck [tʌk] **1.** *s.* (riide)volt, kurd, käänis; sisseõmblus; *sl.* söögi- *või* maiuskraam; **2.** *v. t.* (*riiet*) voltima, kurrutama, sisse käänama; sisse õmblema; (*alla, vahele*) pistma; üles rullima, (*käiseid jms.*) üles käärima **(up)** ◇ **to ~ the sheets in** voodilinade ääri madratsi alla käänama; **the cock ~ed his head under his wing** kukk pistis oma pea tiiva alla; **to ~ smb. up** kedagi voodis (teki- ja linaääri sisse keerates) korralikult kinni katma; **to ~ in** *sl.* «vitsutama», süüa vorpima, tublisti sööma

tucker I ['tʌkə] *s.* (vanaaegne) volt- *või* pitskaelus; *sl., er. Austr.* moon, söögikraam, toit ◇ **one's best bib and ~** *fam.* parimad rõivad, pühapäevarõivad

tucker II ['tʌkə] *v. t. Am. fam.* väsitama, ära kurnama (*haril.* **~ out**)

tucker-bag ['tʌkəbæg] *s. sl., er. Austr.* moonakott

tucket ['tʌkit] *s. arh.* pidulik pasunahüüd, fanfaar

tuck-in ['tʌkin], **tuck-out** ['tʌkaut] *s. sl.* tubli sööming, maiustussööming

tuck-shop ['tʌkʃɔp] *s. fam.* maiustisteäri, (*er. õpilaste poolt külastatav*) kondiitriäri

Tucson [tu:'sɔn] *pn.*

-tude [tju:d] *suf.* -us, -sus, -lus, -dus *jne.*, (*võõrsõnades*) -tuud, -tüüd (*tuletab abstraktseid substantiive ladina päritolu adjektiividest, näit.* **amplitude, magnitude, turpitude**)

Tudor ['tju:də] *pn.* ◇ **the ~s** (*or* **the House of ~**) *aj.* Tudorid (*a. 1485—1603 valitsenud Inglise dünastia*); **~ house (architecture, etc.)** Tudori stiilis maja (arhitektuur jne.)

Tues. *lüh.* = *järgm.*

Tuesday ['tju:zdi] *s.* teisipäev

tufa ['tju:fə], **tuff** [tʌf] *s. geol.* tuff ◇ **calcareous ~** allikalubi, nõrglubi; **volcanic ~** vulkaaniline tuff

Tufnell ['tʌfn(ə)l] *pn.*

tuft [tʌft] *s.* tutt, tups, tops (-u); (juukse)kahl, salk, natt

tufted ['tʌftid] *a.* tutiline, tutiga varustatud, (*linnunimedes*) tutt- ◇ **~ duck** tuttvart; **~ lark** tuttlõoke; **~ vetch** *bot.* harilik hiirehernes

tuft-hunter ['tʌfthʌntə] *s.* aadlitiitliga isikute sabarakk, alandlik parasiit

tufty ['tʌfti] *a.* **(-ier, -iest; -ily, -iness)** tutiline, tupsuline, tutina (*või* tupsuna) kasvav

tug [tʌg] **1.** *v. t. & i.* **(-gg-)** sikutama, kõvasti tõmbama (*millestki* **at**); (*juukseid*) sakutama; (*puksiirlaeva kohta*) pukseerima, vedama; **2.** *s.* sikutus, kõva tõmme (*millestki* **at**); *ka* pukser, puksiir (= **~boat**) ◇ **to give smth. a (good) ~** midagi (kõvasti) sikutama; **~ of war** *sport* köievedu; *piltl.* vägikaikavedamine, visa võistlus, jõukatsumine

tugboat ['tʌgbout] *s.* pukser, puksiir(laev), vedurlaev

tuition [tju(:)'iʃ(ə)n] *s.* õpetus, õpetuseandmine, tunniandmine; *ka* õppemaks, -raha (= **~-fee**)

Tuke [tju:k] *pn.*

tule ['tu:li(:)] *s. bot.* kõrkjas, kaisel (= **bulrush, club-rush**)

tulip ['tju:lip] *s. bot.* tulp ◇ **~-tree** tulbipuu

tulle [tu(:)l] *s. tekst.* tüll

Tully ['tʌli] *pn.* Tullius (= **Cicero**)

Tulsa ['tʌlsə] *pn.*

tulwar ['tʌlwɑ:] *s.* talvar (*kõver india mõõk*)

tumble ['tʌmbl] **1.** *v. i. & t.* ülepeakaela kukkuma, uperkuuti lendama; kukerpalle laskma, kukerpallitama; ülepeakaela ruttama (*trepist üles* **up the stairs**; *trepist alla* **down the stairs**); viskuma (**in, into, out, out of**); visklema, vähkrema; segi paiskama; ümber paiskama (**down**), viskama (**in, out**), loopima (**about**); 2. *s. fam.* ülepeakaela kukkumine, uperkuuti lendamine; segipaisatus ◇ **to ~ to** *sl.* (*millegi*) mõtet taipama, mõistma; **all in a ~** täielikus segaduses; **to have** (*or* **get**) **a ~** ülepeakaela kukkuma

tumbledown ['tʌmbldaun] *a.* (*hoone kohta*) kokkuvarisev, lagu(ne)nud

tumblebug ['tʌmblbʌg] *s. zool. er. Am.* sitasitikas (= **dor(r)-bug, -beetle**)

tumbler ['tʌmblə] *s.* kukerpallitaja, akrobaat; kukerpallitajatuvi; (*mänguasjana*) jonnipunn, uppmehike; (vee-, õlle)klaas; (*luku*) kara, keel ◇ **~ switch** *el.* kipplüliti

tumblerful ['tʌmbləful] *s.* (*pl.* **-ls**) (vee-, õlle)klaasitäis

tumbleweed ['tʌmblwi:d] *s. bot. er. Am.* pööristaim; *er.* valge rebashein, kreeka rebashein; rand-ogamalts

tumbrel ['tʌmbr(ə)l], **-bril** [-br(i)l] *s.* prügi- *või* sõnnikukäru, -kaarik; *mil.* sõjamoonavanker

tumefaction [tju:mi'fækʃ(ə)n] *s. haruld.* paistetus

tumefy ['tju:mifai] *v. t. & i. haruld.* paistetama panema; paistetama

tumid ['tju:mid] *a.* ülespaisunud, täis- *või* ülespuhutud (*peam. piltl.*)

tumidity [tju:'miditi] *s.* täis- *või* ülespuhutus

tummy ['tʌmi] *s. lastek.* kõhuke, kõtu (= **stomach**)

tumour, *Am.* **-mor** ['tju:mə] *s. med.* kasvaja, tuumor ◇ **benign (malignant)** ~ healoomuline (pahaloomuline) kasvaja

tumular ['tju:mjulə] *a.* kääpaline, kalmeline, kääpa-, kalme-

tumuli ['tju:mjulai] *vt.* **tumulus**

tumult ['tju:mʌlt] *s.* rahutus, mäss, möll (*ka piltl.*); melu, lärm, mäsu

tumultuary [tju:'mʌltjuəri] *a.* mässuline, mässumeelne, rahutu; = *järgm.*

tumultuous [tju(:)'mʌltjuəs] *a.* lärmitsev, käratsev, tormiline, äge

tumulus ['tju:mjuləs] *s.* (*pl.* **-li** [-lai]) kääbas, kalme, kalm, kurgaan

tun [tʌn] *s.* tünder, (suur) tünn, (veini)vaat (*mõõduühikuna* = 252 **gallons** = 1145 l); õllepruulimistõrs

tuna ['tu:nə, 'tju:nə] *s. zool., Am.* tuun, tuunikala (= **tunny**); *bot.* viigikaktus

tunable ['tju:nəbl] *a.* häälestatav (*vt.* **tune**); *poeet., arh.* viisirikas, meloodiline, kaunikõlaline (= **tuneful**)

Tunbridge ['tʌnbridʒ, 'tʌm-] *pn.*

tundra ['tʌndrə, 'tun-] *s. geogr.* tundra

tune [tju:n] **1.** *s.* toon, hääl, viis, meloodia; (*pilli*) häälestus, kooskõlasolek (*ka piltl.*); **2.** *v. t. & i.* **(-nable)** häälestama; *poeet.* laulma hakkama; kohandama (*millekski* **to**), kooskõlas olema (*millegagi* **with**) ◇ **to set the ~** tooni andma; **to sing another ~** teist laulu laulma; *piltl.* tooni muutma; **to the ~ of fifty pounds** viiekümnenaelase (ränga) kulu eest; **in (out of) ~** hääles (häälest ära); **in (out of) ~ with** (*millegagi*) kooskõlas (mitte kooskõlas); **to ~ in** (*raadioaparaati*) häälestama; **to ~ in on Tallinn** *raad.* Tallinna lainele häälestama; **to ~ up** laulma (*või* mängima) hakkama; *nalj.* kisama hakkama (*lapse või jahikoera kohta*); (*mänguriistu*) ühisele kõrgusele häälestama; *tehn.* seadistama, (välja) reguleerima, (töö)korda seadma

tuneful ['tju:nf(u)l] *a.* **(-lly)** viisirikas, meloodiline

tuner ['tju:nə] *s.* häälestaja, *er.* klaverihäälestaja; *tehn.* tuuner

tung-oil ['tʌŋɔil] *s. tehn.* tungpuuõli

tungsten ['tʌŋstən] *s. keem.* volfram (sümbol **W** = **wolfram**)

tungstic ['tʌŋstik] *a. keem.* volfram-, volframi-

tung-tree ['tʌŋtri:] *s. bot.* tungpuu

tunic ['tju:nik] *s. aj.* tuunika; (*praegune inglise*) sõduri- *või* politseinikukuub; *ka* tuunika (*pikk naistepluus*); *anat.* kest ◇ **~ flower** *bot.* kaljunelk

tuning ['tju:niŋ] *s.* häälestamine ◇ **~-fork** *muus.* helihark, kammerton

Tunis ['tju:nis] *pn.* (*linn*) Tunis; (*maa*) Tuneesia

Tunisia [tju(:)'niziə] *pn.* Tuneesia

Tunisian [tju(:)'niziən] **1.** *a.* tuneesia; **2.** *s.* tuneeslane

tunnel ['tʌn(ə)l] **1.** *s.* tunnel; *mäend.* stoll; *mil.* miinikäik, -galerii; **2.** *v. i. & t.* **(-ll-)** tunnelit tegema, maa-alust teed (läbi) kaevama; tunnelitaoliselt läbistama (**through**) *või* sisse tungima (**into**) ◇ **~ vault** *arhit.* silindervõlv

Tunney ['tʌni] *pn.*

tunny ['tʌni] *s. zool.* tuun(ikala)

tuny ['tju:ni] *a.* ilusaviisiline, kergesti meeldejääva viisiga

tup [tʌp] **1.** *s. dial.* jäär, päss, oinas (= **ram**); *tehn.* tampnui (*er. auruhaamril*); **2.** *v. t. & i.* **(-pp-)** jäärama

Tupman ['tʌpmən] *pn.*

Tupper ['tʌpə] *pn.*

tu quoque [tju: 'kwoukwi] *s. lad.* «sina samuti», sama süüdistuse süüdistaja enda vastu pööramine, samaga vastamine

turban ['tə:bən] *s.* turban; *ka* (turbanitaoline) ääreta naistekübar

turbid ['tə:bid] *a.* (~**est**) sogane, segane, hägune

turbidity [tə:'biditi] *s.* sogasus, segasus, hägusus

turbine ['tə:bin, -bain] *s.* turbiin

turbo- ['tə:bo(u)] *ühendeis, tehn.* turbiini jõul töötav, turbo-

turbo-drill ['tə:bo(u)'dril] *s. mäend.* turbopuur

turbo-generator ['tə:bo(u)'dʒenəreitə] *s. el.* turbogeneraator

turbo-jet ['tə:bo(u)'dʒet] *s. av.* turboreaktiivmootor; turboreaktiivmootoriga lennuk

turbo-prop ['tə:bo(u)'prop] *s. av.* turbopropeller; turbopropelleriga lennuk

turbo-pump ['tə:bo(u)'pʌmp] *s. tehn.* turbopump

turbot ['tə:bət] *s. zool.* kammeljas; *Am.* lest (= **flounder**)

turbulence ['tə:bjuləns] *s.* mässulisus, rahutus, möll, tormilisus; *füüs.* turbulentsus

turbulent ['tə:bjulənt] *a.* mässuline, rahutu, möllune, tormiline; *füüs.* turbulentne ◇ **~ flow** turbulentne voolamine

Turco- ['tə:ko(u)] *ühendeis* türgi(-), (*võõrsõnades*) turko-; *vrd.* **Turk**

turd [tə:d] *s. vulg.* junn, julk

tureen [tju(ə)'ri:n] *s.* tirin, supivaagen

turf [tə:f] **1.** *s.* (*pl.* **~s**, *haruld.* **-ves** [-vz]) muru, murumätas; rohukamar; murukamar; (**the ~**) *sport* hipodroomirada; (hobuste) võiduajamine; *peam. Iir.* turvas (= **peat**); **2.** *v. t.* murustama, muruga katma ◇ **on the ~** (hobuste) võiduajamistega tegelev; **to ~ out** *sl.* välja viskama

turfite ['tə:fait] *s.* «hipodroomitegelane», (hobuste) võiduajamistega tegeleja, võidusõiduspordi harrastaja

turfy ['tə:fi] *a.* **(-ier, -iest; -iness)** murune; *peam. Iir.* turbane (= **peaty**)

turgid ['tə:dʒid] *a.* (~**est**) puhitunud, pundunud, punsunud, (haiglaselt) turdunud; ülespuhutud

turgidity [tə:'dʒiditi] *s.* puhitus, pundumus, punsumus, turdumus; ülespuhutus

Turin [tju(ə)'rin] *pn.* Torino

Turk [tə:k] *s.* türklane; üleannetu laps (*haril.* **young ~**, **regular ~**) ◇ **~'s cap** (ka **~'s-cap lily**) *bot.* kirju liilia, *van.* türgi liilia; *Am. ka* tore liilia

Turkestan [tə:kis'tæn, -'tæ:n] *pn.*

Turkey I ['tə:ki] *pn.* Türgi(maa) ◇ **~ carpet** türgi vaip; **~ red** oranžpunane puuvillavärv *või* oranžpunaseks värvitud puuvilliriie; **~ stone** türgi ihumiskivi; *arh.* = **turquoise**

turkey II ['tə:ki] *s.* kalkun; kalkunipraad ◇ **to talk ~** *Am. sl.* asjalikult rääkima, kindlat ettepanekut tegema; **~ buzzard** *zool.* kalkunkondor; **T- Day** *Am. sl.* = **Thanksgiving Day**

turkey-cock ['tə:kikɔk] *s.* isakalkun; *piltl.* ennast tähtsaks pidav isik; **as red as a ~** punane kui kalkun

turkey-hen ['tə:kihen] *s.* emakalkun

turkey-poult ['tə:kipoult] *s.* kalkunipoeg, noor kalkun

Turkish ['tə:kiʃ] **1.** *a.* türgi; türgikeelne; **2.** *s.* türgi keel ◇ **~ bath** türgi saun, kuumaõhu- *e.* higistussaun; **~ baths** saun kuumaõhukabiinidega; **~ delight** *kok.* sitkest magusast pastast koosnev, pähkli- ja mandliterakesi sisaldav, tahvlitena müüdav kondiitritoode; **~ towel** frotee(käte)rätik *või* -(kuivatus)lina

Turkistan [tə:kis'tæn, -'tɑ:n] = **Turkestan**

Turkmen [tə:k′men] **1.** *s.* turkmeen; **2.** *a.* turkmeeni ◇ ~ **Soviet Socialist Republic** Turkmeeni Nõukogude Sotsialistlik Vabariik

Turkoman [′tə:kəmən, -mɑ:n] *s.* (*pl.* ~s) turkmeen; turkmeeni keel; *atrib.* turkmeeni

turmeric [′tə:mərik] *s. bot.* kurkum (= **curcuma**); (pulbristatud) kurkumijuurikas ◇ ~ **paper** *keem.* kurkumpaber

turmoil [′tə:mɔil] *s.* möll, rahutus, segadus; segane lärm

turn [tə:n] **1.** *v. t. & i.* pöörama *või* pöörduma (*ka piltl.; millegi või kellegi poole* **to**); keerama, käänama; pöörlema, keerlema; (*riiet*) ümber pöörama; (*puud, metalli jms.*) treima; muutma *või* muutuma (*millestki* **from**; *millekski* **to, into**); tõlkima (*mingisse keelde* **into**); (*lauset, väljendit*) sõnastama; (*piima*) hapuks muutma *või* (*piima kohta*) hapuks muutuma (= ~ **sour**); pööritama panema *või* pööritust tundma; **2.** *s.* pööre, pöörak, pöörang (*ka piltl.*); käänak, käänd; keere, keerd; *muus.* grupeto; ärapöörduv tee *või* tänav; lühike jalutuskäik; eriline oskus *või* kalduvus (*millekski* **for**); (*lause, väljendi*) sõnastusviis; kord, järjekord; järjekordne toimetus *või* esinemine, esinemisnumber ◇ ~ **the handle** pöörake käepidet; **the handle ~s lightly** käepide pöördub kergesti; **he ~ed when I called him** ta pöördus (ümber), kui ma teda hüüdsin; **I have no one but you to ~ to** mul ei ole kellegi muu kui teie poole pöörduda; **my hair is ~ing grey** mu juuksed on halliks minemas; **to ~ traitor** äraandjaks hakkama *või* saama; **the house has been ~ed into a hotel** maja on hoteliks muudetud; **the thunder has ~ed the milk** äike on piima hapuks muutnud; **he has ~ed** (*or* **is ~ed, is ~ed of**) **fifty** ta on üle viiekümne; **to ~ about** ümber pöörama *või* pöörduma; **to ~ against** (*kellegi*) vastu pöörduma, vaenlaseks saama; **to ~ away** ära pöörama *või* pöörduma; (*kedagi*) minema saatma, vastu võtmast keelduma; **to ~ back** tagasi pöörama *või* pöörduma; (*kedagi*) tagasi saatma; **to ~ one's back on** (*millelegi, kellelegi*) selga pöörama (*ka piltl.*); **to ~ one's coat** «karva muutma», vastaspoolele üle minema; **to ~ down** alla (*või* maha) pöörama, (*lambi leeki*) vähemaks pöörama; (*ettepanekut*) tagasi lükkama; (*kellelegi*) ära ütlema; **to ~ one's hand to** (*millegagi*) ajutiselt tegelema hakkama, (*mingil uuel alal*) katseks töötama hakkama; **to ~ smb.'s head** kellegi pead pööritama panema, kedagi uhkeks (*või* edevaks) tegema; **to ~ an honest penny** ausa tööga kopikat teenima; **to ~ in** sisse pöörama *või* pöörduma, (*majja*) sisse astuma; *fam.* magama heitma; **to ~ smb. in** *Am. sl.* kedagi reetma (*või* üles andma, vanglasse saatma); **to ~ inside out** pahupidi pöörama (*ka piltl.*); **to ~ loose** vallandama, vabaks laskma; **to ~ off** ära pöörama *või* pöörduma, kõrvale pöörama *või* pöörduma; kõrvale juhtima; (*kraani*) kinni keerama; *fam.* (*jutuvada jms.*) lõpetama; (*teenijat*) vallandama; *sl.* üles pooma; *sl.* paari laulatama; **to ~ on** (*kraani*) lahti keerama; (*juttu jms. millelegi*) juhtima; (*millestki, kellestki*) olenema, sõltuma (= **to ~ upon**); **to ~ out** (*taskuid*) välja pöörama, tühjendama; (*elektrivalgust*) välja lülitama; välja heitma *või* ajama; esile tooma, tootma; (*hulgana*) välja tulema, (*salgana*) väljuma; välja ilmuma; (*vahtkonda*) välja kutsuma; osutuma (*näit.* **it ~ed out false** see osutus valeks; **it ~ed out to be true** see osutus õigeks); (hästi, õnnetult jne.) välja kukkuma (**well, disastrously, etc.**); **well ~ed out** hästi (ning maitsekalt) rõivastatud; **to ~ over** (ümber) pöörama (*ka piltl., näit.* **to ~ over a new leaf** elus uut lehekülge pöörama); (*raamatut*) lehitsema; (*ülesannet*) üle andma (*kellelegi* **to**); (*käibesummana*) läbi kauplema (*vrd.* **turnover**); (mõttes) kaalutlema; **to ~ round** ümber (*või* ringi) pöörama *või* pöörduma (*ka piltl.*); **to ~ smb. round one's finger** kedagi oma sõrme ümber mässima; **to ~ tail** *sl.* plehku panema; **to ~ the page** lehekülge pöörama; **to ~ the scale** vaekaussi alla vajutama (*ka piltl.*); **to ~ to** (*prep.*) (*millegi või kellegi poole*) pöörduma; (*adv.*) tööle asuma; **to ~ turtle** kummuli pöörduma, ümber minema; **to ~ up** ülespidi pöörama *või* pöörduma; maapinnale tooma; oksele ajama; *fam.* kohale

ilmuma *või* saabuma; juhtuma; **to ~ up trumps** trumbiks osutuma; *piltl.* suurepäraselt käituma; **to ~ upon** (*millestki, kellestki*) olenema, sõltuma (= **to ~ on**); (*sõpra*) ootamatult ründama; **at every ~** igal sammul, alalõpmata; **on the ~** parajasti pöördumas; **done to a ~** (*liha kohta*) täpselt parasjagu küpsetatud (*ka piltl.*); **to give a new ~ to** (*millelegi*) uut pööret andma, (*midagi*) uut viisi esitama; **to take** (*or* **go for**) **a ~** väikest jalutuskäiku tegema; **he is of a humorous ~** tal on huumorimeelt; **~ of mind** meele- *või* vaimulaad; **it is your ~ to play** on teie kord mängida; **in** (**out of**) **~** järjekorras (väljaspool järjekorda); **by ~s** vaheldumisi üksteise järel; **to take ~s** vaheldumisi töötama, teineteist välja vahetama (*milleski* **at**); **to do smb. a good** (**ill**) **~** kellelegi head (halba) teenet osutama; **one good ~ deserves another** üks heategu kutsub (vastutasuks) esile teise; **to give smb. a ~** kedagi jahmuma panema *või* (jahmatavalt) rabama, (*kellelegi*) närvišokki andma

turnabout [′tə:nəbaut] *s.* täispööre; *er. pol.* täielik kursimuutus; *Am.* = **turncoat**; *Am.* karussell (= **merry-go-round**)

turnbuckle [′tə:nbʌkl] *s. tehn.* (keermestatud) pingutusmuhv; kruvipinguti; tõmmitsmutter

Turnbull [′tə:nbul] *pn.*

turncoat [′tə:nkout] *s.* «karvamuutja», ülejooksik, renegaat (*er. pol.*)

turncock [′tə:nkɔk] *s.* (*veevärgi*) sulge(mis)kraan, -ventiil; *ka* veevärgi magistraaljuhtmetesse veevoolu reguleeriv ametnik

turn-down [′tə:ndaun] **1.** *a.* maha- *või* allakäänatud; **2.** *s.* (*ettepaneku*) tagasilükkamine, äraütlemine (*vt.* **turn down**) ◇ ~ **collar** mahakäänatud krae *või* kaelus, rullkrae

turner I [′tə:nə] *s.* pööraja, pöörduja; treial; pööramisriist, pööramislabidas ◇ **cake ~** (pann)koogilabidas

turner II [′tə:nə] *s. Am.* võimleja, *er.* (saksa tüüpi) võimlemisklubi liige

turnery [′tə:nəri] *s.* treialitöö; treialitöökoda

Turnham [′tə:nəm] *pn.*

turning [′tə:niŋ] **1.** *a.* pöörlev *jne.* (*vt.* **turn**); **2.** *s.* pöörlemine, pööre; käänak, käänd; *er.* kõrvalepöörduv tee, kõrvaltee; treimine; *atrib.* pöörd-, pöörde-; treimis-, trei- ◇ ~ **bridge** pöördsild; ~ **lathe** *tehn.* treipink; ~ **point** pöördepunkt

turnip [′tə:nip] *s.* naeris; söödanaeris, turnips; kaalikas; *sl.* suur taskukell ◇ **Swedish ~** kaalikas (= **rutabaga**); ~ **cabbage** nuikapsas; ~ **rape** õlinaeris

turnip-fly [′tə:nipflai] *s. zool.* peedikärbes

turnip-tops [′tə:niptɔps] *s. pl.* (söödavad) naeripealsed

turnkey [′tə:nki:] *s.* võtmemees, vangivalvur

turn-out [′tə:n′aut] *s.* (*rahva*) kodunt väljatulek, kogunemine; (*tööliste*) hulgana väljatulek, streik; (*vahtkonna*) väljakutse (*vt.* **turn out**); kogutoodang; hobune ühes sõidukiga, ekipaaž; *Am.* teelaiend; pööre (*raudteel*)

turnover [′tə:nouvə] **1.** *s.* ümberpöörang, põhjalik pööre; *maj.* käive, ringlus, ringe; ringlussagedus; *kok.* poolsõõrikujuline sissekäänatud taignaga pirukas; järgmisele leheküljele ulatuv ajaleheartikkel; **2.** *a.* ümberpööratav (*er. krae kohta*) ◇ **labour ~** *maj.* tööjõu voolavus; **trade ~** *maj.* kaubakäive

turnpike [′tə:npaik] *s.* (tee)valdas, tõkkepuu, *er.* tollivaldas; (tollivaltaga) maantee, suurtee (= ~ **road**)

turnplate [′tə:npleit] *s. tehn.* pöördering, -sild (*seadeldis vedurite ja vagunite pööramiseks*)

turn-round [′tə:nraund] *s.* ümberpöörak; *er. kaub.* (*laeva*) sadamasse sissesõit, lossimine, uue laadungi pealevõtmine ja sadamast väljasõit; (*vagunite*) ringe

turnscrew [′tə:nskru:] = **screwdriver**

turnsole [′tə:nsoul] *s. bot.* (*er. lakmust andev*) piimalilleline; *ka* heliotroop *või* päevalill (*või mõni muu päikese järele pöörduv lill*)

turnspit [′tə:nspit] *s.* praevardapööraja; *er.* teatavat tõugu koer (*keda varem kasutati praevardapöörajana*)

turnstile [′tə:nstail] *s.* (neljatiivaline) pöörd- *või* ristvärav

turnstone [′tə:nstoun] *s. zool.* kivirullija (*lind*)

turn-table [′tə:nteibl] *s.* (*veduri*) pöördplatvorm, -sild; (*grammofoni*) pöördketas

turn-up ['tə:nʌp] *s.* püksimansett, püksikääänis; *sl.* mürgel, mürts
turpentine ['tə:p(ə)ntain] *s.* tärpentin
Turpin ['tə:pin] *pn.*
turpitude ['tə:pitju:d] *s. lit.* nurjatus, alatus
turps ['tə:ps] *fam.* = **turpentine**
turquoise ['tə:kɔiz, -kwɔiz, -kwɑ:z] **1.** *s. min.* türkiis; **2.** *a.* türkiisivärvi, rohekassinine
turret ['tʌrit] *s.* tornike, (*ehitise*) nurgatorn; *arhit.* trepitorn; *mil.* kahuritorn, turell; *tehn.* revolverpea, revolverpingi pea
turreted ['tʌritid] *a.* tornikes(t)ega varustatud
turtle I ['tə:tl] *s. arh.* turteltuvi (= **~-dove**) ◇ **Greenland ~** must krüüsel (= **guillemot**)
turtle II ['tə:tl] *s.* (meri)kilpkonn (*vrd.* **tortoise**); *kok.* kilpkonnasupp (= **~ soup**) ◇ **to turn ~** kummuli pöörduma, ümber minema
turtle-dove ['tə:tldʌv] *s.* turteltuvi
turtle-neck ['tə:tlnek] *s. tekst.* rullkaelus; rullkaelusega (spordi)kampsun (*või* džemper, pullover, sviiter) (= **~ jumper, ~ pullover, ~ sweater**)
turtle-shell ['tə:tlʃel] = **tortoise-shell**
turves ['tə:vz] *vt.* **turf**
Tuscan ['tʌskən] **1.** *a.* toskaana; **2.** *s.* toskaanlane; toskaana keelemurre
Tuscany ['tʌskəni] *pn.* Toskaana
tush I [tʌʃ] *interj. arh.* päh!
tush II [tʌʃ] *s. arh., dial.* = **tusk**
tushery ['tʌʃəri] *s. lit.* liigne arhaismide tarvitamine (*er. hüüdsõnades*)
tusk [tʌsk] *s.* kihv, võhk
tusker ['tʌskə] *s.* suurekihvaline elevant *või* metskult, metssiga
tussah ['tʌsə] = **tussore**
Tussaud [tə'sou, tu's-] *pn.* ◇ **Madame ~'s Exhibition (of waxworks)** elusuuruste vahakujude kollektsioon Londonis
tusser ['tʌsə] = **tussore**
tussle ['tʌsl] *fam.* **1.** *s.* rüselus, kisklemine; **2.** *v. i.* rüselema, kisklema
tussock ['tʌsək] *s.* puhmik, rohututt, -puhmas ◇ **~ grass** *bot.* puhmikuna kasvav kõrreline *või* tarn; **~ sedge** *bot.* luhttarn
tussocky ['tʌsəki] *a.* puhmik-, rohututine, -puhmane
tussore ['tʌsɔ:] *s.* tussar- e. tassarsiid (*india siidiussi naturaalsiid*, = **~ silk**); india siidiuss (= **~ worm**)
tut [tʌt] *interj.* (*haril.* **~**, **~!**) tj-tj! (*kärsitust või halvakspanu väljendav häälitsus*); *vrd.* **tchick**
tutelage ['tju:tilidʒ] *s.* eestkoste, -kostmine; kaitsev juhtimine; eestkoste all olek (*er. alaealisena*)
tutelar ['tju:tilə] = *järgm.*
tutelary ['tju:tiləri] *a.* kaitsev, kaitse-; eestkoste- ◇ **~ genius** kaitsevaim
tutor ['tju:tə] **1.** *s.* (*fem.* **~ess**) koduõpetaja; (*kolledžis või ülikoolis*) juhendaja, juhendav õppejõud; *jur.* eestkostja; **2.** *v. t. & i.* õpetama, (kodu)õpetajaks olema; õppe- (*või* praktilist) tööd juhendama; taltsutama, korrale harjutama; *Am. ka* koduõpetaja juhatusel õppima ◇ **private ~** (*kolledži õpilaste või üliõpilaste*) järeleaitaja, tunniandja, repetiitor
tutorial [tju:'tɔ:riəl] **1.** *a.* **(-lly)** (kodu)õpetaja-; juhendaja-, eestkostja-; **2.** *s.* (*üksikult või väikeses rühmas toimuv*) konsultatsiooniline õppetöö; *er. pl.* praktilised tööd *või* harjutused
tutorship ['tju:təʃip] *s.* (kodu)õpetaja-amet; eestkostja-amet
tutti ['tuti(:)] *adv., a. & s. muus.* tutti, kõik (*s. o. kogu koor või orkester*) koos
tutu ['tu:tu:] *s. teatr.* (lühike krookeline) baleriiniseelik
Tuvalu ['tu:vəlu:] *pn.*
tu-whit tu-whoo [tu'(h)wit tu'(h)wu:] **1.** *interj.* uhuu!; **2.** *s.* uhuu-hüüatus, (öökulli) huige, huigatus; **3.** *v. i.* uhuu hüüdma, huikama
tux [tʌks] *Am. fam.* = *järgm.*
tuxedo [tʌk'si:dou] *s. Am.* smoking (= **dinner-jacket**)
tuyère ['twi:jɛə] *s. tehn.* (*kõrgahju*) suruõhupuhur, furm
TV ['ti:'vi:] *lüh.* = **television**
TVA ['ti:vi:'ei] *lüh.* = **Tennessee Valley Authority**
twaddle ['twɔdl] **1.** *s.* pläma, joba, loba; **2.** *v. i. & t.* plämama, jobama, lobama
twain [twein] *a. & s. arh.* kaks (= **two**) ◇ **in ~** kaheks, katki
twang [twæŋ] **1.** *s.* (*pillikeele, vibunööri*)

tinin; plõmm(imine), plõmmutus; (*inimhääle*) inin, ninatoon; **2.** *v. i. & t.* tinisema, tinistama; plõmmima, plõmmutama; inisema, ninatoonil rääkima ◇ **nasal ~** (*er. põhjaameeriklastele tihti omane*) ninatoon
twangle ['twæŋgl] **1.** *s.* plõmmimine, plõmmutamine, klimberdus; **2.** *v. t. & i.* plõmmima, plõmmutama, klimberdama
'twas [twɔz, twəz] *arh., poeet., dial.* = **it was**
tway [twei] *arh.* = **twain**
twayblade ['tweibleid] *s. bot.* putukõis; hiilakas; käopõll
tweak [twi:k] **1.** *v. t.* näpistades väänama; (*juukseid*) tutistama; **2.** *s.* näpistav väänak; tutistus; *sl.* vigur, kaval võte
tweaker ['twi:kə] *s. sl.* kadapulk, kada (= **catapult**)
tweed I [twi:d] *s. tekst.* tviid; *pl.* tviidülikond
Tweed II [twi:d] *pn.* (*piirijõgi Inglis- ja Šotimaa vahel*)
tweedle ['twi:dl] *v. t. & i.* (*pilli*) kääksutama *või* kiitsutama, käätsutades mängima (*millelgi* **upon**)
tweedledum and tweedledee ['twi:dl'dʌm ən(d) 'twi:dl'di:] *s.* «kiiga-kääga», asja- *või* isikupaar, mille vahel on raske (*või* pole vaeva väärt) vahet teha
Tweedmouth ['twi:dməθ, -mauθ] *pn.*
Tweedsmuir ['twi:dzmjuə] *pn.*
'tween [twi:n] *adv. & prep. poeet., mer.* vahel, vahele (= **between**)
'tween-deck ['twi:ndek] *s. mer.* vahetekk
tweeny ['twi:ni] *s.* majateenija abi, noor toatüdruk (= **~-maid**)
tweet [twi:t] **1.** *v. i.* piuksuma, piiksuma, sirtsuma; **2.** *s.* piuksatus, piiksatus, sirtsatus
tweeter ['twi:tə] *s. raad. fam.* «piuksuja», piiksuva heliga (väike) valjuhääldi
tweezers ['twi:zəz] *s. pl.* näpits(tangid), pintsett (*ka* **a pair of ~**)
twelfth ['twelfθ] **1.** *a.* kaheteistkümnes; **2.** *s.* kaheteistkümnendik ◇ **the ~ (of August)** tedrejahi ametlik algus Inglismaal
Twelfth-day ['twelfθdei] *s.* kolmekuningapäev (= **Epiphany**)
Twelfth-night ['twelfθnait] *s.* kolmekuningapäeva eelõhtu (*5. jaanuar, mida varem Inglismaal pidustustega ja mängudega pühitseti*)
twelve [twelv] *a. & s.* kaksteist(kümmend) ◇ **the T-** kaksteistkümmend apostlit
twelvefold ['twelvfould] **1.** *a.* kaheteistkümnekordne; **2.** *adv.* kaheteistkümnekordselt
twelvemo, 12mo ['twelvmou] *s.* kaheteistkümnendik-kaust, duodeets (= **duodecimo**)
twelvemonth ['twelvmʌnθ] *s.* aastane ajavahemik, aasta (*ükskõik millisest kuupäevast alates*) ◇ **this day ~** täna aasta pärast *või* täna aasta tagasi
twentieth ['twentiiθ] **1.** *a.* kahekümnes; **2.** *s.* kahekümnendik
twenty ['twenti] *a. & s.* kakskümmend
twentyfold ['twentifould] **1.** *a.* kahekümnekordne; **2.** *adv.* kahekümnekordselt
twenty-four-mo, 24mo [twenti'fɔ:mou] *s.* kahekümneneljandik-kaust
'twere [twə(:)] *arh., poeet* = **it were**
twerp, twirp [twə:p] *s. sl.* töss, toss, tosu, tobu
twice [twais] *adv.* kaks korda; kahekordselt ◇ **~ two is four** kaks korda kaks on neli; **once or ~** paar korda; **~ the amount** kahekordne summa; **~ as much** (*or* **many**) poole rohkem
twice-told ['twaistould] *a.* korduvalt jutustatud ◇ **a ~ tale** hästituntud lugu, vana tuttav lugu
Twickenham ['twik(ə)nəm] *pn.*
twiddle ['twidl] **1.** *v. t. & i.* (mängeldes) keerutama, pööritama; tühiselt mänglema; **2.** *s.* keerutus, pööritus ◇ **to ~ one's thumbs** (tegevusetult) pöidlaid keerutama, aega raiskama
twig I [twig] *s.* raag, oks(ake), vits(ake); pilda, nõiavits ◇ **walking ~** *zool.* raagritsikas (= **stick-insect**)
twig II [twig] *v. t. & i.* **(-gg-)** *fam.* märkama, taipama
twig-rush ['twigrʌʃ] *s. bot.* mõõkrohi
twilight ['twailait] *s.* videvik, hämarik, hämarus (*ka piltl.*); *atrib.* videviku-, hämariku- ◇ **~ sleep** *med.* narkoosi all (valuta) sünnitamine
twill [twil] *tekst.* **1.** *s.* toimne (diagonaalkoega) riie; **2.** *v. t.* toimselt kuduma, murreldama, murreldi kuduma
'twill [twil] *arh., poeet.* = **it will**
twin [twin] **1.** *s.* kaksik (*üks kaksikuina sündinud lastest*); *pl.* kaksikud; **(the T-s)** *astr.*

Kaksikud (*tähtkuju*, = **Gemini**); kaksikvend *või* -õde; paarik, paarimees; **2.** *a.* kaksik-; täpselt sarnane *või* vastav; **3.** *v. t. & i.* **(-nn-)** tihedalt ühendama, paarikuteks ühendama; *min.* kaksikkristallina kasvama; kaksikuid sünnitama ◇ **~ brother (sister)** kaksikvend (-õde); **~ crystal** *min.* kaksikkristall

twin-born ['twinbɔ:n] *a.* kaksikutena sündinud

twine [twain] **1.** *s.* (mitmekeermeline) nöör, sidumisnöör; *mer.* purjeniit (= **sail ~**); *pl.* keerded, väänded; **2.** *v. t. & i.* **(-nable)** kokku keerutama; põimima, punuma; vanikutaoliselt ehtima (*millegagi* **with**); keerduma, väänduma, põimuma (*millegi ümber* **round, about**); väänlema

twin-engined ['twin'endʒind] *a. er. av.* kahemootoriline

twiner ['twainə] *s.* vääntaim; *tehn.* köiekeerutamismasin

twinflower ['twinflauə] *s. bot.* harakkuljus

twinge [twindʒ] **1.** *s.* näpistus (*peam. piltl.*); valunäpistus, lühike terav valuhoog; **2.** *v. t. & haruld. i.* näpistama (*er. piltl.*); valunäpistust tundma

twinkle ['twiŋkl] **1.** *v. i.* vilkuma; sädelema; (*tähtede kohta*) sirama; (*silmade kohta*) vilgatama; **2.** *s.* vilgatus; sädelus; vilge

twinkling ['twiŋkliŋ] *s.* vilkumine; sädelus; (*tähtede*) siramine; (*silmade*) vilgatus; (silma)pilk ◇ **in the ~ of an eye** (*or* **in a ~**) silmapilk

twin-screw ['twinskru:] *a. mer.* kahekruviline (*laeva kohta*)

twin-set ['twinset] *s. tekst.* tvinset (*kaheosaline trikotaažkomplekt*)

twirl [twə:l] **1.** *v. t. & i.* keerutama, pööritama, tiirutama; kruttima; keerlema, pöörlema, tiirlema; **2.** *s.* keerutus, pöörlus, tiir; (kirja)keerund, vigurik

twist [twist] **1.** *v. t. & i.* väänama, käänama, keerama, keerutama, pöörama; (*lõnga*) korrutama; vääduma, väänlema, keerduma, keerlema; kokku põimima *või* põimuma; tvisti tantsima; **2.** *s.* vääne, väändus, keer(d), kõverus; eriline kalduvus (*millekski* **for**); *sl.* (pöörane) isu; korrutatud lõng *või* niit, kokkukeerutatud nöör; kokkukeerutatud rull (*paberit, tubakat jms.*); põimitud rullsai; teatav segajook (*er.* **gin-~**); tvist (*teatav 1960-ndail aastail moodi läinud tants*) ◇ **to ~ smb.'s arm** kellegi käsivart väänama (*valutegemiseks*); **to ~ smb.'s words** kellegi sõnu väänama; **to ~ and turn** väänlema ning pöörlema; **to ~ off** (*tükki*) küljest ära väänama; **to ~ up** kõverasse käänama, (*paberit*) rulli keerama; **his features were ~ed with pain** ta näojooned olid valust moondunud; **tailor's ~** *tekst.* nööpauguniit; **~ drill** *tehn.* spiraalpuur; **~ yarn** *tekst.* korrutatud lõng; **~ of the wrist** *piltl.* (käe)osavus, vilumus

twister ['twistə] *s.* väänaja, käänaja *jne.* (*vt. eelm.*); *fam.* tõeväänaja, valetaja, petis, kelm; vale; keeruga pall (*kriketis või piljardis*); *Am. fam.* keeristorm; *tekst.* korrutusmasin

twit [twit] **1.** *v. t.* **(-tt-)** näägutama, hurjutama (*millegi pärast* **with**); **2.** *s.* näägutus, hurjutus

twitch I [twitʃ] **1.** *v. t. & i.* kaksama, rapsama, äkki tõmbama (*millestki* **at**); tõmblema, tukslema; nõksatama; **2.** *s.* tõmmak; tõmblus, tukslus; nõksatus

twitch II [twitʃ] *s.* (*ka* **~-grass**) orashein (= **quitch, couch-grass**)

twite [twait] *s. zool.* mägi-kanepilind

twitter ['twitə] **1.** *v. i.* siristama, vidisema, vidistama; **2.** *s.* sirin, siristus, vidin, vidistus ◇ **in a ~** hirmul, ärevil

'twixt [twikst] *arh., poeet.* = **betwixt** (= **between**)

two [tu:] *a. & s.* kaks ◇ **in ~** kaheks, katki; **in the last day or ~** paari viimase päeva jooksul; **one or ~** paar, mõned; **~ can play at that game** sellesamaga võib mõni teine ka hakkama saada (*ähvardus samaga tasuda*); **to put ~ and ~ together** lihtsaid (*või* endastmõistetavaid) järeldusi tegema

two-bit ['tu:bit] *a. Am. fam.* veeranddollariline, paarikümnesendiline; *peam. piltl.* odav, väärtusetu

two-by-four ['tu:bai'fɔ:] *a. Am. fam.* 2×4 tolli suur; *piltl.* väike, tähtsusetu; väiklane

two-cycle ['tu:saikl] *a.* kahetaktiline (*mootori kohta*)

two-decker ['tu:dekə] *s. mer.* kahetekiline laev; *Am.* kahekorruseline omnibuss *või* trollibuss

two-edged ['tu:edʒd] = **double-edged**

twofold ['tu:'fould] **1.** *a.* kahekordne; **2.** *adv.* kahekordselt

two-handed ['tu:hændid] *a.* kahekäeline; kahekäe-; (*mängu kohta*) kahele isikule määratud, paaris-

twopence ['tʌp(ə)ns] *s.* kaks penni; (*vanaaegne Inglise*) kahepennine münt ◇ **I don't care a ~** ma ei hooli krossiväärtki

twopenny ['tʌp(ə)ni] **1.** *a.* kahepennine; *fam.* odav, tühine; **2.** *s.* teatav õllesort (= **~ ale**); *sl.* peakolu ◇ **~ tube** Londoni metroo (**Central London Railway**) endine rahvapärane nimetus

two-piece ['tu:pi:s] *a.* kahest osast koosnev (*er. naiste kostüümi või supeltrikoo kohta*)

two-ply ['tu:plai] *a.* kahekordne, -kihiline, -keermeline

two-seater ['tu:si:tə] *s.* kaheistmeline auto *või* lennuk

twosome ['tu:səm] *s. sport* paarismäng

two-speed ['tu:spi:d] *a.* kahekäiguline (*jalgratta, mõotori jms. kohta*)

two-step ['tu:step] **1.** *s.* tuustepp (*teatav paaristaktis seltskonnatants*); **2.** *v. i.* tuusteppi tantsima

two-time ['tu:taim] *v. t. sl., er. Am.* (*kellelegi*) truudust murdma, (*kedagi*) petma; *ka* kahe otsaga mängu mängima, mõlemaid pooli petma (= **double-cross**)

'twould [twud] *arh., poeet.* = **it would**

two-way ['tu:wei] *a.* kahepoolne, vastastikune; kahesuunaline, mõlemasuunaline ◇ **~ traffic** kahesuunaline liiklus

two-wheeler ['tu:'wi:lə] *s.* kaherattaline sõiduk, *er.* kaherattaline jalgratas

two-year-old ['tu:j(i)əröuld] **1.** *a.* kaheaastane; **2.** *s.* kaheaastane laps *või* loom; *er. sport* kaheaastane võidusõiduhobune ◇ **like a ~** *sl.* reipalt, hoogsalt, elavalt

twyer ['twaiə] = **tuyère**

-ty I [ti] *suf.* (*haril.* **-ity, -ety**) -us, -sus, -lus, -dus *jne.*; (*võõrsõnades*) -teet (*tuletab abstraktseid substantiive ladina päritolu sõnadest, näit.* **generosity, obscenity, polarity; propriety, variety**)

-ty II [ti] *suf.* -kümmend (*tuletab täisküm-neid tähendavaid arvsõnu 20—90, näit.* **twenty, thirty**)

Tyburn ['taibə:n] *pn.* (*endine roimarite hukkamispaik Londonis*) ◇ **~ tree** võllas

Tyburnia [tai'bə:niə] *pn.* (*aristokraatlik linnaosa Londonis, põhja pool Hyde Parki*)

Tyche ['taiki:] *s. müt.* Tyche (*saatuse- või õnnejumalanna kreeka mütoloogias*)

Tycho ['taikou] *pn.*

tycoon [tai'ku:n] *s. Am. fam.* rahatuus, suurtööstur *või* börsimagnaat, suurkapitalist, suurnik

Tydeus ['taidju:s] *pn.*

tying ['taiiŋ] *vt.* **tie**

tyke [taik] *s.* (koera)krants, (vilets) peni, (koera)rakk, (-)näss

Tyldesley ['tildzli] *pn.*

Tyler ['tailə] *pn.*

tympanites [timpə'naiti:z] *s. med.* kõhutuulsus, -puhitus, puhevus, tümparism, tümpaania

tympanitis [timpə'naitis] *s. med.* keskkõrvapõletik, trummipõletik, tümpaniit

tympanum ['timpənəm] *s.* (*pl.* **-na**) *anat.* trummikile, kuulmekile; *ka* keskkõrv; *arhit.* tümpanon, (*er. antiikse kreeka templi*) viiluväli

Tyndale ['tind(ə)l] *pn.*

Tyndall ['tind(ə)l] *pn.*

Tyne [tain] *pn.*

Tynemouth ['tainmauθ, 'tinməθ] *pn.*

type [taip] **1.** *s.* tüüp; algkuju, põhivorm; muster- *või* eeskuju; *biol.* tüüp; tüüpeksemplar; *trük.* trükitäht, -tüüp; trükikiri; kirjaliik, šrift; **2.** *v. t. & i.* **(-pable)** kirjutusmasinal kirjutama; *er. biol.* tüübina esindama, (*millegi*) tüübiks olema; *vrd.* **typify** ◇ **true to ~** normaaltüübile vastav; **in ~** (valmis)laotud, trükivalmis; **clear (small, etc.) ~** selge (väike jne.) trükikiri; **to ~ out** masinal ümber kirjutama *või* lööma

typal ['taip(ə)l] *a. biol.* tüübi-, tüüp-; *haruld.* = **typical**

type-bar ['taipbɑ:] *s.* tähekang (*kirjutitel*)

type-case ['taipkeis] *s. trük.* tähekast, (trüki)kirjakast

type-cast ['taipkɑ:st] *v. t.* (*pret. & p. p.* **~**) *teatr.* (*näitlejale*) isikupärasele tüübile vastavaid osi jagama; (*näitlejaile*) korduvalt

samasuguse (*või* lähedase) lavatüübi mängimist määrama

type-founder ['taipfaundə] *s. trük.* kirjavalaja

type-metal ['taipmetl] *s. trük.* (trüki)kirjametall, trükitina

typescript ['taipskript] *s.* masinakiri; *er.* (masinakirjas) käsikiri (*või mingi muu tekst*); *atrib.* masinakirja-

type-setter ['taipsetə] *s.* trükiladuja (= **compositor**); *ka* ladumismasin; *vrd.* **linotype**

typewrite ['taiprait] *v. t. & i.* (*pret.* **-wrote** [-rout] *haruld.*; *p. p.* **-written** [-ritn]) masinal kirjutama (= **to type**)

typewriter ['taipraitə] *s.* kirjutusmasin, kirjuti; *ka er. Am.* masinakirjutaja (= **typist**)

typewriting ['taipraitiŋ] *s.* masinal kirjutamine; masinakiri

typewritten ['taipritn] *a.* masinal kirjutatud, masinakirjaline

typhlitis [tif'laitis] *s. med.* umbsoolepõletik, tüfliit

typhoid ['taifɔid] *med.* **1.** *a.* tüüfuseline, tüfoosne, tüfoos-, tüüfus(e)-; **2.** *s.* kõhutüüfus (= ~ **fever**); *vrd.* **typhus**

typhoon [tai'fu:n] *s. meteor.* taifuun

typhus ['taifəs] *s. med.* tähniline tüüfus; *vrd.* **typhoid**

typical ['tipik(ə)l] *a.* **(-lly)** tüüpiline, tüüp-, tüüpi moodustav, eeskujupärane; (*midagi, kedagi*) iseloomustav **(of)**

typification [tipifi'keiʃ(ə)n] *s.* tüpiseerimine

typify ['tipifai] *v. t.* **(-fiable)** tüpiseerima, tüübina kujutama *või* esindama; (näitlikult) kehastama

typist ['taipist] *s.* masinakirjutaja

typographer [t(a)i'pɔgrəfə] *s. haruld.* tüpograaf, trükkal (= **printer**)

typographic(al) [t(a)ipɔ'græfik(əl)] *a.* **(-ically)** tüpograafiline, trükikunstiline, trükikunsti- ◇ ~ **error** trükiviga

typography [t(a)i'pɔgrəfi] *s.* tüpograafia, trükikunst

typological [taipə'lɔdʒik(ə)l] *a.* tüpoloogiline

typology [tai'pɔlədʒi] *s.* tüpoloogia

tyrannical [t(a)i'rænik(ə)l] *a.* **(-lly)** türanlik, türanni-, vägivalla- *või* hirmuvalitsuslik; julm, vägivaldne

tyrannicide [t(a)i'rænisaid] *s.* türannitapja; türannitapmine, -mõrv

tyrannize ['tir(ə)naiz] *v. i.* türanniseerima, türanniks olema, türannina valitsema *või* kohtlema (*kedagi* **over**)

tyrannous ['tir(ə)nəs] *a. ret.* türanlik, vägivalla- *või* hirmuvalitsuslik (= **tyrannical**)

tyranny ['tirəni] *s.* türannia, vägivalla- *või* hirmuvalitsus; vägivallategu

tyrant ['taiər(ə)nt] *s.* türann, vägivalla- *või* hirmuvalitseja

tyre I ['taiə] = **tire** I

Tyre II ['taiə] *pn.* Tüüros

Tyrian ['tiriən] **1.** *a.* tüürose; **2.** *s.* tüüroslane (*Tüürose elanik*) ◇ ~ **purple** tüürose purpur

tyro ['taiərou] = **tiro**

Tyrol ['tir(ə)l, ti'roul, ti'rəl] *pn.* (*haril.* **the** ~) Tirool

Tyrolese [tirə'li:z] **1.** *a.* tirooli; **2.** *s.* (*pl.* ~) tiroollane (*Tirooli elanik*)

Tyrone [ti'roun] *pn.*

tyrosinase ['tairəsi:neis] *s. keem.* türosinaas

tyrosine ['tairəsi:n] *s. keem.* türosiin

Tyrrell ['tir(ə)l] *pn.*

Tyrrhene ['tiri:n] = *järgm.*

Tyrrhenian [ti'ri:niən] **1.** *a.* türreeni, etruski; **2.** *s.* türreen(lane), etrusk ◇ ~ **Sea** Türreeni meri

Tyrrwhit ['tirit] *pn.*

Tyrtaeus [tə:'ti:əs] *pn.* Tyrtaios

Tytler ['taitlə] *pn.*

tzar [tsɑ:] = **czar**

tzarina [tsɑ:'ri:nə, zɑ:-] = **czarina**

tzetze ['tsetsi, 'tetsi] = **tsetse**

Tzigane [tsi'gɑ:n] **1.** *a.* (ungari) mustlas(te)-; **2.** *s.* (ungari) mustlane

Tzigany [tsi'gɑ:ni] = *eelm.*

U

U I, **u** [ju:] *s.* (*pl.* **Us, U's**) (*kirjatäht*) u; *atrib.* U-kujuline (*näit.* **U-tube** U-kujuline toru); *keem.* U, uraan (= **uranium**)

U II [ju:] *sl.* **1.** *a.* kõrgema klassi (= **upper class**), «noobel» (*vast.* **non-U** mitte kõrgema klassi, lihtrahva); **2.** *s. er. Am.* (**the U**) ülikool (= **university**) ◇ **U and non-U language** kõrgema klassi ja lihtrahva keelepruuk; **that's very U** see on väga šikk

U *lüh.* = **1. University; 2. Upper**

U.A.E. ['ju:ei'i:] *lüh.* = **United Arab Emirates**

U.A.R. ['ju:ei'ɑ:] *lüh. aj.* = **United Arab Republic**

ubiquitous [ju(:)'bikwitəs] *a.* kõikjaldane, kõikjalolev

ubiquity [ju(:)'bikwiti] *s.* kõikjaldasus, kõikjalolemine, ubikviteet

U-boat ['ju:bout] *s.* saksa allveelaev (**U** = *lühend saksa sõnast* **Untersee-**); *vrd.* **submarine**

U. C. *lüh.* = **1. Upper Canada; 2. University College**

Udal(l) ['ju:d(ə)l] *pn.*

udder ['ʌdə] *s.* udar

udometer [ju:'dɔmitə] *s. meteor.* sadememõõtur, pluviomeeter

u.f.o., U.F.O. ['ju(:)ef'ou] *lüh.* = **unidentified flying object** tundmatu lendav ese; *haril. pl.* «lendavad taldrikud», (küsitava reaalsusega) salapärased lennukid *vms.*

Uganda [(j)u(:)'gændə] *pn.*

ugh [u(:)x, u(:)h, u:, ʌx, ʌh] *interj.* uu!, uh! (*vastumeelsust või kohkumust väljendav hüüatus*)

uglify ['ʌglifai] *v. t. fam.* inetama, inetustama, inetuks tegema

ugliness ['ʌglinis] *s.* inetus

ugly ['ʌgli] *a.* **(-ier, -iest; -ily)** inetu; vastik, ebameeldiv; ähvardav, kardetav, ohtlik; *Am.* pahur, tülinorija ◇ ~ **customer** *fam.* ohtlik (*või* ähvardav) jõhkard; kardetav vastane; ~ **duckling** inetu pardipoeg; ~ **weather** *mer.* tormiennustav ilm; **to get** ~ *Am. fam.* ähvardavat (*või* ohtlikku) hoiakut võtma, tüli norima

Ugrian ['u:griən, 'ju:g-], **Ugric** ['u:grik, 'ju:g-] *a.* ugri

u.h.f., U.H.F. *lüh. el.* = **ultra-high frequency** ultrakõrgsagedus, ülikõrgsagedus

uhlan ['u:lən, 'ju:l-] *s. aj.* ulaan

uh-uh ['u:h'u:h, 'm:'m:] *interj.* mhmh! (*kinnise suuga moodustatav jaatav häälitsus; haruld. — teise intonatsiooniga hääldatult — eitav häälitsus*)

U.K. ['ju:'kei] *lüh.* = **United Kingdom**

ukase [ju:'keis] *s.* ukaas; *piltl.* bürokraatlik määrus

uke [ju:k] *sl.* = **ukulele**

Ukraine [ju:'krain, -'krein] *pn.* (**the** ~) Ukraina

Ukrainian [ju:'krainiən, -'krein-] **1.** *a.* ukraina; **2.** *s.* ukrainlane; ukraina keel ◇ ~ **Soviet Socialist Republic** Ukraina Nõukogude Sotsialistlik Vabariik

ukulele [ju:ku'leili(:), u:k-] *s. muus.* ukulele, havai kitarr

ulcer ['ʌlsə] *s. med.* haavand; *piltl.* mädapaise, kõlbeliselt laostav pahe

ulcerate ['ʌlsəreit] *v. i. & t. med.* haavanduma, ultsereeruma; haavandama, haavandit tekitama, ultsereerima

ulceration [ʌlsə'reiʃ(ə)n] *s. med.* haavandumine, haavandumus, ultseratsioon

ulcered ['ʌlsəd] *a. med.* haavandunud, haavandi(te)ga kaetud, ultsereerunud, ultseraatne

ulcerous ['ʌlsərəs] *a. med.* haavandiline, ultseroosne, ultseroos-

-ule [ju:l] *suf.* -ke(ne) (*tuletab diminutiive ladina päritolu substantiividest, näit.* **globule, opuscule**)

Ulfilas ['ʌlfilæs, 'ul-] *pn.*

ullage ['ʌlidʒ] *s.* (*vaadi, pudeli jms.*) täitmata mahuosa *või* ruum; *kaub.* leke, lekkimiskadu; *el.* leke

Ullswater ['ʌlzwɔ:tə] *pn.*

ulna ['ʌlnə] *s.* (*pl.* **-ae** [-i:]) *anat.* küünarluu, ulna

ulnar ['ʌlnə] *a. anat.* küünarluu-, küünarluupoolne, ulnaarne, ulnaar-

Ulrica ['ʌlrikə] *pn.*

Ulrich ['ulrik] *pn.*

Ulster ['ʌlstə] **1.** *pn.*; **2.** *s.* **(u-)** *tekst.* ulster (*pikk ning avar vööga kantav meestepalitu*)

ult. *lüh.* = **ultimo**

ulterior [ʌl'tiəriə] *a.* teispoolne, taga-, edaspidine, varjatud ◇ ~ **object** (varjatud) lõppsiht, -eesmärk; ~ **motives** tagamõtted

ultima ['ʌltimə] *a. lad.* viimne (*tarvit. feminiinsete substantiividega*) ◇ ~ **ratio** ['reiʃiou] viimne abinõu *või* vahend, jõutarvitus, relvade kasutus; **U- Thule** ['θju:li:] kaugeim ning tundmatu maa

ultimate ['ʌltimit] *a.* viimne, lõplik, lõpp-; põhiline, põhi-; *tehn.* maksimaalne, piir- ◇ ~ **cause** algpõhjus; ~ **load** *tehn.* piirkoormus; ~ **strength** *tehn.* tugevuspiir; ~ **truths** *filos.* aʁgtõed; **the** ~ **weapons** aatomirelvad, nukleaarrelvad

ultimately ['ʌltimitli] *adv.* lõplikult; lõpuks, lõppkokkuvõttes

ultimatum [ʌlti'meitəm] *s.* (*pl.* ~**s**, *haruld.* **-ta** [-fə]) *pol.* ultimaatum; *piltl.* viimne ettepanek *või* nõue; lõppjäreldus

ultimo ['ʌltimou] *adv.* (*lüh.* **ult.**) möödunud kuul (*tarvit. daatumeid väljendavate arvsõnade järel, näit.* **on the 25th** ~ 25-ndal möödunud kuu päeval)

ultra ['ʌltrə] **1.** *prep. lad.* üle; **2.** *a.* äärmuslik; **3.** *s.* ultra, äärmuslane (*er. poliitikas*) ◇ ~ **vires** ['vaiəri:z] *adv. lad.* üle jõu, üle lubatavuse piiride, üle võimupiiride

ultra- ['ʌltrə] *pref.* teispoolne, üle-, üli-, äärmine, (*võõrsõnades*) ultra- (*liitub adjektiividega ja nendest tuletatud substantiividega*)

ultra-high ['ʌltrə'hai] *a. füüs.* ultrakõrge, ülikõrge ◇ ~ **frequency** *el.* (*lüh.* **u.h.f., U.H.F.**) ultrakõrgsagedus, ülikõrgsagedus

ultraist ['ʌltrəist] *s.* ultraist, äärmuslane (*er. pol. või religioonis*)

ultramarine [ʌltrəmə'ri:n] **1.** *a.* meretagune; **2.** *s.* ultramariin, sine

ultra-microscope ['ʌltrə'maikrəskoup] *s. füüs.* ultramikroskoop (*erilise valgustusseadisega võimas mikroskoop*)

ultra-modern ['ʌltrə'mɔdən] *a.* ülimoodne, ultramoodne

ultramontane [ʌltrə'mɔntein] **1.** *a.* ultramontaanne, teispool (Alpi) mägesid asetsev, itaalia; *er. kirikl.* paavsti mõjuvõimu pooldav; **2.** *s. kirikl.* ultramontaan, paavstivõimu pooldaja

ultra-red ['ʌltrə'red] = **infra-red**

ultra-short ['ʌltrə'ʃɔ:t] *a. raad.* ultralühi- ◇ ~ **wave** ultralühilaine

ultrasonic ['ʌltrə'sɔnik] = **supersonic**

ultrasound ['ʌltrə'saund] *s. füüs.* ultraheli ◇ ~ **therapy** *med.* ultraheliravi

ultra-violet ['ʌltrə'vaiəlit] *a.* ultravioletne, ultraviolett- ◇ ~ **lamp** ultraviolettlamp; ~ **rays** ultraviolettkiired

ululate ['ju:ljuleit, 'ʌl-] *v. i. pedant.* ul(g)uma

ululation [ju:lju'leiʃ(ə)n, ʌl-] *s. pedant.* ul(g)umine

Ulverstone ['ʌlvəstən] *pn.*

Ulysses [ju(:)'lisi:z] *pn.* Ulixes (= **Odysseus**)

umbel ['ʌmbəl, -bel] *s. bot.* sarikas, sarikõisik

umbellate ['ʌmbelit] *a. bot.* sarikaline, sarikaid kandev; sarikjas, sarikataoline, sarik-

umbelliferous [ʌmbə'lifərəs] *a. bot.* sarikaline, putkeline; sarikaid kandev, sarikatega

umber ['ʌmbə] **1.** *s.* umbra (*pruun mineraalvärv*); **2.** *a.* umbravärvi, -karva, kastanpruun

umbilical [ʌm'bilik(ə)l, ʌmbi'lai-] *a. anat.* naba- ◇ ~ **cord** nabaväät

umbilicus [ʌm'bilikəs, ʌmbi'lai-] *s. anat.* naba (= **navel**); *bot.* (seemne)naba

umbra ['ʌmbrə] *s.* (*pl.* **-ae** [-i:]) *astr.* vari, täisvari (*päikese- või kuuvarjutuse ajal*); (Päikese) laigu vari (= **spot** ~)

umbrage ['ʌmbridʒ] *s.* pahameel, meelepaha; haavumus, solvumus; *poeet.* vari ◇ **to give** ~ pahandama, solvama (*kedagi* **to**); **to take** ~ pahanema, pahanduma, solvuma (*millegi üle* **at**)

umbrageous [ʌm'breidʒəs] *a.* varjuline, varjukas; *haruld.* kergesti solvuv

umbrella [ʌm'brelə] *s.* vihmavari, sirm; *av. sl.* langevari; *piltl.* vari, kaitse; *zool.* (*meduusi*) kummik ◇ **air** ~ *mil.* lennukitest koosnev kaitse(vari); ~ **dome** *arhit.* sirmkuppel

umbrella-stand [ʌm'brelәstænd] *s.* vihmavarjualus, -hoidel

umbrella-tree [ʌm'brelətri:] *s. bot.* varimagnoolia (*ka mõni muu vihmavarjukujulise võraga puu*)

umbriferous [ʌm'brifərəs] *a. haruld.* varjuandev, -pakkuv

ump [ʌmp] *sport sl.* = **umpire**

umph [(ʌ)mf, mh] *interj.* = **humph**

umlaut ['umlaut] *s. lgv.* umlaut, metafoonia (*er. saksa keeles, näit.* Mann — Männer)

umpire ['ʌmpaiə] **1.** *s. jur.* vahekohtunik; *sport* kohtunik; **2.** *v. i. jur.* vahekohtunikuks olema; *sport* kohtunikuks olema

umpteen ['ʌm(p)'ti:n] *a. sl.* «mõniteist(kümmend)», mitmed, kaunis paljud

'un [ʌn, ən] *pron. fam.* = **one** ◇ **that's a good** ~ see on tubli pirakas (*või* asi, hoop *jms.*)

un- [ʌn] *pref.* **1.** lahti, valla, tagasi (*tuletab verbe, mille tähendus on vastupidine lihtverbi omale, näit.* **unbend, unchain, unlock, unpack, unveil**); **2.** mitte-, eba-, -tu, -ta (*tuletab adjektiive või nendest tuletatud substantiive ja adverbe, näit.* **unable, unhappy, unhappiness, unreasonably**; *tuletab substantiive, näit.* **unbelief, unreason, unrest**)

U.N. *lüh.* = **United Nations**

unabashed ['ʌnə'bæʃt] *a.* häbendamatu, häbenematu, mittehäbenev; piinlikkust mittetundev, heidutamatu

unabated ['ʌnə'beitid] *a.* vähenematu, nõrgenematu, vaibumatu, järelejätmatu

unable ['ʌn'eibl] *a.* võimetu; mittevõimeline (*midagi tegema* **to do**) ◇ **he is** ~ **to go to work (as he is seriously ill)** ta ei saa tööle minna (sest ta on tõsiselt haige)

unabridged ['ʌnə'bridʒd] *a.* lühendamata

unaccented ['ʌnæk'sentid] *a.* rõhutamata, rõhutu

unacceptable ['ʌnək'septəbl] *a.* vastuvõtmatu, -võetamatu, mittevastuvõetav

unaccompanied ['ʌnə'kʌmp(ə)nid] *a.* saateta; *er. muus.* akompanemendita

unaccomplished ['ʌnə'kɔmpliʃt] *a.* lõpetamata, lõpuleviimata, oskusteta, koolitamata

unaccountable ['ʌnə'kauntəbl] *a.* seletamatu; vastutusvõimetu, vastutusetu

unaccustomed ['ʌnə'kʌstəmd] *a.* harjumatu (*millegagi* **to**); ebatavaline

unacknowledged ['ʌnək'nɔlidʒd] *a.* tunnustamata; (*kirja, saadetise jms. kohta*) kviteerimata

unacquainted ['ʌnə'kweintid] *a.* mittetuttav (*millegagi, kellegagi* **with**)

unadorned ['ʌnə'dɔ:nd] *a.* ehtimata, ilustamata

unadulterated ['ʌnə'dʌltəreitid] *a.* võltsimata

unadvisable ['ʌnəd'vaizəbl] = **inadvisable**

unadvised ['ʌnəd'vaizd] *a.* (järele)kaalumatu, (-)mõtlematu

unadvisedly ['ʌnəd'vaizidli] *adv.* (järele)kaalumatult, (-)mõtlematult

unaffected ['ʌnə'fektid] *a.* mõju(s)tamata (*millestki* **by**); võltsimatu, teesklematu, mittetehtud, siiras, puhtsüdamlik

unafraid ['ʌnə'freid] *a.* mittekartev (*midagi* **of**)

unaided ['ʌn'eidid] *a.* abistamata, ilma võõra abita (tehtud) ◇ **with an** ~ **eye** palja silmaga

unalloyed ['ʌnə'lɔid] *a.* segamatult puhas (*metalli kohta*); segamatu, häirimatu, puhas (*rõõmu jms. kohta*)

unalterable ['ʌn'ɔ:lt(ə)rəbl] *a.* (**-bly**) muutmatu, muudetamatu, mittemuudetav

unaltered ['ʌn'ɔ:ltəd] *a.* muutmata

unambiguous ['ʌnæm'bigjuəs] *a.* kahemõttelisuseta, mittekahemõtteline, ühemõtteline, ühetähenduslik

unambitious ['ʌnəm'biʃəs] *a.* auahnuseta; mitte-edasipüüdlik

un-American ['ʌnə'merikən] *a.* ebaameerikalik, ameerika eluviisile võõras *või* vaenulik; ameerikalikku õõnestav

unanimity [ju(:)nə'nimiti] *s.* üksmeel, -meelsus

unanimous [ju(:)'nænimәs] *a.* üksmeelne; (*otsuse kohta*) ühehäälne

unanswerable ['ʌn'ɑ:ns(ə)rəbl] *a.* (**-bly**) vastamatu, vastuvaidlematu, -vaieldamatu, ümberlükkamatu; *haruld.* vastutamatu (*millegi eest* **for**)

unanswered ['ʌn'ɑ:nsəd] *a.* vastamata, vastuseta jäetud

unanticipated ['ʌnæn'tisipeitid] *a.* etteaimamata, -nägemata, ootamata

unapproachable ['ʌnə'prouʃəbl] *a.* (**-bly**) lähenematu, juurdepääs(e)matu, ligipääs(e)matu, kättesaa(da)matu (*ka piltl.*); võrratu

unappropriated ['ʌnə'prouprieitid] *a.* omastamata; kasutamata

unapt ['ʌn'æpt] *a.* ebakohane, -sünnis (*mil-*

lekski **for**; *millegi tegemiseks* **to do**); *vrd.* **inapt**

unarm [ˈʌnˈɑ:m] = **disarm**

unarmed [ˈʌnˈɑ:md] *a.* relvastamata, relvitu

unarticulated [ˈʌnəˈtikjuleitid] *a.* artikuleerimata, liigendamata

unashamed [ˈʌnəˈʃeimd] *a.* häbitu, mittehäbenev (*midagi* **of**; *midagi teha* **to do**)

unasked [ˈʌnˈɑ:skt] *a.* küsimata; kutsumata, palumata

unassailable [ˈʌnəˈseiləbl] *a.* (**-bly**) ründamatu, rünnatamatu, mitterünnatav

unassisted [ˈʌnəˈsistid] *a.* toetuseta, abistamata, teiste abita

unassuming [ˈʌnəˈsju:miŋ] *a.* nõudlikkuseta, vähenõudlik, tagasihoidlik

unattached [ˈʌnəˈtætʃt] *a.* mitteseotud, mitte millegi külge kuuluv; *er.* mitte ühtegi kolledžisse kuuluv (*üliõpilase kohta*), mitte ühtegi polku (*või* rügementi) kuuluv (*sõjaväelase kohta*); vallaline (ja kihlamata)

unattainable [ˈʌnəˈteinəbl] *a.* (**-bly**) saavutamatu, kättesaa(da)matu

unattended [ˈʌnəˈtendid] *a.* hoolitsemata, teenindamata; (*haava kohta*) sidumata; saatjata, kaaslaseta; (*millestki, kellestki*) mitte saadetud (**with, by**)

unattractive [ˈʌnəˈtræktiv] *a.* mittekülgetõmbav, veetluseta, ebameeldiv

unauthorized [ˈʌnˈɔ:θ(ə)raizd] *a.* volitamata; õigustamatu, lubamatu

unavailable [ˈʌnəˈveiləbl] *a.* (**-bly**) mittekasutatav, kasutamatu; *ka* mitte saadaval (= **unobtainable**); kasutu (= *järgm.*)

unavailing [ˈʌnəˈveiliŋ] *a.* kasutu, mõjutu, asjatu

unavoidable [ˈʌnəˈvɔidəbl] *a.* (**-bly**) vältimatu, mittevälditav, möödapääs(e)matu

unaware [ˈʌnəˈwɛə] **1.** *pred. a.* ebateadlik, mitteteadlik (*millestki* **of**; *et* **that**); **2.** *adv.* = *järgm.* ◇ **he was ~ of my presence** ta ei olnud mu juuresolekust teadlik, ta ei märganudki mu juuresolekut; **I am not ~ that** ... mulle pole teadmata, et ...

unawares [ˈʌnəˈwɛəz] *adv.* mitte- e. ebateadlikult, teadmata, teadmatult; ootamatult, äkki ◇ **to take ~** (ootamatusega) üllatama *või* rabama; **at ~** ootamatult, ühtäkki

unbacked [ˈʌnˈbækt] *a.* toetuseta; ilma kihlvedudeta (*hobuse kohta võiduajamisel*); *ka* ratsastamata, mitte kordagi veel ratsanikku kandnud (*hobuse kohta*)

unbaked [ʌnˈbeikt] *a.* küpsetamata, küpsemata; (*telliskivi kohta*) põletamata

unbalanced [ˈʌnˈbælənst] *a.* tasakaalustamata, tasakaalutu (*ka piltl.*)

unbaptized [ˈʌnˈbæptaizd] *a.* ristimata

unbar [ˈʌnˈbɑ:] *v. t.* lahti riivistama, riivist lahti tegema, riivist avama

unbearable [ʌnˈbɛərəbl] *a.* (**-bly**) talumatu, väljakannatamatu

unbeaten [ˈʌnˈbi:tn] *a.* löömata; (*rekordi kohta*) ületamata; (*tee kohta*) käimata, tallamata

unbecoming [ˈʌnbiˈkʌmiŋ] *a.* sobimatu, ebasobiv (*kellelegi* **to, for**); sündmatu, ebasünnis

unbeknown [ˈʌnbiˈnoun] *a. & adv. fam.* teadmata (*kellelegi* **to**) (= **unknown**) ◇ **he did it ~ to me** ta tegi seda minu teadmata

unbelief [ˈʌnbiˈli:f] *s.* uskumatus

unbelievable [ˈʌnbiˈli:vəbl] *a.* (**-bly**) uskumatu, usutamatu, ebausutav

unbeliever [ˈʌnbiˈli:və] *s.* uskmatu, mitteusklik

unbelieving [ˈʌnbiˈli:viŋ] *a.* uskmatu, mitteuskuv

unbend [ˈʌnˈbend] *v. t. & i.* (*pret. & p. p.* **-bent** [-ˈbent]) tagasi (*või* sirgeks) painutama, sirgestama; tagasi (*või* sirgeks) painduma, sirguma; pinevusest vabastama *või* vabanema, lõdvendama, lõdvenema, lõtvuma (*ka piltl.*), lahkeks muutuma; *mer.* lahti siduma *või* päästma (*purje, köit*)

unbending [ˈʌnˈbendiŋ] *a.* paindumatu (*ka piltl.*)

unbias(s)ed [ˈʌnˈbaiəst] *a.* eelarvamusteta, erapooletu, õiglane ◇ **~ estimation** *mat.* nihketa hinnang

unbidden [ˈʌnˈbidn] *a.* käskimata; palumata, kutsumata

unbind [ˈʌnˈbaind] *v. t.* (*pret. & p. p.* **-bound** [-ˈbaund]) lahti siduma *või* päästma

unblemished [ˈʌnˈblemiʃt] *a.* veatu, pahetu, laitmatu

unblushing [ˈʌnˈblʌʃiŋ] *a.* punastamatu, mittepunastav, häbitu

unbolt [ˈʌnˈboult] *v. t.* lahti riivistama, riivist lahti tegema

unborn [ˈʌnˈbɔ:n] *a.* sündimata; mitte veel olemasolev, tulevane

unbosom [ʌnˈbuzəm] *v. t.* (*saladusi*) südamelt välja puistama ◇ **to ~ oneself** oma südant välja puistama, avameelselt pihtima (*kellelegi* **to**), südant kergendama (*millestki* **of**)

unbound [ˈʌnˈbaund] **1.** *pret. & p. p., vt.* **unbind**; **2.** *a.* köitmata (*er. raamatu kohta*); sidumata

unbounded [ˈʌnˈbaundid] *a.* piiramatu, piiritu, ääretu ◇ **~ function** *mat.* tõkestamata funktsioon

unbrace [ˈʌnˈbreis] *v. t.* lõdvemale laskma, lõdvendama, pinevusest vabastama

unbreakable [ˈʌnˈbreikəbl] *a.* murdumatu, purustamatu (*ka piltl.*); vääramatu

unbridled [ˈʌnˈbraidld] *a.* valjastamata; *piltl.* ohjeldamatu, taltsutamatu

unbroken [ˈʌnˈbrouk(ə)n] *a.* murdmata, purustamata (*ka piltl.*); katkestamata, katkestamatu, pidev; taltsutamata, taltsutamatu

unbuckle [ˈʌnˈbʌkl] *v. t.* lahti pannaldama, pandlast lahti tegema

unburden [ʌnˈbə:dn] *v. t.* koormast vabastama, kergendama ◇ **to ~ oneself** (*or* **one's mind**) oma südant välja puistama (*kellelegi* **to**)

unburied [ˈʌnˈberid] *a.* matmata

unbutton [ˈʌnˈbʌtn] *v. t.* lahti nööpima, nöörist lahti tegema

uncalled-for [ʌnˈkɔ:ldfɔ:] *a.* nõudmata, vajamata, mittenõutud, -vajatud; nõudmatu, vajamatu, tarbetu, ebakohane

uncanny [ʌnˈkæni] *a.* võõrikult imepärane, võikalt üleloomulik; jube, õudustäratav; *haruld.* ohtlik

uncared-for [ˈʌnˈkɛədfɔ:] *a.* hoolitsemata, hooletusse jäetud

unceasing [ʌnˈsi:siŋ] *a.* lakkamatu, järelejätmatu, vahetpidamatu

unceremonious [ˈʌnseriˈmouniəs] *a.* tseremooniatu, vormilikkuseta, sundimatu; hoolimatu, liiga vaba, viisakusetu, järsk

uncertain [ʌnˈsə:tn] *a.* kindlusetu, ebakindel (*milleski* **of**); heitlik, muutlik; ebamäärane, lähemalt määramatu, teadmatu ◇ **in no ~ terms** täiesti selgesõnaliselt

uncertainty [ʌnˈsə:tnti] *s.* kindlusetus, ebakindlus; ebamäärasus, teadmatus, määramatus

unchain [ˈʌnˈtʃein] *v. t.* ahela(i)st (*või* ketist, kettidest) vabastama; vallaldama, lahti päästma

unchallenged [ˈʌnˈtʃælindʒd] *a.* väljakutsumata; vastuvaidlemata, vastuväiteid mitte esile kutsunud

uncharitable [ʌnˈtʃæritəbl] *a.* (**-bly**) armutu, karm, vali

unchartered [ˈʌnˈtʃɑ:təd] *a.* kaardistamata, kaardil märkimata

unchaste [ˈʌnˈtʃeist] *a.* (kõlbeliselt) ebakarske, voorusetu

unchastity [ˈʌnˈtʃæstiti] *s.* (kõlbeline) ebakarskus, voorusetus

unchecked [ˈʌnˈtʃekt] *a.* pidurdamata, tõkestamata, takistamata

unchristian [ˈʌnˈkristjən, -tʃ(ə)n] *a.* ebakristlik; *haruld.* mittekristlik (= **non-Christian**)

uncial [ˈʌnʃ(ə)l, -ʃiəl] *trük., ka aj.* **1.** *a.* untsiaal-, untsiaalkirja(-); **2.** *s.* untsiaal(kiri); (*keskaegne*) untsiaalkirjas käsikiri

uncircumcised [ˈʌnˈsə:kəmsaizd] *a.* ümberlõikamata; *piltl.* paganlik, patust pöördumata

uncivil [ˈʌnˈsiv(i)l] *a.* ebaviisakas, viisakuseta

uncivilized [ˈʌnˈsiv(i)laizd] *a.* tsiviliseerimata, harimatu, metsik

unclasp [ˈʌnˈklɑ:sp] *v. t.* lahti haakima, haagist (*või* klambrist) vabastama; haardest vabastama, lahti laskma

uncle [ˈʌŋkl] *s.* onu; lell; *ka* tädi- *või* sõtsemees; *sl.* pandimajapidaja ◇ **to talk to smb. like a Dutch ~** kedagi läbi noomima; **U- Sam** «onu Sam», Am. Ühendriikide (humoristlik) kehastis

unclean [ˈʌnˈkli:n] *a.* ebapuhas; roojane, rüve (*er. usulises mõttes*) ◇ **~ spirit** roojane vaim

uncleanly [ˈʌnˈklenli] *a.* ebapuhas, määrdunud, must

unclench [ˈʌnˈklentʃ] *v. t. & i.* (*rusikat, kokkupigistatud hambaid*) avama; (*kokkupigistatud olekust*) avanema

uncloak [ˈʌnˈklouk] *v. t.* mantlist vabastama; (*piltl.*) kattest vabastama, paljastama, avalikuks tegema

unclose [ˈʌnˈklouz] *v. t. & i.* lahti tegema, avama; lahti minema, avanema
unclothe [ˈʌnˈklouð] *v. t.* lahti riietama *e.* rõivastama, riideist (*e.* rõivaist) vabastama
unclothed [ˈʌnˈklouðd] *a.* riietamata, rõivastamata
unclouded [ˈʌnˈklaudid] *a.* pilvitu, pilvedeta (*ka piltl.*)
unco [ˈʌŋkou] *adv. Š.* üliväga ◇ **the ~ guid (= good)** ülivagad ning usklikud inimesed
uncoil [ˈʌnˈkɔil] *v. t. & i.* lahti kerima *või* keerutama; lahti keerduma
un-come-at-able [ˈʌnkʌmˈætəbl] *a. fam.* juurdepääs(e)matu, kättesaa(da)matu
uncomfortable [ʌnˈkʌmfətəbl] *a.* **(-bly)** ebamugav, mugavuseta; ebameeldiv
uncommitted [ˈʌnkəˈmitid] *a.* mitte teostatud *või* toimepandud; mitte vangisaadetud; *er.* mitte seotud *või* kohustatud (*millekski* **to**); *pol.* erapooletu ◇ **the ~ nations** (*vastastikuste vaenulikkude liitudega*) mitteühinenud riigid, erapooletud riigid
uncommon [ʌnˈkɔmən] **1.** *a.* ebaharilik, -tavaline, harukordne; **2.** *adv. fam.* harukordselt (*näit.* **an ~ fine girl**) ◇ **not ~** üsna tavaline
uncommonly [ʌnˈkɔmənli] *adv.* ebaharilikult, -tavaliselt; harukordselt
uncommunicable [ˈʌnkəˈmju:nikəbl] *a.* edasiandmatu, -antamatu
uncommunicative [ˈʌnkəˈmju:nikeitiv] *a.* kinnine, jutukehv, sõnaaher
uncompanionable [ˈʌnkəmˈpænjənəbl] *a.* ebaseltsiv, -seltsimehelik
uncomplaining [ˈʌnkəmˈpleiniŋ] *a.* mittekaeblev, -kurtev
uncompromising [ʌnˈkɔmprəmaiziŋ] *a.* järeleandmatu, paindumatu, leppimatu, kindel
unconcern [ˈʌnkənˈsəːn] *s.* muretus, hoolimatus, ükskõiksus; osavõtmatus
unconcerned [ˈʌnkənˈsə:nd] *a.* muretu, hoolimatu, ükskõikne; osavõtmatu (*millestki* **in**)
unconcernedly [ˈʌnkənˈsə:nidli] *adv.* muretult, hoolimatult, ükskõikselt; osavõtmatult
unconditional [ˈʌnkənˈdiʃ(ə)n(ə)l] *a.* tingimusteta, tingimatu ◇ **~ surrender** tingimusteta alistumine
unconfirmed [ˈʌnkənˈfə:md] *a.* kinnitamata
uncongenial [ˈʌnkənˈdʒi:niəl] *a.* (laadilt) mittevastav, ebasobiv; (*ülesande, töö jms. kohta*) ebameeldiv (*kellelegi* **to**)
unconnected [ˈʌnkəˈnektid] *a.* ühenduseta, sidumata, seoseta
unconquerable [ˈʌnˈkɔŋk(ə)rəbl] *a.* **(-bly)** vallutamatu, mittevallutatav; (ära)võitmatu, (-)võidetamatu, taltsutamatu
unconscionable [ˈʌnˈkɔnʃ(ə)nəbl] *a.* **(-bly)** südametunnistuseta, ülekohtuselt hoolimatu; häbematult paljunõudlik; *fam.* häbematult suur, tohutu ◇ **~ bargain** *jur.* ülekohtuselt ebaõiglane (maksvusetu) kokkulepe
unconscious [ʌnˈkɔnʃəs] *a.* ebateadlik, mitteteadlik (*millestki* **of**); teadvusetu, meelemärkusetu ◇ **the ~** *psühh.* teadvusetus, alateadvus
unconsciousness [ʌnˈkɔnʃəsnis] *s.* ebateadlikkus, mitteteadlikkus; teadvusetus, meelemärkusetus
unconstitutional [ˈʌnkɔnstiˈtju:ʃ(ə)n(ə)l] *a.* **(-lly)** ebakonstitutsiooniline, konstitutsioonivastane
unconstrained [ˈʌnkənˈstreind] *a.* sundimatu, vaba; vabatahtlik
uncontested [ˈʌnkənˈtestid] *a.* vastuseismata, -vaidlemata, -rääkimata (*näit. ettepaneku kohta parlamendis*)
uncontradicted [ˈʌnkɔntrəˈdiktid] *a.* vastuvaidlemata, -rääkimata
unconventional [ˈʌnkənˈveniʃ(ə)n(ə)l] *a.* **(-lly)** ebakonventsionaalne, -tavaline, omapärane, vaba
uncooked [ˈʌnˈkukt] *a.* keetmata, küpsetamata
uncork [ˈʌnˈkɔ:k] *v. t.* lahti korkima, (*pudelilt*) korki tõmbama; *fam.* (*tundeid*) välja valama
uncorruptible [ˈʌnkəˈrʌptibl] *haruld.* = **incorruptible**
uncountable [ˈʌnˈkauntəbl] *a.* loendamatu, äraarvamatu
uncouple [ˈʌnˈkʌpl] *v. t.* lahti sidurdama *või* seostama, välja lülitama; (*koeri*) seorihmast vabastama; (*vaguneid*) lahti haakima

uncouth [ʌnˈku:θ] *a.* kohmetu, kohmakas; rohmakas, tahumatu, veider, pentsik
uncover [ʌnˈkʌvə] *v. t. & i.* kattest vabastama, paljastama; *arh.* pead paljastama, mütsi maha võtma; *mil.* varjamatuks (*või* kaitsetuks) jätma; avalikuks (*või* teatavaks) tegema, (*salanõu*) paljastama
uncritical [ˈʌnˈkritik(ə)l] *a.* ebakriitiline
uncrowned [ˈʌnˈkraund] *a.* kroonimata ◇ **~ king** kroonimata kuningas (*ka piltl.*)
unction [ˈʌŋkʃ(ə)n] *s.* võidmine, salvimine, unktsioon; võie, salv (*ka piltl.*); õlitatus, (tehtud) tundeliigutus; mõnu, nauding ◇ **extreme ~** *kirikl.* viimne võidmine; **a story told with ~** ilmse naudinguga jutustatud lugu
unctuous [ˈʌŋktjuəs] *a.* õline, rasvane, libe (*er. mineraali kohta*); *piltl.* õline, õlitatud, tehtult tundeküllane; vagatsev
uncultivated [ˈʌnˈkʌltiveitid] *a.* kultiveerimata, viljelemata; arendamata, harimatu, metsik
uncultured [ˈʌnˈkʌltʃəd] *a.* kultuuritu, haridusetu; kultiveerimata
uncurl [ˈʌnˈkə:l] *v. t. & i.* (käharast) lahti keerutama *või* rullima; lahti keerduma *või* rulluma
uncut [ˈʌnˈkʌt] *a.* lõikamata, (*rohu või vilja kohta*) niitmata; (*raamatu kohta*) lahtilõikamata; (*teksti kohta*) kärpimata, lühendamata; (*kalliskivi kohta*) lõikamata, lihvimata
undamaged [ˈʌnˈdæmidʒd] *a.* vigastamata
undated [ˈʌnˈdeitid] *a.* dateerimata, daatumita
undaunted [ˈʌnˈdɔ:ntid] *a.* kohkumatu, kartmatu
undeceive [ˈʌndiˈsi:v] *v. t.* eksiarvamusest (*või* pettekujutlustest) vabastama, (*kellegi*) silmi avama
undecided [ˈʌndiˈsaidid] *a.* otsustamatu; kõhklev, kõhelev, kahevahel olev
undefended [ˈʌndiˈfendid] *a.* kaitsmata, kaitsmatu, kaitsetu
undefiled [ˈʌndiˈfaild] *a.* rüvetamata
undefined [ˈʌndiˈfaind] *a.* piiritlemata, määratlemata, defineerimata; ebamäärane
undemocratic [ˈʌndemɔˈkrætik] *a.* ebademokraatlik, mittedemokraatlik
undemonstrative [ˈʌndiˈmɔnstrətiv] *a.* mitteesiletükkiv, tagasihoidlik
undeniable [ˈʌndiˈnaiəbl] *a.* salgamatu, vastuvaidlematu, -vaieldamatu; *fam.* erakordselt hea, oivaline
undeniably [ˈʌndiˈnaiəbli] *adv.* salgamatult, vastuvaidlematult, -vaieldamatult
undenominational [ˈʌndinɔmiˈnei[(ə)n(ə)l] *a.* mitte-usutunnistuslik, -konfessionaalne
under [ˈʌndə] **1.** *prep.* (*millegi, kellegi*) all, alla; **2.** *adv.* all, alla; **3.** *a.* (*sup.* **undermost**) alumine, all-, alluv (*kirjutatakse järgneva sõnaga sageli kokku*) ◇ **~ the table** laua all(a); **~ foot** jalge all(a); **he is ~ twenty** ta on alla kahekümne; **he is ~ age** ta on alaealine; **he spoke ~ oath** ta rääkis vande all; **the boy spoke ~ his breath** poiss rääkis sosinal; **to bring ~** alistama, alla heitma; **to go ~** põhja minema, hukkuma; **to keep ~** vaos pidama; **the ~ (*or* lower) lip** alumine huul; **~ dog = underdog; ~ tenant = undertenant; ~ way,** *vt.* **way**
under- [ˈʌndə] *pref.* **1.** all-, alla-, -alune (*tuletab adverbe ja nendest tuletatud adjektiive või substantiive, näit.* **underfoot, underground, underhand**); **2.** all, alla (*tuletab verbe, näit.* **underlie, underline, undersell**); **3.** ala-, ebaküllaldaselt, puudulikult (*tuletab verbe ja nende tuletisi, näit.* **underestimate, understate, understatement**); **4.** all-, alam-, alus- (*tuletab substantiive, näit.* **underworld, undersecretary, underwear**)
underact [ˈʌndərˈækt] *v. t. teatr.* (*näiteosa*) ebaküündivalt (*või* mitte küllalt ilmekalt) mängima
underbid [ˈʌndəˈbid] *v. t.* (*pret. & p. p.* **~; -dd-**) (*kellestki*) alla pakkuma, vähem pakkuma
underbred [ˈʌndəˈbred] *a.* halvasti kasvatatud, kasvatamatu; (*loomade kohta*) mittepuhtavereline, mittepuhastverd, mittetõupuhas
underbrush [ˈʌndəbrʌ[] *s.* alusmets (= **underwood**)
undercarriage [ˈʌndəkæridʒ] *s. tehn.* šassii, rung; *mil.* lafett; *av.* (*lennuki*) telik
undercharge [ˈʌndəˈtʃɑ:dʒ] *v. t.* (*kelleltki, millegi eest*) liiga vähe (maksu) nõudma; (*püssi*) mittekülllaldaselt laadima

underclothes [ˈʌndəklouðz] *s. pl.* alusriided, -rõivad, -pesu
underclothing [ˈʌndəklouðiŋ] *s.* alusrõivastis, -riided, -rõivad, -pesu
undercover [ˈʌndəkʌvə] *a.* salajane, sala- ◇ ~ **agent** (*or* **man**) salaagent
undercroft [ˈʌndəkrɔ(:)ft] *s. arh.* maa-alune võlvistik, krüpt (= **crypt**)
undercurrent [ˈʌndəkʌr(ə)nt] *s.* allvool, põhjavool; pinnaalune vool(us); *piltl.* varjatud kalduvus *või* suunitlus
undercut 1. [ʌndəˈkʌt] *v. t.* (*pret. & p. p.* ~) alt lõikama, alt välja lõikama; alt uhtma, uuristama; (*hindu*) võistluseks alandama; (*golfimängus*) palli alt üles (kõrgele) löömа; **2.** [ˈʌndəkʌt] *s.* fileetükk (liha), parim osa puusalihast ◇ ~ **bank** *geogr.* uurdekallas
underdeveloped [ˈʌndədiˈveləpt] *a.* alaarenenud, mitte (veel) küllalt arenenud; *fot.* alailmutatud ◇ ~ **countries** *pol.* majanduslikus arengus mahajäänud maad
underdo [ˈʌndəˈdu:] *v. t.* (*pret.* **-did** [-ˈdid], *p. p.* **-done** [-ˈdʌn]) mitteküllaldaselt tegema; *er. kok.* mitte täiesti läbi küpsetama (*tarvit. peam. p. p., vt.* **underdone**)
underdog [ˈʌndədɔg] *s. sl.* võitluses allajäänud koer; *piltl.* allajäänud pool; allarõhutud isik
underdone [ˈʌndəˈdʌn] *a. kọk.* alaküpsetatud, väheküpsetatud, seest pooltooreks jäetud (*liha kohta*)
underdress [ˈʌndəˈdres] *v. t. & i.* mitteküllaldaselt (*või* kergelt) rõivastama *või* rõivastuma
underestimate 1. [ˈʌndərˈestimeit] *v. t.* alahindama; **2.** [ˈʌndərˈestimit] *s.* alahindamine
under-expose [ˈʌnd(ə)riksˈpouz] *v. t. fot.* alasäritama
under-exposure [ˈʌnd(ə)riksˈpouʒə] *s. fot.* alasäritus
underfeed [ˈʌndəˈfi:d] *v. t. & i.* (*pret. & p. p.* **-fed** [-ˈfed]) alatoitma, -toitlustama; alatoituma
underfoot [ʌndəˈfut] *adv.* jalge all, jalge alla (*ka piltl.*)
undergarment [ˈʌndəgɑ:mənt] *s.* alusriie, -rõivas
undergo [ˈʌndəˈgou] *v. t.* (*pret.* **-went** [-ˈwent], *p. p.* **-gone** [-ˈgɔn]) läbi tegema (*või* elama, kannatama), kogema ◇ **he -went an operation** talle tehti operatsioon, teda opereeriti
undergraduate [ʌndəˈgrædjuit] *s.* üliõpilane
undergraduette [ʌndəgrædjuˈet] *s. peam. humor.* naisüliõpilane
underground 1. [ʌndəˈgraund] *adv.* maa all(a); **2.** [ˈʌndəgraund] *a.* maa-alune, allmaa-; *piltl.* põrandaalune, salajane ◇ ~ **water** maasisene vesi; **the** ~ **(railway)** allmaaraudtee, metroo; **the U- Railroad** *Am. aj.* organiseeritud abi neegerorjadele (*enne 1863. a.; er. Kanadasse pääsemiseks, kus orjapidamine oli kaotatud*)
undergrowth [ˈʌndəgrouθ] *s.* alusmets, madalmets; aluskarv, udekarv
underhand 1. [ˈʌndəhænd] *a.* altkäe- (*ka ujumisviisi, palliviske jms. kohta*); salajane, ebaaus; **2.** [ʌndəˈhænd] *adv.* altkäe; salaja, ebaausalt; **3.** [ʌndəˈhænd] *s.* altkäe visatud pall
underhung [ˈʌndəˈhʌŋ] *a.* (*alumise lõualuu kohta*) etteulatuv; (*isiku kohta*) etteulatuva alumise lõualuuga
underlay 1. [ʌndəˈlei] *v. t.* (*pret. & p. p.* **-laid** [-ˈleid]) alla (*või* aluseks) panema, alt toetama (*millegagi* **with**); *vrd.* **underlie; 2.** [ˈʌndəlei] *s.* alus, allaasetatud kiht *või* plaat (*paberit, vilti jms.*)
underlet [ˈʌndəˈlet] *v. t.* (*pret. & p. p.* ~) edasi üürima *või* rentima
underlie [ˈʌndəˈlai] *v. t.* (*pret.* **-lay** [-ˈlei], *p. p.* **-lain** [-ˈlein]; **-lying**) (*millegi*) all lamama, (*millelegi*) aluspõhjaks olema (*ka piltl.*)
underline 1. [ʌndəˈlain] *v. t.* alla kriipsutama; *piltl.* rõhutama; **2.** [ˈʌndəlain] *s. trük.* allakriipsutus (*tekstis*); pildiallkiri; *teatr.* (kava lõpul antud) teade järgmise etenduse kohta; *pl.* jooneleht, transparent
underling [ˈʌndəliŋ] *s. haril. põlgl.* käsualune, käsilane, alluv (isik)
undermine [ʌndəˈmain] *v. t.* alt mineerima, (*millegi alla*) miinikäiku kaevama, alt õõnestama; *piltl.* õõnestama, salaja kahjustama, laostama
undermost [ˈʌndəmoust] *a.* alumisim, kõige alumine
underneath [ʌndəˈni:θ] **1.** *adv. & prep.* (*mil-*

legi, kellegi) all, alla; allpool, allapoole; **2.** *s.* alumine pool, aluskülg
undernourished [ˈʌndəˈnʌriʃt] *a.* alatoidetud, näljutatud (*ka piltl.*)
underpants [ˈʌndəpænts] *s. pl. Am.* (lühikesed) aluspüksid (= **drawers**)
underpass [ˈʌndəpɑ:s] *s. er. Am.* maa-alune ülekäigutee, ülekäigutunnel (= **subway**); *vrd.* **overpass**
underpay [ˈʌndəˈpei] *v. t.* (*pret. & p. p.* **-paid** [-ˈpeid]) ebaküllaldaselt tasuma, liiga madalat palka maksma
underpin [ʌndəˈpin] *v. t.* (**-nn-**) toestama, *er.* alusmüüri tugevdama (*ka piltl.*)
underplot [ˈʌndəplɔt] *s.* (*näidendi või romaani*) kõrvaltegevus, -süžee, kõrvaline tegevustik
underprivileged [ˈʌndəˈprivilidʒd] *a.* vähemprivilegeeritud, ühiskondliku ebavõrdsuse all kannatav, (rassilise diskriminatsiooni *või* vaesuse tõttu) kodanikuõigustest ilma jäetud
underproduction [ˈʌndəprəˈdʌkʃ(ə)n] *s.* alaproduktsioon, väegtoodang
underprop [ʌndəˈprɔp] *v. t.* (*millelegi*) tuge alla panema, toega kindlustama; *piltl.* toetama
underrate [ʌndəˈreit] *v. t.* alahindama
underscore [ʌndəˈskɔ:] *v. t.* alla kriipsutama (= **underline**)
under-secretary [ˈʌndəˈsekrətəri] *s.* allsekretär, sekretäriabi; (Inglise) ministriabi
undersell [ˈʌndəˈsel] *v. t.* (*pret. & p. p.* **-sold** [-ˈsould]) (*kellestki*) odavamalt müüma
underset 1. [ʌndəˈset] *v. t.* toestama; **2.** [ˈʌndəset] *s. mer.* (*tuule või pinnavooluga võrreldes*) vastassuunaline põhjavool (= **undercurrent**)
undershirt [ˈʌndəʃə:t] *s.* alussärk
undershot [ˈʌndəʃɔt] *a.* altvoolu-, ratta alt voolava veega käivitatav (*vesiratta kohta; vrd.* **overshot**); *ka* = **underhung**
undersign [ʌndəˈsain] *v. t. haruld.* alla kirjutama (= **sign**); *vrd. järgm.*
undersigned [ʌndəˈsaind] *a. & s.* allakirjutanu ◇ **I, (we,) the** ~ ... mina, (meie,) allakirjutanu(d) ...
undersized [ˈʌndəˈsaizd] *a.* alamõõduline; lühi- *või* madalakasvuline; kängunud
underslung [ʌndəˈslʌŋ] *a. tehn.* rippuv, ripp-; *ka* = **underhung**
undersoil [ˈʌndəsɔil] *s.* aluspinnas, alusmuld
undersold [ˈʌndəˈsould] *vt.* **undersell**
understand [ʌndəˈstænd] *v. t. & i.* (*pret.* **-stood** [-ˈstud]; *p. p.* **-stood,** *arh.* **-standed**) mõistma, aru saama, taipama; teada saama, kuulma; teatavana (*või* teatavaks) võtma; (*vahelejäetud sõna jms.*) juurde mõtlema, mõttes täiendama ◇ **he does not** ~ **the question (what you say)** ta ei saa küsimusest (sellest, mis te ütlete) aru; **do you** ~ **me (French)?** kas mõistate mind (prantsuse keelt)?; **what do you** ~ **by this?** mida te selle all mõtlete?; **am I to** ~ **that you refuse?** kas pean nii aru saama, et te keeldute?; **I** ~ **him to be satisfied** minu arusaamise järgi on ta rahuldatud; **to give smb. to** ~ kellelegi mõista andma; **to make oneself -stood** ennast arusaadavaks tegema; **that is -stood** see on endastmõistetav
understandable [ʌndəˈstændəbl] *a.* **(-bly)** arusaadav
understanding [ʌndəˈstændiŋ] **1.** *a.* arusaav, arukas, taibukas; **2.** *s.* arusaamine, mõistus, taip; kokkulepe, sobing, sobimus; *er.* omavaheline kokkulepe abiellumiseks (*ilma avaliku kihlumiseta*); *pl. sl.* jalad *või* jalatsid ◇ **men of (without)** ~ arusaajad (mittearusaajad) inimesed; **to come to (***or* **reach) an** ~ kokkuleppele jõudma (*kellegagi* **with**); **on the** ~ **that...** tingimusel, et...
understate [ʌndəˈsteit] *v. t.* (*arvulisi andmeid*) liiga madalalt esitama; (*tõsiasju*) pehmendama *või* ebaküllaldaselt rõhutama
understatement [ˈʌndəˈsteitmənt] *s.* (*arvulisте andmete*) liiga madalalt esitamine; (*tõsiasja*) pehmendatult esitamine, ebaküllaldane rõhutamine; *kirj.* (*stiilivõtteline*) vähendamine, vähendus, vähenduslik väljend, meioos
understood [ʌndəˈstud] *vt.* **understand**
understrapper [ˈʌndəstræpə] *s.* käsilane, käsualune (= **underling**)
understudy [ˈʌndəstʌdi] **1.** *s. teatr.* dublant, peaosalise asendaja; **2.** *v. t. teatr.* dubleerima, peaosalist asendama; (*näiteosa*) asendusjuhuks ära õppima

undertake [ʌndə'teik] *v. t. & i.* (*pret.* **-took** [-'tuk], *p. p.* **-taken** [-'teik(ə)n]; **-kable**) ette võtma, enda peale võtma; kohustuma (*midagi tegema* **to do**); *arh.* (*kellegagi*) võitlusse astuma; *arh.* tagama, käemeheks olema (*kellelegi* **for**); *fam.* (*ka* ['ʌndəteik]) matusetalitusi korraldama

undertaker 1. [ʌndə'teikə] *s.* ettevõtja; **2.** ['ʌndəteikə] *s.* matmisettevõtja, matusetalituste korraldaja, surnumatja

undertaking 1. [ʌndə'teikiŋ] *s.* ettevõte, üritus; kohustumine, kohustus; **2.** ['ʌndəteikiŋ] *s.* matusetalituste korraldamine, surnumatja-amet

under-tenant ['ʌndə'tenənt] *s.* allrentnik

under-the-counter ['ʌndəðə'kauntə] *a. fam.* letialune, leti alt müüdav (*ka piltl.*)

underthrust ['ʌndəθrʌst] *s. geol.* allanihe

undertone ['ʌndətoun] *s.* summutatud (*või* tasane) hääl, poolsosin; vaevukuulduv kaasheli (*ka piltl.*); nõrgendatud värvitoon ◇ **to speak in an** ~ summutatud häälega (*või* poolsosinal) rääkima

undertook [ʌndə'tuk] *vt.* **undertake**

undertow ['ʌndətou] *s.* vastuvool, pinnavoolule vastupidine põhjavool; (lainemurru) tagasivool

undervalue ['ʌndə'vælju:] *v. t.* alahindama, (rahaliselt) liiga madalalt hindama

undervest ['ʌndəvest] *s.* alussärk (= **undershirt**)

underwaist ['ʌndəweist] *s.* aluspihik

underwater ['ʌndəwɔ:tə] *a.* veealune, allvee-; *mer.* veeliinist allpool asetsev ◇ ~ **archaeology** allveearheoloogia; ~ **spring** põhjaallikas

underwear ['ʌndəwɛə] *s.* alus- e. ihupesu

underweight ['ʌndəweit] *s.* alakaal, vaegkaal; puudukaal, mitteküllaldane kaal; *atrib.* alakaaluline

underwent [ʌndə'went] *vt.* **undergo**

underwood ['ʌndəwud] *s.* alusmets; kännuvõsa

underworld ['ʌndəwə:ld] *s.* all(maa)ilm, manala; all(maa)ilm, ühiskondlik põhjakiht, roimarite maailm; *poeet.* antipoodide maailm

underwrite [ʌndə'rait, 'ʌndə-] *v. t. & i.* (*pret.* **-wrote** [-'rout], *p. p.* **-written** [-'ritn]) alla kirjutama, allkirjaga tagama; garanteerima, assekureerima; kindlustuspoliisile alla kirjutama; *er.* laevakindlustusäri alal tegutsema; (*allkirja andes*) ette tellima (*er. riigilaenupabereid, aktsiaid jms.*)

underwriter ['ʌndəraitə] *s. maj.* (laeva)kindlustusäri esindaja; laevakindlustusäri; (*aktsiaseltsi*) garant, assekurant

underwritten [ʌndə'ritn] *vt.* **underwrite**

underwrote [ʌndə'rout] *vt.* **underwrite**

undescribable ['ʌndis'kraibəbl] *a.* kirjeldamatu

undeserved ['ʌndi'zə:vd] *a.* pälvimatu, (ära)teenimatu

undeservedly ['ʌndi'zə:vidli] *adv.* pälvimatult, (ära)teenimatult

undesigned ['ʌndi'zaind] *a.* (ette)kavatsematu

undesignedly ['ʌndi'zainidli] *adv.* (ette)kavatsematult

undesirable ['ʌndi'zaiərəbl] **1.** *a.* **(-bly)** mittesoovitav, ebasoovitav, soovimatu; **2.** *s.* ebasoovitav (*või* soovimatu) isik

undetermined ['ʌndi'tə:mind] *a.* otsustamata

undeterred ['ʌndi'tə:d] *a.* kohutamata, ärahirmutamata (*millestki* **by**)

undeveloped ['ʌndi'veləpt] *a.* arenemata, arendamata; arenematu, vähearenenud *või* -arendatud

undeviating ['ʌn'di:vieitiŋ] *a.* kõrvalekaldumatu

undid ['ʌn'did] *vt.* **undo**

undies ['ʌndiz] *s. pl. fam.* (*er. tütarlaste või naiste*) alusriided, -rõivad, -pesu (= **underclothes**)

undigested ['ʌnd(a)i'dʒestid] *a.* seedimata, mitteseeditud

undignified ['ʌn'dignifaid] *a.* ebaväärikas

undiluted ['ʌnd(a)il(j)u:tid] *a.* vesistamata, lahjendamata (*ka piltl.*)

undiminished ['ʌndi'miniʃt] *a.* vähenemata, kahanemata; vähendamata, kahandamata

undine [ʌn'di:n, 'ʌndi:n] *s.* undiin (*naisekujuline vetevaim Paracelsuse loodusfilosoofias*)

undisciplined ['ʌn'disiplind] *a.* distsiplineerimatu, distsipliinitu

undisclosed ['ʌndis'klouzd] *a.* avalikuks tegemata, teatavaks tegemata, salajaspeetud

undisguised ['ʌndis'gaizd] *a.* varjamata, varjamatu

undisguisedly ['ʌndis'gaizidli] *adv.* varjamatult

undismayed ['ʌndis'meid] *a.* kohkumatu

undisposed ['ʌndis'pouzd] *a.* paigutamata, määramata, kasutamata (**of**)

undisputed ['ʌndis'pju:tid] *a.* vastuvaidlemata, mittevaieldud, vaidluse all mitte olnud; vastuvaidlematu, vaieldamatu

undistinguishable ['ʌndis'tiŋgwiʃəbl] = **indistinguishable**

undistinguished ['ʌndis'tiŋgwiʃt] *a.* silmapaistmatu, tavaline; eristamatu, mitteerinev (*millestki* **from**)

undisturbed ['ʌndis'tə:bd] *a.* segamata, segamatu, rahulik

undisturbedly ['ʌndis'tə:bidli] *adv.* segamatult, segamata

undivided ['ʌndi'vaidid] *a.* jagamata, jagamatu, terviklik

undo ['ʌn'du:] *v. t.* (*pret.* **-did** [-'did], *p. p.* **-done** [-'dʌn]) olematuks tegema, tühistama, hävitama; kaostama; (*pakki jms.*) avama, lahti tegema; (*paela*) lahti siduma; *haruld.* hukutama, hävitama, turmama; *vrd.* **undone** ◇ **you cannot** ~ **the past** te ei saa minevikku olematuks teha; **he is -done** tema laul on lauldud, temaga on lood läbi; **to come -done** lahti hargnema

undoing ['ʌn'du(:)iŋ] *s.* tühistus, hävitus, kadu; häving, hukatus, turm

undone ['ʌn'dʌn] **1.** *p. p., vt.* **undo**; **2.** *a.* tegemata, tegemata jäetud ◇ **to leave (remain)** ~ tegemata jätma (jääma)

undoubted [ʌn'dautid] *a.* mittekaheldud; kahtlematu, kaheldamatu

undoubtedly [ʌn'dautidli] *adv.* kahtlemata, kahtlematult, kaheldamatult

undreamed [ʌn'dri:md], **undreamt** [ʌn'dremt] *a.* unes nähtamatu (*tarvit. peam. ühendis* ~**-of** [-ɔv] uneski nähtamatu, kujuteldamatu, millest ei oleks võidud unistadagi)

undress 1. ['ʌn'dres] *v. t. & i.* lahti rõivastama *või* rõivastuma, riidest lahti võtma; *vrd.* **undressed**; **2.** ['ʌndres, ʌn'dres] *s.* tavaline rõivastus, kodused riided (*vastandina pidu- või vormirõivastusele*)

undressed ['ʌn'drest] *a.* rõivastamata; (*juustе kohta*) soenguta; (*naha, tekstiilkaupade jms. kohta*) lõplikult valmistamata, töötlemata; (*toidu kohta*) laualetoomiseks valmisseadmata; (*haava kohta*) sidumata (*vt.* **dress**)

undue ['ʌn'dju:] *a.* ebakohane, -sünnis; lubamatu; liigne, liialdatud ◇ ~ **influence** *jur.* lubamatu mõjustus, *er.* surveavaldus, hirmutamine

undulate ['ʌndjuleit] *v. i. & t.* lainetama, lainlema, voogama; laineliselt liikuma, unduleerima; lainetama panema

undulation [ʌndju'leiʃ(ə)n] *s.* lainetus, lainlemine, voogamine; laineline liikumine, undulatsioon; laineline kuju

undulatory ['ʌndjuleitəri] *a.* laineline, lainlev, undulatoorne; lainetamis-, lainetus- ◇ ~ **theory** *füüs.* valguse laineteooria

unduly ['ʌn'dju:li] *adv.* ebakohaselt, -sündsalt; liigselt, liialdatult

undutiful ['ʌn'dju:tif(u)l] *a.* **(-lly)** kohusetundetu; sõnakuulmatu

undying [ʌn'daiiŋ] *a.* surematu; kadumatu, kustumatu

unearned ['ʌn'ə:nd] *a.* pälvimatu, (ära)teenimatu ◇ ~ **income** *maj.* mittetootmisalane tulu, tulu kapitalimahutustest

unearth ['ʌn'ə:θ] *v. t.* välja kaevama, päevavalgele tooma

unearthly [ʌn'ə:θli] *a.* **(-iness)** ebamaine, üleloomulik, õudne; *fam.* pööraselt vara(ja)ne (*aja kohta*) ◇ **at an** ~ **hour** õudselt vara(ja)sel hommikutunnil

uneasily [ʌn'i:zili] *adv.* ebamugavalt, rahutult, murelikult; kohmetult

uneasiness [ʌn'i:zinis] *s.* ebamugavus, rahutus, murelikkus; kohmetus

uneasy ['ʌn'i:zi] *a.* **(-ier, -iest)** ebamugav, rahutu, murelik; kohmetu

uneatable ['ʌn'i:təbl] *a.* mittesöödav, söögikõlbmatu

uneaten ['ʌn'i:tn] *a.* söömata

unedifying ['ʌn'edifaiiŋ] *a.* mitteõpetlik, -meeltülendav

uneducated ['ʌn'edjukeitid] *a.* kasvatamatu, harimatu

unembarrassed ['ʌnim'bærəst] *a.* kohmetuseta, sundimatu; koormamata

unemotional ['ʌni'mouʃ(ə)n(ə)l] *a.* **(-lly)**

meeleliigutuseta, liigutamatu, ükskõikne, külm

unemployed [ˈʌnimˈplɔid] *a.* töötu; tegevuseta; (*kapitali kohta*) mahutamata, investeerimata ◇ **the** ~ töötud, töötatöölised

unemployment [ˈʌnimˈplɔimənt] *s.* töötus, töötaolek, tööpuudus

unencumbered [ˈʌninˈkʌmbəd] *a.* koormamata

unending [ʌnˈendiŋ] *a.* lõppematu, lõpmatu

un-English [ˈʌnˈiŋgliʃ] *a.* ebainglispärane, -inglaslik; *haruld.* mitteinglise

unenlightened [ˈʌninˈlaitnd] *a.* valgustamata, sõge; informeerimata (*millestki* **on**)

unenterprising [ˈʌnˈentəpraiziŋ] *a.* mitteettevõtlik

unenviable [ʌnˈenviəbl] *a.* kadestamatu, mittekadestatav

unequal [ʌnˈi:kwəl] *a.* (**-lly**) ebavõrdne; mitteküllaldane, mittekohaldane (*millekski* **to**); mittevastav (*millelegi* **to**); ebakorrapärane, korrapäratu

unequalled [ʌnˈi:kwəld] *a.* võrratu

unequivocal [ˈʌniˈkwivək(ə)l] *a.* (**-lly**) kahemõttelisuseta, ühemõtteline, selge, selgesõnaline

unerring [ʌnˈə:riŋ] *a.* eksimatu; sihist kõrvalekaldumatu

UNESCO [ju(:)ˈneskou] *lüh.* = **United Nations Educational, Scientific, and Cultural Organization**

unessential [ˈʌniˈsenʃ(ə)l] *a.* (**-lly**) ebaoluline

uneven [ʌnˈi:vn] *a.* ebatasane, konarlik; ebaühtlane; *haruld.* ebavõrdne; (*arvu kohta*) paaritu

uneventful [ˈʌniˈventf(u)l] *a.* (**-lly**) sündmusteta, sündmusvaene

unexampled [ʌnigˈzɑ:mpld] *a.* enneolematu, ennenägematu, -kuulmatu

unexceptionable [ˈʌnikˈsepʃ(ə)nəbl] *a.* (**-bly**) laitmatu, laidetamatu, veatu; vastuväidetamatu

unexceptional [ˈʌnikˈsepʃ(ə)n(ə)l] *a.* (**-lly**) mitteerandlik, tavaline; *haruld.* erandit mitte lubav; *ka* = **unexceptionable**

unexpected [ˈʌnikˈspektid] *a.* ootamatu

unexperienced [ˈʌnikˈspiəriənst] *a.* läbielamata, mittekogetud; *haruld.* kogemusteta (= **inexperienced**)

unexplained [ˈʌnikˈspleind] *a.* seletamata

unexplored [ˈʌnikˈplɔ:d] *a.* (läbi)uurimata

unexpressed [ˈʌnikˈsprest] *a.* väljendamata, mitte (veel) väljendatud

unexpressible [ˈʌnikˈspresibl] = **inexpressible**

unexpressive [ˈʌnikˈspresiv] = **inexpressive**

unfading [ʌnˈfeidiŋ] *a.* närtsimatu, närbumatu; (*värvi kohta*) luitumatu

unfailing [ʌnˈfeiliŋ] *a.* ammutamatu, lakkamatu; usaldatav, mitte iial pettumust valmistav; eksimatu

unfair [ʌnˈfɛə] *a.* ebaõiglane, ülekohtune; ebaaus ◇ ~ **competition** *maj.* kõlvatu võistlus; ~ **wind** *mer.* ebasoodus tuul, vastutuul

unfaithful [ʌnˈfeiθf(u)l] *a.* (**-lly**) truudusetu, ebatruu

unfaltering [ʌnˈfɔ:lt(ə)riŋ] *a.* vankumatu, kõikumatu

unfamiliar [ˈʌnfəˈmiljə] *a.* tundmatu, mitteteadmatu; mittetuttav, harjumatu (*millegagi* **with**)

unfamiliarity [ˈʌnfəmiliˈæriti] *s.* tundmatus, mittetuntus; mittetuttavus, harjumatus (*millegagi* **with**)

unfashionable [ˈʌnˈfæʃ(ə)nəbl] *a.* mitte- e. ebamoodne

unfasten [ʌnˈfɑ:sn] *v. t. & i.* (*sidemest*) lahti päästma, lahti siduma *või* tegema; lahti tulema

unfastened [ʌnˈfɑ:snd] *a.* kinnipanemata, -sidumata; kinnitamata

unfathered [ʌnˈfɑ:ðəd] *a. poeet.* isatu; *piltl.* algataja (*või* looja) poolt omaks tunnistamata, tundmatu päritoluga (*näit.* ~ **theory**)

unfathomable [ʌnˈfæðəməbl] *a.* (**-bly**) mõõtmatu, mõõdetamatu, põhjatu, äraarvamatu

unfathomed [ʌnˈfæðəmd] *a.* mõõtmata, mõõtmatu (*ka piltl.*)

unfavourable, *Am.* **-vor-** [ʌnˈfeiv(ə)rəbl] *a.* (**-bly**) ebasoodus

unfeasible [ʌnˈfi:zibl] *a.* teostamatu, mitteteostatav; läbiviidamatu

unfed [ʌnˈfed] *a.* toitmata

unfee'd [ʌnˈfi:d] *a.* tasumata, tasuta (*või* honorarita) jäetud (*vt.* **fee**)

unfeeling [ʌnˈfi:liŋ] *a.* tundetu, südametu, kalk

unfeigned [ʌnˈfeind] *a.* teesklematu, võltsimatu, siiras

unfeignedly [ʌnˈfeinidli] *adv.* teesklemata, võltsimatult, siiralt

unfetter [ʌnˈfetə] *v. t.* ahelaist vabastama

unfettered [ʌnˈfetəd] *a.* aheldamata, kütkestamata, tõkestamata

unfilial [ʌnˈfiliəl] *a.* eba- e. mittelapselik, -pojalik, -tütrelik

unfinished [ʌnˈfiniʃt] *a.* lõpetamata; viimistlemata

unfit 1. [ʌnˈfit] *a.* ebakõlblik, kõlbmatu, sobimatu (*millekski* **for**; *midagi tegema* **to do**); **2.** [ʌnˈfit] *v. t.* (**-tt-**) kõlbmatuks (*või* sobimatuks) tegema (*millekski* **for**)

unfitted [ʌnˈfitid] *a.* ebakõlblik (= **unfit**); varustamata, (vajalikuga) mittevarustatud

unfitting [ʌnˈfitiŋ] *a.* sobimatu, ebasobiv

unfix [ʌnˈfiks] *v. t. & i.* lahti tegema *või* päästma; *er. mil.* (otsast) ära võtma (*tääki*); lahti minema, (*otsast, küljest*) ära tulema

unfixed [ʌnˈfikst] *a.* kinnitamata, kinnistamata, lahtine; ebakindel

unflagging [ʌnˈflægiŋ] *a.* lõtvumatu, lõdvenematu, roiđumatu, raugematu

unflattering [ʌnˈflætəriŋ] *a.* ebameelitav, ebameeldivalt otsekohene

unfledged [ʌnˈfledʒd] *a.* sulgedeta, sulitu, lennuvõimetu; *piltl.* (noor ning) kogemusteta

unflinching [ʌnˈflintʃiŋ] *a.* võpatamatu, kohkumatu, mitte millegi ees tagasipõrkav

unfold [ʌnˈfould] *v. t. & i.* lahti voltima, laiali laotama, avama; laiali laotuma, avanema; (*punga kohta*) puhkema; [ʌnˈfould] (*mõtteid, plaane*) ilmutama, avaldama

unforced [ʌnˈfɔ:st] *a.* sundimatu

unforeseen [ˈʌnfɔ:ˈsi:n] *a.* ettenägemata, -nägematu

unforgettable [ˈʌnfəˈgetəbl] *a.* (**-bly**) unustamatu, mitteunustatav; ununematu, unumatu

unforgivable [ˈʌnfəˈgivəbl] *a.* (**-bly**) andestamatu, mitteandestatav

unforgiving [ˈʌnfəˈgiviŋ] *a.* mitteandestav, lepitamatu

unforgotten [ˈʌnfəˈgɔtn] *a.* unustamata, mitteunustatud

unfortified [ʌnˈfɔ:tifaid] *a.* kindlustamata

unfortunate [ʌnˈfɔ:tʃ(ə)nit] **1.** *a.* õnnetu; **2.** *s.* õnnetu (isik)

unfortunately [ʌnˈfɔ:tʃ(ə)nitli] *adv.* õnnetuseks, kahjuks, paraku

unfounded [ʌnˈfaundid] *a.* põhjendamatu, alusetu; *haruld.* rajamata

unfreeze [ʌnˈfri:z] *v. t.* (*pret.* **-froze** [-ˈfrouz], *p. p.* **-frozen** [-ˈfrouz(ə)n]) lahti sulatama; *peam. piltl.* (**hindu, töötasu** *jms.*) riikliku sundnormi alt vabastama

unfrequent [ʌnˈfri:kwənt] *haruld.* = **infrequent**

unfrequented [ˈʌnfriˈkwentid] *a.* mittekäidud, külastamata

unfriended [ˈʌnˈfrendid] *a.* sõpradeta

unfriendly [ˈʌnˈfrendli] *a.* ebasõbralik

unfrock [ʌnˈfrɔk] *v. t.* (preestri- *või* munga)kuuest paljaks riisuma, *er.* vaimulikust seisusest välja heitma

unfruitful [ʌnˈfru:tf(u)l] *a.* (**-lly**) viljatu, ebaviljakas

unfulfilled [ˈʌnfulˈfild] *a.* täitumata, täideminemata, teostumata

unfurl [ʌnˈfə:l] *v. t. & i.* (*lippu, purje jms.*) lahti rullima *või* laotama, (*vihmavarju*) avama; lahti rulluma *või* laotuma, avanema

unfurnished [ʌnˈfə:niʃt] *a.* möbleerimata; varustamata (*millegagi* **with**)

ungainly [ʌnˈgeinli] *a.* (**-iest; -iness**) kohmakas, saamatu

ungallant [ʌnˈgælənt] *a.* ebagalantne, -viisakas (*er. daamide vastu*)

ungarbled [ʌnˈgɑ:bld] *a.* moonutamata, võltsimata, tõepärane (*er. teate kohta*)

ungear [ʌnˈgiə] *v. t.* lahti rakendama; *er. tehn.* ajamist (*või* käigust) välja lülitama *või* välja paiskama

ungenerous [ʌnˈdʒenərəs] *a.* ebasuuremeelne; ebahelde, kitsi

ungentle [ʌnˈdʒentl] *a.* (**-ly**) õrnuseta, lahkuseta, karm; viisakusetu, kasvatamatu

ungentlemanly [ʌnˈdʒentlmənli] *a.* ebaaumehelik; mittedžentelmenlik, halvasti kasvatatud

unget-at-able [ˈʌngetˈætəbl] *a. fam.* ligipääsmatu (= **inaccessible**)

ungird [ʌnˈgə:d] *v. t.* (*pret. & p. p.* **-girt** [-ˈgə:t], ~**ed**) lahti vöötama, vööd vallaldama *või* ära võtma

unglazed ['ʌn'gleizd] *a.* glasuurimata; (*akna jms. kohta*) klaasimata
ungloved ['ʌn'glʌvd] *a.* kinnastamata, kinnasteta, kindatu
ungodly [ʌn'gɔdli] *a.* (**-iness**) jumalakartmatu, jumalavallatu; *fam.* kole, pöörane
ungovernable [ʌn'gʌvənəbl] *a.* (**-bly**) valitsematu, juhtimatu, juhitamatu, taltsutamatu, ohjeldamatu
ungraceful ['ʌn'greisf(u)l] *a.* (**-lly**) ebagraatsiline, meeldivuseta, veetluseta
ungracious ['ʌn'greiʃəs] *a.* ebaarmuline, -armulik, -lahke, lahkusetu
ungrammatical ['ʌngrə'mætik(ə)l] *a.* (**-lly**) ebagrammatiline, grammatikavastane
ungrateful [ʌn'greitf(u)l] *a.* (**-lly**) tänamatu; vastuvõtmatu, -võetamatu, ebameelepärane (*kellelegi* **to**)
ungrounded ['ʌn'graundid] *a.* põhjendamatu
ungrudging ['ʌn'grʌdʒiŋ] *a.* tõrkumatu, meelsasti tehtav, heatahtlik
unguarded ['ʌn'gɑ:did] *a.* valvamata, kaitsetu, kaitsmata; ettevaatamatu
unguent ['ʌŋgwənt] *s.* võie, salv
unguided ['ʌn'gaidid] *a.* mittejuhitav; juhtimata, juhatamata ◇ ~ **missile** mittejuhitav rakett
ungulate ['ʌŋgjuleit] *zool.* **1.** *a.* kabjaline; **2.** *s.* kabiloom, ungulaat
unhackneyed ['ʌn'hæknid] *a.* kulutamata, (liig)tarvitamisest labastamata
unhallowed [ʌn'hæloud] *a.* õnnistamata, pühitsemata; patune, nurjatu
unhand [ʌn'hænd] *v. t. arh.* käest lahti laskma, (*milleltki*) käsi küljest võtma
unhandsome [ʌn'hænsəm] *a.* inetu, näoţu (*er. piltl.*)
unhandy [ʌn'hændi] *a.* mittekäepärane, ebamugav; (*isiku kohta*) kohmakas
unhappily [ʌn'hæpili] *adv.* õnnetult; kahjuks, paraku
unhappiness [ʌn'hæpinis] *s.* õnnetus, õnnetu-olek; viletsus
unhappy [ʌn'hæpi] *a.* (**-ier, -iest**) õnnetu; vilets; ebaõnnestunud, sobimatu; taktitu
unharmed [ʌn'hɑ:md] *a.* vigastamata
unharness ['ʌn'hɑ:nis] *v. t.* lahti rakendama
unhealthy [ʌn'helθi] *a.* (**-ier, -iest; -ily, -iness**) ebaterve, haiglane; ebatervislik, tervisele kahjulik (*ka piltl.*); *sõd. sl.* elukardetav, ohtlik (*er. tulistatava maa-ala kohta*)
unheard ['ʌn'hə:d] *a.* kuulmatu; ennekuulmatu; kuuldamatu; (*kohtus jms.*) ärakuulamata, arutamata
unheard-of [ʌn'hə:dɔv] *a.* ennekuulmatu, -olematu
unheeded [ʌn'hi:did] *a.* tähelepanemata, märkamata, mittemärgatud
unheeding [ʌn'hi:diŋ] *a.* tähelepanematu, märkamatu, hooletu
unhesitating [ʌn'heziteitiŋ] *a.* kõhklematu, kõhelematu
unhinge [ʌn'hindʒ] *v. t.* (*ust*) hingedelt maha tõstma; *piltl.* tasakaalust välja lööma, segaseks (*või* hulluks) ajama
unhistorical ['ʌn(h)is'tɔrik(ə)l] *a.* (**-lly**) ebaajalooline
unhitch [ʌn'hitʃ] *v. t.* silmusest (*või* sõlmest) vabastama, lahti päästma (*ka piltl.*)
unholy [ʌn'houli] *a.* ebapüha; riivatu, jumalakartmatu, patune; *fam.* kole
unhook ['ʌn'huk] *v. t.* lahti haakima, konksust (*või* haagist) vabastama, (*rõiva*) haake lahti tegema
unhoped [ʌn'houpt] *a.* lootmatu, mitteloodetud ◇ ~**-for** [-fɔ:] lootmatu, mitteloodetud, ootamatu, etteaimamatu
unhorse ['ʌn'hɔ:s] *v. t.* (*ratsanikku*) hobuse seljast maha paiskama, sadulast viskama; (*sõiduki eest*) hobuseid lahti rakendama
unhouse ['ʌn'hauz] *v. t.* peavarjuta jätma, majast välja ajama
unhuman ['ʌn'hju:mən] *a.* mitteinimlik; *vrd.* **inhuman**
unhung [ʌn'hʌŋ] *a.* (üles) riputamata; poomata, mitte (veel) ülespoodud ◇ **the greatest scoundrel** ~ (*or* **unhanged**) suurim võllaroog
unhurt ['ʌn'hɔ:t] *a.* vigastamata
unhygienic ['ʌnhai'dʒi:nik] *a.* ebasanitaarne, -hügieeniline
uni- ['ju:ni] *pref.* üks-, ühe-, (*võõrsõnades*) uni-
Uniat(e) ['ju:niæt] *s. aj.* uniaat
unicameral [ju:ni'kæm(ə)rəl] *a.* ühekojaline, ühekoja- (*er. parlamendi kohta*)
UNICEF ['ju:nisef] *s. pol. lüh.* = (*varemalt täisnimega*) **United Nations International Children's Emergency Fund**, (*nüüd tavali-*

selt lühendnimega) **United Nations Children's Fund**
unicellular ['ju:ni'seljulə] *a. biol.* ainurakne, üherakuline ◇ ~ **organism** üherakuline organism
unicorn ['ju:nikɔ:n] *s.* ükssarvik (*muinasjutuline elukas üheainsa pika sirge sarvega laubal, üks Briti riigivapi kahest vapiloomast, koos lõviga*); *zool.* sarvvaal, narval (= **sea-~, ~-fish, narwhal**)
unidentified ['ʌnai'dentifaid] *a.* identifitseerimata, kindlakstegemata (päritoluga), tundmatu (*näit. isiku, eseme, lennuki jms. kohta*) ◇ ~ **flying object** *vt.* **u.f.o.**
unidiomatic ['ʌnidiə'mætik] *a.* (**-ically**) ebaidiomaatiline, keele omapära vastane
unification [ju:nifi'keiʃ(ə)n] *s.* ühendamine, ühtlustamine, ühitus, unifitseerimine, unifikatsioon; ühendus, ühend
uniform ['ju:nifɔ:m] **1.** *a.* samakujuline, ühetaoline, ühtlane, muutumatu, uniformne; **2.** *s.* univorm, vormiriietus, munder
uniformed ['ju:nifɔ:md] *a.* univormiga (*või* mundriga) varustatud, univormi (*või* mundrisse) rõivastatud
uniformity [ju:ni'fɔ:miti] *s.* samakujulisus, ühetaolisus, ühtlus, uniformsus
unify ['ju:nifai] *v. t.* (**-iable**) ühendama; ühtlustama, ühitama, unifitseerima
unilateral [ju:ni'læt(ə)r(ə)l] *a.* (**-lly**) ühepoolne, -külgne (*ka bot.*); (*lepingu kohta*) ühepoolselt siduv
unimaginable [ʌni'mædʒinəbl] *a.* (**-bly**) kujutlematu, kujuteldamatu, ettekujutamatu
unimaginative ['ʌni'mædʒinətiv] *a.* kujutlusvõimetu
unimpaired ['ʌnim'pɛəd] *a.* kahjustamata, vigastamata, rikkumata; vähendamata, kahandamata
unimpassioned ['ʌnim'pæʃ(ə)nd] *a.* kiretu, tundehootu, rahulik
unimpeachable [ʌnim'pi:tʃəbl] *a.* (**-bly**) kahtlustamatu; laitmatu, laidetamatu
unimpeded ['ʌnim'pi:did] *a.* tõkestamatu, takistamatu
unimportant ['ʌnim'pɔ:t(ə)nt] *a.* tähtsusetu, ebatähtis
unimprovable ['ʌnim'pru:vəbl] *a.* (**-bly**) mitteparandatav, parandamatu, paremakstegematu, -tehtamatu
unimproved ['ʌnim'pru:vd] *a.* parandamata (*er. maa kohta*), kultiveerimata; (*tervise kohta*) paranemata
uninfluenced ['ʌn'influənst] *a.* mõju(s)tamata (*millestki* **by**)
uninformed ['ʌnin'fɔ:md] *a.* informeerimata, teadet saamata (*millestki* **of**); mitteteadev, teadmatuses olev, sõge
uninhabitable ['ʌnin'hæbitəbl] *a.* elamiskõlbmatu, elutamatu, asustamatu
uninhabited ['ʌnin'hæbitid] *a.* elutamata, elaniketa, elanikest tühi, asustamata
uninitiated ['ʌni'niʃieitid] *a.* asjasse pühendamata
uninjured ['ʌn'indʒəd] *a.* vigastamata, kahjustamata
uninspired ['ʌnin'spaiəd] *a.* inspireerimata, inspiratsioonitu; (*kõne kohta*) üksluine, igav
uninstructed ['ʌnin'strʌktid] *a.* instrueerimata, õpetamata, õpetuseta (*milleski* **in**); juhtnööritleta
uninsured ['ʌnin'ʃuəd] *a.* (*tule või mõne muu õnnetuse vastu*) kindlustamata
unintelligent ['ʌnin'telidʒ(ə)nt] *a.* ebaintelligentne, piiratud mõistusega
unintelligible ['ʌnin'telidʒibl] *a.* (**-bly**) arusaamatu, mõistetamatu
unintentional ['ʌnin'tenʃ(ə)n(ə)l] *a.* (**-lly**) (ette)kavatsematu, tahtmatu, mittetahtlik
uninteresting ['ʌn'int(ə)ristiŋ] *a.* ebahuvitav, huvituseta
uninterrupted ['ʌnintə'rʌptid] *a.* katkestamata, katkestamatu
uninvited ['ʌnin'vaitid] *a.* kutsumata, palumata
uninviting ['ʌnin'vaitiŋ] *a.* mitteahvatlev, mitteisuäratav, veetluseta, ebameeldiv, eemaletõukav
union ['ju:njən] *s.* ühing, liit, unioon; abielu; ametiühing (= **trade ~**); kihelkondade liit ühise vaestehoolekande korraldamiseks; kihelkondade liidu vaestemaja (= ~ **house**); = ~ **flag**; **(U-)** üliõpilaste vaidlusklubi (= **U- Society**) ◇ **the U-** *aj. er.* Šoti ja Inglise parlamendi unioon (a. 1709); *Am.* Am. Ühendriigid (= **the United States**); ~ **down** (*or* **downwards**) *mer.* (hädasignaalina) allapoole riputatud lipp, hädalipp; **U- flag** (*or* **U- Jack**) Briti riigi-

lipp; **U- of Soviet Socialist Republics** (*lüh.* **U.S.S.R.**) Nõukogude Sotsialistlike Vabariikide Liit

unionism ['ju:njənizm] *s. aj.* unionism (*vrd. järgm.*); = **trade-~**

unionist ['ju:njənist] *s. aj.* unionist (*Iirimaale omavalitsuse andmise vastane Inglise liberaalse partei liige*); *Am. aj.* föderatsioonivalitsuse pooldaja (*kodusõjas*); = **trade-~**

unipolar [ju:ni'poulə] *a. füüs., anat.* unipolaarne

unique [ju:'ni:k] **1.** *a.* ainuslik, ainuline, ainulaadne, -kordne, unikaalne, unikaal-; *fam.* silmapaistev, tähelepanuväärne; **2.** *s.* uunikum, (omas liigis) ainuke eksemplar, haruldus

unison ['ju:nisn, -izn] *s. muus.* unisoon; *piltl.* (täielik) kooskõla ◇ **in ~** *muus.* unisoonis; *piltl.* kooskõlas (*millegagi* **with**)

unit ['ju:nit] *s.* ühik, (mõõdu-, arvestus)üksus; *tehn.* agregaat, seade (-dme); *ka* = **military ~** ◇ **to be a ~** *Am.* üksmeelne olema; **(British) Board of Trade U-** *el.* kilovatt-tund (= **kilowatt hour**); **British thermal ~** briti soojusühik (= *0, 252 kalorit*); **derived ~** *füüs.* tuletatud ühik; **drilling ~** *tehn.* puurseade; **military ~** sõjaväeüksus *või* -allüksus; **~ circle** *mat.* ühikuga ring; **~ furniture** sektsioonmööbel; **~ weight** *tehn.* mahukaal

Unitarian [ju(:)ni'teəriən] *kirikl.* **1.** *s.* unitaar; **2.** *a.* unitaarlik

unitary ['ju:nit(ə)ri] *a.* ühikuline, ühiku-, üksuslik, üksus-; ühtne, unitaarne, unitaar- ◇ **~ state** unitaarriik; **~ symmetry** *füüs.* unitaarne sümmeetria

unite [ju(:)'nait] *v. t. & i.* **(-table)** ühendama; ühinema (*milleski* **in**; *millegagi, kellegagi* **with**)

united [ju(:)'naitid] *a.* ühendatud; ühinenud; ühis-, ühend- ◇ **U- Arab Emirates** Araabia Ühendemiraadid; **~ front** ühisrinne (*peam. pol. ja piltl.*); **U- Kingdom (of Great Britain and Northern Ireland)** (Suurbritannia ja Põhja-Iirimaa) Ühendatud Kuningriik; **U- Nations** Ühinenud Rahvaste Organisatsioon; **U- Nations Organization** (*lüh.* **UNO**) Ühinenud Rahvaste Organisatsioon; **U- Press International** (*lüh.* **U.P.I.**) USA informatsiooniagentuur; **the U- States (of America)** (*lüh.* **U.S., U.S.A.**) Ameerika Ühendriigid

unity ['ju:niti] *s.* üksus; ühtsus, uniteet; üksmeel, kooskõla; *mat.* üks (*põhiarvuna*) ◇ **the -ies** (*or* **the dramatic -ies, the -ies of place and time and action**) (*klassikalise draama*) koha-, aja- ja tegevusühtsus

univalent [ju:'nivələnt] **1.** *a. keem., biol.* ühevalentne; **2.** *s. biol.* ühevalentne kromosoom

univalve ['ju:nivælv] *zool.* **1.** *a.* ühepoolmeline; **2.** *s.* ühepoolmelise kojaga limune

universal [ju(:)ni'və:s(ə)l] **1.** *a.* **(-lly)** üldine, üld-, kõikehaarav, universaalne, universaal-; **2.** *s. filos.* universaal, üldmõiste ◇ **~ coupling** (*or* **joint**) *tehn.* universaalliigend, -šarniir; **~ instrument** *astr.* universaalinstrument; **~ language** universaalkeel, (kunstlik) rahvusvaheline keel; **~ proposition** *loog.* üldine otsustus

universality [ju(:)nivə:'sæliti] *s.* universaalsus, üldisus, kõikehaaravus

universalize [ju(:)ni'və:səlaiz] *v. t.* **(-zable)** üldistama, universaalseks muutma

universe ['ju:nivə:s] *s.* kõiksus, maailmkond, (kogu) maailm, universum

university [ju(:)ni'və:siti] *s.* ülikool, universiteet; *atrib.* ülikooli- ◇ **~ education** ülikooliharidus; **~ man** ülikooliharidusega mees

univocal [ju:'nivəkəl] *a.* ühetähenduslik, ainutähenduslik

unjust ['ʌn'dʒʌst] *a.* ebaõiglane

unjustifiable [ʌn'dʒʌstifaiəbl] *a.* **(-bly)** õigustamatu, mitteõigustatav

unjustified [ʌn'dʒʌstifaid] *a.* õigustamata, õigustamatu

unkempt ['ʌn'kem(p)t] *a.* kammimata, sugemata, sassis, sagrine, sasijuukseline; silumata, koristamata, räpane, lohakas

unkind [ʌn'kaind] *a.* lahkusetu, ebalahke

unkindness [ʌn'kaindnis] *s.* lahkusetus, ebalahkus

unking ['ʌn'kiŋ] *v. t.* kuninga-aust tagandama, troonilt tõukama

unknowable ['ʌn'nouəbl] *a.* tunnetamatu

unknowing ['ʌn'nouiŋ] *a.* mitteteadev, teadmatuses olev (*millestki* **of**)

unknown ['ʌn'noun] **1.** *a.* teadmata, tundmata; teadmatu, tundmatu; **2.** *adv.* teadmatult (*kellelegi* **to**); **3.** *s.* tundmatu (isik *või* suurus) ◇ **the U- Warrior** (*or* **Soldier**) tundmatu sõdur; **equation with two ~s** *mat.* kahe tundmatuga võrrand

unlaboured, *Am.* **-bor-** ['ʌn'leibəd] *a.* sundimatu, loomulik; viljelemata, harimata

unlace ['ʌn'leis] *v. t.* lahti nöörima, paeltest lahti tegema

unlaid ['ʌn'leid] *a.* (*laua kohta*) katmata; (*tormi, märatsuse jms. kohta*) vaigistamata, rahunemata (*vt.* **lay** IV) ◇ **an ~ ghost** ikka veel kollitav vaim, rahule manamata kodukäija (*ka piltl.*)

unlade ['ʌn'leid] *v. t.* maha laadima, lossima; *vrd.* **unload**

unladylike ['ʌn'leidilaik] *a.* ebadaamilik, (peenele) daamile ebakohane

unlatch ['ʌn'lætʃ] *v. t.* lingist lahti tegema

unlawful ['ʌn'lɔ:f(u)l] *a.* **(-lly)** ebaseaduslik, seadus(e)vastane

unlearn ['ʌn'lə:n] *v. t.* (*õpitut*) unustama, (*omandatud teadmistest jms.*) võõrduma

unlearned 1. ['ʌn'lə:nid] *a.* mitteõpetatud, õpetamata, võhiklik (*milleski* **in**); **2.** ['ʌn'lə:nɑd] = *järgm.*

unlearnt]'ʌn'lə:nt] *a.* õppimata

unleash ['ʌn'li:ʃ] *v. t.* (*jahikoeri*) seorihmast (*või* köidikust) vabastama; *piltl.* valla päästma

unleavened ['ʌn'levnd] *a.* hapendamata, hapnemata (*leiva kohta; ka piltl.*)

unless [ʌn'les, ən-] *konj.* kui mitte ◇ **I shall go ~ it rains** ma lähen, kui ei saja

unlettered ['ʌn'letəd] *a.* harimatu, koolitamata; kirjaoskamatu (= **illiterate**)

unlicenced ['ʌn'lais(ə)nst] *a.* loatu, ametliku loaga varustamata, litsentsita; lubamatu, õigustamatu

unlicked ['ʌn'likt] *a.* (siledaks) lakkumata; *piltl.* silumatu, viimistlematu, tahumatu ◇ **~ cub** (*or* **whelp**) tahumatu karupoeg (*haril. piltl.*)

unlike [ʌn'laik] **1.** *a.* ebasarnane, erinev; erisugune; **2.** *prep.* (*millestki, kellestki*) erinevalt ◇ **~ poles** *füüs., el.* vastaspoolused; **~ his brother he is always very friendly** erinevalt oma vennast on ta alati väga lahke; **it is ~ him to be so unfriendly now** praegune ebasõbralikkus ei ole talle omane

unlikely [ʌn'laikli] **1.** *a.* ebatõenäoline; **2.** *adv.* ebatõenäoliselt; vaevalt küll ◇ **he is ~ to come** (*or* **it is ~ that he will come**) on ebatõenäoline, et ta tuleb; **not ~** üsna võimalik; **it is not (at all) ~ that . . .** on üsna võimalik, et . . .; **he is the most ~ man to do this** temalt võiks seda kõige vähem oodata; **the lost book was found in the most ~ place** kaotatud raamat leiti kohast, kust teda kõige vähem oleks teatud otsida

unlimber [ʌn'limbə] *v. t. mil.* (*välisuurtükki*) eelikust lahutama

unlimited [ʌn'limitid] *a.* piiramatu

unlink ['ʌn'liŋk] *v. t. & i.* lahti lülitama *või* haakima; lahti lülituma

unlit ['ʌn'lit] *a.* (*lambi kohta*) süütamata; (*ruumi kohta*) valgustamata

unload ['ʌn'loud] *v. t. & i.* (*koormat*) maha laadima, lossima; koormast vabastama *või* vabanema (*ka piltl.*); (*tulirelva*) tühjaks laadima; (*börsil*) aktsiaid maha müüma

unlock ['ʌn'lɔk] *v. t.* lukust lahti keerama *või* tegema, lukust avama (*ka piltl.*)

unlocked ['ʌn'lɔkt] *a.* lukustamata, lukutamata

unlooked-for [ʌn'luktfɔ:] *a.* ootamatu, ettenägematu

unloose ['ʌn'lu:s] *v. t.* **(-sable)** lahti laskma, valla(li) laskma, vallaldama, vabastama

unloosen ['ʌn'lu:sn] *Am.* = *eelm.*

unlovable ['ʌn'lʌvəbl] *a.* eba-armastusväärne

unlovely ['ʌn'lʌvli] *a.* **(-ier, -iest)** ebameeldiv, -kaunis, inetu

unloving ['ʌn'lʌviŋ] *a.* armastuseta

unlucky [ʌn'lʌki] *a.* **(-ier, -iest; -ily, -iness)** õnnetu; õnnetusttoov

unmade ['ʌn'meid] **1.** *pret. & p. p., vt.* **unmake; 2.** *a.* tegemata, valmistamata

unmake ['ʌn'meik] *v. t.* (*pret. & p. p.* **-made** [-'meid]) olematuks tegema; hävitama, hukutama; tühistama; troonilt (*või* kõrgelt kohalt) kõrvaldama

unman ['ʌn'mæn] *v. t.* **(-nn-)** mehelikkusest paljaks riisuma, naiselikuks (*või* nõrgaks) tegema; nutma panema; *ka* kohitsema, kastreerima; (*laeva*) meeskonnast lagedaks tegema

unmanageable [ʌn'mænidʒ(ə)bl] *a.* **(-bly)**

mittejuhitav; raskesti juhitav *või* käsitletav, tõrges; käsitamatu, käsitlematu

unmanly [ʌn'mænli] *a.* (**-iness**) ebamehine, mehisuseta, arg

unmanned [ʌn'mænd] **1.** *pret. & p. p., vt.* **unman; 2.** *a.* mehitamata, meeskonnata ◇ ~ **space rocket** mehitamata kosmoserakett

unmannerly [ʌn'mænəli] *a.* kombetu, halvakombeline, viisakusetu

unmarked ['ʌn'mɑ:kt] *a.* märgistamata, märkimata (*millestki* **by**); märkamata, tähelepanemata

unmarried ['ʌn'mærid] *a.* abiellumata, vallaline

unmask ['ʌn'mɑ:sk] *v. t. & i.* (*kelleltki*) maski maha võtma, paljastama, demaskeerima (*ka piltl.*)

unmatchable ['ʌn'mætʃəbl] *a.* (**-bly**) võrratu, võrdlematu, võrreldamatu

unmatched ['ʌn'mætʃt] *a.* võrratu, võistlejata; paarimeheta, kooskõlastamata

unmeaning [ʌn'mi:niŋ] *a.* tähenduseta, mõttetu

unmeasured [ʌn'meʒəd] *a.* mõõtmata; *poeet.* = **immeasurable**

unmeet ['ʌn'mi:t] *a. arh.* ebakõlvuline, -kõlblik, kõlbmatu, ebakohane (*millekski* **for**; *midagi tegema* **to do**)

unmentionable [ʌn'menʃ(ə)nəbl] **1.** *a.* (**-bly**) maini(ta)matu, mittemainitav; **2.** *s. pl. van. nalj.* püksid

unmerciful [ʌn'mə:sif(u)l] *a.* (**-lly**) halastamatu, halastuseta

unmerited ['ʌn'meritid] *a.* pälvimata, (ära)teenimata

unmetalled ['ʌn'metəld] *a.*; *tehn.* killustikkatteta ◇ ~ **road** kivitamata (maan)tee, puistekihiga (maan)tee

unmethodical ['ʌnmi'θɔdik(ə)l] *a.* ebametoodiline, kavakindluseta, plaanipäratu

unmilitary ['ʌn'milit(ə)ri] *a.* eba- *e.* mittesõjaväeline; eba- *d* mittesõjamehelik

unmindful [ʌn'maindf(u)l] *a.* hoolimatu, mõtlematu, unustav (*midagi* **of**)

unmistakable ['ʌnmis'teikəbl] *a.* (**-bly**) mitte valesti mõistetav, ilmne, selge, silmanähtav

unmitigated [ʌn'mitigeitid] *a.* leevendamata, pehmendamata; lausaline, ilmne ◇ **he is an ~ scoundrel** ta on püstikelm

unmixed ['ʌn'mikst] *a.* segamata, puhas

unmodified ['ʌn'mɔdifaid] *a.* moendamatu, muutmatu, modifitseerimatu

unmolested ['ʌnmə'lestid] *a.* tülitamatu, häirimatu

unmoor ['ʌn'muə] *v. t. & i. mer.* (*laeva*) kaist lahti päästma; otsi lahti andma, ankrut hiivama (*ka piltl.*)

unmoral ['ʌn'mɔr(ə)l] *a. haruld.* mittemoraalne, moraalivaba; *vrd.* **immoral**

unmounted ['ʌn'mauntid] *a.* mitteratsa-, jala-; monteerimata, ülesseadmata; (*pildi kohta*) papile kleepimata

unmoved [ʌn'mu:vd] *a.* liigutamata, kõigutamata; liigutamatu, kõigutamatu, kindel; liigutamatu, meeleliigutuseta, rahulik

unmusical ['ʌn'mju:zik(ə)l] *a.* (**-lly**) mittemuusikaline; ebamusikaalne

unmuzzle ['ʌn'mʌzl] *v. t.* (*koera*) suukorvist vabastama (*ka piltl.*)

unnamable ['ʌn'neiməbl] *a.* nimetamatu, mittenimetatav; ärarääkimata riivatu *või* inetu

unnamed ['ʌn'neimd] *a.* nimetamata, mittenimetatud; nimetu

unnatural [ʌn'nætʃ(ə)r(ə)l] *a.* (**-lly**) ebaloomulik, loomuvastane; ebaloomulikult riivatu *või* nurjatu

unnavigable [ʌn'nævigəbl] *a.* laevatamatu, mittelaevatatav, laevasõiduks kõlbmatu

unnecessary [ʌn'nesis(ə)ri] *a.* (**-ily, -iness**) mittevajalik, ebatarvilik, tarbetu, asjatu

unneighbourly ['ʌn'neibəli] *a.* ebanaaberlik

unnerve ['ʌn'nə:v] *v. t.* rammestama, roiutama, jõuetuks (*või* otsustusvõimetuks) tegema

unnoticeable ['ʌn'noutisəbl] *a.* (**-bly**) märkamatu, märgatamatu, tähelepanematu, tähelepandamatu

unnoticed ['ʌn'noutist] *a.* märkamata, märkamatu, tähelepanemata, tähelepanematu

unnumbered ['ʌn'nʌmbəd] *a.* loendamata, (ära)lugemata, äraarvamata; nummerdamata

U(.)N(.)O(.) ['ju:nou] *lüh.* = **United Nations Organization**

unobjectionable ['ʌnəb'dʒekʃ(ə)nəbl] *a.* (**-bly**) etteheidet väärimatu, laitmatu, laidetamatu

unobserved ['ʌnəb'zə:vd] *a.* tähelepanuta, märkamata

unobstructed ['ʌnəb'strʌktid] *a.* tõkestamata, takistamata

unobtainable ['ʌnəb'teinəbl] *a.* kättesaa(da)matu, mittekättesaadav, mittesaavutatav, saavutamatu

unobtrusive ['ʌnəb'tru:siv] *a.* pealetikkumatu, mittepealetikkuv, tagasihoidlik

unoccupied ['ʌn'ɔkjupaid] *a.* tegevuseta, jõude, hõivamata; valdusse võtmata, okupeerimata; tühi

unofficial ['ʌnə'fiʃ(ə)l] *a.* (**-lly**) mitteametlik

unopened ['ʌn'oupənd] *a.* avamata

unopposed ['ʌnə'pouzd] *a.* vastastamata, vastastamatu, vastuseismata

unorganized ['ʌn'ɔ:gənaizd] *a.* organiseerimata, organiseerimatu

unoriginal ['ʌnə'ridʒin(ə)l] *a.* mittealgupärane, originaalsuseta

unorthodox ['ʌn'ɔ:θədɔks] *a.* mitteõigeusklik, mitteortodoksne (*ka piltl.*); *Am. sl. ka* homoseksuaalne

unostentatious ['ʌnɔsten'teiʃəs] *a.* mittesilmatorkav, silmatorkamatu

unpack ['ʌn'pæk] *v. t. & i.* lahti (*või* välja) pakkima

unpaid ['ʌn'peid] *a.* maksmata, tasumata; (*kirja kohta*) frankeerimata; (*ameti kohta*) tasuta, palgata

unpalatable [ʌn'pælətəbl] *a.* ebamaitsev; ebameelepärane, vastumeelne

unparalleled [ʌn'pærəleld] *a.* võrratu

unpardonable [ʌn'pɑ:dənəbl] *a.* (**-bly**) andestamatu, andeksandmatu

unparliamentary ['ʌnpɑ:lə'ment(ə)ri] *a.* ebaparlamentaarne, -parlamentlik, parlamentlike kommete vastane ◇ ~ **language** ebaviisakas väljendusviis

unpatriotic ['ʌnpætri'ɔtik] *a.* (**-ically**) ebapatriootlik

unpaved ['ʌn'peivd] *a.* sillutamata, prügitamata

unpeg [ʌn'peg] *v. t.* (**-gg-**) *er.* (*kinnistatud hindu, rahakurssi jms.*) vabaks andma, toetamast loobuma (*vt.* **peg, I**)

unpeople ['ʌn'pi:pl] *v. t.* rahvastustama, rahvast tühjendama, inimestest tühjaks tegema

unperturbed ['ʌnpə(:)'tə:bd] *a.* segamatu, häirimatu, hämmeldamata, rahulik

unphilosophical ['ʌnfilə'sɔfik(ə)l] *a.* (**-lly**) eba- *e.* mittefilosoofiline

unpick ['ʌn'pik] *v. t.* (*õmblust, rõivast, sõlme*) lahti harutama

unpicked ['ʌn'pikt] **1.** *pret. & p. p., vt.* **unpick; 2.** *a.* noppimata, korjamata; väljavalimata

unpleasant [ʌn'pleznt] *a.* eba- *e.* mittemeeldiv, vastumeelne

unpleasantness [ʌn'plezntnis] *s.* ebameeldivus; arusaamatus, tüli, pahandus ◇ **the late (*or* recent)** ~ *ajal.* hiljutine sõda (*er. kodusõjale vihjates*)

unpoetical ['ʌnpo(u)'etik(ə)l] *a.* (**-lly**) ebaluuleline

unpolished ['ʌn'pɔliʃt] *a.* poleerimata; *piltl.* lihvimatu, harimatu

unpolluted ['ʌnpə'l(j)u:tid] *a.* rüvetamata, reostamata

unpopular ['ʌn'pɔpjulə] *a.* ebapopulaarne

unpopularity ['ʌnpɔpju'læriti] *s.* ebapopulaarsus

unpractical ['ʌn'præktik(ə)l] *a.* (**-lly**) ebapraktiline; *vrd.* **impractical**

unpractised [ʌn'præktist] *a.* kogemusteta, vilumatu; tegelikult tarvitamata

unprecedented [ʌn'presidəntid] *a.* enneolematu, -nägematu, -kuulmatu, pretsedenditu

unpredictable ['ʌnpri'diktəbl] *a.* ennustamatu, mitteennustatav

unprejudiced [ʌn'predʒudist] *a.* eelarvamusteta, erapooletu

unpremeditated ['ʌnpri'mediteitid] *a.* ettekavatsemata, -plaanitsemata

unprepared ['ʌnpri'pɛəd] *a.* ettevalmistamata

unprepossessing ['ʌnpri:pə'zesiŋ] *a.* mitte poolehoidu äratav, mitteveetlev, ebameeldiv

unpresentable ['ʌnpri'zentəbl] *a.* esitamiskõlbmatu, ebaesinduslik

unpretending ['ʌnpri'tendiŋ], **unpretentious** ['ʌnpri'tenʃəs] *a.* nõudlikkuseta, vähenõudlik, tagasihoidlik

unpriced ['ʌn'praist] *a.* märkimata hinnaga

unprincipled [ʌn'prinsipld] *a.* printsiibitu, põhimõttelage; sisetundetu, kõlblusetu

unprintable ['ʌn'printəbl] *a.* mittetrükitav;

trükimusta mittekannatav; (*sõna kohta*) ebatsensuurne, rõve

unprinted [ʹʌnʹprintid] *a.* trükkimata

unprivileged [ʹʌnʹprivilidʒd] *a.* eesõigustamata, -õigustamu, -õigusteta

unproductive [ʹʌnprəʹdʌktiv] *a.* eba- *e.* mitteproduktiivne, ebatootlik, viljatu

unprofessional [ʹʌnprəʹfeʃ(ə)n(ə)l] *a.* (**-lly**) mitteprofessionaalne, -kutseline; ebaprofessionaalne; kutse-eetika vastane

unprofitable [ʌnʹprɔfitəbl] *a.* (**-bly**) kasutoomatu, kasutu, tulutu, mittetulukas

unprohibited [ˌʌnprəʹhibitid] *a.* keelamata, mittekeelatud

unpromising [ʹʌnʹprɔmisiŋ] *a.* vähetõotav, vähe lootustandev

unprompted [ʹʌnʹprɔm(p)tid] *a.* etteütlemata, mittesisendatud (*kellegi poolt* **by**), omaalgatuslik

unpronounceable [ʹʌnprəʹnaunsəbl] *a.* hääldamatu, mittehääldatav

unpropitious [ʹʌnprəʹpiʃəs] *a.* ebasoodus, ebasoosiv

unprotected [ʹʌnprəʹtektid] *a.* kaitsmata, kaitsmatu, kaitsetu

unproved [ʹʌnʹpru:vd] *a.* tõestamata, tõendamata; (järele)proovimata

unproven [ʹʌnʹpru:vn] *arh.* = *eelm.*

unprovided [ʹʌnprəʹvaidid] *a.* varustamata (*millegagi* **with**); ettevalmistamata (*millekski* **for**)

unprovoked [ʹʌnprəʹvoukt] *a.* provotseerimata, väljakutsumata

unpublished [ʹʌnʹpʌbliʃt] *a.* avalikustamata, avaldamata, väljaandmata, trükis ilmumata

unpunctual [ʹʌnʹpʌŋ(k)tjuəl] *a.* (**-lly**) ebatäpne, -täppis

unpunctuality [ʹʌnpʌŋ(k)tjuʹæliti] *s.* ebatäpsus

unpunished [ʹʌnʹpʌniʃt] *a.* karistamata, karistamatu

unqualified [ʹʌnʹkwɔlifaid] *a.* kvalifitseerimatu, asjatundmatu, sobimatu (*millekski* **for**); [ʌnʹkwɔlifaid] tingimusteta, kitsendamata, täielik; *fam.* ilmne, lausa

unquenchable [ʌnʹkwentʃəbl] *a.* (**-bly**) kustutamatu

unquestionable [ʌnʹkwestʃ(ə)nəbl] *a.* (**-bly**) mitteküsitav, kahtlematu, kaheldamatu; vaidlematu, vaieldamatu

unquestioned [ʌnʹkwestʃ(ə)nd] *a.* küsitlemata; küsitavaks pidamata

unquestioning [ʌnʹkwestʃ(ə)niŋ] *a.* mitteküsitlev, kahtlusteta, kõhklematu, kõhelematu ◇ ~ **obedience** pime sõnakuulmine

unquiet [ʹʌnʹkwaiət] *a.* rahutu

unquotable [ʹʌnʹkwoutəbl] *a.* tsiteeri(ta)matu, mittetsiteeritav, *er.* ebatsensuurne, rõve

unravel [ʌnʹræv(ə)l] *v. t. & i.* (**-ll-**) lahti (*või* üles) harutama; lahendama; lahti (*või* üles) hargnema; lahenema

unread [ʹʌnʹred] *a.* lugemata; (*isiku kohta*) vähelugenud, kirjaoskamatu

unreadable [ʹʌnʹri:dəbl] *a.* eba- *e.* mitteloetav, *er.* lugemiseks liiga igav (*või* raske, väärtusetu); *vrd.* **illegible**

unready [ʹʌnʹredi] *a.* (**-iness**) mittevalmis; *er.* kõhklev, kõhelev, viivitlev

unreal [ʹʌnʹri(:)əl] *a.* ebareaalne, -tõeline

unreality [ʹʌnri(:)ʹæliti] *s.* ebareaalsus, -tõelisus

unreason [ʹʌnʹri:zn] *s.* mõttetus, meeletus

unreasonable [ʌnʹri:znəbl] *a.* (**-bly**) eba- *e.* mittemõistlik, mõistmatu; ülemäärane, liialdatud

unreclaimed [ʹʌnriʹkleimd] *a.* tagasinõudmata; (*maa kohta*) harimata, põllustamata

unrecognizable [ʹʌnʹrekəgnaizəbl] *a.* (**-bly**) (ära)tundmatu, taastundmatu

unrecognized [ʹʌnʹrekəgnaizd] *a.* äratundmata; tunnustamata

unreconcilable [ʹʌnʹrek(ə)nsailəbl] *a.* (**-bly**) lepitamatu, mittelepitatav

unreconciled [ʹʌnʹrek(ə)nsaild] *a.* lepitamata

unrecorded [ʹʌnriʹkɔ:did] *a.* ülesmärkimata, kirjapanemata

unredeemed [ʹʌnriʹdi:md] *a.* lunastamata (*ka piltl.*); leevendamata, pehmendamata (*millestki* **by**)

unreel [ʹʌnʹri:l] *v. t. & i.* maha haspeldama, (hasplilt) maha kerima; (*poolilt*) lahti kerima; lahti kerinduma

unrefined [ʹʌnriʹfaind] *a.* puhastamata, rafineerimata; peenendamata, ebapeen

unreflecting [ʹʌnriʹflektiŋ] *a.* järelemõtlematu; *haruld.* mittepeegeldav

unreformed [ʹʌnriʹfɔ:md] *a.* reform(eer)imata

unregarded [ʹʌnriʹgɑ:did] *a.* arvestamata, arvestamatu, arvessevõtmata, -võtmatu; *vrd.* **disregard**

unregenerate [ʹʌnriʹdʒenərit] *a.* (kõlbeliselt) uuestisündimatu, patust pöördumatu, patune

unregistered [ʹʌnʹredʒistəd] *a.* registreerimata; (*kirja kohta*) tähtimata

unregretted [ʹʌnriʹgretid] *a.* kahetsemata

unregulated [ʹʌnʹregjuleitid] *a.* reguleerimata

unrehearsed [ʹʌnriʹhə:st] *a.* (ette)harjutamata, ettevalmistamata

unrelated [ʹʌnriʹleitid] *a.* suhtesse viimata; seostamata, mitte seoses olev; mitte suguluses olev

unrelenting [ʹʌnriʹlentiŋ] *a.* järeleandmatu, leppimatu, vali, karm

unreliable [ʹʌnriʹlaiəbl] *a.* eba- *e.* mitteusaldatav

unrelieved [ʹʌnriʹli:vd] *a.* kergendamata, leevendamata, vabastamata; mitmekesistamata (*millestki* **by**)

unremitting [ʹʌnriʹmitiŋ] *a.* järelejätmatu, lakkamatu

unremunerative [ʹʌnriʹmju:n(ə)rətiv] *a.* eba- *e.* mittetasuv, halvasti tasuv

unrepentant [ʹʌnriʹpentənt] *a.* kahetsematu, mittekahetsev

unrepented [ʹʌnriʹpentid] *a.* kahetsemata

unrequested [ʹʌnriʹkwestid] *a.* palumata

unrequited [ʹʌnriʹkwaitid] *a.* tasumata, vastutasu leidmata; (*armastuse kohta*) vastutunnet leidmata ◇ ~ **exports (imports)** *maj.* katmata ekspordid (impordid)

unreserve [ʹʌnriʹzə:v] *s.* tagasihoidmatus, avameelsus

unreserved [ʹʌnriʹzə:vd] *a.* reserveerimata, varumata; piiramatu, kitsendamatu; tagasihoidmatu, avameelne

unreservedly [ʌnriʹzə:vidli] *adv.* kitsendamatult, tagasihoidmatult, avameelselt

unresisting [ʹʌnriʹzistiŋ] *a.* mittevastupanev, vastupanutu, -panematu

unresolved [ʹʌnriʹzɔlvd] *a.* lahendamata (*ka mat., muus.*); *keem.* lahustamata; (kindlale) otsusele jõudmata, otsustamata

unrest [ʹʌnʹrest] *s.* rahutus

unrestful [ʹʌnʹrestf(u)l] *a. poeet.* rahutu

unresting [ʹʌnʹrestiŋ] *a.* puhkusetu, väsimatu

unrestrained [ʹʌnriʹstreind] *a.* tagasihoidmata, kitsendamata; sundimatu

unrestrainedly [ʌnriʹstreinidli] *adv.* tagasihoidmatult, kitsendamatult; sundimatult

unrestricted [ʹʌnriʹstriktid] *a.* kitsendamatu, piiramatu

unrevealed [ʹʌnriʹvi:ld] *a.* ilmutamata, avaldamata

unrevised [ʹʌnriʹvaizd] *a.* revideerimata

unrewarded [ʹʌnriʹwɔ:did] *a.* tasumata

unrhymed [ʹʌnʹraimd] *a.* riimimata, riimitu

unrhythmical [ʹʌnʹriθmik(ə)l] *a.* (**-lly**) rütmitu; ebarütmiline

unriddle [ʹʌnʹridl] *v. t.* (*mõistatust, saladust*) ära mõistatama, lahendama

unrig [ʹʌnʹrig] *v. t.* (**-gg-**) *mer.* maha taglastama, (*laevalt*) taglast maha võtma

unrighteous [ʌnʹraitʃəs, -tjəs] *a.* ebaõiglane, ülekohtune; jumalavallatu, jumalakartmatu, patune

unrighteousness [ʌnʹraitʃəsnis, -tjəs-] *s.* ebaõiglus, ülekohus; jumalavallatus, jumalakartmatus, patusus

unrip [ʹʌnʹrip] *v. t.* (**-pp-**) lahti lõhestama, üles harutama

unripe [ʹʌnʹraip] *a.* eba- *e.* mitteküps

unrivalled, *Am.* **-aled** [ʌnʹraiv(ə)ld] *a.* võistlejata, võrratu

unroll [ʹʌnʹroul] *v. t. & i.* lahti rullima, avama; lahti rulluma; avanema

unromantic [ʹʌnroʹmæntik] *a.* (**-ically**) ebaromantiline

unround [ʹʌnʹraund] *v. t. fon.* delabialiseerima, labialisatsiooni kaotama

U(.)N(.)R(.)R(.)A(.) [ʹʌnrɑ:] *lüh.* = **United Nations Relief and Rehabilitation Administration**

unruffled [ʹʌnʹrʌfld] *a.* sasimata, segamata; rahulik, külmavereline; (*riide kohta*) kurrutamata, krookimata

unruled [ʌnʹru:ld] *a.* valitsemata; (*paberi kohta*) joonimata, lineerimata

unruly [ʌnʹru:li] *a.* (**-iness**) taltsutamatu, tõrges, sõnakuulmatu ◇ **the ~ member** «sõnakuulmatu kehaliige», keel

unsaddle [ʹʌnʹsædl] *v. t. & i.* (*hobust*) sadulast vabastama, sadulat ära võtma; (*ratsanikku*) sadulast maha paiskama

unsafe ['ʌn'seif] *a.* ebakindel, -turvaline, ohtlik
unsaid ['ʌn'sed] *a.* ütlemata, lausumata; sõnamatu (*vrd.* **unsay**) ◇ **some things are better left** ~ mõnedest asjadest on parem mitte rääkidagi; **consider that** ~ võtke seda nii, nagu poleks sellest räägitudki
unsalaried [ʌn'sælərid] *a.* palgata, mittepalgaline
unsal(e)able ['ʌn'seiləbl] *a.* müü(da)matu, mittemüüdav
unsalted ['ʌn'sɔ(:)ltid] *a.* soolamata
unsanitary ['ʌn'sænitəri] *a.* eba- *e.* mittesanitaarne; tervishoiuvastane
unsatisfactory ['ʌnsætis'fækt(ə)ri] *a.* (**-ily, -iness**) eba- *e.* mitterahuldav
unsatisfied ['ʌn'sætisfaid] *a.* rahuldamata, mitte rahul (*millegagi* **with**); *vrd.* **dissatisfy**
unsatisfying [ʌn'sætisfaiiŋ] *a.* ebarahuldav, mitteküllaldane (*er. toidu kohta*)
unsavoury, *Am.* **-vor-** ['ʌn'seiv(ə)ri] *a.* (**-ily, -iness**) maitsetu, maotu; vastik, vastumeelne; pahalõhnaline (*ka piltl.*)
unsay ['ʌn'sei] *v. t.* (*pret. & p. p.* **-said** [-'sed]) (*öeldut*) tagasi võtma; *vrd.* **unsaid**
U(.)N(.)S(.)C(.) ['ju:enes'si:] *lüh.* = **United Nations Security Council** ÜRO Julgeolekunõukogu
unscathed ['ʌn'skeiðd] *a.* vigastamata, veatu, terve
unschooled ['ʌn'sku:ld] *a.* koolitamata, koolihariduseta; väljaõpetamata
unscientific ['ʌnsaiən'tifik] *a.* (**-ically**) ebateaduslik
unscramble ['ʌn'skræmbl] *v. t. fam.* (*segast, vähetuntud või salakirja*) välja lugema, dešifreerima, dekodeerima; (*midagi segast*) lahti harutama
unscrew ['ʌn'skru:] *v. t.* lahti kruvima, (*kruvi*) välja (*või* lõdvemale) keerama
unscripted ['ʌn'skriptid] *a. raad.* ilma valmiskirjutatud käsikirjata, ettevalmistamatult peetud (*er. diskussiooni kohta*)
unscriptural ['ʌn'skriptʃər(ə)l] *a.* (**-lly**) pühakirjavastane, mittepiibellik
unscrupulous [ʌn'skru:pjuləs] *a.* sisetundetu, südametunnistuseta, jõhkralt hoolimatu, häbitu, ebaaus
unseal ['ʌn'si:l] *v. t.* lahti pitseerima, pitserit avama
unsearchable [ʌn'sə:tʃəbl] *a.* (**-bly**) läbiotsimatu, -uurimatu; *piltl.* (ära)mõistmatu, mõistetamatu
unseasonable [ʌn'si:znəbl] *a.* (**-bly**) eba- *e.* mitteajakohane
unseasoned ['ʌn'si:zənd] *a. kok.* vürtsitamata; (*puidu kohta*) kuivatamata; (*veini, õlle, tubaka jms. kohta*) laagerdamata; (*isiku kohta*) küpsemata, kogemustes karastamata
unseat ['ʌn'si:t] *v. t.* istmelt kõrvaldama; (*ratsanikku*) sadulast heitma; (*er. rahvasaadikut*) kohalt (parlamendist) kõrvaldama
unseaworthy ['ʌn'si:wə:ði] *a.* (**-iness**) meresõiduks kõlbmatu, merekõlbmatu (*laeva kohta*)
unseeing ['ʌn'si:iŋ] *a.* mittenägev, pime; *er.* mittemärkav, tähelepanematu
unseemly [ʌn'si:mli] **1.** *a.* (**-iness**) näotu, inetu, sündsusetu; **2.** *adv. arh.* näotult, inetult, sündsusetult
unseen ['ʌn'si:n] **1.** *a.* nägemata, mitte (varemalt) nähtud; *haruld.* nägematu, nähtamatu (= **invisible**); **2.** *s.* tundmatu tõlketekst; tundmatu teksti tõlge (= ~ **translation**)
unselfish ['ʌn'selfiʃ] *a.* isekuseta, ebaisekas, omakasupüüdmatu
unserviceable ['ʌn'sə:visəbl] *a.* (**-bly**) tarvitamiskõlbmatu
unsettle ['ʌn'setl] *v. t.* segi ajama, segadusse viima, korratuks (*või* ebakindlaks) tegema; tasakaalust välja viima
unsettled ['ʌn'setld] *a.* kordaseadmata; ebakindel, muutlik, heitlik (*er. ilma kohta*); kindlaksmääramata, otsustamata; lahendamata; (*võla kohta*) õiendamata, maksmata; (*maa kohta*) asustamata
unsex ['ʌn'seks] *v. t.* ebanaiselikuks tegema, naiselikkust kaotama; *haruld.* ebamehelikuks tegema
unshackle ['ʌn'ʃækl] *v. t.* vangiraudadest (*või* ahelaist, köidikuist) vabastama (*ka piltl.*)
unshaken ['ʌn'ʃeik(ə)n] *a.* vapustamata, kõigutamata; vapustamatu, kõigutamatu, kindel
unshaven ['ʌn'ʃeivn] *a.* raseerimata, ajamata habemega

unsheathe ['ʌn'ʃi:ð] *v. t.* (*mõõka, nuga jms.*) tupest tõmbama, paljastama (*ka piltl.*)
unship ['ʌn'ʃip] *v. t.* laevalt maha võtma, välja (*või* maha) laadima, lossima; *ka* küljest ära võtma, eemaldama (*masti, tüüri jms.; ka mõnd masinaosa*)
unshod ['ʌn'ʃɔd] *a.* kängitsemata; (*hobuse kohta*) rautamata
unshorn ['ʌn'ʃɔ:n] *a.* pügamata
unshrinkable ['ʌn'ʃriŋkəbl] *a.* kokkuminemmatu, -tõmbumatu; (*riide kohta*) vanumatu, kahanemiskindel
unshrinking ['ʌn'ʃriŋkiŋ] *a.* tagasipõrkamatu, kohkumatu, kõhklematu, kõhelematu
unsighted [ʌn'saitid] *a.* silmamata, mitte nähtaval olev, mitte nägemispiirides olev; (*tulirelva kohta*) sihikuta; (*lasu kohta*) sihtimata ◇ **the ship is still** ~ laeva ei ole ikka veel näha
unsightly [ʌn'saitli] *a.* (**-iness**) näotu, inetu
unskilful ['ʌn'skilf(u)l] *a.* (**-lly**) osavusetu, saamatu
unskilled ['ʌn'skild] *a.* kutseoskuseta, (erilise) tööoskuseta ◇ ~ **labour** lihttöö; *kollekt.* lihttöölised; ~ **work** erioskust mittenõudev töö, *ka* oskamatu töö
unsleeping ['ʌn'sli:piŋ] *a.* magamatu, pidevalt valvelolev
unsnarl ['ʌn'snɑ:l] *v. t. Am.* (*sasipundart*) lahti harutama
unsociable [ʌn'souʃəbl] *a.* (**-bly**) seltsimatu, ebaseltsiv, teistega sobimatu
unsocial ['ʌn'souʃ(ə)l] *a.* eba- *e.* mitteühiskondlik; ühiskonnavastane
unsold ['ʌn'sould] *a.* müümata
unsolicited ['ʌnsə'lisitid] *a.* palumata, nõudmata ◇ ~ **testimonial** omal algatusel (*mitte asjaosalise palvel*) antud tunnistus
unsophisticated ['ʌnsə'fistikeitid] *a.* võltsimatu, kunstlikkuseta; kavaluseta, lihtsameelne; mittekeerukas, -keeruline, lihtne
unsought ['ʌn'sɔ:t] *a.* otsimata; palumata, nõudmata
unsound ['ʌn'saund] *a.* ebaterve, haige; kõdunenud, pehkinud, mäda (*ka piltl.*); (*une kohta*) pealiskaudne, katkendlik; (*väite kohta*) põhjendamatu, alusetu, ekslik; ebausaldatav; ebakindel; väär, võlts ◇ **of** ~ **mind** *jur.* vaimuhaige, hullumeelne
unsounded ['ʌn'saundid] *a.* sondeerimata, (sügavuselt) mõõtmata
unsparing [ʌn'spɛəriŋ] *a.* säästmatu, kokkuhoidmatu, heldekäeline (*millegi suhtes* **of, in**); halastamatu, armuheitmatu
unspeakable [ʌn'spi:kəbl] *a.* (**-bly**) sõnulseletamatu, ärarääkimatu, (sõnul) väljendamatu; *er.* (väljendamatult) vilets, kohutav
unspecified ['ʌn'spesifaid] *a.* lähemalt määratlemata *või* liigitamata, täpsustamata, spetsifitseerimata
unspent ['ʌn'spent] *a.* kulutamata, äratarvitamata; raugemata
unspoken ['ʌn'spouk(ə)n] *a.* rääkimata, ütlemata
unsporting ['ʌn'spɔ:tiŋ] = *järgm.*
unsportsmanlike ['ʌn'spɔ:tsmənlaik] *a.* ebasportlaslik, sportlase väärikusele mittevastav; ebaaus, kõlvatu
unspotted ['ʌn'spɔtid] *a.* täpitu, tähnitu, plekitu; määrdumatu, puhas (*ka piltl.*)
unstable ['ʌn'steibl] *a.* ebakindel, püsimatu, kõikuv; ebastabiilne, tasakaalutu
unstamped ['ʌn'stæm(p)t] *a.* tembeldamata, (tempel-, post)margita, frankeerimata
unsteady ['ʌn'stedi] **1.** *a.* (**-ier, -iest; -ily, -iness**) ebakindel, kõikuv, vankuv; muutlik, heitlik; lodeva eluviisiga; **2.** *v. t.* ebakindlaks tegema
unstick ['ʌn'stik] *v. t. & i.* (*pret. & p. p.* **-stuck** [-'stʌk]) lahti kleepima, (*liimist*) lahti võtma *või* rebima; liimist lahti tulema; *av.* (*lennuki kohta*) end maa küljest lahti rebima ◇ **to come unstuck** liimist lahti tulema *või* minema; *piltl.* nurjuma, untsu minema
unstinted [ʌn'stintid] *a.* kitsendamatu, piiramatu, kärpimatu
unstrained ['ʌn'streind] *a.* pingutamatu, sundimatu; kurnamata, filtreerimata
unstressed ['ʌn'strest] *a.* rõhutamata, rõhutu
unstring ['ʌn'striŋ] *v. t. & i.* (*pret. & p. p.* **-strung** [-'strʌŋ]) (*nööri, paela, pillikeele jms.*) pinget lõdvendama; (*närve*) korrast ära ajama, üle pingutama ◇ **to** ~ **a violin** viiulilt keeli ära võtma; viiuli keeli lõdvaks pöörama; **his nerves are unstrung** ta närvid on korrast ära, ta on enesevalitsuse kaotanud

unstuck [ˈʌnˈstʌk] *vt.* **unstick**
unstudied [ˈʌnˈstʌdid] *a.* õppimata; õpetuseta, õpetust saamata, mitteasjatundlik, asjatundmatu (*milleski* **in**); *er.* sundimatu, loomulik
unsubstantial [ˈʌnsəbˈstænʃ(ə)l] *a.* **(-lly)** olemusetu, mittesubstantsiaalne, -materiaalne, ebatõeline; ebaoluline; tugevusetu, vastupidavuseta; (*toidu kohta*) vähese toitvusega, vähetoitev, väheväärtuslik
unsuccessful [ˈʌnsəkˈsesf(u)l] *a.* **(-lly)** edukuseta, edutu; tagajärjetu, ebaõnnestunud, nurjunud; (*eksamil*) läbikukkunud
unsuitable [ˈʌnˈsju:təbl] *a.* **(-bly)** sobimatu, ebasobiv (*millekski* **for, to**)
unsuited [ˈʌnˈsju:tid] *a.* eba- *e.* mittekohastatud, -kohandatud (*millegagi* **to**); kohastamata, kohandamata, sobimatu (*millekski* **for**)
unsullied [ˈʌnˈsʌlid] *a.* rüvetamata, rüvetamatu
unsung [ˈʌnˈsʌŋ] *a.* laulmata; *poeet.* laulus ülistamata
unsupported [ˈʌnsəˈpɔ:tid] *a.* toetamata, toetuseta
unsurpassed [ˈʌnsə(:)ˈpɑ:st] *a.* ületamata
unsuspected [ˈʌnsəsˈpektid] *a.* kahtlustamatu, mittekahtlustatav (*milleški* **of**); aimamatu, arvamatu
unsuspecting [ˈʌnsəsˈpektiŋ] *a.* mittekahtlustav, pahaaimamatu
unsuspicious [ˈʌnsəsˈpiʃəs] *a.* umbusklikkuseta, usaldav
unswerving [ʌnˈswə:viŋ] *a.* kõrvalekaldumatu, vankumatu
unsworn [ˈʌnˈswɔ:n] *a.* (*vande kohta*) vandumata; (*isiku kohta*) vannutamata
unsymmetrical [ˈʌnsiˈmetrik(ə)l] *a.* **(-lly)** ebasümmeetriline
unsympathetic [ˈʌnsimpəˈθetik] *a.* mittekaasatundev, mitteosavõtlik; kalk, tundetu; *haruld.* ebasümpaatne, ebameeldiv (= **disagreeable, antipathetic**)
untack [ˈʌnˈtæk] *v. t.* (*kinnitusnaelu jms. kõrvaldades*) eraldama, eemaldama, vabastama (*millestki* **from**); *tekst.* traagelniite kõrvaldama (*vt.* **tack** I)
untamable [ˈʌnˈteiməbl] *a.* **(-bly)** taltsutamatu, mittetaltsutatav
untamed [ˈʌnˈteimd] *a.* taltsutamata, mittetaltsutatud
untapped [ˈʌnˈtæpt] *a.* (alles) puutumata, kasutuselevõtmata (*er. loodusvarade kohta*)
untaught [ˈʌnˈtɔ:t] *a.* õpetamata, õpetamatu
untenable [ˈʌnˈtenəbl, -ˈti:n-] *a.* paikapidamatu (*er. õpetuse, põhimõtete jms. kohta*)
unthankful [ˈʌnˈθæŋkf(u)l] *a.* **(-lly)** tänamatu
unthinkable [ʌnˈθiŋkəbl] *a.* **(-bly)** mõeldamatu, mittemõeldav; *fam.* ebatõenäoline
unthinking [ˈʌnˈθiŋkiŋ] *a.* mõtlematu
untidy [ʌnˈtaidi] *a.* **(-ier, -iest; -ily, -iness)** korratu, mittepuhas
untie [ˈʌnˈtai] *v. t.* **(-tying)** lahti siduma, (*sidemeist, köidikuist*) vabastama
untied [ˈʌnˈtaid] *a.* sidumatu
until [ənˈtil, ʌn-] **1.** *prep.* kuni, -ni; **2.** *konj.* kuni; seni kui, enne kui (= **till**). *Märkus: niihästi* **until** *kui ka* **till** *esineb ainult ajalises mõttes (välja arvatud arhailises keeles või murdeis, kus* **until** = **unto, to**); *stiililiselt on eelistatavam* **until** *lause algul (näit.* **until his election he had not been very popular** enne oma valimist ta ei olnud väga populaarne) ◇ **it was very cold from December ~** (*or* **till**) **the end of February** oli väga külm detsembrist veebruari lõpuni; **he worked ~** (*or* **till**) **he was too tired to do more** ta töötas seni, kuni oli liiga väsinud selleks, et rohkem teha; **I shan't leave ~** (*or* **till**) **you come back** ma ei lahku enne, kui te tagasi tulete; **~** (*or* **till**) **further notice** uue korralduseni *või* teatamiseni
untilled [ˈʌnˈtild] *a.* harimata, (üles)kündmata, viljelemata
untimely [ʌnˈtaimli] **1.** *a.* mitteõigeaegne, enneaegne; **2.** *adv.* enneaegu, mitteõigeaegselt, enneaegselt, ebaõigel (*või* ebasobival) ajal
untiring [ʌnˈtaiəriŋ] *a.* väsimatu
unto [ˈʌntu(:), -tə] *prep. arh., poeet.* = **to.** *Märkus: infinitiivi ees ei tohi kunagi* **to** *asemel seista* **unto**; *seevastu on* **unto** *asendamatu mõnes kindlakskujunenud (juuleslises või arhailises) väljendis, näit.* **faithful ~ death** ustav surmani
untold [ˈʌnˈtould] *a.* ütlemata, rääkimata;

lugematu, loendamatu, äraarvamatu ◇ **~ gold** *fam.* ilmatu palju raha
untouchable [ʌnˈtʌtʃəbl] **1.** *a.* puudutamatu, mittepuudutatav; **2.** *s. aj.* puudutamatuks (*või* roojaseks) peetav madalaimat kasti hindu
untouched [ˈʌnˈtʌtʃt] *a.* puutumatu, puudutamatu; puutumata, puudutamata; liigutamata
untoward [ʌnˈto(u)əd, -təˈwɔ:d] *a. arh.* tõrges, kangekaelne; *pedant. ka* vastuline, ebasoodus, ebasoovitav, õnnetu
untrained [ˈʌnˈtreind] *a.* treenimata, väljaõpetamata, (pideva harjutuse teel) ettevalmistamata
untranslatable [ˈʌntrænzˈleitəbl, -trɑ:ns-] *a.* tõlkimatu, tõlgitamatu, mittetõlgitav
untravelled, *Am.* **-veled** [ˈʌnˈtræv(ə)ld] *a.* reisimata; vähereisinud, kitsa silmaringiga
untrod(den) [ˈʌnˈtrɔd(n)] *a.* tallamata, käimata
untroubled [ˈʌnˈtrʌbld] *a.* segamatu, häirimatu, tülitamata
untrue [ˈʌnˈtru:] *a.* mittetõene, ebatõeline, -õige, vale; truudusetu, ustavusetu (*kellelegi, millelegi* **to**); ebaõgev, ebaõigesti seatud
untrustworthy [ˈʌnˈtrʌstwə:ði] *a.* **(-iness)** ebausaldusväärne, ebausaldatav
untruth [ˈʌnˈtru:θ] *s.* ebatõde, vale
untruthful [ˈʌnˈtru:θf(u)l] *a.* **(-lly)** valelik; ebaõige, vale
unturned [ˈʌnˈtə:nd] *a.* pööramata ◇ **to leave no stone ~** kõiki vahendeid ära kasutama
untutored [ˈʌnˈtju:təd] *a.* harimatu, õpetamata, koolitamata
unused [ˈʌnˈju:zd] *a.* tarvitamata, tarvitamatu, kasutamata, kasutamatu; (*ka* [ʌnˈju:st]) harjumatu (*millegagi* **to**)
unusual [ʌnˈju:ʒu(ə)l] *a.* **(-lly)** ebaharilik, -tavaline, tavatu, harukordne
unutterable [ʌnˈʌtərəbl] *a.* väljendamatu, mitteväljendatav; ärarääkimatu, kirjeldamatu
unvarnished [ˈʌnˈvɑ:niʃt] *a.* (üle)võõpamata; [ʌnˈvɑ:niʃt] ilustamata ◇ **the ~ truth** ilustamata tõde
unveil [ˈʌnˈveil] *v. t.* kattest vabastama (*näit. ausammast*); avaldama, ilmutama, paljastama (*näit. saladust*)
unversed [ˈʌnˈvə:st] *a.* kogemusteta, vilumatů (*milleski* **in**)
unvoiced [ˈʌnˈvɔist] *a.* väljaütlemata, väljendamata (*näit. arvamuse kohta*); *fon.* helitu
unvouched [ˈʌnˈvautʃt] *a.* tagamata, garanteerimata (*haril. ~* **for**)
unwarrantable [ʌnˈwɔrəntəbl] *a.* **(-bly)** õigustamatu, mitteõigustatav, lubamatu, põhjendamatu; mittetagatav
unwarranted [ʌnˈwɔrəntid] *a.* tagamata, garanteerimata; õigustamatu, lubamatu
unwary [ʌnˈweəri] *a.* **(-ily, -iness)** ettevaatamatu
unwashed [ˈʌnˈwɔʃt] *a.* pesemata, pesematu ◇ **the great ~** kasimatu rahvarämps (*ka piltl.*)
unwavering [ʌnˈweiv(ə)riŋ] *a.* kõikumatu, kõhklematu, kõhelematu
unwearied [ʌnˈwiərid] *a.* väsitamata, väsitamatu, väsimatu
unwearying [ʌnˈwiəriiŋ] *a.* väsimatu
unwelcome [ʌnˈwelkəm] *a.* mitteteretulnud, mitte- *e.* ebatervitatav, soovimatu
unwell [ˈʌnˈwel] *a.* mitte (päris) terve, haiglane
unwept [ˈʌnˈwept] *a. ret., poeet.* (taga)nutmata, (-)nutmatu, leinamata, leinamatu
unwholesome [ˈʌnˈhoulsəm] *a.* ebatervislik, (tervisele *või* moraalselt) kahjulik
unwieldy [ʌnˈwi:ldi] *a.* **(-ier, -iest; -ily, -iness)** kohmakas, raskepärane, kogukas, raskesti käsiteldav
unwilling [ˈʌnˈwiliŋ] *a.* mittenõustuv, -päriolev, -sooviv (*midagi teha* **to do**); tõrges ◇ **he was very ~ to help me** ta ei olnud sugugi valmis mind aitama
unwillingly [ʌnˈwiliŋli] *adv.* vastumeelselt; tõrksalt
Unwin [ˈʌnwin] *pn.*
unwind [ˈʌnˈwaind] *v. t. & i.* (*pret. & p. p.* **-wound** [-ˈwaund]) lahti mähkima *või* kerima; (*kera kohta*) lahti kerinduma, lahti hargnema; *Am. fam.* lõtvuma, lõõgastuma, pingest vabanema (*ka* **to get unwound**)
unwisdom [ˈʌnˈwizdəm] *s.* ebatarkus, mittetarkus, rumalus
unwise [ˈʌnˈwaiz] *a.* ebatark, mittetark, mõistmatu
unwished [ʌnˈwiʃt] *a.* soovimatu, igatsematu (*haril. ~* **for**)

unwitting [ʌn'witiŋ] *a.* teadmatu, (*midagi*) mitteteadev (**of**); ebateadlik, kogematu
unwittingly [ʌn'witiŋli] *adv.* teadmatult, kogemata
unwomanly [ʌn'wumənli] *a.* **(-liness)** ebanaiselik
unwonted [ʌn'wountid, *Am.* -'wʌn-] *a.* ebaharilik; harjumatu (*millegagi* **to**; *midagi tegema* **to do**)
unworkable ['ʌn'wə:kəbl] *a.* töötamis- *või* tarvitamiskõlbmatu; läbiviidamatu
unworkmanlike ['ʌn'wə:kmənlaik] *a.* (töö)oskamatu, ebameisterlik, (töö)võhiklik
unworldly ['ʌn'wə:ldly] *a.* **(-iness)** ebamaine; eba- *e.* mitteilmalik
unworthiness [ʌn'wə:ðinis] *s.* vääritus, ebaväärilisus, ebaväärikus
unworthy [ʌn'wə:ði] *a.* **(-ier, -iest; -ily)** väritu, ebavääriline, ebaväärikas; mitte vääriv (*midagi* **of**)
unwound ['ʌn'waund] *vt.* **unwind**
unwrap ['ʌn'ræp] *v. t.* **(-pp-)** lahti mähkima *või* mässima, mähisest vabastama
unwritten ['ʌn'ritn] *a.* kirjutamata; üleskirjutamata, kirjapanemata ◇ **~ law** tavaõigus, kindlakskujunenud tava
unyielding [ʌn'ji:ldiŋ] *a.* järeleandmatu
unyoke ['ʌn'jouk] *v. t. & i.* ikkest vabastama *või* vabanema (*ka piltl.*)
unzip ['ʌn'zip] *v. t. & i.* **(-pp-)** tõmb(e)lukku lahti tõmbama
up [ʌp] **1.** *adv.* üles; ülal, üleval; püsti, jalul; juurde, ligi; kokku, kinni; lõpuni, otsa, lõpul, otsas; ära; **2.** *prep.* (*millestki, midagi mööda*) üles; **3.** *a.* ülespoole liikuv; (*rongi, bussi jms. kohta*) linna (*er.* Londoni) poole sõitev; **4.** *s. peam. pl.* tõus, ülesminek; **5.** *v. i. & t.* **(-pp-)** *fam.* (äkki) üles tõusma *või* hüppama; (üles) tõstma; kõrgendama (*näit. hinda*) ◇ **the bird flew ~** lind lendas üles; **high ~ in the air** kõrgel (üleval) õhus; **he was ~ early this morning** ta oli täna hommikul vara üleval; **he came ~ to me** ta astus mu juurde; **hands ~!** käed üles!; **his blood is ~** ta veri kihab; **what's ~?** mis (siin) lahti on?; **a hundred ~** (*mängus, võistlusel*) sada punkti saadud; **he was four ~ on the second round** *sport* ta oli neli punkti ees teisel raundil; **to save ~** kokku hoidma; **to seal ~** kinni pitseerima; **to burn ~** ära põletama *või* põlema; **the game is ~** mäng on kaotatud (*ka piltl.*); **it is all ~** (*sl.* **U.P.**) **with him** tema laul on lauldud, ta on omadega läbi, ta on lootusetult kadunud; **he went ~ the stairs (sailed ~ the river)** ta läks trepist (purjetas jõge mööda) üles; **~ against** (*mingi raskusega, ülesandega jms.*) silm silma vastu; **I am ~ against it** *fam.* ma olen pigis *või* hädas; **~ and about** jalul, liikuv, (*er. haige kohta*) jälle voodist väljas; **I must be ~ and doing** ma pean (uuesti) tööle asuma; **he is always ~ and doing** ta on alati innukalt tegevuses; **~ and down** üles-alla, edasi-tagasi; **~ the pole** *sl.* purjus; **~ to** kuni, -ni (*näit.* **he counted ~ to twenty** ta luges 20-ni; **~ to the handle** käepidemeni); (*midagi*) tegemas, (*millegagi, er. millegi halvaga*) tegelemas (*näit.* **what are you ~ to?** mis tempe sa seal teed?; **he is ~ to anything** ta võib igasuguse tembuga hakkama saada); **he is not ~ to much** *fam.* temast ei ole suurt asja; **~ to now, ~ to the present** praeguseni, tänini; **it is ~ to you (him, etc.) to do this** on teie (tema jne.) asi seda teha; **~ with you!** käi üles!; **~s and downs** tõusud ja langused; laineline maastik; **the ~s and downs of life** elu(saatuse) muutlikkus; **he ~s and asks me** *fam.* (äkki) ta kargab püsti ja küsib minult; **the man -pped (with) his fist** mees tõstis (äkki) rusika
up- [ʌp] *pref.* üles-, üleval-, ülal- **(1.** *liitub verbidega või verbituletistega, näit.* **uphold, upraise, upbringing;** *paljud sellised kombinatsioonid on arhailised või luulelised sõnad;* **2.** *liitub substantiividega, tuletades adverbe, adjektiive või substantiive, näit.* **uphill, upstairs, upland)**
U.P. ['ju:'pi:] *adv. sl.* (= **up**; *tarvit. väljendis* **it is all ~ with him** tema laul on lauldud)
up-and-coming ['ʌpən(d)'kʌmiŋ] *a. peam. Am.* tarmukas, innukalt tegutsev, energiliselt edasirühkiv
upas ['ju:pəs] *s. bot.* antšar, *er.* mürgine antšar (= **~-tree**); *piltl.* surmav mürk, hukutav mõju
upbear [ʌp'bɛə] *v. t.* (*pret.* **-bore** [-'bɔ:], *p. p.* **-borne** [-'bɔ:n]) *poeet.* üles kandma; ül(ev)al hoidma, toetama

upbraid [ʌp'breid] *v. t.* sõitlema, tõrelevalt noomima (*millegi pärast* **with, for**)
upbringing ['ʌpbriŋiŋ] *s.* (üles)kasvatus, (-)kasvatamine; *er.* lastekasvatus
upbuild [ʌp'bild] *v. t.* (*pret. & p. p.* **-built** [-'bilt]) *peam. Am.* üles ehitama (= **build up**)
upcast ['ʌpkɑ:st] **1.** *a.* ülesvisatud; (*silmade kohta*) ülespööratud; **2.** *s.* ülesvise; *mäend.* ventilatsioonišaht
up-country 1. [ʌp'kʌntri] *adv.* sisemaal(e); **2.** ['ʌpkʌntri] *s.* sisemaa; *atrib.* sisemaa-
update [ʌp'deit] *v. t. Am.* ajakohastama, ajakohaseks (*või* uueks, moodsaks) tegema, moderniseerima
up-end [ʌp'end] *v. t. & i. dial., Am.* (otsale) püsti asetama (*või* tõstma, pöörama); (otsale) püsti asetuma (*või* tõusma, pöörduma)
upgrade 1. ['ʌpgreid] *s.* tõus, tõusev nõlv; tõusutee (*ka piltl.*); **2.** [ʌp'greid] *v. t.* (*astmelt, omadustelt jms.*) tõstma, kõrgendama, edutama ◇ **on the ~** tõusuteel, tõusmas, kõrgenemas
upgrowth ['ʌpgrouθ] *s.* üleskasv, -kasvatamine; kasv, areng
upheaval [ʌp'hi:v(ə)l] *s.* kerge (kerke) (*ka geol.*), kerkimine; *piltl.* põhjalik pööre, murrang
upheave [ʌp'hi:v] *v. t. & i.* üles kergitama (*er. maapinda*); üles kerkima
upheld [ʌp'held] *vt.* **uphold**
uphill 1. [ʌp'hil] *adv.* vastumäge, mäest (*või* künkast) üles, ülesmäge; **2.** ['ʌphil] *a.* vastumäge viiv (*tee kohta*); *piltl.* raske, vaevaline
uphold [ʌp'hould] *v. t.* (*pret. & p. p.* **-held** [-'held]) ül(ev)al (*või* püsti) hoidma; toetama, pooldama, kinnitama (*otsust*)
upholster [ʌp'houlstə] *v. t.* (*mööblit*) polsterdama; (*tube*) eesriietega (*või* seinavaipadega *jms.*) kaunistama, riidega tapeetima
upholsterer [ʌp'houlstərə] *s.* polsterdaja; toadekoreerija, riidega tapeetija
upholstery [ʌp'houlstəri] *s.* polsterdus; (*tubade*) riidega tapeetimine; polsterdus- *või* tapeetimismaterjal, mööbliriie; polsterdus- *või* tapeetimistöö *või* -äri
U.P.I. ['ju:pi:'ai] *lüh.* = **United Press International**
upkeep ['ʌpki:p] *s.* ülalpidamine; ülalpidamiskulud; (*masina*) korrashoid, hooldus, hoole
upland ['ʌplənd] *s.* kõrgustik, kõrgendik; *atrib.* kõrgustiku-, kõrgendiku-
uplift 1. [ʌp'lift] *v. t. haruld.* kõrgendama, kõrgemale tõstma (*peam. piltl.*); meelt ülendama; **2.** ['ʌplift] *s.* ülestõstmine, kõrgemale tõstmine, ülessurve; *geol.* kerkemurrang; *er. Am.* meeleülendus, moraalne ülendus, ülendav moraalne mõju; rinnahoidja
upon [ə'pɔn] *prep.* (*millegi*) peal, peale (= **on**). *Märkus: enamail juhtudel on täiesti ükskõik, kas tarvitada* **on** *või* **upon**; *viimane on aga eelistatav teatavais kindlakskujunenud väljendeis, näit.* **~ my word** (mu) ausõna (juures); **he has nothing to live ~** tal ei ole midagi, millest elatuda; **once ~ a time** kord (enne)muistsel ajal
upper ['ʌpə] **1.** *a.* ülemine, pealmine; üla-, ülem-; **2.** *s.* (*saapa, kinga*) pealne, pealsenahk (*haril. pl.*); *pl. ka* kedrid, kingakatted ◇ **~ arm** õlavars; **~ case letter** *trük.* suurtäht (= **capital letter**); **to have the ~ hand** ülevõimu omama; **the U- House** (Briti) Ülemkoda, Lordidekoda; **~ lip** ülahuul; **~ storey** ülakorrus, ülemine (maja)korrus; *piltl.* peaaju, mõistus (*näit.* **there is something wrong in his ~ storey** ta on natuke peast põrunud); **the ~ ten** (*or* **ten thousand**) koorekiht, ülemkiht, aristokraatia; **to be (down) on one's ~s** *sl.* viletsas olukorras olema, puudust kannatama
uppercut ['ʌpəkʌt] *s. sport* (alt üles suunatud) lõuahaak, haaklöök, althaak (*poksis*)
uppermost ['ʌpəmoust, -məst] **1.** *a.* kõige ülemine, kõige pealmine; **2.** *adv.* kõige ülemisena, kõige pealmisena ◇ **he said whatever came ~** ta rääkis, mis esimesena pähe tuli
Uppingham ['ʌpiŋəm] *pn.*
uppish ['ʌpi∫] *a. fam.* upsakas, kõrk
uppity ['ʌpiti] *a. Am. sl.* upsakas, kõrk (= *eelm.*)
upraise [ʌp'reiz] *v. t.* kõrgemale tõstma, kõrgendama
uprear [ʌp'riə] *v. t.* üles (*või* kõrgele) tõstma, püsti ajama
upright 1. ['ʌprait] *atrib. a.* püstine, püsti-

olev, püst-; sirge rühiga; õiglane, ausameelne; **2.** [ʌp′rait, ′ʌp-] *pred. a., adv.* püsti, sirgelt; **3.** [′ʌprait] *s.* püsttugi, -post, -tala; *ka* püstklaver, pianiino (= ~ **piano**)

uprightly [′ʌpraitli] *adv.* õiglaselt, ausameelselt; *haruld.* püsti

uprightness [′ʌpraitnis] *s.* õiglus, ausameelsus; *haruld.* püstisus

uprise [ʌp′raiz] **1.** *v. i.* (*pret.* **-rose** [-′rouz], *p. p.* **-risen** [-′rizn]) *haruld., poeet.* üles tõusma; tõusma, kõrgenema; **2.** [′ʌpraiz] *s. haruld.* ülestõus; tõus

uprising [ʌp′raiziŋ] *s.* ülestõus, mäss; *haruld.* tõus, (*maapinna*) tõusmine; *arh.* (voodist) tõusmine

uproar [′ʌprɔ:] *s.* lärm, kära; möll; (mürisev) naerulagin

uproarious [ʌp′rɔ:riəs] *a.* lärmitsev, käratsev; (*naeru kohta*) lagisev

uproot [ʌp′ru:t] *v. t.* välja juurima, juurtega välja kiskuma (*ka piltl.*)

uprose [ʌp′rouz] *vt.* **uprise**

upset I [ʌp′set] **1.** *v. t. & i.* (*pret. & p. p.* ~; **-tt-**) ümber paiskama, kummutama, kukutama; segi paiskama; (*kedagi*) rööpast välja lööma; (*seedimist, meelerahu jms.*) häirima; ümber paiskuma *või* kukkuma; häiruma; **2.** (*ka* [′ʌpset]) *s.* ümberpaisang, kummutus; häiring; häirus; korratus, segadus; tüli

upset II [′ʌpset] *a.* (algsummana) ülesseatud ◇ ~ **price** enampakkumise algsumma

upshot [′ʌpʃɔt] *s.* lõpptulemus, (*millegi*) üldtulemus (**of**) ◇ **in the** ~ lõppude lõpuks

upside [′ʌpsaid] *a.* ülapool, (*millegi*) ülemine pool, pealmine pool (**of**); *vrd.* **upsides**

upside-down [′ʌpsaid′daun] **1.** *adv.* (*ka* **upside down**) ülapool allapoole pööratud, kummuli, pahupidi (*ka piltl.*); **2.** *a.* pea peale pööratud (*ka piltl.*)

upsides [ʌp′saidz] *adv. fam.* tasa (*kellegagi* **with**) ◇ **to get** ~ **with** (*kellelegi*) samaga tasuma, tõhusat vastulööki andma

upsilon [ju(:)p′sailən] *s.* üpsilon (*kreeka tähestiku 20. täht, vastab ü-le*)

upstage 1. [′ʌp′steidʒ] *adv.* näitelava tagaosas; **2.** [′ʌpsteidʒ] *a.* näitelava tagaosas asetsev *või* tagaosasse puutuv; *Am. sl.* upsakas, kõrk; **3.** [ʌp′steidʒ] *v. t. Am. teatr.* lava tagaossa tõrjuma, kõrvale suruma; *Am. sl.* upsakalt (*või* kõrgilt) kohtlema

upstair [′ʌpstɛə] *a.* = *järgm.*

upstairs 1. [′ʌpstɛəz] *a.* ülemise korruse, ülakorruse; **2.** [′ʌp′stɛəz] *adv.* trepist üles, ülemisel korrusel, ülemisele korrusele, ülakorrusel(e)

upstanding [′ʌpstændiŋ] *a.* püstiseisev, sirgelt seisev, sirge rühiga (*ka piltl.*); õiglane, aus

upstart [′ʌpstɑ:t] *s.* tõusik; *atrib.* tõusiklik

upstate [′ʌp′steit] *Am.* **1.** *a.* osariigi pealinnast eemal asetsev; **2.** *s.* osariigi pealinnast eemal (*er.* põhja pool) asetsev piirkond

upstream 1. [ʌp′stri:m] *adv.* ülesjõge, ülesvoolu, vastuvoolu; **2.** [′ʌpstri:m] *a.* ülesjõge asetsev; vastuvoolu asetsev, vastuvoolu-

upstroke [′ʌpstrouk] *s.* ülespoole liikuv kirjutustõmme, juusjooneke; *tehn.* (*kolvi*) ülesliikumine

upsurge [′ʌpsə:dʒ] *s.* (äkiline, kiire) tõus; (*tunnete*) voogamine, kihamine

uptake [′ʌpteik] *s. tehn.* (*aurukatla*) suitsulõõr; *mäend.* püstine ventilatsioonišaht; *fam. er. Š.* taip, arusaamine ◇ **quick (slow) in the** ~ kiire (aeglase) taibuga

up-to-date [′ʌptədeit] *a.* aja kõrgusel olev, ajakohane, moodne (*kirjutatakse nii ainult atributiivses tarvituses, muidu tavaliselt lahus*; *vt.* **date**); *maj.* ažuuris, ažuuri

Upton [′ʌptən] *pn.*

uptown 1. [′ʌp′taun] *adv.* linna ülemises osas, linna ülemisse ossa; *Am.* linna ärikeskusest eemal(e); **2.** [′ʌptaun] *a.* linna ülemises osas asetsev; *Am.* linna ärikeskusest eemal (paremas linnaosas) asetsev

upturn 1. [′ʌp′tə:n] *v. t. & i.* üles (*või* ümber) pöörama *või* pöörduma; **2.** [′ʌptə:n] *s.* pööre paremusele, olukorra paranemine

upward [′ʌpwəd] **1.** *a.* ülespoole suunatud; tõusev; **2.** *adv.* (*ka* ~**s** [-z]) ülespoole, üles; üle selle ◇ **an** ~ **glance** ülespoole suunatud pilk; **an** ~ **tendency** kalduvus tõusule; **to look** ~**(s)** ülespoole vaatama; **children of six years and** ~**(s)** kuueaastased ja (sellest) vanemad lapsed; ~**(s) of** üle (*millegi*), rohkem kui; **I caught** ~**(s) of twenty fish** ma püüdsin üle kahekümne kala

upwards [′ʌpwədz] *adv.* = *eelm.*

Ur [ə:] *pn.*

uraemia, *Am.* **urem-** [ju(ə)′ri:miə] *s. med.* ureemia, kusiveresus

Ural [′juər(ə)l] *pn.* Uural ◇ **the** ~**s** Uuralid

Ural-Altaic [′juərəlæl′teik] *lgv.* **1.** *a.* uurali-altai; **2.** *s.* uurali-altai keelkond

Uralian [ju(ə)′reiliən], **Uralic** [ju(ə)′rælik] *lgv.* **1.** *a.* uurali; **2.** *s.* uurali keel *või* keeled

uralite [′juərəlait] *s. min.* uraliit

uranate [′juərən(e)it] *s. keem.* uranaat

Urania [ju(ə)′reiniə] *s.* Urania (*täheteaduse muusa*)

uraninite [juə′ræninait] *s. min.* uraniniit

uranium [ju(ə)′reiniəm] *s. keem.* uraan (*sümbol* **U**) ◇ ~ **reactor** *füüs.* uraanireaktor; ~ **series** *füüs.* uraanirida

Uranus [′juərənəs] *s. müt.* Uranos (*kreeka taevajumal*); *astr.* Uraan (*planeet*)

uranyl [′juərənil] *s. keem.* uranüül ◇ ~ **acetate** *keem.* uranüülatsetaat

urate [′juəreit] *s. keem.* uraat, kusihappesool

urban I [′ə:bən] *a.* linna-; linnalik, linlaslik; linnaline, linlik ◇ ~ **population** linnaelanikkond; ~ **district** linnataoliselt asustatud piirkond

Urban II [′ə:bən] *pn.*

urbane [ə:′bein] *a.* viisakas, kombepeen, urbaanne

urbanite [′ə:bənait] *s.* linlane, *er.* suurlinlane

urbanity [ə:′bæniti] *s.* viisakus, kombepeenus, urbaansus

urbanization [ə:bənai′zeiʃ(ə)n] *s.* linnastumine, urbanisatsioon, urbaniseerumine

urbanize [′ə:bənaiz] *v. t.* linnastama, urbaniseerima; *haruld.* kombepeeneks tegema

urchin [′ə:tʃin] *s.* (poisi)põngerjas, (-)jõmpsikas, vallatu poiss, naakmann; *haruld.* siil (= **hedgehog**); = **sea-**~

Urdu [ə:′du:, uə′du:] *s.* urdu keel (*P.-Indias elavate muhamedlaste hindi keele teisend*)

Ure [juə] *pn.*

-ure [juə, ə] *suf.* -ng, -us, -is, (*võõrsõnades*) -uur (*tuletab substantiive, tavaliselt lad. verbitüvedest, näit.* **aperture, creature, legislature**)

urea [′juəriə] *s. keem.* kusiaine, uurea, karbamiid

uremia [ju(ə)′ri:miə] *Am.* = **uraemia**

ureter [juə′ri:tə] *s. anat.* ureeter, kusejuha

urethane [juə′reəein] *s. keem.* uretaan

urethra [ju(ə)′ri:ərə] *s. anat.* ureetra, kusiti

urge [ə:dʒ] **1.** *v. t.* (**-geable**) ajetama, (taga) kihutama, kehutama, sundima (*millekski* **to**); peale käima, tungivalt nõudma *või* paluma (*midagi* **for**; *midagi teha* **to do**); edasi ajama (**on**); tungivalt soovitama *või* toonitama, rõhutama; **2.** *s.* tung, aje; kihk, kihu; sund

urgency [′ə:dʒ(ə)nsi] *s.* tungivus, pakilisus, edasilükkamatus, hädapärasus, hädavajalikkus ◇ **a matter of great** ~ eriti pakiline asi

urgent [′ə:dʒ(ə)nt] *a.* tungiv, pakiline, edasilükkamatu, hädapärane, hädavajalik; kiire(loomuline) ◇ **he was** ~ **with me to tell him** ta käis tungivalt peale, et ma talle ütleksin; **to be in** ~ **need of** (*midagi*) hädapärast vajama

Uriah [ju(ə)′raiə] *pn.*

uric [′juərik] *a. keem.* kusi-, uriin- ◇ ~ **acid** kusihape

Uriel [′juəriəl] *pn.*

urinal [′juərin(ə)l] *s.* kusemisnõu, pissuaar; kusemisruum

urinary [′juərinəri] *a. anat.* kuse-, kusi-, urinaarne, urinaar- ◇ ~ **bladder** *anat.* kusepõis; ~ **calculus** *med.* kusekivi

urinate [′juərineit] *v. i.* urineerima, kusema

urination [juəri′neiʃ(ə)n] *s.* urineerimine, kusemine

urine [′juərin] *s.* uriin, kusi

urinology [juəri′nɔlədʒi] = **urology**

urn [ə:n] *s.* urn (*er. surnu põrmu säilitamiseks*); (kraaniga) teekeetmisnõu, teekeetel (= **tea-**~) *või* kohvikeetmisnõu, kohvikeetel (= **coffee-**~)

urology [juə′rɔlədʒi] *s. med.* uroloogia

Urquhart [′ə:kət, -kɑ:t] *pn.*

Ursa [′ə:sə] *s. astr.* Vanker (*tähtkuju*, = **Bear**) ◇ ~ **Major** Suur Vanker (= **the Great Bear**); ~ **Minor** Väike Vanker (= **the Little Bear**)

ursine [′ə:s(a)in] *a. zool.* karu-, karutaoline

Ursula [′ə:sjulə] *pn.*

urticaria [ə:ti′kɛəriə] *s. med.* urtikaaria, nõgestõbi (= **nettle-rash**)

Uruguay [′urugwai, ′juər-, -gwei] *pn.*

us [ʌs, əs, s] *pron.* (*objektikääne sõnast* **we**)

meid; meile; *fam.* meie (*nominatiivi asemel, näit.* **it's ~** see oleme meie)

U.S. ['ju:'es] *lüh.* = **United States** (= *järgm.*)

U.S.A. ['ju:es'ei] *lüh.* = **1. United States of America; 2. United States Army**

usable ['ju:zəbl] *a.* tarvitatav, tarvitamiskõlblik, kasutatav, kasutamiskõlblik

usage ['ju:zidʒ] *s.* tarvitus(viis), käsitlus(viis); tava, komme, pruuk, uusus ◇ **he met with rough ~** teda koheldi karmilt; **the ~ of the best writers** parimate kirjanikkude keelepruuk

usance ['ju:z(ə)ns] *s. kaub.* tavaline (välis)vekslitähtaeg

use I [ju:s] *s.* tarvitus, kasutus; kasu, kasulikkus; tarvitamis- *või* kasutamisõigus *või* -võime; tava, pruuk, harjumus; tavand ◇ **in ~** tarvitusel, kasutusel; **out of ~** mitte (enam) tarvitusel; **of ~** kasulik; **it's of no ~** (*fam.* **it's no ~**) **to talk** (*or* **talking**) rääkimisest pole vähimatki kasu, pole mingit mõtet rääkida; **what is the ~ of it?** mis sellest kasu?; **can I be of ~?** kas võin kasulik olla *või* aidata?; **to have no ~ for** mitte vajama; *Am. ka* mitte sallima; **I have no ~ for him** mul pole temaga midagi peale hakata; *Am. ka* ma ei salli teda; **to make ~ of** (*or* **to put to ~**) ära kasutama; **he has lost the ~ of his right arm** ta on kaotanud oma parema käsivarre kasutamisvõime; **long ~ has reconciled me to it** kauane tarvitus on mind sellega lepitanud

use II [ju:z] *v. t. & i.* tarvitama, kasutama (*millekski* **for**); käsitlema, kohtlema (*neis tähendustes on pret. & p. p.* **used** [ju:zd]); tavatsema (*praeguses standardkeeles tarvit. selles mõttes ainult preteeritumi* **used** [ju:st], *millele järgneb infinitiiv prepositsiooniga* **to**, *näit.* **he used to** ['ju:stə] **come here every day** ta tavatses iga päev siin käia); *p. p. & pred. a.* **used** harjunud (*millegagi* **to**; *selles tähenduses on tavalisem hääldamine* [ju:st], *näit.* **he is used** [ju:st] **to cold weather** ta on külma ilmaga harjunud) ◇ **may I ~ your telephone?** kas tohin kasutada teie telefoni?; **this word is seldom used** [ju:zd] seda sõna tarvitatakse harva; **he used** [ju:zd] **me like a dog** ta kohtles mind koerana; **to ~ up** ära tarvitama; (*er. tööga*) ära kurnama; **I used to** ['ju:stə] **smoke** varemalt ma suitsetasin; **he doesn't come here as often as he used** [ju:st] (*or* **used to** ['ju:stu]) ta ei tule enam siia nii sageli kui varemalt; **what used** [ju:st] **he** (*fam.* **what did he use** [ju:s]) **to say?** mis oli tal kombeks öelda?; **he used** [ju:st] **not** (*fam.* **he didn't use** [ju:s]) **to drink so much** varemalt ta ei joonud nii palju; **to become** (*or* **get**) **used** [ju:st] **to** (*millegagi, kellegagi*) harjuma

useful ['ju:sf(u)l] *a.* (**-lly**) kasulik (*millekski* **for**; *kellelegi* **to**); tubli (*milleski* **at**) ◇ **to come in (pretty) ~** tarvis minema, nagu marjaks ära kuluma, kasulikuks osutuma; **~ load** *tehn., er. av.* kasulik koormus

usefulness ['ju:sf(u)lnis] *s.* kasulikkus

useless ['ju:slis] *a.* kasutu, tarbetu

user I ['ju:zə] *s.* tarvitaja, kasutaja (*vt.* **use** II)

user II ['ju:zə] *s. jur.* pidev tarvitamis- *või* kasutamisõigus

usher ['ʌʃə] **1.** *s.* (*kohtu*) uksehoidja; (*teatri, kino jms.*) kohanäitaja, piletikontrollija; *van., põlgl.* abi(kooli)õpetaja; **2.** *v. t.* (kohanäitajana) juhtima *või* eelnema; sisse juhtima *või* juhatama **(in)** ◇ **gentleman ~** tseremooniameister; **gentleman ~ of the Black Rod** = **Black Rod**

usherette [ʌʃə'ret] *s.* (*teatri, kino*) kohanäitaja *või* piletikontrollija (*neiu*)

usquebaugh ['ʌskwibɔ:] *s.* viski (= **whisky**); *ka* konjakitaoline iiri viin

U.S.S. *lüh.* = **1. United States Senate; 2. United States Ship; 3. United States Service**

U.S.S.R. ['ju:eses'ɑ:] *lüh.* = **Union of Soviet Socialist Republics**

usual ['ju:ʒu(ə)l] *a.* harilik, tavaline ◇ **he came earlier than ~** ta tuli varem kui harilikult; **as ~** (*vulg.* **as per ~**) nagu harilikult

usually ['ju:ʒu(ə)li] *adv.* harilikult, tavaliselt

usufruct ['ju:sju(:)frʌkt, -zju(:)-] *s. jur.* kasutusvaldus, vilikasutus, vilikasutusõigus

usufructuary [ju:sju(:)'frʌktjuəri, -zju(:)-] *jur.* **1.** *a.* kasutusvalduslik; **2.** *s.* kasutusvaldaja ◇ **~ of the right** õiguse kasutaja

usurer ['ju:ʒ(ə)rə] *s.* liigkasuvõtja

usurious [ju(:)'zjuəriəs, -'ʒuə-] *a.* liigkasuline, liigkasuvõtlik

usurp [ju(:)'zə:p] *v. t. & i.* usurpeerima, anastama, vägivaldselt omastama

usurpation [ju:zə:'peiʃ(ə)n] *s.* usurpatsioon, usurpeerimine, anastus

usurper [ju(:)'zə:pə] *s.* usurpaator, anastaja

usury ['ju:ʒuri, -ʒəri] *s.* liigkasuvõtmine; liigkasu

ut I [u(:)t, ʌt] *s. muus.* = **do** II

ut II [ʌt] *konj. lad.* nagu ◇ **~ infra** ['infrə] nagu allpool; **~ supra** ['sju:prə] nagu ülal (*s. o. mainitud, näidatud*)

Ut. *lüh.* = *järgm.*

Utah ['ju:tɑ:, -tə, *Am.* -tɔ:] *pn.*

utensil [ju(:)'tens(i)l] *s.* (tarbe)riist; kööginõu (= **kitchen ~**)

uterine ['ju:tərain] *a. anat.* emaka-, üsa-, uteriinne; *jur.* (*venna või õe kohta*) emapoolne, samast emast (kuid erinevast isast) sündinud

uterus ['ju:tərəs] *s. anat.* emakas

Uther ['ju:θə] *pn.*

Utica ['ju:tikə] *pn.*

utile ['ju:tail] *a. haruld.* kasulik (= **useful**)

utilitarian [ju(:)tili'tɛəriən] **1.** *a.* utilitaarne, kasulikkusel põhinev; utilitaristlik; **2.** *s.* utilitarist

utilitarianism [ju(:)tili'tɛəriənizm] *s.* utilitarism

utility [ju(:)'tiliti] *s.* kasulikkus; midagi (üld)kasulikku; *filos.* utilitarism (= *eelm.*); *ka* = **public ~**, **~ car** (*or* **truck**), **~ man**; *atrib.* üldkasulik, praktiline, tarbe-, elukondlik ◇ **of great ~** suure kasulikkusega; **of no ~** kasutu; **public ~** elukondlik ühisettevõte, kommunaalteenus (*haril. pl.*); *pl. ka* elukondliku ühisettevõtte aktsiad; **~ van** (*or* **truck**) üldkasutusveok; **~ clothes** lihtne tarberiietus, standardriietus; **~ man** *teatr.* varunäitleja (*väiksemate osade jaoks*); *sport Am.* varumängija (*er. pesapallis*)

utilization [ju:til(a)i'zeiʃ(ə)n] *s.* (ära)kasutamine, utiliseerimine, utilisatsioon

utilize ['ju:tilaiz] *v. t.* **(-zable)** (ära) kasutama, tarbima, utiliseerima

utmost ['ʌtmoust, -məst] **1.** *a.* kaugeim, äärmisim; suurim; **2.** *s.* kaugeim (*või* äärmisim) määr ◇ **to do one's ~** kõike võimalikku tegema; **to the ~ of one's power** kõigest väest; **at the ~** kõige äärmisel juhul

Utopia [ju(:)'toupiə] *s.* utoopia

Utopian [ju(:)'toupiən] **1.** *a.* utoopiline, mitteteostatav, tegelikkuses võimatu; **2.** *s.* utooplane (*utoopia elanik*); utopist (*mitteteostatavate ideaalide propageerija*)

Utrecht ['ju:trekt] *pn.*

utricle ['ju:trikl] *s. anat.* utriikul, mõik; *bot.* põisik; õhupõis

utricular [ju(:)'trikjulə] *a. anat.* utrikulaarne, utrikulaar-, mõigu-; *bot.* põisikuline, põisik-

utter I ['ʌtə] *a.* (*sup.* **~most**) äärmine, täielik; *arh., poeet.* väline, välimine, välis- ◇ **~ stranger** võhivõõras; **~ barrister** (*Inglismaal*) noorem advokaat (*kes kohtus esinedes asub väljaspool kohtusaali barjääri*)

utter II ['ʌtə] *v. t.* kuuldavale tooma, väljendama, lausuma, (välja) ütlema; (*raha, er. valeraha*) käibele laskma

utterance ['ʌt(ə)r(ə)ns] *s.* kuuldavaletoomine, väljendamine; lausung, lausutud sõnad; väljend; hääldamine ◇ **to give ~ to** kuuldavale tooma, väljendama

utterly ['ʌtəli] *adv.* täielikult, täiesti, sootuks

uttermost ['ʌtəmoust, -məst] *a.* **1.** *sup., vt.* **utter I**; **2.** = **utmost**

uvula ['ju:vjulə] *s.* (*pl.* **-ae** [-i:]) *anat.* (kurgu)nibu, uuvul

uvular ['ju:vjulə] **1.** *a.* kurgunibu-, suulaenibu-, uvulaarne, uvulaar-; **2.** *s. fon.* uvulaar, nibuhäälik (*er. kurgunibuvärinaga hääldatav r-häälik*)

Uxbridge ['ʌksbridʒ] *pn.*

uxorious [ʌk'sɔ:riəs] *a.* liigselt hell oma naise vastu, oma naisele sõgedalt kuulekas

Uzbek [uz'bek] **1.** *s.* usbekk; usbeki keel; **2.** *a.* usbeki ◇ **~ Soviet Socialist Republic** Usbeki Nõukogude Sotsialistlik Vabariik

Uzziah [ʌ'zaiə] *pn.*

V

V, v [vi:] *s.* (*pl.* **Vs, V's**) (*kirjatäht*) v; midagi V-kujulist; *atrib.* V-kujuline; *keem.* V, vanaadium (=**vanadium**); *el.* = **volt**; (*rooma numbrina*) = 5; *Am.* viiedollarine pangatäht ◇ **V sign** (= **victory sign**) (*kahe harkis sõrmega moodustatav*) võidumärk

v. *lüh.* = **1. verb; 2. verse; 3. versus; 4. vide**

V.A. *lüh.* = **1. (Order of) Victoria (and) Albert; 2. Vice-Admiral**

Va. *lüh.* = **Virginia**

vac [væk] *s. sl.* (kooli)vaheaeg (= **vacation**)

vacancy ['veikənsi] *s.* tühjus, tühi ruum *või* koht; vaba *või* saadaolev (ameti)koht, vakants; mõttetühjus, -lagedus

vacant ['veikənt] *a.* tühi, täitmata, vaba, vakantne; mõttetühi, -lage

vacate [və'keit, *Am.* 'veikeit] *v. t.* (**-table**) tühjaks tegema, täitmata jätma; (*kohta*) vabastama; *jur.* tühistama, kehtetuks tunnistama, annulleerima

vacation [və'kei∫(ə)n, *Am. ka* vei-] **1.** *s.* (*koha*) tühjakstegemine, vabastamine; (*er. kooli, kohtuistungite*) (töö)vaheaeg; *Am.* puhkeaeg, tööpuhkus; **2.** *v. i. Am.* tööpuhkust pidama *või* veetma ◇ **the long** (*or* **summer**) ~ suvine (kooli)vaheaeg

vacationer [və'kei∫ənə], **vacationist** [və'kei∫ənist] *s. Am.* puhkuselviibija, puhkuseveetja; suvitaja

vaccinate ['væksineit] *v. t.* (*kellelegi*) rõugeid panema; vaktsineerima

vaccination [væksi'nei∫(ə)n] *s.* rõugepanek; vaktsinatsioon, vaktsineerimine

vaccinator ['væksineitə] *s.* rõugepanija; vaktsineerija; vaktsineerimisnuga

vaccine ['væksi(:)n] *s. med., vet.* vaktsiin

vaccinia [væk'siniə] *s. vet.* lehmarõuged

Vachell ['veit∫(ə)l, 'væt∫(ə)l] *pn.*

vacillate ['væsileit] *v. i.* (**-tor**) vankuma, kõikuma, kõhklema, kõhelema

vacillation [væsi'lei∫(ə)n] *s.* vankumine, kõikumine, kõhklemine, kõhelemine

vacua ['vækjuə] *vt.* **vacuum**

vacuity [væ'kjuiti] *s.* tühjus; mõttetühjus, -lagedus

vacuole ['vækjuoul] *s. biol.* vakuool, kublik (*rakus esinev põisjas õõs*) ◇ **contractile** ~ tuikekublik

vacuous ['vækjuəs] *a.* tühi; mõttetühi, -lage

vacuum ['vækjuəm] *s.* (*pl.* **-cua** [-kjuə], **~s**) vaaku(u)m, tühjus, ainetühi (*er.* õhutühi) ruum ◇ ~ **brake** *tehn.* õhkpidur; ~ **cleaner** tolmuimeja; ~ **concrete** *ehit.* vaaku(u)mbetoon; ~ **distillation** *keem.* vaaku(u)mdestillatsioon; ~ **flask** (*or* **bottle**) termospudel, Dewari anum; ~ **pump** *tehn.* vaaku(u)m- *e.* hõrenduspump; ~ **tube** *el.* vaaku(u)mlamp

vade-mecum ['veidi'mi:kəm] *s.* vademeekum, (alaliseks kaasaskandmiseks määratud) käsiraamat, taskuformaadis teatmik

vae victis ['vi: 'viktis] *interj. lad.* häda võidetuile!

vag [væg] *s. Am. sl.* hulkur (= *järgm.*)

vagabond ['vægəbɔnd] **1.** *a.* (ümber) hulkuv; **2.** *s.* hulkur, vagabund

vagabondage ['vægəbɔndidʒ], **-dism** [-dizm] *s.* hulkurlus, hulkurielu

vagary [və'geəri, 'veigəri] *s.* veider tuju *või* mõttekujutus; veidrus, narrus, kapriis; *haruld.* vemp, tembutus

vagina [və'dʒainə] *s.* (*pl.* **-ae** [-i:], **-as**) *anat., bot.* tupp, vagiina

vagrancy ['veigr(ə)nsi] *s.* (ümber)hulkuvus, uitlemine, ulavus, rändlus

vagrant ['veigr(ə)nt] **1.** *a.* (ümber)hulkuv, uitlev, ulav, rändlev; **2.** *s.* hulkur

vague [veig] *a.* ebamäärane, -selge, ähmane ◇ **I haven't the ~st** ['veigist] **idea** mul pole õrna aimugi

vail I [veil] *v. t. & i. arh.* langetama, (alandlikult) langeda laskma; (aupaklikult) pead paljastama

vail II [veil] *s. arh. haril. pl.* jootraha; altkäemaks

vain [vein] *a.* (**-nness**) tühine, asjatu, ilmaaegne, viljatu; edev, tühimeelne, edevalt uhke (*millelegi* **of**) ◇ **in** ~ asjatult, ilmaaegu

vainglorious [vein'glɔ:riəs] *a.* eneseuhke, edevuhke, hooplevalt uhke

vainglory [vein'glɔ:ri] *s.* eneseuhkus, edev (*või* hooplev) uhkus

Val [væl] *pn.* (= **Valentine**)

valance ['væləns] *s.* (lühike) eesriie; *er.* (*voodi*) allääris

vale I [veil] *s. poeet. ja kohanimedes* org (= **valley**) ◇ **the ~ of tears** hädaorg

vale II ['veili] *lad.* **1.** *interj.* ela hästi!, hüvasti!; **2.** *s.* hüvastijätt

valediction [væli'dik∫(ə)n] *s.* hüvasti- *e.* jumalagajätt

valedictory [væli'diktəri] **1.** *a.* hüvasti- *e.* jumalagajätu-; **2.** *s. Am.* (*kolledži abiturientide valitud esindaja*) jumalagajätukõne

valence ['veiləns] = **valency**

Valencia [və'len∫iə, -siə] *pn.*

Valenciennes [vælənsi'en(z)] **1.** *pn.*; **2.** *s. tekst.* tüllisarnane (prantsuse) pits (= ~ **lace**)

valency ['veiənsi] *s. keem.* valents ◇ ~ **bond** (*or* **link**) valentsside; ~ **electron** valentselektron

Valentine ['væləntain] **1.** *pn.* (**St.** ~) Püha Valentin(us) (*kelle mälestuspäeval, 14. veebr. inglise rahvauskumuse järgi linnud paarima hakkavad*); **2.** *s.* (**v-**) valentinipäeval valitav kallike; valitud kallimale saadetav pilt *või* armastussalm; valentinipäeval saadetav pilkepilt *või* -salm (= **mock v-**)

Valentinian [vælən'tiniən] *pn.* Valentinianus

valerian I [və'liəriən] *s. bot.* palderjan; *farm.* palderjanijuur; palderjanitilgad, -tinktuur (= **tincture of** ~)

Valerian II [və'liəriən] *pn.* Valerianus

valerianic [vəliəri'ænik], **valeric** [və'lerik] *a. keem.* palderjan(i)- ◇ ~ **acid** *keem.* palderjanhape

Valerius [və'liəriəs] *pn.*

valet **1.** ['vælit, 'væl(e)i] *s.* toapoiss, kammerteener; (*hotelli*) meesteener, *er.* riietepuhastaja ning -pressija; **2.** ['vælit] *v. t. & i.* (*kedagi*) toapoisina teenima, (*kellegi*) toapoisiks olema; (*hotellis*) riideid puhastama ning pressima

valetudinarian [vælitju:di'neəriən], **valetudinary** [væli'tju:din(ə)ri] **1.** *a.* põdur, nõrga tervisega; (liigselt) tervise üle muretsev; **2.** *s.* (sagedane) põdeja, nõrga tervisega isik; (liigselt) tervise üle muretseja

Valhalla [væl'hælə] *s. müt.* Valhalla; *piltl.* kuulsate rahvuskangelaste matusepaik

valiant ['væljənt] *a. ret.* vapper; vägilaslik, sangarlik

valid ['vælid] *a.* kehtiv, maksev, seadusjõuline, siduv; paikapidav

validate ['vælideit] *v. t.* kehtestama, kinnitama, kehtivaks (*või* maksvaks, seadusjõuliseks, siduvaks) tegema

validity [və'liditi] *s.* kehtivus, maksvus, seadusjõulisus, siduvus; paikapidavus

valise [və'li:s, -z] *s. arh., Am.* reisikott; *mil.* (*sõduri*) seljakott

Valkyr ['vælkiə] = *järgm.*

Valkyrie ['vælkiri, væl'kiəri] *s. müt.* valküür

valley ['væli] *s.* org; *ehit.* (*katuse*) neel ◇ ~ **bottom** (*or* **floor**) orupõhi; ~ **flat** *geol.* lamm; ~ **board** *ehit.* neelulaud; ~ **rafter** *ehit.* neelusarikas

valorous ['vælərəs] *a. ret.* vapper, vahva

valour, *Am.* -lor ['vælə] *s. ret.* vaprus, vahvus

Valparaiso [vælpə'reizou] *pn.*

valse [vɑ:ls] *pr.* = **waltz**

valuable ['væljuəbl] **1.** *a.* (**-bly**) väärtuslik, (kalli)hinnaline; vääris-; **2.** *s. haril. pl.* väärtasi, -ese; väärisese

valuation [vælju'ei∫(ə)n] *s.* väärtustus, väärtuse määramine; hinnang, hinnatud väärtus ◇ **to take smb. at his own** ~ kedagi nii võtma, nagu ta tahab näida

value ['vælju(:)] **1.** *s.* väärtus; **2.** *v. t.* väärtustama, (*millegi*) väärtust määrama *või* hindama (*teatavas suuruses* **at**); väärtuslikuks pidama, (kõrgelt) hindama ◇ **he got good ~ for his money** asi, mille ta ostis, on maksnud hinda tublisti väärt; **to sell smth. below its** ~ midagi alla ta tõelist hinda müüma; **to set a high** ~ **on** kõrgelt hindama; **to use the same word with different ~s** sama sõna mitmes eri tähenduses tarvitama; **market** ~ *maj.* turuväärtus; **surplus** ~ *maj.* lisaväärtus; **he ~s himself on his tact** ta on oma taktitundest kõrgel arvamusel

valueless ['væljulis] *a.* väärtusetu

valuta [və'l(j)u:tə] *s. haruld.* = **currency**

valve [vælv] *s.* ventiil, klapp, siiber, kraan; *anat.* klapp; *haruld.* (*tiibukse*) tiib; (*karplooma, kauna*) poole (poolme); *el.* raadiolamp ◇ **cardiac** ~ *anat.* südameklapp;

safety ~ *tehn.* kaitseventiil (*ka piltl.*); ~ **receiver** (*or* **set**) *raad.* lampvastuvõtja

(-)valved [vælvd] *a.* (-)poolmeline, (-)klapiline; *raad.* -lambiline (*näit.* **three-~ set** kolmelambiline aparaat)

valvular ['vælvjulə] *a.* klapi-, *er.* südameklapi-, valvulaarne, valvulaar- ◇ ~ **defect** *med.* klapirike; ~ **disease of the heart** südameklappide haigus

vamoos(e) [və'mu:s], **vamose** [və'mous] *v. i. sl. peam. Am.* jalga laskma, plehku panema

vamp I [væmp] **1.** *s.* (*pealsenaha*) ninatükk; nahalapp (*paikamiseks*); *muus. fam.* improviseeritud saatemuusika; **2.** *v. t. & i.* (kokku) lappima (*haril.* ~ **up**); *muus.* saadet improviseerima

vamp II [væmp] *fam.* **1.** *s.* vamp, saamahimuline kaunitar, rahaahne seiklejanna; **2.** *v. t. & i.* vampima, (*meestelt*) naiseliku veetluse varal raha välja meelitama, omakasupüüdlikult flirtima

vampire ['væmpaiə] *s. folkl.* vampiir, vereimeja kodukäija; *piltl.* vereimeja; *zool.* vampiir (= ~ **bat**)

van I [væn] *s. arh.* tuulamisnõu; *etn. dial.* pohemold (*ka* **fan**); *arh., poeet.* tiib

van II [væn] *s.* eelvägi, avangard (*tarvit. peam. ret. ja piltl.; vrd.* **vanguard**) ◇ **in the ~ of** (*millegi*) esiridades

van III [væn] *s.* furgoon(veok); pagasivagun (= **luggage ~**) ◇ **furniture ~** mööblifurgoon

vanadic [və'nædik, -'neid-] *a. keem.* vanaadium- ◇ ~ **acid** vanaadiumhape

vanadium [və'neidiəm] *s. keem.* vanaadium (*sümbol* **V**) ◇ ~ **steel** *tehn.* vanaadiumteras

Vanbrugh ['vænbrə, væn'bru:] *pn.*

Van Buren [væn'bjuərən] *pn.*

Vancouver [væn'ku:və] *pn.*

Vandal ['vænd(ə)l] **1.** *s. aj.* vandaal (*teatava germaani suguharu liige*); (*ka* **v-**) vandaal (*kultuurivarade hävitaja*); **2.** *a.* vandaali

vandalic [væn'dælik] *a.* vandaalne

vandalism ['vændəlizm] *s.* vandalism

Vanderbilt ['vændəbilt] *pn.*

Van Diemen [væn'di:mən] *pn.* ◇ **~'s Land** *aj.* = **Tasmania**

Vandyke, *ka* **Van Dyck** [væn'daik] **1.** *pn.* van Dyck (*XVII saj. Inglismaal töötanud flaami maalikunstnik*); **2.** *s.* van Dycki maalitud pilt (*er. portree*); (*ka* **v-**) = ~ **collar**; **3.** *a.* van Dycki stiilis; ◇ ~ **beard** väike terav lõuahabe; ~ **brown** *kunst* sügavpruun värvus; ~ **collar** sügavasakilise äärega pitskaelus

vane [vein] *s.* tuulelipp; (*tuuleveski, ventilaatori, propelleri*) tiib, tiivik; *raad.* pöördkondensaatori plaat

vang [væŋ] *s. mer.* jäärt

vanguard ['vængɑ:d] *s.* eelvägi, avangard

vanilla [və'nilə] *s. bot., kok.* vanill ◇ ~ **grass** *bot.* harilik lõhnhein

vanillin [və'nilin, 'vænilin] *s. keem., kok.* vanilliin

vanish ['væniʃ] *v. i.* kaduma, haihtuma, häämbuma; *mat.* piiramatult nullile lähenema

vanishing-point ['væniʃiŋpɔint] *s. kunst* pagupunkt, koonduspunkt, fookus (*perspektiivis*)

vanity ['væniti] *s.* tühisus; tühimeel, tühine edevus, edev uhkus, eneseuhkus, auahnus ◇ ~ **of vanities** *piibl.* tühi töö ja vaimu närimine; ~ **bag (box, case)** (tualetitarbeid sisaldav) naiste käekotike (-kastike, -karbike); **V- Fair** «Tühisuse laat» (*maise maailma allegooriline kujutus J. Bunyani raamatus «The Pilgrim's Progress»*)

vanquish ['væŋkwiʃ] *v. t. ret.* võitma, (*millegi või kellegi üle*) võitu saama

vantage ['vɑ:ntidʒ] *s.* eelis, paremus, edemus, edu (= **advantage**; *tarvit. tennisemängus ja ühendeis nagu* **coign of ~, ~-ground**) ◇ ~ **in** edu sees (*tennisemängus*); ~ **out** edu väljas

vantage-ground ['vɑ:ntidʒgraund] *s.* eelislik (*või* paremusi pakkuv) seisukoht

vapid ['væpid] *a.* (**~er, ~est**) lääge, maotu; tuim, elutu

vapidity [və'piditi] *s.* läägus, maotus; tuimus, elutus

vapor ['veipə] *Am.* = **vapour**

vaporization [veipər(a)i'zeiʃ(ə)n] *s.* aurustamine, aurustumine, vaporisatsioon

vaporize ['veipəraiz] *v. t. & i.* (**-zable**) aurustama, auruks muutma, vaporiseerima; aurustuma, auruks muutuma, vaporiseeruma

vaporizer ['veipəraizə] *s.* aurusti, vaporisaator

vaporous ['veipərəs] *a.* aurune, täis auru; aurutaoline

vapour, *Am.* **-por** ['veipə] **1.** *s.* aur; uduaur; (suitsu)vine; *pl. arh.* pahurus, raskemeelsus; **2.** *v. i. haruld.* aurama; kiitlema, kelkima ◇ ~ **bath** auruvann; aurusaun, leilisaun

vapourish ['veipəriʃ] *a.* pahuratujuline, raskemeelne; kiitlev, kelkiv; = *järgm.*

vapoury ['veipəri] *a.* aurjas, aurutaoline

Varangian [və'rændʒiən] *aj.* **1.** *s.* varjaag; **2.** *a.* varjaagi

varec ['værek] = **kelp**

variability [veəriə'biliti] *s.* muutlikkus, vahelduvus, variaablus

variable ['veəriəbl] **1.** *a.* (**-bly**) muutlik, vahelduv, variaabel; *mat.* muutuv; **2.** *s. mat.* muutuja, muutuv suurus (= ~ **quantity**); *astr.* muutlik täht (= ~ **star**) ◇ **dependent ~** *mat.* sõltuv muutuja

variance ['veəriəns] *s.* vastandlikkus, vastuolu, sobimatus; erinevus, lahkuminek; lahkarvamus; vasturääkivus; *haruld.* muutuvus, muutus ◇ **to be at ~** vastuolus olema (*kellegagi, millegagi* **with**); **to set two people at ~** kahte inimest tülli ajama

variant ['veəriənt] **1.** *a.* teisendlik, teisend-, erinev; **2.** *s.* variant, (sõna-, teksti)teisend

variation [veəri'eiʃ(ə)n] *s.* teisendus, muutus, vaheldus, varieerimine, varieerumine, variatsioon (*ka biol., mat., astr.*); kõrvalekalle, hälve; *muus.* variatsioon, teisendatud meloodia ◇ **these prices are subject to ~** need hinnad on muudetavad; **calculus of ~s** *mat.* variatsioonarvutus

varicella [væri'selə] *s. med.* tuulerõuged (= **chicken-pox**)

varices ['veərisi:z] *vt.* **varix**

varicoloured, *Am.* **-lor-** ['veəri'kʌləd] *a.* mitmevärviline, kirju

varicose ['værikous] *a. med.* varikoosne, varikoos-, veenikomuline ◇ ~ **veins** veresoonte laienemine

varied ['veərid] *a.* mitmekesistatud (*vt.* **vary**); mitmekesine, eripalgeline

variegate ['veərigeit] *v. t.* kirjustama, kirjuks tegema, mitmekesistama

variegated ['veərigeitid] *a.* kirju, kirev, mitmekesine

variegation [veəri'geiʃ(ə)n] *s.* kirjusus, kirevus, mitmekesisus; *bot.* mitmevärvilisus

variety [və'raiəti] *s.* mitmekesisus; kogu mitmekesiseid esemeid, mitmekesine valik (*midagi* **of**); erim, teisend, variant, varieteet (*er. biol.*); *ka* = ~ **theatre** ◇ **for a ~ of reasons** mitmesuguseil erinevail põhjusil; ~ **entertainment** (*or* **show**) varieteevõi estraadietendus; ~ **theatre** varietee

variform ['veərifɔ:m] *a.* mitmekujuline, erinevates teisendites esinev

variola [və'raiələ] *s. med.* rõuged (= **smallpox**)

variolite ['veəriəlait] *s. geol.* varioliit

variometer [veəri'ɔmitə] *s. füüs., el.* variomeeter

variorum [veəri'ɔ:rəm] *bibl.* **1.** *a.* mitmelt autorilt päritolevate kommentaaridega varustatud (*raamatuväljaande kohta, näit.* ~ **Shakespeare**); **2.** *s.* mitmelt autorilt päritolevate kommentaaridega väljaanne (= ~ **edition**)

various ['veəriəs] *a.* mitmekesine; (*pluraalse substantiiviga*) mitmesugused, erinevad, eri, mitmed ◇ **for ~ reasons** mitmel põhjusel; ~ **readings** erinevad tekstiteisendid, variandid

varix ['veəriks] *s.* (*pl.* **-rices** [-risi:z]) *pat.* vaariks, veenikomu, (sõlmeline) veenilaiend

varlet ['vɑ:lit] *s. aj.* kannupoiss; *arh.* teener, sulane; *põlgl.* lurjus, võrukael

Varley ['vɑ:li] *pn.*

varmint ['vɑ:mint] *s. vulg.* söödik, kahjur (= **vermin**); sindrinahk, võllaroog; pahandust tekitav olend; (**the ~**) *jahimeeste sl.* rebane

varnish ['vɑ:niʃ] **1.** *s.* lakk; värnits; võõp, väline läige (*ka piltl.*); **2.** *v. t.* lakkima, lakiga (*või* värnitsaga) katma; võõpama, välise läikega katma ◇ **nail ~** küünelakk; **oil ~** õlilakk; **spirit ~** piirituslakk

varnishing-day ['vɑ:niʃiŋdei] *s. kunst* vernissaaž (*pr.* **vernissage**)

Varro ['værou] *pn.*

(')varsity ['vɑ:s(i)ti] *s. fam.* ülikool (= **university**); *atrib.* ülikooli-

varve [vɑ:v] *s. geol.* varv (*viirsavi aastakiht*)

vary ['veəri] *v. t. & i.* teisendama, muutma,

mitmekesistama, vaheldama, varieerima; teisenduma, muutuma, mitmekesistuma, vahelduma, erinema, varieeruma ◇ **to ~ (directly) as** (*millelegi*) vastavalt suurendama ja vähendama (*või* suurenema ja vähenema); **to ~ inversely as** (*millelegi*) vastupidises proportsioonis suurendama ja vähendama (*või* suurenema ja vähenema); **with ~ing success** vahelduva õnnega; **stars ~ in brightness** tähed erinevad hiilguselt; **opinions ~ on the point** selles punktis lähevad arvamused lahku; *vrd.* **varied**

vascular ['væskjulə] *a. anat., bot.* vaskulaarne, vaskulaar-, soon(t)e-, soon- ◇ **~ system** (vere- ning lümfi)soonestik, (-)soonkond; **~ bundle** *bot.* juhtkimp; **~ tissue** *bot.* juhtkude

vase [vɑ:z; *Am.* veis, veiz] *s.* vaas

vaseline, *ka* **V-** ['væsili:n] *s. tehn., farm.* vaseliin; *vrd.* **petrolatum**

vasomotor [veiso(u)'moutə, væso(u)-] *a. anat.* vasomotoorne, vasomotoor-

vassal ['væs(ə)l] *s. aj.* vasall, läänimees; *ret., nalj.* sõltlane

vassalage ['væs(ə)lidʒ] *s. aj.* vasallisõltuvus, -teenistus, vasallus; vasalkond

vast [vɑ:st] **1.** *a.* tohutu, määratu, ääretu (suur); *fam.* suur; **2.** *s. ret., poeet.* (ääretu) avarus ◇ **the ~ of ocean** ookeani avarus; **the ~ of heaven** ääretu taevalaotus

vastly ['vɑ:stli] *adv.* tohutult, määratult; *fam.* suuresti

vastness ['vɑ:stnis] *s.* tohutus, määratus, määratu suurus

vat [væt] **1.** *s.* tõrs; *er.* käärimis- *või* parkimis- *või* (riide)värvimistõrs; **2.** *v. t.* **(-tt-)** tõrres töötlema; *er.* tõrres käärida laskma (*või* parkima, värvima)

vatful ['vætful] *s.* (*pl.* **-ls**) tõrretäis

Vatican ['vætikən] **1.** *pn.* **(the ~)** Vatikan; **2.** *s.* paavstlik valitsus, paavstivõim

Vaticanism ['vætikənizm] *s.* vatikanism, paavstlus; *er.* paavsti eksimatuse dogma

vaticinate [və'tisineit] *v. i. & t.* **(-tor)** *haruld.* (prohvetlikult) ennustama

vaticination [vətisi'nei∫(ə)n] *s. pedant.* ennustus, prohvetlik ettekuulutus

vaudeville ['voudəvi(:)l] *s. teatr.* vodevill; *Am.* varietee- *või* estraadietendus

Vaughan [vɔ:n] *pn.*

vault I [vɔ:lt] **1.** *s.* võlv; võlvkatus, -lagi; võlvialune, võlvitud ruum, *er.* võlvitud (veini)kelder *või* hauakamber; **2.** *v. t. & i.* võlvima; võlvuma, kummuma

vault II [vɔ:lt] **1.** *v. i. & t.* **(***millelegi kätega toetudes***)** (üle) hüppama, voltižeerima; *ka* **(***kepile toetudes***)** hüppama; **2.** *s.* voltižeeriv hüpe, toenghüpe, lendhüpe

vaulting I ['vɔ:ltiŋ] *s.* võlvimine; võlving, võlvistik (*vt.* **vault** I)

vaulting II ['vɔ:ltiŋ] *s.* voltižeerimine, **(***millelegi kätega toetudes***)** (üle)hüppamine; *sport* toenghüppamine (*vt.* **vault** II) ◇ **~-horse** *sport* (võimlemis)hobune

vaunt [vɔ:nt, *Am.* vɑ:nt] *lit.* **1.** *v. i. & t.* kiitlema, uhkeldama, hooplema; üles kiitma, ülistama; **2.** *s.* kiitlus, uhkeldus, hooplus

Vaux 1. [vɔ(:)ks, vouks] *pn.* **(***inglise perekonnanimi***)**; **2.** [vou] *pn.* **(***prantsuse kohanimi***)**

Vauxhall ['vɔks'hɔ:l] *pn.*

vavasour ['vævəsuə] *s. aj.* allvasall, suurfeodaalile alluv läänimees

V-belt ['vi:belt] *s. tehn.* kiilrihm ◇ **~ transmission** kiilrihmülekanne

V.C. ['vi:'si] *lüh.* = **1. Victoria Cross; 2. Vice-Chairman; 3. Vice-Chancellor; 4. Vice-Consul**

V.D. ['vi:'di:] *lüh.* = **1. Volunteer Decoration; 2. venereal disease**

v.d. ['vi:'di:] *lüh.* = **various dates**

V-Day ['vi:dei] *s.* võidupäev (*vrd.* **VE-Day, VJ-Day**)

've [v] *lüh.* = **have** (*näit.* **I've = I have; you've = you have**)

veal [vi:l] *s.* vasikaliha ◇ **~-cutlet** vasikakotlet

vealer ['vi:lə] *s. Am., Austr.* nuumvasikas

vector ['vektə] *s. mat.* vektor; *er.* raadiusvektor (= **radius ~** *or* **~ radius**); *biol., pat.* nakkusesiirutaja ◇ **~ analysis** *mat.* vektoranalüüs; **~ field** *mat.* vektorväli; **~ product** *mat.* vektorkorrutis, ristkorrutis

vectorial [vek'tɔ:riəl] *a. mat.* vektoriaalne, vektor- ◇ **~ angle** *mat.* polaarnurk, asimuut

Veda ['veidə, 'vi:-] *s.* **(the ~** *or* **~s)** veda (*hindude vanim püha raamat*)

VE-Day ['vi:'i:dei] *s.* (II maailmasõja) võidupäev Euroopas (= **Victory in Europe Day**), hitlerliku Saksamaa kapitulatsioonipäev 8. mail 1945

vedette [vi'det] *s.* ratsapiilur (*sõjaväelise eelpostina*); *ka* piilurlaev (= **~ boat**)

vee [vi:] *s.* (täht) v

veer I [viə] **1.** *v. i.* (*er. tuule kohta*) pöörduma, suunda muutma; *piltl.* tõekspidamisi (*või* teguviisi) muutma (*sag.* **~ round**); **2.** *s.* tuulepöörang, suunamuutus

veer II [viə] *v. i. & t. mer.* viirama, (*trossi*) järele andma **(away, out)**

veg [vedʒ] *s. sl.* köögi- *e.* keeduvili (= **vegetable**)

Vega ['vi:gə] *s. astr.* Veega (*heledaim täht Lüüra tähtkujus*)

vegetable ['vedʒitəbl] **1.** *a.* taim(eli)ne, taim(e)-, vegetabiilne, vegetabiil-; köögivilja-; **2.** *s.* taim; *er.* köögiviljataim; *pl.* köögivili ◇ **~ butter** taimevõi; **~ kingdom** taimeriik; **~ marrow** kabatšokk, melonkõrvits; **~ oil** taimeõli; **I am becoming a mere ~** ma elan päris vegetatiivset (*s. o.* üksluist ning sündmustevaest) elu

vegetal ['vedʒit(ə)l] **1.** *a.* **(-lly)** taimeline, taime-, vegetatiivne, vegetatiiv- (*vrd.* **vegetative**); **2.** *s.* taim; **~ functions** *biol.* vegetatiivsed funktsioonid, (taimedele ja loomadele ühised) toitumis- ja kasvamisfunktsioonid

vegetarian [vedʒi'teəriən] *s.* taimetoitlane, vegetaarlane, vegetariaan; *atrib.* taimetoitlaslik, taimetoitlas-; (*toidu kohta*) taimne, vegetaarne ◇ **~ food** taimetoit

vegetarianism [vedʒi'teəriənizm] *s.* taimetoitlus, vegetaarlus, vegetarianism, vegetarism

vegetate ['vedʒiteit] *v. i.* vegeteerima, oletsema, tegevusetult elutsema, kiratsema

vegetation [vedʒi'tei∫(ə)n] *s.* taimkond, taimestik, taimkate; taimekasv; vegetatsioon; *haruld.* vegeteerimine, tegevusetult elutsemine

vegetative ['vedʒiteitiv] *a.* vegetatiivne, vegetatiiv-, taimeline, taime-; toitumisse ning kasvusse puutuv; *haruld.* vegeteeriv, tegevusetult elutsev ◇ **~ nervous system** vegetatiivne närvisüsteem; **~ organs** vegetatiivorganid

vehemence ['vi:iməns] *s.* ägedus, keevalisus, tulisus

vehement ['vi:imənt] *a.* äge, keevaline, tuline

vehicle ['vi:ikl] *s.* sõiduk, veok; sõiduvahend; liiklusvahend; edasitoimetamis- *või* levitamisvahend; (*mõtete*) väljendus- *või* levitamisvahend; (*värvaine*) kandur, vedeldi, lahusti ◇ **commercial ~** kauba(veo)vanker, -auto; kommertssõiduk; **space ~** kosmoselaev; **wheeled ~** ratassõiduk, -veok

vehicular [vi'hikjulə] *a.* sõiduki-, veoki- ◇ **~ traffic** sõidukiliiklus

veil [veil] **1.** *s.* loor, linik, eesriie, kate (*ka piltl.*); **2.** *v. t. & i.* loorima, looritama; *piltl.* varjama, katma ◇ **to take the ~** nunnaks hakkama; **to pass beyond the ~** surema; **to draw a** (*or* **the**) **~ over** *piltl.* lähemalt kirjeldamast loobuma; **bridal ~** mõrsjaloor; **~ed threats** varjatud ähvardused

veiling ['veiliŋ] *s.* loorimine, looritamine, looritus; *tekst.* loorriie, vuaal

vein [vein] *s.* soon, *er.* veresoon, tõmbsoon, veen; lehesoon, rood; (*putuka*) tiivasoon; maagisoon; *piltl.* iseloomujoon, meelelaad, eriline kalduvus; tuju ◇ **I discovered a rich ~ of humour in him** ma leidsin, et tal on palju huumorimeelt; **in the same ~** samas vaimus *või* laadis; **he is of an imaginative ~** ta on elava kujutlusvõimega; **I am not in a ~ for trifling** mul ei ole tuju tühiseks naljatlemiseks

(-)veined [veind] *a.* (-)sooneline (*näit.* **thick-~, blue-~**)

veiny ['veini] *a.* sooneline, sooniline, soonikas

vela ['vi:lə] *vt.* **velum**

velar ['vi:lə] *fon.* **1.** *a.* velaarne, velaar-, pehme suulae; **2.** *s.* velaar (*pehme suulae hääl*ik)

velarize ['vi:ləraiz] *v. t. fon.* velariseerima

Velasquez [vi'læsk(w)is] *pn.*

veld(t) [velt] *s.* (harvade puude ning põõsastega) rohtla (*L.-Aafrikas*)

velleity [ve'li:iti] *s.* (teguvõimetu) tahtlus, tahteigatsus

vellum ['veləm] *s.* peen (vasikanahast) pärgament; *ka* imiteeritud pärgament ◇ **~ paper** veläänpaber

velocipede [vi'lɔsipi:d] *s. van.* jalgratas (= **bicycle, tricycle**); *Am.* kolmerattaline lastejalgratas

velocity [vi'lɔsiti] *s.* kiirus (*er. füüs.*), kiirus-

aste, -määr ◇ **at the ~ of sound** helikiirusega; **initial ~** algkiirus; **terminal ~** lõppkiirus; **~ diagram** *füüs.* kiiruste plaan; **~ potential** *füüs.* kiiruse potentsiaal

velour(s) [və'luə] *s. tekst.* veluur

velum ['vi:ləm] *s.* (*pl.* **-la** [-lə], **~s**) *anat.* puri; pehme suulagi; *zool.* ääris, puri ◇ **medullary ~** *anat.* medullaarpuri, ajupuri

velvet ['velvit] *s.* samet; pesusamet, velvet; *atrib.* sametine, samet-; velvetine, velvet-; *Am. sl.* rahaline kasu, raha ◇ **on ~** *fam.* hõlpsas oluķorras, jõukuses, külluses; **~ glove** «sametkinnas», välise pehmuse alla varjatud kindlameelsus; **~ voice** sametpehme hääl

velveteen [velvi'ti:n] *s.* puuvillsamet, velvetiin; velvet, pesusamet

velvety ['velviti] *a.* sametine, sametjas, sametpehme

Ven. *lüh.* = **venerable**

venal ['vi:n(ə)l] *a.* **(-lly)** müüdav, äraostetav, pistitav

venality [vi'næliti] *s.* müüdavus, äraostetavus, pistitavus

vend [vend] *v. t.* **(-dible)** müütama, müügiks pakkuma

vendee [ven'di:] *s. jur.* ostja

vender ['vendə] *s.* müütaja, kaubitseja; *vrd.* **vendor**

vendetta [ven'detə] *s.* vendeta, veritasu, verikättemaks

vending ['vendiŋ] *s.* müütamine, kaubitsemine ◇ **~ machine** *Am.* müügiautomaat (= **slot-machine**)

vendor ['vendɔ:] *s.* müütaja, kaubitseja; *jur.* müüja; *Am. ka* müügiautomaat

veneer [vi'niə] **1.** *v. t.* vineerima; *piltl.* välispinnalt ilustama; **2.** *s.* vineer; lehtvineer, spoon; kattekiht; *piltl.* õhuke väliskate, pinnapealne võõp

venerable ['ven(ə)rəbl] *a.* **(-bly)** auväärne, kõrgeauline (*tarvit. ka kirikl. tiitlina; lüh.* **Ven.**)

venerate ['venəreit] *v. t.* **(-tor)** austama, kõrges austuses pidama

veneration [venə'rei∫(ə)n] *s.* (sügav) austus ◇ **to have** (*or* **hold**) **in ~** kõrges austuses pidama

venereal [vi'niəriəl] *a.* **(-lly)** sugu-, sugulisel teel nakkav, veneeriline ◇ **~ disease** suguhaigus

venereologist [viniəri'ɔlədʒist] *s. med.* veneroloog, suguhaiguste arst *või* eriteadlane

venereology [viniəri'ɔlədʒi] *s. med.* veneroloogia

venery I ['venəri] *s. arh.* suguline nauding, (liigne) suguliste lõbude tagaajamine

venery II ['venəri] *s. arh.* jaht, jahipidamine (= **hunting**)

venesection [veni'sek∫(ə)n] *s. med.* venesektsioon, veeniavamine; aadrilaskmine (= **phlebotomy**)

Venetian [vi'ni:∫(ə)n] **1.** *a.* veneetsia; **2.** *s.* veneetslane ◇ **~ blind** ribakardin; *tehn.* ribakatik, žalusii; **~ glass** *kunst* veneetsia klaas; **~ mast** spiraalvöödiliselt värvitud kõrge mast (*tänavadekoratsiooniks*); **~ window** *arhit.* veneetsia aken

Venezuela [vene'zweilə, venizju'i:lə] *pn.* Venetsueela

Venezuelan [vene'zweilən] **1.** *a.* venetsueela; **2.** *s.* venetsueellane

vengeance ['vendʒ(ə)ns] *s.* kättemaks ◇ **to wreak ~** *ret.* kätte maksma; **to take** (*or* **inflict**) **~ on** (*kellelegi*) kätte maksma; **with a ~** *fam.* kuhjaga, ootamatult suurel määral, ja kuidas veel, tublisti

vengeful ['vendʒf(u)l] *a.* **(-lly)** *ret.* kättemaksuhimuline (= **revengeful**)

venial ['vi:niəl] *a.* **(-lly)** andestatav, vabandatav, lubatav (*eksimuse kohta*)

veniality [vi:ni'æliti] *s.* andestatavus, vabandatavus, lubatavus

Venice ['venis] *pn.* Veneetsia

venire [vi'naiəri], *ka* **~ facias** ['feiʃiæs] *s. jur.* šerifi käskkiri kõigi vandekohtunike kokkutulekuks (*et määrata vandekohtu koosseis teatava asja otsustamiseks*)

venireman [vi'naiərimæn] *s.* (*pl.* **-men**) *jur.* vandekohtunike nimestikku kuuluv isik

venison ['venz(ə)n, -niz-] *s.* hirveliha; *üldisemalt* jahilooma- *e.* ulukiliha

venom ['venəm] *s.* (*madude, putukate jms.*) mürk; *piltl.* mürgisus, tigedus

venomous ['venəməs] *a.* mürgine (*ka piltl.*)

venose ['vi:nous, -'nous] = *järgm.*

venous ['vi:nəs] *a. füsiol., med.* venoosne, veeni- (*vast.* **arterial**) ◇ **~ blood** venoosne veri, veeniveri

vent [vent] **1.** *s.* ava, (väljapääsu)avaus; väljapääs; *zool.* (*kala, roomaja, linnu*) pärak; **2.** *v. t.* (*millelegi*) väljapääsu (*või* vaba voli) andma; tagasihoidmatult väljendama, välja valama (*millessegi* **in**; *kellegi peale* **on**) ◇ **to make ~** väljapääsu(teed) tegema; **to give ~ to one's feelings** oma tundeid välja valama; **to find ~** väljapääsu (*või* väljendust) leidma; **he ~ed his anger in curses** ta väljendas oma vihatuju vandesõnades

ventage ['ventidʒ] *s. muus.* sõrmeava (*puhkpillil, er. flöödil*)

vent-hole ['venthoul] *s.* õhu- *või* suitsuauk, -ava; (*vaadi*) punni- *e.* prundiauk

ventilate ['ventileit] *v. t.* **(-lable)** ventileerima, õhustama, tuulutama (*ka piltl.*); (*küsimust*) avalikult arutama

ventilation [venti'lei∫(ə)n] *s.* ventilatsioon, õhustus, tuulutus; (*küsimuse*) avalik arutus

ventilator ['ventileitə] *s.* ventilaator

Ventnor ['ventnə] *pn.*

vent-peg ['ventpeg] *s.* (*vaadi*) punn, prunt, naga

ventral ['ventr(ə)l] *a.* **(-lly)** *anat.* ventraalne, ventraal-, kõhu-, kõhtmine, kõhupoolne; *bot.* mõhkmine, mõhapoolne ◇ **~ fin** *zool.* kõhuuim

ventre à terre ['vɑ:ŋtrɑ:'teə] *adv. pr.* tuhatnelja

ventricle ['ventrikl] *s. anat.* ventriikul, vatsake, *er.* südame- *või* ajuvatsake

ventriloquism [ven'triləkwizm] *s.* kõhurääkimine, ventrilokvism

ventriloquist [ven'triləkwist] *s.* kõhurääkija, ventrilokvist

ventriloquize [ven'triləkwaiz] *v. i.* kõhurääkijana (*või* kõhurääkija moodi) rääkima

venture ['vent∫ə] **1.** *s.* risk(eer)imine, riskantne ettevõte, meste, söandus, julgustükk; **2.** *v. t. & i.* **(-rable)** julgema, mestama, söandama, risk(eer)ima; väljendada (*või* ette võtta) tihkama (*midagi* **on, upon**) ◇ **at a ~** huupi; **I shall not ~ within his reach** ma ei riski talle kättesaadavasse kaugusse läheneda; **he -ed** (*or* **-ed to make, -ed upon, -ed on**) **a remark** ta söandas märkuse teha; **to ~ at** (*millegagi*) katset teha söandama

venturesome ['vent∫əsəm] *a.* risk(eer)iv, julge (= *järgm.*); (*ettevõtte kohta*) riskantne

venturous ['vent∫(ə)rəs] *a.* mestav, söakas, südakas, risk(eer)iv, julge

venue ['venju:] *s. jur.* kohtumõistmiskoht; *fam.* kohtamis- *või* kokkusaamiskoht; *sport* kokkutulekukoht (*er. võistlusteks*) ◇ **to change the ~** *jur.* kohtumõistmiskohta vahetama

Venus ['vi:nəs] *s. müt.* Venus (*vana-rooma armastusjumalanna*); *astr.* Veenus (*planeet*) ◇ **~'s comb** *bot.* nokkputk; **~'s flytrap** *bot.* kärbsepüünis (*teatav taim*); **~'s fan** *zool.* veenuslehvik (*teatav mantelloom*); **~'s girdle** *zool.* veenuse vöö (*teatav kammloom*); **~'s looking-glass** *bot.* peegellill

Vera ['viərə] *pn.*

veracious [və'rei∫əs] *a.* tõemeelne, tõttarmastav, -rääkiv; (*väite kohta*) tõepärane, tõele vastav

veracity [və'ræsiti] *s.* tõemeelsus, -armastus; tõepärasus, tõele vastavus

Vera Cruz ['verə 'kru:z] *pn.*

veranda(h) [və'rændə] *s.* veranda

verb [və:b] *s. lgv.* verb, pöördsõna, tegusõna

verbal ['və:b(ə)l] **1.** *a.* **(-lly)** sõnaline, suusõnaline; (*tõlke või väljenduse kohta*) sõnasõnaline; *lgv.* pöördsõnaline, tegusõnaline, verbaalne, verbaal-; **2.** *s. lgv.* verbaal, *er.* verbaalnoomen, teonimi(sõna) (= **~ noun**) ◇ **~ note** *pol.* verbaalnoot

verbalism ['və:bəlizm] *s.* verbalism, sõnalisus, sõnalise külje liialt tähtsaks pidamine; *haruld.* sõnaline väljend

verbalize ['və:bəlaiz] *v. i. & t.* (liigseid, tühje) sõnu tegema, paljusõnaliselt rääkima; *lgv.* verbaliseerima, verbiks (*või* verbaalseks) muutma

verbally ['və:bəli] *adv.* sõnaliselt; suusõnaliselt; sõnasõnaliselt

verbatim [və:'beitim] **1.** *adv.* sõna-sõnalt; **2.** *a.* sõnasõnaline ◇ **~ et literatim** [et litə'reitim] sõna-sõnalt ning täht-tähelt

verbena [və(:)'bi:nə] *s. bot.* raudürt (= **vervain**), *er.* aed-raudürt

verbiage ['və:biidʒ] *s.* paljusõnalisus, asjatu sõnarohkus, sõnatulv, sõnamulin; sõnarohke väljendus; *haruld.* sõnastus

verbify ['və:bifai] = **verbalize**

verbose [və:'bous] *a.* paljusõnaline, sõnaohter

verbosity [vəːˈbɔsiti] *s.* paljusõnalisus, sõnaohtrus

verbum sat sapienti [ˈvəːbəm ˈsæt sæpiˈentai] *ls. lad.* «targale on (ainsast) sõnast küllalt», *s. o.* pikem seletus oleks tarbetu *või* ebasoovitav (*tarvit. lõppmärkusena, sag. lühendatud kujul* **verb. sap.** *või* **verb. sat sap.**)

verdancy [ˈvəːd(ə)nsi] *s.* haljendus, rohelus; *piltl.* kogenematus, vilumatus, lihtsameelsus

verdant [ˈvəːd(ə)nt] *a.* haljendav, haljas, roheline; *piltl.* kollanoklik, kogenematu, vilumatu, lihtsameelne

Verdi [ˈvɛədi, ˈvəːdi] *pn.*

verdict [ˈvəːdikt] *s.* verdikt, (vandekohtunikkude kolleegiumi) otsus; (kaalutud) otsus (*millegi suhtes* **on**); (üldine) arvamus ◇ **to bring in** (*or* **return**) **a ~ of guilty** (**not guilty**) (*vandekohtu poolt*) süüdi (mitte süüdi) tunnistama; **to pass one's ~ on** (*millegi või kellegi kohta*) oma (lõpp)otsust tegema; **the popular ~** üldsuse arvamus

verdigris [ˈvəːdigri(ː)s] *s.* hale (-le), vaserooste

verditer [ˈvəːditə] *s. kunst* mägisinine, asuriitsinine (= **blue ~**); mägiroheline, malahiitroheline (= **green ~**)

verdure [ˈvəːdʒə, -djə] *s.* haljus, rohelus; haljas taimestik *või* lehestik; *piltl.* (nooruslik) värskus; *kunst* verdüür

verdurous [ˈvəːdjuərəs] *a. poeet.* haljuslik, roheluslik, rohelusega kaetud; noorusvärske

Vere [viə] *pn.*

Verey, Vérey [ˈveri] = **Very II**

verge I [vəːdʒ] **1.** *s.* äär, veer (*haril. piltl.*); *ka* (*peenra, tee*) ääris; piir, piirkond; raja; sau (-a), ametikepp (*er. kirikl.*); *arhit.* (*samba*) tüves; *tehn.* varb, võll; **2.** *v. i.* (*millegagi*) piirnema, (*millegi*) äärel (*või* piiril) asetsema **(on, upon)** ◇ **on the ~ of ruin** hukatuse äärel; **on the ~ of (bursting into) tears** nutma puhkemas; **such words ~ on impudence** sellised sõnad on häbematuse piiril

verge II [vəːdʒ] *v. i.* kalduma (*millegi poole* **to, towards**); muutuma (*millekski* **into**) ◇ **the sun is -ging towards the horizon** päike vajub silmapiirile

verger [ˈvəːdʒə] *s.* kirikuteener, kiriku kohanäitaja; piiskopi (*või* inglise ülikooli rektori) ametikepikandja (*pidulikul rongkäigul*)

Vergil [ˈvəːdʒil] = **Virgil**

verier [ˈveriə], **veriest** [ˈveriist] *vt.* **very I**

verification [verifiˈkeiʃ(ə)n] *s.* tõestamine, õigeks tunnistamine, kinnitamine, verifitseerimine, verifikatsioon; kindlakstegemine, kontrollimine

verify [ˈverifai] *v. t.* (**-fiable**) tõestama, õigeks tunnistama, kinnitama, verifitseerima; kindlaks tegema, kontrollima ◇ **my suspicions were -fied** mu kahtlused leidsid kinnitust

verily [ˈverili] *adv. arh.* tõesti

verisimilitude [verisiˈmilitjuːd] *s.* tõenäo(li)sus

veritable [ˈveritəbl] *a.* (**-bly**) tõeline

verity [ˈveriti] *s.* tõde ◇ **in all** (*or* **of a**) **~** *arh.* tõepoolest

verjuice [ˈvəːdʒuːs] *s.* hapu puuviljamahl (*er. poolvalmis viinamarjadest*) ◇ **as sour as ~** hapu kui äädikas

vermeil [ˈvəːm(e)il] *poeet.* = **vermilion**

vermicelli [vəːmiˈseli, -ˈtʃeli] *s. pl. kok.* niitnuudlid, peenikesed (itaalia) makaronid

vermicide [ˈvəːmisaid] *s. farm.* ussimürk, mürk sooleusside vastu; *vrd.* **vermifuge**

vermicular [vəːˈmikjulə] *a.* usjas, ussitaoline; ussitaoliselt looklev, siuglev; ussi- ◇ **~ (or vermiculated) work** *kunst* ussitaolise mustriga mosaiik *või* rustika

vermiform [ˈvəːmifɔːm] *a.* ussikujuline ◇ **~ appendix** *anat.* ussripik, -jätke

vermifuge [ˈvəːmifjuːdʒ] *s. farm.* ussirohi

vermilion [və(ː)ˈmiljən] **1.** *s.* kinaver (= **cinnabar**; *või mõni muu helepunane värvaine*); helepunane värvus; **2.** *a.* kinaverpunane, helepunane; **3.** *v. t. & i.* kinaveriga värvima; helepunaseks värvima

vermin [ˈvəːmin] *s. kollekt.* (*tarvit. haril. pl-na*) kahjurid, söödikud; kahjurloomad, -putukad, -tõugud; vastikud elukad *või* isikud; *haruld. sg.* kahjur, söödik (*ka isiku kohta*), roimarlik parasiit; (*sõimusõnana*) satikas

verminous [ˈvəːminəs] *a.* kahjurlik, söödiklik; täis söödikuid

Vermont [ˈvəːmənt] *pn.*

verm(o)uth [ˈvəːmuːt, ˈvɛə-, -muːθ] *s.* vermut (*koirohuga maitsestatud vein*)

vernacular [vəˈnækjulə] **1.** *a.* kodu- *või* pärismaine, kohalik (*er. keele kohta*); rahvakeelne; **2.** *s.* **(the ~)** kohalik keel *või* murre, rahvakeel; (*mingi klassi või kihi*) erikeel **(of)**

vernal [ˈvəːn(ə)l] *a.* (**-lly**) kevadine, kevad(e)- (*poeet., välja arv. ühendis* **~ equinox** kevadine pööripäev) ◇ **~ grass** (*ka* **sweet ~-grass**) *bot.* (lõhnav) maarjahein

Verne [vɛən, vəːn] *pn.*

vernicle [ˈvəːnikl] *s. kirikl.* veroonikarätik (= **veronica**)

vernier [ˈvəːnjə] *s. tehn.* vernjee, (täiustatud) noonius

Vernon [ˈvəːnən] *pn.*

Verona [vəˈrounə] *pn.*

veronal [ˈverənəl] *s. farm.* veronaal, (*anglo-ameerika nimetusega*) barbitaal

Veronese I [verəˈniːz] **1.** *a.* veroona; **2.** *s.* (*pl.* ~) veroonlane, Verona elanik

Veronese II [veroˈneizi, -ˈniːz] *pn.* (*itaalia maalikunstnik*)

veronica I [vəˈrɔnikə] *s. bot.* mailane (= **speedwell**)

Veronica II [vəˈrɔnikə] **1.** *pn.*; **2.** *s.* **(v-)** *kirikl.* veroonikarätik, higirätik (*Kristuse näopildiga*)

Versailles [vɛəˈsai(lz), vəˈseilz] *pn.* ◇ **Treaty of ~** Versailles' (rahu)leping

versatile [ˈvəːsətail, *Am.* -til] *a.* mitmekülgne, mitmekülgselt suuteline; muutlik; *zool., bot.* vabalt pöörduv

versatility [vəːsəˈtiliti] *s.* mitmekülgsus, mitmekülgne suutelisus; muutlikkus

verse [vəːs] *s.* värss; värsirida; salm ◇ **in ~** värssides, luules

versed [vəːst] *a.* kogenud, vilunud (*milleski* **in**)

versicle [ˈvəːsikl] *s. kirikl.* liturgilise vastulaulu üksiklause

versification [vəːsifiˈkeiʃ(ə)n] *s.* versifikatsioon, versifitseerimine, värsistamine; värsiehitus

versifier [ˈvəːsifaiə] *s.* värsistaja, värsisepp, versifikaator

versify [ˈvəːsifai] *v. t. & i.* (**-fiable**) värsistama, värssideks ümber töötlema, versifitseerima; värsse sepitsema

version [ˈvəːʃ(ə)n] *s.* versioon, tõlgendus, tõlge; esitusviis, esitus- *või* jutustusteisend, variant ◇ **what is your ~ of the quarrel?** kuidas see tüli oli teie seletuse järgi?

vers libre [ˈvɛə ˈliːbr] *s. pr.* vabavärss

verslibrist [vɛəˈliːbrist] *s.* vabavärsikirjutaja

verso [ˈvəːsou] *s.* (*avatud raamatu*) vasakpoolne lehekülg (*vast.* **recto**); (*medali, mündi*) tagakülg, revers (*vast.* **obverse**)

verst [vəːst] *s.* verst (*end. vene pikkusmõõt* = 1,067 km)

versus [ˈvəːsəs] *prep.* (*lüh.* **v.**) vastu (*er. jur., sport*) ◇ **Smith ~ Jones** Smithi kohtuprotsess Jonesi vastu; **Tallinn ~ Tartu** võistlus Tallinna ja Tartu (meeskondade) vahel

vert I [vəːt] *sl.* **1.** *s.* ühest usust teise (*er.* katoliku usku) mineja; **2.** *v. i.* ühest usust teise minema; *vrd.* **convert**

vert II [vəːt] *s. & a. herald.* roheline (= **green**)

vertebra [ˈvəːtibrə] *s.* (*pl.* **-ae** [-iː]) *anat.* selgroolüli

vertebral [ˈvəːtibr(ə)l] *a.* (**-lly**) *anat.* selgroolüli-, lülisamba-, selgroo-, vertebraalne, vertebraal- ◇ **~ column** lülisammas, selgroog

vertebrate [ˈvəːtibrət] *zool.* **1.** *a.* selgroogne; **2.** *s.* selgroogne (loom)

vertex [ˈvəːteks] *s.* (*pl.* **-tices** [-tisiːz], **~es**) kõrgeim tipp, kiirdpunkt; lagipunkt; *astr.* seniit; *mat.* tipp ◇ **~ angle** *mat.* tipunurk

vertical [ˈvəːtik(ə)l] **1.** *a.* (**-lly**) vertikaalne, vertikaal-, püstloodne; *haruld.* tipmine, tipu-, kiiru-; **2.** *s. mat., astr.* vertikaal ◇ **~ angles** *mat.* tippnurgad; **~ pump** vertikaalpump, püstpump

vertices [ˈvəːtisiːz] *vt.* **vertex**

verticil [ˈvəːtisil] *s. bot.* männas

vertiginous [vəːˈtidʒinəs] *a.* pöörituslik, (pea)pööritust tundev; pööritust tekitav

vertigo [ˈvəːtigou, vəːˈtai-] *s.* (*pl.* **-os**) *med.* pööritus, peapööritus, pea ringikäimine

vertu [vəːˈtuː] = **virtu**

Verulam [ˈver(j)uləm] *pn.*

vervain [ˈvəːvein] *s. bot.* (harilik) raudürt; *vrd.* **verbena**

verve [vɛəv, vəːv] *s.* hoogsus, hoog, elavus, (kunstiline) jõuküll(as)us

very I [ˈveri] **1.** *a.* (**-ier, -iest**; *vrd.* **verily**) tõeline, päris; just see, just (see)sama; **2.** *adv.* väga (*tarvit. adverbide, adjektiivide ja adjektiivina tarvitatavate partitsiipide ees*);

päriselt, sõna täies mõttes (*tarvit. superlatiivsete adjektiivide ja sõna* **own** *ees*) ◇ **a -ier knave never stepped the earth** tõelisemat võrukaela ei ole maa peal elanud; **the -iest coward would fight if attacked** isegi suurim argpüks võitleks, kui talle kallale tungitaks; **on this ~ spot** just täpselt sellel kohal; **he was caught in the ~ act** ta tabati just teolt; **the ~ thought makes me sad** juba paljas mõtegi teeb mind kurvaks; **the ~ stones would cry out against this** isegi kivid hakkaksid kisendama selle vastu; **the ~ thing** asi, mida just vajatakse; **~ hot (bad, easy, badly, easily, etc.)** väga palav (halb, kerge, halvasti, kergesti jne.); **thank you ~ much** tänan väga; **~ well** hea küll; **I will do my ~ best** ma teen, mida iganes suudan; **the ~ first** kõige esimene; **you can have it for your ~ own** te võite selle päriselt endale võtta

Very II, **Véry, -rey** ['veri] *pn.* ◇ **~ light** *mil.* signaalrakett; **~ pistol** signaalipüstol (*püstol signaalraketi tulistamiseks*)

vesicle ['vesikl] *s. anat., zool.* (väike) põis, põieke, põisik, vesiikul; *med.* vill(ike), kubel; *geol.* (väike) õõs (*kivimis*)

Vespasian [ves'peiʒjən, -zjən] *pn.* Vespasianus

vesper ['vespə] *s. pl. kirikl.* õhtujumalateenistus, õhtune palvus, vesper; **(V-)** *poeet.* Ehatäht ◇ **~-bell** õhtukellad (*kellahelistus õhtuseks palvuseks*)

vespertine ['vespətain] *a.* õhtune, õhtu- (*er. zool., bot.*)

vessel ['ves(ə)l] *s.* anum, nõu, riist, astja (*ka piltl.*); laev, (suur) veesõiduk; soon, *er.* veresoon (= **blood-~**) ◇ **weak ~** *piltl.* nõder ja ebausaldatav isik; **the weaker ~** «nõrgem astja», naine

vest [vest] **1.** *s.* (*meeste*) alussärk, särgik, maika; (*naiste, laste*) alusjakk, pihik; (*naiste*) kleidi rinnaesine; *er. Am.* vest (= **waistcoat**); *arh.* rõivas, rüü; **2.** *v. t. & i. arh., poeet.* rõivastama, rüütama; (*võimuga, õigusega, varandusega*) varustama **(with)**, (*võimu, õigust jms.*) andma (*kellelegi* **in**); (*õiguse või tava järgi*) kuuluma (*kellelegi* **in**); *vrd.* **vested** ◇ **the president is ~ed with the supreme executive power** (*or* **the supreme executive power is ~ed in the president**) kõrgeim täidesaatev võim kuulub presidendile

Vesta ['vestə] *s. müt.* Vesta (*vanarooma koldejumalanna*); *astr.* Vesta (*asteroid*); (v-) lühike (puust *või* vahast) tuletikk

vestal ['vest(ə)l] **1.** *a.* **(-lly)** vestaalne, Vesta neitsile omane, neitsilik; *iroon.* vanatüdrukulik; **2.** *s.* Vesta neitsi *või* preestrinna; neitsi; nunn; *iroon.* vanatüdruk

vested ['vestid] *a.* rõivastatud, rüütatud (*er. kirikurõivastusse*); (seaduslikult) kindlustatud, seaduspäraselt omane (*er. õiguste või tulude kohta*) ◇ **~ interests** seaduslikult kaitstud kapitalimahutused; **~ rights** seaduspärased õigused

vestee [ves'ti:] *s. Am.* (väike) naistevest, vestitaoline pihik

vestibule ['vestibju:l] *s.* vestibüül, eesruum, -koda; *anat.* vestiibul, esik; *piltl.* sissejuhatav osa; *Am.* vaguniesik, tambur ◇ **~ train** *Am.* koridorrong (= **corridor train**)

vestige ['vestidʒ] *s.* jälg, märk; jäde, jäänus; *biol.* vestiigium, jädemeline elund ◇ **I found no ~ (*or* -es) of his presence** ma ei leidnud jälgegi ta sealviibimisest; **without a ~ of clothing** ilma vähimagi riidehilbuta

vestigial [ves'tidʒiəl] *a.* jädemeline, jäänuslik, vestigiaalne

vestment ['vestmənt] *s.* rõivastus, rüü; *er.* kirikurõivastus, missarüü; *pl.* ornaat

vest-pocket ['vestpɔkit] *s.* vestitasku; *atrib.* vestitasku-, väikeseformaadiline ◇ **~ camera** *fot.* pisikaamera

vestry ['vestri] *s.* kirikurõivaste hoiuruum; käärkamber; koguduseliikmete (*või* koguduseliikmete esindajate) nõukogu; kirikueestseisus

vestryman ['vestrimən] *s.* (*pl.* **-men**) kirikueestseisuse liige

vesture ['vestʃə] *poeet., ret.* **1.** *s.* rõivas(tus), rüü; **2.** *v. t.* rõivastama, rüütama

Vesuvian [vi's(j)u:viən] **1.** *a.* vesuuvlik, vulkaaniline; **2.** *s.* **(v-)** tormituletikk (= **fusee**); *min.* vesuviaan, idokraas

Vesuvius [vi's(j)u:viəs] *pn.* Vesuuv

vet I [vet] *fam.* **1.** *s.* loomaarst (= **veterinary**); **2.** *v. t.* **(-tt-)** (*looma*) arstlikult läbi vaatama, arstima, ravima; *piltl.* hoolikalt läbi vaatama, kontrollima, parandama

vet II [vet] *Am.* = **veteran**

vetch [vetʃ] *s. bot.* hiirehernes; *ka* vikk, kurehernes ◇ **bitter ~** mägi-seahernes; **crown ~** kirju sarikhernes; **horseshoe ~** hobuvikk; **milk ~** magus hundihammas

vetchling ['vetʃliŋ] *s. bot.* seahernes, *er.* aasseahernes

veteran ['vet(ə)r(ə)n] *s.* veteran, väljateeninud sõdur (*ka piltl.*); *Am.* endine sõdur (= **ex-serviceman**); *atrib.* veteranlik, vana ning kogenud

veterinarian [vetəri'nɛəriən] = *järgm.*

veterinary ['vet(ə)rin(ə)ri] **1.** *a.* veterinaarne, veterinaar-, loomaarstiteaduslik; **2.** *s.* (*lüh.* **vet**) loomaarst, veterinaar(arst) (= **~ surgeon**)

veto ['vi:tou] **1.** *s.* (*pl.* **-oes**) veto, keeluõigus; keeld; **2.** *v. t.* (*millelegi*) vetot peale panema, (autoriteetselt) ära keelama ◇ **to put a (*or* one's) ~ upon** ära keelama

vex [veks] *v. t.* vaevama, pahandama, (*kellelegi*) tuska (*või* meelehärmi) tegema; *arh.* taga kiusama, rõhuma; (*tuulte kohta*) piitsutama; *vrd.* **vexed**

vexation [vek'seiʃ(ə)n] *s.* vaevamine, pahandamine; vaev, pahandus, tusk, meelehärm; pahandav asjaolu

vexatious [vek'seiʃəs] *a.* vaevav, pahandav; (*kohtukäimise või -protsessi kohta*) kiustuline, kiuste-

vexed [vekst] *a.* paljuvaieldav, lahkarvamusi tekitav ◇ **a ~ question** tüliküsimus

v.f. *lüh.* = **very fair**

v.g. *lüh.* = **very good**

v.i. *lüh.* = **verb intransitive**

via, *ka* **viâ** ['vaiə] *prep. lad.* (*mingit*) teed, (*millegi*) kaudu ◇ **I went to Moscow ~ Leningrad** ma sõitsin Moskvasse Leningradi kaudu

viable ['vaiəbl] *a.* eluvõimeline, elujõuline

viaduct ['vaiədʌkt] *s.* viadukt

vial ['vai(ə)l] *s.* ravimipudelike; (*üldistavalt*) pudel, (väike) astja ◇ **the ~s of wrath** *piibl.* viha astjad

viands ['vaiəndz] *s. pl. ret.* liharoad, (head) toidud (*sg.* **viand** ['vaiənd] *haruld.*)

viaticum [vai'ætikəm] *s. kirikl.* (*surijale antav*) jumalaarm; *haruld.* teemoon, -raha

vibrancy ['vaibrənsi] *s.* võnkuvus, värisevus, vibreerivus

vibrant ['vaibr(ə)nt] *a.* võnkuv, värisev, vibreeriv (*millestki* **with**)

vibraphone ['vaibrəfoun] *s. muus.* vibrafon

vibrate [vai'breit, *peam. Am.* 'vai-] *v. i. & t.* võnkuma, värisema, vibreerima; värinal helisema; väristama, värisema (*või* võnkuma) panema

vibration [vai'breiʃ(ə)n] *s.* võnge; võnkumine, värisemine, vibreerimine, vibratsioon

vibrato [vi:'brɑ:tou] *adv., a. & s. muus.* vibrato, (heli) väristades

vibrator [vai'breitə] *s. tehn., er. el.* vibraator

vibratory ['vaibrət(ə)ri] *a.* võnkeline, võnke-; võnkeid tekitav

vibrio ['vibriou] *s.* (*pl.* **-os**) *biol., med.* vibrioon, komabakter

viburnum [vai'bə:nəm] *s. bot.* lodjapuu

vicar ['vikə] *s. kirikl.* (*anglikaani kirikus*) vikaar, kirikuõpetaja (*kihelkonnas, kus vaimulik ei saa kümnist; vrd.* **rector**); (*üldiselt*) asetäitja, asemik ◇ **~ of Bray** (poliitiline) tuulelipp, sagedane meelsusemuutja (*teatavale vanale inglise laulule vihjates, kus kirikuõpetaja neli korda usutunnistust vahetab*); **V- of Christ** *kat.* «Kristuse asemik», Rooma paavst

vicarage ['vikəridʒ] *s.* kirikla, kirikuõpetaja maja; *haruld.* kirikuõpetaja-amet *või* -palk

vicarial [v(a)i'kɛəriəl] *a.* **(-lly)** kirikuõpetaja-; *vrd. järgm.*

vicarious [v(a)i'kɛəriəs] *a.* asendav, asendus-, ase-, asetäite-

vice I [vais] *s.* pahe, ebavoorus, kõlvatus; puudum, puue, viga; (*hobuse*) voom, paha harjumus

vice II, *Am.* **vise** [vais] **1.** *s.* kruustangid; **2.** *v. t.* kruustangide vahele pigistama; *piltl.* pihtide vahele võtma

vice III ['vaisi] *prep. lad.* (*kellegi*) asemel

vice IV [vais] *s. fam.* asetäitja, asendaja, kohustetäitja, asemik (= **~-chairman, ~-chancellor, ~-president, etc.**)

vice- [vais] *pref.* ase-, asetäite-, (*võõrsõnades*) viitse-

vice-admiral ['vais'ædmir(ə)l] *s.* viitseadmiral

vice-chairman ['vais'tʃɛəmən] *s.* aseesistuja, (*ühingu*) aseesimees

vice-chancellor ['vais'tʃɑ:ns(ə)lə] *s.* asekantsler, *er.* (inglise ülikooli tegelik) rektor
vice-consul ['vais'kɔns(ə)l] *s.* asekonsul, viitsekonsul
vicegerent ['vais'dʒer(ə)nt] *s.* asemik, asevalitseja
vice-president ['vais'prezid(ə)nt] *s.* asepresident
viceregal ['vais'ri:g(ə)l] *a.* **(-lly)** asekuninglik, asekuninga
vice-regent ['vais'ri:dʒ(ə)nt] *s.* asevalitseja, viitseregent
vicereine ['vais'rein] *s.* asekuninga abikaasa
viceroy ['vaisrɔi] *s.* asekuningas
viceroyalty ['vaisrɔiəlti] *s.* asekuningaamet, -au; asekuninga valitsuspiirkond *või* ametiaeg
vice versa ['vaisi 'və:sə] *adv. lad.* ümberpöördult, vastupidi, -oksa
Vichy ['vi:ʃi] **1.** *pn.* (*tervisveeallikate poolest tuntud linn Prantsusmaal*); **2.** *s.* **(v-)** Vichy vesi (= ~ **water**)
vicinage ['visinidʒ] *s. pedant.* naabruskond; naabrus, naabriks olemine; *vrd. järgm.*
vicinity [vi'siniti] *s.* naabrus, naabruskond; lähedus (*millelegi* **to**) ◇ **in the ~ of** (*millegi*) läheduses, lähedal
vicious ['viʃəs] *a.* paheline, ebavooruslik, kõlvatu; vigane; õel, tige ◇ ~ **circle** *vt.* **circle**
vicissitude [v(a)i'sisitju:d] *s.* õnnemuutus, elumuutus; *haruld.* muutlikkus ◇ **the ~s of life** elumuutused, õnne ja õnnetuse vaheldus
Vickers ['vikəz] *pn.*
victim ['viktim] *s.* ohver; ohvriloom; ohvrikslangenu ◇ **to fall a ~ to** (*millelegi, kellelegi*) ohvriks langema
victimization [viktim(a)i'zeiʃ(ə)n] *s.* ohvriks tegemine, kannatada laskmine; tüssamine
victimize ['viktimaiz] *v. t.* **(-zable)** ohvriks tegema, kannatada laskma (*er. streikijat või streigiõhutajat*); tüssama; *haruld.* ohverdama, ohvrina tapma
victor ['viktə] *s.* (*fem.* **-tress**) *ret.* võitja
Victoria [vik'tɔ:riə] **1.** *pn.*; **2.** *s.* **(v-)** viktooriatõld (*kerge lahtine kõrge kutsaripukiga tõld kahe inimese jaoks*); *bot.* viktooria ◇ ~ **Cross** (*lüh.* **V.C.**) Victoria-rist (*kõrgeim Briti sõjaväeline autäht*); Victoria-risti kavaler
Victorian [vik'tɔ:riən] **1.** *a.* viktooria-, (Inglise kuninganna) Victoria-aegne, viktoriaanlik, vanamoeline; **2.** *s.* viktoriaan (*Victoria-aegsesse sugupõlve kuuluv isik, er. kirjanik*) ◇ **(Royal) ~ Order** (*lüh.* **V.O.**) teatav Briti rüütliordu *või* selle autäht
victorious [vik'tɔ:riəs] *a.* võidukas, võidurikas
victory ['viktəri] *s.* võit (*kellegi või millegi üle* **over**) ◇ **the battle ended in a decisive ~** lahing lõppes otsustava võiduga; **to gain** (*or* **win**) **a ~** võitu saavutama
victress ['viktris] *vt.* **victor**
victrola, *ka* **V-** [vik'troulə] *s. Am.* (teatavat tüüpi) grammofon
victual ['vitl] **1.** *s. haril. pl.* toiduained, -moon; **2.** *v. t. & i.* **(-ll-)** toiduainetega varustama *või* varustuma; *fam.* toituma, sööma
victualler ['vitlə] *s.* toiduainetega varustaja; söögimajapidaja (*vrd.* **licensed ~**)
vicugna, -uña [vi'ku:njə, vi'kju:nə] *s. zool.* vikunja
vide ['vaidi] *v., imperat. lad.* (*lüh.* **v.**) vaata (= **see**) ◇ ~ **supra** (**infra**) vaata ülalpool (allpool)
videlicet [v(a)i'di:liset] *adv. lad.* (*lüh.* **viz.**, *mida haril. loetakse* **namely** ['neimli]) nimelt
video ['vidiou] *peam. Am.* **1.** *a.* televisiooni-; **2.** *s.* televisioon, televiisor (= **T.V.**)
videotelephone ['vidio(u)'telifoun], **videophone** ['vidio(u)foun] *s. el.* video(tele)fon, pilditelefon (*telefoniaparaat koos televiisoriga*)
vie [vai] *v. i.* **(vying)** (sõbralikult) võistlema (*kellegagi* **with**; *milleski* **in**)
Vienna [vi'enə] *pn.* Viin
Viennese [vie'ni:z] **1.** *a.* viini; **2.** *s.* (*pl.* ~) viinlane
vi et armis ['vai et 'ɑ:mis] *adv. lad., jur.* relvajõul
Vietnam, *ka* **Viet-Nam** [vjet'nɑ:m, -'næm, vi:t-] *pn.* Vietnam
Vietnamese, *ka* **Viet-Namese** [vjetnə'mi:z, vi:t-] **1.** *a.* vietnami; **2.** *s.* (*pl.* ~) vietnamlane
view [vju:] **1.** *s.* vaade, vaateulatus, -piirkond; väljavaade; vaatepilt; vaateviis; arvamus; **2.** *v. t.* vaatlema, üle vaatama ◇ **point of ~** vaatepunkt; **to take a ~ of** vaatlema, läbi vaatama; **in ~** nähtaval; **in my** (**his, etc.**) **~** minu (tema jne.) äranägemise järgi, minu (tema jne.) arvates; **to have** (*or* **keep**) **in ~** silmas pidama; **in ~ of** (*midagi*) silmas pidades, arvestades; **in full ~ of** (*kellegi*) silme ees; **on ~** vaatamiseks välja pandud, järelevaatamiseks vaba; **with a ~ to** (*millegi*) otstarbel, selleks et, lootes (*midagi teha* **doing**); **with the ~ of** eesmärgiga, kavatsusega (*midagi teha* **doing**); **~ halloo**! juhhei! (*jahimehe hüüatus rebase nähtavale ilmumisel*)

viewer ['vju(:)ə] *s.* vaatleja, vaataja; *er.* televisioonisaate vaataja; vaatlusaparaat; *ka fot.* näidik (= *järgm.*)
view-finder ['vju:faində] *s. fot.* näidik
viewless ['vju:lis] *a.* väljavaatetu; vaadeteta, arvamusteta; *poeet.* nähtamatu, nägematu; *poeet.* pime
viewpoint ['vju:pɔint] *s. fam.* vaatepunkt (= **point of view**)
viewy ['vju:i] *a.* **(-iest; -ily, -iness)** *fam.* pentsikute vaadetega, veidra mõtteviisiga; *sl.* silmatorkav
vigil ['vidʒil] *s.* öine valvus; *kirikl.* vigiil, suure püha eelõhtu; *pl. arh.* öine jumalateenistus (*er. surnu juures*) ◇ **to keep ~** (öösel) valvama (*kellegi juures* **over**)
vigilance ['vidʒiləns] *s.* valvsus, valvelolek; *med.* unetus ◇ ~ **committee** *Am.* (isehakanud kodanlik) «korravalvekomitee»
vigilant ['vidʒilənt] *a.* valvas, ärgas, valvelolev
vigilante [vidʒi'lænti] *s. Am.* (kodanliku) «korravalvekomitee» liige (*vt.* **vigilance committee**)
vignette [vi(:)n'jet, vi'net] **1.** *s. trük.* vinjett; *fot.* vinjettfoto (*varjustatud äärtega rinnapilt*); **2.** *v. t.* vinjettima, vinjetina kujutama, (*fotot*) äärtest varjustama
vigorous ['vig(ə)rəs] *a.* jõuline, jõuküllane, tugev, tarmukas
vigour, *Am.* **-gor** ['vigə] *s.* jõud, elujõud; jõulisus, tarmukus
viking ['vaikiŋ] *s. aj.* viiking
vilayet [vi'lɑ:jet] *s.* vilajett (*Türgi maakond*)
vile [vail] *a.* alatu, põlastusväärne, nurjatu, ilge; *fam.* vilets, väärtusetu, närune
vilification [vilifi'keiʃ(ə)n] *s.* halvustus, teotamine, mahategemine
vilify ['vilifai] *v. t.* halvustama, teotama, maha tegema
villa ['vilə] *s.* villa, suvila; üksikult seisev eeslinnamaja, (üksik) eramaja, üksikelamu
villadom ['vilədəm] *s.* eeslinna elanikkond *või* seltskond
village ['vilidʒ] *s.* küla; *atrib.* küla- ◇ ~ **community** *aj.* külakond, külakogukond; **the V-** *Am. sl.* = **Greenwich V-** (*New Yorgi linnaosa, tuntud er. kunstnike, kirjanike ja teatritegelaste asupaigana*); *ka* Chicago *või* Philadelphia; ~ **green** vainu
villager ['vilidʒə] *s.* külaelanik
villain ['vilən] *s.* (nurjatu) kelm, lurjus, kaabakas; *peam. nalj.* võrukael; *haruld.* = **villein**
villainous ['vilənəs] *a.* nurjatu, lurjuslik, kaabaklik; *fam.* vilets, närune
villainy ['viləni] *s.* nurjatus, kelmus, kaabaklus
villein, -ain ['vilin] *s. aj.* villaan; teoori; *vrd.* **serf**
ville(i)nage ['vilinidʒ] *s. aj.* villaanlus; teoorjus
villi ['vilai] *vt.* **villus**
Villiers ['vil(j)əz] *pn.*
villous ['viləs] *a. anat.* hatune, karvane, villoosne, villoos-
villus ['viləs] *s.* (*pl.* **villi** ['vilai]) *anat.* hatt (hatu), (hatu)narmake, (-)karvake
Vilnius, Vilnyus ['vilniəs] *pn.* Vilnius
vim [vim] *s. sl.* hoogsus, jõulisus, tarm
vinaigrette [vini'gret] *s.* nuusksoolapudelike; *Am. ka* = ~ **sauce** ◇ ~ **sauce** *kok.* vinegrett
Vincennes **1.** [vin'senz] *pn.* (*Am. kohanimi või isikunimi*); **2.** [væn'sen] *pn.* (*Pariisi eeslinn*)
Vincent ['vins(ə)nt] *pn.*
vindicate ['vindikeit] *v. t.* **(-cable, -tor)** süüdistustest vabastama, (*kellegi*) süütust tõestama; kaitsma, õigustama; *arh.* kätte maksma
vindication [vindi'keiʃ(ə)n] *s.* süüdistusest vabastamine, süütuse tõestamine; kaitsmine, õigustamine; *arh.* kättemaksmine

vindicatory ['vindikeit(ə)ri] *a.* süüst vabastav, süütust tõestav; kaitsev, õigustav; *arh.* kättemaksev, kättemaksu-

vindictive [vin'diktiv] *a.* kättemaksuhimuline, vihakandev; (*teo kohta*) kättemaksu- ◇ ~ **damages** *jur.* kahjutasu ühes trahvirahaga

vine [vain] **1.** *s. bot.* viinapuu, -marjapõõsas; *Am.* vään- *või* ronitaim; väät, väätkasv; **2.** *v. i. Am.* väätima, vääte moodustama

vine-dresser ['vaindresə] *s.* viinamarjakasvataja

vinegar ['vinigə] *s.* äädikas; *piltl.* hapusus, kibestumus ◇ ~ **eel** *zool.* äädikaangeruss; ~ **tree** *bot.* äädikapuu

vinegary ['vinigəri] *a.* äädikane

vine-grower ['vaingrouə] = **vine-dresser**

vine-louse ['vainlaus], **vine-pest** ['vainpest] *s. zool.* viinapuutäi

vinery ['vainəri] *s.* viinamarja-kasvuhoone

vineyard ['vinjəd, -jɑ:d] *s.* viinapuuaed, viinamarjaistandus, viinamägi (*ka piltl.*)

vingt-et-un ['væ:ŋtei'ə:ŋ] *s. pr.* kakskümmendüks (*teatav kaardimäng*)

viniculture ['vinikʌltʃə] = **viticulture**

vinous ['vainəs] *a.* viinane, veinine, viina- *või* veinitaoline, viina-, veini-

vintage ['vintidʒ] *s.* viinamarjalõikus; veinitegemisaeg; *poeet.* vein; (*veini*) aastakäik; margivein (*ka* ~ **wine**); *atrib.* vanemast (heast) aastakäigust (*er. veini kohta*) ◇ ~ **car** (*teatud ajastule iseloomulik, hoolikalt taastatud*) vana tüüpi auto, (*er. enne 1930. aastat valmistatud*) «veteranauto»

vintner ['vintnə] *s. arh.* veinimüüja

vinyl ['vainil, 'vin-] *s. keem.* vinüül ◇ ~ **alcohol** vinüülalkohol; ~ **chloride** vinüülkloriid

viol ['vaiəl] *s. muus. aj.* keskaegne (5—7-keeleline) vioolataoline pill; *vrd. järgm.*

viola I [vi'oulə] *s. muus.* vioola, altviiul, bratše

viola II ['vaiələ] *s. bot.* kannike, *er.* aedkannike, võõrasema, sõstrasilm; *vrd.* **violet**

Viola III ['vaiələ] *pn.*

violate ['vaiəleit] *v. t.* **(-lable, -tor)** vägivaldselt rikkuma; (*piirist, seadusest jms.*) üle astuma; vägistama (*ka piltl.*); (*vannet, kokkulepet jms.*) murdma; (*pühadust*) rüvetama

violation [vaiə'lei(ə)n] *s.* vägivaldne rikkumine, vägivallatarvitamine; (*piirist, seadusest jms.*) ületamine; vägistus; (*vande, kokkuleppe jms.*) murdmine; (*pühaduse*) rüvetamine

violence ['vaiələns] *s.* vägivald, vägivaldsus; ägedus ◇ **to do** ~ **to** (*kellegi kallal*) vägivalda tarvitama; **by** ~ vägivallaga, vägivaldselt

violent ['vaiələnt] *a.* vägivaldne; äge, tuline; jõuline, tugev; (*värvi kohta*) ere, kriiskav ◇ ~ **death** vägivaldne surm; **to lay** ~ **hands on** vägivallaga (endale) haarama; ~ **storm** äge torm; ~ **assumption** *jur.* vägivaldne (*s. o.* äärmiselt ebatõenäoline) oletus; ~ **presumption** *jur.* peaaegu kindla veendumuseni küündiv oletus

violet ['vaiəlit] **1.** *s.* kannike; violett, violetne värv(us); **2.** *a.* violetne

violin [vaiə'lin] *s.* viiul

violinist [vaiə'linist, 'vaiəl-] *s.* viiuldaja, viiulimängija

violoncellist [vi(:)ələn'tʃelist, vai-] = **(')cellist**

violoncello [vi(:)ələn'tʃelou, vai-] *s.* (*pl.* **-os**; *lüh.* **'cello** *on tavalisem*) *muus.* (violon)tšello

V(.)I(.)P(.) ['vi:ai'pi:] *lüh. sl.* väga tähtis isik (= **very important person**) ◇ **to give smb. a** ~ **reception** kellelegi ülitähtsatele isikutele sobivat vastuvõttu korraldama; **the most** ~ **passengers** kõige kõrgemasse klassi kuuluvad reisijad

viper ['vaipə] *s. zool.* rästik (= **common** ~); (*mingi muu*) mürkmadu, nõeluss; *piltl.* madu, uss, siug ◇ **horned** ~ sarvikrästik; ~**'s bugloss** *bot.* ussikeel; ~**'s grass** *bot.* mustjuur

viperine ['vaipərain] *a.* rästikuline; rästik(u)-

viperous ['vaipərəs] *a.* rästikutaoline; rästiku-, mürkmao-; maotaoline, mürgine (*ka piltl.*)

virago [vi'rɑ:gou, -'rei-] *s.* (*pl.* **-os, -oes**) «tulehark», «tuhalabidas», tige naine; *haruld.* mehelik naine

viral ['vairəl] *a. biol., med.* viiruslik, viirus- (*vt.* **virus**) ◇ ~ **diseases** viirushaigused; ~ **hepatitis** maksapõletik, hepatiit

vireo ['viriou] *s. zool.* lehtõgijalane

Virgil ['və:dʒil] *pn.* Vergilius

virgin ['və:dʒin] **1.** *s.* neitsi; *astr.* = **Virgo**; (**the V-**) *kirikl.* Neitsi Maarja; **2.** *a.* neitsilik (*ka piltl.*) ◇ **the V- Queen** *aj.* (Inglise) kuninganna Elizabeth I; ~ **forest** põlismets; ~ **soil** uudismaa; ~ **speech** esimene kõne (*er. parlamendis*)

virginal ['və:dʒin(ə)l] **1.** *a.* **(-lly)** neitsilik; **2.** *s.* (*ka* ~s) *muus.* virginaal (*vanaaegne spinetitaoline muusikariist*)

Virginia [və(:)'dʒiniə] **1.** *pn.*; **2.** *s.* virgiinia tubakas, vääristubakas (= ~ **tobacco**) ◇ ~ **creeper** *bot.* harilik metsviinapuu; ~ **cowslip** *bot.* virgiinia mertensia; ~ **silk** *bot.* siidaskleepias

virginibus puerisque [və:'dʒinibəs pju:ə'riskwi] *lad.* «tütarlastele ning poistele», *s. o.* noorsoole (määratud)

virginity [və(:)'dʒiniti] *s.* neitsilikkus

Virgo ['və:gou] *s. astr.* Neitsi (*tähtkuju*)

viridescent [viri'desənt] *a.* rohendav, rohetav, rohelisevõitu

viridity [vi'riditi] *s.* rohelus

virile ['virail, 'vaiər-, *Am.* -il] *a.* mehelik, mehena küps ning võimeline, viriilne; mehine

virility [vi'riliti] *s.* mehelikkus, (mehe) küpsus ning võimelisus, viriilsus; mehisus

virologist [vaiə'rɔlədʒist] *s.* viroloog

virology [vaiə'rɔlədʒi] *s. biol.* viroloogia, viiruseõpetus

virtu, ver- [və:'tu:] *s.* kunstimaitse, -meel; (*eseme*) kunstiväärtus ◇ **articles** (*or* **objects, pieces, etc.**) **of** ~ kunstiväärtuslikud esemed (*er. haruldused*)

virtual ['və:tjuəl] *a.* **(-lly)** tegelik, tõeline (kuigi mitte nimeline), niisama hea kui; *haruld.* näiv, kujuteldav, virtuaalne (*näit.* ~ **focus** kujuteldav fookus)

virtually ['və:tjuəli] *adv.* tegelikult, tõeliselt, niisama hästi kui, peaaegu

virtue ['və:tju:] *s.* voorus; vooruslikkus; tublidus, hea omadus; (*ravimi*) toime, tõhusus; võim ◇ **in** (*or* **by**) ~ **of** (*millegi*) jõul, põhjal, tõttu; **of easy** ~ kahtlase vooruslikkusega (*naise kohta*)

virtuosi [və:tju'ousi:] *vt.* **virtuoso**

virtuosity [və:tju'ɔsiti] *s.* virtuooslikkus, tehniline meisterlikkus

virtuoso [və:tju'ousou, -z-] *s.* (*pl.* **-si** [-si:], **-sos**) virtuoos; kunsti(asja)tundja

virtuous ['və:tjuəs] *a.* vooruslik; *arh.* tõhus, mõjus (*näit. ravimi kohta*)

virulence ['vir(j)uləns] *s.* tugev mürgisus; *med.* nakatamisvõimelisus, virulentsus; *piltl.* mürgisus, tige vaenulikkus

virulent ['vir(j)ulənt] *a.* tugevalt mürgine; *med.* nakatamisvõimeline, virulentne; *piltl.* mürgine, tigedalt vaenulik

virus ['vaiərəs] *s. biol., med.* viirus; *van.* (surmav) mürk; *piltl.* (nakatav) moraalne mürk; *atrib.* viiruslik, viirus- ◇ **smallpox** ~ *med.* rõugeviirus; ~ **disease** *med.* viirushaigus; ~ **warfare** *mil.* bakterisõda, pisikusõda

vis [vis] *s. lad.* jõud, võim ◇ ~ **inertiae** [i'nə:ʃii:] = **inertia**

visa ['vi:zə], *ka* **visé** ['vi:zei] **1.** *s.* viisa; **2.** *v. t.* (*pret. & p. p.* **-saed, -séed**) viseerima, (*passi*) viisaga varustama

visage ['vizidʒ] *s. lit.* nägu; *piltl.* pale

-visaged ['vizidʒd] *a.* -näoline, . . . näoga (näit. **evil-**~ õelanäoline)

visard ['vizəd] = **visor**

vis-à-vis ['vi(:)zɑ:'vi:] **1.** *adv.* vastastikku, vastamisi, (*kellegi, millegi*) vastas (**to, with**), visavii; **2.** *prep.* (*kellegi, millegi*) vastas; **3.** *s.* vastasolija, -istuja, visavii

viscacha [vis'kɑ:tʃə] *s. zool.* viskatša (*näriline villakhiirlaste sugukonnast*) ◇ **alpine** (*or* **mountain**) ~ mägiviskatša

viscera ['visərə] *s. pl. anat.* sisus, sisikond

visceral ['visər(ə)l] *a.* **(-lly)** *anat.* sisuse-, sisikonna-, vistseraalne, vistseraal-

viscid ['visid] *a.* veniv, kleepuv; *vrd.* **viscous**

viscidity [vi'siditi] *s.* venivus, kleepuvus; *vrd.* **viscosity**

viscose ['viskous] *s. keem., tehn.* viskoos ◇ ~ **silk** *tekst.* viskoossiid

viscosimeter [visko(u)'simitə] *s. füüs.* viskosimeeter

viscosity [vis'kɔsiti] *s.* (*vedeliku*) venivus, kleepuvus; *füüs.* viskoossus

viscount ['vaikaunt] *s.* vikont (*paruni ja krahvi vahelmine aadlitiitel*)

viscountcy ['vaikauntsi] = **viscounty**

viscountess ['vaikauntis] *s.* vikontess

viscounty ['vaikaunti] *s.* vikondiau, -seisus; *aj.* vikondi võimkond *või* valitsuspiirkond

viscous ['viskəs] *a.* (*vedeliku kohta*) veniv, kleepuv; *füüs.* viskoosne; *vrd.* **viscosity**
vise [vais] *Am.* = **vice II**
visé ['vi:zei] = **visa**
visibility [vizi'biliti] *s.* nähtavus (*er. meteor.*)
visible ['vizibl] *a.* **(-bly)** nähtav; silmanähtav, ilmne; (*isiku kohta*) rääkimiseks kokkusaadav ◇ **when will he be** ~? kunas võib temaga kokku saada?
Visigoth ['vizigɔθ] *s. aj.* visigoot, läänegoot
vision ['viʒ(ə)n] *s.* nägemine, silmanägemine, nägemisvõime, nägevus; nägemus, visioon ◇ **the field of** ~ vaateväli; **beyond my** ~ väljaspool minu vaatepiiri; **a man of** ~ tulevikuideaalidega mees
visional ['viʒ(ə)n(ə)l] *a.* **(-lly)** nägemis-, silmanägemis-, nägemisvõime-; nägemuslik (= *järgm.*)
visionary ['viʒ(ə)nəri] **1.** *a.* **(-iness)** nägemusi nägev, unistav; nägemuslik, viirastuslik, visionaarne; **2.** *s.* nägemustenägija, unistaja, fantast
visit ['vizit] **1.** *v. t. & i.* külastama, väisama; külaskäiku (*või* külaskäike) tegema, visiteerima; järelevalveks külastama, inspekteerima; *arh., piibl.* raske katsumusega tabama, nuhtlema (*millegagi* **with, by**), (*patte*) kätte maksma (*kellelegi* **upon**); *Am.* vestlema, juttu ajama (*kellegagi* **with**); **2.** *s.* külastus, külas- *e.* võõruskäik, väisang, visiit; *Am.* vestlus, jutuajamine ◇ **to pay** (*or* **make**) **smb. a** ~ kedagi külastama; **he is on a** ~ **to a friend** ta viibib külalisena ühe sõbra pool
visitant ['vizit(ə)nt] *s. poeet.* külastaja, külaline (= **visitor**); rändlind; «külastaja» hauatagusest maailmast, kodukäija, viirastus
visitation [vizi'teiʃ(ə)n] *s.* ametlik külastus, järelevalvekülastus, visitatsioon; raske katsumus, nuhtlus (*ka nalj.*)
visiting ['vizitiŋ] *s.* külastamine, külastus ◇ ~ **hours** külastamistunnid (*näit. haiglas*)
visiting-card ['vizitiŋkɑ:d] *s.* visiitkaart; nimekaart
visitor ['vizitə] *s.* külaline, külastaja; (*kolledži*) järelevalveametnik
visor, -zor ['vaizə], **visard, -zard** ['vizəd] *s. aj.* visiir, kiivri näovari; *arh.* näokate, mask; *Am.* (*mütsi*) sirm
vista ['vistə] *s.* perspektiivvaade, vaateala, (pikk kitsas) väljavaade (*näit. puude ridade vahel*); *piltl.* vaimne kaugvaade (*minevikku või tulevikku*), mälestuste (*või* oodatavate tulevikusündmuste) rida ◇ **to open up new** ~s uusi perspektiive avama
Vistula ['vistjulə] *pn.* Visla
visual ['vizjuəl, 'viʒ(j)uəl] *a.* **(-lly)** visuaalne, visuaal-, nägelik, nägemis-, nägemismeele-; nähtav ◇ ~ **acuity** nägemisteravus; ~ **aids** näitlikud õppevahendid; ~ **angle** *füüs.* vaatenurk; *füsiol.* nägemisnurk; ~ **field** *füsiol.* nägemisväli; ~ **image** nägemispilt (*silma võrkkestal*); ~ **organs** nägemiselundid; ~ **signal** optiline signaal, valgussignaal
visualization [vizjuəl(a)i'zeiʃ(ə)n, viʒ(j)-] *s.* visualiseerimine, nähtavaks tegemine (*er. mõttes*); (nähtavana) kujutlemine; visuaalne kujutlus
visualize ['vizjuəlaiz, 'viʒ(j)-] *v. t. & i.* **(-zable)** visualiseerima, nähtavaks tegema (*er. mõttes*); (nähtavana) kujutlema
vital ['vait(ə)l] **1.** *a.* **(-lly)** vitaalne, eluline, elutähtis, elu-; oluline, (üli)tähtis (*millekski* **to**); **2.** *s. pl., vt.* **vitals** ◇ ~ **capacity** *füsiol.* (*kopsude*) eluline maht; **the** ~ **force** (*or* **principle**) *filos.* elujõud (*vrd.* **vitalism**); ~ **function** elutegevus; **a** ~ **part (organ)** elutegevuseks tähtis kehaosa (elund); **a** ~ **wound** elukardetav haav; ~ **statistics** rahvastikustatistika
vitalism ['vaitəlizm] *s. biol., filos.* vitalism
vitality [v(a)i'tæliti] *s.* vitaalsus, eluvõime, -jõud; eluhoog; eluvisadus
vitalization [vaitəl(a)i'zeiʃ(ə)n] *s.* elustamine, elustus
vitalize ['vaitəlaiz] *v. t.* **(-zable)** elustama
vitals ['vait(ə)lz] *s. pl.* elutähtsad organid; *piltl.* olulisim osa ◇ **to sap the** ~ **of** (*kellegi või millegi*) elujõudu õõnestama
vitamin ['v(a)itəmin] *s.* vitamiin
vitaminize ['v(a)itəminaiz] *v. t.* vitamiinima, vitaminiseerima
vitiate ['viʃieit] *v. t.* **(-tor)** rikkuma, kõlbmatuks tegema; *jur.* kehtetuks tegema
vitiation [viʃi'eiʃ(ə)n] *s.* rikkumine, kõlbmatuks tegemine; *jur.* kehtetuks tegemine
viticulture ['v(a)itikʌltʃə, -tjuə] *s.* viinamarjakasvatus

vitreous ['vitriəs] *a.* klaasine, klaasjas, klaasitaoline, klaas(i)- ◇ ~ **humour** (*or* **body**) *anat.* (*silma*) klaaskeha; ~ **electricity** *van.* klaasi hõõrumisel saadav (positiivne) elekter
vitrifaction [vitri'fækʃ(ə)n], **vitrification** [vitrifi'keiʃ(ə)n] *s.* klaasistamine; klaasistumine
vitrify ['vitrifai] *v. t. & i.* **(-fiable)** klaasistama; klaasistuma
vitriol ['vitriəl] *s.* vitrioliõli, lõngaõli, väävelhape (*ka* **oil of** ~); *piltl.* salvav pilge; *keem.* vitriol ◇ **blue** ~ vaskvitriol; **green** ~ raudvitriol
vitriolic [vitri'ɔlik] *a.* **(-ically)** vitrioli-; *piltl.* kõrvetavalt salvav ◇ ~ **acid** vitrioliõli, väävelhape (= **oil of vitriol**)
vituperate [v(a)i'tju:pəreit] *v. t.* **(-tor)** sõimama, teotama
vituperation [v(a)itju:pə'reiʃ(ə)n] *s.* sõimamine, sõim, teotamine
vituperative [v(a)i'tju:pəreitiv] *a.* sõimav, sõimu-, teotav
Vitus ['vaitəs] *pn.* Vitus, Veit ◇ **St.** ~**'s dance** *med.* tantstõbi, Vituse tants, korea
viva I ['vi:və] *it.* **1.** *interj.* elagu!; **2.** *s.* elaguhüüd
viva II ['vaivə] *s. fam.* suuline eksam (= **viva voce**)
vivace [vi'vɑ:tʃi] *adv., a. & s. muus.* vivace, elavalt, kärmesti
vivacious [v(a)i'veiʃəs] *a.* elav, vilgas, reibas
vivacity [v(a)i'væsiti] *s.* elavus, vilkus, reipus
vivarium [vai'vɛəriəm] *s.* (*pl.* **-ia** [-iə]) vivaarium (*ruum või mahuti vaatlus- või katseloomade pidamiseks*)
vivat ['vaivæt] *lad.* **1.** *interj.* elagu!; **2.** *s.* elaguhüüe
viva voce ['vaivə 'vousi] **1.** *adv.* suuliselt, suusõnaliselt; **2.** *a.* suuline, suusõnaline; **3.** *s.* (*lüh.* **viva**) suuline eksam
vive [vi:v] *interj. pr.* elagu!
vivers ['vaivəz] *s. pl. Š.* toit, toidumoon
Vivian ['viviən] *pn.*
vivid ['vivid] *a.* **(-est)** elav, ilmekas, kujukas; heledavärviline, ere
Vivien ['viviən] *pn.*
Vivienne ['viviən, vivi'en] *pn.*
vivify ['vivifai] *v. t.* elustama
viviparous [v(a)i'vipərəs] *a. zool.* vivipaarne, poegija; *vrd.* **oviparous** ◇ ~ **animal** vivipaar, poegija (loom)
vivisect [vivi'sekt, 'viv-] *v. t.* (~**or**) elusalt lahkama, vivisetseerima
vivisection [vivi'sekʃ(ə)n] *s.* vivisektsioon, elusalõikus, -lahkamine
vixen ['viks(ə)n] *s.* emarebane; tige naine
vixenish ['viks(ə)niʃ] *a.* tige, tülinorija (*naise kohta*)
viz. *lüh.* = **videlicet, namely**
vizard ['vizəd] = **visor**
vizi(e)r [vi'ziə, 'viziə] *s.* vesiir ◇ **Grand V-** *aj.* suurvesiir (*endise Türgi sultaniriigi peaminister*)
vizor ['vaizə] = **visor**
VJ-Day ['vi:'dʒei'dei] *s.* (II maailmasõjas) Jaapani üle saavutatud võidu päev (= **Victory over Japan Day**; *14. aug. 1945*)
Vlach [vlæk] = **Wal(l)ach**
Vladimir ['vlædimiə] *pn.*
Vladivostok [vlædi'vɔstɔk] *pn.* Vladivostok
V-neck ['vi:'nek] *s. tekst.* terav (*või* kolmnurkne) kaelaväljalõige
V.O. ['vi:'ou] *lüh.* = **Victorian Order**
V.O.A. ['vi:ou'ei] *lüh. raad.* «Ameerika Hääl» (= **the Voice of America**)
vocable ['voukəbl] *s. lgv.* vokaabel, (üksik) sõna
vocabulary [və'kæbjuləri] *s.* sõnastik, sõnavara, vokabulaar ◇ **his** ~ **is very limited** ta sõna(taga)vara on väga piiratud; **to exhaust one's** ~ kogu oma sõnavara ammendama
vocal ['vouk(ə)l] **1.** *a.* **(-lly)** hääleline, hääle-; häälekas, kärarikas; vokaalne, vokaal-; (lauluhääleliselt) helisev (*millestki* **with**); *fon.* täishäälikuline; **2.** *s. haruld.* vokaal (= **vowel**); *Am. muus.* vokaalpala (*džässorkestri solistilt*) ◇ ~ **c(h)ords** häälekurrud, -paelad; ~ **music** vokaalmuusika; **the angry man became very** ~ vihane mees tõstis valjult häält; **to be on the** ~ *Am.* orkestrisolistina laulma
vocalic [vo(u)'kælik] *a.* täishäälikuline, vokaalne; täishäälikurikas ◇ ~ **harmony** *lgv.* vokaalharmoonia
vocalise [voukə'li:z] *s. muus.* vokaliis (*sõnadeta helind inimhäälele*)
vocalism ['voukəlizm] *s. lgv.* vokalism (*täishäälikute süsteem*)

vocalist [ˈvoukəlist] *s. muus.* vokalist, laulja
vocalization [voukəl(a)iˈzeiʃ(ə)n] *s. lgv.* vokaliseerimine, vokaliseerumine, vokalisatsioon; *muus.* vokalisatsioon (*laulmine vokaalidel*)
vocalize [ˈvoukəlaiz] *v. t. & i. lgv.* vokaliseerima, hääleliseks (*või* helisevaks) tegema; *fon.* vokaalseks (*või* vokaaliks) muutma; *lgv. ka* vokaalimärkidega varustama (*näit. heebrea kirja*); *muus.* laulma, *er.* vokaalidel laulmist harjutama; *humor.* ennast kuulda laskma, häält tõstma
vocation [vo(u)ˈkeiʃ(ə)n] *s.* kutsumus (*millekski* **for, to**); (elu)kutse, kutseala ◇ **he has a ~ for literature** tal on kutsumus kirjanduse alal töötamiseks; **to mistake** (*or* **miss**) **one's ~** (endale) ebasobiva elukutse valima
vocational [vo(u)ˈkeiʃ(ə)n(ə)l] *a.* (**-lly**) kutsumuslik; kutseline, kutse- ◇ **~ education** kutseharidus; **~ expert** kutsenõustaja; **~ guidance** kutsenõustamine; **~ school** kutsekool
vocative [ˈvɔkətiv] *lgv.* **1.** *a.* vokatiivne, ütte käändes; **2.** *s.* vokatiiv, ütte kääne *või* ütte käändes sõna
vociferate [vo(u)ˈsifəreit] *v. t. & i.* (**-tor**) tänitama, karjuma, kisama
vociferation [vo(u)sifəˈreiʃ(ə)n] *s.* tänitamine, karjumine, kisamine
vociferous [vo(u)ˈsifərəs] *a.* tänitav, karjuv, kisakõriline
vodka [ˈvɔdkə] *s.* vodka, (põletatud) valge viin
vogue [voug] *s.* (üldiselt kehtiv) mood, suurmood; populaarsus ◇ **in ~** moes; **to be the ~** (suur)moeks olema; **to come into ~** moodi minema; **to have a great ~** väga populaarne olema; **all the ~** kõikjal moes; viimane moekarje
voice [vɔis] **1.** *s.* hääl (*ka piltl.*); *fon.* heli; *lgv.* tegumood; **2.** *v. t.* (**-ceable**) välja ütlema, avaldama, sõnastama; *fon.* heliliseks tegema, heliliselt hääldama ◇ **in good (bad) ~** heas (halvas) hääles (*laulmiseks*); **in a loud (low) ~** valjul (tasasel) häälel; **to find one's ~** kõnelemiseks julgust leidma; **to give ~ to** välja ütlema, avaldama; **my ~ is for peace** minu hääl on rahu poolt; **with one ~** ühel häälel, üksmeelselt; **the active ~** *lgv.* aktiiv, tegevik; **the passive ~** *lgv.* passiiv, tehtavik
voiced [vɔist] *a. fon.* heliline
voiceless [ˈvɔislis] *a.* hääletu; *fon.* helitu
void [vɔid] **1.** *a.* tühi; (*lepingu jms. kohta*) maksvusetu, kehtetu; **2.** *s.* tühe, tühik, tühjus, lünk, tühi koht (*er. piltl.*); **3.** *v. t.* tühistama, kehtetuks tunnistama; *haruld.* tühjendama (*er. keha väljaheidetest*); *arh.* tühjaks tegema, tühjaks jätma (*kohta*) ◇ **null and ~** *jur.* tühi(statud) ning kehtetu
voile [vɔil, vwɑ:l] *s. tekst.* vuaal
vol. *lüh.* = **volume**
volant [ˈvoulənt] *a.* lendav, lend- (*ka herald.*); *poeet.* kärmas, nobe
volatile [ˈvɔlətail] *a.* lenduv, haihtuv; kerglane, lõbusalt kergemeelne; muutlik, püsimatu ◇ **sal ~** (*or* **~ salt**) nuusksool, ammooniumkarbonaat; **~ liniment** *farm.* lenduv salv; **~ oil** eeterlik õli
volatility [vɔləˈtiliti] *s.* lenduvus, haihtuvus; kerglus, (lõbus) kergemeelsus; muutlikkus, püsimatus
volatilize [ˈvɔlətilaiz, vəˈlæt-] *v. t. & i.* (**-zable**) lenduma (*või* haihtuma) panema, auruks muutma; lenduma, haihtuma
vol-au-vent [ˈvɔlouvɑ:ŋ] *s. pr. kok.* (raguuga täidetud) lehttainapirukas
volcanic [vɔlˈkænik] *a.* (**-ically**) vulkaaniline; vulkaanitaoline (*ka piltl.*)
volcano [vɔlˈkeinou] *s.* (*pl.* **-oes**) vulkaan, tulemägi
vole [voul] *s. zool.* uruhiir ◇ **red** (*or* **bank**) **~** leethiir; **water ~** mügri, vesirott
Volga [ˈvɔlgə] *pn.*
Volhynia [vɔlˈhiniə] *pn.* Volõõnia
volition [vo(u)ˈliʃ(ə)n] *s.* tahtmus, tahe, tahtevõime; tahteakt ◇ **power of ~** tahtejõud
volitional [vo(u)ˈliʃ(ə)n(ə)l] *a.* (**-lly**) tahtmuslik, tahteline, tahte-
volley [ˈvɔli] **1.** *s.* kogupauk, -lask (*ka piltl.*); (äge) valang, valing (*midagi* **of**); *sport* lendpall; **2.** *v. t. & i.* kogupauku (*või* -lasku) andma; (*midagi*) tiheda valanguna sadada laskma (**forth, off, out, etc.**); *sport* lendpallina (enne mahapuutumist) tagasi lööma, (*palli*) lennult tagasi lööma ◇ **~-ball** *sport* võrkpall
volplane [ˈvɔlplein] *av.* **1.** *v. i.* planeerima, lauglema, lauglendu tegema; **2.** *s.* planeerimine, lauglemine, lauglend, liuglend

vols. *lüh.* = **volumes**
Volstead [ˈvɔlsted] *pn.* ◇ **the ~ Act** seadusakt (a. 1919), millega Am. Üh-des kehtestati keeluseadus
volt I [vɔlt], *ka* **volte** [vɔlt] **1.** *s. sport* volt (*kõrvalepõige vehklemisel; pööre ratsutamisel*); **2.** *v. i.* (*maneežisõidul*) pööret sooritama
volt II [voultʃ] *s. el.* volt (*lüh.* **V**)
Volta [ˈvoultə] *pn.* ◇ **~ effect** *el.* Volta nähtus
voltage [ˈvoultidʒ] *s. el.* voltaaž, pinge (*voltides mõõdetuna*)
voltaic [vɔlˈteiik] *a. el.* Volta; (*voolu kohta*) galvaaniline, galvaani- (= **galvanic**) ◇ **~ element** galvaanielement; **~ pile** Volta sammas
Voltaire [ˈvɔltɛə] *pn.*
volte [vɔlt] *vt.* **volt** I
volte-face [ˈvɔlt(ə)ˈfɑ:s] *s. pr.* täielik ümberpööre; *piltl.* järsk arvamuse muutmine
voltmeter [ˈvoultmi:tə] *s. el.* voltmeeter
volubility [vɔljuˈbiliti] *s.* sõnaohtrus, paljusõnalisus, soravakõnelisus
voluble [ˈvɔljubl] *a.* (**-bly**) sõnaohter, sõnutegev, paljusõnaline, soravakõneline
volume [ˈvɔlju:m] *s.* köide (*üksikraamat teatavast sarjast; lüh.* **vol.**, *pl.* **vols.**); *aj.* kirjarull, voluumen; ruumala, maht; mahutavus; kogus, hulk (*midagi* **of**); *raad.* helitugevus ◇ **~ weight** mahukaal
volumenometer [vɔljumiˈnɔmitə] *s. tehn.* voluminomeeter
volumenometry [vɔljumiˈnɔmitri] *s. füüs.* voluminomeetria
volumeter [vɔˈl(j)umitə] *s. tehn.* volumeeter
volumetric [vɔl(j)uˈmetrik] *a.* (**-ically**) *füüs., keem., tehn.* volumeetriline, mahu-, maht-, ruumne, ruum(i)- ◇ **~ analysis** *keem.* mahtanalüüs; **~ change** *tehn.* mahumuutus
voluminous [vəˈl(j)u:minəs] *a.* (*raamatu kohta*) mitmeköiteline; (*autori kohta*) pikalt kirjutav; ruumikas, mahukas, kogukas; (*rõiva kohta*) avaralt voldiline
voluntarism [ˈvɔlənt(ə)rizm] *s. filos.* voluntarism
voluntary [ˈvɔlənt(ə)ri] **1.** *a.* (**-ily, -iness**) vabatahtlik; tahteline, tahtele alluv, tahtest juhitud; **2.** *s.* (*organisti*) vaba soolomäng (*enne jumalateenistust*); vabatahtlik lisatöö (*võistluseksamil*); *haruld.* vabatahtlik (= **volunteer**) ◇ **~ army** vabatahtlikest koosnev sõjavägi; **~ muscle** tahtele alluv lihas; **~ school** vabatahtlike annetuste varal ülalpeetav kool
volunteer [vɔlənˈtiə] **1.** *s.* vabatahtlik, volontäär; **2.** *v. i. & t.* vabatahtlikult toimima *või* esinema *või* ennast teenistuseks pakkuma; vabatahtlikuna sõjaväkke astuma; omal algatusel andma (*näit. abi*) *või* tegema (*näit. märkust*)
voluptuary [vəˈlʌptjuəri] **1.** *s.* (meelas) elunautleja, ihar mõnuarmastaja; kiimleja; **2.** *a.* meelas, elunautlev; ihar, kiimlev
voluptuous [vəˈlʌptjuəs] *a.* ihar, himur, meelas; iharust äratav
voluptuousness [vəˈlʌptjuəsnis] *s.* iharus, himurus, meelus
volute [vəˈlju:t] *s. arhit.* voluut, rullis
vomit [ˈvɔmit] **1.** *v. t. & i.* oksendama; välja purskama (*või* paiskama, ajama); **2.** *s.* okse; oksendus; *med. ka* okseti, oksendusvahend (= **emetic**)
vomitive [ˈvɔmitiv] **1.** *a.* oksele ajav, oksetav, oksendus-, okse-; **2.** *s.* okseti, oksendusvahend, vomitiiv
vomitory [ˈvɔmitəri] **1.** *a. haruld.* oksele ajav, oksetav, oksendus-, okse- (= *eelm.*); **2.** *s. aj.* vomitoorium (*vanarooma amfiteatri peauks*)
voodoo [ˈvu:du:] **1.** *s.* vodu, (*Lääne-India neegrite*) salanõidus; neegernõid, nõidarst (= **~ doctor**); **2.** *v. t.* (salakunsti abil) ära nõiduma
voracious [voˈreiʃəs] *a.* ablas, õgilas, söölas, ahne
voracity [voˈræsiti] *s.* aplus, õgilus, söölus, ahnus
vortex [ˈvɔ:teks] *s.* (*pl.* **-tices** [-tisi:z], **~es**) keeris, pööris (*ka füüs. ja piltl.*); keerits, keerdjoon
vortical [ˈvɔ:tik(ə)l] *a.* (**-lly**) keerislik, pööris-lik, keeris-, pööris- ◇ **~ motion** *füüs.* keerisvoolamine
vortices [ˈvɔ:tisi:z] *vt.* **vortex**
vorticism [ˈvɔ:tisizm] *s. kunst* vortitsism (*fu-*

turismi ja kubismi mõjudega kunstisuund Inglismaal algusega a. 1914)

Vosges [vouʒ] *pn.* Vogeesid

votarist [ˈvoutərist] = *järgm.*

votary [ˈvoutəri] *s.* (*fem.* **-ress**) vandetõotusega pühendunu; (*mingi asja, tegevuse või ürituse*) innukas harrastaja **(of)**

vote [vout] **1.** *s.* hääletus; (valimis)hääl; hääleõigus; hääletussedel; vootum, hääletuse tulemusena tehtud otsus, hääletusel vastuvõetud eelarvesumma *jms.*; **2.** *v. i. & t.* **(-table)** hääletama (*vastu* **against**; *poolt* **for**; *millegi üle* **on**); hääletuse teel otsustama *või* lubama; *fam.* üldise arvamusena avaldama; *fam.* ette panema, soovitama (*midagi* **for**) ◇ **to cast** (*or* **give**) **a** ~ häält (ära) andma, hääletama; **to have the** ~ hääleõigust omama; **to take a** ~ **on** (*or* **to put to the** ~) hääletusele panema; ~ **of confidence** (**no confidence**) parlamentlik usaldus- (umbusaldus-) avaldus (*valitsusele*); ~ **of thanks** (koosolekule tehtav) ettepanek kõnelejale (*või* esinejale *jne.*) tänu avaldada; **the performance was -ed a failure** *fam.* üldine arvamus pidas ettekande nurjunuks; **I** ~ **for going** (*or* **I** ~ **we go**) **home** *fam.* ma panen ette koju minna; **to** ~ **down** (*kedagi, midagi*) maha hääletama; **to** ~ **in** (*kandidaati*) hääletusel läbi viima, valima; **to** ~ **out** hääletusel läbi kukutama

voter [ˈvoutə] *s.* hääletaja, (hääleõiguslik) valija

votive [ˈvoutiv] *a.* toovutatud, pühalikult tõotatud; pühendatud; pühendus-, votiivne, votiiv- ◇ ~ **tablet** mälestustahvel

vouch [vautʃ] *v. t. & i.* tagama, tõendama; vastutama, käendama **(for)**

voucher [ˈvautʃə] *s.* tagaja, tõendaja, vastutaja (*millegi eest* **for**); *er.* tõendav dokument, kviitung, tähik; tuusik

vouchsafe [vautʃˈseif] *v. t.* suvatsema, heaks arvama, armulikult andma *või* tegema ◇ **he did not** ~ **to answer** (*or* **he -ed no answer**) ta ei suvatsenud vastatagi

vow [vau] **1.** *s.* toovutus, (pühalik) tõotus, vandetõotus; **2.** *v. t.* toovutama, (pühalikult) tõotama; tõotusega lubama *või* ähvardama; *arh.* kinnitama, väitma ◇ **under a** ~ (vande)tõotusega seotud; **to make a** ~ tõotust andma; **to take the** ~**s** kloostrisse astumise tõotust andma, kloostrisse astuma

vowel [ˈvauəl] *s.* avahäälik, täishäälik, vokaal

vox [vɔks] *s. lad.* hääl ◇ ~ **humana** [hju:ˈmeinə, -ˈmɑ:-] inimhäält jäljendav oreliregister; ~ **populi** [ˈpɔpjulai] rahva hääl

voyage [ˈvɔi(i)dʒ] **1.** *s.* (mere)reis, *er.* pikem (mere)reis; *ka* õhureis; **2.** *v. i. & t.* (merel, õhus) reisima; (mere-, õhu)reisil läbima

voyager [ˈvɔi(i)dʒə] *s.* (mere)reisija; *ka* õhureisija

Voynich [ˈvɔinik] *pn.*

v.refl. *lüh.* = **verb reflexive**

V.S. *lüh.* = **veterinary surgeon**

vs. *lüh.* = **versus**

v.t. *lüh.* = **verb transitive**

Vt. *lüh.* = **Vermont**

Vulcan [ˈvʌlkən] *s. müt.* Vulcanus (*vanarooma tulejumal*); *piltl.* tuli, tulejõud; *poeet.* sepp

Vulcanist [ˈvʌlkənist] *s. geol.* vulkanist (*teatavate kivimite tekkimist vulkaanilise tegevusega seletav geoloog*); *vast.* **Neptunist**

vulcanite [ˈvʌlk(ə)nait] *s. tehn.* eboniit, kõvakummi

vulcanization [vʌlkən(a)iˈzeiʃ(ə)n] *s. tehn.* vulkaniseerimine, väävliga töötlemine

vulcanize [ˈvʌlkənaiz] *v. t.* **(-zable)** *tehn.* vulkaniseerima, väävliga töötlema

Vulg. I *lüh.* = **Vulgate**

vulg. II *lüh.* = *järgm.*

vulgar [ˈvʌlgə] *a.* vulgaarne, labane; lihtrahvalik, lihtrahva- ◇ **the** ~ **tongue** (lihtrahvakeel; ~ **errors** tavalised (üldised) eksiarvamused; ~ **fraction** *mat.* harilik murd; **V-Latin** *lgv.* vulgaarladina keel

vulgarian [vʌlˈgɛəriən] *s.* vulgaarne isik, *er.* vulgaarne tõusik

vulgarism [ˈvʌlgərizm] *s.* vulgarism, vulgaarne sõna *või* väljend; *ka* vulgaarsus, labasus (=*järgm.*)

vulgarity [vʌlˈgæriti] *s.* vulgaarsus, labasus

vulgarization [vʌlgər(a)iˈzeiʃ(ə)n] *s.* vulgariseerimine, labastamine; vulgariseerumine, labastumine

vulgarize [ˈvʌlgəraiz] *v. t.* **(-rable)** vulgariseerima, labastama

Vulgate [ˈvʌlg(e)it] *s. kirikl.* Vulgata (*IV sajst pärinev ladinakeelne piiblitõlge*)

vulnerability [vʌln(ə)rəˈbiliti] *s.* haavatavus; kergrünnatavus

vulnerable [ˈvʌln(ə)rəbl] *a.* **(-bly)** haavatav; kergrünnatav, vähe kaitstud (*millegi vastu* **to**); (kaitseliselt) nõrk; *piltl.* kergesti haavuv, hell

vulpicide [ˈvʌlpisaid] *s.* (mitte-jahimehelik) rebasetapmine; rebasetapja

vulpine [ˈvʌlpain] *a.* rebase-, rebasetaoline, rebaskaval

vulture [ˈvʌltʃə] *s. zool.* raisakotkas, -kull ◇ **bearded** ~ habekotkas; **king** ~ kuningkondor

vulva [ˈvʌlvə] *s. anat.* vulva, häbe

vv. *lüh.* = **verses**

vying [ˈvaiiŋ] *vt.* **vie**

Vyrnwy [ˈvə:nu:i:] *pn.*

W

W, w [ˈdʌblju:] *s.* (*pl.* **Ws, W's**) (*kirjatäht*) w; *keem.* W, volfram (= **tungsten**); *füüs.* W, vatt (= **watt**)

W. *lüh.* = **1. West; 2. Wales, Welsh**

W.A. *lüh.* = **1. West Africa; 2. Western Australia**

Waac [wæk] *s. fam.* (sõjaaegse) Inglise naisabikorpuse **(Women's Army Auxiliary Corps,** *lüh.* **W.A.A.C.)** liige

Wabash [ˈwɔ:bæʃ] *pn.*

wabble [ˈwɔbl] = **wobble**

Wace [weis] *pn.*

wacky [ˈwæki] *a. Am. sl.* ogar, peast põrunud, hull

wad [wɔd] **1.** *s.* topp, tropp, (pehmest materjalist) prunt; *Am.* paberikimp, -patakas, *er.* rahapatakas; **2.** *v. t.* **(-dd-)** kinni (*või* täis) toppima; (*riiet*) vateerima; (*mööblit*) polsterdama

wadding [ˈwɔdiŋ] *s.* vateering, vateerimismaterjal, vatt; polstritäidis

waddle [ˈwɔdl] **1.** *v. i.* paterdama, kakerdama, vantsima, taarutama, taarudes käima; **2.** *s.* paterdus, kakerdus, vantsimine, taarutamine, taaruv käik

wade [weid] **1.** *v. i. & t.* **(-dable)** kahlama, rupjama, soprama, (*veest, lumest jms.*) läbi sumama **(through)**; *piltl.* (*raskustest hoolimata*) läbi tungima *või* läbi töötama **(through)**; **2.** *s.* kahlamine, rupjamine, sopramine, sumamine ◇ **to** ~ **through slaughter to smth.** suure verevalamise teel midagi saavutama; **to** ~ **in** sisse kahlama; *piltl.* tarmukalt sekkuma (*võitlusse, vaidlusse*); **to** ~ **into** *er. Am.* ägedalt arvustama, maha tegema, hurjutama

wader [ˈweidə] *s.* kahlaja, sumaja; *zool.* pikajalgne soolind (*ka* **wading bird**), *er.* kurvitsaline; *pl.* veesaapad

Wadham [ˈwɔdəm] *pn.*

wadi, -dy [ˈwɔdi, ˈwɑ:di] *s. geogr.* vadi

Wadman [ˈwɔdmən] *pn.*

wafer [ˈweifə] **1.** *s.* vahvel; oblaat (*ka farm., kirikl.*); **2.** *v. t.* oblaadiga (*s. o. ümmarguse värvilise paberiliistakuga*) kinni kleepima *või* pitseerima ◇ **communion** ~ *kirikl.* armulaualeib, hostia (*vt.* **host** III)

waffle I [ˈwɔfl] *s. peam. Am.* vahvel ◇ ~ **cloth** vahvelriie, vahvelkoeline riie

waffle II [ˈwɔfl] *sl.* **1.** *s.* loba(jutt), pläma; **2.** *v. i.* lobama, plämama

waffle-iron(s) [ˈwɔflaiən(z)] *s. tehn.* vahvlirauad, -küpseti

waft [wɑ:ft] **1.** *v. t. & i.* puhanguga (läbi õhu) kandma, heljutama, (õrnalt) lehvitama; puhanguga (läbi õhu) kanduma, heljuma, (õrnalt) lehvima; **2.** *s.* puhang, heljutus; (*lõhna jms.*) hõng **(of)**

wag I [wæg] **1.** *v. t. & i.* **(-gg-)** liputama; vangutama, kõngutama; lipendama, hilbendama, hilpnema; vankuma; **2.** *s.* liputus; vangutus, kõngutus ◇ **the dog** ~**s its tail** koer liputab saba; **to** ~ **one's head (finger)** pead (sõrme) vangutama (*kellegi suunas* **at**); **to** ~ **one's tongue** lobisema, jahvatama; **so**

the world ~s nii on maailma asjade muutlik käik

wag II [wæg] *s.* naljahammas; vembumees, vigurivänt ◇ **to play (the)** ~ *sl.* poppi tegema (*vrd.* **truant**)

wage I [weidʒ] *s. haril. pl.* palk, (töö)tasu; *atrib.* palga- ◇ **to earn (get) good -es** head palka teenima (saama); **at a** ~ (*or* **at -es**) **of . . . pounds a week** palgaga . . . naela nädalas; **the -es of sin is death** surm on patu palk; **living** ~ *maj.* elatuseks piisav palk; **minimum (living)** ~ *maj.* elatusmiinimum; **nominal** ~ *maj.* nominaalpalk; **real** ~ *màj.* reaalpalk; ~ **labo(u)r** *maj.* palgatöö; ~ **scale** *maj.* palgaastmik, -skaala; ~ **system** *maj.* palgatöösüsteem

wage II [weidʒ] *v. t.* (*sõda, võitlust*) pidama; *arh.* kihla vedama (= **wager**) ◇ **to** ~ **war** sõda pidama, võitlema (*kellegi või millegi vastu* **against, on, upon**)

wage-cut ['weidʒkʌt] *s.* palgakärpimine

wage-earner ['weidʒə:nə] *s.* palgatööline

wager ['weidʒə] *arh., lit.* **1.** *s.* kihlvedu; **2.** *v. t. & i.* kihla vedama (= **bet**) ◇ ~ **of battle** *aj.* süü (*või* süütuse) otsustamine kahevõitluse teel; **to lay** (*or* **make**) **a** ~ kihla vedama

wage-worker ['weidʒwə:kə] *sı peam. Am.* = **wage-earner**

waggery ['wægəri] *s.* vembutus, naljatlus; vemp, nali

waggish ['wægiʃ] *a.* vembukas, vembutav, vigurivänt lik

waggle ['wægl] *fam.* **1.** *v. i. & t.* vankuma, lõnkuma; lõngutama, kõngutama, vangutama; **2.** *s.* vangutus, kõngutus (= **wag**)

waggly ['wægli] *a.* vankuv, lõnkuv

wag(g)on, *Am.* **wagon** ['wægən] *s.* veovanker; furgoon; (lahtine) kaubavagun; *Am.* kerge neljarattaline sõiduvanker (= **waggonette**); *Am. ka* = **water-**~; *vt. ka* **wain** ◇ **to hitch one's** ~ **to a star** *vt.* **hitch**

wag(g)oner ['wægənə] *s.* veovoorimees; (**the W-**) *astr.* Veomees (*tähtkuju* = **Auriga**)

wag(g)onette [wægə'net] *s.* kerge neljarattaline sõiduvanker

Wagner 1. ['vɑ:gnə, *Am. ka* 'wæg-] *pn.* (*saksa helilooja*); **2.** ['wægnə] *pn.* (*inglise perekonnanimi*)

wagon, *etc.* = **waggon,** *etc.*

Wagstaff ['wægstɑ:f] *pn.*

wagtail ['wægteil] *s. zool.* västrik, *er.* linavästrik (= **white** ~) ◇ **yellow** ~ lambahänilane

waif [weif] *s.* omanikuta asi *või* loom; kodutu isik; kodutu (*või* mahajäetud) laps ◇ ~**s and strays** jäätmed ning riismed; *er.* kodutud (*või* hooletusse jäetud) lapsed

wail [weil] **1.** *s.* hala, halin; südantlõhestav nutt; (*tuule*) ul(g)umine; hädakaebus, halisemine, kurtmine (*millegi üle* **over**); **2.** *v. i. & t.* halama; halisema, kaebama, kurtma; kaeblikult ul(g)uma; südantlõhestavalt nutma

wailing ['weiliŋ] **1.** *a.* halisev, kaeblik, kurtev; **2.** *s.* halisemine, kaebamine, kurtmine ◇ **W- Wall** *pn.* Nutumüür (*Jeruusalemmas*)

wain [wein] *s. arh., poeet.* vanker (= **waggon**) ◇ **the W-** (*or* **Charles's W-, the Great Bear**) *astr.* Suur Vanker (*tähtkuju*)

wainscot ['weinskət] **1.** *s.* puutahveldis, (*toaseina*) puuvooderdis, seinatahveldis, paneel; **2.** *v. t.* (*toaseinu*) tahveldama, (*puuga*) vooderdama, paneelima

wainscot(t)ing ['weinskətiŋ] *s.* (*toaseina*) tahveldus, (*puuga*) vooderdamine, paneelimine; tahveldus- *või* vooderdus- *või* paneelimismaterjal

waist [weist] *s.* piht, talje; *Am.* pihik, pluus; (*viiuli*) kitsaim keskosa; *mer.* kesktekk (*ka* ~ **deck**); (*laeva*) keskosa

waistband ['weistbænd] *s. tekst.* (seeliku-, püksi)värvel; *ka* vöö, kurt (= *järgm.*)

waist-belt ['weistbelt] *s.* vöö, kurt; vöörihm (*er. mil.*)

waistcoat ['weis(t)kout, 'weskət] *s.* vest; (*naiste*) käisteta alusjakk

waist-deep ['weistdi:p], **-high** [-hai] *adv.* pihani, taljeni (*näit.* ~ **in water** poole kehani vees)

-waisted ['weistid] *a.* -pihaline, -taljeline, . . . pihaga, . . . taljega (*er. rõivaste kohta, näit.* **long-**~, **short-**~)

waist-high ['weisthai] *vt.* **waist-deep**

waistline ['weistlain] *s.* piha- *e.* taljejoon

wait [weit] **1.** *v. i. & t.* ootama (*kedagi, midagi* **for**); teenindama (*kedagi* **upon, on**); (*austusavalduseks, palujana jne.*) külaskäiku tegema (*kellelegi* **upon, on**); *arh.* (*kedagi*) saatma, (*kellegi*) kaaskonnas olema (**upon,**

on); (*söömaaega*) edasi lükkama, viivitama (*kellegi pärast* **for**); **2.** *s.* ootamine; luuramine, varitsemine; *pl.* (jõuluõhtul) majast majja käivad lauljad *või* pillimehed ◇ ~ **a minute** (*or* **a bit**) oodake natuke; ~ **till I give the word** oodake, kuni ma sõna annan; **don't** ~ **for me** (*Am. ka* **on me**) ärge oodake mind; **he kept me** ~**ing** ta laskis mul oodata; **to** ~ **at table** lauas teenindama; **I shall** ~ **upon you with new patterns next week** ma külastan teid uute mustritega järgmisel nädalal; **never** ~ **dinner for anyone** ärge iialgi lõunasöögiga viivitage kellegi pärast; **I had a long** ~ **for the train** mul tuli rongi kaua oodata; **to lie in** (*or* **lay**) ~ **for** (*kedagi*) varitsema

waiter ['weitə] *s.* ootaja; teenindaja (*lauas*); *er.* kelner; kandik; *vrd.* **dumb-**~

waiting ['weitiŋ] **1.** *a.* ootav; teenindav, teeniv; **2.** *s.* ootamine, teenindus, teenimine; *atrib.* ootamis-, oote- ◇ **in** ~ (*substantiivi järel*) õukonna teenistuses, õue-; **lady in** ~ *vt.* **lady; ~ game** «ootestrateegia», kummagi poole (esialgne) äraootav hoiak; ~ **list** (ootavate) kandidaatide järjekorranimestik; ~ **time** ooteaeg

waiting-room ['weitiŋrum] *s.* ooteruum, -tuba, -saal

waiting-maid ['weitiŋmeid], **-woman** [-wumən] *s. arh.* kammerneitsi, toatüdruk

waitress ['weitris] *s.* naiskelner

waive [weiv] *v. t.* loovutama, (*õigusest, nõudest, kaebusest jms.*) loobuma; kõrvale heitma (**aside, away, off**)

waiver ['weivə] *s. jur.* (*õiguse, nõude jms.*) loovutus

wake I [weik] *s.* kiiluvesi, laevajoom ◇ **in the** ~ **of** (*kellegi, millegi*) kannul, jälgedes

wake II [weik] **1.** *v. i. & t.* (*pret.* **woke** [wouk], **-ed**; *p. p.* **-ed, woken** ['wouk(ə)n], *haruld.* **woke**) ärkama, äratama (*ka piltl.; sag.* ~ **up**); *er. Iir.* surnu juures valvama; **2.** *s. aj.* öine valve kirikupühitsemise aastapäeval *või* laat *või* lõbutsemine sel puhul; *Iir.* valve surnu juures; *ka* peied, matusepidu, matusejoodud ◇ **I woke** (*or* **woke up**) **with a start** ma ärkasin võpatusega; **what time shall I** ~ **you tomorrow?** mis kella ajal pean ma teid homme äratama?; **nature** ~**s in spring** loodus ärkab kevadel; **to** ~ **suspicion (desire, etc.)** kahtlust (igatsust jne.) äratama; ~ **up!** silmad lahti!; **to** ~ **up to** (*millestki*) teadlikuks saama

Wakefield ['weikfi:ld] *pn.*

wakeful ['weikf(u)l] *a.* **(-lly)** unetu; ärkvelolev, ärgas, virge, valvas

wakefulness ['weikf(u)lnis] *s.* unetus; ärkvelolek, ärksus, virgus, valvsus

waken ['weik(ə)n] *v. t. & i.* äratama, virgutama; *piltl.* teadlikuks tegema; ärkama, virguma; *piltl.* teadlikuks saama

Walach, Wall- ['wɔlək] *s.* valahh (*teatava rahva liige Rumeenias*)

Walachia, Wall- [wɔ'leikiə] *pn.* Valahhia

Walachian, Wall- [wɔ'leikiən] **1.** *a.* valahhia, valahhi; **2.** *s.* valahhi keel; valahh

Walbrook ['wɔ(:)lbruk] *pn.*

Waldeck ['wɔ(:)ldek] *pn.*

Waldemar ['vældəmɑ:, 'vɑ:l-, 'wɔ:l-] *pn.*

Walden ['wɔ:ld(ə)n] *pn.*

Waldenses [wɔl'densi:z] *s. pl. aj.* valdeslased (*teatava L.-Prantsusmaal ja Itaalias levinud usulahu liikmed*)

Waldo ['wɔ(:)ldou] *pn.*

wale [weil], **weal** I [wi:l] **1.** *s.* verme, vorp; *vrd.* **gunwale**; **2.** *v. t.* vermestama, vorbistama, vermeliseks (*või* vorbiliseks) tegema

Wales [weilz] *pn.*

Walfis(c)h ['wɔ(:)lfiʃ] = **Walvis**

walk [wɔ:k] **1.** *s.* käik, kõnd; kõnnak; jalutuskäik; jalutus- *või* jalgtee, puiestee; *ka* kõrvaltee; **2.** *v. i. & t.* käima, kõndima; jalgsi minema; sammuma, sammu käima; jalutama; kõnnitama, (sammu) käia laskma, talutama ◇ **to go at a** ~ sammu käima; **to take** (*or* **go for**) **a** ~ jalutuskäiku tegema; **to take smb. for a** ~ kedagi jalutuseks välja viima; **an hour's** ~ ühe tunni(käigu) tee; ~ **of life** (*or* **in life**) eluseisund, seisus *või* elukutse; **I would rather** ~ **than ride** ma läheksin pigemini jala kui ratsa; **he** ~**s an hour (four miles) every day** ta jalutab iga päev ühe tunni (käib ära neli miili); **to** ~ **away** (*or* **off**) **with** ära viima, ära varastama; **to** ~ **in** sisse astuma; ~ **in!** sisse! (*vastuseks koputajale*); **to** ~ **into** (*kuhugi*) sisse astuma; *sl.* läbi kolkima *või* pragama; *sl.* tublisti süüa vitsutama; **to** ~ **off** (*v. i.*) (pahasena) ära minema; (*v. t.*) (valve all) ära viima; **to** ~ **smb. off his legs** kedagi

kõndimisega ära väsitama; **to ~ out** välja kõndima (*või* sammuma, jalutama), väljuma **(of, from)**; *Am.* streikima hakkama; **to ~ out on** (*kedagi, midagi*) ootamatult üksi jätma, maha jätma, hätta jätma; **to ~ out with** (*kellegagi*) avalikult (pikemat aega koos käies) kurameerima; **to ~ over** *sport* (*võistlejate puudusel või nende ilmse nõrkuse tõttu*) ilma raskuseta võitma (*vrd. ~-over*); **to ~ the boards** näitlejaks olema; **to ~ the hospitals** arstiteaduse üliõpilasena praktiseerima; **to ~ the plank** *vt.* **plank; to ~ the streets** tänavail sammuma, *er.* tänavatüdruku (*või* lõbunaise) elu elama; **~ up!** astuge ligi!, astuge sisse! (*er. kutsehüüuna publikule palagani sisse astuda*); **to ~ up to** (*kellegi*) juurde astuma

walkaway ['wɔ:kəwei] *s.* kerge võit (*võistlusel*)

walker I ['wɔ:kə] *s.* (jala)käija, kõndija; jalutaja ◇ **to be a good ~** tubli jalakäija olema

Walker II ['wɔ:kə] *interj. sl.* (*ka* **Hookey ~**) mis sa luiskad!, keda sa hullutad!

walkie-talkie ['wɔ:ki'tɔ:ki] *s. fam.* kantav raadiojaam

walking ['wɔ:kiŋ] **1.** *a.* käiv, kõndiv, sammuv; jalutav; **2.** *s.* käimine, kõndimine, kõnd; jalutamine; *atrib.* käimis-, kõndimis-, kõnni-; jalutus- ◇ **~ delegate** ametiühingu esindaja, kes ühingu liikmeid nende töökohal ja haiguse puhul kodus külastab; **~ dictionary** elav sõnaraamat; **~ excavator** *tehn.* sammekskavaator, sammuv ekskavaator

walking-match ['wɔ:kiŋmætʃ], **-race** [-reis] *s. sport* käimisvõistlus, võistlus sportkäimises

walking-shoe ['wɔ:kiŋʃu:] *s.* matkaking

walking-stick ['wɔ:kiŋstik] *s.* jalutuskepp; *zool.* raagritsikas (= **stick-insect**)

walking-tour ['wɔ:kiŋtuə] *s.* jalamatk

walkout ['wɔ:kaut] *s. Am.* streik (= **strike**)

walk-over ['wɔ:kouvə] *s.* (*võistlejate puudusel või nende nõrkuse tõttu*) kergesti saavutatud võit (*er. võiduajamistel*); *piltl.* naeruväärt kerge töö

wall [wɔ:l] **1.** *s.* sein; müür, vall (*ka piltl.*); **2.** *v. t.* seinaga (*või* müüriga, valliga) varustama; müüriga ümbritsema, sisse müürima (**in**); kinni müürima **(up)** ◇ **with one's back to the ~** vastu seina surutud, väljapääsmatus seisukorras; **to drive to the ~** kitsikusse ajama; **to go to the ~** kõrvale tõugatama, alla jääma; **to give smb. the ~** kellelegi kõnnitee sisekülge jätma; *piltl.* kellelegi eesõigust andma; **to take the ~ of** (*kedagi*) kõnnitee siseküljelt välja tõrjuma; *piltl.* (*kedagi*) halvemasse olukorda tõrjuma; **~s have ears** seintel on kõrvad; **~ arch** *arhit.* kilpkaar; **~ newspaper** seinaleht; **W- Street** tänav, kus asetseb New Yorgi börs; *piltl.* Am. Üh-de finantskapital

walla ['wɔlə] = **wallah**

wallaby ['wɔləbi] *s. zool.* vallabi (*väiksemat liiki känguru*); *pl. fam.* austraallased ◇ **on the ~ (track)** *Austr.* rändamas, hulkumas

Wallace ['wɔləs, -lis] *pn.*

Wallach, *etc.* ['wɔlək] = **Walach**, *etc.*

wallah, walla ['wɔlə] *s. Anglo-Ind.* mees, poiss; teener; asjamees; *tarvit. peam. liitsõna lõpposana* **-~**, *kus inglased seda sageli samastavad sõnaga* **-fellow**, *näit.* **punkah-~** laelehvikut liigutav kuli; **box-~** «kastimees», rändkaupmees, harjusk (*põlgl. ka eurooplasest kaupmehe kohta*); **competition-~** võistluseksami sooritaja mingisse riigiametisse pääsemiseks

Waller ['wɔlə] *pn.*

wallet ['wɔlit] *s.* nahktasku (*tööriistade jms. jaoks*); *peam. Am.* rahatasku; *arh.* reisipaun, ränduri- *või* kerjusekott

wall-eye ['wɔ:lai] *s.* sõra- *e.* tina- *e.* hõrasilm (*er. hobusel*)

wall-eyed ['wɔ:laid] *a.* sõra- *e.* tina- *e.* hõrasilmne (*er. hobuse kohta*); *Am.* pungissilmne (*er. kala kohta*); *Am. sl.* purjus

wall-fern ['wɔ:lfə:n] *s. bot.* kivi-imar

wallflower ['wɔ:lflauə] *s. bot.* kuldlakk; *fam.* tantsusaali seina ääres istuv kavalerita daam ◇ **false ~** *bot.* harakalatv

wall-game ['wɔ:lgeim] *s. fam.* teatav (Etonis mängitav) jalgpallimäng

wall-grass ['wɔ:lgrɑ:s] = **wall-pepper**

Wallingford ['wɔliŋfəd] *pn.*

wall-less ['wɔ:llis] *a.* seinatu; müüritu, vallitu

wall-lichen ['wɔ:l'laikən] *s. bot.* seinakorp

Walloon [wɔ'lu:n] **1.** *s.* valloon; vallooni keel; **2.** *a.* vallooni

wallop ['wɔləp] *sl.* **1.** *v. t.* (läbi) kolkima, klobima; **2.** *s.* «obadus», tugev hoop; õlu

walloping ['wɔləpiŋ] *sl.* **1.** *a.* ilmatu (suur), koletu; **2.** *s.* läbikolkimine, kolkisaamine

wallow ['wɔlou] **1.** *v. i.* püherdama; *piltl.* mõnulema, (*millestki*) suurt mõnu tundma **(in)**; **2.** *s.* püherduskoht, -loik ◇ **to ~ in money** rahas püherdama, ilmatu rikas olema

wallpaper ['wɔ:lpeipə] *s.* tapeet

wall-pepper ['wɔ:l'pepə] *s. bot.* (harilik) kukehari (= **stonecrop**)

wall-rocket ['wɔ:lrɔkit] *s. bot.* liivsinep

Wallsend ['wɔ:lzend] *pn.*

Walmer ['wɔ(:)lmə] *pn.*

Walm(e)sley ['wɔ:mzli] *pn.*

walnut ['wɔ:lnʌt, -nət] *s.* kreeka pähkel; (kreeka) pähklipuu; pähklipuit; *Am. ka* hikkoripuu (= **hickory**) *või* hikkoripähkel ◇ **black ~** must pähklipuu; **English ~** kreeka pähklipuu; **over the ~s and the wine** lõunasöögile järgnevas vestluses

Walpole ['wɔ(:)lpoul] *pn.*

Walpurgis [væl'puəgis] *pn.* ◇ **~ Night** *folkl.* Walpurgi öö (*öö enne 1. maid*), nõidade pillerkaar

walrus ['wɔ(:)lrəs, -rʌs] *s. zool.* morsk, merihobu

Walsall ['wɔ(:)ls(ɔ:)l] *pn.*

Walsh [wɔ(:)l[] *pn.*

Walsingham ['wɔ(:)lsiŋəm] *pn.*

Walt [wɔ(:)lt, wɔt] *pn.* (= *järgm.*)

Walter ['wɔ(:)ltə] *pn.*

Waltham ['wɔ(:)ltəm, -ləəm] *pn.*

Walton ['wɔ(:)lt(ə)n] *pn.*

waltz [wɔ(:)ls, *Am.* -lts] **1.** *s.* valss; **2.** *v. i.* valssima, valssi tantsima; valsikeerutusel liikuma (**in, out, round, etc.**; *ka piltl.*) ◇ **to ~ Matilda** (*ka* **matilda**) *Austr. fam.* (riidepamp seljas) ümber hulkuma, hulkurielu elama (*üldtuntud rahvalaulu «***Waltzing Matilda***» järgi*)

Walvis ['wɔ(:)lvis], **Walfis(c)h** ['wɔ(:)lfi[] *pn.* ◇ **~ Bay** Vaalalaht

Walworth ['wɔ(:)lwəθ] *pn.*

wampum ['wɔmpəm] *s.* vampum (*P.-Am. indiaanlaste raha asemel või ilustisena tarvitatavad konnakarphelmed*); *Am. sl.* nodi, puru, raha

wan [wɔn] *a.* kahkjas, (haiglaselt) kahvatu; (*valguse või naeratuse kohta*) nõrk

Wanamaker ['wɔnəmeikə, 'wæn-] *pn.*

wand [wɔnd] *s.* (peenike) kepp; (*nõia või haldja*) võimukepp; (*tseremooniameistri*) juhikepp; *van. ka* valitsuskepp (= **sceptre**)

wander ['wɔndə] *v. t.* rändama; uitama, uitlema; ekslema (*ka kõnes või mõtteis*); sonima ◇ **his wits are ~ing** ta mõtted ekslevad ringi

wanderer ['wɔndərə] *s.* rändaja, rännumees; eksleja; sonija

wandering ['wɔndəriŋ] **1.** *a.* rändav; ekslev; soniv; **2.** *s.* rändamine; ekslemine; sonimine ◇ **the W- Jew** *folkl.* igavene juut; **~ Jew** *bot.* juudihabe, rippuv sebralill; brasiilia tradeskantsia; **the ~s of a madman** hullumeelse sonimised

wanderlust ['vɑ:ndəlust, 'wɔndəlʌst] *s. sks.* rännuhimu

Wandsworth ['wɔn(d)zwəθ] *pn.*

wane [wein] **1.** *v. i.* kahanema (*kuu, valguse jms. kohta; ka piltl.*); **2.** *s.* kahanemine ◇ **on the ~** kahanemas

Wanganui [wɔŋə'nui] *pn.*

wangle ['wæŋgl] **1.** *v. t. & i. sl.* sahkerduste (*või* sepitsuste) abil saavutama; sahkerdama, salasepitsema, kavaldama; **2.** *s.* sahkerdus, sepitsus, kavaldus

wanness ['wɔnnis] *s.* kahkjus, (haiglane) kahvatus

wannish ['wɔni[] *a.* kahkja- *või* kahvatuvõitu

Wanstead ['wɔnstid, -sted] *pn.*

want [wɔnt] **1.** *s.* vajadus; puudus, (*millegi*) puuduolek **(of)**; puudus, vaesus; tarvidus; **2.** *v. t. & i.* vajama; tarvidust tundma; puudust tundma; puuduma, puudu jääma *või* olema; vajaka olema *või* jääma (*millestki* **of**); tahtma, soovima (*midagi teha* **to do**; *et keegi midagi teeks* **smb. to do smth.**; *et midagi tehtaks* **smth. done**) ◇ **oxygen ~** hapnikupuudus; **~ ad** *fam.* (= **~ advertisement**) tööpakkumis- *või* tööotsimiskuulutus (*ajalehes*); **for ~ of** (*millegi*) puudusel; **to be in ~ of** (*midagi*) vajama; **he is a man of few ~s** ta on väheste tarvidustega mees; **you ~ rest** te vajate puhkust; **your hair ~s cutting** teie juukseid tuleks lõigata; **he ~s the power to carry out his ideas** tal puudub võim oma ideid teos-

tada; **it ~s** (*or* **~s of) unity** sellel puudub ühtlus; **it ~s ten minutes of five** puudub kümme minutit (kella) viiest; **let him ~ for nothing** ärge laske tal millestki puudust tunda; **what do you ~ with** (*Am.* **of) such a large house?** milleks teile nii suurt maja tarvis on?; **what does he ~ with me?** mis ta minust tahab?; **I don't ~ this (to be) known** ma ei taha, et seda teataks (et see teatavaks saaks); **you are ~ed** teiega soovitakse kokku saada; **~ed, a good cook (a governess, etc.)** vajatakse head keetjat (lastekasvatajannat jne.) (*tavaline ajalehekuulutus*); **~ed by the police** (*lühendatult lihtsalt* **~ed**) politsei poolt tagaotsitav; **I ~ you to** (*Am.* **you should) stay here** ma tahan, et te siia jääksite; *vrd.* **wanting**

wantage ['wɔntidʒ] *s. haruld.* vajak, puuduolev osa, puudujääk

wanting ['wɔntiŋ] **1.** *a.* puuduv, puuduolev; vajalik, vajaolev, vajaka; (*milleski*) puudulik, (*millestki*) ilmaolev **(in)**; (*nõudeile*) mittevastav **(to)**; *dial.* puuduliku aruga; **2.** *prep.* ilma (*milletagi*) ◇ **the plural is ~** pluural puudub; **he is ~ in energy** tal puudub (tarvilik) teguvõimsus; **found ~** (kaalutud ja) leitud kerge olevat; **~ goodwill nothing can be done** ilma hea tahteta ei saa midagi teha; **a year ~ three days** kolm päeva puudu ühest aastast

wanton ['wɔntən] **1.** *a.* (**~er, ~est**) vallatu, üleannetu, -meelik; lopsakas; ohjeldamatu; liiderlik; hoolimatu, kergemeelne; **2.** *s.* liiderdaja, liiderlik naine; *haruld.* üleannetu (*või* ülemeelik) isik; **3,** *v. i.* vallatlema; üleannetu (*või* ülemeelik) olema; ohjeldamatu olema; liiderdama

wantonness ['wɔntənnis] *s.* vallatus, üleannetus, -meelikus; lopsakus; ohjeldamatus; liiderlikkus; hoolimatus

wapentake ['wɔp(ə)nteik, 'wæp-] *s. aj.* (maa)ringkond, (-)piirkond (*krahvkonna alajaotus teatavais krahvkondades P.-Inglismaal*)

wapiti ['wɔpiti] *s. zool.* vapiti (*suur kanada hirv*)

Wapping ['wɔpiŋ] *pn.*

war [wɔ:] **1.** *s.* sõda; *atrib.* sõja-; **2.** *v. i.* **(-rr-)** *arh., lit., piltl.* sõdima, võitlema (*kellegi või millegi vastu* **against**; *millegagi* **with**); *vrd.* **warring** ◇ **at ~** sõjajalal (*kellegagi* **with**); **to declare ~** sõda kuulutama (*ka piltl.; kellelegi, millelegi* **upon**); **to go to ~ with** (*kellegagi*) sõdima hakkama; **to carry on ~ against** *or* **to make** (*or* **wage) ~ upon** (*or* **against**) (*kellegi või millegi vastu*) sõda pidama; **to carry the ~ into the enemy's country** sõjategevust vaenlase maale viima; *piltl.* süüdistustele vastusüüdistustega vastama; **class ~** (*or* **struggle**) klassisõda; **cold ~** *pol.* külm sõda; **the ~ to end ~** «sõda sõjale lõputegemiseks» (**I** *maailmasõjale sõja kestuse ajal Inglismaal antud propagandaline nimetus*); **~ to the knife** äärmiselt halastamatu võitlus; **W-Department** *Am. aj.* sõjaministeerium; **W-Office** *aj.* (Inglise) sõjaministeerium

War. *lüh.* = **Warwickshire**

Warbeck ['wɔ:bek] *pn.*

warble ['wɔ:bl] **1.** *v. i. & t.* lõõritama, siristama; trillerdama; (*oja kohta*) vulisema; **2.** *s.* lõõritus, siristus; trillerdus; vulin

warbler ['wɔ:blə] *s.* lõõritaja, siristaja; trillerdaja; laululind (*ka piltl.*), *er.* põõsalind ◇ **blackcap ~** mustpea-põõsalind; **garden ~** aed-põõsalind; **willow ~** salu-lehelind

Warburton ['wɔ:bə(:)tn] *pn.*

war-club ['wɔ:klʌb] *s.* sõjanui

war-cry ['wɔ:krai] *s.* sõjahüüd

ward [wɔ:d] **1.** *s.* valve; eestkoste (*tarvit. ainult teatavais ühendeis*); eestkostealune, eestkostetav, hooldusalune; linnajagu, kvartal; (*vangla, haigla, vaestemaja jms.*) osakond, palat, üksiktuba; *pl.* lukukeele (*või* võtmekeele) hambad; **2.** *v. t.* tagasi (*või* eemale) tõrjuma, kõrvale hoidma **(off)**; *arh.* valvama ◇ **to keep watch and ~** valvuriks olema; **under ~** vahi all; **in ~ to** (*kellegi*) eestkoste all

-ward [wəd] *vt.* **-wards**

war-dance ['wɔ:dɑ:ns] *s.* sõjatants

warden ['wɔ:dn] *s.* järelevalvaja, ülevaataja, vardja; juhataja; eestseisja, ülem (*tarvit. er. teatavais vanades ametitiitleis*); (*kolledži*) rektor; *Am.* vanglaülem (= **governor**); (*mõnes Am. linnas*) linnapea (= **mayor**)

wardenship ['wɔ:dnʃip] *s.* järelevalvaja- (*või* ülevaataja-, vardja-, eestseisja- *jne.*) amet *või* au

warder I ['wɔ:də] *s.* vangivalvur; *haruld.* uksevalvur

warder II ['wɔ:də] *s. aj.* ameti- *või* komandokepp

Wardlaw ['wɔ:dlɔ:] *pn.*

Wardour Street ['wɔ:də'stri:t] *pn.* (*Londoni tänav, kus varemini asus rohkesti antiikasjade, er. antiikmööbli kauplusi; nüüd peamiselt filmitööstuse keskus*) ◇ **~ English** kunstlikke arhaisme harrastav inglise keel

wardress ['wɔ:dris] *s.* naisvangivalvur

wardrobe ['wɔ:droub] *s.* riidehoiuruum, rõivistu, garderoob; *er.* riidekapp; riided, (isiklik) riidevaru

wardroom ['wɔ:drum] *s.* (*sõjalaeva*) ohvitseride salong; **(the ~,** *ka* **W-)** sõjalaeva ohvitserkond

-wards [wədz], **-ward** [wəd] *suf.* **1.** (-)poole (*tuletab adverbe; tavalisem* **-wards**; *näit.* **eastwards, homewards**); **2.** -poolne (*tuletab adjektiive; tavalisem* **-ward**; *näit.* **eastward, homeward**)

ware I [wɛə] *s.* (*kollekt. sg.*) kaup, kaubad, toode, tooted; *er.* savi-, portselan- *jms.* kaup; nõud (*tarvit. haril. ühendeis, näit.* **china-~, earthen~, silver~**); *pl.* kaup, kaubad ◇ **toilet ~** tualett- *või* pesunõud; **Tunbridge ~** Tunbridge'i mosaiikilustistega puukaup; **Wedgwood ~** Wedgwoodi keraamika

ware II [wɛə] **1.** *a. arh., poeet.* = **aware; 2.** *v. t. fam.* (*ka* [wɔ:]) vältima, (*millegi, kellegi*) eest hoidma (= **beware;** *tarvit. peam. hoiatushüüuna, er. jahiväljal, näit.* **~ hole!** tähelepanu, auk!)

warehouse 1. ['wɛəhaus] *s.* kaubaladu; **2.** ['wɛəhauz] *v. t.* ladustama, (kauba)lattu panema *või* (-)laos hoidma

warehouseman ['wɛəhausmən] *s.* (*pl.* **-men**) (kauba)laopidaja, (-)laovalitseja; (kauba)laotööline; *er.* mööblilaopidaja

warfare ['wɔ:fɛə] *s.* sõjapidamine, sõdimine, sõda

warhead ['wɔ:hed] *s. mil.* (*torpeedo, raketi jms.*) lõhkepea

war-horse ['wɔ:hɔ:s] *s. arh.* sõjaratsu, sõjahobu(ne) (= **charger**); *piltl.* (sõja)veteran

warily ['wɛərili] *adv.* ettevaatlikult

wariness ['wɛərinis] *s.* ettevaatlikkus

warlike ['wɔ:laik] *a.* sõjakas; *haruld.* sõjaline, sõja-

warlock ['wɔ:lɔk] *s. arh.* sorts, nõid

war-lord ['wɔ:lɔ:d] *s.* sõjapealik, sõjaväeülem; sõjaväeline diktaator

warm [wɔ:m] **1.** *a.* soe (*ka piltl.*); (*meelelaadi, vaidluse jms. kohta*) tuline, palav, äge; (*jälje kohta*) värske; *sl.* jõukas; **2.** *v. t. & i.* soojendama, soojenema (*sag.* **~ up**); *sl.* nahutama, kolki andma; **3.** *s.* soojendus ◇ **I am** (*or* **feel) ~** mul on soe; **to grow ~** soojenema; *piltl.* ägedaks minema; **to make it** (*or* **things) ~ for** (*kellegi*) jalgealust tuliseks kütma; **~ corner** *piltl.* tuline koht (*võitluses jms.*); **~ reception** (*or* **welcome**) südamlik vastuvõtt; *iroon.* ägedalt vaenulik vastuvõtt; **~ work** raske töö; palav võitlus; ohtlik elamus; **to ~ oneself at the fire** ennast tule juures soojendama; **to ~ the heart of** (*kellegi*) südant soojaks tegema; **to ~ smb.'s jacket** *sl.* kellegi nahka kuumaks kütma, kedagi läbi kolkima; **my heart ~s to him** mu süda tunneb temale kaasa; **to ~ up** üles soojendama *või* soojenema (*ka piltl.*); *sport* eelsoojendust tegema; **the speaker ~s up** kõneleja muutub elavamaks; **I must have a ~** ma pean ennast veidi soojendama; **to give smth. another ~** midagi uuesti soojendama; **British ~** *mil.* (paksust riidest) lühike soe ohvitserimantel

warm-blooded ['wɔ:mblʌdid] *a.* soojavereline, püsisoojane (*looma kohta*); soojavereline, tuline, äge

warmer ['wɔ:mə] *s.* soojendaja, soojendusseadis, soojendi

warm-hearted ['wɔ:m'hɑ:tid] *a.* soojasüdameline, südamlik

warming ['wɔ:miŋ] *s.* soojendus; *sl.* keretäis, nahatäis (peksa); *atrib.* soojendus- ◇ **to get a ~** *sl.* keretäit (peksa) saama; **~ up** ülessoojendamine; eelsoojendus (*er. tehn. ja sport*); *vrd.* **warm-up**

warming-pan ['wɔ:miŋpæn] *s. van.* voodisoojendi, soojendusnõu; *piltl.* (ajutine) asetäitja

warming-up ['wɔ:miŋʌp] *a. sport* (eel)soojendus- ◇ **~ exercises** (eel)soojendusharjutused

Warminster ['wɔ:minstə] *pn.*

warmish ['wɔ:miʃ] *a.* soojavõitu
warmly ['wɔ:mli] *adv.* soojalt (*ka piltl.*)
warmonger ['wɔ:mʌŋgə] *s.* sõjaässitaja, -õhutaja, sõjard
warmth [wɔ:mθ] *s.* soojus (*ka piltl.*); ägedus
warm-up ['wɔ:mʌp] *s. sport* (eel)soojendus; *atrib.* (eel)soojendus-
warn [wɔ:n] *v. t.* hoiatama (*millegi võ kellegi eest* **against**); hoiatavalt teatama (*millestki* **of**) *võ* manitsema (*midagi teha* **to do**; *mitte teha* **not to do**)
Warne [wɔ:n] *pn.*
warning ['wɔ:niŋ] **1.** *a.* hoiatav; **2.** *s.* hoiatus; (*töõandja võ teenija poolt*) koha ülesütlemine ◇ **let this be a ~ to you** olgu see teile hoiatuseks; **to give a ~** hoiatama; **to sound a ~** hoiatussignaali andma (*ka piltl.*); **without ~** etteteatamatult, ootamatult; **he gave me a month's ~** ta ütles mulle kuuajalise etteteatamisega koha üles
warning-call ['wɔ:niŋkɔ:l] *s.* hoiatushüüe; (*looma, linnu*) hädahüüe
warp [wɔ:p] **1.** *s.* (*kanga*) lõim, lõimelõngad; koolutus, kooldumus, kaardumus, kõmeldus, kõverdus (*ka piltl.*); *mer.* varptross; *geol.* settemuda; **2.** *v. t. & i.* (*kangast*) käärima, looma, lõime (kangaspuudele) üles vedama; koolutama, kaardu tõmbama, kõverdama; koolduma, kaarduma, kõverduma; *mer.* varpima, (*laeva*) varpankru ja -trossi abil edasi vedama ◇ **a door ~ed by the sun** päikese käes kooldunud uks; **his views are ~ed by his selfishness** ta vaated on ta isekusest moonutatud
war-paint ['wɔ:peint] *s.* (*er. indiaanlaste*) sõjavärvustus, lahingueelne kehavärvimine; *piltl.* paraadmunder, parim riietus
war-path ['wɔ:pɑ:θ] *s.* (*er. indiaanlaste*) sõjatee, sõttaminek ◇ **to be on the ~** *piltl.* sõda pidama, võitlema, sõjakas tujus olema
war-plane ['wɔ:plein] *s.* sõjalennuk
warrant ['wɔr(ə)nt] **1.** *s.* volitus, õigustus, volikiri, lubakiri (*millekski* **for**); tagatis, garantii; volitustäht; *er.* vangistustäht, -käsk; *kaub.* laotäht; **2.** *v. t.* volitama, õigustama; tagama, garanteerima ◇ **what is your ~ for saying so?** mis õigustab teid nii ütlema?; **a ~ is out against him** tema kohta on kohtulik vangistuskäsk välja antud; **the facts ~ the assertion** tõsiasjad õigustavad seda väidet; **a ~ed conclusion** õigustatud järeldus; **I'll ~ you that . . .** võin teile kinnitada, et . . .; **coffee ~ed pure** garanteeritud puhas kohv
warrantable ['wɔr(ə)ntəbl] *a.* (**-bly**) õigustatav; seaduspärane ◇ **~ stag** kütitav põder
warrantee [wɔr(ə)n'ti:] *s.* (*kaubaehtsuse jms. kohta*) garantii saaja
warrant-officer ['wɔrənt'ɔfisə] *s. Am. mil.* veltveebel; *mer.* mitšman
warrantor ['wɔr(ə)ntɔ:] *s.* (*kaubaehtsuse jms. kohta*) garantii andja, tagaja
warranty ['wɔr(ə)nti] *s.* õigustus, volitus (*millegi tegemiseks* **for doing**); *kaub.* garantii, tagatis
Warre [wɔ:] *pn.*
warren ['wɔrin] *s.* küülikutarandik; *piltl.* elanikest kubisev koht; *arh.* jahiloomade kaitseala
warring ['wɔ:riŋ] *a.* sõdiv, võitlev (*vt.* **war**); *piltl.* vastastikku vaenulikud, leppimatult vastandlikud (*näit.* **~ creeds**)
Warrington ['wɔriŋtən] *pn.*
warrior ['wɔriə, *Am. ka* 'wɔ:rjə] *s.* võitleja, sõdur, sõjamees, sõdalane (*peam. poeet., ret. võ metsrahvaste sõdurite kohta*) ◇ **the Unknown W-** tundmatu sõdur
Warsaw ['wɔ:sɔ:] *pn.* Varssavi
warship ['wɔ:ʃip] *s.* sõjalaev
wart [wɔ:t] *s.* (soola)tüügas, käsn; nibu; *bot.* näsa; *sl.* näss, plõnn, tähtsusetu (*võ vastik*) isik ◇ **to paint smb. with his ~s** kedagi tõetruult (ühes ta puudustega) kujutama
wart-cress ['wɔ:tkres] *s. bot.* teekress
wart-hog ['wɔ:thɔg] *s. zool.* tüügassiga
war-time ['wɔ:taim] *s.* sõjaaeg; *atrib.* sõjaaegne
Warton ['wɔ:tn] *pn.*
wartwort ['wɔ:twə:t] *s. bot.* piimalill (= **spurge**) (*ka mitmed teised taimed, mida kasutatakse käsnade ravimiseks*)
warty ['wɔ:ti] *a.* tüüka(li)ne, käsna(li)ne; näsa(li)ne
war-whoop ['wɔ:hu:p] *s.* (indiaanlaste) sõjakisa
Warwick ['wɔrik] *pn.*
Warwickshire ['wɔrikʃ(i)ə] *pn.*

wary ['wɛəri] *a.* (**-ier, -iest**) ettevaatlik ◇ **to be ~ of** ettevaatlikult vältima
was [wɔz, wəz] *vt.* **be**
wash [wɔʃ] **1.** *v. t. & i.* pesema; ennast pesema; loputama; uhtma; end pesta laskma, pesemist välja kannatama (*riide kohta*); uhtuma; niisutama; võõpama (*vrd.* **white-wash**); **2.** *s.* pesu, pesemine; uhe, uhtmine, uhtumine; uhetis; uhtmed; loputus; loputis; võõp, (lubi-, liim- *jms.*) värv; lake (*ka piltl.*) ◇ **to ~ one's dirty linen in public (at home)** oma musta pesu avalikult (salajas) pesema; **to ~ one's hands** käsi pesema; *piltl.* käsi kokku hõõruma; **to ~ one's hands of** oma käsi (*millestki*) puhtaks pesema; **to ~ well** hästi pesu välja kannatama; **(it) won't ~** see ei kannata pesu välja; *piltl.* see ei pea lähemale järelekaalumisele *võ* -proovimisele vastu; **to ~ away** ära pesema *võ* uhtma; **to ~ down** alla uhtma; *piltl.* kõrist alla uhtma (*millegagi* **with**); **to ~ out** välja pesema *võ* uhtma (*vrd.* **~-out**); **to ~ up** lauanõusid (pärast söömist) puhtaks pesema; **to have a good ~** ennast tublisti pesema; **to give smth. a good ~** midagi põhjalikult pesema; **at the (to go to the) ~** pesus (pessu minema); **I never tasted (heard) such ~** ma ei ole iialgi säärast laket maitsnud (säärast lolli loba kuulnud)
Wash. *lüh.* = **Washington** (*osariik Am. Üh-des*)
washable ['wɔʃəbl] *a.* pestav, pesukindel
wash-basin ['wɔʃbeisn], *Am. ka* **-bowl** [-boul] *s.* pesuvaagen, silmapesukauss
washboard ['wɔʃbɔ:d] *s. mer.* veelaud (*paadi äärelaud lainete uhtmise kaitseks*); *Am.* (*lainelise pinnaga*) pesupesemislaud; *ehit.* põrandaliist
Washburne ['wɔʃbə:n] *pn.*
wash-bowl ['wɔʃboul] = **wash-basin**
wash-day ['wɔʃdei] = **washing-day**
washed-out ['wɔʃt'aut] *a.* (*riide kohta*) väljapestud *võ* -uhatud värviga; (*isiku kohta*) kahvatu; *sl.* sossiläinud, nurjunud; *vrd.* **wash-out**
washed-up ['wɔʃt'ʌp] *a. Am. sl.* nurjunud (= *eelm.*)
washer ['wɔʃə] *s.* pesija; pesumasin; *tehn.* (vahe)seib, (vahe)tihend
washerwoman ['wɔʃəwumən] *s.* (*pl.* **-women** [-wimin]) pesunaine
wash-hand ['wɔʃhənd] *s.* kätepesu- (*tarvit. ainult ühendeis*) ◇ **~-stand** = **wash-stand**; **~-table** (käte)pesulaud
wash-house ['wɔʃhaus] *s.* pesukoda, -maja
washing ['wɔʃiŋ] *s.* pesemine; uhtmine; pesu; *pl.* uhtmed; *atrib.* pesemis-, pesu- ◇ **~ soda** pesusooda
washing-day ['wɔʃiŋdei] *s.* pesupäev
washing-machine ['wɔʃiŋməʃi:n] *s.* pesemismasin, pesumasin, pesur
washing-stand ['wɔʃiŋstænd] = **wash-stand**
Washington ['wɔʃiŋtən] *pn.*
wash-leather ['wɔʃleðə] *s.* seemisnahk
wash-out ['wɔʃ'aut] *s.* väljauhtmine, -uhtumine; uhe, uuristus; *er. Am.* väljauhatud (*võ* uhtumise tõttu sisselangenud) teeosa; *sl.* sossiminek, täielik nurjumine; soss, sossike
washroom ['wɔʃru:m] *s. Am.* pesuruum; klosett (= **lavatory**)
wash-stand ['wɔʃstænd] *s.* pesulaud
wash-tub ['wɔʃtʌb] *s.* pesutoober, -pali
washwoman ['wɔʃwumən] *Am.* = **washerwoman**
washy ['wɔʃi] *a.* (**-ier, -iest; -ily, -iness**) lagane, vesine (*ka piltl.*)
wasn't ['wɔznt] = **was not**
wasp [wɔsp] *s.* herilane; vapsik
waspish ['wɔspiʃ] *a.* herilasetaoline; kergesti ärrituv, tige
wassail ['wɔs(ei)l, 'wæs-] *arh.* **1.** *s.* joomapidu; **2.** *v. i.* joomapidu pidama (*er. jõuluajal võ kolmekuningapäeval*); **3.** *interj.* terviseks!
wast [wɔst, wəst] *vt.* **be**
wastage ['weistidʒ] *s.* raiskuminev hulk, (asjatu) kadu; jätted, jäätmed
waste [weist] **1.** *a.* asustamatu, elamiskõlbmatu, harimatu, kõnnu-, puustus- (*maa kohta*); kasutamatu, jätte-, jäätme-; *tehn.* heit-; **2.** *v. t. & i.* (**-table**) raiskama, pillama (*millegi võ kellegi peale* **on**); laastama, rüüstama, ära kurnama; kahanema, kõhnuma, kurtuma, hääbuma (**away**); (*vee, gaasi jms. kohta*) kasutult ära voolama; **3.** *s.* kõnd, kõnnumaa, puustus(maa), jäätmaa (= **~ land**); raiskamine; (asjatu) kulu, kadu; kadum; jätted, jäätmed; *ka*

heitmed (= ~ **products**) ◇ **to lay** ~ rüüstama, laastama; **to lie** ~ kasutamatult (*või* harimatult) seisma; **to** ~ **(one's) breath** (*or* **words**) asjatult sõnu raiskama; ~ **not, want not** *vanas.* kes asjatult raiskab, sellele tuleb puudus kätte; **it is (a)** ~ **of money (time, etc.)** on asjatu raha- (aja- jne.) raiskamine (*midagi teha* **to do**); **to run to** ~ asjatult ära voolama (*ka piltl.*); **to go to** ~ asjatult ära raisatama, raisku minema; ~ **energy** energiakadu; ~ **gas** heitgaas; ~ **heat** heitsoojus; ~ **paper** makulatuur (*ka piltl.*); ~ **products** heitmed; *keem., füsiol.* lagu(nemis)produktid, -saadused; ~ **steam** *tehn.* heitaur; ~ **utilization** jäätmekasutus, jäätmete utiliseerimine; ~ **water** kasutatud vesi, heitvesi, reovesi; äravooluvesi

waste-basket ['weistbɑ:skit] *Am.* = **waste-paper-basket**

wasteful ['weistf(u)l] *a.* (**-lly**) raiskav, pillav; (*midagi*) asjatult raiskav (**of**)

waste-paper-basket ['weistpeipə'bɑ:skit] *s.* paberikorv

waste-pipe ['weistpaip] *s. tehn.* äravoolutoru

waster ['weistə] *s.* raiskaja, pillaja; praakkaup; *sl.* päevavaras

wastrel ['weistr(ə)l] *s.* praakkaup; uulitsapoiss, ümberhulkuv jõnglane; päevavaras

Wat [wɔt] *pn.* (= **Walter**)

watch [wɔtʃ] **1.** *s.* valve; valvsus; *haruld.* ärkvelolek; valvekord, vahikord; valvkond, vahtkond; valvur, vahimees, vaht; uur, tasku- *või* käekell; **2.** *v. i. & t.* valvama; valvsalt ootama (**for**); valvet pidama (*kellegi või millegi üle* **over**); vahtima, (silmadega) jälgima; varitsema; vaatlema; *arh.* ärkvel olema ◇ **on the** ~ valvamas, valvsalt ootamas (*midagi* **for**); **to keep** ~ **(a good** ~**)** valvama (hoolega valvama); **to keep** ~ **and ward** järelejäämatult valvama; **in the** ~**es of the night** öisel ärkvelolekul; **to** ~ **one's opportunity (time, chance)** soodsat võimalust (aega, juhust) ootama *või* varitsema; ~ **it!** *Am.* ettevaatust! (= **look out!**); ~ **your step!** *Am.* olge ettevaatlik!; **to** ~ **out** *Am.* ettevaatlik olema (= **to look out, to be on one's guard**); **a** ~**ed pot never boils** *vanas.* kui midagi pinevalt oodata, siis ei näi see kunagi kätte jõudvat; mida palavamalt midagi igatsed, seda kauem tuleb sul asjatult oodata

watch-case ['wɔtʃkeis] *s.* uurikapsel

watch-chain ['wɔtʃtʃein] *s.* uurikett

watch-dog ['wɔtʃdɔg] *s.* valve- *või* õuekoer

watcher ['wɔtʃə] *s.* valvaja, vaatleja

watchful ['wɔtʃf(u)l] *a.* (**-lly**) valvas; ärgas; *er. Am.* ettevaatlik

watch-glass ['wɔtʃglɑ:s] *s.* uuriklaas; *van.* liivakell (*valvekorra kestuse mõõtmiseks, er. laeval*)

watch-key ['wɔtʃki:] *s.* uurivõti

watchmaker ['wɔtʃmeikə] *s.* kellassepp, uurmaaker

watchman ['wɔtʃmən] *s.* (*pl.* **-men**) vaht (-hi), öövaht (= **night-** ~); *aj.* vahimees, (*linna*) tänavavalvur; *poeet.* valvur, valvesõdur

watch-night ['wɔtʃnait] *s.* vana-aastaõhtu; *kirikl.* vana-aastaõhtune jumalateenistus

watch-pocket ['wɔtʃpɔkit] *s.* uuritasku

watch-tower ['wɔtʃtauə] *s.* vahitorn

watchword ['wɔtʃwə:d] *s. arh.* (sõjaväeline) leppesõna, parool (= **password**); (*mingi rühmitise*) juhtlause, loosung

water ['wɔ:tə] **1.** *s.* vesi (*ka piltl.*); (**the** ~) veekogu; *pl.* (**the** ~**s**) tervisveed, mineraalveed; (*kalliskivi*) läike- ja puhtuskraad (*ka piltl.*); *atrib.* (*er. liitsõnades* ~-) vee-, vesi-; **2.** *v. t. & i.* vesitama, niisutama, kastma; vesistama, vesisemaks tegema (*ka piltl.; haril.* ~ **down**); *maj.* (*aktsiakapitali*) nominaalselt suurendama; (*masinat, laeva jms.*) veega varustama; veega varustuma, vett võtma (*näit. veduri kohta*); (*looma, er. hobust*) jootma; (*looma kohta*) jooma; vett jooksma; (*siidi*) lainelise läikega varustama, muareerima (*tarvit. peam. p. p.*) ◇ **by** ~ vesitsi, veeteed, vee kaudu, laevaga; **on the** ~ vee peal, merel, laevas; **to hold** ~ vett pidama, veekindel olema; *piltl.* arvustust välja kannatama, paika pidama; **in hot** ~ *piltl.* hädas, pigis (*vt.* **hot**); **to make** ~ vett laskma, põit tühjendama; **to take the** ~**s** tervisvett jooma, kuurordis viibima; ~ **of life** eluvesi; ~ **on the brain** *med.* ajuvesitõbi, vesipea; **diamond of the first** ~ esimest sorti (puhas) teemant; ~ **pepper** *bot.* mõru kirburohi; ~ **polo** *sport* veepall(imäng); **it makes one's mouth** ~ see paneb suu vett jooksma (*ka piltl.*); **to**

~ **down the details** üksikasju nõrgendatud kujul edasi andma

water-bailiff ['wɔ:təbeilif] *s. aj.* sadama(tolli)ülem; jõepolitseiülem

water-bird ['wɔ:təbə:d] = **water-fowl**

water-blister ['wɔ:təblistə] *s.* vesivill

water-boat ['wɔ:təbout] *s. mer.* vee(tank)laev

water-bottle ['wɔ:təbɔtl] *s.* veepudel; *ka* (vee)karahvin

Waterbury ['wɔ:təb(ə)ri] *pn.*

water-carrier ['wɔ:təkæriə] *s.* veekandja; *astr.* (**the W-**) Veevalaja (*tähtkuju*, = **Aquarius**)

water-cart ['wɔ:təkɑ:t] *s.* vee(veo)vanker, -(veo)käru, *er.* tänavaniisutusvanker

water-closet ['wɔ:təklɔzit] *s.* (*lüh.* **w.c., W.C.**) vesiklosett, -käimla

water-colour, *Am.* **-lor** ['wɔ:təkʌlə] *s.* vesivärv, akvarellvärv; vesivärvimaalimine, -värvimaal(ing), akvarell

water-colourist, *Am.* **-lor-** ['wɔ:təkʌlərist] *s.* akvarellist

water-cooled ['wɔ:təku:ld] *a. tehn.* vesijahutusega

watercourse ['wɔ:təkɔ:s] *s.* veevool, (*er. suvel ärakuivav*) oja; voolusäng, jõesäng; vooluveekogu

watercraft ['wɔtəkrɑ:ft] *s.* (*pl.* ~) *mer. peam. Am.* veesõiduk(id), laev(ad)

watercress ['wɔ:təkres] *s. bot.* allikkerss, *er.* ürt-allikkerss

water-cure ['wɔ:təkjuə] *s.* vesiravi

waterfall ['wɔ:təfɔ:l] *s.* juga, kosk

water-flea ['wɔ:təfli:] *s. zool.* vesikirp

Waterford ['wɔ:təfəd] *pn.*

waterfowl ['wɔ:təfaul] *s.* (*sag. kollekt. sg. pl-i asemel*) veelind; veelinnud

waterfront ['wɔ:təfrʌnt] *s.* (*linna*) kaldapiirkond; rannajoon

water-ga(u)ge ['wɔ:təgeidʒ] *s. tehn.* veemõõtur; *mer.* peel, veemõõtelatt

water-glass ['wɔ:təglɑ:s] *s. keem., tehn.* vesiklaas; *haruld.* veeklaas, veemõõtmisklaas

water-hemlock ['wɔ:təhemlɔk] *s. bot.* mürkputk; *ka* vesiputk (*teatavad liigid*)

water-hen ['wɔ:təhen] *s. zool.* tiigikana, tait

wateriness ['wɔ:t(ə)rinis] *s.* vesisus (*ka piltl.*)

watering ['wɔ:t(ə)riŋ] *s.* vesitamine, niisutamine, kastmine; veevõtmine; (*siidi*) muareerimine (*vt.* **water**) ◇ ~**-place** (*laeva*) veevõtukoht; (*koduloomade*) jootmiskoht; vesikuurort, (*mereäärne*) supelkoht; ~**-pot** (*or* ~**-can**) kastekann

water-jacket ['wɔ:tədʒækit] *s. tehn.* jahutussärk

water-leaf ['wɔ:təli:f] *s. bot.* vesileht

waterless ['wɔ:təlis] *a.* veetu, kuiv

water-level ['wɔ:təlevl] *s.* veeseis, veetase; *tehn.* vesilood, vaaderpass

water-lily ['wɔ:təlili] *s. bot.* vesiroos; vesikupp, jõenupp ◇ **giant** ~ viktooria; **white** ~ valge vesiroos; **yellow** ~ kollane vesikupp

water-line ['wɔ:təlain] *s. mer.* veeliin, veejoon; *pl. ka* vesimärkjooned (*paberil*); **load** ~ *mer.* laad(vee)liin, laad(vee)joon

waterlogged ['wɔ:təlɔgd] *a.* (*laeva, lootsiku jms. kohta*) vett täis, vesilastis, vaevu ujuvil; vettinud ◇ ~ **land** soostunud maa; ~ **soil** liigniiske maa

Waterloo ['wɔ:tə'lu:] *pn.*

water-main ['wɔ:təmein] *s.* veemagistraal

waterman ['wɔ:təmən] *s.* (*pl.* **-men**) (*üüritav*) paadimees; (*hea, halb jms.*) sõudja

watermark ['wɔ:təmɑ:k] **1.** *s.* veemärk, veejälg; *mer.* süvisemärk; (*paberi*) vesimärk; **2.** *v. t.* (*paberit*) vesimärgiga varustama

water-melon ['wɔ:təmelən] *s.* (söögi)arbuus

water-meter ['wɔ:təmi:tə] *s.* veemõõtur, veemõõdik, veearvesti

water-mill ['wɔ:təmil] *s.* vesiveski

water-pipe ['wɔ:təpaip] *s.* veetoru; vesipiip

water-plane ['wɔ:təplein] *s.* vesilennuk, hüdroplaan

water-plant ['wɔ:təplɑ:nt] *s.* veetaim

water-power ['wɔ:təpauə] *s.* veejõud, veeenergia ◇ ~ **plant** veejõujaam, hüdroelektrijaam

waterproof ['wɔ:təpru:f] **1.** *a.* veekindel; **2.** *s.* veekindel riie *või* rõivas; *er.* veekindel mantel, vihmamantel; **3.** *v. t.* veekindlaks tegema

water-pump ['wɔ:təpʌmp] *s.* veepump

water-quake ['wɔ:təkweik] *s.* merevärin

water-rail ['wɔ:təreil] *s. zool.* rooruik

water-rat ['wɔ:təræt] *s. zool.* vesirott, mügri (= **water-vole**); kobrasrott; *Am.* = **musk-rat**

water-rate ['wɔ:təreit] *s.* veemaks

water-repellent ['wɔ:təri'pelənt], **-repelling**

[ri'peliŋ] *a. füüs., keem.* vett-tõrjuv, märgumatu, mittemärguv, hüdrofoobne

Waters ['wɔ:təz] *pn.*

water-seal ['wɔ:təsi:l] *s. tehn.* vesilukk, haisulukk

watershed ['wɔ:təʃed] *s.* veelahe (-hkme); *pop.* jõgikond (= **river basin**); *pop.* vee äravoolukallak

water-shoot ['wɔ:təʃu:t] *s.* vihmaveetoru, räästatoru

waterside ['wɔ:təsaid] *s.* mere- *või* järve- *või* jõeäär, kallas; rand; *atrib.* kaldaäärne; ranna- ◇ ~ **worker** sadamatööline (= **docker**); ~ **strike** sadamatööliste streik

water-skier ['wɔ:təski:ə] *s. sport* veesuusataja

water-skiing ['wɔ:təski:iŋ] *s. sport* veesuusatamine

water-softening ['wɔ:təsɔ(:)fniŋ] *s.* vee pehmendamine, veepehmendus

waterspout ['wɔ:təspaut] *s.* pilvesammas, vesipüks; vihmaveetoru

water-supply ['wɔ:təsəplai] *s.* veevarustus

watertight ['wɔ:tətait] *a.* veetihe, veekindel, vettpidav ◇ ~ **compartments** (*laeva*) veekindlad ruumid, veetihedad vaheruumid; *piltl.* rangelt lahusolevad osad

watertights ['wɔ:tətaits] *s. pl.* veekindlad (*haril. kummist*) säärsaapad, veesaapad

water-tower ['wɔ:tətauə] *s.* veetorn

water-vole ['wɔ:təvoul] *s., zool.* vesirott, mügri

water-wag(g)on ['wɔ:təwægən] *s. er. Am.* vee(veo)vanker ◇ **to be (*or* ride) on the** ~ (ajutiselt) karsklane olema; **to go on the** ~ karsklaseks hakkama

water-way ['wɔ:təwei] *s.* veevoolutee; veetee, laeva(sõidu)tee, *Am. er.* (laevatatav) kanal; *mer.* (*laeva*) veejooksuplank, -plaat

waterweed ['wɔ:təwi:d] *s. bot.* vesikatk

water-wheel ['wɔ:tə(h)wi:l] *s.* vesiratas

waterworks ['wɔ:təwə:ks] *s.* (*tarvit. sg-na või pl-na*) veevärk ◇ **to turn on the** ~ *sl.* nutma hakkama

waterwort ['wɔ:təwə:t] *s. bot.* vesipipar

watery ['wɔ:t(ə)ri] *a.* **(-iest; -ily)** vesine, vedel (*ka piltl.*); veetaoline; märg ◇ ~ **death** uppumissurm; ~ **grave** märg haud (*uppumisoht või -surm*)

Watford ['wɔtfəd] *pn.*

Watling ['wɔtliŋ] *pn.*

Watson ['wɔtsn] *pn.*

Watt [wɔt] **1.** *pn.*; **2.** *s.* **(w-)** *el.* vatt (*lüh.* **W**)

Watteau ['wɔtou] *pn.*

wattle I ['wɔtl] *s.* vitspunutis; vitsmatt (*krohvimiseks*); vitsamaterjal (*krohvimattideks*); *bot. Austr.* akaatsia (*Austraalia rahvusembleem*) ◇ ~ **and daub** vitspunutis ja krohv (*ehitusmaterjalina*)

wattle II ['wɔtl] *s.* (*linnu*) lott; (*kuke, kalkuni*) lokuti

wattled ['wɔtld] *a.* vitstest punutud

wattle-tree ['wɔtltri:] *s. bot. Austr.* akaatsia (= **wattle** I)

wattmeter ['wɔtmi:tə] *s. el.* vattmeeter

Watts [wɔts] *pn.*

Waugh [wɔ:, *Š.* wɔx] *pn.*

waul [wɔ:l] *v. i. haruld.* kräunuma (*vrd.* **caterwaul**)

wave [weiv] **1.** *v. i. & t.* **(-vable)** lainetama; lehvima; lehvitama, viibutama, viipama, lehvitades märku andma (*kellelegi* **to, at**); lainestama, laineliseks tegema; (*juukseid*) onduleerima; **2.** *s.* laine (*ka füüs. ja piltl.*); lehvitus, viibutus, viibe; (lainelised) lokid ◇ **to** ~ **aside** (käeliigutusega) kõrvale pühkima, kõrvale heitma; **to** ~ **away** (*or* **off**) käeviibutusega ära saatma; **the** ~**(s)** *poeet.* (lainetav) meri; **electromagnetic (light, sound, etc.)** ~ *füüs.* elektromagnetiline (valgus-, heli- jne.) laine; **long (medium, short, ultrashort)** ~ *raad.* pikk- (kesk-, lühi-, ultralühi-) laine; **a heat** ~ *meteor.* kuumalaine; ~ **equation** *mat.* lainevõrrand; ~ **number** *füüs.* lainearv

wave-band ['weivbænd] *s. füüs., raad.* laineala

wave-length ['weivleŋθ] *s. füüs., raad.* lainepikkus

wavelet ['weivlit] *s.* laineke

wavemeter ['weivmi:tə] *s. tehn.* lainemõõtur

waver ['weivə] *v. i.* kõikuma, vankuma; kõhklema, ebalema; (*leegi kohta*) loitlema, hubisema

Waverley ['weivəli] *pn.*

wavy ['weivi] *a.* **(-ier, -iest; -ily, -iness)** laineline; lainjas

wax I [wæks] *v. i.* (*pret.* ~**ed**; *p. p.* ~**ed**, *arh.* **waxen** ['wæks(ə)n]) kasvama, suurenema, iibama (*peam. kuu kohta, muidu arh. või lit.*) ◇ **to** ~ **and wane** kasvama ja kahanema; **to** ~ **fat (wroth, pathetic, etc.)** *nalj.* rasvaseks (vihaseks, pateetiliseks jne.) minema

wax II [wæks] *s. sl.* vihahoog

wax III [wæks] **1.** *s.* vaha; *ka* poonimisvaha; *atrib.* vahast, vaha-; = **sealing-**~; = **cobbler's** ~; = **ear-**~; *Am. sl.* heliplaat; heliplaadistus; **2.** *v. t.* vahatama; poonima; *Am. sl.* heliplaadistama ◇ **cobbler's** (*or* **shoemaker's**) ~ kingsepapigi; **ear-**~ kõrvavaik; **sealing-**~ kirjalakk

waxbill ['wæksbil] *s. zool.* vahanokk

wax-cloth ['wækskl ɔθ] *s.* vahariie

waxen I ['wæks(ə)n] *a.* vahane; vahast, vaha- (*haruld.; harilikum on* **wax** *atrib.*); vahajas, vahataoline, -karva

waxen II ['wæks(ə)n] *p. p. arh., vt.* **wax** I

wax-end ['wæksend] *s.* pigitraat, kingsepaniit

wax-flower ['wæksflauə] *s. bot.* vahalill

waxing ['wæksiŋ] *s.* vahatamine; poonimine; *Am. sl.* heliplaadistamine; heliplaadistus; heliplaat (*vt.* **wax** III)

wax-myrtle ['wæksmə:tl] *s. bot.* porss, *er.* vahaporss

wax-painting ['wækspeintiŋ] *s. kunst* vahamaal, enkaustika

wax-palm ['wækspɑ:m] *s. bot.* vahapalm

wax-paper ['wækspeipə] *s.* vahapaber

waxwing ['wækswiŋ] *s. zool.* siidisaba, viristaja

waxwork ['wækswə:k] *s.* vahaplastika, vahakujude valmistamine; vahakuju; *pl.* (elusuuruste) vahakujude kabinet *või* panoptikum

waxy I ['wæksi] *a.* **(-ier, -iest; -ily, -iness)** vahane, vahajas, vahataoline (*vt.* **wax** III)

waxy II ['wæksi] *a. sl.* vihane (*vt.* **wax** II)

way [wei] **1.** *s.* tee (*sõidu- või käigutee; ka piltl.*); vahemaa; *pl.* (*laeva*) vettelaskmistee, staapel (= **slip**~); *tehn.* (*tööpingi*) juhtpind; liikumisruum *või* -suund; kurss, koos; (toimimis)viis, (-)mood; vahend, abinõu; **2.** *adv. Am., Š.* ära, kaugel; kaugelt, tublisti (*tarvit. ühenduses teiste adverbidega, näit.* ~ **back,** ~ **down,** ~ **out,** ~ **up,** etc.); *vrd.* **away** ◇ **over** (*or* **across**) **the** ~ üle tee, teisel pool teed; **to ask (find, lose, etc.) one's** ~ teed küsima (leidma, kaotama jne.); **I will go a little** ~ **with you** ma lähen teiega natukese maad kaasa; **a little of that goes a long** ~ natuke sellest piisab kauaks ajaks (*või* aitab tublisti); **the ship cannot make any** ~ laev ei saa edasi liikuda; **to be in smb.'s** ~ kellelgi tee peal ees olema, kellegi teed tõkestama (*ka piltl.*); **on the** ~ teel, minemas, lähenemas; **which** ~ **is he going (looking)?** kuhu poole ta läheb (mis suunas ta vaatab)?; **to go by the** ~ **of** (*millegi*) kaudu minema; **to make** ~ **for** (*millelegi, kellelegi*) ruumi andma; **out of the** ~ tee pealt eest ära (*ka piltl.*); *atrib.* (*kirjutatakse ka* **out-of-the-**~) erakordne, haruldane; **to get out of the** ~ teelt eest ära minema; **to go out of one's** ~ **to do** vaevaks võtma teha; **to go the** ~ **of all flesh** kõige liha teed minema, surema; **the** ~ **in (out)** sisse- (välja-) käik; **this** ~ siitkaudu; **this** (*or* **that**) ~**, in this** (*or* **that**) ~ sedaviisi, sel kombel *või* viisil; **you will never manage it that** ~ sel viisil te ei tule iialgi toime; **the best** ~ **to do** (*or* **of doing**) **it** parim viis seda teha; **the Soviet** ~ **of life** nõukogulik elukorraldus (*või* elulaad, eluviis); ~**s and means** vahendid ning abinõud (*er. rahahankimiseks*); **he gave me a nod by** ~ **of greeting** ta noogutas mulle teretuseks pead; **by the** ~ muide, muuseas; **the other** ~ **round** vastupidi, -oksa; **in some** ~**s** (*or* **in a** ~**, in one** ~) teataval viisil; **in no** ~ ei mingil viisil; **he is in a bad** ~ temaga on asjad halvad; **he is in a** (*or* **in such a, in a great**) ~ **about it** *fam.* ta on selle üle väga ärritunud; **under** ~ teel, liikumas; *mer.* (*ka* **under weigh**) purje all, purjetamas; (*ürituse kohta*) teoksil; **to get under** ~ liikuma hakkama (*ka piltl.*); ~ (*adv.*) **ahead** *Am. fam.* tublisti ees (*kellestki, millestki* **of**); ~ (*adv.*) **back** *Am. fam.* hulk aega tagasi; ~ (*adv.*) **out** (*ka* ~**-out**) *atrib. Am. fam.* eesrindlik, avangardne (*näit.* **a** ~**-out comedy**)

way-bill ['weibil] *s.* teekonnaleht, saateleht, lastikiri, veokiri; reisijate nimekiri

wayfarer ['weifɛərə] *s.* teeline, teekäija, rändur

wayfaring ['weifɛəriŋ] *s.* teekäimine, rändamine ◇ ~**-tree** *bot.* villane lodjapuu

Wayland ['weilənd] *pn.*

waylay [wei'lei] *v. t.* (*pret. & p. p.* **-laid** [-'leid]) varitsema
Wayne [wein] *pn.*
way-out ['weiaut] *a. Am. fam.* eesrindlik, avangardne (*vt.* **way out**)
-ways [weiz] *suf.* -viisi, -ti (*tuletab adverbe, näit.* **lengthways, sideways**)
wayside ['wei'said] *s.* teeäär, -peenar; *atrib.* teeäärne
wayward ['weiwəd] *a.* (lapsikult) isemeelne, jonnakas, trotslik; üleannetu, ulaklik
W.C. ['dʌblju(:)'si:] *lüh.* = **1. West Central** (*er. Londoni postipiirkonna märkimisel*); **2.** (*ka* **w.c.**) **water-closet**
W.D. *lüh. Am.* = **War Department**
we [wi:] *pron.* (*objektikääne* **us** [ʌs, əs], *possessiiv* **our** [auə]) meie, me
weak [wi:k] *a.* nõrk, nõder (*ka piltl.*); (*joogi kohta*) lahja, vesine; (*hääliku kohta*) rõhutu, redutseeritud ◇ **~ point** (*or* **side, spot**) nõrk külg; **~ verb** *lgv.* nõrk verb (*inglise keeles verb, mille preteeritum ja passiivi partitsiip moodustatakse lõpu* **-ed, -d, -t** *abil*); **the ~er sex** nõrgem sugu, naised
weaken ['wi:k(ə)n] *v. t. & i.* nõrgendama, nõrgestama; nõrgenema, nõrgestuma; lahjendama; lahjenema
weak-eyed ['wi:kaid] *a.* nõrga nägemisega
weak-headed ['wi:k'hedid] *a.* nõrga peaga, kergesti purju jääv; nõrgamõistuslik
weak-kneed ['wi:kni:d] *a.* põlvedest nõrk; *piltl.* nõrga iseloomuga, järeleandlik
weakling ['wi:kliŋ] *s.* nõrgake, nõrk olend; toss(ike)
weakly ['wi:kli] **1.** *a.* **(-ier, -iest; -iness)** nõrk, nõder, kidur, põdur; **2.** *adv.* nõrgalt (*vt.* **weak**)
weak-minded ['wi:k'maindid] *a.* nõrga- e. nõdramõistuslik
weakness ['wi:knis] *s.* nõrkus (*ka piltl.*); nõrk külg; nõrkuseni küündiv armastus (*millegi või kellegi vastu* **for**)
weal I [wi:l] = **wale**
weal II [wi:l] *s.* hüvang, heaolu ◇ **~ and woe** rõõmud ja mured; **for the public** (*or* **general, common**) **~** üldiseks hüvanguks *või* heaoluks
weald [wi:ld] *s.* (**the ~**, *ka* **the W-**) *geol.* Lõuna-Inglise (varem metsaga kaetud) tasandik; *vrd.* **wold**
wealden, *ka* **W-** ['wi:ld(ə)n] *s. geol.* uiildi (*või* viildi) kihistu (*sisaldab liivakivi, savi ja kriiti*)
wealth [welθ] *s.* jõukus, rikkus; (*millegi*) ohtrus, rohkus **(of)**; *arh.* hüvang, heaolu (= **weal** II) ◇ **a man of ~** rikas (inimene)
wealthy ['welθi] *a.* **(-ier, -iest; -ily, -iness)** jõukas, rikas
wean I [wi:n] *v. t.* võõrutama (*ka piltl.; millestki* **from**, *haruld.* **of**)
wean II [wi:n], **weanie** ['wi:ni] *s. Š.* tilluke, pisike (laps)
weanling ['wi:nliŋ] *s.* (*emapiimast*) äsja võõrutatud laps *või* loom, võõrdelaps, -loom
weapon ['wepən] *s.* relv, sõjariist (*ka piltl.*)
weaponless ['wepənlis] *a.* relvitu
weaponry ['wepənri] *s.* relvastus; relvandus
wear I [wɛə] **1.** *v. t. & i.* (*pret.* **wore** [wɔ:], *p. p.* **worn** [wɔ:n]) kandma (*rõivaid, ehteid, soengut jms.*); ära kandma, kulutama; kuluma; (*kandmisele või kulumisele*) vastu pidama; väsitama, roiutama, kurnama (*haril.* **~ out**); **2.** *s.* (*rõiva, ehte jms.*) kandmine; (kantav) rõivastus; kulu, kulumine; kulutamine; (*rõiva jms.*) kulumiskindlus ◇ **she always ~s green** ta kannab alatí rohelist; **he ~s his hair long** ta kannab pikki juukseid; **he wore a discontented look** tal oli rahulolematuse ilme näol; **the blade is worn thin** tera on õhukeseks kulunud; **to ~ away** (*or* **down, off, out**) ära kulutama *või* kuluma; **to ~ on** (*aja kohta*) aeglaselt venima; **to ~ one's years well** oma aastaist noorem välja nägema; **for everyday ~** igapäevaseks kandmiseks; **this is the only ~** see on ainuvalitsev mood; **the worse for ~** tublisti kulunud; **there is still plenty of ~ in these shoes** need kingad peavad veel kaua vastu; **~ and tear** igapäevases tarvitamises kulumine (*ka piltl.*); **the ~ and tear of life** eluvintsutused
wear II [wɛə] *v. t. & i.* (*pret. & p. p.* **wore** [wɔ:]) *mer.* halssima; *vrd.* **tack**
wear III [wiə] = **weir**
Wear IV [wiə] *pn.* (*jõgi Inglismaal*)
wearable ['wɛərəbl] **1.** *a.* kantav (*rõivastuse jms. kohta*); **2.** *s. haril. pl.* kantav rõivastusese
wearer ['wɛərə] *s.* (*rõivastuse jms.*) kandja

weariless ['wiərilis] *a. poeet.* väsimatu
wearily ['wiərili] *adv.* väsinult, roidunult
weariness ['wiərinis] *s.* väsimus, roidumus
wearing ['wɛəriŋ] **1.** *s.* (*rõiva*) kandmine; kulumine, kulutus; **2.** *a.* kulutav; väsitav, roiutav, kurnav ◇ **~ clothes** argi(päeva)rõivad; **~ parts (of a machine)** (masina) kuluvad osad; **a ~ journey** väsitav (*või* kurnav) reis
wearisome ['wiərisəm] *a.* väsitav; tüütav, tüütu
weary ['wiəri] *ret.* **1.** *a.* **(-ier, -iest)** väsinud, roidunud; tüdinud (*millestki* **of**); väsitav, tüütav; **2.** *v. t. & i.* väsitama, roiutama (*millegagi* **with**); väsima, roiduma; tüütama; tüdima (*millestki* **of**) ◇ **W- Willie** «väsinud Villu», tüüpiline (inglise) hulkuv tööpõlgur
weasel ['wi:z(ə)l] *s.* nirk ◇ **~ words** *Am.* libedad ning kõrvalepuiklevad sõnad
weather ['weðə] **1.** *s.* ilm, ilmastik; *er.* tuuline (*või* vihmane) ilm, torm; *atrib. mer.* tuulepoolne, pealtuule-; **2.** *v. t. & i.* ilmastiku mõjudele alistama, ilmastikust mõjutada laskma; *geol.* murenema; (ilmastiku mõjust) luituma; (*neemest, kaljust jne.*) pealpool tüült ümber purjetama *või* mööda sõitma; (*tuuli ning torme*) läbi tegema, välja kannatama (*ka piltl.*) ◇ **under the ~** *sl.* raskes seisukorras; haiglane; *Am. ka* purjus; **to make heavy** (*or* **bad**) **~ of** raskesti taluma; **to keep one's ~ eye open** valvas olema; **to ~ (out) a storm** tormi (õnnelikult) üle elama; **to ~ one's difficulties** raskustest üle saama
weather-beaten ['weðəbi:tn] *a.* tormidest vintsutatud, palju torme läbielanud (*ka piltl.*)
weather-board ['weðəbɔ:d] *s.* (*seina*) voodrilaud; veelaud; *mer.* pealtuuleparras; *pl.* = *järgm.*
weather-boarding ['weðəbɔ:diŋ] *s. ehit.* (*seina*) voodrilauad, laudvooderdis
weather-bound ['weðəbaund] *a.* halvast ilmast (väljasõidus) takistatud, tormivangis
weathercock ['weðəkɔk] *s.* tuulelipp (*ka piltl.*)
weather-forecast ['weðəfɔ:kɑ:st] *s.* ilmaennustus, ilmateade, ilmaprognoos
weather-glass ['weðəglɑ:s] *s.* baromeeter
weathering ['weðəriŋ] *s. ehit.* libajas serv *või* pealis (*vihmavee äravooluks*); *geol.* murenemine, murenemus; porsumine, porsumus; rabenemine
weatherman ['weðəmæn] *s.* (*pl.* **-men**) ilmateate koostaja (*er. raadio jaoks*)
weather-proof ['weðəpru:f] *a.* ilmastikukindel, tuule- ja vihmakindel
weather-side ['weðəsaid] *s. mer.* pealtuulekülg, tuulepealne külg; pealtuuleparras
weather-station ['weðəsteiʃən] *s.* ilmajaam, meteoroloogiajaam
weather-vane ['weðəvein] = **weathercock**
weave I [wi:v] **1.** *v. t. & i.* (*pret.* **wove** [wouv], *p. p.* **woven** ['wouv(ə)n], *ka* **wove**) (kangast) kuduma; punuma, põimima (*ka piltl.*); looklema, põiklema (*läbi* **through**); **2.** *s. tekst.* kude (*näit.* **satin ~** atlasskude)
weave II [wi:v] *v. i.* (*pret. & p. p.* **~d**) *peam. tehn.* vappuma, võppuma, vabisema, võbisema, võnkuma
weaver ['wi:və] *s.* kangur, (kanga)kuduja; *zool.* kangurlind (= **~-bird**)
weaving-frame ['wi:viŋfreim], **-loom** [-lu:m] *s.* kangaspuud, -teljed
weazen ['wi:zn] = **wizened**
web [web] *s.* kude; kudum; kangas; kangarull; *ka* (trüki)paberirull; (*ämbliku*) võrk, võrgend (*ka piltl.; vrd.* **cobweb**); ujunahk, -lest; (*nahkhiire*) lennunahk; (*masina*) ühendusplaat; (*I-kujulise tala*) lest; (*rööpa*) kael; (*vända*) õlg; (*ratta*) kilp; *arhit.* võlvisiil; *atrib.* = **webbed** ◇ **a ~ of lies** valede võrk
Webb [web] *pn.*
webbed [webd] *a. zool.* ujulestaline, ujulestaga varustatud
webbing ['webiŋ] *s.* vööriie, -pael; palistusvöö
webfooted ['webfutid] *a. zool.* ujujalgne
Webster ['webstə] *pn.*
wed [wed] *v. t. & i.* (*pret.* **-dded**; *p. p.* **-dded,** *haruld.* **~**; **-dd-**) (*kellegagi*) abielluma; (kokku) laulatama, paari panema, (lahutamatult) ühendama (*ka piltl.; kellegagi, millegagi* **to**)
Wed. *lüh.* = **Wednesday**
we'd [wi(:)d] = **1. we had; 2. we would; 3. we should**
wedded ['wedid] *a.* laulatatud, abieluline,

abielu-; kindlasti andunud *või* pühendunud (*millelegi* **to**) ◇ ~ **pair (love)** abielupaar (-armastus); **smb.'s** ~ **wife** kellegi laulatatud naine

wedding ['wediŋ] *s.* laulatus; pulm(ad); *atrib.* laulatus(e)-, pulma- ◇ **silver (golden, diamond)** ~ hõbe- (kuld-, teemant)pulmad

wedding-breakfast ['wediŋbrekfəst] *s.* (inglise) pulmaeine, külaliste vastuvõtt pulmapäeval

wedding-cake ['wediŋkeik] *s.* pulmakook

wedding-day ['wediŋdei] *s.* pulmapäev

wedding-dress ['wediŋdres] *s.* laulatuskleit

wedding-ring ['wediŋriŋ] *s.* laulatussõrmus

wedge [wedʒ] **1.** *s.* kiil (-u), talb; **2.** *v. t. & i.* **(-geable)** kiiluma; kiiluga (*või* kiiluna) lahti murdma **(open, apart)**; kiiluga kinnitama; (nagu) kiiluga kõrvale suruma **(off, away)**; kiiluna vahele toppima **(in, into, between)**; kiilduma, kiiluna (*või* talvana) tungima ◇ **the thin end of the** ~ *piltl.* väikeselt algav, kuid suureks areneda tõotav (*või* ähvardav) asi; **to** ~ **in** sisse kiilduma

wedgies ['wedʒiz] *s. pl. fam.* kiilkingad

Wedgwood ['wedʒwud] **1.** *pn.*; **2.** *s.* Wedgwoodi keraamika (= ~ **ware,** ~ **pottery**)

wedlock ['wedlɔk] *s. lit., jur.* abielulisus, abieluseisus; abielu ◇ **born in (out of)** ~ abielus (väljaspool abielu) sündinud

Wednesbury ['wenzb(ə)ri] *pn.*

Wednesday ['wenzdi, 'wednzd(e)i] *s.* kolmapäev, kesknädal

wee [wi:] *a. peam. lastek. või Š.* tilluke, pisike ◇ **a** ~ **bit** tsipake, natuke

weed I [wi:d] **1.** *s.* umbrohi; *piltl.* vilets hobu-sekronu *või* kõhn isik; *fam.* sigar; **(the** ~**)** tubakas (= **the Indian** *or* **soothing** ~**)**; *Am. sl.* marihuaana, hašiš; **2.** *v. t. & i.* rohima, umbrohtu kitkuma, umbrohust puhastama ◇ ~ **control** umbrohutõrje; ~ **killer** umbrohuhävitaja, -mürk (= **herbicide**); **to** ~ **out** välja kitkuma; välja rookima (*ka piltl.*)

weed II [wi:d] *s. arh.* rõivas, rüü; *er.* leinarõivas, leinapael, leinakrepp; *pl.* (lesknaise) leinarõivad (*haril.* **widow's** ~**s**)

weedy ['wi:di] *a.* **(-ier, -iest; -ily, -iness)** umbrohune, (umb)rohtunud; umbrohutaoline; (*hobuse või isiku kohta*) kõhn ja jõuetu

week [wi:k] *s.* nädal ◇ **this day** *or* **today (Friday, etc.)** ~ täna (reede jne.) nädala pärast; täna (reede jne.) nädal tagasi; **twice a** ~ kaks korda nädalas; **what is the day of the** ~? mis (nädala)päev täna on?; **to send** (*or* **knock) smb. into the middle of next** ~ kedagi (ränga hoobiga) tükiks ajaks uimaseks lööma (*ka piltl.*); **a** ~ **of Sundays** (*or* **of** ~**s**) seitse nädalat, hulk aega

week-day ['wi:kdei] *s.* argipäev, tööpäev

week-end ['wi:kend] **1.** *s.* nädalalõpp (*töövaba aeg kahe töönädala vahel*); **2.** *v. i.* (*kuskil*) nädalalõppu veetma

weekender ['wi:kendə] *s.* nädalalõpuveetja (*väljaspool kodu*); nädalalõpukülaline

weekly ['wi:kli] **1.** *a.* iganädalane, nädala-; **2.** *adv.* kord nädalas; nädaliti; **3.** *s.* nädalaleht

ween [wi:n] *v. t. & i. arh., poeet.* arvama, mõtlema (*esineb peam. kõrvalmärkusena tarvitatavas väljendis* **I** ~ ma arvan)

weeny I ['wi:ni] *a. fam. peam. Am.* tilluke, pisike

weeny II ['wi:ni] = **wiener**

weep [wi:p] *v. i. & t.* (*pret. & p. p.* **wept** [wept]) nutma, pisaraid valama (*kellegi või millegi pärast* **for**); *poeet.* taga leinama; piiskama, piiskhaaval nirisema; (piiskadena) leemendama

weeper ['wi:pə] *s.* nutja; *er.* palgaline leinaja (*matusel*); leinapael *või* -loor; *pl.* (*vanamoelised valged*) käisekäänised (*lesknaise kleidil*); *Am. sl.* (pikk) põskhabe

weeping ['wi:piŋ] *a.* nuttev, pisaraid valav; (*er. puude nimetustes*) leina-, hala- ◇ ~ **birch** leinakask; ~ **eczema** *med.* leemendav ekseem *e.* sammaspool; ~ **willow** leina- *e.* halapaju; **W- Cross** «Nuturist», patukahetsusrist (*esineb Inglismaal kohanimena, tarvit. er. kõnekäänus* **to come home by W- Cross** kibedat kahetsust *või* pettumust läbi elama)

weever ['wi:və] *s. zool.* merilohe

weevil ['wi:v(i)l] *s. zool.* kärsakas, kärsaklane; *er.* terakärsakas

weevilled ['wi:v(i)ld], **weevily** ['wi:v(i)li] *a.* terakärsaka poolt kahjustatud, täis terakärsaka tõuke (*vilja kohta*)

weft [weft] *s.* (kanga)kude, koelõng (= **woof**); *poeet.* kude, kudum, kootu (= **web**)

weigh I [wei] *v. t. & i.* kaaluma; kaalutlema; kaalu omama, kaalukalt arvesse tulema (*kellegi juures* **with**; *millegi vastu* **against**); raskelt lasuma (*millelgi, kellelgi* **on, upon**); *mer.* (*ankrut*) hiivama ◇ **the butcher** ~**ed the meat** lihunik kaalus liha ära; **this loaf** ~**s two pounds** see (leiva)päts kaalub kaks naela; **to** ~ **one's words** oma sõnu kaaluma; **this argument does not** ~ **with me** sellel väitel ei ole minu silmis mingit kaalu; **to** ~ **anchor** ankrut hiivama, (*laeva kohta*) välja sõitma; **to** ~ **down** maha kaaluma, alla suruma; *piltl.* masendama (*millegagi* **with**); **to** ~ **in** (*võiduratsutaja kohta*) pärast võiduajamist (kontrolliks) kaalule minema; *piltl.* sekka lööma, kaasa lööma (*mingi väitega* **with**); **to** ~ **out** ära kaaluma, kaalu järgi välja jagama; (*võiduratsutaja kohta*) enne võiduajamist (kontrolliks) kaalule minema; **to** ~ **up** üles kaaluma

weigh II [wei] *s. mer.* = **way** (*väljendis* **under** ~ = **under way**)

weighbridge ['weibridʒ] *s.* sildkaal(ud)

weigher ['weiə] *s.* kaaluja; kaalude (ja vihtide) kontrollija

weight [weit] **1.** *s.* kaal, raskus (*ka piltl.*); kaalukus, tähtsus; vajutis; (kaalu)viht, (kaalu)pomm; *sport* tõstepomm, *ka* kuul; kaalusüsteem; **2.** *v. t.* kaaluga (*või* raskusega) varustama, koormama (*millegagi* **with**); (*kaupa*) raskema ainega võltsima; *Am. ka* kaaluma, kaalul näitama (= **weigh**) ◇ ~**s and measures** kaalud ja mõõdud; **avoirdupois** ~ *kaub.* tavaline Inglise kaalusüsteem; **troy** ~ troikaal (*inglise kaalusüsteem kulla, hõbeda, kalliskivide jms. jaoks*); **to carry** ~ kaalu omama, tähtis olema (*kellegi meelest* **with**); **to lose** ~ kaalus maha võtma; **to put on** ~ kaalus juurde võtma; **to put the** ~ *sport* kuuli tõukama; **to throw one's** ~ **about** *fam.* ennast (jõuga) maksma panema, võimutsema, kamandama

weightless ['weitlis] *a.* kaalutu

weightlessness ['weitlisnis] *s.* kaalutus ◇ **state of** ~ kaaluta olek

weight-lifter ['weitliftə] *s. sport* tõstja

weight-lifting ['weitliftiŋ] *s. sport* tõstmine

weighty ['weiti] *a.* **(-ier, -iest; -ily, -iness)** kaaluline; kaalukas, kaaluv (*ka piltl.*)

weir [wiə] *s.* (pais)tamm, pais; kala(püügi)tõke; kalahoidla; *ka* mõrd (= ~**-basket**)

weird [wiəd] **1.** *s. haruld. Š.* saatus; **2.** *a.* saatus(e)- (*tarvit. peam. ühendis* **the** ~ **sisters** saatusejumalannad); ebamaine, üleloomulik; *fam.* imelik, veider

weirdie ['wiədi], **weirdo** ['wiədou] *s.* (*pl.* ~**s**) *Am. sl.* veidrik; *ka* midagi veidrat

Welbeck ['welbek] *pn.*

Welch I [welt∫] *a. haruld.* = **Welsh** I (*tarvit. ametlikult teatavais Inglise rügemendinimedes*)

welch II [welt∫], **welcher** ['welt∫ə] = **welsh** II, **welsher**

welcome ['welkəm] **1.** *interj.* tere tulemast!; **2.** *s.* teretus(ütlus), tervitus (*saabujale*), (lahke) vastuvõtt; **3.** *v. t.* (*pret. & p. p.* **-med; -mable**) tere tulemast ütlema, (rõõmuga) tervitama *või* vastu võtma; **4.** *a.* **(-er, -est)** teretulnud, rõõmuga tervitatav *või* vastuvõetav; *pred.* meelsasti sallitav (*midagi tegema* **to do**); (*millegi kasutamiseks või võtmiseks*) keelamatult õigustatud **(to)** ◇ ~ **home (to Estonia, etc.)!** tere tulemast koju (Eestisse jne.)!; **to bid smb.** ~ kellelegi tere tulemast ütlema; **to outstay** (*or* **wear out) one's** ~ liiga kaua (*või* sageli) külas viibima; **a** ~ **guest (letter, change, etc.)** teretulnud külaline (kiri, muutus jne.); **you are** ~ **to (pick) the flowers** heameelega luban teil lilli noppida; **you are** ~**!** (*lühendatult lihtsalt* ~**!**) *er. Am.* võtke heaks!, palun! (*vastusena kellegi tänule*)

weld I [weld] **1.** *v. t. & i. tehn.* keevitama; *piltl.* kokku (*või* ühte) sulatama, (tervikuks) ümber kujundama **(into)**; (*metalli kohta*) keevitatav olema; **2.** *s. tehn.* keevitus; keevis, keevisliide, -õmblus

weld II [weld] *s. bot.* värvireseeda; värvireseedast saadav (kollane) värv

welder ['weldə] *s. tehn.* keevitaja

Weldon ['weldən] *pn.*

welfare ['welfɛə] *s.* heakäekäik, heaolu, hüvang; *er.* elukondlik heaolu (*ühiskonnas*) ◇ ~ **state** *pol.* «heaoluriik», elukondliku heaolu eest hoolitsev riik; ~ **work** hoolekanne elukondliku heaolu eest

welkin ['welkin] *s. poeet.* taevas, taevalaotus

well I [wel] **1.** *s.* kaev; kaevus, šaht; puurauk; *arh., piltl.* allikas, läte; *pl.* tervisveeallikad; trepikoda, liftikaevus *jms.*; (*paadi*) sump, pandur; **2.** *v. i.* uhkama, hoovama (*sag.* ~ **up, out, forth**) ◇ ~ **of English undefiled** puhtaima inglise keele allikas (*öeldud algupäraselt Chauceri, hiljem ka mõne teise kirjaniku kohta*)

well II [wel] **1.** *adv.* (*komp.* **better** ['betə], *sup.* **best** [best]) hästi; tublisti; täiesti; õigusega, põhjendatult; **2.** *pred. a.* (*komp.* **better**, *sup.* **best**) terve, hea tervise juures; hea, soovitatav; heas korras; **3.** *atrib. a.* (*haruld. või Am.; komp. ja sup. puud.*) terve; **4.** *s.* hea (*tarvit. ainult mõnes ühendis, näit.* **I wish him** ~ ma soovin talle head; **let** ~ **alone** ärge asjatult muudatusi ette võtke, jätke see rahule); **5.** *interj.* noh!, nojah! ◇ **she sings** ~ ta laulab hästi; ~ **said** hästi öeldud; **the town is** ~ **supplied with parks** linn on parkidega rohkesti varustatud; **to speak** ~ **of** (*kellestki*) hästi rääkima, (*kedagi*) kiitma; **he is** ~ **past forty** ta on tublisti üle neljakümne; **you may** ~ **ask that** teil on täiesti põhjust seda küsida; **we might** ~ **make the experiment** me võiksime õige selle katse teha; **I am (feel) quite** ~ ma olen täitsa terve (tunnen ennast täitsa tervena); **it would be** ~ **(better, best) to inquire** oleks hea (parem, kõige parem) järele pärida; **all is** ~ kõik on korras; **it is all very** ~**, but . . .** heakene küll, aga . . .; **the sick and the** ~ haiged ja terved; **a** ~ **man** *arh., Am.* terve mees *või* inimene; ~**, what next?** noh, mis nüüd?; ~**, to be sure!** taga paremaks!; ~**, it can't be helped** noh, pole midagi parata; **as** ~ samuti, ka; **as** ~ **as** niisama hea (*või* hästi) kui, samuti ka; ~ **and good** heakene küll; ~ **done** hästi tehtud (*vrd.* ~**-done**); ~ **enough** küllaltki hästi *või* hea; ~ **met!** *arh.* tere jumalime!; ~ **off** heal järjel, heas olukorras (*vrd.* ~**-off**); ~ **on** kaugele arenenud, edasijõudnud; ~ **out of** (*millestki*) õnnelikult pääsenud; ~ **set (up)** tugeva kehaehitusega; ~ **taken** *Am.* põhjendatud, õigustatud (= **justified**); ~ **up** kõrgel ülal, tipu lähedal (*ka piltl.*)

we'll [wi:l] = **1. we will; 2. we shall**

welladay ['welə'dei] = **wellaway**

well-advised ['weləd'vaizd] *a.* hästi järelekaalutud; ettevaatlik, mõistlik

Welland ['weləndˌ] *pn.*

well-appointed ['welə'pɔintid] *a.* hästi varustatud, hästi korrastatud

wellaway ['welə'wei] *interj. arh.* oh häda!

well-balanced ['wel'bælənst] *a.* hästi tasakaalustatud; tasakaalukas

well-behaved ['welbi'heivd] *a.* hea käitumisega, korralik

well-being ['wel'bi:iŋ] *s.* heaolu, heakäekäik, hüvang

well-boat ['welbout] *s.* sump- *e.* pandurpaat (*vt.* **well** I)

well-born ['wel'bɔ:n] *a.* heast perekonnast

well-bred ['wel'bred] *a.* hästikasvatatud; (*kodulooma kohta*) puhtavereline

well-connected ['welkə'nektid] *a.* heade (perekondlike *või* isiklike) sidemetega, heade perekondadega suguluses

well-dish ['weldiʃ] *s.* lihavaagen ühes otsas asetseva kastmesüvendiga

well-disposed ['weldis'pouzd] *a.* heatahtlik, heasoovlik (*kellegi vastu* **to, towards**)

well-doing ['wel'du(:)iŋ] *s.* heategemine, vooruslik elu

well-done ['wel'dʌn] *a. kok.* hästi läbiküpsetatud (*liha kohta*)

Weller ['welə] *pn.*

Wellesley ['welzli] *pn.*

well-favoured ['wel'feivəd] *a.* meeldiva välimusega, nägus

well-fed ['wel'fed] *a.* hästi toidetud, nuumatud; lihav

well-fixed ['wel'fikst] *a. Am. fam.* jõukas, varakas

well-found ['wel'faund] = **well-appointed**

well-founded ['wel'faundid] *a.* hästi (*või* küllaltki) põhjendatud (*näit. kahtluse või süüdistuse kohta*)

well-groomed ['wel'gru:md] *a.* hästi hoolitsetud, korralikuks silutud (*hobuse kohta; ka piltl.*)

well-grounded ['wel'graundid] *a.* hästi põhjendatud; põhjalikult ettevalmistatud

well-head ['welhed] = **fountain-head**

well-heeled ['wel'hi:ld] *a. Am. sl.* = **well-fixed**

well-inclined ['welin'klaind] *a.* heasoovlik, soosiv

well-informed ['welin'fɔ:md] *a.* hästi informeeritud, häid (*või* usaldatavaid, põhjalikke) teatmeid omav (*milleski* **on**)

Wellington ['weliŋtən] **1.** *pn.*; **2.** *s.* vellingtonsaabas (*mahakäänatud äärega säärsaabas*, = ~ **boot**); (*naiste või laste*) kummisaabas; vellingtoni õun

Wellingtonia [weliŋ'touniə] *s. bot. haruld.* mammutipuu (= **sequoia**)

well-knit ['wel'nit] *a.* tugeva (*või* hea) ehitusega; *er.* hea kehaehitusega

well(-)known ['wel'noun] *a.* hästi teatud *või* tuntud (*märkus: predikatiivselt eelistatakse lahuskirjutatuna, näit.* **he is quite well known**)

well-liking ['wel'laikiŋ] *a. arh.* hea väljanägemisega, õitsva (*või* rammusa) välimusega

well-looking ['wel'lukiŋ] *a.* kena (*või* meeldiva) välimusega

well-made ['wel'meid] *a.* ilusa kehaehitusega, kaunikujuline

well-mannered ['wel'mænəd] *a.* heakombeline, heade kommetega

well-marked ['wel'mɑ:kt] *a.* hästi märgistatud *või* tähistatud, selge, kindlapiiriline

well-meaning ['wel'mi:niŋ] *a.* hästi mõtlev, head kavatsev; heatahtlik

well-meant ['wel'ment] *a.* hästi mõeldud *või* kavatsetud, heakavatsuslik

well-nigh ['welnai] *adv. arh.* peaaegu (= **almost**)

well-off ['wel'ɔ:f] *a.* (*predikatiivselt ka* **well off**) heal järjel; jõukas (= **well-to-do**); hästi varustatud (*millegagi* **for**)

well-paid ['wel'peid] *a.* heapalgaline, hästi tasutav (*ka piltl.*)

well-read ['wel'red] *a.* paljulugenud, laialdaste (kirjanduslike) teadmistega

well-regulated ['wel'regjuleitid] *a.* hästi reguleeritud *või* korraldatud

well-room ['welrum] *s.* (*kuurordis*) tervisveeallika kohale ehitatud saal, tervisvee väljajagamise tuba (*vt.* **well** I)

Wells [welz] *pn.*

well-sinking ['welsiŋkiŋ] *s.* kaevukaevamine, -tegemine; puuraugu puurimine

well-spoken ['wel'spouk(ə)n] *a.* (*isiku kohta*) peene kõnega

well-spring ['welspriŋ] *s.* (*jõe*) allikas, läte (= **fountain-head**); *piltl.* lõppematu allikas, rikkalik läte

well-thought-of ['wel'ɔ:təv] *a.* heas kuulsuses, (üldiselt) lugupeetud

well-timed ['wel'taimd] *a.* õigeaegne

well-to-do ['weltə'du:] *a.* jõukas, varakas

well-tried ['wel'traid] *a.* (põhjalikult) äraproovitud

well-turned ['wel'tə:nd] *a.* hästi treitud; õnnestunult sõnastatud, hästi (*või* elegantselt) väljendatud

well-wisher ['wel'wiʃə] *s.* heasoovlik suhtuja, heasoovija; heasoovlik inimene

well-worn ['wel'wɔ:n] *a.* ärakulutatud, ärakulunud (*ka piltl.*)

Welsh I [welʃ] **1.** *a.* uelsi *e.* kõmri; uelsi- *e.* kõmrikeelne; **2.** *s.* uelsi (*e.* kõmri) keel ◇ **the** ~ uelslased *e.* kõmrid; ~ **onion** *bot.* talisibul; ~ **poppy** *bot.* kambria ebamagun; ~ **rabbit** (*or* **rarebit**) *kok.* võiga praetud juust pruunistatud saial

welsh II [welʃ], **welch** [weltʃ] *v. t. & i.* kihlveol (*er. hobuste võiduajamistel*) petma, kihlveorahaga plehku panema

welsher ['welʃə], **-cher** [-tʃə] *s.* petislik kihlvedude vahetalitaja, kihlveorahaga plehkupanija

Welshman ['welʃmən] *s.* (*pl.* **-men**) uelslane, kõmr

Welshwoman ['welʃwumən] *s.* (*pl.* **-women** [-wimin]) uelsitar, uelslanna, kõmritar

welt [welt] **1.** *s.* (*kinga*) rant, ääris; (*rõiva*) palistus, äär, ääris, kant; verme, vorp; **2.** *v. t.* (*kinga*) rantima, randiga varustama; (*rõivast*) palistama, ääristama, kantima; vermestama, vorbistama; (läbi) kolkima

welter I ['weltə] **1.** *v. i.* püherdama (*milleski* **in**; *ka piltl.*), abitult (*või* korratuses) lamama; **2.** *s.* segadik, korratu segu (*midagi* **of**)

welter II ['weltə] *s. haruld., dial.* kolakas, mürakas, midagi rasket *või* suurt (*esineb peam. teatavais spordialastes liitsõnades*) ◇ ~ **weight** (*poksis*) kergekeskkaal

Welwyn ['welin] *pn.*

Wembley ['wembli] *pn.*

Wemyss [wi:mz] *pn.*

wen [wen] *s. pat.* nahakasvaja, *er.* (*peanahal esinev*) healoomuline põiskasvaja; *ka* puderkasvaja, ateroom; *piltl.* laialipaisunud suurlinn ◇ **the great** ~ = **London**

Wenceslas ['wensisləs] *pn.*
wench [went∫] **1.** *s.* tüdruk, *er.* maa- *või* teenijatüdruk; *arh.* libu; **2.** *v. i. & t.* tüdrukutega (*või* libudega) aelema; *arh., dial.* kurameerima
Wend I [wend] *s.* vend, sorb (*teatava lääneslaavi rahva liige*)
wend II [wend] *v. t. & i.* (*arh., välja arvatud väljendis* **to ~ one's way**) pöörama; pöörduma, minema ◇ **to ~ one's way** oma samme pöörama, minema (*kuhugi* **to**)
Wendell ['wendl] *pn.*
Wenlock ['wenlɔk] *pn.*
Wensleydale ['wenzlideil] **1.** *pn.*; **2.** *s.* uenslideili juust (= **~ cheese**) *või* uenslideili lammas (= **~ sheep**)
went [went] **1.** *van. pret. & p. p. sõnast* **wend**; **2.** (*nüüd tarvit.*) *preteeritum verbist* **go**
Wentworth ['wentwə:θ] *pn.*
wept [wept] *vt.* **weep**
we're [wiə] = **we are**
were [wə:, wɛə, wə] *vt.* **be**
weren't [wə:nt, wɛənt] = **were not**
werewolf ['wiəwulf, 'wə:-], **werwolf** ['wə:wulf] *s.* (*pl.* **-wolves** [-wulvz]) *folkl.* libahunt, soend
wergeld ['wə:geld], **wergild** ['wə:gild] *s. aj.* roimatrahv (*rahas, veretasu asemel*)
wert [wə:t] *vt.* **be**
Wesley ['wezli, 'wes-] *pn.*
Wesleyan ['wezliən, 'wes-] **1.** *a.* (John Wesley poolt rajatud) metodismile (*või* metodistidele) omane; metodistlik; **2.** *s.* metodist
Wessex ['wesiks] *pn.*
west [west] **1.** *s.* lääs, läänekaar, õhtukaar; *mer.* vest (*lüh.* **W**); **2.** *a.* läänepoolne, lääne-; **3.** *adv.* lääne poole(*e*) (*millestki* **of**), läände, läänes ◇ **to go ~** *sl., vt.* **go**; **the W-** Lääs, Läänemaad; *Am.* läänepoolsed osariigid; **the ~ country** *er.* Inglismaa edelapoolsed krahvkonnad; **the W- End (of London)** Londoni läänepoolne osa (*jõukama kihi asukoht*); **W- Africa** Lääne-Aafrika; **the W- Indies** (*or* **India**) Lääne-India (*atrib. tarvit.* **W- India**, *näit.* **W- India Islands** Lääne-India saarestik); **W- Point** *Am. er.* sõjaväeakadeemia asukoht New Yorgi osariigis; **W- Side** *Am.* New Yorgi läänepoolne osa
Westbourne ['wes(t)bɔ:n] *pn.*
Westbrook ['westbruk] *pn.*
Westbury ['westb(ə)ri] *pn.*
Westcott ['wes(t)kət] *pn.*
wester ['westə] **1.** *v. i.* läände liikuma (*või* pöörama, kalduma); **2.** *s.* läänetuul, *er.* läänetorm
westering ['westəriŋ] *a.* läände kalduv (*er. päikese kohta*), läände liikuv
westerly ['westəli] **1.** *a.* läänepoolne, läänene, lääne-; läänest puhuv; läände suunduv *või* pööratud; **2.** *adv.* lääne poole, läände, läänest, läänekaarest
western ['westən] **1.** *a.* lääne-, läänepoolne; **2.** *s.* (*er.* **W-**) vestern ◇ **W- Australia** Lääne-Austraalia (*osariik*); **W- Empire** *aj.* Lääne-Rooma riik; **~ Europe** Lääne-Euroopa; **W- European Union** *pol.* Lääne-Euroopa Liit (*lüh.* **W.E.U.**); **~ front** läänerinne
westerner ['westənə] *s.* läänlane, läänemaalane; *Am. er.* (*ka* **W-**) lääneosariigi elanik
westernmost ['westənmoust, -məst] *a.* läänepoolseim
Westfield ['westfi:ld] *pn.*
Westgate ['wes(t)g(e)it] *pn.*
westing ['westiŋ] *s. mer.* ärasõidetud osa läänepoolsest kursist; läänekurss
Westlake ['westleik] *pn.*
Westmeath ['westmi:θ] *pn.*
Westminster ['wes(t)minstə] **1.** *pn.* (*Londoni linnaosa, kus asuvad parlamendihooned ja samanimeline katedraal*); **2.** *s.* Westminsteri kooli liige ◇ **at ~** Westminsteris, *er.* parlamendis; **~ Abbey** Inglise kuningate kroonimiskirik, kuhu on maetud paljud kuulsad inglased; **~ Cathedral** r.-kat. katedraal Westminsteris; **~ School** (*or* **St. Peter's College**) üks vanemaist Inglise poeglaste internaatkeskkoolidest (**public schools**)
Westmor(e)land ['wes(t)mələnd] *pn.*
Weston ['west(ə)n] *pn.*
Weston-super-Mare ['west(ə)nsju(:)pə'mɛə] *pn.*
Westphalia [west'feiliə] *pn.* Vestfaal
westward ['westwəd] **1.** *a.* läänepoolne; **2.** *adv.* = **westwards**; *ka* lääne pool, läänes; **3.** *s.* läänepoolne suund *või* külg ◇ **to the ~** lääne poole, läände
westwardly ['westwədli] *a.* läänepoolne

westwards ['westwədz] *adv.* lääne poole, läände
westwork ['westwə:k] *s. arhit.* läänepartii
wet [wet] **1.** *a.* (**-tt-**) märg, lige; niiske; (*ilma kohta*) vihmane; (*muda jms. kohta*) vedel; *Am. sl.* «märg», keeluseadust mittepooldav, alkoholimüüki lubav *või* pooldav; *sl.* joobnud, uimane; *sl.* «peast pehme», segane, hull; **2.** *v. t.* (**-tt-**) märgama, märjaks tegema, niisutama; **3.** *s.* märgus, märg, niiskus; vihmane ilm; *sl.* lonks viina *või* õlut; *Am.* keeluseaduse vastane ◇ **to be all ~** *Am. sl.* rängalt eksima (*millegi või kellegi suhtes* **about**); **~ through** (*or* **to the skin**) läbimärg; **~ blanket** tuju- *või* lõburikkuja; **~ dock** ujuvdokk; **~ paint!** värskelt värvitud!; **to ~ a bargain** kaubaliiku jooma; **to ~ one's whistle** *sl.* kõri niisutama
wether ['weðə] *s.* kohioinas
Wetherby ['weðəbi] *pn.*
wetland ['wetlænd] *s.* märgala
wet-nurse ['wetnə:s] *s.* amm
W.E.U. ['dʌblju:i:'ju:] *lüh.* = **Western European Union**
wettish ['weti∫] *a.* märja- *või* niiskevõitu
we've [wi:v] = **we have**
Wexford ['weksfəd] *pn.*
wey [wei] *s. haruld.* kaalumõõt (*teatav inglise mõõduühik kuiva kauba jaoks; õõnesmõõduna* = 40 **bushels** = 1454 l; *kaaluühikuna* = 182 **pounds** = 82,5 kg)
Weybridge ['weibridʒ] *pn.*
Weyman ['weimən] *pn.*
Weymouth ['weiməθ] *pn.*
W.F.T.U. *lüh.* = **World Federation of Trade Unions**
W.G. *lüh.* = **Westminster Gazette**
whack [(h)wæk] *fam.* **1.** *v. t.* plaksatades löömа, lahmama, virutama; **2.** *s.* plaksatav löök, lahmakas, virutus; *sl.* osa, portsjon ◇ **to have** (*or* **take**) **a ~ at** *sl.* katsetama, teha katsuma; **to have one's ~ of** *sl.* (*millestki*) nii palju saama kui süda kutsub; **out of ~** *sl.* vussis, korrast ära
whacker ['(h)wækə] *s. sl.* lahmakas, kolakas, midagi ilmatu suurt; *er.* pöörane (*või* häbematu) vale (= **whopper**)
whacking ['(h)wækiŋ] *a. sl.* ilmatu, hiiglama (suur) ◇ **~ good** ilmatu hea
whacky ['(h)wæki] *Am.* = **wacky**
whale I [(h)weil] **1.** *s.* vaal, valaskala; (**W-**) *astr.* Vaal (*tähtkuju*); **2.** *v. i.* vaalu püüdma ◇ **bull (cow) ~** isane (emane) vaal; **~ louse** *zool.* vaalaväiv; **very like a ~** just täpipealt sarnane (*irooniline nõustumine*); **a ~ of** *Am.* ilmatu palju (*midagi*); **to be a ~** (*or* **~s**) **on** *fam.* (*millegi peale*) väga kange olema, (*millestki, kellestki*) sissevõetud olema
whale II ['(h)weil] *v. t. Am. sl.* kolkima, hutjama, armetult lööma
whale-boat ['(h)weilbout] *s.* vaala(püügi)laev
whalebone ['(h)weilboun] *s.* vaalakius, -luu, kiussarvis, fišbein ◇ **~ whale** *zool.* kiusvaal
whaleman ['(h)weilmən] *s.* (*pl.* **-men**) vaalapüüdja, vaala(püügi)laeva madrus
whale-oil ['(h)weiləil] *s.* traan, rääs
whaler ['(h)weilə] *s.* vaala(püügi)laev; vaalapüüdja
whaling ['(h)weiliŋ] *s.* vaalapüük
Whalley ['(h)weili, '(h)wɔ:li] *pn.*
wham [(h)wæm] *Am. fam.* **1.** *s.* põmm, kõmm; **2.** *v. t. & i.* (**-mm-**) põmmutama, kõmmutama; kolkima (= *järgm.*)
whang [(h)wæŋ] *fam.* **1.** *s.* põmm, kõmm; **2.** *v. t. & i.* põmmutama, kõmmutama; kõminal taguma
wharf [(h)wɔ:f] **1.** *s.* (*pl.* **-ves** [-vz], **-fs**) sadamasild, kai; **2.** *v. t.* (*laeva*) sadamasilla äärde kinnitama; (*kaupu*) sadamasillalt laevale laadima; *ka* (*laeva*) lossima, (*kaupu*) laevalt sadamasillale tõstma
wharfage ['(h)wɔ:fidʒ] *s.* sadamasillaruum; sadamasillale laadimine; kaimaks
wharfinger ['(h)wɔ:findʒə] *s.* sadamasillaomanik *või* -juhataja, kaimeister
Wharton ['(h)wɔ:tn] *pn.*
wharves [(h)wɔ:vz] *vt.* **wharf**
what [(h)wɔt] **1.** *pron.* (*interrogatiivses tähenduses*) mis, mida; (*relatiivses tähenduses*) see (*või* need), mis; seda (*või* neid), mis; **2.** *a.* (*interrogatiivses tähenduses*) mis, missugune, milline; (*hüüatuses*) milline, mäherdune; (*relatiivses tähenduses*) selline (*või* sellised), mis ◇ **~ is this?** mis see on?; **~ is the English for 'sõber'?** kuidas on 'sõber' inglise keeles?; **~ did you say?** mida te ütlesite? **~ does this book cost?** mis (*või*

kui palju) see raamat maksab?; ~ **for?** milleks?, miks? (*vrd.* **~-for**); ~ **is this for?** milleks (*või* misjaoks) see on?; ~ **is he?** kes ta on (*s. o. elukutselt, rahvuselt jms.*)?; **I don't know ~ to do** ma ei tea, mida teha; **he knows ~ is ~** ta tunneb asja; ~ **followed was worse** see, mis järgnes, oli halvem; **give me ~ you can** andke mulle (seda), mida võite; **~books have you read?** mis (*või* missuguseid) raamatuid te olete lugenud?; **I don't know ~ plans he has** ma ei tea, mis plaanid tal on; ~ **impudence!** milline häbematus!; ~ **a pity (it is)!** kui kahju!; **I will bring ~ food I can** ma toon sellist toitu, mida saan; ~ **about . . .?** mida öelda . . . kohta?; ~ **gives?** *Am. sl.* mis (on) lahti?; ~ **good is it?** mis sellest head (*või* kasu) on?; ~ **ho!** *arh., dial.* hei!; ~ **if . . .** mis oleks, kui . . .; mis siis, kui . . .; ~ **manner of . . .** mis sorti . . .; ~ **matter?** mis sellest? (*s. o. pole tähtis*); ~ **next?** mis järgmisena?, mis nüüd õige peaks järgnema?; **(or) ~ have you, and ~ not** *fam.* ja kõiksugu muud, ja nõnda edasi (*vrd.* **whatnot**); ~ **of . . .?** mida öelda . . . kohta? (= ~ **about . . .?**); ~ **of it?** mis siis sellest?; noh, mis siis?; ~ **though . . .** mis sellest kui . . ., kuigi . . .; ~ **time** *arh.* sel ajal kui; ~ **use is it?** mis sest kasu on?; ~ **with . . . (and) ~ with . . .** osalt . . ., (ja) osalt . . . tõttu; ~ **with overwork and (~ with) catching cold I fell ill** osalt ületöötamise ja osalt külmetuse tõttu ma haigestusin

what-d'ye-call-him ['(h)wɔtdjəkɔ:lim], **-her** [-ə], **-it** [-it], **-'em** [-əm] *s. fam.* «kuidas ta (*või* nende) nimi nüüd oligi», see ja see, need ja need

whate'er [(h)wɔt'ɛə] *poeet.* = **whatever**

Whateley ['(h)weitli] *pn.*

whatever [(h)wɔt'evə] **1.** *pron.* mis iganes, ükskõik mis; **2.** *a.* milline iganes, ükskõik missugune ◇ ~ **he does, he does it well** mis ta iganes teeb, seda teeb ta hästi; **take ~ measures you think necessary** astuge ükskõik milliseid samme, mida peate vajalikuks; **nothing (none) ~** üldse mitte midagi (ühtegi); **is there any chance ~?** kas on üldse vähimatki väljavaadet?

what-for ['(h)wɔtfɔ:] *s. sl.* (teenitud) nahatäis *või* peapesu ◇ **to give smb. ~** kellelegi (teenitud) nahatäit andma *või* peapesu tegema

Whatley ['(h)wɔtli] *pn.*

Whatman ['(h)wɔtmən] **1.** *pn.*; **2.** *s. tehn.* vatman, vatmanpaber (= ~ **paper**)

whatnot ['(h)wɔtnɔt] *s.* etažeer (*riiul nipsasjade jms. jaoks*); *ka* tühja-tähja, nipetnäpet; *vrd.* **what not**

what's [(h)wɔts] = **what is**

what's-his-name ['(h)wɔtsizneim], **etc.** = **what-d'ye-call-him, etc.**

whatsis ['(h)wɔtsiz] *s. Am. sl.* «mis tan'd oligi» (= *eelm.*); *ka* tagumik

whatso ['(h)wɔtsou] *arh.* = **whatever**

whatsoe'er [(h)wɔtsou'ɛə] *poeet.* = *järgm.*

whatsoever [(h)wɔtsou'evə] *emf.* = **whatever**

whaup ['(h)wɔ:p] *s. dial., peam. Š.* koovitaja (= **curlew**)

wheal [(h)wi:l] *s.* (*er. nõgestõve*) kubel, vistrik; *ka* = **wale, weal** I

wheat [(h)wi:t] *s.* nisu ◇ **ear of ~** nisupea; **~ bread** nisuleib, sepik; **~ rust** *põll.* nisurooste; **~ smut** *põll.* nisu-lendnõgi

wheatear I ['(h)wi:tiə] *s. haruld.* nisupea (= **ear of wheat**)

wheatear II ['(h)wi:tiə] *s. zool.* kivitäks

wheaten ['(h)wi:tn] *a.* nisu-, nisust tehtud

wheat-flour ['wi:tflauə] *s.* nisujahu

wheat-grass ['wi:tgrɑ:s] *s. bot.* orashein (= **couch-grass**)

Wheatley ['wi:tli] *pn.*

Wheaton ['(h)wi:tn] *pn.*

Wheatstone ['(h)wi:tstən] *pn.* ◇ **~('s) bridge** *el.* Wheatstone'i sild

wheedle ['(h)wi:dl] *v. t. & i.* meelitama, keelitama, (lipitsedes) välja meelitama (*kelleltki midagi* **smb. out of smth., smth. out of smb.**); meelituse teel sundima (*midagi tegema* **into doing**); lipitsema

wheel [(h)wi:l] **1.** *s.* ratas; *mer.* rooliratas (= **steering-~**); *vt. ka* **cog-~, fly-~, potter's ~, spinning-~**; *Am. ka* jalgratas; *mil.* kaarpööre; **2.** *v. t. & i.* (ratastel) veeretama *või* veerema; jalgrattal sõitma; (ringis) pöörlema, tiirlema; kaares pöörama *või* pöörduma; kärutama ◇ **to go on ~s** *piltl.* libedasti minema; **~s within ~s** keeruline masinavärk (*ka piltl.*); **a turn of the ~** õnneratta pööre, saatuse pööre; **man at the ~** tüürimees, roolimees (*ka piltl.*); **to break on the ~** ratastama, rattal murdma (*keskaegse surmanuhtlusena*); **to break a butterfly on the ~** pisiasjale liigset energiat kulutama; ~ **and axle** *tehn.* vinn, pöör; **right (left) ~!** *mil.* parem (vasem) õlg ette!; **to the right ~ march!** *mil.* paremale kaares marss!; **to ~ round** järsku ümber pöörduma, suunda muutma

wheelbarrow ['(h)wi:lbærou] *s.* (käsi)käru

wheel-chair ['(h)wi:ltʃɛə] *s.* ratastool

(-)wheeled [(h)wi:ld] *a.* (-)rattaline

wheeler ['(h)wi:lə] *s.* (ratastel) veeretaja; **(-~)** -rattaline sõiduk (*näit.* **four-~** neljarattaline vanker; **side-~** külgratastega aurik); *er.* tiislihobune (= *järgm.*)

wheel-horse ['(h)wi:lhɔ:s] *s.* tiislihobune

wheel-house ['wi:lhaus] *s. mer.* roolikamber

wheelless ['(h)wi:llis] *a.* rattatu, ratasteta

wheelman ['(h)wi:lmən] *s.* (*pl.* **-men**) (jalg)rattur; *Am.* tüürimees, roolimees (= **helmsman**)

wheelsman ['(h)wi:lzmən] *s.* (*pl.* **-men**) *Am.* tüürimees, roolimees

wheel-window ['wi:l'windou] *s. arhit.* ratasaken

wheelwright ['(h)wi:lrait] *s.* ratassepp

wheeze [(h)wi:z] **1.** *v. i.* ähkima, ähisema, puhkima, puhisema; kägisema; ägisema; **2.** *s.* ähkimine, puhkimine, puhisemine; kägin; ägin; *sl.* näitleja poolt tekstile vahelepistetud nali, sageli korratav nali

wheezy ['(h)wi:zi] *a.* **(-ier, -iest; -ily, -iness)** ähkiv, ähisev, puhkiv, puhisev; kägisev; ägisev

whelk I [(h)welk] *s. zool.* tõrikodalane

whelk II [(h)welk] *s.* vistrik, vinn

whelm [(h)welm] *v. t. poeet.* tulvama, üle ujutama, alla matma; *vrd.* **overwhelm**

whelp [(h)welp] **1.** *s.* (*koera, hundi, karu, lõvi jms.*) kutsikas (*ka piltl.*); **2.** *v. i. & t.* poegima; *põlgl.* ilmale tooma

when [(h)wen] **1.** *adv.* (*interrogatiivses tähenduses*) kunas, millal; (*relatiivses tähenduses*) kunas, millal, kui; **2.** *konj.* kui, siis kui; kuna; ja siis; **3.** *pron. & s.* milline aeg ◇ ~ **did he arrive?** kunas (*või* millal) ta saabus?; **I don't know ~ it was** ma ei tea, kunas see oli; **it was half past four ~ he came** kell oli pool viis, kui ta tuli; **say ~!** öelge, millal (*s. o. millal alustada või lõpetada; er. — külalise klaasi täites — millal lõpetada viskivalamine, et jääks piisavalt ruumi soodavee lisamiseks*); **come ~ you like** tulge, kunas soovite; **the dog growled till he saw me, ~ he gave a joyful bark** koer urises, kuni ta mind nägi, ja siis haugatas rõõmsalt; ~ **ready, we shall start at once** kui me valmis oleme, asume kohe teele; **from ~?** kunasest?, mis ajast (peale)?; **till** (*or* **until**) **~?** kunaseni?, mis ajani?; **since ~ things have been better** millisest ajast peale on asjad paremini läinud; **he told me the ~ and the why of it** ta rääkis mulle, kunas ja miks see oli juhtunud

whence [(h)wens] *poeet., lit., pedant.* **1.** *adv.* kust, kustkohast, kustpoolt; millest (*interrogatiivses ja relatiivses tähenduses*); **2.** *konj.* kust (siis), ja sellest (siis); **3.** *pron. & s.* (koht) kust, lähtekoht ◇ ~ **does he come?** (= **where does he come from**)**?** kust ta tuleb?; **the source ~ these evils spring** allikas, kust need pahed voolavad; ~ **it follows that . . .** kust siis järgneb, et . . .; **from ~ is he?** kust ta pärit on?

whencesoever [(h)wenssou'evə] *adv. & konj. poeet., lit., pedant.* kust iganes

whene'er [(h)wen'ɛə] *poeet.* = *järgm.*

whenever [(h)wen'evə] *adv. & konj.* kunas iganes, millal iganes, iga kord kui, niipea kui

whensoe'er [(h)wensou'ɛə] *poeet.* = *järgm.*

whensoever [(h)wensou'evə] *emf.* = **whenever**

where [(h)wɛə] **1.** *adv.* kus, kuhu (*interrogatiivses ja relatiivses tähenduses*); **2.** *konj.* kus, kuhu; **3.** *pron. & s.* (koht) kus, asukoht ◇ ~ **is my book?** kus on mu raamat?; ~ **are you going?** kuhu te lähete?; **I don't know ~ he lives** ma ei tea, kus ta elab; **go ~ you like** minge, kuhu tahate; **that is ~ you are mistaken** see ongi, milles te eksite, selles te küll eksite; **I came home, ~ I found my brother ill** ma tulin koju, kus (*või* ja seal) ma leidsin oma venna haigena; ~ **do you come from?** kust te tulete?; kust te pärit olete?; **the ~s and whens are important** on tähtis, kus ja kunas asi toimub (*või* toimus)

whereabouts **1.** ['(h)wɛərə'bauts] *adv.* umbes

kus *või* kuskohal; **2.** [ˈ(h)weərəbauts] *s.* (*kellegi, millegi*) umbkaudne asupaik **(of)** ◇ **can you tell me his** ~? kas võite mulle öelda, kus ta praegu asub?

whereas [(h)weərˈæz] *konj.* kuna, arvestades asjaolu, et . . . (*tarvit. er. juriidilistes dokumentides*); kuna aga

whereat [(h)weərˈæt] *adv. & konj. haruld., lit.* mille üle, misüle, mille peale, mispeale (= **at which; at what**)

whereby [(h)weəˈbai] *adv. & konj. haruld., lit.* millega, mille tõttu (= **by which; by what**)

where'er [(h)weərˈeə] *poeet.* = **wherever**

wherefore [ˈ(h)weəfɔ:] **1.** *adv. & konj. poeet., pedant.* miks, mispärast, mistõttu; **2.** *s.* põhjus ◇ ~ **so sad?** miks nii kurb?; **the whys and ~s of it** selle põhjused ning põhjendid

wherefrom [(h)weəˈfrɔm] *adv. & konj. arh.* millest, kust (= **from which, whence**)

wherein [(h)weərˈin] *adv. & konj. arh., lit.* milles (= **in which; in what**)

whereinto [(h)weərˈintə] *adv. arh.* millesse (= **into which**)

whereof [(h)weərˈɔv] *adv. & konj. arh., lit.* mille, millest *jne.* (= **of which; of what**)

whereon [(h)weərˈɔn] *adv. & konj. arh., lit.* mille peal, millel, mille peale, mispeale (= **on which; on what**)

where's [(h)weəz] = **where is**

wheresoever [(h)weəsouˈevə] *emf.* = **wherever**

whereto [(h)weəˈtu:] *adv. & konj. arh.* kuhu (= **to which, whither**); milleks (= **to what end**)

whereunto [(h)weərˈʌntu:] = **whereto**

whereupon [(h)weərəˈpɔn] *adv. & konj. lit.* mille peal, mille peale, mispeale; mille järel, misjärel

wherever [(h)weərˈevə] *adv. & konj.* kus iganes, kuhu iganes, ükskõik kus, ükskõik kuhu

wherewith [(h)weəˈwið, -ˈwiθ] *adv. & konj. arh., lit.* millega (= **with which; with what**)

wherewithal [(h)weəwiˈðɔ:l, ˈ(h)weəwiðɔ:l] **1.** *adv. & konj. arh.* = **wherewith; 2.** *s.* **(the ~)** (rahalised) vahendid, vajalik raha ◇ **has he the ~ to do it?** kas tal on selle tegemiseks vajalikku raha?

wherry [ˈ(h)weri] *s. poeet.* kerge sõudepaat; üleveopaat; *dial.* lai veolaev *või* -lodi

whet [(h)wet] **1.** *v. t.* **(-tt-)** ihuma, luiskama, teritama (*ka piltl.*); (*isu, himu, huvi*) teravdama; **2.** *s.* ihumine, luiskamine, teritus; isuäratamisvahend, isu «teritamiseks» võetav klahv viina

whether [ˈ(h)weðə] **1.** *pron. arh.* kumb (= **which**); **2.** *konj.* kas (*tarvit. kaudses küsimuses või ühenduses* ~ . . . **or**) ◇ ~ **of you** *arh.* kumb teist (= **which of you**); **I don't know** ~ **he is here (~ he is here or not, ~ he is here or at home, etc.)** ma ei tea, kas ta on siin (kas ta on siin või mitte, kas ta on siin või kodus, jne.); **I doubt** ~ **he has read this book** ma kahtlen, kas ta on lugenud seda raamatut; ~ . . . **or** kas . . . või; ~ . . . **or no (not)** kas . . . või ei (mitte)

whetstone [ˈ(h)wetstoun] *s.* tahk, kõvasi, luisk

whew [hwju:, hju:, hwu:] *interj.* ühüüt!, uih!

Whewell [ˈhju(:)əl] *pn.*

whey [(h)wei] *s.* vadak, juustu- *või* hapupiimavesi

which [(h)witʃ] **1.** *a.* missugune, milline, kumb, mitmes (*interrogatiivses ja relatiivses tähenduses*); **2.** *pron.* (*interrogatiivses tähenduses*) mis, kes (*millegi või kellegi hulgast*), kumb; (*relatiivses tähenduses*) mis; *arh.* kes ◇ ~ **way shall we go?** missugust teed me läheme?; ~ **boy won the prize?** missugune (*kahe kohta:* kumb) poiss võitis auhinna?; ~ **hand is this?** kumb käsi see on?; **I don't care** ~ **room I have** mul on ükskõik, missuguse (*või* kumma) toa ma saan; **he has a good ear,** ~ **gift is not very common** tal on hea kõrv, milline anne ei ole mitte väga harilik; ~ **of these three (two) books did you like best?** milline neist kolmest (kumb neist kahest) raamatust meeldis teile kõige enam?; ~ **of you has done this?** kes teist (*kahe kohta:* kumb teist) on seda teinud?; **the river,** ~ **is very deep, is navigable** jõgi, mis on väga sügav, on laevatatav; **the house in** ~ **I was born** maja, milles ma sündisin; **I don't know** ~ **is** ~ ma ei oska siin vahet teha

whichever [(h)witʃˈevə] **1.** *a.* ükskõik missugune, ükskõik milline, ükskõik kumb; **2.** *pron.* ükskõik mis, ükskõik kes, ükskõik kumb

whichsoever [(h)witʃsouˈevə] *emf.* = **whichever**

whiff I [(h)wif] **1.** *s.* pahv, pahvak, mahv; (*tuule, suitsu, lõhna jms.*) puhang; hõng, hõngus; *sl.* lehk, hais; sigarillo, väike sigar; väike (üheinimese) sõudepaat; **2.** *v. i. & t.* pahvima, mahvima; hooti puhuma; *sl.* lehkama, haisema

whiff II [(h)wif] *s. zool.* liivalest ◇ **horned** ~ sarvik-liivalest

whiffet [ˈ(h)wifit] *s. Am. sl.* koeranäss, -krants; põnn, plõnn, tähtsusetu isik

whiffle [ˈ(h)wifl] **1.** *v. i. & t.* hooti puhuma, (*tuule kohta*) suunda muutma, sinna-tänna pöörduma; (*laeva*) sinna-tänna ajama; sinna-tänna ajuma (*ka piltl.*); puhkima, puhisema, vihisema; **2.** *s.* puhang

whiffletree [ˈ(h)wifltri:] *Am.* = **swingletree**

whiffy [ˈ(h)wifi] *a. sl.* lehkav, haisev (*vt.* **whiff** I)

whig [(h)wig] *s. aj.* viig (*endise liberaalse partei liige Inglismaal; Am. iseseisvussõjaaegne Inglismaa vastane või teatava rahvusvabariikliku partei liige XIX saj. algul*)

while [(h)wail] **1.** *s.* ajavahemik, tükk aega; viiv, hetk; **2.** *v. t.* veetma **(away)**; **3.** *konj.* (sel) ajal kui, sellal kui, kuna, kuna aga; kuigi ◇ **for a** ~ tükiks ajaks, mõneks ajaks; **in a little** ~ natukese aja pärast; **a long** ~ kaua aega; **singing the** ~ kogu aja lauldes; **worth** ~ *vt.* **worth** II; ~ **I was** (*or* ~) **reading I fell asleep** lugedes ma jäin magama[illegible]ame ~ I was out ta tuli, kui mind ei [illegible] kodus; **some are useful,** ~ **others a**[illegible]t mõned on kasulikud, kuna aga teise[illegible]da ei ole; ~ **I like the colour of this hat, I do not like its shape** kuigi mulle meeldib selle kübara värv, ei meeldi mulle ta kuju

whiles [(h)wailz] *konj. arh.* sel ajal kui (= **while**)

whilom [ˈ(h)wailəm] *arh.* **1.** *adv.* kunagi, varemalt; **2.** *a.* kunagine, endine

whilst [(h)wailst] = **while (3.)**

whim [(h)wim] *s.* (äkiline, isemeelne, veider) tuju, kapriis; uid, äkki pähetulnud mõte; *mäend.* veovärk, gööpel *(maagi ülesvinnamiseks)*

whimper [ˈ(h)wimpə] **1.** *v. i.* niitsuma, niutsuma, niuksuma; virisema; tihkuma, nuttu kiskuma; **2.** *s.* niits(atus), niuts(atus), niuks(atus); virin

whimsey [ˈ(h)wimzi] = **whimsy**

whimsical [ˈ(h)wimzik(ə)l] *a.* **(-lly)** tujukas, kapriisne; veidratujuline; veider, pentsik

whimsicality [(h)wimziˈkæliti] *s.* tujukus, kapriissus; veidratujulisus; veidrus, pentsikus

whimsy, -sey [ˈ(h)wimzi] *s.* veider tuju *või* arvamus, uid

whin I [(h)win] *s. bot.* astelhernes (= **gorse**)

whin II [(h)win] *s. geol.* kõva kivim, *er.* trapp, diabaas *või* (roheline) basalt (*ka* ~**sill,** ~**stone**)

whinchat [ˈ(h)wintʃæt] *s. zool.* kadakatäks

whine [(h)wain] **1.** *s.* vingumine, kiunumine; virin; halin; **2.** *v. i. & t.* vinguma, kiunuma; virisema; halisema; vingudes (*või* virisedes) ütlema **(out)**

whinger [ˈ(h)wiŋə] *s. haruld.* vestu, lühike mõõk *või* suur puss

whinny [ˈ(h)wini] **1.** *s.* hirnatus; **2.** *v. i. & t.* hirnatama; hirnuma; hirnatades väljendama (*heameelt jms.*)

whinsill [ˈ(h)winsil], **whinstone** [ˈ(h)winstoun] = **whin** II

whip [(h)wip] **1.** *s.* piits, roosk; piitsamees, hobuseajaja; piköör, jahikoertejuhtija, jahiteener (= **whipper-in**); *parl.* parteiorganisaator (*parteitegevust juhtiv ning ühtlustav parlamendiliige*); *mer.* (tõste)plokk; **2.** *v. t. & i.* **(-pp-)** piitsutama, rooskama (*ka piltl.*), piitsaga ajama **(on, out, up, etc.)**; (*jahil*) koeri kokku ajama; (*parlamendis*) parteitegevust juhtima **(in)**; vilpama, vispeldama, (*mune jms.*) vahule kloppima, vahustama; *kal.* kärbsega õngitsema; kiiresti lipsama **(behind, into, etc.)** *või* kahmama **(away, off, out, up, etc.)**; (*nööri, köit jms.*) ümber mähkima, ümber mähkides kokku siduma **(together)**; üleääre õmblema; *sl.* üle trumpama ◇ **to be a good** ~ hea hobuseajaja olema; ~ **hand** (*ratsuri, hobuseajaja*) piitsakäsi, parem käsi; **to have the** ~ **hand of** (*kellegi üle*) juhtivat võimu omama; **to** ~ **creation** *sl.* kõiki üle

trumpama; **to ~ up** üles piitsutama (*ka piltl.*); **-pped cream** *kok.* vahukoor

whipcord [ˈ(h)wipkɔ:d] *s.* piitsanöör, sitke kanepinöör; *tekst.* teatav tihe täisvillane diagonaalriie

whiplash [ˈ(h)wiplæʃ] *s.* piitsapiug, -nöör

whipper-in [(h)wipərˈin] *s.* pikköör, jahikoertejuhtija, jahiteener; *parl.* parteiorganisaator (= **whip**)

whipper-snapper [ˈ(h)wipəsnæpə] *s.* plõnn, (poisi)nolk

whippet [ˈ(h)wipit] *s.* segavereline hurdakoer; *mil.* kiirtankett (= **~ tank**)

whipping [ˈ(h)wipiŋ] *s.* piitsutamine, piitsutus; *atrib.* piitsutamis-, piitsutus- ◇ **~-boy** *aj.* peksupoiss (*ka piltl.*); **~-post** *aj.* peksupost, -sammas; **~-top** piitsahoopidega keerlemas hoitav vurr(kann)

whippletree [ˈ(h)wipltri:] *Am.* = **swingletree**

whippoorwill [ˈ(h)wippuəwil] *s. zool.* (valjukisaline) Ameerika öösorr

whippy [ˈ(h)wipi] *a.* sale; nõtke, vetruv

whip-round [ˈ(h)wipraund] *s. fam.* (käestkätte ringisaadetav) korjandusleht

whip-saw [ˈ(h)wipsɔ:] *s.* vibusaag

whipster [ˈ(h)wipstə] = **whipper-snapper**

whir [(h)wə:] = **whirr**

whirl [(h)wə:l] **1.** *v. t. & i.* pööritama, keerutama; pöörlema, keerlema, viruma; tuhinal viima (**away, etc.**); **2.** *s.* pöörlus, pööritus; pööris, keeris, virr; tuhin ◇ **my thoughts are in a ~** mu mõtted pöörlevad peas ringi; **to take a ~ at** *Am. sl.* (*milleski*) katset tegema

whirligig [ˈ(h)wəligig] *s.* vurr(kann); karussell, pöörkiik; pöörlus; *zool.* kukrik (*tiirlev veemardikas*) ◇ **the ~ of time** elusaatuse muutlikkus

whirlpool [ˈ(h)wə:lpu:l] *s.* veekeeris

whirlwind [ˈ(h)wə:lwind] *s.* tuulispea, tuulispask, vihur

whirr, whir [(h)wə:] **1.** *s.* vurin, surin; **2.** *v. i. & t.* (**-rr-**) vurisema, surisema; vurama; vuristama

whisht [(h)wiʃt] *interj. Iir., Š.* pst!, tasa! (= **hush**)

whisk [(h)wisk] **1.** *s.* tolmuviht, -luuake, -pühis; vispel, vilp, vilbats; (vahu)mänd; vilksatus, lipsatus; **2.** *v. t. & i.* vispeldama, vilpama, vahule kloppima; pühkima (**away, off, etc.**); liputama, vibutama; (ära) näpsama (**off**); lipsama; vibama, vibalema

whisker [ˈ(h)wiskə] *s. haril. pl.* põskhabe; *ka* vurrud; (*kassi*) nurrukarv(ad)

whiskered [ˈ(h)wiskəd] *a.* põskhabemeline, -habemega; vurruline, vurrudega

whisky, -key [ˈ(h)wiski] *s.* viski (**-key** *on tavalisem Iirimaal või Ameerikas valmistatud viina kohta, kuna* **-ky** *on šoti või inglise viski*)

whisper [ˈ(h)wispə] **1.** *v. i. & t.* sosistama, sosinal rääkima; sahisema, sahistama; salaja (pahatahtlikke) kuuldusi levitama; **2.** *s.* sosin, sosistus; sahin, sahistus; (salajane) kuuldus, kuulujutt ◇ **it is ~ed** räägitakse, kuuldub; **in a ~** sosinal

whispering [ˈ(h)wispəriŋ] *s.* sosistamine, sosistus ◇ **~ campaign** *pol.* (pahatahtlik) salajaste kuulduste levitamine (*er. valimiskandidaadi vastu*)

whispering-gallery [ˈ(h)wispəriŋgæləri] *s. arhit.* «sosistamisrõdu» (*omapärase akustikaga ringrõdu, kus ühes kohas sosistatud hääl on kuuldav teatavas vastaspunktis, mitte aga mujal*)

whist I [(h)wist] *s.* vist (*teatav kaardimäng*)

whist II [(h)wist] *interj.* = **whisht**

whistle [ˈ(h)wisl] **1.** *s.* vile; vilin; vilistus; (*kuuli*) vihin; vile(s)pill; *pl.* kõri; **2.** *v. i. & t.* vilistama; (*kuuli kohta*) vihisema ◇ **penny** (*or* **tin**) **~** (kuueauguline) plekist vile(s)pill; **steam ~** auruvile, -sireen; **to ~ for** vilistades kutsuma; *piltl.* asjatult otsima *või* igatsema; **to ~ for a wind** *mer.* sobivat tuult ootama; *piltl.* sobivat silmapilku (*või* soodsat võimalust) ootama; **you can** (*or* **may**) **~ for it!** võta näpust!; **to ~ down the wind** millegi (*või* kellegi) peale vilistama

Whistler [ˈ(h)wislə] *pn.*

whistle-stop [ˈ(h)wislstɔp] *s.* (*raudtee*) pooljaam, peatuskoht

whit I [(h)wit] *s. arh.* natuke, raasuke, ivake (*tarvit. peam. teatavais negatiivseis väljendeis*) ◇ **no** (*or* **not a, never a**) **~** mitte põrmugi, mitte karvaväärtki

Whit II [(h)wit] *a. kirikl.* nelipüha(de)-, suviste- (*esineb vaid teatavais ühendeis*) ◇ **~ Sunday** (*ka* **Whitsunday**) esimene nelipüha *või* suvistepüha; **~ Monday (Tuesday)** teine (kolmas) nelipüha *või* suvistepüha; *vrd.* **Whitsun(tide)**

Whitaker [ˈ(h)witikə] *pn.*

Whitby [ˈ(h)witbi] *pn.*

white [(h)wait] **1.** *a.* valge (*ka piltl.*); süütu, puhas; *sl.* õiglane, aus, usaldusväärne; **2.** *s.* valge värv(us); valge rõivas; valgest rassist isik; *pl.* (**the ~s**) *med.* valged, valgevoolus ◇ **as ~ as a sheet** kahvatu kui voodilina; **to bleed ~** verest tühjaks jooksma; *piltl.* rahast (*või* jõust) tühjaks kurnama; **that's mighty ~ of you** *sl. er. Am.* see on teist väga kena (*või* õiglane, aus); **~ ant** = **termite; ~ army** (**terror, etc.**) valge armee (terror jne.); **~ ash** *bot.* ameerika saar; **~ elephant** valge elevant; *piltl.* haruldane, kuid tülikas omand; **~ frost** härmatis; **~ heat** (*kuumutatava metalli*) valge hõõgus; *piltl.* tuline viha- *või* kirehoog; **~ horses** *piltl.* vahutavad murdlaineharjad; **the W-House** Valge Maja (*Am. Üh-de presidendi residents*); **~ lead** [led] *tehn.* pliivalge; **~ lie** süütu (*või* õigustatud) vale, hädavale; **~ light** *piltl.* erapooletu valgus; **~ man** valge mees, valgest rassist inimene; *fam., er. Am.* täiesti aus ja korralik isik; **~ night** unetu öö; **~ paper** *pol.* valge raamat, valitsuse informatsiooniavaldus; **the ~ scourge** (*Am.* **plague**) *fam.* kopsutiisikus; **the W-Sea** Valge meri; **~ slave** «valge ori», prostitutsiooni otstarbel lõksumeelitatud tütarlaps; **~ spirit** *keem., tehn.* lahustibensiin, lakibensiin; **in ~** valges, valgeis rõivais; **~ of egg** munavalge; **~ of the eye** silmavalge, silma kõvakest

whitebait [ˈ(h)waitbeit] *s.* heeringamaim *või* kilu(maim) (*Thames'i jõesuus suurel hulgal püütav ja delikatessina hinnatav väike kala*); *Am.* mingi muu valkjas väike kala

whitebeam [ˈ(h)waitbi:m] *s. bot.* valge pihlakas

Whitechapel [ˈ(h)waittʃæp(ə)l] *pn.* (*kehvema rahva linnaosa Londonis*)

white-collar [ˈ(h)waitkɔlə] *a.* valgekraeline ◇ **~ worker** teenistuja, ametnik

Whitefield [ˈ(h)waitfi:ld] *pn.*

whitefish [ˈ(h)waitfiʃ] *s.* siig, tursk, nelma, beluuga (*või mõni muu valkja lihaga merekala*); *ka* = **whiting** II; ◇ **round ~** rullsiig; **Siberian ~** põžjan

Whitefriars [ˈ(h)waitfraiəz] *pn.*

white-haired [ˈ(h)waithɛəd] *a.* valgejuukseline; *ka* = **white-headed**

Whitehall [ˈ(h)waitˈhɔ:l] *pn.* (*tänav Londonis, kus asuvad mitmed ministeeriumid ja teised riigiasutused*); *piltl.* Briti valitsusaparaat *või* valitsussüsteem

Whitehaven [ˈ(h)waitheivn] *pn.*

white-headed [ˈ(h)waithedid] *a.* valgepäine; *fam.* lemmik- ◇ **~ boy** *fam.* (*er. iirlaste kõnes*) üldine lemmik *või* õnneseen

white-hot [ˈ(h)waitˈhɔt] *a.* valendavalt tuline, valgelt hõõguv, hõõguvtuline

white-lipped [ˈ(h)waitlipt] *a.* valge- *või* kahvatuhuuline (*er. hirmu pärast*)

white-livered [ˈ(h)waitlivəd] *a.* arg

whiten [ˈ(h)waitn] *v. t. & i.* valgestama, valgendama, valgeks tegema; valgestuma, valgenema, valgeks muutuma

whiteness [ˈ(h)waitnis] *s.* valgedus, *piltl. ka* süütus, puhtus; *sl.* ausus, usaldusväärsus

whitening [ˈ(h)waitniŋ] = **whiting** I

whitesmith [ˈ(h)waitsmiθ] *s.* plekissepp *või* plekitinataja; peensepp, peene sepatöö tegija

whitethorn [ˈ(h)waitθɔ:n] = **hawthorn**

whitethroat [ˈ(h)waitθrout] *s. zool.* pruunselg-põõsalind; *Am.* valgekulm-värvuk

whitewash [ˈ(h)waitwɔʃ] **1.** *s.* lubjapiim, lubjavõõp, lubivärv; *piltl.* vigade varjamine, (*süüst*) puhtakspesemine; *Am. sport* puhas (ainsa punktita) kaotus; **2.** *v. t.* lupjama, (lubjaga) valgeks võõpama; *piltl.* puhtaks pesema, vigu varjama, süüst vabastama; *Am. sport* puhtalt võitma

white-winged [ˈ(h)waitwiŋd] *a.* valgetiivuline ◇ **~ crossbill** *zool.* vööt-käbilind

Whitfield [ˈ(h)witfi:ld] *pn.*

Whitgift [ˈ(h)witgift] *pn.*

whither [ˈ(h)wiðə] *adv. & konj. poeet., lit., pedant.* (*tavalises keeles eelistatakse* **where, where . . . to, to which,** *etc.*) kuhu (*vrd.* **whence**) ◇ **~ are we drifting?** kuhu me laseme endid (olukorrast) ajada?; **wandering they knew not ~** rännates nad isegi ei teadnud, kuhu

whithersoever [(h)wiðəsoˈevə] *adv. & konj. poeet., lit., pedant.* kuhu iganes

whiting I [ˈ(h)waitiŋ] *s.* kriidipulber (*seinte jms. valgendamiseks, puhastamiseks jne.*)

whiting II [ˈ(h)waitiŋ] *s. zool.* merlang; hõbemerluus, hõbeheik
whitish [ˈ(h)waitiʃ] *a.* valkjas, valgevõitu
Whitley [ˈ(h)witli] *pn.*
whitlow [ˈ(h)witlou] *s. med.* sõrme- *või* varbasööbija, umme, panariitsium; *vet.* piirdesööbija, sõrasööbija ◇ **~-grass** *bot.* varakevadik; väike kivirik
Whitman [ˈ(h)witmən] *pn.*
Whitney [ˈ(h)witni] *pn.*
Whitstable [ˈ(h)witstəbl] *pn.*
Whitsun [ˈ(h)witsn] *s.* = **Whitsuntide;** *atrib.* nelipüha(de)-, suviste-
Whitsunday [ˌ(h)witˈsʌndi] *s. kirikl.* nelipühade pühapäev, (esimene) suvistepüha
Whitsuntide [ˈ(h)witsntaid] *s. kirikl.* nelipühad, suvistepühad
Whittaker [ˈ(h)witikə] *pn.*
Whittier [ˈ(h)witiə] *pn.*
Whittington [ˈ(h)witiŋtən] *pn.*
whittle [ˈ(h)witl] **1.** *s. arh., dial.* suur (lihuniku)nuga; **2.** *v. t. & i.* lõikuma, vestma, nikerdama (*millegi kallal* **at**) ◇ **to ~ away** (*or* **down**) ära lõikuma; *piltl.* järk-järgult vähendama, kärpima
Whitworth [ˈ(h)witwəːθ] *pn.*
whity [ˈ(h)waiti] *a.* valkjas; (*tarvit. peam. ühendeis*) valkjas- ◇ **~-brown** valkjaspruun (*er. paberi kohta*); *piltl.* ebamäärase värvinguga, ei see ega teine
whiz(z) I [(h)wiz] **1.** *s.* vihin, vuhin; **2.** *v. i.* **(-zz-)** vihisema, vuhisema ◇ **~-bang** *sõd. sl.* «viu-vops», väikesekaliibrilise suurtüki mürsk
whiz(z) II [(h)wiz] *Am. sl.* = **wiz, wizard**
who [hu:] *pron.* (*objektikääne* **whom** [hu:m], *possessiiv* **whose** [hu:z]) kes (*interrogatiivses ja relatiivses tähenduses*) ◇ **~ is there?** kes seal on?; **do you know ~ it was?** kas teate, kes see oli?; **whom** (*fam.* **~**) **do you mean?** keda te (sellega) arvate?; **I wonder ~ that is** ei tea, kes see õige peaks olema; **he is a man whom** (*fam.* **~**) **one can trust** ta on mees, keda võib usaldada; **whose dog is this?** kelle koer see on?; **~'s** (= **~ is**) **~** kes keegi on (*er.* **W-'s W-** *tuntud inglise teatmeteos, mis sisaldab eluloolisi andmeid kaasaegsete ühiskonnategelaste kohta*); **to whom it may concern** (kõigile) nendele, kellesse see puutub
WHO [ˈdʌbljuːˈeitʃˈou, *ka* huː] *lüh.* = **World Health Organization** (ÜRO) Ülemaailmne Tervishoiuorganisatsioon
whoa [ˈwouə, wou, *Am.* hwou] = **wo**
who'd [huːd] = **1. who had; 2. who would**
whodun(n)it [huːˈdʌnit] *s. fam.* kriminull (*tuletatud sõnadest* **who, done, it**)
whoe'er [hu(ː)ˈɛə] *poeet.* = *järgm.*
whoever [hu(ː)ˈevə] *pron.* (*objektikääne* **whomever,** *emf.* **whomsoever;** *possessiiv* **whose-ever,** *emf.* **whosesoever,** *fam.* **who-ever's**) kes iganes, ükskõik kes
whole [houl] **1.** *a.* (*komp. puud.*) terve, terviklik; kogu, täielik; vigastamata; *arh.* terve, hea tervise juures; **2.** *s.* tervik ◇ **with a ~ skin** terve nahaga, vigastamata; **not a plate was left ~** mitte ükski taldrik ei jäänud terveks; **he swallowed the cherry ~** ta neelas kirsi tervelt alla; **he gave a ~ week (~ weeks) to the work** ta pühendas sellele tööle terve nädala (nädalaid); **the ~ city (world, etc.)** kogu linn (maailm jne.); **cut out** (*or* **made**) **of** (*or* **from**) **~ cloth** *piltl. Am.* täiesti väljamõeldud, vale; **with one's ~ heart** kõigest südamest; **to go the ~ hog** põhjalikult tegema; **a ~ lot** *fam.* suur hulk; **~ meal** täisjahu, püülimata jahu; **~ milk** täispiim; **~ note** *Am. muus.* täisnoot (= **semibreve**); **~ number** *mat.* täisarv; **as a ~** tervikuna; **on** (*or* **upon**) **the ~** üldiselt, kõike arvestades; **I cannot tell you the ~ of it** (or **the ~**) ma ei saa teile kõike rääkida
whole-hearted [ˈhoulˈhɑːtid] *a.* kõigest südamest tulev, täiesti siiras
whole-hogger [ˈhoulˈhɔgə] *s. fam.* põhjalik (*või* järjekindel) isik
whole-hoofed [ˈhoulhuːft] *a. zool.* kabjaline
whole-length [ˈhoulˈleŋθ] **1.** *a.* (*pildi kohta*) täies pikkuses; **2.** *s.* täies pikkuses pilt (= **~ picture**)
whole-meal [ˈhoulmiːl] *a.* täisjahust (*e.* püülimata jahust) tehtud
wholeness [ˈhoulnis] *s.* terviklus, terviklikkus
wholesale [ˈhoulseil] **1.** *s.* hulgimüük; **2.** *a. & adv.* hulgi(-), angroo ◇ **to sell ~** (*or* **by ~**) hulgi (*või* angroo) müüma; **~ prices** hulgi(müügi)hinnad, angroohinnad; **a ~ slaughter** massiline mahanottimine

wholesaler [ˈhoulseilə] *s.* hulgikaupleja, -kaupmees
wholesome [ˈhoulsəm] *a.* terve, tervislik, tervisele kasulik, kosutav
who'll [huːl] = **1. who will; 2. who shall**
wholly [ˈhoul(l)i] *adv.* tervenisti, täiesti, täitsa
whom [huːm] *vt.* **who**
whomever [huːmˈevə] *vt.* **whoever**
whomsoever [huːmso(u)ˈevə] *vt.* **whoever**
whoop [huːp] **1.** *s.* huuatus, huigatus, vali hõigatus; **2.** *v. i. & t.* huuatama, huikama, valjult hõigatama *või* hõikuma (= **hoop** II) ◇ **to ~ up** *Am.* üles puhuma, kõmuliselt reklaamima; **to ~ it up for** *Am.* valjult kiitma, kärarikkalt propageerima
whoopee [ˈhuːpi(ː)] *s. Am. fam.* lärmikas lõbutsus *või* koosolek; kärarikas propaganda ◇ **to make ~** lärmikalt lõbutsema
whooping-cough [ˈhuːpiŋkɔ(ː)f] = **hooping-cough**
whop [(h)wɔp] *v. i.* **(-pp-)** *sl.* läbi kolkima
whopper [ˈ(h)wɔpə] *s. sl.* kolakas, mürakas, midagi ilmatu suurt; *er.* häbematu vale (= **whacker**)
whopping [ˈ(h)wɔpiŋ] *a. sl.* ilmatu (suur)
whore [hɔː] **1.** *s.* hoor; **2.** *v. i. arh.* hoorama; *piltl. ka* ebajumalaid teenima
whoredom [ˈhɔːdəm] *s. arh.* hooraelu; *piibl. ka* ebajumalateenimine
whoremaster [ˈhɔːmɑːstə], *van.* **-monger** [-mʌŋgə] *s.* hoorakütt, hooraja
whoreson [ˈhɔːsʌn] *s.* hoorapoeg (*tarvit. er. vulg. sõimusõnana*)
whorl [(h)wəːl, (h)wɔːl] *s. bot.* männas; (*spiraali, teokarbi jms.*) keere
whorled [(h)wəːld, (h)wɔːld] *a. bot.* männaseline, männasjas, männas-; keermeline
whortleberry [ˈ(h)wəːtlberi] *s.* mustikas (= **bilberry**); *Am.* = **huckleberry** ◇ **bog ~** sinikas, joovikas; **red ~** pohl, palukas
who's [huːz] = **1. who is; 2. who has**
whose [huːz] *pron. poss.* kelle (oma), *vt.* **who**; *tarvit. ka possessiivkäändena sõnast* **which**, *näit.* **the book ~ covers are brown** raamat, mille kaaned on pruunid
whose-ever [huːzˈevə], **whosesoever** [huːzso(u)ˈevə] *vt.* **whoever**
whoso [ˈhuːsou] *pron. arh.* = **whoever**
whosoever [huːso(u)ˈevə], *poeet.* **-e'er** [-ˈɛə] *emf.* = **whoever**
why [(h)wai] **1.** *adv.* miks, mispärast (*interrogatiivses ja relatiivses tähenduses*); **2.** *interj.* kuidas!, noh!, oh!; **3.** *s.* (*pl.* **-ys**) põhjus ◇ **~ did you not come?** miks te ei tulnud?; **I don't know ~ he is not here** ma ei tea, miks teda siin ei ole; **~ remember such unpleasant things?** miks mäletada selliseid ebameeldivusi?; **~ not go at once?** miks mitte otsekohe minna?; **the reason ~ he failed is his laziness** ta ebaõnnestumise põhjuseks on ta laiskus; **~, it is my friend Jones** kuidas, see on ju mu sõber Jones; **~, of course I will come** aga muidugi ma tulen; **~, yes, you are right** nojah, teil on õigus; **~, no, I suppose not** oh ei, ma arvan, et mitte; **I shall not go into the ~s and wherefores of it** ma ei hakka siin arutama, miks ja mispärast see nii on
Whymper [ˈ(h)wimpə] *pn.*
Whyte [ˈ(h)wait] *pn.*
W.I. *lüh.* = **West Indies**
wich- (*taimenimedes*) = **wych-**
Wichita [ˈwitʃitɔː] *pn.*
wick I [wik] *s.* taht (-hi); süütenöör
wick II [wik] *s. van., dial.* küla, linn (*esineb paljude kohanimede lõpuna*)
wicked [ˈwikid] *a.* õel, kuri, paha, nurjatu; jumalavallatu; patune ◇ **the ~ one** vanaõel, -kuri, kurat
wickedness [ˈwikidnis] *s.* õelus, kurjus, pahadus; nurjatus; patusus
Wicken [ˈwikin] *pn.*
wicker [ˈwikə] *s.* punumis- *või* korvi- *või* pajuvits; *kollekt.* punumisvitsad, vitsamaterjal; *atrib.* vitstest punutud, (*mööbli kohta*) korv- ◇ **~ basket** punutud korv; **~ bottle** korvpudel; **~ chair** korvtool
wickered [ˈwikəd] *a.* (paju)vitstest punutud; vitspunutisega kaetud
wicker-work [ˈwikəwəːk] *s.* vitspunutis; korvipunumistöö
wicket [ˈwikit] *s.* väike värav, jalgvärav, värik; kassa- *või* piletiluuk, -aken; (*kriketimängus*) värav, väravatevaheline maa-ala, väravakaitsja; *Am.* (*kroketimängus*) traatvärav (= **hoop**) ◇ **~-keep(er)** (*kriketi-*

mängus) ründemeeskonna liige, kes varitseb palli otse värava taga
Wickham ['wikəm] *pn.*
Wickliffe ['wiklif] = **Wyclif(fe)**
Wicklow ['wiklou] *pn.*
widdershins ['widəʃinz, 'wiðə-] = **withershins**
wide [waid] **1.** *a.* lai, avar (*ka piltl.*); kaugeleulatuv; (*millestki, er. märgist*) kaugel asetsev (**of**); *sl.* valvsalt ärkvel, ettevaatlik, kaval (= **~-awake**); (*ühendeis* **-~**) üldlevinud, üle-, üld- (*näit.* **world-~** ülemaailmne); **2.** *adv.* **(-er, -est)** kaugel(e); avali, pärani; märgist kaugel(e), (kaugelt) mööda (*ka piltl.*); **3.** *s.* (*kriketimängus*) = **~ ball; (the ~) = the ~ world ◇ the ~ angle** *mat.* nürinurk; **a ~ door** lai uks; **this door is three feet ~** see uks on kolm jalga lai; **~ fame** kaugeleulatuv kuulsus; **the ~ world** (kogu) avar maailm; **to open the door ~** ust pärani avama; **with ~ eyes** pärani silmi; **this conjecture is ~ of the truth** see oletus ei taba kaugeltki tõtt; **far and ~** ligidal ja kaugel, kõikjal; **the houses are ~ apart** majad on teineteisest kaugel lahus; **the door is ~ open** uks on pärani lahti; **to shoot (guess, etc.) ~** märgist kaugelt mööda laskma (mõistatama jne.); **~ awake** täitsa ärkvel, valvsalt ärkvel (*vrd.* **~-awake**); **~ ball** (*kriketimängus*) väravast kaugelt möödalendav pall; **~ of the mark** kaugelt märgist mööda (*ka piltl.*); **broke to the ~ (world)** *sl.* täiesti pankrotis
wide-awake 1. ['waidə'weik] *a.* ärgas, ettevaatlik, kaval; **2.** ['waidəweik] *s.* laia äärega pehme viltkübar (= **~ hat**)
wide-eyed ['waidaid] *a.* pärani silmne, pärani silmadega
widen ['waidn] *v. t. & i.* laiendama, avardama; laienema, avarduma
widener ['waid(ə)nə] *s. tehn.* avardi
wide-screen ['waidskri:n] *a. kino* lai(a)ekraaniline
widespread ['waidspred] *a.* laialt levinud
widgeon ['widʒ(ə)n] *s. zool.* viupart ◇ **American ~** vilepart
widget ['widʒit] *Am. fam.* = **gadget**
widish ['waidiʃ] *a.* laia- *või* avaravõitu
Widnes ['widnis] *pn.*
widow ['widou] **1.** *s.* lesk(naine); **2.** *v. t.* lesestama, leseks jätma (*ka piltl.*) ◇ **~ed** lesestunud, üksijäetud
widower ['widou(u)ə] *s.* lesk(mees)
widowhood ['widouhud] *s.* lesepõli, -põlv
width [widθ] *s.* laius; avarus; (*kanga jms.*) laid ◇ **six inches in ~** laiuselt kuus tolli; **a ribbon of the same ~** samas laiuses pael; **two ~s of cloth** kaks laida riiet
wield [wi:ld] *v. t. lit.* käsitsema, tarvitama; juhtivalt omama *või* enda käes pidama; *arh.* valitsema, juhtima ◇ **to ~ the sceptre** riiki valitsema; **to ~ a formidable pen** kardetav sulemees olema
wiener ['wi:nə], **wienie** ['wi:ni] *s. Am.* viini vorst, viiner (= **frankfurter**)
wife [waif] *s.* (*pl.* **-ves** [-vz]) naine, abikaasa, mehenaine, abielunaine; *arh.* naine, naisterahvas ◇ **to take to ~** naiseks võtma; **Mary will make a good ~** Maryst saab hea abielunaine; **old wives' tale** vananaistejutt
wifelike ['waiflaik], **wifely** ['waifli] *a.* abielunaiselik
wig I [wig] *s.* parukas ◇ **~s on the green** *fam.* üldine lööming, hulgaline kaklus
wig II [wig] *v. t.* **(-gg-)** *sl.* valjult noomima, tõrelema, sarjama
Wigan ['wigən] *pn.*
wigeon ['widʒ(ə)n] = **widgeon**
wigged [wigd] *a.* parukaga varustatud, parukat kandev
Wiggin ['wigin] *pn.*
wigging ['wigiŋ] *s. sl.* peapesu, vali noomitus, tõrelus (*vt.* **wig** II)
wiggle ['wigl] **1.** *v. i. & t. fam., dial.* vingerdama, väänlema, vinka-vonka liikuma *või* liigutama; **2.** *s.* vingerdus, väänlemine ◇ **to ~ on** (*or* **to get a ~ on**) *Am. sl.* varvast viskama, jalga laskma
wiggler ['wiglə] *s. fam.* vingerdaja, väänleja; *Am. ka* sääse vastne (= **wriggler**); *Am. sl.* kõhutantsija
wiggle-waggle ['wigl'wægl] *v. i. & t. fam.* vingerdama, väänlema (= **wiggle**); võnkuma, vankuma, lõnkuma; võngutama, vangutama, lõngutama
wight I [wait] *s. arh., nalj.* mehike, isik, olend
Wight II [wait] *pn.* ◇ **Isle of ~** Wighti saar
Wigmore ['wigmɔ:] *pn.*
Wigtown ['wigtən] *pn.*
Wigtownshire ['wigtənʃ(i)ə] *pn.*

wigwag ['wigwæg] *mil.* **1.** *v. i. & t.* **(-gg-)** lipukestega signaliseerima; **2.** *s.* lipukestega signaliseerimine
wigwam ['wigwæm] *s.* vigvam
Wilberforce ['wilbəfɔ:s] *pn.*
Wilbye ['wilbi] *pn.*
wilco ['wilko(u)] *interj.* saab tehtud! (*radistide signaal* = **I will comply with your request** täidan teie soovi)
Wilcox ['wilkɔks] *pn.*
wild [waild] **1.** *a.* metsik (*ka piltl.*); (*loomade, taimede kohta ka*) mets-; pöörane, meeletu; tormine, tormakas; ohjeldamatu; ahnelt harrastav *või* ihaldav (*midagi* **about, for**; *midagi teha* **to do**); (*löögi jms. kohta*) huupi antud; huupi tehtud *või* arvatud; **2.** *adv.* huupi; **3.** *s.* kõnnumaa, viljatu maa ◇ **to run ~** metsistuma, metsikuks muutuma; **to hit (shoot, talk, etc.) ~** huupi taguma (laskma, rääkima jne.); **~ boar (duck, etc.)** metssiga (-part jne.); **~ goose** metshani (*vrd.* **~-goose**); **a ~ guess** huupi võetud (*või* väljendatud) arvamus; **~ horses shall not drag it out of me** mingi võim ei suuda seda (saladust) minult välja meelitada; **~ man (men)** mingi erakonna *või* kildkonna pöörane äärmuslane (pöörased äärmuslased); **the W- West** *Am. aj.* Metsik Lääs; **~ work** vägivallateod
wildcat ['waildkæt] *s.* metskass (*ka piltl.*); *Am.* ilves (= **lynx**); *mer. er. Am.* ketitrummel; *atrib.* metsik, *er.* riskantne, ebausaldatav (*rahalise ettevõtte kohta*) ◇ **~ strike** *pol.* «metsik» streik, ametiühingu poolt mitte heakskiidetud streik
Wilde [waild] *pn.*
wildebeest ['wildibi:st, 'vildə-, -beist] *s. L.-Aafr.* gnuu (= **gnu**)
Wilder ['waildə] *pn.*
wilderness ['wildənis] *s.* kõrb (-rve), kõnnumaa, puustusmaa; metsikuks jäetud aiaosa; *haruld.* piiramatu hulk (*midagi* **of**) ◇ **a voice in the ~** hüüdja hääl kõrbes
wild-eyed ['waildaid] *a.* metsikusilmne, meeletu (*ka piltl.*)
wildfire ['waildfaiə] *s.* kreeka tuli, vee peal ujuv tuli (= **Greek fire**); raskesti kustutatav ning kiiresti leviv tuli; *Am. ka* virvatuli, sootuli ◇ **like ~** nagu kulutuli
wildfowl ['waildfaul] *s.* (*pl.* **~**) jahilind, *er.* veelind
wild-goose ['waildgu:s] *a.* metshane- (*vrd.* **wild goose**) ◇ **~ chase** *piltl.* asjatu jahtimine, tühja tuule tagaajamine
wilding ['waildiŋ] *s.* metsik taim, isekülvunud taim; pook(e)alus; *er.* metsõunapuu
wildish ['waildiʃ] *a.* metsikuvõitu
wildlife ['waildlaif] *s. er. Am.* metsik loodus, puutumatu loodus, *er.* puutumatu loomastik ◇ **~ reserve** looduskaitseala, *er.* loomastiku kaitseala
wildly ['waildli] *adv.* metsikult; pööraselt
wildness ['waildnis] *s.* metsikus; pöörasus
wile [wail] **1.** *s.* riugas, kaval võte, nüke; *pl.* kavalused; **2.** *v. t.* **(-lable)** meelitama, a(h)vatlema **(away, into, etc.)**; *ka* (*aega*) meeldivalt veetma **(away)**; *vrd.* **while (2.)**
Wilfred ['wilfrid] *pn.*
wilful ['wilful] *a.* **(-lly)** tahtlik, ettekavatsetud; jonnakas, põikpäine; pahur, tujukas ◇ **~ murder** ettekavatsetud mõrv
wilfulness ['wilfulnis] *s.* tahtlikkus, ettekavatsetus; jonnakus, põikpäisus; pahurus, tujukus
Wilkes [wilks] *pn.*
Wilkie ['wilki] *pn.*
Wilkins ['wilkinz] *pn.*
Wilkinson ['wilkinsn] *pn.*
will I [wil] **1.** *abiverb* (*preesens* **I, he, we, etc. will,** *neg.* **will not, won't** [wount]; *arh.* **thou wilt** [wilt]; *pret.* **I, he we, etc. would** [wud], *neg.* **would not, wouldn't**; *arh.* **thou wouldst** [wudst], **wouldest** ['wudist]; *muud vormid, ka infinitiiv, puuduvad*) *tarvitatult järgneva infinitiiviga väljendab tulevikku* **(he ~ go tomorrow** ta läheb homme), *otsustust või tõotust* **(I ~ go there whatever happens** ma lähen sinna, juhtugu mis tahes; **I ~ help you** ma aitan teid), *püsivust või harjumust* **(boys ~ be boys** poisid jäävad ikka poisteks; **he ~ sit idle for hours** tal on harjumuseks tundide kaupa tegevuseta istuda); *preteeritum järgneva infinitiiviga väljendab ka tingivat kõneviisi* **(it would be better** oleks parem; **I would do it if I could** ma teeksin seda, kui ma suudaksin); **2.** *v. t. arh.* (*vormid samad, mis abiverbil*) tahan, tahad *jne.*; soovin, soovid *jne.* **(what wilt thou?** mida sa

soovid?; **it shall be as you** ~ olgu nii, nagu te soovite; **(I) would, I were a bird** ma sooviksin, et ma oleksin lind)

will II [wil] **1.** *s.* tahe, tahtlus, tahtmus, tahtmine; tahtevõime, tahtejõud; viimne tahteavaldus, testament; **2.** *v. t.* (*tarvit. täiesti reeglipärase verbina; pret. & p. p.* ~**ed**) tahtlema, tahtma, (oma tahtega) määrama (*või* juhtima, korraldama); tahtejõu abil sundima (*midagi tegema* **to do**); tahtejõudu tarvitama; testamendiga määrama ◇ **is the** ~ **free?** kas tahe on vaba?; **strong (weak, etc.)** ~ tugev (nõrk jne.) tahe; **thy** ~ **be done** *piibl.* sinu tahtmine sündigu; **has the patient the** ~ **to live?** kas haigel on elutahet?; **the** ~ **to power** võimutahe; **against smb.'s** ~ vastu kellegi tahtmist; **at** ~ soovi järgi; **at one's own sweet** ~ omaenese heaksarvamise järgi; **to have (work) one's** ~ oma tahtmist saama (oma tahtmise järgi toimima); **with a** ~ kõigest südamest, hoogsasti, südikalt; **to show good (ill)** ~ head (paha) tahet osutama, heatahtlik (pahatahtlik) olema (*vrd.* **goodwill**); **to make one's** ~ testamenti tegema; **the sole beneficiary under the** ~ *jur.* testamendijärgne pärija; **he has lost the power to** ~ ta on kaotanud võime tahtejõudu tarvitada; **he** ~**ed himself into contentment** ta sundis ennast tahtejõupingutusega rahulolekule

Will III [wil] *pn.* (= **William**)

Willard ['wilәd, -lɑ:d] *pn.*

Willcox ['wilkɔks] *pn.*

willed [wild] **1.** *pret. & p. p.*, *vt.* **will** II; **2.** *a.* (*ühendeis* -~) -tahteline, ... tahtega (*näit.* **strong-**~; *vrd.* **self-**~)

Willesden ['wilzd(ə)n] *pn.*

willet ['wilit] *s. zool. P.-Am.* kurvits

Willett ['wilit] *pn.*

William ['wiljәm] *pn.*

Willie ['wili] *pn.* (*dim.*; = **Will, William**)

willies ['wiliz] *s. pl.* (**the** ~) *Am. sl.* (hirmu)judinad ◇ **this gives me the** ~ see ajab mulle hirmujudinad peale

willing ['wiliŋ] *a.* (~**est**) nõus, valmis (*midagi tegema* **to do**); abi- *või* teenistusvalmis, lahke ◇ ~ **help** meelsasti antud abi

Willingdon ['wiliŋdәn] *pn.*

willingly ['wiliŋli] *adv.* nõusolevalt; hea meelega, meelsasti

willingness ['wiliŋnis] *s.* nõus- *või* valmisolek; abi- *või* teenistusvalmidus

Willis ['wilis] *pn.*

will-o'-the-wisp ['wilәð(ə)wisp] *s.* sootuluke, virvatuli, pettetuluke (*ka piltl.*)

Willoughby ['wilәbi] *pn.*

willow ['wilou] *s.* paju; (*kriketimängus*) kurikas; *tehn.* hunt, (*puuvilla, villa*) kohestusmasin (*ka* **willy**) ◇ **black** ~ *bot.* must paju; **to wear the** (*or* **to sing**) ~ kadunud armastust leinama; ~ **warbler** *vt.* **warbler**

willow-herb ['wilouhɔ:b] *s. bot.* põdrakanep, *er.* ahtalehine põdrakanep; pajulill (*ka mingi muu lehtede poolest paju meenutav taim, näit.* kukesaba)

willowy ['wilo(u)i] *a.* pajune; pajutaoline, pikk ja sihvakas, nõtke; (*oja kohta*) pajudega ääristatud

will-power ['wilpauə] *s.* tahtejõud

Wills [wilz] *pn.*

Willy I ['wili] = **Willie**

willy II ['wili] *s. tehn.* hunt, (*puuvilla, villa*) kohestusmasin (= **willow**)

willy-nilly ['wili'nili] *adv. & a.* tahes-tahtmata

willy-willy ['wili'wili] *s. Austr.* tuulispea, tuulispask, vihur (= **whirlwind**)

Wilmcote ['wilmkout, *haruld.* 'wiŋkət] *pn.*

Wilmington ['wilmiŋtən] *pn.*

Wilmot(t) ['wilmət] *pn.*

Wilson ['wilsn] *pn.*

wilt I [wilt] *vt.* **will** I

wilt II [wilt] *v. i. & t.* närtsima, närbuma, närvetuma (*ka piltl.*); närtsitama; närvutama

Wilton ['wilt(ə)n] *pn.* ◇ ~ **carpet** viltonvaip (*teatavat tüüpi inglise plüüsvaip*)

Wilts [wilts] *lüh.* = *järgm.*

Wiltshire ['wiltʃ(i)ə] *pn.*

wily ['waili] *a.* (**-ier, -iest; -ily, -iness**) riukaline, kaval

wimble ['wimbl] **1.** *s.* oherdi, puur; **2.** *v. t.* oherdama, (oherdiga) puurima

Wimbledon ['wimbld(ə)n] *pn.* (*Londoni eeslinn, suurte tennisevõistluste korraldamise koht*)

Wimborne ['wimbɔ:n, -bə:n] *pn.*

wimple ['wimpl] *s.* (*er. nunna*) pearätik; nunnalinik

Wimpole ['wimpoul] *pn.*

win [win] **1.** *v. t. & i.* (*pret. & p. p.* **won** [wʌn]; **-nn-**) võitma; kätte võitma, võiduna (*või* võidukalt) saavutama; võitjaks tulema *või* osutuma; (*kellegi*) poolehoidu saavutama, ära meelitama (*midagi tegema* **to do**); *haruld.* (*leiba*) teenima (*vrd.* **bread-winner**); **2.** *s.* võit (*võistluses või mängus*) ◇ **to** ~ **a victory** võitma, võitu saavutama; **to** ~ **a prize (money, a game, respect, etc.)** auhinda (raha, mängu, lugupidamist jne.) võitma; **he won to shore** tal õnnestus kaldale jõuda (ujuda); **you have won me to consent** te olete minult nõusoleku välja meelitanud (*vrd.* **winning**); **to** ~ **by a head** (hobuse) peapikkuselt võitma (*võiduajamisel*); **to** ~ **clear** (*or* **free**) ennast (suurte pingutustega) vabastama; **to** ~ **out** *Am.* (lõpuks) võitu saama, võidule jõudma, võidukaks osutuma; **to** ~ **over** enda poole võitma *või* meelitama; **to** ~ **one's spurs** endale kannuseid teenima; **to** ~ **the day** (*or* **the field**) lahinguväljal võitjaks jääma; **to** ~ **through** (raskustes) õnneliku lõpuni vastu pidama; (*elus, mingil alal*) läbi lööma; **to** ~ **upon** (*or* **on**) järk-järgult (*kellegi*) poolehoidu võitma; **he finished with a two to one** ~ ta lõpetas võiduga kaks (punkti) ühe vastu

wince [wins] **1.** *v. i.* võpatama; **2.** *s.* võpatus ◇ **without -ing** silmagi pilgutamata

wincey ['winsi] *s. tekst.* tugev poolvillane särgi- *või* kleidiriie

winch [wintʃ] **1.** *tehn.* vints; (kaevu)vinn; (käepidemega) vänt; **2.** *v. t.* vintsima, vintsiga tõstma

Winchelsea ['wintʃ(ə)lsi] *pn.*

Winchester ['wintʃistə] **1.** *pn.* **2.** *s.* vintšesterpüss (*teatavat vananenud tüüpi vintpüss, ka* ~ **rifle**)

wind I [wind; *luules sag.* waind] **1.** *s.* tuul; hõng, lõhn; õhk (*oreli lõõtsades*); (**the** ~) puhkpillid *või* puhkpillide heli; hingeõhk (*kopsudes*), hingetõmbus, hingamine; *fam.* kõhukoobas, südameauk, allkeha; tühi sõnamulin; (kõhu)puhitus; *sõd. sl.* hirm; **2.** *v. t.* [wind] lõhnast tundma, (*millestki*) haisu ninna saama (*ka piltl.*); hingeldama panema; (*hingeldaval hobusel*) hinge tagasi tõmmata laskma; *vrd.* **wind** II ◇ **to break** ~ peeretama; **to fling** (*or* **cast**) **prudence to the** ~**s** ettevaatust kõrvale heitma; **to sail close to** (*or* **near**) **the** ~ tihedalt vastu tuult laveerima, teravas tihttuules sõitma; *piltl.* ebaaususe (*või* rõveduse) piiril toimima; **in the** ~**'s eye** (*or* **in the teeth of the** ~) otse vastu tuult; **how** (*or* **where**) **the** ~ **blows** (*or* **lies, sits**) kustpoolt tuuled puhuvad (*ka piltl.*); **the** ~ **of change** *piltl., er. pol.* uued tuuled; **short of** ~ (*or* **touched in the** ~) hingeldav, astmaatiline, rinnutu; **broken** ~ (*hobuse*) rinnutus, puuslak; **there is something in the** ~ midagi on õhus tunda; **to get** ~ **of** (*millestki*) haisu ninna saama (*ka piltl.*); **a hit in the** ~ hoop kõhukoopasse; **to hit between** ~ **and water** *fam.* kõige hellemasse kohta tabama; **his speech was mere** ~ ta kõne oli tühi sõnamulin; **to get the** ~ **up** *sõd. sl.* verest ära kukkuma, kartma hakkama; **to put the** ~ **up smb.** *sõd. sl.* kellelegi hirmu peale ajama; **to** ~ **a fox (a plot, etc.)** rebasest (salasepitsusest jne.) haisu ninna saama; **I was** ~**ed with the climb** ülesronimine pani mu hingeldama; **we stopped to** ~ **the horses** me peatusime, et lasta hobustel pisut hinge tõmmata

wind II [waind] **1.** *v. t.* (*pret. & p. p.* ~**ed** *or* **wound** [waund]) (*sarve, puhkpilli*) puhuma; *vrd.* **wind** I

wind III [waind] **1.** *v. i. & t.* (*pret. & p. p.* **wound** [waund]) keerlema, väänduma, looklema; kerinduma; keerama; kerima; mässima, mähkima, põimima; **2.** *s.* keere (-rde), vääne (-nde), looge ◇ **the river** ~**s its way** jõgi voolab loogeldes; **he has wound himself into my confidence** ta on osanud minu usaldust võita; **she can** ~ **her husband round her finger** ta võib oma meest sõrme ümber mässida; **to** ~ **off** ära (*või* lahti) kerima; **to** ~ **up** üles keerama; kokku kerima; (*ankrut jms.*) üles vinnama; üles kruvima (*ka piltl., näit.* **he was wound up to fury** ta oli raevutsemiseni üles kruvitud); (*ettevõtet, äri jms.*) likvideerima; lõpetama (*millegagi* **with**; *midagi öeldes* **by saying**)

windage ['windidʒ] *s.* lõtk (*tulirelva torus*);

(*kuuli, mürsu jms.*) tuulehälve; (*laeva või mõne muu liikuva eseme*) tuuletakistus

windbag ['windbæg] *s.* (torupilli) tuulekott; *piltl.* lobasuu, lõuamees, tühi lobiseja

wind-bound ['windbaund] *a.* vastastuulest takistatud, tuulevangis (*laeva kohta*)

windbreak ['windbreik] *s. peam. Am.* tuulevari, -kaitse; tuulekaitsehekk

windbreaker ['windbreikə] *s. tekst.* (*teatavat tüüpi*) tuulejakk, *er.* nahkjopp (*ka* **W-**)

wind-channel ['windʧænl] *s. av.* aerodünaamiline kanal *või* toru

wind-cheater ['windʧi:tə] *s. tekst.* (*põlvini ulatuv veekindlast riidest*) peakotiga tuulepluus

wind-egg ['windeg] *s.* rebuta muna; nahkmuna

Windermere ['windəmiə] *pn.*

windfall ['windfɔ:l] *s.* tuulest maharaputatud puuvili, varipuuvili; *piltl.* ootamatu õnn, *er.* ootamatult (päranduse teel) saadud rahasumma; tuulemurd, -heide (= **~en wood, ~en trees**)

wind-flower ['windflauə] *s.* ülane (= **anemone**)

wind-gall ['windgɔ:l] *s. vet.* vesipõis, -muhk, hügroom (*hobuse jalal*)

wind-ga(u)ge ['windgeiʤ] *s.* tuulemõõtur, -mõõdik (= **anemometer**)

Windham ['windəm] *pn.*

wind-hover ['windhɔvə, -hʌvə] *s. zool.* tuuletallaja (= **kestrel**)

winding ['waindiŋ] **1.** *a.* keerlev, looklev, keerd- (*vt.* **wind** III); **2.** *s.* keerlemine, looklemine; keeramine; kerimine; keere, keerd; mässimine, mähkimine; *el.* mähis ◇ **~ staircase** (*or* **stairs**) keerdtrepp; **~ up** üleskeeramine; kokkukerimine; üleskruvimine; likvideerimine; lõpetamine

winding-sheet ['waindiŋʃi:t] *s.* surilina (= **shroud**)

wind-instrument ['windinstrumənt] *s.* puhkpill

wind-jammer ['winddʒæmə] *s. sl.* (kauba)purjekas, purjelaev; purjelaevamadrus; *Am. sl.* pasunapuhuja; (hooplev) lobasuu, lõuamees

windlass ['windləs] *s. tehn.* vinn, vints; *mer.* ankrupeli (= **anchor ~**) ◇ **hand ~** *mer.* käsipeli

windless ['windlis] *a.* tuuletu, vaikne

windmill ['windmil] *s.* tuuleveski ◇ **to tilt at ~s** (*or* **to fight ~s**) tuuleveskite (*s. o. kujuteldavate vaenlaste*) vastu võitlema; **~ palm** *bot.* karuspalm

window ['windou] *s.* aken; (*kassa jms.*) luuk ◇ **to look out of (the) ~** aknast välja vaatama; **to look through the ~** läbi akna vaatama; **in the ~** vaateaknal; **to have all one's goods in the front ~** *piltl.* pealiskaudne olema; **~ envelope** läbipaistva ruuduga (kirja)ümbrik

window-dressing ['windo(u)dresiŋ] *s.* vaateakna dekoreerimine; *piltl.* asjaolude (*er.* äkilise seisukorra) võimalikult heas valguses esitamine, «puru silmapuistamine»

window-frame ['windo(u)freim] *s.* aknaraam

window-pane ['windo(u)pein] *s.* aknaruut

window-sill ['windo(u)sil] *s.* aknalaud

windpipe ['windpaip] *s.* hingekõri, -toru

windrow ['windrou] **1.** *s. põll.* vaal (-u); **2.** *v. t. & i.* vaalutama

wind-screen ['windskri:n], *Am.* **-shield** [-ʃi:ld] *s.* (*auto*) tuuleklaas ◇ **~ wiper** klaasipuhasti

Windsor ['winzə] *pn.* ◇ **House of ~** Windsori dünastia (*praeguse Inglise kuningasoo nimi aastast 1917*); **~ Castle** Windsori loss (*Inglise kuninga residents*); **~ chair** teatavat tüüpi painutatud seljatoega puutool; **~ tie** *Am.* kahekordseks sõlmeks seotav lai siidkaelaside

wind-swept ['windswept] *a.* tuultest piitsutatav, tuuline, tuulte vastu kaitsmatu

windward ['windwəd] **1.** *a.* tuulepoolne, -pealne, pealtuule-; **2.** *s.* pealtuulekülg, -tuulepool; **3.** *adv.* pealttuule, pealtuule, tuule pool(e), vastu tuult ◇ **to get to ~** (*or* **to the ~**) **of** (*kellestki*) pealttuule saama; *piltl.* (*kellestki*) soodsamasse asendisse saama; **W- Islands** Tuulepealsed saared

windy ['windi] *a.* **(-ier, -iest; -ily, -iness)** tuuline; puhituslik; puhevil, täispuhutud; (*kõne kohta*) paljusõnaline, tühisõnaline; *sõd. sl.* ähmi täis, hirmunud

wine [wain] **1.** *s.* vein; *haruld., er. piibl.* viin; (*üliõpilaste*) veinijoomisega koosviibimine; **2.** *v. t. haruld.* veiniga kostitama ◇ **new ~ in old bottles** värske viin vanades astjates (*ka piltl.*); **to take ~ with** (*kellegagi koos*) veini jooma; **currant (gooseberry, etc.) ~** sõstra- (karusmarja- jne.) vein; **spirits of ~** viinapiiritus; **~ black** viinamarjamust; **~ vinegar** veiniäädikas; **to ~ and dine** jooma ning söömaga kostitama

wine-bibber ['wainbibə] *s. arh.* joomar, joodik

winebowl ['wainboul] *s. er. ret.* veinipeeker, -karikas ◇ **to drown care in the ~** muresid viinasse uputama

wine-cooler ['wainku:lə] *s.* veinijahuti, -jahutusnõu

winecup ['wainkʌp] *s.* veinipeeker, -karikas

wineglass ['wainglɑ:s] *s.* veiniklaas

winepress ['wainpres] *s.* viinamarjapress, surutõrs

wineskin ['wainskin] *s.* (idamaine) nahklähker (*veini hoidmiseks*)

wing [wiŋ] **1.** *s.* tiib (*ka piltl.*); majatiib, tiibhoone; (*sõiduki*) poritiib, -laud; *nalj.* käsivars; *pl.* (**the ~s**) *teatr.* külgkulissid; lend; *mil.* (lennuväe)eskadrill, *Am.* (lennuväe)rühm; *pl. av.* «tiivad» (*piloodi ametimärk lennuväes*); **2.** *v. t. & i.* tiivustama, tiibadega varustama (*ka piltl.*); lennutama, lendu saatma; tiiblema, (tiivul) lendama; tiivasse (*või* käsivarde) haavama ◇ **on the ~s of the wind** tuuletiivul; **to add** (*or* **lend**) **~s to** tiivustama, kiirustama; **his ~s are sprouting** tal hakkavad (ingli)tiivad kasvama, ta on liiga hea selle maailma jaoks; **to take under one's ~** oma tiiva (*s. o. kaitse*) alla võtma; **to take ~** lendu tõusma; **in the ~s** *teatr.* kulisside taga (*ka piltl.*); **on the ~** lendamas; **a touch in the ~** haav käsivarde; **~ nut** *tehn.* tiibmutter (= **butterfly nut**); *bot.* tiibpähklipuu; tiibpähkel; **~ pump** *tehn.* tiibpump; **the bird ~s the sky (its way to the south)** lind tiibleb taevalaotuses (lendab lõuna poole); *vrd.* **winged**

wing-case ['wiŋkeis] *s. zool.* (*putuka*) kattetiivad

wing-commander ['wiŋkə'mɑ:ndə] *s.* lennuväekomandör

wing-covert ['wiŋkʌvət] *s. zool.* (*linnutiiva*) kattesulg, kontuursulg

wingding ['wiŋdiŋ] *s. Am. sl.* lõbus koosviibimine, joomapidu

winged 1. [wiŋd] *pret. & p. p., vt.* **wing; 2.** ['wiŋid] *a.* tiivuline, tiivustatud (*ka piltl.*); (*ühendeis* [wiŋd]) -tiivaline ◇ **~ horse** tiivuline (luule)hobu (= **Pegasus**); **~ words** tiivustatud sõnad

Wingfield ['wiŋfi:ld] *pn.*

wing-footed ['wiŋfutid] *a. poeet.* väledajalgne

wingless ['wiŋlis] *a.* tiivutu, tiibadeta

wing-span ['wiŋspæn] *s. av.* (*lennuki*) tiivaulatus; *vrd. järgm.*

wing-spread ['wiŋspred] *s.* (*linnu*) tiibade sirulaius *või* siruulatus; *av.* = *eelm.*

Winifred ['winifrid] *pn.*

wink [wiŋk] **1.** *v. t. & i.* pilgutama; (märguandeks) silma pilgutama (*kellelegi* **at**); pilkuma, vilkuma; **2.** *s.* pilgutus, (silma)pilk ◇ **to ~ at** (*millegi peale*) silma kinni pigistama, mahitama; **like ~ing** *sl.* silmapilkselt; **not to sleep a ~** (*or* **not to get a ~ of sleep**) mitte silmatäitki magama, mitte silmagi kinni saama, mitte sõbagi silmale saama; **forty ~s** väike uinak (*er. pärast söömist*); **to tip smb. the ~** *sl.* kellelegi märku andma

winkle ['wiŋkl] **1.** *s. zool.* ranniklane (*söödav karploom*; = **periwinkle** II); **2.** *v. t.*: **~ out** välja urgitsema, välja kookima (*ka piltl.*)

winner ['winə] *s.* võitja (*võistlusel, mängus, loteriil jms.*); *vt.* **win**

Winnie ['wini] *pn.*

winning ['winiŋ] **1.** *a.* võitlev (*vt.* **win**); poolehoidu võitev, veetlev, meeldiv; **2.** *s.* võitmine, võit; *pl.* (*mängus, kihlveos jms.*) võidetud raha ◇ **~-post** sihitulp, finišitulp (*võiduajamisel*)

Winnipeg ['winipeg] *pn.*

winnow ['winou] *v. t. & i.* (*vilja*) tuulama; *piltl.* sõeluma, eraldama **(out, away, from)**; *poeet.* (*tiibu, tuult*) lehvitama

wino ['wainou] *s.* (*pl.* **-os**) *Am. sl.* viinanina, joodik, joomar

Winslow ['winzlou] *pn.*

winsome ['winsəm] *a.* **(-est)** veetlev, kütkestav; *poeet. ka* rõõmsailmeline, (rõõmust) särav

Winston ['winst(ə)n] *pn.*

winter ['wintə] **1.** *s.* talv, tali; *poeet.* eluaasta; *atrib.* talve-, tali-, talvine; **2.** *v. i. & t.* talvitama, talve veetma **(at, in)**; ületalve pidama ◇ **in (the) ~** talvel; **a woman of fifty ~s** *poeet.* viiekümneaastane naine; **~**

clothing talveriided, -rõivad; ~ **quarters** talvekorter; ~ **solstice** *astr.* talvine päikeseseisak, talvine pööripäev; ~ **sports** talisport; ~ **wheat** talinisu

wintergreen ['wintəgri:n] *s. bot.* uibuleht, *er.* väike uibuleht; *ka* talvik; *Am.* gaulteeria ◇ **chickweed** ~ laanelill; ~ **oil** *farm.* gaulteeriaõli

winterize ['wintəraiz] *v. t. Am.* talvekorda seadma, külmakindlaks tegema

winterkill ['wintəkil] *Am. põll.* **1.** *v. t. & i.* (*taime*) talvekülma tõttu hävida laskma; talvekülma tõttu hävima; **2.** *s.* talvekülma tõttu hävimine

winter-moth ['wintəmɔ(:)θ] *s. zool.* külmavaksik

winter-tide ['wintətaid] *s. poeet.* tali, talv (= **winter**)

Winton. *lüh.* = **of Winchester**

wintry ['wintri] *a.* **(-ier, -iest; -ily, -iness)** talvine; külm (*ka piltl.*); ebasõbralik

winy ['waini] *a.* veinine, veinitaoline, -maitseline; viinane; *haruld.* viinastunud

wipe [waip] **1.** *v. t. & i.* **(-pable)** pühkima, (*rätikuga jms.*) hõõrudes puhastama *või* kuivatama; ära pühkima **(away, off, etc.)**; *sl.* äigama, (hoopi) virutama (*kellegi pihta* **at**); **2.** *s.* pühe (pühke), pühkiv tõmme; (puhtaks-, kuivaks)pühkimine; *sl.* äigam, lops, hoop; *sl.* «pühkenarts», taskurätik ◇ **to ~ one's eyes** silmi kuivatama; **to ~ smb.'s eye** *sl.* kellelegi ninanipsu andma, kellestki ette jõudma; **to ~ out** ära pühkima; *piltl.* kõrvaldama, hävitama, (*solvangut jms.*) kättemaksuga tasa tegema; **to ~ the floor with** *sl.* hävitavalt lööma

wiper ['waipə] *s.* pühkija; pühis; puhasti; pühkelapp, -narts; *sl.* taskurätik

wire ['waiə] **1.** *s.* traat; *ka* traatköis, tross; *mer.* vaier; traadisõnum, telegramm; telegraaf; *atrib.* traadist, traat-; **2.** *v. t. & i.* **(-rable)** traatima, traadiga varustama *või* kinnitama; elektrijuhtmetega varustama; telegrafeerima ◇ **to pull the ~s** «niite tõmbama», avalikkusele teadmatult sündmuste käiku mõju(s)tama; **by ~** telegraafi teel; **send me a ~** saatke mulle telegramm; **hold the ~!** ärge telefonitoru ära pange!; **~ entanglement (netting, rope, etc.)** traattõke (-võrk, -köis jne.); **to ~ in** (*v. t.*) traataga ümbritsema; (*v. t.*) *sl.* täie hooga tööle asuma; **he -ed me the result** ta telegrafeeris mulle tagajärgedest; **I was -ed for** mind kutsuti telegraafi teel kohale

wire-cloth ['waiəklɔ(:)θ] *s.* traatkudum, peenekoeline traatvõrk (*er.* sõelumiseks)

wiredrawn ['waiədrɔ:n] *a.* (traadina) pikaks ja peeneks venitatud; *piltl.* liialdaselt ning asjatult peenutsev (*vahetegemise, väite jms. kohta*)

wire-grass ['waiəgrɑ:s] *s. bot.* lapik nurmikas

wire-haired ['waiəhɛəd] *a.* harjaseliselt kareda karvaga (*er. koera kohta*)

wireless ['waiəlis] **1.** *a.* traadita, traaditu; raadio-; **2.** *s.* raadio; raadioaparaat; raadiotelegramm, radiogramm; **3.** *v. i. & t.* radiogrammi saatma, raadio teel edastama ◇ **by ~** raadio kaudu (= **by radio**); **on** (*or* **over**) **the ~** raadios (= **on** *or* **over the radio**) (*Märkus: ka briti keelepruugis on nüüd* **radio** *tavalisem kui* **wireless,** *kuna varemalt tundus* **radio** *amerikanismina*)

wirepuller ['waiəpulə] *s.* «niiditõmbaja», (poliitiliste) sündmuste salajane juhtija

wire-tapping ['waiətæpiŋ] *s.* telefonikõne(de) pealtkuulamine (*salajase traatühenduse teel*)

wire-worm ['waiəwə:m] *s. zool.* traatuss

wire-wove ['waiəwouv] *a.* (*paberi kohta*) velään- (= **wove**)

wiring ['waiəriŋ] *s.* traatimine; traadistik; *el.* juhtmestik

wiry ['waiəri] *a.* **(-ier, -iest; -ily, -iness)** traatjas, traaditaoline; (*karva kohta*) harjaseline; *er.* sooniline, sitke, visa

Wis. *lüh.* = **Wisconsin**

Wisbech ['wizbi(:)t∫] *pn.*

Wisconsin [wis'kɔnsin] *pn.*

wisdom ['wizdəm] *s.* tarkus; elutarkus, -kogemus ◇ **W- of Solomon** (*lüh.* **Wisd.**) *piibl.* Saalomoni tarkuseraamat

wisdom-tooth ['wizdəmtu:θ] *s.* (*pl.* **-teeth** [-ti:θ]) tarkus(e)hammas ◇ **to cut one's -teeth** *piltl.* elutarkust koguma *või* saavutama, (aastatega) mõistlikumaks minema

wise I [waiz] **1.** *a.* tark; elutark, -kogenud; mõistlik; arukas, targu toimiv; teadev, informeeritud; *er. Am.* teadlik (*millestki* **to**) **2.** *v. t. & i.*: **~ up** *Am. sl.* vajalikke teateid andma, informeerima, nõu andma; vajalikke teateid (*või* informatsiooni) saama ◇ **I am no -er than** (*or* **as ~ as**) **before** ma olen niisama tark kui ennegi; **and none will be the -er** ja keegi ei saa asjast midagi teada; **~ after the event** tagantjärele tark; **to be (get) ~ to** *Am.* (*millestki*) teadlik olema (teadlikuks saama); **to put smb. ~ to** *Am.* kedagi (*millestki*) informeerima; **~ crack** *Am. fam.* teravmeelne ütlus, teravmeelitsev lausung (*vrd.* **~crack**); **~ man** tark mees (*ka iroon.*); *arh.* tark (*er.* **the Three W- Men** hommikumaa targad); **~ saw** tarkus- *või* vanasõna; **~ woman** naistark, nõiamoor, ennustaja; *ka* ämmamoor; **he came to me to get -ed up** *Am. sl.* ta tuli minu juurde, et saada vajalikke teateid; **our secretary will ~ you up before the meeting** meie sekretär annab teile kogu vajaliku informatsiooni enne koosolekut

wise II [waiz] *s. arh.* viis, komme ◇ **no** (*or* **in no**) **~** mitte mingil viisil *või* kombel, sugugi mitte

-wise [waiz] *suf.* (-)viisi(l), (-)kombel, (-)moodi, -ti (*tuletab adverbe, näit.* **crabwise** vähikombel; **clockwise** kellaosutite liikumise suunas, päripäeva; **lengthwise** pikuti)

wiseacre ['waizeikə] *s. iroon.* tarkpea, ennast targaks pidav juhmard

wisecrack ['waizkræk] *Am. sl.* **1.** *v. i.* teravmeelitsema, teravmeelseid lausungeid tarvitama; **2.** *s.* teravmeelitsus, teravmeelne märkus *või* nali

wisecracker ['waizkrækə] *s. Am. sl.* teravmeelitseja, naljatilk

wiseheimer ['waizhaimə] *s. Am. sl.* kehkjas tarkpea, oma tarkusega uhkeldaja

Wiseman ['waizmən] *pn.*

wisent ['wi:zənt] *s. zool.* euroopa piison

wish [wi∫] **1.** *v. i. & t.* soovima; ihaldama, saada tahtma (*midagi* **for**); **2.** *s.* soov; soovitav (*või* ihaldatav) asi ◇ **it is no good ~ing** soovimisest pole midagi kasu; **I send you the books you ~ed for** ma saadan teile raamatud, mida te (saada) soovisite; **I ~ I had a better pen** ma soovin, et mul oleks parem sulg; **I ~ to see him** ma soovin teda näha; **I ~ it (to be) done** ma soovin, et seda tehtaks; **I ~ you joy** õnnitlen teid (*millegi puhul* **of**; *ka iroon.*); **I ~ you to listen more attentively** ma soovin, et te kuulaksite tähelepanelikumalt; **I have got my ~** ma olen saanud, mida soovisin; **his ~ was for some more milk** ta soovis veel piima saada; **my best ~es for a Happy New Year** parimad õnnesoovid uueks aastaks; **to carry out smb.'s ~es** kellegi soove (kuulekalt) täitma; **to grant smb.'s ~** kellegi soovi vastutulelikult (*või* lahkelt) täitma; **the ~ is father to the thought** me kaldume kergesti uskuma, mida ihaldame; **~ fulfilment** soovi (*või* ihalduse, igatsuse) täitumine

wish-bone ['wi∫boun] = **wishing-bone**

wishful ['wi∫f(u)l] *a.* **(-lly)** ihaldav, igatsev (*midagi teha* **to do**) ◇ **~ thinking** igatsustest mõju(s)tatud mõtlemine, soovunelm(ate hellitamine)

wishing-bone ['wi∫iŋboun] *s.* harkluu (*lindudel*)

wish-wash ['wi∫wɔ∫] *s. sl.* lake, lahja jook, vedel söök; vesine loba

wishy-washy ['wi∫iwɔ∫i] *a.* vesine, vedel, lahja; *piltl.* lõtv, nõrk, jõuetu

wisp [wisp] *s.* tutt, kimp, tuust, kahl; tutike, kimbuke

wist [wist] *vt.* **wit** II

Wistar ['wistə] *pn.*

wistaria [wis'tɛəriə], **-teria** [-'tiəriə] *s. bot.* vistaaria (*ilupõõsas liblikõieliste sugukonnast*)

wistful ['wistf(u)l] *a.* **(-lly)** igatsev, mõtlik, heldinud; hõllanduslik; nukker

wit I [wit] *s.* taip, taibukus, arukus, oid (*selles tähenduses tarvit. ka pl.* ~s); teravmeelsus, teravmeel; vaimukus; teravmeelne (*või* vaimukas) isik ◇ **the five ~s** *arh.* viis meelt; **he has not the ~ (***or* **~s) to do it (for this task)** tal ei ole küllalt taipu, et seda teha (selle ülesande sooritamiseks); **to have quick ~s** *or* **to have one's ~s about one** terase taibuga olema; **at one's ~'s** (*or* **~s') end** täiesti nõutu; **to frighten smb. out of his ~s** kedagi hullupööra ära hirmutama; **brevity is the soul of ~** lühidus on teravmeelsuse hing; **this man was one of the greatest ~s of his time** see mees oli üks oma aja vaimukamaid mehi

wit II [wit] *v. t. & i. arh.* (*peale inf. olid varasemas keeles olemas vormid: preesens* **I (he) wot** [wɔt], **thou wottest** ['wɔtist]; *pret.*

wist [wist]; *oleviku partitsiip* **witting**) teadma; *praeguses keeles tarvit. ainult* (*peam. jur.*) *väljendis* **to** ~ see on, nimelt (= **that is to say, namely**); *arhaiseerivas keeles* (*er. luules*) *esineb ka* **God wot** jumal teab; *vrd.* **wittingly**

witch [witʃ] **1.** *s.* nõiatar, (nais)nõid, nõiamoor; *piltl.* võlutar, võluv tütarlaps *või* naine; *arh.* (mees)nõid; **2.** *v. t. poeet.* nõiduma, võluma (= **bewitch**) ◇ **~es' sabbath** *folkl.* nõiapidu, -sabat; **the ~ing time of night** nõidade õine tegevusaeg

witch- [witʃ] (*teatavais taimenimedes*) = **wych-**

witch-broom ['witʃbru:m] = **witches'-broom**

witchcraft ['witʃkrɑ:ft] *s.* nõiakunst; nõiavõim, nõidus; võlujõud

witch-doctor ['witʃdɔktə] *s.* (*madalal arenemisastmel oleva rahva, eriti neegrite*) nõidarst

witch-elm ['witʃelm] = **wych-elm**

witchery ['witʃəri] *s.* nõidus, nõiakunst, -võim; võluvõim, võluvus

witches'-broom ['witʃizbru:m] *s. mets.* tuulepesa, -luud, nõialuud

witch-hazel ['witʃheizl] = **wych-hazel**

witch-hunt ['witʃhʌnt] *s.* nõiajaht; *piltl.* ketserijaht, *er. pol.* teisitimõtlejate väljanuhkimine ning tagakiusamine

witenagemot ['witənəgi'mout] *s. aj.* tarkadekogu, anglosaksi rahvavanemate nõukogu

with [wið, wiθ] *prep.* -ga; (*millegagi, kellegagi*) ühes, kaasas, kaasa; (*millegi, kellegi*) juures, juurde, abil, pärast, tõttu ◇ **come ~ me** tule minuga; **he always quarrels ~ me** ta alati tülitseb minuga; **he lives ~ his uncle** ta elab oma onu juures; **we cut ~ a knife** me lõikame noaga; **to shiver ~ cold** külmast värisema; **he is angry ~ me** ta on minu peale pahane; **to be (fall) in love ~ smb.** kellessegi armunud olema (armuma); **I'm ~ you there** olen teiega (ses suhtes) samal arvamusel; **~ your kind permission** teie lahkel loal; **~ all his faults I like him** kõigist puudustest hoolimata meeldib ta mulle; **~ child** rase, raskejalgne; **~ young** (*looma kohta*) tiine, ramb; **~ that** seepeale, seejärel; **to be (get) ~ it,** *vt.* **with-it**

withal [wi'ðɔ:l] *arh.* **1.** *adv.* pealegi, liiatigi; **2.** *prep.* (*asetseb oma objekti järel, haril. lause lõpul*) -ga (= **with**) ◇ **he is a clever fellow, and honest ~** ta on tark mees ja pealegi aus; **a bow to shoot ~** vibu, millega võib lasta

Witham ['wiðəm] *pn.*

withdraw [wið'drɔ:] *v. t. & i.* (*pret.* **-drew** [-'dru:], *p. p.* **-drawn** [-'drɔ:n]) tagasi tõmbama, taandama, kõrvaldama, eemaldama, ärastama; tagasi võtma; ära kutsuma; tagasi tõmbuma, taanduma, eemalduma

withdrawal [wið'drɔ:(ə)l] *s.* tagasitõmbamine, taandamine, kõrvaldamine, eemaldamine; tagasivõtmine; tagasitõmbumine, taandumine, eemaldumine; enesessetõmbumine

withdrawn [wið'drɔ:n] **1.** *p. p., vt.* **withdraw; 2.** *a.* (teistest) eemaldunud; enesessetõmbunud

withdrew [wið'dru:] *vt.* **withdraw**

withe [wiθ, wið, waið] *s.* pajuvits (*köitmiseks*); pajuvitstest köidik; *ka* = **withy**

wither ['wiðə] *v. t. & i.* närtsitama, närvutama; närtsima, närbuma (*ka* **~ up, away**) ◇ **~ing look (contempt, etc.)** hävitav pilk (põlgus jne.); **~ed arm** kuivetunud käsivars

withers ['wiðəz] *s. pl.* (*hobuse või muu koduloома*) turi ◇ **my ~ are unwrung** see (*süüdistav vihje jms.*) ei ärrita mind põrmugi

withershins ['wiðəʃinz], **widder-** ['widə-] *adv. Š.* vastupäeva (= **counter-clockwise**)

withheld [wið'held] *vt. järgm.*

withhold [wiθ'hould] *v. t.* (*pret. & p. p.* **-held** [-'held]) tagasi hoidma (*millestki* **from**); andmast keelduma, mitte andma; (*teateid, andmeid*) salastama, varjama

within [wi'ðin] **1.** *adv. lit.* seespool, sees; majas (sees), kodus; **2.** *prep.* (*millegi*) sees, piirides; **3.** *s.* seespool, sisemine pool ◇ **pure ~** seestpoolt (*s. o. südames*) puhas; **there is nobody ~** sees (*s. o. majas*) ei ole kedagi; **the house has been painted ~ and without** maja on värvitud seest- ja väljastpoolt; **we are safe ~ the walls** me oleme õnnelikult seespool seinu *või* müüre; **~ reach (sight, hearing) of** (*millegi*) ulatus- (vaate-, kuulde-) piirides; **~ a week** (vähem kui) nädala jooksul (*mingist ajast* **of**); **to keep ~ the law** seaduslikkuse piirides püsima; **it is true ~ limits** see on õige teatavais piirides; **from ~** seestpoolt

with-it ['wiðit] *sl.* **1.** *a.* ajaga kaasaskäiv, kaasaegse eluga kursisolev, modernne, moodne (*predikatiivselt kirjutatakse ka lahus* **with it**, *sageli jutumärkides*); **2.** *s.* igati moodne ja kaasaegse elustiiliga (*või* vaimulaadiga) isik ◇ **to be ~** kõige kaasaegsega kursis olema; **to get ~** ajaga kaasa sammuma; **a ~ hat** viimase moekarje stiilis kübar; **a ~ production of a classical play** klassikalise näidendi ülimodernne lavastus; **abstract pictures appeal to ~s, not to everybody** abstraktsed maalid äratavad moodsa kunsti mõistjate, mitte igaühe huvi

without [wi'ðaut] **1.** *adv. lit.* väljaspool, väljas; välja; **2.** *prep.* (*millestki*) väljaspool (*vast.* **within**); (*harilik tähendus*) ilma, -ta (*vast.* **with**); **3.** *konj. arh., vulg.* kui mitte (= **unless**); **4.** *s.* välispool, väline pool ◇ **within and ~** sees- ja väljaspool, seest- ja väljastpoolt; **he lives ~ the city** ta elab väljaspool (kesk)linna; **he went out ~ his hat (saying good-bye, etc.)** ta läks välja kübarata (jumalaga jätmata jne.); **this goes ~ saying** see on ütlematagi enesestmõistetav; **from ~** väljastpoolt

withstand [wið'stænd, wiθ-] *v. t.* (*pret. & p. p.* **-stood** [-'stud]) (*millelegi*) vastu seisma *või* panema; välja kannatama, taluma; *poeet.* vastu võitlema

withy ['wiði, 'wiθi] *s. haruld.* paju (= **willow**), *er.* vits- *e.* korvipaju (= **osier**); pajuvits (*köitmiseks*), pajuvitstest köidik (= **withe**)

witless ['witlis] *a.* taibutu, arutu, kohtlane, rumal

witling ['witliŋ] *s.* teravmeelitseja

witness ['witnis] **1.** *s.* tunnistaja, tunnismees, manukas; tunnistus, tunnistis; **2.** *v. t. & i.* tunnistama, (*millegi*) tunnistajaks olema; tunnistust andma (*millegi või kellegi vastu* **against**; *poolt* **for, to**); (*dokumenti, allkirja*) tõestama, kinnitama ◇ **in ~ of** (*millegi*) tunnistuseks, tõenduseks; **to bear ~ to** (*or* **of**) (*millegi*) tunnistajaks olema; **to call to ~** tunnistajaks kutsuma

witness-box ['witnisbɔks] *s.* tunnistajapink (*kohtus*)

-witted ['witid] *a.* -taibuline, -aruline, . . . taibuga, . . . aruga (*näit.* **half-~, quick-~**)

witticism ['witisizm] *s.* teravmeelitsus, -meelsus, teravmeelne lausung *või* märkus

wittingly ['witiŋli] *adv.* teadlikult, meelega

witty ['witi] *a.* (**-ier, -iest; -ily, -iness**) teravmeelne; *haruld.* vaimukas

wive [waiv] *v. i. & t. arh.* naist võtma; naiseks võtma, naima

wivern, wy- ['waivə(:)n] *s. herald.* tiivuline lohe (*vapipildina*)

wives [waivz] *vt.* **wife**

wiz [wiz] *s. Am. sl.* nõiakunstnik (= *järgm.*); tark, asjatundja (*milleski* **at**)

wizard ['wizəd] **1.** *s.* (mees)nõid, teadmamees; nõiameister; võlur; nõiakunstnik; **2.** *a. sl.* imeväärne, suurepärane, tore (*tarvit. ka hüüatusena*) ◇ **the W- of the North** *kirj.* «Põhja võlur» (*inglise romaanikirjaniku Walter Scotti hüüdnimi*)

wizardry ['wizədri] *s.* nõidus, nõiakunst; nõiavägi

wizen ['wizn] **1.** *v. i. & t. haruld.* kipruma, kortsuma, närtsima; kibrutama, kortsutama, närtsitama; **2.** *a.* = *järgm.*

wizened ['wizn̩d] *a.* kiprunud, kortsunud, närtsinud

wk. *lüh.* = **1. week; 2. work**

W.L., w.l. *lüh.* = **1. wave-length; 2. water-line**

Wm. *lüh.* = **William**

W.O. *lüh.* = **1. War Office; 2. Warrant Officer**

wo [wou], **woa** [wou], **whoa** ['wouə, wou, *Am.* hwou] *interj.* ptrr!, ptruu! (*hüüatus veolooma peatamiseks*)

woad [woud] **1.** *s. bot.* sinerõigas; (*sinerõikast saadav*) indigosinine värv(aine); **2.** *v. t.* sinerõikaga värvima ◇ **wild ~** *bot.* värvireseeda

woadwaxen ['woudwæks(ə)n] = **woodwaxen**

wo-back [wo(u)'bæk] *interj.* ptruu — tagasi!

wobble ['wɔbl] **1.** *v. i. & t.* vankuma, võnkuma, võbisema; vangutama, võngutama, võbistama; **2.** *s.* vangutus, võngutus, võbistus

wobbly ['wɔbli] *a.* vankuv, võnkuv, võbisev

Woburn ['woubə(:)n, 'wu:b-] *pn.*

Wodehouse ['wudhaus, 'wudəs] *pn.*

Woden ['woudn] *s. müt.* Wodan (*muistsete anglosakside jumalus, vastab skandinaavia Odinile*)

woe [wou] **1.** *s. poeet., ret., nalj.* häda, kurbus, mure; *pl.* hädad, õnnetused; **2.** *interj.* oh häda! ◇ **~ is me!** häda mulle!, oh mind õnnetut!; **~ (be) to you!** häda (tulgu) sinu peale!; **~ betide you!** *vt.* **betide**

woebegone ['woubigɔn] *a.* armetu, (välimuselt) vilets, haletsusväärne

woeful ['wouf(u)l] *a.* **(-lly)** murelik, õnnetu, kurb; *nalj.* haletsusväärne, armetu, vilets

woke [wouk] *vt.* **wake** II

woken ['wouk(ə)n] *vt.* **wake** II

Woking ['woukiŋ] *pn.*

Wolcott ['wulkət] *pn.*

wold [would] *s.* künklik lagendik, laineline kõnnumaa *või* nõmm

wolf [wulf] **1.** *s.* (*pl.* **-ves** [-vz]) hunt; *Am. sl.* naistekütt; **2.** *v. t. sl.* ahmima, õgima, aplalt sööma *või* neelama (*sag.* **down**) ◇ **to keep the ~ from the door** nälga majast eemal hoidma; **a ~ in sheep's clothing** (*or* **in a lamb's skin**) hunt lambanahas; **to cry ~** *vt.* **cry**

wolf-cub ['wulfkʌb] *s.* hundikutsikas, -poeg; noor skaut (*8—11 a.*)

wolf-dog ['wulfdɔg] *s.* hundikoer (*hundi välimusega koer*); *ka* = **wolf-hound**

Wolfe [wulf] *pn.*

wolf-fish ['wulffiʃ] *s. zool.* merihunt

wolf-hound ['wulfhaund] *s.* hundikoer, hundijahikoer (*er.* **Irish ~**); *vrd.* **wolf-dog** ◇ **Russian ~ = borzoi**

wolfish ['wulfiʃ] *a.* huntlik, hunditaoline

wolfram ['wulfrəm] *s. min.* volframiit (= **wolframite**); *keem.* volfram (*sümbol* **W** = **tungsten**)

wolframite ['wulfrəmait] *s. min.* volframiit, volframimaak

wolf's-bane ['wulfsbein] *s. bot.* käoking

wolfskin ['wulfskin] *s.* hundinahk (*er. hundinahkne vaip või mantel; muidu tuleks kirjutada* **wolf's skin**)

wolf's-milk ['wulfsmilk] *s. bot.* piimalill, pöörislill

wolf-whistle ['wulf(h)wisl] **1.** *s. fam.* (*noormeeste*) imetlust väljendav vilistus (*kena tütarlapse aadressil*); **2.** *v. i.* imetlevalt vilistama (*tütarlapse möödumisel* **after a girl**)

Wollaston ['wulәst(ə)n] *pn.*

wollastonite ['wulәstənait] *s. min.* vollastoniit

Wollstonecraft ['wulstənkrɑ:ft] *pn.*

Wolseley ['wulzli] *pn.*

Wolsey ['wulzi] *pn.*

Wolstanton ['wulstæntən, 'wulstən] *pn.*

wolverene, -rine ['wulvəri:n, wulvə'ri:n] *s.* kaljukass, ahm; *Am. sl.* Michigani osariigi elanik ◇ **W- State** *Am. fam.* = **Michigan**

Wolverhampton ['wulvəhæm(p)tən] *pn.*

wolves [wulvz] *vt.* **wolf**

woman ['wumən] *s.* (*pl.* **women** ['wimin]) naine, naisterahvas; *atrib.* nais-, naiste- ◇ **to play the ~** naiselikult käituma (*s. o. nutma või kartlik olema*); **a ~ doctor (friend, student, etc.)** naisarst (-sõber *e.* sõbratar, -üliõpilane jne.): **~ suffrage** naiste hääleõigus; **~'s** (*or* **women's) rights** naiste õigused

W(.)O(.)M(.)A(.)N(.) ['wumən] *lüh.* = **World Organization of Mothers of All Nations** Ülemaailmne Kõikidest Rahvustest Emade Organisatsioon

woman-hater ['wumənheitə] *s.* naistevihkaja

womanhood ['wumənhud] *s.* naisepõlv, -põli; naiseloomus, naiselikkus; (küps) naiseiga; naissugu, naised

womanish ['wumәniʃ] *a.* naiselik (*mehe kohta*), naiselikult nõrk *või* hell, naisestunud, naisetaoline

womanize ['wumənaiz] *v. t. & i.* naisestama; *fam.* naistega ümber ajama, liiderdama

womankind ['wumənkaind] *s.* nais(te)sugu, naised

womanlike ['wumənlaik] **1.** *a.* naisetaoline, -moeline; **2.** *adv.* naisetaoliselt, naiste kombel

womanly ['wumənli] *a.* **(-ier, -iest; -iness)** (eht)naiselik

womb [wu:m] *s.* emakas, emakoda; *piltl.* üsk, süli, rüpp ◇ **still in the ~ of time** alles tundmatu tuleviku rüpes

wombat ['wɔmbət] *s. zool.* vombat (*kukkurloom*)

women ['wimin] *vt.* **woman** ◇ **~ doctors (friends, students, etc.)** naisarstid, (-sõbrad *e.* sõbratarid, -üliõpilased jne.)

womenfolk ['wiminfouk] *s.* naispere, naised

won [wʌn] *vt.* **win**

wonder ['wʌndə] **1.** *s.* ime, imeasi; imestus; **2.** *v. i. & t.* imestama, imestlema; imestust tundma (*millegi üle* **at**); uudistama, mõistatlema, endalt küsima, teada tahtma ◇ **to do** (*or* **work**) **~s** imet tegema, imetegusid korda saatma; **it is a ~ you were not killed** on (lausa) ime, et te surma ei saanud; **he looked at me in ~** ta vaatas mulle täis imestust otsa; **what ~?** mida imestada?; **(it is) no ~ that . . .** pole ime, et . . .; **this is painful, and no ~** see on valus, mis pole ka mingi ime; **you are punctual for a ~** imeasi, et teie ka kord täpne olete; **I ~ you never told me** ma imestan, et te mulle sellest ei ole rääkinud; **I ~ who it was** ei tea, kes see küll oli; **I ~ if** (*or* **whether**) **he will come** ei tea, kas ta peaks tulema; **it is not to be ~ed at** selle üle ei ole midagi imestada

wonderful ['wʌndəf(u)l] *a.* **(-lly)** ime(stus)väärne, imestustäratav, imeline, imepärane; imeilus, imehea

wonderland ['wʌndəlænd] *s.* imedemaa

wonderment ['wʌndəmənt] *s.* imestus, hämmastus

wonder-struck ['wʌndəstrʌk], *haruld.* **-stricken** [-strik(ə)n] *a.* imestusest rabatud, hämmastunud

wonder-worker ['wʌndəwə:kə] *s.* imetegija, imetegude sooritaja (*ka piltl.*)

wondrous ['wʌndrəs] **1.** *a. poeet., ret.* ime(stus)väärne (= **wonderful**); **2.** *adv.* (*tarvit. ainult koos adjektiividega või adverbidega*) ime(stus)väärselt, ime- (*näit.* **~ fair** imeilus; **~ kind** imelahke; **~ well** imehästi)

wonky ['wɔŋki] *a. sl.* logisev, vankuv, ebakindel

wont [wount, *Am.* wʌnt] **1.** *pred. a.* harjunud (*midagi tegema* **to do**); **2.** *s.* harjumus, tava; **3.** *abiverb, arh. & lit,* (*preesensi ainsuse 3. pööre* **~s**, **~**; *pref.* **~ed**, **~**) harjunud olema, tavatsema (*midagi teha* **to do**) ◇ **he was ~** (*arh.* **he ~ed, he ~**) **to smoke after dinner** ta tavatses suitsetada pärast lõunasööki; **it is my ~ (to do)** mul on tavaks (teha); **according to his ~** vastavalt ta harjumusele *või* tavale; **use and ~** kindlakskujunenud tava

won't [wount, *Am. ka* wʌnt] = **will not** (*vt.* **will** I)

wonted ['wountid, *Am.* 'wʌn-] *a.* harjunud, harilik, tavaline

woo [wu:] *v. t. & i. ret.* kosima; püüdlema, endale võita (*või* saavutada) püüdma; meelitama, paluma (**smb. to do smth.** *et keegi midagi teeks*)

wood [wud] **1.** *s.* mets (*sag. pl.*); puit, puu, puumaterjal; (**the ~**) *ka* veini- *või* õllevaat (*er. väljendeis* **in the ~**, **from the ~**); (**the ~**) *muus.* = **the ~-wind**; *atrib.* metsa-, mets-, puu-, puidu-, puit-; **2.** *v. t. & i. haruld., er. Am.* küttepuudega varustama *või* varustuma; metsastama, metsa istutama; *vrd.* **wooded** ◇ **he cannot see the ~ for the trees** ta ei näe (üksikute) puude taga metsa; **out of the ~** metsast väljas; *piltl.* raskuse õnnelikult ületanud; **wine (beer) in the ~** vaadivein (-õlu); **to sell wine (beer) from the ~** vaadiveini (-õlut) müüma; **~ alcohol** (*or* **spirit**) puupiiritus, *keem.* metüülalkohol, metanool; **~ anemone** *bot.* võsaülane; *ka* metsülane; **~ betony** = **~-betony**; **~ broom** *bot.* metsuniohakas; **~ paper** puidumassist valmistatud paber, tselluloospaber; **~ pavement** pakksillutis; **~ sorrel** = **~-sorrel**

wood-betony ['wudbetəni] *s. bot.* kuuskjalg; *ka* harilik tõnnike

woodbine ['wudbain], **-bind** [-baind] *s. bot.* väänduv kuslapuu; *Am.* metsviinapuu; **(-bine)** teatavat sorti odav inglise sigarett I maailmasõja ajal; *sl.* I maailmasõja aegse inglise lihtsõduri pilkenimi (*nende tavalise «pläru»* **Wild W-** *järgi*)

Woodbridge ['wudbridʒ] *pn.*

Woodbury ['wudbəri] *pn.*

wood-carver ['wudkɑ:və] *s.* puunikerdaja

wood-carving ['wudkɑ:viŋ] *s.* puunikerdus

woodchuck ['wudtʃʌk] *s. zool.* metsümiseja; *vrd.* **marmot**

woodcock ['wudkɔk] *s. zool.* metskurvits, metsnepp

woodcraft ['wudkrɑ:ft] *s.* metsatundmine, oskus metsas toitu ja teed leida; *Am. ka* puunikerduskunst

woodcut ['wudkʌt] *s.* puulõige

wood-cutter ['wudkʌtə] *s.* puuraiuja, -raidur; *ka* = **wood-engraver**

wooded ['wudid] *a.* metsane, puudega (*või* metsaga) kaetud

wooden ['wudn] *a.* puust, puu-, puit-, puidu-; puine (*ka piltl.*) ◇ ~ **leg (shoe)** puujalg (-king); ~ **spoon** puulusikas; *piltl.* viimane koht (*võistlusel, er. võistluseksamil*)

wood-engraver ['wudingreivə] *s.* puugraveerimiskunstnik

wood-engraving ['wudingreiviŋ] *s.* puugravüür

Woodford ['wudfəd] *pn.*

wood-gas ['wudgæs] *s. tehn.* puidugaas

wood-headed ['wudhedid] *a.* puupäine, rumal

woodland ['wudlənd] *s. haril. pl.* metsamaa, -maastik; *atrib.* metsamaastiku-, metsa-

wood-louse ['wudlaus] *s.* (*pl.* **-lice** [lais]) *zool.* mullakakand

woodman ['wudmən] *s.* (*pl.* **-men**) metsnik; *arh.* kütt; *haruld.* metsatööline; *vrd.* **woodsman**

woodpecker ['wudpekə] *s.* rähn ◇ **green** ~ roherähn

wood-pie ['wudpai] *s. zool. dial.* kirjurähn; *ka* roherähn

wood-pile ['wudpail] *s.* puuriit (= **pile of wood**)

wood-pulp ['wudpʌlp] *s.* puidumass

woodruff ['wudrʌf] *s. bot.* varjulill, *er.* lõhnav varjulill (= **sweet** ~)

wood-rush ['wudrʌ] *s. bot.* piiphein

woods ['wudz] *s. sg.* mets (= **wood**)

wood-shed ['wudʃed] *s.* puukuur

woodsman ['wudzmən] *s.* (*pl.* **-men**) *peam. Am.* metsaelanik; kütt; metsatööline; *vrd.* **woodman**

wood-sorrel ['wudsɔr(ə)l] *s.* jänesekapsas (*ka mõni muu hapumaitseline taim*)

Woodstock ['wudstɔk] *pn.*

wood-wasp ['wudwɔsp] *s. zool.* puiduvaablane

woodwaxen ['wudwæks(ə)n] *s. bot.* värvileetpõõsas

wood-wind ['wudwind] *s. muus.* puu(puhk)pill; (**the** ~) *kollekt.* puu(puhk)pillid (= **the ~ instruments**)

woodwork ['wudwə:k] *s.* puu- *e.* puitesemed; (*hoone*) puu- *e.* puitosad; puu- *e.* puidutöö

woody ['wudi] *a.* (**-ier, -iest; -ily, -iness**) metsane, metsaga kaetud; puidune, puitjas, puidutaoline, puit-; *haruld.* mets(a)- ◇ ~ **nightshade** *bot.* harilik maavits, *van.* kuisavits

wooer ['wu:ə] *s.* kosija, kosilane; püüdleja

woof I [wu:f] *s.* (*kanga*) kude (= **weft**), koelõng; koetis

woof II [wuf] *v. i. Am.* vuhhatama, summutatult haugatama (*koera kohta*); *raad.* kõmisema (*madalatoonilise valjuhäälди kohta*)

woofer ['wufə] *s. fam. raad.* «kõmiseja», madalatooniline valjuhääldi (*vast.* **tweeter**)

Wookey ['wuki] *pn.*

wool [wul] *s.* vill; villkarv; villane lõng; *nalj.* villataolised (säbarad) juuksed ◇ **much cry and little** ~ palju kisa, vähe villa; **dyed in the** ~ *vt.* **dye**; **to pull** (*or* **draw**) **the** ~ **over smb.'s eyes** kellelegi puru silma puistama, kedagi tüssama *või* petma

Woolf [wulf] *pn.*

woolgathering ['wulgæðəriŋ] **1.** *s.* hajameelsus, hajameelne unistus; **2.** *a.* hajameelne, unistav ◇ **to go** (*or* **run, be**) ~ hajameelselt unistama

woollen, *Am. ka* **woolen** ['wulin] **1.** *a.* villane; villkarvaline; villa-; **2.** *s.* villane riie; *pl.* villased riietusesemed, *er.* villane pesu

woolly ['wuli] **1.** *a.* (**-ier, -iest; -iness**) villaga kaetud; villataoline; villane; *piltl.* ähmane, hägune, ebaselge, udune; **2.** *s.* villane riietusese, *er.* villane kampsun ◇ ~ **voice** ebaselge (*er.* kähe) hääl; ~ **painting** uduste äärjoontega maalimisviis

woolly-bear ['wulibɛə] *s.* päevakoer, piksepeni (*suur karvane röövik*)

Woolner ['wulnə] *pn.*

woolsack ['wulsæk] *s.* villakott; *er.* «villapadi», Inglise lordkantsleri (*lordide koja esimehe*) sohvataoline iste; *piltl.* lordkantsleriamet

Woolsey ['wulzi] *pn.*

Woolwich ['wulidʒ] *pn.* (*Londoni linnaosa, kus asub riiklik arsenal, suurtükitehas ja sõjaväeakadeemia*)

Woolworth ['wulwə:θ] *pn.*

wo(o)mera ['wumərə] *s. Austr.* (*pärismaalaste*) viskekepp (*pikk nõtke kepp noole või kivi lennutamiseks; mõnikord ekslikult samastatud bumerangiga*); *vrd.* **boomerang**

woozy ['wu:zi] *a. Am. sl.* (peast) segane, juhmistunud

wop [wɔp] *s. Am. sl.* itaallase (või mõne muu L.-Euroopast sisserännanud välismaalase) pilkenimi

Worcester ['wustə] *pn.* ◇ ~ **porcelain** elevandiluuportselan

Worcestershire ['wustəʃ(i)ə] *pn.*

Worcs. *lüh.* = *eelm.*

word [wə:d] **1.** *s.* sõna (*ka piltl.*); **2.** *v. t.* sõnastama ◇ **in a** (*or* **one**) ~ ühe sõnaga, lühidalt; **fair (hard)** ~s leplikud (karmid) sõnad; **to bring (send)** ~ sõna tooma (saatma) (*millestki* **of**); **to have** ~**s with** (*kellegagi*) sõnelema, tülitsema; **may I have a** ~ **with you** kas ma võiksin teiega paar sõna rääkida; **to give the** ~ **to do** (*millegi*) tegemiseks korraldust andma; **to give (break, keep) one's** ~ sõna andma (murdma, pidama); **to be as good as one's** ~ antud lubadust täitma; **upon my** ~ ausõna; (*imestushüüatusena*) tulise pihta!; ~ **for** ~ sõna-sõnalt (*vrd.* ~**-for-word**); ~**of God** jumalasõna; ~**of honour** ausõna; ~ **of mouth** suuline teade (*vrd.* ~**-of-mouth**); **by** ~ **of mouth** suuliselt; ~ **perfect** (*adv.*) sõnasõnalise täpsusega, ühtki sõna unustamata (*vrd.* ~**-perfect**)

word-book ['wə:dbuk] *s. haruld. peam. Am.* sõnaraamat (= **dictionary**); *ka* libreto

word-for-word ['wə:dfəwə:d] *a.* sõnasõnaline

wording ['wə:diŋ] *s.* sõnastus

wordless ['wə:dlis] *a.* sõnatu

word-of-mouth ['wə:dəvmauθ] *a.* suusõnaline

word-painting ['wə:dpeintiŋ] *s. kirj.* sõnamaaling, kujukas kirjeldus

word-perfect ['wə:dpə:fikt] *a.* (*õppetundi või näiteosa*) täiuslikult peast teadev

word-play ['wə:dplei] *s.* sõnamäng

word-splitting ['wə:dsplitiŋ] *s.* sõnalõhestamine, -närimine, asjatu sõnaline peenutsemine

wordstock ['wə:dstɔk] *s. lgv.* sõnavara ◇ **basic** ~ põhisõnavara

Wordsworth ['wə:dzwə(:)θ] *pn.*

wordy ['wə:di] *a.* (**-ier, -iest; -ily, -iness**) paljusõnaline, sõnaohter ◇ ~ **warfare** sõnasõda

wore [wɔ:] *vt.* **wear** I & II

work [wə:k] **1.** *s.* töö; teos; helitöö, helind; kirjatöö, kirjand; tegu; *pl.* (ehitus-, kaevamis- *jms.*) tööd; *haril. pl.* kindlustus; *pl.* (*masina, er. kella*) käiguvärk, mehhanism; rajatis; *pl.* tehas, vabrik (*tarvit. sag. sg-na, er. liitsõnades, näit.* **an ironworks**); *vt. ka* **(the) works**; **2.** *v. i. & t.* (*pret. & p. p.* ~**ed**, *arh. ja teatavais ühendeis ka praeguses keeles* **wrought** [rɔ:t]) töötama (*millegi kallal* **at, on, upon**; *kellegi või millegi heaks* **for**; *kellegi või millegi vastu* **against**; *jne.*); (*masina, aparaadi jms. kohta*) käima, liikuma; (*vedeliku kohta*) käärima; (*abinõu, ravimi jms. kohta*) mõjuma, toimima (*millessegi, kellessegi* **on, upon**); (*plaani kohta*) õnnestuma, korda minema; käitama, käigus (*või* tegevuses) pidama; (*ettevõtet jms.*) juhtima; töötlema, (*metalli*) vasardama, (*taignat jms.*) sõtkuma (*selles tähenduses pret. & p. p. haril.* **wrought**); (*mingisse meeleolusse jms.*) üles ärritama, üles kruvima (**into**; *pret. & p. p. sag.* **wrought**); (*head, paha*) esile kutsuma, põhjustama (*pret. & p. p. sag.* **wrought**); (*summat*) välja arvestama; õmblema, õmblustööd tegema ◇ **easy (hard, etc.)** ~ kerge (raske jne.) töö; **a piece of** ~ tööots, (ajutine) töö; **he does useful** ~ ta teeb kasulikku tööd; **heat can be converted into** ~ soojust võib muuta tööks; **at** ~ töös, tegevuses; **to be in** ~ tööd (*või* töökohta) omama; **to be out of** ~ tööta olema (*vrd.* **out-of-**~); **to go** (*or* **set**) **to** ~ töö kallale asuma, tööd alustama; **all in the day's** ~ päris tavaline asi; ~ **of art** kunstiteos; **a** ~ **in several volumes** mitmeköiteline teos; **public** ~**s** ühiskondlikud tööd; **mighty** ~**s** vägevad teod; **there is something wrong with the** ~**s** masinavärk on korrast ära; **the office is some distance from the** ~**s** kontor on tükk maad tehasest eemal; **to give smb. the** ~**s** *vt.* **give** & **(the) works**; **he** ~**s from morning till night** ta töötab hommikust õhtuni; **the machine** ~**s well** masin töötab hästi; **he tried to help me, but it didn't** ~ ta püüdis mind aidata, kuid sellest ei tulnud midagi välja; **his face** ~**ed**

with emotion ta nägu tõmbles meeleliigutusest; **yeast makes beer** ~ pärm paneb õlle käärima; **he ~s his men too hard** ta sunnib oma mehi liialt töötama; **this mill is ~ed by water** see veski käib veega; **this mine is ~ed by a company** seda kaevandust ekspluateerib üks ühing; **this belief has ~ed** (*or* **wrought**) **much evil** see usk on palju kurja teinud; **to ~ oneself into a rage** ennast vihahoogu ärritama; **you have ~ed your sum wrong** te olete oma summa valesti välja arvutanud; te olete oma arvutusülesande valesti lahendanud; **this girl is ~ing a table-cover** see tütarlaps õmbleb üht lauakatet; **to ~ away** püsivalt töötama; **to ~ in** (*v. t.*) (töö juures) sisse põimima, ära kasutama; (*v. i.*) kokku klappima, kokku sobima (*millegagi* **with**); **to ~ off** (ära) õiendama, (*millestki*) lahti saama; **to ~ on** (*v. i.*) edasi töötama; (*v. t.*) (*kedagi, kellegi tundeid*) mõju(s)tama, ärritama (= **to ~ upon**); **to ~ out** välja töötama; välja arvutama; arvutusel ulatuma (*millenigi* **at**); pingutusega saavutama; (*masinat*) ära kulutama; (*kaevandust*) tühjaks kaevandama; **how did it ~ out (in practice)?** kuidas see (tegelikult) välja kukkus?; **to ~ out of place** kohalt ära nihkuma; **to ~ one's passage** *mer.* (laeva)sõidu eest tööga tasuma; **to ~ up** üles (*või* välja) töötama, välja kujundama *või* õpetama; järk-järgult kõrgemale (*või* pinevamaks) tõusma (*millenigi* **to**); (*aineid*) kokku segama; (*uurimismaterjale*) korraldama, läbi töötama; (*fotonegatiivi, klišeed jms.*) retuššima; (*kedagi*) üles ärritama; **~ed up** ülesärritatud, erutatud; **to ~ upon** (*millegi*) kallal töötama; (*kedagi, kellegi tundeid*) mõju(s)tama, ärritama; **to ~ one's way** endale teed tegema; **to ~ one's will upon** (*millegagi*) oma tahtmise järgi toimima; **to ~ wonders** imet tegema; *vrd.* **wrought**

workable ['wə:kəbl] *a.* (**-bly**) töödeldav, töötlemiskõlblik; töötamis- *või* tarvitamiskõlblik; (*plaani jms. kohta*) teostatav, läbiviidav, rakendatav

workaday ['wə:kədei] *a.* argipäevane, argipäeva-; igapäevane

work-bag ['wə:kbæg] *s.* (*naiste*) käsitöökotike

work-basket ['wə:kbɑ:skit] *s.* (*naiste*) käsitöökorvike

work-bench ['wə:kbentʃ] *s. tehn.* höövelpink

work-book ['wə:kbuk] *s.* töövihik

work-box ['wə:kbɔks] *s.* (*naiste*) käsitöökastike

workday ['wə:kdei] *s.* argipäev; *Am.* tööpäev (= **working day**)

worker ['wə:kə] *s.* töötaja, tööline, töömees; *atrib.* töölis- ◇ **~ bee** *aiand.* töömesilane; **scientific ~** teadustöötaja

workhouse ['wə:khaus] *s.* vaestemaja, seek; *Am.* töömaja, -vangla, parandusmaja

working ['wə:kiŋ] **1.** *a.* töötav; **2.** *s.* töötamine; *atrib.* töötamis-, töö-; tegevus; (*masina*) käik *jne.* (*vt.* **work**) ◇ **~ capital** *maj.* käibekapital; **~ classes** töötavad klassid; **the ~ class** töölisklass; **~ clothes** töörõivad, -riietus; **~ day** tööpäev (*töötamiseks määratud osa päevast*); *vrd.* **workday**; **~ expenses** *maj.* tegevuskulud, ekspluatatsioonikulud; **~ hours** töötunnid; **~ knowledge** praktilised teadmised; **~ man** kehalise töö tegija; **in ~ order** töökorras

Workington ['wə:kiŋtən] *pn.*

workless ['wə:klis] *a.* töötu

worklessness ['wə:klisnis] *s.* töötaolek, tööpuudus

workman ['wə:kmən] *s.* (*pl.* **-men**) tööline, töömees; töötegija

workmanlike ['wə:kmənlaik], **-manly** [-mənli] **1.** *a.* osavale töölisele omane, tööosav, meisterlik; **2.** *adv.* osavasti, meisterlikult

workmanship ['wə:kmənʃip] *s.* tööosavus, meisterlikkus; töötlus, väljatöötamisviis

work-out ['wə:kaut] *s. fam.* prooviharjutus, eelproov; *er. sport* eeltreening

work-people ['wə:kpi:pl] *s.* töö- *e.* töölisrahvas, tööinimesed

works [wə:ks] *s. pl.* (**the ~**) *Am. sl.* kogu kupatus, kogu värk, kõik viimseni (*ka* **the whole ~**); midagi pöörast *või* hullu; *er.* piinamine, tapmine, mõrv ◇ **give me the ~** lase kõik tulla, räägi kõik välja; **to get the ~** ägeda tule alla sattuma (*ka piltl.*); **to give smb. the ~** kellegi pihta kogu revolvrit tühjendama, kedagi ägeda tule alla võtma (*ka piltl. ja nalj.*); kedagi piinama *või*

pinnima; kedagi tapma; **to shoot the ~** kõike mängu panema

(-)works [wə:ks] *vt.* **work**

workshop ['wə:kʃɔp] *s.* töökoda; tsehh; (arutlus)ring, seminar, (töö)kursus

work-shy ['wə:kʃai] **1.** *a.* tööd kartev, tööd pelgav; **2.** *s.* tööpõlgur

work-to-rule ['wə:ktu'ru:l] *s. pol.* (rangelt) reeglite järgi töötamine, aeglustatud tempos töötamine, viivitusstreik

workwoman ['wə:kwumən] *s.* (*pl.* **-women** [-wimin]) naistööline

world [wə:ld] *s.* maailm (*ka piltl.*); (**a ~**) ilmatu suur hulk, palju (*midagi* **of**); *atrib.* ülemaailmne, maailma- ◇ **to go round the ~** ümber maailma (*või* maakera) reisima; **at (to) the end of the ~** maailma lõpus (lõppu) (*ka piltl.*); **to bring into the ~** ilmale tooma; **the lower ~** allmaailm, manala; **the Old (New) W-** Vana (Uus) Maailm; **all the ~ will be there** kogu maailm tuleb (*või* kõik inimesed tulevad) sinna kokku; **the literary (sporting, etc.) ~** *or* **the ~ of letters (sport, etc.)** kirjanduslik (sportlik jne.) maailm; **what in the ~ do you mean?** mida te ometi sellega öelda tahate?; **I would not do it for the ~** (*or* **for anything in the ~**) ma ei teeks seda mitte mingi hinna eest; **a ~ of difference** ilmatu suur vahe; **he has had a ~ of trouble** tal on olnud ilmatu palju muret; **a ~ too much** liiga ja liiga palju; **I am tired to the ~** *sl.* ma olen surmani väsinud; **~ without end** igavesest ajast igavesti; **~ affairs** rahvusvahelised küsimused; **W- Federation of Trade Unions** (*lüh.* **W.F.T.U.**) Ülemaailmne Ametiühingute Föderatsioon; **~ history** maailma ajalugu; **~ market** maailmaturg; **~ news** ülemaailmsed teated; **~ peace movement** ülemaailmne rahuliikumine; **~ politics** maailmapoliitika; **~ power** *pol.* (ülemaailmse tähtsusega) suurriik; **W- War I** [wʌn] Esimene maailmasõda; **W- War II** [tu:] Teine maailmasõda

worldling ['wə:ldliŋ] *s.* ilmalaps, ilmaliku meelega isik

worldly ['wə:ldli] *a.* (**-ier, -iest; -iness**) ilmalik, maine; ilmalikke varasid (*või* lõbusid) armastav ◇ **~ goods** maine vara; **~ wisdom** elutarkus

worldly-wise ['wə:ldliwaiz] *a.* elukogenud, -tark

world-wide ['wə:ldwaid] *a.* ülemaailmne, üldlevinud

worm [wə:m] **1.** *s.* uss, ussike, vagel (*ka piltl.*); kruvikeere; *tehn.* tigu, tigukruvi, -võll; **2.** *v. t. & i.* loogeldes nihutama *või* nihkuma, märkamatult poetama *või* pugema (*läbi* **through**; *välja* **out of**; *sisse* **into**); vingerdama; (*saladust*) kavalasti välja meelitama (**out**); ussidest puhastama ◇ **a poor ~ like him** temataoline vilets ussike; **even a ~ will turn** isegi alandlik ussike hakkab hädakorral vastu; **food for ~s** ussisööt, surnud; **~ conveyer** *tehn.* tigukonveier; **~ shell** *zool.* liimuktigu; **to ~ oneself into favour (confidence, etc.)** lipitsedes soosingut (usaldust jne.) võitma; **to ~ one's way into** (*kuhugi*) sisse pugema; **he ~ed the secret out of me** ta meelitas (*või* urgitses) minult saladuse välja

worm-drive ['wə:mdraiv] *s. tehn.* tiguajam

worm-eaten ['wə:mi:tn] *a.* ussiaetud, ussidest näritud, ussitanud; *piltl.* vananenud

worm-fishing ['wə:mfiʃiŋ] *s.* ussiga õngitsemine

worm-gear ['wə:mgiə] *s. tehn.* tiguülekanne

Worms [wɔ:mz, wə:mz] *pn.* ◇ **Diet of ~** *aj.* Wormsi riigipäev

worm-seed ['wə:msi:d] *s.* ussirohi

worm-wheel ['wə:m(h)wi:l] *s. tehn.* tigu(hammas)ratas

wormwood ['wə:mwud] *s. bot., farm.* koirohi; *piltl.* kibe elamus, meelekibedus

wormy ['wə:mi] *a.* (**-ier, -iest; -ily, -iness**) ussine, vaglane, ussitanud; ussidest näritud

worn [wɔ:n] **1.** *p. p., vt.* **wear** I; **2.** *a.* kulunud, peetud, kantud; kurnatud, roidunud, väsinud ◇ **~-out** (ära)kulutatud, (ära)kulunud; iganenud; ärakurnatud, puruväsinud

worriless ['wʌrilis] *a.* muretu

worrit ['wʌrit] *dial., vulg.* = *järgm.*

worry ['wʌri] **1.** *v. t. & i.* (*koera kohta*) puresklema, (*hammastega*) kiskuma, murima; vaevama, ahistama, piinama, tülitama, tüütama; õrritama; vaevlema, piinlema, muretsema, rahutust tundma (*millegi üle* **about**); **2.** *s.* vaev, mure; (*koera*) puresklemine, murimine ◇ **don't ~** ärge muretsege; **don't ~ your father with so many**

questions ärge tüüdake oma isa nii paljude küsimustega; **I should ~!** *Am. sl.* on's see mu mure!; **to ~ along** (*raskustest hoolimata*) edasi rühkima

worse [wə:s] **1.** *a.* halvem, pahem; õelam; haigem (*on komp-iks adjektiividele* **bad, evil, ill**); **2.** *adv.* halvemini, pahemini (*on komp-iks adverbidele* **badly, ill**); **3.** *s.* midagi halvemat ◇ **to make matters ~** asjade olukorda halvemaks muutma; **a change for the ~** muutus pahemuse suunas; **he is getting ~ with every day** ta jääb iga päevaga haigemaks; **to go from bad to ~** järjest halvenema; **I hope you are none the ~ for your fall** ma loodan, et kukkumine ei teinud teile midagi viga; **this man is the ~ for liquor** (*or* **drink**) see mees on purjus; **he behaves ~ than ever** ta käitub halvemini kui kunagi varemalt; **all the ~** (*or* **so much the ~**) seda halvem; **this is bad enough, but there is ~ to follow** see on küllaltki halb, kuid tulemas on midagi veel pahemat; **~ cannot happen** midagi halvemat ei või juhtuda

worsen ['wə:sn] *v. i. & t.* halvenema; halvendama

worser ['wə:sə] *a. & adv. dial., vulg.* = **worse**

worship ['wə:ʃip] **1.** *s.* palvetamine, palvetus, jumaldamine, jumaldus, kummardamine; palvus, jumalateenistus; **Your (His) W-** Teie (Tema) Kõrgeausus (*alamate kohtunikkude ja mõnede teiste ametimeeste tiitel Inglismaal*); *arh.* väärikus, auväärsus, austus; **2.** *v. t. & i.* **(-pp-)** palveldama, jumaldama, kummardama; palvust tegema, palvusest osa võtma ◇ **an object of ~** midagi (*või* kedagi) jumaldatavat; **to win ~** *arh.* kõrge austuse osaliseks saama

worshipful ['wə:ʃipf(u)l] *a.* **(-lly)** *arh.* austusе. auväärne, kõrgeauline (*tarvit. tiitlina teatavate tsunftinimetuste või linnaametnikkude nimede ees*)

worshipper ['wə:ʃipə] *s.* palveldaja, jumaldaja, kummardaja; jumalateenistusest osavõtja

worst [wə:st] **1.** *a.* halvim, kõige halvem, pahim; õelaim; haigeim (*on sup-iks adjektiividele* **bad, evil, ill**); **2.** *adv.* halvimini, pahimini, kõige halvemini *või* pahemini (*on sup-iks adverbidele* **badly, ill**); **3.** *s.* midagi kõige halvemat; kõige halvem olukord; **4.** *v. t.* lööma, võitma ◇ **I am prepared for the ~** ma olen kõige halvema vastu valmistatud; **at (the) ~** kõige halvemal juhul; **the ~ of it is that . . .** kõige halvem seejuures on, et . . .; **if the ~ comes to the ~** kui peaks juhtuma kõige halvemat; **do your ~** tee, mida tahad (*trotsivalt öeldud*); **to have** (*or* **get**) **the ~ of it** lüüa saama

worsted I ['wustid] *s. tekst.* kammvill-lõng, kammlõng; kammvillriie; *atrib.* kammvillane, kammvill-

worsted II ['wə:stid] *pret. & p. p., vt.* **worst (4.)**

(-)wort I [wə:t] *s.* (-)rohi, (-)taim, (-)ürt (*esineb peam. teatavais taimenimedes, näit.* **liverwort**)

wort II [wə:t] *s.* (õlle)virre

worth I [wə:θ] *v. i. arh.* saama, juhtuma, olema (*tarvit. ainult teatavais hüüdlauseis, näit.* **woe ~ the day!** olgu neetud see (õnnetu) päev!)

worth II [wə:θ] **1.** *pred. a.* väärt; **2.** *s.* väärtus ◇ **this book is not ~ the price (is not ~ reading)** see raamat pole oma hinda väärt (pole lugemisväärt); **~ little (much, nothing, etc.)** vähe (palju, mitte midagi jne.) väärt; **little ~** *poeet.* = **~ little; he died ~ a million** ta suri miljonärina; **take the story for what it is ~** ärge võtke seda lugu puhta tõena; **for all one is ~** *sl.* kõigest jõust; **~ it** *sl.* = **~-while; ~ one's salt** oma ülalpidamiskulu (*või* palka) väärt; **~ (smb.'s) while** (kellegi) ajakulu ning vaeva väärt (*vrd.* **~-while**); **of little ~** vähese väärtusega; **a man of great ~** kõrgesti lugupeetav mees; **I know a friend's ~** ma tunnen sõbra väärtust, ma oskan sõbrast lugu pidada; **to get the ~ of one's money** oma raha eest ka midagi saama; **twenty cents' ~ of stamps** kahekümne sendi eest postmarke; *vrd.* **penny-**

worthily ['wə:ðili] *adv.* vääriliselt, väärselt

worthiness ['wə:ðinis] *s.* väärilisus, väärsus

Worthing ['wə:ðiŋ] *pn.*

Worthington ['wə:ðiŋtən] *pn.*

worthless ['wə:θlis] *a.* väärtusetu; kõlvatu, riivatu

worth-while ['wə:θ'(h)wail] *a.* ajakulu (*või*

vaeva) tasuv, küllaldase väärtusega ◇ **a ~ experiment** olulise tähtsusega (*või* paljutõotav) katse; **~ work** tänuväärne töö

worthy ['wə:ði] **1.** *a.* **(-ier, -iest)** vääriline, (*midagi*) vääriv **(of)**; auväärne (*sag. iroon.*); **2.** *s.* silmapaistev isik, tähtis ning väärikas isik, kuulsus (*ka iroon.*)

wot [wɔt] *vt.* **wit** II ◇ **God ~** *arh.* jumal teab

would [wud] *vt.* **will** I

would-be ['wudbi(:)] *a. & adv.* (asjatult) olla püüdlev, isehakanud, nõndanimetatud ◇ **a ~ poet** isehakanud luuletaja; **~ funny** enda meelest naljakas, asjatult naljakas olla püüdlev

wouldn't ['wudnt] = **would not**; *vt.* **will** I

wouldst ['wudst] *vt.* **will** I

wound I [wu:nd] **1.** *s.* haav; *piltl.* haavutus, (tunnete) haavamine, solvang; *poeet.* südamehaav, armuvalu; **2.** *v. t.* haavama (*ka piltl.*)

wound II [waund] *vt.* **wind** II & III

woundwort ['wu:ndwə:t] *s. bot.* nõianõges; harilik varemerohi; harilik koldrohi

wove [wouv] **1.** *pret., haruld. p. p., vt.* **weave; 2.** *a.* (*paberi kohta*) veläänd- ◇ **~-paper** veläänpaber

woven ['wouv(ə)n] *vt.* **weave**

wow [wau] *Am. sl.* **1.** *interj.* tore!, tubli!; **2.** *s.* midagi erakordset *või* sensatsioonilist, menukas teatritükk; **3.** *v. t.* vasikavaimustusse ajama ◇ **it's a ~!** see on midagi toredat!

wowser ['wauzə] *s. Austr. sl., ka Am.* lõburikkuja, *er.* range moraalitseja, puritaan

W.P. *lüh.* = **weather permitting**

wrack [ræk] *s.* **1.** kaldalepaisatud adru *või* merihein; **2.** *dial.* vrakk (= **wreck, wreckage**); **3.** = **rack** II (*er. väljendis* **~ and ruin**)

wraith [reiθ] *s.* viirastus, lummutis; *er.* (*kellegi*) viirastusteisik

wrangle ['ræŋgl] **1.** *s.* naaklus, nääklus, jagelus; äge vaidlus; **2.** *v. i. & t.* naaklema, nääklema, jagelema; ägedalt vaidlema; väitlema; *Am.* (*hobuseid*) karjatama

wrangler ['ræŋglə] *s.* naakleja, nääkleja, jageleja; äge vaidleja; väitleja; *er.* kõrgeima klassi lõpueksamite sooritaja matemaatilistes ainetes (*Cambridge'i ülikoolis*); *Am.* hobusekarjataja

wrap [ræp] **1.** *v. t. & i.* **(-pp-)** mähkima, mässima (*ka piltl.*); sisse mässima *või* pakkima **(up)**; **2.** *s.* mähis; sall, kaelarätik; reisivaip, suurrätt, ürp ◇ **~ it in paper** mähkige (*või* pakkige) see paberisse; **the hill is -pped in mist** küngas on udusse mähitud; **he ~s up his meaning in allegory** ta varjab oma mõtet allegooria taha; **-pped up in** (*millestki, kellestki*) täielikult sissevõetud, (*millelegi, kellelegi*) täie tähelepanuga andunud

wrapper ['ræpə] *s.* mähkija, mässija; mähis, ümbris; *er.* ristpael, panderoll; *trük.* kaaneümbris, ümbriskaas; pakend; (*naiste*) hommikumantel

wrapping ['ræpiŋ] *s.* mähkimine, mässimine; mähis, ümbris; pakend; *atrib.* mähkimis- ◇ **~-paper** pakkepaber

wrapt [ræpt] = **wrapped** (*vt.* **wrap**)

wrasse [ræs] *s. zool.* huulkala

wrath [rɔ:θ, *Am.* rɑ:θ] *s. poeet., ret., nalj.* raev, viha; *vrd.* **wroth**

wrathful ['rɔ:θf(u)l, *Am.* 'rɑ:θ-] *a.* **(-lly)** *poeet, ret., nalj.* raevune, vihane

Wraxall ['ræksɔ:l] *pn.*

Wray [rei] *pn.*

wreak [ri:k] *v. t. arh., ret.* (*millelegi*) vaba voli andma, (*kättemaksu, viha jms.*) välja valama (*kellegi peale* **upon**)

wreath [ri:θ] *s.* (*pl.* **-ths** [-ðs]) pärg, vanik; (*suitsu*) rõngas, keerd **(of)**

wreathe [ri:ð] *v. t. & i.* pärgama, pärgadega (*või* pärjana) ümbritsema *või* ehtima; pärjaks palmima; põimima *või* põimuma (*millegi ümber* **round**); (*suitsu kohta*) ringlema, rõngastena (*või* keerdudena) liikuma ◇ **face -ed in smiles** naeratusest särav nägu

wreck [rek] **1.** *s.* laevahukk, -õnnetus; avarii; vrakk, laevarusu; randa aetud laevariismed; hukatus, häving, kokkuvarisemine; rusu, varemed, (*millegi*) vilets jäänus **(of)**; **2.** *v. t. & i.* laeva- *või* rongiõnnetust tekitama; purustama, hävitama; purunema, hukkuma ◇ **to be ~ed** (*laeva kohta*) hukkuma, õnnetust läbi elama, karile jooksma (*ka piltl.*); **~ed sailors** laevaõnnetusest kaldalepaisatud meremehed

wreckage ['rekidʒ] *s.* vrakirusud, hukkunud laeva riismed

wrecker ['rekə] *s.* laeva- *või* rongiõnnetuse

tekitaja; vrakirüüstaja, rannaröövel; diversant, (kuritahtlik) õnnetusetekitaja, kahjur; laevavraki (*või muude rusude*) lammutaja ning koristaja; *mer. ka* päästelaev

wrecking ['rekiŋ] *s.* vrakiriisumine; laevavraki (*või muude rusude*) lammutamine ning koristamine

Wrekin ['ri:kin, 'rek-] *pn.*

wren [ren] *s. zool.* käblik; *vrd.* **Wrens** ◇ **golden-crested** ~ põialpoiss

wrench [rentʃ] **1.** *s.* väänamine, vääne; *piltl.* lahkumisvalu; *tehn.* mutri- *e.* kruvivõti; **2.** *v. t.* väänama, väänates kiskuma (*ära* **away, off**; *ringi* **round**; *lahti* **open**; *küljest* **from**; *seest* **out of**); *piltl.* väänama, moonutama ◇ **he gave my arm a** ~ ta väänas mu käsivart; **it was a great** ~ **leaving you** teist lahkuda oli valus kogemus; **box** (*or* **socket**) ~ *tehn.* ots(mutri)võti

Wrens [renz] *s. pl.* (**the** ~) Inglise sõjaaegse mereväe abistamiseks loodud naisorganisatsiooni (**W.R.N.S.** = **the Women's Royal Naval Service**) liikmed

wrest [rest] *v. t.* väänama, väänutama; (*mõttelt*) moonutama; käest kiskuma (*kelleltki* **from**)

wrestle ['resl] **1.** *s.* maadlus (*ka piltl.*); **2.** *v. i. & t.* maadlema; *piltl.* võitlema, heitlema (*kellegagi, millegagi* **with, against**)

wrestler ['reslə] *s.* maadleja

wrestling ['resliŋ] *s.* maadlemine, maadlus; *atrib.* maadlus(e)-

wretch [retʃ] *s.* vilets *või* armetu (isik); võrukael, kelm (*ka nalj.*) ◇ **poor** ~ vaeseke

wretched ['retʃid] *a.* vilets, armetu, kadal, haletsemisväärne; nurjatu; halb

wretchedness ['retʃidnis] *s.* viletsus, armetus, kadalus, haletsemisväärsus; nurjatus, halbus

Wrexham ['reksəm] *pn.*

wrick [rik] **1.** *v. t.* (kergelt) nikastama; **2.** *s.* (kerge) nikastus

wriggle ['rigl] **1.** *v. i. & t.* vingerdama, väänlema; vingerdades liikuma (**along**); vingerdades (*või* vääneldes) liigutama; **2.** *s.* vingerdus, väänlemine ◇ **to** ~ **out of (an engagement, etc.)** (*mingist kohustusest jne.*) kavalate võtetega vabanema *või* välja rabelema

wriggler ['riglə] *s.* vingerdaja, väänleja; *ka* sääse vastne (= **wiggler**)

wright [rait] *s. haruld.* tegija, valmistaja; (*ühendeis* -~) -sepp (*näit.* **wheel**~ ratassepp; **play**~ näitekirjanik; **ship**~ laevaehitaja)

wring [riŋ] **1.** *v. t.* (*pret. & p. p.* **wrung** [rʌŋ]) (kõvasti) pigistama, (pigistades) käänama, väänama; välja pigistama (**out, from, out of**; *ka piltl.*); (*käsi*) ringutama; piinutama, piinama; **2.** *s.* väänutus, käänutus, väänav pigistus ◇ **to** ~ **smb.'s hand** kellegi kätt pigistama; **to** ~ **one's hands** (ahastuses) käsi väänutama; **to** ~ **the neck of** (*kellegi*) kaela kahekorra käänama; ~**ing wet** nõretavmärg, nii märg, et vääna kas või vett välja

wringer ['riŋə] *s.* pigistaja, käänaja, väänaja; *er.* (pesu)väänamismasin

wrinkle ['riŋkl] **1.** *s.* korts, kiber, kirts; *fam.* kasulik näpunäide, kaval võte, nõks; **2.** *v. t. & i.* kortsutama, kibrutama, kirtsutama; kortsuma, kipruma ◇ **he gave me** (*or* **put me up to**) **a** ~**or two** ta andis mulle paar kasulikku näpunäidet (*millegi kohta* **on**); **to** ~ **(up) one's forehead** otsaesist kortsutama

wrinkled ['riŋkld], **wrinkly** ['riŋkli] *a.* kortsuline, kibraline

Wriothesley ['rɔtsli] *pn.*

wrist [rist] *s.* (käe)ranne; *tehn.* = ~**-pin**; *atrib.* randme- ◇ ~ **shot** *sport* randmelöök; ~ **watch** = ~**-watch**

wristband ['rizbənd, 'ristb-] *s.* randmekate, kätis

wristlet ['ristlit] *s.* randmerihm; *ka* käevõru (= **bracelet**); *sl.* (*vangi*) käeraud (= **handcuff**) ◇ ~ **watch** = **wrist-watch**

wrist-pin ['ristpin] *s. tehn.* kolvisõrm

wrist-watch ['ristwɔtʃ] *s.* käekell, randmekell

writ [rit] **1.** *arh. pret. & p. p., vt.* **write**; **2.** *s. arh.* kiri, kirjutis (*er. ühendis* **Holy W-** pühakiri); *jur.* (kohtulik) eeskiri, säte; kutse, kutseleht ◇ **to serve a** ~ **(up)on** (*kellelegi*) kutselehte (ametlikult) kätte toimetama; ~ **of execution** *jur.* täiteleht; ~ **of summons** kohtukutse

write [rait] *v. i. & t.* (*pret.* **wrote** [rout], *arh.* **writ** [rit]; *p. p.* **written** ['ritn], *arh.* **writ**; **-table**) kirjutama ◇ **this child cannot read**

or ~ see laps ei oska lugeda ega kirjutada; **this man** ~**s for the newspapers** see mees kirjutab ajalehtedele; **he wrote me three letters last week** ta kirjutas mulle kolm kirja möödunud nädalal; **to** ~ **down** üles kirjutama, kirja panema; (kirjalikult) maha tegema, laitma; **nothing to** ~ **home about** *sl.* mitte midagi silmapaistvat, üsna keskpärane; **to** ~ **off** kiiresti kirja panema; kirja saatma; (*võlga, amortisatsioonisummat*) maha kirjutama, kustutama (*vrd.* ~**-off**); **to** ~ **out** (täielikult) välja kirjutama; **he has written himself out** ta on enda tühjaks kirjutanud; **to** ~ **up** (*seinale, tahvlile jms.*) üles kirjutama; (*kirjeid*) täielikult sisse kandma; üksikasjalikult kirjeldama; (*kirjas, trükis*) ülistama (*vrd.* ~**-up**); **writ (= written) large** suurte tähtedega kirjutatud; *piltl.* (*sama asi*) pikema nime all (*või* pidulikumates sõnades) antud; **it is written** kirjutatud on; *vt. ka* **writing, written**

write-off ['raitɔ:f] *s. fam.* (*arvelt*) mahakirjutatud (*või* kustutatud) summa; *er. Am.* praaki arvatud ese, väärtusetu logu *või* rusu

writer ['raitə] *s.* kirjutaja; kirjanik, autor ◇ **the (present)** ~ **thinks that . . .** nende ridade kirjutaja arvab, et . . .; ~**'s cramp** (*or* **palsy**) kirjutuskramp; **W- to the Signet** (*lüh.* **W.S.**) Šoti kõrgema kohtu advokaat

write-up ['raitʌp] *s. Am.* üksikasjalik kirjeldus (*er. ajalehe jaoks*); kiitev artikkel, ülistus

writhe [raið] *v. i.* vingerdama, väänlema; *piltl.* piinlema

writing ['raitiŋ] *s.* kirjutamine; kirjutus; kiri, käekiri; kirjutis, kirjalik dokument, raamat, teos; *atrib.* kirjutus-, kirja- ◇ **in** ~ kirjalikult; **to commit to** ~ kirja (*või* paberile) panema; ~ **on the wall** *piltl.* eelseisvat hukatust kuulutav tunnusmärk

writing-book ['raitiŋbuk] *s.* kaustik, klade

writing-case ['raitiŋkeis] *s.* kirjamapp, lauamapp

writing-desk ['raitiŋdesk] *s.* kirjutuspult; kirjutuslaud

writing-ink ['raitiŋiŋk] *s.* (kirjutus)tint; *vrd.* **printing-ink**

writing-materials ['raitiŋmə'tiəriəlz] *s.* kirjutusmaterjal(id), -tarbed

writing-paper ['raitiŋpeipə] *s.* kirjutuspaber; *ka* kirjapaber

writing-table ['raitiŋteibl] *s.* kirjutuslaud

written ['rit(ə)n] **1.** *p. p., vt.* **write**; **2.** *a.* kirjutatud, kirjalik; kirja- ◇ **a** ~ **message** kirjalik teade; **the** ~ **language** kirjakeel, kirjas kasutatav keel; *vrd.* **spoken**

W.R.N.S. *lüh. vt.* **Wrens**

wrong [rɔŋ] **1.** *a.* vale, ebaõige, -õiglane, väär, ekslik; rikkis, korrast ära; viltu; ebakohane; **2.** *adv.* (*asetseb verbi järel*) valesti, ebaõigesti, -õiglaselt, vääriti, võõriti; eksi, nurja; **3.** *s.* ülekohus, ebaõigus, -õiglus; **4.** *v. t.* ülekohtuselt kohtlema, (*kellelegi*) ülekohut tegema ◇ **something (is)** ~ **with the works** masinavärk on korrast ära; **it is very** ~ **to lie** valetamine on suur pahe *või* patt; **a** ~ **guess** vääriti mõistatamine; **you are** ~ teil ei ole õigus, teie eksite; **I can prove you** ~ ma võin tõendada, et teil õigus ei ole; ~ **side out** pahupidi; **on the** ~ **side of fifty** üle viiekümne (aasta vana); **he has got out of bed on the** ~ **side** ta on pahema jalaga voodist välja astunud (*s. o. pahuras tujus*); **to get hold of the** ~ **end of the stick** valesti mõistma; **in the** ~ **box** piinlikus seisukorras; **there's something** ~ midagi on viltu *või* korrast ära; **the machine has gone** ~ masin on rikki läinud; **he has gone** ~ ta on kurjale teele sattunud; **to do** ~ kurja tegema, patustama; **to do smb.** ~ kellelegi ülekohut tegema; *er.* kedagi arusaamatuse tõttu hukka mõistma; **you are in the** ~ teil ei ole õigus, teie eksite; **I admit I was in the** ~ ma möönan, et mul ei olnud õigus (*või* et ma olin eksiarvamusel); **to put smb. in the** ~ kedagi süüdlasena paista laskma

wrongdoer ['rɔŋ'duə] *s.* pahategija, patustaja

wrongdoing ['rɔŋ'du(:)iŋ] *s.* pahategemine, patustamine

wrongful ['rɔŋf(u)l] *a.* (**-lly**) ülekohtune, ebaõiglane; seadus(e)vastane, ebaseaduslik ◇ ~ **dismissal** ebaseaduslik vallandamine

wrong-headed ['rɔŋ'hedid] *a.* põikpäine, jonnakas

wrongly ['rɔŋli] *adv.* valesti, ebaõigesti, väärasti, ekslikult ◇ **rightly or** ~ õigesti või valesti, õigusega või mitte

wrote [rout] *vt.* **write**

wroth [rouθ, rɔ(:)θ] *pred. a. piibl., poeet., ret., nalj.* raevune, vihane (*kellegi peale* **with**); *vrd.* **wrath**

wrought [rɔ:t] **1.** *pret. & p. p., vt.* **work**; **2.** *a.* töödeldud, väljatöötatud; väljaõmmeldud; (*metalli kohta*) sepistatud, taotud ◇ **~ iron** sepistatud (*või* taotud) raud; *ka* separaud, taotav raud

wrought-up [ˈrɔ:tˈʌp] *a.* ülesärritatud, pingulekruvitud (*vt.* **work up**)

wrung [rʌŋ] *vt.* **wring**

wry [rai] *a.* **(-yer, -yest; -yly, -yness)** viltune, vildak, kõver; (*naeratuse kohta*) viril ◇ **to make a ~ face** (*or* **mouth**) nägu krimpsutama *või* vingutama

wryneck [ˈrainek] *s.* **1.** *zool.* väänkael, peebulind; **2.** *med.* kõõrkael

W.S. *lüh.* = **Writer to the Signet** (*vt.* **writer**)

wt. *lüh.* = **weight**

wulfenite [ˈwulfənait] *s. min.* vulfeniit

wurzel [ˈwɔ:zl] *Am.* = **mangel-wurzel**

wuzzy [ˈwʌzi] *a. Am. sl.* peast segane, jabur

W.Va. *lüh.* = **West Virginia**

wyandotte [ˈwaiəndɔt] *s. põll.* vaiendott, vaiendoti (tõugu) kana

Wyat(t) [ˈwaiət] *pn.*

wych-, witch-, wich- [witʃ] *pref.* (*esineb teatavais puunimedes; algtähendus:* painduv, längus okstega) ◇ **~-elm** harilik jalakas; **~-hazel** *bot.* nõiapuu

Wycherley [ˈwitʃəli] *pn.*

Wyclif(fe) [ˈwiklif] *pn.*

Wyclif(f)ite [ˈwiklifait] *aj.* **1.** *s.* viklifiit, (inglise reformatsioonitegelase) Wycliffe'i õpetuse pooldaja; **2.** *a.* vikliflik, Wycliffe'ile (*või* ta õpetusele) omane

Wycombe [ˈwikəm] *pn.*

wye I [wai] *s.* (*kirjatäht*) y; midagi Y-kujulist

Wye II [wai] *pn.*

Wykeham [ˈwikəm] *pn.*

Wykehamist [ˈwikəmist] (*tuletatud kooli asutaja William of Wykehami nimest*) **1.** *a.* Winchesteri kooli; **2.** *s.* Winchesteri kooli **(Winchester College)** õpilane *või* vilistlane

Wyld(e) [waild] *pn.*

Wyl(l)ie [ˈwaili] *pn.*

wynd [waind] *s. Š.* põik- *või* kõrvaltänav

Wyndham [ˈwindəm] *pn.*

Wynfrith [ˈwinfriθ] *pn.*

Wyo. *lüh.* = *järgm.*

Wyoming [waiˈoumiŋ] *pn.*

wyvern [ˈwaivə(:)n] = **wivern**

X

X, x [eks] *s.* (*pl.* **Xs, X's**) (*kirjatäht*) x; midagi X-kujulist; kaldrist (×); *mat.* x, iks (*tundmatu suurus; ka piltl.*); *kaub. lüh.* = **ex**; *rooma numbrina* **X** = 10; *Am. sl.* kümnedollarine pangatäht

xanthene [ˈzænθi:n] *s. keem.* ksanteen ◇ **~ dye** ksanteenvärvaine

xanthine [ˈzænθi:n] *s. keem.* ksantiin

Xanthippe [zænˈtipi, ˌ-ˈθipi] **1.** *pn.*; **2.** *s.* ksantipe, tige (abielu)naine

xanthophyll [ˈzænθəfil] *s. keem., bot.* ksantofüll, lehekollane

xanthorrhoea [zænθəˈri:ə] *s. bot.* rohtpuu

xanthous [ˈzænθəs] *a.* kollane; *er. antr.* kollanahkne, mongoliidne

Xanthus [ˈzænθəs] *pn.* Xanthos

Xavier [ˈzæviə] *pn.*

xd, x-d, x-div *kaub. lüh.* = **ex dividend**

Xe *keem.* = **xenon**

xebec [ˈzi:bek] *s. aj.* šebek (*teatavat tüüpi kolmemastiline, er. mereröövlite laev*)

Xenocrates [ziˈnɔkrəti:z] *pn.*

xenogamous [zi(:)ˈnɔgəməs] *a. bot.* risttolmlev, ksenogaamne

xenogamy [zi(:)ˈnɔgəmi] *s. bot.* risttolmlemine, ksenogaamia

xenon [ˈzenən, ˈzi:n-] *s. keem.* ksenoon (*sümbol* **Xe**) ◇ **~ lamp** *el.* ksenoonlamp

Xenophanes [ziˈnɔfəni:z] *pn.*

Xenophon [ˈzenəfən] *pn.*

xeranthemum [ziˈrænθiməm] *s. bot.* paberlill

xerography [ziˈrɔgrəfi] *s. tehn.* kserograafia (*kuivpaljundusmenetlus*)

xerophilous [ziˈrɔfiləs] *a. bot.* kuivalembene, kserofiilne

xerophyte [ˈziərɔfait] *s. bot.* kserofüüt, kuivalembene taim, kuivustaim

Xerxes [ˈzə:ksi:z] *pn.*

xi [zai, ksai] *s.* ksii (*kreeka tähestiku 14. täht, vastab ladina x-ile*)

-xion [kʃən] *vt.* **-ion**

xiphophyllous [zifəˈfiləs] *a. bot.* mõõklehine

Xmas [ˈkris(t)məs, *vulg.* ˈeksməs] = **Christmas**

X-ray [ˈeksˈrei] **1.** *s. haril. pl.* röntgenikiir; *atrib.* röntgeni(kiirte)-; **2.** *v. t.* röntgenikiirtega läbi valgustama (*või* kiiritama, fotografeerima)

Y

Y, y [wai] *s.* (*pl.* **Ys, Y's**) (*kirjatäht*) y, üpsilon *e.* igrek; midagi Y-kujulist; *keem.* Y, ütrium (= **yttrium**); *mat.* y, igrek (*teine tundmatu suurus*)

-y I [i] *suf.* **1.** -ne (*tuletab substantiividest adjektiive, näit.* **hairy, oily**); **2.** -jas, -kas (*tarvit. värvust tähendava adjektiivi lõpul* **-ish** *asemel liitsõnades, näit.* **pinky-white, whity-brown**)

-y II, **-ie, -ey** [i] *suf.* -ke(ne) (*tarvit. er. meelitussõnade lõpuna, näit.* **doggy, doggie; laddie; nursy, -sie, -sey; sonny**)

yacca [ˈjækə] *s. bot.* kivijugapuu

yacht [jɔt] **1.** *s.* jaht(laev), purjejaht; **2.** *v. i.* jahtlaeval sõitma; purjetama, purjesporti harrastama

yacht-club [ˈjɔtklʌb] *s.* jahtklubi, purjespordiklubi

yachting [ˈjɔtiŋ] *s.* jahtlaevaga sõitmine; purjesport

yachtsman [ˈjɔtsmən] *s.* (*pl.* **-men**) purjesportlane, purjetaja

yack [jæk] *Am. sl.* = **yak** II

yaffle [ˈjæfl], **yaffil** [ˈjæfil] *s. dial.* meltsas, roherähn (= **green woodpecker**)

yah I [jɑ:] *interj.* päh!

yah II [jɑ:] *Am.* = **yeah**

yahoo [jəˈhu:, jɑ:ˈh-, *Am.* ˈjɑ:h-] *s.* jähuu (*jälk inimesetaoline olend Swifti teoses «Gulliver's Travels»*); *piltl.* tõpralik isik; *Am. sl.* maamats

yak I [jæk] *s. zool.* jakk (*tiibeti veis*)

yak II, *ka* **yack** [jæk] *Am. sl.* **1.** *s.* lõualõksutamine, vatramine; **2.** *v. i.* **(-kk-)** lõugu lõksutama, vatrama

Yakut [jɑ:ˈku:t] *s.* jakuut; jakuudi keel

Yale [jeil] *pn.* ◇ **~ lock** snepper(lukk)

yaller [ˈjælə] *dial., Am. sl.* = **yellow**

Yalta [ˈjæltə] *pn.* Jalta ◇ **~ Conference** Jalta konverents (*a. 1945*)

yam [jæm] *s. bot.* jamss (*troopiline mugultaim; selle söödav mugul*); *Am. ka* bataat, maguskartul (= **sweet potato**)

yammer [ˈjæmə] *dial., er. Š. või Am., fam.* **1.** *v. i.* hädaldama, halisema; **2.** *s.* hädaldamine, halisemine

Yangtze (Kiang) [ˈjæŋtsi: (ˈkjæŋ)] *pn.* Jangtse, Yangzijiang

yank I [jæŋk] *sl.* **1.** *v. t.* jõnksuga tõmbama; **2.** *s.* jõnks(atus), äkiline tõmme

Yank II [jæŋk] = *järgm.*

Yankee [ˈjæŋki] *s. fam.* jänki, (põhja)ameeriklane; *Am.* New Englandi piirkonna elanik; *atrib.* jänkilik, jänki-, ameerika-

lik ◇ ~ **Doodle** ['du:dl] populaarne ameerika rahvalaul lõbusa viisiga ja koomiliste (varieeruvate) sõnadega

yaourt ['jɑ:uət] = **yog(h)urt**

yap [jæp] **1.** *v. i.* **(-pp-)** klähvima, (heledasti) haukuma; *sl.* lärmikalt vatrama; **2.** *s.* klähv(atus), klähvimine; *sl.* lärmikas vatramine; *Am. sl. ka* molu, suu; *Am. sl.* molkus, loru, huligaan

yapp [jæp] *s.* sissepöörduvate klappidena üle raamatuääre ulatuv pehme nahkköide

Yarborough ['jɑ:b(ə)rə] **1.** *pn.*; **2.** *s.* **(y-)** (*bridži- või vistimängus*) kaardikäsi, mis ei sisalda ühtki kaarti üle üheksa

yard I [jɑ:d] *s.* (*lüh.* **yd.**) jard (*inglise pikkusühik*, = **3 feet** = 0,9144 m); *mer.* raa

yard II [jɑ:d] *s.* õu, hoov; *ka* = **dock-~, ship-~, marshalling-~** ◇ **the Y-** = **Scotland Yard**

yard-arm ['jɑ:dɑ:m] *s. mer.* raapiik, raaots, raanukk

yardgrass ['jɑ:dgrɑ:s] *s. bot.* sõrmhirss

Yardley ['jɑ:dli] *pn.*

yard-measure ['jɑ:dmeʒə] *s.* jardiline mõõdupuu *või* mõõdulint, -rihm

yardstick ['jɑ:dstik] *s.* jardiline mõõdupuu; *piltl.* küünarpuu, mõõdupuu, võrdluse alus

Yare [jeə] *pn.*

Yarmouth ['jɑ:məθ] *pn.*

yarmulke, -ka [jɑ:'mʌlkə] *s.* (juudi) pigimüts

yarn [jɑ:n] **1.** *s.* lõng, kedrus; *fam.* lugu, jutt, veste, heietis; **2.** *v. t.* lugusid rääkima *või* vestma, heietama ◇ **sail** ~ *mer.* purjeniit; **to spin a** ~ juttu heietama, lugu rääkima

yarovize ['jɑ:rəvaiz] *v. t. põll.* jaroviseerima

yarrow I ['jærou] *s. bot.* raudrohi, *er.* harilik raudrohi, verihein (= **milfoil**) ◇ **soldier's** ~ *bot.* vesikarikas

Yarrow II ['jærou] *pn.*

yashmak ['jæʃmæk] *s.* jašmak, (muhamedlannade) näoloor

yataghan ['jætəgən] *s.* jatagan, (sissepoole kõvera teraga) türgi mõõk

Yates [jeits] *pn.*

yaup [jɔ:p] = **yawp**

yaupon ['jɔ:pən] *s. bot.* iileks, *er.* okseiileks

yaw [jɔ:] *mer., av.* **1.** *v. i. & t.* (sõidu)kursist kõrvale kalduma *või* kallutama; **2.** *s.* kursist kõrvalekalle

yawl I [jɔ:l] *s. mer.* julla, jaala, joll, (väike) laevapaat; jaul (*teatavat tüüpi purjepaat*) ◇ **Bermudian** ~ bermuudajaul

yawl II [jɔ:l] **1.** *v. i. haruld.* uluma; kräunuma; **2.** *s.* ulumine; kräunumine

yawn [jɔ:n] **1.** *v. i.* haigutama (*ka piltl.*); haigutades lausuma; **2.** *s.* haigutus, haik; *tehn.* lõtk, pilu

yawp, yaup [jɔ:p] *Am. fam.* **1.** *v. i.* kisama, lõugama, tänitama; klähvima; valjult haigutama; **2.** *s.* kisa, lõugamine, tänitus; klähvimine; valjuhäälne haigutus

yaws [jɔ:z] *s. pl. med.* vabarntõbi, framböösia

Yb *keem.* = **ytterbium**

Y.B. *lüh.* = **year-book**

Y.C.L. *lüh.* = **Young Communist League**

yclad [i'klæd] *a. arh.* rõivastatud, riietatud (= **clad**)

yclept [i'klept] *a. arh., nalj.* hüütud, nimetatud (= **called, named**)

yd. *lüh.* = **yard I**

ye I [ji:, ji] *pron. arh., poeet., dial.* teie, te (= **you**)

ye II [ði(:), *ekslikult* ji(:)] (*vanamoelises või tahtlikult vanastiililises õigekirjas*) = **the** (*definiitne artikkel*); *näit.* **YE OLDE BOOKE SHOPPE** = **the old bookshop** (*antikvariaadi sildina*)

yea [jei] **1.** *partikkel arh., dial.* jah (= **yes**); jah koguni; tõesti; **2.** *s.* jah, jaatav sõna; jaatamine; *er. Am.* poolthääl, poolthääletaja (*haril. pl.*)

yeah [jɑ:] *interj. Am., fam.* jah (= **yes**)

yean [ji:n] *v. t. & i.* poegima (*lamba või kitse kohta*), tallesid tooma

yeanling ['ji:nliŋ] *s.* noor (lamba- *või* kitse-) tall

year [jə:, jiə] *s.* aasta; *pl.* aastad, eluaastad ◇ **the ~ 1945** 1945. aasta; **last (this, next) ~** mullu, mineval aastal (tänavu, järgmisel aastal); **in ~s** aastais, vanaldane; **old in ~s but young in looks** aastailt vana, aga välimuselt noor; **to be in one's first ~** (*õppeasutuses*) esimest aastat õppima, esimesel kursusel olema; **in one's twentieth ~** oma kahekümnendal eluaastal; **~ by ~** aasta-aastalt; **~ in ~ out** aasta-aastalt, aastast aastasse; (kogu) aasta läbi, kogu aeg

year-book ['jiəbuk, 'jə:-] *s.* aastaraamat

yearling ['jiəliŋ, 'jə:-] *s.* aastane loom *või* taim; *atrib.* aastane (*looma või taime kohta*)

yearlong ['jiəlɔŋ, 'jə:-] *a.* aastapikkune, terve aasta kestev; *ka* aastaid kestev

yearly ['jiəli, 'jə:-] **1.** *adv.* igal aastal, kord aastas; **2.** *a.* iga-aastane, iga aasta korduv, aasta-

yearn [jə:n] *v. i.* igatsema, igatsust tundma (*millegi või kellegi järele* **for, after**); ihkama, ihaldama (*midagi teha* **to do**); õrnust tundma (*kellegi või millegi vastu* **to, towards**)

yearning ['jə:niŋ] **1.** *a.* igatsev; ihkav, ihaldav; **2.** *s.* igatsemine, igatsus; ihkamine, ihaldamine

year-round ['jiəraund, 'jə:-] *a.* aastaringne, läbiaastane

yeast [ji:st] *s.* pärm

yeasty ['ji:sti] *a.* **(-ier, -iest; -ily, -iness)** pärmine; kobrutav, kääriv, vahutav (*ka piltl.*)

Yeats [jeits] *pn.*

yegg [jeg] *s. Am. sl.* hulkuv murdvaras; (jõhker) roimar

yelk [jelk] *dial.* = **yolk**

yell [jel] **1.** *s.* kisa, kisendus; röögatus; *Am.* kolledži (sportlik) ergutushüüatus; *Am. sl.* midagi toredat *või* naljakat; **2.** *v. i. & t.* kisendama; röögatama (*millegi pärast* **with**); kisendavalt hüüdma **(out)**

yellow ['jelou] **1.** *a.* **(~er, ~est)** kollane; *piltl.* kade, umbusklik (*er. pilgu kohta*); *sl.* argpükslik, alatu; **2.** *s.* kollane värv *või* värvus; *ka* munakollane; **3.** *v. t. & i.* kollaseks muutma *või* muutuma ◇ **~ archangel** *bot.* koldnõges; **~ dog** kollane (segatõugu) koerakrants; *Am. sl.* argpüks, alatu närukael; *er.* streikimisest keelduv tööline; **~ fever** *med.* kollapalavik; **~ jack** *sl.* kollapalavik; *mer.* karantiinilipp (= **~ flag**); **~ jaundice** *med.* kollatõbi (= **jaundice**); **~ poplar** *bot.* tulbipuu; **~ press** kollane ajakirjandus, kõmuline ajakirjandus; **~ rocket** *bot.* = **rocket I**; **the Y- Sea** Kollane meri; **~ spot** *anat.* kollatähn (*silmas*); **~ streak** kollane triip *või* viir; *er. sl.* argusejooneke (*iseloomus*), kalduvus argusele

yellowback ['jelo(u)bæk] *s.* (kollaste kaantega) odav kõmuromaan

yellow-hammer ['jelo(u)hæmə] *s. zool.* talvike, talitsiitsitaja; *Am. ka* kuld-kollarähn; **(Y-)** *Am. sl.* Ohio osariigi elanik

yellow-jacket ['jelo(u)dʒækit] *s. Am., fam.* helekollase kehaga herilane; *Austr.* kollaka koorega eukalüpt (*mitu liiki*)

yellowish ['jelo(u)iʃ] *a.* kollakas

yellowness ['jelo(u)nis] *s.* kollasus

Yellowplush ['jelo(u)plʌʃ] *pn.*

Yellowstone ['jelo(u)stoun, -stən] *pn.*

yellowwort ['jelo(u)wə:t] *s. bot.* arusapp

yellowy- ['jelo(u)i] *a.* kollakas- ◇ **~-green** kollakasroheline

yelp [jelp] **1.** *s.* klähvatus, kilav haugatus; **2.** *v. i.* klähvima, kilavalt haukuma

Yemen ['jemən, 'jeim-] *pn.* (*haril.* **the ~**) Jeemen

yen I [jen] *s.* (*pl.* ~) jeen (*Jaapani rahaühik*)

yen II [jen] *Am. sl.* **1.** *s.* igatsus, ihaldus, tung (*millegi järele* **for**); auahne soov (*midagi teha* **to do**); **2.** *v. i.* **(-nn-)** igatsema, igatsust (*või* ihaldust) tundma (*millegi järele* **for**)

Yenisei [jeni'seii, -'sei] *pn.* Jenissei

Yeo [jou] *pn.*

yeoman ['joumən] *s.* (*pl.* **-men**) *aj.* priitalunik, vabatalupoeg; *Am.* (*sõjalaevastiku*) arve-allohvitser, laoülem ◇ **~ ('s) service** kasulik teene, tõhus abi; **~ of the guard** kuningliku ihukaitseväe liige (= **beefeater**)

yeomanly ['joumənli] *a.* priitaluniku-, vabatalupoeglik

yeomanry ['joumənri] *s.* priitalunikkond, vabatalupoegkond; priitalunikest koosnev (vabatahtlik) ratsavägi

yep [jep] *partikkel dial., Am. sl.* jah (= **yes**) ◇ **~ and nope** *Am. sl.* jah ja ei (= **yes and no**)

Yerevan [jere'vɑ:n] *pn.* Jerevan

yes [jes] **1.** *partikkel* jah; jaa-ah; **2.** *s.* jah, jaasõna ◇ **~?** (*vastava tõusva intonatsiooniga*) (kas) tõesti?; **~, but ...** jah, aga ...; **to say ~** jah ütlema, nõustuma (*millegagi* **to**); **confine yourself in your answers to ~ and no** (*or* **to yesses and noes**) piirduge oma vastustes ainult jah ja eiga

yes-man ['jesmæn] *s.* (*pl.* **-men**) *fam.* (pugejalik) järelekiitja

yester ['jestə] *ühendeis* eilne, eelmine
yesterday ['jestəd(e)i] **1.** *s.* eilne päev; *atrib.* eilne; **2.** *adv.* eile ◇ **the day before ~** üleeile; **~ morning** eilne hommik; eile hommikul; **all our ~s** *poeet.* kogu meie minevik *või* möödanik
yester-eve ['jestər'i:v], **-even** [-'i:vn], **-evening** [-'i:vniŋ] *poeet.* **1.** *s.* eilne õhtu; **2.** *adv.* eile õhtul
yester-morn ['jestə'mɔ:n], **-morning** [-'mɔ:niŋ] *poeet.* **1.** *s.* eilne hommik; **2.** *adv.* eile hommikul
yester-night ['jestə'nait] *poeet.* **1.** *s.* eilne öö *või* õhtu; **2.** *adv.* eile öösel *või* õhtul
yester-year ['jestə'jiə] *poeet.* **1.** *s.* mullune (*e.* minevane) aasta; **2.** *adv.* mullu, mineval aastal
yestreen [jes'tri:n] *s., adv. Š., poeet.* eilne õhtu; eile õhtul (= **yesterday evening**)
yet [jet] **1.** *adv.* veel; veelgi, alles; siiski; **2.** *konj.*ent, kuid siiski, ometi, kummatigi ◇ **there is ~ time** on veel aega; **is he ~ alive?** ons ta veel elus?; **have you finished ~?** kas olete juba lõpetanud?; **not ~** mitte veel; **he would not do it for you nor ~ for me** ta ei olnud nõus seda tegema teie heaks ega ka minu heaks; **as ~ he has not succeeded** seni ei ole tal veel õnnestunud; **this is a ~ harder task** see on veelgi raskem ülesanne; **you shall ~ repent it** küll te seda veel kahetsete; **I have corrected him very often, ~ he still makes the same mistake** ma olen teda tihti parandanud, aga ikkagi teeb ta sama vea
yeti ['jeiti, *Am.* 'jeti] *s.* jeti, (oletatav) himaalaja lumeinimene (*vt.* **snowman**)
yew [ju:] *s. bot.* jugapuu (= **~-tree**); jugapuupuit
Yg(g)drasil ['igdrəsil] *s. folkl.* üle maailma ulatuvate juurte ning okstega puu muinasskandinaavia rahvapärimustes
Y-gun ['waigʌn] *s. mil.* Y-kujuline kahe rauaga miinipilduja (*miiniristleja pardal, er. allveelaevade tulistamiseks*)
Yiddish ['jidiʃ] **1.** *s.* jidiš, juudi keel; **2.** *a.* jidiši- e. juudikeelne
yield [ji:ld] **1.** *v. t. & i.* tootma, (*saaki, tulu*) andma, sisse tooma; järele andma, loovutama (*kellelegi* **to**), alistuma, alla andma (*kellelegi* **to**); (*kellestki*) maha jääma, alam olema **(to)**; **2.** *s.* took, saak; saagis, voos; (*vilja*) väljaand; toodang; tootlikkus; *tehn.* järeleandvus, painduvus; (*metalli, betooni*) voolavus ◇ **to ~ the palm** (*kellelegi*) esikohta loovutama; **to ~ up** loovutama, käest ära andma
yielding ['ji:ldiŋ] *a.* järeleandlik, paindlik, pehme
yippee, yippy ['jipi:] *interj. Am. er. sport* hurraa!
Y.M.C.A. ['waiemsi:'ei] *lüh.* = **Young Men's Christian Association**
yo [jou] *interj.* hei!, hõi!; *vrd.* **yo-ho**
yob [jɔb] *s. van. sl.* (= **boy** *pöördsõna*) poisiloru, -molkus
yodel ['joud(ə)l], *Am. ka* **yodle** ['joudl] **1.** *s.* joodeldus, (alpikarjaste) huilutus, helletus; **2.** *v. i. & t.* **(-ll-)** joodeldama, huilutama, helletama
yoga ['jougə] *s.* jooga (*teatav india filosoofiline ja kehaliste harjutuste süsteem*)
yogi ['jougi] *s.* joogi, jooga harrastaja
yog(h)urt ['jougə:t] *s.* jogurt (*bulgaaria hapupiim*)
yo-heave-ho ['jouhi:v'hou] *interj. mer.* heiuuhh! (*hüüatus ühisel hiivamisel*)
yo-ho [jou'hou] *interj.* hei!, hõi!; *mer.* = **yo-heave-ho**
yoicks [jɔiks] *interj.* võts! (*hüüatus koertele rebasejahil*)
yoke [jouk] **1.** *s.* ike (*ka piltl. või teatav masinaosa jms.*); ikkesse rakendatud künnihärgade paar (= **~ of oxen**); kaelkoogud; *tekst.* passe; **2.** *v. t. & i.* **(-kable)** ikestama, ikkesse panema, (nagu) ikkega ühendama (*millegagi* **to**); ühenduma, ühte sobima ◇ **transformer ~** *el.* trafoike
yoke-bone ['joukboun] *s. anat.* sarnaluu
yokefellow ['joukfelou] *s.* ikkekaaslane, *er.* abieluikke-kaaslane, elukaaslane
yokel ['jouk(ə)l] *s.* mats, tahumatu maamees
Yokohama [joukə'hɑ:mə] *pn.*
yolk [jouk, *Am. ka* joulk] *s.* (muna)rebu, munakollane
yon [jɔn] *arh., poeet.* = **yonder**
yond [jɔnd] *dial.* = **yon(der)**
yonder ['jɔndə] **1.** *adv.* taamal, seal (eemal); **2.** *a.* taamal olev, too
Yonge [jʌŋ] *pn.*
Yonkers ['jɔŋkəz] *pn.*

yore [jɔ:] *s. arh., poeet.* muistne aeg, endine aeg (*tarvit. ainult ühendis* **of ~** vanasti, ennevanasti; vanaaegne, muistne, kunagine) ◇ **in days of ~** ennevanasti, muistsel ajal
Yorick ['jɔrik] *pn.*
York I [jɔ:k] *pn.* ◇ **the House of ~** *aj.* Yorki dünastia (*Inglise troonil a. 1461—1485*)
york II [jɔ:k] *v. t.* (*kriketimängus*) otse löögikurika ees maad puudutava palliga (*kaitsjat*) mängust välja lööma (*vt. järgm.*)
yorker ['jɔ:kə] *s.* (*kriketimängus*) otse löögikurika ees maad puudutav pall
Yorkist ['jɔ:kist] *aj.* **1.** *s.* yorklane, Yorki dünastia (valge roosi) pooldaja (*Inglise Roosidesõjas*); **2.** *a.* Yorki dünastiale (*või* selle pooldajaile) omane
Yorks. *lüh.* = *järgm.*
Yorkshire ['jɔ:kʃ(i)ə] **1.** *pn.* (*krahvkond Inglismaal*); **2.** *s. põll.* jorkšir, jorkširi siga ◇ **~ fog** *bot.* vill-mesihein; **~ pudding** *kok.* lehttaignast küpsetatav ja rostbiifiga sööday puding; **~ terrier** jorkširi terjer (*väike pikakarvaline sülekoeratõug*)
Yosemite [jo(u)'semiti] *pn.*
you [ju:, ju] *pron.* (*objektikääne ~, possessiiv* **your** [juə, jɔ:, jə]) teie, te; sina, sa (*praeguses keeles vähetarvitatava* **thou** *asemel*) ◇ **~ are my friends** te olete mu sõbrad; **~ are my best friend** te olete (sa oled) mu parim sõber; **have ~ any money about ~?** kas teil (sul) on raha kaasas?; **~ there!** kuulge, teie! (kuule, sina!); **~ never can tell** kunagi ei või öelda
you-all ['ju:ɔ:l] *pron. Am. fam. või vulg.* teie (*tõelise mitmusena, mitte 'sina' tähenduses*)
you'd [ju(:)d] = **1. you had; 2. you would**
Youghal [jɔ:l] *pn.*
you'll [ju(:)l] = **1. you will; 2. you shall**
Youmans ['ju:mənz] *pn.*
young [jʌŋ] **1.** *a.* (*komp.* **-nger** [-ŋgə], *sup.* **-ngest** [-ŋgist]) noor; **2.** *s. kollekt.* (noored) pojad (*loomade kohta*) ◇ **I am not as ~ as I was** ma ei ole enam nii noor kui varemalt; **in one's ~ days** nooruspäevil, noorpõlves; **the night is ~** on alles vara (öösel); **William Pitt the ~er** noorem William Pitt; **~ blood** *er.* keigar, moenarr; **Y- Communist League** Kommunistlik Noorsooühing, Komsomol (*lüh.* **Y.C.L.**); **~ lady** noor daam, preili; **~ man** noor mees, noormees; **my (her) ~ man** minu (tema) kavaler *või* peigmees; **Y- Men's Christian Association** Noorte Meeste Kristlik Ühing (*lüh.* **Y.M.C.A.**); **~ ones** lapsed; (*loomade kohta*) pojad; **~ people** noored; **~ person** noor naisterahvas (*er. lihtrahva keeles*); **~ woman** noor naine; **my (his) ~ woman** minu (tema) kallike *või* pruut (*vrd.* **my ~ man**); **Y- Women's Christian Association** Noorte Naiste Kristlik Ühing (*lüh.* **Y.W.C.A.**); **an animal will fight for its ~** loom on valmis võitlema oma poegade kaitseks; **with ~** tiine, ramb
Younghusband ['jʌŋhʌzbənd] *pn.*
youngish ['jʌŋgiʃ] *a.* noorevõitu, -poolne, noorekas
youngling ['jʌŋliŋ] *s. poeet.* nooruk, noor võsu (*s. o.* noor laps *või* loom *või* taim)
youngster ['jʌŋstə] *s.* noormees, poiss (*tarvit. er. sõbraliku kõnetussõnana*)
Youngstown ['jʌŋztaun] *pn.*
younker ['jʌŋkə] *s. arh., fam.* nooruk, noormees (= **youngster**)
your [juə, jɔ:, jə] *poss. a.* (*tarvit. ainult atributiivselt, substantiivi ees*) teie, sinu, su, (teie *või* sinu) oma; *vrd.* **yours & you**
you're [juə] = **you are**
yours [juəz, jɔ:z] **1.** *pron.* teie (*või* sinu) oma(d), teie (*või* sinu) omaksed; **2.** *poss. a.* (*tarvit. ainult predikatiivselt*) teie, teie päralt; sinu, sinu päralt; *vrd.* **your ◇ a friend of ~** üks teie (*või* sinu) sõpru; **~ (~ of the 3rd inst., etc.) is to hand** teie kiri (teie kiri 3. skp., jne.) on käes; **~ truly (faithfully, sincerely, etc.)** austavalt (lugupidamisega, siiralt jne.) teie (*tarvit. tavalise kirjalõpuna enne allkirja*); **but ~ truly will not be there** *sl.* kuid mind ei saa seal olema
yourself [juə'self, jɔ:'s-, jə's-] *pron. sg.* **1.** *emf.* (teie *või* sina) ise; **2.** *refl.* (teid *või* sind) ennast; *vrd. järgm.* ◇ **you are by ~** teie olete (*või* sa oled) üksi(nda); **how's ~?** *sl.* kuidas ise elate (elad)?
yourselves [juə'selvz, jɔ:'s-, jə's-] *pron. pl.* **1.** *emf.* (teie) ise; **2.** *refl.* (teid) ennast, endid; *vrd. eelm.*
youth [ju:θ] *s.* (*pl.* **-ths** [-ðz]) noorus, noorpõlv; nooruk, noormees; noored, noorsu-

gu ◇ **from ~ onwards** noorest peale; **the ~ of our country** meie maa noored; **~ club** noorteklubi; **~ hostel** noorte turismibaas, noorte turistide puhkekodu

youthful ['ju:θf(u)l] *a.* **(-lly)** nooruslik; noorpõlve, noorusaegne

you've [ju:v] = **you have**

yowl [jaul] = **yawl**

yo-yo ['joujou] *s. van.* jojoo(mäng) (*lühikest aega pärast I maailmasõda väga populaarne mäng: nööri otsas rippuva kettakese vurrina vibutamine*)

yperite ['ipərait] *s. keem., mil.* ipriit, sinepigaas

Ypres 1. [i:pr, 'i:pəz, *vulg.* 'waipəz] *pn.* (*linn Lääne-Belgias*); **2.** ['waipəz] *pn.* (*loss Inglismaal*)

yr(s). *lüh.* = **year(s)**

Yser ['i:zə, 'aizə] *pn.*

ytterbium [i'tə:biəm] *s. keem.* üterbium (*sümbol* **Yb**)

yttrium ['itriəm] *s. keem.* ütrium (*sümbol* **Y**)

Y-tube ['waitju:b] *s. tehn.* Y-kujuline toru

Yucatan [ju(:)kə'tɑ:n, jʌk-, -'tæn] *pn.*

yucca ['jʌkə] *s. bot.* tääk- *e.* palmliilia

Yugoslavia ['ju:gou'slɑ:viə] = **Jugoslavia**

Yukon ['ju:kɔn] *pn.*

yule [ju:l] (*ka* **Y-**) *s. poeet., arh., dial.* jõul(ud) (= **Christmas**) ◇ **~-log** suur puuhalg *või* ront, mida jõuluõhtul pidulikult kaminas põletatakse; **~-tide** jõuluaeg, jõulud

yummy ['jʌmi] *a. Am. sl.* pööraselt isuäratav, ülimaitsev; oivaline, tore

yuppie, yuppi ['jʌpi:] *s. Am.* (*lüh. sõnadest* **young urban professional**) jappi (*noor linlane, kes sihiteadlikult mööda karjääriredelit ülespoole pürgib*)

Y.W.C.A. [wai'dʌblju:'si:'ei] *lüh.* = **Young Women's Christian Association**

Z

Z, z [zed, *Am.* zi:] *s.* (*pl.* **Zs, Z's**) (*kirjatäht*) z; [zi:] midagi Z-kujulist, *atrib.* Z-kujuline, siksakiline; *mat.* z (*kolmas tundmatu suurus*); *vrd.* **x, y**

Zacchaeus [zæ'ki(:)əs, zə'k-] *pn.*

Zachary ['zækəri] *pn.*

Zadok ['zeidɔk] *pn.*

zaffre, -fer ['zæfə] *s. tehn.* koobaltsinine (*er. klaasi värvimiseks*)

Zaire [zə'i:rə] *pn.* Sair

Zama ['zɑ:mə] *pn.*

Zambezi [zæm'bi:zi] *pn.* Sambesi

Zambia ['zæmbiə] *pn.* Sambia

zander ['zændə] *s. zool.* koha(kala), sudak

Zangwill ['zæŋgwil] *pn.*

zany ['zeini] **1.** *s.* pajats, narr, tola; **2.** *a. er. Am.* pajatslik, tobe, hull

Zanzibar [zænzi'bɑ:, 'zæn-] *pn.* Sansibar

Zarathustra [zærə'θu:strə] *pn.* (= **Zoroaster**)

zareba [zə'ri:bə] = *järgm.*

zariba [zə'ri:bə] *s.* kindlustatud tarandik, kaitsetaraga ümbritsetud laager (*Sudaanis*)

zax [zæks] *s. haruld.* (kivi)katusetegija kirka (= **sax I**)

zeal [zi:l] *s.* ind, innukus, agarus

Zealand ['zi:lənd] *pn.* Sjælland (*Taani saarestiku suurim saar*); *vrd.* **Zeeland**

zealot ['zelət] *s.* indleja, innukas püüdleja, (*millegi*) fanaatiline pooldaja **(for)**, fanaatik; *aj.* **(Z-)** seloot (*teatava ägeda Roomavaenuliku rühmitise liige Vana-Palestiinas*)

zealotry ['zelətri] *s.* indlus, innukas püüdlus, fanaatiline pooldamine

zealous ['zeləs] *a.* innukas, agar (*millekski* **for**; *midagi tegema* **to do**)

Zebedee ['zebidi:] *pn.*

zebra ['zi:brə] *s. zool.* sebra; *atrib.* sebrataoliselt vöödiline ◇ **~ crossing** vöötrada

zebrine ['zi:brain] *a.* sebrataoline, sebra-

zebu ['zi:b(j)u:] *s. zool.* seebu

Zebulon ['zebjulən] *pn.*

Zechariah [zekə'raiə] *pn.*

zed [zed] *s.* (*kirjatäht*) z; midagi Z-kujulist (= **Z**)

Zedekiah [zedi'kaiə] *pn.*

zee [zi:] *Am.* = **zed**

Zeeland ['zeilənd, 'zi:-] *pn.* (*maakond Hollandis*); *vrd.* **Zealand**

Zeiss [zais] *pn.*

zeitgeist ['tsaitgaist] *s. sks.* ajavaim

Zelanian [zi'leiniən] *haruld.* **1.** *a.* uusmeremaa-; **2.** *s.* uusmeremaalane

zemstvo ['zemstvou] *s.* (*pl.* **-os**) *aj.* semstvo

Zen [zen] *s.* zen-budism (= **Zen Buddhism**) (*üks budismi voole*)

zenana [ze'nɑ:nə] *s.* (*muust majast eraldatud*) naistepool (*Indias*); *tekst.* teatav hõre riidesort (= **~ cloth**)

Zend [zend] *s.* (zend-)avesta keel, muinaspärsia keel

zenith ['zeniθ, 'zi:n-] *s.* seniit, lagipunkt; *piltl.* haripunkt, kõrgeim tipp ◇ **at his (its, etc.** *or* **at the) ~** (oma) haripunktis, tipul

zenithal ['zeniθ(ə)l] *a.* seniit-, lagipunkti-; haripunkti-

Zeno ['zi:nou] *pn.* Zenon

Zenobia [zi'noubia, ze'n-] *pn.*

zeolite ['zi:əlait] *s. min., geol.* tseoliit

Zephaniah [zefə'naiə] *pn.*

zephyr ['zefə] *s.* seefir, õrn (lääne)tuul; **(Z-)** *müt.* Zephyros (*läänetuule kehastis kreeka mütoloogias*); *tekst.* teatav õhuke spordikampsun, õhuke riidesort *või* peen pehme lõngasort

Zep(p) [zep] *fam.* = *järgm.*

Zeppelin ['zepəlin] **1.** *pn.*; **2.** *s. av.* tsepeliin

zero ['ziərou] **1.** *s.* (*pl.* **-os**) null; nullpunkt; *mil.* ettekavatsetud tegevusplaani (*er.* kallaletungi) kindlaksmääratud algusmoment (= **~ hour**); **2.** *a.* null-; **3.** *v. t. & i. tehn.* (*mõõteriista*) nullpunkti seadma; *mil.* (*haril.* **~ in**) täpset laskekaugust leidma; tabavust saavutama (*ka piltl.*) ◇ **at ~** nullis; nullpunktil; **to reduce to ~** nullini viima; **five degrees above (below) ~** viis kraadi üle (alla) nulli; **to sink to ~** nullini langema (*ka piltl.*); **absolute ~** *füüs.* absoluutne null(punkt); **~ defects** *tehn.* defektitus, defektide puudumine; **~ divisor** *mat.* nullitegur; **~ flight** *av.* madallend; **~ solution** *mat.* null-lahend; **to ~ in on a target** *mil.* tabavust (sihtmärgile) järk-järgult parandama

Zerubbabel [zi'rʌbəb(ə)l] *pn.*

zest [zest] *s.* särtsakus, vürtsikus, huviäratavus; elav nauding, mõnutunne ◇ **to add ~ to** pikantsemaks tegema; **with ~** suure naudinguga, hoogsalt, innukalt

zestful ['zestf(u)l], **zesty** ['zesti] *a.* särtsakas, pikantne (*ka piltl.*); nauditav

zeta ['zi:tə] *s.* dzeeta (*kreeka tähestiku 6. täht, vastab ladina z-le või dz-le*) ◇ **~ function** *mat.* dzeetafunktsioon

zeugma ['zju:gmə] *s. lgv.* zeugma *e.* seugma (*ühe predikaadi tarvitamine mitme lauseliikme kohta, kuigi ta täpses mõttes sobib vaid ühele neist*)

Zeus [zju:s] *s. müt.* Zeus (*taevajumal kreeka mütoloogias*)

zigzag ['zigzæg] **1.** *s.* siksak, vinta-väntaline joon; **2.** *a.* siksak-, siksakiline, vinta-väntaline, siira-viiraline; **3.** *adv.* siksakis, siksakiliselt, vinta-vänta, siira-viira(liselt); **4.** *v. i.* **(-gg-)** siksakis (*või* vinta-vänta, siira-viira) liikuma ◇ **~ harrow** *põll.* siksakäke; **~ line** siksakjoon, sakkjoon

Zilliacus [zili'ɑ:kəs] *pn.*

Zimbabwe [zim'bɑ:bwi] *pn.*

Zimri ['zimrai] *pn.*

zinc [ziŋk] **1.** *s.* tsink (*ka keem.; sümbol* **Zn**); *atrib.* tsingi-, tsink-; **2.** *v. t.* **(-nked, -nking)** tsinkima ◇ **~ blende** *min.* tsinkhelk, sfaleriit; **~ chloride** *keem.* tsinkkloriid; **~ hydroxide** *keem.* tsinkhüdroksiid; **~ ointment** *farm.* tsinksalv; **~ oxide** tsinkoksiid; **~ spar** *min.* tsinkpagu, smitsoniit; **~ white** *keem.* tsinkvalge

zincate ['zinkeit] *s. keem.* tsinkaat

zincic ['ziŋkik] *a. keem.* tsink-

zincite ['ziŋkait] *s. min.* tsinkiit

zinco ['ziŋkou] = **zincograph**

zinco- ['ziŋko(u)] *ühendeis* tsinko-

zincograph ['ziŋkəgrɑ:f, -græf] *trük.* **1.** *s.* tsinkklišee, tsinkograafiline plaat *või* pilt; **2.** *v. t.* tsinkograafima, -grafeerima

zincographer [ziŋ'kɔgrəfə] *s. trük.* tsinkograaf

zincographic [ziŋko(u)'græfik] *a. trük.* tsinkograafiline

zincography [ziŋ'kɔgrəfi] *s. trük.* tsinkograafia

zing [ziŋ] *sl. er. Am.* **1.** *s.* sihvatus, vihin; särts, särtsakus, hoogsus; **2.** *v. i.* sihvatama, vihisema

zinnia ['ziniə] *s. bot.* pruudisõlg, tsinnia

Zion ['zaiən] *pn.* Siion

Zionism ['zaiənizm] *s.* sionism

Zionist ['zaiənist] *s.* sionist

zip I [zip] **1.** *s.* siugatus, vihin; tõmb(e)lukk (= **~-fastener; zipper**); *Am. sl.* särts, tarmukus; **2.** *v. i. & t.* **(-pp-)** vihisema, vihistama; vihinal tõmbama (*näit. tõmb(e)lukku*); vihinal lendama (*mööda* **by**) ◇ **~-fastener** tõmb(e)lukk

zip II, *haril.* **ZIP** [zip] *s.* (*lüh. sõnadest* **zone improvement program**) sihtnumber, postiindeks (= **~ code,** *Inglismaal ka* **post code**)

zipper ['zipə] = **zip-fastener**

Zipporah [zi'pɔ:rə] *pn.*

zircon ['zə:kən] *s. min.* tsirkoon

zirconium [zə:'kouniəm] *s. keem.* tsirkoonium (*sümbol* **Zr**)

zither ['ziθə, -ðə], **-thern** [-θən, -ðən] *s. muus.* tsitter

Zn *keem.* = **zinc**

zodiac ['zoudiæk] *s. astr.* sodiaak

zodiacal [zo(u)'daiək(ə)l] *a. astr.* sodiaagi- ◇ **~ constellations** sodiaagi tähtkujud; **~ light** sodiaagivalgus

Zoe ['zo(u)i] *pn.*

zoic ['zo(u)ik] *a. geol.* soiline, elusolendite jälgesid sisaldav; *vrd.* **azoic**

Zola ['zoulə] *pn.*

zombi(e) ['zɔmbi] *s.* (*Kesk-Ameerika neegrite folklooris*) nõiaväel elluäratatud laip; *Am. sl.* kuulekas (tahtetu ning mõistusetu) käsutäitja, inimrobot; mõistusetu ning tuim mühakas; *ka* teatav alkohoolne segajook

zonal ['zoun(ə)l] *a.* **(-lly)** tsooniline, tsonaalne, vöötmeline, vööndiline

zone [zoun] **1.** *s.* tsoon, vööde, vöönd; maariba, piirkond; vööt, riba; *arh., poeet.* vöö; **2.** *v. t.* tsoneerima, vöötmestama, vöötmetega varustama, vöötmeiks jagama; vööndistama, vöödiliseks tegema; *arh., poeet.* vöötama, vööna ümbritsema ◇ **time ~** ajavöönd; **torrid (frigid, temperate) ~** palav- (külm-, paras-) vööde

Zoo [zu:] *s. fam.* loomaaed, zoopark; *er.* **(the ~)** Londoni loomaaed (= **zoological garden**)

zoo- ['zouo(u), 'zo(u)ə] *ühendeis* looma-, (*võõrsõnades*) zoo-

zoogeographical [zouo(u)dʒiə'græfik(ə)l] *a.* **(-ically)** zoogeograafiline, zoogeograafia-, loomageograafia-

zoogeography [zouo(u)dʒi'ɔgrəfi] *s.* looma- *e.* zoogeograafia

zooid ['zouɔid] *s. biol., zool.* loomik, üksikloom, zooid

zooks [zu:ks] *interj. arh., dial.* tuhat ja tuline

zoolatry [zo(u)'ɔlətri] *s.* zoolaatria, loomakummardus, loomade austamine jumalatena

zoolite ['zo(u)əlait] *s. paleont.* zooliit, loomakivistis

zoological [zo(u)ə'lɔdʒik(ə)l, zu(ə)'l-] *a.* **(-ically)** zooloogiline, zooloogia-, looma- ◇ **~ garden** looma- *e.* zooloogiaaed, zoopark

zoologist [zo(u)'ɔlədʒist] *s.* zooloog

zoology [zo(u)'ɔlədʒi] *s.* zooloogia

zoom [zu:m] **1.** *v. i. & t. av.* (*lennukit*) valju põrinaga järsult üles juhtima, äkktõusu sooritama; põrinal tõusma (*ka piltl.*); *Am. sl.* energiliselt reklaamima; **2.** *s.* põrin; *av.* (*lennuki*) äkktõus, järsk tõus ◇ **~ lens** *fot.* varioobjektiiv

zoophyte ['zouo(u)fait] *s. biol. van.* zoofüüt, loomtaim, taimloom

zooplankton [zouo(u)'plæŋktən] *s. zool.* zooplankton, loomhõljum

zoospore ['zouo(u)spɔ:] *s. bot.* rändeos, zoospoor

zooter ['zu:tə] = **zoot(-)suit**

zootomy [zo(u)'ɔtəmi] *s. zool.* zootoomia, loomaanatoomia

zoot(-)suit ['zu:t's(j)u:t] *s. Am. sl.* teatav lõnguslik ülikond (*koosneb kitsastest pikkadest, peaaegu kaenla alla ulatuvatest pükstest ja põlvini ulatuvast diagonaaltaskutega kuuest*)

zoril ['zɔril], **zorilla** [zə'rilə] *s. zool.* zorilla (*loom kärplaste sugukonnast*)

Zoroaster ['zɔro(u)'æstə] *pn.* Zoroaster, Zarathustra

Zoroastrianism [zɔro(u)'æstriənizm] *s.* zoroastriusk (*muinaspärslaste või praeguste parside usund*)

zouave [zu(:)'ɑ:v, zwɑ:v] *s. mil.* suaav (*end. Prantsuse Alžeeria jalaväesõdur*); *tekst.* teatavat liiki lühike naistejakk (= **~ jacket**)

zounds [zaundz] *interj. arh.* tulise pihta!, tuhat ja tuline!

Zr *keem.* = **zirconium**

Zulu ['zu:lu:] *s.* suulu; suulu keel

Zürich ['z(j)uərik] *pn.*

Zuyder Zee ['zaidə 'zei, 'zaidə 'zi:] *pn.* Zuiderzee (*praegu mageveeline järv, mille nimi on* **Ijs(s)elmeer**)

zwieback ['tswi:bæk, -bɑ:k] *s. sks.* saiakuivik, veebak

zygoma [z(a)i'goumə] *s.* (*pl.* **-mata** [-mətə]) *anat.* sarnaluu

zygote [zai'gout] *s. biol.* sügoot (*viljastatud munarakk*)

zymosis [z(a)i'mousis] *s. biol. haruld.* käärimine (= **fermentation**); *er.* haiguslik käärimine, sümoos, fermentatsioon

zymotic [z(a)i'mɔtik] *a. biol.* sümootiline, käärimist tekitav, käärimis-

Йоханнес Сильвет.
Англо-эстонский словарь. Том 2.
Издание 3-е, испр. и доп.
На английском и эстонском языках.
Художник-оформитель Т. Ару.
Таллинн, «Валгус».
Toimetaja B. Betlem.
Kunstiline toimetaja R. Eilsen.
Tehniline toimetaja A. Värv.
Korrektor A. Veskimeister.
ИБ № 6807.
Laduda antud 28. 08. 85.
Trükkida antud 10. 10. 89.
Formaat 60×88/16.
Raamatu-žurnaalipaber.
Kiri English Times.
Ofsettrükk. Tekst on laotud kirjastuses.
Tingtrükipoognaid 43,12.
Tingvärvitõmmiseid 43,12.
Arvestuspoognaid 70,02.
Trükiarv 25 000.
Tellimuse nr. 4511.
Hind rbl. 10.—.
Kirjastus «Valgus», 200090 Tallinn, Pärnu mnt. 10.
H. Heidemanni nim. trükikoda, 202400 Tartu, Ülikooli 17/19.